శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీమై శ్రీపద్మావత్యైనమః.

శ్రీమద్దక్షిణమహీమణ్డలలలన్తికాయమానదర్వీకరప్రవరోర్వీధరశిఖర
దివ్యాలఙ్కారమణేః - కలికలుషహతమనుజ బహుదురితముష్టింధయ
మహావైభవస్య

భగవతశ్శ్రీనివాసస్య మహిమాదర్శః.

శ్రీవారాహాదిద్వాదశపురాణాన్తర్గతః

[illegible]శ్రవణతత్పర సకలసజ్జన సమీహితసమ్పాదనసన్తానాయమానః

శ్రీ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యగ్రన్థః.

శ్రీశేషశైలశ్రీపదపురశ్రీశుకపురాదిభగవద్దివ్యాలయకార్యనిర్వాహ
ధురీణస్య నిరతిశయభక్తిభరాధ్యాసిత శ్రీవేఙ్కటాచలాధీశదివ్యాఙ్ఘ్రి
శ్రీహారస విశేషాస్వాదనైకతాన్తఃకరణ
హాత్తిరాంజీసింహాసనాలఙ్కారభూతస్య వైరాగికులశిరోభూషణస్య

శ్రీ మహన్తు

రామక[illegible]దాసజీనామధేయస్య

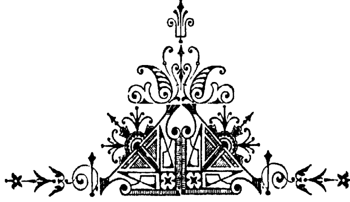
శ్రీవేఙ్కటనాథభగవద్దివ్యభాణ్డాగారాత్
ముద్రణాసముచితద్రవిణప్రదానరూపసాహాయ్యేన
శ్రీపదపురవర్తినా తెరుకూరు - శ్రీనివాసరంగాచార్యేణ
నానాదేశసమానీత ప్రాచీనానేక కోశావలోకనపూర్వకం
పరిష్కృత్య, చెన్నపురీస్థిత

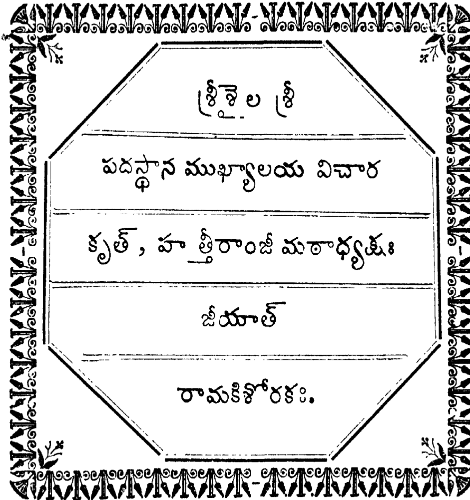
కలారత్నాకరముద్రాక్షరశాలాయామ్

మన్మథిసంవత్సరకటకకృష్ణపంచమీవాసరే ద్వితీయవారం
ఆంధ్రాక్షరైస్సమ్ముద్రితస్సన్
అఖిలవిద్వజ్జనహృదయంగమస్సమభివర్ధతాంతరామ్.

[illegible]

శాలివాహనశకగతాబ్దాః - ౧౮౧౮.

శ్రీశైల శ్రీ

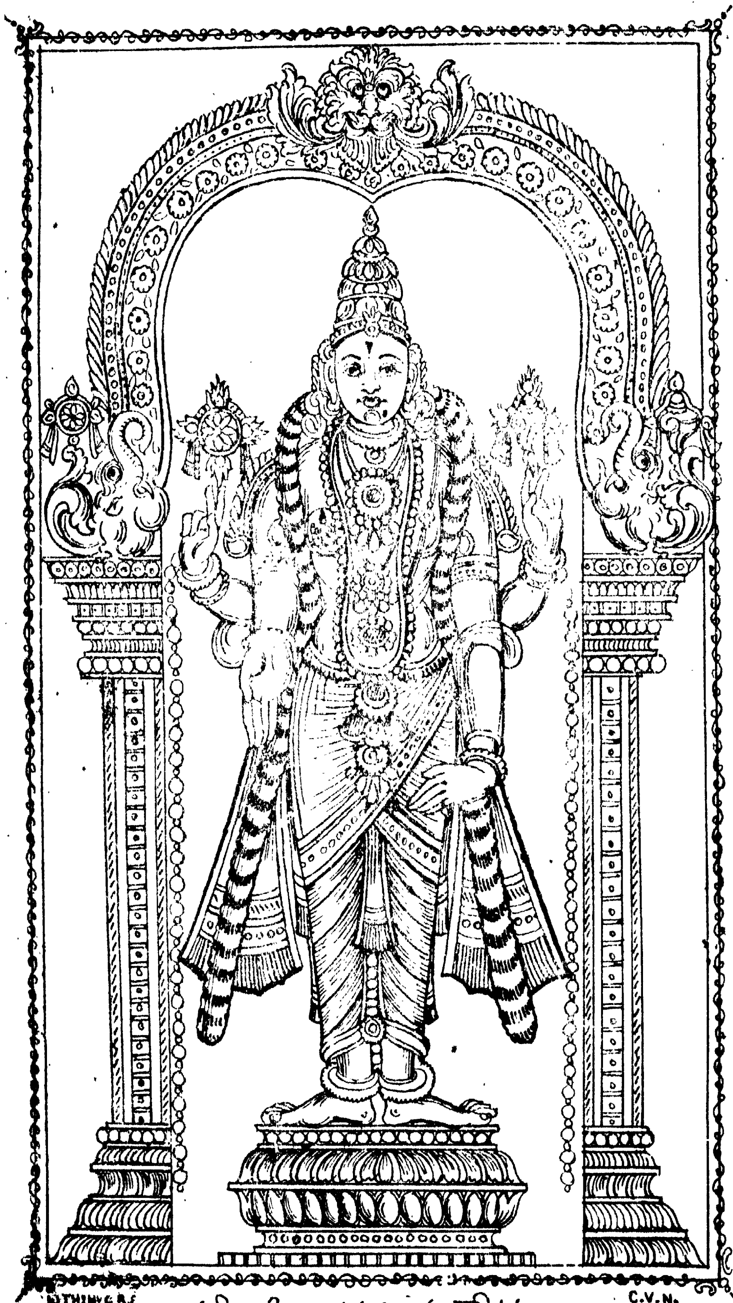
పదస్థాన ముఖ్యాలయ విచార

కృత్, హ త్రీరాంజీ మఠాధ్యక్షః

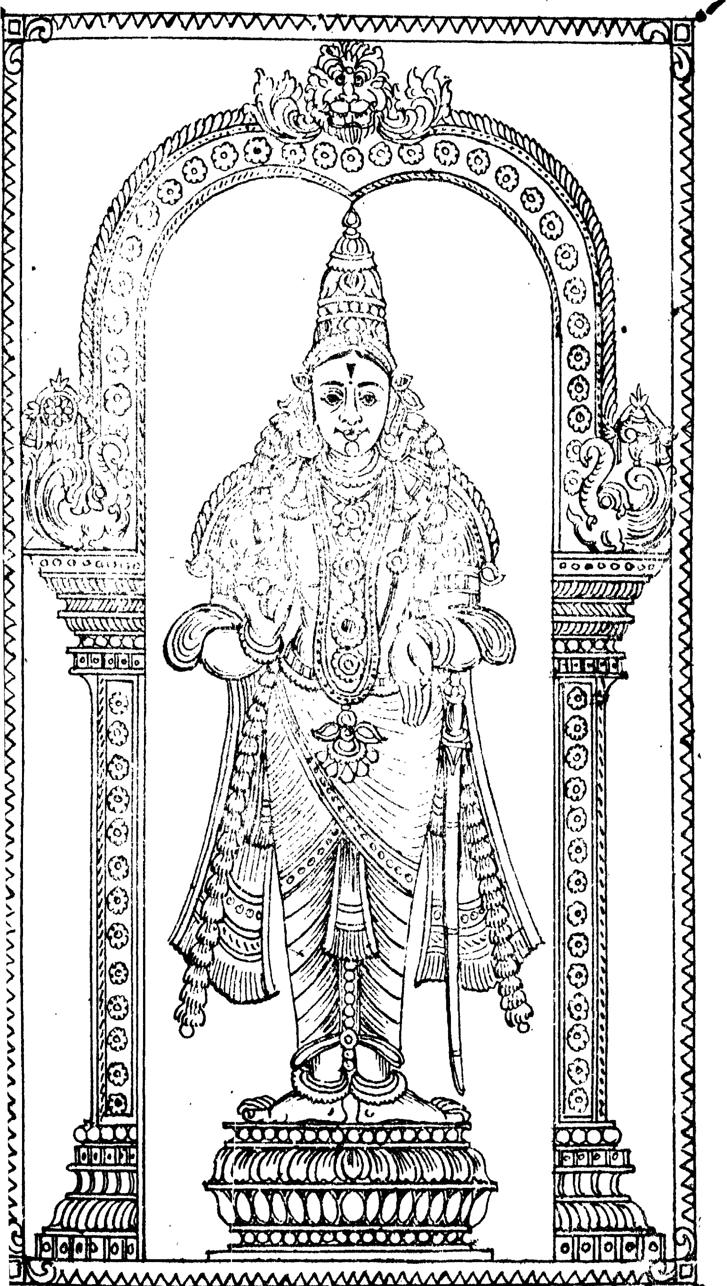
జీయాత్

రామకిశోరకః.

శ్రీ - శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః -

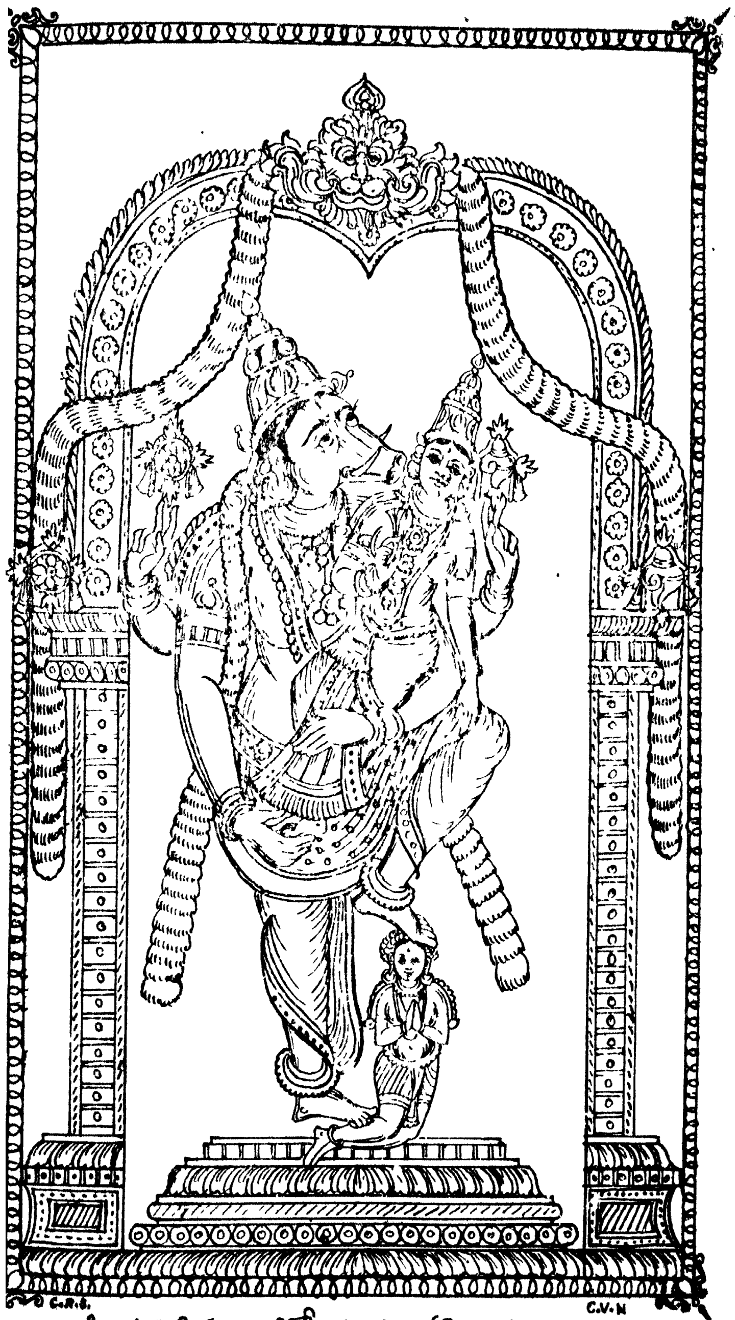
LITH BY C.R.S. శ్రీ-పార్థసారథిస్వామినేనమః- C.V.N.

శ్రియై - శ్రీపద్మావత్యై నమః -

LITHO BY C.R.S.

C.V.N.

హిరణ్యాక్షవిదారిణే· భూవరాహాయనమః-

పురాణసఙ్ఖ్యా.	పురాణాధ్యాయ।కోడీకారః.	అధ్యాయసఙ్ఖ్యా.
వారాహపురాణే	త్రయస్త్రింశ ప్రభృతిద్విషష్టితమపర్యంతత్రింశదధ్యాయ-ప్రథమప్రభృతిదశపర్యన్తదశాధ్యాయోభయాత్మకః	౪౦
పాద్మపురాణే	చతుర్వింశప్రభృతి చతుస్త్రింశపర్యన్తైకాదశాధ్యాయాత్మకః	౧౧
గారుడపురాణే	త్రిషష్టితమాధ్యాయాత్మకః	౧
శేషధర్మే	అష్టచత్వారింశాధ్యాయాత్మకః ...	౧
బ్రహ్మాణ్డపురాణే	ప్రథమప్రభృత్యేకాదశపర్యన్తైకాదశాధ్యాయ శ్రీవేఙ్కటేశ సహస్రనామాధ్యాయోభయాత్మకః	౧౨
మార్కణ్డేయపురాణే	ప్రథమప్రభృతి పఞ్చమపర్యన్త పఞ్చాధ్యాయాత్మకః	౫
వామనపురాణే	వింశప్రభృతి చతుశ్చత్వారింశపర్యన్త పఞ్చవింశాధ్యాయాత్మకః	౨౫
బ్రహ్మపురాణే	ప్రథమప్రభృతి దశమపర్యన్త దశాధ్యాయ పఞ్చాశైక పఞ్చాశాధ్యాయోభయాత్మకః...	౧౨
భవిష్యోత్తరపురాణే	ప్రథమప్రభృతి చతుర్దశాధ్యాయాశీతి తమాధ్యాయోభయాత్మకః	౧౫
స్కన్దపురాణే	ప్రథమప్రభృతిసప్తదశపర్యన్తసప్తదశాధ్యాయ సప్తత్రింశాధ్యాయోభయాత్మకః ...	౧౮
స్కాన్దపురాణే	ప్రథమప్రభృతిదశపర్యన్తదశాధ్యాయ ప్రథమ ద్వితీయాధ్యాయోభయాత్మకః ...	౧౨
ఆదిత్యపురాణే	ప్రథమప్రభృతి పఞ్చమపర్యన్త పఞ్చాధ్యాయాత్మకః	౫
	మిళిత్వా సప్తపంచాశదుత్తర	
౧౨	శతాధ్యాయాత్మకశ్చ.	౧౫౭

గ్రన్థానుపూర్వీ.	ముద్రితగ్రన్థక్రోడీకారః.	గ్రన్థసఙ్ఖ్యా.
౧	శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యపరపురాణభాగః ...	౧
౨	శ్రీవేఙ్కటేశాష్టోత్తరశతనామావళిః ...	౧
౩	శ్రీలక్ష్మీనామావళిః	౧
౪	శ్రీవేఙ్కటేశసహస్రనామావళిశ్చేతి ...	౧
	ఏతేచతుస్సఙ్ఖ్యాకాః	౪

గ్రన్థాస్తతస్తతస్సంగృహ్యానుసన్ధిత్సూనాం సౌకర్యాయముద్రాపితాః- తాదృశముద్రితపురాణభాగాపేక్షయాఽధికాశ్శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యపరామహర్షిప్రణీతాః పురాణభాగాశ్శ్రీవేఙ్కటాచలాధీశదివ్యవైభవపరిశీలనైకతానమానసానాం మహాత్మనాంసకాశేయద్యుపలభ్యేరన్ తాంశ్చపురాణభాగాన్యదితేమహాన్తశ్శ్రీశేషశైల శ్రీపదపుర శ్రీశుకపురాదిభగవద్దివ్యాలయధర్మాధికార్యస్థానంప్రతిప్రేషయేయుః- అనుపదమేవతేముద్రితాభవేయుః- తేనచఫణివరధరణీధరశిఖరవిహరణపరశ్శ్రీనివాసః ప్రీయేతేతితత్రభవతాంమహాత్మనాంసదసి సాదరమారచితేయం విజ్ఞప్తిః.

ఇందువలనసకలమయినవారికి తెలియపర్చడమేమనగా.

వర్తమానతరంగిణీ ముద్రాక్షరశాలయందు తారణ శ్రావణశుద్ధద్వితీయలోముద్రింపబడి ౧౮౮౪ సం॥ శెపటంబర్ తే ౧ దిన కాపిరయిటురిజష్టర్ చేయించబడియుండు శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యపుస్తకములలోకొన్ని యధికాంశములనగాసర్వజనసమ్మతముకాకుండునటుల అందులోసంబంధించనియితిహాసమాల మొదలగు కొన్ని యంశములధికముగా చేర్చబడియుండునని యాక్షేపణకరమయియుండుటంబట్టి సర్వజనసమ్మతంబగునటులపొదువయినపురాణాంశములనుమాత్రమునిలిపి యధికాంశములనెత్తిసవరించికాపిరయిటున్నపొందుబడియున్నదిగాననివి యేయెల్లరంగీకరించతగ్గవనియెరుగునది.

అవతరణికా.

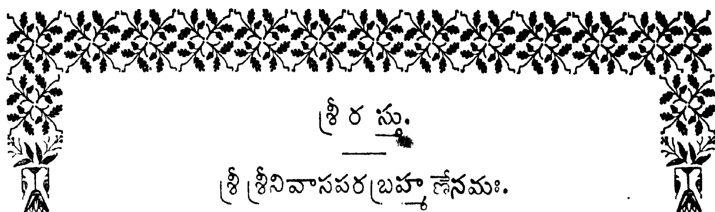
శ్రియఃపతి శ్శ్రీవైకుణ్ఠనికేతనో నిరతిశయానన్దయుక్తో నిత్యము
క్తానుభావ్యోఽవాప్తసమస్తకామః పరమకారుణిక ఆశ్రితవాత్సల్యైక
జలధిస్సర్వేశ్వరో భగవాన్ శ్రీమన్నారాయణః - అనాఘ్రాతనిజనిత్య
కైంకర్యరసానుభవగంధాన్ పునఃపునరస్మిన్నేవ ఘోరతరేఽనన్తక్లేశభా
జనే సంసారమహాసాగరే మజ్జనోన్మజ్జనపరాయణాన్ - అనంతేనాపి కా
లేనా విదితనిస్తరణోపాయాన్ సంసారిచేతనానవలోక్య దయమానమ
నాః - తద్రక్షణవ్యాపృతాంతరంగః - తేషామార్తధ్వనిమాకర్ణ్య తద్ర
క్షణాయ విధిశివసనకాదీనామపి ధ్యానపథస్యాప్యగోచరే సుదూరతరే
శ్రీవైకుంఠేస్థితిమనుపకారిణీమనుసందధానః క్షీరార్ణవే సన్నిపత్య నిరం
తర నిఖిలభువనహితాహితసంధుక్షణ పరిహరణ పరిచింతనైకపరాయ
ణాం ఫణిపతిపర్యంకే పరమయోగనిద్రాందధానః - తదాతదాత్తదా
ర్తధ్వనిశ్రవణ సమనంతరమేవతత్రతత్ర సన్నిధాయకృతతత్తద్రక్షణః-
ఇత్థం యుగాంతరేషు వసుంధరాయాం రక్షణపరికరతయాఽవలంబితై
శ్శ్రీరామకృష్ణాదిలక్షణనిజదివ్యవిభవావతారై రవతీర్యరక్షణప్రవృత్తావ
పీతః కలియుగాద్ధర్మాధికేషు తేషుయుగేష్వపి విభీషణవిదురాదీన్ కాం
శ్చిదేవస్వావతార రహస్యజ్ఞానమహిమ్నా సమ్ముఖీభూయస్వచరణనళిన
యుగళైకశరణాన్ సంపన్నానవలోక్యతదన్యాంశ్చానంతాన్ స్వావ
తారరహస్యజ్ఞానలేశవిధురతయా సాధారణమనుష్యాదిసజాతీయతాబు
ద్ధ్యావిముఖీభూయ భవజలధిమహావర్తగర్తబం భ్రమ్యమాణానేవచావ
లోకయన్ - సౌలభ్యాయమానుషే ష్వన్యతమతయాఽకృత విభవావతా
రంమాంకృత స్వసజాతీయమానుషమాత్రతా బుద్ధయస్సజాతీయేషూ
త్కర్షబుద్ధిమసహమానాశ్చేమేమానవానసన్నిదధతే - విశేషతశ్చా

యంవిభవావతారోఽస్మిన్ మహాపాపినికలియుగేఽనుపకారకః-అతోఽస్మిన్ కలియుగేసర్వోపసదనయోగ్యః పరమసులభోవిజాతీయదేవతారూపత్వేనోత్కర్షబుద్ధి సహిష్ణురర్చావతార ఏవరక్షణపరికరోభవితుమర్హతీతిపరిచింతయన్ - పరమకరుణాపరవశహృదయః - సకలసురాసురవరతిర్యక్స్థావరాది లక్షణసర్వభూతవిమోహనం పరమసుందరం దివ్యార్చారూపందధానః - పరదైవతాసాధారణ పద్మాలయాపరిష్కృతవక్షస్కత్వశంఖచక్రాదిదివ్యాయుధధరత్వాదిలక్షణైః - హ్రీశ్చతేలక్ష్మీశ్చపత్న్యౌ - తమసఃపరమోధాతాశంఖచక్రగదాధరఇత్యాదిప్రమాణప్రతిపన్న నిఖిలపరవిద్యావేద్యపరమోపాస్య పరదేవతా భూతౌపనిషదపరమపురుషోఽహమేవేతిధియం సర్వభూతసాధారణీమాదధానః - సర్వభూతనిజచరణకమల సమాశ్రయణప్రదర్శనముద్రాందధానేన దక్షిణేన పాణికమలేన సర్వభూతానాం - మదీయచరణకమలయుగళం సమాశ్రయతేతిచోదనం - నిజచరణకమల సమాశ్రితసర్వభూత సంసారసాగర జానుదఘ్నతా విశదీకరణ ముద్రాందధానేన సవ్యేన పాణికమలేన-మదీయచరణకమల సమాశ్రితానాం సంసారసాగరస్సుతరో భవతీత్యావేదనంచ విదధానః - సర్వపాపానివేంప్రాహుః కటస్తద్దాహ ఉచ్యత ఇతినిరుక్తనిజనామధేయ వైభవేనైవసకలభువనవిదిత సర్వపాపహరతా బిరుదస్య శ్రీవేంకటాచలస్యాప్యధీశతయాసంపన్నేన శ్రీవేంకటేశ ఇతి నామధేయేన నిజాం సంసారసాగర సముత్తారణహేతుం సర్వపాపవిమోక్షణశక్తిం సుష్యక్తమభిదధానశ్శ్రీవేంకటాచలేకృత నిత్యసన్నిధానః-కతా వేంకటనాయక ఇతిస్వావతారమహిమానం సకలభువనవిదితం సమాదధానః-వాత్సల్యసౌలభ్యసౌశీల్యాదినిజదివ్యకల్యాణగుణగణమహిమ్నా సర్వభూత దృక్పథగోచరతామపిదధానస్సమింధేఖలు.

సఏషభగవాన్ శ్రీవేంకటాచలాధీశ శ్రీనివాస స్సమంతతః ప్రసృమరకలికలుషతిమిర నికరనిరసనకరసముత్తుంగతరశిఖరిశిఖరసముది

త్వరమణిదీపవదాయమానోఽపి నిజమహిమానభిజ్ఞతయా నిస్సమకలిమ
హిమమందమందాయమాననిజచరణకమల సమాశ్రయణవివేకానఖిలా
నపిలోకానవలోక్యవిధిశివశతమఖముఖసుర సనకసనందనప్రముఖపరమ
యోగికుంభసంభవ ప్రభృతిపరమర్షి-శంఖో పరిచరవసుదశరథవియ
న్నృపప్రముఖరాజర్షి- ప్రముఖానేకభక్తజన సంరక్షణలక్షణనిరవధికని
రుపధిక నిస్సమ నిజదివ్యమహిమప్రకాశకై ర్నా-నావిధపురాణేతిహా సా
ద్యంతర్గతై శ్శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యగ్రంథైస్సుప్రకటీకృతైః పఠన
శ్రవణాదిముఖేన తేషాంశనైశ్శనై ర్ని-జచరణకమలసమాశ్రయణరుచిం
సంపిపాదయితుశ్శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యగ్రంథానాంకలిబలేననాస్తి
కజనభూయిష్ఠేఽస్మిన్ధరామండలేక్కైశ్చిదపిసంరక్ష్యస్థాపనేనదుర్లభ
తయాకథంచిత్క్వచిత్ప్రస్తావపిశిథిలశిథిలాయమానప్రాచీన తాళపత్ర
శ్రీకోశగతానాం తేషాం దుర్జ్ఞా-నతయాప్రాయశో ముద్రితసకలగ్రంథ
కోశప్రచారబహుళేఽస్మిన్కాలే ప్రశిథిలప్రాచీనతాళపత్రకోశ క్లేశబహు
ళవీక్షణేకేషాంచిదపికౌతుకానుదయేన తేషాంపఠనశ్రవణయోర్దుష్క-
రతాం - అధునాప్యేతేషాంగ్రంథానాంముద్రణేనా సంరక్షణేభవిష్యతి
కాలే సుతరామేవవిలోప సంభవంచానుసందధాన శ్శ్రద్ధావత్సు కేషు
చిద్భాగవతేషు - తత్రతత్రవిరళవిరళాయమానానాంప్రశిథిలతరప్రాచీన
తాళపత్రమయ శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్య శ్రీకోశసంరక్షణశ్రద్ధాభా
నాం సజ్జనానాంసకాశాచ్ఛ్రీకోశా- సంగృహ్యామహతా ప్రయాసేన
సంశోధ్యముద్రణాయప్రయతమానేషు - నిజదివ్యాలయగోపురమండప
ప్రాకార దివ్యభూషణదివ్యోత్సవకోశాగారాది ప్రణయనపరిపాలనప్రము
ఖనిఖిలకైంకర్యధురంధరస్య నిజకటాక్షవిశేషమంతరేణా నితరజనసుల
భవిష్వక్సేనముద్రాధికారిణోభగవాన్దాసనామధేయస్యవైరాగిగణాధిప
స్య చిత్తరంగభువమధిరుహ్యాతన్ముఖేనైవ నిజభాండాగారద్రవ్యైరేవచేత
రనిజకైంకర్యవదిదమపిశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యగ్రంథముద్రణరూపం

కైంకర్యంనివర్తయితుకామః - అవశ్యకర్తవ్యతయా తదాతదా భాగ
వతైరావేద్యమానమిదమపికైంకర్యం తస్మైరోచయామాస - తతశ్చస
భగవాన్దాస ఇత్థం శ్రీనివాససంచోదితాంతరంగ ఐహికాముష్మికాపేక్షి
త సకలపురుషార్థసార్థ నిర్వహణధూర్వహతయా సకలజనమహో
పకారకంభగవద్గుణచరితశ్రవణసతతబద్ధశ్రద్ధభగవద్భక్తగణపరమప్రాణ
భూతం సకలసహృదయజనహృదయంగమం శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్య
గ్రంథజాతమిదం శ్రీవేంకటనాథదివ్యభాండాగారద్రవిణంప్రసన్నేనమన
సాప్రదాపయన్ముదితమనా ముద్రాపయామాస - అస్మింశ్చగ్రంథజాతే
నానాదేశానీతాన్ ప్రాచీనాననేకాన్ ప్రశిథిలాయమానాన్ కోశానవ
లోక్యయథామతి సంశోధ్యముద్రితేతత్రతత్రయద్యపభ్రంశోవిద్యేత - త
దాతదపరామర్శమూలోమామకీనదోషస్సుద్భిఃక్షంతవ్యః - ప్రత్యుతమ
హతాప్రయాసేన దుర్లభమిదంగ్రంథజాతం సంపాద్యయథాశక్తిపరి
ష్కృత్యముద్రితమితి గుణమేవపరామృశంతస్సంతుష్యంతు-గుణ
దోషౌబుధోగృహ్ణన్నిందుక్ష్వేళావివేశ్వరః - శిరసాశ్లాఘతేపూర్వంపరం
కంఠేనియచ్ఛతీతి హిసతాంశీలం - అతః - అసహస్రాక్షేణా సర్వజ్ఞేనా
సర్వశక్తినాచమయాయథామతియథాశక్తిలోచనాభ్యాం బహుశదత్తా
వధానాభ్యామపి నిరీక్షణేఽవశ్యమవర్జనీయసమాపతితేష్వపభ్రంశేషు
క్షమైవసతాముచితేతిసంప్రార్థయామి.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రియై శ్రీపద్మావత్యైనమః.

శ్రీమతే విష్వక్సేనాయనమః.

శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య విషయసూచికా.

శ్రీవారాహపురాణ ప్రథమభాగాన్తర్గత విషయానుక్రమణికాప్రారమ్భః.

ఇతిశ్రీవారాహపురాణప్రథమభాగవిషయానుక్రమణికాసమాప్తా.

శ్రీవారాహపురాణద్వితీయభాగవిషయానుక్రమణికాప్రారమ్భః.

పుటసఙ్ఖ్యా.

ఇతి శ్రీవారాహపురాణద్వితీయభాగవిషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

శ్రీపాద్మపురాణాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికా.

పుటసఙ్ఖ్యా.

శ్రీగారుడపురాణాన్తర్గత విషయానుక్రమణికా.

శ్రీహరివంశాన్తర్గతశ్రీశేషధర్మ విషయానుక్రమణికా.

పుటసఙ్ఖ్యా.

శ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణాన్తర్గత విషయానుక్రమణికా.

శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య-విషయానుక్రమణికా.

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణాన్తర్గత విషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

శ్రీమార్కణ్డేయపురాణాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికా.

శ్రీవామనపురాణాన్తర్గత విషయానుక్రమణికా.

ఇతి శ్రీవామనపురాణాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

శ్రీబ్రహ్మపురాణాన్తర్గత విషయానుక్రమణికా.

శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య-విషయానుక్రమణికా.

పుటసఙ్ఖ్యా.

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

శ్రీబ్రహ్మోత్తరఖణ్డాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికా.

ఇతి శ్రీబ్రహ్మోత్తరఖణ్డాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికా.

శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య-విషయానుక్రమణికా.

పుటసఙ్ఖ్యా.

పుటసఙ్ఖ్యా

ఇతిశ్రీభవిష్యోత్తరపురాణాన్తర్గత విషయానుక్రమణికాసమాప్తా

అథస్కన్దపురాణప్రథమభాగాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికాప్రారమ్భః.

పుటసఙ్ఖ్యా.

పుటసఙ్ఖ్యా.

ఇతిస్కాన్దపురాణప్రథమభాగాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికాసమాప్తా.

అథస్కాన్దపురాణద్వితీయభాగాన్తర్గత విషయానుక్రమణికా.

ఇతిస్కాన్దపురాణద్వితీయభాగాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికాసమాప్తా.

అథస్కాన్దపురాణప్రథమభాగాన్తర్గత విషయానుక్రమణికా.

పుటసఙ్ఖ్యా.

ఇతిస్కాన్దపురాణప్రథమభాగాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికాసమాప్తా.

అథస్కాన్దపురాణద్వితీయభాగాన్తర్గత విషయానుక్రమణికాప్రారమ్భః.

ఇతిస్కాన్దపురాణద్వితీయభాగాన్తర్గత విషయానుక్రమణికాసమాప్తా.

అథాదిత్యపురాణాన్తర్గత విషయానుక్రమణికాప్రారమ్భః.

ఇత్యాదిత్యపురాణాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికాసమాప్తా.

ఇత్థం వరాహాదిద్వాదశపురాణాన్తర్గత శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యవిషయానుక్రమణికాసమాప్తిమగమత్.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీమైపద్మావత్యైనమః.

అథ శ్రీవారాహపురాణాన్తర్గత

శ్రీ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే

ప్రథమోభాగ ఆరభ్యతే.

శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణనిధయేనిధయేఽర్థినామ్।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయశ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్॥

శ్రీవేఙ్కటాచలాధీశంశ్రియాధ్యాసితవక్షసమ్।
శ్రితచేతనమన్దారంశ్రీనివాసమహంభజే॥

* హరిఃఓమ్. *

శ్వేతవారాహకల్పకథనమ్.

శ్రీమతేభూవరాహాయ నమఃకృత్వాస్వవసున్ధరా ॥ ఉద్ధృతాయేనపాతాళా ద్భావ్యాసార్థంసర్వదేహినామ్ ॥ ౧ ॥ నమోయజ్ఞవరాహాయ కృష్ణాయశతబాహవే। నమస్తేవేదవేదాన్తవపుషేవిశ్వరూపిణే ॥ ౨ ॥ మునయః ॥ భగవన్సూతధర్మజ్ఞ వేదవ్యాసకృపానిధే । విష్ణుస్థానేషుసర్వేషుస్వయంవ్యక్తస్థలేషుచ ॥ ౩ ॥ యత్రవిష్ణోరతిప్రీతిర్యత్రసిద్ధ్యన్తిసిద్ధయః । అత్యద్భుతంచచారిత్రంయత్రవిష్ణోఃప్రవర్తతే ॥౪॥ మనుష్యాణాంచవసతాంయత్రదృశ్యోభవేద్ధరిః । శ్రవణానన్దజనకోవృత్తాన్తోయస్యవాభవేత్ ॥ ౫ ॥ తాదృశంవైష్ణవంక్షేత్రమద్భుతంప్రియదర్శనమ్ । అస్మాకంబ్రూహియచ్ఛ్రుత్వాశ్రోతవ్యంశోనవిద్యతే ॥ ౬ ॥ ఇతిపృష్టస్త

దాసూత స్తపోధ్యానసమాధిమాన్ । ధ్యాత్వాముహూర్తమాత్రంతు
ప్రోవాచమునిసత్తమాన్ ॥౭॥ శ్రీసూతః ॥ అహోస్పృష్టమపూర్వంచకౌ
తుకంభవతామహో । మమాపివాఞ్ఛామహతీవక్తుంతత్తువదామివః ॥
శృణుధ్వంమునయోయూయంసావధానతయాత్విమమ్ । క్రీడారసేషు
సక్తస్యహరేః క్రీడాసమన్వితమ్ ॥ ౯ ॥ వివిధైస్తస్యచారిత్రైరుపేతంసర్వ
సిద్ధిదమ్ । సర్వైశ్వర్యకరంన్ణాంసర్వాశ్చర్యప్రదంశుభమ్ ॥ ౧౦ ॥
పుణ్యంపవిత్రమాయుష్యంసర్వమఙ్గళకారకమ్ । వారాహకల్పవృత్తా
న్తం శేషాచలసమాశ్రయమ్ ॥ ౧౧ ॥ పురాహినాగరైస్సర్వైరేకీభూతే
మహీజలే । కల్పాదౌభగవాన్విష్ణుర్వటపత్రసమాశ్రయః ॥ ౧౨ ॥ మ
హర్లోకంసమాశ్రిత్య స్థితంచజలసమ్ప్లవమ్ । విచిన్త్యయుగసాహస్రం
జలావస్థానమద్భుతమ్ ॥ ౧౩ ॥ యథాపూర్వంజగత్సృష్టౌ ముద్యుక్తస్స
ర్వశక్తిమాన్ ॥ ౧౩½ ॥ సర్వస్యధాతాప్రవరోమహాత్మా సర్వాత్మగస్స
ర్వజగత్స్వరూపః । సర్వేశ్వరస్సర్వవిధానయత్నం చకారబుద్ధ్యాతరు
ణామ్బుజాక్షః ॥౧౪½॥ ఇతీరితాస్తేమునయస్తదానీం సవిస్మయోత్ఫుల్ల
హృదమ్బుజాశ్చ । సూతంమహాన్తంమునిసఙ్ఘసేవ్యం తమబ్రువన్వేదవి
దాంవరిష్ఠమ్ ॥౧౫½॥ మునయః॥ అతీతానాగతజ్ఞానప్రకాశితహృదమ్బు
జ ॥౧౬॥ ఉద్యోగానన్తరంవిష్ణుః కృతవాన్కింమహాప్రభుః । కీదృశః ప్రళ
యఃకల్ప స్సర్గోవాకీదృశఃపునః ॥ ౧౭ ॥ ఏతావద్వాజలంకస్మాదాగతం
వదసువ్రత । కుత్రవాధరణీయాతా గిరయోవామహోన్నతాః ॥౧౮॥
తత్సర్వంశంసభగవఞ్ఛ్రోతుంకౌతూహలంహినః । ఇతిపృష్టఃపునఃప్రా
హసూతస్తాన్మునిపుఙ్గవాన్ ॥ ౧౯ ॥ సూతః । మునయశ్శ్రూయతాం
పూర్వం సఙ్గ్రహేణజలాగమః । చతుర్యుగసహస్రాణి ప్రమాణందివస
స్యచ ॥ ౨౦ ॥ నిశాయా*స్తావదేవాస్య నిర్దిష్టస్సమయోవిధేః । దినావ
సానసమయే బ్రహ్మణోభగవాన్రవిః ॥౨౧॥ సహస్రరశ్మిస్సవితా త్రిమూ
ర్త్యాత్మాత్రిలోచనః । నమత్యగ్నింమహాఘోరం ఘర్మదీధితిరంశుభిః ॥
కతిచిద్వత్సరానేవం వృష్టిర్నైవభవేత్తదా । భూలోకవాసినస్సర్వే
మునయశ్చతపోధనాః ॥ ౨౩ ॥ వసేయుర్జనలోకేహి యావద్వృష్టిర్నహి

* ఏవతావాన్హి.

శాతదా । వనానిపర్వతాశ్చాపి దగ్ధాఃకాలాగ్నినాతదా ॥ ౨౪ ॥ భస్మీ
భూతాభవన్త్యేవ వాయుస్సర్వాత్మకోమహాన్ । హాయనాన్కతిచి
ద్వాతి పశ్చాన్మేఘామహాబలాః ॥ ౨౫ ॥ స్థూణాకారాస్సృజన్త్యేవతో
యధారాస్సమన్తతః । సన్తతంవత్సరానేవం కతిచిత్తునిశాముఖే॥ ౨౬॥
ద్రవీభూతామహాభూమిః పాతాళతలగామినీ। సాగరాస్సప్తచాన్యోన్యం
భవేయుస్సంయుతాస్తదా ॥ ౨౭ ॥ మహర్లోకంసమాక్రమ్య తిష్ఠన్త్యే
కోదకాస్తదా । తత్రైవయుగసాహస్రం బ్రహ్మణశ్శర్వరీభవేత్ ॥ ౨౮ ॥
నిశావసానేగోవిన్ద స్సృష్టిస్థిత్యన్తకారకః । చతుర్ముఖశివాశక్యం భూమే
రుద్ధరణంహరిః ॥ ౨౯ ॥ కర్తుకామస్తదావిష్ణు ర్వటపత్రతలేస్థితః । శ్వేతం
వరాహదేహంచ సర్వయజ్ఞమయంశివమ్ ॥ ౩౦ ॥ అతిభీమంమహారౌద్ర
మాసాద్యతరసాతదా । ప్రవిశ్యజలమధ్యంతు క్షోభయామాసనైతదా॥
సంవర్తమేఘనిర్ఘాత బృంహితంచనహస్సహాః । ప్రవివేశమహాపోత్రీ
పాతాళంజలపూరితమ్ ॥ ౩౨ ॥ అన్వేషయామాసతదా రసాతలమశే
షతః । తత్రయుద్ధంమహాఘోరం హిరణ్యాక్షసమాశ్రయమ్ ॥ ౩౩ ॥
అభూదభూతపూర్వంచ తుములంరోమహర్షణమ్ । చిరకాలంచబాహు
భ్యాం మల్లయుద్ధమవర్తత ॥ ౩౪ ॥ తతఃక్రుద్ధోమహాపోత్రీ దంష్ట్రాగ్రే
ణమహాసురమ్ । ద్విధాతంపాటయామాస మేరుతుల్యమహోన్నతిమ్॥
తద్రక్తసమ్ప్లవేనైవ తజ్జలంరక్తమాబభౌ । తద్దృష్ట్వామునయస్సర్వే
జనలోకనివాసినః ॥ ౩౬ ॥ మహజ్జలమిదంరక్త మద్భుతంకిమిదం
భవేత్ । ఇత్యాశ్చర్యవిలోలాస్తే సమాధిధ్యానయోగతః ॥ ౩౭ ॥
జ్ఞాత్వాశ్వేతవరాహస్యప్రభావమునయోఽస్తువన్ । తతశ్శ్వేతవరాహ
శ్చపాతాళతలగామినీమ్ ॥ ౩౮ ॥ దంష్ట్రాగ్రేణైవతాంభూమిం సర్వస
త్త్వసమాశ్రయామ్। ఉద్ధృత్యతరసాపోత్రీ విక్షోభ్యచమహజ్జలమ్॥౩౯॥
నిధాయపాదంశేషస్య భోగోపరిమహాప్రభుః । జనలోకంసమాశ్రిత్యతి
ష్ఠాపర్వతసన్నిభః ॥౪౦॥ బ్రహ్మాదయోదేవగణా స్సిద్ధాశ్చపరమర్షయః।
అస్తువన్వేదమన్త్రైశ్చ స్తోత్రైశ్చవివిధైఃపరైః ॥ ౪౧ ॥ వవర్షుఃపుష్ప
వర్షాణి ననృతుశ్చాప్సరోగణాః। దేవదున్దుభయోనేదుర్వీణామురజమర్ద
ళాః ॥౪౨॥ దేవాః ॥ జయదేవమహాపోత్రి న్జయభూమిధరాచ్యుత । హిర

ణ్యాక్షమహారక్షో విదారణవిచక్షణ ॥ ౪౩ ॥ త్వమనాదిరనన్తశ్చ త్వత్తః పరతరోనహి । త్వమేవసృష్టికాలేపి విధిర్భూత్వాచతుర్ముఖః ॥ ౪౪ ॥ సృజస్యేతజ్జగత్సర్వం పాసివిష్ణుస్సమన్తతః । కాలాగ్నిరుద్రరూపీచ కల్పాన్తేసర్వజన్తుషు ॥ ౪౫ ॥ అన్తర్యామీభవాన్నేవ సర్వకర్తాత్వమేవహి । నిష్కృష్టంబ్రహ్మణోరూపం నజానన్తిసురాస్తవ ॥౪౬॥ ప్రసీదభగవన్విష్ణో భూమింస్థాపయపూర్వవత్ । సర్వప్రాణినివాసార్థ మస్తువస్విబుధప్రజాః ॥ ౪౭ ॥

ఇతిశ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్వేతవా
రాహకల్పకథనంనామ త్రయస్త్రింశోధ్యాయః.

వైకుణ్ఠాద్భగవత్క్రీడాచలానయనమ్.

సూతః॥ తతశ్శ్వేతవరాహశ్చస్థాపయిత్వాధరాంతదా। విభజ్యసాగరాన్సప్త లోకాన్సప్తచపూర్వవత్ ॥ ౧ ॥ చతుర్ముఖంసమాహూయ సృజపూర్వంయథాజగత్। ఇత్యువాచమహాక్రోడ స్సర్వయజ్ఞమయోహరిః ॥౨॥ సూర్యాచన్ద్రమసౌధాతా యథాపూర్వమకల్పయత్। ధరావరాహదేవోపి లోకానుగ్రహకామ్యయా ॥౩॥ భూమౌస్థాతుంస్థలందివ్యం బుద్ధ్యానిశ్చిత్యమాధవః। గరుడంప్రేషయామాస గిరిమానేతుముద్ధతమ్॥౪॥ వైనతేయమహాసత్త్వ గచ్ఛత్వమతివేగతః । గత్వాతుపరమంధామ క్రీడాచలమిహానయ ॥ ౫ ॥ సర్వాన్పారిషదాంశ్చాపి విష్వక్సేనముఖాన్పురా । ఇత్యుక్తోగరుడస్తూర్ణ ముత్పపాతవిహాయసమ్ ॥ ౬ ॥ గతేతు గరుడేతస్మిన్నానేతుంపర్వతోత్తమమ్ । పోత్రిరూపీహరిర్భూమిం స్థాపయిత్వాచపూర్వవత్ ॥౭॥ పద్మాఖ్యంభూమింసమాక్రమ్య గోమతీతీరమాగతః। తస్యాస్తుదక్షిణేభాగే షష్టియోజనదూరతః ॥౮॥ పూర్వాబ్ధేఃపశ్చిమేభాగే పఞ్చభిర్యోజనైర్యుతే । దేశేపుణ్యజనాకీర్ణే రుక్మనద్యాస్తథోత్తరే॥ ఆగత్యతస్థౌదేవోపి గరుడాగమనోన్ముఖః । వైనతేయోపిపరమం ధామగత్వాదదర్శహ ॥ ౧౦ ॥ అప్రాకృతమమేయంచ సర్వరత్నమయంగిరిమ్ । హిరణ్మయంమహాశృఙ్గం పఞ్చోపనిషదాత్మకమ్ ॥౧౧॥ పున్నాగచమ్పకాశోక తాలహిన్తాలశోభితమ్ । సురద్రుమముఖైర్వృక్షైరన్యైః

కాఞ్చనరూపకైః॥ ౧౨॥ శోభితంపక్షిసఙ్ఘైశ్చశుకకోకిలహంసకైః। శ్ర
వణానన్దజనకమధురాలాపసమ్భ్రమైః ॥ ౧౩ ॥ మల్లికామాలతీభిశ్చన
న్ద్యావర్తాదిభిస్తథా। లతాభిఃపుష్పితాగ్రాభిర్దివ్యసౌరభశాలిభిః॥ ౧౪ ॥
సింహశార్దూలమాతఙ్గశరభక్రోడవానరైః। శోభితంకిన్నరీభిశ్చగాయ
త్కిన్నరపఙ్క్తిభిః ॥ ౧౫ ॥ అనేకనిర్ఝరాకీర్ణంమానసాహ్లాదకారకమ్।
ముక్తైర్నిత్యైఃకామరూపైర్నానారూపైశ్చసేవితమ్ ॥ ౧౬ ॥ నారాయ
ణగిరింనామ్నాక్రీడాద్రింపరమేష్ఠినః। యోజనత్రయవిస్తారంత్రింశద్యో
జనమాయతమ్॥ ౧౭॥ శేషాకారంమహచ్ఛేషంశేషిణంసర్వదేహినామ్।
దివ్యాకారంమహాపుణ్యంపశ్యతాంమోక్షదాయకమ్॥ ౧౮॥ ఏవంరూ
పంగిరిశ్రేష్ఠంస్కన్ధదేశేధాయతమ్। పరివారైరుపేతంచ భగవత్పరి
చారకైః॥ ౧౯ ॥ ఆజగామమహావేగాద్గరుడఃకాఞ్చనప్రభః। తతస్సన
మ్భ్రమోవాయురుదభూచ్చవిహాయసి॥ ౨౦॥ ధ్వానస్సుమహాంస్తతోభూ
మాసూర్యకోటిరివాబభౌ। తేజోరూపస్తతశ్శ్రీమానాగతోవిష్ణువాహ
నః ॥ ౨౧ ॥ ఆగతంగరుడంవీక్ష్యస్థాపయామాఖగేశ్వరః। ఇత్యువాచహరి
స్స్వపిస్థాపయామాసతంతథా ॥ ౨౨ ॥ తతోగిరింసమారుహ్యశ్వేతపో
త్రీహరిస్స్థితః। స్వామిపుష్కరిణీతీరేపశ్చిమేపుణ్యకాననే ॥ ౨౩॥ విమా
నేవిమలేదివ్యేకోటిసూర్యసమప్రభే। అనేకరత్నఖచితగోపురాయుత
శోభితే ॥ ౨౪ ॥ రత్నస్తమ్భసమోపేతశ్రీమహామణిమణ్డపే। వాచా
మగోచరేసర్వనయనానన్దకారకే॥ ౨౫॥ తతోజాతుతటేస్వామిపుష్క
రిణ్యాస్తుదక్షిణే। మధ్యేవిమానంపద్మాక్షశ్శ్రీనివాసఃపరాత్పరః ॥౨౬॥
అతిష్ఠద్దేవదేవోపిశఙ్ఖచక్రగదాధరః॥ ౨౭॥

ఇతి శ్రీవరాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే వైకుణ్ఠా
త్క్రీడాచలానయనకథనంనామ చతుస్త్రింశోధ్యాయః.

దేవాదికృతశ్వేతవరాహప్రార్థనా.

తత్రదేవాస్సగన్ధర్వా బ్రహ్మాద్యామునయోపిచ। ఆజగ్ముర్లోకపా
లాశ్చశఙ్కరఃపార్వతీప్రభుః ॥ ౧ ॥ ఋషయస్సుస్తవసహోరుద్రాదిత్యా

మరుద్గణాః । తుష్టువుశ్చ హృషీకేశం వాసుదేవం జగత్ప్రభుమ్॥ ౨॥ జయ లక్ష్మీశ లోకేశ జయ భూమిధరాచ్యుత । జయ విష్ణో హిరణ్యాక్ష విధ్వంసనవిచక్షణ॥ 3 ॥ దంష్ట్రాకరాళవదనభ్రుకుటీకుటిలేక్షణ । భయఙ్కరమిదం రూపమత్యుగ్రం ఘోరదర్శనమ్ ॥ ౪ ॥ జ్వలదస్త్రభుజానేకపార్శ్వద్వయవిరాజితమ్ । దృష్ట్వా తద్వ్యథితాస్సర్వే సురాశ్చ పరమర్షయః॥ అనుగ్రహీతుం లోకాన్వై త్వయాత్ర స్థీయతాం గిరౌ । భయఙ్కరం త్వదీయం వై రూపమద్భుతదర్శనమ్॥ ౬ ॥ తద్దృష్ట్వోద్విగ్నహృదయా భవేయురదృఢానరాః । దేవతానాం మనుష్యాణాం నాస్థించోర్ధృతాధరా॥ ౭॥ తస్మాన్మనుజరక్షార్థం సౌమ్యరూపం హి ధారయ । ధ్యానయోగేష్వశక్తానామశక్తానాం చ కర్మసు ॥ ౮ ॥ అస్మాకం మనుజానాం చ స్త్రీశూద్రాణాం తథైవ చ । దృశ్యస్త్వం వరదో భూత్వా వస నిత్యమిహైవ భో ॥ ౯ ॥ ఇత్యుక్తస్తైః ప్రసన్నాత్మా సౌమ్యరూపీ చతుర్భుజః । శ్రీభూమిసహితస్తస్థౌ పుణ్డరీకనిభేక్షణః ॥ ౧౦ ॥ శరత్పూర్ణేన్దువదనస్సర్వాభరణభూషితః । శ్రీనివాసస్సురాన్సర్వాన్సమాహూయేదమబ్రవీత్ ॥ ౧౧ ॥ వైకుణ్ఠాత్పరమో హ్యేష వేఙ్కటాఖ్యో నగోత్తమః । అత్రైవ నివసామ్యేవ శ్రీభూమిసహితో హ్యహమ్॥ ౧౨॥ దదామి ప్రార్థితానర్థాన్మనుజేభ్యస్సదా సురాః॥ ఇత్యుక్త్వా త్రిదశాన్సర్వాన్బ్రహ్మేన్ద్రప్రముఖానపి ॥ ౧౩ ॥ యథార్హం సమనుజ్ఞాప్య తత్రైవాన్తరధీయత । దేవాశ్చ మునయస్సర్వే ప్రతిజగ్ము

సూతకృతస్వామిపుష్కరిణీ మాహాత్మ్యవర్ణనమ్.

స్స్వకాలయాన్ ॥౧౪॥ మునయః ॥ సూత పూర్వం గిరౌ తస్మిన్స్వామిపుష్కరిణీతి వై । ప్రసఙ్గాత్కథితా సా తు కీదృశీ మునిసత్తమ ॥ ౧౫ ॥ గఙ్గాతస్యాశ్చ మాహాత్మ్యం వక్తవ్యం భవతానఘ ॥ సూతః ॥ మునయశ్శ్రూయతాం కిఞ్చిదుత్తరం సావధానతః ॥ ౧౬ ॥ స్వామిపుష్కరిణీ పుణ్యా సర్వపాపప్రణాశినీ । వైకుణ్ఠే భగవత్క్రీడావాపీ శ్రీభూమిలాళితా॥ ౧౭॥ అప్రాకృతజలౌఘా చ సుగన్ధా సుమనోహరా । గఙ్గాదిసర్వతీర్థానాం జన్మభూమిశ్శుభోదకా ॥ ౧౮ ॥ ఆనీతా వైనతేయేన క్రీడార్థం తత్ర తిష్ఠతి । విరజావద్రజోదోష ప్రముఖాఘవినాశినీ ॥ ౧౯ ॥ స్వర్ణస్తేయసురాపాన దోష ప్రముఖనాశినీ । ఐహికార్థప్రదా నిత్యం స్నానమాత్రేణ సర్వదా॥ ౨౦॥

దర్శనాత్స్పర్శనాత్స్నానాత్స్మరణాత్సర్వసిద్ధిదా । స్నానాదిష్టప్రదా చేతి కిముపక్తవ్యమఞ్జసా ॥ ౨౧ ॥ తతస్తస్యాస్తుమాహాత్మ్యంవక్తుం దేవోఽపి నప్రభుః । దేవేభ్యస్తత్సమీపస్థా మనుజా భాగ్యశాలినః ॥ ౨౨ ॥ కిన్తుజానన్తితస్యాస్తువైభవం నైవమానుషాః । ప్రాకృతాచలవద్భాతిమానుషాణామయంగిరిః ॥ ౨౩ ॥ తథాపి తేషాంభక్తిస్తుశుద్ధాభవతితద్గిరౌ । యస్య యస్యయథాభక్తిస్తస్యసిద్ధిశ్చతాదృశీ ॥ ౨౪ ॥ స్వామిపుష్కరిణీస్నానం సద్గురోఃపాదసేవనమ్ । ఏకాదశీవ్రతంచాపి త్రయమత్యన్తదుర్లభమ్ ॥ ౨౫ ॥ దుర్లభంమానుషంజన్మ దుర్లభంతత్రజీవనమ్ । స్వామిపుష్కరిణీస్నానం త్రయమత్యన్తరదుర్లభమ్ ॥ ౨౬ ॥ అతస్తస్యాస్తుమాహాత్మ్యం వక్తుం శేషోఽపినప్రభుః । యత్తుస్వామిసరస్స్నానం మహాపాతకనాశనమ్ ॥ ౨౭ ॥ తచ్చాపిదృష్టంబహుధా తారకాసురసూదనే । ప్రాయశ్చిత్తప్రవృత్తానాంనరాణాంసులభాత్వియమ్ ॥ ౨౮ ॥ స్వామిపుష్కరిణీపుణ్యాతథాకామ్యప్రదాయినీ । వేఙ్కటాద్రేర్విశేషేణదర్శనంయచ్చవర్తతే ॥ ౨౯ ॥ నిత్యంనైమిత్తికంకామ్యం ప్రాయశ్చిత్తంచతద్భవేత్ । విష్ణోఃకర్మాణిపశ్యేతిశ్రుతిరేషాసనాతనీ ॥ ౩౦ ॥ నైమిత్తికంతత్కథితంస్వామిపుష్కరిణీతటే । అఙ్గవైకల్యదోషాశ్చనస్యుస్స్వామిసరస్తటే ॥ ౩౧ ॥ వాసవాదిష్వమోఘంచ దృష్టంకర్మాత్రదృశ్యతే । బహునేహకిముక్తేనధర్మార్థాదిఫలేషుచ ॥ ౩౨ ॥ వాఞ్ఛావతాంమనుష్యాణాం స్త్రీశూద్రాణాంచపాపినామ్ । సాఙ్గకర్మక్రియాఽశక్తనరాణాంచవిశేషతః ॥ ౩౩ ॥ నాన్యాగతిర్వేఙ్కటాద్రే స్సత్యంసత్యంనసంశయః ॥ ౩౪ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే దేవాదికృత శ్వేతవరాహప్రార్థనాదికథనంనామ పఞ్చత్రింశోఽధ్యాయః.

క్రీడాద్రిప్రవిష్టశ్రీవరాహదివ్యవైభవవర్ణనమ్.

మునయః ॥ పరావరజ్ఞసర్వజ్ఞసర్వభూతహితేరత । మునేసూత మహాభాగకిఞ్చిత్పృచ్ఛామతేవద ॥ ౧ ॥ వరాహరూపీభగవాన్ధరాముద్ధృత్యకింపునః । తదైవశేషశైలేన్ద్రేన్యవసత్కరుణాలయః ॥ ౨ ॥ కాలాన్తరే వాతత్రైత్య స్థితవాన్సర్వదానుకిమ్ । అకరోద్వాథకింతత్రకిందత్తంకస్య

వాత్త్వితి ॥ ౩ ॥ సూతః ॥ బ్రవీమితదశేషంచశృణుధ్వంమునిసత్తమాః । ఆస్థాయశ్వేతపోత్రిత్వముజ్జహారధరాంయదా ॥ ౪ ॥ తద్దేవానాయ్యవై కుణ్ఠాదచలంగరుడేనవై । కల్పాదావేవభగవాన్ లీలారసమహోదధిః ॥ విహరన్రమయాసార్ధం దరీనిర్ఝరసానుషు । ప్రకాశశ్చాప్రకాశశ్చ తిష్ఠత్యేవసదాగిరౌ ॥ ౬ ॥ యావత్కల్పంవసత్యేవ ప్రోక్తంచపరమేష్ఠినా । కదాచిత్పుణ్యశీలేభ్యో దర్శనంవితరత్యసౌ ॥ ౭ ॥ కల్పేకల్పేచధరణీ ముద్ధరత్యేవమేవహి । శ్వేతవారాహరూపేణ ధరణీచోద్ధృతాయతః ॥ ౮ ॥ శ్వేతవారాహకల్పస్స్యాదాఖ్యయామునయోహ్యయమ్ । సాధూనాంచయదాబాధా ధర్మశ్చాప్యవసీదతి ॥ ౯ ॥ యదాత్వధర్మోహ్యధికో దుష్టాశ్చబలినోయదా । తదాకాలానురూపేణ నరదేవాదిరూపతః ॥ ౧౦ ॥ సృష్ట్వాత్మానంమహావిష్ణుస్సంహరత్యహితాంస్తదా । అధర్మం సర్వముత్సార్య సుధర్మంపాలయత్యసౌ ॥ ౧౧ ॥ రక్షత్యేవచసాధూంశ్చ వేదవిద్యాశ్చవర్ధయన్ । స్వయంచసర్వభూతానాం దృశ్యస్తిష్ఠతికుత్రచిత్ ॥ సర్వదాశేషశైలేన్ద్రే విహరన్రమయాసహ । నిత్యైర్ముక్తైశ్చదేవైశ్చ కామరూపైశ్చసంయుతః ॥ ౧౩ ॥ తిష్ఠత్యేవసదాతస్మిన్ వేఙ్కటాఖ్యేనగోత్తమే । వైకుణ్ఠస్వర్గసూర్యేభ్యస్స్వగేహేభ్యోధికప్రియః ॥ ౧౪ ॥

క్రీడాద్రేర్భగవత్సాన్నిధ్యేనమహిమాధిక్యవర్ణనమ్.

అయంభగవతోహృద్యఃపర్వతఃపుణ్యకాననః । మన్త్రసిద్ధిస్తపస్సిద్ధిర్యజ్ఞసిద్ధిస్తథైవహి ॥ ౧౫ ॥ కామ్యస్యకర్మణస్సిద్ధిరేవమన్యాశ్చసిద్ధయః । భవన్త్యత్రనరాణాంచ నహివిఘ్నాదికంక్వచిత్ ॥ ౧౬ ॥ అల్పేనతపసాభీష్టంసిద్ధ్యత్యస్మిన్నగోవరే । సర్వతీర్థానిసతతం పుణ్యాన్యత్రైవసన్తిహి ॥ యఏనంసేవతేనిత్యంశ్రద్ధాభక్తిసమన్వితః । జ్ఞానార్థీజ్ఞానమాప్నోతిద్రవ్యార్థీకనకంబహు ॥ ౧౮ ॥ పుత్రార్థీపుత్రమాప్నోతినృపోరాజ్యంచవిన్దతి । వ్యఙ్గశ్చసాఙ్గసద్రూపం పశూన్ధాన్యానివిన్దతి ॥ ౧౯ ॥ యంయంకామయ

క్రీడాద్రేఃకారణభేదేనానేక నామానువర్ణనమ్.

తేమర్త్యస్తంతమాప్నోతిసర్వథా । చిన్తితస్యచసిద్ధ్యాతుచిన్తామణిమిమంవిదుః ॥ ౨౦ ॥ కేచిజ్జ్ఞానప్రదత్వాచ్చ జ్ఞానాద్రిరితితంవిదుః । సర్వతీ

ర్థమయత్వాచ్చ తీర్థాద్రిం ప్రాహురుత్తమాః ॥ ౨౧ ॥ పుష్కరాణాంచ బాహుళ్యాద్గిరావస్మిన్సరస్సు వై । పుష్కరాద్రిం ప్రశంసన్తి మునయస్తత్త్వదర్శినః ॥ ౨౨ ॥ గిరావస్మిం స్తప స్తేపే ధర్మోపిస్వాభివృద్ధయే । తస్మాదాహుర్వృషాద్రింతం మునయో వేదపారగాః ॥ ౨౩ ॥ శాతకుమ్భస్వరూపత్వా త్కనకాద్రించతం విదుః । ద్విజో నారాయణః కశ్చి త్తపః కృత్వా మహత్పురా ॥ ౨౪ ॥ ఐచ్ఛదస్య స్వనామ్నా చ వ్యపదేశం మురారితః । తస్మాన్నారాయణాద్రింతం విదురుత్తమపూరుషాః ॥ ౨౫ ॥ వైకుణ్ఠాదాగతత్వేన వైకుణ్ఠాద్రిరితి స్మృతః । హిరణ్యాఖ్యవినాశాయ ప్రహ్లాదానుగ్రహాయ చ ॥ ౨౬ ॥ నారసింహాకృతిర్జ్ఞేయ స్స్యాదస్మాత్స్వయం హరిః । సింహాచల ఇతి ప్రాహు స్తస్మా దేనం మునీశ్వరాః ॥ ౨౭ ॥ అఞ్జనా చ తపః కృత్వా హనూమన్తమజీజనత్ । తదా దేవాస్సమాగత్య దేవసాహాయ్యకారకమ్ ॥ ౨౮ ॥ యస్మాత్పుత్రమసూతాసా జగు స్తస్మాదిమం గిరిమ్ । అఞ్జనాద్రిం వరాహాద్రిం వరాహక్షేత్రలక్ష్మతః ॥ ౨౯ ॥ నీలస్య వానరేన్ద్రస్య యస్మాన్నిత్యమవస్థితిః । తస్మాన్నీలగిరిం నామ్నా వద న్త్యేనం మహర్షయః ॥ ౩౦ ॥ * వేఙ్కారోమృతబీజన్తు కటమైశ్వర్యముచ్యతే । అమృతైశ్వర్యసఙ్ఘత్వా ద్వేఙ్కటాద్రిరితి స్మృతః ॥ ౩౧ ॥ యతః కదాచి ద్దేవానాం శ్రీనివాస ‡ ఇహాబభౌ । శ్రీనివాసగిరిం ప్రాహు స్తస్మా దేనం దివౌకసః ॥ ౩౨ ॥ ఆనన్దాద్రిమిమం ప్రాహు ర్వైకుణ్ఠపురవాసినః । ప్రాహుర్భగవతః క్రీడాప్రాచుర్యాత్తు § తథాసురాః ॥ ౩౩ ॥ శ్రీప్రదత్వాచ్చ యోవాసా చ్ఛ్రద్ధశక్త్యా చ యోగతః । ఖ్యాత్యా శ్రీశైల ఇత్యేవం నామ చాస్య గిరేరభూత్ ॥ బహూని చాస్య నామాని కల్పభేదాద్భవ న్తిహి । యావదుక్తా భగవతః కల్యాణగుణరాశయః ॥ ౩౪ ॥ తావన్తోఽస్యగిరేస్సన్తి గుణాః పరమపావనాః । అస్య వేఙ్కటశైలస్య మాహాత్మ్యం యావద న్తిహి ॥ ౩౫ ॥ తావద్వక్తుం చ కార్త్స్న్యేన న సమర్థశ్చతుర్ముఖః । షణ్ముఖశ్చ సహస్రాస్యః

* వకారో.　　‡ ఇవాబభౌ.　　§ తథా=క్రీడాద్రిం.

ఫణీదేవాఃపరేకిము ॥౩౭॥ శ్రుత్వాసూతముఖాచ్చైవంమునయోహృష్ట
మానసాః । నతృప్తిమాయయు స్తేహి భూయశ్శ్రవణకౌతుకాత్ ॥౩౮॥
ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే క్రీడాద్రిప్రవిష్ట
శ్రీవరాహదివ్యవైభవాదివర్ణనంనామ షట్త్రింశోఽధ్యాయః.

మహర్షి యజ్ఞవాటం ప్రతిభగవదాగమనమ్.

సూతః ॥ తద్గిరౌకింకృతంతేన వేఙ్కటేశేనతద్వద । ఇత్యుక్తం
యత్త్వయుస్మాభి స్తత్రకిఞ్చిద్వదామ్యహమ్ ॥ ౧ ॥ మాయినాసర్వశక్తేన
లీలాపరవశేనచ । కృతంతువక్తుంకాత్స్న్యేన కేనశక్యంతపోధనాః ॥౨॥
సకదాచిన్మహామాయీ విటవేషంవహన్ముదా । గిరావుత్తరదిగ్భాగేచ
చారరమయాసహ ॥ ౩ ॥ తత్రకేచిన్మహాభాగా మునయస్తత్త్వదర్శినః।
గిరేరస్యతుమాహాత్మ్యం శ్రుతవన్తస్తపోధనాః ॥ ౪ ॥ అయంగిరిర్మహా
పుణ్య స్సర్వసత్త్వసమాశ్రయః । నిర్బాధఃఫలమూలాఢ్య స్సర్వవృక్షస
మావృతః ॥ ౫ ॥ నానాప్రస్రవణోపేతో యాజ్ఞీయైశ్చమహీరుహైః ।
అన్యైస్తాపసయోగ్యైశ్చ పాదపైరపిసఙ్కులః ॥ ౬ ॥ నయనానన్దజన
కోహృదయాహ్లాదకారకః । అస్మాభిస్సర్వదావాసః కర్తవ్యోత్రమహాగి
రౌ ॥౭॥ ఇతినిశ్చిత్యమనసా తత్రాగత్యతపోధనాః । చక్రుర్యజ్ఞంయథా
శాస్త్రం విష్ణుముద్దిశ్యకౌతుకాత్ ॥ ౮ ॥ సోపిమాయాస్త్రియాసార్థం
యజ్ఞవాటముపాగమత్ । సువర్ణచిత్రితంవస్త్రం వసానశ్శుభదర్శనః ॥౯॥
సోష్ణీషశ్చకరేణైవ వామేనచ్ఛురికాందధన్ । తామ్బూలేనశుచిస్నిగ్ధ మ
న్దస్మితముఖామ్బుజః ॥౧౦॥ మృగోత్థపఙ్కగన్ధేన సురభీకృతదిఙ్ముఖః । పు
ణ్డరీకవిశాలాక్షః కమ్బుగ్రీవో మహాభుజః ॥ ౧౧ ॥ జగన్మోహనసౌన్దర్య
స్సాక్షాత్కన్దర్పసన్నిభః । హేమయజ్ఞోపవీతాఙ్గః కోమలాఙ్గో మనోహ
రః ॥౧౨॥ ప్రవివేశసభాంయాజ్ఞీం మధ్యేబృన్దంమహాత్మనామ్ । దృష్ట్వా
చమునయస్సర్వే పుణ్డరీకనిభేక్షణమ్ ॥ ౧౩ ॥ వేశ్యావేషంధారయన్తీం
లీలామ్బుజకరామ్బుజామ్ । తప్తహాటకసఙ్కాశాం పఙ్కజోదరసప్ర
భామ్ ॥౧౪॥ హారిద్రాన్తరతుల్యాభాం దీవ్యన్తీంకుటిలాలకామ్ । శర
త్పూర్ణేన్దువదనాం తామ్బూలేనమనోహరామ్ ॥ ౧౫ ॥ కర్ణాన్తనేత్ర

యుగళాం విడమ్బితరవిప్రభామ్ । అభూతపూర్వసౌన్దర్యాం సాక్షాల్లక్ష్మీమివస్థితామ్ ॥౧౬॥ దృష్ట్వాచమునయస్సర్వే విస్మయోత్ఫుల్లమానసాః । కోఽసౌరాజసుత స్త్వేష పృథివీంభోక్తుమర్హతి ॥ ౧౭॥ ద్వాత్రింశల్లక్షణోపేత స్సాక్షాద్రామఇవాపరః । కిమర్థమాగత స్త్వంతు పృచ్ఛామఇతిచాబ్రువన్ ॥ ౧౮ ॥ ఆవాసఃకుత్ర తేమాతా కావా తేజనకఃకుతః ॥ నామధేయంచకింవా తే బ్రూహిరాజన్నశేషతః ॥ ౧౯ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ నాహంరాజానవావిప్రః కాచిజ్జాతిశ్చనైవమే । నచమాతానచపితానైవావాసశ్చకుత్రచిత్ ॥ ౨౦ ॥ సర్వావాసస్సర్వభక్షు స్సర్వగస్సర్వరూపధృత్ । నిర్నామానిర్గుణశ్చాహం యుష్మాన్ద్రష్టుమిహాగతః ॥ ౨౧ ॥ భవన్త స్తపసాశ్రేష్ఠా వేదవేదాన్తపారగాః । ఏవన్త్వాదున్మరీస్సర్వావేష్టితావ్యాఘ్రవాసనా ॥ ౨౨ ॥ స్వల్పట్వోద్గానంకథంత్వత్ర సమ్భవేన్మునయోఽమలాః । ఏవమాదిక్రియాలోపం దృష్టవాన్వ్యజ్ఞసంసది । ౨౩ ॥ మునయ స్తేఽథసంభూయ ఏపాకాలస్తుగచ్ఛతి । ఇతితేత్వరితాస్సర్వే సమిద్ధేజాతవేదసి ॥ ౨౪ ॥ పుణ్యాగన్ధంఏపాహోమం చక్రుశ్శాస్త్రోక్తమార్గతః । సోపివేగాత్తత్రగత్వా శఙ్ఖచక్రగదాధరః ॥ ౨౫ ॥ శ్రీవత్సవక్షానిత్యశ్రీ స్సర్వాభరణభూషితః । వహాంఙ్గ్రాహవాణిభ్యాం కోటిసూర్యసమప్రభః ॥ ౨౬ ॥ తదాతుమునయస్సర్వే ప్రభయాస్యమితేజసా । తస్థు స్తపోధనా స్తత్క్షణంచితార్పితాఇవ ॥ ౨౭ ॥ ప్రీతోహమితితాన్సర్వానుక్త్వాఽదృశ్యోబభూవహ । మునయశ్చతదాప్రీతా స్సాక్షాద్విష్ణుస్సమాగతః ॥ ౨౮ ॥ అస్మాకంభాగ్యమతులంజీవితంచసుజీవితమ్ । ఇతియాగక్రియాశేషంచక్రుఃకౌతుకసమ్భ్రమాత్ ॥ ౨౯ ॥ ఏతత్సర్వంసమాఖ్యాతంజాబాలిమునినాపురా । అన్యచ్చకథితం తేనతచ్చాహంకథయామివః॥

వృద్ధస్యకుమారధారాస్నానేనకౌమారప్రాప్తిః.

పురాతువేఙ్కటాధీశశ్చచారగిరిమూర్ధని । కుమారస్సన్విశాలాక్షః కోమలాఙ్గోమనోహరః ॥౩౦॥ వృద్ధఃకశ్చిద్ద్విజోదృష్ట స్తేనజర్ఝరితాకృతిః । మగ్నదృష్టిర్భగ్నజానుః క్షుత్తృష్ణాపరిపీడితః ॥౩౨॥ మార్గభ్రష్టోవనేతత్ర కుత్రచిచ్చైలమాశ్రితః । క్వవాగతోసికౌణ్డిన్యశోతవృద్ధంవిహాయమామ్ ॥౩౩॥ ఇతిజల్పన్ముహుశ్శుష్కకణ్ఠోష్ఠపుటతాలుకః । తత్రస్థేనకుమారేణకిమర్థమిహా

జల్పసి॥ ౩౪॥ నకశ్చిదత్రమనుజః కౌణ్డిన్యఃకుత్రతిష్ఠతి। ఇత్యుక్తఃప్రాహవృద్ధశ్చనితరాంమ్రృతవానహమ్॥ ౩౫ ॥ కథంగచ్ఛామ్యహం తావదాశ్రమం దూరతస్థితమ్।శౌచాచారక్రియాఽశక్తం రిక్తంబన్ధువివర్జితమ్॥౩౬॥కిమర్థంస్థాపయత్యస్మిల్లోకేమాం దుర్బలంవిధిః। ఏవంబ్రువతితస్మింస్తు నిర్హేతుకదయానిధిః ॥ ౩౭ ॥ కుమారఃప్రాహతంవృద్ధం సోపహాసమిదంవచః। తవవిప్రశరీరంచ జరితం పలితంతథా ॥౩౮॥ లబ్ధ్వేపక్ష్మణీత్వక్షనచపశ్యసికిఞ్చన। అతఃపరంచవిప్రేన్ద్రజీవనేచ్ఛాతవాస్తికిమ్ ॥౩౯॥ నవాపూర్వోక్తవాక్యంతు సత్యంవావదసువ్రత। ఇత్యుక్తఃప్రాహవిప్రోపినాస్తిచ్ఛాజీవనేమమ ॥ ౪౦ ॥ కిన్తునిత్యానికర్మాణి జ్యోతిష్టోమముఖానిచ ॥ నానుష్ఠితానిదేవానామృణీకథమహంపునః ॥ ౪౧ ॥ త్యక్ష్యామిదేహంభోరాజన్నత్యమేవబ్రవీమి తే । ఇత్యుక్తఃప్రాహతం విప్రంగృహాణేమంకరంత్వితి ॥ ౪౨ ॥ సోపితత్కరమాలమ్బ్యశనైస్తేన జగామచ। క్వచిత్ప్రస్రవణంపుణ్యందర్శయిత్వాశుభోదకమ్ ॥ ౪౩ ॥ స్నానంకుర్వత్రగచ్ఛావ స్తవాశ్రమపదంతతః। ఇత్యుక్తస్తేనవిప్రేన్ద్రస్స్నాత్వాతత్రోత్థితఃపునః ॥౪౪॥ అభూదభూతపూర్వశ్చకుమారష్షోడశాబ్దకః । కుమారోపిసహస్రాక్షః సహస్రవదనోఽభవత్ ॥ ౪౫ ॥ సహస్రమూర్ధావిశ్వాత్మా సహస్రభుజమణ్డితః । తత్రదేవాస్సమాజగ్ము రాకాశేవిస్మితాఃపునః ॥ ౪౬ ॥ పుష్పవృష్టిర్మహత్యాసీద్దేవదున్దుభయస్తదా।నేదుస్సర్వేపితందేవాస్తుష్టువుస్తోత్రసత్తమైః ॥ ౪౭ ॥ దేవఃప్రాహద్విజంవృద్ధం కురుకర్మాణిసర్వతః । కర్మానుష్ఠానసిద్ధ్యర్థంధనందత్తంచతేబహు ॥ ౪౮ ॥ ఇత్యుక్త్వాతంద్విజశ్రేష్ఠంతత్రైవాన్తరధీయత । సంభూయదేవాస్సర్వేపి ప్రోచుర్వాక్యమిదంతదా ॥ ౪౯ ॥ అయంవృద్ధఃకుమారోభూద్యస్మాత్తస్మాదియంనదీ । కుమారధారేతిసదా లోకేఖ్యాతింగమిష్యతి ॥౫౦॥ త్రికాలమత్రయస్స్నాతిత్రిమాసంవిజితేన్ద్రియః। వలీపలితనిర్ముక్తోవజ్రకాయోభవేన్నరః ॥ ౫౧ ॥ సర్వపాప వినిర్ముక్తో యాతివిష్ణోః పరంపదమ్ । ఇత్యుక్త్వాత్రిదశాస్సర్వే జగ్ముర్విస్మితమానస

పా॥ ౫౨॥ ఇతిజాబాలికథితం తదుక్తంభవతాంమయా । యఇదం
శృణుయాన్మర్త్యో లభతేస్నానజంఫలమ్॥ ౫౩॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే మహర్షి
యజ్ఞవాటంప్రతిరూపాన్తరేణభగవదాగమనాది
కథనంనామ సప్తత్రింశోధ్యాయః.

రాజ్యభ్రష్టస్యశఙ్ఖణనృపస్యరాజ్యప్రాప్తిక్రమః.

సూతః॥ వాల్మీకినామునీన్ద్రేణకిఞ్చిదుక్తంశ్రుతంమయా । తదు
చ్యతేమయాయూయం శృణుధ్వంమునిసత్తమాః ॥ ౧ ॥ సాఙ్కాశ్యే
సోమవంశీయ శ్శఙ్ఖణఃపృథివీపతిః । అనేకదేశసహితం బహువిస్తారసం
యుతమ్॥ ౨॥ పరమ్పరాగతంరాజ్యంచక్రేఽఖణ్డపరాక్రమః । సకదాచిన్మ
హారాజఃకృతపుణ్యవిపర్యయాత్ ॥ ౩ ॥ సామన్తరాజభిస్సర్వైర్హృత
రాజ్యోమహీపతిః । తస్మాత్సభార్యస్సామాత్యో దేశాన్నిర్గత్యదుఃఖితః॥
దక్షిణాందిశమాసాద్య రామసేతుందదర్శహ । తత్రస్నాత్వాశనైఃప
శ్చాదాజగామనదీంతతః ॥ ౫ ॥ సువర్ణముఖరీంతత్రస్నాత్వా చోత్తర
తీరతః । పద్మంసరస్సమాగమ్య తత్రస్నానంచకారసః ॥ ౬ ॥ నిత్యం
చవిధివత్కృత్వాన్యవసద్దుఃఖపీడితః । రాజ్యాద్భ్రంశోవనేవాసస్స్వ
మిత్వంచహృతంపరైః ॥ ౭॥ పారతన్త్ర్యంమహద్దుఃఖంమరణాదతిరిచ్య
తే । భవితాజీవనంకస్మాత్క్వవాగచ్ఛామికాగతిః ॥ ౮ ॥ ఇతిశోకస
మావిష్టస్తత్రనిద్రాముపాగతః । అశరీరాజగాదైనం తదానీంశోకపీడి
తమ్॥ ౯ ॥ మాశుచస్త్వంమహాబాహో ధైర్యమాలమ్బ్యబుద్ధిమాన్।
ఇతఉత్తరదిగ్భాగేక్రోశమాత్రేమహాగిరిః ॥ ౧౦ ॥ వేఙ్కటాచల ఇత్యే
వప్రథితఃపృథివీతలే।ఆపన్నకామధేనుర్యశ్శోకార్తానాంసురద్రుమః ॥౧౧॥
చిన్తామణిరివార్తానాంతత్రాస్తేకమలాపతిః । నిర్హేతుకదయాపూర్ణశ్శ్రి
తానామిష్టదస్సదా॥ ౧౨॥ తత్రాస్తేపద్మినీకాచిత్ఫుల్లపఙ్కజశోభితా।
స్వామిపుష్కరిణీత్యేవనామతఃప్రథితాశుభా॥ ౧౩॥ తత్పశ్చిమతశ్శ్రీమా
న్మహావల్మీకభూధరః। ఉత్తిష్ఠతత్రగచ్ఛత్వం తత్తీరేకుటికాంకురు॥ ౧౪॥
తత్రస్థిత్వాత్రిసన్ధ్యంవైతత్రైవస్నానమాచర। తత్రస్థితంవేఙ్కటేశం

భావయిత్వాచబుద్ధితః॥ ౧౫॥ చతుర్భుజంశఙ్ఖచక్రేదధానంవరదంహరిమ్।
అభ్యర్చయన్మాసషట్కంశ్రద్ధాభక్తిసమన్వితః॥ ౧౬॥ నివసత్వంమహాబా
హోస్వామిత్వం ప్రాప్స్యసిధ్రువమ్ । తచ్ఛ్రుత్వావచనంతస్య గతశో
కఃప్రసన్నధీః॥ ౧౭॥ ఆరురోహగిరేశ్శృఙ్గంపుణ్యంపరమపావనమ్ । చమ్ప
కాశోకపున్నాగచూతధాత్రీసమన్వితమ్॥౧౮॥ చన్దనాగరుహిన్తాలరక్తచ
న్దనభాస్వరమ్ । చమరీమృగసాహస్రంకస్తూరీమృగసేవితమ్॥ ౧౯॥ శుకకో
కిలసన్నాద మయూరస్వనశోభితమ్ । ఏవంమనోహరం శృఙ్గమారుహ్యా
కనకోపమమ్॥ ౨౦॥ మృగయామాసతత్తీర్థంచిహ్నాతస్తత్రతత్రసై । ద
దర్శసరసీంతత్ర నిర్మలస్ఫటికోపమామ్ ॥ ౨౧ ॥ తిలకాశోకపున్నాగవ
కుళైశ్చవిశోభితామ్ । రమ్యోపవనసంశుద్ధాం రక్తరాజీవరాజితామ్ ॥
మత్స్యకచ్ఛపసమ్బాధాం తీరస్థతరుభాస్వరామ్ । పుష్పితాశ్రమవనోపే
తాం కేకికేకారవాకులామ్ ॥ ౨౩ ॥ తిలకైర్బీజపూరైశ్చనరైశ్శుక్లద్రు
మైస్తథా । పుష్పితైః కరవీరైశ్చ భాణ్డీరైర్నిచుళైస్తథా ॥ ౨౪ ॥ అ
శోకైస్సప్తపర్ణైశ్చకేతకైరతిముక్తకైః । అన్యైశ్చవివిధైర్వృక్షైః పుష్పి
తైశ్చమనోహరామ్ ॥ ౨౫ ॥ స్వామిపుష్కరిణీందృష్ట్వాప్రముమోద
మహామనాః । కృత్వాతుకుటికాం తత్రనివాసమకరోద్బుధః ॥౨౬॥స్నా
నంత్రిషవణం కుర్వన్వేఙ్కటేశంసమర్చయన్ । వ్రతీచ నియతాహారో
మాసషట్కమనర్తత । ౨౭ ॥ తతస్స్వామిసరోమధ్యాదుదతిష్ఠన్మహా
ద్భుతం । అనేకసూర్యసఙ్కాశంశోభయచ్చదిశోదశ॥ ౨౮ ॥ దివ్యం
విమానంతత్రైవతస్థౌదేవశ్శ్రియఃపతిః । శఙ్ఖచక్రగదాపాణిశ్శ్రీభూ
మిసహితఃపరః ॥ ౨౯ ॥ తత్రదేవాస్సమాజగ్ముర్బ్రహ్మాద్యామునయో
పిచ । సిద్ధావిద్యాధరాశ్చైవ కిన్నరాశ్చదిశాధిపాః ॥ ౩౦ ॥ వసవ
స్సప్తమునయస్సాధ్యారుద్రాస్సమాగతాః । భేరీమురజవాద్యానినేదు
శ్చాకాశవర్త్మని ॥ ౩౧ ॥ గీతంనృత్తంచ వాద్యంచ చక్రుస్సర్వాశ్చదే
వతాః । తుష్టువుఃపరమోదారైర్వేదమన్త్రైర్దివౌకసః ॥౩౨॥ సస
మ్భ్రమంసముత్థాయశఙ్ఖణః ప్రణిపత్యచ । స్తుత్వాథదేవదేవేశంవ్యాజి
జ్ఞపదిదంనృపః ॥ ౩౩ ॥ దేవదేవజగన్నాథజగద్రక్షణతత్పర । భవద్ద

త్తంక్రమాయాతంస్వామిత్వంమమకేశవ ॥ ౩౪ ॥ హృతంరాజభిరా
క్రమ్యరాజ్యాద్భ్రష్టోస్మ్యభాగ్యతః । రక్షమాంకరుణాసిన్ధోమహో
దారజగత్పతే ॥ ౩౫ ॥ నజానేవ్రతశీలంచనియమంవాజపాదికమ్ ।
దిష్ట్యాదృష్టోమయాస్వామిన్నమోఘందర్శనంతవ ॥ ౩౬ ॥ ఇత్యుక్తః
కాలమేఘాభోబభాషేఽథశ్రియఃపతిః ॥ శ్రీనివాసః ॥ మాశుచస్త్వం
మయాదత్తంస్వామిత్వంపూర్వమాగతమ్ ॥ ౩౭ ॥ యస్మాత్తవమహా
భక్తిస్స్వామిపుష్కరిణీజలే । యేకేచనసమాగత్యస్నానంకుర్వన్తిసం
యతాః ॥ ౩౮ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీర్థేస్వామిత్వంప్రాప్నుయుర్నరాః।
తేషాంవ్రతానుగుణ్యేన స్వామిత్వంభవతిధ్రువమ్ ॥ ౩౯ ॥ స్వాధీతే
షాంపరాధీనభావలేశఃకదాపిన । త్వంచగత్వామహీపాల కురురాజ్య
మకణ్టకమ్ ॥ ౪౦ ॥ సముఖందేవదేవానామిత్యుక్త్వాఽన్తరధీయత ॥
స్వామిపుష్కరిణీకూలేరూఢస్తస్మిన్సరోవరే ॥ ౪౧॥ వృత్తాన్తఃకథితాత
స్యాస్తీర్థానాంస్వామినీయతః । స్వామిపుష్కరిణీత్యేవ తస్మాత్పూర్వం
పురాతనైః ॥ ౪౨ ॥ ప్రోక్తేదానీంభగవతావ్యుత్పత్తిస్తస్యసమ్మతా ।
స్వామిత్వస్యప్రదానాచ్చ స్వామిపుష్కరిణీత్యయమ్ ॥ ౪౩ ॥ అహో
మహత్త్వంతీర్థస్యదర్శనంపాపనాశనమ్ । ధన్యాస్త్వేతేమహాభాగా ఏత
ద్వీపయవాసినః ॥ ౪౪ ॥ ఇత్యుక్త్వాత్రిదశాస్సర్వేయయుః ఫుల్లహృద
మ్బుజాః । శఙ్ఖణోపిమహారాజస్సభార్యోహృష్టమానసః ॥ ౪౫ ॥ అవ
రుహ్యాగిరేస్తస్మాత్స్వంచదేశంజగామహ । తద్రాజ్యహారిణస్సర్వే పర
స్పరజిగీషయా॥ ౪౬॥ మమరాజ్యమిదంరాజ్యం మమైవేత్యుద్యతాయు
ధాః । అన్యోన్యమాహతాస్సన్తః పరిక్షీణాశ్చతేఽభవన్ ॥ ౪౭ ॥
మధ్యేఽస్మాకంనకస్యాపి రాజ్యంతిష్ఠత్యనతద్భవేత్ । ఇతినిశ్చిత్యమనుజాః
ప్రేరితారాజభిస్తదా॥ ౪౮ ॥ గోదావరీతీరదేశే శఙ్ఖణందదృశుర్ముదా।
తవరాజ్యంమహాభాగతుభ్యందత్తంచరాజభిః ॥ ౪౯ ॥ ఆగచ్ఛభుఙ్క్ష్వ
రాజ్యంతదిత్యుక్తస్తైర్మహీపతిః । స్వకందేశంయయౌరాజా కామ్భో
జం నామనామతః ॥ ౫౦ ॥ తతస్సర్వేపిరాజాన శ్శఙ్ఖణంచవరాసనే।
స్థాపయిత్వాజలైఃపూతై రభిషిచ్యయయుఃపురాత్ ॥ ౫౧ ॥ సోపిస్వ
దేశమాసాద్య స్వామిత్వం ప్రాప్యపూర్వవత్ । వేఙ్కటేశప్రసాదేనచ

శ్రేరాజ్యమకణ్టకమ్ ॥ ౫౨ ॥ శ్రుతంమహత్త్వంతీర్థస్య మునయఃకింత పోధనాః॥౫౨౫॥ * * * * *

ఇతిశ్రీవారాహపురాణేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేరాజ్యభ్రష్టస్యశఙ్ఖ ణనృపస్యరాజ్యప్రాప్తిక్రమకథనంనామాష్టత్రింశోఽధ్యాయః.

ఆత్మారామాఖ్యవిప్రస్యసమ్పత్ప్రాప్తిక్రమః.

సూతః॥ వాల్మీకినామునీన్ద్రేణయదుక్తంతిన్నయాపిహి । ఉక్తం తేనాన్యదుక్తంతద్వక్ష్యేతేశ్రూయతాంబుధాః॥ ౧ ॥ మధ్యదేశేద్విజఃక శ్చిదాత్మారామఇతిశ్రుతః । మహాకులప్రసూతశ్చ దేవబ్రాహ్మణ పూజ కః॥ ౨ ॥ పితాచతస్యప్రథితః పృథివ్యాంబ్రాహ్మణోత్తమః ॥ అత్యన్త విష్ణుభక్తశ్చ వేదవేదాన్తపారగః ॥ ౩ ॥ అసానపిపినీతశ్చసర్వవిద్వత్స రిగ్రహః । పితర్యుపరతేతస్యక్రమాద్యాతంధనంగతమ్ ॥ ౪॥ వృత్తిశ్చ శిథిలాజాతాపూజ్యతానచకుత్రచిత్ । మహాకులప్రసూతస్య మమేయం వృత్తిరీదృశీ ॥ ౫ ॥ అపకీర్తిర్మహత్యేషాపూర్వేషాంమమసర్వదా।కిం కుర్మఃకుత్రగచ్ఛామఇతిచిన్తామహామ్బుధౌ ॥ ౬॥ మగ్నశ్చాన్తర్గతామా సౌవేఙ్కటాద్రేస్సమీపగమ్ । ఆగత్యకాపిలంతీర్థం కపిలేశ్వరసన్నిధౌ॥ తత్రస్నాత్వాతదారభ్య తీర్థేషుదశసప్తసు । క్రమేణస్నాతఃమారేభేస మారుహ్యగిరింవరమ్ ॥ ౮ ॥ స్నానేనగతపాపశ్చచిత్తనైర్మల్యసంయు తః । అధిత్యకాయామాసీనశ్చిన్తాశోకపరాయణః ॥ ౯॥ తత్సమీపగు హామధ్యేధ్యానయోగపరాయణమ్। సనత్కుమారంయోగీన్ద్రం దదర్శ జ్వలనోపమమ్ ॥ ౧౦ ॥ అదృష్టపూర్వోయోగీన్ద్రో వేత్తిసర్వమయం బుధః । పృచ్ఛామ్యేనంహితంకిఞ్చిదితిక్త్వాప్రణమ్యతమ్॥ ౧౧॥ నిర యాధికదుఃఖేన దుఃఖితః పాపకర్మకృత్ । త్వామహంశరణంప్రాప్త స్త్వంవేత్థబ్రూహిమేహితమ్॥ ౧౨ ॥ ఇతిభూమౌపపాతాసౌసాష్టాఙ్గం తస్యసన్నిధౌ । సోపిధ్యాయం శ్చిరంకాలం వ్యాజహారమితాక్షరమ్॥ ఉత్తిష్ఠవత్సకింశేషే కృత్వాఘోరంపురాభవే । పాపమస్మిన్భవేపక్వే తస్మిఞ్ఛోచసికింవృథా ॥ ౧౪ ॥ పురాతుదానవిఘ్నాశ్చప్రత్యూహాశ్చ

ప్రతిగ్రహే । సుఖస్థితానాంపీడాశ్చ త్వయానానావిధాఃకృతాః ॥ ౧౫ ॥ కేఇచ్ఛిత్కిచ్ఛిద్ద్విజేభ్యోవా విత్తందత్తంనతుత్వయా । గృహంక్షేత్రంపశుర్ధాన్యం వస్త్రమాభరణంతథా ॥ ౧౬ ॥ అనాచారాఃకృతా స్తత్ర నత్వాచారలవ స్త్వయా । ప్రణతా స్త్రిహరేవిష్ణౌ ప్రణతాభీష్టదాయిని ॥ నకృతోభక్తిలేశోపి కథంసౌఖ్యంభవిష్యతి । తథాప్యస్తితవోపాయో వదామిశృణుసాదరమ్ ॥ ౧౭ ॥ ఇతికర్ణామృతంశ్రుత్వా వచఃప్రాహ కృతాఞ్జలిః । దుఃఖసాగరమగ్నస్య మమపోత ఇవాగతః ॥ ౧౮ ॥ ఆతపక్లిన్నసస్యానాం యథావృష్టి స్తథాభవాన్ । నిధిర్యథానిర్ధనానాం రోగిణాంవాయథాభిషక్ ॥ ౨౦ ॥ తథామయాభాగ్యలేశా దాష్టస్త్వం హిదయానిధిః । రక్షమాంపాపినంఘోరం దయయేక్షస్వచక్షుషా ॥ ౨౧ ॥ ఇత్యుక్తఃప్రాహయోగీన్ద్రః కారుణ్యార్ద్రితరఙ్గితః । మహద్రహస్యంత

సనత్కుమారకథితవ్యూహ లక్ష్మీమన్త్రోద్ధారక్రమః.

త్త్వార్థం శృణువత్సబ్రవీమి తే ॥ ౨౨ ॥ సనత్కుమారః । దయాలోలతరఙ్గాక్షీ పూర్ణచన్ద్రనిభాననా । జననీసర్వలోకానాం మహాలక్ష్మీర్హరిప్రియా ॥ ౨౩ ॥ సర్వపాపహరాసైవ ప్రారబ్ధస్యాపికర్మణః । సంప్రతౌతుకమాసైవ సర్వసమ్పత్ప్రదాయినీ ॥ ౨౪ ॥ తస్యావ్యూహప్రభేదాస్తు లక్ష్మీఃకీర్తిర్జయేతిచ । తత్రయావ్యూహలక్ష్మీస్సా ముగ్ధాకారుణ్యవిగ్రహా ॥ ౨౫ ॥ అనాయాసేనసాలక్ష్మీ స్సర్వపాపప్రణాశినీ । సర్వైశ్వర్యప్రదానిత్యం తస్యామన్త్రమిమంశృణు ॥ ౨౬ ॥ వేదాదిమాయేమాత్రేచ లక్ష్మ్యైనతిపదంవదేత్ । పరమేతిపదంచోక్త్వా లక్ష్మ్యై ఇతి పదంతతః ॥ ౨౭ ॥ విష్ణువక్షస్స్థితాయైస్యా న్మాయాశ్రీతారికాతతః । వహ్నిజాయాన్తమన్త్రోయ మభీష్టార్థసురద్రుమః ॥ ౨౮ ॥ ద్విభుజావ్యూహలక్ష్మీస్స్యా ద్బద్ధపద్మాసనప్రియా । శ్రీనివాసాఙ్గమధ్యస్థా సుతరాంకేశవప్రియా ॥ ౨౯ ॥ తామేవశరణంగచ్ఛ సర్వభావేనసత్వరమ్ । ఇతి మన్త్రముపాదిశ్య దదృశేనచకుత్రచిత్ ॥ ౩౦ ॥ భీతోసావిస్మితశ్చైవ సన్తోషపులకాఙ్కితః । అద్యమేరజనీవ్యుష్టా శుభాజన్మచసత్ఫలమ్ ॥ ౩౧ ॥ ఇతిమన్త్రంశుచిర్ధ్యాత్వా జపన్నారుహ్యాపర్వతమ్ । తత్రతత్రగిరౌపశ్య

ష్కురాన్పర్వతనిర్గతాః ॥ ౩౭ ॥ స్వామిపుష్కరిణీంప్రాప శనైర్దిష్ట్వా మహాద్భుతామ్ । ఆకాశాదవరుహ్యాత్రస్థితాంమన్దాకినీమివ ॥ ౩౭ ॥ విరజామివపాపఘ్నీంపుణ్యదాంపుణ్యసేవితామ్ । ఉత్తారామ స్తథాత్ర సస్నౌ శాస్త్రే యథోదితమ్ ॥ ౩౮ ॥ స్నానేకృతేతస్యదేహో భారసాతేయథాలఘుః।తతఉత్థాయతత్పుణ్యాం దదర్శవనము త్తమమ్ ॥౩౫॥ తత్రదృష్టంమహద్ధామ విమానంసిద్ధసేవితమ్ । అనేకగోపురోపేతంమ ణ్డపానస్త్యసంయుతమ్ ॥ ౩౬ ॥ అనేకరత్నఖచితం తప్తహాటకనిర్మితమ్ ॥ గన్ధర్వనగరప్రఖ్యంద్రష్టిచిత్తాపహారకమ్ ॥ ౩౭ ॥ నృత్తవాదిత్రరుచిరంసురసఙ్ఘనిషేవితమ్ । కిమిదంనిర్జనేదృష్టంవనేఽస్మిన్మహదద్భుతమ్ ॥ ౩౮ ॥ ఇతివిస్మయసంఫుల్లహృదయామోభ్యారుహ స్తదా । ద్రష్టుం విమానంతద్దివ్యంయయౌపుణ్యఫలోదయః ॥ ౩౯ ॥ దదర్శతత్రఫుల్లాబ్జనయనంవేఙ్కటేశ్వరమ్।శఙ్ఖచక్రధరంశ్రీశంవరావనతహస్తకమ్ ॥ ౪౦ ॥ కిరీటముకుటోపేతం కుణ్డలాభ్యాంవిరాజితమ్ । సర్వాభరణసమ్పూర్ణం పీతామ్బరధరంవిభుమ్ ॥ ౪౧ ॥ కోటికన్దర్పలావణ్యంశ్రీభూమిసహితం పరమ్ । త్వమేవపరమంధామత్వమేవపరమాగతిః ॥ ౪౨ ॥ త్వమేవ జగతాంస్రష్టా ధాతాహర్తామహేశ్వరః । ఇతిస్తుతంశివేనాపివిధినాపి స్తుతంసదా ॥ ౪౩ ॥ ప్రణమ్యోత్థాయసన్తోషాత్తోఽతుంగద్గదకణ్ఠధృత్ ॥ సర్వంత్వమేవజానాసి సర్వాత్మం స్వాంనమామ్యహమ్ ॥ ౪౪ ॥ ఇతి ప్రణమ్యభూయోపి తూష్ణీంపశ్యన్స్థితోఽగ్రతః । సర్వజ్ఞఃకరుణారూప శ్రీనివాసఃపరాత్పరః ॥ ౪౫ ॥ జ్ఞాత్వాముగ్ధంచతంప్రాహమాభైషీర్మాశుచఃపునః । తుష్టస్త్వంత్వయాకృతంసర్వం వ్యూహలక్ష్మీంవిమృశ్య తత్ ॥ ౪౬ ॥ ఐశ్వర్యంసుమహత్తుభ్యందీర్ఘకాలానుబన్ధనమ్ । దీర్ఘమాయుశ్చతేదత్తమారోగ్యంజ్ఞానశీలతా ॥ ౪౭ ॥ మయాదత్తాన్ద్విజశ్రేష్ఠ భుఙ్క్ష్వభోగాన్బహూనపి । ఏవంబ్రువతిదేవేశే ప్రణనామపునశ్చతమ్॥ ఉత్థాయభూయోదేవంచ నాపశ్యత్పుణ్యకాననమ్ । అతిభీతఃపరిక్రమ్య సరస్తీరంవిమృశ్యచ ॥ ౪౯ ॥ స్వప్నోమతిభ్రమోవాపి మాయావాసత్యమేవవా । నజానేదేవదేవేశ సత్యమేవథవేత్తువా ॥ ౫౦ ॥ ఇతి

ఋవన్ద్విజ స్తస్మా దవరుహ్యాగిరే స్తతః । పర్య న్తేవేఙ్కటాద్రేస్తువాసం చక్రేప్రసన్నధీః ॥ ౪౧ ॥ యథేప్సితంసుఖం రేమే దీర్ఘకాలేనవై ద్విజః। ఇతివాల్మీకినాపూర్వముక్తముక్తంమయాపునః ॥ ౪౨ ॥ * *

ఇతిశ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే ఆత్మారామాఖ్య విప్రస్యసమ్పత్ప్రాప్త్యాదికథనంనామైకోనచత్వారింశోధ్యాయః.

కాపిలాదిసప్తదశతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

ఋషయః ॥ వరాహాద్రికథాన్యాణాం శ్రోత్రాణామమృతోపమా । నైకుణ్ఠాద్రేఃకథాంశ్రోతుంభూయస్తృష్ణావివర్ధతే ॥౧॥ దశసప్తచ తీర్థానివిద్యన్తేకనకాచలే। ఇతిపూర్వంత్వయాసూతకీర్తితంహిప్రసఙ్గతః॥ బ్రూహి తేషాంతుతీర్థానాంమాహాత్మ్యంపుణ్యవర్ధనమ్ । ఇతిపృష్టఃపునః ప్రాహామునీనాహర్షాయసాదరమ్ ॥ ౩ ॥ సూతః ॥ తీర్థానాంచైవమహాత్మ్యం తేషాంవక్తుంచకృత్స్నశః ॥ నశక్యంలేశతస్తేషాముచ్యతేశ్రూయతామిదమ్ ॥ ౪ ॥ గిరేరధఃప్రదేశేతుకాపిలంలిఙ్గముత్తమమ్ ॥ పాతాళే పూజితంపూర్వంకపిలేనమహాత్మనా॥ ౫ ॥ కుతశ్చిత్కారణాత్తత్తులిఙ్గం పరమపావనమ్ । భిత్త్వాతుధరణీంతస్మాన్నిర్గతంపూజితంసురైః ॥ ౬ ॥ తల్లిఙ్గంస్థాపితంభూమౌ ప్రార్థితంసర్వదైవతైః । తదగ్రేభువముద్భిద్యనిర్గతాకపిలాపురా ॥ ౭ ॥ తద్బిలంకాపిలంతీర్థం సర్వపాపప్రణాశనమ్ । తదూర్ధ్వదేశేశక్రస్య తీర్థంపరమపావనమ్ ॥ ౮ ॥ అహల్యాసఙ్గసమ్భూతశాపమోక్షస్తుయత్రతత్ । విష్వక్సేన సరస్తస్మాదూర్ధ్వంపుణ్యవివర్ధనమ్ ॥౯॥ వరుణస్యాత్మజోయత్రతపఃకృత్వాసుదుస్తరమ్ ॥ సారూప్యం చహరేఃప్రాప్యసేనాపత్యమవాపహి ॥ ౧౦ ॥ పఞ్చాయుధానాంతీర్థానితదూర్ధ్వంభాన్తిసత్తమాః । తదూర్ధ్వమగ్నికుణ్డంస్యా ద్దురారోహముపర్యతః ॥ ౧౧ ॥ బ్రహ్మతీర్థంమహాహత్యామోచనంపుణ్యవర్ధనమ్ । మునీనాంచైవసప్తానాంపుణ్యతీర్థానిసన్త్యతః ॥ ౧౨ ॥ దశాధికఫలంతేషాం తీర్థానాముత్తరోత్తరమ్।ఏతేషాంచైవమాహాత్మ్యంమయావక్తుంనశక్యతే ॥ ౧౩ ॥ పురాభవద్ద్విజఃకశ్చిత్తీర్థయాత్రాకృతోద్యమః । తమాహకమలాధీశఃకిమర్థంగచ్ఛసిద్విజ ॥౧౪॥ అస్మిన్వృషాకరశైలేన్ద్రేసన్తిదివ్యా

నిసత్తచ । దశతీర్థానితత్రాద్యం కాపిలంసరఉత్తమమ్ ॥ ౧౫ ॥ స్నా
త్వాచైతేషువిప్రేన్ద్ర శాస్త్రోక్తజ్ఞానపూర్వకమ్ । కృత్స్నతీర్థఫలంపు
ణ్యంప్రాప్స్యసిత్వంనసంశయః ॥ ౧౬ ॥ ఇతిశ్రుత్వాద్విజః పూర్వంస్వ
ప్నేచోక్తాయవిస్మితః । నివృత్తస్తీర్థయాత్రాతః ప్రాప్యశ్రీవేఙ్కటాచ
లమ్ ॥ ౧౭ ॥ తేషుతీర్థేషుదశసుసప్తసుక్రమశోగతః । స్నాత్వాతథైవ
విప్రేన్ద్రఆప్తవానితిమేశ్రుతమ్ ॥ ౧౮ ॥ తిస్రఃకోట్యర్ధకోటీచతీర్థానిభు
వనత్రయే । తేషాంప్రకృతిభూతాని తీర్థాన్యస్మిన్[illegible] ॥ ౧౯ ॥ భూ
మిప్రదక్షిణేవాఞ్ఛా యద్యస్తిమునిసత్తమాః । సర్వతీర్థమయంసర్వపు
ణ్యక్షేత్రమయంగిరిమ్ ॥ ౨౦ ॥ వేఙ్కటాహ్వంనగంగత్వాకుర్యాత్త
స్యప్రదక్షిణమ్ । భూమిప్రదక్షిణేపుణ్యంయత్తత్పుణ్యమవాప్నుయాత్ ॥
వేఙ్కటాచలశృఙ్గాగ్రేదృష్టమాత్రేహలాయుధః । తీర్థయాత్రాఫలం

పాణ్డవతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

కృత్స్నంప్రాప్తవానితిమేశ్రుతమ్ ॥ ౨౨ ॥ పాణ్డవాధర్మపుత్రాద్యాఃకృ
ష్ణేనాక్లిష్టకర్మణా । ఉపదిష్టాస్సమాగమ్య వేఙ్కటాఖ్యంనగోత్తమమ్॥
కస్మింశ్చిత్పుణ్యతీర్థేహి క్షేత్రపాలాభిరక్షితే । కుర్వన్తస్స్నానపానాదీ
నవసన్నబ్దమాత్రకమ్ ॥ ౨౪ ॥ తదాకదాచిద్ధర్మోపి దదర్శస్వప్నముత్త
మమ్ । యస్మాదస్మిన్మహాతీర్థేస్థితంవత్సరమాత్రకమ్ ॥ ౨౫ ॥ అనేన
పుణ్యయోగేనభవన్తఃక్షీణకల్మషాః । యుద్ధేజయంతథారాజ్యంగమిష్య
న్తిక్రమాగతమ్।౨౬॥ తదాప్రభృతితత్తీర్థంపాణ్డవఞ్చవిదుర్బుధాః। జరా

జరాహరాదితీర్థత్రయమాహాత్మ్యమ్.

హరంవలిఘ్నంచ రసాయనమితిత్రికమ్ ॥ ౨౭ ॥ తీర్థానాంవర్తతేత
స్మింశ్చిన్తామణిగిరౌతథా । స్వామిపుష్కరిణీపూర్వ దేశేపర్వతగహ్వ
రే ॥ ౨౮ ॥ ద్వావింశచ్ఛరపాతేతుకిన్తుమాయాతిరోహితమ్ ॥ నజాన
న్తిబుధాస్తీర్థంతత్తువిస్మయకారకమ్ ॥ ౨౯ । అష్టానాంఖనయస్సన్తి
లోహానాంకనకాచలే । యుగభేదేనదృశ్యన్తేనరాణాంపుణ్యకర్మణామ్॥
వేఙ్కటాద్రిపరాంభక్తిం వహన్గచ్ఛతిచేద్గిరిమ్ । పఙ్గుర్జఙ్ఘాలఏవస్యాద
చక్షుఃపద్మలోచనః ॥ ౩౧ ॥ **మూకోవాచస్పతిర్దూరశ్రావీతుబధిరో**
భవేత్ । వన్ధ్యాతుబహుపుత్రాచనిర్ధనస్సధనోభవేత్ ॥ ౩౨ ॥ ఏత

త్సర్వంగిరాభక్తిమాత్రేణైనభవేద్ధ్రువమ్ । తత్త్వతో వేఙ్కటాద్రేస్తు స్వరూపంవేత్తికఃపుమాన్ ॥ ౩౩ ॥ శ్రీనివాసగిరిశ్చాయం కదాచిత్కనకాచలః । కదాచిజ్జ్ఞానరూపోఽయం కదాచిద్రత్నరూపకః ॥ ౩౪ ॥ శ్రీనివాసఇవాభాతి కదాచిద్భూషణోజ్జ్వలః । కాలభేదేన కేషాఞ్చిత్ప్రాకృతాచలరూపధృత్ ॥ ౩౫ ॥ తస్మాదస్యగిరేఃపుణ్యం మాహాత్మ్యంవేత్తికఃపుమాన్ । శ్రుతేషుకిఞ్చిద్దృష్టేషు మయోక్తంభవతామిదమ్ ॥ ౩౬ ॥ శ్రుతశ్చసర్వవృత్తాన్తశ్శక్యోవక్తుంమయానహి ॥ ౩౬½ ॥

ఇతిశ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేకాపిలాదిసప్తదశతీర్థమాహాత్మ్యాదికథనంనామ చత్వారింశోఽధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటాద్రింప్రతి శ్రీరామాగమనమ్.

మునయః ॥ వేఙ్కటాద్రేస్తుమాహాత్మ్యం జనకర్ణరసాయనమ్ । శృణ్వతాంనాస్తితృప్తిస్తుమునీనాంనోబుధోత్తమ ॥ ౧ ॥ భూయఃకథయవృత్తాన్తం శ్రుతంకిఞ్చిత్త్వయాపురా । ఇత్యుక్తఃప్రాహసూతోఽపి శ్రుతంచమునిపుఙ్గవాన్ ॥ ౨ ॥ సూతః ॥ పుత్రోదశరథస్యాసీ ద్రామోరాజీవలోచనః । ససర్వలక్షణోపేత స్సర్వశాస్త్రవిశారదః ॥ ౩ ॥ రావణస్యవధార్థాయ పురాసౌమిత్రిణాసహ । హనూమతావేగవతా సుగ్రీవేణమహాత్మనా ॥ ౪ ॥ సహసైన్యైర్యదాపమ్పా తీరాచ్ఛోభితపాదపాత్ । నిర్జగామతదారామ శ్శుభేశ్రీవేఙ్కటాచలే ॥ ౫ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీర్థే స్నాత్వాపశ్చాద్రణేరిపుమ్ । రావణంసగణంహత్వా జయమాపేతిమేశ్రుతమ్ ॥ ౬ ॥ తత్సర్వంకథయిష్యామి శ్రోతవ్యమవధానతః । ఋశ్యమూకాచలాత్తస్మా ద్వానరైర్బహుభిర్వృతః ॥ ౭ ॥ రావణస్యవధార్థాయ కృతోద్యోగస్సకార్ముకః । శేషాచలసమీపేతు యదారామస్సమాగతః ॥ ౮ ॥ తదాసత్యాఞ్జనాదేవీ వాయుసూనోర్మహాత్మనః । జననీపురతోగత్వా రామంరక్తాన్తలోచనమ్ ॥ ౯ ॥ నమస్కృత్యమహాభాగా వచనంచేదమబ్రవీత్ । ప్రతీక్షస్త్రీమహాబాహో త్వదాగమనమద్భుతమ్ ॥ ౧౦ ॥ తిష్ఠామ్యస్మిన్గిరౌరామ మునయో

పిచకాననే। తపఃకుర్వన్నిసతతం త్వదాగమనకాఙ్క్షయా ॥ ౧౧ ॥ తాన్స
ర్వాన్సమనుజ్ఞాప్య గన్తుమర్హసిసువ్రత। ఇత్యుక్తః ప్రాహరామోఽపి హ
నూమన్తం తరం ప్రతి ॥ ౧౨ ॥ శ్రీరామః ॥ కాలాత్యయా మాభ నేద్దేవి మయి
తత్రసమాగతే। మమేదానీంవరారోహే కార్యస్యనుహితత్వరా ॥ ౧౩ ॥
పునరాగమనేదేవి తథాభవతుసున్దరి। ఇత్యుక్తంరాఘవేన్ద్రేణ తద్వాక్యం
శ్రుత్వామహామతిః ॥ ౧౪ ॥ హనూమాన్ప్రణతో భూత్వా వాక్యంచై
తదువాచహ। స్థాతవ్యమత్రభవతా యత్రకుత్రాపిసర్వథా ॥ ౧౫ ॥
యస్మాచ్ఛ్రీస్త్వామహాసేనా వానరాణాంతరస్వినామ్। అయఞ్చపూర్వ
ఏవాద్రి స్సదాపుష్పఫలద్రుమః ॥ ౧౬ ॥ బహుప్రస్రవణోపేతో బహుక
న్దరసానుమాన్। సుస్వాదుకన్దమూలోఽయ మఞ్జనాఖ్యోమహాగిరిః ॥ ౧౭ ॥
మధూనిసన్తివృక్షేషు బహూనిగిరికన్దరే। నేథస్త్వం మహాబాహో
యథేచ్ఛసితథాకురు ॥ ౧౮ ॥ ఇత్యుక్తోవాయుపుత్రేణ శ్రీరామః ప్రహస
న్నసౌ। జానేఽహమఞ్జనాసూనో తథాపివచనంతవ ॥ ౧౯ ॥ శ్రోతవ్యం
హిమహాబాహో గచ్ఛాగ్రేత్వంహరీశ్వర। ఇత్యుక్త్వావాహినీంతాం
చకర్షన్పర్వతమాయయా ॥ ౨౦ ॥ నాగకేసరమాలూర పున్నాగతరుశో
భితమ్। చమ్పకాశోకవకుళ చూతకింశుకరాజితమ్ ॥ ౨౧ ॥ మయూర
శారికాలాపైః కోకిలానాంస్వనైరపి। శుకమఞ్జులనాదైశ్చ కపోతస్వన
హుఙ్కృతైః ॥ ౨౨ ॥ శోభితంఫలపుష్పైశ్చ వేఙ్కటాఖ్యంనగోత్తమమ్।
నిర్లోమానామతఃకశ్చి ద్విప్రోవేదవిదాంవరః ॥ ౨౩ ॥ స్వాయమ్భువంస
ముద్దిశ్య బ్రహ్మలోకజగీషయా। తపశ్చకారధర్మాత్మాపర్వతోత్తరదేశ
తః ॥ ౨౪ ॥ ఆగత్యభగవాన్బ్రహ్మ తమాహద్విజసత్తమమ్। రామంద్రు
ష్ట్వాససౌమిత్రిం బ్రహ్మలోకమవాప్స్యసి ॥ ౨౫ ॥ ఇత్యుక్తోబ్రహ్మణాపూ
ర్వం దృష్ట్వారామంపరాత్పరమ్। ఫలమూలాశనైస్సమ్యక్పూజయిత్వా
తమబ్రవీత్ ॥ ౨౬ ॥ అద్యమేసఫలంజన్మ త్వన్ముఖామ్భోజదర్శనాత్।
చిరకాలార్జితంస్వామి న్ఫలితంతపఉత్తమమ్ ॥ ౨౭ ॥ అనుజ్ఞాపయమాం
రామ బ్రహ్మలోకంప్రతీశ్వర। ఇత్యుక్తస్సతుధర్మాత్మా తథైవాచరభో
ద్విజ ॥ ౨౮ ॥ ఇత్యుక్త్వాతంతువిప్రేన్ద్ర మారురోహనగోత్తమమ్। శా
పమోక్షంచయక్షాణాం కేషాంచిత్పర్వతోత్తమే ॥ ౨౯ ॥ దత్వారా

మోహినా దేవ్యా ఆశ్రమం పుణ్యవర్ధనమ్ । ఆకాశగఙ్గానికటే ప్రతిపేదే మహామనాః ॥ ౩౦ ॥ తయా స పూజితస్సమ్యక్తస్యై దత్వా వరోత్తమమ్ । ఆపృచ్ఛ్య తాం మహాభాగాం స్వామిపుష్కరిణీం యయౌ ॥ ౩౧ ॥ తత్ర రామో మహాతేజాః సౌమిత్రిర్మారుతాత్మజః । సుగ్రీవశ్చాఙ్గదశ్చైవ జామ్బవాన్నీల ఏవ చ ॥ ౩౨ ॥ చక్రుస్స్నానం మహాతీర్థే సర్వత్రవిజయప్రదే । ఫలమూలాని చానీయ రామో ధర్మభృతాం వరః ॥ ౩౩ ॥ చకార దానం తత్రైవ మునిభ్యశ్శ్రస్త్రుపస్తనా । తస్యా నైరృతిదిగ్భాగే కుటీం కృత్వా పృథక్పృథక్ ॥ ౩౪ ॥ సుస్వాదుఫలమూలాని మధూని సుబహూని చ । ఆనీయ వాయుపుత్రస్తం పూజయామాస రాఘవమ్ ॥ ౩౫ ॥ తతో రామస్సంప్రహృష్టస్సుగ్రీవప్రముఖైస్సహ । న్యవసత్సుఖం రామస్స్వగేహ ఇవ తత్ర వై ॥ ౩౬ ॥ వానరాశ్చ మహాత్మానో గోలాఙ్గూలా మహాబలాః । సర్వతస్తత్ర పుష్పాణి మూలాని చ ఫలాని చ ॥ ౩౭ ॥ మధూని స్వాదుతీర్థాని భక్ష్యజాతాన్యనేకశః । భక్షయిత్వా మదోన్మత్తాశ్చేరుస్తత్ర సహస్రశః ॥ ౩౮ ॥ ఆప్లవన్తః ప్లవన్తశ్చ గర్జన్తశ్చ ప్లవఙ్గమాః । శృఙ్గాచ్ఛృఙ్గం గిరేస్తత్ర వృక్షాద్వృక్షం వనాద్వనమ్ ॥ ౩౯ ॥ చేరుస్తే వానరాస్సర్వే ముదితా బలగర్వితాః । కేచిదారురుహుస్తత్ర వానరా వానరోత్తమాః ॥ ౪౦ ॥ కాంశ్చిత్పుచ్ఛప్రదేశే తు గృహీత్వా వానరాన్క్వచిత్ । క్షిపన్తిస్మ తదా కాంశ్చిత్కేచిత్కణ్ఠం చుచుమ్బిరే ॥ దృష్ట్వైవ రావణం సఙ్ఖ్యే హన్యామ ససుహృద్గణమ్ । లఙ్కాం సమూలముత్పాట్య త్రికూటం వా మహాగిరిమ్ ॥ ౪౨ ॥ ఆనేష్యామో వయం సిన్ధుం బహునక్రసమాకులమ్ । తే రామో బాహువేగేన గృహ్ణీమశ్చన్ద్రభాస్కరౌ ॥ ౪౩ ॥ పాటయామో గిరీన్సర్వాన్నామాక్షే భూరుహానపి । పాతాళం వా మహర్లోకం ప్రవిశామ రసాతలమ్ ॥ ౪౪ ॥ గచ్ఛామో రావణో యత్ర తిష్ఠత్యవినయాన్వితః । తమేన హన్మస్సారం తు సగణం లోకకణ్టకమ్ ॥ చిరాయ తే శిరశ్ఛేదే రామః పరమధార్మికః । ఇతి బ్రువన్తస్తే సర్వే వానరాః పర్వతోపమాః ॥ ౪౫ ॥ తస్మిన్దివ్యే మహాపుణ్యే వేఙ్కటాద్రౌ వనేచరాః । కోటికోట్యర్బుదాస్తత్ర పరార్ధాబలశాలినః ॥ ౪౬ ॥ పరస్పరమ

సమ్బాధం న్యవసన్సుసుఖం గిరౌ । అహో గిరిప్రభావో౽యం వర్ణనీయః క థం బుధైః ॥౭౨॥ * * * * * *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్కటాచలమ్ప్రతి శ్రీరామాగమనకథనం నామైకచత్వారింశో౽ధ్యాయః.

వైకుణ్ఠాఖ్యగుహాప్రశస్తనానరవృత్తాన్తః.

శ్రీసూతః ॥ స్వామిపుష్కరిణీయత్ర తత్ర ఈశాన్యభాగతః । గజో గవాక్షో గవయ శ్శరభో గన్ధమాదనః ॥ ౧ ॥ మైన్దశ్చ ద్వివిదశ్చైవ సుషేణశ్చ మహామతిః । కాఞ్చిద్గుహాం తమోరుద్ధాం ప్రవిష్టా స్తత్ర వానరాః॥౨॥ ఉన్నిద్రనేత్రాస్సర్వేపి సింహతుల్యపరాక్రమాః। జగ్ముస్తేతిమసావృష్టాం సుదూరం తాం గుహాం తదా ॥ ౩ ॥ దదృశేఽత్ర మహాజ్యోతి స్సూర్యకోటిరివోదితా । జ్యోతిర్గణానాం తటితాం మిళితానామివాబభౌ ॥ ౪ ॥ తత్ర కాచిత్పురీ రమ్యా తప్తహాటకనిర్మితా। కవాటతోరణవతీ రమ్యోద్యానశతైర్యుతా॥౫॥ స్ఫటికోపలవచ్ఛుద్ధజలనద్యాసమావృతా । రత్నమాణిక్యవైడూర్యముక్తానిర్మితగోపురా ॥ ౬ ॥ అనేకమణ్టపైర్యుక్తా ప్రాసాదశతసఙ్కులా । మహావీథిశతోపేతా రథమాతఙ్గసంయుతా ॥ ౭ ॥ వరనారీగణోపేతా సర్వమఙ్గళశోభితా । శఙ్ఖచక్రధరా స్తత్ర సర్వేచైవ చతుర్భుజాః ॥ ౮ ॥ సశుక్లమాల్యవసనాస్సర్వాభరణభూషితాః । దివ్యచన్దనలిప్తాఙ్గాః పరమానన్దపూరితాః ॥ ౯ ॥ తన్మధ్యే సుమహద్దివ్యం విమానం సూర్యసన్నిభమ్ । అత్యున్నతమహామేరు శృఙ్గతుల్యం మనోహరమ్॥ బహుప్రకాశసమ్పన్నం మణిమణ్టపసంయుతమ్ । భేరీమృదఙ్గపణవమర్దలధ్వనిశోభితమ్ ॥ ౧౧ । నృత్తవాదిత్రసమ్పన్నం కిన్నరస్వనసంయుతమ్। దదృశుస్తత్ర పురుషం పూర్ణచన్ద్రనిభాననమ్ ॥ ౧౨ ॥ చతుర్బాహుముదారాఙ్గం శఙ్ఖచక్రధరం పరమ్ । పీతామ్బరధరం సౌమ్యమాసీనం కాఞ్చనాసనే ॥ ౧౩ ॥ ఫణామణిమహాకాన్తి విరాజితకిరీటినమ్ । భోగిభోగే సమాసీనం సర్వాభరణభూషితమ్ ॥ ౧౪ ॥ ఆసనోపరివిన్యస్తవామేతరకరామ్బుజమ్ । ప్రసార్య దక్షిణం పాదముద్ధృతే వామజానుని ॥ ౧౫ ॥ ప్రసార్య వామహస్తాబ్జం శ్రీభూమిభ్యాం నిషేవితమ్ । సేవితం నీళయా దే

వ్యా వైజయన్త్యావిరాజితమ్ ॥ ౧౬ ॥ శ్రీవత్సకౌస్తుభోరస్కం వనమాలావిభూషితమ్ । కృపారసతరఙ్గౌఘ పూర్ణనేత్రామ్బుజద్వయమ్ ॥ ౧౭ ॥ శశిప్రభాసమచ్ఛత్రం చామరవ్యజనే శుభే । హస్తాభ్యాం ధారయ న్త్రీభి ర్నారీభి స్సేవితం ముదా ॥ ౧౮ ॥ దృష్ట్వా తే వానరాస్సర్వే విస్మితాశ్శుభలోచనాః । అత్రాన్తరే మహాభాగః పురుషః పరమాద్భుతః ॥ ౧౯ ॥ చతుర్భుజో దణ్డహస్తో దృష్ట్వా త్వరితవిక్రమః । దణ్డముద్యమ్య తాన్సర్వాన్ భర్త్సయామాస వై తదా ॥ ౨౦ ॥ తే సర్వే వానరా భీతా నిర్జగ్ముర్గిరిగహ్వరాత్ । నిర్గత్య సహసా తేభ్యః ప్రోచుర్దృష్టం యథాతథా ॥ ౨౧ ॥ రావణస్తు మహామాయా కామరూపీ చ వఞ్చకః । అన్యో వా రావణో వాథ శోధనీయః ప్రయత్నతః ॥ ౨౨ ॥ ఇత్యుక్త్వా వానరా స్తే చ సర్వే సమ్భూయ సమ్భ్రమాత్ । యత్ర పూర్వం గుహా దృష్టా తత్రాగచ్ఛన్వనౌకసః ॥ ౨౩ ॥ నాపశ్యన్నగరీం తత్ర చిహ్నం వా దృష్టపూర్వకమ్ । భ్రమాత్తమఞ్జసా శైలం విచిన్వన్తశ్చ సర్వతః ॥ ౨౪ ॥ భ్రమ ఇత్యేవ నిశ్చిత్య తూష్ణీమాసన్వనౌకసః । తతః ప్రభాతే విరతే రామో రాజీవలోచనః ॥ ౨౫ ॥ లక్ష్మణేన సహ భ్రాత్రా వానరేన్ద్రేణ ధీమతా । సహాసైన్యైర్మహాతేజాః ప్రతస్థే రిజిగీషయా ॥ ౨౬ ॥ జిత్వా చ రావణం యుద్ధే ప్రాప్య సీతాం మహాబలః । అయోధ్యాం పునరభ్యేత్య భ్రాతృభిస్సహితోఽనఘః ॥ ౨౭ ॥ ప్రాప రాజ్యం స్వయం రామ స్స్వామి లోకస్య నైభవాత్ । ఇతి శ్రుతం మయా పూర్వ

⟶ వైకుణ్ఠగుహాప్రభావకథనమ్. ⟵

మబ్రువం భవతా మహామ్ ॥ ౨౮ ॥ మునయః ॥ వైకుణ్ఠాఖ్యా గుహా దృష్టా కాచిద్వానరసత్తమైః । ఇత్యుక్తం భవతా సూత వేదవేదాన్తపారగ ॥ గుహా కా వద నో బ్రహ్మ న్ఛ్రోతుం కౌతూహలం హి నః ॥ శ్రీసూతః ॥ శ్రూయతామభిధాస్యామి దేవమాయా మయా శ్రుతా ॥ ౩౦ ॥ వైకుణ్ఠాఖ్యా గుహా సా తు దుర్జ్ఞేయా మునియోగిభిః । దుర్జ్ఞేయా సా తు దేవైశ్చ మాయయా పరమాత్మనః ॥ ౩౧ ॥ లీలయా విష్ణునా పూర్వం వానరాణాం ప్రకాశితా । తస్యాం గుహాయాం యే దృష్టా శ్శఙ్ఖచక్రధరా అపి ॥ ౩౨ ॥ తే తు ముక్తా స్తథా నిత్యాః పరమానన్దరూపిణః । భుఞ్జతే బ్రాహ్మ్యమానన్దమావి

ర్ఖ్యాతగుణాశ్చతే ॥ ౩౩ ॥ సఞ్చరన్తః కామరూపా లోకాన్భగవతా సహ । ఆనన్దరూపాః కైఙ్కర్యం కుర్వన్తో బ్రహ్మణోహితే ॥ ౩౪ ॥ వసన్తి తత్ర సతతం బ్రహ్మణా పరమేష్ఠినా । యదా యద్వా కలిః కాలో యదా వా జనతాగిరౌ ॥ ౩౫ ॥ తదా గుహాయామంతస్యాన్తు వసిష్యన్తీతి నిశ్చితమ్ । ఏవం ప్రభావశ్శేషాద్రిర్వసత్యస్మిన్జగన్మయః ॥ ౩౬ ॥ క్రీడతే లీలయాయుక్తో నిత్యైర్ముక్తైశ్చ సూరిభిః । నీలమేఘనిభం శ్యామం నీలోత్పలవిలోచనమ్ ॥ ౩౭ ॥ నీలాద్రిశిఖరస్థం తం భజామ్యత్ర వసుస్థితమ్ । గుహాఖ్యానం శ్రుతం కిం వా యుష్మాభిర్వ్రతకల్మషైః ॥ ౩౮ ॥ శృణ్వతామిదమాఖ్యానం కలిదోషమలాపహమ్ । ధన్యం యశస్యమాయుష్యం పుత్రపౌత్రాభివర్ధనమ్ ॥ ౩౯ ॥ ఇతీరితశ్శేషగిరేః ప్రభావశ్శ్రుతో మయా యోగివరేభ్య ఆదరాత్ । సమస్తజీవాత్మసమష్టిరూపిణో హరేః ప్రభావోపి కరీన్ద్రగోప్తుః ॥ ౪౦ ॥ * * * * *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే వైకుణ్ఠగుహాప్రవిష్టవానరవృత్తాన్తాదికథనం నామ ద్వచత్వారింశోధ్యాయః.

రావణాదిపీడితదేవర్షీణాం క్షీరార్ణవాదిలోకగమనమ్.

మునయః ॥ విశ్వవిశ్రుతవిశ్వార్థవిబోధనవిచక్షణ । వక్తుమర్హసి తత్సూత యత్పృచ్ఛామో వయం పునః ॥ ౧ ॥ వేఙ్కటాద్రావిదానీన్తు సర్వప్రత్యక్షగోచరః । అస్తే హ్యఞ్జనశైలాభస్సర్వాభీష్టఫలప్రదః ॥ ౨ ॥ కస్య వా పుణ్యశీలస్య రూపమేతత్ప్రదర్శితమ్ । వక్తవ్యం తదశేషేణ శృణ్వతాం నో మహామునే ॥ ౩ ॥ ఇత్యుక్తో మునిభిస్తైస్తు సూతః ప్రాహ మునీన్ప్రతి ॥ శ్రీసూతః ॥ శృణుధ్వం మునయో యూయం వేఙ్కటేశకథాం పరామ్ ॥ వ్యాసేన మునినా ప్రోక్తం మహ్యం పూర్వం స్వయమ్భువః । ప్రదర్శితమిదం రూపమితి తత్కథయామ్యహమ్ ॥ వృత్తాన్తమాదితః కృత్వా శృణ్వన్తు మునిసత్తమాః । పురా కదాచిజ్జాబాలిః కాశ్యపో గౌతమస్తథా ॥ ౬ ॥ అగస్త్యో వామదేవశ్చ శతానన్దో మునిస్తథా । యోగినస్సనకాద్యాశ్చ వాసవాద్యా దివౌకసః ॥ ౭ ॥ హిరణ్యకశిపోర్వంశే సమ్భూతైశ్చ దురాత్మభిః । దైత్యైశ్చ పీడితాః కైశ్చి ద్విష్ణవే తన్నివేదితుమ్ ॥ ౮

నిర్జగ్ముస్తేథసమ్భూయ విచేతుంవిష్ణుమవ్యయమ్ । క్షీరాబ్ధేరుత్తరంతీరం గత్వాదేవంజనార్దనమ్ ॥ ౯ ॥ తుష్టువుర్వివిధైస్స్తోత్రైరగస్త్యాద్యాస్సురాశ్చతే । క్షీరోదశాయిన్భగవ న్సర్వకారణకారణ ॥ ౧౦ ॥ సూక్ష్మప్రకృతిసంలీన జీవతత్త్వైర్యుతప్రభో । సృష్టికాలేభవానేవ త్వత్తోఽన్యన్నహివిద్యతే ॥ ౧౧ ॥ స్రష్టాత్వమేవసర్వస్య జఙ్గమస్థావరాత్మనః । త్వమేవదృశ్యసేవిష్ణో జగద్రూపనమోఽస్తుతే ॥ ౧౨ ॥ అఙ్గీకృత్యభవానేవ జగత్పాలనకర్మచ । శేషేశేతేశ్రియాసార్ధం సిశ్చితంమధుసూదన ॥ ౧౩ ॥ జాగరూకస్సదాత్వంతు జగత్పాలనకర్మణి । విచారయసినాస్మాంస్త్వం కిమర్థంమధుసూదన ॥ ౧౪ ॥ ప్రసీదభగవన్విష్ణో ప్రసీదత్వంసురేశ్వర । ప్రసీదకరుణాసిన్ధో ప్రసీదవరదామల ॥ ౧౫ ॥ ఏతస్మిన్నన్తరేకశ్చిచ్ఛఙ్ఖచక్రగదాధరః । పార్షదఃపరమేశస్య వ్యోమ్నిచాగత్యవైమునీన్ ॥ ౧౬ ॥ పురుషస్సోఽబ్రవీదేవం శ్రూయతామితితాన్మునీన్ । అత్రైభూమౌ గిరౌక్వాపి మాయావీకమలాపతిః ॥ ౧౭ ॥ కిమర్థమాగతంసద్భిర్యుష్మాభిస్సనకాదిభిః । తత్రైవయూయంగచ్ఛధ్వమితిచోక్త్వాయయౌపునః ॥ ౧౮ ॥ నివృత్యతరసాతస్మాద్దేశాద్దేవసురసత్తమాః । సమ్భూయతేవిచార్యాథ కిమర్థంకమలాపతిః ॥ ౧౯ ॥ ముక్త్వాక్షీరాబ్ధిమధ్యన్తువసేద్భూమౌసనాతనః । ఇతినిశ్చిత్యమనసా వైకుణ్ఠంలోకముత్తమమ్ ॥ ౨౦ ॥ యయుస్తేమునయస్సర్వే యోగినస్త్రిదశా అపి । గచ్ఛన్తోమార్గమధ్యేతు దదృశుర్నారదంమునిమ్ ॥ ౨౧ ॥ మహతీంవాదయన్తఞ్చ వీణాంస్ఫటికసన్నిభమ్ । కర్పూరధూళీసదృశ పుణ్డ్రోద్భాసితవిగ్రహమ్ ॥ ౨౨ ॥ వైకుణ్ఠలోకాదాయాన్తం దృష్ట్వాతంమునయోఽబ్రువన్ । క్వాసినారదపుణ్యాత్మంస్త్రైలోక్యంవిదితంతవ ॥ ౨౩ ॥ నతవావిదితంకిఞ్చిత్త్రిషులోకేషువిద్యతే । క్వావావసతిలక్ష్మీశశ్శంసవిద్వన్మహామునే ॥ ౨౪ ॥ శ్రీశైలస్యసమీపేతు దైత్యాః కేచనమాయినః । బాధన్తేమనుజాంస్తీవ్రం తాపసాన్యోగినోమునీన్ ॥ ౨౫ ॥ రావణస్సగణోనిత్యం బాధతేబలగర్వితః । ఏతేషాంనిగ్రహేశక్తో విష్ణురేవమహాబలః ॥ ౨౬ ॥ తమేవశరణంయామ స్సతుకుత్రవసేదితి । పృష్టఃప్రాహమునీన్ద్రోఽపి తాన్మునీన్ప్రతిపూజ్యచ ॥ ౨౭ ॥ నారాయణమహంద్రష్టుం దివ్యకల్యాణవిగ్రహమ్ । అగమంపరమంధామ పర

మానన్దకారణమ్॥ ౨౮ ॥ తదాకశ్చిత్సమభ్యేత్య తత్రమాముక్తవానిదమ్।
భూమాకావ్యాపిగిరౌవిష్ణుర్లక్ష్మ్యాసహవినోదతే ॥ ౨౯ ॥ ఇతిశ్రుత్వావ
చస్తస్య గాఙ్గచ్ఛామీహతాపసాః । బ్రహ్మలోకంగమిష్యామస్సర్వేవ
యమతఃపరమ్ ॥ ౩౦ ॥ సఏవవేత్తితత్సర్వం సర్వలోకపితామహః । ఇ
త్యుక్త్వానారదేనైవ సహాలోకంస్వయమ్భువః ॥ ౩౧ ॥ యయుశ్శీఘ్రంసు
రాస్సర్వే మునయోయోగినోపిచ । బ్రహ్మలోకంసమాగమ్య దదృశు
స్తేఽమితౌజసః ॥ ౩౨ ॥ చతుర్ముఖంచతుర్బాహుం జ్వలన్తమివపా
వకమ్ । సమ్భూయవేదశాస్త్రౌఘం మూర్తిమన్తమివస్థితమ్ ॥ ౩౩ ॥
గాయత్ర్యాచైవసావిత్ర్యా సరస్వత్యాచసేవితమ్ । కిన్నరోరగగ
న్ధర్వ సిద్ధసఙ్ఘనిషేవితమ్ ॥ ౩౪ ॥ వేదైస్సవిగ్రహైశ్చైవ శాస్త్రైరపి
చసేవితమ్ । సేవితఞ్చదిశాపాలైరాసీనంపరమాసనే ॥ ౩౫ ॥ ఉప
సృత్యతుతందేవాః ప్రణేముర్మునయోపిచ । ఆసనేషూపవిష్టాస్తే సురా
శ్చమునయోపిచ ॥ ౩౬ ॥ పృష్టాశ్చస్వాగతప్రశ్నైరిదంవచనమబ్రువన్।
స్వామింస్తవైవకృపయా నకుత్రాపిదురత్యయః ॥ ౩౭ ॥ మఙ్గళంసర్వ
థాస్మాకం సర్వలోకపితామహ । కిన్తుబాధాచమహతీ రావణస్యదురా
త్మనః ॥ ౩౮ ॥ దైత్యాఃకేచనసమ్భూతాశ్శ్రీశైలస్యసమీపతః । బా
ధన్తేసర్వమనుజాన్కర్మానుష్ఠానతత్పరాన్ ॥ ౩౯ ॥ తపోన్యయభయా
త్సర్వే సహతైర్మునయోఽమలాః। ఇతఃపరమశక్యంతత్సోఢుంరావణచే
ష్టితమ్ । ౪౦ ॥ మాయావీభగవాన్విష్ణుస్సర్వోపాయవిశారదః । ఏ
తేషాంహననేశక్తస్సర్వశక్తిధరశ్చసః ॥ ౪౧ ॥ నపశ్యామశ్చతంవిష్ణుం
కుత్రాపి భువనత్రయే । త్వమేవగతిరస్మాకమస్మాన్త్రాహి మహాభ
యాత్ ॥ ౪౨ ॥ ఇతీరితోయోగివరైశ్చతాపసైర్ద్విజోత్తమైశ్శక్రపురో
గమైశ్చ । ధ్యాత్వాథదేవఃకమలాసనోపి ప్రోవాచదేవాన్మునిపుఙ్గవాం
శ్చ ॥ ౪౩ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే రావ
ణాదిపీడితదేవర్షీణాం క్షీరార్ణవాది లోకగమనకథనం
నామ త్రిచత్వారింశోఽధ్యాయః.

బ్రహ్మాదీనాం శ్రీవేఙ్కటాచలాగమనమ్.

బ్రహ్మా ॥ అతితీవ్రం తపస్తప్తం రావణేన పురాసురాః । తేన లబ్ధమవధ్యత్వం ఘోరేణ తపసా తదా ॥ ౧ ॥ మానుషేభ్యో వధస్తేన నిశ్చితో న విముహ్యతా । తస్యోపాయమహం వక్ష్యే విష్ణురేవ పరా గతిః ॥ ౨ ॥ స చేదానీం గిరావాస్తే భూమౌ శ్రీవేఙ్కటాభిధే । సంప్రార్థనీయస్సర్వైశ్చ దైత్యౌఘానాం నిబర్హణే ॥ ౩ ॥ అహమప్యాగమిష్యామి గమ్యతామవిళమ్బితః । న శక్యమచిరాద్ద్రష్టుం విచేతవ్యమితస్తతః ॥ ౪ ॥ సానవస్సరితశ్చాపి నిర్ఝరాశ్చ గుహా అపి । విచేతవ్యాస్సదా సర్వైర్యుష్మాభిశ్చ విశేషతః ॥ ౫ ॥ తస్యాత్యన్తప్రియతమో భూధరో వేఙ్కటాభిధః । శుకపక్షిమృగాదీనాం రూపం ధృత్వా పరాత్పరః ॥ ౬ ॥ క్రీడతే రమయా సార్థం సూరిభిస్తత్ర పర్వతే । గిరిప్రదక్షిణే ప్రీతిర్మహతీ తస్య వర్తతే ॥ ౭ ॥ ప్రదక్షిణవిధానేన విచేతవ్యస్స భూధరః । ఇక్ష్వాకువంశప్రభవో రాజా దశరథో మహాన్ ॥ ౮ ॥ వేఙ్కటాద్రిం సమాగత్య పుత్రార్థీ తప ఉత్తమమ్ । కరిష్యతి మహాభాగస్స్వామిపుష్కరిణీతటే ॥ ౯ ॥ దర్శయిష్యతి రూపం స్వం తస్య రాజ్ఞశ్శ్రియః పతిః । ఇత్యుక్త్వా బ్రహ్మణా సర్వే మునయశ్చ దివౌకసః ॥ ౧౦ ॥ యోగినోऽపి మహాత్మానస్తస్మాల్లోకాద్వినిర్యయుః । నిర్గత్య సహసా శేషభూధరేన్ద్రం సమాశ్రితాః ॥ ౧౧ ॥ నానామృగగణాకీర్ణమనేకఋషిసఙ్కులమ్ । తాలహిన్తాలపున్నాగచమ్పకాశోకశోభితమ్ ॥ ౧౨ ॥ కున్దమన్దారపనసపూగకైతకసంయుతమ్ । తిమిశైశ్చిరిబిల్వైశ్చ నక్తమాలైశ్చ పుష్పితైః ॥ ౧౩ ॥ చమ్పకైః పనసైరామ్రైర్నారికేళైశ్చ శోభితమ్ । కోవిదారకరఞ్జైశ్చ పాటలాశ్వత్థపాదపైః ॥ ౧౪ ॥ ప్లక్షోదుమ్బరజమ్బూభిః కపిత్థకలిభూరుహైః । చమ్పకైస్సిన్ధువారైశ్చ శోభితం రక్తచన్దనైః ॥ ౧౫ ॥ భూలోకదుర్లభైర్దివ్యైస్సమ్భవైః పాదపైరపి । ఖర్జూరైః కింశుకైశ్చైవ స్పన్దనైః పద్మకైస్తథా ॥ ౧౬ ॥ అఙ్కోలైర్మధుకున్దైశ్చ శింశుపాభూరుహైస్తథా । మధూకశాల్మలీభిశ్చ పుష్పితాభిస్సుశోభితమ్ ॥ ౧౭ ॥ సర్వకాలఫలైర్వృక్షైస్స్రవన్మధుసుశోభితైః । మత్తకోకిలసన్నాదైష్షట్పదస్వనసమ్భ్రమైః ॥ ౧౮ ॥ శుకమఞ్జుళసన్నాదైశ్శారికాలాపవిభ్రమైః । మ

యూరాణాంనినాదైశ్చ శోభితప్రస్థసానుకమ్ ॥ ౧౯ ॥ అన్యేషామపిది వ్యానాంపక్షిణాంమఞ్జుళస్వనైః । శోభితానన్దజనక గిరిశృఙ్గమనోహరమ్ ॥ ౨౦ ॥ మత్తమాతఙ్గశరభసింహవ్యాఘ్రనిషేవితమ్ । మహాక్రోడశతైశ్చైవమహిషైర్వనవాసిభిః ॥ ౨౧ ॥ వృకైర్భల్లూకముఖ్యైశ్చవానరైశ్చాపిసఙ్కులమ్ । కస్తూరీమృగసఙ్ఘైశ్చ కృష్ణసారైశ్చశోభితమ్ ॥ చమరీమృగసఙ్ఘైశ్చగవయైశ్చమహామృగైః । శోభితంపర్వతశ్రేష్ఠంవనమార్జారసఙ్కులమ్ ॥ ౨౩ ॥ గుహాశతసమాకీర్ణం సిద్ధగన్ధర్వసేవితమ్ । గన్ధర్వీణాఞ్చనారీణాంకిన్నరీణాంతథైవచ ॥ ౨౪ ॥ అప్సరస్సుచముఖ్యానాంవీణానాదైర్మనోహరైః । హ్లాదయన్తంహృదమ్భోజంపశ్యతాంహర్షవర్ధనమ్ ॥ ౨౫ ॥ గరుత్మతావేగవతాత్వానీతంపర్వతోత్తమమ్।దదృశుర్మునయోదేవాయోగినశ్శుద్ధచేతసః॥ ౨౬ ॥ దృష్ట్వాశ్రీవేఙ్కటంశైలమపనిన్యుశ్శ్రమంబుధాః । శృఙ్గాచ్ఛృఙ్గంసమారుహ్యవనాద్వనమితస్తతః ॥ ౨౭ ॥ నదీషుపుణ్యతోయాసుహ్రదేషుసరసీషుచ । వాపికాసుప్రవాహేషుతథాపుష్కరిణీషుచ ॥ ౨౮ ॥ స్నాత్వాస్నాత్వా శ్రీనివాసం పుష్పైరభ్యర్చ్యసాదరమ్ । ఫలాన్యమృతకల్పాని నివేద్యసుసమాహితాః ॥ ౨౯ ॥ నతత్రదేవంకఞ్చిచ్చనాలయంనచగోపురమ్ । దదృశుర్యోగినస్తత్రయోగనిష్ఠాన్మునీనపి ।౩౦॥ తత్రస్థితాన్మునీన్దృష్ట్వాచేరుస్తత్రమహాజనః । లోకోత్తరాతిలావణ్యంనానావర్ణంమనోహరమ్ ॥ ౩౧ ॥ మృగంవాపక్షిణంద్దృష్ట్వాగన్ధర్వంవాదివౌకసః । అసావేవహరిశ్చేతివిస్మయోత్ఫుల్లమానసాః॥౩౨॥ అనుజగ్మర్గిరౌతస్మిన్నిర్వృతాసక్తచేతసః।తస్మిన్నాకా

⟶ పుత్రార్థినోదశరథస్యశ్రీవేఙ్కటాచలాగమనమ్. ⟵

లేతుధర్మాత్మా రాజాదశరథఃప్రభుః ॥ ౩౩ ॥ శశాసమేదినీంకృత్స్నామయోధ్యాయాంమహాయశాః । వర్ణాశ్రమాచారయుతాః ప్రజాధర్మేణపాలయన్ ॥ ౩౪ ॥ చిరకాలంమహీంరాజా బుభుజేభూరివిక్రమః । నచాద్రాక్షీత్కుమారస్య శుచిస్మేరముఖామ్బుజమ్ ॥ ౩౫ ॥ వసిష్ఠమబ్రవీద్దుఃఖాచ్చ బ్రహ్మర్షిమమితౌజసమ్। పురోహితోఽస్యవంశస్యవిశేషేణభవాన్మునే ॥ ౩౬ ॥ చిరంలాలప్యమానస్యనాసీద్వంశకరస్సుతః । పాపి

గేమమతుబ్రహ్మన్మయాపాపంకృతంబహు ॥ ౩౭ ॥ పాపస్యనిష్కృతిః
కస్మాత్కథంపుత్రోభవిష్యతి । ఇతిప్రోక్తోవసిష్ఠస్తుక్షణంధ్యాత్వాప్రస
న్నధీః ॥౩౮॥ ప్రాహచైనంన్నృపంధీరంవసిష్ఠోభగవానృషిః । పుణ్యశ్లోక
స్యభవతఃకథంపాపంభవిష్యతి ॥ ౩౯ ॥ తథాపితవరాజేన్ద్రపుత్రప్రాప్తి
విరోధకృత్ । దుష్కృతంకిఞ్చిదస్తీతిధ్యానేనప్రతిభాతిమే ॥౪౦॥ తస్య
పాపస్యశాన్త్యర్థంపుత్రాణాంప్రాప్తయేతథా। సేవ్యశ్శ్రీవేఙ్కటాధీశః
క్షీరాబ్ధితనయాపతిః ॥ ౪౧॥ ఇత్యుక్తఃప్రాహరాజాపి బ్రహ్మన్కుత్రశ్రి
యఃపతిః । ఇదానీంవర్తతేవిష్ణుఃకథందృశ్యోమయాప్రభుః ॥ ౪౨ ॥ ఇతి
పృష్టఃపునఃప్రాహ వసిష్ఠోపిమహామునిః । శృణురాజన్మహాభాగ భాగీర
థ్యాశ్చదక్షిణే ॥ ౪౩ ॥ వర్తతేవేఙ్కటశ్శైలోయోజనానాంశతద్వయే।
సువర్ణముఖరీతీరాదుత్తరేక్రోశమాత్రకే ॥ ౪౪ ॥ అనేకపుణ్యతీర్థైశ్చ
పుష్పైర్వృక్షైశ్చవమహాద్రిభిః । అనేకకిన్నరీభిశ్చశోభితఃపర్వతోత్తమః ॥
దివ్యోయంపర్వతేన్ద్రస్తు నపునఃప్రాకృతోగిరిః । స్వరూపంతస్యశైల
స్యనతుజానన్తిమానవాః ॥ ౪౬ ॥ నారాయణస్యదేవస్యవైకుణ్ఠపురవా
సినః। సూర్యవైకుణ్ఠనాకేభ్యః ప్రియోఽయంవేఙ్కటాచలః ॥ ౪౭ ॥ త
స్మిన్విహరతేనిత్యం శ్రీనివాసశ్శ్రియాసహ । దర్శనార్థంహరేస్తత్రయ
జన్తేమునయోఽమలాః ॥౪౮॥ యోగినస్త్రిదశాశ్చాపితపఃకుర్వన్తిసన్త
తమ్ । స్వయమ్భూర్భగవాన్బ్రహ్మా తస్మిన్గిరివరోత్తమే ॥ ౪౯ ॥ లోకా
నుగ్రహసిద్ధ్యర్థం కరిష్యతితపోమహత్ । దర్శయిష్యతితస్మైచస్వస్వరూ
పంమహాధరిః ॥ ౫౦ ॥ దాస్యత్యభీష్టంసర్వేభ్యోదర్శనాదేవమాధవః ।
కూలఙ్కషమహౌదార్యగుణసిన్ధుశ్శ్రియఃపతిః ॥ ౫౧ ॥ తవాప్యభీష్టంగో
విన్దోదాస్యత్యేవనసంశయః । ఏవముక్తోవసిష్ఠేన చక్రవర్తీగుణాకరః ॥
రాజాదశరథోహృష్టః ప్రసన్నముఖపఙ్కజః । ప్రయయౌచవసిష్ఠేనవే
ఙ్కటాఖ్యంగిరింప్రతి॥ ౫౩॥ గఙ్గాంగోదావరీంరమ్యాంకృష్ణావేణీమనన్త
రమ్ । మలాపహారిణీంభద్రాం తుఙ్గాంపమ్పాంమనోహరామ్ ॥ ౫౪ ॥
భవనాశిఞ్చసమ్ప్రాప్య స్నాత్వాస్నాత్వామహారథః । వేఙ్కటాద్రిం
దదర్శాథతుఙ్గశృఙ్గసమన్వితమ్ ॥౫౫॥ ఉద్యానంనన్దనంచైత్రరథంసమ్పా

యతిష్ఠతి । ఇత్యుత్ప్రేక్ష్యమనోహారి వృక్షగుల్మలతాయుతమ్ ॥౫౬॥ యువానఞ్చ మహామేరు మివచక్షుష్పదంగిరిమ్ । ఆరుహ్యానయనానన్దం హృదయాహ్లాదకారకమ్ ॥ ౫౭ ॥ నిర్మ్ఝరేషుతటాకేషు సరస్సుసరసీషుచ। నదీషు దీర్ఘికాతేషు తథాపుష్కరిణీషుచ ॥ ౫౮ ॥ స్నాత్వానిర్మలసర్వాఙ్గః తస్మాత్తాభ్యాంమహాబలః । లబ్ధ్వాచిత్తస్యసంశుద్ధిం పీతామృత ఇవప్రభుః । ౫౯ ॥ ముముదేచమహారాజో భోక్తుకామస్సుతోత్సవమ్॥౬౦ ५॥*

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే బ్రహ్మాదీనాం శ్రీవేఙ్కటాచలాగమనాది కథనంనామ చతుశ్చత్వారింశోధ్యాయః.

దశరథస్య శ్రీవేఙ్కటాచలవాసిమహర్షి చరిత్రదర్శనం.

శ్రీసూతః ॥ తతోరాజాదశరథో వసిష్ఠేనసహప్రభుః । పశ్యన్పశ్యన్ననన్తవ్యాం సానూనిశిఖరాణిచ ॥ ౧ ॥ ప్రాపతత్ర గిరౌపుణ్యాం స్వామిపుష్కరిణీం శుభామ్ । ఫుల్లకల్హార కుముద పుణ్డరీక మహోత్పలామ్ ॥ ౨ ॥ నీలోత్పల గణోపేతాం రక్తోత్పల సుశోభితామ్ । వఞ్జులైర్వేతసైశ్చాన్యై స్సేవితాం కాననోద్భవైః ॥ 3 ॥ హంస కారణ్డవాకీర్ణాం బకచక్రనిఘూర్ణితామ్ । సారసారవ సమ్పూర్ణాం భ్రమరారవ నాదితామ్ ॥ ౪ ॥ మత్స్యకచ్ఛపసమ్బాధాం శింశుమార నిషేవితామ్ । నక్రైశ్చకర్కటకైశ్చాన్యై ర్జలజైర్వనజైరపి ॥ ౫ ॥ సేవితాంతీరజైర్వృక్షైర్నారికేళరసాలకైః । పూగచమ్పకపున్నాగకైతకైస్సన్నికైతకైః ॥ ౬ ॥ అశోకకదళీభిశ్చ మాతులుఙ్గైశ్చ శోభితామ్। లికుచైర్బీజపూరైశ్చ నిరన్తరతటద్రుమైః ॥ ౭ ॥ శోభితాంసరసీందృష్ట్వా ముమోదసమహాద్యుతిః । మునీన్దదర్శతత్రైవ తపతోయోగినోఽమలాన్ ॥ ౮ ॥ వీరాసనే సమాసీనా న్బద్ధపద్మాసనేస్థితాన్ । భద్రాసనగతాన్కాంశ్చి త్సింహాసనగతాన్పరాన్ ॥ ౯ ॥ సిద్ధాసనగతాన్కాంశ్చి త్స్వస్తికాసన మాశ్రితాన్ । పర్ణాశనాన్వాయుభక్షా న్గోముఖాసనసంస్థితాన్ ॥ ౧౦ ॥ అఙ్గుష్ఠాగ్ర స్థితాన్కాంశ్చి దేకపాదేన విష్ఠితాన్ సూర్యోన్ముఖాన్మునీనన్యా న్కాంశ్చిత్పఞ్చాగ్నిమధ్యగాన్ ॥ ౧౧॥

భూశయ్యా స్థలశయ్యాంశ్చ ఫలమూల జలాశనాన్ । కేవలంకుమ్భకేస
క్తా న్కేవలం రేచకేరతాన్ ॥ ౧౨ ॥ కేవలం పూరకేసక్తా న్కేవలం
ప్రాణరోధకాన్ । నాడీశుద్ధామహావ్యగ్రా ఞ్ఛుద్ధనాడీగణానపి ॥ ౧౩ ॥
సుషుమ్నాసజ్జితప్రాణా న్షట్కర్మనిరతానపి । దశధాऽనుష్ఠితేయోగ కర
ణేసుసమాహితాన్ ॥౧౪॥ వ్యాఘ్రాజినధరానన్యా న్కృష్ణాజినవరామ్బ
రాన్ । వల్కలా వసనానన్యా న్కాషాయ వసనానపి ॥ ౧౫ ॥ జలత
ర్పణసంసక్తా న్హోమకర్మసునిష్ఠితాన్ । బిల్వహోమ రతానన్యా ఞ్ఛమీ
హోమ రతానపి ॥ ౧౬ ॥ తథాऽమలక హోమేషు నిష్ఠితా న్సర్వ
లాన్మునీన్ । తిలాక్షతైర్యవైఃపుష్పై స్తిలవ్రీహిభిరేవచ ॥ ౧౭ ॥
పద్మైస్తీవరకల్హారైఃపుణ్డరీకైశ్చపాయసైః । ఘృతైఃపుష్పైర్మధుయుతైః
ఫలైశ్చకదళీగతైః ॥ ౧౮ ॥ ముద్గాన్నైశ్చతిలాన్నైశ్చగుడాన్నైర్మాష
సంయుతైః । అపూపైర్మణ్డకైశ్చాపితిలపిష్టై స్తథైవచ ॥ ౧౯ ॥ హో
మఞ్చకుర్వతఃకాంశ్చి త్తత్రతత్రసునిష్ఠితాన్ । హృదమ్బుజగతంశ్రీశంవిష్ణు
మర్చయతోऽపరాన్ ॥ ౨౦ ॥ దదర్శపురుషవ్యాఘ్రఃపున స్తత్రైవకే
చన । అర్చయన్తిజగన్నాథంసూర్యమణ్డలవర్తినమ్ ॥ ౨౧ ॥ శ్రీనివా
సంతథాకేచి జ్జలమధ్యగతంహరిమ్ । కేచిద్విష్ణుంహరే స్సౌమ్యమర్చ
యన్తిచసర్వదా ॥ ౨౨ ॥ త్రివిక్రమంతథాచాన్యేనృసింహంభీషణం
హరిమ్ । అర్చయన్తి తిలైఃపుష్పై రక్తైశ్చ ఫలైరపి ॥ ౨౩ ॥
కేచిద్దూర్వాభిరన్యేచపల్లవైశ్చతథాऽపరే । అన్యేచమ్పకపుష్పైశ్చప
ద్మైరన్యేచతాపసాః ॥ ౨౪ ॥ అర్చయన్తితథాకేచిత్పుణ్డరీకై స్తథాపరే।
అశోకతరుపుష్పైశ్చనన్ద్యావర్తైశ్చకేచన॥ ౨౫ ॥ అర్చయన్తిజగన్నా
థంతథాబిల్వదళైరపి । తులస్యాస్సుదళైశ్చాపికృష్ణశ్వేతైశ్చయోగినః॥
అర్చయన్తితథాకేచిన్మల్లికాకుసుమైరపి । కేచిచ్చజాతికుసుమైర్మాలతీ
పుష్పసఞ్చయైః ॥ ౨౭ ॥ కరవీరై స్తథాకేచిత్పారిజాతోద్భవైరపి। కే
చిద్దమనకైశ్చైవతథామరువకైఃపరే॥ ౨౮ ॥ ఏవమర్చయతోనిత్యంద
దర్శమునిపుఙ్గవాన్ । నృసింహానుష్టుభంకేచిజ్జప న్తశ్చతపోధనాః॥ ౨౯॥

తారకబ్రహ్మసంజ్ఞం చ మనుం ప్రణవపూర్వకమ్ । కేచిద్గోపాలబీజం చ భుక్తిముక్తిఫలప్రదమ్॥ ౩౦ ॥ కేచిద్వారాహమన్త్రం చ జపన్తి మునయోఽమలాః। ద్వాదశాక్షరమన్యే చ వాసుదేవం మహామనుమ్ ॥ ౩౧ ॥ అష్టాక్షరం తథా కేచిన్నారాయణమనుం స్మరన్। జపన్తి ముక్తిబీజం చ భుక్తేరపి చ సాధనమ్ ॥ ౩౨ ॥ న్యాసద్వాదశకం కృత్వా వేదసారం మహామనుమ్ । నీలమేఘనిభం శ్యామం పీతవాససమచ్యుతమ్ ॥ ౩౩ ॥ చతుర్భుజముదారాఙ్గం శ్రీభూమిసహితం స్మరన్ । ధ్యాత్వా నారాయణం మన్త్రం జపన్తి జ్ఞానినోఽమలాః॥ ౩౪॥ కుశగ్రన్థికృతాం మాలాం పద్మబీజభవాం తథా । తులసీకాష్ఠసమ్భూతాం ప్రవాళమణిసమ్భవామ్ ॥ ౩౫ ॥ స్ఫాటికీం స్వర్ణవికృతిం పుత్రజీవభవాం తథా । కృత్వాఽక్షమాలాం వివిధాం మన్త్రసిద్ధ్యర్థమేవ చ॥ ౩౬॥ ధ్యాత్వా సదర్శ జపతో మునీన్ పరమభాస్వరాన్। తేషాం మధ్యే మహాత్మానం బ్రహ్మాణం కమలాసనమ్ ॥ ౩౭ ॥ చతుర్ముఖం చతుర్బాహుం జపన్తం జ్వలనోపమమ్ । స్ఫాటికీమక్షమాలాం చ ధారయన్తం మహౌజసమ్ ॥ ౩౮ ॥ ధ్యాయన్తం మనసా శ్రీశం నాసాగ్రన్యస్తలోచనమ్। వ్యాఘ్రత్వచి సమాసీనం నిశ్చలం ధ్యానయోగతః॥ ౩౯ ॥ నివాతస్థం మహాదీపం నిష్కమ్పమివ చ స్థితమ్ । దదర్శ రాజా సంహృష్టో నసిష్ఠేన మహాత్మనా ॥ ౪౦ ॥ తత్ర యోగమునీన్ సర్వాన్ దేవాన్నత్వా యథావిధి। అతిష్ఠచ్చ మహారాజో విస్మయోత్ఫుల్లలోచనః ॥ ౪౧ ॥ * * *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్కటాచలవాసిమహర్షిదివ్యచరిత్రానువర్ణనం నామ పఞ్చచత్వారింశోఽధ్యాయః.

శ్రీభగవదావిర్భావఘట్టః.

శ్రీసూతః ॥ వసిష్ఠోఽపి మహాతేజా రాజానమిదమబ్రవీత్ । శ్రూయతాం రాజశార్దూల బ్రహ్మా లోకపితామహః ॥ ౧ ॥ అయమత్ర తపస్తీవ్రం కరోతి మునిభిః సహ । అచిరాచ్ఛ్రీపతిర్విష్ణురావిర్భూతో భవిష్యతి॥ త్వమప్యత్ర శుచిర్భూత్వా స్నాత్వా పుష్కరిణీజలే । జపం కుర్వన్ మహీపాల నివస త్వమిహైవ భో ॥ ౩ ॥ ఇత్యుక్తః ప్రాహ రాజాఽపి మన్త్రం కఞ్చిత్ప్రయచ్ఛ భో । ఇతి పృష్టో వసిష్ఠశ్చ ప్రాదాన్మన్త్రమనుత్తమమ్॥ ౪ ॥

యోసావష్టాక్షరోమన్త్రో వేఙ్కటేశపరాయణః । లబ్ధ్వాతంమన్త్రమ
తులం పార్థివోయన్త్రసంయుతమ్ ॥ ౫ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతోయే
స్నాత్వావిధివదాదరాత్ । క్వచిత్తత్రసమేదేశే లిఖిత్వాయన్త్రము
త్తమమ్ ॥ ౬ ॥ తత్రవిష్ణుంసమభ్యర్చ్య శ్రీనివాసంజగత్పతిమ్ । తదగ్ర
తోజపంకుర్వన్నతిష్ఠత్పరమాసనే ॥ ౭ ॥ వసిష్ఠోపిజపన్మన్త్రమాసనే
కుశవిస్తృతే। అత్రాన్తరేమహాన్శబ్దః కశ్చిత్సముదపద్యత ॥ ౮ ॥ కిమిత్యే
వాకులంసర్వైర్వీక్షితంమునిసత్తమైః । దుర్నిరీక్షం మహత్తేజోదృష్టం
చసురసత్తమైః ॥ ౯ ॥ సమస్తవిద్యుతాంకూటమావిర్భూతమివాభవ
త్ । జ్యోతిర్గణానాంసఙ్ఘాత ఇవ తేజస్సముద్యతమ్ ॥ ౧౦ ॥ అనేకకోటి
సూర్యాశ్చపూర్ణ చన్ద్రాశ్చకోటయః । ఏకీభూయ సముద్భూతా ఇవ తే
జస్సముత్థితమ్ ॥ ౧౧ ॥ ఇదమిత్థమితితద్ద్రష్టుమశక్తాస్సహసైవతు ।
న్యమీలయన్తనేత్రాణిసముత్తస్థుశ్చ తేసురాః ॥ ౧౨ ॥ సమ్భ్రాన్తమన
సస్సర్వే సమూహీభూయసాదరమ్ । అతిష్ఠన్వివిధాన్మన్త్రాన్జపన్తోయో
గినోఽమలాః ॥ ౧౩ ॥ తత్తేజసాజగత్సర్వంప్రదీప్తమివచస్థితమ్ । తే
జోమధ్యేసముద్భూతం విమానంసూర్యభాస్వరమ్ ॥ ౧౪ ॥ అనేకగో
పురైర్యుక్తమనేకానరత్నైర్యుతమ్ । తప్తహాటకనిర్వృత్తకవాటగణశో
భితమ్॥ ౧౫ ॥ నీలైర్మరకతైశ్చైవ కృతతోరణసఞ్చయమ్ । సము
చ్ఛ్రితపతాకాభిశ్శోభితంవివిధధ్వజైః ॥ ౧౬ ॥ శాతకుమ్భమయైఃకు
మ్భైశ్శోభితాగ్రైశ్చగోపురైః । అలఙ్కృతంవితానైశ్చవిచిత్రైర్వర్ణ
భేదతః ॥ ౧౭ ॥ లమ్బమానైస్తత్రముక్తాదామభిర్దివిసమ్భవైః । మల్లి
కామాలతీజాతిపుష్పాణాంచసరైస్తథా ॥ ౧౮ ॥ స్వర్ణచిత్రితవస్త్రై
శ్చలమ్బమానైరలఙ్కృతమ్ । అనేకమణిరత్నాఢ్యం క్రీడామణ్డపసం
యుతమ్ ॥ ౧౯ ॥ ఆస్థానమణ్డపాస్తత్ర మణిస్తమ్భసుశోభితమ్ । చ
తుర్దిక్షుచతుర్ద్వారం ద్వారపాలైశ్చసేవితమ్ ॥ ౨౦ ॥ సహస్రర
త్నసుస్తమ్భ మణిమణ్డపశోభితమ్ । రథాశ్వగజముఖ్యైశ్చదివ్యయా
నైరలఙ్కృతమ్ ॥ ౨౧ ॥ శారికాశుకహంసానాం మయూరాణాం
స్వనైర్యుతమ్ । కపోతమధురాలాపైర్విచిత్రమృగపక్షిభిః ॥ ౨౨ ॥శోభి

తంచసుగన్ధైస్సుధూపైశ్చాపి విరాజితమ్। భేరీమృదఙ్గపణవమురజస్వన
సమ్భృతమ్ ॥ ౨౩ ॥ ఢక్కానిస్సాణసన్నాదసమ్పూరితదిగన్తరమ్।
వీణాకిన్నరభేదానాం మఞ్జుళస్వనసంయుతమ్ ॥ ౨౪ ॥ రూపయౌవన
సమ్పన్న దివ్యస్త్రీలాస్యలాలితమ్। శ్రవణానన్దజననం హృదయాహ్లా
దకారకమ్ ॥ ౨౫ ॥ నయనానన్దజనకం సర్వమఙ్గళశోభితమ్।
చామరగ్రాహిణీభిశ్చ సురూపాభిస్సుచారుభిః ॥ ౨౬ ॥ గృహీత
వ్యజనాభిశ్చ రూపయౌవనచారుభిః। నీరాజనకరాగ్రాభిశ్శామ్యమాభి
శ్చనిషేవితమ్ ॥ ౨౭ ॥ ఛత్రధ్వజధరాభిశ్చ స్త్రీభిస్సేవితమాదరాత్।
ఏవమత్యద్భుతం దివ్యం విమానం దదృశుర్బుధాః ॥ ౨౮ ॥ బ్రహ్మాదయ
స్తథా దేవాస్సనకాద్యాశ్చ యోగినః। మునయోఽగస్త్యముఖ్యాశ్చదృ
ష్ట్వాతత్పరమాద్భుతమ్ ॥ ౨౯ ॥ ఇతికర్తవ్యతామూఢాస్సమ్పూర్ణాహ్లాద
మానసాః। తస్థుస్తత్రైవపశ్యన్తోవిస్మయోత్ఫుల్లలోచనాః ॥ ౩౦ ॥ ఆకా
శచారిణో దేవా విహగాః పక్షిణస్తథా। మృగాశ్చపశవస్సర్వే విమానం
దివ్యముత్తమమ్ ॥ ౩౧ ॥ దృష్ట్వా విస్మయసమ్ఫుల్లలోచనాః పూర్ణమాన
సాః। చేలుస్సస్త్రాత్పదం నైవ తస్థుస్తత్రైవ సాదరమ్ ॥ ౩౨ ॥ అత్య
ద్భుతం విమానం తద్దృష్ట్వా లోకపితామహః। పరమానన్దభరితముఖలో
చనపఙ్కజః ॥ ౩౩ ॥ అగస్త్యశ్చ వసిష్ఠశ్చ వామదేవశ్చ కాశ్యపం। జా
బాలిముఖకణ్వౌ చ దేవలం దేవదర్శనమ్ ॥ ౩౪ ॥ స్వపుత్రం నారదం చైవ ప
రాశరమృషిం తథా। వ్యాసం శుకం తథా గార్గ్యం భార్గవం చ్యవనం తథా॥
అన్యానపి మునీన్సర్వాన్నిన్ద్రాద్యాంశ్చ సురాంస్తథా। సనకాదీంశ్చ యో
గీన్ద్రాన్సమాహూయేదమబ్రవీత్ ॥ ౩౬ ॥ ఇదం తు దివ్యం పరమాద్భు
తం శుభం విమానమిన్ద్రాదినిషేవ్యమాణమ్। విభాతి విష్ణోరివ మన్దిరం పరం
పశ్యామ సర్వే యదమద్భుతం గృహమ్ ॥ ౩౭ ॥ ఇతీరయిత్వా ప్రవివేశ త
ద్గృహం పితామహస్సర్వజగత్పతిస్తదా। తథైవ సర్వే విబుధాస్తపోధ
నాస్తథైవ గేహం వివిశుశ్చ యోగినః ॥ ౩౮ ॥ * * *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీభగవదా
విర్భావాదికథనం నామ షట్చత్వారింశోఽధ్యాయః.

బ్రహ్మాదీనాంభగవన్మన్దిరప్రవేశాదికథనమ్.

శ్రీసూతః ॥ అతీత్యప్రథమద్వారంరత్నతోరణభూషితమ్ । తప్త
హాటకనిష్పన్న కవాటద్వయశోభితమ్ ॥ ౧ ॥ చణ్డప్రచణ్డౌప్రాగ్ద్వా
రే శఙ్ఖచక్రగదాన్వితౌ । ద్వారపాలౌప్రణమ్యైవద్వితీయంద్వారమావి
శత్ ॥ ౨ ॥ తథైవసప్తద్వారాణి సమతీత్యమహాభుజాః । చతుర్ముఖ
ముఖాస్సర్వే తత్రదేవంశ్రియఃపతిమ్ ॥ ౩ ॥ అపశ్యన్నతిసంహృష్టాస్స
హరాజ్ఞామహాత్మనా । విమానేబహువిస్తీర్ణే సిద్ధచారణసేవితే ॥ ౪ ॥
పుష్పవృష్టిర్మహత్యాసీద్దేవదున్దుభినిర్గతః । ఆకాశేసుమహానాసీద్రమ్య
మఙ్గళనిస్వనః ॥ ౫ ॥ తుష్టువుర్దేవగన్ధర్వా విమానస్థాప్సరోగణాః ।
ననృతుర్గీతవాదిత్రసమ్భ్రమస్సుమహానభూత్ ॥ ౬ ॥ త్రైలోక్యంపూ
రితంతేన సమ్భ్రమేణతదాభవత్ । విదిత్వాలోకపాలాశ్చ వసవో
మునయస్తథా ॥ ౭ ॥ సర్వేగ్రహాస్తథారుద్రాధాతారోదేవతాగణాః ।
నాగాయక్షాస్తథాసర్వేయేచాన్యేసాత్త్వికామతాః ॥ ౮ ॥ ఆజగ్ముర్జ
గదీశానంద్రష్టుమచ్యుతమీశ్వరమ్ । బ్రహ్మాణంతేపురస్కృత్య దదృశు
ర్భాస్కరోపమమ్ ॥ ౯ ॥ నీలమేఘనిభంశ్యామంనీలమాణిక్యవిగ్రహమ్ ।
తప్తహాటకసఙ్కాశాంచమ్పకోద్దామదామభామ్ ॥ ౧౦ ॥ పఙ్కజోద
రలావణ్యామార్ద్రహరిద్రసన్నిభామ్ । శరత్పూర్ణనిశాకాన్తమణ్డలోపమ
సన్ముఖామ్ ॥ ౧౧ ॥ భృఙ్గపఙ్క్తిసమాకారదివ్యాలకసుశోభితామ్ । ప్రఫుల్ల
పఙ్కజస్మేరముఖమన్దస్మితోజ్జ్వలామ్ ॥ ౧౨ ॥ తరుణారుణసఙ్కాశకు
సుమ్భవసనోజ్జ్వలామ్ । కిరీటహారమకుట కేయూరాఙ్గదశోభితామ్ ॥
వామహస్తేలసద్ధేమ లీలామ్బుజమనోహరామ్ । వలయాఙ్గదసంశోభి
లమ్బమానాన్యపాణికామ్ ॥ ౧౪ ॥ పద్మాసనస్థితాంపద్మాం పార్శ్వం
దక్షిణమాశ్రితామ్। వీక్షమాణాంకటాక్షేణ ముహుశ్శ్రీవత్సలాఞ్ఛనమ్॥
శ్రీధరంవామపార్శ్వస్థాం తులసీశ్యామలాఙ్గకామ్ । సర్వంసహాంవ
సుమతీంసర్వాభరణభూషితామ్ ॥ ౧౬ ॥ ద్విజరాజజ్వలజ్జ్యోత్స్నామన్ద
హాసమనోహరామ్ । మదమత్తచకోరాక్షీంఫుల్లపఙ్కజవక్త్రికామ్ ॥
వామేతరకరామ్భోజధృతనీలసరోరుహామ్ । శ్యామామనుపమాంభూ
మింస్వర్ణపద్మాసనేస్థితామ్ ॥ ౧౮ ॥ కటాక్షయన్తీంలోకేశమస్పృకస్రా

వివీక్షన్తః । దదృశుర్బ్రహ్మరుద్రాద్యాస్త్రిదశా మునిసత్తమాః ॥౧౯॥ యోగినశ్చ తథా రాజా క్రోసలేన్ద్రో మహాద్యుతిః । నానారత్నసమాకీర్ణజ్వలన్ముకుటశోభితమ్ ॥౨౦॥ మన్దస్మితమనోహారి శ్రీమద్వదనపఙ్కజమ్। దయారసతరఙ్గౌఘఫుల్లపఙ్కజలోచనమ్ ॥ ౨౧ ॥ సునాసికాపుటస్మేరపూర్ణేన్దుముఖమణ్డలమ్ । కర్ణద్వయలసద్ధేమమకరాభరణోజ్జ్వలమ్ ॥ కణ్ఠలమ్బిలసద్ధేమగ్రైవేయకవిభూషితమ్ । తప్తకార్తస్వరోద్భూతబ్రహ్మసూత్రవిరాజితమ్ ॥ ౨౩ ॥ కేయూరాఙ్గదసద్భూషం వృత్తాఽఽయతచతుర్భుజమ్ । జ్వాలాయుతసహస్రారసుదర్శనధరం వరమ్ ॥౨౪॥ శరచ్చన్ద్రప్రతీకాశపాఞ్చజన్యధరం శుభమ్ । అశ్రాన్తవరదానోద్యద్దక్షపాణిసరోరుహమ్ ॥ ౨౫ ॥ కటీతటసువిన్యస్తవామపాణిజలేరుహమ్ । లావణ్యసిన్ధులహరీ మహావర్తసునాభికమ్ ॥ ౨౬ ॥ సర్వలోకసమాధారజఠరాలఙ్కృతం హరిమ్ । కటిసూత్రవ్యతిస్యూత కిఙ్కిణీకవిరాజితమ్ ॥ ౨౭ ॥ తటీతటసుసమ్బద్ధఛురికాయుధభూషితమ్ । మారద్విపమహాలాన సమోరుద్వయశోభితమ్ ॥ ౨౮ ॥ మదనేషుధిసంశోభిజఙ్ఘాద్వయవిరాజితమ్ । పీతామ్బరధరం కాఞ్చ్యా పీతామ్బరజగత్ప్రియమ్ ॥ గుల్ఫదేశలసద్బద్ధకిఙ్కిణీకటకాదికమ్ । హంసశిఞ్జితమఞ్జీరనూపురాఢ్యపదామ్బుజమ్ ॥౩౦॥ బాలచన్ద్రకలాశోభినఖపఙ్క్తివిరాజితమ్। సహస్రపత్రపీఠస్థం సర్వాభరణభూషితమ్ ॥౩౧॥ పారిజాతతరోర్మూలే భాసమానం శ్రియఃపతిమ్ । కోటికన్దర్పలావణ్యసమ్మోహితజగత్త్రయమ్ ॥౩౨॥ యౌవనోద్దామలావణ్యం పఞ్చవింశతిహాయనమ్ । కుమారం రాజసింహస్య క్రీడమానమివాచ్యుతమ్ ॥ ౩౩ ॥ మూర్తీభూతదయాసిన్ధుం మూర్తీభూతక్షమాగుణమ్ । మూర్తీభూతమహౌదార్యం మూర్తిమద్రూపసమ్పదమ్ ॥ ౩౪ ॥ నారాయణమనాద్యన్తమవ్యయం పురుషోత్తమమ్ । దదృశుర్దేవగన్ధర్వాః ప్రత్యక్షం సురసత్తమాః ॥౩౫॥ ద్రష్టుం ప్రత్యక్షతో యస్య రూపం తేపుస్తపోధనాః । తమజం దేవదేవేశం శృఙ్గారరసవారిధిమ్ ॥ చక్షుషాం ఫలమత్యర్థం దదృశుః ప్రీతమానసాః । నయనానన్దజననం దృష్ట్వా తం సూర్యతేజసమ్ ॥ ౩౭ ॥ సర్వేషాం నేత్రపద్మాని వికాసం ప్రాపురఞ్జసా । హర్షావేశసమావిష్టా దర్శనాత్తస్య యోగినః ॥ ౩౮ ॥ మునయశ్చ

తథాన్యేచనన్నృతుశ్చాప్సరోగణాః । నిపతన్తంపతన్త్యన్యేభ్రమన్తంభ్రామయన్తిచ ॥౩౯॥ ఉత్పతన్తంపతన్త్యన్యేహర్షపర్యాకులేక్షణాః । ఆనన్దాశ్రుప్రముఞ్చన్తోమదోన్మత్తాఇవాభవన్ ॥ ౪౦ ॥ అనుభూయతమానన్దంచిరాత్స్వస్థాగతజ్వరాః । తస్థుశ్చ దేవదేవేశం వీక్షమాణాఃపునఃపునః॥

ఇతిశ్రీవారాహపురాణేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేబ్రహ్మాదీనాం భగవన్మన్దిరప్రవేశప్రణమనాదికథనంనామసప్తచత్వారింశోధ్యాయః.

అగస్త్యాదికృతభగవత్స్తుతిః.

సూతః ॥ అథతేమునయస్సర్వే హర్షావిష్టాశ్చయోగినః । స్తుత్వాగమ్యంస్తుతిప్రీతంప్రీత్యర్థంతుష్టువుస్తదా ॥౧॥ అగస్త్యాదయః॥ నమస్తేయజ్ఞరూపాయయజ్ఞభోక్త్రేనమోనమః। యజ్ఞకర్త్రేనమోయజ్ఞప్రియాయచనమోనమః ॥౨॥ యజ్ఞగోప్త్రేనమోయజ్ఞఫలదాయనమోనమః॥ విశ్వామిత్రమహాయజ్ఞ పాలకాయనమోనమః ॥౩॥ యజ్ఞంశ్రాద్ధంచదానంచకర్మాణ్యన్యానియానిచ । తేషామపిత్వమేవైకస్సమస్తజనకర్మణామ్ ॥ ౪ ॥ పాలనేఫలదానేచప్రభురిత్యుచ్యసేబుధైః । నకేవలంత్వదుద్దేశకృతానాంకర్మణాంప్రభుః ॥ ౫ ॥ అన్యోద్దేశకృతానాంచయజ్ఞానాంత్వంప్రభుస్తథా । ఆదావన్తేతథామధ్యేత్వద్జ్ఞానంతునచేన్నతత్ ॥

ధ్యానంచాపికృతంకర్మత్వద్ధ్యానాద్యాతిపూర్ణతామ్ । కర్మణైవహిసుప్రీతస్త్వంతుధర్మందదాసిచ ॥ ౭ ॥ అర్థకామౌతథామోక్షందదాసిచతపఃప్రియః । వేదేషుబహవోభాగాః కర్మాణ్యేవవదన్తిహి ॥ ౮ ॥ తాన్యేవహితవప్రీతికారిణీతిపురావిదః । యథావత్తానికర్తుంచనశక్యానిమనీషిభిః ॥ ౯ ॥ అస్మాభిఃక్రియతేయుష్మదాజ్ఞాబుద్ధ్యాహికర్మతత్ । కర్మఛిద్రంతపశ్ఛిద్రంత్యక్తంచోపేక్షితంచయత్ ॥ ౧౦ ॥ తత్సర్వంక్షమ్యతాం దేవశ్రీనివాసక్షమానిధే। ఇతితస్మింస్తుతేవిష్ణౌమునిభిశ్చతపోధనైః ॥౧౧॥

ఇన్ద్రాదికృతభగవత్స్తుతిః.

ఇన్ద్రాద్యాదేవతాస్సర్వా స్తుష్టువుర్జగదీశ్వరమ్ ॥ ఇన్ద్రాద్యాః ॥ ఓంనమోవేఙ్కటేశాయశేషాద్రినిలయాయచ ॥ ౧౨ ॥ సింహాచలనివాసా

య శ్రీమన్నారాయణాయ చ । కేశవాయ నమో నిత్యం వాసుదేవాయ తే నమః ॥ ౧౩ ॥ హృషీకేశాయ మహతే వామనాయ నమో నమః । సర్వేషాం ప్రాణినాం స్వామిన్నివాసార్థం యథాయథమ్ ॥ ౧౪ ॥ ఉద్ధృత్య భూమిం పాతాళాత్స్థాపయిత్వా పృథుం పునః । అనుగృహ్ణాజ్జనాన్సర్వాన్ప్రీత్యటుంకృశ్యసేగిరా ॥ ౧౫ ॥ సురాణాముదధిం యత్నాన్నిర్మథ్యోత్పాద్య చామృతమ్ । అరక్షస్త్వం సురాన్సర్వాన్పాయిత్వా పీయూషమాదరాత్ ॥ త్వదీహా సర్వథా స్వామిన్పరార్థైవ సురేశ్వర । త్వత్స్వరూపం యథావద్ధి జ్ఞాతుం శక్నోతి కః పుమాన్ ॥ ౧౮ ॥ క్వచిత్సహస్రమూర్ధా త్వం సహస్రాక్షః సహస్రపాత్ । కదాచిద్ద్విభుజస్త్వం స్యాః కదాచిత్త్వం చతుర్భుజః ॥ ౧౯ ॥ కదాచిచ్ఛతవ స్వామిన్నకిఞ్చిచ్చరణాదికమ్ । ఆకాశమివ తే రూపం కదాచిద్జ్ఞానగోచరమ్ ॥ ౧౯ ॥ కదాచిన్నిర్వికల్పేన వేద్యం యత్నేన కస్యచిత్ । ఆహుస్త్వాం సగుణం కేచిన్నిర్గుణం జ్ఞానమాత్రకమ్ ॥ ౨౦ ॥ కిఞ్చిదిత్యేవ కేచిత్తు సదిత్యేవ తు కేచన । దివ్యానయునసౌన్దర్యం నిత్యవిగ్రహయోగినమ్ ॥ ౨౧ ॥ సదన్తికే చిదస్మాకమపితస్మాత్తముత్తమమ్ । హృష్యం ప్రమాణభూయిష్ఠం తన్నతాస్మ జగద్గురుమ్ ॥ ౨౨ ॥ ఏవం హి స్తూయమానే తు గోవిన్దే త్రిదశైరపి । తుష్టువుస్సనకాద్యాశ్చ యోగినో

సనకాదికృతభగవత్స్తుతిః.

విజితేన్ద్రియాః ॥ ౨౩ ॥ సనకాద్యాః ॥ వైకుణ్ఠధామన్విష్ణో త్వాం జగతామాదికారణమ్ । నమామి త్వాం జగద్రూపం నమామి త్వామసఙ్గినమ్ ॥ ౨౪ ॥ ఆధారపద్మే హృత్పద్మే భ్రూమధ్యే మూర్ధ్ని పఙ్కజే । నీవారశూకవత్సూక్ష్మం పీతాభం సర్వతోముఖమ్ ॥ ౨౫ ॥ సుషుమ్నామార్గమధ్యేపి బిసతన్తునిభం పరమ్ । జ్ఞానాత్మకం మనోవేద్యం లయవాచ్యమరూపకమ్ ॥ ౨౬ ॥ స్వయమ్ప్రకాశరూపశ్చ సమాధౌ త్వాం నమామ్యహమ్ । యోగినాం పరమాధారం యోగీశం యోగదాయినమ్ ॥ ౨౭ ॥ యోగినామప్యగమ్యం చ నమస్యామో జగద్గురుమ్ । హృత్పద్మకర్ణికామధ్యే శఙ్ఖచక్రగదాధరమ్ ॥ ౨౮ ॥ నీలతోయదసఙ్కాశం పీతవాససమచ్యుతమ్ । **నమామో వేదవేద్యం త్వాం వేదస్యావిషయం తథా ॥ ౨౯ ॥**

త్వత్పాదం సర్వభావేన సర్వథా శరణం గతాః । ఇతి స్తుతే జగన్నాథే యోగిభిః కోసలాధిపః ॥ ౨౯ ॥ తుష్టావ హృష్టస్తం దేవం రాజా దశరథస్తదా॥

దశరథకృతభగవత్స్తుతిః.

దశరథః॥ బ్రహ్మేన్ద్రప్రముఖాస్సర్వే తపః కుర్వన్తి యత్కృతే ॥ ౩౦ ॥ త్వదధీనా రమా సా తు త్వత్ప్రసాదాభికాఙ్క్షిణీ । త్రిపురారేర్మహావిష్ణో లోకసంహారకారిణః ॥ ౩౧ ॥ యేన దగ్ధా పురీ తత్తు త్వదాయుధమితి స్మృతమ్। సర్వసృష్టిక్రియాకర్త్రృ బ్రహ్మాద్యా దేవతాగణాః ॥ ౩౨ ॥ త్వదాజ్ఞాకారిణశ్శ్రీశ నాస్తి కశ్చిత్త్వదాధికః । త్వదీయం ధామ వైకుణ్ఠం నిరపాయం నిరాకులమ్ ॥ ౩౩ ॥ సర్వప్రాప్యం పరానన్దం వక్తవ్యం కిమతః పరమ్ । ఏవం నృపేణ గోవిన్దే స్తూయమానే చతుర్ముఖః ॥ ౩౪ ॥ చతుర్భిస్తోషయామాస ముఖైర్వేదసుగన్ధిభిః ॥

బ్రహ్మకృతభగవత్స్తుతిః.

బ్రహ్మ ॥ ఆసీదగ్రే సదేకస్తు స చ నారాయణశ్శ్రుతః ॥ ౩౫ ॥ ఆపోఽసృజత్తతో వీర్యం విసృష్టం తాసు తేన వై । తదణ్డమభవత్పశ్చాత్త్వయా సృష్టోఽహమీశ్వర ॥ ౩౬ ॥ మయా సృష్టాః ప్రజాస్సర్వాస్సర్వమూలం త్వమేవ భోః । మాదృశా విధయో జాతాస్త్వత్తః కతి కతీశ భోః ॥ ౩౭ ॥ జీవైస్సూక్ష్మప్రకృత్యా చ విశిష్టస్త్వం తు కారణమ్। త్వమేవ సర్వభూతాత్మా జగదిత్యుచ్యసే శ్రుతౌ ॥ ౩౮ ॥ ఏకం వృక్షం సమాసాతే సుపర్ణావయుతౌ హరే । తయోరన్యః కర్మజన్యం ఫలమశ్నాతి సర్వదా ॥ ౩౯ ॥ అస్పృష్టగన్ధస్తత్రైవ దీప్యసే త్వం యథా రవిః । నియన్తా సర్వజీవానాం ప్రేరకశ్చానుమోదకః ॥ ౪౦ ॥ సత్యం జ్ఞానమనన్తం చ త్వద్రూపం వై శ్రియఃపతే । నరా నన్దాచ్ఛ్రుతగుణా దేవగన్ధర్వసమ్మదాః ॥ ౪౧ ॥ ఇత్యారభ్య తతస్స్తోతుమానన్దం కమలాపతే । ఉపక్రమ్య పరిచ్ఛేత్తుం తవానన్తగుణార్ణవమ్ ॥ ౪౨ ॥ అజానన్తః పురా వేదాస్తే చ నిత్యాస్సహస్రధా । తూష్ణీంభావం యయుస్సోఽహం త్వన్నాభికమలోద్భవః ॥ ౪౩ ॥ కథం స్తౌమి గుణాన్ క్షీరపయోధిం త్వాం రమాపతే । దయోద్రిక్తముఖామ్భోజదర్శనాత్తేన యంసు ॥ ౪౪॥ అవాదిష్మ చకిశ్చిత్తు తత్సర్వం క్షమ్యతాం ప్రభో । ప్రసీద పరమోదార ప్రసీద త్వం శ్రియోజ్జ్వల॥

ప్రసీదపరమానన్దప్రసీదసుముఖోజ్జ్వల । ఇతిదేవగణాస్సర్వేహర్షోత్ఫుల్ల హృదమ్బుజాః ॥౪౬॥ అస్తువన్దేవదేవేశంయాథాత్మ్యేద్బ్రహ్మధాతదా।

ఇతిశ్రీవారాహపురాణేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేఅగస్త్యాదికృత
భగవత్స్తుత్యాదికథనం నామాష్టచత్వారింశోధ్యాయః.

బ్రహ్మాదీన్ప్రతిభగవత్కృతకుశలానుయోగాదిః.

శ్రీసూతః ॥ మునిభిర్దేవబృన్దైశ్చస్తుతశ్శ్రీవేఙ్కటాధిపః । దయాప్రసన్నసమ్ఫుల్లనేత్రాబ్జాభ్యాంవిలోకయన్ ॥ ౧ ॥ తాన్సర్వాన్దైవసుధావృష్ట్యాహ్లాదయన్నివసోఽచ్యుతః । బభాషే మేఘగమ్భీరవాచాకర్ణామృతశ్రియా ॥ ౨ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ బ్రహ్మన్ప్రీతోస్మితేభక్త్యాస్తుత్యాచకమలాసన । కిమాగమనకార్యం తేసురాణాంచతపస్వినామ్ ॥ ౩ ॥ ఇతి

భగవతేబ్రహ్మాదీనాంరావణోపద్రవనివేదనమ్.

పృష్టఃపునఃప్రాహబ్రహ్మాలోకపితామహః ॥ బ్రహ్మా ॥ పూర్వంవిశ్రవసః పుత్రోరావణోనామరాక్షసః ॥ ౪ ॥ తపఃకృత్వాసుఘోరంచ తేవదానవరాక్షసైః । మానుషాదితరైర్లబ్ధ్వావరంచావధ్యతామయమ్ ॥ ౫ ॥ బలదర్పాదిమాన్లోకాన్బాధతేనితరాంమునీన్ । శ్రీశైలస్యసకాశేతుదైత్యాః కేచనసర్వదా ॥ ౬ ॥ బలోద్ధతామహావేగా నిత్యంబ్రాహ్మణకణ్టకాః । బాధన్తేప్రాణినస్సర్వాన్నితోద్యతవరాయుధాః ॥ ౭ ॥ వైకుణ్ఠంక్షీరసిన్ధుంచదృష్ట్వాత్వత్ప్రీతికారకమ్ । తత్రత్వత్స్థానంసమాలోక్యలీలాలోలహృదమ్బుజమ్ ॥ ౮ ॥ త్వాంతుతత్రశ్రియఃకాన్తమదృష్ట్వాచాత్రతేవయమ్ । ఆగతాశ్శరణంనోహిత్వమేవరిపుసూదన ॥ ౯ ॥ జగద్రక్షణకర్తాత్వంతద్విసృజ్యరమాసఖ । అతిచైత్రరథేదివ్యేగిరావస్మిన్వృషాభిధే ॥ ౧౦ ॥ క్రీడసేపరమానన్దః క్రీడారసవశానుగః । అస్మాకంకాగతిర్విష్ణోవదవేఙ్కటనాయక ॥ ౧౧ ॥ ఇత్యుక్తఃప్రాహతాన్సర్వాన్కృపానిధిరధోక్షజః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అహమేవగతిర్బ్రహ్మన్భవతాంమాస్తుతద్భయమ్ ॥ ౧౨ ॥ అభయంభవతాందత్తం మయాహికమలాసన । అచిరాద్రాక్షసంక్రూరంరావణంలోకకణ్టకమ్ ॥ ౧౩ ॥ సబన్ధుంసరథంసాశ్వంవధిష్యామినసంశయః । ఏవముక్త్వావిధింశ్రీశః ప్రాహాగ

స్త్వంతపోధనమ్ ॥ ౧౪ ॥ అగస్త్యస్స్వాగతం తేహిబ్రూహికార్యంమ
హామునే । ఇత్యుక్తః ప్రాహతంవిష్ణుంమునిఃపరమపావనః ॥ ౧౫ ॥ మ
న్దస్మితమనోహారి త్వదీయముఖపఙ్కజమ్ । సద్యస్సన్తాపహరణంహృద
యాహ్లాదకారణమ్ ॥ ౧౬ ॥ అదృష్ట్వాతత్కథంస్థాతుం శక్నుయాంవే
ఙ్కటేశ్వర । త్వదీయందర్శనంపుణ్యంమమోద్దేశ్యంప్రధానతః ॥ ౧౭ ॥
అన్యచ్చకిఞ్చిద్వక్ష్యామిశ్రూయతాంపురుషోత్తమ।అసురాఃకేచిదుద్భూ
తాశ్శ్రీశైలస్యసమీపతః ॥ ౧౮ ॥ వరదానోద్ధతాస్సర్వేబాధన్తేప్రాణిన
స్సదా । సత్యత్రతవసాన్నిధ్యేదేశపీడాకథంభవేత్ ॥ ౧౯ ॥ విషయో
యంత్వదీయస్తుబాలవృద్ధద్విజాకులః । దస్యుభిఃపీడ్యమానశ్చేదుపేక్షా
విషయఃకథమ్ ॥ ౨౦ ॥ దుష్టానాంనిగ్రహఃకార్యశ్శిష్టానాంరక్షణంత
థా । భవద్దేశజనాస్సర్వేనీరోగానిరుపద్రవాః ॥ ౨౧ ॥ దీర్ఘాయుషస్త
థాసర్వేశ్రీమన్తఃపుత్రపౌత్రిణః । నిర్మత్సరాభవేయుశ్చభవదీయకటా
క్షతః ॥ ౨౨ ॥ వరమేతద్దేహిదేవమమావశ్యంశ్రియఃపతే । ఇతిపృష్టఃపు
నఃప్రాహపరమాత్మాసనాతనః ॥ ౨౩ ॥ శ్రీభగవాన్ । దత్తమేతద్వ
రంచాద్యమయామునివరోత్తమ । హనిష్యేసర్వదుష్టాంశ్చకరిష్యేనిరు
పద్రవమ్ ॥ ౨౪ ॥ ఆరోగ్యంసమ్పదందాస్యే సన్తతీశ్చశతాయుషః ।
దాస్యామిసర్వదాతేషామేతద్విషయవాసినామ్ ॥ ౨౫ ॥ అయాచితం
చయచ్చాన్యత్కాఙ్క్షితంతద్దదామివః । ఇతిదత్త్వావరంసమ్యఙ్మునయేక
మలాపతిః ॥ ౨౬ ॥ సనకాదీనువాచేదంస్వాగతంభవతామితి । ఇతిపృ
ష్టాఃపునఃప్రోచుర్యోగినస్తంరమాపతిమ్ ॥ ౨౭ ॥ స్వామిన్నియంపుణ్య
భూమిస్తపస్సిద్ధ్యతిశీఘ్రతః । కిన్తుబాధాచమహతీదుస్సహాకలహార్థినా
మ్ ॥ ౨౮ ॥ నిర్బాధంకుర్వ్విమందేశంశీఘ్రంశేషగిరీశ్వర । త్యక్త్వావైకుణ్ఠ
మస్మిన్నివాస్థీయతేపర్వతోత్తమే ॥ ౨౯ ॥ త్వమత్రవేఙ్కటాధీశస్థిత్వా
పిప్రాణిసాక్ష్యదః । అదృశ్యస్సర్వభూతైశ్చేత్తావతాకింప్రయోజనమ్ ॥
స్థాతవ్యంహిత్వయాతాత సర్వప్రత్యక్షగోచరమ్ । ఇదమేవహరేస్వా
మిన్పరమంనఃప్రయోజనమ్ ॥ ౩౦ ॥ ఏవమభ్యర్థితశ్శ్రీశస్సనకాదితపో
ధనైః । తథైవకుర్వేయోగీన్ద్రాఇతిచోక్త్వామునీంస్తదా ॥ ౩౨ ॥ ప్రా
హచేన్ద్రంవచోవిష్ణుఃకింతేకార్యంవదేతిచ । ఇతిపృష్టఃపునఃప్రాహదేవే

న్తో విష్ణుమవ్యయమ్ ॥ ౩౩ ॥ స్వామిన్నచ్యుతగోవిన్ద రావణేనదురాత్మనా । పీడితాశ్చవయంసర్వే స్థానాత్స్థానంభ్రమామహే ॥ ౩౪ ॥ ఇత్యుక్తఃప్రాహదేవోపి దేవేన్ద్రంకమలాపతిః । స్వస్థాభవతదేవాశ్చసర్వేయూయంగతజ్వరాః ॥ ౩౫ ॥ హతఏవదురాత్మాచరావణోలోకకణ్టకః । అచిరాత్తంవధిష్యామిసత్యమిత్యవధార్యతామ్ ॥ ౩౬ ॥

శఙ్కరస్యశేషాచలాగ్నేయదిగవస్థానప్రాప్తిః.

ఇత్యుక్త్వాకమలానాథఃప్రాహశానంశుచిస్మితః । కిమాగమనకార్యంతేవదశఙ్కరసత్వరమ్ ॥ ౩౭ ॥ ఇతిపృష్టశ్శివఃప్రాహస్వామిన్నిత్యచ్యుతంవచః । స్వామింస్త్వయాసదాయత్రస్థీయతేవేఙ్కటేశ్వర ॥ ౩౮ ॥ తత్రైవసదేవస్థాతవ్యంమయావృషగిరీశ్వర । ఇతిపృష్టఃపునఃప్రాహనీలమేఘసమద్యుతిః ॥ ౩౯ ॥ ఆకల్పంచవసామీహవేఙ్కటాహ్వాయభూధరే । త్వమప్యత్రవృడానీశ మహాదేవవసప్రభో ॥ ౪౦ ॥ ఉపత్యకాయామస్యాద్రేశ్శోచిష్కేశదిశీశ్వర । ఇత్యాదిశ్యనృపంప్రాహ కోసలాధిపమీశ్వరః ॥ ౪౧ ॥ చిరకాలేనదృష్టోసికింతేకార్యంవదప్రభో । కేశవేనైవ

భగవన్తముద్దిశ్యదశరథకృతపుత్రప్రార్థనా.

ముక్తస్సుప్రాహరాజామనోగతమ్ ॥ ౪౨ ॥ స్వామిన్పురుషశార్దూలత్వత్ప్రసాదాన్మయాచ్యుత । రాజ్యంభుక్తంచిరందత్తంబ్రాహ్మణేభ్యోమహాధనమ్ ॥ ౪౩ ॥ అనుభూతంసుఖంసర్వంజితాశ్చరిపవస్తథా । నానుభూతంసుఖంపుత్ర జన్మసమ్భవమచ్యుత ॥ ౪౪ ॥ నలోకఃపుత్రహీనస్యవదన్తీతిద్విజాతయః । దేహిమేపుత్రమోజిష్ఠంలోకవిఖ్యాతపౌరుషమ్॥ ఇతిపృష్టఃపునఃప్రాహ రాజానంవేఙ్కటాధిపః । రాజంస్త్వయాకృతంపూర్వందుస్సహంబహుదుష్కృతమ్ ॥ ౪౬ ॥ కింకర్తవ్యంమయారాజన్నిత్యుక్తఃప్రాహవైనృపః । స్వామిన్నభ్యుదితేసూర్యే తమస్తిష్ఠేత్కథంప్రభో ॥ ౪౭ ॥ క్షీయన్తేచాస్యకర్మాణితస్మిన్దృష్టేపరావరే । ఇతివక్తిశ్రుతివస్స్వామింస్త్వయిదృష్టేనచాస్త్యఘమ్ ॥ ౪౮ ॥ ఇత్యుక్తోమమగోవిన్ద కథంపాపంత్వయిస్థితే । ప్రాహచైవంనృపేణోక్తశ్శ్రీశఃపాపవినాశనః ॥ ౪౯ ॥ రాజన్ప్రీతోభవద్భక్త్యాచతుశ్శ్లోక్యాత్వదీయయా । స్తుత్యాచపరమప్రీతస్తవదాస్యేవరోత్తమమ్ ॥ ౫౦ ॥

యస్మాత్ప్రీత్యా చతుశ్శ్లోకీ త్వయోక్తా మమ భూపతే । తస్మాత్త్వత్తవపుత్రాశ్చ చత్వారోఽమితవిక్రమాః ॥ ౫౧ ॥ శూరాశ్చ బలవన్తశ్చ మత్తుల్యబలవిక్రమాః । దత్త్వా రాజంస్త్వయాయోధ్యాం గత్వా యష్టవ్యమాదరాత్ ॥ ౫౨ ॥ ఇత్యుక్తస్సోఽథ రాజేన్ద్రో బభూవ పులకాఙ్కితః । స్తుత్వా నత్వా తు బహుధా దేవదేవం రమాపతిమ్ ॥ ౫౩ ॥ ప్రదక్షిణం తతః కృత్వా పునస్తు నత్వా ప్రణమ్య చ ; అమన్త్ర్య శేషశైలేన్ద్రనిలయం సపురోహితః ॥ ౫౪ ॥ యయౌ దశరథశ్శ్రీమాన యోధ్యాం సహ బన్ధుభిః ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే బ్రహ్మాదీన్ప్రతి భగవత్కృతకుశలానుయోగాదికథనం నామైకోనపఞ్చాశోఽధ్యాయః.

భగవన్తం ప్రతి చతుర్ముఖకృతప్రార్థనాదిః.

శ్రీసూతః ॥ ఇతి దత్త్వా వరం తస్మై నృపాయ కమలాపతిః । కమలాసనమాహూయ వచనం చేదమబ్రవీత్ ॥ ౧ ॥ బ్రహ్మన్కాలస్త్వతిక్రాన్తః కిమర్థం స్థీయతే త్వయా । కిమభీష్టం వద క్షిప్రం సత్యం దాస్యామి తద్వరమ్ ॥ ఇతి పృష్టః పునః ప్రాహ బ్రహ్మా లోకపితామహః । యది దాస్యసి విశ్వేశ మమాభీష్టం రమాపతే ॥ ౩ ॥ త్వమేవం భూత ఏవాత్ర సర్వప్రత్యక్షగోచరః । కేవలం దర్శనాదేవ సర్వేషాం సర్వదస్సదా ॥ ౪ ॥ భగవన్నత్ర హి స్థాతుం లోకానుగ్రహకామ్యయా । కలౌ యుగే జనాస్సర్వే శిశ్నోదరపరాయణాః ॥ ౫ ॥ న జానన్తి నరా ధర్మమధర్మం వాపి భూతలే । ప్రాయశో దుర్బలాస్సర్వే రోగిణః కామమోహితాః ॥ ౬ ॥ పశుప్రాయా మనుష్యా హి న జానన్త్యాత్మనో హితమ్ । ప్రాయశః పాపినామేవ యుగే జన్మ కలౌ హరే ॥ ౭ ॥ క్షుత్తృష్ణోపహతాస్సర్వే న త్వాం జానన్తి కించన । తే యద్యుపేక్షితాస్సర్వే నరకా రౌరవాదయః ॥ ౮ ॥ న పర్యాప్తాః పునస్సృజ్యా నరకాస్తే సహస్రధా । భవేయుర్వేఙ్కటాధీశ దయాలోల హృదమ్బుజ ॥ ౯ ॥ తేషామనుగ్రహార్థాయ స్థాతవ్యం భవతా హరే । బ్రహ్మణాభ్యర్థితస్త్వేవం కృపానిధిరువాచ హ ॥ ౧౦ ॥ బ్రహ్మన్నభ్యర్థితం త్వేతన్మహద్వరమనుత్తమమ్ । సర్వజీవదయాళుత్వం మహో తవ చతుర్ముఖ ॥ ౧౧ ॥

అనేనసుతరాం ప్రీత స్తవదాస్యే యథేప్సితమ్। స్థాస్యామ్యత్రైవ సర్వేషాం ప్రత్యక్షస్సర్వకామదః ॥ ౧౨ ॥ ఆకల్పంచ వసామీహ శ్రియాసార్థం చతుర్ముఖ। శేషేణ గరుడేనైవ విష్వక్సేనేన సర్వదా ॥ ౧౩ ॥ భూమ్యా చ నీళయా సార్థం సర్వైః పారిషదైస్సహ। యే కేచిదత్ర కుర్వన్తి తపాంసి వివిధాని చ ॥ ౧౪ ॥ తేషాం తపాంసి సిద్ధ్యన్తు సులభేనాశు ప[illegible]నా। తథైవ యజ్ఞకర్మాణి యోగాశ్చాపి చ యోగినామ్ ॥ ౧౫ ॥ స్వామిపుష్కరిణీ చేయం బ్రహ్మన్ లోకపితామహ। తీర్థానాం స్వామిభూతత్వా దుచ్యతేఽన్వర్థనామతః ॥ ౧౬ ॥ యాని కాని చ తీర్థాని గఙ్గాదీని మహీతలే। తాని సర్వాణి చోత్పన్నా న్యస్యాం తీర్థాత్పితామహ ॥ ౧౭ ॥ ఐరంమదతటాకశ్చ నైఋత్యేయస్తు తిష్ఠతి। సపవగీయతే చాత్ర స్వామిపుష్కరిణీతి చ ॥ ౧౮ ॥ అత్రస్నానేన నశ్యన్తి మహాపాతకకోటయః। ఉపపాతకసఙ్ఘాశ్చ రహస్యచప్రకాశతః ॥ ౧౯ ॥ కృతాని యాని పాపాని నశ్యన్త్యేవ న సంశయః। యం యం కామం సముద్దిశ్య స్నాత్యస్మింస్తు సరోవరే ॥ ౨౦ ॥ తం తం కామమవాప్నోతి నాత్ర కార్యా విచారణా। కాణః ఖఞ్జః కృశః కుబ్జో మూకో బధిర ఏవ చ ॥ ౨౧ ॥ అనపత్యో దరిద్రో వా కుష్ఠీ వా వ్యాధిపీడితః। మయి చానుత్తమాం భక్తిం కృత్వా మద్దర్శనోత్సుకః ॥ ౨౨ ॥ ఆయాతి చేద్యథాకామం ప్రాప్నోతి హి న సంశయః। అద్యప్రభృతి నిశ్శఙ్కా జనాః కమలసమ్భవ॥ విచరన్తు దివారాత్రం నిర్బాధాశ్చ మహీతలే। ఇత్థమాశ్వాస్య దుర్దైత్య

శ్రీవేఙ్కటాద్రినికటస్థాసురవధార్థం చక్రప్రేషణమ్.

వినాశాభ్యర్థినం విధిమ్ ॥ ౨౪ ॥ సుదర్శనం హేతిరాజం సమాహూయాన్వశాత్తదా। సుదర్శన సహస్రార జ్వాలామాలావిభూషణ ॥ ౨౫ ॥ ఆగచ్ఛ త్వం మహాభాగ శృణు మద్వచనం శుభమ్। కుముదాదిగణైస్సార్థం సర్వాయుధపరిచ్ఛదైః ॥ ౨౬ ॥ ఇతో నిర్గత్య సహసా యత్ర దైత్యా మహాబలాః। యక్షరాక్షసనాగాశ్చ దుష్టా బ్రాహ్మణహింసకాః ॥ ౨౭ ॥ యే చోరా వసుహర్తారో దేశోపప్లవకారకాః। యత్ర యత్ర గిరావాపి దేశే వా కాననేపి వా ॥ ౨౮ ॥ పరితోఽస్య గిరేస్త్వం తు గత్వా దుష్టాన్ మహాబలాన్। నిశ్శేషం భస్మసాత్కృత్వా దేశం చ నిరుపద్రవమ్ ॥ ౨౯ ॥ కృత్వా

తుతత్రతత్రాఽపి జనరక్షాంవిధాయచ। ఆగచ్ఛత్వంమహాభాగే త్యాజ్ఞప్తశ్చక్రరాడపి ॥ ౩౦ ॥ వినిర్గత్య గిరేస్తస్మాద్దైత్యసఙ్ఘాన్సుదుర్జయాన్। అన్యానపిజనాన్హత్వా దేశబాధావిధాయకాన్ ॥ ౩౧ ॥ క్షణేనసర్వాన్దుష్టౌఘాన్నిశ్శేషంభస్మసాత్తదా। కృత్వాఽగచ్ఛన్మహాచక్రం సర్వేషాం పశ్యతాంహరేః ॥ ౩౨ ॥ సన్నిధౌతత్సమాగత్య వ్యజిజ్ఞపదిదంవచః। నిహతాదుష్టదైత్యాస్తే ప్రతాపాచ్చక్రిణస్తవ ॥ ౩౩ ॥ ఇతితస్మిన్సమాయాతే చక్రరాజేహరిస్స్వయమ్। పునరాహసురశ్రేష్ఠం కర్తవ్యంకిమితఃప్రభో॥ వదేతిపృష్టఃప్రాహాసౌ బ్రహ్మాహర్షసమాకులః। బిభేమివక్తుం దేవేశ ప్రసన్నముఖపఙ్కజ ॥ ౩౫ ॥ ఇత్యుక్తోఽథహరిఃప్రాహ మాభైషీస్త్వంవదస్వతత్। ఇత్యాశ్వస్తఃపునఃప్రాహ బ్రహ్మాబ్రహ్మవిదగ్రణీః ॥ ౩౬ ॥ ధ్వజారోహణపూర్వశ్చ కార్యస్తవమహోత్సవః। సచత్వయామహాభూమన్నఙ్గీకార్యశ్శ్రియాసహ ॥ ౩౭ ॥ ఇతిబ్రువన్విధిస్తేన చోదితఃక్రియతామితి।

శ్రీవేఙ్కటేశ్వరమహోత్సవఘట్టః.

విధిశ్చకారమునిభిర్వైఖానసముఖైస్సహ ॥ ౩౮ ॥ ఉత్సవంధ్వజపూర్వంచ కన్యామాసంగతేరవౌ। ఆహూతాశ్చసురాస్సర్వే సర్వాభ్యోదిగ్భ్య ఏవచ ॥ ౩౯ ॥ ఆగతా విబుధాస్సర్వే రాజానః పుణ్యకృత్తమాః॥ బ్రాహ్మణాఃక్షత్రియావైశ్యాశ్శూద్రాశ్చాన్త్యజనాస్తథా ॥ ౪౦ ॥ నానాజాతిసముత్పన్నాస్సముద్రవనవాసినః। అఙ్గవఙ్గకళిఙ్గేషు గౌడకాశ్మీరసిన్ధుషు ॥ ౪౧ ॥ చోళమాళవపాణ్డ్యేషు కోసలేషుకుశేషుచ। వసన్తస్తేజనాస్సర్వే సకుటుమ్బాస్సమాయయుః ॥ ౪౨ ॥ ఘుష్యన్తస్సఙ్ఘశశ్చోచ్చైర్గోవిన్దేతిపునఃపునః। యోగినామప్యదృశ్యోసౌ దయయాసర్వజన్తుషు ॥ ౪౩ ॥ సర్వప్రత్యక్షతాంయాతశ్శ్రీనివాసఃపరాత్పరః। అఙ్గీచకారవిధినా నిర్మితంచ మహోత్సవమ్ ॥ ౪౪ ॥ ఉత్సవేదర్శనం పుణ్యం శ్రీనివాసస్యశార్ఙ్గిణః। ఇతిబ్రువన్తస్తేసర్వే మధ్యేమార్గంజనాస్తథా॥౪౫॥ చక్రుఃపానీయశాలాశ్చ వివిధాన్నగృహాణిచ। వాహనానిచ వాసాంసి ఛత్రాణ్యాభరణానిచ ॥ ౪౬ ॥ పాదుకాశ్చ జనాస్సర్వే దదతస్సర్వదైవహి। నృత్యన్తోవాదయన్తశ్చ గాయన్తశ్చపరస్పరమ్ ॥ ౪౭ ॥ ఆజగ్ము

స్సేవితుం సర్వే వేఙ్కటాహ్వాయ భూధరమ్ । బ్రహ్మా చ కారయామాస సమాగత జనాన్ప్రతి ॥ ౪౮ ॥ విశ్వకర్మాణమాహూయ సమర్థం శిల్పినాం వరమ్ । అన్న శాలాశ్చ వివిధాః ప్రపాశ్చ బహుధా తదా ॥ ౪౯ ॥ ఉపకార్యాశ్చ బహుధా కారితాస్తత్ర తత్ర వై । గిరేశ్చ పరితస్తత్ర నగరాణి చ కారహ ॥ ౫౦ ॥ విశ్వకర్మా తు విధివన్మనోజ్ఞాని పురాణి చ । పురే పురే చ వివిధా వీథయః పణ్యవీథయః ॥ ౫౧ ॥ శోభన్తే గన్ధికానాం చ వణిజాం పణ్యాసమ్పదః । తత్ర తత్ర చ శోభన్తే ముక్తావిద్రుమరాశయః ॥ ౫౨ ॥ సర్వే చ ధర్మనిరతాః సర్వే చ ధనినస్తదా । సేవార్థమాగతానాంతు దదుర్వస్త్రాణ్యనేకశః ॥ ౫౩ ॥ సద్మాని చ దదుస్సర్వే పానీయాన్నం చ సర్వదా । బ్రహ్మా చ దేవదేవస్య చకార పరమోత్సవమ్ ॥ ౫౪ ॥ జగుః కలంచ గన్ధర్వా ననృతుశ్చాప్సరోగణాః । భేరీమృదఙ్గమురజ పణవానకగోముఖాః ॥ ౫౫ ॥ ఢక్కాఝర్ఝరనిస్సాణ వాద్యభేదాస్త్వనేకధా । నాదయామాసురవ్యగ్రం నాదయన్తో దిశో దశ ॥ ౫౬ ॥ విమానం పరితస్తత్ర వీథయో భాన్తి సర్వతః । విశ్వకర్మా స్వసామర్థ్యం ప్రకటీకృతవాంస్తదా ॥ ౫౭ ॥ తుఙ్గప్రాసాదసమ్బాధం విచిత్రగృహభిత్తికమ్ । చన్ద్రకాన్తశిలోపేతం సూర్యకాన్తసమన్వితమ్ ॥ ౫౮ ॥ అనేకరత్నఖచితం తప్తహాటకనిర్మితమ్ । తుఙ్గధ్వజ సమోపేతం రత్నతోరణ సంయుతమ్ ॥ ౫౯ ॥ జలసిక్తం పుష్పకీర్ణం దివ్యధూపసుధూపితమ్ । చకార నగరం తత్ర గన్ధర్వనగరం యథా ॥ ౬౦ ॥ * * * * * *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే భగవన్తం ప్రతి చతుర్ముఖకృతప్రార్థనాది కథనం నామ పఞ్చాశోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటేశ్వరమహోత్సవవైభవవర్ణనమ్.

శ్రీసూతః ॥ బ్రహ్మా చ వేఙ్కటేశస్య దివ్యోత్సవ దినేషు వై । నైవేద్యం బహుధా చక్రే ఘృతసూపగుడోత్తరమ్ ॥ ౧ ॥ గుడాన్నం పాయసాన్నం చ ముద్గాన్నం చ తిలోదనమ్ । శాల్యన్నం కృసరాన్నం చ మరీచ్యాన్నం తథైవ చ ॥ ౨ ॥ గోధూమాన్నం చ మాషాన్నం మధురాన్నం ఘృతోత్తరమ్ । ఏవం బహువిధాన్నం చ ఫలాని వివిధాని చ ॥ ౩ ॥ వ్యఞ్జనాని విచిత్రా

ణిమనస్తోషకరాణిచ । దివ్యాన్యమృతకల్పాని సుస్వాదురసవన్తిచ ॥ ౪ ॥ ఉచ్చైశ్శ్రవసమశ్వంచ గజమైరావతంతథా । అనన్తం నాగరాజంచ గరుడంచత్రయీమయమ్ ॥ ౫ ॥ ఏకైకంసమధిష్ఠాయ వేఙ్కటాద్రిశిఖామణిః । దినేదినేసురాన్సర్వా నుత్సవార్థంసమాగతాన్ ॥ ౬ ॥ అనుజగ్రాహరథ్యాయా మటన్స్వామ్యా శ్రియాన్వితః । సమస్తవాద్య ఘోషైశ్చ గజాశ్వైస్సమలఙ్కృతైః ॥ ౭ ॥ చిత్రధ్వజపతాకాభి శ్చిత్రచామరరాజిభిః । సహితో నృత్తవాదిత్రైర్వరనారీగణైస్సహ ॥ ౮ ॥ కవిభిర్విద్భిశ్చైవ గాయకైః పాఠకైస్సదా । నిత్యం వేదైస్స్తూయమాన శ్శ్రీనివాసః పరాత్పరః ॥ ౯ ॥ ప్రాతర్దేవగణైః కైశ్చి దుపదాభిశ్చ పూజితః । తథైవ సాయం దేవైశ్చ పదయా పూజితో హరిః ॥౧౦॥ వవృధే లోకవృద్ధ్యర్థ ముత్సవే బ్రహ్మనిర్మితే । జుహువుర్యాగశాలాయాం మునయో వీతకల్మషాః ॥ విధివత్స్నాపయామాసుః పూర్ణకుమ్భైర్మనోహరాన్ । దిగ్బలింవిధివచ్చక్రు ర్వైఖానసతపోధనాః ॥౧౨॥ శ్రీనివాసోత్సవదినం పుణ్యం పాపప్రణాశనమ్ । ఇత్యాగతా జనాస్సర్వే చక్రుర్దానాన్యనేకశః ॥ ౧౩ ॥ అన్నదానం స్వర్ణదానం వస్త్రదానంతథైవచ । గృహదానం మహాపుణ్య మితిమత్వా మహాజనాః ॥ ౧౪ ॥ ఇష్టకాదారుభిశ్చైవ నిర్మితం హర్మ్యసంయుతమ్ । దదుః ప్రత్యేకశో వేశ్మ సోపస్కర మలఙ్కృతమ్ ॥ ౧౫ ॥ రాజానస్స్నాపయామాసు ర్విప్రాంస్తత్రభూధరే । వైశ్యానన్యాంశ్చ మనుజా న్స్నాపయామాసవై విధిః ॥ ౧౬ ॥ అత్రైవ వాసః కర్తవ్య స్సర్వదేతి వినిశ్చితాః । వాసంచక్రుశ్చ తత్రైవ విప్రాద్యా మానవాస్సదా ॥ ౧౭ ॥ ఏవం శ్రీవేఙ్కటేశస్య వర్తమానే మహోత్సవే । కదాచిత్స్యన్దనం దివ్యం నానారత్న విరాజితమ్ ॥ ౧౮ ॥ తప్తజామ్బూనదమయ ముచ్ఛ్రితధ్వజశోభితమ్ । నానాకుసుమమాల్యైశ్చ ముక్తామాల్యైశ్చ శోభితమ్ ॥ ౧౯ ॥ హైమవస్త్రవితానాఢ్యం సిద్ధగన్ధర్వసేవితమ్ । విమానం పుష్పకం కాన్త్యా స్మారయన్తం మనోహరమ్ ॥ ౨౦ ॥ రథంతంసమధిష్ఠాయ శ్రీభూమి సహితః పరః । శ్రీనివాసస్స్ఫురద్రత్న కిరీటమకుటోజ్జ్వలః ॥ ౨౧ ॥ బ్రహ్మో

దిదేవబృన్దైశ్చ సేవ్యమానస్తపోధనైః । పరిక్రమ్యమహావీథిం రాజవీథిం

శ్రియోజ్జ్వలామ్ ॥ ౨౨ ॥ పునరాగత్యతందివ్యం వితానాసనశోభితమ్।

ఆస్థానమణ్డపంతత్ర మణిస్తమ్భశతైర్యుతమ్॥ ౨౩ ॥ హిరణ్మయమధిష్ఠా

య స్వాయమ్భువమకల్మషమ్।ఆహూయవాచాభగవా నబ్రవీన్మధురాం

మహోత్సవసేవాఫలదానఫలప్రశంసాదిః.

గిరమ్ ॥ ౨౪ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ బ్రహ్మన్ప్రీతోస్మినితరాం త్వద్భక్త్యాచో

త్సవేనచ । శృణుధ్వంమునయో దేవా రాజానోయోగినశ్చయే ॥ ౨౫॥

వక్ష్యేవక్తేతుమాసేస్మి న్కన్యారాశింగతేరవౌ।యేకేచిదత్రకుర్వన్తి బ్రహ్మ

న్బ్రహ్మోత్సవంమమ ॥ ౨౬ ॥ తేయాన్తి బ్రహ్మణోలోకం భూమౌకామా

నవాప్యచ। ఇమముత్సముద్దిశ్య సేవార్థంయస్తువాసతః ॥ ౨౭ ॥ క్రమ

తేపదమేకంతు గన్తుం శేషగిరింప్రతి । పదస్యైకస్యతస్యైవ ఫలంభవతి

మత్పదమ్॥ ౨౮ ॥ ఐహికంతుఫలంతస్య హ్యావాన్తరఫలంభవేత్ । సేవ

న్తేయేహిమామస్మి న్నుత్సవేబ్రహ్మకల్పితే ॥ ౨౯ ॥ సేవన్తేతాన్స్వహీ

పాలాస్స్వహృద్యశ్చవాఞ్ఛితమ్ । ప్రపాముత్సవకాలేహి యేతుకుర్వ

న్తిదేహినః॥ ౩౦ ॥ మచ్ఛి ప్తంతాన్సముద్దిశ్య శీతళంభవతిక్షణాత్ ।అన్న

దానంప్రశంసన్త్యా ద్విశేషేణ మహోత్సవే ॥ ౩౧ ॥ యేపిచాన్నం ప్ర

యచ్ఛన్తి తేషాంసప్తకులావధి । అన్నంబహువిధంచిత్రం దీయతేహి

మయావిభో॥౩౨॥తేతుభుక్త్వాబహూన్భోగా న్మయాదత్తానభీప్సితాన్।

అన్తేహిమత్పదం యాన్తి స్వర్గంభుక్త్వాతుమధ్యతః ॥ ౩౩ ॥ కాణాన్ధప

ఙ్గుమూకానా మన్యేషాంవికలాఙ్గినామ్ । అన్నవస్త్రహిరణ్యాది దాత్వా

ణాంసమ్పదస్సదా ॥ ౩౪ ॥ అనాయాసేనసిద్ధ్యన్తి మచ్ఛన్దాత్సర్వసమ్పదః।

యేహిచాత్రస్థితింనిత్యం వాఞ్ఛన్తిమనుజాభువి ॥ ౩౫ ॥ తేషామిహై

వదాస్యామి సమ్పదంసన్తతింతథా । తారతమ్యవశాద్భక్తే స్తేషాం

సిద్ధ్యన్తిసమ్పదః ॥ ౩౬ ॥ జననంమరణంయేషాం స్థితిర్వాస్మిన్మహీధరే।

తేషాంముక్తిఃకరస్థాహి జ్ఞానసాధ్యాహిదుర్లభా ॥ ౩౭ ॥ యానికానిచ

దానాని సన్తిశాస్త్రోదితానిచ। తానిసర్వాణిదానాని క్రియమాణానిచే

దిహ ॥ ౩౮ ॥ ఐహికంచఫలందత్వా స్వర్గమీప్సితమేవవా । మత్పదంచ

శరీరాన్తే దదామ్యేషాంనసంశయః ॥ ౩౯ ॥ గిరేశ్చపరితోభూమౌ గ్రా
మాన్వాపట్టణానివా । కరోతిశ్రద్ధయారాజా బ్రాహ్మణోవాపికోపివా॥
స వై రాజ్యశ్రియంభుక్త్వా భుక్త్వాస్వర్గాదికంచిరమ్ । మత్సాయుజ్యం వ్ర
జత్యేవ నాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౪౧ ॥ పుణ్యంక్షేత్రమిదంభూమౌ స్థా
తవ్యంహిసదాత్రతు । ఇతిబుద్ధ్యాత్రవసతాం గృహక్షేత్రాదికంతుయే॥
దదతీహనరాస్తేవై లబ్ధ్వావాసఫలానిచ। ప్రాప్నువన్తిపునశ్చైవమామ
కంచపదంధ్రువమ్ ॥ ౪౩ ॥ అత్రయేవసతాంప్రాజ్ఞా విద్యాదానమనుత్త
మమ్ । కుర్వన్తితేషాంవిదుషాం కీర్తిస్త్రైలోక్యగామినీ ॥ ౪౪ ॥ తద్బ
న్ధుబన్ధుతద్బన్ధు తద్బన్ధుజనబాన్ధవాః । సర్వేపితత్ఫలంలబ్ధ్వా మోదన్తేదివి
దేవతాః ॥ ౪౫ ॥ * * * * * *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్కటేశ్వర
మహోత్సవవైభవ వర్ణనంనామైక పఞ్చాశోధ్యాయః.

వేఙ్కటాద్రౌపుష్పోద్యాననిర్మాణాదిప్రశంసా.

శ్రీసూతః ॥ ఉక్త్వాచైవం వేఙ్కటేశః పునఃప్రీత్యాజగాదచ। శ్రీభ
గవాన్ ॥ శ్రూయతాంవిబుధాయూయ మన్యత్కిఞ్చిద్బ్రవీమినః ॥ ౧॥
యేహిచాత్రప్రకుర్వన్తి బృన్దావనమనుత్తమమ్ । ఉద్యానానిచపుణ్యాని
నానావృక్షయుతానిచ॥ ౨ ॥ పుష్పోద్యానానికృత్వాచ తత్పుష్పైరర్చయ
న్తిమామ్ । దళస్యైకస్యదివ్యాని వత్సరాణ్యర్బుదానిచ ॥ ౩ ॥ స్వర్గేభు
క్త్వాపరాన్భోగాన న్తేయాన్తిచమత్పదమ్। అవాన్తరఫలంతేషామీప్సితం
హిమహీతలే ॥ ౪ ॥ నచసన్తతివిచ్ఛేద స్తేషాంపుణ్యకృతాంభువి । ఫల
పుష్పాణిపత్రాణి యావన్తిప్రతివత్సరమ్ ॥ ౫ ॥ ఉద్భవన్తితథాకామా
స్తేషామపి మహీతలే । ప్రత్యహం మమనైవేద్యం యావత్ప్రస్థచతుష్ట
యమ్ ॥ ౬ ॥ సవ్యఞ్జనంకల్పయన్తి తేహిపుణ్యతమాభువి। బ్రహ్మేన్ద్రలోక
ప్రముఖా స్తైస్సుఖేనజితానరైః ॥ ౭ ॥ తదీయదర్శనాత్పుంసో భవన్తిమహి
మాదయః॥ తేషామైశ్వర్యసమ్పత్తౌ వక్తవ్యంనావశిష్యతే॥ ౮ ॥ అన్తేయాన్తి
పరంధామ పునరావృత్తివర్జితమ్ । భూషణంస్వర్ణఖచితం వజ్రమాణిక్య
సంయుతమ్ ॥ ౯ ॥ ప్రయచ్ఛన్తి చయేపుణ్యా మాముద్దిశ్య మహీతలే।

రూపలావణ్యసమ్పన్నా విద్యావన్తశ్చిరాయుషః ॥ ౧౦ ॥ భవన్తిపుత్రా
స్తేషాంచ మచ్ఛన్దాత్సమ్పదోపిచ । పద్మకల్హారతులసీ చమ్పకైర్దామకా
రిణః ॥ ౧౧ ॥ మదర్చననిమిత్తంయే ప్రత్యహంశ్రద్ధయాన్వితాః । లక్ష్మ్యా
సమేతస్తేషాంహి గృహేవత్స్యామ్యహంసురాః ॥౧౨॥ తేషాంయేఽపిచ
సాహాయ్యం కుర్వతేశ్రద్ధయాన్వితాః । తేషామపిసదాసమ్పత్ప్రదోహం
కమలాసన ॥ ౧౩ ॥ భోస్సురా యోగినస్సర్వే యేపిచాత్ర సమాగతాః।
యుష్మాకంయద్యదిష్టంతద్దాస్యేహంసకలంవరమ్ ॥ ౧౪ ॥ పుత్రాన్పౌ
త్రాన్శ్రియంవాపి రాజ్యమారోగ్యమేవవా । ఆయుఃకీర్తించయచ్చాన్య
న్మత్తోవాఞ్ఛతి యఃపుమాన్ ॥ ౧౫ ॥ తత్తద్దదామ్యహంతస్మై సత్యం
సత్యంనసంశయః । బహునేహకిముక్తేన యేచాత్రవసతాంపునః॥౧౬॥
కుర్వన్తి చానుకూల్యంతై తేమేప్రియతరామతాః । నివసద్భ్యోత్ర
మనుజా ద్రుహ్యన్తి విబుధాశ్చయే ॥ ౧౭ ॥ అసురా రాక్షసా యక్షాః
పిశాచాః ప్రాణినోపివా । తానహం నాశయిష్యామి సపుత్రపశుబాన్ధ
వాన్ ॥౧౮॥ నియతోఽనియతోవాపి వేఙ్కటాద్రిమిమంజనః । వ్యాజా
ద్వాయస్సమారుహ్య స్నాత్వాస్వామిసరోజలే ॥ ౧౯ ॥ నమస్యతిచమాం
సోపి సకామస్సర్వధాసురాః । కూలఙ్కషమహౌదార్య గుణక్షీరపయో
నిధిః ॥ ౨౦ ॥ ఇతిశ్రీవేఙ్కటాధీశస్తేభ్యోదత్వా వరాన్బహూన్ । భేరీ
మృదఙ్గపణవ మఙ్గళస్వన సంయుతః ॥ ౨౧ ॥ పుష్పవృష్ట్యాయుతశ్శ్రీ
మాన్ శ్రీభూమి సహితస్తదా । వివేశాన్తర్మహద్దివ్యం విమానంరత్న
తోరణమ్ ॥ ౨౨ ॥ బ్రహ్మాదయోదేవగణా స్సమ్యక్ప్రీతమానసాః।
జయేతిచాస్తువంస్తేన ఘోషేణాపూరితంజగత్ ॥౨౩॥ బ్రహ్మాపివేఙ్కటే
శస్య దివ్యమఙ్గళసమ్భ్రమమ్ । ఋషిభిస్సహధర్మాత్మా యథాశాస్త్రమ

మహోత్సవావభృథస్నానప్రశంసా.

కారయత్ ॥ ౨౪ ॥ తతశ్శ్రవణనక్షత్రే దేవదేవస్య శార్ఙ్గిణః । చక్రా
రావభృథం పుణ్యం పవిత్రం పాపనాశనమ్ ॥ ౨౫ ॥ స్వామి పుష్కరిణీ
పుణ్యే సలిలేలోకపూజితే । సస్నుర్బ్రహ్మాదిదేవాశ్చ మునయో యో
గినోపిచ ॥ ౨౬ ॥ రాజానశ్చతథావిప్రా స్సర్వేచైవనరాస్తదా । తత్ర

స్నాత్వాతు యోగీన్ద్రై స్సనకస్సర్వ విత్స్వయమ్ ॥ ౨౭ ॥ సర్వేషాంపుర తశ్చేద మువాచవచనంతదా । సర్వేశృణ్వన్తుమద్వాక్య ముద్ధృత్యభుజ ముచ్యతే ॥ ౨౮ ॥ జ్ఞాతఞ్చ ధ్యానయోగేన సమ్యక్శాస్త్రైశ్చ చిన్తితమ్। సమస్తతీర్థభూతస్య దేవదేవస్యచక్రిణః ॥ ౨౯ ॥ యస్నాత్యేవ భృగౌ తే పుణ్యే తస్యతత్పూర్వజన్మసు । అనన్తేషుకృతంపాపం తత్క్షణాదేవనశ్యతి॥ ఇతిశ్రుత్వామహాదేవ స్తత్తథైవేతిచాబ్రవీత్ । ఏవమేవేతిభగవా న్విష్ణు రప్యబ్రవీత్తదా ॥ ౩౧ ॥ ప్రశశంసు స్తదాదేవా స్స్వామిపుష్కరిణీం త దా । వివిధైర్దివ్యకుసుమై రాశీభూతైస్సుగన్ధిభిః ॥ ౩౨ ॥ ఉపచారై రనే కైశ్చ వేదఘోషైస్సుఖప్రదైః । నృత్తగీతాదివాదిత్రై ర్దివ్యమఙ్గళనిస్వ నైః ॥ ౩౩ ॥ ఇష్ట్వాప్రసూనయాగంచ తోషయిత్వాజనార్దనమ్ । ప్రణా మమకరోద్బ్రహ్మా సర్వదేవైస్సమన్వితః ॥ ౩౪ ॥ తతః ప్రీతిసమాయుక్తో బ్రహ్మాణ్ణప్రోత్సవేనసః । ఉవాచచవిధింవిష్ణు ర్బ్రహ్మాన్ప్రీతోస్మిసామ్ప్ర తమ్ ॥ ౩౫ ॥ ఏతత్ప్రీతి సమంకిఞ్చి ద్దాతుంతవన విద్మహే । బ్రహ్మన్న ద్యాథకిం ॥స్యే జగత్సృష్టిపటోవిధే ॥ ౩౬ ॥ త్వమేవాహ మహంత్వం హి యద్యస్త్యన్యద్వదస్వతత్ । ఇతిపృష్టోవదద్బ్రహ్మా స్వామిన్యద్యస్తితే కృపా ॥ ౩౭ ॥ కృతార్థోస్మి వరంనాన్య ల్లోకస్యా నుగ్రహంవినా । ఏవ మేవహరేస్వామి న్వదతేప్సితమర్థినే ॥ ౩౮ ॥ స్థాతవ్యంభవతావిష్ణో లో కానుగ్రహకామ్యయా । ఇదమేవమమాభీష్టం యాచనీయంపునఃపునః॥ ఇతిపృష్టోరమాధీశ స్తథైవాస్త్వితిచావదత్ । ఉక్త్వాచైవంపునఃప్రాహ

బ్రహ్మాదీనాంస్వావాసగమనార్థంభగవదభ్యనుజ్ఞా.

బ్రహ్మాణ మమితౌజసమ్ ॥ ౪౦ ॥ బ్రహ్మన్త్వం సృష్టికార్యేషు నియుక్తః పూర్వమేవహి । గత్వాత్వదీయలోకఞ్చ కురుసృష్టింసుఖీభవ ॥ ౪౧ ॥ ఇన్ద్రగచ్ఛస్వకంలోకం శాధిరాజ్యంత్వదీయకమ్ । పినాకపాణేభూతేశ లోకజ్ఞత్వాత్వదీయకమ్ ॥ ౪౨ ॥ ఉమయావిహరస్వత్వ మవాప్తసకలే ప్సితః । అగస్త్య మునిశార్దూల శిష్యైస్సహ తపోధన ॥ ౪౩ ॥ స్వమా శ్రమంప్రవిశ్యైవ కురునిత్యాన్యతన్ద్రితః । యోగినశ్చయథాయోగ్యం గచ్ఛతా వాసము త్తమమ్ ॥ ౪౪ ॥ ధ్యానామృత సుతృప్తైశ్చ స్థాతవ్యం

యోగిభిశ్చిరమ్ । ఇతిశ్రీ వేఙ్కటాధీశ స్సర్వానుత్సవ సత్తమాన్ ॥ ౭౫ ॥
తత్తత్స్థానంసముద్దిశ్య విసృజ్యప్రీతిపూర్వకమ్ । అన్తర్విమానంశ్రీభూమి
సహితఃప్రవివేశహ ॥ ౭౬ ॥ * * * * *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్కటాద్రౌ
పుష్పోద్యాననిర్మాణాది ప్రశంసాకథనంనామ ద్విపఞ్చాశోఽధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటాద్రీశవైభవప్రశంసా.

మునయః । భగవన్వేదశాస్త్రార్థ తత్త్వజ్ఞానసునిష్ఠిత । శ్రుతం
సూతమహాశ్చర్య మిహాఖ్యానమనుత్తమమ్ ॥ ౧ ॥ వేఙ్కటాద్రిప్రభా
వోయ మీదృశఃపాపనాశనః । తత్రైవభగవత్ప్రీతి రీదృశీనిస్తులాఖిల॥
వేఙ్కటేశో మహాశ్చర్య దివ్యచారిత్ర భూషణః । ఆశ్చర్యంతస్యచారిత్ర
మద్భుతం పరమాద్భుతమ్ ॥ 3 ॥ అదృష్టా శ్రుతపూర్వంత త్కుత్రాపి
జగతీతలే । శృణ్వతామిదమాఖ్యానం నాస్తితృప్తిస్తపోధన ॥ ౪ ॥ విసృ
జ్యవిబుధాన్విష్ణు రకరోత్కింరమాపతిః । విసృష్టాస్తేనదేవాశ్చ కిమకుర్వ
న్మనేవద ॥ ౫ ॥ ఇతిపృష్టోఽ వదత్సూత శ్శ్రోతాఋతా మితితాన్మునీన్।

బ్రహ్మాదీనాంస్వావాసగమనమ్.

శ్రీసూతః ॥ ఆరుహ్యాహంసంబ్రహ్మాతు స్తూయమానస్సురైస్తదా ॥ ౬ ॥
సత్యలోకంజగామాశు సర్వలోకపితామహః । దివ్యంవిమానమాస్థాయ
సహస్రాక్షః పురన్దరః ॥ 2 ॥ గన్ధర్వైర్గీయమానశ్చ ప్రవివేశామరావ
తీమ్ । నన్దికేశ్వరముఖ్యైశ్చ గణైఃప్రమథసంజ్ఞకైః ॥ ౮ ॥ సహితఃపార్వతీ
నాథః పర్వతంవేఙ్కటాభిధమ్ । కుర్వన్ప్రదక్షిణంపశ్య న్వస్తుంస్థలమ
నుత్తమమ్॥౯॥ఆగ్నేయ్యాందిశిచాద్రాక్షీ ద్వేఙ్కటాద్రేస్సరశ్శివమ్।తత్ర
దృష్ట్వాసరఃపుణ్యం కాపిలంలోకపావనమ్ ॥ ౧౦ ॥ రమణీయమిదంస్థానం
స్థాతవ్యముమయాసహ । అత్రైవేతివినిశ్చిత్య జగామరజతాచలమ్॥౧౧॥
యోగినస్సనకాద్యాశ్చ పాపనాశనతీరతః । అతిష్ఠన్పరమప్రీతాః కాననే
షుమహత్సువై ॥ ౧౨ ॥ ఋషయస్సప్తతత్రైవ దిశిచోత్తరపూర్వతః।
ఫల్గునీర్ఘురతీరేతు స్వాశ్రమేష్వవసన్సుఖమ్ ॥ ౧౩ ॥ ఫాల్గున్యాంపూర్ణిమా

ఫల్గునీతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

యాంతు తత్తీరేకమలాలయా । అరుస్థతిప్రీతా ప్రాదురాసీన్మహా కిల ॥ ౧౪ ॥ తస్యైదత్వా వరంచేష్టం ప్రార్థితాచ తయారమా । ... చసరితోనామ ఫల్గునీ శబ్దపూర్వకమ్ ॥ ౧౫ ॥ ఫాల్గునే మాసిరాకాశ్యే ఫల్గునీతారకేతథా । స్నాస్యన్త్యత్రతుయేకేచి జనాస్తేషామహంసదా ॥ ప్రీతాగృహేసినత్స్యామి సర్వకామఫలప్రదా । ఇతిదత్వావరంతస్యై పునశ్శ్రీకమలాసనా ॥ ౧౭ ॥ అన్తర్ధానంగతాతత్ర తత్తీరేమునయోఽవసన్ । దేవాఃకేచనసమ్భూయ వినిశ్చిత్యవిచార్యచ ॥ ౧౮ ॥ అత్రైవ వర్తతే శ్రీశ స్తస్మాదత్రైవ సర్వదా । సేవమానా వేఙ్కటేశం స్థాస్యామ ఇతినిశ్చితాః ॥ ౧౯ ॥ ఉత్తరే స్వామితీర్థస్య దేవనద్యాస్తథోత్తరే । కృత్వాశ్రమంసుఖంతత్ర న్యవసంస్తేదివౌకసః ॥ ౨౦ ॥ *తతఉత్తరది

జాబాలితీర్థమాహాత్మ్యమ్.

గ్భాగే సరసః పశ్చిమేతటే । జాబాలి స్స్వాశ్రమేశిష్యైర్న్యవసద్విగతశ్రమః॥ ౨౧॥ కేచిద్గిరౌస్థితాశ్చైవ నిత్యమీశంనమన్తిచ । గిరేఃపరిసరేకేచి న్న్యవసన్నిత్యమేనహి ॥ ౨౨ ॥ పునరప్యాగమిష్యామ ఇతిజగ్ముఃపరేతదా । అగస్త్యో భగవాంస్తత్ర శ్రీమద్వేఙ్కటనాయకమ్ ॥ ౨౩ ॥ అర్చయ న్వివిధైఃపుష్పైః కృత్వాచోద్యానముత్తమమ్ । చిరకాలం మహాభాగ స్సహశిష్యైర్మహామునిః ॥ ౨౪ ॥ పిబన్నానన్దపీయూషం న్యవసద్వేఙ్కటాచలే । వేఙ్కటేశశ్శ్రియాభూమ్యా సమేతః పురుషోత్తమః ॥ ౨౫ ॥ కృతత్రేతాద్వాపరేషు దేవరాజైర్మహీక్షిభిః । కల్పితైర్వివిధైర్నిత్య ముత్సవైఃపరమాద్భుతైః ॥ ౨౬ ॥ పూజితోమోదతేనిత్యం దదన్నిష్టంచ యాచతే । కలౌయుగేతటిద్వృత్తి రాస్తేశ్రీవేఙ్కటాచలే ॥ ౨౭ ॥ ఏతద్వ స్సర్వమాఖ్యానం కథితంమునయోఽమలాః। శ్రోతుమిచ్ఛథభూయోపికిం తద్వక్ష్యామిశంసత ॥ ౨౮ ॥ ఇత్యుక్తా మునయస్సర్వే ప్రోచురేతద్వచ

పూర్వస్యాందిశిసుదర్శనకృతాసురవధప్రకారః.

స్తదా ॥ మునయః ॥ వేఙ్కటేశాభ్యనుజ్ఞాత చక్రేణనిహతారణే ॥ ౨౯॥ దుష్టదానవసఙ్ఘాశ్చ దుష్టచోరామహీభృతః । ఇత్యుక్తంహిత్వయాపూ

* ఆలయాద్దేవదేవస్య పశ్చిమోత్తరదేశతః.

ర్వ్యంకథం కేవాహతాముసే ॥ ౩౦ ॥ శ్రోతుమిచ్ఛామిహమహతీ యద్యస్మాసుదయాతవ । శంససూత రథాఙ్గస్య వృత్తాన్తం రణభూమిషు ॥ ౩౧ ॥ ఇతిపృష్టోజగాదాసౌ సూతఃపరమధార్మికః ॥ శ్రీసూతః ॥ శ్రూయతాం చక్రరాజస్య చరిత్రంపరమాద్భుతమ్ ॥ ౩౨ ॥ పరాక్రమం సఙ్క్షేపేణ వక్ష్యామిశృణుతామలాః।నశక్యంవిస్తరాద్వక్తుం చక్రరాజస్యవైభవమ్॥ దుష్టాన్నిబర్హయేత్యుక్తశ్చక్రరాజోమహాద్యుతిః । ఆజ్ఞాంవేఙ్కటనాథస్య ధారయన్నిరసాతదా ॥ ౩౪ ॥ నిర్జగామ గిరేశ్శృఙ్గాద్గన్ధర్వగణసేవితః । ఉద్యతాయుధశస్త్రైస్త్రైర్మహాముసలపాణిభిః ॥ ౩౫ ॥ ప్రాసతోమరహస్తైశ్చ శూలపట్టసధారిభిః । అసిచర్మధరైశ్శూరైర్బాణశార్ఙ్గాసిధారిభిః ॥ ౩౬ ॥ గజవాజిరథైరుష్ట్రైర్యుద్ధసన్నాహసమ్భ్రమైః । భేరీమృదఙ్గపటహైర్ఢక్కానిస్సాణమర్దళైః ॥ ౩౭ ॥ జయన్యఙ్కవాద్యైశ్చ సంయుతోఽయంపదాతిభిః । రాజవేషధరశ్శ్రీమాన్సహస్రభుజమణ్డితః॥ కిరీటహారమకుటకేయూరాఙ్గదశోభితః । దంష్ట్రాకరాళవదనో జ్వలదగ్నిసమప్రభః ॥ ౩౮ ॥ *ప్రవర్తకాస్త్రసంయుక్తపఞ్చాశచ్ఛతపాణికః। నివర్తకాస్త్రసంయుక్తపఞ్చాశచ్ఛతహస్తకః ॥౪౦॥ పద్మరాగసమద్యోతరక్తవస్త్రవిభూషితః । అనేకతురగవ్యూఢం దివ్యంస్యన్దనమాస్థితః॥౪౧॥ ప్రాచీందిశం యయౌపూర్వం మహాఘోషసమన్వితః । తేనఘోషేణ మహతా జగత్త్రస్తంచరాచరమ్ ॥ ౪౨ ॥ స్ఫుటితంవామహద్వ్యోమ దారితాఃకిముపర్వతాః । ఇతిభూతానిసర్వాణి చుక్రుశుశ్శృశంతదా॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్కటాద్రీశవైభవప్రశంసాది వర్ణనంనామ త్రిపఞ్చాశోఽధ్యాయః.

సుదర్శనసైన్యాఽసురసైన్యయోర్యుద్ధప్రశంసా.

శేషాచలస్యపూర్వస్యాం దిశికేచిన్మహానగాః । ఆసంస్తత్రవనో

---

*ప్రవర్తకాస్త్రాణి - విరోధినిరసనహేతువ్యాపారప్రవర్తకాస్త్రాణి - నివర్తకాస్త్రాణి - విరోధినిరసనేనిష్పన్నేతదితరనాశపరిహారాయ ప్రవర్తకాస్త్రాణాం తాదృశవ్యాపారనివర్తనఫలాన్యుపసంహారాస్త్రాణి.

ద్దేశేదస్యవోబలదర్పితాః ॥ ౧ ॥ ఉద్యతాయుధనిస్త్రింశాఃఖడ్గచర్మాసిపాయణః । మాయావినోమహాఘోరావఞ్చకాః ప్రాణిహింసకాః॥ క్షేత్రవిత్తాపహారేణ నానాప్రాణిభయఙ్కరాః । అసాధ్యానృపవర్యాణాంవనదుర్గసమాశ్రయాః ॥ 3 ॥ బాధమానాద్విజాన్నిత్యంసాధూంశ్చాపసన్విశేషతః । గర్జన్తోమేఘసఙ్కాశానీలాఞ్జనచయోపమాః ॥ ౪ ॥ తేషాంశతసహస్రాణిచోరాణాంనిర్గతానిచ । సుదర్శనమహారాజసేనాయాంతుపురస్సరాః ॥ ౫ ॥ కేచిద్విఖ్యాతసామర్థ్యానిర్గతాశ్చతయోర్మిథః । అభూతపూర్వంతుములమభూద్యుద్ధమనుత్తమమ్ । ౬ ॥ సమాస్తాయుష్యశేషాస్తేశలభా ఇవపావకమ్ । వివిశుశ్చక్రరాజస్యజ్వలన్తీంవాహినీంతదా ॥ ౭ ॥ వినిర్దగ్ధాశ్చతేసర్వేదస్యురూపావనేచరాః । తద్వంశజాస్తాదృశాశ్చశిశుబాలాస్త్రియోపిచ ॥౮॥ యయుస్తేవిలయంసర్వేచోరామాయోపజీవినః। నిష్కణ్టకమభూత్తచ్చవనంపక్షిమృగాకులమ్॥ వేఙ్కటాద్రింసమారభ్య యావద్వేలామహోదధేః । తావాన్దేశశ్చసగ్రామస్సపట్టణవనాలయః ॥ ౧౦ ॥ సర్వబాధావినిర్ముక్తస్సపర్వతనదీతటః । బభౌనపరమోఽనన్తోరాహుముక్తఇవోడురాట్ ॥ ౧౧ ॥ బభూవుర్ముదితాస్సర్వేజనాజానపదాశ్చయే । తుష్టువుర్బ్రాహ్మణాస్సర్వేమునయోయోగినోపిచ ॥ ౧౨ ॥ నివసన్తితదారభ్య తస్మిన్దేశేహిదేహినః । తదాప్రభృతితద్దేశే వాసవశ్చక్రశాసనాత్ ॥ ౧౩ ॥ కాలేవర్షతిసస్యానిఫలన్తిబహుధాతదా । బహుక్షీరదుఘాగావస్తథాస్వాదూదకంసరః ॥ ౧౪ ॥ నీరోగాశ్చజనాస్సర్వేయథాకృతయుగేతథా । కుశలాః కృషివిద్యాయాంవిప్రావేదేషు నిష్ఠితాః ॥ ౧౫ ॥ తపస్వినస్తపోధర్మేయోగాభ్యాసేచయోగినః । వాణిజ్యేవణిజస్సర్వే స్వస్వధర్మేషు నిష్ఠితాః ॥ ౧౬ ॥ దేశమధ్యేసమాగత్యసుదర్శనహరిఃప్రభుః । సమాహూయజనాన్సర్వాన్వచనంచేదమబ్రవీత్ ॥ ౧౭ ॥ కర్తవ్యంభవతాంకింతదస్తిచేద్వక్తుమర్హథ ॥ జనాః ॥ ఇతఃపూర్వంవయంసర్వేపీడితాస్సుభృశంప్రభో ॥ ౧౮ ॥ దస్యుభిస్తస్కరైశ్చోరైశ్చోరపాపైశ్చరాజభిః । ప్రసాదాద్భవతస్స్వామిన్దేశోయంనిరుపద్రవః ॥ ౧౯ ॥ ఆసీద్వయంకృతార్థాస్మఇత్యుక్తః ప్రాహచక్రరాట్ । ధర్మాత్మానంనృపంకఞ్చిత్కృత్వా

దేశాధిపంపునః ॥ ౨౦ ॥ న్యాయ్యేన వర్త్మనివర్త్మధ్వాం యయాయం తేనగతశ్రమాః । ఏవం సురక్షితం చక్రే తం దేశం హేతిభూపతిః ॥ ౨౧ ॥ ఆగ్నే

ఆగ్నేయదిశి సువర్శనకృతాసురవధప్రకారః.

య్యాం దిశి శేషాద్రేః కేచిద్దైత్యాంశసమ్భవాః । మహామాయావినో ఘోరావఞ్చకాః క్షత్రబాన్ధవాః ॥ ౨౨ ॥ బాధమానాద్విజానాసన్సాధూన్సర్వాఙ్గనాంస్తథా । దేవబ్రాహ్మణవిశ్వాసస్తేషాం నాసీత్కదాచన ॥ ౨౩ ॥ వనే దుర్గం గిరౌ దుర్గం స్థలే దుర్గం తథైవ చ । ఏవమావాసదేశం తు కృత్వాఽతిష్ఠంస్తు తత్ర హి ॥ ౨౪ ॥ తే హి జ్ఞాత్వా మహాసేనామాగతాముద్యతాయుధామ్ । అయుధ్యన్త మహాఘోరం శస్త్రైరస్త్రైః పరశ్వధైః ॥ ౨౫ ॥ ప్రాసైః ఖడ్గైస్త్రిశూలైశ్చ తోమరైర్ముద్గరైస్తథా । నిఘ్నన్తి స్మ తథా యోధానశ్వానుష్ట్రాంశ్చ వారణాన్ ॥ ౨౬ ॥ శిరాంసి బహుధా యుద్ధే పదాతీనాం చ చిచ్ఛిదుః । కేచిత్పాదేషు సంఛిన్నాః కేచిద్ధస్తేష్వశేరత ॥ ౨౭ ॥ శిరోభిశ్ఛిన్నపాదైశ్చ కబన్ధైశ్చ తథా కరైః । శస్త్రైరస్త్రైస్తనుత్రాణైరుష్ణీషైశ్చ శిరోరుహైః ॥ ౨౮ ॥ రక్తౌఘైర్మాంసఖణ్డైశ్చ కీకసైరాన్త్రరాశిభిః । ఆస్తృతా యుద్ధభూమిస్సా ప్రేతరాజస్య విస్తృతా ॥ ౨౯ ॥ పురీవాభాత్తదా తైస్తు సైన్యం సన్నచ్ఛిత్తదా । సేనైకదేశం క్షుభితం దృష్ట్వా దారాత్మ్యమేవ చ ॥ ౩౦ ॥ క్రుద్ధో బభూవ హేతీనాం రాజా పరమకోపనః । త్రిపురారిర్యథా క్రుద్ధః పురాణాం సూదనేఽభవత్ ॥ ౩౧ ॥ తాదృశానాం చ చోరాణాం మాయినాం నిగ్రహే తథా । జ్వాలాముఖం బలాధ్యక్షం స సైన్యం సందిదేశ హ ॥ ౩౨ ॥ నిశ్శేషం కురు రాజ్ఞస్త్వం చోరాంశ్చ మదదుర్మదాన్ । ఇత్యాజ్ఞప్తస్తదా తేన చక్రరాజేన సైబలీ ॥ ౩౩ ॥ జ్వాలాముఖస్తథా చక్రే యుద్ధం పరమదారుణమ్ । తత్సైన్యం లోళయామాస మదమత్త ఇవ ద్విపః ॥ ౩౪ ॥ ఛిన్నా భిన్నాస్తథా జగ్ముశ్చోరాస్తత్ర వనేచరాః । పలాయన్తే స భీతాస్తే త్యక్తశస్త్రాయుధాస్తదా ॥ ౩౫ ॥ త్యక్త్వా సమరభూమిం చ వనే లీనాశ్చ సానుషు । న హి తత్ర జనః కశ్చిద్దదృశే వనభూమిషు ॥ ౩౬ ॥ గిరిదుర్గేషు సర్వేషు వన

దుర్గేషుసానుషు । మహాబిలేషుకుఞ్జేషుకుటీరేషుగుహాసుచ ॥ ౩౭ ॥
మృగయామాసురవ్యగ్రాస్తస్యచానుచరాస్తదా । దదృశుర్నహికంచి
చ్చవినిర్గత్యతుపస్థితాః ॥ ౩౮ ॥ జ్వాలాముఖాయతేసర్వేప్రోచురేవం
పదాతయః । విస్మితస్సోపితాంమాయాంజ్ఞాత్వాపరమదుర్జయః ॥౩౯॥
తద్దేశవాసినస్సర్వానాహూయేదంవచోబ్రవీత్ । ఇమందేశంవిసృజ్యా
శుగన్తవ్యందేశమన్యతః ॥ ౪౦ ॥ క్షణమాత్రమితిప్రోక్త్వాజగ్రాహాపర
మన్థనః । అస్త్రంచసన్దధేతస్మిన్నాగ్నేయంమన్త్రవత్తదా ॥ ౪౧ ॥
ప్రజజ్వాలచతద్దివ్యమస్త్రంపరమభాస్వరమ్ । కృశానవస్తదస్త్రాచ్చని
ష్పేతుశ్చసహస్రశః ॥ ౪౨ ॥ విచుక్రుశుశ్చభూతానిచుక్షుభుస్సాగరాస్త
దా । అన్తర్ధానంగతాయత్రచోరాస్తిష్ఠన్తివఞ్చకాః ॥ ౪౩ ॥ గత్వాచ
తత్రతత్రాపిభస్మసాత్కురుతానరీన్ । ఇతిచిక్షేపతద్దివ్యమస్త్రమాగ్నే
యముత్తమమ్ ॥ ౪౪ ॥ ఆక్రమ్యరోదసీతచ్చజ్వాలామాలాసమాకులమ్।
చోరదేశంసమాక్రమ్యగిరిదుర్గవనానిచ ॥౪౫॥ యత్రయత్రచతిష్ఠన్తిమా
యినస్తేవనేచరాః ॥ అదహత్తానిసర్వాణిస్థలాన్యన్యానియానిచ ॥ ౪౬ ॥
తేచసర్వేదురాత్మానో దగ్ధకేశతనూరుహాః । తేషాంస్త్రియశ్చబాలా
శ్చసర్వేదగ్ధాశ్చవహ్నినా ॥ ౪౭ ॥ బిలేభ్యఃకన్దరేభ్యశ్చనిష్పేతుఃక్షుత్ర
బాన్ధవాః । వనంతదీయంతత్సర్వంభస్మీభూతంచతత్క్షణాత్ ॥ ౪౮ ॥
నిర్బీజంతత్కులంసర్వందగ్ధమస్త్రస్యతేజసా । భస్మీకృత్యతుతాన్సర్వా
న్ప్రవివేశేషుధింతదా ॥ ౪౯ ॥ వృష్టింసమానయామాససద్యశ్శీతలకారి
ణీమ్ । ఆప్లావయతతందేశమాజగ్ముర్నిర్గతాజనాః ॥ ౫౦ ॥ నిహతాస్స
ర్వచోరాశ్చ తేజసాభవతఃప్రభో । ఇతివిజ్ఞాపితస్తేన బలాధ్యక్షేణసప్ర
భుః ॥ ౫౧ ॥ సన్తుష్టస్తత్రతందేశమాగత్యచసుదర్శనః । తానిదుర్గాణిస
ర్వాణిస్థలీకృత్యవనానిచ ॥ ౫౨ ॥ ప్రకాశానితతశ్చక్రీదేశంప్రహతమా
ర్గకమ్ । తత్రత్యాన్స్థాపయామాస సాధూన్విప్రాదికానపి ॥ ౫౩ ॥ స్థా
పయిత్వాచతద్దేశేధర్మాధ్యక్షం దయాపరమ్ । వృష్టిశాల్యాదివృద్ధ్యాచ
పోషయామాసదైశికాన్ ॥ ౫౪ ॥ * * ♦ *

ఇతిశ్రీవారాహపురాణేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేసుదర్శనసైన్యాసు
రసైన్యయోర్యుద్ధప్రశంసాదికథనంనామచతుఃపఞ్చాశోధ్యాయః.

సుదర్శనస్యాసురవధార్థం దక్షిణదిగ్గమనమ్.

శ్రీసూతః ॥ సుదర్శనమహారాజః కృత్వాదేశమకణ్టకమ్ । తస్మా ద్దేశాదపక్రమ్య భాగం దక్షిణమాయయౌ ॥ ౧ ॥ ఆగత్య దక్షిణం దేశం స సైన్యస్సపరిచ్ఛదః । వాదయామాస వాద్యాని నిస్సాణప్రముఖానిచ ॥ తేన శబ్దేన మహతా దారితా ఇవ భూధరాః । మదమత్తగజైరశ్వైస్సున్దరైః పర్వతోపమైః ॥ 3 ॥ అనేకశ్చైవ నన్తత్రచూర్ణితం హి సహస్రధా । విపినాని ప్రకాశాని కృతాని గిరయస్తథా ॥ ౪ ॥ వనదుర్గాణి శైలేన్ద్రైస్సర్వైస్సుగమాని కృతాని వై । తత్ర దైత్యాంశ సమ్భూతాశ్శూరాశ్శూద్రకులోద్భవాః ॥ ౫ ॥ అజ్ఞానజఙ్ఘుళ్ళిద్దశ్చబిడాలో వాలుకస్తథా । ఏతే శూరాః ప్రధానాశ్చ పఞ్చ తే పఞ్చ పాపినః ॥ ౬ ॥ బాధన్తే స ద్విజాన్నిత్యం క్షేత్రవిత్తాపహారతః । యోగనిష్ఠాం స్తపోనిష్ఠాన్యజ్ఞకర్మసునిష్ఠితాన్ ॥ పీడయన్తి స్మ బాలాంశ్చ స్త్రియో వృద్ధాంశ్చ నిత్యశః । అగ్నిహోత్రాణి వేదాశ్చ యజ్ఞాశ్చోత్సవ ఏవ చ ॥ ౭ ॥ ఆచారాద్యైదికాస్తత్ర ప్రావర్తన్త న చ క్వచిత్ । పీడ్యమానాస్సదా చోరైః పఞ్చభిః ప్రాణినో భృశమ్ ॥ క్షుద్రాశ్చ బహవశ్చాన్యే సన్ప్రాణిపీడాకరా అపి । తే సర్వే సహసా తత్ర

సుదర్శనాసురసేనయోర్యుద్ధప్రకారః.

విచార్య చ పునః పునః ॥ ౧౦ ॥ సుదర్శనం చ రాజానం జ్ఞాత్వా తత్ర సమాగతమ్ । సర్వైస్సమ్భూయ యోద్ధవ్యం నాన్యథా గతిరస్తినః ॥ ౧౧ రాజా సుదర్శనో నామ సహస్రభుజమణ్డితః । విక్రమే స చ రాజా తు సహస్రకిరణోపమః ॥ ౧౨ ॥ యత్ర యత్ర స నై రాజా క్రుద్ధః పశ్యతి సత్వరమ్ । తత్తత్సర్వం చ సహసా దగ్ధం కిల భవిష్యతి ॥ ౧3 ॥ అతిస్సర్వే వయం చోరా స్సనధానాశ్చ సర్వదా । యోత్స్యామ ఇతి నిశ్చిత్య తేఽథ సమ్భూయ దస్యవః ॥ ౧౪ ॥ పరిఘాన్పట్టసాన్ప్రాసాన్శక్తీశూలపరశ్వధాన్ । ధనూంషి చ స బాణాని ఖడ్గాంశ్చ విపులాన్శుభాన్ ॥ ౧౫ ॥ ప్రగృహ్యాపరమ క్రుద్ధా వరదానబలోద్ధతాః । విచిత్రవాసనస్సర్వే వివిధాస్త్రప్రాణయః ॥౧౬॥ నిర్యయుర్మదమత్తాశ్చ చలన్త ఇవ పర్వతాః । తే యుద్ధకుశలాశ్శూరాస్తోమరాఙ్కుశపాణయః ॥౧౭॥ అన్యే లక్షణసంయుక్తా వరచర్మాసిపాణయః । అహమేవ వధిష్యామి సర్వానితి బలోద్ధతాః ॥౧౮॥ తత్ర సర్వే స

మాజగ్ము ర్యుద్ధార్థం యమచోదితాః। సుదర్శనోఽపి తాన్దృష్ట్వా క్రుద్ధో నాగఇ
వశ్వసన్ ॥౧౯॥ స్ఫులిఙ్గాక్షం బలాధ్యక్షం జ్వాలాకేశం మహాసటమ్ । కా
లాన్తకం రణఘ్నం చ పఞ్చ సృష్ట్వా తు మానసాన్ ॥ ౨౦ ॥ ససైన్యాన్ప్రేష
యామాస చోరాణాం నిగ్రహే తదా । నిర్యయుస్తే రథై రశ్వైర్నాగానీకై
స్సుసంవృతాః ॥ ౨౧ ॥ పరిఘాన్పట్టిసాంశ్చైవ శూలఖడ్గపరశ్వధాన్ । గృ
హీత్వా వివిశుర్యుద్ధభూమిం జ్వలితకుణ్డలాః ॥ ౨౨ ॥ చిక్షిపుర్దుష్టచోరేషు
బాణాన్ప్రహరిణో రణే । తే గదాభిర్విచిత్రాభిః ప్రాసైః ఖడ్గైః పర
శ్వధైః ॥ ౨౩ ॥ అన్యోన్యం సమరే జఘ్ను రస్త్రైశ్శస్త్రైశ్చ యోధకాః ।
ఏవం ప్రవృత్తే సఙ్గ్రామే నిర్ఘాతం సుమహాద్రజః ॥ ౨౪ ॥ దుష్టానాం దైత్య
జాతానాం శాన్తం శోణితవిస్రవైః । రథమాతఙ్గకూలాశ్చ హయమత్స్యా
ధ్వజద్రుమాః ॥ ౨౫ ॥ శరీరసఙ్ఘాటవహాస్సుస్రువుపూరక్తనిమ్నగాః । స్ఫు
లిఙ్గాక్షో బలాధ్యక్షశ్శరై రజఙ్ఘం జఘాన చ ॥ ౨౬ ॥ వజఙ్ఘం జఘాన సమరే
జ్వాలాకేశశ్శితైశ్శరైః । మహాసటః పుళిన్దం చ జఘాన సమరే శరైః ॥ ౨౭ ॥
కాలాన్తకో బిడాలఞ్చ వాలుకం రణహాయుధి । జఘాన సమరే క్రూరైశ్శరై
రాశీవిషోపమైః ॥ ౨౮ ॥ తతస్సుదర్శనో రాజా హయశీర్షం మహాశరమ్ ।
అన్తర్ధానం గతా యత్ర తిష్ఠన్తి గిరిసానుషు ॥ ౨౯ ॥ ప్రాణిపీడాకరా యే తు
యే తు దైత్యాంశసమ్భవాః । యత్ర కుత్ర చ తిష్ఠన్తి తాన్జహీతి సుదారు
ణమ్ ॥ ౩౦ ॥ సన్ధాయ ధనుషి క్షిప్రం విససర్జ మహాప్రభుః । తదస్త్రనిర్గమ
ధ్వానైర్భగ్నం సైన్యం దురాత్మనామ్ ॥ ౩౧ ॥ దైత్యానశ్యాష్టరాను
ష్టాన్నథాన్యుద్ధసమాగతాన్ । ద్విధా చకార సమరే హయశీర్షం మహాశ
రః ॥౩౨॥ వనేషు గిరిదుర్గేషు గ్రామే వా పత్తనేఽపి వా । యత్ర యత్ర దురా
త్మానస్తే సర్వే చ ద్విధాకృతాః ॥ ౩౩ ॥ తజ్జాతీయాశ్చ శిశవస్తే పాం[illegible]
రాశ్చ బాలికాః । ద్విధాకృతాశ్చ తే సర్వే చిత్రమస్త్రస్య తేజసా ॥ ౩౪ ॥
తద్దృష్ట్వా దేవతాస్సర్వా దేశీయాశ్చ జనా అపి । విస్మయం పరమం జగ్ముః
కిమిదం చేతి తేజసా ॥ ౩౫ ॥ ఛిన్నం భిన్నం శరైర్దగ్ధం ప్రభగ్నం శస్త్రపీడి
తమ్ । బలం సర్వం తు దుష్టానాం దదృశే రణభూమిషు ॥ ౩౬ ॥ దేశబాధ
కదుష్టేషు న కశ్చిద్దదృశే తదా । జలదుర్గం గిరౌ దుర్గం వనదుర్గం తథైవ చ॥

స్థలదుర్గం చ యశ్చాన్యో నివాసో దుష్టదేహినామ్ । తత్తత్సర్వం మహారాజో భగ్నం కృత్వా మహాగజైః ॥ ౩౮ ॥ కృత్వా ప్రకాశం తం దేశం కృత్వా ప్రహతమార్గకమ్ । మహామార్గం చ సర్వత్ర కృత్వాసిహతకణ్టకమ్ ॥ ౩౯ ॥ విప్రక్షత్రాదికాన్నానాస్థాన న్యానపిజనాన్నృపార్హాన్ । స్వే స్వే ధర్మే నియుజ్యైవ స్థాపయామాస వై సుఖమ్ ॥ ౪౦ ॥ నీరోగాశ్చ జనాస్సర్వే కామక్రోధపరాఙ్ముఖాః । వేదశాస్త్రపరాస్సర్వే సర్వే యజ్ఞేషు నిష్ఠితాః ॥ ౪౧ ॥ కాలే వర్షన్తు మేఘాశ్చ ఫలన్తు చ మహీరుహాః । సమృద్ధానిచ సస్యాని సన్తు సస్యానినాదితి ॥ ౪౨ ॥ అనుగృహ్యాచ తాన్సర్వాం స్తత్తద్దేశవాసినః । వవృధే వేఙ్కటాధీశ కరపఙ్కజభానుమాన్ ॥ ౪౩ ॥ తత్ర దేవాస్సమాగత్య స్తుత్వా దేవం హరిం ప్రభుమ్ । వవర్షుః పుష్పవర్షాణి గన్ధర్వాశ్చ జగుః కలమ్ ॥ ౪౪ ॥ ఇదానీమత్ర వసతాం లబ్ధం బ్రాహ్మణ్యముత్తమమ్ । ప్రసాదాద్భవతస్సోయం కృతో దేశస్సుఖీ ప్రభో ॥ ౪౫ ॥ ఇదానీం పశ్చిమే భాగే కిఞ్చిత్కార్యం భవిష్యతి । ఇతి విజ్ఞాప్య తే సర్వే దివం జగ్ముర్యథాగతమ్ ॥ ౪౬ ॥ * * * * * *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే సుదర్శనస్యాసురవధార్థం దక్షిణదిగ్గమనాదికథనం నామ పఞ్చపఞ్చాశోఽధ్యాయః.

వరుణదిశ్యసురసుదర్శన సేనాయుద్ధప్రశంసా.

శ్రీసూతః ॥ రాజా సుదర్శనశ్శ్రీమాన్ప్రతాపహతకణ్టకః । దక్షిణాం దిశమాసాద్య కృత్వా నిర్బాధమేవ తామ్ ॥ ౧ ॥ దేశస్య రక్షణార్థాయ కఞ్చిన్నృపవరం తదా । ధర్మాత్మానం ప్రతిష్ఠాప్య ప్రతస్థే పశ్చిమాం దిశమ్ ॥ శతం శతసహస్రాణి భేరీణాం వ్యనదం స్తదా । పతాకినో గజాస్తత్ర ధ్వజయుక్తాశ్చ వాజినః ॥ ౩ ॥ మత్తేభాః కలభాశ్చైవ తథా గమ్భీరవేదినః । శస్త్రవర్మాయుధోపేతా స్సన్నద్ధా యుద్ధకారణాత్ ॥ ౪ ॥ ఘోటాశ్చ ద్వీపసమ్భూతా వాయువేగాస్తథాపరే । వర్మాస్త్రశస్త్రసమ్భిన్నాని ర్యయుశ్చ సహస్రశః ॥ ౫ ॥ శతాశ్వాస్త్రిశతాశ్వాశ్చ సహస్రాశ్వాశ్చ యూథశః । సర్వాయుధైశ్చ సమ్పూర్ణాః పతాకాలఙ్కృతాస్తథా ॥ విమానానీవ సిద్ధానాం శతశోథ సహస్రశః । స్యన్దనాని విచిత్రాణి నిర్యయు

ర్భాస్వరాణిచ ॥ ౭ ॥ ఉద్యతాయుధనిస్త్రింశా స్తథోద్యతపరశ్వధాః ।
ఉద్యతాసిగదాశూలా స్తథోద్యతకరాయుధాః ॥ ౮ ॥ అట్టహాసాన్విము
ఞ్చన్తో నిర్యయుశ్చపదాతయః । మధ్యేరరాజరాజా సౌసహస్రభుజమ
ణ్డితః ॥ ౯ ॥ నిదాఘేప్రతపన్సూర్య స్సహస్రాంశురివాబభౌ । తత్రాసీ
త్పశ్చిమేభాగే వేఙ్కటాద్రేరదూరతః ॥ ౧౦ ॥ కాననంపర్వతాకీర్ణంసిం
హవ్యాఘ్రనిషేవితమ్ । మాతఙ్గైర్ఖడ్గమానైశ్చ వరాహమహిషైస్తథా॥
వృకభల్లూకసంయుక్తంతస్మిన్మహతికాననే । దైత్యాంశఃకశ్చిదుత్పన్నః
కిరాతఃపర్వతోపమః ॥ ౧౨ ॥ నామ్నా కాననకర్తాచ రిపుఘ్నస్యసుతో
బలీ । సతుశమ్భుంసముద్దిశ్యవ్రతచర్యాపరోఽభవత్ ॥ ౧౩ ॥ యక్షరా
క్షససిద్ధానాం మనుష్యాణాంమహాత్మనామ్ । దుర్జయత్వమసావిచ్ఛన్
సాహసీతుకదాచన ॥ ౧౪ ॥ క్రతుధ్వంసకరంరుద్రం ధ్యాత్వాచధృతి
మాన్నరః । ఖడ్గమాదాయచిచ్ఛేద స్వశిరఃపుష్పసమ్భృతమ్ ॥ ౧౫ ॥
అలఙ్కృతఞ్చగన్ధాద్యైశ్శమ్భవేఽర్పయితుంతదా । ప్రసాదాత్తత్క్షణాద్రు
ద్రోజీవయిత్వాచతంపునః ॥౧౬॥ దదౌచతదభిప్రేతంలబ్ధ్వాసాదరముత్త
మమ్ । వనకర్తాసమాగత్య వనేతస్మిన్సురాసదమ్ ॥ ౧౭ ॥ స్థానందుర్గంప
రాభేద్యమధిష్ఠాయమహాబలః । అనేకశతసాహస్రై రనీకైఃపరివారితః ॥
లోకానుత్సాదయామాస వరదానబలోద్ధతః । చుక్రుశుఃపీడితాస్సర్వే
విప్రాద్యాఃప్రాణినస్తదా ॥ ౧౯ ॥ సతుజ్ఞాత్వాదురాత్మాచ సుదర్శనమ
హానృపమ్ । నృపఇత్యేవతంమత్వా నిర్జగామరణాయసః ॥ ౨౦ ॥ ఏకా
మక్షౌహిణీంసేనాం గృహీత్వాసశరాసనః । సన్నద్ధఃకవచీఖడ్గీ దణ్డీపర
బలార్దనః ॥ ౨౧ ॥ రథమారుహ్యసజ్యశ్చ సర్వశస్త్రైస్స్వభూషితః । య
యుశ్చతస్యపురత స్తురగాశ్చమహాగజాః ॥ ౨౨ ॥ పదాతయశ్చసరథా
యయుశ్శస్త్రాస్త్రపాణయః । ప్రావర్తతమహద్యుద్ధం సేనయోరుభ
యోరపి ॥ ౨౩ ॥ శస్త్రైరస్త్రైశ్శితైర్బాణై ర్భిణ్డివాలైఃపరశ్వధైః ।
కున్తతోమరచక్రైశ్చపరిఘైఃపట్టిసైశ్శితైః ॥ ౨౪॥ శక్తితోమరశూలై
శ్చగజచర్మాసిసాధనైః । శతఘ్నీపరిఘాభిశ్చ చిత్రైరన్యైశ్చసాధనైః ॥
అన్యోన్యంచయథాపూర్వం దేవదానవరాజయోః।సుదర్శనభటాశ్చాపిని
జఘ్నుస్తాన్కిరాతకాన్ ॥ ౨౬ ॥ వివిధాయుధహస్తాశ్చ శూలముద్గరపా

ణయః । గదాభిః పట్టసైర్దణ్డైరాయసైర్ముసలైర్భృశమ్ ॥ ౨౭॥ పరిఘైర్భి
ణ్డివాలైశ్చ భల్లైః ప్రాసైః పరశ్వధైః । రథైః కవచినస్త్వన్యే ధ్వజైశ్చ సమ
లఙ్కృతైః ॥ ౨౮ ॥ హిరణ్యజాలవిహితైః ఖరైశ్చ వివిధాననైః । హ
యైః పరమశీఘ్రైశ్చ గజేన్ద్రైశ్చ మదోత్కటైః ॥ ౨౯ ॥ సుదర్శనభటాం
శ్చాపి నిజఘ్నుస్తే కిరాతకాః । తైర్గదాభిశ్చ భీమాభిః పట్టసైః కూటముద్గ
రైః ॥ ౩౦ ॥ ఘోరైశ్చ పరిఘైశ్చైత్రి(స్త్రి)శూలైరపి సంశితైః । విదార్య
మాణాస్తే శూరాని పేతుర్భువి సంయుగే ॥ ౩౧ ॥ అమర్షాజ్జనితోద్ధర్షాశ్చ
క్రుశుః కర్మాణ్యభీతవత్ । శరనిర్భిన్నగాత్రాంస్తే శూలనిర్భిన్నదేహినః ॥ ౩౨ ॥
మమన్థుర్దుష్టచోరాంశ్చ నామాని చ బభాషిరే । తద్బభూవాద్భుతం ఘో
రం యుద్ధం సైన్యద్వయస్య చ ॥ ౩౩ ॥ వవర్షూ రుధిరం కేచిన్ముఖైస్తే నవవా
సినః । పార్శ్వేషు దారితాః కేచిత్కేచిద్ధస్తేషు దారితాః ॥ ౩౪ ॥ పట్టసై
శ్చూర్ణితాః కేచిత్ప్రాసైః కేచిద్విదారితాః । ధ్వజైర్నిపతితైర్నాగైర
శ్వైశ్చ వినిపాతితైః ॥ ౩౫॥ రథైర్విమృదితాః కేచిద్వ్యథితాః కాననే స్థితాః ।
ముద్గరైరాహతాః కేచిత్పతితా ధరణీతలే ॥ ౩౬ ॥ పరిఘైర్మథితాః కేచిద్భి
ణ్డివాలైశ్చ దారితాః । కేచిద్వినిహతా భూమౌ రుధిరార్ద్రా వనౌకసః ॥
కేచిద్విత్రాసితా నష్టాః కేచిత్పార్శ్వేన శాయితాః । విభిన్నహృదయాః
కేచిత్త్రిశూలైర్దారితాః పరే ॥ ౩౮ ॥ ఏవం విద్రావితం సైన్యం వనకర్తా వి
లోక్యతమ్ । బభూవ క్రోధతామ్రాక్షః సేనాధ్యక్షమువాచ హ ॥ ౩౯ ॥
జ్వాలాపాతం మహాశూరం జహి త్వం గచ్ఛ శీఘ్రతః । ఇత్యాజ్ఞప్తస్తతస్తూ
ర్ణం జ్వాలాపాతః ప్రతాపవాన్ ॥ ౪౦ ॥ ధనుర్విస్ఫారయామాస రథస్థః
కనకాఙ్గదః । సుదర్శనమహారాజ సేనాధ్యక్షం సృజన్రుషా ॥ ౪౧ ॥ బడ
బాముఖనామానం బడబానలవిక్రమమ్ । జహి త్వం సమరే గచ్ఛ శత్రుసై
న్యమశేషతః ॥ ౪౨॥ ఇత్యబ్రవీత్తతస్సోఽపి నిర్గతస్సరథస్తదా । శార్ఙ్గమా
దాయ సుమహత్తస్మిన్బాణాన్యయోజ చ ॥ ౪౩ ॥ ముమోచ చ తతస్సై
న్యే శరసఙ్ఘాన్మహారథః । శతం సహస్రమయుతం నరాణాం బడబాననః ॥
బాణేనైకేన సహసా నిజఘాన మహారథః । దశ వా వింశతిం వాపి త్రిశతం

వారథాన్మాయోర్గ ॥ ౪౫ ॥ గజానాంచఘటానామేకా మేకేనశితపత్రి ణా । జఘానసమహాతేజాః కాలానలయమోపమః ॥ ౪౬ ॥ బడబావా వకో యద్వదపాంపిగ్రసతేక్షణాత్ । తద్వత్తైన్యంపరంచక్రేభస్మసా ద్బడబాననః ॥ ౪౭ ॥ ఏకామక్షౌహిణీంసేనాం సుదర్శనబలాగ్రణీః । ప్రాపయద్యమలోకంహిముహూర్తద్వయమాత్రతః ॥ ౪౮ ॥ నిశ్శేషం స్వబలంసర్వం హతమాలోక్యవేగతః । దివ్యమస్త్రంచసన్ధాయతిష్ఠతి ష్ఠేతిచబ్రువర్ ॥ ౪౯ ॥ ఆజగామరథాచ్ఛీఘ్రం కిరాతోలఘువిక్రమః। సుదర్శనమహాకోపసన్ధాతోబడబాననః ॥ ౫౦ ॥ విష్ణుచక్రేణతం ఘోరం జఘానవనగోచరమ్ । హతేకిరాతరాజేతుతద్వనంనిర్మలంబభౌ ॥ ౫౧॥

ఇతిశ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే వరుణదిశ్యసుర సుదర్శనసేనాయుద్ధప్రశంసాధికథనంనామ షట్పఞ్చాశోధ్యాయః.

సుదర్శనస్యాసురవధార్థముత్తరదిగ్గమనమ్.

శ్రీసూతః ॥ సుదర్శన మహారాజస్సహస్రకిరణోపమః । తం దే శంహతదుష్టంచ హత్వా నిగ్రహకణ్టకమ్ ॥ ౧ ॥ కృత్వా సర్వాణిదుర్గాణి గిరిస్థలవనానిచ । వినిహత్యగణైశ్శత్రూన్సర్వాన్ దితిసుమహాపథమ్ ॥ ౨ ॥ కృత్వాచతత్రమనుజా న్స్థాపయిత్వాయథాసుఖమ్ । తద్దేశరక్షకంశ్చ్ఛ ద్ధరిస్థం సత్యవాదినం ॥ ౩ ॥ నివేశ్య దేశమధ్యేచ జనానామన్నశ్రేయస త్వరమ్ । ప్రతిష్ఠేసబల స్సామన్తచోరజిగీషయా ॥ ౪ ॥ తతశ్చోత్తర దిగ్భాగంసహస్రకిరణోయథా । నీహారశోషణార్థాయశ్రీమాన్మునిజనవా స్తివార్ ॥ ౫ ॥ ప్రతాపవిక్రమాదిత్యస్సుదర్శనమహాప్రభుః । శ్రీవేఙ్క టనగాధీశదివ్యాజ్ఞాపరిపాలకః ॥ ౬ ॥ పదాతియోగజాశ్వాశ్చరథాశ్చ గిరిసన్నిభాః । యయురగ్రేచవాద్యానివాదయన్తిస్మసర్వతః ॥ ౭ ॥ తతఃప్రచోదితాభేర్యోమర్దళానకపుష్కరాః । హేమకోణహతాస్తీ వ్రంబలానాంచాగ్రతస్తదా ॥ ౮ ॥ వినేదుశ్చమహాఘోషాశ్శఙ్ఖాశ్చతస హస్రశః । తటిద్భాస్కరకల్పాశ్చఖడ్గాఃప్రాసాశ్చపట్టసాః ॥ ౯ ॥ బభుస్తస్మిన్మహాసైన్యేయథామేఘేషువిద్యుతః । ఉత్తరేవేఙ్కటాద్రే

భేరుణ్డాసురసుదర్శనసేనయోర్యుద్ధప్రశంసా.

స్తుభాగే కశ్చిన్మహాసురః ॥ ౧౦ ॥ భేరుణ్డో నామ దైత్యానాం ప్రవరో బలదర్పితః । బ్రహ్మణాసీత్పురా దత్తవరః పర్వతసన్నిభః ॥ ౧౧ ॥ స తు తత్ర నివాసం చ కృత్వా తు బహుభిర్వృతః । వేఙ్కటాద్రౌ తదన్యస్మిన్గిరౌ వా కాననేపి వా ॥ ౧౨ ॥ తపాంసి కుర్వతాం విఘ్నం కుర్వన్ప్రాణిభయఙ్కరః ॥ గ్రామే వా పత్తనే వాపి స్థితాన్విప్రాదిమానుషాన్ ॥ ౧౩ ॥ బబాధే సతతం తీక్ష్ణం తేన దేశః ప్రపీడితః । కామ్భోజా యవనాశ్చాపి మ్లేచ్ఛాః పుఙ్కరజాతిజాః ॥ ౧౪ ॥ భేరుణ్డస్య బలోద్రిక్తాస్తత్రాసన్ప్రాణిపీడకాః । తే సర్వే పాపకర్మాణస్సముద్భ్యాయముసలాయుధాః ॥ ౧౫ ॥ భేరుణ్డనగరీతః కృత్వా సరథాశ్వగజాస్తదా । యుద్ధార్థమాగతం జ్ఞాత్వా రాజానం చ సుదర్శనమ్ ॥ ౧౬ ॥ యుద్ధాయ నిర్యయుస్సర్వే గదాశక్తిపరశ్వధాన్ । గృహీత్వాఽఙ్కుశపాశాంశ్చ ఖడ్గాంశ్చ కనకత్సరూన్ ॥ ౧౭ ॥ కేచిచ్చర్మాయుధధరాః కేచిత్తోమరపాణయః । కేచిత్త్రిశూలహస్తాశ్చ శరచాపధరా అపి ॥ ౧౮ ॥ అట్టహాసం విముఞ్చన్తోన్యోన్యం తే మహాబలాః । వాద్యఘోషాంశ్చ మహతః కారయన్తిస్మ కేచన ॥ ౧౯ ॥ సన్నద్ధాశ్చైవమాగత్య చక్రుస్తే కదనం మహత్ ॥ సుదర్శనభటాశ్చాపి భేరుణ్డస్య భటా అపి ॥ ౨౦ ॥ హతాస్సుదర్శనభటాః కిరాతైరధికోజ్జ్వలైః । నికృత్తశిరసః కేచిచ్ఛిన్నపాదాస్తథాపరే ॥ ౨౧॥ కేచిత్కృత్తశిరస్త్రాణాః కేచిద్వ్యక్షుసితాడితాః । కేచిచ్ఛిన్నతనుత్రాణాః కేచిచ్ఛిన్నోరుబాహవః ॥ ౨౨ ॥ ఏవం హతం బలం సర్వమసురేణ దురాత్మనా । తద్దృష్ట్వా నిహతం సైన్యం సుదర్శనమహాప్రభుః ॥ ౨౩ ॥ క్రోధేనారుణతామ్రాక్షః ప్రజజ్వాలానలో యథా । క్రుద్ధే తస్మిన్నృపే భాసర్వం నభశ్చాకలుషం జగత్ ॥ ౨౪ ॥ చన్ద్రసూర్యౌ తదాకాశే బభుతుర్న చ కిఞ్చన । నక్షత్రాణి నభాన్తిస్మ పేతురుల్కాస్సహస్రశః ॥ ౨౫ ॥ వాతిస్మ జవనోఽత్యర్థం సహాధూళ్యా ప్రభఞ్జనః । చకమ్పే వసుధా కృత్స్నా పేతుశ్శైలాశ్చ పాదపాః ॥ ౨౬ ॥ చుక్షుభుస్సాగరాస్సర్వే నేదుర్భూతాని తత్క్షణాత్ । యుద్ధార్థమాగతా దైత్యాః కిరాతాః పుల్కసాస్తథా ॥

కశ్మలోపహతాస్సర్వే విషణ్ణవదనా స్తదా ॥ తతోఽపాగ్నిసముత్థశ్చపు
రుషః పరమాద్భుతః ॥ ౨౮ ॥ చాపీ ఖడ్గీ రథీ తూణీ కశ్చిత్కనకపిఙ్గళః । నా
మ్నా పావకసఞ్జ్ఞోఽసౌ సాక్షాత్పావకవిక్రమః ॥ ౨౯ ॥ స తమాజ్ఞాపయ
ద్రాజా జహి దైత్యానితీశ్వరః । పావకస్సర్వశస్త్రాస్త్రసమ్పన్నస్సమరే
బభౌ ॥ ౩౦ ॥ ప్రళయాగ్నిరివాదిత్యసహస్రసదృశప్రభః । ముమోచ
బాణవర్షాణి పరసైన్యేషు పావకః ॥ ౩౧ ॥ వినోదం కారయామాస క
శ్చిద్విస్మయకారకమ్ । సంమోహనార్థం దైత్యానాం గాన్ధర్వం సమచో
దయత్ ॥ ౩౨ ॥ మోహితాః పరమాస్త్రేణ త్యక్తోద్యతవరాయుధాః ।
పరసైన్యశ్చ తత్సర్వం మత్వా స్వజనసార్థకమ్ ॥ ౩౩ ॥ నాయుధ్యస్తత
దా యోధా దృష్ట్వా సేనాపతిం పునః । నామ్నా పావకసఞ్జ్ఞఞ్జనకం
స్వకులోద్భవమ్ ॥ ౩౪ ॥ మత్వా సర్వే నమన్తిస్మ పతిత్వా వసుధాతలే ।
తద్దృష్ట్వా దేవగన్ధర్వసిద్ధవిద్యాధరాదయః ॥ ౩౫ ॥ విస్మయం పరమం జ
గ్ముస్సాధుసాధ్వితిచాబ్రువన్ । తాన్దృష్ట్వా పావకప్రఖ్యో మోహితానాం
ప్రమాపణమ్ ॥ ౩౬ ॥ అయుక్తమితి తద్దివ్యముపసంహృతవాం స్తదా ॥
విముక్తమోహాస్తే సర్వే గృహీత్వా శస్త్రబాణకాన్ ॥ ౩౭ ॥ చక్రుస్తే
కదనం ఘోరమసిభిః పట్టిసాయుధైః । క్రౌఞ్చమస్త్రం సమాదాయ పరే
షాం యుద్ధకాఙ్క్షిణామ్ ॥ ౩౮ ॥ ఛిన్ధిభోః కర్ణనాసేత్యమితి మన్త్రం జ
జాప హ । తత్క్షణాత్కృత్తనాసాశ్చ కృత్తకర్ణాశ్చ సంయుగే ॥ ౩౯ ॥
విలోక్య తే హి తత్క్రుద్ధా జఘ్నుశ్చ తద్బలమ్ । పునః పావకసఞ్జ్ఞశ
స్సర్వాస్త్రకుశలో యుధి ॥ ౪౦ ॥ భిణ్డివాలేన సర్వేషాం బాహూంశ్చి
చ్ఛేద సర్వతః । సర్వే తే పీతహస్తాశ్చ పరాస్తాదితుముద్యతాః ॥ ౪౧ ॥
తచ్చ దృష్ట్వా తు పైశాచమస్త్రం మన్త్రేణ మన్త్రితమ్ । విససర్జ తదా ఘో
రం సర్వవిస్మయకారకమ్ ॥ ౪౨ ॥ గ్రస్తాః పిశాచభూతైశ్చ మ్లేచ్ఛాద్దై
త్యాదయస్తథా । అన్యోన్యఖాదనే సక్తా యయుర్విలయమఞ్జసా ॥ ౪౩ ॥
స్వసైన్యం నిహతం దృష్ట్వా నిశ్శేషం యుద్ధభూమిషు । భేరుణ్డస్తు తతః క్రుద్ధ
శ్శూలం పరమదారుణమ్ ॥ ౪౪ ॥ గృహీత్వా పావకప్రఖ్యమభిదుద్రావ సం
యుగే । యోజనత్రితయోత్సేధః కమ్పయన్మేదినీం తదా ॥ ౪౫ ॥ వా
యవ్యమస్త్రం ప్రాయుఙ్క్త పావకార్చిస్సమప్రభః । భ్రామయామాస

వాత్యేవతృణంపర్వతసన్నిభమ్ ॥ ౪౬ ॥ ప్రదక్షిణఙ్కారయిత్వా వేఙ్క-
టాద్రేశ్చ దానవమ్। పునరుత్క్షిప్య తం దైత్యమాకాశే దశయోజనమ్ ॥౪౭॥
పాతయామాసభూమౌ తద్వాయవ్యం పరమాద్భుతమ్ । జీర్ణకూశ్మాణ్డ
వద్భ్రామాసశీర్ణః పర్వతోపమః ॥ ౪౮ ॥ ఏవంనిహత్యతం దైత్యంకృత్వా
దేశమకణ్టకమ్ । వనదుర్గాణిసర్వాణిఖిలీకృత్యతదాజనాన్ ॥ ౪౯ ॥
ససుఖంస్థాపయామాస వేఙ్కటాద్రౌసుదర్శనః । ఆకాశేదేవగన్ధర్వాః
పుష్పవర్షంవికీర్య చ ॥ ౫౦ ॥ సాధుసాధ్వితితం దేవమస్తువన్ స్తుతిభిస్తదా।
స్వామిన్ జనపదాస్సర్వేకృతాస్స్వస్థాస్త్వయాప్రభో ॥ ౫౧ ॥ గచ్ఛ
త్వం వేఙ్కటాధీశసమీపం త్వరితం పునః । ఇత్యుక్త్వా చయయుస్సర్వేది
వం దేవాముదాన్వితాః ॥ ౫౨ ॥ స్వసైన్యేషుహతాయేతుజీవయిత్వా
చ తాన్పునః । స్వస్థం చ కార తం దేశం వేఙ్కటేశాజ్ఞయాతదా ॥ ౫౩ ॥
కాలేవవర్ష పర్జన్యః ఫలవన్తశ్చ పాదపాః । సర్వసస్యానితత్రాసన్ఫలవన్తిసు
తరాం తదా ॥ ౫౪ ॥ నీరోగాశ్చజనాస్సర్వేదుష్టబాధానచక్వచిత్ ।
వైకుణ్ఠోయమథానోర్వావాస్వర్గోవాభూగతఃకిము ॥ ౫౫ ॥ ఇతితం మేని
రేసర్వే దేశం శ్రీవేఙ్కటాభిధమ్ । వాఞ్ఛన్తిజనన్తత్రైవ దేవా అపిది
వౌకసః ॥ ౫౬ ॥ సుదర్శనమహారాజస్సహస్రభుజమణ్డితః । ఆజ్ఞాం వే
ఙ్కటనాథస్య కృత్వా సమ్యక్ప్రతాపవాన్ ॥ ౫౭ ॥ జయమఙ్గళఘోషై
శ్చకుసుమోత్కరవృష్టిభిః । సర్వైస్తైశ్చసంయుక్తస్సర్వాభరణభూ
షితః ॥ ౫౮ ॥ ప్రవివేశవిమానంతద్వేఙ్కటేశస్యమఙ్గళమ్ ॥ ౫౯ ॥ *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే సుదర్శనస్యాసుర
వధార్థముత్తరదిగ్గమనాదికథనంనామసప్తవింశోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటేశస్యకలిదోషోపహతేషువిశేషతఃకృపాధిక్యవర్ణనమ్.

శ్రీసూతః ॥ మునయశ్శ్రుతమాఖ్యానం కిము చక్రకృతాశ్రయమ్ ।
వక్తుమర్హాథయూయంహి కిమ్భూయశ్శ్రోతుమిచ్ఛథ ॥ ౧ ॥ మునయః॥
పిబతాం వేఙ్కటేశస్య కథాం దివ్యరసాయనమ్ । అస్త్యత్ర తృప్తిర్నాస్మా
కం భూయస్తృష్ణా చ భూయసీ ॥ ౨ ॥ కలౌకలౌయథాత్వేషవేఙ్కటా
ద్రిశిఖామణిః । పూజయిష్యతికో వా తం వరదానం చ కీదృశమ్ ॥ ౩ ॥ వక్తు

ముహ్యాసి తత్సర్వం శృణ్వాతాం నో మహామునే । ఇతి పృష్టో౽బ్రవీత్సూతః క
థాం శ్రీవేఙ్కటేశితుః ॥ ౪ ॥ శ్రీసూతః ॥ సద్భావపి కల్పేశ్చైవం వేఙ్క-
టేశస్యవర్తనమ్ । తతః పరమియాన్భేదో మానం త్వాప్రివతుస్థితిః ॥ ౫ ॥
అర్చావతారవద్భాయాన్నరాణాం మాంసచక్షుషామ్ । నైకుణ్ఠాదాగ
తం దివ్యం విమానం తు తిరోహితమ్ ॥ ౬ ॥ విమానమాత్రన్తు కలౌ కారయి
ష్యన్తి మానవాః । పుణ్యశీలా మహాత్మానః కదాచిత్తత్ర సఙ్గతాః ॥ ౭ ॥
కదాచిద్బ్రాహ్మణాః పుణ్యాః కదాచిత్పల్లవానరాః । అర్చావతార ఇ
త్యేవ వదిష్యన్తి చ మోహితాః ॥౮॥ తత్రైవావమతిం కేచిత్కరిష్యన్తి కలౌ
యుగే । సాక్షాత్పశ్యన్తి తత్సర్వమపశ్యన్నిపతిష్యతి ॥ ౯ ॥ సాక్షాద్భావమణ
మేకం తు నాస్తి తస్యేతి వాదినః । పరన్తు సర్వమస్త్యేవ నిగ్రహానుగ్రహావపి॥
అధికం వరదానం తు భవిష్యతి కలౌ యుగే । కృతకం తు విమానం స్యాదిత్యా
ఖ్యామాత్రమేవ హి ॥౧౧॥ కిన్తు దర్శనమాత్రేణ పాపకోటిం హరేద్ధ్రువమ్।
కదాచిన్మహతీ పూజా స్వల్పైవ తు కదాచన ॥౧౨॥ స్వయం హి వేఙ్కటా
ధీశః ప్రకాశం హి వ్రజేత్క్వచిత్ । అప్రకాశం కదాచిచ్చ వేఙ్కటాద్రిశి
రోమణిః ॥౧౩॥ ఏవం హి రమయా సార్ధం క్రీడత్యేవ చరిత్రహి। కలౌ యుగే
తు వైచిత్ర్యం దర్శయిష్యతి కేశవః ॥ ౧౪ ॥ అల్పదానేన నైభక్త్యా స్వల్ప
యా పూజయా తథా । భవిష్యతి ప్రసన్నశ్చ స్తుతిమాత్రేణ కేశవః ॥౧౫॥
నృణాం గమనమాత్రేణ వేఙ్కటాఖ్యగిరిం ప్రతి । ప్రసన్నస్స్యాదయం
క్షిప్రం దాస్యతీష్టం చ తద్బహు ॥ ౧౬ ॥ స్వయమప్రాకృతో విష్ణుశ్చరిత్రం
ప్రాకృతో యథా । కరిష్యతి తథా దేవో మోహయిష్యతి తాఞ్జనాన్ ॥౧౭॥
మానుషాంశ్చైవ భోగాంశ్చ భోక్ష్యతే ప్రీతమానసః । ఉత్సవాన్వివిధాం
స్తస్య కారయిష్యన్తి మానవాః ॥౧౮॥ ఆగమిష్యన్తి దేవాశ్చ సేవార్థం వై
కలౌ యుగే ॥ స్నాస్యన్తి స్వామితీర్థేనై కరిష్యన్తి నివేదనమ్ ॥ ౧౯ ॥ నివే
దితం భక్షయేయుర్మనుష్యాణామగోచరాః । విమానం తద్ద్విపశ్యేయుః పూ
జయేయుర్హి సాదరాః ॥౨౦॥ ప్రార్థయిష్యన్తి దేవాశ్చ భవిష్యామో నరా
ఇతి । తేషాం హి వేఙ్కటాధీశః క్షిప్రం దాస్యతి చేప్సితమ్ ॥ ౨౧ ॥ స్వల్ప
ధర్మేణ సన్తుష్టః పుత్రం క్షేత్రం కళత్రకమ్ । ఆరోగ్యం భూతిమైశ్వర్యం రా

జ్యప్రాప్తించ సత్వరమ్ ॥ ౨౨ ॥ ఆయుశ్చ దుర్లభం నృణాం స్వర్గలోకాదికానపి । జన్మకోటిశతైశ్చైవ కృతైః పుణ్యైర్దురాసదామ్ ॥ ౨౩ ॥ నిత్యభూతిఞ్చ దేవోఽసౌ దాస్యత్యాచార్యసంశ్రయాత్ । అహో హి వైష్ణవో ధర్మశ్చిత్రో వేఙ్కటభూధరే ॥ ౨౪ ॥ ఆశ్చర్యమాశ్చర్యమితి బ్రువన్తో వైమానికాస్తే కమలాసనాద్యాః । యథా వ్రజేయుర్హి తథా మయాపి గీతమ్భవిష్యద్భవతాం పురస్తాత్ ॥ ౨౫ ॥ కలౌ యుగే తు సమ్ప్రాప్తే విశేషాద్వేఙ్కటాచలః । ప్రఖ్యాతోఽప్యధికమ్భూమౌ భవిష్యతి తపోధనాః ॥ ౨౬ ॥ సాన్నిధ్యమధికం తత్ర కరిష్యతి రమాపతిః । మ్లేచ్ఛసఙ్కరజాతీనాం శ్వపాకాధమయోషితామ్ ॥ ౨౭ ॥ కిరాతపుల్కసాదీనాం శూద్రాణాం హీనజన్మనామ్ । భక్తిః శ్రీవేఙ్కటాధీశే హ్యధికా చ భవిష్యతి ॥ ౨౮ ॥ తేషామపి రమాధీశశ్శీఘ్రం దాస్యత్యభీప్సితమ్ । సాన్నిధ్యం తత్ర కురుతే భక్త్యా క్రీతో యతో హరిః ॥ ౨౯ ॥ ఆర్యాస్తురుష్కా మాళవ్యా గౌడా వఙ్గాః కళిఙ్గకాః । ఆన్ధ్రాః కర్ణాటదేశీయాః కోసలోద్భూతమానుషాః ॥ ౩౦ ॥ అఙ్గాశ్చోళాశ్చ పాణ్డ్యాశ్చ నానాదేశేషు సమ్భవాః । ద్వీపాన్తరగతాశ్చాపి వేఙ్కటేశమహోత్సవే ॥ ౩౧ ॥ ధారయన్తో మహాభక్తిమాగమిష్యన్తి కోటిశః । సర్వే లబ్ధ్వా వరఞ్చేష్టం భవిష్యన్తి ముదాన్వితాః ॥ ౩౨ ॥ అప్రాకృతస్సువర్ణసానురపి శ్రీవేఙ్కటాచలః । ప్రాకృతాచలవద్భూమౌ భవిష్యతి కలౌ యుగే ॥ ౩౩ ॥ మతాన్తరప్రవిష్టానామపి భక్తిర్భవిష్యతి । సర్వాత్మకే రమాధీశే వేఙ్కటేశే పరాత్మని ॥ ౩౪ ॥ ఏవం కృత్వా పరామ్భక్తిం భవిష్యన్తి చ పావనాః । భక్తిమన్తం పరో దృష్ట్వా భక్తిం గచ్ఛతి కేశవే ॥ ౩౫ ॥ తథా దృష్టఫలార్థం చ భజమానాయ సాదరమ్ । దృష్టప్రదం వేఙ్కటేశం దృష్ట్వా తం తు భజేత్పునః ॥ ౩౬ ॥ సోఽపి దృష్టఫలం లబ్ధ్వా వరానపి శతమ్భజేత్ । చిత్రం కలియుగే శ్రీశో విహరిష్యతి భూధరే ॥ ౩౭ ॥ అత ఏవ కలిస్సాధుస్సాధుశబ్దైశ్చ ఘోషితః । విశేషాద్వేఙ్కటాధీశసేవనం సాధుభూషణమ్ ॥ ౩౮ ॥ ఇత్యేవం మునయో దేవా వదిష్యన్తి కలౌ యుగే । కలిదోషపరీతానాం నరాణాం పాపకర్మణామ్ ॥ ౩౯ ॥ వేఙ్కటేశాత్పరో దేవో నాస్త్యన్యశ్శరణం భువి । వేఙ్కటేశసమో దేవో నాస్తి నాస్తి మహీతలే ॥ ౪౦ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీర్థసమం నాస్తి న చా

స్త్రిహి । దృహ్యజ్ఞనపరోనిత్యంభవిష్యతికలౌయుగే ॥ ౭౧ ॥ అనుగ్రహాయలోకానాం కామైఃపూర్ణోపిసర్వదా । ఇదందృవ్యంత్వయాఃతావద్దాతవ్యంమమసమ్ప్రతి ॥ ౭౨ ॥ తవాభీష్టమహందాస్యేదాస్యఇత్యేవచబృవన్ । ఇతిసర్వజనైస్సార్థంక్రీడన్గలుభవిష్యతి ॥ ౭౩ ॥ కలౌతదీయచారిత్రంవక్తుంకల్పశతైరపి । నశక్యముక్తంలేశేనచరిత్రంతస్యమఙ్గళమ్ ॥ ఇతిశ్రీవారాహపురాణేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్కటేశస్యకలిదోషోపహతేషువిశేషతోకృపాధిక్యవర్ణనంనామాష్టపఞ్చాశోధ్యాయః.

చేతనస్యాచార్యాశ్రయణాత్పురుషార్థప్రాప్తినిరూపణమ్.

మునయః ॥ భగవన్సర్వశాస్త్రార్థవేదవేదాన్తపారగ । ఆచార్యసంశ్రయాదేవలభన్తేహిపరాంగతిమ్ ॥ ౧ ॥ అహోహివైష్ణవోధర్మ ఇతిచోక్తంత్వయాపురా । సూతత్వయాతుతత్సర్వంవక్తవ్యంనస్తపోధన ॥ ౨ ॥ శ్రీసూతః ॥ శృణ్వన్తుతామభిభాస్యామిసఙ్గ్రహేణతపోధనాః ॥ ఉద్ధృత్యభూమిమ్పూతాళాద్వేఙ్కటాహ్వయభూధరే ॥ ౩ ॥ సితేనభూవరాహేణధరణ్యైభాషితాఃపురా । పృచ్ఛన్త్యైవైష్ణవాన్ధర్మాన్ యేయేధర్మామనోహరాః ॥ ౪ ॥ వ్యాసప్రసాదాత్తాన్ధర్మాన్వేద్మ్యహంమునిసత్తమాః । సఙ్గ్రహేణప్రవక్ష్యామిగోప్యాద్గోప్యతరానపి ॥౫॥ తేషాంవైష్ణవధర్మాణాంవిశ్వాసస్తుపరాగతిః । యావానపిచవిశ్వాసస్తావతీసిద్ధిరీరితా ॥ ౬ ॥ గురురేవపరోధర్మోగురురేవపరాగతిః । పాపంక్షపయతిక్షిప్రంగురురేవాత్మభావనః ॥ ౭ ॥ తస్మాత్సర్వప్రయత్నేనవిశ్వసేత్పరమంగురుమ్ । తత్పాపంతద్గురుస్త్వంతితత్పాపంతన్గురుస్తథా ॥ పారమ్పర్యక్రమాద్విష్ణుస్సర్వపాపహరోగురుః । కారుణ్యమూర్తిశ్శ్రీవిష్ణుర్గురురూపీచపాపినః ॥ ౯ ॥ శాస్త్రహస్తేనసంసారమగ్నానుద్ధరతేజనాన్ । న్యాయవిచ్ఛాస్త్రవేదీచధర్మాధర్మవివేకవాన్ ॥ ౧౦ ॥ తపోనిష్ఠోబ్రహ్మనిష్ఠస్తపస్స్వాధ్యాయనేరతః । నిర్మమోనిరహఙ్కారశ్శాన్తోదాన్తోవిమత్సరః ॥ ౧౧ ॥ గురురిత్యుచ్యతేయస్తుపరార్థైకప్రయోజనః । భీతస్సంసారదావేభ్యశ్శాన్తోదాన్తశ్శుచిర్బుధః ॥ ౧౨ ॥ అతఃపరమనిర్విణ్ణోనిర్వైరస్సర్వజన్తుషు । సమాశ్రయేద్గురుంభక్త్యామహావి

శ్వాసపూర్వకమ్ ॥ ౧౩ ॥ నిక్షిపేత్సర్వభారాంశ్చ గురోశ్శ్రీపాదప
ఙ్కజే । నిత్యనైమిత్తికే కుర్వన్యథాశక్తి భయాద్ధరేః ॥ ౧౪ ॥ మోక్షా
ర్థం నిర్భరస్తిష్ఠేదన్యస్మాన్నరవివర్జితః । సాధనాన్తరహీనశ్చ న్యాసయానుష్ఠా
నతత్పరః ॥ ౧౫ ॥ నాష్టాక్షరాత్పరో మన్త్రో నాస్తి నారాయణాత్పరః ।
నాస్తి న్యాసాత్పరో యోగో బ్రవీతి చ తథా శ్రుతిః ॥ ౧౬ ॥ ఏవం హి వర్త
మానస్య దేహాన్తే పరమమ్పదమ్ । న్యాసవిద్యాపరశ్చైవం స ర్తతే పరమా
ర్థవిత్ ॥ ౧౭ ॥ ధ్యాననిష్ఠశ్చ లఘ్వాశీ వైరాగ్యమ్పరమాశ్రితః । అహ
ఙ్కారవిహీనశ్చ యతవాక్కాయమానసః ॥ ౧౮ ॥ సర్వేన్ద్రియాణి సం
యమ్య వివిక్తం స్థలమాశ్రితః । బలదర్పవిహీనశ్చ కామక్రోధవివర్జితః ॥
శాన్తశ్చ నిర్మమశ్చాపి పరిగ్రహవివర్జితః । కల్పతే బ్రహ్మభూయాయ బ్ర
హ్మధ్యానస్య వైభవాత్ ॥ ౨౦ ॥ బ్రహ్మభావం గతస్యాస్య ప్రసన్నం మా
నసమ్భవేత్ । తస్య శోకో న చేచ్ఛా చ సర్వభూతసమో భవేత్ ॥ ౨౧ ॥
హరిభక్తస్సనే తస్య భక్త్యా జానాతి కేశవమ్ । భగవత్తత్త్వయాథాత్మ్యం
వేత్తి పశ్చాత్ప్రసన్నధీః ॥ ౨౨ ॥ తతః పరమసఙ్గశ్చ విష్ణోస్సాయుజ్యమ
శ్నుతే । న్యాసవిద్యానివిష్టస్య కర్మణాం త్యాగ ఇష్యతే ॥ ౨౩ ॥ త్యాగ
శ్చ ఫలతః ప్రోక్తస్స్వరూపేణ న చ క్వచిత్ । కర్మణో నియతస్యైవ త్యా
గో నైవ మోహమూలకః ॥ ౨౪ ॥ కర్మాణ్యత్యజతః పుంసో నాస్తి దేహస్య ధా
రణమ్ । యజ్ఞాదీని నిత్యాని సఙ్గః కుర్యాత్కర్మాణ్యశేషతః ॥ ౨౫ ॥ సృష్ట్వా
యజ్ఞాన్ ప్రజాశ్చాపి పురా బ్రహ్మ చతుర్ముఖః । యజ్ఞ ఏవ పరో ధర్మో భగ
వత్ప్రీతికారకః ॥ ౨౬ ॥ [illegible] కామధుగ్యజ్ఞస్తస్మాద్యజ్ఞః పరాగతిః । త
స్మాద్యజ్ఞం ప్రజాస్సర్వాః కుర్యుస్సఙ్గవివర్జితాః ॥ ౨౭ ॥ యజ్ఞైః ప్రీతో హరి
స్సర్వాన్ సృష్టిం చ ప్రయచ్ఛతి । లబ్ధ్వాభీష్టం వరం తస్మాద్యజ్ఞం కుర్యాన్న చే
త్పునః ॥ ౨౮ ॥ తేనైవ వసవిజ్ఞేయస్సర్వకర్మబహిష్కృతః । తతః కర్మ చ క
ర్తవ్యం ఫలసఙ్గవివర్జితమ్ ॥ ౨౯ ॥ కర్మణైవ పురా కేచిత్పరాం సిద్ధిమితో గ
తాః । భగవత్తత్త్వనిష్ఠస్య తదాజ్ఞాలఙ్ఘనం మహత్ ॥ ౩౦ ॥ దోషస్త
దాజ్ఞా వేదాశ్చ స్మృతయో ధర్మసఙ్గ్రహాః । ఆజ్ఞానువర్తనం పుంసామా
దాకార్యం హి సర్వథా ॥ ౩౧ ॥ హరౌ సర్వాణి కర్మాణి సన్న్యసేద్యో

గవిత్తమః । నిర్మమోనిత్యతృప్తశ్చభగవద్ధ్యానమాశ్రితః ॥ 3౨ ॥ సుఖ
దుఃఖేసమేకృత్వాలాభంహానింజయంతథా । పరాజయంచశీతోష్ణేమా
నంచాప్యవమానకమ్ ॥33॥ సర్వత్రగంపరంబ్రహ్మధ్యాయన్నాస్తేతమా
త్మని । ప్రాతరారభ్యకర్మాణికుర్వన్నిజ్యాదికంతథా ॥ 3౪ ॥ స్వాధ్యా
యంచతథాయోగంతత్తత్కాలేనహాపయేత్ ।నిత్యనైమిత్తికంకర్మయ
థాశక్తివినిర్వహేత్ ॥3౫॥ బృన్దావనంవేఙ్కటాద్రౌమాలాకరణమేవ
చ । విమానలేపనంచైవయచ్చాన్యత్ప్రీతికారకమ్ ॥ 3౬ ॥ ఉత్సవేసే
వనంచైవయథాశక్తినివేదనమ్।తదీయారాధనంచాపికుర్వన్నద్వేషమా
త్మసు ॥ 3౭ ॥ శ్రీమద్వేఙ్కటనాథస్యజలైస్తువినివేదితైః । అన్నైర్వ
స్త్రైస్తథామాల్యైశ్శరీరస్యచపోషణమ్ ॥ 3౮ ॥ కుర్వన్నాచార్యమా
హాత్మ్యాత్పరాంగతిమవాప్నుయాత్ ॥ 3౯ ॥

ఇతిశ్రీవారాహపురాణేశ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యేచేతనస్యాచార్యా
శ్రయణాత్పురుషార్థప్రాప్తికథనంనామైకోనషష్టితమోధ్యాయః.

అష్టాంగయోగస్వరూపనిరూపణమ్.

శ్రీసూతః ॥ ద్వేబ్రహ్మణీవేదితవ్యేపరఞ్చాపరమేవచ । అపరం
బ్రహ్మజీవస్తుక్షరాక్షరవిభేదవాన్ ॥ ౧ ॥ క్షరస్తుసర్వభూతంస్యాత్కూ
టస్థోఽవ్యాక్షరస్స్మృతః । పరంబ్రహ్మతుసర్వాత్మాపరమాత్మాప్రకీర్తితః॥
బిభర్తిసర్వలోకాంశ్చప్రవిశ్యాంతర్నియచ్ఛతి । ఈశ్వరోయోఽవ్యయో
నిత్యస్సఏవపురుషోత్తమః ॥ 3 ॥ అతీతఃక్షరమత్యర్థమక్షరంచపరఃపు
మాన్ । యస్మాత్తస్మాత్తువిఖ్యాతో లోకేఽసౌపురుషోత్తమః ॥ ౪ ॥
ఇతియోవేత్తిపురుషమసమ్మూఢఃపరార్థవిత్ ॥ ససర్వవిద్భజేదేనంవే
ఙ్కటేశంసమాధినా ॥ ౫ ॥ యస్తువేదవిదాంశ్రేష్ఠోయోగమారభ్యబు
ద్ధిమాన్ । యమంచనియమంచైవపీఠభేదాంస్తథైవచ ॥ ౬ ॥ ప్రాణా
యామాంశ్చ వివిధాన్ప్రత్యాహారంచసాధయేత్ । ధారణంధ్యానభే
దాంశ్చ ససమాధింప్రసాధయేత్ ॥ ౭ ॥ యమాదిధ్యాన పర్యన్తాస్స
మాధేస్సిద్ధిహేతవః । సమాధిస్స్వాఙ్గసహితస్త్వష్టాఙ్గో యోగఉచ్యతే॥

కుర్యాద్ధి ప్రత్యహం యోగమేతావదితి నిశ్చయః । నిషిద్ధాచారతః పుంసో నివృత్తిర్యమ ఉచ్యతే ॥ ౯ ॥ స్వాధ్యాయో నియమః ప్రోక్తస్స్వస్తికాద్యాసనం విదుః । రేచకః పూరకశ్చాపి కుమ్భకశ్చేతి విశ్రుతః ॥ ౧౦ ॥ ప్రాణాయామస్త్రిధా ప్రోక్తః ప్రత్యాహారస్సకథ్యతే । చిత్తోపసంహృతిర్యా తు విషయేభ్యశ్చ యోగినః ॥ ౧౧ ॥ ఆత్మన్యేవాత్ర మనసస్థాపనం ధారణం స్మృతమ్ । తైలధారావదచ్ఛిన్న జ్ఞానసన్తానలక్షణమ్ ॥ ౧౨ ॥ ధ్యానం స్యాదాత్మవిజ్ఞాన జ్ఞాతృజ్ఞేయభిదాత్మకమ్ । జ్ఞాతుర్జ్ఞేయస్య బుద్ధేశ్చ భేదజ్ఞానం యదా న హి ॥ ౧౩ ॥ పరమానన్దజననే పరానన్దే చిదాత్మని । మనో యదా మహాయోగం సమాధిర్గీయతే తదా ॥ ౧౪ ॥ ఏవమభ్యస్య మేధావీ పఞ్చకాలపరాయణః । తత్తత్కాలవిధానోక్తమాచారం చ సమాచరేత్ ॥ ౧౫ ॥ సాయంకాలే ప్రతిదినం యోగం కుర్యాద్విచక్షణః । వివిక్తదేశే కీటాదిసర్వబాధావివర్జితే ॥ ౧౬ ॥ మృద్వాసనే సుఖాసీనస్స్వస్తికాద్యాసనే తథా । ఋజుకాయశిరోగ్రీవో నాసాగ్రన్యస్తలోచనః ॥ ౧౭ ॥ ఇళయా వాయుమాకృష్య కుమ్భయేచ్ఛనైశ్శనైః । ఉద్బోధ్య కుణ్డలీం సుప్తాం సుషుమ్నాయాం ప్రవేశయేత్ ॥ ౧౮ ॥ యదా తు యోగినో దేహే జీవహంసావర్తతే తదా । ఓమిత్యుచ్చారయేద్యోగీ వేఙ్కటేశమనుస్మరన్ ॥ ౧౯ ॥ బ్రహ్మరన్ధ్రాద్వినిర్గచ్ఛన్ప్రవిశేదర్చిరాకృతిమ్ । అర్చిరాదిసుమార్గేణ ప్రవిశ్య పరమం పదమ్ ॥ ౨౦ ॥ సాయుజ్యం వేఙ్కటేశస్య లబ్ధ్వానన్దీభవేచ్చిరమ్ । యది స్యాద్వేఙ్కటేశస్య కైఙ్కర్యే ధీః ప్లలీయసీ ॥ ౨౧ ॥ తదా యోగం స్థిరః కుర్యాదుపదేశాద్గురోస్స్వయమ్ । పూర్వోక్తేనైవ మార్గేణ యోగం కుర్యాద్విచక్షణః ॥ ౨౨ ॥ ఇళయా వాయుమాకృష్య సుషుమ్నాయాం ప్రవేశయేత్ । అర్చిషా సహ కోష్ఠాగ్నేః ప్రవిశేద్ధృదయామ్బుజమ్ ॥ ౨౩ ॥ తత్రస్థం కేశవం బుద్ధ్వా శఙ్ఖచక్రగదాధరమ్ । ఆజ్ఞాస్థానమతీత్యైవం భ్రూమధ్యం ప్రవిశేత్సుధీః ॥ నీవారశూకవత్సూక్ష్మం తత్ర పశ్యేచ్ఛ్రియః పతిమ్ । సహస్రపత్రకమలమధ్యస్థం చన్ద్రమణ్డలమ్ ॥ ౨౪ ॥ తత్ర పశ్యేద్రమాధీశం సురాధీశం సుధాత్మకమ్ । తత్పఙ్కజాచ్చన్ద్రబిమ్బాత్ప్రవర్షియాష బిన్దునా ॥ ౨౬ ॥ అన్తర్బహిస్తథా వ్యాప్తం స్వస్య దేహం విచిన్తయేత్ । సుషుమ్నాయాస్తథా

మూర్ధాదవరుహ్యాశనైశ్శనైః ॥ ౨౭ ॥ ప్రాణాదీన్స్థాపయేద్వాయూంస్త
త్తత్స్థానేషుపూర్వవత్ । ఏవంచప్రత్యహంకుర్యాత్ సన్ధ్యామధ్యమరా
త్రిషు ॥ ౨౮ ॥ వినాహస్తేనకుర్వీతవాయోర్ధారణమాత్మని । శరీరా
దధికంవాయుంద్వాదశాఙ్గుళమానకమ్ ॥ ౨౯ ॥ శరీరేణసమంకుర్యా
న్న్యూనంవావాయుమాత్మని ।ఏవమభ్యాసయోగేనవజ్రకాయోభవేన్న
రః ॥ ౩౦ ॥ కాలమృత్యుంవినిర్జిత్యజీవేదాచన్ద్రతారకమ్ । అస్యయో
గస్యవిఘ్నాశ్చేద్భవన్తిబహవోభువి ॥ ౩౧ ॥ అవిఘ్నయోగసిద్ధ్యర్థంవే

సనకసనన్దనతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

ఙ్కటాహ్వయభూధరే । అస్తికశ్చిత్సరః పుణ్యంనామ్నాసనకనన్దనమ్॥
ఉత్తరేపాపనాశస్య క్రోశార్ధేసిద్ధసేవితే । అతిగోప్యంనతత్కేపి జాన
న్తిమనుజాభువి ॥ ౩౩ ॥ మార్గశీర్షేసితేపక్షేద్వాదశ్యా మరుణోదయే।
స్వామిపుష్కరిణీతీర్థేస్నాత్వానియతమానసః ॥ ౩౪ ॥త్రయోదశీంసమా
రభ్యస్నాయాత్సనకనన్దనే । స్నాత్వాతుతత్రవిమలోవేఙ్కటాద్రిప
తేఃపునః ॥ ౩౫ ॥ శ్రీమదష్టాక్షరంమన్త్రంజపేదయుతమన్వహమ్ । ప

కాయరసాయనతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

శ్చాత్సమభ్యసేద్యోగం తతస్సిద్ధో భవిష్యతి ॥ ౩౬ ॥ రహస్యంతత్సమీ
పేఽస్తి తీర్థంకాయరసాయనమ్ । తస్యపానాత్తుదేహోపి శుద్ధోభవ
తితత్క్షణాత్ ॥ ౩౭ ॥ యత్కించిత్పర్ణపత్రంతు పరీక్షార్థం వినిక్షి
పేత్ । తస్మింస్తీర్థేక్షణాదేవశ్యామం భవతిశోభనమ్ ॥ ౩౮ ॥ శిల
యాపిహితంతత్తుయోగిభిస్సనకాదిభిః । మహాత్మనాంపుణ్యవతాందర్శ
నంహిదదాతితత్ ॥ ౩౯ ॥ యేనకేనప్రకారేణకృత్వాదేహందృఢంబు
ధః । కైఙ్కర్యమేవకుర్వీతవేఙ్కటేశస్యసర్వదా ॥ ౪౦ ॥ స్వరూప
మాత్మనోయస్మాత్ కైఙ్కర్యం శేషిణోహరేః । కైఙ్కర్యహీనఃపురుష
స్స్వామిద్రోహీనసంశయః ॥౪౧ ॥ తస్మాదేవతుకుర్వీతనిత్యంనైమిత్తికం
బుధః । అన్యచ్చప్రీతికర్మాపియత్తుశాస్త్రైరనిన్దితమ్ ॥ ౪౨ ॥ ఇత్యుక్తం
ప్రాగ్వరాహేణ ధరణ్యై వేఙ్కటాచలే । శరీరధారణం భోగోజ్ఞానంసా
మర్థ్యమేవచ ॥ ౪౩ ॥ క్షేత్రంగృహంధనంధాన్యం యచ్చాన్యదుపకల్పి

తమ్ । సర్వం వేఙ్కటనాథస్య కుర్యాత్స్వాధీనమఞ్జసా । ౪౪ ॥ వినశ్వర
మిదం సర్వం జగత్పశ్యేద్ధి బుద్ధిమాన్ । నిరయే పాపకారీ తు పతత్యేవ న సం
శయః ॥ ౪౫ ॥ పుణ్యకృత్సుఖమాప్నోతి ధ్రువమిత్యేవ బుద్ధిమాన్ । చిన్త
యేత్సతతం యోగీ చిత్తే వేఙ్కటనాయకమ్ ॥ ౪౬ ॥ ధర్మశాస్త్రం సదా
పశ్యేద్గురుశుశ్రూషణే రతః । గృహస్థస్స్వేషు దారేషు రమేద్యోగీ జితేన్ద్రి
యః ॥ ౪౭ ॥ సాధూనేవ సదా యోగీ పృచ్ఛేద్దైవహితమాత్మనః । విచార
యేచ్చ వేదార్థాన్సదా వేదాన్తమభ్యసేత్ ॥ ౪౮ ॥ బహునేహ కిముక్తేన
విహితం నైవ సన్త్యజేత్ । నిషిద్ధం నానుతిష్ఠేద్ధి సాగ్రోయం ధర్మసఙ్గ్రహః ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే అష్టాంగయో
గస్వరూపనిరూపణాది కథనం నామ షష్టితమోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటేశాష్టోత్తరశతనామావళిః.

మునయః ॥ సూత సర్వార్థతత్త్వజ్ఞ సర్వవేదాన్తపారగ । యేన
చారాధితస్సద్యశ్శ్రీమద్వేఙ్కటనాయకః ॥ ౧ ॥ భవత్యభీష్టసర్వార్థప్రద
స్తద్బ్రూహి నో మునే । ఇతి పృష్టస్తదా సూతో ధ్యాత్వా స్వాత్మని తత్క్ష
ణాత్ ॥ ౨ ॥ ఉవాచ మునిశార్దూలాన్ శ్రూయతామితి వై మునిః ॥ సూతః ॥
అస్తి కిఞ్చిన్మహద్గోప్యం భగవత్ప్రీతికారకమ్ ॥ ౩ ॥ పురా శేషేణ కథితం
కపిలాయ మహాత్మనే । నామ్నామష్టశతం పుణ్యం పవిత్రం పాపనాశనమ్ ॥
ఆదాయ హేమపద్మాని స్వర్ణదీసమ్భవాని చ । బ్రహ్మా తు పూర్వమభ్యర్చ్య
శ్రీమద్వేఙ్కటనాయకమ్ ॥ ౫ ॥ అష్టోత్తరశతైర్దివ్యైర్నామభిర్మునిపూజి
తైః । స్వాభీష్టం లబ్ధవాన్ బ్రహ్మా సర్వలోకపితామహః ॥ ౬ ॥ భవద్భిరపి ప
ద్మైశ్చ సమర్చ్యస్తైశ్చ నామభిః । తేషాం శేషనగాధీశమానసోల్లాసకా
రిణామ్ ॥ ౭ ॥ నామ్నామష్టశతం వక్ష్యే వేఙ్కటాద్రినివాసినః । ఆయు
రారోగ్యదం పుంసాం ధనధాన్యసుఖప్రదమ్ ॥ ౮ ॥ జ్ఞానప్రదం విశేషేణ
మహదైశ్వర్యకారకమ్ । అర్చయేన్నామభిర్దివ్యైర్వేఙ్కటేశపదాఙ్కి
తైః ॥ ౯ ॥ నామ్నామష్టశతస్యాస్య ఋషిర్బ్రహ్మా ప్రకీర్తితః । ఛన్దోఽను
ష్టుప్ తథా దేవో వేఙ్కటేశ ఉదాహృతః ॥ ౧౦ ॥ నీలగోక్షీరసమ్భూ
తో బీజమిత్యుచ్యతే బుధైః । శ్రీనివాసస్తథా శక్తిర్హృదయం వేఙ్కటాధి

షః॥౧౧॥ వినియోగ స్తథాభీష్టసిద్ధ్యర్థే చ నిగద్యతే। * ఓంనమో వేఙ్కటే
శాయ శేషాద్రినిలయాయ చ ॥ ౧౨ ॥ వృషదృగ్గోచరాయాథ విష్ణవే సత
తం నమః । సదఞ్జనగిరీశాయ వృషాద్రిపతయే నమః ॥ ౧౩ ॥ మేరుపుత్ర
గిరీశాయ సరస్స్వామితటీజుషే । కుమారాకల్పసేవ్యాయ వజ్రిదృగ్విష
యాయ చ ॥ ౧౪ ॥ సువర్చలాసుతన్యస్తసైనాపత్యభరాయ చ । రా
మాయ పద్మనాభాయ సదావాయుస్తుతాయ చ ॥ ౧౫ ॥ త్యక్తవైకుణ్ఠలో
కాయ గిరికుఞ్జవిహారిణే । హరిచన్దనగోత్రేన్ద్రస్వామినే సతతం నమః ॥౧౬॥
శఙ్ఖరాజన్యనేత్రాబ్జవిషయాయ నమో నమః । వసూపరిచరత్రాత్రే కృష్ణా
య సతతం నమః ॥ ౧౭ ॥ అబ్ధికన్యాపరిష్వక్తవక్షసే వేఙ్కటాయ చ ।
సనకాదిమహాయోగిపూజితాయ నమో నమః ॥ ౧౮ ॥ దేవజిత్ప్రము
ఖానన్త దైత్యసఙ్ఘప్రణాశినే । శ్వేతద్వీపవసన్ముక్తపూజితాఙ్ఘ్రియు
గాయ చ ॥ ౧౯ ॥ శేషపర్వతరూపత్వప్రకాశనపరాయ చ । సాను
స్థాపితతార్క్ష్యాయ తార్క్ష్యాచలనివాసినే ॥ ౨౦ ॥ మాయాగూఢవిమా
నాయ గరుడస్కన్ధవాసినే । అనన్తశిరసే నిత్యమనన్తాక్షాయ తే నమః॥౨౧॥
అనన్తచరణాయాథ శ్రీశైలనిలయాయ చ । దామోదరాయ తే నిత్యం నీల
మేఘనిభాయ చ॥౨౨॥ బ్రహ్మాదిదేవదుర్దర్శవిశ్వరూపాయ తే నమః। వైకు
ణ్ఠాగతసద్ధేమవిమానాన్తర్గతాయ చ ॥ ౨౩ ॥ అగస్త్యాభ్యర్థితాశేషజన
దృగ్గోచరాయ చ । వాసుదేవాయ హరయే తీర్థపఞ్చకవాసినే ॥ ౨౪ ॥
వామదేవప్రియాయాథ జనకేష్టప్రదాయ చ । మార్కణ్డేయమహాతీర్థ
జాతపుణ్యప్రదాయ చ॥౨౫॥ * వాక్పతిబ్రహ్మదాత్రే చ చన్ద్రలావణ్యదా
యినే । నారాయణనగేశాయ బ్రహ్మక్లృప్తోత్సవాయ చ ॥ ౨౬ ॥ శఙ్ఖ
చక్రవరానమ్రలసత్కరతలాయ చ । ద్రవన్మృగమదాసక్తవిగ్రహాయ న
మో నమః ॥ ౨౭ ॥ కేశవాయ నమో నిత్యం నిత్యయౌవనమూర్తయే । అ
ర్థితార్థప్రదాత్రే చ విశ్వతీర్థాఘహారిణే ॥ ౨౮ ॥ తీర్థస్వామిసరస్స్నాత
జనాభీష్టప్రదాయినే। కుమారధారికావాసస్కన్ధాభీష్టప్రదాయ చ ॥౨౯॥
జానుదఘ్నసముద్భూతపోత్రిణే కూర్మమూర్తయే । కిన్నరద్వన్ద్వశాపా
న్తప్రదాత్రే విభవే నమః ॥ ౩౦ ॥ వైఖానసమునిశ్రేష్ఠపూజితాయ న

* వాక్పతిబ్రహ్మధీదాత్రే.

మో నమః । సింహాచలనివాసాయ శ్రీమన్నారాయణాయ చ ॥౩౧॥ సద్భక్తనీలకణ్ఠార్చ్యనృసింహాయ నమో నమః । కుముదాద్యగణశ్రేష్ఠసైన్యాపత్యప్రదాయ చ ॥౩౨॥ దుర్మేధఃప్రాణహర్త్రే చ శ్రీధరాయ నమో నమః । క్షత్రియాన్తకరామాయ మత్స్యరూపాయ తే నమః ॥ ౩౩ ॥ పాణ్డవారిప్రహర్త్రే చ శ్రీకరాయ నమో నమః । ఉపత్యకాప్రదేశస్థశఙ్కరధ్యాతమూర్తయే ॥ ౩౪ ॥ రుక్మాబ్జసరసీకూలలక్ష్మీకృతతపస్వినే । లసల్లక్ష్మీకరామ్భోజదత్తకల్హారకస్రజే ॥ ౩౫ ॥ సాలగ్రామనివాసాయ శుకదృగ్గోచరాయ చ । నారాయణార్థితాశేషజనదృగ్విషయాయ చ ॥ ౩౬ మృగయారసికాయాథ వృషభాసురహారిణే । అఞ్జనాగోత్రపతయే వృషభాచలవాసినే ॥ ౩౭ ॥ అఞ్జనాసుతదాత్రే చ * మాధవీయాఘహారిణే । ప్రియఙ్గుప్రియభక్షాయ శ్వేతకోలవరాయ చ ॥౩౮॥ నీలధేనుపయోధారాసేకదేహోద్భవాయ చ । శఙ్కరప్రియమిత్రాయ చోళపుత్రప్రియాయ చ ॥ ౩౯ ॥ సుధర్మిణీసుచైతన్యప్రదాత్రే మధుఘాతినే । కృష్ణాఖ్యవిప్రవేదాన్తదేశికత్వప్రదాయ చ ॥౪౦॥ వరాహాచలనాథాయ బలభద్రాయ తే నమః । త్రివిక్రమాయ మహతే హృషీకేశాయ తే నమః ॥ ౪౧ ॥ అచ్యుతాయ నమో నిత్యం నీలాద్రినిలయాయ చ । నమః క్షీరాబ్ధినాథాయ వైకుణ్ఠాచలవాసినే॥౪౨॥ ముకున్దాయ నమో నిత్యమనన్తాయ నమో నమః। విరిఞ్చాభ్యర్థితానీతసౌమ్యరూపాయ తే నమః ॥ ౪౩ ॥ సువర్ణముఖరీస్నాతమనుజాభీష్టదాయినే । హలాయుధజగత్తీర్థసమస్తఫలదాయినే॥ గోవిన్దాయ నమో నిత్యం శ్రీనివాసాయ తే నమః । అష్టోత్తరశతం నామ్నాం చతుర్థ్యా నమసాన్వితమ్ ॥ ౪౫ ॥ యః పఠేచ్ఛృణుయాన్నిత్యం శ్రద్ధాభక్తిసమన్వితః । తస్య శ్రీవేఙ్కటేశస్తు ప్రసన్నో భవతి ధ్రువమ్ ॥ ౪౬ ॥ అర్చనాయాం విశేషేణ గ్రాహ్యమష్టోత్తరం శతమ్ । వేఙ్కటేశాభిధైర్మైర్యో వేఙ్కటాద్రినివాసినమ్ ॥ ౪౭ ॥ అర్చయేన్నామభిస్తస్య ఫలం ముక్తిర్న సంశయః । గోపనీయమిదం స్తోత్రం సర్వేషాం న ప్రకాశయేత్ ॥౪౮॥ శ్రద్ధాభక్తియుజామేవ దాపయేన్నామసఙ్గ్రహమ్ । ఇతి శేషేణ కథితం

* మధుమాసవిహారిణే.

కపిలాయమహాత్మనే ॥ ౪౯ ॥ కపిలాఖ్యమహాయోగిసకాశాత్తుమయా
శ్రుతమ్ । తదుక్తంభవతామద్యసద్యఃప్రీతికరంహరేః ॥౫౦॥
ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్కటేశా
ష్టోత్తరశతనామావళికథనంనామైకషష్టితమోఽధ్యాయః.

మహర్షీణాం శ్రీవేఙ్కటేశసేవార్థం శ్రీవేఙ్కటాచలాగమనమ్.

శ్రీసూతః ॥ బ్రూతయూయంపునశ్శ్రోతుంకిమిచ్ఛథతపోధనాః।
వక్ష్యామితదశేషఞ్చనాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౧ ॥ ఇత్యుక్తామునయస్స
ర్వేప్రోచురేవమిదంవచః ॥ మునయః ॥ భగవన్భగవద్భక్తిక్షీరసాగరచ
న్ద్రమః ॥ ౨ ॥ వేఙ్కటేశస్యమాహాత్మ్యముక్తంసూతత్వయానఘ ।
విచిత్రంతస్యచారిత్రమౌదార్యంనిస్తులంతథా ॥౩॥ రహస్యానిచనామా
నిసమ్యగస్మాభిరేవహి । శ్రోత్రాభ్యాంపీతమేతత్తువేఙ్కటేశకథామృత
మ్ ॥ ౪ ॥ తస్మాచ్చక్షుర్ద్వయస్యాపిపిపాసాతుగరీయసీ । అస్మాం
స్త్వమనుజానీహిసేవార్థంవేఙ్కటేశితుః ॥ ౫ ॥ రహస్యానిచనామా
నిశేషాద్రేశ్చతదీశితుః । స్వామిపుష్కరిణీతీర్థమాహాత్మ్యంచప్రకాశిత
మ్ ॥ ౬ ॥ అత్యద్భుతంహరేర్దివ్యంకలౌమాహాత్మ్యమేవతు । శ్రుతంచ
మునిశార్దూలసమ్యగస్మాభిరేవహి ॥ ౭ ॥ శ్రోత్రాభ్యాంసమ్యగాపీతంవే
ఙ్కటేశకథామృతమ్ । ఇత్యుక్తస్తుతతస్సూతఃప్రోవాచమునిపుఙ్గవాన్॥
గచ్ఛధ్వంమునయోయూయంశీఘ్రంశ్రీవేఙ్కటాచలమ్।తత్రగత్వాగిరిం
పుణ్యంకృత్వాచాపిప్రదక్షిణమ్ ॥ ౯ ॥ స్నాత్వాపర్యన్తతీర్థేషున
త్వాపర్యన్తగాన్సురాన్ । ఆరుహ్యారత్నసానుంతంశుకకోకిలమఞ్జుల
మ్ ॥ ౧౦ ॥ స్వామిపుష్కరిణీంపద్మవనవాతేనరఞ్జితామ్ । ప్రాప్య
స్నాత్వాచతత్తీర్థేప్రదక్షిణవిధానతః ॥ ౧౧ ॥ పరిసృత్యవిమానఞ్చదర్శ
నాత్పాపనాశనమ్ । హృదయానన్దజననంపులకోద్గమకారకమ్ ॥ ౧౨ ॥
ప్రవిశ్యభూవరాహంచనత్వాశ్రీవేఙ్కటాధిపమ్ । శ్రీభూమిభ్యాంము
దాయుక్తంశఙ్ఖచక్రవరాయుధే ॥ ౧౩ ॥ దధానంపుణ్డరీకాక్షంస్మయ
మానముఖామ్బుజమ్ । దయామృతతరఙ్గాబ్ధిమన్దస్మితమనోహరమ్ ॥
సమ్యగ్దృష్ట్వాచనత్వాచస్తుత్వానామభిరేవచ । అర్చయిత్వాచకమలైర్గ

బ్ధ్వాభీష్టంచదుర్లభమ్ ॥ ౧౫ ॥ కృతకృత్యానివర్తధ్వమిత్యుక్త్వామునయ
స్తదా । ఆమన్త్ర్యసూతం తేసర్వేప్రహృష్టాశ్చప్రతస్థిరే ॥ ౧౬ ॥ భర
ద్వాజః కౌశికశ్చ జాబాలిరథకాశ్యపః । క్రతుర్దక్షః పులస్త్యశ్చగౌతమః
పులహస్తథా ॥ ౧౭ ॥ ఆఙ్గీరసోదేవలశ్చ దేవదర్శనఏవచ । కౌత్సఃక
ణ్వోమృకణ్డుశ్చశతానన్దోమహామునిః ॥ ౧౮ ॥ మైత్రేయప్రముఖాస్త
త్రసఙ్గతాయేతపోధనాః । ఘుష్యన్తస్సఙ్ఘశోఽచ్చైర్గోవిన్దేతిపునఃపునః॥
తీర్త్వాభాగీరథీంపశ్చాద్గౌతమీంకృష్ణవేణికామ్ । తత్రతత్రమహానద్యాం
స్నాత్వాస్నాత్వాతపోధనాః ॥ ౨౦ ॥ వేఙ్కటాద్రింసమాగత్యతత్ర జా
మ్బూనదాత్మకమ్ । సర్వతీర్థమయంపుణ్యంసర్వసిద్ధనిషేవితమ్ ॥ ౨౧ ॥
మదమఞ్జుళమాయూరకేకాస్వనమనోహరమ్ । దివ్యనిర్ఝరసమ్పూర్ణం
ఫలపుష్పద్రుమైర్యుతమ్ ॥ ౨౨ ॥ అనతిక్రమ్యసూతోక్తిం సేవాక్రమమి
మేబుధాః । చక్రుశ్శ్రీవేఙ్కటేశస్యసేవాంపరమపావనీమ్ ॥ ౨౩ ॥
స్నానంమన్త్రైశ్చకుర్వన్తోనిర్ఝరేషుసరస్సుచ । పశ్యన్తస్తానిరమ్యాణిసా
నూనిమణిమన్తిచ ॥ ౨౪ ॥ శృణ్వన్తశ్శ్రోత్రరమ్యాణిపక్షిణాంవచనా
న్యపి । గాయన్తస్సామగానానిపఠన్తస్స్తుతిసఞ్చయమ్ ॥ ౨౫ ॥ నృత్య
న్తస్సమ్భ్రమాత్సర్వేక్ష్వేళయన్తస్తపోధనాః । ఉత్పతన్తః పతన్తశ్చ
హర్షావేశవశంగతాః ॥ ౨౬ ॥ గిరిప్రదక్షిణంసమ్యక్కుర్వన్తస్తేశనైశ్శ
నైః । స్నాత్వాకాపిలతీర్థేచదృష్ట్వానత్వాశివంగిరిమ్ ॥ ౨౭ ॥ ఆరు
హ్యామేయశృఙ్గాభంసిద్ధగన్ధర్వసేవితమ్ । అత్యద్భుతాద్రత్నసానోర్హే
మాద్రేరద్భుతోగిరిః ॥ ౨౮ ॥ అయంహ్యభూతపూర్వోహిశ్రీమద్వే
ఙ్కటభూధరః । ఇతిబ్రువన్తస్తేసర్వేదదృశుర్దివ్యముత్తమమ్ ॥ ౨౯ ॥
విమానంస్వామితీర్థేచస్నాత్వాదేవంశ్రియఃపతిమ్ । కోటికన్దర్పలావ
ణ్యంకిరీటమకుటోజ్జ్వలమ్ ॥ ౩౦॥ ఉరస్స్థితశ్రియాక్రాన్తముక్తాదామో
పశోభితమ్ । చతుర్భుజముదారాఙ్గంశఙ్ఖచక్రధరంపరమ్ ॥ ౩౧ ॥ నీల
మేఘనిభంశ్యామంపీతవాససమచ్యుతమ్ । శ్రీభూమిసహితంవిష్ణుంప
ద్మాశ్రితపదామ్బుజమ్ ॥ ౩౨ ॥ ప్రణేముస్సహసాహృష్టాహర్షోత్ఫుల్లవి
లోచనాః । తుష్టువుర్వేదమన్త్రైశ్చస్తోత్రైశ్చశ్రుతిసమ్మతైః ॥ ౩౩ ॥

మహర్షికృతభగవత్స్తుతిః.

మునయః॥ యః పార్థివానిగణయేద్రజాంసిసుబహూన్యపి।విష్ణోర్వీర్యాణిగ
ణయేన్నిశ్శేషంసప్రమార్గహరేః ॥౩౪॥ త్రేధాచనిదధేపాదాన్భూమౌవి
ష్ణుస్త్రివిక్రమః। ధర్మాంశ్చధారయన్యస్తుతస్మైతేవిష్ణవేనమః॥౩౫॥ అత్యతి
ష్ఠద్దిశోత్తోయోవ్యాప్యభూమిందశాఙ్గులమ్। భూతంభవ్యఞ్చయద్వ్యాప్య
స్థితంతస్మైతేవిష్ణవేనమః ॥ ౩౬ ॥ పాదోవిశ్వంత్రిపాద్వ్యోమయస్యతస్మై
నమోనమః।ఋచస్సామానియస్మాత్తుజజ్ఞిరేతురగాస్తథా ॥౩౭॥ విప్రోము
ఖాద్భుజాద్రాజావైశ్యశ్చోర్వోరనన్తరమ్। శూద్రఃపద్భ్యాంముఖాదగ్ని
రిన్ద్రశ్చమనసోవిధుః ॥ ౩౮ ॥ నేత్రాత్సూర్యోఽథసంజజ్ఞేతస్మైతేబ్రహ్మ
ణేనమః । ఇయత్తయాగుణానాంతేనివర్తన్తేనమానవాః ॥ ౩౯ ॥ బు
ద్ధీనాంకిన్తుదౌర్బల్యాద్వదశ్చాపితద్వైభవోః । ఏవంతంబహుధాస్తుత్వా
స్తోత్రైశ్శ్రావ్యైర్వైదర్భ్యమనోహరైః ॥ ౪౦ ॥ ఆదాయపద్మపత్రాణిశ్రీపా
దంవేఙ్కటేశితుః । అర్చయామాసురవ్యగ్రంనామభిస్సూతభాషితైః॥
తతఃప్రీతోజగద్ధాతాబభాషేవేఙ్కటేశ్వరః । తత్రైనంనైమిశారణ్యే
ప్రీతోఽస్మిభవతామహమ్ ॥ ౪౧ ॥ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యశ్రవణాన్ము
నయోబుధాః । చిరకాలతపోలభ్యమపిదత్తంఫలంమయా ॥ ౪౩ ॥
యద్వ్యదిష్టంమునీనాంతుభవతాందత్తమేవతత్। వేఙ్కటాద్రేస్తుమాహా
త్మ్యంబహుదూరస్థితోఽపియః ॥ ౪౪ ॥ శృణోతివాశ్రావయతిపఠేద్వా
శ్రద్ధయాన్వితః । కన్యామాసేవిశేషేణతస్యాహంసులభోహ్యహమ్ ॥౪౫॥
ధనంధాన్యంమహీమిష్టాంపుత్రాన్పౌత్రాన్దదామ్యహమ్। దదామిస
ర్వాన్కామాంశ్చదేహాన్తేమత్పదంతథా ॥ ౪౬ ॥ ఇతిలబ్ధ్వావరాంస్తేతు
తత్రవత్సరపఞ్చకమ్। స్నాత్వాసర్వేషుతీర్థేషువేఙ్కటాద్రౌతపోధనాః॥
ఆశ్చర్యాణ్యపిదృష్ట్వాతేసమ్యగారాధ్యమాధవమ్ । పునశ్చనైమిశార

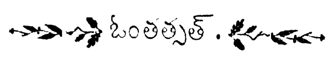
సూతంప్రతిశౌనకాదిస్తుతిః.

ణ్యంయయుస్సర్వేతపోధనాః ॥ ౪౭ ॥ గత్వాతునైమిశారణ్యంమునిసఙ్ఘ
నిషేవితమ్। ఉపసృత్యపునస్సూతంప్రోచురేవమిదంవచః ॥౪౮॥ అహో

తవతువిజ్ఞానమహాసామర్థ్యమేవతే । యథో క్తంభవతావిష్ణోర్వే ఙ్కటాద్రినివాసినః ॥౫౦॥ రూపమాదార్యరూపఞ్చ గిరిరూపంతథైవచ। స్థితంతథైవతత్సర్వం మహావేఙ్కటభూధరః ॥ ౫౧ ॥ త్వత్ప్రసాదా ద్వయంసర్వేకృతార్థాస్స్మమహామునే । సంస్థానంవేఙ్కటేశస్యగిరే స్తస్యచసర్వతః ॥ ౫౨ ॥ దృష్టమేతత్త్వయాకింవాశ్రుతంవాసూతత న్మనే। ఇతిస్తుతస్తతస్సూతఃప్రోవాచేదంవచస్తదా ॥౫౩॥ వ్యాసస్యాను గ్రహాత్సర్వంవేద్మితత్త్వంతపోధనాః। వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యంకల్ప కోటిశతైరపి ॥ ౫౪ ॥ నశక్యంవర్షసాహస్రైశ్శేషాణాంచసహస్రకైః । వక్తుంతథాపిమాహాత్మ్యంకీర్తితంకిఞ్చిదేవహి ॥ ౫౫ ॥ పుణ్యంపవిత్ర మాయుష్యంమాహాత్మ్యమిదముత్తమమ్। యఃపఠేత్ప్రయతోభక్త్యా శృణుయాద్వాలిఖేదపి ॥ ౫౬ ॥ సర్వాన్కామానవాప్నోతిసమ్ప్రా ప్నోతిచమఙ్గళమ్ ॥౫౭॥ ... ... *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే మహర్షీ ణాంశ్రీవేఙ్కటేశ్వరసేవార్థంశ్రీవేఙ్కటాచలాగమనాది కథనంనామ ద్విషష్టితమోఽధ్యాయః.

ఇత్థంశ్రీవారాహపురాణే త్రయస్త్రింశప్రభృతిద్విషష్టితమపర్యన్త త్రింశదధ్యాయాత్మక శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యపరః ప్రథమోభాగ స్సమాప్తిమగమత్.

శ్రీవా॰రాహపు॰రాణ॰ప్రథమభాగాన్తర్గతసముదితాధ్యాయసఙ్ఖ్యా-30.

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రియైపద్మావత్యైనమః.

శ్రీ మ తే వి ష్వ క్సే నా య న మః.

అ థ శ్రీ వా రా హ పు రా ణా న్త ర్గ త

శ్రీ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే

ధరణీవరాహసంవాదాఖ్యో ద్వితీయోభాగ ఆరభ్యతే.

శ్రియః కాన్తాయకల్యాణనిధయేనిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయశ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్॥

నారదస్యసుమేరుశిఖరస్థయజ్ఞవరాహదర్శనప్రాప్తిః.

హరిః ఓం ॥ ఋషయః ॥ రోమహర్షణసర్వజ్ఞపురాణార్థవిశారద । మాహాత్మ్యంశ్రోతుమిచ్ఛామోగిరీన్ద్రాణాం మహీతలే ॥ ౧ ॥ బ్రూహిత్వంనోమహాభాగకేప్రధానామహీధరాః ॥ శ్రీసూతః ॥ ఏతమేవపురాప్రశ్నమపృచ్ఛంజాహ్నవీతటే ॥ ౨ ॥ వ్యాసంమునివరశ్రేష్ఠం సోఽబ్రవీన్మేగురూత్తమః ॥ వ్యాసః ॥ పురాదేవయుగే సూతనారదో మునిసత్తమః ॥ 3 ॥ సుమేరుశిఖరంగత్వానానారత్నసుశోభితమ్ । తన్మధ్యేవిపులందీప్తంబ్రహ్మణోదివ్యమాలయమ్ ॥ ౪ ॥ దృష్ట్వాతస్యోత్తరేదేశేపిప్పలద్రుమముత్తమమ్ । సహస్రయోజనోచ్ఛ్రాయంవిస్తీర్ణం ద్విగుణంతథా ॥ ౫ ॥ తన్మూలేమణ్డపందివ్యంనానారత్నసమన్వితమ్ । పద్మరాగమణిస్తమ్భైస్సహస్రైస్సమలఙ్కృతమ్ ॥ ౬ ॥ వైడూర్యముక్తామణిభిఃకృతస్వస్తికమాలికమ్ । నవరత్నసమాకీర్ణదివ్యతోరణశోభితమ్ ॥ ౭ ॥ మృగపక్షిభిరాకీర్ణంనవరత్నమయైశ్శుభైః । పుష్యరాగ

మహాద్వారంసప్తభూమికగోపురమ్ ॥ ౭ ॥ సన్దీప్తవజ్రసుకృతకవాట
ద్వయశోభితమ్ । ప్రవిశ్యాదాదదర్శాన్తర్దివ్యమాణిక్యమణ్డపమ్ ॥౮॥ వై
డూర్యవేదికంతుఙ్గమారురోహమహామునిః । తన్మధ్యేతుఙ్గమతులంవసు
పాదవిరాజితమ్ ॥ ౧౦ ॥ దదర్శముక్తాసఙ్కీర్ణంసింహాసనముదుద్యుతి ।
తన్మధ్యేపుష్కరందివ్యంసహస్రదళశోభితమ్ ॥ ౧౧ ॥ శ్వేతంచన్ద్రస
హస్రాభంకర్ణికాకేసరోజ్జ్వలమ్ । తస్యమధ్యేసమాసీనంపూర్ణచన్ద్రా
యుతప్రభమ్ ॥ ౧౨ ॥ కైలాసపర్వతాకారంసున్దరంపురుషాకృతిమ్ ।
చతుర్బాహుముదారాఙ్గం వరాహవదనంశుభమ్ ॥ ౧౩ ॥ శఙ్ఖచక్రాభ
యవరాన్బిభ్రాణంపురుషోత్తమమ్ । పీతామ్బరధరందేవంపుణ్డరీకాయ
తేక్షణమ్ ॥ ౧౪ ॥ పూర్ణేన్దుసౌమ్యవదనంసుగన్ధిముఖామ్బుజమ్ । సా
మధ్వనింయజ్ఞమూర్తింసుప్రతుణ్డంసుప్రనాసికమ్ ॥ ౧౫ ॥ క్షీరసాగరస
ఙ్కాశంకిరీటోజ్జ్వలితాననమ్ । శ్రీవత్సవక్షసంశుభ్రం యజ్ఞసూత్రవి
రాజితమ్ ॥ ౧౬ ॥ కౌస్తుభశ్రీసముద్యోతిసమున్నతమహోరసమ్ । జా
మ్బూనదమయైర్దివ్యైస్స్ఫురత్నాభరణైర్యుతమ్ ॥ ౧౭ ॥ విద్యుజ్జ్వాలాప
రిక్షిప్తశరన్మేఘమివోజ్జ్వలమ్ । వామపాదతలాక్రాన్తపాదపీఠవిరాజి
తమ్ ॥ ౧౮ ॥ కటకాఙ్గదకేయూరకుణ్డలోజ్జ్వలితంసదా । చతుర్ముఖవ
సిష్ఠాత్రిమార్కణ్డేయైర్మునీశ్వరైః ॥ ౧౯ ॥ భృగ్వాదిభిరనేకైశ్చసేవ్యమా
నమహర్నిశమ్ । ఇన్ద్రాదిలోకపాలైశ్చగన్ధర్వాప్సరసాఙ్గణైః ॥ ౨౦ ॥
సేవితందేవదేవేశంప్రణిపత్యాభిగమ్యచ । దివ్యైరుపనిషద్భాగైరభిష్టూ
యధరాధరమ్ ॥ ౨౧ ॥ నారదఃపరమప్రీతస్సంస్థితోదేవస్యసన్నిధౌ । ఏత

వరాహసన్నిధిమ్ప్రతిధరణ్యాగమనమ్.

స్మిన్నన్తరేచాభూద్దివ్యదున్దుభినిస్స్వనః ॥ ౨౨ ॥ తతస్సమాగతాదేవీధర
ణీసఖిసంయుతా । సరత్నసాగరాకారదివ్యామ్బరసముజ్జ్వలా ॥ ౨౩ ॥
సుమేరుమన్దరాకారస్తనభారావనామితా । నవదూర్వాదళశ్యామాస
ర్వాభరణభూషితా ॥ ౨౪ ॥ ఇళయాచైవపిఙ్గళయా సఖిభ్యాంచసమ
న్వితా । తతస్తాభ్యాంసమానీతంపుష్పాణాంనిచయంమహీ ॥ ౨౫ ॥
శ్రీమద్వరాహదేవస్యపాదమూలేవికీర్యచ । ప్రణమ్యదేవదేవేశంకృతా
ఞ్జలిపుటాస్థితా ॥ ౨౬ ॥ తాందేవీంశ్రీవరాహోపిహ్యాలిఙ్గ్యాఙ్కేని

→→ ధరణీవరాహసంవాదః. ←←

ధాయచ । సప్రచ్ఛకుశలంపృథ్వీంప్రీతిప్రవణమానసః ॥ ౨౭ ॥ శ్రీవరాహః ॥ త్వాంనివేశ్యమహీదేవి శేషశైలేసుఖావహే । లోకంత్వయినివేశ్యైవత్వత్సహాయాన్ధరాధరాన్ ॥ ౨౮ ॥ ఇహాగతోస్మ్యహందేవికిమర్థంత్వమిహాగతా ॥ పృథివీ ॥ మాంసముద్ధృత్య పాతాళాత్సహస్రఫణశోభితే ॥ ౨౯ ॥ రత్నపీఠఇవోత్తుఙ్గేసరత్నేఽనన్తమూర్ధని । కృత్వా మాంసుస్థిరాందేవధరాంశ్చాపిన్యవేశయః ॥ ౩౦ ॥ మద్ధారణక్షమాన్ పుణ్యాంస్త్వస్యాన్పురుషోత్తమ । తేషుముఖ్యాస్తుహేబాహోమదా

→→ శేషాచలస్యసర్వపర్వతాతిశాయిత్వవర్ణనమ్. ←←

ధారాన్వదస్వమే ॥ ౩౧ ॥ శ్రీవరాహః ॥ సుమేరుర్హిమవాన్విన్ధ్యోమన్దరోగన్ధమాదనః । సాలగ్రామశ్చిత్రకూటోమాల్యవాన్పారియాత్రకః ॥ ౩౨॥ మహేన్ద్రోమలయస్సహ్యస్సింహాద్రిరపిరైవతః । మేరుపుత్రోఽఞ్జనోనామశైలస్స్వర్ణమయోమహాన్ ॥ ౩౩ ॥ ఏతేశైలవరాస్సర్వే త్వదాధారావసున్ధరే । మన్త్రయాదేవసఙ్ఘైశ్చ ఋషిసఙ్ఘైశ్చసేవితాః ॥ ఏతేషుప్రవరాన్వక్ష్యే తత్త్వతశ్శృణుమాధవి । సాలగ్రామశ్చసింహాద్రిశ్శ్వేతాద్రిర్గన్ధమాదనః ॥ ౩౫ ॥ ఏతేశైలవరాదేవిదిశంహైమవతీంశ్రితాః । దక్షిణస్యాంప్రతీతాంస్తువక్ష్యేశైలాన్వసున్ధరే॥ ౩౬ ॥అరుణాద్రిర్హస్తిశైలోగృధ్రాద్రిర్ఘటికాచలః । ఏతేశైలవరాస్సర్వేక్షీరనద్యాస్సమీపగాః ॥ ౩౭ ॥ హస్తిశైలాదుత్తరతఃపఞ్చయోజనమాత్రతః । సువర్ణముఖరీనామనదీనాంప్రవరానదీ ॥ ౩౮ ॥ తస్యాఏవోత్తరేతీరే కమలాఖ్యంసరోవరమ్ । తత్తీరేభగవానాస్తే శుకస్యవరదోహరిః ॥ ౩౯ ॥ బలభద్రేణసంయుక్తఃకృష్ణోభక్తార్తినాశనః । వైఖానసైస్తునిగమైర్నిత్యమారాధితోఽమలైః ॥ ౪౦ ॥ కమలాఖ్యస్యసరస ఉత్తరేకాననోత్తమే । క్రోశద్వయార్ధమాత్రేతు హరిచన్దనశోభితే ॥ ౪౧ ॥ శ్రీవేఙ్కటాచలోనామవాసుదేవాలయోమహాన్ । సప్తయోజనవిస్తీర్ణశ్శైలేన్ద్రోయోజనోచ్ఛ్రితః ॥ ౪౨ ॥ అస్తిస్వర్ణమయోదేవిరత్నసానుభృదాయతః । ఇన్ద్రాద్యాదైవతగణావసిష్ఠాద్యామునీశ్వరాః ॥ ౪౩ ॥ సిద్ధాస్సా

ధ్యాశ్చమరుతోదానవాదైత్యరాక్షసాః । రమ్భాద్యాఅప్సరస్సఙ్ఘావస
న్తినియతంధరే ॥ ౪౪ ॥ తపశ్చరన్తినాగాశ్చగరుడాఃకిన్నరాస్తథా ।
ఏతైరధిష్ఠితాస్తత్రసరితః పుణ్యదర్శనాః ॥ ౪౫ ॥ సరాంసివివిధాన్యత్ర

స్వామిపుష్కరిణ్యాస్సర్వతీర్థాతిశాయిత్వకథనమ్.

సన్తిదివ్యానిమాధవి । తీర్థానాంచైవసర్వేషాంశృణుష్వప్రవరాణివై ॥
చక్రతీర్థందైవతీర్థంవియద్గఙ్గాతథైవచ । కుమారధారికాతీర్థంపాపనాశ
నమేవచ ॥ ౪౭ ॥ పాణ్డవంనామతీర్థఞ్చస్వామిపుష్కరిణీతథా । సప్తై
తానివరాణ్యాహుర్నారాయణగిరౌశుభే ॥౪౮॥ ఏతేషుప్రవరాదేవిస్వా
మిపుష్కరిణీశుభా । అస్యాస్తుపశ్చిమేతీరే * నివసామిత్వయాసహ ॥
§ ఆస్తేఽస్యాదక్షిణేతీరే శ్రీనివాసోజగత్పతిః । గఙ్గాద్యైస్సకలైస్తీర్థై
స్సమానాసాగరామ్బరే ॥ ౫౦ ॥ త్రైలోక్యేయానితీర్థానిసరాంసి
సరితస్తథా । తేషాంస్వామిత్వమాపన్నంధరేస్వామిసరోవరమ్ ॥ ౫౧ ॥
స్వామిపుష్కరిణీంపుణ్యాం సేవితుందివ్యభూధరే । వసన్తిసర్వతీర్థాని
తేషాంసఙ్ఖ్యాంవదామితే ॥ ౫౨ ॥ షట్షష్టికోటితీర్థానిపుణ్యేఽస్మిన్భూధ
రోత్తమే । తేషుచాత్యన్తముఖ్యానిషట్తీర్థానివసున్ధరే ॥౫౩॥ పఞ్చానాం
తీర్థరాజానాంతుమ్బాగర్భసమోమహాన్ । గర్భవాసభయధ్వంసీస్నా
తానాంభూధరోత్తమే ॥ ౫౪ ॥ ధరణీ ॥ షట్తీర్థానిమహాబాహో
త్వయోక్తానిమహీధరే । మాహాత్మ్యంవదతేషాంమేయథాకాలంయ
థావిధి ॥ ౫౫ ॥ ఫలానితేషుస్నాతానాంనరాణాంవదభూధరే ॥ శ్రీ
వరాహః ॥ నారాయణాద్రిమాహాత్మ్యంవదామిశృణుమాధవి ॥ ౫౬ ॥
దేవాశ్చఋషయశ్చైవయోగినస్సనకాదయః । కృతేఽఙ్జనాద్రింత్రేతా

---

* నివసామిప్రతికల్పంవాసంకరోమి.

§ ఆస్తే-ప్రతికల్పంనివాసంకరోతి- స్వామిపుష్కరిణ్యాఃపశ్చిమతీరేశ్రీవరాహభగవతః-దక్షిణతీరేశ్రీశ్రీనివాసభగవతశ్చవాసఃప్రతికల్పనియతభావీతిభావః- ఈదృశవాసస్యప్రతికల్పనియతభావిత్వాదేవ- పూర్వశ్లోకేనివసామీతి-అత్రశ్లోకే-ఆస్తఇతి చవర్తమాననిర్దేశఃకృతః - ఏవముత్తరత్రాప్యయం న్యాయోబోధ్యః - సాస్వామిపుష్కరిణీ-సకలైస్తీర్థైస్సమా-సముదితానాంసకలపుణ్యతీర్థానాంయావతీపావనత్వశక్తిస్తావతీశక్తిరస్యామేకస్యామేవాస్త్యతస్సర్వోత్తరేయమితిభావః.

యాంనారాయణగిరింతథా ॥ ౫౭॥ ద్వాపరేసింహశైలంచకలౌశ్రీవేఙ్క-
టాచలమ్ । ప్రవదన్తీహవిద్వాంసఃపరమాత్మాలయంగిరిమ్ ॥ ౫౮ ॥
యోజనానాంసహస్రాన్తేద్వీపాన్తరగతోపివా । యోనమేద్భూధరే
న్ద్రంతద్దిశముద్దిశ్యభక్తితః ॥ ౫౯ ॥ సర్వపాపవినిర్ముక్తోవిష్ణులోకంస
గచ్ఛతి । తస్మిన్నగేశతీర్థమాహాత్మ్యంయథాకాలంవదామితే ॥౬౦॥ శృ

కుమారధారామాహాత్మ్యమ్,

ణుష్వావహితాభద్రే సర్వపాపప్రణాశనమ్ । కుమ్భసంస్థేరవౌమాఘే
పౌర్ణమాస్యాంమహాతిథౌ ॥౬౧॥ మఘానక్షత్రయుక్తాయాంభూధరేన్ద్రే
వసున్ధరే । కుమారధారికానామసరసీలోకపావనీ ॥ ౬౨ ॥ యతో
స్తేపార్వతీసూనుః కార్తికేయోఽగ్నిసమ్భవః । దేవసేనాసమాయుక్త
శ్శ్రీనివాసార్చకోఽమలే ॥ ౬౩ ॥ తస్యాంయస్స్నాతి మధ్యాహ్నే
తస్యపుణ్యఫలంశృణు । గఙ్గాదిసర్వతీర్థేషుయస్స్నాతినియమాద్ధరే ॥
ద్వాదశాబ్దంజగద్ధాత్రితత్ఫలంసమవాప్నుయాత్ । యోన్నందదాతిత
త్తీర్థేశక్త్యాదక్షిణయాన్వితమ్ ॥ ౬౪ ॥ సతానతత్ఫలమాప్నోతిస్నానే

తుమ్బతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

తూక్తంఫలంయథా । మీనసంస్థేసవితరిపౌర్ణమాసీతిథౌధరే ॥ ౬౬ ॥
ఉత్తరాఫల్గునీయుక్తేచతుర్థేకాలసత్తమే । పఞ్చానామపితీర్థానాంతు
మ్బుఽఖగిరిగహ్వరే ॥ ౬౭ ॥ యస్స్నాతిమనుజోదేవిపునర్గర్భేనజా

ఆకాశగఙ్గామాహాత్మ్యమ్.

యతే । అగ్నివాహస్థితేభానౌచిత్రానక్షత్రసంయుతే ॥ ౬౮ ॥ పూ
ర్ణిమాఖ్యేతిథౌపుణ్యేప్రాతఃకాలేతథైవచ । ఆకాశగఙ్గాసరితిస్నాతో

పాణ్డవతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

మోక్షమవాప్నుయాత్ ॥ ౬౯ ॥ వృషభస్థేరవౌరాధేద్వాదశ్యాంర
వివాసరే । శుక్లేవాప్యథవాకృష్ణేపక్షేభౌమసమన్వితే ॥ ౭౦ ॥ తీర్థే
పాణ్డవనామ్నిప్రాతస్సఙ్గవేస్నాతియోనరః । నేహదుఃఖమవాప్నోతిపరత్ర

పాపనాశనతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

సుఖమశ్నుతే ॥ ౭౧ ॥ శుక్లేపక్షేఽథవాకృష్ణేయాఽర్కవారేణసప్తమీ ।

యుక్తాపుష్యర్క్షసంయుక్తాహస్తర్క్షేణయుతాపివా ॥ ౭౨ ॥ తస్యాం తిథౌమహాభాగేపాపనాశనసంజ్ఞకే । తీర్థేయస్స్నాతినియమాద్భాద్ర పదస్యమస్తకే ॥ ౭౩ ॥ కోటిజన్మార్జితైః పాపైర్ముచ్యతేసనరోత్తమః । శృణుదేవిపరంగుహ్యా మనన్తాఖ్యేమహాగిరౌ ॥ ౭౪ ॥

దేవతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

* మద్దివ్యాలయవాయవ్యేశిఖరేగిరిగహ్వరే । దేవతీర్థమితిఖ్యాతంతటాకమతిశోభనమ్ ॥ ౭౫ ॥ తస్మిన్పుణ్యతమేదేవిస్నానకాలంవదామితే । గురుపుష్యేవ్యతీపాతేసోమశ్రవణకేతథా ॥ ౭౬ ॥ దినేష్వేతేషు యస్స్నాతితస్యపుణ్యఫలంశృణు । యానికానీహపాపానిజ్ఞానాజ్ఞానకృతానిచ ॥ ౭౭ ॥ తానిసర్వాణినశ్యన్తిదేవతీర్థేఽతిపావనే । పుణ్యాన్యపిచవర్ధన్తేదేవతీర్థనిమజ్జనాత్ ॥ ౭౮ ॥ దీర్ఘమాయురవాప్నోతిపుత్రపౌత్రైస్సమన్వితః । అన్తేస్వర్గంసమాసాద్య చేన్ద్రలోకేమహీయతే ॥ తద్దినేష్వన్నదోదేవి యావజ్జీవాన్నదోభవేత్ । ఇతిగుహ్యతమందేవిప్రోక్తంతుభ్యంవసున్ధరే ॥ ౮౦ ॥ శ్రుత్వాథపృథివీదేవీప్రీతిప్రవణమానసా । ఇష్టాభిర్వాగ్భిరతులంతుష్టావధరణీధరమ్ ॥ ౮౧ ॥ ధరణీ ॥

ధరణీకృతవరాహస్తుతిః.

నమస్తేదేవదేవేశవరాహవదనాచ్యుత । క్షీరసాగరసఙ్కాశవజ్రశృఙ్గమహాభుజ ॥ ౮౨ ॥ ఉద్ధృతాస్మిత్వయాదేవకల్పాదౌసాగరామ్భసః । సహస్రబాహునావిష్ణోధారయామిజగత్త్వహమ్ ॥ ౮౩ ॥ అనేకదివ్యాభరణయజ్ఞసూత్రవిరాజిత । అరుణారుణామ్బరధరదివ్యరత్నవిభూషిత ॥ ఉద్యద్భానుప్రతీకాశపాదపద్మనమోనమః । బాలచన్ద్రాభదంష్ట్రాగ్ర

* మద్దివ్యాలయవాయవ్యఇతి-ఇదానీం- మేరుశిఖరాద్వరాహభగవదాగమనస్యాత్రేతః పరమేవభావిత్వేపిపూర్వపూర్వకల్పతాదృశభగవదాగమననిబన్ధనతత్తత్క్షేత్రాలయాదిసమాఖ్యాసమారాధనాదివిశేషవ్యవహారాఅవిచ్ఛిన్నాఏవ - శ్రీరామేణాస్మిన్కల్పేసేతుబన్ధనాత్ప్రాగపిపూర్వకల్పకృతతత్కార్యమూలసేతుతీర్థవ్యవహారప్రసిద్ధివత్ - అతోమద్దివ్యాలయవాయవ్యఇత్యుక్తిర్నదోషాయవరాహక్షేత్రశ్రీవరాహభగవత్స్థానాదివ్యవహారప్రసిద్ధేస్సమ్భవాత్ అతఏవహివానుదేవాలయోమహానితిగిరేర్వానుదేవాలయత్వేనప్రసిద్ధిసద్భావఃప్రాగ్దర్శితః॥

మహాబలపరాక్రమ ॥౮౫॥ దివ్యచన్దనలిప్తాఙ్గతప్తకాఞ్చనకుణ్డల। ఇన్ద్రనీలమణిద్యోతిహేమాఙ్గదవిభూషిత ॥ ౮౬ ॥ వజ్రదంష్ట్రాగ్రనిర్భిణ్ణహిరణ్యాక్షమహాబల। పుణ్డరీకాభితామ్రాక్షసామస్వనమనోహర ॥౮౭॥ శ్రుతిసీమన్తభూషాత్మన్సర్వాత్మంశ్చారువిక్రమ। చతురాననశమ్భుభ్యాంవన్దితాయతలోచన ॥ ౮౮ ॥ సర్వవిద్యామయాకారశబ్దాతీతనమోనమః ॥ అనన్తవిగ్రహానన్తకాలకాలనమోనమః ॥ ౮౯ ॥ ఇతిస్తుత్వాఽచలాదేవీవవన్దేపాదయోర్విభుమ్। వన్దమానాంసముద్వీక్ష్యప్రీత్యోత్ఫుల్లవిలోచనః ॥౯౦॥ ఉద్ధృత్యధరణీందేవీమాలిలిఙ్గేఽథబాహుభిః। ఆఘ్రాయధరణీవక్త్రంవామాఙ్కేసన్నివేశ్యచ ॥ ౯౧ ॥ ఆరు

వరాహభగవతోధరణ్యాసాకం శేషాచలాగమనమ్.

హ్యగరుడేశానంజగామవృషభాచలమ్। మునీన్ద్రైర్నారదాద్యైశ్చస్తూయమానోమహీపతిః ॥ ౯౧ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరేపశ్చిమేలోకపూజితే। తదాద్యాస్తేశ్రీవరాహోమునీన్ద్రైస్తత్రపూజితః ॥ ౯౩ ॥ వైఖానసైర్మహాభాగైర్బ్రహ్మతుల్యైర్మహాత్మభిః ॥ వ్యాసః ॥ తద్దృ

అధ్యాయఫలశ్రుతిః.

ష్ట్వానారదసూతమునీనాముక్తవాన్పురా ॥ ౯౪ ॥ తదేతదహమశ్రౌషంతత్రనైమునిసంసది। యత్పృష్టోహంత్వయాసూతమాహాత్మ్యంధరణీభృతామ్ ॥ ౯౫ ॥ మయాతూక్తంయథావద్ధినారదాచ్చపురాశ్రుతమ్। యఇమంధర్మసంవాదమావయోస్సూతపావనమ్ ॥ ౯౬ ॥ పఠేద్వాదేవపురతోబ్రాహ్మణానాంపురస్తథా। సర్వేషామపివర్ణానాంశ్రావ్యతాంభక్తిపూర్వకమ్ ॥ ౯౭ ॥ సప్రతిష్ఠామవాప్నోతిపుత్రపౌత్రసమన్వితః। శృణ్వతామపిసర్వేషాంయదిష్టంతద్భవిష్యతి ॥ ౯౮ ॥ సూతః॥ ఇతిమేభగవాన్వ్యాసః ప్రోవాచమునిసేవితః। యథాశ్రుతంమయాపూర్వంకృష్ణద్వైపాయనాద్గురోః ॥ ౯౯ ॥ తత్తథాసర్వమేవాఽత్రమయాప్యుక్తంమునీశ్వరాః। శ్రుత్వాసూతవచస్త్విత్థంతేప్రీతమనసోఽభవన్ ॥ ౧౦౦ ॥ *ఋషయః ॥ సూతత్వయోక్తంభువిపర్వతేషుపుణ్యేషుపుణ్యస్యమహీధరస్య। మాహాత్మ్యమస్మాకమహీన్ద్రనామ్నః పా.

పాపహంమోక్షఫలప్రదాయకమ్ ॥౧౦౧॥ తతోవృషాద్రింసమ్ప్రాప్యవరాహోధరణీయుతః । కిముక్తవాన్ధరణ్యైసతన్నోబ్రూహిమహామతే ॥౧౦౨॥ ... ...

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే భూగోళోపాఖ్యానే ధరణీవరాహసంవాదే
శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే నారదస్యసుమేరుశిఖరస్థయజ్ఞవ
రాహదర్శనప్రాప్త్యాదికథనంనామ ప్రథమోఽధ్యాయః.

శ్రీవరాహమన్త్రారాధనవిధిః.

శ్రీసూతః॥ శృణుధ్వంమునయస్సర్వేకథాంపుణ్యాంపురాతనీమ్। * వైవస్వతేఽన్తరేపూర్వంకృతేపుణ్యతమేయుగే ॥ ౧ ॥ నారాయణాద్రౌదేవేశంనివసన్తంక్షమాపతిమ్ । వరాహరూపిణందేవంధరణీసఖిభిర్వృతా ॥౨॥ ప్రణమ్యపరిపప్రచ్ఛరక్తపద్మాయతేక్షణమ్ ॥ ధరణీ ॥ ఆరాధ్యఃకేనమన్త్రేణభవాన్ప్రీతోభవిష్యతి ॥ 3 ॥ తన్మేవదత్వందేవేశయఃప్రియోమాభవతస్సదా । జపతాంసర్వసమ్పత్తికారకంపుత్రపౌత్రదమ్ ॥ ౪ ॥ సార్వభౌమ్యప్రదంచైవకామినాంకామదంసదా । అన్తేయస్త్వాత్మపదప్రాప్తింప్రదాతినియతాత్మనామ్ ॥ ౫ ॥ ఏవంభూతంవదప్రీత్యామయివారాహమానద ॥ శ్రీసూతః॥ ఇతిపృష్టస్తయాభూమ్యాప్రాహప్రీతిస్మితాననః ॥ ౬ ॥ శ్రీవరాహః ॥ శృణుదేవిపరంగుహ్యంసద్యస్సమ్పత్తికారకమ్ । భూమిదంపుత్రదంగోప్యమప్రకాశ్యంకదాచన॥ ౭ ॥ కిఞ్చిత్స్నేహాత్ప్రవాచ్యంభక్తాయనియతాత్మనే । * ఓంనమశ్శ్రీవరాహాయధరణ్యుద్ధరణాయచ ॥౮॥ వహ్నిజాయాసమాయుక్తస్సదాజప్యోముముక్షుభిః । అయంమన్త్రోధరాదేవిసర్వసిద్ధిప్రదాయకః ॥౯॥ ఋషిస్సఙ్కర్షణఃప్రోక్తోదేవతాత్వహమేవహి । ఛన్దఃపఙ్క్తిస్సమాఖ్యాతాశ్రీంబీజంసముదాహృతమ్ ॥ ౧౦ ॥ చతుర్లక్షంజపేన్మన్త్రంసద్గురోర్లబ్ధతన్మనుః । జుహుయాత్పాయసాన్నంవైక్షౌద్రసర్పిస్సమన్వితమ్ ॥౧౧॥

---

* వైవస్వతేఽన్తరే—వర్తమానశ్వేతవరాహకల్పీయవైవస్వతమన్వన్తరే- పూర్వం—పుణ్యతమేకృతేయుగే—ప్రథమప్రవృత్తకృతయుగే.

అథధ్యానంప్రవక్ష్యామిమనశ్శుద్ధిప్రదాయకమ్ । శుద్ధస్ఫటికశైలాభంర
క్తపద్మదళేక్షణమ్ ॥ ౧౨ ॥ వరాహవదనంసౌమ్యంచతుర్బాహుంకిరీ
టినమ్ । శ్రీవత్సవక్షసంచక్రశఙ్ఖాభయకరామ్బుజమ్ ॥ ౧౩ ॥ వామో
రుస్థితయాయుక్తంత్వయామాంసాగరామ్బరే । రక్తపీతామ్బరధరం
రక్తాభరణభూషితమ్ ॥ ౧౪ ॥ శ్రీకూర్మపృష్ఠమధ్యస్థశేషమూర్ధాబ్జ
సంస్థితమ్ । ఏవంధ్యాత్వాజపేన్మన్త్రంసదాచాష్టోత్తరంశతమ్ ॥౧౫॥
సర్వాన్కామానవాప్నోతి మోక్షంచాన్తేవ్రజేద్ధ్రువమ్ । ప్రోక్తంమ
యాతేధరణియత్పృష్టోహంత్వయాఽమలే ॥ ౧౬ ॥ అతఃకింతేవ్యవసితం

శ్రీవరాహమన్త్రేణధర్మాదీనాం స్వాభీష్టసిద్ధికథనమ్.

బ్రూహితద్విమలాననే ॥ శ్రీసూతః ॥ ఏతచ్ఛ్రుత్వాతతోభూమిఃపప్ర
చ్ఛపునరేవతమ్ ॥ ౧౭ ॥ కేనైవానుష్ఠితం దేవపురాప్రాప్తంఫలంచ
కిమ్ । ఇతిపృష్టఃపునర్దేవశ్శ్రీవరాహోఽబ్రవీదిదమ్ ॥ ౧౮ ॥ పురాకృ
తయుగేదేవిధర్మోనామమనుర్మహాన్ । బ్రహ్మణోఽముంమనుంలబ్ధ్వా
జప్త్వాఽస్మిన్ధరణీధరే ॥ ౧౯ ॥ మాంచదృష్ట్వావరంలబ్ధ్వాప్రాప్తోఽభూ
న్మామకమ్పదమ్ । ఇన్ద్రోదుర్వాససశ్శాపాత్పరాభ్రష్టస్త్రివిష్టపాత్ ॥
అనేనేష్ట్వాఽత్రమాందేవిపునఃప్రాప్తస్త్రివిష్టపమ్ । అన్యోపిమునయో
భూమేజప్త్వాప్రాప్తాఃపరాఙ్గతిమ్ ॥ ౨౦ ॥ అనన్తఃపన్నగాధీశోప్యాముం
లబ్ధ్వాఽథకశ్యపాత్ । శ్వేతద్వీపేజపిత్వైవబభూవధరణీధరః ॥ ౨౧ ॥
తస్మాజ్జప్యస్సదాచేహమనుస్సర్వైశ్చధర్మిభిః॥ శ్రీసూతః॥ ఏతచ్ఛ్రుత్వాఽ
థసుప్రీతాపునఃప్రాహధరాధరమ్ ॥ ౨౩ ॥ ధరణీ॥ వేఙ్కటాఖ్యేమహా
శైలేశ్రీనివాసోజగత్పతిః । కదాహ్యాయాతిదేవేశశ్శ్రీభూమిసహితోఽ
మలః ॥ ౨౪ ॥ కథంకల్పాన్తరస్థాయీభవిష్యతిజనార్దనః । ఏతద్బ్రూ
హివరాహత్వన్మహాకౌతూహలంమమ॥ ౨౫॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే భూగోళోపాఖ్యానే ధరణీవరాహసం

వాదే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవరాహమన్త్రా

ధనవిధ్యాదికథనంనామ ద్వితీయోఽధ్యాయః.

అగస్త్యప్రార్థనయా భగవతస్సర్వజనదృగ్గోచరత్వకథనమ్.

శ్రీవరాహః॥ హన్త తే కథయిష్యామి పురావృత్తం వరాననే। శృణు పుణ్యం మహాదేవి * సభవిష్యం సహోత్తరమ్॥ ౧॥ వైవస్వతేఽన్తరే దేవి § పూర్వే కృతయుగేఽన్తరే। వాయోస్తపో మహద్దృష్ట్వా శ్రీభూమిసహితోఽనఘ॥ ౨॥ ఆగచ్ఛచ్ఛ్రీనివాసశ్చ స్వామిపుష్కరిణీతటే। దక్షిణేఽస్మిన్పుణ్యతమే విమానే నష్టసంజ్ఞితే॥ ౩॥ వసిష్యతి చ శ్రీకాన్తో వాయోః ప్రియకరో హరిః। తదారభ్య హృషీకేశస్సనాన్యారాధితోఽనిశమ్॥ ఆకల్పాన్తమదృశ్యోఽస్మిన్విమానేఽసౌ వసిష్యతి॥ ధరణీ॥ అదృశ్యో భగవానస్తు కథం దృశ్యో భవిష్యతి॥ ౫॥ శ్రీనివాసోఽపి దేవేశో భవద్దక్షిణపార్శ్వగః। ఏతద్వద సురాధీశ జనైరారాధ్యతే కథమ్॥ ౬॥ శ్రీవరాహః॥ అగస్త్యోఽస్మిన్ త్సమాసాద్య ‡ పురా దేవం సనాతనమ్। ఆరాధ్య ద్వాదశాబ్దాన్ సంప్రీణయిత్వా పునః పునః॥ ౭॥ యయాచే తత్ర సాన్నిధ్యం భవాన్దృశ్యో భవత్వితి। ఏవముక్తో హృషీకేశశ్శ్రీభూమిసహితో ధరే॥ ౮॥ శ్రీభగవాన్॥ అహం దృశ్యో భవిష్యామి త్వత్కృతే సర్వదేహినామ్। ఏతద్విమానం దేవర్షే నదృశ్యం స్యాత్కదాచన॥ ౯॥ ఆకల్పాన్తం మునీన్ద్రాస్మిన్దృశ్యోఽహం నాత్ర సంశయః। మునిస్తద్వచనం శ్రుత్వా ప్రీతః ప్రాయాత్స్వమాశ్రమమ్॥ ౧౦॥ తతశ్చతుర్భుజో దేవస్సుదృశ్యోఽభూన్నరాదిభిః। విమానే మునిచిన్త్యేఽస్మిన్నా + సితాచతథోత్తరమ్॥ ౧౧॥ ఆరాధ్యమానస్సృష్టేన వాయునా సేవితస్సదా। ఏవం గతే మహాకాలే చతుర్యుగసమన్వితే॥

---

* సభవిష్యం - అస్మిన్కల్పే వర్తిష్యమాణ వృత్తాన్తసహితం- సహోత్తరం- ఇతఉత్తరస్మిన్నపికల్పే వర్తిష్యమాణవృత్తాన్తసహితం- పురావృత్తం- పూర్వకల్పే నిర్వృత్తం చరిత్రం-కథయిష్యామి-అయంభావః-లోకరక్షార్థభువనమధ్య భగవదావిర్భావాదిరూపచరిత్రస్య ప్రతికల్పమేకరూపతయా వృత్తవర్తమానవర్తిష్యమాణకల్పవృత్తాన్తేష్వేకతరాభిధానేతస్మిన్నేవాన్తర్భూతమితరత్తత్సరూపతయైవహోన్నేతుంశక్యమితి.

§ పూర్వే వైవస్వతేఽన్తరే- పూర్వకల్పీయవైవస్వతమన్వన్తరే-కృతయుగేఽన్తరే-ఆదిమకృతయుగకాలే- పూర్వకల్పవైవస్వతమన్వన్తర వృత్తాన్తమభిధాయైతత్కల్పవైవస్వత మన్వన్తరేపి తథావిధవృత్తాన్తస్య భావిత్వమభిధీయతే వరాహభగవతా ధరణీం ప్రతి. ‡ పురా పూర్వకల్పే. + ఆసితాచతథోత్తరమితి పూర్వకల్పాగస్త్యవృత్తాన్తతుల్యాగస్త్యవృత్తాన్తస్యాస్మిన్నపికల్పే భావిత్వముచ్యతే.

మిత్రవర్మణ ఆకాశరాజాఖ్యసుతోత్పత్తికథనమ్.

అష్టావింశతిమే జాతే ద్వాపరాన్తే వసున్ధరే । యుద్ధే చ భారతేఽతీతే తిష్యే సతి యుగే తథా ॥ ౧౩ ॥ విక్రమార్కాదయో భూపాశ్శకాశ్శూద్రాదయస్తథా । గమిష్యన్తి స్వర్గలోకం మామజ్ఞాత్వా నరాననే ॥౧౪॥ తతస్సోమకులోద్భూతో మిత్రవర్మా మహారథః । తుణ్డీరమణ్డలే రాజా నారాయణపురే వసన్ ॥ ౧౫ ॥ * భవిష్యతి వరారోహే మహాభాగ్యోదయో మహాన్ । తస్మిఞ్ఛాసతి భూలోకం ధర్మేణ పృథివీపతౌ ॥ ౧౬ ॥ అకృష్టపచ్యా పృథివీ సర్వసస్యవిభూషణా । నిరీతికోఽభవత్సర్వో జనో ధర్మసమన్వితః ॥ ౧౭ ॥ తస్య పత్నీ సమభవత్పాణ్డ్యకన్యా మనోరమా । తస్యాం జజ్ఞే కులోత్తంసోపి యన్నామా సుతోఽస్య వై ॥ ౧౮ ॥ తస్య పత్నీ తు ధరణీ నామ్నాఽసీచ్ఛకవంశజా । తస్మిన్రాజ్యం వినిక్షిప్య మిత్రవర్మా నృపోత్తమః ॥ ౧౯ ॥ యయౌ తపోవనం పుణ్యం వేఙ్కటాద్రేస్సమీపతః ।

ధరణీతలాత్పద్మావత్యుత్పత్తిక్రమః.

ఆకాశనామా తు మహాన్రాజాఽభూత్సార్వభౌమకః ॥ ౨౦ ॥ ఏకదారవ్రత్తో రాజా ధరణీసక్తచేతనః । యజ్ఞార్థం శోధయామాస భువమారణితీరతః ॥ ౨౧ ॥ కాఞ్చనేన హలేనైవ కృష్యమాణే ధరాతలే । బీజముష్టిం వికిరతా దృష్టా కన్యా ధరోద్గతా ॥ ౨౨ ॥ పద్మశయ్యాగతా రమ్యా సర్వలక్షణలక్షితా । తప్తజామ్బూనదమయీ పుత్రికేవ విరాజతీ ॥ ౨౩ ॥ తాం దృష్ట్వా స మహీపాలో విస్మయోత్ఫుల్లలోచనః । ఆదాయ తనయా చేయం మమైవేతి పునః పునః ॥ ౨౪ ॥ జహర్ష మన్త్రిభిశ్చైనం ప్రాహ వాగశరీరిణీ । సత్యం తనైవ తనయా వర్ధయస్వ సులోచనామ్ ॥ ౨౫ ॥ తతః ప్రీతమనా రాజా స్వపురం ప్రవివేశ హ । ఆహూయ ధరణీం దేవీమిదమాహ మహీపతిః ॥ ౨౬ ॥ దేవదత్తామిమాం పశ్య భూతలాదుత్థితాం మమ । ఆవాభ్యాం తదపుత్రాభ్యాం పుత్రీయం భవితా ధ్రువమ్ ॥ ౨౭ ॥ ఇత్యుక్త్వా ప్రదదౌ దేవ్యా హస్తే ప్రీత్యా వియన్నృపః । తస్యాం గృహం ప్రవిష్టా

భవిష్యతీత్యాద్యర్థం - ఏతత్కల్పభావివృత్తాన్తపరం - తస్మిఞ్ఛాసతీత్యాద్యుపరితనగ్రన్థః పూర్వకల్పవృత్తాన్తపరః - తస్మిన్ - ఉక్తరాజసమాననామని పృథివీపతౌ - పూర్వకల్పీయనృపే । ధర్మేణ భూలోకం శాసతి సతీత్యర్థో బోధ్యః.

యాంధరణీగర్భమాదధౌ ॥ ౨౮ ॥ వియన్నృపశ్చసుప్రీతోవీక్ష్యస్నిగ్ధ
విలోచనాం । ఉవాచఫలితాసుభ్రూలతాసాన్త్వానికీచమే ॥ ౨౯ ॥ అథసా

* ఆకాశరాజస్యధరణ్యాఖ్యపత్న్యాంవసుదానాఖ్యసుతోత్పత్తిక్రమః. *

ధరణీదేవీకాలేకమలలోచనా । సుప్రశస్తేముహూర్తేచస్వోచ్చసంస్థే
షుపఞ్చసు ॥ ౩౦ ॥ గ్రహేషుసుషువేపుత్రంమేషస్థేచదివాకరే । దేవ
దున్దుభయోనేదుఃపుష్పవృష్టిర్గృహేఽపతత్ ॥ ౩౧ ॥ వవౌవాయుస్సు
ఖస్పర్శస్సజ్జనస్తదిపసేతదా । పుత్రసూతిప్రవక్తౄణాంసుప్రీతఃపుత్రజ
న్మని ॥ ౩౨ ॥ సర్వస్వదానమకరోచ్ఛత్రచామరవర్జితమ్ । కపిలాకో
టిదానఞ్చవృషభాణాంశతాధికమ్ ॥ ౩౩ ॥ దివసేద్వాదశేపుణ్యేజాత
కర్మాదికాఃక్రియాః । చకారనామధేయఞ్చవసుదానఇతిస్వయమ్ ॥ ౩౪ ॥
శ్రీవరాహః ॥ ఆకాశతనయోదేవివసుదానో మనోరమః । వవృధేదివ
సైర్బాలశ్శుక్లపక్ష ఇవోడురాట్ ॥ ౩౫ ॥ ఉపనీతోవినీతోఽసౌగురుభి
ర్బ్రహ్మపారగైః । పితురస్త్రాణిశస్త్రాణిమన్త్రవత్సోఽప్యశిక్షయత్ ॥
చతుష్పాదంధనుర్వేదం సాఙ్గోపాఙ్గమధీతవాన్ । పితాతేనాతిబలినాదు
రాధర్షఃపరైరభూత్ ॥ ౩౬ ॥ ఆకాశ ఇవనిష్పఙ్కోగ్రీష్మేభానుమతా
యుతః । వైశాఖ ఇవమధ్యాహ్నేదుస్సహోదుర్నిరీక్షకః ॥ ౩౭ ॥ *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణేభూగోళోపాఖ్యానే ధరణీవరాహసంవాదే
శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేఽగస్త్యప్రార్థనయాభగవతస్సర్వ
జనదృగ్గోచరత్వాదికథనంనామ తృతీయోఽధ్యాయః.

ఉద్యానవాసిన్యాఃపద్మావత్యాస్సమీపమ్ప్రతినారదాగమనమ్.

ధరణీ ॥ ఉక్తంభగవతాతస్యవియత్పుత్రస్యనామచ । అయో
నిజాయాస్తత్సుతాయాఃకింనామచతదాకరోత్ ॥ ౧ ॥ శ్రీసూతః ॥ ఇ
తిపృష్టఃపునఃప్రాహశ్రీవరాహోజగత్పతిః ॥ శ్రీవరాహః ॥ ఆకాశరా
జోమతిమాంస్తాందృష్ట్వాకమలేశయామ్ ॥ ౨ ॥ పద్మినీతిచనామ్నావై
చకారవసుధాసుతామ్ । తాంతుయౌవనసమ్పన్నాం సఖీభిఃపరివారి
తామ్ ॥౩॥ ఆరామేవిహరన్తీఞ్చశుకకోకిలనాదితే । యదృచ్ఛయాఽగ
తస్తత్రనారదోమునిసత్తమః ॥ ౪ ॥ వనలక్ష్మీమివాలోక్యవిస్మయాదిద

మబ్రవీత్ ॥ నారదః ॥ కాసికస్యసుతాభీరుహ స్త్రందర్శయమేతవ ॥ ౫ ॥ ఇత్యుక్తాసాసుచార్వఙ్గీస్వాత్మానంమునయేఽబ్రవీత్ । వియద్రాజసుతాబ్ర హ్మన్లక్షణానివదస్వమే ॥ ౬ ॥ ఇత్యుక్తస్సతయాపాప్రాహనారదోము

నారదోదీరితపద్మావతీశరీరసులక్షణాని.

నిసత్తమః ॥ నారదః ॥ శృణుత్వంచారువదనేలక్షణానివదామితే ॥ ౭ ॥ పాదౌప్రతిష్ఠితౌసుభ్రురక్తపద్మదళాన్వితౌ । పాదాఙ్గుళ్యస్సమారక్తా రక్తతుఙ్గనఖాన్వితాః ॥ ౮ ॥ గుల్ఫౌగూఢౌసమావేతౌ జఙ్ఘేచారో మశేశుభే । జానునీసమసుస్నిగ్ధేసమావూరూక్రమాదురూ ॥ ౯ ॥ నితమ్బౌపృథుళౌపీనౌ జఘనంచిన్త్యమేవహి । నాభిర్మణ్డలవాన్ని మ్నఃపార్శ్వేతేమేచకావుభౌ ॥ ౧౦ ॥ త్రివళీలలితంమధ్యంరోమ రాజివిరాజితమ్॥ స్తనౌపీనౌఘనౌస్నిగ్ధావున్నతౌమగ్నచూచుకౌ ॥ ౧౧ ॥ కరౌతేరక్తపద్మాభౌపద్మరేఖాసమన్వితౌ । సుసూక్ష్మారక్తసత్పర్వాని రన్తరసమాఙ్గుళీ ॥ ౧౨ ॥ శుకతుణ్డసమాకారనఖపఙ్క్తివిరాజితౌ । దీర్ఘౌచకోమళౌభద్రే భుజౌతేపుష్పదణ్డవత్ ॥ ౧౩ ॥ పృష్ఠన్తేవేది వద్భాతివిలగ్నమృజుమధ్యమమ్ । కణ్ఠస్తురక్తదీర్ఘశ్చస్కన్ధౌచావనతౌ శుభే ॥ ౧౪ ॥ ముఖంప్రసన్నంసతతమకళఙ్కశశిప్రభమ్ । కపో లౌకనకాదర్శసదృశౌకుణ్డలోజ్జ్వలౌ ॥ ౧౫ ॥ తిలపుష్పసమాకా రానాసికాతేశుభాననే । అకళఙ్కాష్టమీచన్ద్రసదృశోఽతిమనోహ రః ॥ ౧౬ ॥ దృశ్యతేఽయంలలాటస్తేనీలాళకసుశోభితః । మూర్ధాతే సమవృత్తశ్చస్నిగ్ధాయతకచాన్వితః ॥ ౧౭ ॥ స్మితసంశోభిదశనంబి మ్బాధరసమన్వితమ్ । ముఖంతేవిష్ణుయోగ్యంస్యాదితిమేధీయతేమతిః ॥ నాభిస్తేదక్షిణావర్త ఆవర్తఇవగాఙ్గజః । త్వంహిక్షీరాబ్ధిసమ్భూతాల క్ష్మీరివహిదృశ్యసే ॥ ౧౮ ॥ శ్రీవరాహః ॥ ఇత్యుక్త్వాపూజితస్తాభిర్నా రదోఽన్తర్దధేతదా । ఏతచ్ఛ్రుత్వాఽథతత్సఖ్యస్తామూచుఃపద్మినీంసఖీ మ్ ॥ ౨౦ ॥ వనంగచ్ఛామపుష్పార్థంవసన్తస్సముపాగతః । కర్ణికారా

పద్మావత్యాస్సఖీభిస్సాకంపుష్పాటవీగమనమ్.

శ్చచూతాశ్చచమ్పకాఃపారిభద్రకాః ॥ ౨౧ ॥ పాలాశాఃపాటలాఃకు న్దారక్తాశోకాశ్చపుష్పితాః । పద్మిన్యస్సిన్ధువారాశ్చమాలత్యోయూథి

కాలతాః ॥ ౨౨ ॥ కల్హారకరవీరాశ్చ సజ్ఝురాదివపుష్పితాః । పుష్పాం
చయనంకుర్మోవనేస్మింత్సుమనోహరే ॥ ౨౩ ॥ ఇత్యుక్త్వా తావనంజగ్ముర
కాశతనయాయుతాః । పుష్పాణ్యాహరమాణాస్తువిచరన్త్యస్తతస్తతః ।
కఞ్చద్గజేన్ద్రిందదృశుశ్శుభ్రివన్తద్వయోజ్జ్వలమ్ । గణ్డభిత్తితలోద్భూ
తమదధారాద్వయాకులమ్ ॥ ౨౫ ॥ ఉన్నతంకరిణీయూథైస్సముపే
తంరజోజ్జ్వలమ్ । ఘూత్కారిపుష్కరప్రోద్యచ్ఛీకరాపూరితాననమ్ ॥
దృష్ట్వాచోద్విగ్నహృదయాఽననస్పతిముపాశ్రితాః । ఏతస్మిన్నన్తరేచాశు

మృగయార్థంపుష్పాటవీమ్ప్రతి శ్రీనివాసాగమనమ్.

దదృశుర్హయముత్తమమ్ ॥ ౨౭ ॥ అకళఙ్కస్సుధవళంజాముమ్బూనదపరి
ష్కృతమ్ । స్ఫురద్విద్యుల్లతాయుక్తశరన్మేఘమివోన్నతమ్ ॥ ౨౮ ॥ తస్మిం
స్తుపురుషంకృష్ణంమదనాకారవర్చసమ్ । పుణ్డరీకదళాకారకర్ణాన్తాయ
తలోచనమ్ ॥ ౨౯ ॥ సుసూక్ష్మక్షౌమసంవీతనీలచూళికయోజ్జ్వలమ్ ।
పద్మరాగమణిద్యోతిస్ఫురత్కుణ్డలమణ్డితమ్ ॥ ౩౦ ॥ సువర్ణరత్ననిచిత
శార్ఙ్గదివ్యధనుర్ధరమ్ । అపరేణకరేణైవవహన్తంకాఞ్చనంశరమ్ ॥౩౧॥
పీతకౌశేయసుసంవీతకటిదేశంసుమధ్యమమ్ । రత్నకఙ్కణకేయూరకటి
సూత్రవిరాజితమ్ ॥ ౩౨ ॥ విశాలవక్షస్సంశోభిదక్షిణావర్తసంయుత
మ్ । స్వర్ణయజ్ఞోపవీతేనస్ఫురత్స్కన్ధంమనోహరమ్ ॥ ౩౩ ॥ ఈహామృ
గంసముద్దిశ్యమహావేగాదనుద్రుతమ్ । తందృష్ట్వావిస్మితానార్యస్సస్మితా
స్తస్థురత్రవై ॥౩౪॥ తందృష్ట్వాహయమారూఢంగజేన్ద్రోఽన్భ్రమమస్తకః ।
తుణ్డముద్ధృత్యగర్జన్వైవినివృత్యయయౌవనమ్ ॥ ౩౫ ॥ తస్మిన్గతేగజేత
త్రహయారూఢస్సమాయయౌ । ఈహామృగంవిచిన్వానఃపుష్పలావీసమీ

భగవతఃకన్యకానాఞ్చాన్యోన్యసంవాదః.

పతః ॥ ౩౬ ॥ తాస్సమేత్యసచోవాచతురగోపరిసంస్థితః । అత్రాగ
తోమృగఃకశ్చిదీహామృగ ఇతీరితః ॥ ౩౭ ॥ దృష్టోవాభవతీభిస్సబ్రూత
మేకన్యకా ఇతి ॥ శ్రీవరాహః ॥ ప్రత్యూచుస్తాస్తుతంకన్యాదృష్టోఽస్మాభి
ర్నకశ్చన ॥౩౮॥ కిమర్థమాగతోఽస్మాకంవనంవరధనుర్ధరః । అత్రావధ్యా
మృగాస్సర్వేవర్తమానానిషాదప ॥ ౩౯ ॥ ఆశుగచ్ఛవనాదస్మాదాకా
శాత్మజపాలితాత్ । ఇతితాసాంవచశ్శ్రుత్వాహయాదవరురోహసః ॥

కాస్తుయూయమియంచాపికనకామ్బుజసన్నిభా । సుభగాచారుసర్వా
ఙ్గీపీనోన్నతపయోధరా ॥౪౧॥ బ్రూతమేఽహంగమిష్యామిశ్రుత్వాస్వ
స్యాఽలయంగిరిమ్ । ఇతితస్యవచశ్శ్రుత్వాధరణ్యాత్మజయేరితా ॥౪౨॥
సఖీపద్మావతీప్రాహ నిషాదంపర్వతాలయమ్ । ఆకాశరాజతనయావ
సుధాతలసమ్భవా ॥౪౩॥ అస్మాకంనాయికాపూరపద్మినీనామనామ
తః । బ్రూహిత్వంసుభగాకారకిన్నామాకస్యవాసుతః ॥౪౪॥ జాతిః
కాకుత్ర తేవాసఃకిమర్థంత్వమిహాగతః । ఇతిపృష్టస్సతాఃప్రాహమన్దస్మి
తముఖామ్బుజః ॥౪౫॥ దివాకరకులంప్రాహురస్మాకన్తుపురావిదః ।
యస్యనామాన్యనన్తానిపావనానిమనీషిణామ్ ॥౪౬॥ వర్ణతోనామతశ్చా
పికృష్ణంప్రాహుస్తపస్వినః । బ్రహ్మద్విషాంసురారీణాంయస్యచక్రంభ
యావహమ్ ॥౪౭॥ యస్యశఙ్ఖధ్వనింశ్రుత్వామోహమీయుర్హివైరిణః ।
యస్యైవధనుషస్తుల్యంధనుర్నైవామరేష్వపి ॥౪౮॥ తంమాంవీరప
తింప్రాహుర్వేఙ్కటాద్రినివాసినమ్ । తస్మాదద్రితటాత్సోఽహంనిషాదై
రనుగైర్వృతః ॥౪౯॥ మృగయార్థంహయారూఢోయుష్మాకంవన
మాగతః। మయాప్యనుద్రుతఃకశ్చిన్మృగోవాయుగతిర్యయా॥౫౦॥ తమ
దృష్ట్వావనంపశ్యన్దృష్టవాంత్సుభగామిమామ్। కామాదిహాగతోఽహం
వోమయాకింలభ్యతేత్వియమ్ ॥౫౧॥ ఇతికృష్ణవచశ్శ్రుత్వాక్రుద్ధా
స్తాఃపునరబ్రువన్। ఆకాశరాజోదృష్ట్వాత్వాంకృత్వానిగళబన్ధనమ్ ॥౫౨॥
యావన్నయతితావత్త్వంగచ్ఛశీఘ్రంస్వమాలయమ్ । తర్జితస్తాభిరేవం
సహాయమారుహ్యశీఘ్రగమ్ ॥౫౩॥ యుక్తస్స్వానుచరైస్సర్వైర్యయౌ
ద్రుతతరంగిరిమ్ ॥౫౩౪॥ ... ... *

ఇతిశ్రీవారాహపురాణే భూగోళోపాఖ్యానే ధరణీవరాహసం
వాదే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే - ఉద్యానవాసిన్యాః
పద్మావత్యాస్సమీపమ్ప్రతినారదాగమన శ్రీశ్రీనివాస
మృగయాదివర్ణనంనామ చతుర్థోధ్యాయః.

పద్మావతీదర్శనేన శ్రీనివాసస్య మోహప్రాప్తిః.

శ్రీవరాహః ॥ సమ్ప్రాప్య స్వాలయం దివ్య మవతీర్య హయోత్తమాత్ । విసృజ్య స్వానుగాన్ సర్వాన్దేవాన్ కిరాతరూపకాన్ ॥ ౧ ॥ విశ్రమధ్వమితి ప్రోచ్య వివేశ మణిమణ్డపమ్ । ఆరుహ్య మణిసోపానం పఞ్చకక్ష్యా అతీత్య చ ॥ ౨ ॥ ముక్తాగృహం సమాసాద్య తస్మిన్దోలాయితే శుభే । నవరత్నమయే మఞ్చే సంవివేశాఽవశో హరిః ॥ ౩ ॥ సంస్మరన్ పద్మగర్భాఽభాం తామేవాయతలోచనామ్ । తనుమధ్యాం పీనకుచాం మన్దస్మితముఖామ్బుజామ్ ॥ ౪ ॥ క్షీరాబ్ధితనయామేవ మేనే పద్మోద్భవాం శుభామ్ । తస్యాం గతమనా దేవశ్శ్రీనివాసో ముమోహ చ ॥ ౫ ॥

ముహ్యమానం శ్రీనివాసమ్ప్రతి వకుళమాలికోక్తిః.

తతో మధ్యాహ్నసమయే కృత్వాఽన్నం దివ్యముత్తమమ్। సూపదంశం సుగన్ధం చ దేవార్హమతిశోభనమ్ ॥ ౬ ॥ శుద్ధాన్నం పాయసాన్నం చ గౌడం ముద్గాన్నమేవ చ । కృత్వా పఞ్చవిధాఽపూపాన్ పూరికావటకానపి ॥ ౭ ॥ దేవం ద్రష్టుం యయౌ శీఘ్రం సఖీ వకుళమాలికా । పద్మావతీపద్మపత్రాచిత్రరేఖాసమన్వితా ॥ ౮ ॥ నివేశ్య ద్వారి దేవస్య తాస్సర్వాః ప్రమదోత్తమాః । వివేశ తత్సమీపం సా స్వయం వకుళమాలికా ॥ ౯ ॥ గత్వా సమీపం దేవస్య వవన్దే భక్తిభావతః । దృష్ట్వాఽథ దేవం వివశం పర్యఙ్కే రత్నభూషితే ॥ ౧౦ ॥ పాదసంవాహనం కృత్వా నిమీలితవిలోచనమ్ । తం ధ్యాయమానం కిమపి వ్యాజహార సువిస్మితా ॥౧౧॥ ఉత్తిష్ఠ దేవదేవేశ కిం శేషే పురుషోత్తమ । పరమాన్నం కృతం దేవ భోక్తుమాగచ్ఛ మాధవ ॥ ౧౨ ॥ కిం వా త్వమార్తవచ్ఛేషే సర్వలోకార్తినాశన। మృగయామటతా దేవ కిం దృష్టం భవతా వనే ॥ ౧౩ ॥ అవస్థా తే విశాలాక్ష కాముకస్యేవ దృశ్యతే । కా దృష్టా దేవకన్యా వా మానుషీ వాఽహికన్యకా ॥ ౧౪ ॥ బ్రూహి మే త్వమచిన్త్యాత్మన్ కన్యాం తాం చిత్తహారిణీమ్ ॥ శ్రీవరాహః ॥ తస్యాస్తద్వచనం శ్రుత్వా నిశ్వాసమకరోద్విభుః ॥ ౧౫ ॥ నిశ్వసన్తం పునః ప్రాహ ప్రీతా వకుళమాలికా । ఏవం మనోహరాకారా సా తవాపి పురుషోత్తమ ॥ ౧౬ ॥ తామహో చద్మవేషీ కేశో వక్ష్యామి శృణు త

శ్రీనివాసోక్తపద్మావతీపరిణయకారణాని.

త్త్వతః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ పురా త్రేతాయుగే పుత్త్రి రావణం హతవాన
హమ్ ॥ ౧౭ ॥ తదా వేదవతీ కన్యా సాహాయ్యమకరోచ్ఛ్రియః । సీతా
రూపాఽభవల్లక్ష్మీర్జనకస్య మహీతలాత్ ॥ ౧౮ ॥ గతే మయి తు మారీచం
హన్తుం పఞ్చవటీవనే । మమానుజోఽపి మామేవ సీతయా చోదితోఽన్వ
యాత్ ॥౧౯॥ తదన్తరే రాక్షసేన్ద్రో హర్తుం సీతాముపాయయౌ । అగ్ని
హోత్రగతో వహ్నిస్తం జ్ఞాత్వా రావణోద్యమమ్ ॥ ౨౦ ॥ ఆదాయ
సీతాం పాతాళే స్వాహాయాం సన్నివేశ్య చ । తేనైవ రక్షసా స్పృష్టాం పు
రా వేదవతీం శుభామ్ ॥ ౨౧ ॥ అగ్నౌ విసృష్టదేహాం తాం సంహర్తుం రా
వణం పునః । సీతాయా రూపసదృశీం కృత్వా చైవోత్ససర్జ హ ॥ ౨౨ ॥
సా రావణహృతా భూత్వా లఙ్కాయాం చ నివేశితా । హతే తు రావణే
పశ్చాత్పునరగ్నిం వివేశ సా ॥ ౨౩ ॥ అగ్నిస్తు రక్షితాం లక్ష్మీం స్వాహా
యాం మమ జానకీమ్ । దత్త్వా హస్తే చ మామాహ సీతయా సహితం శిఖీ ॥
ఇయం వేదవతీ దేవ సీతాయాః ప్రియకారిణీ । సీతార్థం రాక్షసపురే తే
న బన్దీకృతా స్థితా ॥ ౨౫ ॥ తస్మాదేనాం వరేణైవ ప్రీణయ త్వం శ్రియా స
హ । ఇతి వహ్నివచశ్శ్రుత్వా సీతా మామవదచ్ఛుభే ॥ ౨౬ ॥ మమ
ప్రీతికరీ నిత్యమియం వేదవతీ విభో । తస్మాత్పరం భాగవతీం దేవైనాం వర
య ప్రభో ॥ ౨౭ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ తథా దేవి కరిష్యామి హ్యష్టావిం
శే కలౌ యుగే । తావదేషా బ్రహ్మలోకే వసత్వమరపూజితా ॥ ౨౮ ॥
పశ్చాత్తు భూమితనయా భవిష్యతి వియత్సుతా । ఇతి దత్తవరా పూర్వం
మయా లక్ష్మ్యా చ సున్దరీ ॥ ౨౯ ॥ అద్య నారాయణపురే సమ్భూతా ధ
రణీతలాత్ । పద్మా సమా పద్మనేత్రీ పద్మాదత్తవరా సతీ ॥ ౩౦ ॥ స
ఖీభిరనురూపాభిర్వనే పుష్పాణి చిన్వతీ । మృగయామటతా తత్ర మయా
దృష్టా మనోరమా ॥ ౩౧ ॥ తస్యా రూపం మయా వక్తుం న శక్యం శతహా
యనైః । లక్ష్మ్యైవ చ తయా మేఽద్య సఙ్గమో భవితా యది ॥ ౩౨ ॥ ప్రాణా
స్థిరా భవిష్యన్తి సత్యమిత్యవధారయ । త్వం తత్ర గత్వా తాం కన్యాం దృ

వియద్రాజపురం ప్రతి వకుళమాలికాగమనమ్.

ష్ట్వా వకుళమాలికే ॥ ౩౩ ॥ జానీహి రూపలావణ్యాదియం యోగ్యేతి చా

స్యవై । అనవద్యావిశాలాక్షీపద్మేన్దీవరలోచనా ॥ ౩౪ ॥ ఇత్యుక్త్వా మో
హమాపన్నంతంప్రాహవకుళాపునః । ఇతోగచ్ఛామి దేవేశ మనోజ్ఞాత
వయత్రసా ॥ ౩౫ ॥ మార్గంవదరమాధీశగమిష్యేయేనతాంప్రతి । ఏ
వముక్తోరమాధీశస్తాంప్రాహవకుళస్రజమ్ ॥ ౩౬ ॥ ఇతోగచ్ఛమహాభా
గేశ్రీనృసింహగుహాయతః । తన్మార్గేణావతీర్యాస్మాద్భూధరేన్ద్రాన్మనో
రమాత్ ॥ ౩౭ ॥ అగస్త్యాశ్రమమాసాద్యదృష్ట్వాలిఙ్గంతదర్చితమ్ । అగ
స్త్యేశఇతిఖ్యాతంసువర్ణముఖరీతటే ॥ ౩౮ ॥ తీరేణైవతతోగచ్ఛశుకబ్ర
హ్మఋషేర్వనమ్ । పశ్యన్తీస్వర్ణముఖరీంతత్రకల్లోలమాలినీమ్ ॥ ౩౯ ॥
తత్రపద్మసరోనామపావనంపద్మసంయుతమ్ । తత్రస్నాత్వాఽథతత్తీరేత
పన్తంమునిసత్తమమ్ ॥ ౪౦ ॥ ఛాయాశుకంనమస్కృత్యకృష్ణఞ్చబల
సంయుతమ్ । ఆరాధ్యమానంమునినాశుకేనసతతంశుభే ॥ ౪౧ ॥ ఇ
న్ద్రనీలమణిశ్యామంపీతనిర్మలవాససమ్ । తీర్థయాత్రాంగమిష్యన్తంబ
లభద్రంసితాకృతిమ్ ॥ ౪౨ ॥ ఉపాసయన్తంమన్త్రాణిముక్తాస్వేతకర
ద్వయమ్ । ఉద్యన్తంపాదుకాయుక్తంబలభద్రంప్రణమ్యచ ॥ ౪౩ ॥ ఆ
దాయస్వర్ణకమలంసరసోఽస్మాద్వరాననే । తీర్త్వాసువర్ణముఖరీంవనా
న్యుపవనానిచ ॥ ౪౪ ॥ అరణీతీరమాసాద్యవిశ్రమ్యచవనాన్తరే । నారా
యణపురీందృష్ట్వావిస్మయఞ్చగమిష్యసి ॥ ౪౫ ॥ తస్యాశ్చోపవనేవృ
క్షాన్పుష్పాఢ్యాన్ఫలసంయుతాన్ । పనసామ్రశిరీషాంశ్చకున్దతిన్దుకపాట
లాన్ ॥ ౪౬ ॥ పున్నాగనాగవరుణరసాలాఙ్కోలచమ్పకాన్ । వకుళా
మలకాన్త్సాలాంస్తాలహిన్తాలపద్మకాన్ ॥ ౪౭ ॥ జమ్బూనిమ్బకద
మ్బైలాపిప్పలీమధుకార్జునాన్ । ప్రియఙ్గుహిఙ్గుఖర్జూరమాయూరాశోక
లోధ్రకాన్ ॥ ౪౮ ॥ అశ్వత్థోదుమ్బరప్లక్షబదరీభూర్జకీచకాన్ । చిఞ్చా
కింశుకమన్దారశాల్మలీబీజపూరకాన్ ॥ ౪౯ ॥ పూగనారఙ్గలికుచనారి
కేళవనాకులాన్ । మల్లికామాలతీకున్దయూథికాకేతకీయుతాన్ ॥ ౫౦ ॥
కరవీరాబ్జసమ్పన్నాన్రాజరమ్భావిరాజితాన్ । మయూరకీరగరుడశుక
సారససఙ్కులాన్ ॥ ౫౧ ॥ భృఙ్గఝఙ్కారనిబిడానారామాంస్తుమ
నోహరాన్ । పశ్యన్తీపరమంహర్షమవాప్యచనదీతటే ॥ ౫౨ ॥ గ
త్వాపుష్పోత్తరేమార్గేపురీమిన్ద్రపురీసమామ్ । గఙ్గయేవావృతాంనిత్యం

సరితాఽరణినామయా ॥౫౩॥ ఆకాశరాజనగరీంగత్వాతత్రోచితంకురు ॥ శ్రీవరాహః ॥ ఇత్యాదిశ్యసురాధీశస్సఖీంతాంవకుళాభిధామ్ ॥ ౫౪ ॥ విసృజ్యశయనేశుభ్రేసశిశ్యేశ్రీసమన్వితః । ప్రణమ్యదేవదేవేశంసఖీవకుళమాలికా ॥౫౫॥ గుఞ్జామణిసమాకారంరక్తాశ్వమధిరుహ్యసా । యథోక్తమార్గేణయయౌపశ్యన్తీవివిధాన్మృగాన్ ॥౫౬॥ మత్తేభాన్పర్వతాకారాన్ఋక్షాంశ్చతదన్తవిభూషితాన్ । కరిణీయూథసహితాన్గలదాదానతత్పరాన్ ॥ ౫౭ ॥ సింహాన్ఋక్షాంశ్చతఘనప్రఖ్యాన్సింహీయూథైరనుద్రుతాన్ । శార్దూలగ్రామాంశ్చఖడ్గాంశ్చశరభాన్గవయాన్మృగాన్ ॥ ౫౮ ॥ కృష్ణసారాంశ్చగోమాయూన్ఋక్షాంశ్చప్రియకానపి । సారసాంశ్చమయూరాంశ్చమార్జారాన్వనగోచరాన్ ॥ ౫౯ ॥ వృకాన్చ్ఛకాన్తూకరాంశ్చసువాచఃపక్షిణస్తథా । పశ్యన్తీవివిధాకారాంస్తుష్యన్తీచముహుర్ముహుః ॥ ౬౦ ॥ ఆససాదాఽరణీతీరంపశ్చిమంపాదపాకులమ్ । అవతీర్యాశ్వాదగస్త్యేశసమీపతః ॥ ౬౧ ॥ దృష్ట్వాఽగస్త్యేశ్వరంలిఙ్గమగస్త్యేనసుపూజితం । తత్రస్నాత్వాచపీత్వాచవిశశ్రామనదీతటే ॥౬౨॥

దివ్యోద్యానస్థపద్మావతీసఖీఃప్రతివకుళమాలికోక్తిః.

తత్రాగతారాజగృహాద్యోషితోదేవసన్నిధౌ । సఖీఃపద్మాలయాయాస్తాదృష్ట్వావకుళమాలికా ॥ ౬౩ ॥ గత్వాసమీపంతాసాంసాకింవదన్తీంస్మపృచ్ఛతి। వకుళమాలికా॥కాయూయంయోషితోబ్రూతవిచిత్రాభరణస్రజః ॥౬౪॥ కుతస్సమాగతాహ్యత్రకింకార్యంవోఽమలాననాః ॥ తాస్తుతస్యావచశ్శ్రుత్వాస్మితపూర్వమథాబ్రువన్ ॥ ౬౫ ॥ శ్రుణుష్వావహితాదేవివయంవక్ష్యామహేఽధునా ॥ ౬౬ ॥　...　*

ఇతిశ్రీవారాహపురాణేభూగోళోపాఖ్యానేధరణీవరాహసంవాదే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేపద్మావతీదర్శనేనశ్రీనివాసస్యమోహప్రాప్త్యాదికథనంనామ పఞ్చమోధ్యాయః.

వకుళమాలికాప్రతిసఖీవినివేదితపద్మావత్యుదన్తః.

యోషితః ॥ వయమాకాశరాజస్యశుద్ధాన్తనిలయాస్స్త్రియః । సఖ్యఃపద్మాలయాయావైదుహితుర్వసుధాపతేః ॥ ౧ ॥ రాజపుత్రీంపు

రసత్కృత్యగతాః పూర్వం వనాన్తరమ్ । కుర్వన్త్యః పుష్పాపచయం రాజపుత్ర్యర్థమాకులాః ॥ ౨ ॥ వృక్షమూలే సమాసీనాస్తతా ప్రపశ్యామపూరుషమ్ । ఇన్ద్రనీలశిలాశ్యామమిన్దిరామన్దిరోరసమ్ ॥ ౩ ॥ ఈషత్స్మితముఖం చారుపీనదీర్ఘభుజద్వయమ్ । మృష్టపీతామ్బరం హేమబాణబాణాసనోజ్జ్వలమ్ ॥ ౪ ॥ సువర్ణమకుటం హారకేయూరాదివిభూషితమ్ । తం తు పద్మాలయా దృష్ట్వా సఖీకమలలోచనమ్ ॥ ౫ ॥ ద్రుతహేమనిభాకారా పశ్యపశ్యేతి సాఽబ్రవీత్ । పశ్యన్తీనాం తదాఽస్మాకం గతోఽన్తర్ధానమాశుసః ॥ ౬ ॥ సా సఖీ మూర్ఛితాఽస్మాభిర్నీతా రాజగృహం తతః ।

పద్మావతీముద్దిశ్య దైవజ్ఞం ప్రతి వియద్రాజకృతప్రశ్నాదిః.

దృష్ట్వాఽస్వస్థాం నృపః పుత్రీమపృచ్ఛద్దైవచిన్తకమ్ ॥ ౭ ॥ వద విప్రేన్ద్ర పుత్ర్యా మే గ్రహచారఫలం మునే । బృహస్పతిసమో విప్రో విచార్యాత్మని ఖేచరాన్ ॥ ౮ ॥ అనుకూలా గ్రహాస్సర్వే తవ పుత్ర్యా నృపోత్తమ । కిన్తు నిత్యగ్రహఫలం కించిద్బ్రవీమి కరం నృప ॥ ౯ ॥ తమువాచ పునర్ధీమాన్ప్రశ్నకాలం విచార్య చ । ఛాయాం గుణిత్వా లగ్నం చ ఫలాని చ విచార్య చ ॥ లగ్నే లగ్నాధిపశ్చన్ద్రః కేన్ద్రే చైవ బృహస్పతిః । నిద్రాతిదినపక్షే తు ప్రశ్నపక్షే తు రాజ్యగః ॥ ౧౧ ॥ శృణు రాజన్ఫలం తస్యాస్స్వాస్థ్యమేవ భవిష్యతి । ఉత్తమః పురుషః కశ్చిదాగతః కన్యకాం ప్రతి ॥ ౧౨ ॥ తం దృష్ట్వా మూర్ఛితా పుత్రీ తేన యోగం సమేష్యతి । తేనైవ ప్రేషితా కాచిదాగమిష్యతి కన్యకా ॥ ౧౩ ॥ సా తు వక్ష్యతి యద్వాక్యం తద్ధితం తే భవిష్యతి । తత్పురుష్వ మహారాజ సత్యం సత్యం వదామ్యహమ్ ॥ ౧౪ ॥ కిఞ్చ సర్వార్థదం యత్తు సర్వవ్యాధివినాశనమ్ । వక్ష్యామి తత్కురుష్వాద్య పుత్ర్యాస్తవ సుఖావహమ్ ॥ ౧౫ ॥ కారయాగస్త్యలిఙ్గస్య బ్రాహ్మణైరభిషేచనమ్ । ఇత్యుక్త్వాఽథ గృహం యాతో రాజానం దైవచిన్తకః ॥ ౧౬ ॥ ఆకా

దైవజ్ఞోక్త్యాఽగస్త్యలిఙ్గార్చనాయై విప్రాదిప్రేషణమ్.

శరాజో పితదా విప్రానాహూయ వైదికాన్ । అభ్యర్చ్యాజ్ఞాపయామాస గత్వా దేవాలయం ద్విజాః ॥ ౧౭ ॥ మహాభిషేకం శమ్భోశ్చ కురుధ్వం మన్త్రపూర్వకమ్ । ఇత్యనుజ్ఞాప్య తానస్మానాహూయాభ్య

వదచ్ఛుభే ॥ ౧౯ ॥ మహాభిషేకసమ్భారాణ్త్సమ్పాదయతకన్యకాః ।
ఇత్యాజ్ఞప్తాన్నృపేణైవవయందేవాలయంగతాః । బ్రూహిత్వంసుభగేఽ
స్మాకంత్వదాగమనమఞ్జసా । కుతోఽసికస్యవాఽర్థేనక్వవాజిగమిషా
హి తే ॥ ౨౦ ॥ దివ్యాశ్వమధిరుహ్యేమం దేవలోకాదివాగతా ॥ శ్రీవరా
హః ॥ ఇతితాభిస్తదాపృష్టాహృష్టావకుళమాలికా ॥ ౨౧ ॥ ప్రోవాచ
వాచంమధురాంహర్షయన్తీవబాలికాః ॥ వకుళమాలికా ॥ శ్రీవేఙ్కటా
ద్రేఃప్రాప్తాహంనామ్నావకుళమాలికా ॥ ౨౨ ॥ ధరణీంద్రష్టుకామా
హమారుహ్యేమంతురఙ్గమమ్ । ద్రష్టుంశక్యాభవేద్దేవీకిముతత్రనృపాల
యే ॥ ౨౩ ॥ ఇతితస్యావచశ్శ్రుత్వాతాఃప్రోచుర్నృపకన్యకాః । అ
స్మాభిస్సహితాత్వంవైద్రక్ష్యసేధరణీంశుభే ॥ ౨౪ ॥ ఇత్యుక్త్వాతాస్త
యాసార్థమాగతాన్నృపమన్దిరమ్ । ఆగచ్ఛన్తీషుతాస్వేవంధరణీతుపుళిన్ది

ధరణీకృతప్రశ్నస్యపుళిన్దినీప్రతివచనమ్.

నీమ్ ॥౨౫॥ ఆయాన్తీంవీధికాయాంసాగుఞ్జాశఙ్ఖవిభూషితామ్ ।శిశుంస్త
నన్ధయంపృష్ఠేబధ్వావస్త్రాఞ్చలేనవై ॥ ౨౬ ॥ వదామిసత్యంశృణుతభూ
తంభవ్యంభవిష్యకమ్ । వదన్తీంవీధివీధీషుతామాహూయశుచిస్మితా ॥
స్వర్ణశూర్పంసమాదాయతస్మిన్ముక్తానిధాయచ । త్రిప్రస్థమాత్రాంస్త్రీ
న్రాశీన్కృత్వాతస్యైనిధాయచ ॥ ౨౯ ॥ వదసత్యంపుళిన్దిత్వమేష్య
ద్భూతమేవవా । ఇత్యేవంధరణీదేవీపృచ్ఛన్తీతాంస్థితాఽభవత్ ॥
పృష్టాసాఽవదదస్యాస్తుమనసాయద్ధిచిన్తితమ్। మధ్యరాశౌచిన్తితన్త్వేవద
కల్యాణిమేబుజు ॥ 3౦ ॥ ఓమిత్యాహాథధరణీపుళిన్దాంరాజవల్లభా ।
ధరణీ ॥ రాశిరుక్తఃఫలంబ్రూహిధనరాశిందదామితే ॥ 3౧ ॥ పుళిన్దా ॥
సత్యంవదామితేసుభ్రుశిశోరన్నంప్రయచ్ఛమే । ఇత్యుక్త్వాసాతుధరణీస్వ
ర్ణపాత్రేఽన్నమాదదే ॥ 3౨ ॥ దత్వాతస్యైపుళిన్దిన్యైసత్యంబ్రూహీతి
సాఽవదత్ । సక్షీరమన్నమాదాయదత్వాపుత్రాయభామినీ ॥ 33 ॥
సాసత్యమవదత్సుభ్రూర్దుహితుర్దేహశోషణమ్ । పురుషాదాగతమ్భీరుత
ద్రూపాదర్శనాదియమ్ ॥ 3౪ ॥ అఙ్గతాపంసమాపన్నాహ్యనఙ్గశరపీ
డితా । సతుదేవాదిదేవోవైవైకుణ్ఠాదాగతస్స్వయమ్ ॥ 3౫ ॥ శ్రీవే
ఙ్కటాద్రిశిఖరేస్వామిపుష్కరిణీతటే । మాయావీపరమానన్దశ్శ్రియా

సహారమాపతిః ॥ ౩౬ ॥ కామరూపీవిహరతేస్వభక్తాభీష్టదోహరిః । సతురఙ్గంసమారుహ్యవిహర్తుకాననాన్తరే ॥ ౩౭ ॥ ఆగత్యోపవనం రాజ్ఞితవకన్యాంసదృష్టవాన్ । రమాంసమామివమాన్ద్రష్ట్వాస్వయజాన్ మవశాఙ్గతః ॥ ౩౮ ॥ స్వసఖీంలలితాందేవఃప్రేషయిష్యతితేఽన్తికమ్ । రమేవతంసమేత్యైషారమిష్యతిసుఖంచిరమ్ ॥ ౩౯ ॥ ఏతత్సత్యంమమ వచఃపశ్యాద్యైవనృపాత్మజే । పుత్రస్యాన్నంప్రయచ్ఛేతితూష్ణీమాసపు ళిన్దినీ ॥ ౪౦ ॥ అన్నందత్వాపునర్భూమిస్తస్యైతాంవిససర్జహ । త స్యాంవినిర్గతాయాంతుపుళిన్ద్యామనిన్దితా ॥ ౪౧ ॥ ఉత్థాయచాఙ్గణాత్త స్మాద్వివేశాన్తఃపురంశుభమ్ । యత్రపద్మాలయాకన్యాసమాస్తేస్వస ఖీవృతా ॥ ౪౨ ॥ గత్వాపుత్రీసమీపస్థాఃకన్యాఃకామాతురాంసుతామ్ । పుత్రికిన్తేకరిష్యామినస్తుకింవాప్రియంశుభే ॥ ౪౩ ॥ ఇతిమాతాభిఽపృష్టా

పద్మావతీనివేదితభగవల్లక్షణభాగవతలక్షణాని.

సామన్దమాహామనస్వినీ । నేత్రాభిరామంయల్లోకేసతామపిమనఃప్రి యమ్ ॥ ౪౪ ॥ యద్ద్రష్టుకామాబ్రహ్మాద్యా యత్తుసర్వగతంమహత్ । తేజసామపితేజస్విదేవానామపిదైవతమ్ ॥ ౪౫ ॥ భక్తైస్సద్భిరిహప్రా ప్యమభక్తైర్నకదాచన । తస్మిన్నేవమనోమేఽమ్బవస్తునీహప్రవర్తతే ॥ తదేవాన్విష్యతాంమాతర్భక్తానాంసర్వకామదమ్ ॥ శ్రీవరాహః ॥ ఏత చ్ఛ్రుత్వాఽథధరణీతామపృచ్ఛత్పునస్సుతామ్ ॥ ౪౬ ॥ తద్భక్తలక్షణం బ్రూహియైఃప్రాప్యంతత్సులోచనే ॥ పద్మాలయా ॥ భక్తానాంలక్షణం మాతశ్శృణుగుహ్యంసమాహితా ॥ ౪౭ ॥ శఙ్ఖచక్రాఙ్కితానిత్యంభు జయుగ్మేవసున్ధరే । ఊర్ధ్వపుణ్డ్రాంసాన్తరాళంతేషామేవవిశేషతః ॥ పుణ్డ్రాణిద్వాదశపునర్ధారయన్తితథాఽపరే । లలాటోదరహృత్కణ్ఠేజ ఠరేపార్శ్వయోరపి ॥ ౫౦ ॥ భుజద్వన్ద్వేసయుగ్మేచపృష్ఠేచగళపృష్ఠకే । కేశవాదీనినామానిద్వాదశాఙ్గేషుద్వాదశ ॥౫౧॥ వాసుదేవేతితన్మూర్ధ్ని ధారయన్తినమోఽస్త్వితి। తేషాన్తునియమాన్వక్ష్యేమాతశ్శృణుమనోర మాన్ ॥౫౨॥ వేదపారాయణరతాఃకర్మకుర్వన్తివైదికమ్।సత్యంవదన్తియే దేవినాసూయన్తిపరాన్క్వచిత్ ॥౫౩॥ పరనిన్దాంనకుర్వన్తిపరస్వంనహార న్తియే । నస్మరన్తినపశ్యన్తినస్పృశన్తికదాచన ॥ ౫౪ ॥ పరదారాన్

త్పురూపాంశ్చ యేచతాన్విద్ధివైష్ణవాన్ । సర్వభూతదయావన్తస్సర్వ
భూతహితేరతాః ॥ ౫౫ ॥ సదాగాయన్తి దేవేశమేతాన్భక్తాన వేహి
వై । యేనకేనచసన్తుష్టాస్స్వదారనిరతాశ్చయే ॥ ౫౬ ॥ వీతరాగభ
యక్రోధాస్తాన్భక్తాన్విద్ధివైష్ణవాన్ । ఏవంవిధైర్గుణైర్యుక్తాఃపఞ్చాయుధ
ధరాఅపి ॥ ౫౭ ॥ పిత్రాచాచార్యరూపేణశిష్టేనాన్యేనవాపునః । స్వ
గృహ్యోక్తవిధానేనవహ్నిమాదాయవైబుధః ॥ ౫౮ ॥ చక్రాద్యా
యుధమన్త్రైణజుహుయాత్ షోడశాహుతీః । మూలమన్త్రేణసూక్తేన
పౌరుషేణతతఃపరమ్ ॥౫౯॥ జాతవేదస్సుమన్త్రేణపశ్చాదష్టోత్తరంశ
తమ్ । హుత్వామహావ్యాహృతిభిశ్చక్రాదీంస్తత్రతాపయేత్ ॥౬౦॥ స
హ్యాంత్సుతప్తాన్గురుణామన్త్రవద్ధారయేద్బుధః। భుజద్వయేశఙ్ఖచక్రేమూ
ర్ధ్ని శార్ఙ్గంశరౌతథా ॥౬౧॥ లలాటేతుగదాధార్యాహృదయేఖడ్గమేవచ।
ఏవంధార్యాణిపఞ్చైవవిష్ణుభక్తైర్ముముక్షుభిః ॥ ౬౨ ॥ అథవాభుజయో
శ్చక్రశఙ్ఖౌచైవసులక్షణౌ। ఏవంలాఞ్ఛనయుక్తాయేభక్తాస్తేవైష్ణవాఃస్మృ
తాః॥౬౩॥ తైరేవలభ్యంతద్బ్రహ్మసదాచారసమన్వితైః। తస్మిన్నేవమమ
ప్రీతిస్తత్ప్రాప్తింకాఙ్క్షతేమనః ॥ ౬౪ ॥ మాతర్విష్ణుంవినాఽన్యేషువా
ఞ్ఛాకాచిన్నజాయతే। స్మరామిశ్యామలంవిష్ణుంవదామిహరిమచ్యుతమ్॥
తేనైవమాతర్జీవామిలబ్ధోగేచిన్త్యతాంవిధిః ॥శ్రీవరాహః॥ ఇత్యుక్త్వా
మాతరందీనావిరరామాఽమ్బుజాననా ॥ ౬౫ ॥ తచ్ఛ్రుత్వాచిన్తయా

వకుళమాలికయాసార్ధంసఖీనాంధరణీసమీపాగమనమ్.

మాసవిష్ణుఃప్రీతఃకథంభవేత్ । ఏతస్మిన్నన్తరేకన్యాఅగస్త్యేశంసమ
ర్చ్యచ ॥ ౬౭ ॥ ఆగతాధరణీంద్రష్టుంసహైవవకుళస్రజా । ఆగతా
న్బ్రాహ్మణాంస్తత్రపూజయిత్వాసుభోజనైః ॥౬౮॥ దత్వాఽథదక్షిణాః
పూర్ణావస్త్రాలఙ్కారసంయుతాః । ఆశిషోవాచయిత్వాఽథవాఞ్ఛితా
ర్థస్యసిద్ధయే ॥ ౬౯ ॥ విసృజ్యబ్రాహ్మణాన్సర్వానథాఽపృచ్ఛత్సయో
షితః । పూజయిత్వాహ్యగస్త్యేశమాగతాస్తామనస్వినీః ॥౭౦॥ *

ఇతిశ్రీవారాహపురాణే భూగోళోపాఖ్యానే ధరణీవరాహసంవాదే శ్రీవే
ఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే వకుళమాలికామ్ప్రతిసఖీవినివేదితపద్మావ
త్యుదన్తవిష్ణుభక్తలక్షణాదికథనంనామ షష్ఠోధ్యాయః.

ధరణీదేవ్యై వకుళమాలికాని వేదితశ్రీనివాసోదన్తః.

ధరణీ ॥ కైషా బ్రూహి వరా కన్యా యుష్మాభిస్సఙ్గతా కుతః । కిమ
ర్థమాగతా చేహ పూజ్యేషా ప్రతిభాతి మే ॥ ౧ ॥ కన్యకాః ॥ ఏషాది
వ్యాఙ్గనా దేవి త్వయి కార్యార్థమాగతా । దేవాలయే సఙ్గతేయమస్మాభి
శ్శివసన్నిధౌ ॥ ౨ ॥ పృష్టాఽవదచ్చ భవతీం ద్రష్టుమేవాగతేతి వై । శక్యా
ద్రష్టుం రాజగృహే మయా రాజ్ఞీముఖేన వః ॥ ౩ ॥ ఏవం పృష్టాస్తతోఽ
బ్రూమ సహాస్మాభిశ్చ గమ్యతామ్ । వయన్తు ధరణీదాస్యో గమిష్యామో
నృపాలయమ్ ॥ ౪ ॥ ఇత్యుక్త్వాఽస్మాభిరాయాతా త్వత్సమీపం వసున్ధరే ।
భవత్యా పృచ్ఛ్యతామేషా కిమిత్యాగమనం త్విహ ॥ ౫ ॥ శ్రీవరాహః ॥ ఇతి
తాసాం వచశ్శ్రుత్వా తామపృచ్ఛద్వసున్ధరా ॥ ధరణీ ॥ కుతస్త్వమా
గతా దేవి కిం వా కార్యం మయా తవ ॥ ౬ ॥ బ్రూహి సత్యం కరిష్యామిత్వ
దాగమనకారణమ్ ॥ వకుళమాలికా ॥ వేఙ్కటాద్రేస్సమాయాతా నా
మ్నా వకుళమాలికా ॥ ౭ ॥ స్వామీ నారాయణోఽస్మాకమాస్తే శ్రీవేఙ్క
టాచలే । కదాచిద్ధయమారుహ్య హంసశుక్లం మనోజవమ్ ॥ ౮ ॥ మృగ
యార్థం గతో రాజ్ఞి వేఙ్కటాద్రేస్సమీపతః । వనాని విచరన్కాలే శోభనే
కుసుమాకరే ॥ ౯ ॥ పశ్యన్మృగాన్గజాన్సింహాన్గవయాఞ్ఛరభాన్రు
రూన్ । శుకాన్పారావతాన్హంసాన్పక్షిణోఽన్యాన్వనాన్తరే ॥ ౧౦ ॥
గజరాజం తత్ర కఞ్చిద్యూథపం మదవర్షిణమ్। కరేణుసహితం తుఙ్గమనుగ

శ్రీనివాసోక్త్యా శఙ్ఖనృపస్య స్వామితీర్థతపఃకరణప్రాప్తిః.

చ్ఛత్సురోత్తమః ॥ ౧౧ ॥ వనాద్వనాన్తరం గత్వా నృపం శఙ్ఖముపాగ
మత్ । తపస్యన్తం బృహచ్ఛైలే ప్రతిష్ఠాప్య జనార్దనమ్ ॥ ౧౨ ॥ శ్రీభూ
మిసహితం నిత్యమర్చయన్తం శుభకీర్తితః । శఙ్ఖనాగబిలం నామ సరః పా
వనముత్తమమ్ ॥ ౧౩ ॥ తత్సరస్తీరమాసాద్య తురఙ్గాదవరుహ్య చ । రా
జవేషం సమాసాద్య తమపృచ్ఛన్నరోత్తమమ్ ॥ ౧౪ ॥ క్రియతే కిం నృపశ్రేష్ఠ
పాదేఽస్మిఞ్ఛేషభూభృతః ॥ శఙ్ఖః ॥ అహం హైహయదేశీయః పుత్రశ్శ్వేత
స్య భూభృతః ॥ ౧౫ ॥ మహావిష్ణోః ప్రీతయేఽత్ర కృతవానఖిలాన్క్రతూన్ ।
అదర్శనాన్మహావిష్ణోర్నిర్విణ్ణోఽహం నృపాత్మజ ॥ ౧౬ ॥ తదానీమభవ
ద్దివ్యా వాణీ సర్వార్తినాశినీ । రాజన్నాత్ర భవిష్యామి ప్రత్యక్షస్తే వచశ్శృ

ణు ॥ ౧౭ ॥ గచ్ఛనారాయణాద్రింత్వం తపఃకుర్వితిమాఽవదత్ । త
తోదేశమహంత్యక్త్వాతపసాఽరాధయామ్యహమ్ ॥౧౮॥ అత్రదేవంన్న
పాచిన్త్వంప్రతిష్ఠాప్యశ్రియఃపతిమ్ । అగస్త్యానుగ్రహాన్నిత్య మర్చయా
మి విధానతః ॥ ౧౯ ॥ ఇతితస్య వచశ్శ్రుత్వా సోత్ప్రాసం ప్రాహతం
విభుః । గచ్ఛనారాయణాద్రింత్వ మస్యపాదేకిమాస్యతే ॥ ౨౦ ॥ ఆ
రుహ్యానేనమార్గేణ పశ్చిమేశిఖరేస్థితమ్ । ప్రణమ్యవిష్వక్సేనం త్వంబాల
న్యగ్రోధమూలతః ॥ ౨౧ ॥ స్వామిపుష్కరిణీంగత్వా స్నాత్వాతీరేఽథప
శ్చిమే । అశ్వత్థంతత్రవల్మీకం ద్రక్ష్యసేనృపనన్దన ॥౨౨॥ తయోర్మధ్యం
సమాసాద్య తపఃకుర్విత్యచోదయత్ । కశ్చిచ్ఛ్వేతోవరాహోఽస్మి
న్వల్మీకేచరతిధ్రువమ్ ॥ ౨౩ ॥ సతుపుణ్యవతామేవసేవాంయచ్ఛతిభూ
పతే ॥ శ్రీవరాహః ॥ ఇత్యాదిశ్యహయారూఢోజగామమృగయాంవిభుః॥
చరన్వనాద్వనంసుభ్రు సమాసాద్యాఽరణీంనదీమ్ । అవరుహ్యాహయాత్త
త్ర విచచారతటేశుభే ॥ ౨౪ ॥ వనాన్తాదాగతోవాయుః పద్మకల్హారశీత
లః । శ్రమాపనయనోమన్దం సిషేవే పురుషోత్తమమ్ ॥ ౨౫ ॥ తరవః
పుష్పవర్షాణి వికిరన్తస్సిషేవిరే । ఏవంసవిచరన్దేవః పుష్పభారానతాంస్త
రూన్ ॥ ౨౬ ॥ విచిన్వన్గజరాజంతం పుష్పలావీర్దదర్శహ । కన్యాస్సువే
షారుచిరా మేఘేష్వివశతహ్రదాః ॥ ౨౭ ॥ తాసాంమధ్యగతాంతన్వీం
దదర్శాతి మనోహరామ్ । లక్ష్మీసమాం హేమవర్ణాం తస్యాంసక్తమనా
అభూత్ ॥౨౮॥ తాజ్గృధ్నురాహ తాఃకన్యాః కేయమిత్యేవపూరుషః॥ఉక్త
స్తాభిరియఙ్కన్యా వియద్రాజ్ఞోమహాబల ॥ ౩౦ ॥ ఇదంశ్రుత్వావచస్తాసాం
హయమారుహ్యవేగవాన్ ।ఆజగామాశుభగవాన్ త్స్వాలయంరుచిరఙ్గి
రిమ్॥౩౧॥తత్రస్వాలయమాసాద్య స్వామిపుష్కరిణీతటే । మామాహబా
యాఽవదద్దేవోహాళావకుళమాలికే ॥ ౩౨ ॥ వియద్రాజ్యపురఙ్గత్వాప్రవి
శ్యాన్తఃపురంసఖి।తత్పత్నీంధరణీమ్ప్రాశ్యపృష్ట్వాకుశలమేవచ॥౩౩॥యా
చస్వతనయాంతస్యారుచిరాఙ్కమలాలయామ్ । రాజ్ఞోఽభిమతమాజ్ఞా
య శీఘ్రమాగచ్ఛభామిని ॥ ౩౪ ॥ ఇత్థం దేవేనచాజ్ఞప్తా దేవిత్వద్గృహ
మాగతా । యథోచితఙ్కురుష్వేహ రాజ్ఞామన్త్రియుతేనచ ॥ ౩౫॥

వకుళమాలికోక్త్యాధరణ్యాదికృతవైవాహికనిశ్చయక్రమః.

కన్యాయాచవిచార్యైవ ప్రోచ్యతాముత్తరంవచః ॥ శ్రీవరాహః ॥ అథత స్యావచశ్శ్రుత్వా ప్రీతారాజ్ఞీబభూవహ ॥ ౩౬ ॥ ఆహూయాకాశ రాజన్తముపేత్యకమలాలయామ్ । మన్త్రిమధ్యేఽవదద్దేవీ వచనంవకుళ స్రజః ॥ ౩౭ ॥ శ్రుత్వాప్రీతోఽవదద్రాజా మన్త్రిణస్స పురోహితాన్ ॥ ఆకాశరాజః ॥ కన్యాత్వయోనిజాదివ్యా సుభగాకమలాలయా ॥ ౩౮ ॥ అర్థితా దేవదేవేన వేఙ్కటాద్రి నివాసినా । పూర్ణోమనో రథోమేఽద్య బ్రూతకిం సమ్మతన్తువః ॥ ౩౯ ॥ శ్రుత్వామన్త్రి గణాస్సర్వే రాజ్ఞోవ చనముత్తమమ్ । ప్రోచుస్సుప్రీతమనసో వియద్రాజంమహీపతిమ్ ॥ ౪౦॥ వయంకృతార్థారాజేన్ద్ర కులంసర్వోన్నతమ్భవేత్ । భవేత్కన్యేయమ తులా శ్రియాసహారమిష్యతి ॥ ౪౧ ॥ దీయతాన్దేవదేవాయ శార్ఙ్గిణేపర మాత్మనే । అయంపసన్త్రిశ్రిమాంశ్చ శుభంశీఘ్రంవిధీయతామ్ ॥ ౪౨ ॥

బృహస్పత్యుక్త్యావివాహ లగ్నస్థిరీకరణమ్.

ఆహూయధిషణంలగ్నం వివాహార్థంవిధీయతామ్ । తథాఽస్త్విత్యాహ్వా యామాస సురలోకాద్బృహస్పతిమ్ ॥ ౪౩ ॥ పప్రచ్ఛకన్యా వరయో ర్వివాహార్థంనరేశ్వరః ॥ రాజా ॥ కన్యాయాజన్మనక్షత్రం మృగశీర్ష మి తిస్మృతమ్ ॥ ౪౪ ॥ దేవస్యశ్రవణర్క్షన్తు తయోర్యోగో విచార్యతామ్। శ్రుత్వాఽబ్రవీత్సధిషణస్తయోరుత్తరఫల్గునీ ॥ ౪౫ ॥ సమ్మతాసుఖవృద్ధ్యర్థం ప్రోచ్యతేదైవచిన్తకైః । తయోరుత్తరఫల్గున్యాం వివాహఃక్రియతా మితి ॥ ౪౬ ॥ వైశాఖమాసేవిధివత్క్రియతామితిసోఽబ్రవీత్ ॥ శ్రీవరా హః ॥ రాజాతుధిషణన్తత్ర సమ్పూజ్యాఽథవిసృజ్యచ ॥ ౪౭ ॥ దేవస్య దూతికామాహ గచ్ఛదేవాలయంశుభే । వైశాఖేదేవదేవాయ కల్యా ణంవదసువ్రతే ॥ ౪౮ ॥ వైవాహికవిధానన్తు కృత్వాచాగమ్యతామితి। తతోదేవ్యాః ప్రియకరం శుకందూతంతయాసహ ॥ ౪౯ ॥ విసృజ్యవా

విశ్వకర్మాదికృతపురాలఙ్కారాదిక్రమః.

యుంస్వసుత మిన్ద్రాద్యానయనేఽసృజత్ । ఆహూయవిశ్వకర్మాణం పు రాలఙ్కారకర్మణి ॥ ౫౦ ॥ నియోజయామాససోపి నిర్మమేనిమిషాన్త రాత్ । ఇన్ద్రోఽసృజత్పుష్పవృష్టిం ననృతుశ్చాప్సరోగణాః ॥ ౫౧ ॥ ధన

ర్ధనధాన్యాద్యైః పూరయామాస వేశ్మ తత్ । యమస్తురోగరహితాం
శ్చకారమనుజాన్భువి ॥ ౪౨ ॥ వరుణో రత్నజాలాని మౌక్తికాదీన్యపూర
యత్ । ఏవం సమ్పాద్య సర్వాణి యయుర్దేవా వృషాచలమ్ ॥ ౪౩ ॥ శ్రీ

పద్మావతీశుకేనసహవకుళాయాశ్శ్రీనివాససమీపగమనమ్.

వరాహః ॥ తతస్సా హయమారుహ్య శుకేనసహితా యయౌ । శ్రీవేఙ్క
టాద్రిమాసాద్య దేవాలయసమీపతః ॥ ౪౪ ॥ అవరుహ్య తురఙ్గాత్సా స
శుకాఽభ్యన్తరం యయౌ । దృష్ట్వా దేవం రత్నపీఠే శ్రియా సహ సులోచ
నమ్ ॥ ౪౫ ॥ ప్రణమ్యాహ్యానదత్ప్రీతా కృత్యం తత్ర కృతం విభో । మాఙ్గ
ళ్యవార్తాం వక్తుం వై శుక ఏష సమాగతః ॥ ౪౬ ॥ వదేతి దేవేనాజ్ఞప్తః

శ్రీనివాసాయశుకావేదితపద్మావతీపరిణయవృత్తాన్తః.

శుకో నత్వా తమబ్రవీత్ । త్వాం ప్రత్యాహ సుతా భూమేః త్వామఙ్గీకురు
మాధవ ॥ ౪౭ ॥ వదామి తవ నామాని స్మరామి త్వద్వపుస్సదా । ధ్రియ
న్తే తవ చిహ్నాని భుజాద్యఙ్గైరమాపతే ॥ ౪౮ ॥ త్వద్భక్తానర్చయామీహ
పఞ్చసంస్కారసంయుతాన్ । త్వత్ప్రీతయే హి కర్మాణి కరోమి మధుసూ
దన ॥ ౪౯ ॥ ఏవం సదైవాచరన్త్యాః పిత్రోరనుమతే మమ । కురు ప్రసాద
న్దేవేశ మామఙ్గీకురు మాధవ ॥ ౫౦ ॥ శుకః ॥ ఇతి విజ్ఞాపయామాస కమల
స్థాధరాసుతా । శుకస్య వచనం శ్రుత్వా సుప్రియం త్వాఽత్మనో హరిః ॥ ౫౧ ॥

పద్మావత్యాశ్శుకదత్తశ్రీనివాసమాలాధారణమ్.

శ్రీభగవాన్ ॥ కర్తుం కల్యాణముద్వాహమాగమిష్యామి చామరైః । శు
క గచ్ఛ వదైవం తామిత్థం దేవోఽబ్రవీదితి ॥ ౫౨ ॥ శుకశ్శ్రుత్వా దేవవాక్య
మాదాయ వనమాలికామ్ । దేవదత్తాం యయౌ శీఘ్రం వియద్రాజసు
తాం ప్రతి ॥ ౫౩ ॥ తులసీమాలికాన్దత్వా మృగనాభిసుగన్ధినీమ్ । ప్రణ
మ్య దేవీమవదచ్ఛుకో దేవవచశ్శుభమ్ ॥ ౫౪ ॥ శ్రుత్వా తన్మాలికాం గృహ్య
భూమిజా శిరసాదధౌ । చక్రేఽలఙ్కారముచితం దేవాగమనకాఙ్క్షిణీ ॥ ౫౫ ॥
వియద్రాజోపి సానన్దమిన్దుమాహూయ సాదరమ్ । అన్నం విధీయతాం
రాజన్ బహువిధం రససంయుతమ్ ॥ ౫౬ ॥ విష్ణోర్నైవేద్యయోగ్యం య
త్పరమాన్నం విధీయతామ్ । దేవానాఞ్చ ఋషీణాఞ్చ నరాణామపి స
మ్మతమ్ ॥ ౫౭ ॥ చతుర్విధం సుగన్ధాఢ్యమమృతాం శైస్సుధాకర ।

ఏవంకృత్వా సంవిధానం ప్రతీక్ష్యా గమనంవిభోః ॥ ౬౮ ॥ సభాయాం మన్త్రిసహిత స్సమాస్త ప్రీతమానసః । పుత్రీమఙ్గళ ఙ్కృత్వాఙ్కృత్వా ధరణీసహితోన్నృపః ॥ ౬౯ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే భూగోళోపాఖ్యానే ధరణీవరాహసంవాదే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే ధరణీదేవ్యైవకుళమాలికా నివేదిత శ్రీనివాసోద న్త కమలాలయాకల్యాణ విధ్యాదికథనంనామ సప్తమోధ్యాయః.

శ్రీనివాసస్యలక్ష్మ్యాదికృతపరిణయాలఙ్కారక్రమః.

శ్రీవరాహః ॥ తతోదేవాధిదేవోపి లక్ష్మీమాహూయభామినీమ్। కింకార్యం వదకల్యాణి వివాహార్థం సులోచనే ॥ ౧ ॥ ఆజ్ఞాపయస్వస్వ సఖీ రమేకార్యఙ్కురుప్రియమ్ । శ్రీస్తుకృష్ణవచశ్శ్రుత్వా సఖీనామభ్య చోదయత్ ॥ ౨ ॥ శ్రియాఽజ్ఞప్తాతతఃప్రీతి స్సుగన్ధం తైలమాదదా।శ్రుతిః క్షౌమం సమాదాయ తస్థౌదేవస్య సన్నిధౌ ॥ 3 ॥ భూషణాని సమాదాయ స్మృతిరవ్యా యయౌముదా । ధృతిరా దర్శమాదత్త కాన్తిర్మృగ మదంవదా ॥ ౪ ॥ యక్షకర్దమమాదాయ హ్రీస్థ్సితా పురతోహరేః। కీర్తిఃకనక పట్టఞ్చ సరత్నం మకుటన్దదౌ ॥ ౫ ॥ ఛత్రన్దదౌ తదేన్ద్రాణీ చామరన్తుసరస్వతీ । ద్వితీయఞ్చామరంగౌరీ వ్యజనేవిజయాజయే ॥ ౬॥ ఆగతాస్తాస్సమాలోక్య శ్రీరుత్థాయాథసత్వరా। సుగన్ధం తైలమాదాయ దేవమభ్యజ్య శీర్షతః ॥ ౭ ॥ ఉద్వర్తితం గన్ధచూర్ణై ర్దేవాఙ్గం పరిమృజ్య చ । ఆసీతాన్కరిభిస్తోయ కలశాన్ కాఞ్చనాఞ్చితమ్ ॥ ౮ ॥ వియద్గఙ్గాదితీర్థేభ్యః కర్పూరాదిసువాసితాన్ । ఏకమేకంసమాదాయ త్వభ్య షిఞ్చద్రమాహరిమ్ ॥ ౯ ॥ సంధూప్యకేశాన్ధూపేన తానాశ్యానా న్సుబన్ధచ । సుగన్ధేనానులిప్యాఙ్గం స్వర్ణవర్ణేనతద్విభోః ॥ ౧౦ ॥ పీతకౌశేయకమ్బధ్వా కట్యాంకాఞ్చీసమన్వితమ్ । మకుటాదివిభూషాభి ర్భూష యామాస చేన్దిరా ॥ ౧౧ ॥ అఙ్గుళీయకరత్నాని సర్వాస్వేవాఙ్గుళీషుచ । ఆదర్శందర్శయామాస ధృతిర్దేవస్యసన్నిధౌ ॥ ౧౨ ॥ దృష్ట్వాఽదర్శస్థితేవదేహో స్వబ్యాత్మ్యస్థస్తుఙ్గి స్వాయస్యథా । ఆరుహ్యగరుడంపశ్చాత్స్వ

⟶ బ్రహ్మాదిభిస్సాకం శ్రీనివాసస్య వియద్రాజపురగమనమ్. ⟵

యం లక్ష్మీసమన్వితః ॥ ౧౩ ॥ బ్రహ్మేశవజ్రివరుణ యమయక్షేశ సేవితః । వసిష్ఠాద్యై ర్మునీన్ద్రైశ్చ సనకాద్యైశ్చ యోగిభిః ॥ ౧౪ ॥ భక్తైర్భాగవతై ర్యుక్తో నారాయణపురీం యయౌ । జగుర్గన్ధర్వపతయో ననృతుశ్చాప్సరోగణాః ॥ ౧౫ ॥ దేవదున్దుభయో నేదు స్తదా దేవస్య సన్నిధౌ । జప న్తస్స్వ స్తిసూక్తాని మునయ స్తం సమన్వయుః ॥ ౧౬ ॥ దేవో దేవగణై ర్యుక్తో విష్వక్సేనాది పార్షదైః । సఖీభి స్స్యన్దనస్థాభి ర్వకుళాద్యాభి రన్వితః ॥ ౧౭ ॥ ఆకాశరాజస్య పుర మాససాద స్వలఙ్కృతమ్ । దేవమా

⟶ పద్మావతీపరిణయఘట్టః. ⟵

గతమాలోక్య కన్యామైరావతస్థితామ్ ॥ ౧౮ । పురీం ప్రదక్షిణీకృత్య గోపురద్వారమాగతామ్ । ఆలోక్యాకాశరాజోపి సమానీయ వధూవరౌ ॥ బన్ధుభిస్సహిత స్తస్థౌ దేవమాలోక్య కేశవమ్ । విష్ణుర్మాలాం స్వకణ్ఠస్థాం హ స్తేనాదాయ సస్మితః ॥ ౨౦ ॥ కమలాయాః స్కన్ధదేశే ముమోచ సుమనశ్చితామ్ । ఆదాయ మల్లికామాలాం సాఽస్య కణ్ఠే సమర్పయత్ ॥ ఏవం త్రివారం తౌ కృత్వా వాహనాదవరుహ్య చ । స్థిత్వా పీఠే క్షణం పశ్చాద్గృహం వివిశతుశ్శుభమ్ ॥ ౨౨ ॥ బ్రహ్మాది దేవయూథైశ్చ సహితౌ భూమిజాహరీ । మాఙ్గల్య సూత్రబన్ధాది సాఙ్కురార్పణ మబ్జజః ॥ ౨౩ ॥ వైవాహికం కారయిత్వా లాజహోమా న్తమేవ చ । వ్రతాదేశం సమాజ్ఞాయ శాయితౌ కమలాహరీ ॥ ౨౪ ॥ చతుర్థేదివసే సర్వం సమాపయ్యా చతుర్ముఖః । అనుజ్ఞాప్య వియద్రాజ మారోప్య గరుడే హరిమ్ ॥ ౨౫ ॥ దేవీభ్యాం సహిత స్దేవం దేవైర్గన్తుం ప్రచక్రమే । దివ్యదున్దుభినిర్ఘోషైస్సమ్ప్రాప్య వృషభాచలమ్ ॥ ౨౬ ॥ తుష్టువుర్దేవ దేవేశం బ్రహ్మాద్యా దేవతాగణాః । శుకాదయో మునిగణా స్తుష్టువుః పురుషో త్తమమ్ ॥ ౨౭ ॥ స్తూయమానోఽథ దేవోపి వివేశ మణిమణ్టపమ్ । రమాధరణిజాభ్యాఞ్చ తత్ర సింహాస

⟶ వధూవరయోర్వియద్రాజవితీర్ణప్రాభృతాదిః. ⟵

నం యయౌ ॥ ౨౮ ॥ ఆకాశరాజోపి తదా మహేన్ద్రాది సురైస్సహ । పుత్రీవిష్ణ్వోః ప్రియార్థ స్తు ప్రాభృతం క ర్తుముద్యతః ॥ ౨౯ ॥ సౌవర్ణేషు కటాహేషు తణ్డులాఞ్ఛాలి సమ్భవాన్ । ముద్గపాత్రా ణ్యనేకాని ఘృతకుమ్భ

శతానిచ ॥ ౩౦ ॥ పయోఘటసహస్రాణి దధిభాణ్డాన్యనేకశః । దివ్యాని చూతకదళీ నాళికేరఫలానిచ ॥౩౧॥ ధాత్రీఫలానికూశ్మాణ్డ రాజరమ్భాఫలానిచ । పనసాన్మాతులుఙ్గాంశ్చ శర్కరాపూరితాన్ఘటాన్ ॥౩౨॥ సువర్ణమణిముక్తాశ్చ క్షౌమకోట్యమ్బరాణిచ । దాసీదాససహస్రాణి కోటిశోగాస్తథైవచ ॥ ౩౩ ॥ హంసేన్దుశుక్లవర్ణానాం హయానామయుతన్దదౌ । తుఙ్గానాంనిత్యమత్తానాం గజానామధికంశతాత్ ॥ ౩౪ ॥ అన్తఃపురచరానారీర్నృత్తగీతవిశారదాః । దదౌచతుస్సహస్రాణి శ్రీనివాసాయవిష్ణవే ॥ ౩౫ ॥ దత్త్వాచైతానిసర్వాణి తసౌదేవపురోవిభుః । దృష్ట్వాదే

శ్రీనివాసకృపయావియద్రాజస్యభక్తిప్రాప్తిరూపవరప్రాప్తిః.

వోపితత్సర్వం దేవీభ్యాం సహితోహరిః ॥ ౩౬ ॥ సుప్రీతః ప్రాహరాజానం శ్వశురంవేఙ్కటేశ్వరః । వరంవృణీష్వేహరాజన్ గురోమత్తోయదిచ్ఛసి ॥ ౩౭ ॥ ఇతిశ్రీశవచశ్శ్రుత్వా వియద్రాజోఽవదద్విభుమ్ । త్వత్సేవైవేహదేవైవం భూయాదవ్యభిచారిణీ ॥ ౩౮ ॥ మనస్త్వత్పాదకమలే త్వయిభక్తిర్మమాస్తువై ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ త్వయాయదుక్తంరాజేన్ద్ర సర్వమేతద్భవిష్యతి ॥ ౩౯ ॥ ఇతిదత్త్వావరన్తస్మై సమ్మాన్యైవ యథోచితమ్।

వివాహార్థమాగతానాంబ్రహ్మాదీనాంస్వావాసగమనమ్.

బ్రహ్మేశాదిసురాన్త్సర్వాన్ సమభ్యర్చ్యయథోచితమ్ ॥ ౪౦ ॥ స్వర్లోకగమనాయైవ మనుమేనేముదాహరిః । గతేషుతేషుసర్వేషు శ్రియాభూమిజయాయుతః ॥ ౪౧ ॥ విహరన్తత్ర యథాపూర్వం స్వామిపుష్కరిణీతటే । ఆస్తేదివ్యాలయేదేవోఽ ప్యర్చ్యమానోగుహేనవై ॥ ౪౨ ॥ *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే భూగోళోపాఖ్యానే ధరణీవరాహసంవాదే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే బ్రహ్మాదిభిస్సాకం శ్రీనివాసస్యవియద్రాజపురగమనకమలాలయాపరిణయాది కథనంనామాఽష్టమోధ్యాయః.

వసునామకనిషాదవృత్తాన్తః.

ధరణీ ॥ కలౌయుగేభూమిధర కేనత్వంద్రక్ష్యసేప్రియ । విమానం కేనతేదేవ కార్యతేఽస్మిన్మహీధరే ॥ ౧ ॥ శ్రీనివాసోపికేనైవ ద్రక్ష్యతే సుభగాకృతిః । ఏతద్బ్రూహిమమప్రీత్యా శ్రోతుంకౌతూహలంవిభో ॥ ౨॥

శ్రీవరాహః॥ * వక్ష్యామిశృణు హే దేవి భవిష్యద్యద్వదామి తే । అస్మిన్మ
హీధ్రే పుణ్యేనిషాదో౽వసునామకః ॥ ౩ ॥ శ్యామాకవనపాలో౽భూ ద్భ
క్తిమాన్పురుషో త్తమే । శ్యామాకతణ్డులాన్పక్త్వామధునాపరిషిచ్యచ॥౪॥
నివేద్య దేవదేవాయ శ్రీభూమిసహితాయచ । ఏవంభ క్తిమత స్తస్య భా
ర్యాచిత్రవతీశుభా ॥౫॥ అసూతతనయంబాలావీరనామానము త్తమమ్।
వసుఃపుత్రేణ సహితో భార్యయాపతి భ క్త్యా ॥ ౬ ॥ కస్మింశ్చిద్ది వసే
పుత్రం శ్యామాకం పాలయేతిచ । విసృజ్యపత్న్యా సహితో మధ్వన్వే
షణతత్పరః ॥ ౭ ॥ గతో౽వనా న్తరంశీఘ్రం మధుచ్ఛత్రదిదృక్షయా । బా
లశ్శ్యామాకపక్వానిగృహీత్వా౽గ్నౌ నిధాయచ ॥౮॥ పిష్ట్వానివేదయా
మాస వృక్షమూలేశ్రియఃపతేః । నైవేద్యంభక్షయిత్వైవ వీరస్త్వాసను
ఖేన వై ॥౯॥ తద న్తరేవసుశ్చాపిమధ్వాదాయసమాగతః । శ్యామాకా
న్భక్షితాన్దృష్ట్వా స న్తర్జ్యసుతమాత్మనః ॥ ౧౦ ॥ ఖడ్గమాదాయతంహ

సుతహననోద్యుక్తంవసుమ్ప్రతిభగవదుక్తిః.

న్తుంత్వరయాహ స్తముద్ధృతా । తద్వృక్షస్థ స్తదావిష్ణుఃఖడ్గంజగ్రాహపాణి
నా ॥ ౧౧ ॥ ఖడ్గంగృహీతం కేనేతిపశ్యన్వృక్షందదర్శసః । శఙ్ఖచక్రగదా
పాణిం వృక్షగూఢార్ధవిగ్రహమ్ ॥ ౧౨ ॥ ముక్త్వావసుశ్చతంఖడ్గంప్రణ
మ్యోవాచ కేశవమ్ । కిమిదన్దేవదేవేశ చేష్టితంక్రియతేత్వయా ॥ ౧౩ ॥
శ్రీభగవాన్ ॥ వసోశృణువచోమేత్వంపుత్ర స్తేభ క్తిమాన్మయి । త్వత్తో
పి మేప్రియతమ స్త స్మాత్ప్రత్యక్షమాగతః ॥ ౧౪ ॥ తస్యసర్వ ప్రతిష్ఠామి
తవస్వామిసర స్తటే । ఇతి దేవవచశ్శ్రుత్వాప్రీతిమానభవద్వసుః ॥౧౫॥
ఏతస్మిన్నేవకాలేతుపాణ్డ్యదేశాత్సమాగతః । బాల్యాత్ప్రభృతిసూదో౽

*వక్ష్యామీత్యర్థంభవిష్యద్వృత్తా న్తకథన ప్రతిజ్ఞాపరం-అస్మిన్మహీధరఇత్యాద్యు
పరితనగ్రన్థఃపూర్వకల్పవృత్తా న్తపరః-ఏవంభూతఏవవృత్తాన్తోభవిష్యతీత్యభిప్రాయేణ
ప్రవృత్తిః-తదిదం-దశమాధ్యాయాన్తే - ఏతద్భవిష్యం దేవేశిమయో క్తంవరవర్ణినీత్యనే
నవ్యక్తీభవిష్యతి॥ యద్వాభావివృత్తా న్తఏవభూతవదుచ్యతే భావివృత్తాన్తంభూత
వత్సాక్షాత్కృత్యతత్కాలానుసంహిత సాక్షాత్కృతవృత్తాన్తో త్తరదశాపన్నేనవక్త్రా
యథావత్సాక్షాత్కార పాటవాతిశయేనభూతవత్సాక్షాత్కృతస్య శ్రోతృమనోరఞ్జ
నాయభూతవదేవాభిధానస్యాస్మిన్ ప్రకరణే౽భిమతత్వాదితివాబోధ్యం.

రఙ్గదాసస్య శ్రీనివాససేవార్థం శ్రీశేషాచలాగమనమ్.

విష్ణుభక్తిసమన్వితః ॥ ౧౬ ॥ నారాయణపురీం ప్రాప్య శ్రీవరాహం
ప్రణమ్య చ । తత్రశ్రుత్వా శ్రీనివాసం వేఙ్కటాద్రినివాసినమ్ ॥ ౧౭ ॥
స్వయమ్భూ దేవదేవేశసేవితం ప్రియయా తతః । సువర్ణముఖరీం ప్రాప్య
స్నాత్వాచో తీర్థతత్తటే ॥ ౧౮ ॥ కమలాఖ్యే సరసి చ స్నాత్వా పుణ్య
ప్రదాయిని । తత్తీరవాసినం దేవం కృష్ణం రామేణ సంయుతమ్ ॥ ౧౯ ॥ న
మస్కృత్య తతః ప్రియాద్వనం గజఘటాయుతమ్ । శనైస్సం ప్రాప్య
శేషాద్రిం నిర్ఝరం సందదర్శ హ ॥ ౨౦ ॥ తత్సమీపం సమాసాద్య కపిలా
పూజితం శివమ్ । తత్పురశ్చ కతీర్థం తదగాధం పాపనాశనమ్ ॥ ౨౧ ॥
తత్రస్నాత్వా తతోఽగచ్ఛద్వేఙ్కటాద్రిం శనైశ్శనైః । ఆరాద్ధుం గచ్ఛతా
మార్గే యుక్తో వైఘానసేన చ ॥ ౨౨ ॥ రఙ్గదాసస్త్వారురోహ బాలో ద్వా
దశవార్షికః । స్వామిపుష్కరిణీం ప్రాప్య స్నాత్వా భక్తిసమన్వితః ॥ ౨3 ॥
వైఘానసేన మునినా గోపీనాథేన పూజితమ్ । వనమధ్యే తరోర్మూలే స్వా
మిపుష్కరిణీతటే ॥ ౨౪ ॥ తిష్ఠన్తం పుణ్డరీకాక్షం శ్రీభూమిసహితం హరిమ్ ।
ఆకాశస్థం సందదర్శ పీతనీలాకృతిం శుభమ్ ॥ ౨౫ ॥ పార్శ్వస్థ శఙ్ఖచక్రా
భ్యాం గదాఽసిభ్యాం నిషేవితమ్ । పక్షౌ విస్తార్య చాకాశే దేవమూర్ధ్ని వితా
నవత్ ॥ ౨౬ ॥ స్థితశ్చ గరుడేశానం పశ్చాచ్ఛార్ఙ్గం శరం తథా । ఏవన్దృ

శ్రీనివాసార్థం రఙ్గదాసకృతదివ్యోద్యానమణ్డపనిర్మాణాని.

ష్ట్వా శ్రీనివాసం విస్మితో రఙ్గదాసకః ॥ ౨౭ ॥ అస్య దేవస్య చారామం క
రిష్యామీత్యచిన్తయత్ । నిశ్చిత్య మనసా సర్వం తరుమూలేఽవసత్సుధీః ॥
కృత్వా వైఘానసాద్విష్ణోర్నైవేద్యశ్చ దినే దినే । శనైశ్ఛిత్వా వనఙ్ఘో
రం వృతాంశ్ఛేదపార్శ్వగాన్ ॥ ౨౯ ॥ ఆస్థానచిహ్నాన్దేవస్య రమా
యాశ్చమ్పకం తరుమ్ । దేవాజ్ఞప్తో వర్జయిత్వా తావుభౌ దేవసేవితౌ ॥
దేవస్య పరితో భూమౌ శిలాకుడ్యం తదాఽకరోత్ । తత్కుడ్యస్యైవ పరితః
పుష్పారామాంశ్చ కారహ ॥ 3౦ ॥ మల్లికాకరవీరాబ్జకుందమన్దారమా
లతీః । తులసీచమ్పకానాం తు వనాన్యేవ చకార హ ॥ 3౨ ॥ ఖనిత్వా
తత్రకూపం తు వర్ధయం స్తజ్జలైర్వనమ్ । ఆరామపుష్పాణ్యాదాయ స్వ
యన్దామాన్యథాఽకరోత్ ॥ 33 ॥ విచిత్రాణి తదా బద్ధ్వా పూజకస్య

కరేదదా । ఆదాయపూజకస్తాని స్కన్ధేమూర్ధ్ని బబన్ధచ ॥ 34 ॥ శ్రీని వాసస్య దేవస్య శ్రీభూమిసహితస్యచ । ఏవన్దేవస్యకైఙ్కర్యంకుర్వం స్తత్రావుదారధీః ॥ 35 ॥ తస్యైవంవర్తమానస్యసమాస్త్వాసస్తత్రతేర్గ తాః । కుర్వాణేపుష్పాపచయం రఙ్గదాసేమహాత్మని ॥ 36 ॥ ఆరామే

రఙ్గదాసస్యగన్ధర్వక్రీడాదర్శనేనభగవత్కైఙ్కర్యవిస్మృతిః.

సరసిస్నాతుంగన్ధర్వః కశ్చిదాయయౌ । గన్ధర్వరాజః కన్యాభిస్తరుణీభి స్సమన్వితః ॥ 37 ॥ జలక్రీడాంకరోతిస్మదివిస్థాప్యవిమానకమ్ । సురూ పాభిశ్చసహితం క్రీడన్తంకమలాకరే ॥ 38 ॥ పశ్యఞ్ఛ్రీరఙ్గదాసోఽ యంన్యస్మరన్మాల్యసఞ్చయమ్ । జితేన్ద్రియోపితత్క్రీడాంపశ్యన్రేత స్సుసర్జహ ॥ 39 ॥ పశ్యతస్తస్యసరసస్సముత్తీర్యమనోహరః । దివ్య వస్త్రాణిచాచ్ఛాద్యకాంతాభిస్సహాసస్మితమ్ ॥ 40 ॥ అధిరుహ్యావిమా నన్తుయయౌసధనదాలయమ్ । గతేగన్ధర్వరాజేతురఙ్గదాసోవిమోహి తః ॥ 41 ॥ త్యక్త్వాచతానిమాల్యానిస్నాత్వాసరసిలజ్జితః । పునరా హృత్యపుష్పాణిశనైర్దేవాలయంయయౌ ॥ 42 ॥ వైఖానసస్తుతన్దృష్ట్వా పూజాకాలమతీత్యచ । ఆగతంకిమితిప్రాహసఖేఽతిక్రమ్యచాగతః॥43॥ నబద్ధామాలికాశ్చాపిత్వయాఽరామేచకింకృతమ్ ॥శ్రీవరాహః॥ ఇత్థంపృ ష్టోరఙ్గదాసోనావదల్లజ్జయాతతః ॥ 44 ॥ లజ్జితంరఙ్గదాసన్తంప్రోవా

స్వరూపానుసన్ధానేనలజ్జితంరఙ్గదాసమ్ప్రతిశ్రీనివాసవచనమ్.

చమధుసూదనః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ లజ్జయాకింరఙ్గదాసమయాత్వంమో హితోఽహ్యసి ॥ 45 ॥ నతావజ్జితకామస్త్వంధీరోభవమహామతే । గన్ధ ర్వరాజవద్రాజాభవితాసిమహీతలే ॥ 46 ॥ తత్రభుక్త్వామహాభోగాన్ భక్తిమాన్మయిసర్వదా । ప్రాకారఞ్చవిమానఞ్చకారయిష్యసిమేతదా॥ తత్రముక్తింప్రదాస్యామిప్రీత్యాపరమయాయుతః । అత్రైవకురుసేవాం త్వమాశరీరవిమోక్షణాత్ ॥ 48 ॥ మద్భక్తానాంసకామానామేవమ్ము క్తిర్భవిష్యతి । ఇత్యుక్త్వాభగవాన్విష్ణుఃపునర్నోవాచకిఞ్చన ॥ 49 ॥ శ్రుత్వాతద్రంగదాసోపిచకారారామముత్తమమ్ । సాగ్రంశతాబ్దంసే విత్వాగతస్స్వర్గమమన్దధీః ॥ 50 ॥ జాతస్సోమకులేతుఙ్గే తోణ్డమానితి

తోణ్డమాన్నామకనృపవృత్తాన్తః.

విశ్రుతః । సువీరతనయో వీరో నన్దినీగర్భసమ్భవః ॥ ౪౧ ॥ స పఞ్చవర్షాదుద్భూతవిష్ణుభక్తిస్స్వయం సుధీః । సౌశీల్యశౌర్యవీర్యాదిగుణానామాకరో మహాన్ ॥ ౪౨ ॥ పాణ్డ్యస్య తనయాం పద్మాముపయేమే మనోహరామ్ । తతో రాజా శతం కన్యా నానాదేశ్యాస్స్వయంవరాః ॥ ౪౩ ॥ రేమే దేవేన్ద్రవద్భూమౌ నారాయణపురే వసన్ । అనుజ్ఞాం ప్రాప్య పితృతః పుత్రః పఞ్చాస్యవిక్రమః ॥ ౪౪ ॥ ఉద్దిశ్య మృగయాం వీరో వేఙ్కటా

తోణ్డమాన్నృపస్య మృగయార్థం శ్రీశేషాచలాగమనమ్.

ద్రేస్సమీపతః । పాదచారేణ విచరన్పరివారైస్సమన్వితః ॥ ౪౫ ॥ మదధారాం విముఞ్చన్తం దదర్శ గజయూథపమ్ । తం దృష్ట్వా విస్మితో భూత్వా గృహీతుం తమనుద్రుతః ॥ ౪౬ ॥ సువర్ణముఖరీం తీర్త్వా బ్రహ్మర్షిం శుకముత్తమమ్ । నమస్కృత్యాఽభ్యనుజ్ఞాతస్తతోఽగచ్ఛద్వనాద్వనమ్ ॥ ౪౭ ॥ దదర్శ రేణుకాం దేవీం వల్మీకాకారసంస్థితామ్ । ఇష్టదామిష్టభక్తానాం దివ్యారామనివాసినీమ్ ॥ ౪౮ ॥ పరివారైస్సదోపేతాం పూజితాం త్రిదశైరపి । తోణ్డమానపి తాం నత్వా తతః పశ్చాన్ముఖో యయౌ ॥ ౪౯ ॥ పఞ్చ

శ్రీనివాససమీపస్థపఞ్చవర్ణశుకవృత్తాన్తః.

వర్ణం శుకం దృష్ట్వా తం జిఘృక్షురనుద్రుతః । స వదఞ్ఛ్రీనివాసేతి గిరిం శీఘ్రతరం యయౌ ॥ ౫౦ ॥ అనుద్రవన్స రాజాపి గిరిరాజం సమారుహత్ । దరీశ్చ వివిధాః పశ్యన్ శిఖరాణి సమన్తతః ॥ ౫౧ ॥ శుకమన్వేషమాణోఽసౌ శ్యామాకవనమేయివాన్ । తమదృష్ట్వా శుకవరం వనపాలన్దదర్శ హ ॥ ౫౨ ॥ తన్తు రాజానమాయాన్తం ప్రత్యుద్గచ్ఛన్ససత్వరః । ప్రణమ్య వినయోపేతః కృతాఞ్జలిపుటస్స్థితః ॥ ౫౩ ॥ తోణ్డమానపి సంపూజ్య తం పప్రచ్ఛ వనేచరమ్ । పఞ్చవర్ణశ్శుకః కశ్చిద్దృష్టశ్చేత్రాగతస్త్వయా ॥ శ్రీనివాసేతి చ వదన్క్వ గతోఽసౌ వనేచర । వనచరః ॥ స పఞ్చవర్ణో రాజేన్ద్ర శ్రీనివాసప్రియస్సదా ॥ ౫౪ ॥ పార్శ్వవర్తీ సదా తస్య శ్రీభూమిభ్యాం వివర్ధితః । స్వామిపుష్కరిణీతీరే సదాఽస్తే దేవసన్నిధౌ ॥ ౫౫ ॥ గృహీతుం స శుకశ్శ్రీమాన్న తు కేనాపి శక్యతే । విహృత్య స్వేచ్ఛయా నిత్యమస్మిన్గిరివరే శుభే ॥ ౫౬ ॥ దినాన్తే దేవమాసాద్య తత్సమీపే వసత్యయమ్ । తద్దే

వమారాధయితుం గమిష్యామిన్నృపాత్మజ ॥ ౧౮ ॥ విశ్రమ్య తాం వృక్ష
మూలే యావదాగమనం మమ । పుత్రేణానేన సహితో విహర త్వం య
థాసుఖమ్ ॥ ౧౯ ॥ రాజా ॥ త్వయా సహ గమిష్యామి ద్రష్టుం దేవం జ
నార్దనమ్ । త్వం మే దర్శయ దేవేశం వేఙ్కటాద్రినివాసినమ్ ॥ ౨౦ ॥ త
స్య రాజ్ఞో వచశ్శ్రుత్వా శ్యామాకం మధుమిశ్రితమ్ । చూతపత్రపుటే క్షి

తోణ్డమాన్నృపస్య నిషాదేన సహ శ్రీనివాససేవాగమనమ్.

ప్త్వా రాజ్ఞా సహ యయౌ హరిమ్ ॥ ౨౧ ॥ గత్వా సుదూరమధ్వానం పశ్య
న్తౌ తౌ శిలాతలమ్ । ముహూర్తాద్దేవసంప్రాప్తౌ స్వామిపుష్కరిణీం శు
భామ్ ॥ ౨౨ ॥ స్నాత్వా తత్ర విధానేన రాజ్ఞా సహ నిషాదపః । దర్శ
యామాస దేవేశం రాజ్ఞస్తస్య మహాత్మనః ॥ ౨౩ ॥ స్వామిపుష్కరిణీ
తీరే స్థితం శ్రీవృక్షమూలకే । అతసీపుష్పసఙ్కాశ మమ్బుజాయతలోచ
నమ్ ॥ ౨౪ ॥ చతుర్భుజముదారాఙ్గ మీషత్స్మితముఖామ్బుజమ్ । దివ్యపీ
తామ్బరధరం కిరీటకటకోజ్జ్వలమ్ ॥ ౨౫ ॥ పార్శ్వస్థాభ్యాం సురూపా
భ్యాం శ్రీభూమిభ్యాం సమన్వితమ్ । పరితశ్శఙ్ఖచక్రాసి గదాశార్ఙ్గేషు సేవి
తమ్ ॥ ౨౬ ॥ అన్యైర్దివ్యాయుధైశ్చాపి దివ్యమాల్యైర్నిషేవితమ్ ।
స్కన్దేనారాధ్యమానం తం త్రిసన్ధ్యం పురుషోత్తమమ్ ॥ ౨౭ ॥ వల్మీక
గూఢపాదాబ్జమాజానుపురుషోత్తమమ్। తతో దృష్ట్వా ముదా దేవం ప్రణే
మతురభూత్తదా ॥ ౨౮ ॥ రాజా తు ప్రాఞ్జలిర్భూత్వా విస్మయోత్ఫుల్ల
లోచనః । ఆనన్దలహరీం ప్రాప్య న ప్రాజ్ఞాయత కిఞ్చన ॥ ౨౯ ॥ నిషాదో
పి నివేద్యైవ శ్యామాకం మధుమిశ్రితమ్ । రాజ్ఞే తదర్ధం దత్త్వైవ శిష్టార్ధం భు
క్తవాన్స్వయమ్ ॥ ౩౦ ॥ పీత్వా పుష్కరిణీతోయం తేన రాజ్ఞా సమన్వి
తః । స పునశ్శ్యామాకవనే పుణ్యాం పర్ణకుటీం యయౌ ॥ ౩౧ ॥ ఉషి
త్వా చైకరాత్రం తు ప్రాతరుత్థాయ భూమిపః । స్వసైన్యేన సమాయుక్తో

తోణ్డమాన్నృపం ప్రతి రేణుకోక్తిః.

నివృత్తస్స్వపురం యయౌ ॥ ౩౨ ॥ పునర్దేవీవనం గత్వా హయాదవత
తార హ । చైత్రశుద్ధనవమ్యాం తు పూజయామాస రేణుకామ్ ॥ ౩౩ ॥
హవిష్యం పరమాన్నఞ్చ సోపస్కరమనేకశః । పశూపహారసహితం ధూ
పదీపసమన్వితమ్ ॥ ౩౪ ॥ సురాఘటీశతం దత్త్వా జాతీకేసరవాసి

తమ్ । ఏవంసంపూజితా దేవీప్రీతారాజ్ఞేవరన్దదౌ ॥ ౮౫ ॥ ఆవి ష్టఃపురుషఃకశ్చిదవదన్నృపసత్తమమ్ । శృణురాజన్భవిష్యత్తేరాజ్యం నిహతకణ్టకమ్ ॥ ౮౬ ॥ రాజంస్తవైవనామ్నాఽత్రరాజధానీభవిష్య తి । మత్సమీపేమహారాజచిరంరాజ్యంకరిష్యసి ॥ ౮౭ ॥ దేవదేవ ప్రసాదశ్చభవిష్యతీతివానఘ । ఇతిదత్వావరంతస్మా ఆవిష్టఃప్రకృతింయ యౌ ॥ ౮౮ ॥ తతోలబ్ధవరోరాజాయయౌశుకమునింపునః । అభివా

శుకవర్ణితపద్మసరోవరమాహాత్మ్యమ్.

ద్యమునింతేనపూజితోముదితోఽభవత్ ॥ ౮౯ ॥ మాహాత్మ్యంసరసో బ్రూహికమలాఖ్యస్యమేమునే । శ్రీశుకః ॥ పురాదూర్వాససశ్శాపా దవతీర్ణాసురాలయాత్ ॥ ౯౦ ॥ పద్మాపద్మాక్షదయితావిష్ణునాసహి తానృప । సరఃకాఞ్చనపద్మాఢ్యమిదంప్రాప్యమహేశ్వరీ ॥ ౯౧ ॥ త పశ్చకారవర్షాణాందివ్యానామయుతంరమా । తతోదేవావిచిన్వన్తశ్శ్రి యంవిష్ణుసమన్వితామ్ ॥ ౯౨ ॥ పురన్దరేణసంయుక్తారాజన్నస్మింత్స రోవరే । స్థితాంసువర్ణకమలేపుణ్డరీకాక్షసంయుతామ్ ॥ ౯3 ॥ దృష్ట్వా ప్రీతిసమాయుక్తాఃప్రణమ్యామ్బుజధారిణీమ్ । కృతాఞ్జలిపుటాస్సన్తా

దేవాదికృతశ్రీలక్ష్మీస్తుతిః.

స్తుష్టువుర్లోకమాతరమ్ ॥ ౯౪ ॥ దేవాః ॥ నమశ్శ్రియైలోకధాత్ర్యైబ్ర హ్మమాత్రేనమోనమః। నమస్తేపద్మనేత్రాయైపద్మముఖ్యైనమోనమః॥ ప్రసన్నముఖపద్మాయైపద్మకాన్త్యైనమోనమః । నమోబిల్వవనస్థాయై విష్ణుపత్న్యైనమోనమః ॥ ౯౬ ॥ విచిత్రక్షౌమధారిణ్యైపృథుశ్రోణ్యైన మోనమః । పక్వబిల్వఫలాపీనతుఙ్గస్తన్యైనమోనమః ॥ ౯౭ ॥ సు రక్తపద్మపత్రాభకరపాదతలేశుభే । సురత్నాఙ్గదకేయూరకాఞ్చీనూపు రశోభితే ॥ ౯౮ ॥ యక్షకర్దమసంలిప్తసర్వాఙ్గేకటకోజ్జ్వలే । మాఙ్గళ్యా భరణైశ్చిత్రైర్ముక్తాహారైర్విభూషితే॥౯౯॥ తాటఙ్కైరవతంసైశ్చశోభ మానముఖామ్బుజే।పద్మహస్తేనమస్తుభ్యంప్రసీదహరివల్లభే ॥౧౦౦॥ ఋ గ్యజుస్సామరూపాయైవిద్యాయైతేనమోనమః । ప్రసీదాస్మాన్కృపాదృ ష్టిపాతైరాలోకయాబ్ధిజే ॥ ౧౦౧ ॥ దృష్టాత్వయామేతేబ్రహ్మరుద్రేన్ద్ర

ఇన్ద్రాదికృతస్తుతిప్రసన్నలక్ష్మీవచనమ్.

త్వంసమాప్నుయుః ॥శ్రీశుకః॥ ఇతిస్తుతాతదాదేవైర్విష్ణువక్షస్థలాలయా॥ విష్ణునాసహసన్దృశ్యా రమాప్రీతాఽవదత్సురాన్ ॥ శ్రీః ॥ సురారీన్ త్వహసాహత్వా స్వపదానిగమిష్యథ ॥ ౧౦౩ ॥ యేస్థానహీనాస్స్వస్థానాద్భ్రంశితాయేనరాభువి । తేమామనేనస్తోత్రేణ స్తుత్వాస్థానమవాప్నుయుః ॥ ౧౦౪ ॥ అఖణ్డైశ్వర్యపుత్రార్థా మర్చయన్తినరాభువి । స్తోత్రేణానేనయేదేవానరాయుష్మత్కృతేనవై ॥ ౧౦౫ ॥ ధర్మార్థకామమోక్షాణామాకరాస్తేభవన్తివై । ఇదంపద్మసరోదేవాయేకేచననరాభువి॥ ప్రాప్యస్నానంకరిష్యన్తిమాంస్తుత్వావిష్ణువల్లభామ్। తేపిశ్రియందీర్ఘమాయుర్విద్యాంపుత్రాన్త్సువర్చసః ॥ ౧౦౬ ॥ లబ్ధ్వాభోగాంశ్చ భుక్త్వాఽన్తేనరామోక్షమవాప్నుయుః । ఇతిదత్త్వావరన్దేవీ దేవేనసహవిష్ణునా॥ ఆరుహ్యగరుడేశానంవైకుణ్ఠస్థానమాయయౌ ॥౧౦౭॥ ... *

ఇతిశ్రీవారాహపురాణే భూగోళోపాఖ్యానే ధరణీవరాహసంవాదే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేవసునామకనిషాదవృత్తాన్తపద్మసరోమాహాత్మ్యాది వర్ణనంనామనవమోధ్యాయః.

తోణ్డమాన్నృపస్యస్వపితుస్సకాశాద్రాజ్యప్రాప్తిః.

శ్రీశుకః॥ ఇదంపద్మసరోనామ సర్వపాపప్రణాశనమ్ । కీర్తనాత్స్మరణాత్స్నానాన్నృణాంలక్ష్మీప్రదంభువి ॥ ౧ ॥ కృత్వాస్నానంత్వమప్యస్మిన్వ్రజస్వ పితురన్తికమ్ ॥ శ్రీవరాహః ॥ ఏతచ్ఛుకవచశ్శ్రుత్వా స్నాత్వాపద్మసరోవరే ॥ ౨ ॥ తంనత్వాహయమారుహ్య తోణ్డమాన్త్స్వపురంయయౌ । తంపితాయువరాజానంకృత్వాత్రీన్వత్సరానథ ॥౩॥ రక్షకత్వఞ్చసామర్థ్యం శౌర్యంవీర్యంసుశీలతామ్ । భక్తింవిప్రేషుపుత్రస్య వీక్ష్యరాజాస్వమన్త్రిభిః ॥ ౪ ॥ స్వపదేస్థాపయామాస స్వభిషిచ్య విధానతః । అనునీయసుతంపత్న్యా సార్ధంరాజా వనంయయౌ ॥ ౫ ॥

వసోర్వల్మీకేశ్రీవరాహసందర్శనమ్.

తోణ్డమానపిసామ్రాజ్యంలబ్ధ్వారాజ్యఞ్చకారహ । నిషాదస్యవనేదేవో వారాహంరూపమాస్థితః ॥౬॥ శ్యామాకపక్వంభక్షిత్వారాత్రౌరాత్రౌచ

ఛారహ । పదానిసవరాహస్యచాన్వియేషదివాదివా ॥౭॥ అదృష్ట్వాతం
వరాహంసరాత్రౌజాగ్రద్ధనుర్ధరః । స్థితోఽపశ్యచ్ఛరన్తంతం చన్ద్రకోటి
సమప్రభమ్ ॥ ౮ ॥ వరాహం సుభగాకారం శ్యామాక వనమధ్యతః ।
తస్సృష్ట్వాధనురాదాయసింహనాదఞ్చకారహ ॥ ౯ ॥ వరాహస్తద్ధ్వనిం
శ్రుత్వా వనాన్నిష్క్రమ్యసత్వరమ్ । యయౌతంచాప్యనుయయౌవరా
హంసనిషాదపః ॥ ౧౦ ॥ రాత్రిశేషమనుద్రుత్య వనేచన్ద్రసమప్రభమ్।
వల్మీకంప్రవిశన్తఞ్చదదర్శసనిషాదపః ॥౧౧॥ గచ్ఛన్తంపూర్ణిమాచన్ద్ర
మస్తంగిరివరంయథా। విస్మితోఽఖానయత్కోపాద్వల్మీకంసనిషాదపః॥
ధరావరాహోదదృశే మూర్ఛితోఽయమ్నపాతహ । పితరమ్మూర్ఛితం
దృష్ట్వాతత్పుత్రోభక్తిమాంస్తదా ॥౧౩॥ వరాహదేవంతుష్టావయేనప్రీ
తోభవేద్ధరిః । ఆవిశ్యపితరన్తస్యప్రోవాచమధుసూదనః ॥ ౧౪ ॥ శ్రీభగ
వాన్ ॥ అహంవరాహదేవేశో నిత్యమస్మిన్వసామ్యహమ్ । రాజ్ఞేత్వము
క్త్వామామత్ర ప్రతిష్ఠాప్యైవపూజయ ॥ ౧౫ ॥ వల్మీకంకృష్ణగోక్షీరైః
క్షాళయిత్వాతదుత్థితే। శిలాతలేచవారాహముద్ధృత్యధరణీస్థితమ్ ॥౧౬॥
కారయిత్వాప్రతిష్ఠాప్యవిప్రైర్వైఖానసైశ్చమామ్। పూజయేద్వివిధై
ర్భోగైస్త్వంమాన్రాజసత్తమః ॥ ౧౭ ॥ ఇత్యుక్త్వాతంజహౌదేవ స్సచస్వ
స్థోబభూవహ । సుఖాసీనస్తుపితరం నమస్కృత్య నిషాదజః ॥ ౧౮ ॥
న్యవేదయద్దేవవచఃపిత్రేసర్వంయథాతథమ్। సశ్రుత్వావిస్మితోభూత్వా

తోండమాన్నృపాయవసుని వేదితవరాహోదన్తః

కృత్స్నంపుత్రవచశ్శుభమ్ ॥ ౧౯ ॥ రాజ్ఞేవక్తుంయయౌశీఘ్రం నిషాద
స్స్వానుగైస్సహ । వసుర్నిషాదాధిపతీరాజద్వారముపాగమత్ ॥౨౦॥
నిషాదాధిపమాజ్ఞాయద్వారపాలైర్నృపోత్తమః। ఆహూయాయతంనిషాదే
శం సభాయామ్మన్త్రిభిస్సహ ॥ ౨౧ ॥ సత్కృత్యతంవసుంరాజా సపు
త్రంసపరిచ్ఛదమ్। పప్రచ్ఛప్రీతిమాన్రాజావసుంతంవనగోచరమ్ ॥౨౨॥
కిమాగమనకృత్యన్తేవదత్వంవనగోచర ॥వసుః॥ రాజన్మమవనేదృష్టమా
శ్చర్యంశృణుభూపతే ॥ ౨౩ ॥ కశ్చిచ్ఛ్వేతోవరాహస్తు శ్యామాకమచ
రన్నిశి । తంవరాహంధనుష్పాణిరన్వధావమహంనృప ॥౨౪॥ అనుద్రు
తోవాయువేగోగత్వావల్మీకమావిశత్ । స్వామిపుష్కరిణీతీరేపశ్యతో

మమభూపతే ॥ ౨౫ ॥ వల్మీకమఖనంక్రోధాన్మూర్ఛితోన్యపతమ్భువి ।
మత్పుత్రోఽయంసమాగత్యమాన్స్పృష్ట్వామూర్ఛితమ్భువి ॥ ౨౬ ॥ శుచి
ర్భూత్వాదేవదేవంతుష్టావమధుసూదనమ్ । తతోమయిసమావిశ్యవరా
హోప్య వదత్సుతమ్ ॥ ౨౭ ॥ రాజ్ఞేనివేదయక్షిప్రం మచ్చరిత్రం నిషా
దప । కృష్ణగోక్షీరసేకేన వల్మీకంక్షాళయేన్నృపః ॥ ౨౮ ॥ దృశ్యతేచ
శిలాకాచి ద్వల్మీకస్థాసుశోభనా । నామూజ్కస్థభువంమాఞ్చవరాహవ
దనంస్థితమ్ ॥ ౨౯ ॥ కారయిత్వాశిల్పినాఽథప్రతిష్ఠాప్యమునీశ్వరైః। వై
ఖానసైర్మునివరైరర్చయేః * త్తోణ్డమానపి ॥౩౦॥ అథగత్వాశ్రీనివాసంవ
ల్మీకావృతపద్ద్వయమ్। కపిలాకృష్ణగోక్షీరసేచనైఃక్షాళయేచ్చనైః॥౩౧॥
ఆపాదపీఠపర్యన్తంక్షాళయిత్వాదినేదినే । కుర్యాత్ప్రాకారముభయో
రుత్తరేదక్షిణేతథా ॥౩౨॥ ఇత్యుక్త్వాచైవమాఽముఞ్చద్దేవస్స్వస్థోఽభ
వంన్నృప । ఇదన్తేవక్తుమాయాతో దేవదేవచికీర్షితమ్ ॥౩౩॥ శ్రీవరాహః॥

నృపస్యనిషాదవాక్యస్వప్నాభ్యామ్బిలమార్గేణశేషాచలగమనమ్.

తోణ్డమానపితచ్ఛ్రుత్వాసుప్రీతోవిస్మితోఽభవత్ । తతఃకార్యంవినిశ్చి
త్యమన్త్రిభిఃపురుషర్షభాదిభిః॥౩౪॥ వేఙ్కటాద్రింజిగమిషుర్గోపానాహూ
యసర్వశః । కృష్ణాశ్చకపిలాగావోయాః కాశ్చిత్సన్తిమామికాః ॥౩౫ ॥
తాస్సవత్సాఆనయధ్వం వేఙ్కటాద్రిసమీపతః । ఇత్యాజ్ఞాప్యనృపోగో
పా న్ప్రేష్యయాత్రేతి చమన్త్రిణః ॥ ౩౬ ॥ విసృజ్య ప్రకృతీస్సర్వా వివే
శాన్తఃపురంవశీ । ఉక్త్వాకథాంతాంపత్నీభ్యస్సుష్వాపనిశిపార్థివః ॥౩౭॥
తంస్వప్నేశ్రీనివాసోపి బిలమార్గంహ్యదర్శయత్ । స్వపురాదాబిలంమా
ర్గే పల్లవాన సృజద్ధరిః ॥ ౩౮ ॥ ఏవంస్వప్నం నృపోదృష్ట్వా ప్రాతరుత్థా
యసత్వరః । ఆహూయమన్త్రిణస్సర్వాన్ప్రకృతీర్బ్రాహ్మణానపి॥౩౯॥
స్వప్నంతథావిధంచోక్త్వాఽపశ్యద్ద్వారేఽథపల్లవమ్ । యుక్తేమహా
న్త్రేప్రయయౌ హయమారుహ్య తోణ్డమాన్ ॥ ౪౦ ॥ పశ్యంశ్చ పల్లవా
న్మార్గే శనైః ప్రీతోయయౌబిలమ్ । దృష్ట్వావిస్మయమాపన్నో నిర్మమేత

* తోణ్డమాన్ - తుణ్డమానితిచపాఠాన్తరమ్.

భగవదుక్త్యాతోణ్డమాన్నప్రకృత క్షీరాభిషేకవప్రనిర్మాణాదికమ్.

త్రపట్టణమ్ ॥౪౧॥ బిలమన్తఃపురేకృత్వా ప్రాకారంచాప్యకారయత్ ।
వసంస్తత్రనృపేన్ద్రోఽసౌ నిర్జిత్యపృథివీమిమామ్ ॥౪౨॥ యథోక్తం దేవ
దేవేన క్షీరప్రక్షాళనాదికమ్ । కృత్వాప్రాకారనిర్మాణం కర్తుముద్యోగ
మాయయౌ ॥ ౪౩ ॥ తదానీం దేవదేవేన స్వయమాజ్ఞాపితోనృపః । తి
న్త్రిణీం చమ్పకఞ్చోభౌ పాలయైతౌనగోత్తమౌ ॥ ౪౪ ॥ మమచాస్థాని
కీచిఞ్చా లక్ష్మ్యాస్థానఞ్చచమ్పకః । నమస్కార్యౌ నృపైస్తౌహి ఋషి
దేవ నరైస్సదా ॥ ౪౫ ॥ సంస్థాప్యైతౌ నృపశ్రేష్ఠ ఛేదయాన్యాన్న
గోత్తమాన్ । ప్రాకారమాత్రంకురుమేద్వారగోపురసంయుతమ్ ॥౪౬॥
విమానన్తుభవద్వంశ్యోనామ్నానారాయణోనృపః । కారయిష్యతిమద్భ
క్త స్స్వర్ణేనాలఙ్కరిష్యతి ॥ ౪౭ ॥ ఏవముక్త్వా తోణ్డమానం విరరామ
శ్రియఃపతిః ॥ శ్రీవరాహః ॥ ఏవన్దేవవచశ్శ్రుత్వా కృత్వాప్రాకారమే
వచ ॥ ౪౮ ॥ పూజయామాసమునిభిర్వైఖానసకులోద్భవైః । నిత్యం
బిలేనచాగత్య దేవంనత్వానృపోత్తమః ॥ ౪౯ ॥ రాజ్యఞ్చకార ధర్మేణ
భుఞ్జానోభోగముత్తమమ్ । ఏతస్మిన్నేవకాలేతు దాక్షిణాత్యోద్విజోత్త

→ గఙ్గాస్నానాగతవీరశర్మాఖ్యవిప్రచరితమ్. ←

మః ॥ ౫౦ ॥ గఙ్గాస్నానాయ గచ్ఛన్వై సదారఃప్రయయౌపురాత్ ।
మార్గేఽథగర్భిణీజాతా బ్రాహ్మణీబ్రాహ్మణస్యచ ॥ ౫౧ ॥ తాంతుగర్భ
వతీందృష్ట్వా స్వాత్మానుగమనేఽక్షమామ్ । రాజానంద్రష్టుకామోఽసౌ
రాజద్వారముపాగమత్ ॥ ౫౨ ॥ ద్వాస్థేనజ్ఞాపితోరాజాతమాహూ
యద్విజోత్తమమ్ । పూజయిత్వాతువిధివత్ప్రపచ్ఛకుశలంద్విజమ్ ॥౫౩॥
రాజా ॥ కిమాగమనకృత్యం తే కిఙ్కరిష్యామ్యహంద్విజ ॥ ద్విజః ॥ వా
సిష్ఠో వీరశర్మాఽహం సామవేదీనృపోత్తమ ॥ ౫౪ ॥ సదారో నిర్గతోరా
జన్ గఙ్గాస్నానాయసాదరః । మార్గేచగర్భిణీచేయం కౌశికీపుణ్యశాలి
నీ ॥౫౫॥ నామ్నాలక్ష్మీరితిఖ్యాతా సుశీలాచపతివ్రతా । స్థాప్యచైనాం

తవగృహే వ్రతంనిర్వర్తయామ్యహమ్ ॥౫౬॥ తస్మాద్రాజన్ప్రయచ్ఛా
స్యైయథేష్టంభక్తవేతనే। తావచ్చరత్యతాంలక్ష్మీర్యావదాగమనంమ
మ ॥౫౭॥ శ్రీవరాహః ॥ రాజాతస్య వచశ్శ్రుత్వా తణ్డులాని ధనాన్య
పి। దత్వాషణ్మాసపర్యన్తం గృహమన్తః పురేదదౌ ॥౫౮॥ తాంన్య
స్యబ్రాహ్మణఃప్రీతో గఙ్గాస్నానాయనిర్యయౌ। గత్వాభాగీరథీంగఙ్గాం
ప్రయాగేక్షేత్రఉత్తమే ॥౫౯॥ స్నాత్వాకాశీం తతోగత్వా తత్రోషి
త్వాదినత్రయమ్। గయాంప్రాప్య పితృశ్రాద్ధ మకరోద్బ్రాహ్మణోత్త
మః ॥౬౦॥ గత్వాఽయోధ్యామపిపురీంప్రయయౌబదరీవనమ్। సా
లగ్రామంతతోగత్వాస్వదేశంప్రతినిర్యయౌ ॥౬౧॥ సంవత్సరద్వయేఽ
తీతేచైత్రేమాసిశుభదినే। నివృత్తోఽసౌద్విజశ్రేష్ఠశ్శనైరాగత్యమాధవే॥
ఏకాదశ్యాంశుక్లపక్షే పునారాజానమాయయౌ। రాజాతువిస్మృత్యత
దాబ్రాహ్మణీంనాఽస్మరన్నృపః ॥౬౩॥ బ్రాహ్మణీమానినీగేహేమృతా
శుష్కాబభూవహ। వీరశర్మా తతోవిప్రో గఙ్గాతోయకరణ్డకే ॥౬౪॥
విముచ్యబన్ధనంత్వేకం గాఙ్గస్తుకరకంశుభమ్। ప్రదాయరాజ్ఞే పప్రచ్ఛ
పత్నీకుశలినీతిమే ॥౬౫॥ స్మృత్వాఽథరాజావిప్రంతం స్థీయతా
మితి చాబ్రవీత్। అన్తఃపురంతతోగత్వా తామపశ్యన్మృతాఙ్గృహే॥
అనుక్త్వా బ్రహ్మణేతస్మై ప్రవిశ్యబిలముత్తమమ్। శ్రీనృసింహంనమస్కృ
త్య పునఃప్రాప్య బిలోత్తమమ్ ॥౬౭॥ శ్రీనివాసం యయౌద్రష్టుం శ్రీ
భూమిసహితమ్పరమ్। తందృష్ట్వా సహసాఽయాన్తం జుగూహాతేధ
రారమే ॥౬౮॥ ప్రణమన్తమవోచత్తం కిమకాలే నృపాఽగతః।
నృపోఽవదత్ప్రణమ్యేశం భీతోఽథబ్రాహ్మణీంమృతామ్ ॥౬౯॥ త

అస్థిసరోవరమాహాత్మ్యమ్.

చ్ఛ్రుత్వాదేవదేవోపి మాభీరాజన్ద్విజోత్తమాత్। ఆన్దోళికాంతామా
రోప్య స్త్రీభిస్స్వాభి స్సమన్వితామ్ ॥౭౦॥ మదాలయాత్పూర్వ
భాగే ద్వాదశ్యాంస్నాపయప్రభో। అస్థినామ్నిసరస్యస్మిన్నపమృత్యుని
వారణే ॥౭౧॥ ప్రాప్తజీవా సమంస్త్రీభి ర్బ్రాహ్మణేన చయోక్ష్యతే।
శీఘ్రంయాహినృపశ్రేష్ఠ యథోక్తంవచనఙ్కురు ॥౭౨॥ ఇతిదేవ వచ
శ్శ్రుత్వా ప్రయయౌస్వపురంనృపః। ఆన్దోళికాసురమ్యా సుస్త్రీయుతా

రోప్యతామపి ॥ 23 ॥ బ్రాహ్మణఞ్చపురస్కృత్యద్రష్టుందేవంయయౌనృ
పః । అస్థికూటసరఃపార్శ్వేస్నాపయామాసతాస్స్త్రియః ॥ ౨౪ ॥
త్వగస్థిరూపాసాచాపి తాభిఃక్షిప్తాసరోవరే । ప్రాప్తజీవాయథాపూ
ర్వంసువ్యఞ్జితశరీరజా ॥ ౨౫ ॥ ఉత్థితాసరసస్స్నాత్వారాజ్ఞీభిస్సహామ
ఙ్గళా । ప్రాప్తాచబ్రాహ్మణంప్రీతాభర్తారంపునరాగతమ్ ॥ ౨౬ ॥ రా
జాహరింపూజయిత్వా బ్రాహ్మణాయధనందదౌ । సహస్రనిష్కపర్య
న్తంవస్త్రాణివివిధానిచ ॥ ౨౭ ॥ స్వదేశగమనాయైవసాదరంవిససర్జ
హ । విప్రశ్శ్రుత్వాస్త్రియోవృత్తంప్రభావంవేఙ్కటేశితుః ॥ ౨౮ ॥
ఆశిషఃప్రయుజ్యరాజ్ఞేఽథస్వదేశంప్రయయౌద్విజః । విప్రేగతేశ్రీనివా
సోరాజానంపునరబ్రవీత్ ॥ ౨౯ ॥ దినేదినేచమధ్యాహ్నేనైవేద్యాన
న్తరంనృప। ఆగత్యమామర్చయిత్వాయథేష్టంస్వర్ణపఙ్కజైః ॥ ౩౦ ॥
గత్వాపురీంస్వధర్మేణరాజ్యఙ్కురునరాధిప । యద్యదిష్టంతవనృపభవి
ష్యతినసంశయః ॥౩౧॥ నాఽగన్తవ్యమకాలేతుత్వయానృపకదాచన। ఏ
వంకాలార్చనంకృత్వాగత్వాత్వంస్వపురేవస ॥ ౩౨ ॥ రాజా ॥ తథా
కరిష్యేదేవేశమధ్యాహ్నేచార్చయామ్యహమ్ । ఇతిదేవాజ్ఞయానిత్య
మర్చయత్స్వర్ణపఙ్కజైః ॥ ౩౩ ॥ తదూర్ధ్వంతులసీపుష్పంజాత్వ

కుర్వగ్రామస్థకులాలవంశజభీమాఖ్యభక్తోదన్తః.

పశ్యత్సమృణ్మయమ్ । విస్మితోదేవదేవేశమపృచ్ఛన్నృపసత్తమః ॥౩౪॥
రాజా ॥ కేనార్చ్యసేమృణ్మయైశ్చకోమలైస్తులసీసుమైః । రాజ్ఞాపృష్టో
దేవదేవస్స్మృత్వారాజానమబ్రవీత్ ॥ ౩౫ ॥ కశ్చిత్కులాలోమద్భ
క్తః కుర్వగ్రామేవసత్యసౌ । స్వగృహేఽర్చయతేరాజన్తదఙ్గీక్రియతే
మయా ॥ ౩౬ ॥ ఇతిదేవవచశ్శ్రుత్వాతద్గ్రామంప్రయయౌనృపః । గ
త్వాకుర్వపురన్తస్యకులాలస్యగృహంయయౌ ॥ ౩౭ ॥ రాజానమాగ
తన్దృష్ట్వాప్రణమ్యైవాగ్రతస్స్థితః । స్థితంతంభీమనామానంపప్రచ్ఛనృప
సత్తమః ॥ ౩౮ ॥ తోణ్డమాన్ ॥ భీమపూజయసేదేవంకథంవదకులో
త్తమ ॥ శ్రీవరాహః ॥ పృష్టఃప్రాహకులాలోపిజాతుజానేనచార్చనమ్ ॥
కేనోక్తంనృపతిశ్రేష్ఠకులాలోఽర్చయతీతిహి ॥ తోణ్డమాన్ ॥ దేవేన

శ్రీనివాసేనమమోక్తంహిత్వద్దర్శనమ్ ॥ ౯౦ ॥ సతుశ్రుత్వానృపవచ
స్తన్నత్వాదేవవరంపురా ॥ భీమః ॥ యదాప్రకాశితాపూజాయదారా
జాసమాగతః ॥ ౯౧ ॥ తోణ్డమాంస్తేనసంవాదస్తదామోక్షంగమిష్యసి ।
ఇతిపూర్వంవరన్దేవోదత్తవాన్వేఙ్కటేశ్వరః ॥ ౯౨ ॥ ఇత్యుక్త్వాఽథ

కుర్వగ్రామస్థభీమాఖ్యభక్తస్యపత్న్యాసహవైకుణ్ఠప్రాప్తిః.

కులాలోపిపత్న్యాసార్థంతద్దైవచ । విమానమాగతన్దృష్ట్వాదేవన్దృష్ట్వా
జనార్దనమ్ ॥ ౯౩ ॥ ప్రణమన్ప్రజహౌప్రాణాన్ తస్సదారోభక్తసత్తమః ।
పశ్యతోరాజరాజస్యవిమానమధిరుహ్యచ ॥ ౯౪ ॥ దివ్యరూపధరోదే
వ్యాసార్థంవిష్ణుపదంయయౌ । దృష్ట్వారాజాఽద్భుతంతత్రస్వపురంప్రా
ప్యహర్షితః ॥ ౯౫ ॥ స్వపుత్రంశ్రీనివాసాఖ్యమభిషిచ్యవిధానతః । ప
రిపాలయధర్మేణమానవాంశ్చవసున్ధరామ్ ॥ ౯౬ ॥ ఇత్యాజ్ఞాప్యసుతం
ధీమాంస్తతాపపరమంతపః । తప్యతస్తస్యదేవోఽపిప్రత్యక్షమభవద్ధరిః ॥

శ్రీనివాసకృపయాతోణ్డమాన్నృపస్యసారూప్యప్రాప్తిః.

ఆరుహ్యగరుడన్దేవోరమాభూమిసమన్వితః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ కిఙ్కరో
మిన్నృపశ్రేష్ఠతపసాతోషితస్తవ ॥ ౯౭ ॥ ఇత్యుక్తోదేవదేవేనతోణ్డమా
నపిరాజరాట్ । ప్రీతిమాన్ప్రాఞ్జలిర్భూత్వాసగద్గదమువాచహ ॥ ౯౯ ॥
త్వల్లోకేవస్తుమిచ్ఛామిజరామరణవర్జితే । ఇదమేవవరన్దేహిమాధవైత
న్మమేప్సితమ్ ॥ ౧౦౦ ॥ శ్రీవరాహః ॥ ఇత్యుక్త్వానిపపాతోర్వ్యాంసా
ష్టాఙ్గందేవసన్నిధౌ । తదాకళేబరమ్ముక్త్వావిమానన్త్వారురోహచ ॥ ౧౦౧ ॥
గన్ధర్వైస్తూయమానోఽసౌసారూప్యంప్రాపశార్ఙ్గిణః । యచ్ఛోకమో
హరహితంజరామరణవర్జితమ్ ॥ ౧౦౨ ॥ పునరావృత్తిరహితంతద్విష్ణోః

అధ్యాయఫలశ్రుతిః.

పదమాయయౌ । ఏతద్భవిష్యందేవేశిమయోక్తంవరవర్ణిని ॥ ౧౦౩ ॥
యశ్శ్రావయేద్యశ్శృణుయాద్విష్ణులోకంసగచ్ఛతి ॥ శ్రీసూతః ॥ ఇత్యు
క్తాందేవదేవేనసభవిష్యాంసహోత్తరామ్ ॥ ౧౦౪ ॥ శ్రుణుయా

ద్యఃపఠేద్భక్త్యా కథాంపుణ్యాంపురాతనీమ్ । సతుభుక్త్వాఽఖిలాన్కా మాన న్తేవిష్ణుపదంవ్రజేత్ ॥ ౧౦౫ ॥ ... ... *

ఇతిశ్రీవారాహపురాణే భూగోళోపాఖ్యానే ధరణీవరాహసంవాదేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేభవిష్యద్వర్ణనేతోణ్డమాఞ్చక్రవర్తిచరితకథనంనామదశమోధ్యాయః.

ఇతిశ్రీవారాహపురాణే భూగోళోపాఖ్యానే ప్రథమప్రభృతిదశమపర్యన్తదశాధ్యాయాత్మకోధరణీవరాహసంవాదాఖ్య శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యపరోద్వితీయోభాగస్సమాప్తిమగమత్.

ఓంతత్సత్.

శ్రీవారాహపురాణశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యద్వితీయభాగాన్తర్గతసముదితాధ్యాయసఙ్ఖ్యా-౧౦.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రియైపద్మావత్యైనమః.

శ్రీమతేవిష్వక్సేనాయనమః.

అథ శ్రీపాద్మపురాణాన్తర్గత

శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యమ్

ప్రారభ్యతే.

శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణనిధయేనిధయేఽర్థినామ్।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్ ॥

మేరుశిఖరాచ్ఛుకబ్రహ్మర్షేర్వేఙ్కటాచలాగమనమ్.

హరిఃఓమ్ ॥ దేవలః ॥ దేవదర్శనదేవర్షేబ్రహ్మభూయకరమ్పరమ్ । ముకున్దానన్దకంబ్రూహిధర్మంకర్మవిమోచనమ్ ॥౧॥ దేవదర్శనః ॥ సాధు దేవలభూదేవయత్పృష్టోఽహమిహత్వయా। శృణువిద్వన్విశేషేణవక్ష్యామితవసువ్రత ॥ ౨ ॥ ఇతిహాసమిమంపుణ్యం చతుర్వర్గఫలప్రదమ్ । యశస్కరంరఞ్జనకమాయురారోగ్యభూతిదమ్ ॥ ౩ ॥ పురాసుమేరుశిఖరేనానారత్నవిచిత్రితే । ఖచితానేకమాణిక్యసౌవర్ణకుట్టిమస్థలే ॥ ౪ ॥ అనుస్యూతస్రవద్దేవస్రవన్తీనిర్ఝరాప్లుతే । మయూఖోద్దామరత్నౌఘఖణ్డితధ్వాన్తకుఞ్జకే ॥ ౫ ॥ సాన్ద్రస్నిగ్ధతరుచ్ఛాయసురద్రుమవనోదరే । మకరన్దస్రవన్తీభిస్స్రగ్భిస్తుపరిలమ్బితే ॥ ౬ ॥ మాణిక్యస్తమ్భమహితేమకరాననతోరణే । విచిత్రరత్నప్రత్యుప్తస్వర్ణస్తమ్భచతుష్క-

కే ॥ ౭ ॥ సింహాసనేమహారత్నవిచిత్రాంశువిరాజితే । సావిత్ర్యాచసరస్వత్యాసహాసీనఃపితామహః ॥ ౮ ॥ గన్ధర్వైర్గర్వనిర్వాహైర్గానవిద్యావిచక్షణైః । గాయద్భిఃకిన్నరగణైర్గీయమానశ్చవీణయా ॥ ౯ ॥ స్తూయమానస్తుమ్బురుణాహాహాహూహూత్థతేజసా । సేవ్యమానస్సహస్రాక్షప్రముఖైస్సురసత్తమైః ॥ ౧౦ ॥ బ్రాహ్మీభిశ్శక్తిభిర్బ్రహ్మభాషాభూషాభిరాత్మభూః । అంశుకాభరణాలేపాకల్పహస్తాభిరన్తికే ॥ వసిష్ఠప్రముఖైర్బ్రహ్మమునిభిస్సిద్ధచారణైః । మార్కణ్డేయమరీచ్యత్రిభృగుపూర్వైర్మహర్షిభిః ॥ ౧౨ ॥ శాపానుగ్రహసామర్థ్యసాధనైశ్చతపోధనైః । మాహాత్మ్యంపుణ్యదేశానామూచివద్భిఃపరస్పరమ్ ॥ ౧౩ ॥ సమన్తతస్సేవ్యమానస్సేవారసవిశారదైః । నిషణ్ణైరుపనిషణ్ణైశ్శ్రుతిగణైరపి ॥ ౧౪ ॥ సాఙ్గైస్సంశిక్షితమనావిశ్వసర్గవిలాసభూః । ఆస్తేసమాలపన్బ్రహ్మస్వపదాహ్లాదనిర్భరః ॥ ౧౫ ॥ కథాప్రసఙ్గాదత్రైవనారాయణగిరేర్మహత్ । మాహాత్మ్యమావిర్భావంచశ్రీనివాసస్యశార్ఙ్గిణః ॥ ౧౬ ॥ శ్రుత్వాశుకఃపరమర్షిస్సభాయాంసముపస్థితః । సదేశంతందిదృక్షుస్సన్కౌతూహలసమాకులః ॥ ౧౭ ॥ విజ్ఞాపయన్బ్రహ్మణేతన్నమస్కృత్యచసర్వతః । జగామతస్మాద్దేవాద్రేర్దక్షిణాభిముఖస్సుధీః ॥ ౧౮ ॥ వాసుదేవేవహన్భక్తింపురాణపురుషోత్తమే । తత్కథాలాపకుతుకస్మయమానముఖోమునిః ॥ ౧౯ ॥ దదర్శనారాయణాద్రింతత్ర

శ్రీవేఙ్కటాచలవర్ణనమ్.

నారాయణాశ్రయమ్ । నీలజీమూతముదితనీలకణ్ఠవిడమ్బనమ్ ॥ ౨౦ ॥ శృఙ్గకోటీరవిశ్రాన్తవాలఖిల్యకులాకులమ్ । తిగ్మాంశ్వశ్వఖురక్షుణ్ణశృఙ్గమాణిక్యమణ్డలమ్ ॥ ౨౧ ॥ అమృతాంశుకరస్పర్శనిర్యదిన్దుదృషద్ద్రవమ్ । తుఙ్గశృఙ్గస్ఫురద్రత్నతరలీకృతతారకమ్ ॥ ౨౨ ॥ మాణిక్యకుణ్డలమహోమాద్యద్ద్యుమణిమణ్డలమ్ । వియల్లిహోత్తుఙ్గశృఙ్గవిశఙ్కటవిటఙ్కకమ్ ॥ ౨౩ ॥ చన్ద్రికాన్తస్రవాస్వాది చకోరకులసఙ్కులమ్ । స్ఫాటికాశ్మదరీశృఙ్గనిర్యన్నిర్మలనిర్ఝరమ్ ॥ ౨౪ ॥ అధిత్యకారూఢఫుల్లలోధ్రసింహవిడమ్బనమ్ । మాకన్దకుసుమామన్దమకరన్దసముక్షితమ్ ॥ ౨౫ ॥

దన్తావళఘటాఽఘాతదర్దరప్రస్థకన్దరమ్ । వృతక్రమక్రమణాక్రాన్తశర
భప్రస్థదుస్థలమ్ ॥ ౨౬ ॥ మహాన్ధకారమహిమదుర్నిరీక్షమహర్షభమ్। ఆ
ఘ్రాతవ్యాకులవ్రాణి వ్యాఘ్రభీమభృగుస్థలమ్ ॥ ౨౭ ॥ నిర్ఝరాపాతపర్య
స్తగ్రస్తముస్తార్ధసూకరమ్ । యమవాహనదుర్ధర్షనినదస్నిహిపాకులమ్॥
శాఖాశిఖాక్రమచ్ఛాఖామృగసానుమహీరుహమ్। । వికీర్ణశ్వాపదానీకా
ధిత్యకోపత్యకాత్యఘమ్ ॥ ౨౯ ॥ అభ్రఙ్కషాగ్రవివిధవిటపాటవిపాట
వమ్ । ధాతుప్రస్థస్థలీనిర్యద్ఘోఘప్రస్రవణాకులమ్ ॥ ౩౦ ॥ అన్తకాస్య
ప్రతీకాశగుహాగేహోషితార్ణకమ్ । ఝిల్లికానాదబధిరీ భూతదిక్చక్రవా
ళకమ్ ॥ ౩౧ ॥ దివ్యంవిభూత్యపాదానం గాయద్భిరుషితాన్తరమ్ । నా
నామణి మయూఖౌఘ మహేన్ద్రాయుధవర్చసమ్ ॥ ౩౨ ॥ కృష్ణసారవ
రోద్రిక్త హరిణీకులసఙ్కులమ్ । విఘూర్ణద్వాలవిమల చమరీచఙ్క్రమో
త్కటమ్ ॥ ౩౩ ॥ లాఙ్గూలవేల్లితలసద్గోలాఙ్గూలకులాకులమ్ ।
ప్రవాళకాణ్డప్రస్తారమణ్డితాన్తరకన్దరమ్ ॥ ౩౪ ॥ ఇతస్తతస్తపస్యద్భిరృ
షిభిర్నిర్ఝరాన్తికే । ఆస్థాతవ్యప్రస్థదేశం బ్రహ్మధ్యానపరాయణైః ॥౩౫ ॥
ఆశ్రితార్తిహరచ్ఛాయవిశాలవనపాదపమ్ । తస్యసానుమతస్సోపిపాదా

శుకస్యశ్రీవేఙ్కటాచలస్థపుణ్యతీర్థావగాహనప్రాప్తిః.

నాశ్రిత్యసత్వరః ॥ ౩౬ ॥ నిర్ఝరేష్వాప్లవంకుర్వన్విమలోదేష్వనన్యధీః ।
హ్రదేషుదేవఖాతేషు నదీప్రస్రవణేషుచ ॥ ౩౭ ॥ అన్యేష్వమలతీర్థేషు
త్రివృద్బ్రహ్మజపన్మునిః । సంసారమోచనీంబ్రహ్మ విద్యాంవిద్యావిజృమ్భి
ణీమ్ ॥ ౩౮ ॥ జపన్నుపాంశుమనసాఽనవద్యాఽవిద్యానిబర్హిణీమ్ । నివ
సన్రజనీమేకాంతత్రతత్రసమాహితః ॥౩౯ ॥ అతన్ద్రితోఽఞ్జనగిరిం ప్రా
పవిప్రోపవేశనమ్ । తత్రతత్రగుహాగేహే ష్వాసీనైర్మునిపుఙ్గవైః ॥౪౦ ॥
యోగిభిస్సిద్ధసఙ్ఘైశ్చ విశుద్ధజ్ఞానశాలిభిః । వైఖానసైశ్చమునిభిఃకృతాతి
థ్యసపర్యకమ్ ॥ ౪౧ ॥ శిలాతలేషునివసన్నివ్రతేషుశనైశ్శనైః । కుమా
రధారాంధారాళచ్యవమానాఽమలోదకామ్ ॥ ౪౨ ॥ ఆససాదాప్లవ

స్కన్దస్యకుమారధారాస్నానేనశక్త్యాయుధప్రాప్తిః.

శ్చాత్ర చక్రేవ్యాసారసోమునిః । అస్యామాహాత్మ్యమతులం తులితాన
న్యతీర్థకమ్ ॥ ౪౩ ॥ శక్తిప్రదంశక్తిపాణే శ్శరణ్యంశరణార్థినామ్ । పు

రాఽమరైః ప్రార్థితేన శఙ్కరేణ పురారిణా ॥ ౪౪ ॥ ఔమాపత్యో బాహులేయ స్సేనాపత్యే నియోజితః । తదోఘమసహానోఽపి సేనాపత్యే నివిష్టధీః ॥ ౪౫ ॥ అనేకాపాయసదన ముపాయ రహితోఽగుహః । దైత్యారేః ప్రాప్తుకామ స్సం స్తత్ప్రీతికారమాత్మవాన్ ॥ ౪౬ ॥ త్రిసన్ధ్యమాప్లవంకుర్వం స్త్రీవృద్ధ్యిష్టా జపంస్తత్సుధీః । త్రిసన్ధ్యమర్చయన్విష్ణుం దివ్యైఃపుష్పైరనన్యధీః ॥ ౪౭ ॥ అస్యానిర్ఝరధారాయాస్తప స్తేపేసమీపతః । తపసాతస్యసన్తుష్టో భగవాన్విష్టరశ్రవాః ॥ ౪౮ ॥ ఆవిర్భూయదదౌశక్తింతస్మైసోపితిరోదధే।కుమారస్తంప్రణమ్యాథదేవం స్వర్గం జగామసః ॥ ౪౯ ॥ తస్మాత్కుమారధారేతి విఖ్యాతావిమలోదకా । ప్రథమానప్రశంసాఽభూదప్రమేయఫలప్రదా ॥ ౫౦ ॥ తతోఽగతః

ఇన్ద్రస్యపాపనాశనస్నానేనవృత్రవధజనితపాపనిర్ముక్తిః.

పాపనాశం కృత్వాస్నానాదికంవశీ । ఉవాసత్రిదినంతస్య తీర్థస్యనికటే తటే ॥ ౫౧ ॥ యత్రతీర్థే సకృత్స్నాత్వా మఘవావృత్రహాపురా । బ్రహ్మహత్యావిముక్తస్సన్ ప్రాపచైన్ద్రంపునఃపదమ్ ॥ ౫౨ ॥ పాపనాశస్సువిఖ్యాతోనిర్ఝరోజర్ఝరైనసామ్ । దేవతిర్యఙ్మనుష్యాణామవగాహాన్మలాపహమ్ ॥ ౫౩ ॥ ఆకాశగఙ్గామన్వాస్య సమస్తఫలదాయికామ్ । ఆసాద్యాస్యామాప్లవఞ్చ చకారనిరుపప్లవః ॥ ౫౪ ॥ యస్యాస్సంసారార్ణవస్య కర్ణధారేఽమలేఽమ్భసి । దేవస్త్రీయోనాగకన్యా గన్ధర్వ్యఃకిన్నరాఙ్గనాః ॥ ౫౫ ॥ సిద్ధాఙ్గనాశ్చకుర్వన్తి స్నానంసైఘానసాఙ్గనాః । నారాయణగిరేశ్చారే స్తదీశస్యప్రభావకమ్ ॥ ౫౬ ॥ ప్రథయన్ననసాఽతీవ

ఆకాశగఙ్గామాహాత్మ్యమ్.

స్మయమానోమహామునిః । వ్రతతీవస్తనీతీర్థమాససాదమహామునిః॥౫౭॥ తత్రాఘమర్షణఞ్చక్రే సూక్తంవైష్ణవముచ్చరన్ । స్మరన్భగవతోవిష్ణోర్జిష్ణోర్ద్వైపాయనాత్మజః ॥ ౫౮ ॥ జలేమగ్నతనో స్తస్యాదభూద్వాగశరీరిణీ । అమృతోదన ప్రదుత్తుఙ్గతరఙ్గమహిమావళీ ॥ ౫౯ ॥ శ్రీవత్సవక్షోనిత్యశ్రీరదృశ్యశ్చమలాత్మనామ్ ॥ అనన్తభోగాయతనోఽనన్తోఽనన్తఫలప్రదః ॥ ౬౦ ॥ అతోఽస్మాదగ్నిదిగ్భాగే సార్ధయోజనమాత్రకే । అస్య

వ్రతతీవస్తనీతీర్థస్నానకాలేశుకబ్రహ్మర్షిమ్ప్రత్యశరీరోక్తిః.

సానుమతః పాదమూలే కూలఙ్కషద్రుమే ॥ ౬౧ ॥ నద్యాస్సద్యోఽఘనాశిన్యాస్స్వర్ణముఖ్యాస్తటే శుభే । పద్మమిత్యుత్తరే ఖ్యాతం పవిత్రం పరమం సరః ॥ ౬౨ ॥ తస్య గత్వా తటే తూర్ణమత్యుగ్రం తప ఆచర । పశ్చాదచఞ్చలత్వం తే మనీషాయా భవిష్యతి ॥ ౬౩ ॥ తదా స్యాద్భగవాన్విష్ణుః ప్రత్యక్షస్సర్వసాక్షిభూః । ఏవం సాదరముక్త్వా వాగ్జనానాం శృణ్వతా

అశరీరోక్త్యా శుకస్య పద్మసరోవరాగమనమ్.

మపి ॥ ౬౪ ॥ ప్రక్షాళయన్తీ శమలం మునేర్యాతాఽశరీరిణీ। ఏవమేతాం నిశమ్యాసా జలాదుత్తీర్య తీర్థతః ॥ ౬౫ ॥ అతిస్నేహో విస్మితశ్చ వైయాసిర్మనిరత్వరః । ఏవమాలోచయన్బుద్ధ్యా శరీరాత్మవిశోధినీమ్॥ ౬౬॥ ప్రసాదసూచినీం విష్ణోః ప్రభవిష్ణోః ప్రశంసినీమ్ । జగామ వేగాత్తం దేశం

పద్మసరోవరవర్ణనమ్.

యత్ర పద్మసరోవరమ్ ॥౬౭॥ ప్రసన్నం సన్మన ఇవ వైడూర్యవిమలోదకమ్। ఉత్ఫుల్లైః పుణ్డరీకైశ్చ కల్హారైః కనకామ్బుజైః ॥ ౬౮ ॥ నీలోత్పలైః కువలయైరక్తాబ్జైరాకులాన్తరమ్ । మకరన్దమదోన్మత్తమధురాళికులాకులమ్॥ కారణ్డవైః కలరవైర్వ్యాచాటితదిగన్తరమ్। భ్రమద్భ్రమరబృన్దైశ్చ మధుపానమదోద్ధతైః ॥ ౭౦ ॥ గృహీతగ్రాహదుర్గ్రాహం వలమాన సుమీనకమ్ । వరాహసఙ్ఘైరభితోగ్రస్తముస్తైరలఙ్కృతమ్ ॥౭౧॥ మృణాళకబళాకీర్ణకరైః కరికదమ్బకైః । ఏణైస్సశాబైరేణీభిరుపాన్తే పరితో వృతమ్॥ మదోన్మత్తైర్వనచరైర్వయోభిరభితో వృతమ్। తపస్యత్తాపసక్లేశహరణం రమణం హరేః ॥ ౭౩ ॥ శ్రీమదేతత్పద్మతీర్థం మహాతీర్థం శుకో మునిః ।

శుకస్య పద్మసరసి శ్రీనివాసధ్యానపూర్వకస్నానాదికరణమ్.

దదర్శ నసగతక్లేశ స్నానపాననిషేవణైః ॥ ౭౪ ॥ స్మరన్నారాయణం విష్ణుమభూన్నిశ్చలచేతనః । మహూర్తం తత్ర విశ్రమ్య సంయమీ నియమస్థితః ॥ ౭౫ ॥ వన్యైరపాకైః పక్వైశ్చ ఫలైస్స్వపతితైరపి । దినస్య పఞ్చకాలే వై కృతాహారోఽభవన్మునిః ॥ ౭౬ ॥ శిశ్యే చ దర్భశయ్యాయాం స నిర్వర్త్యాహ్నికీం క్రియామ్ । బ్రాహ్మే ముహూర్తే చాన్యేద్యురుత్థాయ

ప్రయతోఽవశీ ॥ ౨౭ ॥ చిన్తయన్పుణ్డరీకాక్షం శఙ్ఖచక్రగదాధరమ్ । కరుణారసకల్లోల తరఙ్గితకటాక్షకమ్ ॥ ౨౮ ॥ శరత్పూర్ణేన్దువక్త్రాభం పీతకౌశేయవాససమ్ । మహోరస్క ముదారాఙ్గం శ్రీనివాసం మహామతిః ॥ ౨౯ ॥ సన్ధ్యాముపాస్యవిధివ త్స్నానపూర్వం సమాహితః ।

పద్మసరోవరతీరస్థదివ్యారామవర్ణనమ్.

దదర్శసరస స్తస్య తీరేత్వభినవంవనమ్ ॥ ౩౦ ॥ పున్నాగ నాగపనస పాటలాశోక కింశుకైః । కున్దముద్గా రమాకన్ద హరిచన్దన చన్దనైః ॥ ౩౧ ॥ తాలచమ్పకహిన్తాలహరితాలతమాలకైః । నక్తమాలైశ్చసరళైర్నాళికేరైశ్చ కేసరైః ॥ ౩౨ ॥ పనసైః కేతకైస్సాలైఃపాలాశైఃపిప్పలైర్వటైః । ఖర్జూరైఃఖాదిరైఃప్లక్షై రుద్రాక్షైరసనైర్ధవైః ॥ ౩౩ ॥ సఙ్కీర్ణమభితస్సన్ద్రం మహేన్ద్రోపవనోపమమ్ । మాధవీమల్లికాయూథీ వనయూథీసుజాతిభిః ॥ ౩౪ ॥ శతపత్రిభిరాకీర్ణం సుమనోభిస్సుగన్ధిభిః । దమనీమరుశాఖాభిస్తులసీభిర్విజృమ్భితమ్ ॥ ౩౫ ॥ కున్దమల్లికయోపేతం కుశకాశప్రకాశితమ్ । విశ్వామిత్రైఃపవిత్రైశ్చముఞ్జైరప్యభిజృమ్భితమ్॥౩౬॥

ఇతిశ్రీపాద్మపురాణేక్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేదేవలదేవ
దర్శనసంవాదే సుమేరుశిఖరాచ్ఛుకస్య శ్రీవేఙ్కటాచలాగమ
నపద్మసరఃప్రాప్త్యాదికథనంనామచతుర్థోఽధ్యాయః.

దివ్యారామేశుకబ్రహ్మర్షేర్మహానియమపూర్వకతపఃకరణమ్.

దేవదర్శనః॥ తతశ్శ్రీ పద్మతీర్థస్య పద్మవాటీ పటీయసః । వటాటవీజటాటోప విశఙ్కటవియత్తటే ॥ ౧ ॥ అధీతవేదవేదాన్తతాపసౌఘనిషేవితే । అనాదిత బ్రహ్మఘోషై రన్వితేవయసాఙ్గణైః ॥ ౨ ॥ పతఙ్గాధ్యాపితామ్నాయప్రమోదర్షి కుమారకే । హుతవైతానవహ్న్యుత్థహవిర్గన్ధసుమోదితే ॥ ౩ ॥ మృగశాబ విలూనాగ్ర కుశగుల్మ విజృమ్భితే । మనస్సన్తోషకరణే సర్వోపకరణాన్వితే ॥ ౪ ॥ విచిత్ర వివిధామోదే వనే చైత్ర రథోపమే । తపఃకరిష్యన్నిష్ట్యాతు సమాహితమనామునిః ॥ ౫ ॥ విచిన్తయన్వియద్వాక్యం విమలాత్మావ్యతిష్ఠత । స్వాధ్యాయంసమధీయానోవిష్ణుమేవాగ్రతోయజన్ ॥ ౬ ॥ పర్ణాశనోహితాచార నియతోనియ

మస్థితః । మితభాషీమితాహారశ్శాన్తోదాన్తోగురుప్రియః ॥ ౭ ॥ సాత్త్వి
కస్సత్త్వసమ్పన్నో విష్ణుభక్తోబభూవహ । శ్రీనివాసమనారాధ్యకిఞ్చి
న్నాశ్నాతినిత్యశః ॥ ౮ ॥ క్షుధాతోమోహ్యన్యైర్వేద్యంనోపజీవతిచైక
దా । విష్ణుపాదోదకాదన్యత్తృషార్తోపినచాపిబత్ ॥ ౯ ॥ నిర్ద్వన్ద్వో
నిరహఙ్కారోధీరోవిగతమత్సరః । కుశేశయాసనాసీనః కుశాస్తరణ
భూతలే ॥ ౧౦ ॥ కుశాగ్రబుద్ధిరచలః కుశహస్తపవిత్రకః । కృష్ణాజినో
త్తరాసఙ్గః కృష్ణవర్త్మశిఖాజటః ॥ ౧౧ ॥ కృష్ణాజినామ్బరధరఃకృష్ణద్వై
పాయనాత్మజః । అక్షమాలాధరకరోవిజితాక్షఃక్షమాక్షమః ॥ ౧౨ ॥
నాసాగ్రన్యస్తనయన ఆర్జవోర్జితకాయకః । దన్తైరసంస్పృశన్దన్తాన్జిహ్వా
గూహితతాలుకః ॥ ౧౩ ॥ ధారణాధ్యానసమ్పన్నఃప్రాణాయామవి
శుద్ధధీః । ఉపాంశుమానసజపగూఢోష్ఠస్ఫురణాననః ॥ ౧౪ ॥ వై
కుణ్ఠేకుణ్ఠితమతిర్గాయత్రీంవైష్ణవీంజపన్ । వర్షాసుజలమధ్యస్థోగ్రీష్మే
పఞ్చాగ్నిమధ్యగః ॥ ౧౫ ॥ అధ్యర్కదృక్సమద్వన్ద్వోపద్రవోపీతని
ద్రకః । కాలానలప్రతిభటకాయఃకమలలోచనః ॥ ౧౬ ॥ ఏవంప్ర

శుకమునితపోఽగ్నిజ్వాలాభిలోకోపద్రవోత్పత్తిః.

వృత్తోఘోరఞ్చతపశ్చరుస్తపోధనః । తపసాతస్యసన్తప్తాచచాలచవసు
న్ధరా ॥ ౧౭ ॥ మార్తాణ్డశ్చణ్డకిరణోనతతాపనభోన్తరే । అబ్ధయఃక్షు
భితాస్సర్వేవవర్షుర్నవలాహకాః ॥ ౧౮ ॥ జాతవేదానజజ్వాలవిమా
నానిదివౌకసామ్ । నభోమధ్యేనచేరుశ్చబభూవేన్ద్రశ్చశఙ్కితః ॥ ౧౯ ॥
వృత్రవైరీమహేన్ద్రోపికింకర్తవ్యవిమూఢధీః । చిన్తయన్నస్యతపసోవి

శుకతపోభఙ్గాయమహేన్ద్రోక్తరమ్భాదిసాన్త్వవచనాని.

ఘ్నమప్సరసస్తదా ॥ ౨౦ ॥ సమాహూయాహవచనం సాదరంసా
న్త్వపూర్వకమ్ । విసృష్టావేధసాయూయంనిసర్గాజ్జగతోహితే ॥ ౨౧ ॥
రూపయౌవనలావణ్యశాలిన్యఃపద్మలోచనాః । మత్తమాతఙ్గగామిన్యో
మన్దమన్థరగీతయః ॥ ౨౨ ॥ సుభ్రువశ్చసుకేశాన్తాఃఘనపీనపయోధరాః ।
శుచిస్మితాఃపక్వబిమ్బాధరోష్ఠామదలాలసాః ॥ ౨౩ ॥ యుష్మాభిర్మో
హితంవిశ్వంససురాసురమానుషమ్ । వీక్షణాద్భ్రూవిలాసైస్తునిర్జితా
మమశత్రవః ॥ ౨౪ ॥ కామినీఃపురతోదృష్ట్వాకస్సమాధౌప్రవర్తతే । ని

ర్యాతిమానసన్తస్మాత్కార్ముకాత్సాయకో యథా ॥ ౨౫ ॥ యూయ
మాపది సర్వత్ర బలమస్మాకమేవ హి । నాశక్యమస్తి వః కిఞ్చిత్సర్వేషు భువ
నేష్వపి ॥ ౨౬ ॥ ఉపస్థితమిదానీం నస్సకలానర్థకమ్భువి । కర్తవ్యః ప్రశ
మస్తస్య భవతీభిర్ఝడిత్యపి ॥ ౨౭ ॥ వాసవేనైవముక్తానాం ప్రధానాఽ
ప్సరసాం వరా । ప్రణమ్య ప్రాఞ్జలిః ప్రాహ రమ్భా మధురభాషిణీ ॥ ౨౮ ॥

మహేన్ద్రనికటే రమ్భాదికృతప్రతిజ్ఞా.

రమ్భా ॥ యత్ప్రశాస్సి సురేశాన తదద్య విదధీమహి । భవత్కృతే జీవి
తం నస్త్రిదశాధ్యక్ష కేవలమ్ ॥ ౨౯ ॥ శ్వేతద్వీపం బ్రహ్మలోకం కైలాసం
వాఽన్యమూర్జితమ్ । ప్రవేశ్యామో వయన్దేశం వర్తన్తే యత్ర తేఽరయః ॥
మోహితాశ్చ భవిష్యన్తి తేఽస్మద్వీక్షణవీక్షితాః । ఏకాకినస్సదైకాన్త
భావాస్సాత్త్వికసత్తమాః ॥ ౩౧ ॥ ప్రణమన్తి స్మ నః పాదాఞ్ఛిరోభిర్మో
హితాస్స్వయమ్ । ఏవముక్తస్తు దేవేశస్తయా మధురభాషయా ॥ ౩౨ ॥
ఏవమాహ స సన్తుష్టో రమ్భామప్సరసాం వరామ్ । సత్యముక్తం త్వయా ర
మ్భే మునిమోహనరూపయా ॥ ౩౩ ॥ భూమౌ కశ్చిన్మునివరశ్శుక ఇత్యేవ
నామతః । సువర్ణముఖరీతీరే తపశ్చరతి దుశ్చరమ్ ॥ ౩౪ ॥ తత్ర గత్వా
మునిశ్రేష్ఠం మోహయధ్వం వరాఙ్గనాః । ఇత్యుక్తా దేవరాజేన ప్రేషితా
స్సాదరఙ్కిల ॥ ౩౫ ॥ దేవస్త్రియస్తం ప్రణమ్య జగ్ముర్యత్ర తపోధనః ।

శుకతపోవనప్రాప్తానాం రమ్భాదీనాం శృఙ్గారలీలాః.

మునేస్సమీపతో గత్వా తాస్స్త్రియో మధురం జగుః ॥ ౩౬ ॥ మదోద్ధతా
శ్చ ననృతుర్వేణువీణారవాన్వితమ్ । కన్దర్పదర్పకలితాః కథయన్త్యః క
థామిథః ॥ ౩౭ ॥ వదన్తి స్మ హసన్తి స్మ క్ష్వేళయన్తి మదాలసాః । స్థిత్వా
పురస్తాత్తస్యేత్థం మదాన్ధాస్సురయోషితః ॥ ౩౮ ॥ శృఙ్గారచేష్టాశ్చ
క్రుశ్చ వివిధాశ్చాటుపూర్వకమ్ । ఇన్ద్రప్రచోదితస్తత్ర తపనో న తతా
ప చ ॥ ౩౯ ॥ వాయుః కల్హారసురభిర్వవౌ మన్దస్సుఖావహః । సుధానిధి
శ్చ వవృధే మదయన్సురసున్దరీః ॥ ౪౦ ॥ కాలస్సర్వర్తుకుసుమోపేతస్త
త్ర బభూవ హ । ఏవంవిధే మధూద్వేగమహితేఽస్మింస్తపోవనే ॥ ౪౧ ॥
ఇతస్తతశ్శమ్బరారిర్విశఙ్కో విచచార హ । అతశ్చానఙ్గవివశాశ్చేష్టయ
న్త్యోఽమరాఙ్గనాః ॥ ౪౨ ॥ తా న శేకుస్తస్య నేత్రే నివర్తయితుమగ్రతః ।

శ్రీనివాసధ్యానేనజితకామంశుకమ్ప్రతిరమ్భాదిహాసోక్తిః.

సోఽపిధ్యాయఞ్ఛ్రీనివాసంశఙ్ఖార్యబ్జగదాధరమ్ ॥ ౪౩ ॥ వాసుదేవం హృషీకేశంజగతాంకారణమ్పరమ్ । సమాశ్రితార్తిహరణంసుహృదం సర్వదేహినామ్ ॥ ౪౪ ॥ నాచిన్తయచ్చాన్తికస్థాస్తాస్స్త్రియస్తపసి స్థితః । సమీక్ష్యతాస్తందుర్ధర్షమూచురప్సరసస్తదా ॥ ౪౫ ॥ లజ్జాక్రోధసమావిష్టాశ్చైవమూచుఃపరస్పరమ్ । కోవాఽప్యస్తేఽత్రదుర్బుద్ధిఃపూష్ణినిక్షిప్తవీక్షణః ॥ ౪౬ ॥ ఉపస్థితముపేక్ష్యైవమంగణమప్సరసాంస్వయమ్ । సమీపస్థమసమ్ప్రేక్ష్యసర్వస్యతపసఃఫలమ్ ॥ ౪౭ ॥ దురాత్మనాఽతిమూఢేనాముత్రకిఞ్చిన్త్యతేఽధునా । దృష్ట్వాముఖాన్యప్సరసాంసహస్రాక్షశ్శచీపతిః ॥ ౪౮ ॥ సురాధీశస్సహస్రాక్షంసాఫల్యంసమ్యగశ్నుతే । యాగాదికాఃక్రియాస్సర్వాః కుర్వన్త్యస్మత్కృతేనరాః ॥ దదుశ్చధనధాన్యానితప్యన్తిస్మతపాంసిచ । యస్త్వస్మాకంప్రియాలాపాన్నశృణోతి మనోరమాః ॥ ౫౦ ॥ అచేతనోవృథాజీవీ భవత్యల్పమతిస్సహి । స్తనాశ్లేషంనరోఽస్మాకంలభతే యస్సుదుర్లభమ్ ॥ ౫౧ ॥ సధన్యఃపురుషోలోకే గణ్యతేపుణ్యకోవిదైః । విద్యానామార్జనమ్బాల్యే యౌవనేవిషయైషితా ॥ ౫౨ ॥ వృద్ధత్వేతపసాంవృత్తిరిత్యుశన్తి మనీషిణః । సుకుమారోయువాఽత్యన్తసుభగస్తపసిస్థితః ॥ ౫౩ ॥ శృఙ్గారిణీనాంశృఙ్గారస్సున్దరీజనసున్దరః । దేశకాలావతిక్రమ్యయత్కర్మకురుతేనరః ॥ ౫౪ ॥ తత్తస్యనిష్ఫలమితిప్రవదన్తిమనీషిణః । స్వధర్మాచారనిరతావేదశాస్త్రవిశారదాః ॥ ౫౫ ॥ కరస్థరత్నముత్సృజ్య మూఢధీరన్యదిచ్ఛతి । దివ్యాఙ్గనాఃపూజనీయా మనుష్యాణాంవిశేషతః ॥ ౫౬ ॥ అయమస్మాననాదృత్యతిష్ఠత్యత్యన్తదుర్మతిః । పూజ్యపూజావిపర్యాసశ్శ్రేయోహన్తీత్యుశన్తిహి ॥ ౫౭ ॥ తాస్విత్థంజల్పమానాసు సురయో-

రమ్భాదిదుర్వ్యాపారాన్విలోక్యశుకబ్రహ్మర్ష్యనుతాపక్రమః.

షిత్సుసువ్రతః । తపఃకృశతరాకారః కృష్ణద్వైపాయనాత్మజః ॥ ౫౮ ॥ నాచిన్తయత్సమస్తాస్తాఘుష్యన్తీరివగర్దభీః । ఉపస్థితంతపోవిఘ్నంచిన్తయామాసచస్థిరః ॥ ౫౯ ॥ కేనేమాఃప్రేషితాహ్యస్మత్తపోభఙ్గచికీర్షుణా । అవ్యాజవైరిణాకశ్చిల్లోభోపహతచేతసా ॥ ౬౦ ॥ నిదానంపా

పచేష్టానాం పాపీయస్యస్స్వతస్త్రియః । అనేకానర్థసార్థానాం వ్యక్త
ముక్తామనీషిభిః ॥ ౬౧ ॥ వ్రీళావిజ్ఞానమాస్తిక్యం పౌరుషం శ్రుతిరున్న
తిః । దర్శనాదేవనశ్యన్తి స్త్రీణామేతానిసర్వశః ॥ ౬౨ ॥ ధైర్యపార
ఙ్గతస్సర్వధర్మశాస్త్రవిశారదః । యోషిద్దర్శనమాత్రేణ ముహ్యతిక్షు
భ్యతిస్స్వయమ్ ॥ ౬౩ ॥ స్త్రీయోహి నరకద్వారం నిర్మితం పరమేష్ఠి
నా । తస్మాత్తద్దర్శనంపాపం నరాణాన్తు తపస్వినామ్ ॥ ౬౪ ॥ స్త్రీపుం
విభాగోజగతాంభూత్యై ధాత్రావినిర్మితః । తేనప్రవర్తతేలోకఃపురు
షార్థాత్మకేనతు ॥ ౬౫ ॥ అజ్ఞానినోనరాముహ్యన్త్యన్యోన్యప్రణయా
దిహ । పురుషాశ్చస్త్రియోదృష్ట్వా తాంశ్చదృష్ట్వాచతాస్తథా ॥ ౬౬ ॥
తితీర్షుస్తపసాఽజ్ఞానమయంసంసారసాగరమ్ । నివృత్తవిషయోఽత్రైవ
స్థితోస్మివిజనేవనే ॥ ౬౭ ॥ విధినాఽపాదితశ్చైవాన్తరాయస్తపసోమ
మ । స్త్రియస్తపోవిఘ్నకర్యఃపరిహార్యాఃప్రయత్నతః ॥ ౬౮ ॥ తితీ
ర్షుందుస్తరంఘోరం మహాసంసారసాగరమ్ । గృహ్ణాతివిషయగ్రా
హోమధ్యేపురుషమిత్యుత ॥ ౬౯ ॥ తపోలోభభయాదిత్థంచిన్తయన్
త్సహసామునిః । సమదర్శీతుసర్వత్ర జితక్రోధోజితేన్ద్రియః ॥ ౭౦ ॥
కన్దర్పసాయకాన్ఘోరాన్ జిత్వాఽక్షోభ్యోహినిర్మమః । శ్రీనివాసంహృషీ
కేశంసహసాశరణంయయౌ ॥ ౭౧ ॥ కమలవిభవలోభనైరనఙ్గాభిన
వవిభూతివిభాగభాగధేయైః । అధరితమునిమానసానుభావైరవమతిమా
కలయన్విలోకనైశ్చ ॥ ౭౨ ॥ శిఖరదశనదీధితిప్రతానప్రసభనిరస్తతమ
శ్ఛటైఃప్రహాసైః । నటనవికటవిభ్రమైశ్చకీర్ణ్ణన్నయన విలాసభరైస్తపోఽ
న్తరాయమ్ ॥ ౭౩ ॥ఇతివిబుధవిలాసినీగణస్తంమునిమభితఃపరివార్యచావ
తస్థే । వ్యవసితమతిరచ్యుతప్రపత్త్యాసచనశశాపతపోవినాశభీరుః ॥ ౭౪ ॥

ఇతిశ్రీపాద్మపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
దేవలదేవదర్శనసంవాదే పద్మసరస్తీరస్థదివ్యారామే
శుకబ్రహ్మర్షేర్మహానియమపూర్వకతపఃకర
ణాదికథనంనామ పఞ్చవింశోధ్యాయః.

శ్రీనివాసముద్దిశ్యరమ్భాద్యప్సరస్సృష్టభీతశుకస్తుతిః.

అథవిబుధవిలాసినీషు విష్వఙ్మునిమభితఃపరివార్యతస్థుషీషు । మదవికృతివికత్థనప్రలాపాస్వవమతినిర్మితనైజచాపలాసు ॥ ౧ ॥ త్రిభువనముదముద్యతాసుకర్తుం మధుసహసాగతిగర్వనిర్వహాసు । మధురసభరితాఖిలాత్మభావా స్వగణితభీతిషుశాపతశ్శుకస్య ॥ ౨ ॥ అతివిమలమతిర్మహానుభావో మునిరపిశాన్తమనానిజాత్మగుప్త్యై । అఖిలభువనరక్షకస్య విష్ణోస్స్తుతిమథకర్తుమనామనాగ్బభూవ ॥ ౩ ॥ శ్రియశ్శ్రియం షడ్గుణపూరపూర్ణం శ్రీవత్సచిహ్నంపురుషంపురాణమ్ । శ్రీకణ్ఠపూర్వామరబృన్దవన్ద్యం శ్రియఃపతింతం శరణంప్రపద్యే ॥ ౪ ॥ విభుంహృదిస్థం భువనేశమీడ్యం నిరాశ్రయంనిర్మలచిత్తచిన్త్యమ్ । పరాత్పరంపారమపారమేనముపేన్ద్రమూర్తిం శరణంప్రపద్యే ॥ ౫ ॥ స్మేరాతసీసూనసమానకాన్తిం సురక్తపద్మప్రభపాదహస్తమ్ । ఉన్నిద్రపఙ్కేరుహచారునేత్రం పవిత్రపాణిం శరణంప్రపద్యే ॥ ౬ ॥ సహస్రభానుప్రతిమోపలౌఘ స్ఫురత్కిరీటప్రవరోత్తమాఙ్గమ్ । ప్రవాళముక్తానవరత్నతారహారంహరింతంశర

శుకకృతదశావతారస్తోత్రమ్.

ణం ప్రపద్యే ॥ ౭ ॥ పురారజోదుష్టధియోవిధాతురపాకృతాన్యోమధుకైటభాభ్యామ్ । వేదానుపాదాయదదౌచతస్మైతంమత్స్యరూపంశరణం ప్రపద్యే ॥ ౮ ॥ పయోధిమధ్యేపృథుమన్దరాద్రింధర్తుంఇచ్ఛయఃకూర్మవపుర్బభూవ । సుధాంసురాణామవనార్థమిచ్ఛంస్తమాదిదేవంశరణంప్రపద్యే ॥ ౯ ॥ వసున్ధరాందుర్భరదైత్యపీడితాం రసాతలాన్తర్వివరాభివిష్టామ్ । ఉద్ధారణార్థఞ్చవరాహఆసీచ్చతుర్భుజంతంశరణంప్రపద్యే ॥ ౧౦॥ నఖైరురస్తీక్ష్ణముఖైర్హిరణ్యామరాతిమామర్దితసర్వసత్త్వామ్ । విదారయామాసహియో నృసింహో హిరణ్యాగర్భం శరణం ప్రపద్యే ॥ ౧౧ ॥ యోయజ్ఞవాటీమభిగమ్యపూర్వం బలేర్యయాచేత్రిపదీంభువశ్చ । పశ్చాద్దదౌ తత్పదమేవతస్మై శ్రీవామనంతం శరణం ప్రపద్యే ॥ ౧౨ ॥ త్రిస్సప్తకృత్వఃక్షితిపాలలోకం పరశ్వధేనాపినిహత్యపిత్రే । దదౌనివాపం తదసృగ్జలౌఘైస్తంభార్గవంరామ మహంప్రపద్యే ॥ ౧౩ ॥ దశాననం

దాశరథిస్సభూయ శ్ఛిత్వాశిరాంస్యేకశరేణవీరః । లఙ్కాందదౌయశ్చ
విభీషణాయ తంరామభద్రంశరణంప్రపద్యే ॥ ౧౪ ॥ హలాయుధోయో
యదువంశదీపః ప్రలమ్బపూర్వామరవైరిహన్తా । అభూద్వయాన్యోబల
భద్రరామో విరాట్పరంతంశరణంప్రపద్యే ॥ ౧౫ ॥ వృష్ణ్యన్వవాయప్ర
భవంధరిత్రీ భారాపహార ప్రథితప్రభావమ్ । కృష్ణంపరంపాణ్డవ భాగధే
యంయోగీన్ద్రవన్ద్యంశరణంప్రపద్యే ॥ ౧౬ ॥ కలింస్వతఃకల్మషదుష్ప్ర
ధర్మంకలానువిద్ధంవికరాళవేషమ్ । సంహర్తుకామోభవితాచకల్కీయ
స్తంముకున్దంశరణంప్రపద్యే ॥ ౧౭ ॥ అహంమహత్త్వేన్ద్రియపఞ్చభూ
తతన్మాత్రమాత్రాప్రకృతిఃపురాణీ । యతఃప్రసూతాపురుష స్తదాత్మాత
మాత్మనాథం శరణంప్రపద్యే ॥ ౧౮ ॥ పురాయ ఏతత్సకలం బభూవ యే
నాపితద్వ్యత్రచలీనమేతత్ । ఆస్తాంయతోఽనుగ్రహనిగ్రహౌచ తంశ్రీని
వాసంశరణంప్రపద్యే ॥ ౧౯ ॥ నిరామయంనిశ్చలనీరరాశినికాశసద్రూ
పమయంమహస్తత్ । నియన్తృనిర్మాతృనిహన్తృనిత్యం నిద్రాణమేకం
శరణంప్రపద్యే ॥ ౨౦ ॥ జగన్తియస్థావరజఙ్గమానిసంహృత్యసర్వాణ్యు
దరేశయాని । ఏకార్ణవాన్తర్వటపత్రతల్పే స్వపిత్యనన్తంశరణంప్రపద్యే॥
నిరస్తదుఃఖౌఘమతీన్ద్రియంతంనిష్కారణంనిష్కళమప్రమేయమ్ । అ
ణోరణీయాంసమనన్తమన్తరాత్మానుభావం శరణంప్రపద్యే ॥ ౨౨ ॥
సప్తామ్బుజీరఞ్జక రాజహంసం సప్తార్ణవీసంసృతి కర్ణధారమ్ । సప్తా
శ్వబిమ్బస్థహిరణ్మయంతం సప్తార్చిరఙ్గంశరణంప్రపద్యే ॥ ౨3 ॥ నిరాగ
సంనిర్మలపూర్ణబిమ్బనిశీథినీనాథనిభాననాభమ్ । నిర్ణీతనీతింనిగమాన్తని
త్య నిశ్శ్రేయసంతంశరణంప్రపద్యే ॥ ౨౪ ॥ ద్వితీయహీనం రచితాజ
డాత్మ నిజాన్తరారోపితవిశ్వవిశ్వమ్ । నిస్సీమకల్యాణగుణాత్మభూతంని

శ్రీనివాసముద్దిశ్యశుకబ్రహ్మర్షిప్రార్థనా.

ధింనిధీనాం శరణంప్రపద్యే ॥ ౨౫ ॥ త్వక్చర్మమాంసాస్థ్యసృగశ్రుమూ
త్రశ్లేష్మస్రవిట్శుక్లసముచ్చయేషు । దేహేష్వసారేషునమేస్పృహై
షు ధ్రువంధ్రువంత్వం భగవన్ప్రసీద ॥ ౨౬ ॥ కారుణ్యాపాథోనిధివల్గ
దూర్మి మాలాలసచ్ఛవలకజ్జలాఙ్కైః । రాజీవరాజీ రమణైరపాఙ్గైరనా

ధమానస్త్వయనాకనాథ ॥ ౨౭ ॥ భక్తిః క్వమేత్వచ్చరణారవిన్దమధూ
దమాద్యన్మహిమాశ్యనన్యా । బుద్ధిః క్వదుష్టేన్ద్రియవాజిరూఢా నైక
త్రతేజ స్తిమిరస్థితిర్హి ॥ ౨౮ ॥ నవిద్యతే త్వత్పదపద్మపీఠ నిషేవిణాం
క్వాప్యశుభం నరాణామ్ । ఉపస్థితంమే భయముత్పలాక్షీ విలోకనై
ర్లోపయలోకనాథ ॥ ౨౯ ॥ సమాధిభఙ్గోఽయమిహప్రవృత్తో దు
రాత్మనాకేనదురన్తచిన్తః । త్వమేవమాంరక్షభయాదముష్మాత్త్వదన్య
తోనాస్తిగతిర్ముకున్ద ॥ 30 ॥ అనాథనాథధిషణామమత్వయ్యేవవర్త
తే । సర్వథాసర్వకాలేషు తదాస్తాంత్వత్ప్రసాదతః ॥ 3౧ ॥ ప్రసన
న్నేత్వయిగోవిన్దేఽలభ్యంసర్వత్రకింప్రభో । స్వర్గాపవర్గాభగవంస్త్వ
ద్భక్తానామదుర్లభౌ ॥ 3౨ ॥ భవతాపీక్ష్యతేయస్తు తస్యత్వద్భక్తిరూర్జి
తా । ఉపేక్ష్యతేతుయస్తస్య భోగేచ్ఛాచాభిజాయతే ॥ 33 ॥ అత
శ్శృఙ్గారయోగ్యస్త్రీ భయవిహ్వలమత్రమామ్ । రక్షత్వామేవశరణమ
నన్యశరణోగతః ॥ 3౪ ॥ నమస్సకలకల్యాణకారిణేకరుణాత్మనే । శ్రీ
వత్సవక్షసేతస్మై లక్ష్మీనారాయణాత్మనే ॥ 3౫ ॥ పారాశరే బ్రహ్మము

రమ్భాదీనాంస్వలావణ్యనిన్దాపూర్వకయథాఽగతగమనమ్.

నౌపురాణంపుమాంసమిత్థంశరణంప్రపన్నే । దేవస్త్రియః కామశరే
ణవిద్ధా యథాఽగతంక్షీణధియఃప్రతీయుః ॥ 3౬ ॥ అథసురవనితాభిరీక్ష
ణాద్యైర్నిజవికృతైరగృహీతచిత్తవృత్తిః । విధురివతమసాగృహీతముక్తో
మునిరపినిశ్చలధీస్తపఃప్రపన్నః ॥ 3౭ ॥ ఫలాన్యలభమానాసుతపోభఙ్గే
మహామునేః । రూపవేషాభ్యసూయాను నిర్గతాస్స్వపురస్స్వతః ॥ 3౮ ॥

భగవత్కృపయాశుకకృతదృఢతరభక్తిపూర్వకభగవదుపాసనమ్.

తతస్స్మరన్భగవతోహృషీకేశస్యశార్ఙ్గిణః । ఇన్ద్రియగ్రామమఖిలం సం
యమ్యాస్మైసమర్పయత్ ॥ 3౯ ॥ పరాంకాష్ఠాంసమాకాఙ్క్షన్ కాష్ఠాఽ
శ్మసమకాయకః । అతితాపసచారిత్రం కుర్వన్నఙ్గుష్ఠభూమిగః ॥ ౪౦ ॥
భక్తార్తిభఞ్జనపరం భక్తవత్సలమవ్యయమ్ । హృత్పుణ్డరీకనిలయంచిన్త
యన్పుష్కరేక్షణమ్ ॥ ౪౧ ॥ విజ్ఞానవైరాగ్యనిధిః కార్ష్ణద్వైపాయనిర్ము
నిః । అతిఘోరతరంక్రూరంచకారసుమహత్తపః ॥ ౪౨ ॥ తపసాతస్య

శుకమునిసమీపమ్ప్రతితపస్తుష్టశ్రీనివాసాగమనమ్.

సర్వాత్మా సన్తుష్టః పద్మలోచనః । సంహర్తా రక్షితా స్రష్టా భువనానిచ
తుర్దశ ॥ ౪౩ ॥ అనుగ్రహీతాఽన్తర్యామీ నిగ్రహీతా నిరన్తరః । శఙ్ఖ
చక్రగదాఽమ్భోజ రాజత్కరచతుష్టయః ॥ ౪౪ ॥ ముక్తాతపత్రితా
నన్త సహస్ర ఫణమణ్డలః । నవై రభి నవాకల్పై స్తపనీయమయాంశు
కైః ॥ ౪౫ ॥ సుమనోభి ర్దివ్యగన్ధై ర్దివ్యాలేపన చన్దనైః । అలఙ్కృ
తాఙ్గ మహిమా స్మయమాన ముఖామ్బుజః ॥ ౪౬ ॥ మకరన్ద స్రవత్ప
ద్మప్రభావగుణవీక్షణః । ఆపాదచూడమాధుర్య మహిమామహతోమ
హాన్ ॥ ౪౭ ॥ సేవావిశారదై స్సార్థం గణైస్తుకుముదాదిభిః । విచిత్ర
హేతిహ స్తేన విష్వక్సేనేన సేవితః ॥ ౪౮ ॥ పఞ్చాయుధై ర్మూర్తిమద్భిః
పరీక్షితసమీక్షణః । మహర్షిభి ర్మరీచ్యత్రి భృగుపూర్వై ర్మహాత్మభిః ॥ ౪౯ ॥
ఇన్ద్రాదిభి ర్లోకపాలై స్సేవానుగుణభూతిభిః । త్రయస్త్రింశ త్కోటిభి
శ్చ దేవబృన్దైరభిష్టుతః ॥ ౫౦ ॥ పఞ్చాత్మనస్సువర్ణస్య పఞ్చోపనిషదాత్మ
నః । పఞ్చవక్త్ర ప్రతికృతేః పఞ్చాధర్వాఙ్గసమ్పదః ॥ ౫౧ ॥ ఋగ్యజు
స్సామవపుషో నాగాభరభూషిణః । అప్రమేయ ప్రభావస్య స్కన్ధపీఠమ
ధిష్ఠితః ॥ ౫౨ ॥ అహంప్రథమపూర్వాభి ర్ద్వాత్రింశత్కోటిశక్తిభిః ।
వైష్ణవీభిస్సేవ్యమానో దేవః పద్మసరస్తటే ॥ ౫౩ ॥ శ్రీభూమినీళాసహి

భగవన్తం విలోక్యశుకమునికృతనటనాదికమ్.

తః ప్రాదురాసీత్పరః పుమాన్ । తతస్తపఃకర్శితాఙ్గో ముక్తః పరమపావ
నః ॥ ౫౪ ॥ పురుహూతజితస్కన్ధ పురుపీఠమధిష్ఠితమ్ । పురుహూ
తానుజంపూతం పురుషన్తం పురాతనమ్ ॥ ౫౫ ॥ కటాక్షవీక్షావిధ్వస్త
శ్రితక్లేశభరం పరమ్ । ప్రసన్నవదనం దృష్ట్వా విష్టరశ్రవసం విభుమ్ ॥ ౫౬ ॥
వైయాసిర్మునిశార్దూల స్తపోవిగతకల్మషః । ససంభ్రమం సముత్థాయ నివి
ష్టః కుశవిష్టరాత్ ॥ ౫౭ ॥ రోమాఞ్చకఞ్చుకతను ర్హర్షోత్ఫుల్లవిలోచనః ।
సహాసన్నుత్తరాసఙ్గం ఛిన్దన్కృష్ణమృగత్వచమ్ ॥ ౫౮ ॥ విక్షిపన్నక్ష
మాలాఞ్చ తూర్ణం భిన్దన్కమణ్డలుమ్ । ఆనన్దాశ్రుపరీతాక్షో గద్గదస్ఖళిత
స్వరః ॥ ౫౯ ॥ తతశ్చనర్తనం కర్తుం వికర్తనవిభాస్వరః । నివృత్తిధర్మని

ష్ణాతో మునిః ప్రవవృతే ముదా ॥ ౬౦ ॥ మత్తగజక్రమభ్రమోభ్రమన్మత్తగజభ్రమః*సుధాభిలాష దేవభూ రమన్దమన్దవిక్రమః । నివాతదీపనిశ్చలశ్చలత్కరారవస్ఫుటద్దిగన్తరాళమణ్డలోననర్తనన్దయన్విభుమ్॥ ౬౧॥ పరిభ్రమన్న దక్షిణం ప్రదక్షిణం పరిభ్రమన్విభావయన్విలోకయన్న భావయన్నలోకయన్ । శనైశ్శనైరసఞ్చరన్త్సుసఞ్చరన్ శనైశ్శనైర్ముదావిలావలోకనో మదావిలావలోకనః ॥ ౬౨ ॥ తతస్తుతోటకంవృత్తం కరతాడనపూర్వకమ్ । రచయన్దణ్డమాదాయ కరాభ్యామవలమ్బయన్॥ ఆస్ఫోటయన్త్స్వశయంశ్చ స్వపదస్పర్శిమస్తకః । ననర్తపరమానన్దోవాచయన్నామశార్ఙ్గిణః ॥ ౬౪ ॥ చరణఞ్చటులంకలయన్కలయన్కమలారసికం సరసంరమయన్ । నటనంఘటయన్సుపదం సువదన్హరినామమునిశ్శుభదాయిశుకః ॥ ౬౫ ॥ అరుణారుణపఙ్కజసోదరదృక్కరుణా పరిణామికటాక్షచణమ్ । రథనేమిలసత్కర నీరరుహంరమయన్నతసీకుసుమాఙ్గరుచిమ్ ॥ ౬౬ ॥ సరసంవిచరన్పరతఃపరితో విలసన్నసకృన్ముర నైరివిభోః । కరపఙ్కజతాడన తాళలసద్గమనం నిగమాన్తవిలాసభువః ॥ ౬౭ ॥ భుజబద్ధజటః కరయుగ్మధృతాఞ్జలికోమృగయూథపదృష్టవపుః। మృగయన్నివయూథపతింపరితఃపునరప్యసకృద్వికృతస్సుకృతః ॥ ౬౮ ॥ అతికుణ్డలితాఙ్గభుజఙ్గసమోనటనస్ఫుటకుట్టితకుట్టిమభూః।రజనీముఖతాణ్డవకుణ్డలితత్రిపురాన్తకరీతిపురశ్చరణః॥ ౬౯॥ ఇతిదృఢకృతభక్తిర్వాసుదేవేపరస్మిన్న కళసకళమి శ్రీశ్రేయసిశ్రీనివాసే। విగతకలిలకామో౽పాయహీనాత్మభూతి ర్విమలధిషణభూతస్సంయమీవ్యాసనూనుః ॥ ౭౦ ॥ హృదయకమలమధ్యాధ్యాసితంపఙ్కజాక్షం పరిజనపరిబర్హాభూషణాస్త్రాదిసేవ్యమ్ । బహిరివపురతస్తం వీక్ష్యచక్షుఃపదస్థం నియమితనిగమాన్తః పూర్ణకామోబభూవ ॥ ౭౧ ॥ ఈదృ

---

* సుధాభిలాష దేవభూః - సుధాయాంస్వస్వయోగ్యసర్వవిధభగవదనుభవలక్షణాయాం - అభిలాషోయేషాంతేషాం- దేవానాంసర్వేన్ద్రియాణాం - భూః- స్థానభూతః - సుధాభిపూరితేక్షణఇతిపాఠేతు - భగవత్సాక్షాత్కారజానన్దపూరితలోచనఇతిసుగమోర్థః.

శ్రీనివాసకృపయాశుకబ్రహ్మర్షేర్ముక్తిప్రాప్తిః.

శంతాదృశమృషింభక్తివిహ్వలచేతసమ్ । భక్త్యార్తిభఞ్జనకరోభగవాం స్తార్క్ష్యవాహనః ॥౨౨॥ దయాఽమితామ్భోధితుఙ్గలోలకల్లోలకేళినా । సమీక్ష్యైకమలాభోగభాగధేయేనచక్షుషా ॥ ౨౩ ॥ శబ్దబ్రహ్మవ్యూహగర్భంసంస్కృత్యఞ్చ సముద్యతః । స్నేహగర్భేణవచసా బభాషేప్లోదయస్తారిః ॥ ౨౪ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ మునేతాపసశార్దూల తపస్తప్తం సుదుశ్చరమ్ । అనన్దకన్దసద్గర్భనిశ్శ్రేయసకరమ్పరమ్ ॥ ౨౫ ॥ ముక్తిర్దత్తాముదాకారా సశరీరాఽవినశ్వరీ । కల్పక్షయేచసాయుజ్యమస్తస్స్వాన్త్రిఙ్గసమ్భవమ్ ॥ ౨౬ ॥ ఇత్యుక్త్వాభగవాన్విష్ణుః కృష్ణద్వైపాయనాత్మజమ్ । భక్తిప్రతారితోభక్తైస్తత్రైవాన్తర్ధేస్వతః ॥ ౨౭ ॥ ముక్తశ్శుకోమునిరపిముకున్దగతచేతనః । అప్రాకృతాఙ్గఃప్రథయన్ప్రకృత్యాప్రకృతిప్రభామ్ ॥ ౨౮ ॥ ప్రణమ్యదణ్డవద్భూమౌ సాష్టాఙ్గంతత్రసత్వరః । అవాప్తాభీష్టకామస్సంస్తత్రాస్తేసుఖమాశ్రమే॥ ౨౯ ॥ ... *

ఇతిశ్రీపాద్మపురాణేక్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే దేవలదేవదర్శనసంవాదేశ్రీనివాసముద్దిశ్యరమ్భాద్యప్సరస్సఙ్ఘభీత శుకస్తుత్యాదికథనంనామ షడ్వింశోధ్యాయః.

శుకమునికృతశుకపురాష్టోత్తరశతవిప్రనిర్మాణాని.

దేవదర్శనః॥తత్రశ్రీపద్మతీర్థస్యతీరేఽస్మిన్నివసఞ్ఛుకః।ధ్యానయోగపరోఽధ్యాత్మబ్రహ్మవిద్యావిశుద్ధధీః ॥ ౧॥ ఏకాన్తభావమాతిష్ఠన్నైకాయనవిదాంవరః। సాఙ్ఖ్యయోగపరోనిత్యంసధ్యానాధ్యయనాన్వితః॥ ౨ ॥ ద్వాదశాక్షరశిక్షాక్షఃప్రత్యక్షరనిరీక్షకః । పరాశరాత్మజసుతస్సుతరాం పరమోమునిః ॥ ౩ ॥ ఉవాససుచిరఙ్కాలంశ్రీనివాసపరాయణః । స్వామిపుష్కరిణీతీర్థముపగన్తుమనాస్తతః ॥ ౪ ॥ చక్రేస్వనామ్నాఽగ్రహారమష్టోత్తరశతద్విజాన్ । నిత్యత్రయీశాంస్త్రయ్యన్తముఖ్యాన్సుఖముఖక్రియాన్॥౫॥ సువృత్తాఞ్ఛుభ్రమనసోనివృత్తాన్వైదికక్రియాన్ । నానాగోత్రాన్బద్ధశైర్నిర్మమేననుసాదరాన్॥ ౬ ॥ బలభద్రేణబలినా మాతు

శుకపురేబలభద్రసహాకృత కృష్ణప్రతిష్ఠాకరణమ్.

యానసహామాయినమ్ । దేవక్యావసుదేవస్య యశోదానన్దగోపయోః ॥ ఆనన్దవర్ధకంకృష్ణంభద్రంభువనపార్షకమ్। భూభారంహర్తుకామంచకామరూపిణమవ్యయమ్ ॥ ౮ ॥ శుభానాగోపవపుషంమేఘశ్యామంపురాతనమ్ । పారాశరిః పరమర్షిః ప్రతిష్ఠాప్యేహభూతలే ॥ ౯ ॥ వ్యజిజ్ఞపత్సన్నిధానమత్రబ్రహ్మమునిశ్శ్వరః । వైకుణ్ఠేతుయథావాసః క్షీరామ్భోధౌయథావిభో ॥ ౧౦ ॥ వాసోయథాఽన్తరాదిత్యే యోగినాంహృదయే యథా । తథాసదాకురుష్వాత్రసన్నిధిఙ్కమలేక్షణ ॥ ౧౧ ॥ ఇతివిజ్ఞాప్య దేవేశందణ్డవత్ప్రణిపత్యచ । స్నిహ్యతామనసాధ్యాయన్వీక్షమాణ

శుకస్యస్వపురాచ్ఛేషాచలగమనమ్.

స్స్వచక్షుషా ॥ ౧౨ ॥ ఆజగామప్రసన్నాత్మాస్వామిపుష్కరిణీంప్రతి। ఉపాన్తేచోత్తరశైలస్యోపేత్యనిర్మలనిర్ఝరమ్ ॥ ౧౩ ॥ తత్రత్రిషవణస్నానంకృత్వావ్యాసారసోమునిః । ఉపత్యకాయామాసీనముదయాదిత్యవర్చసమ్ ॥ ౧౪ ॥ ఉపాంశుమాననజపముదారందారసంయుతమ్ । మహోత్పలనిభంత్ర్యక్షం మహోపనిషదజ్గకమ్ ॥ ౧౫ ॥ అగ్నిజ్వాలాజటాజాలలసద్గఙ్గేన్దుభోగినమ్ । వ్యాఘ్రాజినోత్తరాసఙ్గవాససంకృత్తివాససమ్ ॥ ౧౬ ॥ కాలకూటస్ఫురత్కణ్ఠనాళంనళినవక్త్రకమ్ । సమీక్ష్యహృష్టమనసా నమస్కృత్యచతంహరమ్ ॥ ౧౭ ॥ ఉషిత్వాత్రిదినంతత్రోపాసకఃపూర్ణమానసః । దృష్టుకామోఽఖిలాశ్చర్యం పునరప్యఞ్జనాచలే ॥ ౧౮ ॥ సిద్ధైర్విద్యాధరైస్సార్ధం యోగిభిః కన్దరస్థితైః । శనైశ్శనైస్సఞ్చరంశ్చ నిర్ఝరేషుకృతాప్లవః ॥ ౧౯ ॥

స్వామిపుష్కరిణీతీరవర్ణనమ్.

ధ్యాయన్బ్రహ్మసభావృత్తం వృత్తాన్తంతస్యవైగిరేః । స్వామిపుష్కరిణీతీరమాససాదశుభాస్పదమ్ ॥ ౨౦ ॥ సుగన్ధపుష్పవల్లీభిర్వ్యాలితైర్వృక్షైర్యుతమ్। ఖర్జూరైర్నారికేళైశ్చకేతకైస్స్వర్ణకేతకైః ॥ ౨౧ ॥ వటీరపాటలాశోకకింశుకాసనచమ్పకైః ॥ నక్తమాలైశ్చపనసైర్మధూకైస్సరళైర్ధవైః ॥ ౨౨ ॥ పున్నాగసురపున్నాగశిశుపున్నాగపూగకైః ॥ కదళీకృష్ణకదళైర్మహాకదళికాగణైః ॥ ౨౩ ॥ హరిద్రాభిశ్శృఙ్గబేరైఃకస్తూరీ

రజనీకులైః । మల్లికామాలతీభిశ్చ మాధవీభిర్మధూత్కటైః ॥ ౨౪ ॥
యూథిభిశ్శతపత్త్రీభిర్జాతిభిర్వనజాతిభిః । నన్ద్యావర్తాదిసుమనః కత్షైః కు
క్షిపథఙ్గతైః ॥ ౨౫ ॥ సమన్తతస్సమాకీర్ణం సాన్ద్రచ్ఛాయాసమఞ్జసైః ।
సౌగన్ధికైస్సుగన్ధీభిస్తులసీభిస్సమోదితమ్ ॥ ౨౬ ॥ దమనీభిః పుష్పగన్ధగ
ర్భపుష్పలతాశతైః । అతిమృష్టామోదపుష్పామోదితాశావకాశకమ్॥
తాపసైస్తరుణాదిత్యవర్చోభిరభితో వృతమ్ । వరాహసింహశార్దూలమా
తఙ్గకులసఙ్కులమ్ ॥ ౨౮ ॥ సితాసితైస్సారమేయగణైర్దుర్వారగర్వ
కైః । సేవితేనాతిభీమేన క్షేత్రపాలేన పాలితమ్ ॥ ౨౯ ॥ విచరన్నత్ర
విపినే మునిర్విగతతృట్శుచిః । పరమాం ముదమాపన్నో ముకున్దానన్దకన్దధీః॥

స్వామిపుష్కరిణీవర్ణనమ్.

స్వామిపుష్కరిణీం పుణ్యాం దదర్శ విమలోదకామ్ । కాఞ్చనామ్బుజక
హ్లారకమలైశ్శ్వేతపఙ్కజైః ॥ ౩౧ ॥ నీలోత్పలైరుత్పలైశ్చ ఫుల్లైః కువ
లయైరపి । కైరవైరపి కీర్ణాం తాముద్గిరత్పుణ్యగన్ధకైః ॥ ౩౨ ॥ తరఙ్గాన్త
రసఞ్చారైరథాఙ్గైః కారణ్డవైరపి । తారాభిశ్చతరస్త్రీభిరన్యైర్జలపతత్రిభిః ।
కలహంసకలాలాపైర్వాచాలితదిగన్తరామ్ । తస్యాస్తీరసముల్లాసిసమ
గ్రాభీష్టసన్తతేః ॥ ౩౪ ॥ తీర్థతోయముపస్పృశ్య లక్ష్మ్యాసఞ్చిన్తయన్వి
భుమ్ । ప్రసన్నమానసోల్లాసశ్చక్రే తత్రాఘమర్షణమ్ ॥ ౩౫ ॥ బద్ధ
పద్మాసనాసీనోఽభితటం యోగమేయివాన్ । పరమైకాన్తిభిస్సార్థం బ్ర
హ్మవిద్భిర్మహాదర్శనః ॥ ౩౬ ॥ తత్రైవ సుచిరఙ్కాలముువాసపరమర్షిభిః ॥

శ్రీనివాసావిర్భావఘట్టః.

రహస్యన్యోన్యసల్లాపస్వాన్తేవాసిసన్తతైః ॥ ౩౭ ॥ కదా
చిద్భగవాన్విష్ణుః కారుణ్యాగణ్యపుణ్యధీః । దర్శయన్సకలాన్లోకాన్
త్సాక్షాదక్షిపథఙ్గతః ॥ ౩౮ ॥ దివ్యానన్దమయాకారైర్గరుత్మచ్ఛేషసైని
కైః । పఞ్చాయుధైః పరికరైర్గణైస్తుకుముదాదిభిః ॥ ౩౯ ॥ పరిబర్హాభూ
షణాన్యజినవస్త్రాంశుకానిచ । ఆయుధాన్యప్రమేయాని దధానైర్బ్రహ్మ
శక్తిభిః ॥ ౪౦ ॥ శక్తిభిశ్శాఙ్కరీభిశ్చ సేవ్యమానో ముదాన్వితః । శ్రీభూ
మినీళాపూర్వాభిరపూర్వాకల్పభూతిభిః ॥ ౪౧ ॥ మహిషీభిర్ముదాన
న్దమావహన్తీభిరీశితుః । ముమోదసహసర్వాత్మా క్రీడాడమ్బరడామ్భ

కః ॥ ౪౨ ॥ లీలావిభూతినిహిత వివిధానన్దవేషభాక్ । కాలకాదమ్బినీ
కాన్తాఽకుఞ్చితాళకబన్ధనః ॥ ౪౩ ॥ ఉద్యద్ద్యుమణిబిమ్బశ్రీ శిఖామణిమహా
మహాః । అష్టమీన్దుకళాకారలలాటస్థోర్ధ్వపుణ్డ్రకః ॥ ౪౪ ॥ సౌవర్ణ
పద్మకల్హారపుష్పకర్ణావతంసకః । సేవాన్తరరసాఽఽశాసిశార్ఙ్గభ్రూమణ్డల
ద్వయః ॥ ౪౫ ॥ అతిసూక్ష్మస్ఫురత్తారాఽఽకర్ణపూర్ణారుణేక్షణః । కరు
ణాబ్ధిసముద్భూతలోలపద్మవిలోచనః ॥ ౪౬ ॥ తిలపుష్పసమాకార నా
సాకాణ్డపుటద్వయః । పక్వబిమ్బఫలాకార రమణీయోష్ఠయుగ్మకః ॥ ౪౭ ॥
ప్రభావిసారిశిఖరిదశనావళివక్త్రకః । ఖాఽఽకారకర్ణపాశాత్త ముక్తామా
ణిక్యకర్ణికః ॥ ౪౮ ॥ శరన్నిర్మలపూర్ణేన్దుమణ్డలాననమణ్డలః । కమ్బుక
ణ్ఠో వృషస్కన్ధో భోగిభోగోల్లసద్భుజః ॥ ౪౯ ॥ శార్ఙ్గజ్యాహతి కార్క
శ్యరమణీయప్రకోష్ఠకః । విశాలవక్షోవిలసచ్ఛ్రీవత్సః కౌస్తుభోజ్జ్వలః ॥ ౫౦ ॥
శఙ్ఖచక్రగదాపద్మపరిష్కృతచతుర్భుజః । నిమ్ననాభిసముల్లాసిమాణి
క్యోదరబన్ధనః ॥ ౫౧ ॥ మేఖలాఽలఙ్కృతకటీతటీచ్ఛురికయోద్భటః ।
హస్తిహస్తసదృక్షోరు జానుమణ్డలమణ్డితః ॥ ౫౨ ॥ క్రమవృత్తాయతా
భోగ జఙ్ఘాకాణ్డ సుపార్ష్ణికః । కూర్మపృష్ఠప్రపదకః కిఙ్కిణీహంసకాఙ్ఘ్రి
కః ॥ ౫౩ ॥ శిఞ్జన్మాణిక్యమఞ్జీరప్రభాసితపదామ్బుజః । నానాసేవార
సోద్భాసిచన్ద్రబిమ్బనఖావళిః ॥ ౫౪ ॥ సుధాసూతి గృహోద్దామస్ఫు
రదఙ్గుష్ఠసౌష్ఠవః । పఙ్కజశ్రీపరిచితాన్యోన్యతుల్యాఙ్ఘ్రిపఙ్కజః ॥ ౫౫ ॥
అతసీకుసుమజ్యోతిః ప్రఖ్యవిఖ్యాతవిగ్రహః । సంపీతవివిధాశ్చర్యతప్తచా
మీకరామ్బరః ॥ ౫౬ ॥ ఆంసాదాప్రపదాలమ్బివనమాలావిరాజితః ।
విచిత్రరత్నఖచితతపనీయకిరీటకః ॥ ౫౭ ॥ హారకేయూరకటకకఙ్క
ణాఙ్గస్పుకణ్ఠికః । మణికుణ్డలతాటఙ్కవీరపట్టాఙ్గుళీయకః ॥ ౫౮ ॥ అం
సలమ్బిసమాయుక్తసౌవర్ణబ్రహ్మసూత్రకః । త్రిపఙ్క్తిసప్తసరభిర్ముక్తా
దామభి రఞ్చితః ॥ ౫౯ ॥ సర్వాభరణసంయుక్తస్సర్వగన్ధానులేపనః ।
సర్వర్తుకాలోత్థపుష్పదామోద్దామభుజాన్తరః ॥ ౬౦ ॥ భక్తానుకమ్పా
సహిత శ్రీనివాసఃపరఃపుమాన్ । ఆవిర్బభూవభగవాన్స్వామిపుష్కరి

శుకబ్రహ్మర్షికృతశ్రీశ్రీనివాసస్తుతిః.

ణీతటే ॥ ౬౧ ॥ వ్యాసాత్మజోమునిర్ముక్త స్తందృష్ట్వా హృష్టమానసః ।
ప్రణమ్యదణ్డవద్భూమా వవాఙ్మనసగోచరమ్ ॥ ౬౨ ॥ తుష్టావచహృషీ
కేశం కేశవంక్లేశనాశనమ్ । జిత న్తేపుణ్డరీకాక్ష వాసుదేవామితద్యుతే ॥
రాగాదిదోషనిర్ముక్త సమగ్రగుణమూర్తయే । నాథజ్ఞానబలోత్కృష్టన
మస్తే విశ్వభావన ॥ ౬౪ ॥ సఙ్కర్షణవిశాలాక్ష సర్వజ్ఞపరమేశ్వర । న
మస్తేఽస్తుహృషీకేశ సర్వేశ్వరజగన్మయ ॥ ౬౫ ॥ దేవఐశ్వర్యవీర్యాత్మ
న్ప్రద్యుమ్న జగతాంపతే । స్థిత్యుత్పత్తిలయత్రాణ హేతవే శక్తితేజసే॥
జయాఽనిరుద్ధభగవన్మహాపురుషపూర్వజ । జిత న్తేపుణ్డరీకాక్ష నమస్తేవి
శ్వభావన ॥ ౬౭ ॥ నమస్తేఽస్తుహృషీకేశ మహాపురుషపూర్వజ । శ్రీని
వాసజగన్నాథ నారాయణదయానిధే ॥ ౬౮ ॥ కృతార్థోఽహంకృతా
ర్థోఽహంకృతార్థాస్సర్వజన్తవః । ప్రసీదభగవన్విష్ణోప్రసీదపురుషోత్తమ॥
ప్రసీదపుణ్డరీకాక్షప్రసాదాదాత్మసాత్కురు । ఇతిస్తువన్తమాగత్యమహ
ర్షిముత్ఫుల్లలోచనమ్ ॥ ౭౦ ॥ ఆనన్దనిర్భరాపూర్ణమానసంశ్రీశుకంమునిమ్ ।
సమీక్ష్యసుప్రసన్నస్తం ప్రసాద్య ప్రణయాన్వితః ॥ ౭౧ ॥ దివ్యైఃపరి
జనైస్సార్థంశ్రీనివాసస్తిరోదధే। మునిఃపునఃప్రణమ్యాత్రదణ్డవచ్చముహు
ర్ముహుః ॥ ౭౨ ॥ పరమైకాన్తిభిర్యోగివర్యైరార్యైస్సహాపరైః । అ
ర్చావతారవిభవ పరవ్యూహాన్తరాదికాన్ ॥ ౭౩ ॥ ఆవిర్భావాన్స్మ
రన్విష్ణోర్యయౌమేరుగిరిమ్ప్రతి ॥ ౭౪ ॥

ఇతిశ్రీపాద్మపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేదే
వలదేవదర్శనసంవాదే శుకమునికృత శుకపురాష్టోత్తర
శతవిప్రనిర్మాణాదికథనంనామసప్తవింశోఽధ్యాయః.

శ్రీవరాహావిర్భావవృత్తాన్తః.

దేవలః ॥ సింహాసనముఖతఃకుక్షౌ స్వామిపుష్కరిణీతటే । శ్వేత
స్య పోత్రిపోతస్య ప్రాదుర్భావః కథంవిభో ॥ ౧ ॥ దేవదర్శనః ॥ చరా
చరగురోరస్య చారిత్రఞ్చారుపోత్రిణః । శృణువిద్వన్విశేషేణవ్యాచక్షేఽ

అసురోపద్రవమసహమానాయా ధరాయాః పాతాళగమనమ్.

హం విచక్షణ ॥ ౨ ॥ పురా ధర్మచ్ఛిదో దృప్తా దైత్యాస్స్వచ్ఛావిహారిణః । ఛాయాంస్వకీయామపి చ హన్తుకామా మదోద్ధతాః ॥ ౩ ॥ మునిభిర్గాత మాదైత్యైర్యైశప్తాభూమిజ్గతా ఇతి । తేఽభిజ్ఞా తేకులేజా తా రాజ్ఞామాజ్ఞా విలఙ్ఘినః ॥ ౪ ॥ పాపిష్ఠా హ్యసురశ్రేష్ఠా నృపశ్రేష్ఠవపుర్ధరాః । నక్తన్దివంహి బాధన్తే త్రిలోకీధూమకేతవః ॥ ౫ ॥ క్షోభం మహీక్షితామేవం దుర్దర్పబలశాలినామ్ । సర్వంసహాఽసహమానా నిమమజ్జ రసాతలే ॥ ౬ ॥

పాతాళగతభూమ్యుద్ధరణోద్యుక్తవరాహవిగ్రహవర్ణనమ్.

భూతధాత్ర్యాంనిమగ్నాయామధోభువనసద్మని । సంరక్షకస్సర్వసాక్షీ కరుణావానధోక్షజః ॥ ౭ ॥ సముద్ధర్తుమనాస్తూర్ణం పాతాళనిలయాం భువమ్ । మహావరాహో భగవాన్బభూవ పరమః పుమాన్ ॥ ౮ ॥ యత్కిరీటస్థరత్నాని సత్యలోకనివాసినః । అకాణ్డోదితమార్తాణ్డప్రచణ్డామలమణ్డలమ్ ॥ ౯ ॥ పఞ్చోపనిషదాత్మానస్సిద్ధాముక్తాశ్చ మేనిరే। యస్య శ్రోత్రైకదేశస్థం ఖపదం శబ్దమాత్రకమ్ ॥ ౧౦ ॥ తేజాంసి నిమమజ్జుశ్చ నేత్రయోర్వివరాన్తరే । నాసాగ్రే చ సమాయుక్తో మాతరిశ్వా బభూవ హ ॥ ౧౧ ॥ బభూవ పారావారోదో పాదపఙ్కజపఙ్కదః । ఖురోదరేకణకణాస్సురాద్రిశ్చ కులాద్రయః ॥ ౧౨ ॥ దశోత్తరైరావరణైర్లోకాలోకాచలస్థితః । బభూవ బాహ్యావయవభావనాఽశేషవేషభాక్ ॥ ౧౩ ॥ పోత్రిపాదైకరోమాన్తర్వివరస్థాంవసున్ధరామ్ । సపత్నీంపద్మవాసిన్యాస్సర్వభూతనివాసినీమ్ ॥ ౧౪ ॥ ముక్తాభిఃపూర్ణపఙ్కజాఙ్కం మార్గమాణో బభూవహ । తాందృష్ట్వా వేపమానాఙ్గీంలజ్జాలోలవిలోచనామ్ ॥ ౧౫ ॥ పోత్రిరోమాఽన్తరాసీనాం పావనీంపరమేశ్వరీమ్ । వైకుణ్ఠోఽకుణ్ఠితోద

పాతాళగతధరణీవరాహయోర్నర్మవ్యాపారాదిః.

న్తఃకణ్ఠమూలమధోక్షజః ॥ ౧౬ ॥ రహస్యస్యాస్సమాఘ్రాయ వరాహవపురాత్మభూః । గాఢాఙ్గపాళికబళీభూతగూఢాఙ్గపాళికామ్ ॥ ౧౭ ॥ సత్యసన్ధోహిమాముముదేనవోఢాఞ్చవధూమివ । శరత్ప్రత్యగ్రపఙ్కజాఽభినవాభోగలీలయా ॥ ౧౮ ॥ స్నేహకామనయాదృష్ట్వాఽభివీక్ష్యవిగతజ్వరః । తాంస్వభాషే సురసయా సుధాకల్లోలలీలయా ॥ ౧౯ ॥ నర్మభావనయా

వాచా శ్రీమాన్నలినలోచనః । వసుధే దేవి భద్రన్తే భద్రే భద్రాణి పశ్యసి ॥ స్థాపయాఽఖిలభూతాని స్వస్వస్థానమాస్థితా । ఏవం వరాహవపుషా పుంసా భూమిస్సుభూషితా ॥ ౨౧ ॥ స్నేహసాగరపూర్ణేన వ్రీళాలోలవిలోకినా । నేత్రాఽఞ్చలేన స్వపతిం వీక్ష్య కోలాననం విభుమ్ ॥ ౨౨ ॥ స్నేహసన్దర్భగర్భేణ మాధురీమహితాత్మనా । త్రిస్థానస్థేన వచసా ధర్మశ్రవణ

వరాహభగవన్తం ప్రతి ధరణ్యుక్తిః.

తత్పరా ॥ ౨౩ ॥ బభాషే పురుషశ్రేష్ఠం పోత్రివక్త్రం పురాతనమ్ । భగవన్ దేవ దేవేశ దైత్యాఽమిత్ర దయానిధే ॥ ౨౪ ॥ దైత్యదానవదుర్ధర్షభారాన్మగ్నాం రసాతలే । రక్ష మాం పక్షిరాడ్వాహ సర్వభారక్షమా క్షమామ్ ॥ ఆధారశక్తయే తుభ్యమనన్తశిరసే నమః । అవ్యాజసుహృదే భూయో నమోఽనన్తవిభూతయే ॥ ౨౬ ॥ ఏవం వసుధయా దేవ్యా వేపమానాఖిలాఙ్గయా । విజ్ఞాపితో విశ్వరక్షాదీక్షితః ప్రత్యువాచ తామ్ ॥ ౨౭ ॥ సాధు దేవి త్వయా పృష్టం శృణు వక్ష్యే వసున్ధరే । సర్వంసహా విశ్రుతా త్వం

ధరణ్యా సాకం పాతాళాద్వరాహస్య శేషాచలాగమనమ్.

తథ్యనామా భవప్రియే ॥ ౨౮ ॥ వరాహరూపీ భగవానేవముక్త్వా వసున్ధరామ్ । దేవీమశిక్షయద్ధర్మం స్వభారభరణక్షమమ్ ॥ ౨౯ ॥ శిక్షితా వసుధా దేవీ తేన శుద్ధమనా ధరా । బభూవ మహితా తేన స్వభారభరణక్షమా ॥ ౩౦ ॥ తదా ప్రభృతి దేవేశో వరాహవపురూర్జితః । పాతాళలోకాల్లోకేఽస్మిన్ కౌతూహలసమాకులః ॥ ౩౧ ॥ స్వామిపుష్కరిణీకూలే పశ్చిమేఽస్మిన్ ధరాతలే । వల్మీకబిలమాసాద్య తద్ద్వారా విజిహీర్షయా ॥ ౩౨ ॥ గమనాగమనం కుర్వం స్తదధో భువనం ప్రతి । భూత్వా శ్వేతః పోత్రిపోతస్సఞ్చరన్నాత్మనాయకః ॥ ౩౩ ॥ దివ్యైర్గణైస్సేవ్యమానః కదాచిదనపాయిభిః । భూషణైః పారిబర్హైస్సైన్యైరాయుధైశ్చేతనాత్మభిః ॥ ౩౪ ॥

అవ్యాజమిత్రోఽత్ర పోత్రివక్త్రే దివ్యగాత్రభృత్ । హ్లాదయన్నాత్మనస్సర్వాన్ జ్ఞానానన్దమయాన్సురాన్ ॥ ౩౫ ॥ పరాఽవరాణాముఖ్యాతానామన్తర్యామిణి శార్ఙ్గిణి । ఏవం హి వర్తమానే త్రపవిత్రే చిత్రపోత్రిణి ॥ ౩౬ ॥

దూర్వాసశ్శాపాత్కిన్నరదమ్పత్యోః కైరాతరూపప్రాప్తిః.

కదాచిత్స్వాశ్రమే పుణ్యే దూర్వాసాః కోపనో మునిః । క్రీడన్తౌ కామమోహేన దృష్ట్వా కిన్నరదమ్పతీ ॥ ౩౭ ॥ శశాప నిర్ఝరే పుణ్యే సింహనామ్ని మహీధరే । కైరాతం మిథునం స్యాతం వన్యాహారం యువామితి ॥ ౩౮ ॥ తతః కిన్నరదమ్పత్యోర్నిర్విణ్ణమనసోస్స్తుతః । శాపమోచనమాచఖ్యౌ కృపయా స చ తాపసః ॥ ౩౯ ॥ తత్ర స్వామిసరస్తీరే సఞ్చరఞ్ఛ్వేతసూకరః । శాపాన్మదీయాద్విహితాన్మోచయిష్యతి తౌ యువామ్ ॥ ౪౦ ॥ తథేతి దీనమనసా వుక్త్వా కిన్నరదమ్పతీ । తూర్ణం తం దేశమాగత్య జజ్ఞాతే

కైరాతదమ్పత్యోశ్శేషాచలే పుత్రప్రాప్తిప్రియఙ్గుకృషికరణాదీని.

వ్యాధదమ్పతీ ॥ ౪౧ ॥ శాకమూలఫలాహారౌ దుష్టసత్త్వనిబర్హణౌ । ఆసాతే సుచిరం కాలమస్మిన్సింహశిలోచ్చయే ॥ ౪౨ ॥ ఋక్షశార్దూలశరభసింహేభవ్యాళదుర్గమే । అరణ్యేఽగణ్యపుణ్యౌఘే భీషణే రోమహర్షణే ॥ ౪౩ ॥ వసత్కిరాతమిథునం పుష్పాసవమదోద్ధతమ్ । అసూత పుత్రఞ్ఛత్రాఙ్గం చిరకాలసమీప్సితమ్ ॥ ౪౪ ॥ ప్రసూతం తం సమీక్ష్యాథ సుకుమారం సుతం తదా । శబరశ్శబరీ చైతావాస్తాం సమ్పూర్ణమానసౌ ॥ ౪౫ ॥ స్తన్యైర్వన్యైరసైరన్యైస్తమాపఞ్చషవర్షకమ్ । తావవర్ధయతాం పుత్రం చిత్రావయవమర్భకమ్ ॥ ౪౬ ॥ సింహహస్తనఖత్రోటీనిశాతశతధారతః । విభిన్నమత్తమాతఙ్గకుమ్భోద్భిన్నోరుమౌక్తికైః ॥ ౪౭ ॥ దణ్డశేఖరవాసోభిర్బర్హైర్బర్హిపతత్రిణామ్ । త్రిమదోద్రిక్తమాతఙ్గమదపఙ్కద్రవైరపి ॥ ౪౮ ॥ శ్రేయసస్సురసాం స్వామిసరసశ్శ్వేతమృత్స్నయా । అలఞ్చక్రతురన్యోన్యం పితరౌ సుతరాం సుతమ్ ॥ ౪౯ ॥ కదాచిత్పర్యటంస్తత్ర విపినే స వనేచరః । కస్యచిద్వటవృక్షస్య సమీక్ష్య స్కన్ధకోటరే ॥ ౫౦ ॥ పక్వం కార్తస్వరనిభం ప్రియఙ్గుం ప్రియదర్శనమ్ । గృహీత్వా శబరస్సర్వం గృహిణ్యై తత్సమర్పయత్ ॥ ౫౧ ॥ సాపి ప్రియఙ్గధాన్యముచ్ఛోష్య చ సమాచినోత్ । తతస్సస్యం చక్రతుశ్చ ప్రియఙ్గవమతన్ద్రితౌ ॥ ౫౨ ॥ వృతిభిర్గోపయన్తౌ తౌ శుశ్రూషాభిస్సమన్తతః । ఆపక్వఫలమాకాఙ్క్షన్తి

ఘునంతద్బభూవహ ॥ ౪౩ ॥ గోపనార్థంహితస్యైవ పుత్రంప్రేషితవాన్స్వయమ్ । తుష్టోబభూవచక్షేత్రం వీక్ష్యపక్వఫలోద్గతమ్ ॥ ౪౪ ॥ ... *

ఇతి శ్రీపాద్మపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే దేవలదేవదర్శనసంవాదే శ్రీవరాహావిర్భావవృత్తాన్తకథనంనామాష్టావింశోధ్యాయః.

ప్రియఙ్గుగోప్తృకిరాతసమీపమ్ప్రతివరాహాగమనమ్.

దేవదర్శనః ॥ ప్రియఙ్గావభితోగుప్తే వాద్రాభిర్వృతిభిస్తతః । తప్తచామీకరాభోరుపక్వధాన్యభరానతే ॥ ౧ ॥ శబరస్తం సమీక్ష్యాథ మధ్యేకృత్వాతుమఞ్చికామ్ । తద్రక్షణార్థంతత్రైవ తిష్ఠన్నక్తందివం స్వయమ్ ॥ ౨ ॥ కదాచిద్భగవాన్స్వేతః పోత్రిపోతోబుభుక్షయా । వల్మీకరన్ధ్రాన్నిర్గత్య క్షేత్రమధ్యంవివేశహ ॥ ౩ ॥ తందృష్ట్వాబహుశస్సోపి శబరోవిస్మయంయయౌ । తతస్తస్సఙ్గలేశాయ రాజ్ఞేవిజ్ఞాపితుంద్రుతమ్॥ రాజధానీంప్రవిశ్యాస్యాఽవేదయచ్చక్రవర్తినః । తచ్ఛ్రుత్వాసార్వభౌ

శ్రీవరాహదర్శనార్థం శేషాచలమ్ప్రతినృపాగమనమ్.

మస్తు రాజాకౌతూహలాన్వితః ॥ ౪ ॥ మృగయావేషభృద్భూత్వా పదాతిరుపనిష్క్రమణ్ । ఏకాకీతేనసార్థంహి జగామజగతాంహితః ॥ ౫ ॥ స్వామిపుష్కరిణీంపుణ్యాం విగాహ్యావిగతక్లమః । దణ్డవత్తాంప్రణమ్యాథ వ్యాధవాక్యవిచిత్రతామ్ ॥ ౭ ॥ మనసాలోచయన్సమ్యక్సన్త్యక్తాన్యపరాక్రమః । ప్రియఙ్గోఃక్షేత్రమాసాద్య ప్రియఙ్గుప్రియదర్శనః ॥ ౮ ॥ చతుస్తమ్భసమాయుక్తాం చతురశ్రాంసముచ్ఛ్రితామ్ । మృదుపల్లవసంస్తీర్ణాముపాస్తీర్ణమృదుత్వచమ్ ॥ ౯ ॥ ఆదాయసశరంచాపం తుఙ్గశృఙ్గవినిర్మితామ్ । మఞ్చికామారురోహైతాం తేనసార్థంనరాధిపః॥

నృపస్య వల్మీకవివరాగతవరాహదర్శనప్రాప్తిః.

శబరస్సార్వభౌమశ్చ జాగ్రతౌనిశ్యతిష్ఠతామ్ । వల్మీకవివరాచ్చిత్ర సూకరో నిర్జగామహ ॥ ౧౧ ॥ వృతింవిలఙ్ఘ్య వాద్రాభిః పాశైరప్యతి దుర్గమామ్ । క్షేత్రమధ్యఞ్చధావన్తం సూకరంసుభగాఙ్గకమ్ ॥ ౧౨ ॥ ఆత్తాభిలాషమాహారే దంష్ట్రాదీధితిసఞ్చయైః । ధ్వాన్తంశకలయన్తఞ్చ భాస్వద్దివ్యాఙ్గసఙ్గతైః ॥ ౧౩ ॥ రాజాతం వీక్ష్యసహసా విస్మయం పర

మజ్జతః । సజ్యేధనుషిసన్ధాయ సాయకంసాధువిక్రమః ॥ ౧౪ ॥ తూర్ణ
మాకర్ణమాకృష్య చలలక్ష్యప్రవేధినమ్ । గ్రహీతుకామోన్నృపతి స్తేనసా
ర్థంతమన్వగాత్ ॥ ౧౫ ॥ సూకరోపీక్ష్యధావన్తం చాపహస్తంమహీప
తిమ్ । ఝడితిక్షణమాత్రేణ వల్మీకవివరంయయౌ ॥ ౧౬ ॥ వ్యర్థప్రతిజ్ఞోన్నృ
పతిః ప్రాజ్ఞఃప్రఖ్యాతవిక్రమః । వల్మీకమూలమాగత్య ద్రష్టుంసూకరమ
త్వరః ॥ ౧౭ ॥ శిశ్యేచదర్భశయ్యాయాం స్వప్స్యంకాఙ్క్షన్నితీశ్వరః । ప్ర
బుద్ధఃప్రాకృతఃప్రాత రదృష్ట్వాస్వప్నదర్శనమ్ ॥ ౧౮ ॥ కింకర్తవ్యత్వశా
న్యాత్మాచిన్తయన్నాఽయశోధనమ్ । మహదాశ్చర్యమాహర్తుంస్నాత్వా
స్వామిసరోజలే ॥ ౧౯ ॥ తపోవేషంసమాస్థాయ ధ్యాయన్తత్సూకరమీశ్వర
మ్ । కర్తుంప్రవవృతేవీర స్తతఃప్రాయోపవేశనమ్ ॥ ౨౦ ॥ నిర్ద్వన్ద్వోఽవన్ధ్యని
ష్ఠశ్చనిష్ఠావాన్నస్యదర్శనే । ఏవంహి వర్తమానేఽస్మిన్నృపతౌనియతాత్మని ॥

నృపచ్ఛ్రిత్యశరీర్యుక్తిః.

శబరేణశబర్యాచ పరిష్కృతసపర్యకే । వృత్తంవిష్ణుపదేవాక్యం విశుద్ధమ
మృతోపమమ్ ॥ ౨౧ ॥ ద్రష్టుకామోయదిభవా న్తత్సాధువృత్తంమహీ
పతే । తపసాఽలంసగర్వేణ సూకరార్భకదర్శనే ॥ ౨౩ ॥ యతస్స్వప్న
వృత్తంతచ్ఛృర్తుం యస్యాఖ్యామిచసువ్రత । సవత్సాఽసితగోక్షీర ధారాభిరభి
షేచయ ॥ ౨౪ ॥ అచ్ఛిన్నసన్తతాభిస్త్వవల్మీకస్థంవరాహకమ్ । ఏవం
సిక్తస్సభగవాన్ప్రీతివక్త్రైః పురాతనః ॥ ౨౫ ॥ ప్రాదురాసిష్యతేతత
స్మాద్వల్మీకవివరాద్విభుః । ఏవముక్త్వాతువాక్యంత త్పునర్నోవాచకించ
న ॥ ౨౬ ॥ నృపతిస్తన్నిశమ్యాశువిస్మయోవిస్మయజ్జతః । తంప్రయత్నం
ప్రవవృతేప్రయతోఽప్రాకృతాత్మనః ॥ ౨౭ ॥ అస్యనారాయణగిరేర్లక్ష్మీ
నారాయణేశితుః । వసతేర్దక్షిణేభాగే ద్వియోజననియోజితే ॥ ౨౮ ॥
తీరేస్వర్ణముఖర్యాశ్చ దక్షిణేదక్షిణక్రమే । ప్రాగ్భాగేగణ్డశైలస్య సర్వో
పకరణాన్వితే ॥ ౨౯ ॥ గ్రామేసఙ్గ్రామవిజయీసమాహితమనాస్తతః ।
సఙ్క్రీత్యసర్వాన్తత్సమ్భారాం స్తస్మాదాహృత్యసత్వరః ॥ ౩౦ ॥ తంవ
రాహంచవల్మీకమభిషేక్తుమనామనాక్ । విశుద్ధవాసానిష్ణాతో వైష్ణవః
పూర్ణమానసః ॥ ౩౧ ॥ నిష్ణాతస్తత్సపర్యాయాం బభూవవసుధాధిపః ।
సావధానస్సహామాత్యస్సాఽపత్యశబరాన్వితః ॥ ౩౨ ॥ అతన్ద్రితస్సాధు

సాన్ద్రమశరీరివచస్స్వరః । గోక్షీరైర్హైమకుమ్భస్థైర్వల్మీకవివరోదరమ్॥

క్షీరాభిషేకాద్వరాహస్యవల్మీకాదావిర్భావః.

అనుస్యూతాచ్ఛిన్నధారైరభిషేక్తుంప్రచక్రమే । క్రియమాణేఽభిషేకేతు వల్మీకవివరాన్తరాత్ ॥ ౩౪ ॥ ఆవిర్బభూవభగవాన్వరాహవపురీశ్వరః। కోటీరకోటివిలసన్మణిమణ్డలమణ్డితః ॥ ౩౫ ॥ అమృతాంశుకలాకల్పదంష్ట్రాదన్తురపోత్రకః । లలాటపట్టఘటితవేణుపత్త్రోర్ధ్వపుణ్డ్రకః ॥ ౩౬ ॥ కమ్బుబిమ్బసదృక్కణ్ఠో మాంసలస్కన్ధమణ్డలః । సుపారిజాతవిటపవిడమ్బితచతుర్భుజః ॥ ౩౭ ॥ శఙ్ఖచక్రధరోవామఊరుపీఠేస్థితాంమహీమ్। దేవీంత్రపాగోపితాఙ్గీంలోలావిలవిలోచనామ్ ॥ ౩౮ ॥ సర్వాత్మసంభృతదయాకాయిసీంహర్షదాయినీమ్ । గాఢంగాఢంసమాలిఙ్గన్నస్యాఙ్గంపదద్వయమ్॥ ౩౯॥ గృహ్ణానస్సాన్ద్రహర్షేణాలోకయన్వక్త్రపఙ్కజమ్।విశాలవక్షాశ్శ్రీవత్సకౌస్తుభాభ్యాఞ్చలాఞ్ఛితః ॥ ౪౦॥ యజ్ఞోపవీతోత్తరీయదృఢబన్ధనబన్ధురః । హారకేయూరకటకరమ్యహీరాఙ్గుళీయభృత్ ॥ ౪౧ ॥ సముద్గ్రథితవామాఙ్ఘ్రిశిఞ్జన్మఞ్జీరహంసకః । నవరత్నాన్తరప్రోతముక్తాహారభుజాన్తరః ॥ ౪౨ ॥ అప్రమేయైరభినవైరాకల్పైరాత్మహారిభిః।తపనీయైశ్చిత్రవస్త్రైశ్చిత్రైశ్చీనాంశుకైరపి ॥ ౪౩ ॥ మాలాభిరమలామోదమాలాభిర్మధుసూతిభిః । అష్టాత్మగర్భసన్దర్భైరపారైశ్చపరిష్కృతః॥ ౪౪ ॥ ఆజానుచావిర్భవతిపురుషేసూకరాత్మని । విచ్ఛిన్నాక్షీరధారాఽభూద్ధారాళాత్తుప్రమాదతః ॥ ౪౫ ॥ తావాన్ప్రత్యక్షదృష్టస్సతదధోనహ్యదృశ్యత। పశ్చాదనేకవిధయారాజాపిద్రష్టుమక్షమః॥౪౬॥ప్రయత్నాదప్రతీకారోఽతిష్ఠత్తూష్ణీంసతృష్ణధీః । శుష్కజిహ్వాకణ్ఠసృక్విణోష్ఠస్సోష్ణంవినిశ్వసన్ ॥ ౪౭॥ విదీర్ణమానసోమూనీవికీర్ణాఙ్గోవిఘూర్ణితః । ఏ

రాజానంప్రతిభగవదుక్తిః

వంవృత్తేరాజ్ఞితదాభగవాన్భ్యాతభావనః॥ ౪౮॥ వరాహరూపవిభవఃపురాణఃపురుషోత్తమః । ఉవాచవచనంశ్రీమాన్కరుణాపరిణామభూః ॥ రాజన్నలమలంవ్యర్థప్రయత్నేనాతిభూయసా । ఏతావాంస్తవదృశ్యోఽహంతదధోననృపాధిప॥ ౫౦ ॥ ఏతద్రూపంప్రతిష్ఠాప్య శుద్ధయాశిలయా

నృప । తస్మై దేహ్యఖిలాన్భోగాన్స్వర్గో భూత్వా సుపుష్కలాన్ ॥ ౫౧ ॥ అప్రాకృతాద్గో విరజాస్వాత్త్వికోఽయమితి స్మర । వైఖానసైర్మహర్షిభిరర్చాపయ నరాధిప ॥ ౫౨ ॥ పశ్చాన్నామ్నా స్వయా గచ్ఛ సాధు శాధి వసుంధరామ్ । ఏవముక్త్వా కోలవపూ రాజ్ఞోఽమూం కాలయాపనామ్ ॥ ౫౩ ॥

శ్రీవరాహకృతకిన్నరమిథునకిరాతత్వనివృత్తిః.

కిరాతవపుషా వీక్ష్య విష్ణుః కిన్నరదమ్పతీ । మునిశాపాన్మోచయిత్వా దదా తాభ్యాం స్వకం పదమ్ ॥ ౫౪ ॥ తతశ్చాన్తర్దధే దేవో వరాహవపురత్ర

నృపస్య శ్రీవరాహప్రతిష్ఠాకరణపూర్వకస్వపురగమనమ్.

వై । తతః పూర్ణమనా రాజా దివ్యం త్వష్టారమాహ్వయత్ ॥ ౫౫ ॥ దేవం నిర్మాపయామాస మనసా విశ్వకర్మణా । భూవరాహశిశుం పూర్ణం రాజానం నాకవాసినామ్ ॥ ౫౬ ॥ వారాహవపుషం శౌరిం దణ్డవత్ప్రణిపత్య చ । శిరస్యఞ్జలిమాబధ్య స్మరన్నాశ్చర్యమీదృశమ్ ॥ ౫౭ ॥ జితేన్ద్రియో జితక్రోధో జితప్రకృతిసంస్తరః । జితామిత్రో జితాశేషో రాజర్షిస్స్వాం పురీం యయౌ ॥ ౫౮ ॥ తదాప్రభృతి దేవేశో వరాహవపురాత్మభూః । అనన్తాచలశృఙ్గేఽన్తర్నిక్షిప్తాఙ్ఘ్రిశిరోరుహః ॥ ౫౯ ॥ దేవ్యా వసుధయా సార్ధం స్వామిపుష్కరిణీతటే । సుఖమాస్తే సురేశానస్స్మేరహాససున్దరః ॥

శ్రీనివాసస్య స్వామితీర్థదక్షిణతీరవాసిత్వకథనమ్.

శ్రీనివాసోఽపి శేషాద్రౌ తతస్స్వామిసరస్తటే । ప్రసన్నాత్మనః కుర్వన్నర్వాచీనాన్సుఖాత్మనః ॥ ౬౧ ॥ సచ్చిదానన్దసన్దోహో వృద్ధిక్షయవివర్జితః । కారుణ్యపుణ్యపదవీ కమలాకాముకః కవిః ॥ ౬౨ ॥ అభూమిరాపదాం భూమిస్సమ్పదాం సంవిదుత్తమః । సమస్తసామసఙ్గీతసచ్చరిత్రః పవిత్రహృత్ ॥ ౬౩ ॥ పురాణపురుషో ధాతా పురుషస్తమసః పరః । వైకుణ్ఠపూర్వవసతిం త్యక్త్వేదానీం హి తిష్ఠతి ॥ ౬౪ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీపాద్మపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే దేవలదేవదర్శనసంవాదే ప్రియఙ్గుగోష్ఠకిరాతసమీపప్రీతివరాహాగమన శ్రీవరాహావిర్భావాదికథనం నామైకోనత్రింశోఽధ్యాయః.

శ్రీనృసింహాచలస్థనీలకణ్ఠతపఃక్షేత్రవర్ణనమ్.

దేవలః ॥ సంచస్కారేశపర్యఙ్కో నీలకణ్ఠో మహేశ్వరః । వైకుణ్ఠస్యాముత్రగోత్రే నరకణ్ఠీరవాకృతేః ॥౧॥ దేవదర్శనః ॥ శృణువిప్రసమాచక్షే పురాఽరాతేః పురావిదః । చరితంచరితార్థానాం యోగినామ్భోగసాధనమ్ ॥ ౨ ॥ అభీష్టఫలదం రమ్యం చతుర్వర్గఫలప్రదమ్ । నరకేసరిణో విష్ణోః పరబ్రహ్మస్వరూపిణః ॥ ౩ ॥ ప్రసాదప్రసవప్రాప్తిహేతుబన్ధనిబన్ధనే । ఇతఉత్తరభాగేతు త్రింశద్యోజనసమ్మితే ॥ ౪ ॥ ప్రదేశేభీషణేరోమహర్షణేభూతభీషణే । కశ్చిత్క్షితిధరఃకుక్షికక్షితిరుహోఽక్షయః ॥ ౫ ॥ త్ర్యక్షాశ్రమఃపక్షియూథవాసప్లక్షాక్షకోటరః । విశఙ్కటతటారూఢవృక్షగుల్మగుహాతమాః ॥ ౬ ॥ శృఙ్గక్రోడగుహావాసవైఖానసవనేచరః । తుఙ్గశృఙ్గదరీనిర్యద్దోఘనిర్మలనిర్ఝరః ॥ ౭ ॥ నిర్ఝరాపాతపర్యస్తస్నిగ్ధానోకహవాటికః । తప్తహాటకసఙ్కాశగైరికాకీర్ణకన్దరః ॥ ౮ ॥ భానూపలముఖోత్కీర్ణచిత్రభానుశిఖాశతః । చన్ద్రప్రభాభిన్నముఖచన్ద్రకాన్తసుధాద్రవః ॥ ౯ ॥ కణ్ఠీరవనఖత్రుట్యత్తుఙ్గకుఞ్జరీకుమ్భమౌక్తికః । గళితైర్మౌక్తికైర్వ్యాప్తగాకీర్ణప్రస్థదుస్థలః ॥ ౧౦ ॥ మాణిక్యధామన్యగ్భూతరవిమణ్డలచణ్డరుక్ । నానావిధమణివ్రాతమయూఖోద్ద్యోతిఖస్థలః ॥ ౧౧ ॥ విద్రుమవ్రతతివ్రాతసంవృతాఽన్తరకన్దరః । వికీర్ణపద్మపాషాణపాటలస్థలకుట్టిమః ॥ ౧౨ ॥ శృఙ్గకోటీరసఙ్గీతసంవివాద్యప్సరోగణః । లతాకుసుమసఙ్క్లృప్తలీలాఽలయనివాసిభిః ॥౧౩॥ మిథునైః కిన్నరాణాంహి తాళశ్రుతివికల్పనైః । దివ్యావిర్భావచరితం సఙ్గాయద్భిరితస్తతః ॥ ౧౪ ॥ అధిష్ఠితభృగుప్రాన్తః ప్రస్థగుఞ్జాభిరఞ్జితః । గన్ధర్వైర్గర్వవిభవైర్గీతవాద్యవిశారదైః ॥ ౧౫ ॥ మన్ద్రమధ్యోచ్చమహితైర్గృహితానేకకన్దరః । మార్తాణ్డమణ్డలక్షిప్తస్ఫురన్నయనమణ్డలైః ॥ ౧౬ ॥ పుణ్డరీకసుహృచ్ఛణ్డమయూఖమణ్డలాదిభిః । తాపసైశ్చణ్డతేజోభిర్మణ్డితోచ్ఛృఙ్గకన్దరః ॥ ౧౭ ॥ క్వచిద్ఘుమగుకోద్ఘూర్ణతర్కైరుగ్రోర్ధ్వకేశకైః । విఘూర్ణమాననయనైర్మదస్ఖలితకాయకైః ॥ ౧౮ ॥ భైరవైర్భైరవీభిశ్చనిబిడాడమ్బరైర్యుతః । దేవానాంపూర్వదేవానాం సిద్ధానాం యోగినామపి ॥ ౧౯ ॥ భూతానాం యో

గినీనాఞ్చమాతౄణాంయక్షరక్షసామ్। అన్యేషాందేవయోనీనామాశ్రా
సోపత్యకాశ్రయః ॥౨౦॥ ధ్యాయద్భిశ్చపరంబ్రహ్మక్వచిద్యోగాసనస్థితైః।
యోగివర్యైరార్యభావైర్యోగాభ్యాసవిచక్షణైః॥ ౨౧॥ ఏకాయనైరేక
భావైరాలక్షితగుహాశ్రయః।కృష్ణసారపురోయాయిహరిణీకులసఙ్కులః॥
పరస్పరపరిత్యక్తవైరైర్భిమైర్మృగైర్వృతః। అప్రమేయప్రభావోయఃప్ర
సిద్ధఃపర్వతోత్తమః ॥ ౨౩ ॥ తస్యపర్వతవర్యస్య పుణ్యారణ్యసమీపతః।
ప్రత్యగ్రపల్లవైఃకీర్ణసుబిల్వవనవాటికైః ॥ ౨౪ ॥ ప్లక్షైరుద్రాక్షవృక్షైశ్చ
శ్లిష్టైస్సుశ్లక్ష్ణపర్ణకైః । అభ్రంలిహోర్ధ్వశాఖాగ్రై రజ్ఞాతజ్ఞాత సం
జ్ఞికైః ॥ ౨౫ ॥ యజ్ఞశాఖిభిరాకీర్ణంసంకీర్ణంయజ్ఞవాటకైః। అనోకహై
రవిరళైస్సరళైస్సర్వతోవృతమ్ ॥౨౬॥ సమాశ్రితాత్తిహరణసానుచ్ఛా
యంసమన్తతః। అహిర్బుధ్న్యతపఃక్షేత్రంక్షేత్రక్షేత్రజ్ఞబన్ధహృత్ ॥౨౭॥
నరకణ్ఠీరవస్థానం కణ్ఠీరవవరోద్ధతమ్ । భైరవాభైరవాశ్చర్యం భూరిభీష

నీలకణ్ఠాశ్రమస్థపుణ్యపుష్కరిణీవర్ణనమ్.

ణభీషణమ్ ॥ ౨౮ ॥ పవిత్రమత్రవిపినేనైర్మల్యవిమలోదకా । కాఞ్చ
నామ్బుజకల్హార కమలేన్దీవరోత్కటా ॥ ౨౯ ॥ ప్లవమానప్లవామీనమక
రగ్రాహమణ్డితా । మరాళమల్లమహితా కారణ్డవకులాకులా ॥ ౩౦ ॥
తారాతరళకల్లోలమాలాలోలాన్తరాళకా । ఉత్ఫుల్లకైరవాఫుల్లపుణ్డ
రీకపురస్కృతా ॥ ౩౧ ॥ మకరన్దరసాస్వాదమాద్యద్భ్రమరయోగ
ణా । త్రిమదోన్మత్తమాతఙ్గ మదవార్యావిలాఽమలా ॥ ౩౨ ॥ దేవ
ర్షిభిస్తపస్యద్భి రాజర్షిభిర్మహాత్మభిః । ఉపాన్తపర్యన్తభువినివసద్భిస్సమ
న్తతః॥౩౩॥ తపోవిమలవిశ్వాజ్ఞైర్విశజ్కటతటోత్కటా।మన్త్రింషణ్ణవతీ
భేదంజపద్భిర్నారసింహకమ్ ॥౩౪॥ నిష్కళంసకళంమిశ్రమాశ్రితాఽవన
విశ్రుతమ్।శ్రీవత్సాఙ్కంనారసింహాగర్భాగర్భకమద్భుతమ్ ॥౩౫॥ జ్ఞానా
నన్దమయంజ్ఞానగమ్యంవైరాగ్యభోగ్యకమ్। ధ్యాయద్భిస్తత్పరంబ్రహ్మాఽ
తీన్ద్రియంవిజితేన్ద్రియైః ॥ ౩౬ ॥ బ్రహ్మర్షిభిస్సేవ్యమానా బ్రహ్మభూయ
జ్ఞతైస్సదా । పురుజిచ్చరణస్పర్శపూతాపురుషపావనీ ॥ ౩౭ ॥ పురా
ణపుణ్యాభవనంపురుషోత్తమపూర్తిదా । పూర్వసేవాపురస్కారిపుష్కణ్డ

ల పురస్కృతా ॥ 37 ॥ పుణ్యాపుష్కరిణీ స్వామిపుష్కరిణ్యాత్మభూమికా । దర్శనాత్స్పర్శనాత్స్నానా త్సర్వేషాం సర్వకామదా ॥ 39 ॥

అశ్వత్థన్యగ్రోధమూలస్థనీలకణ్ఠాశ్రమవర్ణనమ్.

తస్యాస్తీరే మహానశ్వత్థన్యగ్రోధోగిరికన్దరే। శాఖాశతైఃపరిచ్ఛన్నదశాఽఽశాచక్రవాళకైః ॥ 40 ॥ సంవర్ధితాస్థితమన స్స్వాస్థ్యాన్తమలాపహః। తాపత్రయార్తమనసాం జన్తూనామార్తిహారకః ॥ 41 ॥ కల్పవృక్షప్రతినిధి ర్నిధిర్నిగమవర్చసామ్ । నరాణామాశ్రితవతాం మహాపాతకనాశనః ॥ 42 ॥ తస్యోపలసటాఖ్యస్య మూలేసౌలినఆశ్రమమ్ । హరిణైర్హారిణీభిశ్చ నారసింహవివర్ధితైః 43 ॥ సమధ్యాసితపర్యస్తభూతలం వృషమూర్తిభిః । చన్ద్రక్రమైఃపుణ్డరీకై ర్దుష్టైతాశాస్తమణ్డలైః ॥ 44 ॥ విశ్వామిత్రైః కుశైరుజ్ఝైః కాశైశ్చాపిసమావృతమ్ । మన్దారకున్దమాకన్దహారిచన్దనచన్దనైః ॥ 45 ॥ పాటలాశోకతిలకకృతమాలతమాలకైః । నక్తమాలైర్నారికేళైః పనసైరసనైర్ఘనైః ॥ 46 ॥ పున్నాగపూగరుద్రాక్షవకుళాక్షహారీతకైః । సమన్తతస్సమచ్ఛాయం వన్యైరవన్యైరనోకహైః ॥ 47 ॥ నన్ద్యావర్తైర్జాతియూథీకరవీరాతివీరకైః । శతపత్రీదమనకీమాధవీమాలతీముఖైః ॥ 48 ॥ తులసీభిర్గన్ధలతాజాతిభిఃపరితోవృతమ్ । పఞ్చభిఃపారిజాతాది పాదపైశ్చ పరిష్కృతమ్ ॥ 49 ॥ పవిత్రేఽస్మిన్హరిక్షేత్రే హరింనరహరింహరః । అభ్యర్చితుమనాస్థాణు రాజ

నీలకణ్ఠకృతనృసింహారాధనసఙ్కల్పః.

గామజగస్త్రయః ॥ 50 ॥ స్నాత్వాఽస్యాంపుణ్యపూర్వాయాం పుష్కరిణ్యాంపురాన్తకః । హరోదివ్యామ్బరధరో హరిచన్దనచర్చితః ॥ 51 ॥ సర్వర్తుకాలోత్థఫల మాలాశతపరిష్కృతః । దివ్యైరాభరణైర్ముక్తాఫలరత్నప్రవాళకైః ॥ 52 ॥ సమలఙ్కృతసర్వాఙ్గ స్తుఙ్గమఙ్గళసంయుతః । కల్యాణవేషకలితై ర్నన్దిప్రముఖకైర్గణైః ॥ 53 ॥ సేవితోభూతతతిభి స్సేవారసవిశారదైః । సితాసితైస్సారమేయై ర్దుర్వారైఃప్రమథైస్సహ ॥ 54॥ నరసింహ సపర్యాయాః ప్రత్యూహప్రతిఘాతినా । సేవితః క్షేత్రపాలేన సుప్రసన్నో మహేశ్వరః ॥ 55 ॥ పరావరాణా మ్భూతానాం స్రష్టా

రంపరమేశ్వరమ్। సంహర్తారంచపాపానాంనిగ్రహీతారమచ్యుతమ్॥౪౬॥
అనుగ్రహీతారమీశ మీశానస్యతపఃఫలమ్ । సకళంనిష్కళంమిశ్రం పర
స్మాత్పరమ వ్యయమ్ ॥ ౪౭ ॥ లక్ష్మీనృసింహం సంహార నృసింహం దివ్య
సింహకమ్। అఖిలార్తిహారంవీర ముగ్రంప్రత్యగ్రవిగ్రహమ్ ॥ ౪౮ ॥ శబ్ద
బ్రహ్మమయంశబ్దాతీతంశబ్దవిజృమ్భణమ్। అర్థబ్రహ్మవపుఃపూతం పురా
ణం పుణ్యపూరణమ్ ॥ ౪౯ ॥ అవ్యాజమిత్రం శత్రుఘ్నం శరణ్యం శర
ణాత్మకమ్ । భక్తార్తిభఞ్జనపరమాత్మనా మభయప్రదమ్ ॥ ౫౦ ॥ స
చ్చిదానన్దసన్దోహం వృద్ధిక్షయవివర్జితమ్। పూర్ణషాడ్గుణ్యవిభవం త్రై
గుణ్యవిభవాస్పదమ్ ॥ ౫౧ ॥ శ్రీవత్సలక్షణంసర్వం సర్వలక్షణల
క్షితమ్ । అప్రపఞ్చం ప్రపఞ్చాత్మప్రపఞ్చిత పరాక్రమమ్ ॥ ౫౨ ॥ వి
శ్వేశం తత్పరంబ్రహ్మ ధ్యాయన్నేకాగ్రమానసః । వసానః కృత్తివసనం
పౌణ్డరీకోత్తరచ్ఛదః ॥ ౫౩ ॥ పఞ్చరాత్రవిధానేన పఞ్చకాలపరా
యణః ।. తస్యోపలవటస్యాధో నరకేసరిణస్స్వయమ్ ॥ ౫౪ ॥ సర్వ
లోకహితార్థాయ సర్వావాసస్యశార్ఙ్గిణః । సపర్యాం సుకృతాంకర్తు
మగ్నిరేతాః ప్రచక్రమే ॥ ౫౫ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీపాద్మపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే దే
వలదేవదర్శన సంవాదే శ్రీనృసింహాచలస్థనీలకణ్ఠతపః క్షే
త్రాది వర్ణనంనామ త్రింశోధ్యాయః.

నీలకణ్ఠకృతనృసింహారాధనవిధిః.

దేవదర్శనః ॥ శ్రీకణ్ఠశ్శఙ్కరశ్శాన్తో నరకణ్ఠీరవంమహః । వైకు
ణ్ఠం వైజయన్త్యాఢ్య మకుణ్ఠితమనాస్స్మరన్ ॥ ౧ ॥ సర్వలోకహితాకా
ఙ్క్షీస్థాణుస్స్వస్థాత్మమానసః । అస్మిన్న్యగ్రోధమూలస్య మూలేవైయా
ఘ్రచర్మణి ॥ ౨ ॥ అగర్భసాగ్రదర్భాగ్ర్యసన్దర్భాక్షతనిర్మితే । పద్మా
సనేసమాసీన స్సంయమీసమదర్శనః ॥ ౩ ॥ కారుణ్యార్ణవకల్లోలలోల
లీలాకులేక్షయా । త్రీక్షణ్యావీక్షయన్విష్వక్త్రిలోకీంత్రిపదాఙ్కితా
మ్ ॥ ౪ ॥ తరుణాదిత్యకిరణసహోదరజటాసటః । నీలకణ్ఠః పశుప
తిశ్శ్రీకణ్ఠః పరమేశ్వరః ॥ ౫ ॥ కపర్దజూటకలితకమలారికలాలయః।

విలయోదన్తవీర శ్రీ రిన్ద్వర్కాగ్ని త్రిలోచనః ॥ ౬ ॥ జటాటవీలసద్గఙ్గా
శిరోమాలాభిమణ్డనః । అష్టమూర్తిరనన్తాత్మా విశిష్టవిభవేష్టభూః ॥ ౭ ॥
శరన్నిర్మలపూర్ణేన్దుమణ్డలాననమణ్డలః । ఉద్యత్సంవర్తమార్తాణ్డ చణ్డరు
చ్యఙ్గ మణ్డనః ॥ ౮ ॥ పవిత్రితాఙ్గోఽహిర్బుధ్న్యశ్చక్రేష్విశ్వరక్షణమ్।
దక్షిణామూర్తిరవ్యగ్ర స్సమగ్ర ద్రవ్యసాధనః ॥ ౯ ॥ శత్రువిధ్వంసకం
బ్రహ్మ నృకేసరికిశోరకమ్ । నిష్కలంసకలీకృత్య నిత్యాభ్యర్చనకాముకః॥
కారుణ్యపుణ్యపదవీమృడః కాత్యాయనీసఖః । చరాచరాణాంసర్వేషా
మమీషాంమిత్రమాత్మనామ్ ॥ ౧౦ ॥ అనన్తకన్దమహిమా బభూవభువనే

నీలకణ్ఠప్రతిష్ఠిత శ్రీనృసింహభగవద్వర్ణనమ్.

శ్వరః । నృసింహగర్భంసకళం శత్రుసాదకరమ్పరమ్ ॥ ౧౨ ॥ త్రిక్షు
ణీకోణసన్నిర్యత్కృష్ణవర్త్మశిఖాజటమ్ । దంష్ట్రాకోటివిటఙ్కాగ్ర నిస్స
రద్వహ్నికీలకమ్ ॥ ౧౩ ॥ ఊరూపరి సముత్థాన నిపాతితహిరణ్యకమ్ ।
నఖత్రుటితదైత్యేన్ద్రవక్షోవివరగహ్వరమ్ ॥ ౧౪ ॥ అసురాసృక్కణ్ఠశి
రోలుణ్ఠాకానేకబాహుకమ్ । అనేకశస్త్రాస్త్రధరానేకబాహుసహ
స్రకమ్ ॥ ౧౫ ॥ ఘోరాట్టహాసనినదవిపాటిత వియత్తటమ్ । భవద్భ
వ్యాత్మకం బ్రహ్మ భాసకం భక్తవత్సలమ్ ॥ ౧౬ ॥ అతిభూతి ప్రదందే
వం విభవానన్దదాయకమ్ । దేవానాం పూర్వదేవానాం సామాన్యమ
ధిదైవతమ్ ॥ ౧౭ ॥ రత్నప్రతానప్రత్యుప్త కిరీట మకుటోజ్జ్వలమ్ ।
ద్యుమణిప్రతికాశాభ్యాం కుణ్డలాభ్యాంవిరాజితమ్ ॥ ౧౮ ॥ నవర
త్నాన్తరప్రోతమౌక్తికత్రిసరాన్వితమ్ । పఞ్చసప్తసరీభిశ్చ మణ్డితోరు
భుజాన్తరమ్ ॥ ౧౯ ॥ స్ఫురత్కటకకేయూరకఙ్కణాఙ్గుళిభూష
ణమ్ । ఉత్తరీయబ్రహ్మసూత్రోదరబన్ధనబన్ధురమ్ ॥ ౨౦ ॥ ఘణ్టాని
నాదలుణ్ఠాకఘణ్టికాదామనాదకమ్।ప్రపదప్రస్ఫురద్రోచిర్మణిమఞ్జీరహం
సకమ్ ॥ ౨౧ ॥ ఛిన్నపీఠత్సమాయుక్తపాదకిఙ్కిణిశోభితమ్ । ప్రత్య
గ్రోత్ఫుల్లరక్తాబ్జప్రతిమాఙ్ఘ్రికరస్థలమ్॥ ౨౨ ॥ విచిత్రరత్నఖచిత పీత
కౌశేయవాససమ్ । సర్వర్తుకామోదయుక్తప్రసూనస్రగలఙ్కృతమ్ ॥
౨౩ ॥ దివ్యసద్గన్ధసన్దర్భగర్భారుణవిలేపనమ్। అనేకచీనాంశుకస్ర గా.

లేపాలజకృతాఙ్గకమ్ ॥ ౨౪ ॥ సేవ్యమానం సురశ్రేష్ఠపురుహూతపు
రోగమైః । బృన్దారకైశ్చ మన్దారపుష్పాఞ్జలిలసత్కరైః ॥ ౨౫ ॥ సమ
న్తతస్సేవ్యమానం సనన్దసనకాదిభిః । సప్తతన్త్రీనాదగర్భాథర్వశ్రుతి
విలాసినా ॥ ౨౬ ॥ ఉపవీణయతాఽనన్తాపదానం భక్తితో మయా ।
సంస్తూయమానం గన్ధర్వైస్తుమ్బురుప్రముఖైర్ముదా ॥ ౨౭ ॥ పక్షీన్ద్రవి
ష్వక్సేనాభ్యాం గణైస్తుకుముదాదిభి । రహస్సదాఽత్మపర్యన్తే సంవృతం
పరిచారకైః ॥ ౨౮ ॥ పరిబద్ధాభూషణాని హేతిమిజ్జీతవేదినీమ్ । దధతీ
భిర్వైష్ణవీభిశ్శక్తిభిర్వృతమన్తికే ॥ ౨౯ ॥ రౌద్రీభిశ్శక్తిభిశ్చైవ బ్రా
హ్మీభిః పరితో వృతమ్ । పరమాత్మానమాత్మీయ మాత్మనామభయప్రద
మ్ ॥ ౩౦ ॥ సేవ్యమానం సిద్ధసఙ్ఘైః సప్తలోకనివాసిభిః । నరసింహాత్మ
కం బ్రహ్మ ప్రతిష్ఠాప్యైవమ్భూతలే ॥ ౩౧ ॥ సన్నిధిం ప్రార్థ్య సర్వేషాం దృ
ష్టాదృష్టఫలప్రదమ్ । ఉపచారైస్సమభ్యర్చ్య సంస్కారైస్సంస్కృతో భ
వన్ ॥ ౩౨ ॥ పరావరాణామ్భూతానామీశ్వరస్సమహేశ్వరః । సమతిష్ఠత
సర్వాత్మా కుర్వన్నయనమాత్మని ॥ ౩౩ ॥ ధర్మం భాగవతం తత్ర చరన్భగవ
తీసఖః । పురాణేసుఖమాస్తేఽస్మిన్పురారిః పురుషస్సదా ॥ ౩౪ ॥ తస్మా
దయం నీలకణ్ఠః ప్రసిద్ధస్సర్వతో మహాన్ । జన్తూనామపి జీవాతుర్జఙ్గమా

శ్రీనృసింహసాన్నిధ్యేన నీలకణ్ఠాశ్రమస్యాధిక్యవర్ణనమ్.

జఙ్గమాత్మనామ్ ॥ ౩౫ ॥ పుణ్యాపుష్కరిణీసేయం పుణ్యాపుణ్యఫలప్రదా ।
పురుషార్థప్రదా పుంసాం పురారిప్రీతిపూరణీ ॥ ౩౬ ॥ వనమేతదహిర్బు
ధ్న్యతపః క్షేత్రం పవిత్రభూః । పుణ్యారణ్యం యత్ర తప్తం తపః కోటివిధం
భవేత్ ॥ ౩౭ ॥ అసావత్రోపలవటః పటుః పాపవినాశనే । సకృద్దర్శ
నమాత్రేణ సర్వాభీష్టఫలప్రదః ॥ ౩౮ ॥ నరకణ్ఠీరవతనోర్నన్దిరన్త్విన్దిరా
పతేః । శ్రీకణ్ఠార్చితతృప్తస్య వైకుణ్ఠస్య మహాత్మనః ॥ ౩౯ ॥ సింహాహ
ర్యోహరః పాపా తత్కృతశౌచ స్త్వహోబిలే । నీలకణ్ఠాశ్రమ ఇతి స్థానాని
నృహరేర్హరేః ॥ ౪౦ ॥ ఏతేషామపి పఞ్చానాం స్థానానాం స్థాణుసేవితమ్ ।
స్థానమేతత్సముద్దిష్టం ప్రథితం సుప్రతిష్ఠితమ్ ॥ ౪౧ ॥ నీలకణ్ఠాశ్రమే సింహ
మహీధరమహాహ్వయమ్ । మహితాశ్చర్యమాహాత్మ్యభూమిర్భూమి
ర్నిరాగసామ్ ॥ ౪౨ ॥ కిఞ్చ వక్ష్యామి విప్రర్షే సమాహితమనాశ్శృణు ।

పాణ్డవతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

ప్రాచీనబర్హిర్హారితి శ్రీనివాసగిరేస్సరిత్ ॥ ౪౩ ॥ ప్రసృతా ప్రస్థత స్స్వామిపుష్కరిణ్యా విదూరతః । విద్రావిణీ చావద్యానాం నిరవద్యాఽతిభూమిదా ॥ ౪౪ ॥ మాయావినో మహావిష్ణోర్మహామాయాసమాశ్రయాః । పురా జ్ఞాతివధం కృత్వా పాణ్డవాశ్చణ్డవిక్రమాః ॥ ౪౫ ॥ సమేత్య యత్ర తత్పాపనుత్తయే దీనమానసాః । కాళీయవ్యాళకాలేన వాసుదేవేన చోదితాః ॥ ౪౬ ॥ సమ్పూర్ణమానసాశ్చక్రు రాప్లవం నిరుపప్లవాః । మలప్రధ్వంసినీం మాయాం మహిషాసురమర్దినీమ్ ॥ ౪౭ ॥ సమ్పూజ్య సంస్తూయ తేఽపి శ్రీనివాసమధోక్షజమ్ । అతీన్ద్రియం సమభ్యర్చ్య స్వామిపుష్కరిణీతటే ॥ ౪౮ ॥ నిరేనసశ్శుద్ధధియో యయుస్తస్మాద్యథాగతమ్ । విధిజ్ఞా విమలప్రజ్ఞా నానాజ్ఞానవిలాసినః ॥ ౪౯ ॥ అమూముశన్తి సరితం తీర్థం

నారాయణగిరిప్రభావకథనమ్.

పాణ్డవమిత్యతః । పశ్చాత్తస్యాః పుష్కరిణ్యా నారాయణగిరిర్మహాన్ ॥ యస్య దర్శనమాత్రేణ ముచ్యన్తే జన్తవస్స్వతః । సంవర్తోదితదుర్ధర్షసహస్రకిరణప్రభః ॥ ౫౦ ॥ తేజఃపుఞ్జైరఞ్జితాశః కఞ్జకిఞ్జల్కపిఞ్జరః । పర్వతాధిపతిస్తత్ర సుఖమాస్తే సురోత్తమః ॥ ౫౧ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీపాద్మపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే దేవలదేవదర్శనసంవాదే నీలకణ్ఠాశ్రమవర్ణనే నీలకణ్ఠకృతనృసింహారాధనవిధ్యాదికథనం నామైకత్రింశోఽధ్యాయః.

నారాయణాద్రిస్థభైరవాఖ్యక్షేత్రపాలకోదన్తః.

దేవలః ॥ కుతో వృషక్షితిభృతో దివ్యదేశస్య వైభవమ్ । దేవదర్శ సమాచక్ష్వ వైష్ణవం వైదికర్షభ ॥ ౧ ॥ దేవదర్శనః ॥ శృణు దేవల మేధావిన్ సమాహితమనా మునే । కణ్ఠీరవగిరేర్వృత్తం వైకుణ్ఠావసతేరిదమ్ ॥ వైకుణ్ఠాదీన్ దివ్యలోకాన్ సన్త్యజ్య భగవాన్ స్వయమ్ । మాయాపి తత్ర రసికశ్శ్రీనివాసః పరః పుమాన్ ॥ ౩ ॥ సర్వావాసస్సహస్రాక్షః పరమాత్మా సనాతనః । ఇచ్ఛాప్రవృత్తప్రపఞ్చో హృషీకేశశ్చ కేశవః ॥ ౪ ॥ తం దేశం రక్షతి సదా భైరవః పరిచారకః । అసితైస్సారమేయైశ్చ ప్రమథైర్మధి

తాసుతైః ॥ ౫ ॥ కాకోదరాలజట్యా తాఙ్గస్స్ఫురత్ఫణకపాలభృత్ । రవ
స్సాఫల్యదస్త్వముకస్త్రిశూలశూలిధృత్యకః ॥ ౬ ॥ ప్రాచీనేతస్య దేశస్య
≫ గార్గ్యానారాయణాద్రితపఃకరణేనదుర్గాత్వేశివార్ధశరీరత్వప్రాప్తిః. ≪
స్థితో[illegible] । తపసాదిత్యసన్తాపజ్వాలాభీష్టఫలప్రదా ॥ ౭ ॥
పరిభూ[illegible]ప్రాణిగా । అ[illegible]భూమద్వే
గార్గ్య[illegible] ॥ ౮ ॥ ఆహ[illegible]కానూవామూర్ధంతి[illegible]స్యహరస్య
సా । తప[illegible]పూజగంమతిర్మహామ్ ॥ ౯ ॥ సహరాహిత
మరా[illegible]తే[illegible]తపః । ఘోరేణతపసా తాంతుదుర్గేత్యా
మ[illegible]యః ॥ ౧౦ ॥ ప్రీతః[illegible]త్వా[illegible]శరీరార్ధంప్రసాదతః।
[illegible]యోధార్ధగతిమ్ ॥ ౧౧ ॥ [illegible]రాదిదయి
తాపు[illegible]ఫలప్రదా । సమ[illegible]శ్రీనివాసస్య[illegible]నిశేషతే॥
అథ[illegible]స్వామిపుష్కరిణీమాహాత్మ్యమ్.
స్వామిపుష్కరిణీతి ప్రపురా[illegible]పూర[illegible] । [illegible]తాళవాసిన్యా
(స్త్రీ)[illegible] ॥ ౧౩ ॥ త్రివిక్రమకృతో విష్ణోస్తుపర్యాప్తయ
దాత్తజా । ముని[illegible]నియమాత్కమండలుముర్ధ్వతా ॥ ౧౪ ॥ య
స్యా[illegible]చతుర్వ్యాసన[illegible]తా । సురానరాశ్శతిర్యశ్చప్రప
[illegible]తకా[illegible] ॥ ౧౫ ॥ మాహాత్మ్యమూచి[illegible]స్యాః పరస్పరమతీన్ద్రి
యమ్ । అత్ర[illegible]విమలప్రజ్ఞా మునయో బ్రహ్మవాదినః ॥ ౧౬ ॥ అత్రిః ॥
జపం[illegible] మధ్యేతిద్విష్టోదితియస్సకృత్ । స్వామిపుష్కరిణీస్నా
తో ముచ్యతే[illegible]కాత్పుమి ॥ ౧౭ ॥ వ్యాసః ॥ అవగాహ్యజలేస్వామి
పుష్కరిణ్యా[illegible]మాహిం[illegible] । [illegible]భ్రూణహత్యాదిషుమహేన్నతేఽభీష్ట
సమ్పదమ్ ॥ ౧౮ ॥ వసిష్ఠః ॥ యస్నాయాద్వారిణిస్వామిపుష్కరి
ణ్యా[illegible] । స[illegible]జన్మకృతంపాపంసహసానస్యపోహతి ॥ ౧౯ ॥
పరాశరః ॥ య[illegible]తోత్యా[illegible]ంస్వామిసరసీజలమధ్యతః । సోఽతీత్యపర
యంసర్వం బ్రహ్మభూయాయకల్పతే ॥ ౨౦ ॥ గౌతమః ॥ కీర్తయిత్వా
జలేఽన్యత్రస్వామిపుష్కరిణీతియః । స్నాయాద్ధ్యాయన్ శ్రీనివాసం ము
చ్యతేసోఽతిపాతకాత్ ॥ ౨౧ ॥ భరద్వాజః ॥ ప్రాతరుత్థాయయేప్రా
జ్ఞాస్స్వామిపుష్కరిణీతి వై । కీర్తయన్త్యాహితాత్మాన స్తేయాన్తిపరమం

పదమ్ ॥ ౨౨ ॥ మనుః ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీర్థజలం ప్రీతాః పిబన్తి యే । తేఽపి నిర్ధూతపాప్మానో యాన్తి బ్రహ్మ సనాతనమ్ ॥ ౨౩ ॥ యమః ॥ స్వామిపుష్కరిణీకూలే తేన రాన [illegible] యే । వసన్త్యభోజనాస్తేఽపి లభేరన్పరమం పదమ్ ॥ ౨౪ ॥ యాజ్ఞవల్క్యః ॥ విగాహ్య స్వామిసరసో జలం పీత్వా క్షమా జనాః । ప్రార్థితం ప్రాప్నుయుః ప్రాజ్ఞాః ప్రజాపతిరువాచ హ ॥ ౨౫ ॥ హారీతః ॥ హరిం స్మరన్తః కుర్వన్తి స్నానం స్వామిసరోజలే । పితామహోపేతసిద్ధా విశన్తి విమలం పదమ్ ॥ ౨౬ ॥ అఙ్గిరాః ॥ యేఽనుతిష్ఠన్త్యనుష్ఠానం స్వామిపుష్కరిణీజలే । అనేకజన్మజనితమేషామేనో వినశ్యతి ॥ ౨౭ ॥ ఉశనాః ॥ ఉపాసయన్తి యే నిత్యం స్వామిపుష్కరిణీతి చ । దుష్కరాన్సుకరాన్నిర్హారయోఽశ్నన్తే తేఽపి సత్ఫలమ్ ॥ ౨౮ ॥ సంవర్తః ॥ యే కీర్తయన్తి సర్వత్ర సదా స్వామిసరోవరమ్ । తేఽప్యవశ్యం వినిర్ధూయ నిరవద్యా భవన్తి వై ॥ ౨౯ ॥ ఆపస్తమ్బః ॥ స్వామిపుష్కరిణీతోయే స్నానపానాదికర్మ యే । కుర్వన్తి పాపస్తమ్బం తే పరిత్యజ్యాప్నువన్తి సత్ ॥ ౩౦ ॥ మరీచిః ॥ నారాయణగిరేః ప్రాన్తే స్వామిపుష్కరిణీతటే । యః కిల్బిషీ వసత్యేకం దినం నిష్కల్మషో భవేత్ ॥ ౩౧ ॥ మృకణ్డుః ॥ కణ్ఠీరవగిరేః కుక్షౌ పక్షిరాడ్వాహనాన్తికే । యస్స్నవతే స్వామిసరస్స నరస్సురసమ్మతః ॥ ౩౨ ॥ పులస్త్యః ॥ క్రోడే వేఙ్కటశైలస్య సరః క్రోడాభినన్దకమ్ । గాయతే యస్త్రిషవణం స నరస్సర్వసమ్మతః ॥ ౩౩ ॥ కాత్యాయనః ॥ వైకుణ్ఠస్య ప్రతికరే కణ్ఠీరవగిరేస్తటే । స్వామిపుష్కరిణీం యోఽభ్యాసేత స సుమహాన్భవేత్ ॥ ౩౪ ॥ బృహస్పతిః ॥ కుక్షేఽఞ్జనగిరేః స్వామిపుష్కరిణ్యాప్లుతో నరః । కృతాప్లవస్సకృత్పుత్యం కృతకృత్యో భవేన్నరః ॥ ౩౫ ॥ భృగుః ॥ ప్రాతరుత్థాయ యోఽనుదినం స్వామిపుష్కరిణీం స్మరేత్ । గోఘ్నో యో మాసమాసీత గోప్రదానాత్ప్రశుధ్యతి ॥ ౩౬ ॥ వాల్మీకిః ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరే యో వసత్యుపపాతకీ । మాసం గోదానతశ్శుద్ధో భవేన్నర ఇతి శ్రుతిః ॥ ౩౭ ॥ శఙ్ఖలిఖితౌ ॥ పారే స్వామిసరో విద్వాంస్తన్త్రం శ్రౌతం కరోతి యః । సహస్రధాకృతం తేనేత్యూచుర్బ్రహ్మవాదినః ॥ ౩౮ ॥ శాతాతపః ॥ హవ్యకవ్యాత్మకం కర్మ స్వామిపుష్కరిణీతటే । వార్ధుషిర్నాస్తికో వాపి యః కరోతి స సత్ఫలః ॥ ౩౯ ॥

బోధాయనః ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీర నివాసీహరిమేధసః । అశ్వమేధాది కంయజంయఃకరోతిమహేశ్వరః ॥ ౪౦ ॥ మార్కండేయః ॥ మృగరాడద్రికుహరేహరేరాననదాయిని । కీర్తయంస్త్వామిసరసీంనావసీదతిమానవః ॥ ౪౧ ॥ మాండవ్యః ॥ గోవిన్దమన్దిరేస్వామిపుష్కరిణ్యాస్తటేవసన్ । వాసుదేవపరోమర్త్యోభవేద్వ్యాసవపూజితః ॥ ౪౨ ॥ శాండిల్యః ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరేపఞ్చకాలపరోవసన్ । అపఞ్చత్వోభవేన్ముక్తఃపఞ్చోపనిషదాత్మకః॥౪౩ ॥ కాశ్యపః ॥ యోనరస్స్వామిసరసిస్మరన్ శౌరింకృతాప్లవః । కర్మనిర్మూలకోధీరఃకృతకృత్యోభవేత్సహి ॥ ౪౪ ॥ కణ్వః ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీర్థం యఃపిబేచ్చులుకత్రయమ్ । అహోరాత్రకృతంపాపంతత్క్షణాదేవనశ్యతి॥౪౫॥అగస్త్యః॥ఇన్ద్రియైఃకర్మభిర్జ్ఞానైర్యన్మనసాసహయత్కృతమ్ । అప్లవాత్స్వామిసరసితదేనశ్శుద్ధ్యతిక్షణాత్ ॥ ౪౬ ॥ దూర్వాసాః ॥ కీర్తయేత్స్వామిసరసీంసహసహస్రైర్మూర్ధ్నాయః । పూజ్యతేసిద్ధసంఘైస్సనన్దసనకాదిభిః ॥౪౭॥ విశ్వామిత్రః॥ పవిత్రంస్వామిసరసిస్పృష్ట్వాతోయంనిరేనసః । విజ్ఞానసమ్పదోవిష్ణుంద్రష్టుకామాభవన్తిహి ॥ ౪౮ ॥ శక్తిః ॥ పవిత్రిపస్తుఃపరమాఃపఞ్చసన్నస్తవిగ్రహాః । భవన్తితేఽవగాహన్తేయేస్వామిసరసీజలమ్ ॥ ౪౯ ॥ శుకః ॥ స్వామిపుష్కరిణీసైషాపురాణీపుణ్యపూరణీ। సురాణాఞ్చనరాణాఞ్చతిరశ్చాఞ్చాత్మశోధినీ ॥ ౫౦ ॥ యస్యాంకోలవపుర్భూత్వాశ్రీనివాసఃపరఃపుమాన్ । దేవీభిశ్శక్తిభిశ్చైవక్రీడానుగుణభూతిభిః ॥ ౫౧ ॥ విచిత్రవివిధానేకశృఙ్గయన్త్రధృతిక్రమైః । జలక్రీడాంవితనుతేవిశ్వాప్యాయకరీంసదా. ॥ ౫౨ ॥ శౌనకః ॥ సైషాహిస్వామిసరసీసమఞ్జసజగద్ధితా । కీర్తనస్నానపానైశ్చతాపత్రయనివారిణీ ॥ ౫౩ ॥ నారదః ॥ మాధవానన్దజననీమదనజ్వరమాథినీ । మదయత్యాత్మజాతానిస్వామిపుష్కరిణీహ్యసౌ ॥ ౫౪ ॥ క్రతుః ॥ స్వామిపుష్కరిణీసామ్యాసోమపీథీసురర్షభః । యస్యామవభృథస్నానం కురుతేఽద్యాపివిశ్వసూః ॥ ౫౫ ॥ కుఞ్జరారిగిరేఃకుఞ్జేవ్యఞ్జితాఖిలభావనాః । సాధవస్స్వామిసరసిస్నానాత్సంసారతారితాః ॥ ౫౬ ॥ వేదప్రధానావిబుధాయస్యాంస్నాత్వానిరంహసః । విష్ణుంసాక్షాత్కర్తుకామాస్స్వామి

పుష్కరిణీహిసా ॥ ౪౭ ॥ సత్యాషాఢః ॥ ఆషాఢానామ్యాశ్రమశ్రీ రా
శ్రమాచారశాలినామ్ । అన్యేషాంభూతిభూమిశ్చస్వైషాస్వామిసరోఽభి
ధా ॥ ౪౮ ॥ కుణ్డినః ॥ కుహరేసింహశైలస్యసరసీస్వామిపూర్వికా ।
శీలాచారవతాంన్యాణామశీలానామపీష్టదా ॥ ౪౯ ॥ హారీతః ॥ జయ
స్త్రీచాపదామ్యూభిస్సమ్పదాంసర్వకామదా । సరసీస్వామ్యుపపదాసై
షావిష్ణుపదీజనిః ॥ ౫౦ ॥ జైమినిః ॥ శిరస్యఞ్జలిమాబధ్య తాస్స్వామిపు
ష్కరిణీంస్మరేత్ । స్మరన్స్మరింస్నానస్థానంయఃకరోతిసపుణ్యభాక్ ॥౫౧॥
స్నానంసకృత్కుర్వతేయేస్వామిపుష్కరిణీజలే । హవ్యకవ్యేషుతేయో
జ్యానరానారాయణప్రియాః ॥౫౨॥ జాబాలిః॥ స్నానాదన్యేషుతోయేషు
స్వామిపుష్కరిణీంస్మరేత్ । కృతకృత్యేఃకృతాత్మాసమర్త్యస్తత్ఫలమా
ప్నుయాత్ ॥ ౫౩ ॥ పితామహః ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీర్థపరిచర్యాప
రోహియః। సమర్త్యోన్నైష్టపింభూతింమర్త్యత్వేసమవాప్నుయాత్ ॥౫౪॥
సనకః ॥ యస్యాస్తీరేనివసతి శ్రీనివాసఃపరాత్పరః । సాధన్యాస్వామి
సరసీ సేవతేతాంయఆత్మవాన్ ॥ ౫౫ ॥ సనన్దనః ॥ విష్ణుపాదోద్భ
వంబ్రహ్మకరస్పర్శపవిత్రితమ్ । పవిత్రితేశానజటాజూటంస్వామిసరోజ
లమ్ ॥ ౫౬ ॥ సనత్కుమారః ॥ యాపునాత్యాప్లవాత్సమ్యగ్భువనా
నిచతుర్దశ । స్వామిపుష్కరిణీధన్యా సాసర్వఫలదాయినీ ॥ ౫౭ ॥
వామదేవః ॥ సరాంసియానిదివ్యానిసన్తిత్రిజగతీతలే । తేషామేషా
స్వామినీహి స్వామిపుష్కరిణీత్యతః ॥ ౫౮ ॥ సనాతనః॥ యేనరాః
ప్రాతరుత్థాయతామిమాంకీర్తయన్తితే । స్వామిపుష్కరిణీభక్తావిశ
న్తివిమలంపదమ్ ॥ ౫౯ ॥ దేవపర్వతః ॥ ఇత్యూచివాంసోవిద్వాంసఃకృ
తకృత్యాహ్యమన్దనాః । తస్యాస్తీరేపుణ్యభూమావాసతేమునిపుఙ్గవాః ॥
క్వచిత్కదాచిత్క్రీడార్థం దివ్యైఃపరిజనైస్సహ । శేషసేనేశగరుడప్ర
ధానైస్సేవితంసుఖమ్ ॥ ౬౦ ॥ సేవమానాశ్శ్రీనివాసం సాక్షాదక్షిప
ధ్వజతమ్ । చతుర్భుజముదారాఙ్గమతసీగుచ్ఛసచ్ఛవిమ్ ॥౬౧॥ *

ఇతిశ్రీపాద్మపురాణేక్షేత్రకాణ్డేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేదేవ
లదేవదర్శనసంవాదే-అత్రిదిపఞ్చాశన్మహర్షికృతస్వామి
పుష్కరిణీప్రశంసాదికథనంనామ ద్వాత్రింశోధ్యాయః.

దైత్యోపద్రవజ్ఞాపనార్థంబ్రహ్మాదీనాం క్షీరసాగరగమనమ్.

దేవలః ॥ స్వామిపుష్కరిణీకూలేనారాయణగిరేర్భృగౌ । ఆ
విర్భావఃకథంవిష్ణోశ్శ్రీనివాసస్యశార్ఙ్గిణః ॥ ౧ ॥ దేవదర్శనః ॥ శృణు
బ్రహ్మన్సమాచక్షేసమాహితమనామునే । ప్రశ్నంసర్వాణ్డగర్భస్యప్రాదు
ర్భావాత్మకంవిభోః ॥ ౨ ॥ పురాదుర్మేధసాదైత్యప్రవరేణామురారి
ణా । పీడితారుద్రభక్తేనభృశంబ్రహ్మాదయస్సురాః ॥ 3 ॥ శాన్తాగ్ని
సదృశాశ్శుష్కవదనాశ్శోకవిహ్వలాః । పరాజితాజడాత్మానః కింకర్త
వ్యాఽవివేకినః ॥ ౪ ॥ దైత్యారింశరణంప్రాప్తుంప్రయతాయతమాన
సాః । క్షీరాబ్ధింప్రాపురప్రాప్తస్వావాసాస్తస్యశాన్తయే ॥ ౫ ॥ తు

బ్రహ్మాదికృతక్షీరాబ్ధినాథస్తుతిః

ష్టువుస్తత్రదైతేయవిధ్వంసనవిచక్షణమ్ । లక్ష్మ్యోపలక్షితంవిష్ణుంవిశ్వ
రక్షణదీక్షితమ్ ॥ ౬ ॥ దేవాః ॥ ఓన్నమోదేవదేవాయ పూర్వదేవా
యఖడ్గినే । శ్రీవత్సాఙ్కాయచనమఃపరమస్మైపరమాత్మనే ॥ ౭ ॥ నమః
పరస్మైవ్యూహాయోపవ్యూహాస్తరవిభూతయే । విభవాయనమస్తస్మై వి
శ్వాన్తర్యామిణేఽణవే ॥ ౮ ॥ అర్చావతారాయనమోఽజన్మనేజన్మభా
జినే । మాయావినేజగత్సృష్టిలక్ష్మీనారాయణాత్మనే ॥ ౯ ॥ జగ
త్స్థిత్యవరోహాయజగదానన్దినేనమః । జగన్మఙ్గళభూతాయజాహ్నవీజ
నకాఙ్ఘ్రయే ॥౧౦॥ జఙ్గమాజఙ్గమజగద్ధాతుర్జననకారిణే। జనార్దనాయజ
మ్భారేరనుజాయనమోనమః॥౧౧॥ శ్రియఃపతేనమస్తుభ్యంసభ్యసన్దోహ
సజ్జినే। సదావిష్ణోమహావిష్ణోవిష్ణోఽసారాదిరూపిణే ॥ ౧౨ ॥ నమోనళిన
నేత్రాయ నేత్రభూతాయనాకినామ్ । నారాయణాయనాథాయనాగ
భోగశయాయతే ॥ ౧౩ ॥ విశ్వేశ్వరాయవిశ్వాయ విశ్వాతీతాయతే
నమః । విశ్వాధ్యక్షాయపీశానవాహనాయాదివేధసే ॥ ౧౪ ॥ నిత్యా
యనిరవద్యాయనిరాకారాయనీతయే । నిస్సీమకళ్యాణగుణగుణాతీతా
యతేనమః ॥ ౧౫ ॥ సచ్చిదానన్దసన్దోహదేహావృద్ధిక్షయాఽక్షమ । అ
చ్యుతానన్తగోవిన్దనమస్తుభ్యంమహాత్మనే ॥ ౧౬ ॥ అపారకరుణామ్భో
ధేనిస్తరఙ్గాత్మనిశ్చల । లక్ష్మీవిలక్షణవిభోవిచక్షణనమోఽస్తుతే ॥ ౧౭ ॥

బుధసత్యపరబ్రహ్మ కృష్ణపిఙ్గళరూపధృత్ । ఊర్ధ్వరేతో విరూపాక్ష విశ్వరూప నమోఽస్తు తే ॥ ౧౮ ॥ నమో నమః కారణకారణాయ నమో నమోఽనన్తమహావిభూతయే । నమో నమశ్శఙ్కరచాపహారిణే నమో నమశ్శాశ్వతశార్ఙ్గధన్వినే ॥౧౯॥ నమోఽన్తరాదిత్యహిరణ్యరూపసీరూపతుభ్యం పురుషోత్తమాయ । నమో నమోభిర్నిగమాన్తభూతైః కృతస్తుతప్రస్తుతభావనాయ ॥ ౨౦ ॥ ప్రసీద పుణ్డరీకాక్ష ప్రసీద పురుషోత్తమ । ప్రసీద పరమానన్ద ప్రసీద పరమేశ్వర ॥ ౨౧ ॥ ప్రసీద కమలాకాన్త ప్రసీద కరుణాకర । ప్రసీద భక్తార్తిహర ప్రసీద విబుధర్షభ ॥ ౨౨ ॥ దేవదర్శ

బ్రహ్మాదీనాం పురతః క్షీరార్ణవాల్లక్ష్మీసఖీప్రాదుర్భావః.

నః ॥ దేవ మే సంస్తువతాం దేవానాం మహాత్మనామ్ । హిరణ్యగర్భపూర్వాణాం భవిష్యద్భూతభావినామ్ ॥ ౨౩ ॥ ప్రాదుర్బభూవ పురతః క్షీరాబ్ధిసహితుస్సఖీ । పుణ్డరీకనిభాసాపి పుణ్డరీకాయతేక్షణా ॥ ౨౪ ॥ పుణ్డరీకాననాపుణ్యా పుణ్డరీకాక్షశాసనాత్ । అఖిలక్లేశహారిణ్యా వ్యాహారిణ్యాః సుసమ్పదామ్ ॥ ౨౫ ॥ సుధాంస్ర

లక్ష్మీసఖీకృతభగవదావాసజ్ఞాపనపూర్వకాఽభయోక్తిః.

వన్త్యా వాచా బభాషే తాన్దివౌకసః । స్వాగతం భవతామస్తు కార్యసిద్ధిశ్చ దేవతాః ॥ ౨౬ ॥ బాధా క్వచిదిదానీం కిం సురాద్దైత్యాసురైరపి । తేషాన్తు నిధనం కర్తుం ప్రియమవ్యాజరక్షకః ॥ ౨౭ ॥ శ్రీవత్సలక్షణశ్శార్ఙ్గీ దక్షిణో విశ్వరక్షణే । మాఽభైష్టసురా యూయం మా ప్రత్యూహో భవిష్యతి ॥ ౨౮ ॥ అచిరాద్భగవాన్విష్ణుశ్శ్రీనివాసస్స్వరాడ్విభుః । ప్రత్యక్షో భవితా వశ్చ సర్వం సిద్ధం సమీహితమ్ ॥ ౨౯ ॥ ఆమోదాద్దివ్యలోకాత్స స్వయం భగవాన్హరిః । ఇదానీం రమతే లక్ష్మ్యా నారాయణగిరేస్తటే ॥ ౩౦ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరే సర్వాన్తర్యామ్యధోక్షజః । సహస్రశీర్షా పురుషస్సహస్రాక్షస్సహస్రపాత్ ॥ ౩౧ ॥ తదితో దక్షిణం భాగం భూమేర్గచ్ఛత సత్వరాః । అవిఘ్నమస్తు వః కార్యం బ్రహ్మన్ప్రీతి దివౌకసః ॥ ౩౨ ॥ ఇత్యుక్త్వా తు సఖీ లక్ష్మ్యా సహసాఽన్తర్దధే పి చ । తస్యాశ్శ్రుత్వా వచో విష్ణుపత్నీసఖ్యాస్సమాహితాః ॥ ౩౩ ॥ ప్రణమ్య దక్షిణ ద్దేశం తం పరీయుః ప్రదక్షిణమ్ । సమ్ప్రీతమానసా దేవా

స్సావధానాస్ససమ్భ్రమాః ॥ ౩౪ ॥ తస్మాద్దక్షిణతోభూమిభాగంగ

బ్రహ్మాదీనాంక్షీరార్ణవాచ్ఛ్రీనారాయణాచలాగమనమ్.

స్తుంప్రచక్రముః । తత స్తేవిబుధాస్సర్వేపరమేష్ఠిపురోగమాః ॥ ౩౫ ॥
భూమౌనారాయణగిరేః పాదానాశిశ్రియుర్ముదా । పుణ్యానిపుణ్యతో
యాని సరాంసిసరితశ్చహి ॥ ౩౬ ॥ సేవమానాఃకృతాతిథ్యాః సిద్ధస
ఙ్ఘైశ్చతాపసైః । మిథునైఃకిన్నరాణాంహి లతాగేహనివాసిభిః ॥ ౩౭ ॥
గీయమానానిగీతాని ప్రాదుర్భావాత్మకానిచ । మన్దమన్దోచ్చమహి
మమాధురీధూర్వహాణిచ ॥ ౩౮ ॥ శిలాతలేషుశృణ్వన్త స్సర్వాయేషు
సమాశ్రితాః । సప్తతన్త్రీనాదగర్భస ప్తస్వరవిభావనమ్ ॥ ౩౯ ॥
వేణువీణామృదఙ్గాఢ్యం నవనాట్యరసాన్వితమ్ । ఆవిర్భావాత్మకంకాల
శ్రుతికల్పితమూర్ఛనమ్ ॥ ౪౦ ॥ అప్సరోగణసఙ్గీతం లోకయన్తోఽథతే
శనైః । వీతక్లేశావీతమోహా విమలానన్దభావనాః ॥ ౪౧ ॥ నారాయ

శ్రీస్వామిపుష్కరిణీతీరవర్ణనమ్.

ణాద్రిప్రాపుశ్చస్వామిపుష్కరిణీతటమ్ । క్రౌఞ్చైఃకారణ్డవైర్హంసై
స్సారసైస్సురసస్వరైః ॥ ౪౨ ॥ తారాభిశ్చబలాకాభి రన్యైర్యౌవన
యోగకైః । నిబిడాన్తరకల్లోలకోలాహలసమాకులమ్ ॥ ౪౩ ॥
తమాలైస్తిలకైఃపూగైర్నారికేళైశ్చపాటలైః । కేతకైస్సురపున్నా
గైఃపున్నాగైఃపుత్రదీపకైః ॥ ౪౪ ॥ జమ్బీరైశ్చమ్పకైశ్చూతైర్లికుచైః
కుటజైర్వటైః । మన్దారైఃకేసరైశ్శ్వేతమన్దారైర్గిరిచన్దనైః ॥ ౪౫ ॥
కింశుకాశోకసన్తానసాలనీపహరీతకైః । శ్రీవృక్షైశ్చ స్తనైర్బిల్వైఃకదళీ
భిశ్చదాడిమైః ॥ ౪౬ ॥ మాతులుఙ్గైఃకురవకైఃకున్దైరామలజమ్బుభిః ।
సమన్తతస్సమాకీర్ణంసాన్ద్రచ్ఛాయైశ్చభూరుహైః ॥ ౪౭ ॥ వీరుద్భిర్దమ
నీభిశ్చమాధవీమాలతీధనైః । ఫలపుష్పద్రుమైఃఫుల్లైర్మల్లికావనజాతిభిః ॥
జాతీభిశ్శతపత్రీభిర్వారాభిర్విష్ణుపర్ణకైః । తులసీకృష్ణతులసీవర్ధతులసీ
శతైః ॥ ౪౯ ॥ నన్ద్యావర్తైస్త్రిసన్ధీభిర్జపాభిఃకరవీరకైః । శృఙ్గబేరైర్హ
రిద్రాభిఃకర్పూరైరజనీకులైః ॥ ౫౦ ॥ పనసైరార్ద్రపనసైరనేకైఃకన్ద
జాతిభిః । పుణ్యాగన్ధంకిరన్తీభిర్లతాతతిభిరావృతమ్॥౫౧॥కల్హారకమలాఽ

నీకమధుమత్తమధువ్రతైః ॥ కూజద్భిః కోకిలైశ్చాపి మదాన్ధైర్మహితాన్త
రమ్ ॥ ౫౨ ॥ సమాశ్రితార్తిహరణసాన్ద్రచ్ఛాయం సమన్తతః । తత్ర
స్థిత్వా ముహూర్తం తే బ్రహ్మాద్యా దేవతాగణాః ॥ ౫౩ ॥ క్షీరాబ్ధిక

కమలాఽఽఢ్యస్య బ్రహ్మాదికృతశ్రీనివాససాక్షాత్కారప్రపత్తిః.

న్యాసఖ్యాస్తు సంస్మరన్తో నచస్త్వభమ్ । శ్రియశ్శ్రియం శ్రీనివాసం శ్రీవ
త్సకృతలక్షణమ్ ॥ ౫౪ ॥ శ్రీకణ్ఠకృత[illegible]ఙ్కట్యాం శ్రీమహీనీలాసహితం హి
తమ్ । ఏకమేకాయనవిదామేకాన్తహృదయాలయమ్ ॥ ౫౫ ॥ ద్వితీ
యామ్నాయనిష్ఠానామాత్మనామాత్తభూతిదమ్ । త్రిమూర్తిమూర్తిత్రిగుణ
కం త్రివిధాత్మకకాలకమ్ ॥ ౫౬ ॥ చతుర్మూర్తిం దన్తాన్తం చతుర్వింశతి
మూర్తికమ్ । చతుర్థావస్థాఽతిభూమిశ్చతుర్వర్గఫలప్రదమ్ ॥ ౫౭ ॥ ప
ఞ్చోపనిషదాత్మానం పఞ్చరాత్రప్రవర్తకమ్ । పఞ్చాధర్వశిరోరత్నం ప
ఞ్చమూర్తిధరమ్పరమ్ ॥ ౫౮ ॥ షడధ్వమయచక్రస్థం షట్కోటిగృహ
మేధినమ్ । సప్తార్చిః పఞ్జరావాసహంసం పరమహంసకమ్ ॥ ౫౯ ॥
అష్టాఙ్గయోగవిత్సిద్ధసఙ్ఘహృత్పద్మవాసకమ్ ॥ ౬౦ ॥ దశావతారచతు
రం దశాననశిరశ్ఛిదమ్ । చరమోపాయసుగమం చరాచరగురుం హరిమ్ ॥
గఙ్గాజన్మగృహాఙ్గుష్ఠపాదపఙ్కజవైభవమ్ । ప్రణతార్తిహరం ప్రాజ్ఞం
ప్రణవాన్నప్రథానకమ్ ॥ ౬౨ ॥ ప్రసాదమాత్రప్రభవప్రమామాత్రప్ర
మాణకమ్ । అవ్యాజమిత్రం శత్రుఘ్నం శరణ్యం శరణార్థినామ్ ॥ ౬౩ ॥
జ్ఞానశక్తిబలైశ్వర్యవీర్యతేజోవిజృమ్భితమ్ । రజస్తమస్సత్త్వసఙ్ఘని
మోహితజగత్ప్రియమ్ ॥ ౬౪ ॥ సంసృష్టిస్థితిసంహారనిగ్రహానుగ్ర
హాత్మకమ్ । భక్తానామప్యభక్తానాం చిన్తనాన్మోక్షకారణమ్ ॥ ౬౫ ॥
నాదాన్తగగనావాసం శుద్ధం సూక్ష్మం నిరఞ్జనమ్ । నిరవద్యం నిరాకారం
నిరాబాధం నిరామయమ్ ॥ ౬౬ ॥ నిరాశ్రయం నిస్తరఙ్గనీరరాశినిభం విభుమ్ ।
అతీన్ద్రియం పరం బ్రహ్మ చేన్ద్రియైస్స్పృష్టుమిచ్ఛవః ॥ ౬౭ ॥ వ్యాహృత్య
కమివేంసూక్తం సుపర్వాణస్సముత్సుకాః । ఉదాత్తముచ్చైరుచ్చైరుస్స

శేషాద్రౌ శ్రీనివాససాక్షాత్కారాయ బ్రహ్మాదికృతస్తుతిః.

మ్ముతం నిరుపప్లవాః ॥ ౬౮ ॥ ఓం జితన్తే పుణ్డరీకాక్ష నమస్తే విశ్వభావన । నమ
స్తేఽస్తు హృషీకేశ మహాపురుష పూర్వజ ॥ ౬౯ ॥ నమశ్శ్రీధామనిలయ నమ

శ్రీవత్సలక్షణ । నమస్త్రిధామ్నే తుభ్యం నమశ్శ్రీఘనమోహన ॥౨౦॥
నాకౌకః ప్రత్యనీకారే నారాయణ నమోఽస్తు తే । నాగపర్యఙ్కశయనాఽ
నాథనాథ నమో నమః ॥ ౨౧ ॥ విశ్వస్రష్ట్రే విశ్వభర్త్రే విశ్వత్రా
త్రే విచక్షణ । విశ్వాన్తర్యామిణే తుభ్యం విశ్వోత్తీర్ణ విభో నమః ॥ ౨౨ ॥

స్వామిపుష్కరిణీతీరే స్తుతిప్రసన్నభగవద్విమానావిర్భావః.

ఏవముచ్చరతాం తేషాం హర్షోత్ఫుల్లాస్యచక్షుషామ్ । అగ్రేసుధ్యానసాం
వ్యగ్రమనసాం సమ్ప్రదర్శినామ్ ॥ ౨౩ ॥ న్యక్కృతాఖిలతేజస్కం చక్షుర్హారి
సమీక్షితమ్ । పశ్చిమే స్వామిసరసస్తీరే ప్రత్యగ్రవిగ్రహమ్ ॥౨౪॥ విమాన
మావిర్బభూవ విమలానన్దకారకమ్ । దివ్యదున్దుభినిర్ఘోషజయశబ్దసమన్వి
తమ్ ॥ ౨౫ ॥ ద్యోతయచ్చ దిశస్సర్వాః పుష్పవృష్టిపురస్సరమ్ । తద్దృ
ష్ట్వాఽనిమిషాస్సర్వే విమానం విస్మయాన్వితాః ॥ ౨౬ ॥ అభితుష్టువురా

విమానమధ్యగతం శ్రీనివాసముద్దిశ్య బ్రహ్మాదిస్తుతిః.

త్మేశం శ్రీనివాసం సమఞ్జసమ్ । జయ శ్రియః పతే విష్ణో జయ సత్యాచ్యుతాని
శమ్ ॥౨౭॥ జయానిరుద్ధ భగవన్ జయ పూరుష పూర్వజ । జయేశ సర్వజగతాం
జయ శ్రీకణ్ఠపూజిత ॥ ౨౮ ॥ జయాత్మేశ్వర జీవాతో జయ త్వమపరాజిత ।

శ్రీశ్రీనివాసావిర్భావఘట్టః.

స్తుత్వాఽనయా ప్రసన్నోఽస్మిన్ విమానే పరమస్స్వరాట్ ॥ ౨౯ ॥ స
హస్రాదిత్యసఙ్కాశ స్సహస్రేన్దుసమప్రభః । సహస్రహుతభుక్ఛ్రీశో
విఖ్యాతవిభవోదయః ॥ ౩౦ ॥ చతుర్భుజశ్శఙ్ఖచక్రవరాఽవనతిహస్తకః ।
శ్రీవత్సకౌస్తుభోరస్కో వైజయన్త్యా విరాజితః ॥ ౩౧ ॥ ఉద్యత్ప్రచణ్డ
మార్తాణ్డప్రతీకాశకిరీటకః । మాణిక్యకణ్ఠహారశ్రీవీరపట్టవిరాజితః ॥౩౨॥
కర్ణపాళిసమాలమ్బిమకరాననకుణ్డలః । హారకేయూరకటకకఙ్కణాఙ్గ
దసున్దరః ॥౩౩॥ అఙ్గుళీయచ్ఛన్నకరోదరబన్ధనశోభితః । ప్రవాళముక్తాప్ర
త్యుప్తనవరత్నసుదామకః ॥ ౩౪ ॥ శృఙ్ఖలాబద్ధకౌశేయకిఙ్కిణీకకటి
స్థలః । పీతకౌశేయవసనోద్దీప్తమఞ్జీరహంసకః ॥ ౩౫ ॥ కిఙ్కిణీదా
మాఙ్గుళీయ విరాజితపదామ్బుజః । సర్వాభరణసంయుక్తసర్వావయ
వసున్దరః ॥ ౩౬ ॥ పుణ్డరీకవిశాలాక్షః పుష్పదామవిరాజితః । అష్టాఙ్గై
ర్ధూపకైర్దివ్యాలేపనైః పుణ్యగన్ధిభిః ॥ ౩౭ ॥ సమ్యక్స్థానకితాఙ్గశ్రీః పూ

ర్ణచన్ద్రనిభాననః। అప్రాకృతాఙ్గమహిమా ప్రాకృతాఙ్గవిడమ్బనః ॥౮౮॥ ప్రాదుర్బభూవ భగవాన్భక్తభావాత్మకః పుమాన్। ఈషదుత్స్మయమాన

బ్రహ్మాదీన్ప్రతి భగవత్కృతకుశలప్రశ్నః.

స్తు గీర్వాణాన్వీక్ష్య విస్మితాన్ ॥౮౯॥ బభాషే చ సురశ్రేష్ఠపూర్వాన్పూర్వవిదాత్మభూః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ కచ్చిద్దేవాస్స్వాగతం వస్సహస్రాక్షపురోగమాః ॥౯౦॥ పితామహం పురస్కృత్య కిమర్థం యూయమాగతాః। కచ్చిత్వాప్రియేణ బాధ్యధ్వే ధ్రువమవ్యాజశత్రుభిః ॥౯౧॥ ఏవముక్తే

భగవతే బ్రహ్మకృతలోకోపద్రవకార్యసురోదన్తజ్ఞాపనమ్.

హృషీకేశే కేశవే కేశిమర్దనే। ప్రత్యూచే విబుధశ్రేష్ఠః ప్రణిపత్య పితామహః ॥౯౨॥ జాగరూకేఽత్ర భవతి భగవన్భక్తవత్సలే। సర్వత్రారిష్టమాపన్నం త్వదధీనా వయం హి యత్ ॥౯౩॥ కిం వా కుశలమస్మాకం జీవితం కఞ్జలోచన। ఇన్ద్రాదయో లోకపాలా వివర్ణవదనా ఇమే ॥౯౪॥ స్వపదప్రచ్యుతా దుస్థాస్స్వస్థానప్రచకాశిరే। దైవతానామమీషాం తు భీతివిహ్వలచేతసామ్ ॥౯౫॥ నక్తం దివం న చేరుశ్చ విమానాని వియత్తలే। ఏతే హి ద్వాదశాదిత్యాస్తమోవిధ్వస్తదీప్తయః ॥౯౬॥ గ్రస్తా ఇవ తమోభిస్తు న బభుర్విగతప్రభాః। అష్టౌ వసుగణాః ప్రాయో నాసత్యౌ ద్వౌ చ నాకినౌ ॥ బభాసిరే న పీతాఽభాః ప్రణష్టవసుకా ఇవ। మమ లోకే నివాసశ్చ దుస్థితోఽస్వస్థచేతసః ॥౯౮॥ కైలాసవాసో రుద్రస్య మహాక్లేశకరోఽభవత్। స్వకృతివ్రీళయా సోపి తత్రైవ వ్యవతిష్ఠతే ॥౯౯॥ కశ్చిన్నిదానమేతేషాం తృణీకృతజగత్త్రయః। అమరారిరితిఖ్యాతో దైతేయేన్ద్రో మహేన్ద్రజిత్ ॥ శిపివిష్టం సముద్దిశ్య దుర్వినీతగణాధిపమ్। ఘోరాకారో ఘోరతరం చకారాతిచిరం తపః ॥౧౦౧॥ తపసా తేన సన్తుష్టః పినాకీ స చ తామసః। అజయ్యత్వమవధ్యత్వమమరైరమరాధిపైః ॥౧౦౨॥ అన్యైరతిబలైశ్చైవ తస్మై దుర్మేధసే దదౌ। అమరారిర్ద్విషదామన్యేషాం చ స తామరిః ॥౧౦౩॥

దుష్టాత్మా దుష్టచేతాస్స త్రిషు లోకేషు చేష్టతే। విశేషతో దేవవర్గాన్దరిద్రాన్దీనమానసాన్ ॥౧౦౪॥ దివానిశం సదా క్రూరస్తదా ప్రభృతి బాధతే। దైత్యారిర్దేవతామిత్రం శార్ఙ్గీ ఖడ్గీ చ చక్రభృత్ ॥౧౦౫॥ దేవః ప్ర

మాణం సర్వేషామన్తర్యామీ భవాన్వృతః । నమస్తే కమలాకాన్త నమః కమలలోచన ॥ ౧౦౬ ॥ నమః కారుణ్యపుణ్యశ్రీర్నమః కాలాత్మక ప్రభో । అర్దితానసురేన్ద్రేణ దుర్వృత్తేనాచామరారిణా ॥ ౧౦౭ ॥ అస్మాననేకవిధయా భవాన్రక్షతు రక్షతు । ఇతి బ్రువాణే గీర్వాణగణశ్రేయోఽభిశంసిని ॥

బ్రహ్మాదిప్రార్థనయా భగవదుక్తాఽభయోక్తిః.

శరత్ప్రీత్యగ్రఫుల్లాబ్జవక్త్రే భేప రమేష్ఠిని । కారుణ్యామృతవారాశికల్లోలామృతలీలయా ॥ ౧౦౯ ॥ వీక్షయా వీక్ష్య విశ్వాత్మా విధ్వస్తజరయాఽదరాత్ । ఉవాచ భగవాన్విష్ణుస్స్మయమానముఖామ్బుజః ॥ ౧౧౦ ॥ దన్తపఙ్క్తిద్యుతిజ్యోత్స్నాస్నపితాఽశాన్తరాళకః । మాభిభ్యన్తు భవన్తోఽహం కరిష్యేతత్ప్రతిక్రియామ్ ॥ ౧౧౧ ॥ స్వస్మిన్స్వస్మిన్స్వదేయూయం స్థాతారో వాన్తమేవ చ । వధ్యఏవత్వ వధ్యత్వం ప్రాప్తవానపి శూలినః ॥ ౧౧౨ ॥ అమరారిరముష్యాస్తు త్రిలోక్యా దుష్టకణ్టకః । ఇత్యు

రక్షోగణసంహారాయ భగవత్కృతకుముదాక్షనియోజనమ్.

క్త్వా తాం స్తత్సురగణాన్సుప్రసన్నస్సురర్షభః ॥ ౧౧౩ ॥ ఇఙ్గితాకారచేష్టాజ్ఞమిన్దిరారమణః ప్రభుః । కుముదాక్షం గణాధ్యక్షం గదాపాణిముదైక్షత ॥ శ్రీవత్సకౌస్తుభాభ్యాఞ్చ ఋతే సారూప్యసమ్పదమ్ । విష్వక్సేనాభిధానఞ్చ సైనాపత్యం ప్రదాయ చ ॥ ౧౧౫ ॥ నియుజ్య తం తస్య వధేఽమరారాతే

భగవతో బ్రహ్మాదిప్రేషణపూర్వకాఽన్తర్ధానఘట్టః.

ర్గణాధిపమ్ । దేవాన్సమ్భాష్య సహసా సర్వాన్స్వపదకాఙ్క్షిణః ॥ ౧౧౬ ॥ కృత్వాఽభయప్రదానఞ్చ దత్త్వాఽశిషమనేకశః । స్మయమానముఖశ్శ్రీమానచ్యుతస్తు తిరోదధే ॥ ౧౧౭ ॥ తతో దేవా దేవదేవాఽభిహితం వచనం హితమ్ । శ్రుత్వా ప్రీత్యా ప్రణమ్యైతం దేశముద్దిశ్య చోర్జితమ్ ॥ ౧౧౮ ॥ శిరస్యఞ్జలిపుఞ్జానప్యాబధ్నన్తస్సుభాన్ధసః । ప్రదక్షిణం పరిక్రమ్య యయు

శ్రీనివాసావాసస్థలస్య సర్వఫలప్రదత్వవర్ణనమ్.

స్సంహృష్టమానసాః ॥ ౧౧౯ ॥ ఇతి దేవార్యమిత్రస్య సర్వాన్తర్యామిణో విభోః । ఆవిర్భావో మయాఽఖ్యాతశ్శ్రీనివాసస్య దేవల ॥ ౧౨౦ ॥ శృణ్వాతాం పరతాం చైవ చతుర్వర్గఫలప్రదః । ఏతద్ద్వైవైష్ణవం క్షేత్రం పవిత్రం చిత్రవైభవమ్ ॥ ౧౨౧ ॥ అనాయాసేన జగతామభీష్టఫలదాయ

కమ్ । ముక్తిభాజాం ముముక్షూణాం లక్ష్మీవైభవకాఙ్క్షిణామ్ ॥ ౧౨౨ ॥ కిన్నరాణాం నరాణాఞ్చ సురాణాం సుఖశాలినామ్ । భూతానాం భూతయోనీనాం భైరవాభైరవాత్మనామ్ ॥ ౧౨౩ ॥ పరమైకాన్తినాం పఞ్చకాలాంఽకలుషితాత్మనామ్ । పఞ్చశాఖాఽధర్వవిదాం పఞ్చోపనిషదాత్మనామ్ ॥ ౧౨౪ ॥ నిత్యానాం నియమస్థానాం నివాసోయోగినామపి । మాహాత్మ్యమస్య దేశస్య వక్తుం వర్షశతైరపి ॥ ౧౨౫ ॥ అశక్యం దేవలభ

శ్రీశ్రీనివాసావతారదేశకాలనిర్ణయః.

వానక్కృతకృత్యశ్చిరేణ నః । ఇత్థమాత్మభువః కల్పే హోర్ధ్వామోమ్భోజభువో హంసః ॥ ౧౨౬ ॥ ఆద్యాకృతయుగే జమ్బూద్వీపే భారతవర్షకే । గఙ్గాయా దక్షిణే భాగే యోజనానాం శతద్వయే ॥ ౧౨౭ ॥ పఞ్చయోజనమాత్రే తు పూర్వామ్భోధేస్తు పశ్చిమే । మాసే భాద్రపదే విష్ణుతిథౌ విష్ణుసమన్వితే ॥ ౧౨౮ ॥ సిద్ధయోగే సోమవారే గిరౌ నారాయణాహ్వయే । స్వామిపుష్కరిణీతీరే పశ్చిమే భూత్యపశ్చిమే ॥ ౧౨౯ ॥ బృన్దారకాణాం బృందైస్తు ప్రార్థితో లోకరక్షకః । ఆవిర్బభూవ భగవాఞ్ఛ్రీనివాసః పురః పుమాన్ ॥ శ్రీనివాసాయ మహసే నిష్కళాయ నిష్కళాత్మనే । నమోఽస్తు పద్మనేత్రాయ పవిత్రాయాదివేధసే ॥ ౧౩౦ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీపాద్మపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీశ్రీనివాసావిర్భావకథనం నామ త్రయస్త్రింశోఽధ్యాయః.

పద్మసరోవరమాహాత్మ్యమ్.

దేవలః ॥ దేవదర్శన భూయోపి శ్రోతుం కౌతూహలం హి మే । పద్మాఖ్యసరసో బ్రహ్మన్మాహాత్మ్యం జన్మ మే వద ॥ ౧ ॥ యస్మిన్తపస్యతస్తస్య వై యా సేస్సిద్ధిరాగతా । శుకస్తు ముక్త ఇతి వై ప్రసిద్ధిర్జగతీతలే ॥ ౨ ॥ బ్రహ్మలోకాదాగతో యస్సకోఽన్యో వా వదస్వ మే । కృపాం మయి కురుష్వాద్య వద సర్వజ్ఞ మే గురో ॥ ౩ ॥ దేవదర్శనః ॥ శృణు పద్మాఖ్యసరస

భృగుపాదాహతికుపితాయా లక్ష్మ్యాః కపిలాలయగమనమ్.

ఉత్పత్తిం దేవలాద్య భోః । భృగోః ఖ్యాత్యాం సముత్పన్నా శ్రీః పూర్వం ధర్మనాయికా ॥ ౪ ॥ భృగుపాదాహతస్యాస్య విష్ణోర్వైకుణ్ఠశాయినః । విప్రపాదరజస్స్పృష్టా కుపితా కపిలాలయమ్ ॥ ౫ ॥ గత్వా సా తాళమూ

లంసామునినా తేనపూజితా । శ్రీమతా సాహి తేనైవకపిలేనకృతాలయా॥ పూజితాచచిరజ్కాలంతత్రవాసంతదాఽకరోత్ । ధరణీసహితోవి

→ లక్ష్మ్యన్వేషణార్థంధరాతలమ్ప్రతిభగవదాగమనమ్. ←

ష్ణుర్నీళయాధృతచామరః ॥ ౭ ॥ తంమునింపూజయిత్వాఽథభృగుంబ్రహ్మర్షిసత్తమమ్ । నీళాంనిక్షిప్యవైకుణ్ఠేభూదేవ్యాభూమిమాగతః ॥ ౮ ॥ శఙ్ఖచక్రగదాకున్తపాణిః పద్మదళేక్షణః । శ్రీదేవ్యన్వేషణంకుర్వన్నానారూపీజనార్దనః ॥ ౯ ॥ షట్పఞ్చాశత్సుదేశేషువిచిన్వన్పురుషోత్తమః । కోల్లాపురంసమాగమ్యశ్రియోఽధిష్ఠానముత్తమమ్ ॥ ౧౦ ॥ తత్రాపశ్యన్మహాలక్ష్మీమర్చారూపేణరాజతీమ్ । అగస్త్యారాధితాంపూర్వం ప్రతిష్ఠాప్యాలయోత్తమే ॥ ౧౧ ॥ తాందృష్ట్వాతత్రదేవేశో మహితాంమునిసత్తమైః । అర్చయంశ్చస్వయంవిష్ణురువాసదశవత్సరాన్ ॥ ౧౨ ॥

→ శ్రీకోల్లాపురవాసిలక్ష్మీమర్చయన్తంభగవన్తమ్ప్రత్యాశరీర్యుక్తిః. ←

అథాఽబ్రవీత్తదావిష్ణుమశరీరాసరస్వతీ । విష్ణోప్రసీదభగవన్లక్ష్మీదర్శనలాలస ॥ ౧౩ ॥ ఇతోదక్షిణతోగచ్ఛకృష్ణవేణ్యాశ్చదక్షిణే । ద్వావింశద్యోజనేవిష్ణోసువర్ణముఖరీనదీ ॥ ౧౪ ॥ తీరమాసాద్యతస్యాస్త్వముత్తరంమునిసేవితమ్ । కున్తేనాహత్యతత్తీరేసరఃకృత్వాతపఃకురు ॥ ౧౫ ॥ ఆహృత్యదేవలోకాత్త్వంసువర్ణకమలానిచ । స్థాప్యతస్మింశ్చసరసిసర్వాణికమలానిచ ॥ ౧౬ ॥ తత్తీరేపుష్పజాతీశ్చపుష్పవృక్షశతానిచ ॥ పద్మారామేచసరసి పద్మాయాఃపద్మవల్లభ ॥ ౧౭ ॥ జపన్నేకాక్షరమనుంసహస్రాక్షరమేవవా । అర్చయన్కమలైఃపద్మాం ద్వాదశాబ్దంవసప్రభో ॥ ౧౮ ॥ తతఃప్రసన్నాసాదేవీస్వయమావిర్భవిష్యతి । సువర్ణకమలేదేవసువర్ణకమలాకృతిః ॥ ౧౯ ॥ ఊనషోడశవర్షాసాశ్రీఃపద్మనయనావత॥ గచ్ఛశీఘ్రమితోవిష్ణోసువర్ణముఖరీతటమ్ ॥ ౨౦ ॥ ఇతిసా

* శేషాచలాధ్వనారాజరూపస్యభగవతస్సువర్ణముఖరీతీరాగమనమ్. *

మ్యంవచశ్శ్రుత్వావిష్ణురాకాశసమ్భవమ్ । జగామగరుడారూఢస్సువర్ణముఖరీతటమ్ ॥ ౨౧ ॥ పశ్యంశ్చవివిధాన్దేశాన్పర్వతాంశ్చవనానిచ । వరాహాధిష్ఠితంపుణ్యమఞ్జనాద్రింసురారిహా ॥ ౨౨ ॥ స్వామిపుష్కరిణీన్దృష్ట్వాభూవరాహస్య సన్నిధౌ । గరుడాదవతీర్యాసౌ స్నాత్వాస్వామి

సరోజలే॥ ౨౩ ॥ వైఖానసైశ్చమునిభిరాతిథ్యేనసుపూజితః। నజ్ఞాతోరాజ
రూపేణమునిభిఃపురుషోత్తమః ॥ ౨౪ ॥ యయౌప్రాతస్సముత్థాయము
నీనామన్త్ర్యతాన్విభుః । అశ్వరూపన్తుగరుడమారుహ్యపురుషోత్తమః॥
గదాకున్తధరోదేవోగిరేర్దక్షిణతోవ్రజన్ । సువర్ణపఙ్కజాకీర్ణాంసువర్ణ

భగవత్కృతపద్మసరోవరనిర్మాణప్రకారః.

ముఖరీంహరిః ॥ ౨౬ ॥ దృష్ట్వాసవిస్మయోభూత్వా గరుడాదవరుహ్య
చ । తత్రపుణ్యేసమేదేశేకున్తేనాహత్యభూతలమ్ ॥ ౨౭ ॥ గోకర్ణమా
త్రవిస్తారంచకారరుచిరంసరః । స్మృత్వావాయుం సమాహూయతము
వాచమహామనాః ॥ ౨౮ ॥ ఇన్ద్రస్యానుమతేవాయో రుక్మపద్మానిచా
హర । స్థాపయిష్యామిసరసిలక్ష్మీపూజావిధౌమరుత్ ॥ ౨౯ । తచ్ఛ్రు
త్వావాయురాహైనమస్యాంనద్యాంహిసన్తివై । కాఞ్చనానిచపద్మా
నికిమర్థంసురలోకతః ॥ ౩౦ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ కోల్లాపురేమహావా
ణీహ్యశరీరాఽబ్రవీత్పురా । దేవలోకాత్సమానీయకాఞ్చనాబ్జానిచార్చ
య ॥ ౩౧ ॥ ఇతిమామబ్రవీద్వాయోతస్మాదానయమేఽమ్బుజమ్ । గ
త్వాలోకంతతోవాయురిన్ద్రలోకాదుదారధీః ॥ ౩౨ ॥ దేవేన్ద్రాను
మతేశీఘ్రమానయామాసతానివై। కాఞ్చనాబ్జానినిక్షిప్యతస్మింత్సరసి

పద్మవికాసనైరన్తర్యార్థంభగవత్కృత సూర్యనారాయణప్రతిష్ఠా.

మాధవః ॥ ౩౩ ॥ విష్ణుస్సూర్యంప్రతిష్ఠాప్య ప్రాఙ్ముఖంసరసస్తటే।
అర్చయన్పఙ్కజాధీశంకమలాఽవాప్తయేవిభుః ॥ ౩౪ ॥ శక్తిపూర్వాం
శ్రియోబీజంకామబీజమతఃపరమ్ । ఆద్యన్తప్రణవోపేతమక్షరత్రయస

లక్ష్మీమన్త్రోపాసనపూర్వకభగవత్కృతతపోవిధిః.

మ్పుటమ్ ॥ ౩౫ ॥ త్రిసహస్రంజపన్నిత్యం దశాంశంతర్పయన్విభుః ।
అర్చయన్పద్మసాహస్రైర్దివ్యైఃకాఞ్చనసమ్భవైః ॥ ౩౬ ॥ తర్పయన్ప
ద్మసరసోరసేనోషసిమాధవః । క్షీరాఽహారోయతాఽహారోలక్ష్మ్యారా
ధనతత్పరః ॥ ౩౭ ॥ తద్భానుసన్నిధౌతీరేపశ్చిమాభిముఖోవిభుః । దీ
క్షాంవివేశదేవేశోద్వాదశాబ్దమనన్యధీః ॥ ౩౮ ॥ ఏవంస్థితేమహావిష్ణౌ

* నృపశఙ్కయాభగవత్తపోభఙ్గాయేన్ద్రాదికృతరమ్భాదిప్రేషణమ్. *

శ్రీకాఙ్క్షిణిసమాహితే । ఇన్ద్రాదిదేవాస్సఙ్క్షుబ్ధా మాయయామోహసమ

న్వితాః ॥ ౩౯ ॥ భూపతేఃపార్థివేన్ద్రస్యవిష్ణోర్నానుపరూపిణః । వి
ష్ణుఇచ్ఛతపసఃకర్తుముద్యమంచక్రురుద్ధతాః ॥ ౪౦ ॥ ఆహూయాయాప్సర
సస్సర్వాః ప్రోచుస్సేన్ద్రాదివౌకసః । యూయంగచ్ఛతభూలోకమఞ్జ
నాద్రేస్సమీపతః॥౪౧॥ సువర్ణముఖరీనామనదీమునినిషేవితా। తస్యాఏవో
త్తరేతీరేకుమ్భయోనేర్మహాఽఽశ్రమః ॥ ౪౨॥ తదాశ్రమాత్పూర్వభాగే
కశ్చిద్రాజాతపస్యతి । కనకాబ్జసరస్తీరేపురస్తాద్భాస్కరస్యచ ॥౪౩ ॥
త్రైలోక్యలక్ష్మీమాకాఙ్క్షన్మాయావీసచతుర్భుజః । క్షోభయధ్వంనృ

* రాజవేషభృద్భగవత్తపోవనమ్ప్రతీన్ద్రప్రేషితరమ్భాద్యాగమనమ్. *

త్తగీతైరన్యైశ్శృఙ్గారచేష్టితైః ॥ ౪౪ ॥ ఇతిదేవైస్సమాదిష్టాస్సర్వా
హ్యప్సరసాంవరాః ॥ వసన్తకామసహితా జగ్ముఃపద్మసరోవరమ్ ॥
అవతీర్ణోవసన్తస్తుజజృమ్భేతద్వనేభృశమ్ । చూతకింశుకమన్దారకర్ణికా
రాఽసనోజ్జ్వలైః ॥ ౪౬ ॥ కోకిలైర్భృఙ్గరాజైశ్చ శోభితేవివిధైఃఖ
గైః । రమ్యేవనేతపస్యన్తంపురుషంసుభగాకృతిమ్ ॥ ౪౭ ॥ దృష్ట్వా
చతుర్భుజంచిత్రంమోహితాశ్చాప్సరోగణాః । జగుఃకళఞ్చననృతుస్తద
గ్రేతావరాఙ్గనాః ॥ ౪౮ ॥ కల్హారశీతళోవాయుశ్చలయన్పుష్పవాటి
కామ్।వవౌమలయసమ్భూతోమదయన్వనవాసినః ॥ ౪౯ ॥ ఏతస్మిన్న

* స్వాశ్రమాగతాప్సరోవఞ్చనార్థంభగవత్కృతమాయానిర్మాణమ్. *

న్తరేవిష్ణుఃకిఞ్చిదున్మీల్యచక్షుషీ । మాయామన్యాంవిసస్సృజేతాసాంసం
మోహనాయవై ॥౫౦॥ తాంవిష్ణుమాయాంవీక్ష్యైవవివశావనితాఽన
నాః। సతుపద్మానిసఞ్చిన్వంశ్చచారసరసీజలే ॥ ౫౧ ॥ యథాపూర్వం
పూజయంశ్చనిర్వికారోనిరఞ్జనః । తందృష్ట్వానిర్వికారంతా వికర్తుంపు
రుషోత్తమమ్॥ ౫౨ ॥ అశక్తాజగ్మురాకాశంవిష్ణుమాయావిమోహితాః॥
తాంమాయాంభగవానాహలోకపూజ్యాభవిష్యసి ॥ ౫౩ ॥ ఇత్యుచా
పాసిచక్రాబ్జపుష్పబాణధరాసతీ । చతుర్వర్గప్రదాపుంసాం పర్ణక్షీరాది
పూజితా ॥ ౫౪॥ ఇత్యాదిశ్యచతాందేవీమర్చయామాసపద్మినీమ్। ఏవం

పద్మసరోవరాల్లక్ష్మీప్రాదుర్భావఘట్టః.

తపస్యతస్తస్యద్వాదశాబ్దాగతాద్విజ ॥ ౫౫ ॥ తతస్త్రయోదశేవర్షేకా
ర్తికేశుక్లపక్షకే। పఞ్చమ్యాంశుక్రవారేచముహూర్తేమైత్రసంజ్ఞకే ॥

వపుః ప్రాణ్యాస్సుఖావాతా ఉత్తరాషాఢతారకే । ప్రసన్నం సలిలం సర్వం త్రైలోక్యాన్తర్గతన్ద్విజ ॥ ౫౭ ॥ సుప్రభో భానుమానాసీత్ప్రసన్నాని మనాంసి చ । తతః పద్మసరోమధ్యే తేజోరాశిర్మహానభూత్ ॥ ౫౮ ॥ బాలభానుసహస్రాభ స్సువర్ణసదృశచ్ఛవిః । తన్మధ్యే కాఞ్చనైః పద్మైర్నిర్మితో రథ ఉత్తమః ॥ ౫౯ ॥ పద్మిభిర్ధృతపార్శ్వశ్చ చతుర్భిర్మదగన్ధిభిః । తన్మధ్యే కాఞ్చనే పద్మే సహస్రదళశోభితే ॥ ౬౦ ॥ తత్పద్మకర్ణికామధ్యే పద్మాసనసమన్వితా । పద్మహస్తా పద్మనేత్రీ రక్తపద్మపదద్వయా ॥ ౬౧ ॥ సువర్ణపద్మముకుళద్వయశోభికుచాఽనతా । స్మేరపద్మరజోగన్ధిసముచ్ఛ్వాసముఖామ్బుజా ॥ ౬౨ ॥ బిమ్బాధరసుసంవర్ధిస్మితశోభిసుధారసా । సమ్ఫుల్లపద్మసహావాసవిశాలనయనద్వయా ॥ ౬౩ ॥ సర్వరత్నసముత్కృష్టజామ్బూనదవిభూషణా । కర్ణికోత్పలతాటఙ్కమౌక్తికాఽలకబన్ధనా ॥ ౬౪ ॥ ఆముక్తముక్తామకుటకటకాఙ్గదకఙ్కణా । విద్యుత్పుఞ్జప్రతీకాశవిచిత్రామ్బరచిత్రితా ॥ ౬౫ ॥ మన్దస్మితా మనోజ్ఞాఙ్గీ మాధవం వీక్ష్య సాఽదరమ్ । కల్హారమాలామాదాయ యక్షకర్దమలేపనామ్ ॥ సుగన్ధితులసీదూర్వామఘాకకమలోత్పలామ్ । స్థితాపద రథే దేవీ దేవం వీక్ష్య చతుర్భుజమ్ ॥ ౬౭ ॥ తతో దేవగణాస్సర్వే వాదయన్దేవదున్దుభీః । శఙ్ఖానాపూరయామాసుర్గణాశ్చ ముముచుస్స్వరాన్ ॥ ౬౮ ॥ షడ్జాదీన్త్సమతాళేన గన్ధర్వా లలితం జగుః । ననృతుర్దివ్యాప్సరసస్సుస్వరజ్ఞీతలాలసాః ॥ ౬౯ ॥ తూర్యఘోషేణ మహతా కృత్స్నమాపూరితం జగత్ । తేన ఘోషేణ విజ్ఞాయ శ్రియః ప్రత్యక్షతాం విధిః ॥ ౭౦ ॥

లక్ష్మ్యవతారదర్శనార్థం పద్మసరస్తీరమ్ప్రతి బ్రహ్మాద్యాగమనమ్.

హంసారూఢస్సహామునిర్బ్రహ్మా తత్ర సహాయయా । కైలాసాచ్ఛఙ్కరశ్చాపి గౌరీగణసమన్వితః ॥ ౭౧ ॥ ఇన్ద్రశ్శచ్యా లోకపాలైశ్శ్రిత్వా శఙ్ఖధ్వనియుతో । వసిష్ఠాద్యాశ్చ మునయస్సనకాద్యాశ్చ యోగినః ॥ ౭౨ ॥ కాఞ్చనాబ్జసరస్తీరే పద్మనాభాశ్రమం యయుః । సర్వలోకేశ్వరీం తత్ర శ్రియం పద్మరథస్థితామ్ ॥ ౭౩ ॥ దృష్ట్వా విద్యాధరాస్సర్వే పుష్పవృష్టిముచోవిది । విస్మితాస్సుస్మితాస్సర్వే దేవాస్తస్థుశ్చ సస్పృహాః ॥ ౭౪ ॥ దైతేయా దానవాశ్చాపి నాగాః పాతాళవాసినః । సాభిలాషా రమాం వీ

ష్వ్యవస్థితా మదనమోహితాః ॥ ౨౫ ॥ మామాశ్రయేన్మామాశ్రయేత్ప్రత్యేకం మేనిరే హృది । ఇతి తేషు స్మరత్స్వేవ దేవదానవభోగిషు ॥ ౨౬ ॥

లక్ష్మీకృతమాలాఽర్పణపూర్వకభగవద్వరణమ్.

ఉత్థాయ సస్మితా లక్ష్మీ రాగత్య హరిమఞ్జసా । కల్హారమాలామున్ముచ్య విష్ణోః కణ్ఠే సమర్ప్య చ ॥ ౨౭ ॥ ఆలిఙ్గ్య తం చతుర్బాహుం సర్వలోకాన్వ్యలోకయత్ । హరివక్షఃప్రతిష్ఠాయాం శ్రియో దృష్ట్వా ఛలేషితాః ॥ ౨౮ ॥ స్వస్వాధికారాన్సమ్ప్రాపు ర్దేవదానవయోగినః । శ్రియా సమేతో భగవా న్కృతార్థః కమలాపతిః ॥ ౨౯ ॥ పాద్మం స

భగవతః పద్మసరోవరవరదానపూర్వకశేషాచలగమనమ్.

రః ప్రీత్యాఽథ వరం తస్మై దదౌ హరిః । హే సర స్తవ తీరేఽస్మిన్పద్మకాన్త స్యభాస్వతః ॥ ౩౦ ॥ తపః కుర్వన్మహాం పద్మామాప్తవానస్మి శాశ్వతీమ్। తస్మాత్త్వమద్యప్రభృతి పద్మవాపీతి నామతః ॥ ౩౧ ॥ పాద్మం పద్మసరశ్చేతి పద్మాప్రీతికరం భువి । త్రిలోకీప్రథితం భూయా హృద్దేశ కమలాలయమ్ ॥ ౩౨ ॥ ఇత్యుక్త్వా గరుడే శ్రీమానధిరుహ్య రమాసఖః । భోగిరాజగిరిం గత్వా స్వామిపుష్కరిణీతటే ॥ ౩౩ ॥ రమతే రమయైకాన్తే

నారదాద్యష్టమహర్షిప్రశంసితపద్మసరోవరమాహాత్మ్యమ్.

రమణీయే శ్రియః పతిః । తద్దృష్ట్వా మునయస్సర్వే ప్రశశంసు స్సరోవరమ్ ॥ ౩౪ ॥ నారదః ॥ యః పద్మసరసి స్నాతస్సప్తజన్మాఘనాశనే । శ్రియమాప్నోతి విమలాం శ్రియః పతిరివామలః ॥ ౩౫ ॥ వసిష్ఠః ॥ యః కఞ్జసరసి స్నాతో రుక్మనద్యాస్తటోద్భవే । కోటిజన్మకృతైః పాపై ర్ముచ్యతే శ్రియమాప్నుయాత్ ॥ ౩౬ ॥ మరీచిః ॥ సువర్ణముఖరీకూలే స్నాతః పద్మసరోవరే । మహాపాతకయుక్తోఽపి యస్సముచ్యేతాంహసః క్షణాత్ ॥ ౩౭ ॥ అత్రిః ॥ అత్ర పద్మసరస్స్నాతో యో రుక్మతటినీతటే । స సర్వపాపనిర్ముక్తః శ్రియమాప్నోత్యసంశయః ॥ ౩౮ ॥ అఙ్గిరాః ॥

భ్రష్టరాజ్యస్తుయోరాజాస్నాత్వాస్మిన్స్తజ్జలంయమీ । పద్మాకరాఖ్యేసర
సిసరాజ్యంప్రాప్నుయాచ్ఛ్రియమ్ ॥ ౮౯ ॥ పులస్త్యః ॥ విప్రోయః
పద్మసరసిస్నాత్వోయమస్త్రీవివర్జితః । సోపిపూతస్త్రిషవణాద్దినేనైకేన
శుద్ధ్యతి ॥ ౯౦ ॥ పులహః ॥ వైశ్యోయోవఞ్చనాజీవీవ్యవహారవిశా
రదః । సపద్మసరసిస్నాత్వారాజాభవతిధార్మికః ॥ ౯౧ ॥ క్రతుః ॥
శూద్రస్త్వాచారవిభ్రష్టోదేవబ్రాహ్మణదూషకః । సపద్మసరసిస్నాత్వా
పూతోవైశ్యోభవిష్యతి ॥ ౯౨ ॥ దేవదర్శనః ॥ ఇతిప్రశస్య యమున
యోయయుస్తేస్వాశ్రమాన్మునే । ఉత్పత్తిఃపద్మసరసస్తవోక్తాదేవలా

శుకచరిత్రవర్ణనమ్.

మల ॥ ౯౩ ॥ ఇతఃపరంశుకోత్పత్తింసదామిశ్శృణుదేవల । పురాశు
కోబ్రహ్మచారీసాత్త్వికోవ్యాససిరాత్మజః ॥ ౯౪ ॥ లబ్ధ్వాబ్రహ్మో
పదేశంస్తుయద్రాఙ్మాసీబభూవసః । తపస్సిద్ధోజగామైవపశ్యన్బ్రహ్మాత్మకం
జగత్ ॥ ౯౫ ॥ ఏవంజగామసతతంజ్ఞానోన్మత్తస్సబాలవత్ । ఊన
షోడశవర్షోసౌసాక్షాత్కృష్ణఇవోజ్జ్వలః ॥ ౯౬ ॥ మాతాచకమలా
దేవీ పితాదేవోజనార్దనః । భ్రాతావావిష్ణుభక్తాశ్చ స్వదేశోభువనత్ర
యమ్ ॥ ౯౭ ॥ ఇత్యుక్త్వావ్యాసమున్ముచ్యభానుంప్రతిజగామహ । గచ్ఛ
న్తంశుకమాలోక్యతీవ్రాంశోశ్చసమీపతః ॥ ౯౮ ॥ వ్యాసఃపుత్త్రేతిచు
క్రోశపుత్త్రేతిచపునఃపునః । ఆలోక్యాథశుకమ్భానురువాచప్రణయాద్వ
టుమ్ ॥ ౯౯ ॥ హేవటోగచ్ఛభూలోకమపుత్త్రస్త్వమవాక్శిరాః । ముక్తః
పితృఋణాత్పుత్త్రముత్పాద్యాగచ్ఛశీఘ్రతః ॥ ౧౦౦ ॥ అపుత్త్రస్యగతి
ర్నాస్తీతిపఠకృత్వాపిభూతలే । యజ్ఞంకృత్వాపిలోకార్థీస్వర్గంనావా

ఛాయాశుకోత్పత్తిః.

ప్నుయాత్పుమాన్ ॥ ౧౦౧ ॥ ఇతిభానుఃవచశ్శ్రుత్వాశుకోధ్యాత్వాజ
నార్దనమ్ । ఆత్మచ్ఛాయామధశ్శిష్టామసృజత్స్వాత్మపూరుషమ్ ॥ ౧౦౨ ॥

ఛాయాశుకశ్చతంకృత్వాస్వాత్మపుత్రమివాత్మవాన్ । పితుర్నైశోకనా
శంత్వంకురుపుత్రత్వమాగతః ॥ ౧౦౩ ॥ ఇత్యుక్త్వాభానుమాలోక్య
వివృతంతత్పథిజ్ఞతః । ఛాయాశుకస్సమాగత్యవ్యాసంక్రోశన్తమాత్మ
జమ్ ॥ ౧౦౪ ॥ నమస్కృత్యపితుఃపాదౌశ్రుత్వాభాగవతంసుధీః । కృ
త్వావైవాహికంకర్మపుత్రానుత్పాద్యపుణ్యధీః ॥ ౧౦౫ ॥ పురాణం
శ్రీభాగవతంప్రతిష్ఠాప్యావనౌసుధీః । కృష్ణప్రసాదాత్సశుకఋషిత్వఞ్చ
ప్రపద్యచ ॥ ౧౦౬ ॥ సశరీరోబ్రహ్మలోకంగత్వాప్రీతోవసన్సుధీః ।
శ్రీవేఙ్కటాద్రిమాహాత్మ్యంశ్రుత్వాపద్మసరోవరమ్ ॥ ౧౦౭ ॥ ప్రాప్య
కృత్వాతపస్తీవ్రంసరోఽమ్బుజదళైస్స్రజః । సభేయాన్తానసాన్పుత్రా
నష్టోత్తరశతంద్విజాన్ ॥ ౧౦౮ ॥ తానధ్యాప్యబ్రహ్మవిద్యాంతైస్సహాద్రిం
గతోమునిః । మాసిభాద్రపదేపుణ్యేబ్రహ్మణానిర్మితోత్సవే ॥ ౧౦౯ ॥
వర్తమానేశ్రీనివాససేవార్థంవ్యాసపుత్రకః । ఉత్సవేవాహకాన్కృత్వా
శతమష్టోత్తరన్ద్విజాన్ ॥ ౧౧౦ ॥ ఉత్సవాన్తేచావభృథే శ్రవణర్క్షేప్ర
సన్నధీః । స్నాత్వాచస్వామిసరసితైర్ద్విజైస్సకమలోద్భవైః ॥ ౧౧౧ ॥
సభాయాంవేఙ్కటేశస్య వాహకార్థంవ్యజిజ్ఞపత్ ॥ స్వనామ్నాయ
త్పురందేవ మయాక్లృప్తంసురేశ్వర ॥ ౧౧౨ ॥ తత్క్షేత్రసమ్భవంసస్యం
జీవితంశ్రీపతేకురు । సేవాంకుర్వన్త్వాప్రళయంవాహకాఉత్సవేషుతే ॥
శ్రుత్వామునివచోదేవశ్శ్రీనివాసస్తథాఽస్త్వితి। ఛాయాశుకస్యాత్మజా
నాంసభ్యానాంజీవమబ్రవీత్ ॥ ౧౧౪ ॥ బ్రహ్మలోకంజిగమిషుఃపునశ్ఛా
యాశుకోమునిః । కృష్ణఞ్చబలభద్రంచభానుంపద్మసరోవరమ్ ॥ ౧౧౫ ॥
ప్రదక్షిణీకృత్యశుకస్థీయతామితిచాత్మజాన్ । భరద్వాజాదిషడ్గోత్రా
న్శతమష్టోత్తరంసుధీః॥ ౧౧౬ ॥ సభ్యాస్సభాసదఃపద్మానుక్త్వాఽకాశంజ
గామహ ॥ దేవదర్శనః ॥ ఉక్తంపద్మసరోజన్మఛాయాశుకమునేరపి ॥
సభార్హాణాంద్విజాతీనాం శుకమానసజన్మనామ్ ॥ దేవలః ॥ దేవదర్శ

నసర్వజ్ఞకృతార్థోఽస్మినతోఽస్మితే ॥౧౧౪॥ నాస్తిశ్రోతవ్యమేతస్మాత్సం శయోవిగతోమమ ॥౧౧౫॥

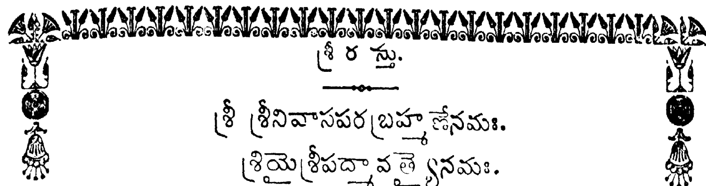
ఇతిశ్రీపాద్మేపురాణేక్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
దేవలదేవదర్శనసంవాదేపద్మసరోవరమాహాత్మ్య
దికథనంనామ చతుస్త్రింశోధ్యాయః.

ఇత్థం శ్రీపాద్మపురాణే చతుర్వింశప్రభృతి చతుస్త్రిం
శపర్యన్తైకాదశాధ్యాయాత్మక శ్రీవేఙ్కటా
చలమాహాత్మ్యపరోభాగస్స
మాప్తిమగమత్.

శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణనిధయేనిధయేర్థినామ్ ।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్ ॥
శ్రీవేఙ్కటాద్రినిలయఃకమలాకాముకఃపుమాన్ ।
అభఙ్గురవిభూతిర్నస్తరఙ్గయతుమఙ్గళమ్॥ *

శ్రీపాద్మపురాణాన్తర్గత శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
సముదితాధ్యాయసఙ్ఖ్యా. ౧౧.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రియైశ్రీపద్మావత్యైనమః.

అథ శ్రీగారుడపురాణాన్తర్గత

శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

* వసిష్ఠమ్ప్రతిశ్రీవేఙ్కటాద్రిమాహాత్మ్యశ్రవణేచ్ఛయారున్ధతీప్రశ్నః. *

శ్రీగరుడః॥ అరున్ధతీసమస్తానామఙ్గనానాంపతివ్రతా । పతింస్వం పరిపప్రచ్ఛలోకానాంహితకామ్యయా ॥ ౧ ॥ అరున్ధతీ ॥ బ్రహ్మాత్మజనమస్తుభ్యమిదంవిజ్ఞాపనంశృణు। పతిశుశ్రూషణాదన్యత్స్త్రీణాంధర్మోనవిద్యతే ॥ ౨ ॥ నయాగయోగౌనతపోనతీర్థంనసురార్చనమ్ । సర్వధర్మాధికంస్త్రీణాంపత్యురేవప్రహర్షణమ్ ॥ ౩ ॥ ఇతిశ్రుతమ్మయాత్వత్త ఋషిభ్యోఽన్యేభ్యఏవచ । తథాపిజాయతేప్రీతిర్మమకాచిద్గరీయసీ ॥ ౪॥ విష్ణుక్షేత్రేక్వచిత్పుణ్యేతీర్థేసర్వాతిశాయిని। కఞ్చిత్కాలంతపఃకృత్వా విష్ణుముద్దిశ్యయత్నతః ॥ ౫ ॥ విష్ణోర్ముఖేనసద్ధర్మంవాచయిత్వాజగత్కృతే । సర్వధర్మోత్తమంస్త్రీణాందర్శయామీతిమేమతిః ॥ ౬ ॥ అనుజ్ఞయాస్త్రియోభర్తుర్ధర్మాచరణముత్తమమ్ । విష్ణుక్షేత్రంతాదృశం మేవదతీర్థోత్తమంతథా ॥ ౭ ॥ గరుడః॥ అరున్ధత్యాపృష్టఇత్థంవసిష్ఠోవాక్యమబ్రవీత్ । సమ్యక్పృష్టమిదందేవిసర్వలోకహితేచ్ఛయా ॥ ౮॥ తథా వదామిశృణుమేయథాహృత్సమ్ప్రహృష్యతి । శ్రోతర్యప్రతిపత్తౌతువక్తుర్వాక్యంతథాభవేత్ ॥ ౯ ॥ యథాఽన్ధేభర్తరిస్త్రీణాంసౌన్దర్యంసకలం వృథా । సావధానమనాభూత్వాశృణుతస్మాద్వచోమమ ॥ ౧౦ ॥ సు

వసిష్ఠవర్ణితశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యమ్.

వర్ణముఖరీతీరేకశ్చిదస్తిమహీధరః । వేఙ్కటాచలనామాఽసౌసర్వభూభృత్కులోత్తమః ॥ ౧౧ ॥ అతిప్రీతిర్మహావిష్ణోస్తత్ర వేఙ్కటభూధరే । శ్వేతద్వీపాచ్చవైకుణ్ఠాద్భానుమణ్డలమధ్యతః ॥ ౧౨ ॥ యన్నామకీర్తయిత్వాఽపిసర్వపాపక్షయోభవేత్ । సమస్తశ్రేయసాంసిద్ధిస్తాదృశో వేఙ్కటాచలః ॥ ౧౩ ॥ యస్మైవేఙ్కటశైలాయ నమస్కృత్యాపిదూ

రతః । సర్వపాపైః ప్రముచ్యేత తత్పుణ్యం క్షేత్రముత్తమమ్ ॥ ౧౪ ॥ తత్ర స్వామిసరో నామ తీర్థమేకం విరాజతే । తత్పశ్చిమే భూమికోలస్తటే రాజతి దేవరాట్ ॥ ౧౫ ॥ శ్రీమద్వరాహదేవస్య వేఙ్కటాచలవాసినః । నమయా శక్యతే వక్తుం మహిమా బహుహాయనైః ॥ ౧౬ ॥ దక్షిణే స్వామితీర్థస్య తీరే నీరజలోచనః । శ్రీవేఙ్కటేశో భక్తానాం వరదః శ్రీనికేతనః ॥ నివసత్యచ్యుతో నిత్యం సులభః సర్వదేహినామ్ । తస్య సేవామపేక్షన్తే బ్రహ్మరుద్రాది దేవతాః ॥ ౧౭ ॥ తస్య వేఙ్కటశైలస్య సన్తి నామాన్యనేకశః । కీర్తనాత్పాపహారీణి శ్రేయోదాని శృణుష్వ మే ॥ ౧౮ ॥ అఞ్జనాద్రిః శేషగిరిర్వృషాద్రిర్వృషభాచలః । నారాయణాద్రిః సింహాద్రిః శ్రీశైలః సింహభూధరః ॥ ౨౦ ॥ ఏవమాదీని నామాని యః కీర్తయతి మానవః । ప్రాతఃకాలే ప్రతిదినం తస్య పుణ్యమనన్తకమ్ ॥ ౨౧ ॥ తస్మిన్ శ్రీవేఙ్కటాధీశభక్తిమన్తః కలౌ యుగే । మనోరథాన్ప్రాప్నువన్తి మనుష్యా భాగ్యశాలినః ॥ ౨౨ ॥ ఉత్తరే

శ్రీవేఙ్కటాచలస్థాకాశగఙ్గాపాపనాశనతుమ్బుతీర్థప్రశంసా.

స్వామితీర్థస్య వియద్గఙ్గా విరాజతే । తస్యా మాహాత్మ్యమతులం ప్రవదన్తి మనీషిణః ॥ ౨౩ ॥ తతః పాపవినాశాఖ్య ఉత్తరే తీర్థనాయకః । స్నానేన తత్ర నశ్యన్తి పాపాని వివిధాన్యపి ॥ ౨౪ ॥ తత ఉత్తరఐశానే భాగే గిరివనాన్తరే । తుమ్బుతీర్థమితి ఖ్యాతః కశ్చిదస్తి వరాననే ॥ ౨౫ ॥ అనేకవృక్షవితతిసింహశార్దూలసంయుతే । నిమ్నోన్నతస్థలే తత్ర ప్రకృష్టస్తీర్థనాయకః ॥ ౨౬ ॥ దేవగన్ధర్వమునయస్తుమ్బుతీర్థే కృతాప్లవాః । కృతార్థా అభవన్పూర్వమితి మే బ్రహ్మణః శ్రుతమ్ ॥ ౨౭ ॥ స్వామిపుష్కరిణీం గత్వా స్నాత్వా తత్ర యథావిధి । ఆదిపోత్రిణమాలోక్య వేఙ్కటేశే కృతానతిః ॥ ౨౮ ॥ ఆకాశగఙ్గాతీర్థే చ పాపనాశే కృతాప్లవా । తత్ర గత్వా తుమ్బుతీర్థే స్నాత్వా నిర్మలమానసా ॥ ౨౯ ॥ ప్రాఙ్ముఖీ త్వం స్థితా భూత్వా తపః కుర్విత్యచోదయత్ । వసిష్ఠేనాభ్యనుజ్ఞాతాఽరున్ధతీ తం ప్రణమ్య చ ॥

* వసిష్ఠోక్త్యాఽరున్ధత్యాస్తుమ్బుతీర్థతపఃకరణాయ శేషాచలాగమనమ్. *

ఆగత్య వేఙ్కటాధస్తాత్కపిలాఖ్యసరోవరే । కృత్వా స్నానం తదాఽరుహ్య వేఙ్కటాద్రితటే శుభే ॥ ౩౧ ॥ కృతస్నానా స్వామితీర్థే భూవరాహం ప్రణమ్య చ । శ్రీనివాసం వేఙ్కటేశం నమస్కృత్వాస్య సన్నిధౌ ॥

ప్రార్థయామాసభగవన్ పరిపాలయమాంహరే । తపఃకరోమ్యహంతు
మ్బుతీర్థంగత్వాకృపానిధే ॥ ౩౩ ॥ తత్రత్వంరమయాసార్ధం సన్నిధే
హ్యచిరేణమే।ఇతివిజ్ఞాప్యగగనగఙ్గాంపాపవినాశనమ్ ॥ ౩౪ ॥ గత్వాత
త్రనిమజ్జ్యాశుతుమ్బుతీర్థముపాగమత్ ।స్మరన్తీభర్తృవచనంతత్రస్నా
త్వావిధానతః॥౩౫॥పతిప్రోక్తంవిష్ణుమన్త్రంజపన్తీతపసిస్థితా । వయ
స్యాసుమతిర్నామశుశ్రూషామకరోత్సదా॥ ౩౬ ॥ ద్వాదశాబ్దంతపశ్చ
క్రేనిరాహారాయతవ్రతా। దేవగన్ధర్వమునయస్తాందృష్ట్వాతపసిస్థితామ్॥
ఆశ్చర్యమాశ్చర్యమితిబ్రువాణాముదమాయయుః । తస్యాస్తసస్సుప్రస

అరున్ధతీసమీపేభగవదావిర్భావః.

న్నఃప్రాదురాసీత్పరఃపుమాన్ ॥ ౩౭ ॥ ఫాల్గునేమాసిపౌర్ణమ్యాంమీ
నేభాస్వతిభాస్వతి । తదాబ్రహ్మాదయోదేవాఋషయోవ్యాసపూర్వ
కాః ॥౩౮॥ సనన్దసనకాద్యాశ్చ యోగినస్సర్వపవహి । మునిపత్న్యోఽథ
దేవపత్న్యస్సమీయుస్సఙ్ఘశోమునే ॥౪౦॥ అరున్ధతీమహాభాగాలక్ష్మ్యాఽ
లిఙ్గితవక్షసమ్। దృష్ట్వాహరింవేఙ్కటేశంప్రణనామముదాన్వితా ॥౪౧॥
తాందృష్ట్వాప్రణతాంవిష్ణురిదమాహదయానిధిః। ఉత్తిష్ఠారున్ధతీదేవితప
సాక్లేశవత్యసి ॥ ౪౨ ॥ తవేప్సితమహందాస్యేవరంవరయసువ్రతే । సు

అరున్ధతీకృతభగవత్స్తుతిః.

ప్రీతంతంవిదిత్వాసాతుష్టావాఞ్జనశైలపమ్ ॥ ౪౩ ॥ అరున్ధతీ ॥ నమస్తు
భ్యంమహాదేవనారాయణకృపానిధే। పాహిమాంఫణిశైలేశభక్తబన్ధో
దయానిధే ॥ ౪౪ ॥ నజానేవేఙ్కటాధీశలక్ష్మీనాయకకేశవ । త్వాం
వినాసర్వలోకానాందృష్టాదృష్టఫలప్రదమ్ ॥ ౪౫ ॥ యస్యోరస్యనిశం
విభాతిజగతీసౌభాగ్యధాత్రీరమాధత్తేయస్యపదావనేజనజలం మూర్ధ్నా
పురారిస్సదా। శ్రీమద్వేఙ్కటశైలనిత్యనిలయందేవోత్తమంత్వాంవినా
దృష్టాదృష్టఫలప్రదంకిమపరందృష్టంక్షితౌదైవతమ్ ॥ ౪౬ ॥ఇతిస్తుత్వా
పునఃప్రాహశేషశైలశిఖామణిమ్। యదిప్రీతిర్మత్తపసాతవశేషాద్రివైభ
వమ్ ॥ ౪౭ ॥ తుమ్బుతీర్థస్యమాహాత్మ్యంవదలోకోపకారకమ్। వసిష్ఠ
పత్న్యేతిపృష్టఃప్రాహవేఙ్కటవైభవమ్ ॥ ౪౮ ॥ శృణ్వన్తుసర్వలో
కేషుబ్రహ్మాదిషుసురేషుచ ॥ శ్రీనివాసః ॥ శృణ్వారున్ధతిమద్వాక్యంసర్వ

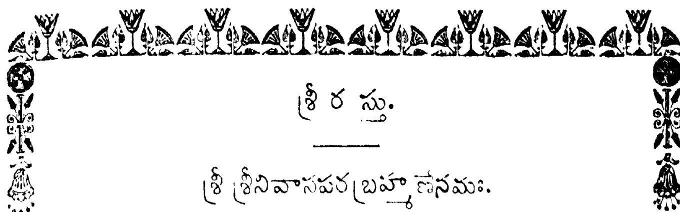
భగవద్వర్ణిత వేఙ్కటాచలతుమ్బుతీర్థమాహాత్మ్యాని.

లోకోపకారకమ్ ॥ ౪౯ ॥ వేఙ్కటాద్రౌస్వామితీర్థే వేఙ్కటేశే చ యే మయి। భక్తిమన్తః ప్రకుర్వన్త్యాం యుష్మస్తే చ భవన్తి తే ॥ ౫౦ ॥ వేఙ్కటాద్రిస్వామితీర్థమస్నానమానిచకుర్వతే। పుత్రాణాం తేపునస్సర్వసమ్పదామేకభాజనమ్ ॥ ౫౧ ॥ శ్రీవేఙ్కటేశేతి సదావాచి పఞ్చాక్షరం యది। బ్రహ్మాదీనాఞ్చ సర్వేషాం వన్ద్యా ఏవ న సంశయః ॥ ౫౨ ॥ యే తుమ్బుతీర్థాభిషేకమాచరన్తి యదా తదా। తేనిష్పాపా మత్కృపయా లక్ష్మ్యా హ్యాతం న సంశయః ॥ ౫౩ ॥ ఫాల్గున్యాం పౌర్ణమాస్యాన్తు ప్రత్యక్షదివసే మమ। స్నాస్యన్తి భక్తిమన్తో యే తేషాం శృణు ఫలోన్నతిమ్ ॥ ౫౪ ॥ యత్పుణ్యం స్నానేన తత్ఫలం భవతి ధ్రువమ్। ఫల్గునీతీర్థమిత్యస్య నామలోకే భవిష్యతి ॥ ౫౫ ॥ బ్రహ్మవిట్క్షత్రశూద్రాణామపి స్త్రీణామరున్ధతి। అత్రస్నానేన దురితం నశ్యతి శ్రేయ ఏతి చ ॥ ౫౬ ॥ మనోవాక్కాయవిహితం పాపం నశ్యతి సర్వథా। యత్కిఞ్చ సర్ధమున్దిశ్య పురుషా వా స్త్రియో౽పి వా ॥ ౫౭ ॥ స్నాస్యన్తి పుత్రాస్నువన్త్యేవ ఫలం తమర్థం న సంశయః। పుత్రార్థీ పుత్రమాప్నోతి ధనార్థీ లభతే ధనమ్ ॥ ౫౮ ॥ ఆరోగ్యకామ ఆరోగ్యమపత్యం పుత్రకామినాం। నశ్యన్త్యాపద ఆశ్వేవ సిద్ధయోహ్యత్ర సఙ్గతాః ॥ అత్రస్నాత్వాతు దానాని కుర్వతాం బహుళం ఫలమ్। యేచ స్తనన్ధతామ్బాలం ప్రయచ్ఛన్త్యపి చోదకమ్ ॥ ౬౦ ॥ తే మత్ప్రియాస్తు విజ్ఞేయాస్సత్యం సత్యం వదామ్యహమ్। అయం సర్వోత్తరో ధర్మ ఉక్తస్తు నవరాననే ॥ ౬౧ ॥ పతివ్రతానాం ముఖ్యా చ భవత్యేవ సుపుత్రికే। ఇతి సర్వం వరం దత్వా౽న్తర్దధే వేఙ్కటేశ్వరః ॥ ౬౨ ॥ య ఇదం పఠతి ధ్యాయత్ శృణుయాచ్చ సమాహితః। ఘోణతీర్థస్నానఫలం ప్రాప్నోతి న సంశయః ॥ ౬౩ ॥ *

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యవర్ణనం నామ త్రిషష్టితమో౽ధ్యాయః.

ఇత్థం గారుడపురాణే త్రిషష్టితమాధ్యాయాత్మకశ్శ్రీవేఙ్కటాచల మాహాత్మ్యపరో భాగస్సమాప్తిమగమత్.

శ్రీగారుడపురాణాన్తర్గత శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య సముదితాధ్యాయసఙ్ఖ్యా ౧.

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రియై శ్రీ పద్మావత్యై నమః.

అథ శ్రీహరివంశాన్తర్గత శ్రీశేషధర్మఘటక

శ్రీ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

నారదాదీనాంభగవత్సేవార్థంశ్రీవేఙ్కటాచలాగమనమ్.

యుధిష్ఠిరః ॥ దేవవ్రతమహాభాగసురసిన్ధుసుతప్రభో । శ్రీనివా
సస్యమాహాత్మ్యంవదనోవదతాంవర ॥ ౧ ॥ వైకుణ్ఠవాసీదేవేశోవిష్ణుస్స
ర్వగతఃప్రభుః ॥ కథంప్రాప్తోనృపగిరింతన్మేత్వంకృపయావద ॥ ౨ ॥ శ్రీ
భీష్మః ॥ పురావైనారదశ్శ్రీమాన్బ్రహ్మపుత్రోమహాద్యుతిః । హరింద్ర
ష్టుమనాస్తాతవైకుణ్ఠంసముపాగతః ॥ ౩ ॥ తత్రాऽదృష్ట్వాహరింపార్థ
క్షీరోదధ్యుపకణ్ఠతః । అయాన్తమ్మృషయోదృష్ట్వాముదమాపుశ్చనార
దమ్ ॥ ౪ ॥ అగస్త్యప్రముఖాస్సర్వేపారాశర్యపదానుగాః । అనుజ్ఞా
తోమునిగణైఃపారాశర్యోమహాద్యుతిః ॥ ౫ ॥ వ్యాసోవచనమక్లీబంనా
రదంప్రత్యువాచహ । కృతకృత్యోమునేబ్రహ్మంస్త్వమేకోజగతీతలే ॥౬॥
విష్ణుభక్తోऽసినాన్యోऽస్తిసదాకీర్తయసేయతః । అహోఖలుమనుష్యా
ణాం మోక్షదోవిష్ణురవ్యయః ॥ ౭ ॥ సత్వయాసేవ్యతేనిత్యం కృతకృ
త్యోభవానతః । ద్రష్టాపాలయితాహన్తా హ్యేకఏవజనార్దనః ॥ ౮ ॥
సత్వయాపూజితోనిత్యంతస్మాత్త్వంకృతీభవాన్ । మోహనస్తస్సర్వభూ
తానాంసేతుభూతోజగన్మయః ॥ ౯ ॥ సంసారపాశవిచ్ఛేదీసత్వయా
పూజితోహరిః ॥ ఏతేవయంమునిశ్రేష్ఠద్రష్టుకామాజనార్దనమ్ ॥ ౧౦ ॥
తస్మిన్వేశితచిత్తాహి ప్రాప్తాఃపరమధార్మిక । ఈదృశంవచనంశ్రుత్వా
వ్యాసస్యజగతీపతే ॥ ౧౧ ॥ ప్రోవాచనారదోధీమాన్ నృషీన్వేదవిదాం

వరః । కృతకృత్యోఽస్మి భద్రం వో యూయం భూతహితేరతాః ॥ ౧౨ ॥
శాస్త్రైర్ధర్మైస్సదాలోకాన్ భక్త్యా రక్షితుమిచ్ఛథ । వైకుణ్ఠలోకేస
ముద్భూతా వార్తా పరమపావనీ ॥ ౧౩ ॥ అశ్రావి సా మయా సన్తో వక్ష్యే
శృణ్వన్తు తాం కథామ్ । మాయావీ పరమానన్దస్త్యక్త్వా వైకుణ్ఠముత్త
మమ్ ॥ ౧౪ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరే రమయా సహ మోదతే । ఇత్య
ద్భుతతమం వాక్యం శ్రుత్వా సేన్ద్రా మరుద్గణాః ॥ ౧౫ ॥ తత్ర సేవితు
ముద్యుక్తాస్తదాఽహం చ జగద్గురుమ్ । కింకరిష్యథ విప్రేన్ద్రా హ్యత్ర దు
ర్లభదర్శనాః ॥ ౧౬ ॥ తస్మాత్తత్ర గమిష్యామ ఇత్యుక్త్వా ఖం సమారు
హత్ । అగస్త్యప్రముఖాస్సర్వే త్వృషయశ్చ తపోధనాః ॥ ౧౭ ॥ జగ్ము

శ్రీవేఙ్కటాచలవాసిమహాజనచరిత్రవర్ణనమ్.

స్తే వ్యోమమార్గేణ యత్ర ధర్మగిరా హరిః । స్వామిపుష్కరిణీతీరం గత్వా
తే ఋషయస్సురాః ॥ ౧౮ ॥ స్నాత్వా పీత్వా శుభం తోయం హరిం ద్రష్టుం
తదాఽచరన్ । పశ్చిమం భాగమాసాద్య మునయో విష్ణుతత్పరాః ॥ ౧౯ ॥
తత్రాఽపశ్యన్మహద్భూతం మేరుమన్దరసన్నిభమ్ । సహస్రాదిత్యసఙ్కా
శం విద్యుచ్ఛృఙ్ఖలలోచనమ్ ॥ ౨౦ ॥ సర్వాయుధధరం దేవం దృష్ట్వా వి
స్మయమాగతాః । దక్షిణాం దిశమాజగ్ముస్స్వామిపుష్కరిణీతటాత్ ॥ ౨౧ ॥
తత్రాఽసురాన్ దానవాదీన్రాక్షసాన్పిశితాశనాన్ । నమస్యతో ధ్యాయ
తశ్చ జపతశ్చాపి తాన్బహూన్ ॥ ౨౨ ॥ దృష్ట్వా విస్మయమాపన్నాః పూ
ర్వాం దిశముపాయయుః । తత్రాసీనం దేవపతిం త్రిదశైరుపసేవితమ్ ॥ ౨౩ ॥
యక్షకిన్నరగన్ధర్వచారణాద్యైరభిష్టుతమ్ । సిద్ధకిమ్పురుషాద్యైశ్చ ఋషి
భిశ్చాప్సరోగణైః ॥ ౨౪ ॥ స్తూయమానం హరిం సాక్షాచ్ఛ్రీనివాసం జ
గత్పతిమ్ । కదా ద్రక్ష్యామి తద్రూపం యోగినామపి దుర్లభమ్ ॥ ౨౫ ॥
కదా మే జన్మసాఫల్యం భవిష్యతి సురార్చిత । దేహి మే దర్శనం దేవ ప్రణతా
ర్తిప్రణాశన ॥ ౨౬ ॥ త్వం గతిస్సర్వభూతానాం దేవానామపి మోక్ష
ద । పాహి పాహి జగన్నాథ భూయో భూయో నమోఽస్తు తే ॥ ౨౭ ॥ ఇతి
స్తువన్తం దేవేశం దేవరాజం పురస్సరమ్ । వేఙ్కటాద్రేః పురోభాగే స్వా
మిపుష్కరిణీతటే ॥ ౨౮ ॥ దేవతాభిస్సమాసీనం ధ్యాయన్తం పురుషో
త్తమమ్ । తం దృష్ట్వా విస్మితాస్సర్వే హ్యగస్త్యప్రముఖా ద్విజాః ॥ ౨౯ ॥

కాబేరీందిశమాజగ్ముర్ద్రష్టుకామాజనార్దనమ్ । తత్రాపశ్యన్ద్విజవరా
న్సప్తద్వీపనివాసినః ॥ ౩౦ ॥ రాజ్ఞోమునిగణాంశ్చైవభూసురాన్వేదవా
దినః । భూలోకవాసినశ్చైవమనుజాన్మనుజేశ్వర ॥ ౩౧ ॥ ముదమా
పుర్మహాత్మానోమునయశ్శుద్ధబుద్ధయః । స్తువన్తినృత్యన్తినమన్తికేచిదా
నన్దజాశ్రూణిసృజన్తికేచిత్ ॥ ౩౨ ॥ అప్లుత్యచాప్లుత్యనదన్తికేచిద్గా
యన్తిగీతంపరితోమహాన్తః । రాత్ర్యంశశీదేహభృతాంచచక్షుర్దినా
న్తర్హానోదినకృద్దివాచ ॥ ౩౩ ॥ ఏకోఽపివిష్ణుర్బహుధావిభిన్నోధాతాజ
నానాందివిదేవతానామ్ । కృపానిధిస్తత్రబభూవలక్ష్మ్యాస్సర్వస్యలోకస్య
హితాయనూనం ॥ ౩౪ ॥ వన్యైఃపుష్పఫలైఃకేచిత్స్తోత్రైశ్చవివిధైర్జ
పైః । వేదపారాయణైఃకేచిత్పూజయన్తిజనార్దనం ॥ ౩౫ ॥ ధూపదీ
పైర్గన్ధమాల్యైరన్యైస్సామాదికీర్తనైః । దీప్తహాటకకుమ్భైశ్చతోరణై
ర్ధ్వజరాశిభిః ॥ ౩౬ ॥ విచిత్రకుసుమైఃకేచిత్పూజయన్తిజనార్దనమ్ । తు
లసీమఞ్జరీభిశ్చకరవీరైశ్చజాతిభిః ॥ ౩౭ ॥ మల్లికాకేతకీపుష్పైశ్చమ్ప
కైఃపూజయన్తితే । భూసురాఋషయశ్చైవకలశైఃపరిపూరితైః ॥ ౩౮ ॥
పుణ్యోదకైర్మన్త్రపూతైఃకమణ్డలుగతైశ్శుభైః । పత్రకుమ్భాహృతైఃకే
చిత్పూజయన్తిజనార్దనమ్ ॥ ౩౯ ॥ పత్రశాకైర్మూలఫలైర్నైవేద్యంక
ల్పయన్తిచ । శుద్ధోదకైర్మన్త్రపుష్పైర్ధ్యానైస్స్తోత్రజపైఃపరే ॥ ౪౦ ॥ ఏవం
తేషాంతుపూజాభిఃపూజితోమధుసూదనః । ఆస్తేతత్రజగన్నాథస్స్వా
మిపుష్కరిణీతటే ॥ ౪౧ ॥ హరేమురారేపురుషోత్తమేతివదన్తికేచిత్ప
రిరమ్భయన్తి । తూష్ణీంతుతిష్ఠన్తిహసన్తికేచిద్ధ్యాయన్తికేచిత్కలశం
వహన్తి ॥ ౪౨ ॥ పూర్ణంమురారేరభిషేకహేతోఃపుష్పాణిసౌరభ్యయు
తానిగన్ధాన్ । కర్పూరకస్తూరిసమగ్రమేళానాదాయసర్వేవృషభాద్రి
నాథమ్ ॥ ౪౩ ॥ తేమార్గమాణావిచరన్తితత్రదేవామనుష్యాఅపియోగిన

శ్రీభగవదావిర్భావవర్ణనమ్.

శ్చ ॥ భీష్మః ॥ ఏవంకృత్యేషుదేవేషుఋషిగన్ధర్వకోటిషు ॥ ౪౪ ॥ పుష్ప
వృష్టిఃపపాతాఽశు పర్వతోపరిసర్వతః । భేరీమృదఙ్గపటహైర్నిస్సాణై
ర్దైవైశ్చడిణ్డిమైః ॥ ౪౫ ॥ శఙ్ఖకాహళసన్నాదైస్సుఝుఙ్కలంసమజాయ
త । తస్మిన్నవసరేవిష్ణుఃప్రాదురాసీత్సరస్తటే ॥ ౪౬ ॥ మేరుమన్దర

సఙ్కటైర్జామ్బూనదపరిష్కృతైః । నానారత్నచిత్రైర్దివ్యైర్విమానైరుపశోభితః ॥ ౪౭ ॥ కోటిసూర్యప్రతీకాశశ్చన్ద్రకోటిసుశీతలః । స్వర్లోకాదభ్యాయిపర్యన్తం ప్రాదురాసీచ్ఛ్రియఃపతిః ॥ ౪౮ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరే రవిమణ్డలసన్నిభే । విమానే సేవితో దేవైః శ్రీనివాసోఽవసత్ప్రభుః ॥ ౪౯ ॥ బ్రహ్మశివశ్చన్ద్రదివాకరాసనేన్ద్రాయమాగ్నిధనరాట్చపాశీ । రక్షోఽనిలోఽసావసవశ్చదస్రా విరిఞ్చికోటీగణదేవతాశ్చ ॥ ౫౦ ॥ పితా పితౄణాం జనకస్సురాణాం మాతా శిశూనాం మహతాం మహాత్మా । పతిః ప్రియాణాం తరణిర్జనానాం నిధిః కృశానామివ నిర్ధనానామ్ ॥ ౫౧ ॥ ఆవిర్బభూవాత్రమహోజ్జ్వలాఙ్గః ప్రియాయుతశ్శ్రీవృషభాద్రినాథః । ప్రసన్నమూర్తిర్జగదేకబన్ధుః ప్రసన్నధామాఽథ జగన్నివాసః ॥ ౫౨ ॥ త

శ్రీనివాససేవార్థం శ్రీభీష్మకృతయుధిష్ఠిరప్రేరణమ్.

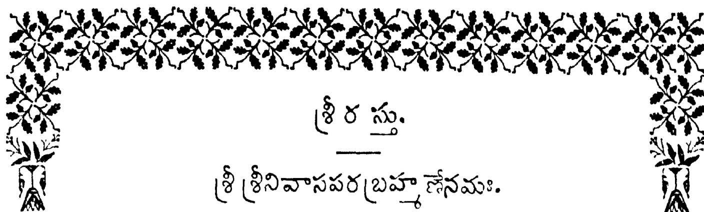
స్మాత్పూజయితుం రాజన్ శ్రీనివాసం జగద్గురుమ్ । గచ్ఛ సామ్యసదానన్దం భుక్తిముక్తిఫలప్రదం ॥ ౫౩ ॥ మహాపాతకయుక్తో వా యుక్తో వా సర్వపాతకైః ॥ యస్య స్మరణమాత్రేణ నరః పాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ౫౪ ॥ శ్రీనివాసస్య సేవార్థం యో వా కో వా వ్రజేద్యది । తస్యైవ వంశజాస్సర్వే స్తు[illegible] యః ॥ ౫౫ ॥ యానిక్షేత్రాణి పుణ్యాని తీర్థాన్యాయతనాని చ । తాని సర్వాణి సేవన్తే శ్రీనివాసం జగన్మయమ్ ॥ ౫౬ ॥ ఇదం యే పుణ్యమాఖ్యానం శృణ్వన్తి శ్రద్ధయా నరాః । తేషాం ముక్తిః కరస్థైవ

గతానాం కిముతైర్భవమ్ ॥ ౫౭ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీ శేషధర్మే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యకథనం నామాఽష్టచత్వారింశోధ్యాయః.

ఇతి శ్రీ మహాభారతే హరివంశే - ఆశ్చర్యపర్వణి శేషధర్మే - అష్టచత్వారింశాధ్యాయాత్మకశ్శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య పరోభాగస్సమాప్తిమగమత్.

శ్రీశేషధర్మాన్తర్గత శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య సముదితాధ్యాయసఙ్ఖ్యా - ౧.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రియై శ్రీపద్మావత్యైనమః.

శ్రీమతే విష్వక్సేనాయ నమః.

అథ శ్రీ బ్రహ్మాణ్డపురాణాన్తర్గత

శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

{ శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్॥ }

భృగునారదసంవాదాత్మకసూతోక్త శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యమ్.

ఋషయః ॥ కథితానిమహాభాగ పుణ్యక్షేత్రాణ్యనేకశః । ప్రశస్తానిచతీర్థాని తానితానిమహీతలే ॥ ౧ ॥ తేభ్యోఽధికతమం క్షేత్రం తీర్థం పాపవినాశనమ్।యచ్చాస్తితాదృశంతీర్థంతన్నోబ్రూహిసునిశ్చితమ్॥ ౨॥ యస్మిన్వసతిసర్వాత్మా మాధవోభక్తవత్సలః । విహరన్ముదితోనిత్యం శ్రియాభూమ్యాచనీళయా ॥ 3 ॥ యస్మింశ్చవసతింప్రాప్తో దుస్తరంభవసాగరమ్ । సుఖేనజన్తుస్తరతి ప్రాప్తవిత్తశ్చంయథా । ౪ ॥ తస్యక్షేత్రస్యమాహాత్మ్యం విస్తరాద్వక్తుమర్హసి।నచతేఽవిదితంకిఞ్చిత్పశ్యామోభువనత్రయే ॥ ౫ ॥ శ్రీసూతః ॥ స్మారితోఽస్మిమహాభాగాస్సమ్ప్రీతంవచనేనవః । కథయిష్యామిమునయ శ్శృణుతైకాగ్రమానసాః ॥ ౬॥ అముమేవాధికృత్యార్థం పురానారాయణాత్మకమ్।అపృచ్ఛన్మునిశార్దూలం వ్యాసంసత్యవతీసుతమ్ ॥ ౭ ॥ అథపృష్టోమయాప్రాహ వ్యాసస్సత్యవతీసుతః ॥ శ్రీవేదవ్యాసః ॥ శృణుసూతపురావృత్తమాఖ్యానంకథయా

మితే ॥ ౮ ॥ కదాచిత్పర్యటన్భూమిం నారదోమునిసత్తమః । ఆజగా
మాశ్రమంపుణ్యం భృగోర్ముదితమానసః ॥ ౯ ॥ శారదాభ్రనిభశ్శ్రీమా
న్వీణాంచమహతీందధత్ । ఉదతిష్ఠద్భృగుశ్శిష్యై ర్దృష్ట్వాదేవర్షిమాగ
తమ్. ॥ ౧౦ ॥ పూజయిత్వాచతంహృష్టః పాద్యార్ఘ్యాసనవన్దనైః । పృ
ష్ట్వాచకుశలంభూయః పప్రచ్ఛమునిపుఙ్గవమ్ ॥ ౧౧ ॥ భృగుః ॥ జగత్ప
ర్యటితంసర్వం భగవన్నారదత్వయా । తేనజానాసిజగతాం వృత్తాన్తమ
ఖిలంమునే ॥ ౧౨ ॥ క్షేత్రాణామధికంక్షేత్రం తీర్థానాంతీర్థముత్తమమ్।
యద్యస్తిభువివిప్రేన్ద్ర తన్మేబ్రూహితపోనిధే ॥ ౧౩ ॥ ఆస్తేవిష్ణురచి
న్త్యాత్మా విహరన్రమయాసహ । యత్రసాక్షాత్కృతోదేవో వరదస్స
ర్వదేహినామ్ ॥ ౧౪ ॥ తపాంసియత్రసిధ్యన్తి నచిరేణతపస్వినామ్ । య
స్మింశ్చనివసన్జన్తు రఞ్జసామోక్షమాప్నుయాత్ । ౧౫ ॥ ఏతదాచక్ష్వ
భగవన్విస్తరేణతపోనిధే। జ్ఞాతుమర్థమిమంబ్రహ్మన్నత్వదన్యోఽస్తిభూ

వేఙ్కటాచలస్యానేకనామానువర్ణనపూర్వకమాహాత్మ్యకథనమ్.

తలే ॥ ౧౬ ॥ శ్రీనారదః ॥ శృణుష్వైకమనాబ్రహ్మన్మత్తఃకథయతోమునే।
క్షేత్రాణాంక్షేత్రముత్కృష్టం తీర్థానాంతీర్థముత్తమమ్ ॥ ౧౭ ॥ శ్రీవేఙ్క
టగిరిర్నామ క్షేత్రంపుణ్యంమహీతలే । సర్వపాపప్రశమనం సర్వపుణ్య
వివర్ధనమ్ ॥ ౧౮ ॥ వక్తుంనతస్యమాహాత్మ్యం బ్రహ్మణాఽపిసురైరపి।శక్య
తేవాతథాస్తోతుం మనసాపిమహామునే ॥ ౧౯ ॥ ఆరాధ్యస్సర్వదేవానాం
మాధవోభక్తవత్సలః । విహాయస్వంపరంధామ రమతేరమయాసహ॥
అఞ్జనాద్రిర్వృషాద్రిశ్చ శేషాద్రిర్గరుడాచలః ॥ ౨౦ ॥ తీర్థాద్రిశ్శ్రీనివాసా
ద్రిశ్చిన్తామణిగిరిస్తథా। వృషభాద్రిర్వరాహాద్రి ర్జ్ఞానాద్రిఃకనకాచలః॥
ఆనన్దాద్రిశ్చనీలాద్రి స్సుమేరుశిఖరాచలః। వైకుణ్ఠాద్రిఃపుష్కరాద్రిరితినా
మానివింశతిః ॥ ౨౨ ॥ బ్రాహ్మణఃక్షత్రియోవైశ్య శ్శూద్రశ్చేతరజా
తయః । తన్నామానిపఠేయుర్యే ముచ్యన్తేతేఽఘబన్ధనాత్ ॥ ౨౩॥ వేఙ్క
టాద్రిసమంస్థానం బ్రహ్మాణ్డేనాస్తికిఞ్చన । వేఙ్కటేశసమోదేవో నభూ
తోనభవిష్యతి ॥ ౨౪ ॥ తస్మిన్బహూనితీర్థాని సురసిద్ధనిషేవితే।రమ్యాణి
సన్తిశతశ స్సర్వాఘౌఘహరాణ్యపి ॥ ౨౫ ॥ సర్వతీర్థాతిశాయీని స
ర్వాశ్చర్యకరాణిచ । సర్వసిద్ధ్యనుకారీణి సర్వమఙ్గళదాన్యపి ॥ ౨౬ ॥

స్వామిపుష్కరిణీనామ సరసీరాజతేశుభా । యస్యాస్తీరేఽరవిన్దాక్షో వసతిప్రీతమానసః ॥ ౨౭ ॥ భృగుః ॥ తస్మిన్గిరౌశ్రియాసార్థం హిత్వా వైకుణ్ఠముత్తమమ్ । కిమర్థంవసతిబ్రహ్మన్నాస్తేనారాయణస్స్వయ

నారదకృతక్షీరాబ్ధివాసిభగవద్వర్ణనమ్.

మ్॥ ౨౮ ॥ శ్రీనారదః ॥ కథయిష్యామి తేసర్వం వైకుణ్ఠోయేనహేతునా। తస్మిన్గిరివరేరమ్యే చిరమాస్తేశ్రియాసహ ॥ ౨౯ ॥ నారాయణమహంద్రష్టుం కదాచిత్క్షీరసాగరమ్ । గతవాంస్తత్రచాఽద్రాక్షం శ్వేతద్వీపంమహోచ్ఛ్రితమ్ ॥ ౩౦ ॥ తత్రకల్పద్రుమవనే శాతకుమ్భమయంగృహమ్ । నానారత్నసమాకీర్ణ మనేకస్తమ్భశోభితమ్ ॥ ౩౧ ॥ సహస్రార్కప్రతీకాశం దీప్యమానమివశ్రియా । దుష్ప్రాపమమరేన్ద్రైశ్చ సుప్రాపంకృతభక్తిభిః ॥ ౩౨ ॥ తత్రాపశ్యంసభాన్దివ్యాం దేవదేవస్యశార్ఙ్గిణః। అనన్తవిహగాధీశసేనాన్యాద్యైరధిష్ఠితామ్ ॥ ౩౩ ॥ తత్రాపశ్యంహృషీకేశం సర్వలోకైకకారణమ్ । సర్వైశ్వర్యమయందేవం శయానంశేషతల్పకే ॥ ౩౪ ॥ ద్విలక్షయోజనోపేతవిగ్రహంకామరూపిణమ్ । రజతాచలసంలీన నీలజీమూతసన్నిభమ్ ॥ ౩౫ ॥ పుణ్డరీకవిశాలాక్షం పురాణపురుషంశుభమ్ । తథాసర్వావినీతానాం శాసితారంసురోత్తమమ్॥ సంవాహ్యమానచరణం శ్రియాభూమ్యాచసాదరమ్। శ్రీవత్సాఙ్కముదారాఙ్గం శతపత్రనిభాననమ్ ॥ ౩౭ ॥ యుగపన్నిర్గతాదిత్యసహస్రసదృశద్యుతిమ్ । శఙ్ఖచక్రధరన్దేవం జ్వలచ్చఞ్చలకుణ్డలమ్ ॥ ౩౮ ॥ వైజయన్త్యాచవిపులే విభూషితమురస్థలే। సౌదామినీశతాధిక్యజ్వలత్పీతామ్బరోజ్జ్వలమ్ ॥ ౩౯ ॥ లావణ్యామృతసన్దోహం భవసన్తాపనాశకమ్ । యుగాన్తార్కసహస్రాభమకుటోజ్జ్వలమస్తకమ్ ॥ ౪౦ ॥ అచలన్మేఘసఙ్కాశమతీవప్రియదర్శనమ్ । కర్ణభూషోజ్జ్వలందీప్తకణ్ఠికాద్యోతికౌస్తుభమ్ ॥ అర్కాభమణిరత్నాద్యైర్జ్వలచ్చఞ్చలకుణ్డలమ్। అత్యుజ్జ్వలితహారఞ్చ వనమాలావిభూషితమ్॥౪౨॥స్ఫురతా బ్రహ్మసూత్రేణ ప్రోద్భాసితభుజాన్తరమ్। అనేకసూర్యసఙ్కాశకేయూరమణికాన్తికమ్॥౪౩॥ మణికాఞ్చనముక్తాఢ్యైః కటకైరుపశోభితమ్ । అఙ్గుళ్యాభరణైస్స్వర్ణైర్వరత్నైరలఙ్కృతమ్ ॥ ౪౪ ॥ కర్పూరగన్ధితాస్యాబ్జం సురక్తాధరపల్లవమ్ । తటి

చ్ఛతసహస్రాభపీతనిర్మలవాససమ్ ॥ ౪౫ ॥ నూపురైః కటిసూత్రేణ తటిన్మాలాఽఽయుతోపమమ్ । బాలసూర్యసహస్రాభనాభిపఙ్కజమద్భుతమ్ ॥ ౪౬ ॥ మార్కణ్డేయభరద్వాజపుణ్డరీకశుకాదిభిః । యాజ్ఞవల్క్యవ్యాసకీషాద్యై రన్యైశ్చమునిపుఙ్గవైః ॥ ౪౭ ॥ చతుర్భుజైస్స్వసారూప్యైశ్శఙ్ఖచక్రగదాధరైః । ప్రహ్లాదప్రముఖైర్భక్తై స్స్తూయమానమనేకశః ॥ ౪౮ ॥ సనన్దసనకాద్యైశ్చ యోగిముఖ్యైరభిష్టుతమ్ । భుక్తిముక్తిప్రదంనృణాం సర్వాభీష్టప్రదాయినమ్ ॥ ౪౯ ॥ సేవితంవిధిరుద్రాద్యైర్దిక్పాలైశ్చభయాన్వితైః । ప్రణమ్యశిరసాదేవం స్తుత్వాస్తుతిభిరీ

నారదప్రీతిధరాతలవిజిహీర్షుభగవదుక్తిః.

శ్వరమ్ ॥ ౫౦ ॥ భక్త్యాచావనతోభూత్వా కృతాఞ్జలిరహంస్థితః । స్వాగతంచైనపృష్ట్వామాం బహుమేనేగదాధరః ॥ ౫౧ ॥ దేవదేవోఽథమాం వీక్ష్య పౌత్రస్నేహాతిశీతలైః । వీక్షణైర్హ్లాదయన్నిత్థం బభాషేమధుసూదనః ॥ ౫౨ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ నారదశ్రూయతాంవత్స త్వయాదృష్టంజగత్త్రియమ్ । బ్రహ్మలోకేఽత్రవావాసో మమదేశేభవేదిహ ॥ ౫౩ ॥ విహారయోగ్యశ్చతథా విశ్రమస్థానముత్తమమ్ । కథయత్వంమహాభాగ య

నారదకృతభగవత్క్రీడార్హదేశప్రకాశనమ్.

ద్యస్తిభువితాదృశమ్ ॥ ౫౪ ॥ శ్రీనారదః ॥ నత్వయాఽవిదితంకిఞ్చిత్త్రిషులోకేషువిద్యతే । తథాఽప్యయంతవప్రశ్నో మయిస్నేహవశాత్ప్రభో ॥ త్వద్విహారోచితంస్థానం రమణీయంవిలోక్యతే । ఆశ్చర్యప్రభవంస్థానం తత్సమంనాస్తిభూతలే ॥ ౫౬ ॥ తవపాదప్రభూతాయా గఙ్గాయాశ్చైవదక్షిణే । దిగ్భాగేదణ్డకారణ్యే ద్విశతైర్యోజనైర్మితే ॥ ౫౭ ॥ దక్షిణామ్బునిధేశ్చాపి దక్షిణేతరభాగకే । పూర్వాబ్ధేఃపశ్చిమేభాగే పఞ్చభిర్యోజనైర్మితే ॥ ౫౮ ॥ రమణీయమిదంస్థానం క్రీడాయోగ్యంవిభోతవ । తత్రత్యాశ్చజనాస్సర్వే తపస్స్వాధ్యాయవర్జితాః ॥ ౫౯ ॥ ఆధివ్యాధిహతాశ్చైవ పశ్యన్తిశరణంనచ । అనుగ్రహాయవై తేషాం స్థాతవ్యంభవతాహరే ॥ ౬౦ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ చోళరాజసుతఃకశ్చి త్కలౌఖలుభవి

ష్యతి । చక్రవర్తితిమద్భక్తస్తత్రమామర్చయిష్యతి ॥ ౭౧ ॥ అనుగ్ర
హాయతస్యాపి తత్రస్థాస్యామ్యహంమునే ॥ ౭౪ ॥ ... *
ఇతి శ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణే తీర్థఖణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే భగవన్నారద
సంవాదే శ్రీవేఙ్కటాచలమహిమానువర్ణనంనామ ప్రథమోధ్యాయః.

అనన్తస్యభగవత్క్రీడాద్రిత్వప్రాప్తిః.

అథాహభగవాఞ్ఛేష మహాకాయపురతస్థితమ్ । మేఘగమ్భీ
రయావాచా హర్షోత్ఫుల్లవిలోచనః ॥ ౧ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అనన్తమత్ప్రి
యోలోకేనత్వదన్యోఽస్తికశ్చన। తస్మాత్సమప్రియంకిఞ్చిత్కర్తవ్యంభవ
తాఽనఘ ॥ ౨ ॥ శ్రుతంహిభవతాసర్వం నారదోదీరితంవచః । క్రీడా
సముచితేదేశే వస్తవ్యమితిమేమతిః ॥ ౩ ॥ తత్రభూత్వాగిరివరో భ
వాన్వసతుభూతలే । త్వత్పృష్ఠమణ్డలభువి స్థాతవ్యంరమయాసహ ॥ ౪ ॥
శేషః ॥ అనన్తోఽహంమహాదేవ స్థాస్యామిగిరిరూపధృత్ । భవాంస్తురమ
యాసార్థం మమసానుషురంస్యతామ్ ॥ ౫ ॥ గఙ్గాద్యాస్సరితఃపుణ్యా
స్తీర్థానిచసరాంసిచ । వసన్తుసర్వదాతత్ర మమోపరితవాజ్ఞయా ॥ ౬॥
మమోపరిప్రభూతానాం జఙ్గమస్థావరాత్మనామ్ । యద్యదిష్టంహితత్స
ర్వం తవానుగ్రహహేతునా ॥ ౭ ॥ అస్త్వితిప్రార్థయామాస శేషస్స
ర్వహితాయవై ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ సిద్ధస్త్వేవంఫణీన్ద్రాఽద్య భవతాయో
వరోవృతః ॥ ౮ ॥ తపాంసితత్రసిద్ధ్యన్తు నిర్విఘ్నానితపస్వినామ్ । అహం
హిసర్వజన్తూనాం దృష్టిగోచరతాంగతః ॥ ౯ ॥ వసిష్యామిశ్రియాసా

భగవతోలక్ష్మ్యాదిమహిషీపరిజనైస్సహక్రీడాచలగమనమ్.

ర్థం దదదిష్టానిదేహినామ్। ఇత్యుక్త్వాఽథశ్రియంప్రాహ భగవాన్పార్శ్వవ
ర్తినీమ్ ॥ ౧౦ ॥ భూమింనీళాంతథాదేవీం ప్రసన్నవదనామ్బుజామ్ ॥ శ్రీ
భగవాన్ ॥ సఖీభిస్సహితాయూయం సహాగచ్ఛతతత్రవై ॥ ౧౧ ॥ విహార
యోగ్యోదేశోఽయం నిర్దిష్టోమునినాఽమునా । ఇత్యుక్త్వాభగవాన్ప్రా
హ సేనాపతిమరిన్దమమ్ ॥ ౧౨ ॥ త్వదీయానుచరైస్సార్థం సర్వైఃపారి
షదైర్యుతః । బ్రహ్మాద్యైస్త్రిదశైస్సార్థం యక్షరక్షోగణాన్వితైః ॥ ౧౩ ॥
సిద్ధవిద్యాధరైశ్చాపి కిన్నరైశ్చమహోరగైః । ఋషిసఙ్ఘైర్యుతశ్శీఘ్రం

యాహి శేషాచలం ప్రతి ॥ ౧౪ ॥ వస్తవ్యం తత్ర హి మయా రమయా సహితేన వై । అనుగ్రహాయ సాధూనాం నిత్యం చ ప్రయతాత్మనామ్ ॥ ౧౫ ॥ ఇత్యుక్త్వా భగవాన్దేవ శ్శ్రియా భూమ్యా చ నీళయా । వినతాసుతమా

అద్రిరూపధార్యనన్తస్య శిరఃపుచ్ఛప్రదేశవర్ణనమ్.

రూఢో యయౌ స హి మహీధరమ్ ॥ ౧౬ ॥ భృగుః ॥ శేషః కథం గిరివరో బభూవ స మహావపుః । కుత్ర పుచ్ఛప్రదేశోఽస్య శిరః పక్షభువౌ తథా ॥ ౧౭ ॥ నారదః ॥ తస్య దక్షిణకైలాసనామకం స్థానముత్తమమ్ । కాళహస్తీతి విఖ్యాతం శిరోదేశః ప్రకీర్తితః ॥ ౧౮ ॥ శివస్య శివదః పుణ్య శ్శిరోదేశో విలోక్యతే । పుచ్ఛస్తూత్తరతః ప్రోక్తో మహాత్మోఽస్య మహీభృతః ॥ ౧౯ ॥ ప్రసిద్ధః పుచ్ఛదేశోఽయం శ్రీశైల ఇతి విశ్రుతః । శ్రీశైలస్య ప్రదేశేఽస్మిన్నీలకణ్ఠా

వ్యాఘ్రపాదవృత్తాన్తః.

శ్రమే శుభే ॥ ౨౦ ॥ వ్యాఘ్రపాదాభిధః కశ్చిత్తపస్వీ నియతేన్ద్రియః । చిరకాలం తపస్తప్త్వా నీలకణ్ఠముమాపతిమ్ ॥ ౨౧ ॥ తోషయామాస నియమైస్సమగ్రం తం తపోనిధిః । అథ కేనాపి కాలేన నీలకణ్ఠో మహాద్యుతిః ॥ ౨౨ ॥ పరితుష్టః ప్రాదురభూద్దాస్యన్వరమభీప్సితమ్ । ఆలిఙ్గితో గిరిజయా గాఢమాశ్రితపార్శ్వయా ॥ ౨౩ ॥ కైలాసగౌరమారుహ్య వృషం గగనచారిణమ్ । ప్రమథాద్యైః పరివృతో గణైస్సుస్మితమానసైః ॥ ౨౪ ॥ కపర్దవిలసత్సిద్ధసిన్ధువీచిభిరాకులైః । సిద్ధగన్ధర్వయక్షాద్యైః సన్నగైః పరివారితః ॥ భక్తానుకమ్పాం పరమాం భృశమావేదయన్నివ । వ్యాఘ్రపాదః ప్రణమ్యైనం భక్త్యా పరమయాఽన్వితః ॥ ౨౬ ॥ స్తుతిభిః పరితుష్టావ పుష్కలాభిః పునః పునః ॥ వ్యాఘ్రపాదః ॥ భగవన్కరుణాసార సర్వలోకైకకారణ ॥ ౨౭ ॥ ప్రసీద త్వం ప్రసన్నార్తిఘ్న విశ్వాకారవృషధ్వజ ॥ ౨౭౪ ॥ రథ్యా వేదాస్త్రిపురదహనే వేదవక్త్రా చ వేధా స్సూతో యస్య స్వయముపగతౌ పుష్పవన్తౌ రథాఙ్గే ॥ చాపో మేరుస్త్రిపురవసతిర్వాసుకి శ్చాపమౌర్వీ బాణో విష్ణుస్త్రిపురశవపుషే కుర్మహే తే నమస్యామ్ ॥ ౨౮౪ ॥ స్తుత్వైవం పరయా భక్త్యా వ్యాఘ్రపాదస్తపోనిధిః ॥ ౨౯ ॥ తూష్ణీం బభూవ పురతో మస్తకే విహితాఞ్జలిః । వ్యాఘ్రపాదం తపోనిష్ఠం శాన్తం ధర్మపరాయణమ్ ॥ ౩౦ ॥ నీలకణ్ఠస్సమాహూయ ప్రహసన్నిదమబ్రవీత్ ॥ నీలకణ్ఠః ॥ తపసా పరితుష్టోఽస్మి కృతే

నానేనసువ్రత ॥ ౩౧ ॥ వరంవరయభద్రన్తే వరదోహమిహాగతః ॥ వ్యాఘ్రపాదః ॥ ఆశ్రమేఽస్మిన్మహాదేవ వస్తవ్యంభవతాసదా॥౩౨॥భవన్నామ్నాసరశ్చేదం ప్రసిద్ధిమధిగచ్ఛతు।అత్రస్నాస్యతియోమర్త్యస్తీర్థేఽస్మిన్సకృదాప్లుతః ॥ ౩౩ ॥ ససిద్ధింయాతుశుద్ధాత్మా పుమర్థానామభీప్సయా॥ నీలకణ్ఠః॥ తథైవాస్త్వితితంప్రోక్త్వా తత్రాస్తేచన్ద్రశేఖరః ॥౩౪॥ చిరఙ్గిరి

అద్రిరూపధార్యనన్తస్యపక్షప్రదేశవర్ణనమ్.

జయాసార్థం వరదస్సర్వదేహినామ్ । అథపక్షప్రదేశోఽస్య హ్యాహోబిలమితిస్మృతః ॥ ౩౫ ॥ పరంస్థానంన్నృసింహస్య సర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్।హిరణ్యకశిపుంహన్తుం బ్రహ్మరుద్రపురస్కృతః ॥౩౬॥ ప్రహ్లాదానుగ్రహార్థాయ హ్యావతీర్ణోఽత్రవర్తతే। నతత్సమంభువిస్థాన మస్తిలోకత్రయేపివా॥ అమృతత్వమవాప్నోతి జన్తుర్దర్శనమాత్రతః । తస్మిన్నేకదినంవాపి యోవాసమధిగచ్ఛతి ॥ ౩౭ ॥ సర్వపాపవినిర్ముక్తో విష్ణులోకేమహీయతే।

క్రీడాద్రిత్వాపన్నానన్తస్యఫణామణివర్ణనమ్.

ఫణామణిప్రదేశోఽయం వేఙ్కటాద్రిరితిస్మృతః ॥ ౩౮ ॥ శేషాద్రిర్వృషభాద్రిశ్చ నారాయణగిరిస్తథా । నచాస్యమహిమాశక్యో వక్తుంవర్షశతైరపి ॥ ౪౦ ॥ బ్రహ్మరుద్రపురోగైశ్చ సనకాద్యైశ్చయోగిభిః । అగస్త్యాద్యామునివరా స్తపస్సిద్ధ్యపేక్షయా ॥ ౪౧ ॥ తపాంసిసుచిరన్తేపుస్తన్నిర్ఝరసమాప్లుతాః।విష్ణోరపరదేహత్వా దాక్రామన్నపదైర్గిరిమ్॥ నారాయణాంశసమ్భూత శ్శేషోఽహిర్గిరిరూపధృత్ । తస్యోపరిప్రభూతాస్తే తృణగుల్మలతాదయః ॥ ౪౩ ॥ తేహిస్థావరరూపేణ వసన్తోయోగిపూరుషాః । బ్రహ్మరుద్రాదిదేవోభ్యో యోగినోఽమితతేజసః ॥ ౪౪ ॥ సర్వదాయక్షగన్ధర్వసిద్ధకిన్నరచారణైః । విద్యాధరగణైశ్చాపి మహోరగగణైస్తథా ॥ ౪౫ ॥ ఋషిభిర్దేవబృన్దైశ్చ సేవాఽవసరకాఙ్క్షిభిః । సేవ్యతేఽహర్నిశంప్రీత్యా మహాగిరివరోహ్యయమ్ ॥ ౪౬ ॥ ... *

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణే తీర్థఖణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేభృగునారదసంవాదే శ్రీవేఙ్కటాచలవిస్తారవర్ణనంనామద్వితీయోధ్యాయః.

భగవత్క్రీడాచలవర్ణనమ్.

భృగుః ॥ శ్రీవేఙ్కటగిరిం ప్రాప్య భగవాన్పురుషోత్తమః । ఆవాసమకరోత్తత్ర తతః కిమకరోత్స్వయమ్ ॥ ౧ ॥ ఉదన్తమిమమాచక్ష్వ విస్తరేణైవ నారద । నత్వదన్యోఽస్తి విప్రేన్ద్ర రహస్యానాం హి వేదితా ॥ ౨ ॥ శ్రీనారదః ॥ ఇదం రహస్యం వక్ష్యేఽద్య విస్తరేణైవ తే భృగో । నత్వదన్యోఽస్తి విప్రేన్ద్ర కథాయాం శ్రవణే యతః ॥ 3 ॥ యదైవ రమయా సార్ధమనాదిః పురుషోత్తమః । అవతీర్ణో గిరివరం నానాధాతువిభూషితమ్ ॥ గిరినిర్ఝరసంయుక్తం నదీప్రస్రవణైర్యుతమ్ । వివిధైర్వృక్షషణ్డైశ్చ పుష్పితైరుపశోభితమ్ ॥ ౪ ॥ మాలతీకున్దకుటజైస్సిన్ధువారైః కురణ్టకైః । కదమ్బైర్జనవంశైశ్చ చన్దనైః పనసైస్తథా ॥ ౬ ॥ అశోకవకులైర్గుఞ్జైస్తమాలైస్సమలఙ్కృతమ్ । నానావిహగసఙ్ఘుష్టం మయూరారావనాదితమ్ ॥ ౭ ॥ తుష్టపుష్టమృగాకీర్ణం సింహశార్దూలశోభితమ్ । విగళన్మదధారైశ్చ గజసఙ్ఘైస్సుశోభితమ్ ॥ ౮ ॥ గోలాఙ్గూలగణైశ్చాపి వానరైర్వనగణ్డకైః । క్రీడావిలాసనిరతైర్మృగపక్షిభిరావృతమ్ ॥ ౯ ॥ నానారత్నసమాకీర్ణం సానుభిర్భూషితం గిరిమ్ । బ్రహ్మణా చ సమాదిష్టో

నారాయణాఖ్యవిప్రవృత్తాన్తః.

నారాయణాదిప్రభుస్తదా ॥ ౧౦ ॥ నారాయణాఖ్యో విప్రేన్ద్రో గిరావస్మిన్మహోత్తమే । స్వామిపుష్కరిణీతీరే సురసిద్ధనిషేవితే ॥ ౧౧ ॥ ఇన్ద్రియాణి నియమ్యాసౌ తత్రాస్థితో యోగభావనామ్ । నారాయణం త్రిజగతాం మధ్యశంభక్తవత్సలమ్ ॥ ౧౨ ॥ శ్రీభూమినీళాసహితం ధ్యాయన్హృది సుభాస్వరమ్ । నాసాగ్రన్యస్తనయనో విశుద్ధాత్మా చిరన్ద్విజః ॥ ౧౩ ॥ తపశ్చచార ధర్మాత్మా దుశ్చరం దుష్టమానసైః । విశుద్ధాత్మని విప్రేన్ద్రే తపస్యతి చిరం తదా ॥ ౧౪ ॥ ఫలన్తి వివిధా వృక్షాస్తత్రత్యాస్సమయం వినా । సత్త్వేషు బలవత్స్వేవం బహాధ్యైన్నైవ దుర్బలమ్ ॥

నారాయణాఖ్యవిప్రతపస్తుష్టభగవదావిర్భావః.

తపస్యతి ద్విజేశాన్తే శాన్తం సర్వమభూద్వనమ్ । అథాఽస్మిన్నన్తరే తస్య తపసా పరితోషితః ॥ ౧౬ ॥ వాసుదేవః ప్రాదురభూద్వరదస్సర్వ

దేహినామ్ । వినతాసుతమారూఢస్సుమేరుశిఖరోపమమ్ ॥ ౧౭ ॥ దయితామఙ్కమారోప్యజ్వలత్కాఞ్చనమాలినీమ్ । యుగపత్స్ఫురితానేకతటిత్సదృశవర్చసమ్ ॥ ౧౮ ॥ సహధర్మచరీంవిష్ణోరవతారానుకారిణీమ్ । భక్తానుకమ్పాభరితైరపాఙ్గైశ్శీతలైస్సదా ॥ ౧౯ ॥ ఆహ్లాదయన్తీమసకృజ్జగత్స్థావరజఙ్గమమ్ । పద్మప్రియాంపద్మహస్తాంపద్మాలయనివాసినీమ్ ॥ ౨౦ ॥ ఉన్నిద్రపద్మనయనాంపద్మనాభమనఃప్రియామ్ । నీలజీమూతసఙ్కాశస్స్ఫురత్పీతామ్బరోజ్జ్వలః ॥ ౨౧ ॥ తులసీదామహృద్యేనస్ఫురచ్ఛ్రీవత్సలక్ష్మణా । కౌస్తుభద్యుతిదీప్తేనవపుషాసువిరాజితః ॥ నిబద్ధోదరబన్ధేనతనుమధ్యేనశోభితః । విధాతృగృహనాళీకముకుళోద్భవహేతునా ॥ ౨౩ ॥ నాభిహ్రదేననిమ్నేనగమ్భీరావర్తశోభినా । రమ్భేభహస్తశోభాభ్యాం మూరుభ్యాముపశోభితః ॥ ౨౪ ॥ జఙ్ఘాభ్యాంచారుతూణీరసదృశీభ్యాంవిరాజితః । ప్రసన్నవదనామ్భోజఃపద్మపత్రనిభేక్షణః ॥ ౨౫ ॥ జ్యోతిర్మయేనవపుషాదీప్యమానోఽగ్రతస్స్థితః । అథనారాయణంవిప్రోహర్షపర్యాకులేక్షణః ॥ ౨౬ ॥ సర్వదాఽనన్దసన్దోహనయనాశ్రుసమాప్లుతః । ఆనన్దామృతసారాబ్ధౌమగ్నఃకిఞ్చిన్నబుధ్యతే ॥ ౨౭ ॥ ప్రదక్షిణంతదాకృత్వాభగవన్తందయానిధిమ్ । భక్త్యాపరమయాఽవిష్టోవివేదానన్తరంనసః ॥ ౨౮ ॥ కింకర్తవ్యమజానానోముహూర్తంస్తావ

నారాయణాఖ్యవిప్రకృతభగవత్స్తుతిః.

తిష్ఠతే । అథైనంపరితుష్టావవాగ్భిరగ్ర్యాభిరాకులః ॥ ౨౯ ॥ విప్రః ॥ దేవదేవజగన్నాథప్రసీదపురుషోత్తమ । పరిపాలయమాంభక్తంశరణాగతవత్సల ॥ ౩౦ ॥ కాలాభకరుణాసారకరీన్ద్రవరదప్రభో । అవలోకయమాంనాథశీతలైర్నయనాఞ్చలైః ॥ ౩౧ ॥ త్వమేవధాతాసర్వస్యజగతోఽస్యజగన్మయ । రక్షితాచత్వమేవాస్యసంహర్తాచసురేశ్వర ॥ ౩౨ ॥ ప్రకృతిఃపురుషశ్చైవసర్గకాలేసుసఙ్గతౌ । తవేక్షణవశేనైవసృజతోజగదవ్యయ ॥ ౩౩ ॥ నత్వత్సమోఽస్తిలోకేస్మిన్నాథలోకత్రయేపివా । కుతస్త్వదధికస్తస్మాన్నిస్సమాభ్యధికోభవాన్ ॥ ౩౪ ॥ వేత్తాత్వమసివేద్యఞ్చవేదనోపాయఏవచ । వేదనఞ్చఫలంతస్యత్వాదృతే

నాస్తి కిఞ్చన ॥ ౩౫ ॥ పితా త్వమసి లోకస్య సర్వస్య జగతః పతే । మాతా స్వయం విశాలాక్షీ లక్ష్మీస్త్వదనపాయినీ ॥ ౩౬ ॥ విధాతృప్రముఖా దేవాస్సనకాద్యాశ్చ యోగినః । మహతా తపసా వాపి న త్వాం జానన్తి తత్త్వతః ॥ ౩౭ ॥ న వేదాధ్యయనేన త్వాం న యజ్ఞైర్నియమైరపి ॥ న దానైశ్చ తపోయోగైర్వినా భక్త్యా న దృశ్యసే ॥ ౩౮ ॥ మద్భాగ్యోపచయేన త్వం దృగ్గోచరముపాగతః । నిజరూపఞ్చ దేవేశ ప్రదర్శయ దయానిధే ॥ ౩౯ ॥ ధన్యోఽస్మ్యనుగృహీతోఽస్మి దర్శనేన తవ ప్రభో । చక్షుషోస్సఫలం జన్మ జాతమద్య సురేశ్వర ॥ ౪౦ ॥ న త్వాం పశ్యతి యో మర్త్యో వ్యర్థజన్మా స మే మతః । దర్శనేనైవ మచ్చిత్తమాహ్లాత్యత్యన్తతుల్యతామ్ ॥ ౪౧ ॥ ఏవం స్తువతి విప్రేన్ద్రే భగవాన్ప్రీతమానసః । తమువాచ ప్రసన్నాక్షో మేఘగమ్భీరయా గిరా । ౪౨ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ తపశ్చరసి విప్రేన్ద్ర కిం త్వమత్ర జితేన్ద్రియః । కిమర్థఞ్చ వదాద్య త్వం దా

భగవన్తముద్దిశ్య విప్రకృతసర్వజనదృశ్యత్వాదిప్రార్థనా.

స్యామ్యహమభీప్సితమ్ ॥ ౪౩ ॥ నారాయణః ॥ వరదో యది దేవేశ శ్రీనిధే కరుణానిధే । వృణోమి వరమిష్టం మే శృణుష్వ ప్రీతమానసః ॥ ౪౪ ॥ అహం నారాయణో నామ భవద్దర్శనకాఙ్క్షయా । భువం సర్వాం పరిక్రమ్య నాపశ్యం త్వామహం ప్రభో ॥ ౪౫ ॥ బ్రహ్మాణం తపసాఽఽరాధ్య తన్నిర్దిష్టోఽహమాగతః । స్వామిపుష్కరిణీతీరే తపసాఽఽరాధితో భవాన్ ॥ ౪౬ ॥ తపశ్చరన్వాసామ్యద్య చిరేణ నియతేన్ద్రియః । ఏవం కిల తపశ్చర్తుమశక్యం భువి మానవైః ॥ ౪౭ ॥ తేషామనుగ్రహార్థాయ సర్వప్రత్యక్షగోచరః । సర్వాభీష్టం దదన్నిత్యం స్వామిపుష్కరిణీతటే ॥ ౪౮ ॥ అనన్తవిహగేశానసేనాపతిముఖైస్సదా । సేవ్యమానశ్శ్రియా సార్ధం విహరస్వ సమాధవ ॥ ౪౯ ॥ గిరిశ్చాయం హి మన్నామ్నా ప్రసిద్ధిమధిగచ్ఛతు ॥ శ్రీభగ

భగవత్కృతనారాయణాఖ్యవిప్రప్రార్థనాభ్యుపగమప్రకారః.

వాన్ ॥ తథా భవతు విప్రేన్ద్ర వచనం తవ సువ్రత ॥ ౫౦ ॥ బ్రాహ్మణో యది వా వైశ్యః క్షత్రియశ్శూద్రజోఽపి వా । స పాపో యది వాఽపాపస్స్వామిపుష్కరిణీజలే ॥ ౫౧ ॥ స్నాత్వాఽత్ర వసన్తం మాం యే నమస్యన్తి మానవాః । దదామ్యాకల్పమేవాహం తేషాం వాసం త్రివిష్టపే ॥ ౫౨ ॥

యఃకరోత్యాప్లవం స్వామిసరసీజలమధ్యతః ॥ సోఽతీత్యనిరయంసర్వం బ్రహ్మాభూయాయకల్పతే ॥ ౫౩ ॥ భుక్తిముక్తి ప్రదంన్యాణాంసర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్ । ఇదంస్థానంసరశ్చేదం నాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౫౪ ॥ అద్యప్రభృతిచైవాయంగిరిస్త్వన్నామతస్సదా। నారాయణాచలఇతిప్రసిద్ధోభవతుద్విజ ॥ ౫౫ ॥ ఇతితస్మైవరన్దత్వాస్వసాయుజ్యన్దదౌహరిః ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరే స్వసంకల్పాగతేతతః ॥ ౫౬ ॥ దివ్యేవిమానేసర్వేషాంవిలోచనపథఙ్గతః । శ్రీభూమినీళాసహితశ్శఙ్ఖచక్రగదాధరః ॥ కోటికన్దర్పలావణ్యోనీలజీమూతసన్నిభః । దయాపరవశోనిత్యం వసతిప్రీతమానసః ॥ ౫౭ ॥　...　...　...　*

ఇతిశ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణేతీర్థఖణ్డేభృగునారదసంవాదేశ్రీవేఙ్కటాచల మాహాత్మ్యేభగవదావిర్భావోనామతృతీయోధ్యాయః.

భగవతఃక్రీడాద్రౌలీలార్థమ్మృగయావిహారః.

భృగుః ॥ తతోవాసముపేత్యాథదేవఃకిమకరోత్తతః । విస్తరేణసమాఖ్యాహి పృచ్ఛతోమమసర్వశః ॥ ౧ ॥ నారదః ॥ తతఃకదాచిన్మృగయా విహారాకాఙ్క్షిమానసః । సేనాపతిమువాచేదం ప్రహసన్నివమాధవః ॥ ౨ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ సేనేశవిపినోద్దేశే విహర్తుంమతిరస్తిమే । సింహవ్యాళసహాకీర్ణే మత్తద్విపనిషేవితే ॥ ౩ ॥ సజ్జీభవన్తుసైన్యానినిదేశాద్భవతోఽధునా। చతురఙ్గసమేతానిసమరేష్వజితాన్యలమ్ ॥ ఇత్యుక్త్వాభగవాంస్తూర్ణం నిర్యయౌమృగయామతిః । సేనాపతిముఖాశ్చాపితమేవానుయయుస్తదా ॥ ౫ ॥ అథోత్తరగిరౌరమ్యే విచచారసదైత్యహా । సింహవ్యాళగణాన్విధ్యన్శరైరాశీవిషోపమైః ॥ ౬ ॥ తత్రత్యాశ్శబరాఽధీశా స్సోపహారాస్సమాగతాః । ప్రణమ్యదేవదేవేశ మతిష్ఠన్నప్రమత్తాశయః ॥ ౭ ॥ నిర్దిశ్యమానమార్గస్తుతైస్తైశ్శబరపాలకైః । విచచార

వృషభాఖ్యాసురవృత్తాన్తః.

బహూన్దేశాన్మృగయాకృష్టమానసః॥౮॥తస్మిన్కాలేశివేభక్తోవృషభాఖ్యోమహాసురః ॥ శ్రీశైలాద్దక్షిణేదేశే విచచారమహామనాః ॥ ౯ ॥ తతోగిరివరన్దృష్ట్వా ప్రాదుర్భూతంసువిస్తృతమ్ । విస్మయావిష్టచేతాస్తు

చిన్తయామాస కారణమ్ ॥ ౧౦ ॥ అహో కోఽప్యస్య మాయావీ స్రష్టాఽ
ద్రేరుపరి ధ్రువమ్ । తమన్వేష్టుం యతిష్యామి మాయినం గతభీరహమ్ ॥ ౧౧ ॥
అన్విష్య సహసాఽనేన యోత్స్యామి గతభీరహమ్ । ఇతి సఞ్చిన్త్య తత్రా
యం మృగయన్నపకారిణమ్ ॥ ౧౨ ॥ బలగర్వసమావిష్టస్తత్ర తత్ర చచార

వృషభాసురశబరవేషధారిభగవతోర్యుద్ధప్రకారః.

హ । అథాపశ్యత్స దేవేశం విహరన్తమభీతవత్ ॥ ౧౩ ॥ శార్ఙ్గపాణిం హ
యారూఢం శబరాకృతిధారిణమ్ । తం దృష్ట్వా దైత్యరాట్ క్రుద్ధస్సోఽయమే
వేతి నిశ్చితః ॥ ౧౪ ॥ అభ్యధావత తత్రం తూర్ణం తిష్ఠ తిష్ఠేతి చాబ్రవీత్ । తతస్స
మభవద్యుద్ధం ఘోరరూపం భయానకమ్ ॥ ౧౫ ॥ శబరాధిపతిం దైత్యస్స
మాహూయాశపత్తదా । తతస్స శబరః క్రుద్ధస్సర్వసన్నాహసంయుతః ॥
శ్వగణైస్స్వగణైశ్చైవ బాణైశ్చ నిశితైస్తథా । ప్రాసైః ఖడ్గైర్గదాభిశ్చ శక్తి
శూలపరశ్వధైః ॥ ౧౬ ॥ కున్తైర్ముసలసఙ్ఘైశ్చ వృక్షైః పాషాణరాశిభిః ।
అయుధ్యత తదా తేన ఘోరం యుద్ధమభూద్వనే ॥ ౧౭ ॥ తతస్తాన్ శబ
రాన్ సర్వాన్ స్వనిర్జిత్యాగ్రతః పరమ్ । ఆయాన్తమసురం దృష్ట్వా విష్వక్సేనం
దిదేశ సః ॥ ౧౮ ॥ సోఽపి గన్ధర్వసఙ్ఘైశ్చ సహితః ప్రత్యయుధ్యత । తతస్సుతు
ములం యుద్ధం బభూవ భయదాయకమ్ ॥ ౨౦ ॥ అస్త్రైశ్శస్త్రైర్ఘనాశు
విష్వక్సేనః ప్రతాపవాన్ । దైత్యస్తం దుర్జయం జ్ఞాత్వా మాయావీ చమ
దోధితః ॥ ౨౧ ॥ తతస్స మాయామాస్థాయ దైత్యః పరపురఞ్జయః । అసృ
జద్రాక్షసాన్ఘోరాన్ శతశోఽథ సహస్రశః ॥ ౨౨ ॥ అస్త్రాణ్యపి చ దివ్యాని శ
స్త్రాణి వివిధాని చ । ప్రాయుఙ్క్త దైత్యరాట్ క్రుద్ధో నారాయణజిఘాంస
యా ॥ ౨౩ ॥ యదనేన ప్రయుక్తం వై శస్త్రమస్త్రమథాపి వా । భస్మీ
కృతఞ్చ తత్సర్వం హరిణా నిజమాయయా ॥ ౨౪ ॥ తతస్తమసురో మత్వా
దుర్జయం హరిమాహవే । మాయాం ప్రయుజ్య మాయావీ స్వయమన్తర్ద
ధే తతః ॥ ౨౫ ॥ తాం మాయాం మాయతీం దృష్ట్వా తతస్సర్వేశ్వరో హరిః ।
ప్రేషయామాస నాశాయ తతశ్చక్రం జనార్దనః ॥ ౨౬ ॥ నాశకం సర్వ
దుష్టానాం సర్వదేవనమస్కృతమ్ । చక్రరాజాత్తతో జ్వాలాః ప్రాదు
ర్భూతాస్సహస్రశః ॥ ౨౭ ॥ తాభిస్తత్సైన్యమత్యుగ్రం జ్వలితం కాన

నంయథా । జ్వలత్కచ్ఛుకినోపీరా దగ్ధశ్మశ్రుశిరోరుహాః ॥ ౨౮ ॥ ఆ
యుధానివిచిత్రాణి దగ్ధాన్యాసన్హావిర్భుజా । తేనచక్రప్రభావేన హ్యా
సురంబలమద్భుతమ్ ॥ ౨౯ ॥ నకిఞ్చిద్దృశ్యతేతత్ర పర్వతేపరమాద్భు
తే । తతస్సమీక్ష్యదైత్యోవై మాయాంస్వీయాంవినాశితామ్ ॥ ౩౦ ॥

భగవన్తమ్ప్రతిసంహారాభ్యుపగన్తృవృషభాసురప్రార్థనా.

చిన్తయామాసచమునే విస్మయాకులమానసః । సహనిష్యతిమాంచాపి
చక్రంనూనంతదీరితమ్ ॥ ౩౧ ॥ సమయోమరణస్యాపి సంప్రాప్తోనైవసం
శయః । అమానుషమిమంమన్యే పరబ్రహ్మస్వరూపిణమ్ ॥ ౩౨ ॥ స్రష్టా
రంసర్వలోకానాం సర్వదేవనమస్కృతమ్ । అనేననిహతోనూనం విము
క్తస్సర్వకిల్బిషాత్ ॥ ౩౩ ॥ సంసారార్ణవముత్తీర్య గమిష్యేముక్తిసమ్ప
దమ్ । ఇతిసఞ్చిన్తయన్దేవం వధాత్సంహృష్టమానసః ॥ ౩౪ ॥ ప్రార్థ
యామాసచాభీష్టం కిఞ్చిద్ధృదయసంశ్రితమ్ ॥ వృషభః ॥ దేవదేవజగ
న్నాథ సర్వలోకైకకారణ ॥ ౩౫ ॥ శరణంత్వామనుప్రాప్తః ప్రణతా
ర్తిహరప్రభో । త్వయాతతమిదంసర్వం జగత్స్థావరజఙ్గమమ్ ॥ ౩౬ ॥
త్వయావిహీనంనోకిఞ్చిత్త్రిషులోకేషువిద్యతే । బ్రహ్మాద్యాస్సకలా
దేవాస్త్వన్నిదేశకరామతాః ॥ ౩౭ ॥ నిదేశాద్వాతితేవాత స్సూర్య
శ్చోదేతిచాన్వహమ్ । వహ్నిర్జ్వలతితేభీత శ్శక్రశ్శాస్తిశాసనాత్ ॥ ౩౮ ॥
యమోధావతిభీతస్త ఇతివేదానుశాసనమ్ । త్రాహిత్రాహిమహాదేవ న
జానేశరణంపరమ్ ॥ ౩౯ ॥ యోగినోయంవిచిన్వన్తి నియతాస్త్వాంవి
ముక్తయే । సత్వమద్యమహాబాహో దృగ్గోచరగతోఽసిమే ॥ ౪౦ ॥
క్షమస్వమత్కృతంసర్వ మపకారంసుదుస్సహమ్ । కృతాగసాంత్వాదృ
శేషు ప్రణామఃఖలునిష్కృతిః ॥ ౪౧ ॥ జీవితంతునయాచేఽహం క్షుద్రం
పాపస్యకారణమ్ । అతోయాస్యామినిహత శ్చక్రేణపరమాంగతిమ్ ॥ ౪౨ ॥
తస్మాత్క్షమస్వభగవన్ శ్రీనిధేకరుణానిధే । త్రాతారంనైవపశ్యామి త్వాం

అసురప్రార్థనయాక్రీడాద్రేర్భగవద్దత్తవృషభనామధేయప్రాప్తిః.

వినామధుసూదన ॥ ౪౩ ॥ అద్యప్రభృతిచాయంవై గిరిరుచ్ఛ్రితశేఖ
రః । మదాఖ్యయాప్రథాంయాతు వృషభాచలఇత్యపి ॥ ౪౪ ॥ ఇత్యేవం
శోకసన్తప్తమశ్రుపూర్ణాకులేక్షణమ్ । వృషభంతమువాచేదం ప్రహసన్

రుడధ్వజః ॥ ౪౫ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ వృషభాసురమద్య త్వం విముక్తిం
యాస్యసి ధ్రువమ్ । గిరిశ్చాయం భవన్నామ్నా ప్రసిద్ధిమధిగచ్ఛతు ॥౪౬॥
ఇత్యుక్తవతి గోవిన్దే దైత్యేన్ద్రః ప్రీతమానసః । చిన్తయామాస నిధనమను

వృషభాసురవధప్రకారః.

గ్రహమథో మునే ॥ ౪౭ ॥ తతస్సుదర్శనశ్చాపి జ్వాలాజటిలవిగ్రహః । జ
హారసురశత్రోర్హి కణ్ఠనాళాచ్ఛిరోఽమ్బుజమ్ ॥ ౪౮ ॥ తతో నిపాతితే
భూమౌ వసురేయుద్ధదుర్మదే ।వవృషుః పుష్పవర్షాణి దేవాస్సమ్ప్రీతమా
నసాః ॥ ౪౯ ॥ దేవదున్దుభయో నేదు ర్ననృతుశ్చాప్సరోగణాః । దిశః
ప్రసేదుర్విమలా వాతాశ్చైవ సుఖం వవుః ॥ ౫౦ ॥ గోవిన్దోపి దయాసా
రో వరం దత్వాఽసురాయ వై । పునరభ్యేత్య శేషాద్రౌ యథాస్థానం స్థితో

అఞ్జనాదేవ్యుత్పత్తిక్రమః.

మునే ॥ ౫౧ ॥ భృగుః ॥ భూయః కథయ దేవస్య చరితాని మహాత్మనః । శ్రు
త్వాతో నాస్తి మే తృప్తి రద్భుతాని మహామునే ॥ ౫౨ ॥ శ్రీనారదః ॥ శ్రు
ణుష్వైకమనా బ్రహ్మన్ వృత్తః కథయతో మునే । మాహాత్మ్యం దేవదేవస్య
చిత్రం హి మునికీర్తితమ్ ॥ ౫౩ ॥ త్రేతాయుగేఽసురః కశ్చి త్కేసరీత్యేవ వి
శ్రుతః । పుత్రార్థీ దేవముద్దిశ్య తపస్తేపే మహామనాః ॥ ౫౪ ॥ నియతా
త్మా శుచిర్నిత్యం నిరాహారో జితేన్ద్రియః । పఞ్చాక్షరేణ జప్యేన తోష
యామాస శఙ్కరమ్ ॥ ౫౫ ॥ ప్రీతః ప్రాదురభూదగ్రే శఙ్కరో లోకశ
ఙ్కరః । భక్త్యా తమానతం భూమౌ వువాచ చ హసన్నివ ॥ ౫౬ ॥ శ
ఙ్కరః ॥ పరితుష్టోఽస్మి భద్రన్తే తపసాఽనేన సువ్రత । వరం వృణీష్వ దా
స్యామి మనసా యది హేచ్ఛసి ॥ ౫౭ ॥ కేసరీ ॥ దేవదేవ మహాప్రాజ్ఞ ప
రితుష్టోఽసి చేన్మమ । వరదో భవ మేఽభీష్టం వరయామి సునిశ్చితమ్ ॥ ౫౮॥
పుత్రమిచ్ఛామి బలినం సమరేష్వనివర్తినమ్ । మహాధైర్యం మహాప్రాజ్ఞం
త్వత్తస్సన్తుష్టమానసాత్ ॥ ౫౯ ॥ శఙ్కరః ॥ న పుత్రం దాతుమిచ్ఛామి
పరితుష్టోప్యహం తవ । యస్మాచ్చ విధినా పూర్వం విహితాపుత్రహీనతా ॥
తథాపి దాస్యే కన్యాం వై రూపయౌవనశాలినీమ్ । తస్యాముత్పత్స్యతే పు
త్రస్త్వదభీష్టోఽచిరాద్ధ్రువమ్ ॥ ౬౧ ॥ ఇతి సన్దిశ్య భర్గోఽపి తత్రైవా

స్త్వరధీయత। అసురేన్ద్రోఽపిలబ్ధ్వాఽయం వరమిష్టంముదంయయౌ॥ 62 ॥
తత స్తస్యాభవత్కన్యా లోకవిస్మయకారిణీ। చకారనామతస్యావై హ్యఞ్జనేతిసదైత్యరాట్ ॥ ౬౩ ॥ క్రమేణవవృధేసేయమఞ్జనామఞ్జుభాషిణీ। కలేవశశినఃపక్షే సితేనయననన్దినీ ॥ ౬౪ ॥ పితు స్తస్యాంచవవృధే ప్రమోదస్తుదినేదినే। పుత్రప్రీతిరభూత్తస్య తస్యామితిచనశ్శ్రుతమ్ ॥ ౬౫ ॥ ప్రక్రాన్తక న్తుకక్రీడా మాలిభిస్సహకన్యకామ్।వీక్ష్యవీక్ష్యయయౌతృప్తిం ప్రహృష్టోత్ఫుల్లలోచనః ॥ ౬౬ ॥ తతఃకపివరఃకశ్చి త్కేసరీతిభువిశ్రుతః। అభిగమ్యయయాచేతాం కన్యాంయౌవనశాలినీమ్ ॥ ౬౭ ॥ తస్మైతామఞ్జనాంప్రాదా ద్దైత్యస్సమ్ప్రీతమానసః । సచిక్రీడకపిశ్చాయం కన్యయాకామరూపయా ॥ ౬౮ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మాణ్డపురాణే తీర్థఖణ్డే భృగు నారదసంవాదే శ్రీవేఙ్కటాచల మాహాత్మ్యే వృషభాచలహేతు కథనంనామ చతుర్థోఽధ్యాయః.

అఞ్జనాయాశ్శ్రీవేఙ్కటాద్రౌతపఃకరణేనాఞ్జనేయాఖ్యసుతోత్పత్తిః.

నారదః ॥ విహార స్తైచిరంతేన కపినాసాధుకన్యకా। నలేభేనదృశంపుత్రం చిన్తాశోకపరాయణా ॥ ౧ ॥ అహోమమపితామాంవై పుత్రస్నేహసమాకులః । పోషయామాసతస్యాహ మానృణ్యం కేనవాఽప్నుయామ్ ॥ ౨ ॥ తస్యామేమన్దభాగ్యాయా స్సన్తతిశ్చవినాకృతా। నారీణాంపుత్రహీనానాం నసుఖంపారలౌకికమ్ ॥ ౩ ॥ పుత్రేణమేవిహీనాయాః కిన్నవిశ్రమ్యతేకులమ్ । ధన్యాఃఖలుస్త్రియస్తావై యాఃపశ్యన్తిశుచిస్మితమ్ ॥ ౪ ॥ ముఖమఙ్కేశయానానాం పుత్రాణాం పుత్రవత్సలాః। ఇతిసఞ్చిన్త్యబహుధా పుత్రార్థంసాసులోచనా ॥ ౫ ॥ ద్విజానభ్యర్చ్యవిధివ దాశిషోవాచయ త్తథా। దదావభీప్సితం తేభ్య స్సర్వదైవయశస్వినీ ॥ ౬ ॥ నిమిత్తజ్ఞాంశ్చపృచ్ఛన్తీ తానువాచతదాఽఞ్జనా। వ్రతేషుచాప్యనేకేషు నియతాచావసత్స్వయమ్ ॥ ౭ ॥ ఆస్తీర్య ముసలాంశ్చాపి గోష్ఠేషునియతేన్ద్రియా। ఉపవాసపరాభూత్వా తుష్టావజగదీశ్వరమ్ ॥ ౮ ॥ ఏవంవిధాన్యనేకాని కృత్వానియతమానసా। చరన్తీనైవలేభేఽసా పుత్రజన్మకృతంసుఖమ్ ॥ ౯ ॥ కస్యచిత్త్వథకాల

స్వధయయాధర్మదేవతా । బిభ్రతీపుల్కసీరూపం ధృత్వావేత్రంచపుత్రి
కామ్ ॥ ౧౦ ॥ పృచ్ఛధ్వంచేత్యనుపదం భాషమాణాగతశ్రమా । పశ్యన్తీ
బాలికాన్ప్రాణౌ వదన్తీలక్షణాన్యథ ॥ ౧౧ ॥ అఞ్జనాయాస్సమీపంవై ప్ర
యాతాధర్మదేవతా । అఞ్జనాతాంసమాహూయ వినివేశ్యవరాసనే ॥
శూర్పేస్వర్ణమయేముక్తా తణ్డులాన్సన్నిధాయవై । తర్పయిత్వానిమి
త్తజ్ఞాం పర్యపృచ్ఛదనాకులా ॥ ౧౩ ॥ అఞ్జనా ॥ నిమిత్తజ్ఞేకథంబ్రూ
హి మమపుత్రోఽస్తివానవా।సత్యేనవదధర్మజ్ఞే పృచ్ఛన్త్యామమసర్వశః॥
యద్యహంప్రాప్నుయాంపుత్ర మిష్టంబలినమఞ్జసా । దాస్యామితవతత్స
ర్వం యద్యదిచ్ఛసిచేతసా ॥ ౧౪ ॥ పుల్కసీ ॥ అభీష్టస్తవపుత్రోవై భవి
ష్యతినసంశయః । మాశోకంకురుకల్యాణి ధర్మేణమమతేశపే ॥ ౧౫ ॥
శ్రీవేఙ్కటగిరౌసప్తసాహస్రసంవత్సరాన్పునః । తపఃకురుతతఃపుత్ర మవా
ప్స్యసిసుశోభనమ్ ॥ ౧౬ ॥ ఇత్యుక్త్వాసానిమిత్తజ్ఞా యథాఽగతమథో
యయౌ । అఞ్జనాచిన్తయన్తీతద్వాక్యంతస్యామనోహరమ్ ॥ ౧౭ ॥
ప్రచక్రమేతపశ్చర్తుం శ్రీవేఙ్కటగిరేస్తటే । ఆకాశగఙ్గానికటే సిద్ధసఙ్ఘ
నిషేవితే ॥ ౧౮ ॥ వాయ్వాహారాచవాయుంవై సముద్దిశ్యసుదారుణమ్।
తపశ్చచారదాన్తేయం ప్రీణయన్తీప్రవైరిమమ్ ॥ ౨౦ ॥ తతఃప్రీతమనా
వాయుః ఫలమేకందినేదినే।భక్షణార్థందదౌతస్యై దృగ్గోచరముపాగతః॥
అతీతేసప్తసాహస్రే వత్సరాణామనన్తరమ్ । పార్వతీసహితశ్శమ్భుస్త
దాశ్రమముపాగమత్ ॥ ౨౧ ॥ విజహారచతత్రాయం తత్రతత్రవనాన్త
రే।తస్మిన్నవసరేతత్ర విలాసార్థముపాగతమ్ ॥ ౨౩ ॥ చిక్రీడవానరద్వ
న్ద్వం తదద్భుతమివాభవత్ । పార్వత్యైదర్శయామాస పశ్యపశ్యేతిధూ
ర్జటిః ॥ ౨౪ ॥ సాచదృష్ట్వాకపిద్వన్ద్వం క్రీడితంవ్రీడితాశనైః । అథతస్యా
మనశ్చాసీదావాంకపితనూధరౌ ॥ ౨౫ ॥ విహరిష్యావఇతిహి లోకస్య
రుచిరీదృశీ । తతఃకపియుగంభూత్వా పార్వతీపరమేశ్వరౌ ॥ ౨౬ ॥
చిక్రీడతుర్వనాన్తేఽస్మిన్నుభౌముదితమానసౌ । తయోర్వీర్యంతదావా
యుర్ధపత్రపుటాన్తరే ॥ ౨౭ ॥ ఆహృత్యప్రదదౌతస్యా అఞ్జనాయాః
కరాన్తరే। మన్వానాభక్ష్యమిత్యేవ తద్భక్షితవతీహ్యసౌ ॥ ౨౮ ॥ దధౌ
దౌహృదచిహ్నాని క్రమేణనియతేన్ద్రియా।అఞ్జనాకఞ్జనయనా ప్రఫుల్లన

శినాఽననా ॥ ౨౯ ॥ చిన్తయన్తీకిమేతన్మేనిర్దోషాయాస్సమాగతమ్ । అథవావిధివైరూప్య మహో మేమన్దభాగ్యతా ॥ ౩౦ ॥ కేనదోషేణచాహంవా ఈదృశంరూపమాగతా । చిన్తయన్తీచిరంసావైవ్రీళితాదుఃఖితాస్థితా ॥ ౩౧ ॥ ఆశ్వాసయన్తీతాంప్రాహదివివాగశరీరిణీ । మాపిషాదంగమఃపుత్రిభవితవ్యమిదంతవ ॥ ౩౨ ॥ దుష్టాత్మారావణోనామరాక్షసోలోకకణ్టకః । సతుదేవస్త్రియస్సర్వాబన్దిగ్రాహంగ్రహిష్యతి ॥౩౩॥ త్రిలోకీమపియస్మాద్వైరావయిష్యతికర్మణా । తస్మాద్రావణఇత్యేవప్రసిద్ధిమధియాస్యతి ॥ ౩౪ ॥ తతస్తన్నిగ్రహార్థాయహరిఃప్రత్యర్థితస్సురైః। ఆగమిష్యతిభూలోకేరఘూణామన్వయేశుభే ॥ ౩౫ ॥ తతస్తస్యసహాయార్థమసహ్యాబలవిక్రమః । శౌర్యధైర్యగుణోపేతో బలీయాన్విజితేన్ద్రియః ॥ ౩౬ ॥ అప్రమేయగుణోపేతఃపుత్రస్తవభవిష్యతి। ఇమామాకాశగాంవాచంశ్రుత్వాసమ్ప్రీతమానసా ॥ ౩౭ ॥ పిత్రేన్యవేదయత్సర్వంచరితంచనభస్వతః। తచ్ఛ్రుత్వాచపితాతస్యాఃప్రయయౌపరమాంముదమ్ ॥ ౩౮ ॥ సుతోత్పత్తిమథాకాఙ్క్షన్తస్యానిభృతమున్ననాః । ఆపాణ్డరీకృతాతస్యారరాజతనువల్లరీ ॥ ౩౯ ॥ కళఙ్కహీనాచన్ద్రస్య లేఖేవాసితపక్షకే । వినీలచూచుకంరేజేకుచమణ్డలమున్నతమ్ ॥ ౪౦ ॥ పద్మకోశస్యసంలీనభ్రమరస్యశ్రియందధత్ । నశశాకభువంగన్తుంగర్భస్యాతిభరాత్తతః ॥౪౧॥ ఇత్థంప్రవవృధేతస్యాగర్భఃప్రీతివివర్ధనః।తతోన్దైద

ఆఞ్జనేయోత్పత్తిదివసనక్షత్రమాసనిర్ణయః.

శమేమాసిసమ్ప్రాప్తేనళినేక్షణా ॥౪౨॥ అసూతపుత్రంబలినముదయత్యాహిమత్విషి। శ్రావణేమాసినక్షత్రేశ్రవణేహరివాసరే ॥౪౩॥ కుణ్డలోద్భాసిగణ్డాన్తముపవీతినముజ్జ్వలమ్। కౌపీనోద్భాసితంచైవదీప్యమానమివశ్రియా ॥ ౪౪ ॥ బిభ్రాణంవానరాణాంవైరూపమత్యద్భుతంమహత్ ।

ఆఞ్జనేయస్యఫలబుద్ధ్యారవిమణ్డలంప్రత్యుత్పతనమ్.

రక్తాస్యపుచ్ఛమూలంతుసువర్ణసదృశద్యుతిమ్ ॥ ౪౫ ॥ అథోఽయంజాతమాత్రోఽపినితరాన్తుబుభుక్షితః। ఉదయాచలసంరూఢందదర్శరవిమణ్డలమ్ ॥ ౪౬ ॥ నితాన్తరక్తవర్ణేనఫలబుద్ధిరభూత్తదా । ఫలమిత్యేవమన్వానోరవింభక్షితుముద్యతః ॥ ౪౭ ॥ గ్రహిష్యామీతినిశ్చిత్యశ్రీవేఙ్కట

గిరే స్తటాత్ । ఉదతిష్ఠన్మహావేగాదుదయాచలశేఖరమ్ ॥ ౪౮ ॥ గ్ర
హీతుముత్స్యతే తస్మిన్బిమ్బం సూర్యస్య తద్బలాత్ । హాహాకృతమభూత్స
ర్వం జగత్స్థావరజఙ్గమమ్ ॥ ౪౯ ॥ తతశ్చతుర్ముఖో బ్రహ్మా స్వయమా
గత్య వేగతః । బ్రాహ్మమస్త్రం యుయోజాస్మై కుపిత స్తజ్జిఘాంసయా ॥ ౫౦ ॥
తదస్త్రమాగతం దృష్ట్వా బాలః క్రీడన్నివ క్షణాత్ । నిరస్య పుచ్ఛప్రాన్తేన
బభూవ విగతజ్వరః ॥ ౫౧ ॥ ప్రత్యాఖ్యాతం తతో దృష్ట్వా తదస్త్రం బ్రహ్మ
ణేరితమ్ । విసిస్మ్యే సురాణాం వై గణః కిమిదమిత్యపి ॥ ౫౨ ॥ కథమా
కాశయానం వై కథం సూర్యాభిధావనమ్ । ప్రత్యాఖ్యానం కథం చాసీది
త్యూచుర్విస్మితా స్తదా ॥ ౫౩ ॥ ససురాసురగన్ధర్వం సయక్షోరగరా
క్షసమ్ । భువనం విస్మయం ప్రాప కర్మ దృష్ట్వాఽద్భుతం కపేః ॥ ౫౪ ॥
హనూమానపి తం దృష్ట్వా సూర్యం నిర్విణ్ణమానసః । భూమాపపాత తేజ
స్వీ బ్రహ్మణాఽస్త్రేణ తాడితః ॥ ౫౫ ॥ అథాఞ్జనా సమాగత్య శోకప
ర్యాకులా స్వయమ్ । అశ్రుపూర్ణాక్షిపక్ష్మాగ్రా బభాషే సురసత్తమాన్ ॥
అఞ్జనా ॥ భవన్తో నిర్ఘృణా దేవా జాతమాత్రే శిశౌ కథమ్ । బ్రాహ్మమ
స్త్రం ప్రయుజ్యాఽశుకృతార్థా ఇవ సమ్ప్రతి ॥ ౫౭ ॥ ఈదృశా భవతాం
పుత్రా న సన్తి కిము దేవతాః । ప్రారబ్ధమీదృశం కర్మ కథం ఘోరతరం మ

ఆఞ్జనేయస్య బ్రహ్మాదిదత్తసర్వావధ్యత్వవరప్రాప్తిః.

హాత్ ॥ ౫౮ ॥ వదన్తీం పరుషం వాక్యమఞ్జనామిత్థమఞ్జసా । సాన్త్వయ
న్తస్సురాస్సర్వే వీర్యజాతముమాపతేః ॥ ౫౯ ॥ దేవకార్యం చ సంవీక్ష్య
వాచమూచురిమాం తదా ॥ దేవాః ॥ అఞ్జనే మా విషీద త్వం తవ పుత్ర
స్య ధీమతః ॥ ౬౧ ॥ దాస్యామో దుర్లభానస్య వరాన్వయమమానుషాన్ ।
ససురాసురగన్ధర్వైర్యక్షరక్షోగణై స్తథా ॥ ౬౧ ॥ పిశాచైర్గుహ్యకై
స్సోఽయమవధ్యో భవతు ధ్రువమ్ । తథా చ శస్త్రసంఘైశ్చ బాణైశ్చ వివిధై
రపి ॥ ౬౨ ॥ అవధ్యత్వమవాప్నోతి శాసనాన్న స్తవాత్మజః । బలేన ప్రజ్ఞ
యా చాపి యాతు సర్వాతిశాయితామ్ ॥ ౬౩ ॥ శత్రూణామపి దుర్ధ
ర్షః పుత్ర స్తవ భవిష్యతి । ఇతి దత్త్వా వరం దేవగణేషు విరతేష్వథ ॥ ౬౪ ॥
చతుర్ముఖస్సమాహూయ చాఞ్జనామిదమబ్రవీత్ ॥ బ్రహ్మ ॥ అఞ్జనే

క్రీడాద్రేరఞ్జనాచలనామధేయప్రాప్తిః.

త్వంహి శేషాద్రౌ తపస్తప్త్వాసుదారుణమ్ ॥ ౬౫ ॥ పుత్రః సూతవ తీయస్మాల్లోకత్రయహితాయవై । ప్రసిద్ధింయాతుశైలోఽయ మఞ్జనే నామతస్తవ ॥ ౬౬ ॥ అఞ్జనాచలఇత్యేవ నాత్రకార్యావిచారణా । ఇతితస్యైవరందత్వా దేవాబ్రహ్మపురోగమాః ॥ ౬౭ ॥ స్వం స్వంస్థానంసముద్దిశ్యయథాఽగతమథోయయుః । అఞ్జనాపుత్రమాదాయ శ్రీవేఙ్కటగిరేస్తటమ్ ॥ ౬౮ ॥ పునరాగమ్యసామోద మలఞ్చక్రేనిజాశ్రమమ్ ॥౬౯॥

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణే భృగునారదసంవాదే తీర్థఖణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే - అఞ్జనాచలాభిధాన హేతుకథనం నామపఞ్చమోఽధ్యాయః.

క్రీడాద్రేః శ్రీవేఙ్కటాభిధాన హేతూపోద్ఘాతః.

భృగుః ॥ అయంశిలోచ్చయః కేన వేఙ్కటాచలఇత్యపి । మునీన్ద్ర భువివిఖ్యాత స్తద్వదస్వస హేతుకమ్ ॥ ౧ ॥ శ్రీనారదః ॥ అత్రాపి కారణంవక్ష్యే శైలోయం యేన హేతునా । వేఙ్కటాద్రిరితిఖ్యాతశ్శృణుష్వైకమనామునే ॥ ౨ ॥ శ్రీగిరేః పశ్చిమేభాగే పురంనన్దనసంజ్ఞికమ్ । హస్త్యశ్వరథసమ్బాధంబభూవభువివిశ్రుతమ్ ॥ 3 ॥ పురన్దరాభిధః కశ్చిత్తస్మిన్ యాజీద్విజోత్తమః । ఉవాసతస్మిన్నగరేయాజకో వేదపారగః ॥ ౪ ॥ తస్యజజ్ఞేఽతిమతిమాన్పుత్రో మాధవసంజ్ఞికః । కాలక్రమేణవవృధే వేదాధ్యయనతత్పరః ॥ ౫ ॥ యోగ్యః పితరంసర్వై రత్యక్రామదివాఞ్జసా। క్రమేణమాంసలౌ బాహూబభారద్విజపుత్రకః ॥౬॥ యౌవనేసమనుప్రాప్తే వక్షస్యతివిశాలతామ్ । తస్యాసీచ్చన్ద్రలేఖాఖ్యా పత్నీ కమలలోచనా ॥ ౭ ॥ సర్వలక్షణసమ్పన్నా దివ్యనారీవభామినీ । సతస్యామనురక్తోఽభూద్భృశంద్విజకుమారకః ॥ ౮ ॥ తన్వ్యాశ్లిష్టో యౌవనేనరూపేణాప్రతిమేనచ । విహరన్ముదితో నిత్యమాస్తేస్మసహభార్యయా ॥ ౯ ॥ విహారయోగ్యేదేశేచవనోద్దేశే మనోహరే । అథాఽస్మిన్నన్తరేకాలో వసన్తః ప్రాదురాసహ ॥ ౧౦ ॥ ఉపదేష్టు

మివక్రీడావిశేషాంస్తుద్విజన్మనః । పుంస్కోకిలాశ్చకూజుర్వై చూత
వృక్షసమాశ్రితాః ॥ ౧౧ ॥ వియోగిమానసేష్వన్తర్జనయన్తఃపరాం
రుజమ్ । అశోకకుసుమంలోకాన్మదనస్యదిధక్షతః ॥ ౧౨ ॥ ప్రతప్తమి
వనారాచంవ్యరోచతమనోహరమ్ । ప్రసూనాపచయంకర్తుంనిర్గతశ్చ
న్ద్రలేఖయా ॥ ౧౩ ॥ విలాసవిపినోద్దేశేసర్వపుష్పమనోరమే । ఆ
రామేవిహారంతస్మింస్తత్రతత్రసభార్యయా ॥ ౧౪ ॥ సరసీంసత్త్వ
సమ్పన్నాందదర్శవిమలోదకామ్ । పద్మషండైశ్చసంపూర్ణామిన్దీవరవ
నాకులామ్ ॥ ౧౫ ॥ సుగన్ధిభిఃప్రసూనైశ్చపూరితాంతటభూరుహామ్ ।
తస్యాశ్చసఞ్చరంస్తీరే స్నిగ్ధచ్ఛాయాసమావృతే ॥ ౧౬ ॥ చణ్డాల
కన్యకాంతన్వీందదర్శసుమనోహరామ్ । ఇన్దీవరదళశ్యామాంప్రఫుల్లకమ
లేక్షణామ్ ॥ ౧౭ ॥ పీనోన్నతకుచాంతన్వీంపూర్ణచన్ద్రనిభాననామ్ ।
మూర్తామివాజ్ఞాంమారస్యసుస్నిగ్ధకుటిలాలకామ్ ॥ ౧౮ ॥ తనుమ
ధ్యాంవరారోహాంమాలినీంనామనామతః । తాందృష్ట్వావిస్మయావిష్టశ్చి
న్తయామాసవైద్విజః ॥ ౧౯ ॥ జాతేరననురూపాంతాంమత్వాద్విజ
కుమారకః । అత్యద్భుతమిదంరూపంవిధినాకేననిర్మితమ్ ॥ ౨౦ ॥ మ
న్యేద్రష్టుమశక్యంవైవిధేర్వారూపమీదృశమ్ । అన్ధఃఖలుజగత్స్రష్టావి
ధాతారూపమీదృశమ్ ॥ ౨౧ ॥ యతశ్చకారనైవ్యర్థమభోగ్యమపి
మాదృశామ్ । అథవాకిమురత్నస్యవ్యర్థయాజాతిచిన్తయా ॥ ౨౨ ॥
కేనేదమద్భుతంరూపంలభ్యతేసుకృతంవినా । అథైనాముపసర్పామిసోఽ
హంస్పృశ్యేతరామపి ॥ ౨౩ ॥ చణ్డాలవాటికాదృష్టంకింరత్నందూ
వ్యతేఽథవా । ఇతిసఞ్చిన్త్యనైతస్యాస్సమీపముపజగ్మివాన్ ॥ ౨౪ ॥
అనురాగవతీచాస్మిన్స్వప్రేచణ్డాలకన్యకా । తయోర్స్నిగ్ధమభూచ్చేతశ్శి
తైర్మదనసాయకైః ॥ ౨౫ ॥ ప్రాపయిత్వాగృహంభార్యాంచన్ద్రరేఖాం
ద్విజోత్తమః । శనైశ్శనైస్సమీపంవైతస్యాస్స్వయముపాగమత్ ॥ ౨౬ ॥
అథైనాంవరయామాసహృష్టోద్విజకుమారకః । అవిచార్యమహాత్పాపం
తత్సఙ్గమసముద్భవమ్ ॥ ౨౭ ॥ మాభైషీస్త్వంవరారోహేద్విజోఽయ
మితిభామిని॥స్త్రీరత్నందుష్కులాచ్చాపిగ్రాహ్యమిత్యనుశాసనమ్॥౨౮॥
అతోఽహంభవతీంయాచేవాచామధురపూరయా । నుమచానుమతిం

దాతుంత్వయారన్తుమిహార్హసి ॥ ౨౯ ॥ ఇత్యుక్త్వాపాణిమస్యావై స్వి
న్నంజగ్రాహపాణినా । సఙ్గతస్సోఽథమాలిన్యాతథాద్విజకుమారకః ॥
తదీయమేవమాంసాదిమాహారంరోచయన్సదా । సురామపిపిబన్నిత్యం
చిక్రీడచిరమున్మనాః ॥ ౩౧ ॥ చిరకాలేవ్యతీతేతుదరిద్రశ్చాభవద్ద్విజః ।
విధాయచౌర్యహత్యాదిపాపానిధనమార్జయత్ ॥ ౩౨ ॥ తచ్చతస్యైవద
దద్విత్తంకఞ్చిత్కాలంనినాయసః । తతస్తత్రాప్యశక్తోఽయంతదీయైశ్చ
నిరాకృతః ॥ ౩౩ ॥ చచారభువనేభ్రాన్తోనవాసంప్రాప్యకుత్రచిత్ ।
ఆజగామచరన్సోఽయంసమీపంశేషభూభృతః ॥ ౩౪ ॥ ఆరురోహగిరిం
చాపికథంచిద్దీనచేతసా । తస్మిన్నేవక్షణేతస్యశరీరమభితస్తదా ॥ ౩౫ ॥
ఆపాదచూడంజజ్వాలతదద్భుతమివాభవత్ । తత్తస్యపాపజాతఞ్చ
భస్మీభూయక్షణాన్తరాత్ ॥ ౩౬ ॥ కృత్వాచటచటారావంపతితంధ
రణీతలే । జాజ్వల్యమానోవిప్రోఽపిబ్రహ్మతేజోభిరఞ్జసా ॥ ౩౭ ॥ రరా
జవిగతైనస్కశ్శరదీవదివాకరః । తద్దృష్ట్వావిస్మితాస్సర్వేమునయస్త
త్రసఙ్గతాః ॥ ౩౮ ॥ పప్రచ్ఛుస్తంమహాభాగాద్విజపుత్రంమహర్షయః ।
కిమిదంవదవిప్రేన్ద్రనఃపరోవిస్మయోమహాన్ ॥ ౩౯ ॥ ఆచఖ్యౌస్మాక
మామూలాద్వృత్తాన్తమిహసర్వతః । ఇతితేషాంవచశ్శ్రుత్వామాధవో
విస్మితోద్విజః ॥ ౪౦ ॥ ఆదితఃప్రభృతిప్రాహవృత్తాన్తంనిజమఞ్జసా ।
తచ్ఛ్రుత్వామునయస్సర్వేవిస్మయంపరమఙ్గతాః ॥ ౪౧ ॥ ఊచుర్వచన
మక్లిష్టంవృషశైలాశ్రితంమహత్ ॥ ఋషయః ॥ అనేనపాపజాలంవై
యస్మాద్దగ్ధంద్విజన్మనః ॥ ౪౨ ॥ వేఙ్కటాచలఇత్యస్యప్రసిద్ధిర్భువివర్త
తామ్ । సర్వపాపానివేంప్రాహుఃకటస్తద్దాహఉచ్యతే ॥ ౪౩ ॥ సర్వ
పాపదహోయస్మాద్వేఙ్కటాచలఇత్యభూత్ । ఇత్యుక్త్వామునయస్స
ర్వేయథాఽఽగతమథోయయుః ॥ ౪౪ ॥ ద్విజోపిశాన్తచిత్తోస్మిన్నచలే
సంయతేన్ద్రియః । దుశ్చరంవైతపఃకృత్వాతేనకైవల్యమాప్తవాన్ ॥ ౪౫ ॥

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణేతీర్థఖణ్డేభృగునారదసంవాదే శ్రీవేఙ్క
టాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్కటాచలనామధేయహేతుక
థనంనామషష్ఠోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటేశారాధకచోళరాజసుతోత్పత్తిక్రమః.

భృగుః॥ చోళరాజసుతః కశ్చిత్కలౌ ఖలు భవిష్యతి । చక్రవర్తీతి శేషాద్రౌ వైకుణ్ఠం హ్యర్చయిష్యతి ॥ ౧ ॥ ఇత్యేవం కథితం పూర్వం త్వయా మే మునిసత్తమ । తన్మమాచక్ష్వ విప్రేన్ద్ర విస్తరేణైవ నారద ॥ ౨॥ చోళరాజసుతః కోఽయం కుత్ర దేశే వసిష్యతి । కథం వా శేషశైలేన్ద్రమర్చయిష్యతి భక్తితః ॥ ౩ ॥ తస్య వా కీదృశీ భక్తిర్భవిష్యతి రమాపతౌ । న త్వదన్యోఽస్తి భూలోకే వేదితా భావినాం క్వచిత్ ॥ ౪ ॥ మయ్యనుగ్రహబుద్ధ్యా త్వం కథయస్వ కథామిమామ్ ॥ శ్రీనారదః ॥ * కలౌ చోళనృపః కశ్చిద్బభూవ భువి విశ్రుతః ॥౫॥ ధార్మికో నీతిశాస్త్రజ్ఞశ్శశాస పృథివీమిమామ్। స కదాచిద్వనే రన్తుమాఖేటేన మహీపతిః ॥ ౬ ॥ కిఙ్కరాన్వనపాలాంశ్చ వ్యాదిదేశ మహామనాః । స్వయం వినిర్యయౌ తూర్ణం హయమారుహ్య రంహసా ॥ ౭ ॥ శేషాచలవనోద్దేశే విచచార మృగాన్తకః । అశ్వానాం చ గజానాం చ శ్రుత్వా ఘోరం మహారవమ్ ॥౮॥ గుహాభ్యః ప్రతినిర్యాతాస్సింహవ్యాఘ్రముఖా మృగాః । ఇతస్సింహా ఇతో వ్యాఘ్రా ఇతశ్చ వనవారణాః ॥ ౯ ॥ ఇతి నిర్దిశ్యమానాన్స జఘాన మృగయూథపాన్ । సఙ్ఘశశ్చ వరాహాణాం యూథాని నిశితైశ్శరైః ॥ ౧౦ ॥ ఖడ్గాన్ఖడ్గేన నృపతిర్వ్యాధవిపినాన్తరే । మృగయాకృష్టచిత్తోఽయం విచరన్కాననే ముహుః॥

చోళరాజస్య మృగయావిహారకాలే నాగకన్యకాదర్శనాదిః.

న లేభే విశ్రమం రాజా యథేన్ద్రియవశఙ్గతః । తతస్తేన నరేన్ద్రేణ కన్యా కాఞ్చనరూపిణీ ॥ ౧౨ ॥ నళినోత్ఫుల్లనయనా చన్ద్రబిమ్బనిభాననా । విశ్వవిస్మయలావణ్యా శ్యామా పీనపయోధరా ॥ ౧౩ ॥ రాజహంసీ చరన్తీవ దృష్టా యౌవనశాలినీ । తతః ప్రసూనాపచయం కుర్వన్తీ సుమనోర

---

* కలౌ చోళనృప ఇత్యారభ్య పూర్వకల్పవృత్తాన్త ఉచ్యతే-తస్మిన్కథితే-సూర్యాచన్ద్రమసౌ ధాతా యథాపూర్వమకల్పయదితి శ్రుతిన్యాయేనాత్రాపి కల్పే తథైవ భవిష్యతీతి శ్రోతుస్సమాధానార్థమితి బోధ్యం-అన్యథా భావివృత్తాన్తప్రశ్నే భూతకాలవృత్తాన్తకథనకారణాభావాత్-ధరణీవరాహసంవాదేప్యేవమేవ భూతవృత్తాన్తాభిధానేన భావివృత్తాన్తనిదర్శనాచ్చ-యద్వా భావివృత్తాన్త ఏవ భూతవదుచ్యతే భావివృత్తాన్తం భూతవత్సాక్షాత్కృత్య తత్కాలానుసంహితసాక్షాత్కృతవృత్తాన్తోత్తరదశాపన్నేన వక్త్రా యథావత్సాక్షాత్కారపాటవాతిశయేన భూతవత్సాక్షాత్కృతస్య శ్రోతృమనోరఞ్జనాయ భూతవదేవాభిధానస్యాస్మిన్ప్రకరణేఽభిమతత్వాదితి వా బోధ్యం.

మమ్ ॥ ౧౪ ॥ జహారచేత స్తస్యేయంనదీవపులినంజలైః। ప్రసూనాన్యప చిన్వానా స్సన్నమధ్యవళిత్రయమ్ ॥ ౧౫ ॥ ఉన్నమత్కుచమాలోక్య వపు స్తస్యాభృశోత్సుకః । నళశాకవనోద్దేశాత్పదాత్పదమపిస్వయమ్ ॥ చలితుంనృపతి స్తత్రవ్యాధవిద్ధోమృగోయథా । నిర్జితస్స్మరబాణేనసోఽయంమర్మసుభేదినా ॥ ౧౭ ॥ విసృజ్యసర్వసైన్యాని తత్సమీపంయయౌ నృపః । తతస్సాచవరారోహావిలోక్యనృపతింతదా ॥ ౧౮ ॥ మనోజ్ఞవేషంసమ్ప్రాప్తంన్యస్తచాపమివస్మరమ్ । విద్ధామన్మథబాణేనబభూవాయతలోచనా ॥ ౧౯ ॥ అపచేతుంనపుష్పాణిశక్తాతద్గతమానసా। ముహుర్విలోకయన్త్యేనంరాజానంసామనస్వినీ ॥ ౨౦ ॥ కరేణపుష్పాపచయంద్రుగ్భ్యాంరాజావలోకనమ్ । కుర్వన్తీతన్మనా స్తస్థేతథాచస్మరవిభ్రమాః ॥ ౨౧ ॥ దర్శయన్తీతథాతస్యైనాతిక్రాన్తాచదృక్పథమ్ । తతోరాజాసమాగమ్యపృష్టవాన్మఞ్జుభాషిణీమ్ ॥ ౨౨ ॥ కులంవృత్తంచశీలంచతస్యాస్స్వయమనిన్దితమ్ ॥ రాజా ॥ కాత్వంచరసికల్యాణివనేవిగతభీఃకథమ్ ॥ ౨౩ ॥ పితాఽఽజననీకావాకుత్రవావసతి స్తవ । పరిగ్రహోఽసికస్యత్వంనవాపాణిగ్రహ స్తవ ॥ ౨౪ ॥ పాణిగ్రహణకాలోఽయంవర్తతేతవశోభనే।నచేత్పరిగ్రహోఽన్యస్యవరాఙ్గీవరయేతదా॥౨౫॥ స్వాయత్తీకర్తుమాత్మానంజీవితంచత్వమర్హసి ॥ కన్యకా ॥ ధనఞ్జయాభిధానస్యసర్వరాజస్యధీమతః ॥ ౨౬ ॥ పుత్రీవసామిపాతాళేలాలితా పితురన్తికే । భోగానమానుషాంశ్చాపిభుఞ్జానాతత్ప్రసాదతః ॥ ౨౭ ॥ క్రీడన్తీచవయస్యాభిః పాతాళేన్యవసంచిరమ్ । పాణిగ్రహణకాలేవై సమ్ప్రాప్తేఽపిపితామమ ॥౨౮॥ చిన్తయామాసకోవాఽస్యాభవితా సదృశోవరః । పిత్రాతానానుమతాచాహమభిలాషంతవప్రభో ॥ ౨౯ ॥ బన్ధుభిశ్చతతోఽభీష్టైరనుమన్తుమిహోత్సహే । పితరంమమపృచ్ఛస్వ గత్వాపాతాళమఞ్జసా ॥ ౩౦ ॥ దాస్యత్యనుమతింనూనంగుణతశ్శీలత స్తవ । వినయంరక్షకల్యాణకథంచిదపిచానఘ ॥ ౩౧ ॥ చన్ద్రోదయవివృద్ధోఽబ్ధిఃకింవేలామతిలఙ్ఘతే ॥ రాజా ॥ నయంవ్యతిక్రమస్శుభనా ధర్మశ్చాత్రవిద్యతే ॥ ౩౨ ॥ గాన్ధర్వోఽయంవివాహోహిమునిభిఃప

రికీర్తితః । పరస్పరానురాగేణ సఙ్గతారాజకన్యకాః ॥ ౩౩ ॥ త్రపాయ
స్తేబహవశ్చాపినవివాహోతుమిహార్హసి । అయంవివాహోధర్మ్యశ్చ స్వ
ర్గ్యశ్చనళినేక్షణే ॥ ౩౪ । అస్మిన్నర్థేవిశాలాక్షిప్రత్యవాయోనవిద్యతే।
అతస్త్వయ్యనురక్తంమాంకృతార్థయితుమర్హసి ॥౩౫॥ జీవితంవాసు
ఖంవాపిత్వాంవిహాయనరోచతే । ఇతిబ్రువతిభూపాలేకన్యాకామవ
శంవదా ॥ ౩౬ ॥ లజ్జానతముఖీభూమింలిఖన్తీనఖరేణసా। వక్తుకామే
వసంరబ్ధాసంప్రాప్తాలజ్జయాముహుః ॥ ౩౭ ॥ అఙ్గీచకారచోద్వా
హంరాజ్ఞానాగస్యకన్యకా । జోషమాస్థాయవిపులంముహూర్తంస్థావ
తిష్ఠతే ॥ ౩౮ ॥ అథానయాసమాగత్యలతామణ్టపసంశ్రితః । అన్వ
భూత్సురతంతస్యాభూయోరాగవివర్ధనమ్ ॥ ౩౯ ॥ యామావశేషేఽ
థదినేగన్తుకామాకృతత్వరా । ఆమన్త్ర్యయామాసనృపంకథఞ్చిద్విర
హాతురా ॥ ౪౦ ॥ నృపశ్చదుఃఖితోఽత్యర్థమాశ్లిష్యాశ్లిష్యభామినీమ్ ।
కథంచిదనుమన్తుంవైశశాకగమనంతదా ॥ ౪౧ ॥ నృపేణానుమతాసాఽ
థసఙ్గమశ్రమవిహ్వలా । నిమీలితార్ధనయనానిర్గతావరవర్ణినీ ॥ ౪౨ ॥
తతఃపాతాళమావిశ్యగత్వాచపితురన్తికమ్ । చోళరాజస్యచరితంకథ
యామాససర్వతః ॥ ౪౩ । నాగరాజోపితాంశ్రుత్వాకథితాంకన్య
యాకథామ్ । ప్రహర్షమతులంలేభేసదృశోఽయమితిబ్రువన్ ॥ ౪౪ ॥
నిర్గత్యనృపతిశ్చాపిలతామణ్డపసంశ్రయాత్ । భావయన్విభ్రమాంస్త
స్యాజగామమృగయంశ్చమూమ్ ॥౪౫॥ పశ్చిమాచలశృఙ్గాగ్రేలమ్బమా
నేదివాకరే। న్యలోకతమహారాజస్సేనామనుగతాంతదా ॥ ౪౬ ॥ అ
పరాందిశమాసాద్యహ్యన్వరజ్యతభాస్కరః । బిభ్రతీకుఙ్కుమారక్తం
పయోధరభరంతదా ॥ ౪౭ ॥ బభౌసన్ధ్యారుణంవ్యోమస్ఫురత్తారకమ
ణ్డలమ్। ప్రవాళరక్తోముక్తాఽభిరఞ్జితోవారిధిర్యథా ॥ ౪౮ ॥ జగాహే
జగదణ్డాన్తస్తిమిరంచశనైశ్శనైః । హృదయంవిషయాసక్తమవిద్యాతి
మిరంయథా ॥ ౪౯ ॥ సచసైన్యాన్వితస్తావత్ప్రియయానిజమాస్ప
దమ్ । స్మారంస్మారంవిశాలాక్షీంసురతశ్రమవిహ్వలామ్ ॥ ౫౦ ॥ ఆ

* చోళరాజస్యనాగకన్యాయాంసార్వభౌమలక్షణోపేతసుతోత్పత్తిః. *

పన్నసత్త్వాదదృశేనాగరాజస్యకన్యకా । సర్వలక్షణసమ్పన్నాపితు

ర్వ్యదధతీముదమ్ ॥ ౫౧ ॥ తామథాలోక్య దైవజ్ఞా ఇదమూచుర్వచస్తదా । అస్యాముత్పత్స్యతే పుత్రశ్చక్రవర్తీ మహాద్యుతిః ॥ ౫౨ ॥ పృథివీం సాగరోపేతాం సశైలవనకాననామ్ । పాలయిష్యతి ధర్మేణ మహేన్ద్రసదృశః ప్రభుః ॥ ౫౩ ॥ అథ సా దశమే మాసి పుత్రం ప్రాసూత సున్దరమ్ । సర్వలక్షణసమ్పన్నం సార్వభౌమపదోచితమ్ ॥ ౫౪ ॥ ... *

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణే తీర్థఖణ్డే భృగునారదసంవాదే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే చోళరాజసుతోత్పత్తికథనం నామ సప్తమోధ్యాయః.

చోళరాజసుతస్య పాతాళాత్స్వపిత్రన్తికాగమనమ్.

నారదః॥ పుత్రస్య ముఖలావణ్యే పుత్రికాయా ధనఞ్జయః । తృప్తిం న విన్దతి స్మాయం ప్రీత్యుత్ఫుల్లేన చక్షుషా ॥ ౧ ॥ వవృధే నాగరాజస్య పరితోషేణ వై శిశుః । చన్ద్రమా ఇవ కృష్ణాన్యపక్షే సతి దినే దినే ॥ ౨ ॥ కస్యచిత్త్వథ కాలస్య ప్రోషితో మాతురన్తికే । పప్రచ్ఛ మాతరం బాలః పితరం దర్శయేతి హ ॥ ౩ ॥ తచ్ఛ్రుత్వా పూర్వవృత్తాన్తం సా మాతాఽస్మై న్యవేదయత్ । తదాకర్ణ్య చ బాలోఽయం పునః పప్రచ్ఛ మాతరమ్ ॥ ౪ ॥ పితరం వీక్షితుం శీఘ్రం క్షోణీతలనివాసినమ్ । వర్తతే హ్యభిలాషో మే మహాన్మనసి సమ్ప్రతి ॥ ౫ । భూలోకగమనే యోగ్యం మార్గమావేదయస్వ మే । యేనాహం పితురుత్సఙ్గం గమిష్యామి ముదాఽన్వితః ॥ ౬ ॥ ఇతి తస్య వచః శ్రుత్వా ప్రహృష్టా నాగకన్యకా । భూలోకగమనే యోగ్యం బిలం చాదర్శయత్తదా ॥ ౭ ॥ సోఽపి తేనైవ మార్గేణ ప్రాప్యాశు ధరణీతలమ్ ॥ చోళరాజముపాగమ్య వవన్దే పాదయోస్తదా ॥ ౮ ॥ పప్రచ్ఛ ప్రణతం భూమౌ కస్త్వమిత్యవనీపతిః । పృష్టః ప్రాహ స బాలోఽయం వృత్తాన్తమఖిలం మునే ॥ ౯ ॥ వృత్తాన్తమఖిలం రాజా శ్రుత్వా తు తదుదీరితమ్ । గ్రహణే బాలకస్యాస్య సంశయం పరమం యయౌ ॥ ౧౦ ॥ సంశయావిష్టచిత్తోఽయం జోషమాస్థాయ భూపతిః । ముహూర్తమివ భూయోఽపి తమేవా

చోళరాజసుతస్యాశరీరవాక్యాత్పితృకృతరాజ్యాభిషేకక్రమః.

లోకయన్ స్థితః ॥ ౧౧ ॥ తతశ్చాకాశగా వాణీ నృపం సంశయితం ముహుః । ఆశ్వాసయన్తీ వచనైరుచ్చచార నవీక్షితా ॥ ౧౨ ॥ మావిచార

యరాజేన్ద్రపుత్రోఽయం తేనసంశయః । చక్రవర్తీమహారాజోభవిష్యత్యసమోభువి ॥ ౧౩ ॥ అతీవవిష్ణుభక్తశ్చభవిష్యతిమహామతిః । శేషాద్రౌచస్వయంవ్యక్తంవిష్ణుమభ్యర్చయిష్యతి ॥ ౧౪ ॥ ప్రీతశ్చాపిమహాదేవోహ్యర్చాభావమతిక్రమన్ । సల్లాపంతేనసుచిరంకరిష్యతిదినేదినే ॥ అభిషేచయరాజేన్ద్ర పుత్రంరాజ్యేఽవిచారతః । ఇతిరాజాసమాకర్ణ్య నానృతంసురభాషితమ్ ॥ ౧౬ ॥ శ్రద్దధేపుత్రమిత్యేనం జయన్తంవాసవోయథా । తతోరాజాసమాగమ్యసంవృత్తోయత్రసఙ్గమః ॥ ౧౭ ॥ ఆత్మనస్తస్యమాతుశ్చతం దేశంసుమనోరమమ్ । తత్రనిర్మాయవిపులంపురం పుత్రస్యనామతః ॥ ౧౮ ॥ తత్రాభ్యషేచయచ్చైనమాధిరాజ్యేసమాగతః ॥ తతస్సచక్రవర్తీతిప్రథితోభువిపార్థివః ॥ ౧౯ ॥ శశాసపృథివీంకృ

చక్రవర్తినమ్ప్రతిగోపాలనివేదితవేఙ్కటాచలవల్మీకోదన్తః.

త్స్నాంసముద్రవసనాన్వితామ్ । తతఃకదాచిద్గోపాలాస్తదాజ్ఞాపరిపాలకాః ॥ ౨౦ ॥ సమాగమ్యమహీపాలమిదంవచనమబ్రువన్ ॥ గోపాలాః॥ శేషాచలేవయంరాజన్విహారామోగవాంవ్రజాత్ ॥ ౨౧ ॥ క్షీరంనిదేశాద్దేవస్యభాణ్డేషునిహితంసదా । తదానయనకాలేవైదృశ్యతే మహదద్భుతమ్ ॥ ౨౨ ॥ వివృద్ధంతత్రవల్మీకమేకంవసతిభూధరే । ఆగచ్ఛామోహిమార్గేణవయం తేనమహీపతే ॥ ౨౩ ॥ ఆదాయభాణ్డంక్షీరాణాంసర్వంతత్రహిభజ్యతే । సావధానాఅపివయంనపశ్యామోఽత్రకారణమ్ ॥ ౨౪ ॥ విచారయమహీపాలకిమేతదితిసత్వరమ్ ఇతి । రాజాదైవికమేవేతిసునిశ్చిత్యసువిస్మితః ॥ ౨౫ ॥ సాయంధ్యాయన్హృషీకేశంతద్గతేనాన్తరాత్మనా । శుచిర్భూతశ్చసుష్వాపయతవాక్కాయమానసః॥

చక్రవర్తినోభగవత్ప్రకాశితస్వప్నదర్శనమ్.

దదర్శస్వప్నమేకంచనృపస్తస్మిన్నిశాన్తరే । ప్రాతరుత్థాయవిధివత్సన్ధ్యామన్వాస్యభూపతిః ॥ ౨౭ ॥ ఆహూయమన్త్రిప్రవరానిదం వచనమబ్రవీత్ ॥రాజా॥ మన్త్రిణశ్శృణుతాస్యాంవై నిశాయాంస్వప్నమద్భుతమ్॥ అదృష్టపూర్వంచాన్యేనగుహ్యాద్గుహ్యతరంమహత్ । కాలమేఘనిభఃకశ్చిదతిసున్దరమూర్తిమాన్ ॥ ౨౯ ॥ అద్భుతఃపురుషోదృష్టఃపుణ్డరీకాయతేక్షణః । అపృచ్ఛంపురుషంచాహంకుత్రత్యఃకోభవానితి ॥ ౩౦ ॥

కిమర్థంచాగతో౽స్యద్యతవకింకరవాణ్యహమ్ । ఇతిపృష్టోమయాప్రాహదే
వేనగిరివాసినా ॥ ౩౧ ॥ ప్రేషితో౽హంనరవ్యాఘ్రశ్రీనివాసేనధీమతా।
అహంవసామిశేషాద్రేస్సదాతస్యాస్తికేముదా ॥౩౨॥ శ్రీవేఙ్కటగిరేర
స్యప్రభావంతుమహాద్భుతమ్ । నివేదయేతిదేవేనప్రేషితో౽స్మితవాన్తి
కమ్ ॥ ౩౩ ॥ శిలోచ్చయే౽త్రవైశఙ్ఖచక్రావనతహస్తకః । శ్రీభూమిస
హితోనిత్యంవిహరన్రాజతేతరామ్ ॥ ౩౪ ॥ అద్రేర్దక్షిణతస్తస్యరాజ
ధానీవిరాజతే । గజవాజిరథోపేతాసర్వాద్భుతమయీసదా ॥ ౩౫ ॥
తస్మిన్గిరౌత్రయస్త్రింశత్కోటిసఙ్ఖ్యాశ్చదేవతాః। సర్వేమహర్షయశ్చా
పిసిద్ధాయోగివరాస్తథా ॥ ౩౬ ॥ వసన్తిసర్వతీర్థానితస్మిన్గిరివరేశుభే।
అణిమామహిమాచైవగరిమాలఘిమాతథా ॥౩౭॥ ప్రాప్తిఃప్రాకామ్య
మీశిత్వంవశిత్వంచాష్టభూతయః । తస్యాద్రేఃపూర్వభాగేవైచరన్తివిపు
లంతపః ॥ ౩౮ ॥ పూర్వస్యాందిశితస్యాద్రేఃకాళహస్తీతివిశ్రుతమ్ ।
పురేతస్మిన్మహాదేవోవసతిస్వయమాదరాత్ ॥ ౩౯ ॥ కాళహస్త్యుత్త
రేభాగేసువర్ణముఖరీనదీ। సర్వపాపప్రశమనీదృశ్యతేమునిసేవితా ॥౪౦॥
శుకాదయోమునివరాస్తస్యాస్తీరేయతేన్ద్రియాః । శేషశైలేశముద్దిశ్య
తపస్తప్యన్తిదారుణమ్ ॥౪౧ ॥ తస్యాద్రేఃపరితస్సప్తయోజనాస్తస్థితా
జనాః।సర్వపాపవినిర్ముక్తావిష్ణులోకంప్రయాన్తివై ॥ ౪౨ ॥ అష్టాక్షరం
మనురాజంతంజప్త్వాతుకిముతప్రభో । తంద్రష్టుందేవదేవేశంద్రష్టుంస
ద్మచశోభనమ్ ॥ ౪౩ ॥ ఏహిశేషాచలంశీఘ్రమిత్థమాపబాలవాఽస
మామ్।అథతేనైవపుంసా౽హంశేషాచలముపాగమమ్ ॥ ౪౪ ॥ వ్యో
మాన్తర్వితతోదారశృఙ్గాగ్రస్తమ్భితద్రుమమ్। తత్రగత్వాసపుష్పోజ్జ్వ
లతాకుఞ్చనశోభితమ్ ॥ ౪౫ ॥ దివ్యంప్రదర్శయామాసవిమానంరత్న
శోభితమ్ । స్వయమన్తర్దధేసో౽యంపశ్యతోమమపూరుషః ॥ ౪౬ ॥
అన్తర్దధేవిమానంచతస్మిన్నేవక్షణాన్తరే । ఇతిస్వప్నేమయాదృష్టో
హ్యద్భుతోరోమహర్షణః ॥ ౪౭ ॥ అదృష్టపూర్వశ్చాస్వేనకిమేతది
తిచిన్త్యతామ్ ॥ మన్త్రిణః ॥ దేవేనత్వయికారుణ్యాత్కృతంరాజస
త్తమ ॥ ౪౮ ॥ వల్మీకస్థానతశ్చైవదేవస్తిష్ఠత్యసంశయమ్ । క్షీరభా
ణ్డంచగోపాలాభగ్నమావేదయంస్తవ ॥ ౪౯ ॥ గోపాలైర్యత్సమా

దిష్టం వల్మీకస్థానముత్తమమ్ । తత్ర క్షీరాభిషేకేణ దేవో వ్యక్తిం గమిష్య

→ నృపనికటమ్ప్రతి శేషాచలోదన్తజ్ఞాపనాయ శబరాగమనమ్. ←

తి ॥ ౫౦ ॥ ఇతి సఞ్చిన్తయమానే వై శబరః కశ్చిదాయయౌ । కాళమే
ఘనిభో ధన్వీ ఖడ్గతూణీరభూషితః ॥ ౫౧ ॥ బర్హిపిఞ్ఛాన్వితశిరో లతా
పల్లవభూషితః । తూర్ణమాగత్య రాజానం ప్రణమ్య శిరసా తతః ॥ ౫౨ ॥
వ్యజిజ్ఞపచ్చ రాజానం ప్రణతః ప్రాఞ్జలిః స్థితః । స్వామిన్ వసామి శేషాద్రౌ
ప్రియఙ్గుకృషిమాచరన్ ॥ ౫౩ ॥ తేన జీవామి సతతం సపుత్రస్సహబా
న్ధవః । కశ్చిచ్ఛ్వేతో వరాహో వై తత్రాగత్య దినే దినే ॥ ౫౪ ॥ ప్రి
యఙ్గుం భక్షయత్యేవ నిశ్శేషం మిషతాం చ నః । తదర్థం రక్షణే తస్య నియు
జ్య మమ పుత్రకమ్ ॥ ౫౫ ॥ ప్రియం ప్రియఙ్గుం దేవాయ నివేదయితుముద్యతః ।
మధ్యాహ్నమగమం సోఽహం సుదూరం తత్ర పర్వతే ॥ ౫౬ ॥ తస్మిన్నవసరే
పుత్రః ప్రియఙ్గుం లోలుపః కరే । సమర్ద్య భక్షయిత్వాఽస్తే తదపశ్యం స
మాగతః ॥ ౫౭ ॥ దేవాఽనివేదితే ప్రీతిర్మమ నాసీత్కదాచన । తతః క్రు
ద్ధో రుదన్తం తం వై పుత్రం హన్తుం సముద్యతః ॥ ౫౮ ॥ తదాఽప్యాకాశగావా
ణీ మామువోచ తు సుదారుణమ్ । మా వధీః పుత్రమేనం వై ప్రియఙ్గుమనివేది
తమ్ ॥ ౫౯ ॥ దేవస్స్వీకృతవానేవ త్వద్వృత్త్యైనైవ తోషితః । చక్రవ
ర్తిసమీపం చ గత్వా స్వప్నం చ దర్శితమ్ ॥ ౬౦ ॥ అభిజ్ఞానతయా చోక్త్వా
త్వమాగచ్ఛేతి నైపద । ఇతి తేన సమాఖ్యాతం వా చావ్యోమగయా తదా ॥
వచశ్శ్రుత్వా విచార్యాథ కిమేతదితి మన్త్రిభిః । రాజాఽథ గోపవాక్యం
చ స్వప్నం శబరభాషితమ్ ॥ ౬౨ ॥ ఏకీకృత్య సహానేన నిర్యయౌ శబరే
ణ సః । ఆదిశ్య మన్త్రిణశ్చైవ గోసహస్రభవం భువి ॥ ౬౩ ॥ క్షీరమా
నయతే త్యేతి చ్ఛేషాచలతటం యయౌ ॥ ౬౩౪ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణే తీర్థఖణ్డే భృగునారదసంవాదే శ్రీవేఙ్కటా
చలమాహాత్మ్యే - చోళరాజస్వప్నవృత్తాన్తకథనం నా
మాష్టమోఽధ్యాయః.

→ చక్రవర్తినశ్శబరేణ సహ వరాహదర్శనార్థం శేషాచలగమనమ్. ←

శ్రీనారదః ॥ నిర్గత్య రాజా శబరేణ సార్థం ప్రియం ప్రియఙ్గుం ప్రతిభ
క్షయన్తమ్ । శ్వేతం వరాహం శబరోపదిష్టం దివ్యం విమానం చ దిదృక్షుర

త్ర ॥ ౧ ॥ విలోకయఞ్ఛ్వేతవరాహమేకం ప్రియఙ్గుసస్యంకిలభక్షయన్తమ్ । గర్జన్తమాయాన్తమితస్తతోఽపిఘోణారవంభీమపరాక్రమంచ॥ దివ్యంవిమానంచదదర్శతత్రనృపస్తదారత్నవిభూషితంతత్ । అనేకసాహస్రరవిప్రకాశంస్వప్నేఽద్భుతందృష్టమదృష్టపూర్వమ్ ॥ ౩ ॥ తతోవరాహస్సహసాప్రియఙ్గుంవ్యాధస్యహృష్టస్సమథోపభుజ్య । దృగ్గోచరంతస్యసమీపజాతంవల్మీకమేషప్రవివేశభూయః ॥ ౪ ॥ నతద్విమానంచదదర్శభూయస్సక్షితీశోవిస్మితచిత్తఏషః । పప్రచ్ఛతంశాబరమేవతస్య

చక్రవర్తికృతక్షీరాభిషేకేణ వల్మీకాచ్ఛ్రీశ్రీనివాసావిర్భావః.

హేతుంవదస్వేతిసరాజపుత్రః ॥ ౫ ॥ సశాబరస్తస్యచతేనహేతుంతత్త్వేనపృష్టస్సజగాదతస్మై । అయంవరాహోనవరాహమాత్రందేవస్స్వయంయోధరణీంబభార ॥ ౬ ॥ ఇదంవిమానంచతదీయమేవదివ్యంత్వయాదృష్టమదృష్టపూర్వమ్। వాసోఽస్యవల్మీకమిదంమహాత్మన్మహత్తరంనూనమితస్తుహేతోః ॥ ౭ ॥ వల్మీకతోఽస్మాచ్చవినిర్గతోఽసౌభూయోపితత్రైవవిలీనఆస్తే । అతోఽత్రరాజన్నిశితైఃఖనిత్రైర్వల్మీకమేతత్ప్రవిదార్యసద్యః ॥ ౮ ॥ విలోక్యతాంనూనమిహైవదేవోవసిష్యతీతిప్రతిభాతిమేఽద్య । శ్రుత్వాచతచ్ఛాబరవాక్యమేషవల్మీకమేతన్నబిభేదభీతః॥౯॥అథాభ్యషిఞ్చత్తమేవభక్త్యాగోపాహృతైఃక్షీరఘటైరనేకైః । సతత్రవాచాంమనసామభూమిందదర్శరత్నోజ్జ్వలమద్భుతంచ॥ దివ్యంవిమానోత్తమమాశుదృష్ట్వాహృష్టశ్చమూర్ధ్నాప్రణనామభూయః॥౧౦॥ తన్మధ్యేఽసౌనీలజీమూతకల్పంపద్మావాసంసంశ్రితత్రాణహేతుమ్ ॥౧౧॥ శ్రీవత్సాఙ్కంపుణ్డరీకాయతాక్షంశఙ్ఖంచక్రంధారయన్తంకరాభ్యామ్ । దాతారంతంపాణినావైవరాణామన్యేనాఙ్కంబిభ్రతంభ్రాజమానమ్॥ పీతంవస్త్రంబిభ్రతంరాజమానంకోటీరాన్తప్రోతరత్నోపశోభమ్ । శా

చక్రవర్తికృతశ్రీశ్రీనివాసస్తుతిః.

న్తాకారంశాశ్వతంశ్రీనివాసంసేవ్యందేవైర్వాసుదేవందదర్శ ॥ ౧౩ ॥ సరాజపుత్రోదృష్ట్వాథదేవేశంభక్తవత్సలమ్ । ప్రాదుర్భూతంప్రణమ్యైనంతుష్టావస్తుతిభిస్స్వయమ్ ॥ ౧౪ ॥ రాజపుత్రః ॥ బ్రహ్మరుద్రోవస

హో యే చ సాధ్యా విశ్వేదేవా మరుతస్సప్తపూర్వే । ఏతే చాన్యే దేవము
ఖ్యా నియోగం పశ్యన్తస్త్విష్టపాన్వర్తయన్తే ॥ ౧౫ ॥ నాకారం వా రూ
పమత్యద్భుతం తే పశ్యన్త్యేతే యోగిముఖ్యాః పురాణాః । ఇత్థంభూతే మా
దృశానుగ్రహార్థం ప్రత్యక్షం తే రూపమేతద్బభూవ ॥ ౧౬ ॥ హోతవ్యం
త్వం పావకాస్త్వం హోత్రం హోతా చ త్వం పావకోఽపి త్వమేవ । ఉద్దేశ్య
స్త్వం సిద్ధిరస్య త్వమేవ త్వత్తః కిఞ్చిన్నాన్యదత్రాస్తి దేవ ॥ ౧౭ ॥ స ద్వై
తైకస్త్వం పరం బ్రహ్మ పూర్వం యస్మాన్నాన్యం ప్రాహురేతత్ప్రపఞ్చమ్ ।
యత్సఙ్కల్పాత్ప్రకృతస్సర్గ ఆద్యే యచ్ఛాన్తస్థం శాన్తిసర్వాత్మనేమమ్ ॥
౧౮ ॥ న బ్రహ్మాసీత్పూర్వమీశో న చాసీన్నేమే వ్యాప్తే రోదసీ వాప్యభూతామ్ ।
ఏకస్త్వం వై జాగరూకస్తు శేషే శేషే తల్పే చారుస్సృష్ట్వా తదాఽపః ॥ ౧౯ ॥
నో లోకస్త్వాం వేద వేత్థ త్వమేవ నానాదిర్మధ్యం విద్యతే తేఽథ వాఽన్తః । స
త్యం రూపం తే శ్రుతిః కీర్తయన్తి జ్ఞానాకారం యత్తదేతన్నమామి ॥ ౨౦ ॥
కాలోఽసి త్వం లోకసంహారహేతుః స్రష్టా చాధారకశ్చ త్వమేవ । సం
హర్తా స్త్వం స్రజ్యవస్తు త్వమేవ ప్రాయో రత్యం త్వం హి కర్తా చ కర్మ ॥ ౨౧ ॥
త్వం యజ్ఞో దీక్షితస్త్వం చ స్వాహాఽప్యాత్వం హుతాశనః । త్వయా వ్యా
ప్త * మిమం లోకమనువ్యాప్తిమాతన ॥ ౨౨ ॥ సోఽహం త్వాం శరణం ప్రా
ప్తః పద్మనాభమజం విభుమ్ । శేషిణం సర్వగజతాం ప్రణతార్తిహరం శు

శ్రీనివాసస్య చక్రవర్తిప్రార్థనయా సర్వజనదృశ్యత్వాభ్యుపగమః.

భమ్ ॥ ౨౩ ॥ స్తుత్వేతి భూపః ప్రణతః పృథివ్యాం తుష్టావ భూయః ప్రణనా
మ భూయః । అథాస్య భక్తిం సవిలోక్య దేవో నృపాత్మజం ప్రీతమనా జ
గాద ॥ ౨౪ ॥ గుహాసు బద్ధైః ప్రతిశబ్దజాతైర్గృహాస్తిరస్కృత్య ప
యోధిఘోషమ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ ప్రీతోఽస్మి రాజేన్ద్ర పరంతవాహం భ
క్త్యానయా చాన్యసుదుర్లభం చ ॥ ౨౫ ॥ వరం వృణీష్వాద్య యదిచ్ఛ
సి త్వం దాస్యామి సర్వం తవ మా విషాదః ॥ ౨౬ ॥ రాజపుత్రః ॥ య
త్తద్రూపం దుర్లభం యోగివర్యై రమ్యం భూయాదీదృశం సర్వదృశ్యమ్ ॥
అత్రైవ త్వం సర్వదావాసమీయాస్సర్వేషాం వై మానవానాం హితాయ ।

---

* మిదం విశ్వమతిష్ఠత్పరమం తవ. ఇతి పాఠాన్తరం.

ఓమిత్యుక్త్వాథాపరం ప్రాహ వాక్యం మద్భక్తస్త్వం నాస్తి తుల్యస్త్వ
యాఽన్యః ॥ ౨౭ ॥ సన్తుష్టోఽహం మత్సఖిత్వం ప్రదాస్యే వేత్థ త్వం మాం
సుహృదం భక్తవశ్యమ్ । ఇత్యూచివాన్మాధవో రాజపుత్రం భూయః
ప్రాహాస్మై స్మేరవక్త్రారవిన్దః ॥ ౨౮ ॥ సేవాం రాజన్నన్వహం మే
త్రిసన్ధ్యం కర్తుం భూయశ్శాసనాన్మేఽర్హసి త్వమ్ । ఏతచ్ఛ్రుత్వా రాజపు
త్రస్సుధీమాన్ తత్సేవాం నిత్యం నో జహౌ ప్రీతచిత్తః ॥ ౨౯ ॥ సేవాం కుర్వ
న్వేఙ్కటేశస్య రాజా తస్మిన్వాసం పత్తనే స్మ ప్రయాతి ॥ ౨౯½ ॥ సేవాకా
లేషు తస్యాయం రాజ్ఞో వై భక్తవత్సలః ॥ ౩౦ ॥ అర్చాభావమతిక్రమ్య హితా

శ్రీశ్రీనివాసమహోత్సవసేవార్థం బ్రహ్మరుద్రాద్యాగమనమ్.

ర్థానప్యుపాదిశత్ । స కదాచిద్ధ్వజారోహమహోత్సవమతన్ద్రితః ॥
అకారయచ్చ ధర్మేణ కన్యాం యాదితివాకరే । ధ్వజం నిర్మాయ విధివద్గరు
డాధిష్ఠితం శుభమ్ ॥ ౩౨ ॥ ఆరోపయత్సమభ్యర్చ్య ధ్వజస్తమ్భమనుత్త
మమ్ ॥ ౩౨½ ॥ బ్రహ్మాణమీశం సగణం శతక్రతుం యే చైవాన్యే సన్తి దిక్పాల
ముఖ్యాః ॥ ౩౩ ॥ తానజ్ఞసామస్త్రివర్గైర్విశిష్టైర్ధ్వజాశ్చ సేవార్థం వైనతేయో రమా
హూతవన్తః ॥ ౩౩½ ॥ తతోఽహం సంసమారుహ్య ప్రాఞ్జలిః కమలాసనః ॥
ఆగతో మునిభిస్సార్ధం కాఙ్క్షన్సేవాం రమాపతేః । శఙ్కరోఽపి స్వపార్షదైస్సే
వాయై గిరిజాన్వితః ॥ ౩౪ ॥ ప్రమథాద్యైః పారిషదైరన్వితః ప్రయయౌ
ముదా । ఇన్ద్రోఽపి సాన్ద్రసిన్దూరప్రస్ఫురత్కుమ్భమణ్డలమ్ ॥ ౩౬ ॥ ఆ
రుహ్యైరావతం నాగం ద్రష్టుం యాత్రోత్సవం యయౌ । అన్యే చాపి దిశా
పాలాస్స్వం స్వం వాహనమాస్థితాః ॥ ౩౭ ॥ శేషాచలతటీదేశమగమ
న్నాదృతోత్సవాః ॥ ౩౭½ ॥ నారదోఽపి హరినామసహస్రం కలయన్విష్ణు
శక్తిం మహతీం చ ముహుః । ఆయయావాహృది చ భాస్వద్భూతం కలయన్వి
వృణన్నిగమాదిమపి ॥ ౩౮½ ॥ అథాయయుర్ద్రష్టుకామా మహోత్సవం క్షోణీ
పాలాః ప్రాణినస్సర్వ ఏవ । పుత్రం నేత్రం ప్రార్థయానాశ్చ భూయో నా
నాదిగ్భ్యో న ప్రమశీఘ్రాస్తదానీమ్ ॥ ౩౯½ ॥ తస్య చోత్సవయాత్రాయాం శే
షాచలపతేస్తదా ॥ ౪౦ ॥ వేఙ్కటేశం ప్రార్థయన్తో నానాదిగ్భ్యస్సమాగ
తాః । కిఙ్కరాశ్శైవ సగాయన్తి కీర్తిం తస్య మహాత్మనః ॥ ౪౧ ॥ ఇత్థం ప్రవ

వృత్తేతస్యదివ్యస్యశౌరేర్మహోత్సవః । అదృష్టపూర్వాస్సర్వేషాంవిస్మయం వ్యతనోద్భృశమ్ ॥ ౪౨ ॥ పఙ్గవోఽజవనాఆసన్కాణావైదూరదర్శనాః । బభూవుర్వాగ్మినోమూకాజనాస్తస్మిన్మహోత్సవే ॥ ౪౩ ॥ తదాప్రభృతి యస్మిన్నేవవర్షేవర్షేమహోత్సవే । నమస్యతిహరింతత్ర సవృద్ధింయాస్యతిధ్రువమ్ ॥ ౪౪ ॥ తస్యచోత్సవయాత్రాయాం శేషాచలపతేస్తదా ।

శ్రీశ్రీనివాసస్యరథోత్సవావభృథోత్సవప్రకారః.

పయోదావిరజీచక్రుఃప్రతోళీర్వ్యాసవాజ్ఞయా ॥ ౪౫ ॥ సౌవర్ణంకల్పయామాసరథంరత్నపరిష్కృతమ్ । తస్మిన్రథవరేరమ్యేదీవ్యతిస్మాష్టమే దినే ॥ ౪౬ ॥ అథాష్టసువ్యతీతేషుదివసేషుమహోత్సవే । శ్రవణేవిష్ణునక్షత్రేముహూర్తేతుశుభేతదా ॥ ౪౭ ॥ చక్రంభగవతాఽఽజ్ఞప్తంస్వామి పుష్కరిణీజలే । చకారావభృథస్నానంమఖేఽస్మింశ్చసమాపితే ॥౪౮॥ అథాస్యాంవిధివద్రాత్రౌ ధ్వజస్యాప్యవరోహణమ్ । చక్రుర్విప్రవరాస్తత్రమహాన్నైవేద్యమేవచ ॥౪౯॥ అథాన్యస్మిన్దినేదేవమానర్చవిధివత్తదా । ప్రసూనైర్వివిధైశ్చాపిసుగన్ధైస్సుమనోహరైః ॥ ౫౦ ॥ హరిర్విసర్జయామాసదేవాన్తత్సేవార్థమాగతాన్ । బ్రహ్మరుద్రపురోగాంశ్చప్రణమ్రశిరసస్తదా ॥౫౧॥ ఇత్థంసరాజావృషశైలభర్తుర్మహోత్సవందివ్యమిమం సమాప్య । హృష్టఃకృతార్థంబహుమన్యమానోహ్యాత్మానమావాసమియాయభూయః ॥౫౨॥ ... ... *

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణేతీర్థఖణ్డే భృగునారదసంవాదే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీశ్రీనివాసావిర్భావాది కథనంనామ నవమోఽధ్యాయః.

చక్రవర్తిసమీపాగతకృష్ణశర్మాఖ్యవిప్రోదన్తః.

నారదః ॥ ఉత్సవాన్తేద్విజఃకశ్చిదాజగామతదన్తికమ్ । భార్యయాసహితశ్చైవతద్దైవాచిరసూతయా ॥ ౧ ॥ ద్విజంతమాగతంరాజాపాద్యార్ఘ్యాసనవన్దనైః । అభిపూజ్యయథాన్యాయందృష్ట్వాకుశలమబ్రవీత్ ॥ ౨ ॥ రాజా ॥ కస్తేదేశోద్విజశ్రేష్ఠకిమర్థమితఆగతః। వదస్వ

కిమహంవా తే కరవాణినిదేశకృత్ ॥ 3 ॥ విప్రః ॥ దక్షిణామ్బునిధేస్తీ
రే శ్రుతా చన్ద్రపురీశుభా । తస్యాంవసతిధర్మజ్ఞః కూర్మో నామద్విజోత్త
మః ॥ ౪ ॥ తస్యాహంనైసుతో రాజన్ కృష్ణశర్మేతివిశ్రుతః । భార్యాసు
ధర్మిణీనామ్నా మమేయంపుత్రిణీశుభా ॥ ౫ ॥ కాశీక్షేత్రమహంద్రష్టుం
ప్రయాస్యేముక్తిసాధనమ్ । అస్యాశ్శిశుస్త్రిమాసోఽయం దుర్బలాచైవ
భామినీ ॥ ౬ ॥ ప్రవాసాయోగ్యతామస్యా దుర్బలాయాశ్చమన్త్రి
యన్ । త్వత్సకాశమహంరాజన్ సమ్ప్రాప్తస్త్వంహిరక్షితా ॥ ౭ ॥
విలోక్యకాశీమాయాస్యే సేయంతావన్మనస్వినీ । సమీపేతవరాజేన్ద్ర
వాసంయాత్వితిమేమతిః ॥ ౮ ॥ ఓమిత్యుక్తోథభూపేన త్యక్త్వాభా
ర్యాంసుతాన్వితామ్ । ఆమన్త్ర్యచమహీపాలం యయౌకాశీంప్రతిద్వి
జః ॥ ౯ ॥ రాజాచతస్యావాసార్థం గృహమేకంప్రకల్ప్యసః । ధాన్యం
షణ్మాసపర్యాప్తం దాపయామాసచస్వయమ్ ॥ ౧౦ ॥ ననిర్గచ్ఛగృహా
చ్చేతి శశాసద్విజభామినీమ్ । స్వవ్యాపారేస్థితోరాజా నైవసస్మారతాం
తతః ॥ ౧౧ ॥ కృష్ణశర్మాతతోవిప్రో గత్వాప్రస్థానముత్తమమ్ । పునరా
గత్యభూపాల మిదంవచనమబ్రవీత్ ॥ ౧౨ ॥ కృష్ణశర్మా ॥ ఆగతఃకృష్ణ
శర్మాహం గఙ్గాందృష్ట్వాసుశోభనామ్ । న్యస్తాతవాన్తికేభార్యా దీయ
తాంవిరహాతురా ॥ ౧3 ॥ ఇత్యుక్తోభూపతిస్తేన చిన్తయామాసదుఃఖి
తః । అహోమయాప్రమత్తేన విషయాసక్తచేతసా ॥ ౧౪ ॥ నచిన్తి
తామహాభాగా భామినీతుద్విజన్మనః । ధాన్యంషణ్మాసపర్యాప్తందత్తమ
స్యైపురామయా ॥ ౧౫ ॥ సకాలస్తువ్యతీతోఽద్య కింకరోతుద్విజన్మజా ।
గృహాన్నిర్గమనంచాస్యాః ప్రతిషిద్ధంమయాతదా ॥ ౧౬ ॥ ఇత్థంసఞ్చి
న్త్యరాజాఽసౌ ప్రేషయామాసపూరుషమ్ । ద్రష్టుంస్వనిర్మితేగేహే స
పుత్రాంద్విజభామినీమ్ ॥ ౧౭ ॥ సవిలోక్యాగతస్తూర్ణం రాజానంతంవ్య
జిజ్ఞపత్ । శిశునాసహభార్యాఽస్య కాలధర్మముపాగతా ॥ ౧౮ ॥ శరీ
రేచానయోశ్శుష్కే వర్తేతేచిరకాలతః । ఇతితస్యవచశ్శ్రుత్వా సరాజా
భృశదుఃఖితః ॥ ౧౯ ॥ ద్విజమాహూయసమ్భ్రాన్త మిదంవచనమబ్ర
వీత్ ॥ రాజా ॥ తవభార్యాద్విజశ్రేష్ఠ మామనుజ్ఞాప్యభామినీ ॥ ౨౦ ॥
దేవదేవస్యసేవార్థ మిదానీమేవనిర్గతా । శ్వఆనేష్యామిభద్రంతే గతాంసే

వార్థమఞ్జసా ॥ ౨౧ ॥ దినమేకంచవిశ్రమ్య తతోయాస్యసిభార్యయా।
ఇత్యుక్త్వాఽథద్విజశ్రేష్ఠం నృపశ్శఙ్కితమానసః ॥ ౨౨ ॥ గృహాన్నిర్గత్య శే
షాద్రిమారురోహసత్వరాత్ । దేవస్యావసరంవీక్ష్య ప్రాఞ్జలిఃప్రయ
తస్స్థితః ॥ ౨౩ ॥ సముహూర్తంవినిశ్వస్య సఖేదంచవ్యజిజ్ఞపత్ । స్వా
మిన్విజ్ఞాపనీయమ్మే శృణుష్వైకమనామమ ॥ ౨౪ ॥ సోహంహిభవతా
రత్యశ్శరణఙ్గత ఇత్యపి।అప్రబుద్ధేనమత్తేన మయావై దుష్కృతంకృతమ్॥
న్యాసీకృతాన్మహాభాగాం ద్విజవర్యేణధీమతా । నవ్యచారయమాస
క్తో విషయేషుయశస్వినీమ్ ॥ ౨౫ ॥ ఇదానీమాగతేవిప్రే పూర్వవృత్తమ
నుస్మరన్ । కిమేతదితిభీతోహం తదుదన్తంవిచారయన్ ॥ ౨౬ ॥ శ్రుత్వా
మృతాంనిరాహారాం సపుత్రాంశుష్కదేహినీమ్ । పరంనిర్విణ్ణచిత్తోహ
మవదంద్విజమగ్రతః ॥ ౨౭ ॥ గత్వాఽస్తోదేవసేవార్థం శ్వఆనేష్యామితాం
ప్రియామ్ । సపుత్రాంతవభార్యాంవై మాభైషీర్ద్విజసత్తమ ॥ ౨౮ ॥
భవిష్యతికథంచేతి భృశంచిన్తాముపాగతః।త్వామేవశరణందేవ ప్రణతా
ర్తిహరంగతః ॥ ౩౦ ॥ యథాపాపంనవిన్దేయం చరితార్థోయథాద్విజః।
దేవదేవతథాకర్తుం శక్తోనాన్యస్త్వయావినా ॥ ౩౧ ॥ త్రాహిమాంశ
రణంప్రాప్తమితస్త్వందుఃఖసాగరాత్ । గతిస్త్వమేవచాస్మాకం నా
న్యోస్తిజగతీపతే ॥ ౩౨ ॥ ఇతిప్రణమ్యదేవేశం స్థితస్తూష్ణీంనృపోత్తమః।
సాన్త్వయన్సఘృణైర్వాక్యై రువాచమధుసూదనః ॥ ౩౩ ॥ శ్రీభగవాన్॥
మాతేవ్యథాభూద్రాజేన్ద్ర మాభైషీస్త్వంకదాచన । తవోపాయమహం
వక్ష్యే ద్విజభార్యాప్రజీవనే ॥ ౩౪ ॥ విప్రఃకాశీంప్రయాస్యన్మాం దృష్ట్వాఽ
నుజ్ఞాప్యవై గతః । సుధర్మిణీచమద్భక్తా సాధ్వీమద్గతమానసా ॥ ౩౫ ॥
తత్రస్తదీయాఃప్రాణావై యమాయకిలనార్పితాః।శరీరేమమరాజేన్ద్ర స్థా

అస్థికూటాభిధసరోవరమాహాత్మ్యమ్.

పితాస్సుప్రియాసహ ॥ ౩౬ ॥ ఇత్యుక్త్వాఽథాస్యభూపాలం విష్వక్సేన
మభాషత । ప్రాఞ్జలింవినయానమ్రం వేత్రపాణింపురస్స్థితమ్ ॥ ౩౭ ॥
విష్వక్సేనమహాభాగ మదీయాజ్ఞామిమాంశృణు । ఇత ఈశానదిగ్భాగే
త్వస్థికూటాభిధంశుభమ్ ॥ ౩౮ ॥ తీర్థమస్తితతస్తోయం సమాహృత్యాసు
పావనమ్ । సుధర్మిణ్యాస్సుతస్యాపి శరీరమభిషేచయ ॥ ౩౯ ॥ సపు

త్రాఽసౌప్రసుప్తేవ తతఉత్థాస్యతిధ్రువమ్ । విష్వక్సేనస్తథేత్యుక్త్వాతో
యమాహృత్యతీర్థతః ॥ ౪౦ ॥ సుధర్మిణ్యాశ్శరీరంత దభ్యషిఞ్చత్సుతస్య
చ । ఉత్థితాసనుతాసాధ్వీ ద్విజభార్యాసుధర్మిణీ ॥ ౪౧ ॥ అథరాజా
నమాహూయ ప్రోవాచమధుసూదనః । దృష్టోగిరివరస్యాయం మహి
మాభవతాఽనఘ ॥ ౪౨ ॥ ప్రభావమచలస్యాస్య సనకాద్యాశ్చయో
గినః । బ్రహ్మాద్యాస్సకలాదేవా నజానన్తియథామమ ॥ ౪౩ ॥ య
ద్యదిచ్ఛతివైజన్తుర్మనసాభీప్సితంనృప । తథాసిద్ధ్యతితత్సర్వం గిరేరస్యప్ర
భావతః ॥ ౪౪ ॥ అథవిప్రంసమాహూయ భార్యాంచాస్యసుధర్మిణీమ్।
ద్విజభార్యామథాపృచ్ఛ ద్వదతేకిమభీప్సితమ్ । ౪౫ ॥ సాతథోక్తాతుదే
వేన వరయామాసమాధవమ్। త్వద్భక్తిస్తుదృఢాచాస్తు మమదేవేశనిత్య
శః ॥ ౪౬ ॥ ఏవంసంప్రార్థితోదేవో దదౌతస్యా అభీప్సితమ్ । తతోవిధిశివా
ద్యాశ్చ సనకాద్యాశ్చయోగినః ॥ ౪౭ ॥ వృషాద్రిమగమన్తత్సర్వే ద్రష్టుకా
మాస్తదద్భుతమ్ । కృష్ణశర్మాచసన్తుష్టో విస్మితశ్చమహామునే ॥ ౪౮ ॥
ప్రణమ్యస్తోత్రయామాస దేవదేవంరమాపతిమ్ । దేవదేవోనృపంప్రాహ
నచాస్యసదృశోభువి ॥ ౪౯ ॥ విప్రస్యమయిభక్తస్య తథైవనియతాత్మ
నః । అస్మాజ్జన్మాంతరేరాజం స్త్రయ్యాన్తార్థప్రవర్తకః ॥ ౫౦ ॥ భవిష్యతిత
దన్తేచమత్సాయుజ్యమవాప్స్యతి। రాజాచవిప్రమాహూయసభార్యంపు
రుషర్షభమ్ ॥ ౫౧ ॥ స్వావాసంప్రేషయామాస ప్రహృష్టేనాన్తరాత్మ
నా ॥ ౫౧½ ॥ తదనుచనృపతిర్వృషాచలంతం స్వయమధిగమ్యదినేది
నేమహాత్మా । విరచితదృఢభక్తిరస్యకుర్వన్వివిధమనోరథకింకరత్వమా
సీత్ ॥ ౫౨½ ॥ కథితంభావివృత్తాన్తం దేవదేవస్యశార్ఙ్గిణః ॥ ౫౩ ॥ అర్చితశ్చక
లాభక్తైరద్భుతానిప్రదర్శయన్ । విహరన్రమయాచైవ సాకంతత్రమహీ
ధరే ॥ ౫౪ ॥ వసిష్యతిచహృష్టాత్మా సురసిద్ధనిషేవితః । ఇత్యేవంభృగ
వేతస్మై కథయామాసనారదః ॥ ౫౫ ॥ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యం ప
రంవ్యాసేనకీర్తితమ్ ॥ ౫౫½ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణే తీర్థఖణ్డే భృగునారదసంవాదే శ్రీవేఙ్కటాచల
మాహాత్మ్యే-అస్థికూటతీర్థమాహాత్మ్యకథనంనామ దశమోధ్యాయః.

సింహాదాఖ్యాసురవృత్తాన్తః

భృగుః ॥ నమో నమస్తే దేవర్షే సర్వజ్ఞ కరుణానిధే । వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యం భూతం భావి చ మే శ్రుతమ్ ॥ ౧ ॥ కేనాకారేణ భగవానాకల్పం నివసిష్యతి । కింకరిష్యతి వా దేవ శ్రీమాన్వేఙ్కటనాయకః ॥ ౨ ॥ ఏతత్సర్వం సఙ్గ్రహేణ బ్రూహి మే మునిసత్తమ । యస్య శ్రవణమాత్రేణ శ్రోతవ్యం నావశిష్యతే ॥ 3 ॥ నారదః ॥ శ్రూయతామిదమాఖ్యాస్యే చరితం వేఙ్కటేశితుః । సమ్భాషితమగస్త్యేన భావివృత్తే ప్రసఙ్గతః ॥ ౪ ॥ చక్రవర్తీ చ భూపాలశ్శాసిష్యతి వసున్ధరామ్ । భవిష్యతి తదా దైత్యస్సింహాదో నామ వీర్యవాన్ ॥ ౫ ॥ స దురాత్మా తపస్తేపే నిధ్యాయన్పరమేష్ఠినమ్ । ఉత్తరే పాపనాశస్య సార్ధయోజనదూరతః ॥ ౬ ॥ సరస్యఘవినాశాఖ్యే కుర్వంస్త్రిషవణాప్లవమ్ । ప్రజాపతే త్వదన్యేన విశ్వోపరి బభూవ హ ॥ ౭ ॥ వయం శ్రేయస్వినస్స్యామ సోస్తు యో నో మనోరథః । ఇతి మన్త్రం జపన్నిత్యమారరాధ చతుర్ముఖమ్ ॥ ౮ ॥ వర్షే పూర్ణే స భగవాన్హంసారూఢస్సరోజభూః । ఆవిర్బభూవ పురతస్సింహాదస్య తపస్వినః ॥ ౯ ॥ బ్రహ్మా ॥ ఉత్తిష్ఠోత్తిష్ఠ భద్రం తే సింహాద కుశలీ భవ । తపసా తవ తుష్టోస్మి వరం వరయ సువ్రత ॥ ౧౦ ॥ సింహాదః ॥ నమో నమస్తే విశ్వేశ సర్వకారణకారణ । యది ప్రీతోసి భగవన్దేహి మే వరముత్తమమ్ ॥ ౧౧ ॥ దేవదానవగన్ధర్వయక్షరాక్షసపన్నగాః । వశే తు మమ వర్తన్తాం తేభ్యో న చ భయం మమ ॥ ౧౨ ॥ సింహాదవచనం శ్రుత్వా తథాస్త్వితి విరిఞ్చనః । ఆభాష్యాన్తర్దధే సాకం యోగీశైరస్య పశ్యతః ॥ ౧3 ॥ తదా ప్రభృతి దుష్టాత్మా బబాధే దేవతాగణాన్ । క్షత్రియాన్సహ దేవాంశ్చై

సింహాదభీతదేవానాం శ్రీనివాససమీపాగమనమ్.

ర్మునీనన్యాంశ్చ మానవాన్ ॥ ౧౪ ॥ ఏవం తేనార్దితా దేవా మునయశ్చ తపోధనాః । శరణ్యం శరణం జగ్ముర్వేఙ్కటేశం యథానిధిమ్ ॥ ౧౫ ॥ దేవాః ॥ దైత్యారే దేవదేవేశ శరణాగతవత్సల । త్రాహి నః పుణ్డరీకాక్ష సింహాదాదసురాధమాత్ ॥ ౧౬ ॥ త్రిలోకీం బాధతే నిత్యమనుభుక్తైకచరూపిణీః । సింహాదః క్రూరచారిత్రః పాపః ప్రాప్తవరో విధేః ॥ ౧౭ ॥ ఇతి తేషాం వచశ్శ్రుత్వా భగవాన్భూతభావనః ।

అభయాగతదేవానాంచక్రవర్తినికటగమనాయభగవదాజ్ఞా.

మేఘధ్వనిగభీరేణవచసాఽన్వగ్రహీత్సురాన్ ॥ ౧౭ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అ
భయంబ్రహ్మణాదత్తందేవేభ్యస్సురసత్తమాః । నదానవాశ్చతంఘ్న
న్తినాసురానచపన్నగాః ॥ ౧౮ ॥ నైనశక్తిర్మనుష్యాణాంసంహారేఽస్య
దురాత్మనః । సహాయాస్తస్యబహవస్సన్తిదైత్యాంశసమ్భవాః ॥ ౨౦ ॥
ఖరఃకఠారఃపిఙ్గాక్షఃకనకఃక్రథకఃకపిః । ఏతేహిరణ్యకులజాష్షడ్బాణస్య
త్రసన్తిహి ॥ ౨౧ ॥ ప్రహ్లాదాయవరోదత్తఃపురాప్రీతిజుషామయా ।
తద్వంశ్యానైనహన్తవ్యాస్సత్యపిత్రిజగత్క్షయే ॥ ౨౨ ॥ తత్రోపాయంప్ర
వక్ష్యామిసింహాదక్షపణాయవః । చక్రవర్తీవసత్యత్రకాళహస్తిసమీప
తః ॥ ౨౩ ॥ సువర్ణముఖరీతీరేపశ్చిమేపుణ్యభూమని । సమాప్యాయయ
తస్వాంశైర్మద్భక్తంచక్రవర్తినమ్ ॥ ౨౪ ॥ సింహాదంసుమహాబాహుం
మహాబలపరాక్రమమ్ । ససంహరిష్యతిబలీరాక్షసానిసరాఘుసః ॥ ౨౫ ॥
స్వస్థాభవతదేవేశాస్సర్వంభద్రంభవిష్యతి । ఇత్యుక్త్వాభగవాన్విష్ణు
స్సర్వభూతాత్మభావనః ॥ ౨౬ ॥ విసర్జయామాససురాన్విమానంచా

భగవదాజ్ఞయాదేవానాన్ద్విజవేషేణచక్రవర్తినికటగమనమ్.

విశత్ప్రభుః । తతోదేవాస్సగన్ధర్వాస్సిద్ధాశ్చపరమర్షయః ॥ ౨౭ ॥
అనుగ్రహీతుకామాస్తమాజగ్ముశ్చక్రవర్తినమ్ । బ్రాహ్మణాకారమాల
మ్బ్యదేవగన్ధర్వతాపసాః ॥ ౨౮ ॥ శుభాశిషంప్రయుఞ్జానారాజానము
పతస్థిరే ॥ ఆగతాంస్తాన్మహాభాగఃపూజయిత్వాయథావిధి ॥ ౨౯ ॥
పప్రచ్ఛకుశలంసర్వానభివాదనపూర్వకమ్ । పూజితాస్తేనభూపేనదే

సింహాదవధాయచక్రవర్తినమ్ప్రతిదేవకృతచోదనా.

వాబ్రాహ్మణవిగ్రహాః ॥ ౩౦ ॥ అబ్రువన్నేకకణ్ఠాస్తేరాజానంప్రశ్రయా
నతమ్ ॥ బ్రాహ్మణాః ॥ రాజన్కుశలమస్మాకంత్వయిశాసతిమేది
నీమ్ ॥ ౩౧ ॥ నహిసూర్యేప్రతపతిలోకేసమ్ప్రద్యతేతమః । సింహాదో
నామదైత్యేన్ద్రోబాధతేబ్రాహ్మణానిహ ॥ ౩౨ ॥ నయజ్ఞాస్సమ్ప్రవర్త
న్తేనహోమానచసత్క్రియాః । ఉత్తరేపాపనాశస్యసార్ధయోజన
దూరతః ॥ ౩౩ ॥ సవసత్యసదాచారఃఖలోబ్రాహ్మణహింసకః । తం

సంహారదురాత్మానం సర్వలోకైకకణ్టకమ్ ॥ ౩౪ ॥ కృతస్తేఽనుగ్రహోఽ
స్మాభిస్సర్వదేవాత్మభిర్నృప ॥ చక్రవర్తీ ॥ అనుగ్రహేణయుష్మాకం
సంహరామినసంశయః ॥ ౩౫ ॥ సింహాదఃకీదృశస్తస్యబ్రూతకింవాబ
లంబుధాః ॥ బ్రాహ్మణాః ॥ విరిఞ్చినాదత్తవరస్సింహాదఃక్రూరవిక్రమః ॥
అవధ్యస్సర్వదేవానాం దేవస్యచరథాఙ్గిణః । త్వమేవతస్యరాజేన్ద్ర సం
హర్తానచసంశయః ॥ ౩౭ ॥ దేవాఃకుర్వన్తుసర్వేపి సన్నిధానంత్వయి
ప్రభో । ఇత్యుక్త్వాబ్రాహ్మణాస్సర్వే సంప్రయుజ్యజయాశిషః ॥ ౩౮ ॥

సింహాదవధోపాయవేదనాయభగవత్సన్నిధిమ్ప్రతిచక్రవర్తిగమనమ్.

అన్తర్ధానంగతాస్తత్ర తదద్భుతమివాభవత్ । అథరాజామహాతేజాశ్చ
క్రవర్తీసధార్మికః ॥ ౩౯ ॥ మన్త్రిభిర్మన్త్రయామాస వధోపాయందురా
త్మనః । నిశ్చిత్యకృత్యవిత్కృత్యం మన్త్రిభిస్సహమన్త్రవిత్ ॥ ౪౦ ॥ జగామ
వేఙ్కటేశస్య సన్నిధింసన్నిధింయథా । స్వర్ణపద్మైస్స్వర్ణపుష్పైస్తుల
సీదళసంయుతైః ॥ ౪౧ ॥ అర్చయిత్వాయథాపూర్వం వేఙ్కటేశంనృ
పోఽవదత్ । బ్రాహ్మణప్రవరాస్స్వామిన్ సింహాదేననిపీడితాః ॥ ౪౨ ॥

చక్రవర్తికృతాసురవధార్థభగవద్దత్తపఞ్చాయుధధారణమ్.

తత్సంహారనియోగంమే ప్రదదుఃకింకరోమ్యహమ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ శ
ఙ్ఖచక్రేప్రదాస్యామి భావిసాయుజ్యసూచకే ॥ ౪౩ ॥ తథాకౌమోదకీం
శార్ఙ్గం నన్దకంచమహామతే । పఞ్చాయుధధరోభూత్వా దురాత్మానంసు
రద్రుహమ్ ॥ ౪౪ ॥ సబన్ధువర్గంసామాత్యం జహిసఙ్గ్రామమణ్డలే । ఇ
త్యుక్త్వాప్రదదౌతస్మై శుచయేచక్రవర్తినే ॥ ౪౫ ॥ శఙ్ఖచక్రగదాశార్ఙ్గ
ఖడ్గానిమధుసూదనః । తతస్సరాజతనయః పునశ్చస్వపురంగతః ॥ ౪౬ ॥

సింహాదేనసహయుద్ధాయకిరాతరూపేణచక్రవర్తిగమనమ్.

సేనాంసంయోజయామాస దేవతేజస్సమేధితామ్ । సర్వదైవతతేజో
భిరుపబృంహితవిగ్రహః ॥ ౪౭ ॥ కైరాతంవపురాస్థాయ ప్రతస్థేసహ
సైనికః । కిరాతవపుషస్సర్వే సహితావిశ్వకద్రుభిః ॥ ౪౮ ॥ సమేతం
మృగయాసక్తం చక్రవర్తినమన్వయుః । ఘ్నన్తోవ్యాఘ్రాన్వృకాన్ సిం

హాన్ తరత్సూన్ శల్యకాన్ కిటీన్ ॥ ౪౯ ॥ ప్రతీరం పాపనాశస్య ప్రాపురా
జేన్ద్రసద్భటాః । చోళరాజకుమారస్య వాహినీబలగర్వితా ॥ ౫౦ ॥
మన్దం మన్దం ప్రతీయాయ ఘోరసింహాదకాననమ్ । వనదుర్గాద్వినిష్క్ర
మ్య సింహాదో దైత్యభూపతిః ॥ ౫౧ ॥ అవైక్షత కిరాతాంస్తా న్నిర్వ్యాద
స్మితాననః । న దేవా న చ దైతేయా న గన్ధర్వా న దానవాః ॥ ౫౨ ॥ న చ
క్రవర్తిన స్సైన్యాః కిమర్థం నో భయాళుతా । ఇతి నిశ్చిత్య ధీరాత్మా నిర్గ
తస్సైన్యనిస్స్పృహా ॥ ౫౩ ॥ సింహాదస్సింహమారుహ్య ప్రతీయాయ ప్రభో
ర్బలమ్ । కోటీశతసహస్రేణ ఖరసైన్యేన నిర్యయౌ ॥ ౫౪ ॥ సర్వతస్స
హితస్సైన్యైః కడారష్టష్టికోటిభిః । పిఙ్గాక్షస్సప్తకోటీభిః కనకోదశకో
టిభిః ॥ ౫౫ ॥ కద్రుకోన్యర్బుదానీకః కపిః పద్మసరావృతః ॥ అన్యే చ దై

పాపనాశనతీర్థసమీపప్రవృత్తచక్రవర్తిసింహాదయుద్ధక్రమః.

త్యపతయ స్స్వస్వసైన్యసమావృతాః ॥ ౫౬ ॥ ఆగతాస్సర్వ ఏవైతే మి
ళిత్వాఽక్షౌహిణీశతమ్ । త్రిదశాక్షౌహిణీనాథ శ్చక్రవర్తీ మహాబలః ॥ ౫౭ ॥
సింహాదేన సమం యుద్ధం చకార భగవత్ప్రియః । సేనయోరుభయో
శ్చాథ సింహాదహరిభక్తయోః ॥ ౫౮ ॥ సమరస్సుమహానాసీ ద్గఙ్గా
యమునయోర్యథా । విమానరత్నాన్యారుహ్య ప్రవీరవరణోత్సుకమ్ ॥ ౫౯ ॥
ఆగతం దేవగాణిక్యం మధ్యే గగనమణ్డలమ్ । ఆగతా దేవతాస్సర్వాః పర
మేష్ఠిపురోగమాః ॥ ౬౦ ॥ ద్రష్టుకామా మహాయుద్ధం దైత్యరాజాధి
రాజయోః । తతో యుద్ధం సమభవ త్సింహాదనృపసేనయోః ॥ ౬౧ ॥
వరార్థేకలహం చక్రు ర్దేవ్యశ్చాప్సరసో మిథః । సేనాసు క్షీయమాణాసు
చక్రవర్తీ ధృతాగ్రహః ॥ ౬౨ ॥ శార్ఙ్గం ధనురుపాదాయ సన్దధే నిశి
తాన్ శరాన్ । బాణేనైకేన రాజేన్ద్రో జఘాన దశవింశతిమ్ ॥ ౬౩ ॥
శతం సహస్రమయుతం నియుతం ప్రయుతం తథా । తస్య విక్రమమాలో
క్య సింహాదస్సింహవాహనః ॥ ౬౪ ॥ గదయా రాజరాజాశ్వం నిజఘా
నాతిరంహసా । నిహతే తురగే రాజా గజమైరావతోపమమ్ ॥ ౬౫ ॥
ఆరుహ్యామఘవేవాన్యో గదాం కౌమోదకీం దధౌ । సా విసృష్టా నృపేన్ద్రే
ణ హత్వా సింహాదవాహనమ్ ॥ ౬౬ ॥ మమర్దాక్షౌహిణీష్షష్టిం పునా

రాజానమాశ్రితాః । మాయామాస్థాయసింహాదః ప్రభూతాంచక్షుణా
న్తరే ॥ ౬౭ ॥ పునరుజ్జీవయామాససేనాం కౌమోదకీహతామ్ ।
సైనికోజ్జీవనందృష్ట్వా సింహాదస్యమహౌజసః ॥ ౬౮ ॥ విస్మితాస్స
స్మితాశ్చాసన్దివిదేవాశ్చ తాపసాః । అర్ధచన్ద్రేణబాణేన శార్ఙ్గమాదా
యవీర్యవాన్ ॥ ౬౯ ॥ శతవారంచచిచ్ఛేద సింహాదస్యశిరోనృపః ।
కృత్తంకృత్తంపునఃకృత్తంపునర్జాతంపునఃపునః ॥ ౭౦ ॥ వీక్షమాణాశ్శి
రోదేవావిషాదంప్రతిపేదిరే । అస్త్రంసన్ధాయగాన్ధర్వం శార్ఙ్గే శ్రీపతివ
ల్లభః ॥ ౭౧ ॥ ప్రాయుఙ్క్తవైరిసేనాయాంరామోమూలబలేయథా ।
ఖాదన్తఃప్రహరన్తశ్ఛేదతేయాస్తేపరస్పరమ్ ॥ ౭౨ ॥ ఉన్మత్తాఇవభ్రా

సమరసమయేచక్రవర్తినేవాయుకృతసుదర్శనమన్త్రోపదేశః.

తేనగ్రస్తాఇవచబభ్రముః । విరిఞ్చేనాభ్యనుజ్ఞాతోవాయుర్బ్రాహ్మ
ణరూపధృత్ ॥ ౭౩ ॥ జజాపన్నృపతేఃకర్ణేసౌదర్శనషడక్షరమ్ । గోబ్రా
హ్మణహితార్థాయచక్రేణనృపనన్దన ॥ ౭౪ ॥ హరదైత్యశిరశ్శీఘ్రమిత్యు
క్త్వాన్తర్దధేవచః । బ్రాహ్మణస్యవచశ్శ్రుత్వాచక్రవర్తీమహామనాః ॥

చక్రాయుధేనచక్రవర్తికృతసింహాదవధప్రకారః.

సుదర్శనంసహస్రార మాదదేభగవానివ । చక్రపాణింనృపంవీక్ష్యమ
త్వాచక్రధరంహరిమ్ ॥ ౭౬ ॥ భయవిభ్రాన్తచిత్తస్యసింహాదస్యశిరస్త
దా । సుదర్శనేనచిచ్ఛేదచక్రవర్త్యపునర్భవమ్ ॥ ౭౭ ॥ అన్యేతుత
స్యానుచరాదైత్యవీరాస్ససైనికాః । గాన్ధర్వమోహితాస్తస్థుస్తత్రై
వరణమణ్డలే ॥ ౭౮ ॥ తస్యోపరినభస్స్థేభ్యఃపుష్పవర్షాణిజజ్ఞిరే । అథ
చామరవాద్యానివాద్యన్తేస్మసమన్తతః ॥ ౭౯ ॥ అశరీరిగిరంశ్రుత్వా
చోళరాజస్యనన్దనః । అస్త్రస్యమోహనస్యాస్యచక్రేప్రతిసంహృతిమ్ ॥
నారదః ॥ ఏవముక్తమగస్త్యేనతథోక్తంభవతోమయా । అన్యచ్చకిఞ్చి
ద్వక్తవ్యముచ్యతేచరితంమయా ॥ ౮౧ ॥ కలాయుగేనరాస్సర్వేతత్రా
యోధనమణ్డలే । శ్రోష్యన్తిదైత్యవీరాణాంరాత్రౌకోలాహలంసదా ॥

క్షేత్రపాలాజ్ఞయాసర్వేసింహోదాసురసైనికాః । నయనాగోచరాన్సా
ణాంభ్రమిష్యన్తతతస్తతః ॥ ౭౩ ॥ తతస్సింహోదసంహారీచక్రవర్తీమహీ
పతిః । వ్యజిజ్ఞపత్ప్రవృత్తాన్తంవేఙ్కటేశాయసర్వతః ॥ ౭౪ ॥ శఙ్ఖచ
క్రగదాశార్ఙ్గనన్దకాన్నృపనన్దనః। అర్పయామాసహరయేవేఙ్కటాద్రిని

భగవత్కృతపఞ్చాయుధకృత్యనిర్ణయః.

వాసినే ॥ ౭౫ ॥ రాజానంచతథాపఞ్చాయుధాన్యపిచమాధవః । ఉ
వాచమేఘనిర్ఘోషగమ్భీరమధురతాగిరా ॥ ౭౬ ॥ రాజన్యదేచ్ఛసిజయ
మజయ్యోసామ్పరాయకే । తదేమాన్యాయుధాన్యత్రైచ్ఛన్నహోయ్యాంకు
ర్వతాంతవ ॥ ౭౭ ॥ హేశఙ్ఖచక్రశార్ఙ్గాసేకౌమోదకిమహాగదే ।
రాజ్ఞోస్యకామదాఃకాలే స్వస్వతీర్థేషుతిష్ఠత ॥ ౭౮ ॥ స్నాతానాం
స్వస్వతీర్థేషుమమసాయుజ్యభోగదాః । విహరధ్వంయథాకామంమ
యిధ్యానపరాయణాః ॥ ౭౯ ॥ దత్తైర్యుష్మాభిరేతస్యసాయుజ్యంయ
దిహాదిశమ్ । తిన్నవ్యాహన్యతాంసద్యఃపునరాగమనేనవః ॥ ౮౦ ॥
మానసామేస్తసద్యోహం ప్రత్యక్షవిగతాయుధః । కఞ్చిత్కాలంవసి
ష్యామితతఃకేనాపిహేతునా ॥ ౮౧ ॥ కలౌకశ్చిన్మహాభాగశ్శఙ్ఖచ
క్రేతుకృత్రిమే । కారయిత్వాస్థాపయితావిమానాదింశ్చమేపునః ॥౮౨॥
తతస్తద్భక్తివశగస్సర్వప్రత్యక్షగోచరః । ఆకల్పంనివసిష్యామినరాభయ
దహస్తదః ॥ ౮౩ ॥ ఊర్ధ్వాభ్యామపిచాన్యాభ్యాంహస్తాభ్యామతిసు
న్దరే । దధానశ్శఙ్ఖచక్రేచకల్పితేలోకతుష్టయే ॥ ౮౪ ॥ దత్తంహిమ
మసాయుజ్యంమయాతేరాజనన్దన । గచ్ఛప్రశాధిరాజ్యంచమాంసేవస్వ
దివానిశమ్ ॥౮౫॥ ఇత్యాజ్ఞప్తాభగవతాశఙ్ఖచక్రగదాఽసయః। శార్ఙ్గం
చస్వస్వతీర్థానిపుణ్యానిప్రతిపేదిరే ॥ ౮౬ ॥ పుత్రోపిచోళరాజస్య
దేవతాఽశాస్యవైభవః । జగామనగరీంస్వీయాంమఘవేవామరావతీ
మ్ ॥ ౮౭ ॥ ఇత్థంనారదవాక్యానిశ్రుత్వాభృగురుదారధీః । వేఙ్క
టేశేపరాంప్రీతిమవిన్దతమహామనాః ॥ ౮౮ ॥ భృగురపివృషభాచల

ప్రభావంమునివరసఙ్కథితంనిశమ్యభూయః । తదనుసచవిలోకితుంర
మేశంస్థిరరతినామనసాయయాగిరీన్ద్రమ్ ॥౯౯॥ ... *

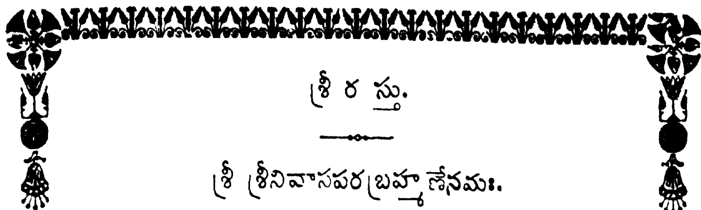
ఇతి శ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణే తీర్థఖణ్డేభృగునారదసంవాదే
శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే చక్రవర్తిపరాక్ర
మకథనంనామైకాదశోఽధ్యాయః.

ఇత్థం శ్రీ బ్రహ్మాణ్డపురాణే తీర్థఖణ్డే భృగునారదసంవాదే
ప్రథమప్రభృత్యేకాదశ పర్యన్తైకాదశాధ్యాయా
త్మకశ్శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య పరోభా
గస్సమాప్తిమగమత్.

శ్రీవేఙ్కటాద్రినిలయః కమలాకాముకః పుమాన్ ।
అభఙ్గురవిభూతిర్నస్తరఙ్గయతుమఙ్గళమ్.

శ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణాన్తర్గత శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య
సముదితాధ్యాయసఙ్ఖ్యా. ౧౧

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రియై శ్రీపద్మావత్యైనమః.

శ్రీమతే విష్వక్సేనాయనమః.

అథ శ్రీమార్కణ్డేయపురాణాన్తర్గత

శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణనిధయేనిధయేర్థినామ్ ।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్ ॥

తీర్థయాత్రేచ్ఛయాపితృనికటేమార్కణ్డేయవిజ్ఞప్తిః

ఋషయః॥ సూతసర్వార్థతత్త్వజ్ఞ వేదవేదాన్తపారగ । వేఙ్కటాచల మాహాత్మ్యంవదస్వమునిపుఙ్గవ॥ ౧॥ శ్రీసూతః॥ పురామృకణ్డుతనయఃపురుషోత్తమసేవయా । దీర్ఘమాయురవాప్యాథ ముదాపరమయామునిః ॥ స్వమాశ్రమపదంగత్వాతపస్విజనసన్నిధౌ । మాతుఃపితుస్సమతిమాన్ ప్రణామమకరోద్భువి ॥ ౨ ॥ అతస్తాభ్యాంయథావృత్తమాఖ్యాయముని పుఙ్గవః । శ్రేయస్కరంకిఞ్చిదిచ్ఛన్ కర్తుంనైవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౩ ॥ మాతఃపితర్మమేష్టంయచ్ఛృణుతంబ్రువతోమమ । దేవతాఽనుగ్రహాద్ధాయుఃపరిపూర్ణమభూత్కిల ॥ ౪ ॥ పుణ్యస్థలేషుతీర్థేషుచరితుంవిద్యతేమతిః । సుఖంగచ్ఛేతికృపయామాంప్రస్థాపయతంయువామ్ ॥ ౫ ॥ లౌకికేవైదికేకార్యేపిత్రనుజ్ఞావిశిష్యతే । అథాబ్రవీన్మృకణ్డుస్తుస్వపుత్రంపుత్రవత్సలః ॥ ౬ ॥ పావితోఽహంత్వయాపుత్రకులంచమమపావితమ్ । పుణ్యస్థలేపుణ్యతీర్థేచలనేచ్ఛాయతస్తవ ॥ ౭ ॥ తస్మాత్తవమతిస్సౌమ్యసమ్యగేవేతిమేమతిః । త్వాంప్రస్థాపయితుంపుత్రకథంభవతిమా

నసమ్ ॥ ౯ ॥ పుత్రమాత్రస్యపిత్రోస్తువిరహోదుస్సహోభవేత్ । లోకేసర్వత్రవిదితంసత్పుత్రస్యతుకింపునః ॥ ౧౦ । ఉత్తమోత్తమపుత్రస్త్వంవియోగస్తేఽతిదుస్సహః। సత్పుత్రలక్షణంసద్భిరుచ్యతేతత్తథావహి ॥ ౧౧ । యఃప్రీణయేత్స్వచరిత్రైఃపితరంసపుత్రోయద్భర్తురేవహితమిచ్ఛతితత్కళత్రమ్ । తన్మిత్రమాపదిసుఖేచసమక్రియంయదేతత్త్రియంజగతిపుణ్యకృతోలభన్తే॥ ౧౨ ॥ ఆవయోఃప్రియకృత్త్వంతుమతిమానాస్తికోఽప్యసి । కథంత్వద్విరహస్సహ్యో భవిష్యతిసుతావయోః ॥ ౧౩ ॥ అనన్తేషుచసర్వేషుసవీకానన్దఉత్తమః । మాతాపిత్రోస్సమీపేతుసర్గతేతనయోయతః । ౧౪ ॥ తనయస్యసచానన్దస్తదేవసుకృతంమహత్ । పిత్రోశ్శుశ్రూషమాణస్తుసఞ్చరేతసమీపతః॥ ౧౫ ॥ అతఆవాంవిహాయత్వంకథంగచ్ఛసితద్వద ॥ శ్రీసూతః ॥ మార్కణ్డేయస్సఇత్యుక్తఃపితరౌవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౧౬ ॥ మాతఃపితర్నాచశోకోయువయోర్మత్కృతేక్వచిత్ । ప్రత్యబ్దంసర్వథాఽగత్య యువాంపశ్యామిసర్వదా ॥ ౧౭ ॥ పుణ్యక్షేత్రాభిగమనేపుణ్యతీర్థావగాహనే । యత్పుణ్యంతత్ఫలంసర్వంపావయేదితిహిశ్రుతమ్ ॥ ౧౮ ॥ కృత్వాశీర్వచనంభూయఃప్రస్థాపయతమఞ్జసా । ఇత్యుక్తావాక్యైతనయేనయశాలినితావుభౌ ॥ ౧౯ ॥ ఆలిఙ్గ్యతనయంగాఢమాశీర్వాదపరౌతదా । చిరంజీవసుపుత్రత్వంచిరమానన్దవాన్భవ ॥ ౨౦ ॥ చిరంధర్మపరశ్చత్వమావయోర్హర్షమావహ। ఇత్యుక్తస్తనయఃకృత్వాప్రదక్షిణముదార

పిత్రనుజ్ఞయామార్కణ్డేయకృతపుణ్యదేశతీర్థయాత్రాక్రమః.

ధీః ॥ ౨౧ ॥ తీర్థయాత్రాంజిగమిషుఃఖేచరేణజగామహ । కాశీస్థలేఽవరుహ్యాసౌస్నాత్వాగఙ్గాజలేశుచిః ॥ ౨౨ ॥ తీరమారుహ్యవిశ్వేశంనత్వాక్వచిదవస్థితః । తత్రాకాశేచరన్తంతందదర్శఖగపుఙ్గవమ్ ॥ వైష్ణవాగ్రేసరంశ్రీమద్గరుడంప్రష్టవానసౌ ॥ మార్కణ్డేయః ॥ విష్ణువాహనమస్తుభ్యంక్వగచ్ఛసిమహామతే ॥ ౨౪ ॥ పుణ్యస్థలంపుణ్యతీర్థమిచ్ఛన్నహమిహాగతః । అతీవపుణ్యంకింకింయత్తన్మేవదఖగేశ్వర ॥ ౨౫ ॥

* మార్కణ్డేయంప్రతిగరుడోపదిష్టశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యమ్. *

శ్రీసూతః ॥ ఇత్యుక్తోగరుడస్తస్మైరహస్యముపదిష్టవాన్ ॥ గరుడః ॥

మార్కణ్డేయమునిశ్రేష్ఠ శృణు తత్త్వం వదామి తే ॥ ౨౬ ॥ తీర్థానామధి
కం తీర్థం స్థలానామపి చోత్తమమ్ । సర్వేష్వపి చ తీర్థేషు శృణుష్వాగదతో
మమ ॥ ౨౭ ॥ ఇతో దక్షిణదిగ్భాగే సువర్ణముఖరీతటే ॥ ౨౭½ ॥ అస్తి
శ్రీమాన్ వేఙ్కటాఖ్యో నగేన్ద్రః స్వస్తి ప్రాప్తుమశక్యతే తత్ర సర్వైః । వ
స్తు ద్రష్టుం పరమం యోగివర్యాః స్తోతుం వాసం సర్వదా కుర్వతేఽత్ర ॥ ౨౮½ ॥
నామాని సన్తి సుబహూని హితస్య లోకే తాని బ్రవీమి శృణు పుణ్యతమాని త
త్ర । శ్రీవేఙ్కటాద్రిరితి శేషమహీధరేతి నారాయణాద్రిరితి చాఞ్జనభూధ
రేతి ॥ ౨౯½ ॥ స్వర్ణాచలేత్యపి చ రత్నమహీధరేతి భూయాంసి సన్తి భువనో
త్తమపావనాని । తత్కీర్తనం సకలపాపహరం మునీన్ద్రాః తద్వన్దనం సకల
సౌఖ్యదమేవ లోకే ॥ ౩౦½ ॥ యాత్రాపి తం ప్రతి సురైరపి పూజనీయా తాదృ
శ్యహో భవతి వేఙ్కటశైలముఖ్యః ॥ ౩౧ ॥ తస్యానుభావం ప్రవదామి భూయ
స్సమస్తతీర్థాని భవన్తి తత్ర । ఏవం సమస్తేషు చ ముఖ్యతీర్థం శ్రీస్వామినా
మ్నాఽస్తి సరోవరం తత్ ॥ ౩౨ ॥ మాహాత్మ్యమేతస్య మయోచ్యతే క
థం యత్ప్రశ్చిమే రోధసి భూవరాహః । ఆలిఙ్గ్య కాన్తామతిసౌమ్యమూర్తి
ర్విరాజతే విశ్వజనోపకారీ ॥ ౩౩ ॥ తద్దక్షిణతటే రమ్యే వైకుణ్ఠపురవల్లభః ।
ఆలిఙ్గితవపుర్లక్ష్మ్యా వరదో వర్తతే చిరమ్ ॥ ౩౪ ॥ కుర్వన్తస్సేవనం తత్ర వర్త
న్తే సర్వనిర్జరాః । త్వం వేఙ్కటాచలం గత్వా స్నాత్వా స్వామిసరోజలే ॥ ౩౫ ॥
విలోక్య వేఙ్కటాధీశ మానన్దాత్మా భవిష్యసి । అహం చ తత్ర గచ్ఛామి సే
వితుం వేఙ్కటేశ్వరమ్ ॥ ౩౬ ॥ విష్వక్సేనశ్చ శేషశ్చ సేవేతే తం దివాని
శమ్ । పుణ్యదేశో వేఙ్కటాద్రేస్తుల్యో నైవ మహీతలే ॥ ౩౭ ॥ స్వామి
పుష్కరిణీతీర్థతుల్యం భువి న విద్యతే ॥ శ్రీసూతః ॥ ఇత్యుక్త్వా గరుడస్తత్ర
వేఙ్కటాచలమాగతః ॥ ౩౮ ॥ స మునిర్గారుడగిరా విస్మయావిష్టమాన
సః । అహో శ్రుతం మహాపుణ్యస్థలం తీర్థం గరుత్మతా ॥ ౩౯ ॥ ఇతి మ
త్వాఽద్రిసేవాయాం మథనచ్చాభిలాషవాన్ ॥ ౩౯½ ॥ ... *

ఇతి శ్రీమార్కణ్డేయపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే

గరుడమార్కణ్డేయసంవాదో నామ ప్రథమోఽధ్యాయః.

మార్కణ్డేయస్య శుద్ధాఖ్యాగస్త్యశిష్యేణ సహ వేఙ్కటాచలగమనమ్.

శ్రీసూతః ॥ మార్కణ్డేయోఽథ మతిమాన్ సువర్ణముఖరీం గతః । తత ఉత్తరదిగ్భాగే దృష్టవాన్ శేషభూధరమ్ ॥౧॥ దైవాదగస్త్యశిష్యోఽపి శేషాద్రినికటం గతః । వేఙ్కటాద్రేరధోభాగే తీర్థం కిఞ్చిత్సమాగతః ॥ ౨॥ య త్తీర్థం కాపిలం చాపి చక్రతీర్థం విదుర్బుధాః । తస్యోపరి క్రమాత్సన్తి తీర్థాని కతిచిద్గిరా ॥ ౩ ॥ ఇన్ద్రస్య విష్వక్సేనస్య చక్రాదీనాం చ పఞ్చకమ్ । అగ్నితీర్థం బ్రహ్మతీర్థం సప్తర్షీణాం క్రమేణ చ ॥ ౪ ॥ అగస్త్యశిష్యసహితో మార్కణ్డేయో మహామునిః । చక్రాదిసప్తదశసు తీర్థేషు స్నానకృచ్ఛుచిః ॥ తత్పశ్చిమే చ తీర్థాని విద్యన్తే వేఙ్కటాచలే । బ్రహ్మక్షత్రవిడన్త్యానామవరోహక్రమేణ తు ॥ ౬ ॥ స్నాత్వా తేష్వపి శుద్ధేనాగస్త్యశిష్యేణ సంయుతః । ఆరుహ్య వేఙ్కటం శైలం మధ్యే మార్గం దదర్శ సః ॥ ౭ ॥ నారసింహగుహాస్థానం లోకే విఖ్యాతవైభవమ్ । లక్ష్మీనృసింహ ప్రహ్లాద వరదానన్దవైభవ ॥ ౮ ॥ దాసానుదాసం దేవేశ మాం పాహి మధుసూదన ।

మార్కణ్డేయస్య స్వామితీర్థస్నానపూర్వక శ్రీవరాహసేవాప్రాప్తిః.

ఇతి ప్రణమ్య శుద్ధేన స్వామిపుష్కరిణీం గతః ॥ ౯ ॥ తత్ర స్నాత్వా మహాతీర్థే సఙ్కల్ప్య విధిపూర్వకమ్ । తత్పశ్చిమతటే శ్వేతసూకరం వసుధాధరమ్ ॥ ౧౦ ॥ సాష్టాఙ్గం చ ప్రణమ్యాథ స్తోతుం సముపచక్రమే ॥ ౧౦½ ॥ మార్కణ్డేయః ॥ జలౌఘమగ్నా సచరాచరా ధరా విషాణకోట్యాఽఖిలవిశ్వమూర్తినా । సముద్ధృతా యేన వరాహరూపిణా స మే స్వయమ్భూర్భగవాన్ ప్రసీదతు ॥ ౧౧½ ॥ పోత్రిరూప నమస్తుభ్యం పురుషోత్తమ తే నమః । స్వామిపుష్కరిణీతీరవాసినే వరదాచ్యుత ॥ ౧౨½ ॥ శ్రీవేఙ్కటవరాహాయ విశ్వమఙ్గళకారిణే । భక్తానాం రక్షిణే తుభ్యం భగవన్ సతతం నమః ॥

శ్రీమార్కండేయకృతశ్రీశ్రీనివాసస్తుతిః.

ఇతి స్తుత్వాఽథ పీత్వా చ తత్పాదసలిలం ముదా । నిర్గత్య దక్షిణే తీరే జగామ హరిమన్దిరమ్ ॥ ౧౪½ ॥ నమస్కృత్వా విమానాన్తః ప్రవిశ్యాసౌ దదర్శ హ । శఙ్ఖచక్రధరం దేవం వరదం వారిజేక్షణమ్ ॥ ౧౫½ ॥ వేఙ్కటేశం ప్రణమ్యాసౌ చకార స్తుతిముత్తమామ్ ॥ ౧౬ ॥ భాస్వచ్చన్ద్రమసౌ యదీయనయనే భార్యా యదీయా రమా యస్మాద్విశ్వసృ

తుష్యభూంద్యమితులంయద్ధ్యానయుక్తంసదా । నాథోయోజగతాంనగే
న్ద్రదుహితుర్నాథోఽపియద్భక్తిమాన్ తాతోయోమదనస్యయోదురి
తహాతంవేఙ్కటేశంభజే ॥ ౧౭ ॥ పాహిమాంవేఙ్కటాధీశ ప్రణ
తార్తిప్రభఞ్జన । ఆత్మబన్ధోకృపాసిన్ధో సతతంతేనమోనమః ॥ ౧౮ ॥
నారాయణాద్రికృతవాసహరేనమస్తే నారాయణాఖిలజగత్పతయేనమ
స్తే । కారుణ్యపూర్ణకమలాపతయేనమస్తే కఞ్జాక్షరక్షకమనీయతనోనమ
స్తే ॥ ౧౯ ॥ వినావేఙ్కటేశంననాథోననాథస్సదావేఙ్కటేశం
స్మరామిస్మరామి । హరేవేఙ్కటేశప్రసీదప్రసీదప్రియంవేఙ్కటేశప్ర
యచ్ఛప్రయచ్ఛ ॥ ౨౦ ॥ అహందూరతస్తేపదామ్భోజయుగ్మప్రణామే
చ్ఛయాఽగత్యసేవాంకరోమి । సకృత్సేవయానిత్యసేవాఫలంత్వంప్ర
యచ్ఛప్రయచ్ఛప్రభోవేఙ్కటేశ ॥ ౨౧ ॥ అజ్ఞానినామయాదోషా నశే
షాన్విహితాన్హరే। క్షమస్వత్వంక్షమస్వత్వం శేషశైలశిఖామణే॥ ౨౨॥
మార్కణ్డేయః ॥ ఇతిస్తుత్వాతుభావేన శుద్ధేనసహసాదరమ్ । తూష్ణీంబ

మార్కణ్డేయస్యభగవద్భక్తినైరన్తర్యవరప్రాప్తిః.

భూవపురతో మస్తకేవిహితాఞ్జలిః ॥ ౨౩ ॥ తమాహవేఙ్కటాధీశో
మార్కణ్డేయంమహామునిమ్ । మార్కణ్డేయమహాబుద్ధే ప్రసన్నోఽస్మి
తవానఘ ॥ ౨౪ ॥ శ్రుత్వాగరుడవాక్యంత దాగతోయద్వృషాచలమ్।
స్తుతిర్విహితాసమ్యక్తస్మాదిష్టందదామితే ॥ ౨౫ ॥ ఇత్యుక్తస్సమునిః
ప్రాహమమేష్టంకింజనార్దన । యథాతవస్మృతిర్భూయాత్సతతంవేఙ్క
టేశ్వర ॥ ౨౬ ॥ తథామాంపాహిదేవేశ భక్తవత్సలతేనమః । తథాఽస్త్వి

శుద్ధాఖ్యాగస్త్యశిష్యస్యభగవదనుగ్రహేణనిష్పాపత్వప్రాప్తిః.

తికృపాంకృత్వా హరిశ్శుద్ధమువాచహ ॥ ౨౭ ॥ శుద్ధశుద్ధదురన్తాని పా
పానివిహితానితే । తానిసర్వాణిశాన్తాని సేవయామేనసంశయః ॥ ౨౮॥
గుర్వాశ్రమమితోగత్వా ధర్మతన్త్రంసమాచర । ప్రదక్షిణంమద్విమా
నం కురుతాదితిచోక్తవాన్ ॥ ౨౯ ॥ ప్రదక్షిణంతతఃకృత్వా విమానంస
మ్ప్రణమ్యచ । త్రిరావృత్త్యాక్వచిత్తిష్ఠన్ శుద్ధంమునిరథాబ్రవీత్ ॥ ౩౦॥
కుతస్త్వమాగతశ్శుద్ధ కోగురుఃకుత్రవాఽఽశ్రమః । తవసర్వాణిపాపాని

మార్కణ్డేయమ్ప్రతిశుద్ధకృతస్వోదన్తజ్ఞాపనమ్.

శాన్తానిహారిసేవయా ॥ ౩౧ ॥ ఏతత్సర్వంవదక్షిప్రం సఖేమయిదయా
యది । ఇతిపృష్టోఽగస్త్యశిష్యస్సఖేశృణ్వితిచాబ్రవీత్ ॥ ౩౨ ॥ యాథా
ర్థ్యంశృణుమత్తస్త్వంమార్కణ్డేయమునీశ్వర । కాఞ్చీదేశేమధ్యరాష్ట్రే
ద్విజోఽబహుకుటుమ్బ్యహమ్ ॥ ౩౩ ॥ కుటుమ్బభరణార్థాయ దుర్దానా
నిగృహీతవాన్ । వసనాశనహీనత్వాద్భ్రమామిజగతీతలే ॥ ౩౪ ॥ ఏ
కోద్దిష్టంషోడశాని బహుభుక్తానిపాపినా । ధనంధనమితిభ్రాన్తం భ్రాన్తచి
త్తేనకేవలమ్ ॥ ౩౫ ॥ స్నానంసన్ధ్యాజపోహోమో దేవార్చాఽతిథికర్మ
చ । వైశ్వదేవంబ్రహ్మయజ్ఞో నకదాచిత్కృతంమయా ॥ ౩౬ ॥ పాపినంమాం
సమాలోక్య సర్వేగ్రామమహాజనాః । మహాబ్రాహ్మణఇత్యేవ శపన్తో
నామచక్రిరే ॥ ౩౭ ॥ రేవతీనామమేభార్యా మామవోచన్మనీషిణీ । బహూ
నిపాతకాన్యత్ర కుటుమ్బభరణేచ్ఛయా ॥ ౩౮ ॥ కుర్వన్నపిధనంకిఞ్చి
న్నప్రాప్నోషికిఞ్చిద్ద్విజ । ప్రేతోద్దేశకృతాగావో గృహీతాఃప్రేతభో
జనమ్ ॥ ౩౯ ॥ ప్రేతవాసాంసిబహుశో నిర్దయకర్మసదాకృతం । ఏవం
కృతేషుపాపేషు గృహేకిఞ్చిన్నదృశ్యతే ॥ ౪౦ ॥ అద్యాహారోనైవగృహే
క్షుధితాఃపుత్రబాలకాః । తవమేబాలకానాంచ ఛాదనంనైవవిద్యతే ॥ ౪౧ ॥
అతీవదీనోఽహామితి నిశ్చయంనాధిగచ్ఛసి । ఆయురారోగ్యమైశ్వర్యం
దాతుంసర్వమనోరథమ్ ॥ ౪౨ ॥ సకృదప్యనతిక్కృతాం శక్తోవేఙ్కట
నాయకః । ఇతిప్రాజ్ఞావదన్తీహ తత్ప్రియాంకురుద్విజ ॥ ౪౩ ॥ ఉ
త్తరస్యాందిశినదీ సువర్ణముఖరీతివై । తత్తీరేవేఙ్కటోనామ హరిక్షే
త్రంమహీధరః ॥ ౪౪ ॥ తత్రవేఙ్కటనాథస్య సేవాంకర్తుమితోవ్రజ ।
లక్ష్మ్యంశామోషితస్సర్వా ఇతివిద్వద్భిరీరితమ్ ॥ ౪౫ ॥ ప్రమాణీకృత్య
మద్వాక్యం శీఘ్రంగచ్ఛసుఖాయవై ॥ శుద్ధః ॥ ఆకర్ణ్యప్రేయసీవాక్యం
పఞ్చభిర్దివసైరహమ్ ॥ ౪౬ ॥ సువర్ణముఖరీంప్రాప్య గస్త్యాశ్రమము
పేయివాన్ । సువర్ణముఖరీతీరే తపస్యన్తంశివాగ్రతః ॥ ౪౭ ॥ ప్రణామ
మాచరందృష్ట్వా నమస్తుభ్యమితిబ్రువన్ । కుమ్భోద్భవోఽథమాందృష్ట్వా
కృపాళుర్ఋషిసత్తమః ॥ ౪౮ ॥ కుతస్త్వంకేనదుఃఖిత్వం కింకార్యమితి
పృష్టవాన్ ॥ శుద్ధః ॥ మాంపాహికరుణాసిన్ధో పాపినామపిపాపినమ్ ।

మత్కృత్యంతపసాసర్వం త్వమేవజ్ఞాతుమర్హసి। కాఞ్చీప్రదేశేమద్గ్రా
మస్తద్గ్రామస్యమహాజనాః ॥ ౧౦ ॥ పాపీతిక్రత్వామాంసర్వే మహా
బ్రాహ్మణమబ్రువన్ । తస్మాదహందుఃఖితస్సన్వేఙ్కటాద్రీచ్ఛయాగ
తః ॥ ౧౧ ॥ మత్పుణ్యేచభవాన్మధ్యే మార్గేదృష్టోఽసికేవలమ్। పూ
ర్వపుణ్యవిపాకేన దృశ్యన్తేఖలుసజ్జనాః ॥ ౧౨ ॥ ప్రతిగృహ్ణీష్వమాంశి
ష్యంతవశిష్యోఽస్మిసామ్ప్రతమ్। పాపోఽహంపాపకర్మాణం పావనీకురు
మాంమునే ॥ ౧౩ ॥ ఇతివాదినమాలోక్య ప్రాహమువాచసమహామునిః।
బహుత్వయాకృతంపాపం విదితంతపసామమ ॥ ౧౪ ॥ బుద్ధిర్వేఙ్కట
యాత్రాయాం యతశ్శుద్ధోసిసామ్ప్రతమ్ । అయంశుద్ధోఽస్త్వితిబ్రూ
త సర్వేవిప్రాఇతిబ్రువన్ ॥ ౧౫ ॥ మామాహత్వరితంగత్వా వేఙ్కటా
ఖ్యాయభూధరమ్ । భూవరాహంచలక్ష్మీశం సేవిత్వాపునరావ్రజ ॥౧౬॥
నష్టపాపస్యతేపశ్చాచ్ఛ్రియోదాస్యామిమాచిరమ్ ॥ ౧౭ ॥ ఇత్యే
వముక్త్వాభగవానగస్త్యస్స్వాశ్రమంచాపిమమోపదిశ్య । ప్రస్థాపయా
మాసతదాగతోహంమార్గేభవన్తంఖలుదృష్టవాన్మ్యదా ॥ ౧౮ ॥ ఏవం

*** మార్కణ్డేయస్యశుద్ధేనసహాస్వర్ణముఖీతీరస్థాగస్త్యాశ్రమగమనమ్. ***

త్వగస్త్యశిష్యోహం శుద్ధనామాస్మిసామ్ప్రతమ్ ॥ ౧౯ ॥ యామ్యాశ్ర
మంనదీతీరే హ్యాగస్త్యస్యదయానిధేః । వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య విదా
మగ్రేసరంమునిమ్ ॥ ౨౦ ॥ ద్రష్టుంమయాసహత్వంచ కిమాయాసివదా
ధునా। ఇతిబ్రువన్తంతంశుద్ధం మార్కణ్డేయోఽబ్రవీద్వచః॥ ౨౧॥ అహ
మప్యాగమిష్యామి ద్రష్టుంతంమునిపుఙ్గవమ్ । సువర్ణముఖరీతీరే మాంన
యస్వతదాశ్రయమ్ ॥ ౨౨ ॥ ఇత్యుక్త్వాసహితౌవిప్రా వవరుహ్యాగిరేర
ధః। సువర్ణముఖరీతీరే త్వగస్త్యాశ్రమమీయతుః ॥ ౨౩ ॥ తత్రాశ్రమేమ
హర్షిభిస్సేవ్యమానమనేకశః। వేఙ్కటేశకథావ్యాఖ్యా తత్పరంతమపశ్య
తామ్ ॥ ౨౪ ॥ తేభ్యోనమస్కృత్యతదా తంప్రణమ్యవిశేషతః । తపోధ
నేనాగస్త్యేన బహుమానేనపూజితౌ ॥ ౨౫ ॥ మార్కణ్డేయశ్చశుద్ధశ్చ

అగస్త్యవర్ణితశ్రీవేఙ్కటాచలవైభవమ్.

తస్మిన్సదసితస్థతుః । విప్రావేఙ్కటమాహాత్మ్యం శృణుతేతిప్రసన్నధీః॥
ఉవాచానన్దభరితో లోపాముద్రాపతిస్తదా ॥ అగస్త్యః ॥ సువర్ణముఖ

రితీరద్వయనిత్యనివాసినః ॥ ౬౬ ॥ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యం శ్రోతవ్యం
పాపనాశనమ్ । శ్రీవేఙ్కటాచలోనామ పుణ్యక్షేత్రంమహీతలే ॥ ౬౭ ॥
శేషాద్రిర్వృషశైలశ్చ గరుడాచల ఇత్యపి । పుణ్యానిస న్తినామాని పునర
న్యానికానిచిత్ ॥ ౬౮ ॥ వైకుణ్ఠలోకాద్గరుడేనవిష్ణోః క్రీడాచలోవేఙ్క
టనామధేయః । ఆనీయచస్వర్ణముఖీసమీపే సంస్థాపితోవిష్ణునివాసహే
తోః ॥ ౬౯ ॥ తత్రాచలేవసన్విష్ణుః కమలాలయయాసహ । ఆనన్దనిల

శ్రీనివాససేవార్థంబ్రహ్మరుద్రాదీనాంశ్రీవేఙ్కటాచలగమనకథనమ్.

యేచైవ వర్తతేలోకరక్షకః ॥౭౦॥ పురాకదాచిత్కతిచిత్సమేతా వయం
హరింసర్వజగచ్ఛరణ్యమ్ । అన్విష్యవైకుణ్ఠపురేప్యదృష్ట్వా సమాగతాబ్ర
హ్మాగిరావృషాద్రిమ్ ॥ ౭౧ ॥ సమాగతా స్తత్రతపోవిధాతుం సమాశ్రితం
సర్వతపస్విసఙ్ఘైః । శ్రీస్వామితీర్థస్యజలేపవిత్రే స్నానాదిసర్వంకృతవన్త
ఏవ ॥ ౭౨ ॥ తత్రాగతాబ్రహ్మముఖాస్సమస్తా స్తత్రాగతాజిష్ణుముఖా
స్సురాశ్చ । తత్రాగతా స్తేసనకాదియోగిన స్సేవాపరా స్తేవృషశైలభ
ర్తుః ॥ ౭౩ ॥ గఙ్గాశ్చసర్వే స్సహశమ్భురాగతః క్షీరాబ్ధివాసాఅపిసిద్ధ
సఙ్ఘాః।బృహస్పతిశ్చైవగురుశ్చశుక్రోవసుశ్చరాజాహరిభక్తముఖ్యః॥౭౪॥
దేవాశ్చఋషయస్సిద్ధాశ్చారణావసుకిన్నరాః । సర్వేచస్వామిసరసి
స్నాత్వాప్రయతమానసాః ॥ ౭౫ ॥ ధ్యాయన్తోదేవదేవేశ మవతస్థుశ్చ

శ్రీభగవత్ప్రాదుర్భావవర్ణనమ్.

తత్తటే । ప్రాదుర్భూతంతత స్తేజ ఏకమత్యద్భుతంతదా ॥ ౭౬ ॥ విమా
నమేకంతన్మధ్యే దదృశేదివ్యమఙ్గళమ్ ॥ ౭౬½ ॥ తన్మధ్యస్థందివ్యమూ
ర్తింవరేణ్యం శఙ్ఖంచక్రంధారయ న్తంకరాభ్యాం । సేవ్యత్వేనస్వంపదా
మ్భోజయుగ్మం సర్వేషాంసన్దర్శయ న్తంకరేణ ॥ ౭౭½ ॥ స్వాఙ్ఘ్రిద్వ
న్ద్వంసంశ్రితానాంజనానాం సంసారాబ్ధిర్జానుదఘ్నఃకిలేతి । న్యస్తేనోరా
వామతోదర్శయ న్తం సవ్యేనాన్యేనాపిహా స్తేనసమ్యక్ ॥ ౭౮½ ॥ సర్వా
భీష్టందాతుముద్యుక్తహేతిం భక్తానాంశ్రీవాసవక్షస్స్థలంచ । మన్దస్మేరశ్రీ
ముఖంభూషణాఢ్యంసర్వేశ్రీమద్వేఙ్కటేశంవ్యపశ్యన్ ॥ ౭౯½ ॥ కృ

బ్రహ్మరుద్రాదికృతశ్రీశ్రీనివాసస్తుతిః.

తప్రణామా స్తేసర్వే స్తోత్రయామాసురీశ్వరమ్ ॥ ౮౦ ॥ జయదేవజగన్నా

థ సర్వలోకైకవన్దిత । జయవేఙ్కటశైలేశ కరుణాకరపాహినః ॥ ౨౧॥ త్వాంనమామోవయంవిష్ణో వేఙ్కటాచలనాయక । అస్మాకంవాఞ్ఛితం దత్వా పాహిపాహిజగద్గురో ॥ ౨౨ ॥ ఇతిస్తుతశ్శ్రీనివాసో దేవైస్సిద్ధ శ్చచారణైః।మునిభిర్వసుముఖైర్యక్షైశ్చ బ్రహ్మాద్యైశ్శఙ్కరేణచ॥౨౩॥సర్వా న్విలోక్యతానాహ కరుణాపయసాంనిధిః । సర్వేషామపియుష్మాకమ్ ప్రస న్నోస్మిసురేశ్వరాః ॥ ౨౪ ॥ యుష్మాకంయద్యదిష్టంస్యాత్తత్తద్దత్తంమ యాఽనఘాః । ఇతితేభ్యోవరంప్రాదాత్సర్వేభ్యోవేఙ్కటేశ్వరః ॥ ౨౫॥ అథతేమునయస్సర్వే బ్రహ్మాద్యాఃకించిదబ్రువన్ । కృపానిధేనమస్తుభ్యం వరదాయనమోనమః॥౨౬॥వేఙ్కటాధీశవిశ్వేశ శతకృత్వోనమోనమః॥ విజ్ఞాప్యంకించిదస్తీహ శృణుష్వకరుణాకర ॥ ౨౭ ॥ అనుగృహ్ణన్న శేషాం స్త్వం దదదిష్టానిసర్వశః।మానవానామపిసహన్నపరాధానశేషతః॥౨౮॥ దయాళుత్వంప్రకటయన్నిహత్వంతిష్ఠకేశవ । దృగ్గోచరంత్వామాలో క్య వేఙ్కటాద్రిశిరోమణే॥ ౨౯ ॥ కలౌయుగేమనుష్యాశ్చ భూయాసుర్వీ తకల్మషాః । ఏవంసర్వోపకారార్థమత్రస్వామిసరస్తటే ॥ ౩౦ ॥ రమా సమేతస్సంతిష్ఠస్వేతన్నఃప్రార్థితంహరే । ఇతిసంప్రార్థితస్సర్వైస్త త్రైవాస్తేకృపానిధిః ॥ ౩౧ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీమార్కణ్డేయపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీ శ్రీనివాసావిర్భావకథనంనామ ద్వితీయోధ్యాయః.

అగస్త్యకృతస్వామితీర్థమాహాత్మ్యభగవద్దివ్యోత్సవవర్ణనమ్.

అగస్త్యః ॥ ఏతాదృశోవేఙ్కటాద్రి స్సర్వలోకేషువిశ్రుతః । గ ఙ్గాదికానితీర్థాని తత్రసన్తిబహూన్యపి ॥ ౧ ॥ తానివక్తుంనశక్నోమిబ హుత్వాద్వృషిసత్తమాః । రాజతేసర్వతీర్థానాంస్వామిస్వామిసరోవ రమ్ ॥ ౨ ॥ తత్రస్నాతుంసమాయాన్తి ప్రతివర్షంజనాభువి । ధనుర్మా సేశుక్లపక్షే ద్వాదశ్యామరుణోదయే ॥ ౩ ॥ ఆయాన్తిసర్వతీర్థాని తత్ర స్నాతానిరేనసః । తస్యశ్రీవేఙ్కటేశస్య బ్రహ్మలోకపితామహః ॥ ౪ ॥ చకారకన్యామాసేతు ధ్వజారోహమహోత్సవమ్ । ప్రతివర్షంచతత్సే వానిమిత్తంసర్వమానవాః ॥ ౫ ॥ అఙ్గకోసలకర్ణాటకాశీఘూర్జరదేశ

గాః । చోళకేరళపాణ్డ్యాదిసర్వదేశసముద్భవాః ॥ ౬ ॥ సకుటుమ్బా
శ్చసేవార్థమాయాన్తిప్రతివత్సరమ్ । దేవాశ్చఋషయస్సిద్ధాయోగిన
స్సనకాదయః ॥ ౭ ॥ యేభాద్రపదమాసేతువేఙ్కటేశమహోత్సవే ।
సేవాంకుర్వన్తితేసర్వేసిప్వాసాఉత్తమోత్తమాః ॥ ౮ ॥ పునస్త్వహం
ప్రవక్ష్యామితీర్థవైభవమద్భుతమ్ । తచ్ఛృణుధ్వంసావధానంశ్రవణేపిమ
హాఫలమ్ ॥ ౯ ॥ ఉత్తరేస్వామితీర్థస్యపాపనాశనసజ్ఞకమ్ । తీర్థం

కుమారధారామాహాత్మ్యమ్

మహత్సర్వపాపవినిర్మోచనసాధనమ్ ॥ ౧౦ ॥ తతోవాయవ్యదిగ్భాగే
కౌమారంతీర్థముత్తమమ్।కుమారధారికాచేతినామలోకేప్రశస్యతే॥౧౧॥
అద్భుతంతస్యమాహాత్మ్యంశృణుతద్విజపుఙ్గవాః । పురాకశ్చిద్ద్విజో
వృద్ధోదారిద్ర్యేణచపీడితః ॥౧౨॥ కుటుమ్బభరణాయోగ్యోవిలలాపది
వానిశమ్ । ఇహలోకేపరేలోకేసౌఖ్యహేతుర్ధనంకిల ॥ ౧౩ ॥ తన్నాస్తి
మమపాపేన పూర్వజన్మకృతేనచ । పరలోకహితంధర్మాచరణేనహి
సాధ్యతే ॥ ౧౪ ॥ శక్తిస్తదస్తికర్తుంనవృద్ధత్వాద్దుర్బలస్యమే । వృథా
జన్మమమైతద్ధి కర్తవ్యంకిమితఃపరమ్ ॥ ౧౫ ॥ ఇతినిన్దాపరోభూత్వాపు
త్రదారాన్విహాయచ । ఆగత్యదుఃఖితస్సోథస్వర్ణముఖ్యాస్సమీపతః ॥౧౬॥

దారిద్ర్యదుఃఖాసహమానవృద్ధకృతభృగుపతనయత్నః.

అహంశేషాద్రిశిఖరాత్పతిష్యఇతినిశ్చితః । ఆరుహ్యవేఙ్కటంశైలంభృ
గోఃపాతసమీహయా ॥ ౧౭ ॥ ఉచ్చైస్స్వరేణచుక్రోశ తత్రస్థిత్వాస
భూసురః । బ్రహ్మవిష్ణుమహేశానాశ్చన్ద్రసూర్యౌతథాఽశ్వినౌ ॥౧౮ ॥
సర్వభూతానిశృణ్వన్తుదుఃఖితస్యవచోమమ । దారిద్ర్యాద్వృద్ధభావా
చ్చజన్మవ్యర్థమభూదితి ॥ ౧౯ ॥ పతిష్యేహంపతిష్యేహంపతిష్యేహంన

భృగుపతనోద్యుక్తంవృద్ధమ్ప్రతిభగవదుక్తిః.

సంశయః । ఇత్యాక్రోశన్తమాగత్యవేఙ్కటేశోదదర్శహ ॥ ౨౦ ॥ మృ
గయారసికస్తత్రసఞ్చరన్యదుపుఙ్గవః । అథస్తాత్పర్వతప్రాన్తేరాజపు
త్రాకృతిందధత్ ॥ ౨౧ ॥ హస్తముద్ధృత్యతంపశ్యన్నువాచేదంద్విజం
తదా । విప్రవిప్రాపరోహత్వంమాసాహసమిదంకురు ॥ ౨౨ ॥ విప్రస్య
తుభృగోఃపాతశ్శాస్త్రేషునహినిశ్చితః । తస్మాత్ప్రేత్యచదుఃఖాయమా

సాహసమిదంకురు ॥ ౨౩ ॥ మయోచ్యతేతవహితమవరుహ్యాశ్శృణుష్వ
తత్ । శ్రుత్వేతితంనృపాకారందృష్ట్వావృద్ధోమహీసురః ॥ ౨౪ ॥ అవ
రుహ్యతమాహేదంపుణ్యాచ్చైభలోత్తమాత్తదా। పుత్రదారాంశ్చమాం
రక్షమహైశ్వర్యప్రదోభవ ॥ ౨౫॥ ఇత్యుక్తవతివిప్రేఽస్మిన్మాధవోవా
క్యమబ్రవీత్ । సర్వందదామిహస్తంత్వమవలమ్బ్యానుయాహిమామ్ ॥

వృద్ధస్యకుమారధారాస్నానేనకౌమారసమ్ప్రాప్తిః.

ఇత్యుక్తస్తత్కరాలమ్బంకృత్వామన్వయయాద్విజః । తమాదాయహ
రిశ్శ్రీమద్వేఙ్కటాచలనాయకః ॥ ౨౭ ॥ పాపనాశాదుత్తరతఏతత్తీ
ర్థంనినాయతమ్ । ఉవాచఖిన్నంసభృశమ్ఖేదశాన్త్యర్థమత్రవై ॥౨౮॥
స్నానంకురుతతఃఖేదశాన్తిస్తత్రభవిష్యతి। ఇత్యుక్తేతత్రతత్తీర్థేస్నాత్వో
త్థాయయువాఽభవత్ ॥ ౨౯ ॥ మనఃప్రసన్నతాంయాతంకుమారశ్చ
తదాఽభవత్ । తీరంతుసర్వతఃపశ్యంస్తమదృష్ట్వాఽన్వతప్యత ॥ ౩౦ ॥

కుమారధారాస్నానప్రాప్తయౌవనవృద్ధమ్ప్రత్యన్తర్హితభగవదుక్తిః.

మదిష్టదేవోమామత్రత్యక్త్వాకుత్రగతోనుకిమ్ । అన్తర్హితస్సభగవానా
కాశస్థోఽబ్రవీదిదమ్ ॥ ౩౧ ॥ అయంతువేఙ్కటాధీశస్తవస్వామీనసంశ
యః । దత్తంతవకుమారత్వంతీర్థస్నానేనభూసుర ॥ ౩౨ ॥ వేఙ్కటేశే
నతేదత్తమైశ్వర్యమిహభూసుర । త్వద్దేశంగచ్ఛశీఘ్రంవై స్త్రీబాలసహి
తోభవ ॥ ౩౩ ॥ శరీరేచబలంజాతంశారీరంధర్మమాచర । దానానిది
శవిప్రేభ్యోబన్ధుభ్యశ్చధనందిశ ॥ ౩౪ ॥ భోజనందిశవిప్రేభ్యస్స్వయం
భుఙ్క్ష్వయథాసుఖమ్ । అనిషిద్ధసుఖత్యాగీపశురేవనసంశయః ॥ ౩౫ ॥
నిషిద్ధసుఖభోక్తాచపశురేవనసంశయః । శ్రీవేఙ్కటేశఃప్రియతామిత్యే
వసకలంకురు ॥ ౩౬ ॥ స్త్రీత్యాగభోగాకరణేనిన్ద్యేఇతివిదుర్బుధాః। ఇత్యు
క్తేసర్వదేవాశ్చసమాగత్యాబ్రువన్వచః ॥౩౭॥ అస్యతీర్థస్యమహిమాహ్యా
హోవాచామగోచరః । కుమారత్వంధనిత్యంచసద్యఏవద్విజోఽభజత్ ॥
యతఃకుమారతాంయాతస్సద్యోవృద్ధమహీసురః। తస్మాత్కుమారధారే
తిలోకేఖ్యాతింగమిష్యతి॥౩౯॥కుమారతీర్థేయస్స్నాతోనిష్పాపస్సుఖీభ
వేత్ ।ఇత్యుక్త్వాసర్వదేవేషుగతేషుత్రిదివంద్విజః ॥౪౦॥ యాతస్స్వదేశం
సన్తోషాన్మహదైశ్వర్యమాప్తవాన్ । పుత్రదారాదిసహితోబహుధర్మం

చకారహ ॥౪౧॥ శ్రీవేఙ్కటేశః ప్రియతామిత్యేవకథయన్సదా। దృష్ట్వంఫలమవాప్యాన్తేవిష్ణులోకంజగామహ ॥౪౨॥ కుమారధారికేత్యేవవిష్ణునాప్యైకదోదితమ్ ॥ ఋషయః ॥ తత్కదాగత్య దేవేనవిష్ణునాప్రభవిష్ణునా ॥ కుమారధారికేత్యేతదుక్తంతద్విస్తరాద్వద ॥౪౩॥ ... ... *

ఇతి శ్రీమార్కణ్డేయపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే కుమారధారామాహాత్మ్యకథనంనామ తృతీయోఽధ్యాయః.

స్కన్దస్యకుమారతీర్థతపఃకరణేనతారకవధోత్థబ్రహ్మహత్యావిముక్తిః.

అగస్త్యః॥ కుమారధారికాఽఽఖ్యానంవేఙ్కటేశకథాన్వితమ్। సర్వేశృణుతవిప్రేన్ద్రావాజపేయఫలాధికమ్ ॥ ౧ ॥ కదాచిచ్ఛఙ్కరసుతస్తారకాఖ్యంమహాఽసురమ్। హత్వాతత్కర్మపాకేనబ్రహ్మహత్యామవాప్తవాన్ ॥ ౨ ॥ శమ్భోస్సకాశమాగత్యదుఃఖితస్తారకాన్తకః। ఉవాచపితరంస్వామీన్ మత్వాపంశృణుమేపితః ॥ ౩ ॥ దేవానాముపకారార్థంతారకోనిహతోమయా। తేనతస్యవధేనైవహత్యామాంబాధతేఽధికమ్ ॥౪॥ తత్ప్రాయశ్చిత్తమధునాప్రబ్రూహిమమశఙ్కర। సర్వజ్ఞశ్శఙ్కరఃప్రాహపుత్రందేవహితావహమ్ ॥ ౫ ॥ సకృన్నారాయణేత్యుక్త్వాపుమాన్కల్పశతత్రయమ్। గఙ్గాదిసర్వతీర్థేషుస్నాతోభవతిపుత్రక ॥౬॥ ఏతత్ప్రాహరహస్యంవైసదామనసితిష్ఠతు। అన్యచ్చకిఞ్చిత్తేవక్ష్యేప్రాయశ్చిత్తమనుత్తమమ్ ॥ ౭ ॥ సువర్ణముఖరీతీరేలక్ష్మీపతినివాసభూః। వేఙ్కటాద్రిరితిఖ్యాతస్సర్వలోకేషువర్తతే ॥ ౮ ॥ తత్రతీర్థాన్యనన్తానితేషుకించిద్వదామితే। చక్రతీర్థంస్వామితీర్థంమత్స్యపాణ్డవతీర్థకమ్ ॥ ౯ ॥ నాగతీర్థంబిల్వతీర్థంజాబాలేస్తీర్థమేవచ। ఆకాశగఙ్గాతీర్థంచపాపనాశనమేవచ ॥ ౧౦ ॥ తుమ్బువామనతీర్థేచకౌమారంముఖ్యమేవచ। వేఙ్కటాచలతీర్థానియఃకీర్తయతిసర్వదా ॥ ౧౧ ॥ అనేకజన్మపాపానినశ్యన్త్యేవనసంశయః। స్వామితీర్థస్యతీరేతుశ్రీనివాసఃపరాత్పరః ॥ ౧౨ ॥ నిత్యంవసతిసర్వేషాంలోకానాంహితకామ్యయా। తత్రవేఙ్కటశైలేశంవేఙ్కటేశేతిసర్వదా ॥ ౧౩ ॥ యోవైస్మరతితంనిత్యంతస్యవిష్ణుఃప్రసీదతి। గత్వాతంచప్రణమ్యత్వంకౌమారం

వ్రజతీర్థకమ్ ॥ ౧౪ ॥ తత్రస్నాత్వాతీర్థవర్యేతపఃకురుజితేన్ద్రియః । శ్రీ
వేఙ్కటేశాయనమఏవంప్రణవపూర్వకమ్ ॥౧౫॥ మన్త్రంజపన్మహాబు
ద్ధేతపఃకుర్విత్యచోదయత్ । పితృవాక్యంతతశ్శ్రుత్వా దేవసేనాపతి
స్తదా ॥ ౧౬ ॥ చక్రతీర్థేకృతస్నానస్స్వామిపుష్కరిణీంయయౌ । వే
ఙ్కటాద్రేఃక్రోశమాత్రేక్రోశస్త్రివిస్వారంస్థితా ॥ ౧౭ ॥ బ్రహ్మహత్యా
తస్యగిరేర్మాహాత్మ్యంవర్ణ్యతేకథమ్ । ప్రయాతస్స్వామిసరసిస్నాత్వా
సూనురుమాపతేః ॥ ౧౮ ॥ వేఙ్కటేశంప్రణమ్యాథకృత్వాచాపిప్రద
క్షిణమ్ । బ్రహ్మరుద్రాదివన్ద్యంత్వాంభజేవేఙ్కటనాయకమ్ ॥ ౧౯ ॥
నివారయన్ననిష్టానిసాధయేష్టానిమాధవ । ఇతిస్తుత్వావేఙ్కటేశంపాప
నాశనమాయయౌ ॥ ౨౦ ॥ తత్రస్నానేనసర్వాణిపాపానివిలయంయ
యుః । తతోవాయవ్యదిగ్భాగేకాఞ్చిద్ధారాంజగామహ ॥ ౨౧ ॥ ధా
రారూపేణపతితామత్యున్నతగిరిగహ్వరే । చూతమన్దారపనసకుటజైశ్చా
పిచార్జునైః ॥ ౨౨ ॥ నయనానన్దజనకైర్బహుశాఖిభిరావృతే । సిం
హశార్దూలశరభైర్హరిణాదిమృగాన్వితే ॥ ౨౩ ॥ తాపసైర్నియతా
హారైస్తపోనిష్ఠైస్సమన్వితే । తస్మిన్తీర్థేకృతస్నానఃకృతదేవర్షితర్పణః ॥
వసానోవాససీశుద్ధేయతవాక్కాయమానసః । ప్రాఙ్ముఖస్సుఖమా
సీనోవేఙ్కటేశమనుస్మరన్ ॥ ౨౫ ॥ లక్ష్మీమహీభ్యాంసహితంభూ
షణోత్తమభూషితమ్ । స్మేరాననామ్బుజంపీతవాససంతమధోక్షజ
మ్ ॥ ౨౬ ॥ మహాదేవోక్తమన్త్రేణజపంకుర్వన్దివానిశమ్ । ఫలాహా

కుమారధారాతీరేస్కన్దతపస్తుష్టభగవదావిర్భావః.

రోజలాహారోనిరాహారస్తతస్స్థితః ॥ ౨౭ ॥ తపఃకుర్వతిశేషాద్రౌసీలకణ్ఠాత్మ
జేశుభే । కుమ్భమాసేపూర్ణమాస్యాంమఘాయాంసౌమ్యవాసరే ॥ ౨౮ ॥
మధ్యాహ్నేప్రాదురభవద్యథామనసిచిన్తితః । భోఃకుమారకుమారేతి
ప్రాహగమ్భీరయాగిరా ॥ ౨౯ ॥ ఉన్మీల్యచక్షూంషితదాషణ్ముఖోఽప
శ్యదన్తికే ॥ ౨౯½ ॥ శఙ్ఖంచక్రంధారయన్తంకరాభ్యాంఫలప్రదర్శ్యాగ్రరు
గవామహస్తమ్ । ప్రాప్యైఇమేఇత్యపరేణపాదేసన్దర్శయన్తంకరపఙ్క
జేన ॥ ౩౦½ ॥ లక్ష్మీమహీభ్యాంలలితాకృతిభ్యామశేషభూషోత్తమభూషి
తాభ్యామ్ । అతిప్రసన్నాననపఙ్కజాభ్యాంనిషేవ్యమాణంనితరాంప్రహ

ష్టః ॥ ౩౧౫ ॥ దృష్ట్వోత్థితో దేవవరః కుమారః ప్రదక్షిణానాం త్రితయం విధా
య । ప్రణమ్య సాష్టాఙ్గమనన్యచేతాః కృతాఞ్జలిస్స్తోత్రమథో చకార ॥
జయ దేవ జగన్నాథ జయ లక్ష్మీపతే హరే । జయ లోకేశ సర్వేశ దోషాప
హ నమో నమః । సర్వవాద్యాన్యవాద్యన్త శఙ్ఖధ్వనిరభూన్మహాన్ ॥ ౩౪ ॥

భగవత్సేవార్థం కుమారధారామ్ప్రతి బ్రహ్మరుద్రాద్యాగమనమ్.

తుమ్బురుర్నారదశ్చైవ వీణాహస్తౌ సమాగతౌ । బ్రహ్మా చ స్కన్దసాన్ని
ధ్యం జ్ఞాత్వా సర్వైస్సమాగతః ॥ ౩౫ ॥ పార్వతీసహితశ్శమ్భుః పుత్ర
స్నేహాదుపాగతః । ఆరుహ్య వృషభం విఘ్నరాజాద్యైః ప్రమథైర్వృ
తః ॥ ౩౬ ॥ ఇన్ద్రాదయో లోకపాలాస్త్వశేషా అమృతాన్ధసః । వైఖా
నసా వాలఖిల్యా ఋషయో యే తపోధనాః ॥ ౩౭ ॥ గన్ధర్వాప్సరసాం స
ఙ్ఘా నాగవిద్యాధరాదయః । యే దేవయోనయస్సన్తి తేఽపి సర్వే సమాగ
తాః ॥ ౩౮ ॥ జయ జయ వేఙ్కటశైలనాథ విష్ణో మునిజనసేవిత శేషశైల
వాస । సకలజనహితావతీర్ణ దేవ జయ జయ భక్తజనాభిరామ పాహి ॥ ౩౯ ॥
ఇతి స్తుత్వా ప్రణమ్యాథ దదృశుర్వేఙ్కటేశ్వరమ్ । శ్రీభూమిసహితం వి
ష్ణుం చతుర్బాహుం కిరీటినమ్ ॥ ౪౦ ॥ శఙ్ఖచక్రధరం దేవం వనమాలావి
భూషితమ్ । శేషేణ పక్షిరాజేన విష్వక్సేనేన పార్షదైః ॥ ౪౧ ॥ ప్రత్య
హం సేవ్యమానం చ ప్రహ్లాదాదిభిరేవ చ । శుకేన శుకసన్తానైశ్ఛత్రచామర
ధారిభిః ॥ ౪౨ ॥ ప్రసన్నం వేఙ్కటాధీశం ప్రణమ్య పునరుత్థితాః । వ్యాసాద

స్కన్దకృతశ్రీశ్రీనివాసస్తుతిః.

యః ప్రణమ్యాథ సర్వే తూష్ణీం స్థితాస్తదా ॥ ౪౩ ॥ సర్వేషు శృణ్వత్సు
తదా హరసూనుస్సమబ్రవీత్ ॥ ౪౩౫ ॥ నమామ్యహం వేఙ్కటనాథ వి
ష్ణో నారాయణాశేషజగన్నివాస । భక్తార్తిహారిన్ భగవన్మురారే భాన్వి
న్దునేత్రాఖిలలోకపూజ్య ॥ ౪౪౫ ॥ బ్రహ్మరుద్రాదివన్ద్యాయ బ్రహ్మణేఽనన్త
శక్తయే । నారాయణగిరీశాయ నమో నారాయణాయ తే ॥ ౪౫౫ ॥ దేవాధి
దైవతపతే సతతం నమస్తే సేవాపరేషు సుతరాం కరుణాకరాయ । దావా
నలాయ మహతే దనుజాటవీనాం శ్రీవాసవక్షసి ధృతోత్తమకౌస్తుభాయ ॥
పశ్యన్తి త్వాం భాగ్యవన్తో హి లోకే విశ్వత్రాణాయోద్యతం వేఙ్కటేశమ్ ।
లక్ష్మీభూభ్యాం పార్శ్వయుగ్మస్థితాభ్యాం ద్వాభ్యాం నిత్యం సేవితం నిత్య

బన్ధుమ్ ॥ ౪౮ ॥ అహోభాగ్యమహోభాగ్యమహోభాగ్యమ హోమహత్ । వేఙ్కటేశంకృపాసిన్ధుం దృష్టవానస్మి సామ్ప్రతమ్॥ ఇత్యుక్త్వా పార్వతీపుత్రః ప్రేమావేశవశాత్తదా । అశేషవదనైర్విష్ణుమాబభాషే ఘనధ్వనిః॥౪౯॥ చక్షూంషి మే కృతార్థాని దర్శనాద్వేఙ్కటేశ తే। శ్రీసూక్తామృతసేకేన కర్ణానపి తథా కురు ॥౫౦॥ ఇతివాదిని పుత్రే తు మహాదేవ ఉవాచ సః । హరిస్మేరముఖామ్భోజశ్శృణ్వత్సు సకలేష్వపి॥ ధన్యోఽసి సుతరాం శమ్భో సత్పుత్రేణామునా త్వహో । అనేకజన్మతపసాం ఫలం సత్పుత్రతా ఖలు ॥ ౫౨ ॥ అనేకజన్మపాపానాం ఫలం దుష్పుత్రతా భువి ॥ ఇత్యుక్త్వా పునరూచే తం తనయం శూలపాణినః ॥ ౫౩ ॥ ధన్యోఽసి కృతకృత్యోఽసి వరం వరయ సామ్ప్రతమ్ । తపసా తవ సన్తుష్టిస్స్తోత్రేణ చ మమాభవత్ ॥౫౪॥ ప్రమాణీకృత్య వచనం పితుః ప్రామాణికోత్తమ । ద్వాదశాబ్దం తపః కృత్వా శ్రాన్తోఽసి హ సుఖీ భవ ॥ ౫౫ ॥ స్కన్దః॥ అతః పరం కిం కరణీయమస్తే మయాద్య లబ్ధా తవ దేవ సేవా। సమస్తలోకైరపి వేఙ్కటేశ సమ్ప్రార్థ్యతే తావకపాదసేవా ॥ ౫౬ ॥ అహో హ్యస్యాపి భూభర్తుర్మహిమా సుతరాం హరేః। మమాద్య తారకవధోద్భూతా హత్యా పృథక్కృతా ॥ ౫౭ ॥ శ్రీనివాసదయామ్భోధే దురితక్షయ

భగవద్వర్ణితకుమారధారాస్నానకాలాదినిర్ణయః.

కారక ॥ ౫౮ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ మదీయం మన్త్రముచ్చార్య సుఖీ భవ మహామతే । ఏతత్పర్వతమారోఢుం వాఞ్ఛా యస్యావివేకినః ॥ ౫౯ ॥ పాతకం దూరతో నశ్యేత్ కిము భక్తిమతస్తవ । తత్రాపి స్వామిసరసి స్నానం కోట్యఘనాశనమ్ ॥ ౬౦ ॥ శృణ్వన్తు దేవతాస్సర్వాశ్శృణు స్కన్ద వచో మమ । కుమారధారికేత్యేవ త్వన్నామ్నేదం భవిష్యతి ॥ ౬౧ ॥ తత్ర స్నాతి పుమాన్ స్త్రీ వాఽ వర్ష్యం కోఽపి తు మానవః । తస్య పాపాని నశ్యన్తి సత్యం సత్యం వదామ్యహమ్ ॥ ౬౨ ॥ యో మాఘమాసే వరపఞ్చదశ్యాం మఘాయుతాయామథవాపి కశ్చిత్ । స్నాత్యత్ర భక్త్యా చ కుమారధారికాతీర్థే స వన్ద్యో విధిరుద్రజిష్ణుభిః ॥ ౬౩ ॥ మదావిర్భావదివసే యస్స్నాతి మనుజోత్తమః । తస్య పుణ్యఫలం వక్తుం శేషేణాపి న శక్యతే ॥ ౬౪ ॥ వర్షే వర్షే చ దివసే స్నాతవ్యం ముక్తిదైరపి । కుమారధారికాస్నానమశేషా

ఘహారంవిదుః ॥ ౬౫ ॥ తస్యపుణ్యఫలంవక్తుం శేషేణాపినశక్యతే । త
స్మింస్తీర్థేస్వర్ణదాన మణుమేరుసమంభవేత్ ॥ ౬౬ ॥ వస్త్రదానంచ
గోదానంభూదానంచతతోఽధికమ్ । యోవాఽదదాతిమత్ప్రీత్యా తస్యల
క్ష్మీర్గృహేస్థితా ॥ ౬౭ ॥ అన్నందదాతిచైకస్మై తత్తీర్థేఽదివసేతుయః ।
ఫలంసలభతేవిప్ర సహస్రాన్నప్రదానజమ్ ॥ ౬౮ ॥ ప్రపాంయఃకురుతే
మార్గేశీతలోదకపూరితాం । తత్సన్తతిమహాంసర్వాంరక్షామికృపయాఽ
నఘ ॥ ౬౯ ॥ తామ్బూలంచన్దనంవాపి బ్రాహ్మణానాందదాతియః ।
తేనిష్పాపాభవన్త్యేవ దశపూర్వైర్దశాపరైః ॥ ౭౦ ॥ కుమ్భమాసేఽపౌ
ర్ణమాస్యాం ప్రాదుర్భావదినేహరేః । కుమారధారికాస్నానం కులకో
టింసముద్ధరేత్ ॥౭౧॥ ఇతిమన్త్రంసముచ్చార్య స్నాత్వాఽనన్తఫలంలభే
త్ । వర్షేవర్షేకుమ్భమాసే పౌర్ణమాస్యాంమఘాయుజి ॥ ౭౨ ॥ దేవామను
ష్యాస్సర్వేచ స్నాతుమాయాన్తుసర్వదా । పుణ్యదేశేషుసర్వేషు వేఙ్క
టాద్రిర్విశిష్యతే ॥ ౭౩ ॥ తత్రసర్వేషుతీర్థేషు స్వామిపుష్కరిణీవరా । తతో
ప్యేతద్వరంతీర్థం మదావిర్భావవాసరే ॥౭౪॥ ఇహాశమ్భుకుమారత్వ మా
కల్పంపూజయన్వస । ఏతత్తీర్థస్యమాహాత్మ్యం బుద్ధ్వావైసర్వదేవతాః ॥
ప్రతివర్షంస్నాతుమత్రమాంద్రష్టుంచతపోధనాః । ఆయాన్తిసావధానంవై
మమావిర్భావవాసరే ॥ ౭౬ ॥ తస్మాచ్ఛమ్భుకుమారత్వం సర్వదావస
పర్వతే । ఇత్యుక్త్వాతంతుహస్తేన పస్పర్శగుహమచ్యుతః ॥౭౭॥ ... *

ఇతి శ్రీమార్కణ్డేయపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే కుమా
రధారాస్నానేన స్కన్దస్య తారకవధజనిత బ్రహ్మహ
త్యావినిర్ముక్తికథనంనామచతుర్థోధ్యాయః.

అగస్త్యాదీనాంకుమారధారాతీర్థస్నానార్థంశ్రీవేఙ్కటాచలగమనమ్.

అగస్త్యః ॥ తతస్తుదేవాఋషయశ్చసర్వే గన్ధర్వవిద్యాధరయక్ష
సిద్ధాః । ఆశ్చర్యమాశ్చర్యమితిబ్రువాణా దివ్యంహరేర్నామచకీర్తయ
న్తః । కుమారధారాంసతతంస్తువన్తో యయుస్స్వధామానిముదాన్వితా
స్తే ॥ ౧౪ ॥ శివాత్మజోపితత్రైవ భజన్వేఙ్కటనాయకమ్ । కుమార
ధారికాతీరే తిష్ఠత్యేవచిరంకిల ॥ వర్షేవర్షేసమాయాన్తి సిద్ధగన్ధర్వదాన

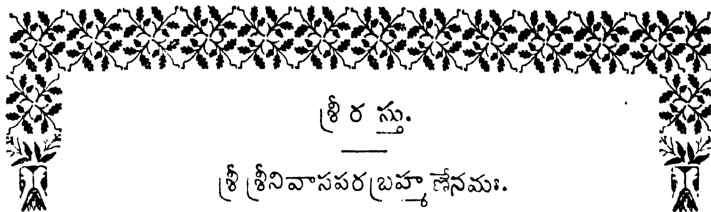
వాః । ఋషయశ్చతథాసర్వేభూలోకేప్రాణినస్తథా ॥ స్నాతుంత
స్మిన్మహాతీర్థేత్వహోవేఙ్కటవైభవమ్ । సువర్ణముఖరీతీరే లోపా
ముద్రాపతిస్స్వయమ్ ॥ ఇత్యుక్త్వామునిముఖ్యేభ్యః పునరేవమువాచ
హ । పఞ్చషేభ్యోదినేభ్యోఽథసేయంపఞ్చదశీశుభా ॥ యూయంస
ర్వేపిమునయోమార్కణ్డేయమహామునే । శుద్ధకాఞ్చీప్రదేశీయాస్సర్వే
గచ్ఛతవేఙ్కటమ్ ॥ పునస్స్వామిసరస్తీరేవేఙ్కటేశంవిలోక్యచ । త
దుత్తరేపాపనాశతీర్థే స్నానాదికారిణః ॥ కుమారధారికాంగత్వాస్నా
నంకురుతసత్తమాః । సర్వపాపవిశుద్ధ్యర్థమైశ్వర్యసమవాప్తయే ॥
మార్కణ్డేయమహాభాగ కింతీర్థాచరణేనతే । సర్వతీర్థస్నానఫలమము
నైవభవిష్యతి ॥ శ్రీసూతః ॥ ఇత్యుక్త్వాస్సర్వవైతే సమారుహ్యావృ
షాచలమ్ । స్వామిపుష్కరిణీస్నానంకృత్వాదృష్ట్వాచకేశవమ్ ॥ ౧౦ ॥
పూర్ణిమాదివసేమాఘే పాపనాశే కృతాప్లవాః ॥ కుమారధారికాతీర్థే
స్నాతుంసర్వేసమాగతాః ॥ ౧౧ ॥ సమస్తదేశజాన్మర్త్యాన్ సర్వా
న్దేవానృషీనపి ॥ యోగినస్సనకాద్యాంశ్చసిద్ధగన్ధర్వకిన్నరాన్ ॥ ౧౨ ॥
సమాగతాన్స్వర్ణముఖీతీరజాన్ఋషిసత్తమాన్ । అగస్త్యశిష్యంశు
ద్ధంచమార్కణ్డేయమథాగ్నిజః ॥ ౧౩ ॥ దృష్ట్వాసస్నాతుమాయా
తాన్ప్రహృష్టహృదయోఽభవత్ । సర్వేకుమారధారాయాంసస్నుస్స
ఙ్కల్పపూర్వకమ్ ॥ ౧౪ ॥ వేఙ్కటేశార్పణంకృత్వా దానంచక్రుశ్చ
కేచన ॥ ౧౫ ॥ గన్ధర్వయక్షోరగసిద్ధసాధ్యదేవాదిబృన్దేష్వపితీర్థవర్యే ।
స్నాతేషు సర్వేషు ముదాన్వితోసౌ సస్నౌ స్వయంశఙ్కరనన్దనోపి ॥
విష్ణోర్సూక్తంచశ్రీసూక్తంభూసూక్తంచజపన్సదా । తీరమారుహ్యవిప్రా
ణాంనమశ్చక్రేప్రసన్నధీః॥ ౧౬॥ నమోబ్రహ్మణ్యదేవాయేత్యుచ్చరన్పా
ర్వతీసుతః । తదాప్రాదురభూద్దేవోవరదశ్శఙ్ఖచక్రధృత్ ॥ ౧౭ ॥ పశ్య
న్తంతంసిన్ధుజాకాశ్యపీభ్యాంయుక్తందేవాఋషయోమానుషాశ్చ । మా
ర్కణ్డేయస్స్వర్ణముఖ్యాద్విజాశ్చశుద్ధాస్తేనుస్సర్వఏవప్రణామం ॥ ౧౯ ॥
లక్ష్మీమహీసేవితవేఙ్కటేశకృపానిధేకృష్ణజగత్త్రయేశ । మాంపాల
యానాథమనాథబన్ధోనమోనమస్తేచరణామ్బుజాయ ॥ ౨౦ ॥ ఇతి
కృతనతీన్దృష్ట్వాదేవః ప్రసన్నమనాస్తదా విజితజలదధ్వానం వాక్యం

స్వయంహరిరబ్రవీత్ ॥ ఇహవిధికృతంస్నానందానంమమప్రియబుద్ధిత స్సకలదురితంహత్వాదత్తేసుఖాన్యఖిలాన్యపి॥ ౨౧ ॥ మార్కణ్డేయ మహాబుద్ధేసర్వతీర్థఫలంతవ । అనేనదత్తంశుశ్రూషాంమాతాపిత్రోఃకు రుష్వహ ॥ ౨౨ ॥ అగస్త్యశిష్యవిప్రేన్ద్రత్వత్పాపాన్యఖిలాన్యపి । గతాన్యనేనదత్తానిశ్రేయాంసిబహుశోమయా ॥ ౨౩ ॥ పుత్రదారాది సంయుక్తస్సదాచారరతస్సదా । దానానిబహుకుర్వాణ స్సుఖీభవసుఖీ భవ॥౨౪॥ఇతిబ్రువన్వేఙ్కటేశోదుర్గోచరమథోయయౌ । ఇత్థందేవస్వా మినోక్తేగతేష్వపిసురేషుచ ॥ ౨౫ ॥ శుద్ధస్స్వదేశమాగత్యపుత్రదారస మన్వితః। స్నానందానంజపంకుర్వన్ వేఙ్కటేశఇతిబ్రువన్ ॥ ౨౬॥ ఇహ లోకేపరత్రాపిపరంసౌఖ్యమవాప్తవాన్ । మృకణ్డోరాశ్రమంగత్వామా ర్కణ్డేయఃప్రసన్నధీః ॥౨౭॥ పితరౌతునమస్కృత్యవృత్తాన్తంసర్వమబ్ర వీత్।వాక్యంగురుత్మతఃపూర్వంవేఙ్కటాచలవైభవమ్॥ ౨౮॥ అగస్త్య శిష్యవృత్తాన్తంసువర్ణముఖరీస్థలమ్ । శ్రీవేఙ్కటేశసేవాంచస్వామిపు ష్కరిణీతటే ॥ ౨౯ ॥ కుమారధారికాతీర్థమాహాత్మ్యంస్కన్దవైభవమ్। ఆవిర్భావంతస్యహరేర్వాక్యంతస్య సుధామయమ్ ॥ ౩౦ ॥ ఉక్త్వాస్వపి త్రోస్సకలంశుశ్రూషామకరోత్తదా ॥ శ్రీసూతః ॥ వేఙ్కటేశస్యమాహా త్మ్యంయశ్శృణోత్యపివాసకృత్ ॥ ౩౧ ॥ సర్వపాపవినిర్ముక్తస్సర్వశ్రే యోనిధిర్భవేత్।వేఙ్కటాద్రేస్తుమాహాత్మ్యంకుమారసరసస్తథా॥౩౨॥ శృణోతివాపఠతివాతస్యపుణ్యమనన్తకమ్। కుమారధారికాతీర్థతీరేపఠతి యస్త్విదమ్॥ ౩౩॥ శృణోతివాతస్యతస్యసర్వాభీష్టప్రదోహరిః॥ ౩౩౪॥ *

ఇతిశ్రీమార్కణ్డేయపురాణేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే-అగస్త్యాదీ నాంకుమారధారాతీర్థస్నానాదికథనంనామపఞ్చమోధ్యాయః.

ఇత్థంశ్రీమార్కణ్డేయపురాణాన్తర్గతఃప్రథమప్రభృతిపఞ్చ మపర్యన్తపఞ్చాధ్యాయాత్మకశ్శ్రీవేఙ్కటాచల మాహాత్మ్యపరోభాగస్సమాప్తిమగమత్.

శ్రీమార్కణ్డేయపురాణాన్తర్గతశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యస ముదితాధ్యాయసఙ్ఖ్యా - ౫.

శ్రీరస్తు.

శ్రీశ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రియై శ్రీపద్మావత్యై నమః.

శ్రీమతే విష్వక్సేనాయ నమః.

అథ శ్రీవామనపురాణాన్తర్గత

శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

శ్రియః కాన్తాయ కల్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మఙ్గళమ్ ॥

ప్రయాగమాహాత్మ్యమ్.

యచ్ఛరీరం త్రయో వేదా యచ్చేష్టాఽథర్వణస్స్మృతః । యదఙ్గాని షడఙ్గాని తస్మై వాగాత్మనే నమః ॥ ౧ ॥ వ్యాసః ॥ కదాచిద్దుఃఖితః ప్రాహ జనకో మిథిలాధిపః । శతానన్దం మహాభాగం సర్వజ్ఞం తత్త్వదర్శినమ్ ॥ ౨ ॥

సీతాదిస్వసుతావివాహోద్యర్థజనకనృపకృతానుతాపక్రమః.

బ్రహ్మన్ త్వాం బాధతే దుఃఖం సీతాదర్శనజం మహత్ । కేన దుఃఖమిదం త్యక్ష్యే కఆరాధ్యోఽఘనాశనః ॥ ౩ ॥ దుష్టాత్మా రావణో రక్షఃపతిర్వైశ్రవణానుజః । హరేదయోనిజాం సీతాం కిన్ను నజ్ఞాయతే మయా ॥ ౪ ॥ కమారాధ్య మహాభాగ లప్స్యే జామాతరం వరమ్ । సమానోత్తమవంశ్యం చ యోగ్యమస్యా మహామునే ॥ ౫ ॥ మమాపి దుహితా చైషా హ్యూర్మిళా నామ నామతః । కుశధ్వజస్య చ సుతే కనిష్ఠభ్రాతురేవ మే ॥ ౬ ॥ మాణ్డవీ శ్రుతకీర్త్యాఖ్యే సుశీలే సుమనోహరే । ఆసాం చ కే వరా బ్రహ్మన్నితి చిన్తాకులోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౭ ॥ పరమధ్యాత్మవిద్యోగీ దృష్టలోకపరావరః । పురోహితోఽస్య వంశస్య గతిస్త్వేఽస్తు భవానిహ ॥ ౮ ॥ వేదశాస్త్రపురాణజ్ఞః కాలవిత్కాలధర్మవిత్ । దుఃఖినాం దుఃఖహర్తా చ సుఖినాం స్మయ

నాశనః ॥ ౯ ॥ త్వంమేగతిశ్చపరమా భవదుఃఖవినాశనః । రాజానో విషయాసక్తాః కామక్రోధసమన్వితాః ॥ ౧౦ ॥ కన్యారత్ననిమిత్తంచ హ్యాగమిష్యన్తికోటిశః । తేభ్యోయుద్ధంకథందాస్యే ఏకోహంబ్రహ్మవిత్తమ ॥ ౧౧ ॥ ఏతావన్తమహంకాలం సుఖంరాజ్యమశాసిషమ్ । [illegible]దానీమస్మిదుఃఖార్తోవృద్ధఃపుత్రీతపోధన ॥ ౧౨ ॥ అజోవివిక్తోవిమలో [illegible]ష్ణుభక్తోమమాత్మజాః । చత్వారఏతేశివ శ్శిఖినోనాస్త్రకోవిదాః [॥] ౧౩ ॥ మమానుజస్యపుత్రాశ్చ విచికిత్సోవికర్తనః । ప్రతర్దనఇతిత్వేతే [శ్రీ]యశ్చ శివస్తథా ॥౧౪॥ వృద్ధత్వాదాత్మనశ్చైవ పుత్రాణాంచైవశైశ[వా]త్ ॥ కన్యకానాంచరత్నత్వా ద్దుఃఖితోఽహంతపోధన ॥ ౧౫ ॥ కస్మా[క]స్మాదహం మోహాన్నిర్గమిష్యామ్యుపాయతః ।తంమేవదత్వంబ్రహ్మన్యేన గమిష్యామీహాకాంగతిమ్ ॥ ౧౬ ॥ యేనమన్వాదయస్తీర్ణా స్సంసారాఖ్యం మహార్ణవమ్ । ఇహదుఃఖంచరాజానస్సంమేబ్రూహితపోధన ॥ ౧౭ ॥ కం ధ్యాత్వాపురుషోలోకే భుక్తింముక్తించవిన్దతే । ఆపద్రక్షాకరఃకోవాతం

జనకనృపతాపాపనోదనార్థంశతానన్దోక్తపురాతనేతిహాసః.

దేవంబ్రూహిసత్తమ ॥ ౧౮ ॥ శతానన్దః ॥ రాజన్మనుష్యాఅపియంప్రపన్నా స్సన్త్యక్తదుఃఖాస్సుఖినోభవన్తి । వక్ష్యామిదేవంవరదంరమేశం తంప్రాప్యదుఃఖామ్బునిధింతరిష్యసి ॥ ౧౯ ॥ పురాహంచమ్పకారణ్యాత్తమసాతీరముత్తమమ్ । వాల్మీకింమునిశార్దూలం ద్రష్టుమస్మిగతోనృప॥ తేనాగమనతుష్టేన ప్రత్యుద్యాతోనృపోత్తమ । ఉపచారైశ్చపాద్యాద్యైరతిథిఃపూజితోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౨౧ ॥ అభివన్ద్యమునిశ్రేష్ఠం తచ్ఛిష్యైశ్చనమస్కృతః । క్రియాంమాధ్యాహ్నికీంకృత్వా భుక్త్వావాల్మీకినాసహ ॥ ౨౨ ॥ అన్యైశ్చమునిభిస్సార్థంభరద్వాజాదిభిస్తదా । వాల్మీకేరాశ్రమేరమ్యే హ్యాసంవాల్మీకినాసహ ॥ ౨౩ ॥ ఉక్త్వాకాలోచితా వార్తాః కథాశ్చాత్రపురాతనీః । హృష్టావన్యోన్యసఙ్గేన హ్యభూవపరమం నృప ॥ ౨౪ ॥ ఏతస్మిన్నన్తరేస్వర్గా దాజగామచనారదః । శుద్ధస్ఫటికసఙ్కాశో మహాత్మామహతీందధత్ ॥ ౨౫ ॥ తందృష్ట్వామునిశార్దూల ముదతిష్ఠత్తదాసనాత్ । సహశిష్యైర్మయాసార్ధం వాల్మీకిర్భగవానృషిః ॥ ౨౬ ॥ కృతాఞ్జలిపుటోభూత్వా ప్రీతిసంహృష్టమానసః ।

సశిష్యఃకల్పయామాస పూజాంతస్యవిధానతః ॥ ౨౭ ॥ ఇదంపా
ద్యమిదంత్వర్ఘ్య మిదమాసనమేవచ । ఇదంమూలంఫలంస్వాదు భగవ
న్ప్రతిగృహ్యతామ్ ॥ ౨౮ ॥ ఆగతస్త్వంచిరాద్బ్రహ్మన్ స్వాగతంతే
తపోధన ॥ శతానన్దః ॥ ఇతివాల్మీకినాశిష్యై రభివాద్యచపూజితః॥ ౨౯॥
నిషసాదచసుప్రీతో నారదోమృగచర్మణి । ఆస్వాద్యఫలమూలాని శ్రమం
స్వమపనీయచ ॥ ౩౦ ॥ కుశలంపరిపప్రచ్ఛ వాల్మీకింమునిపుఙ్గవమ్ । ని
ర్విఘ్నంతేతపోబ్రహ్మన్వర్ధతేత్రివిధంమునే ॥ ౩౧ ॥ అవన్ధ్యాస్తరవఃకాలే
భవస్త్వపితవాశ్రమే । అపిక్రియార్థాస్సమిధస్సులభాస్సకుశాఅపి॥౩౨॥
ఇతిపృష్టస్తదాప్రీత్యా ప్రాహనారదముత్తమమ్।త్వత్ప్రసాదాన్మునిశ్రేష్ఠ
సర్వంమఙ్గళమేవమే ॥ ౩౩ ॥ వర్ధతేచతపోబ్రహ్మం స్త్రివిధంకాలవిత్త
మ । అకాలేపిఫలన్త్యేవ తరవోవాసవాజ్ఞయా ॥ ౩౪ ॥ ఇత్యుక్తోనార
దస్తేన ప్రముమోదమహాద్యుతిః । కృతాఞ్జలిపుటాస్సర్వే పరివార్యచనా
రదమ్ ॥ ౩౫ ॥ తదాగమనసంహృష్టా స్తస్థుస్తద్వనవాసినః । నా
రదేనాభ్యనుజ్ఞాతః ప్రాప్యకృష్ణాజినాసనమ్ ॥ ౩౬ ॥ కృతాఞ్జలిపుటో
భూత్వా ప్రహృష్టోవాక్యవిశారదః । నారదంపరిపప్రచ్ఛ వాల్మీకిర్మునిపు
ఙ్గవమ్ ॥ ౩౭ ॥ త్రైలోక్యేవైష్ణవంక్షేత్రం కింశ్రేష్ఠంభువినారద । ఆ
బ్రహ్మలోకంసర్వంత్వం విశేషంద్రుష్టవానసి ॥ ౩౮ ॥ యత్తీర్థేసర్వతీ
ర్థానిసన్నిధానంవ్రజన్తిచ । యత్క్షేత్రవాసినాంపుణ్యమనన్తమితికీర్త్య
తే ॥ ౩౯ ॥ యత్రాస్తేభగవాన్విష్ణుస్సశ్రీభూఃపురుషోత్తమః । తద్బ్రూ
హిమమదేవర్షే క్షేత్రంత్రైలోక్యపావనమ్ ॥ ౪౦ ॥ నారదః ॥ సాధు
పృష్టంత్వయాబ్రహ్మన్ సర్వేషాంహితకామ్యయా । తత్తేవక్ష్యామివా
ల్మీకే సమాహితమనాశ్శృణు ॥ ౪౧ ॥ ఇమమేవపురాప్రశ్నం పృష్టఃప్రా
హమహేశ్వరః । పుత్రేణషణ్ముఖేనైవ జిష్ణునాహిమవద్గిరౌ ॥ ౪౨ ॥
స్కన్దః ॥ హత్వాదైవాసురేయుద్ధే తారకాఖ్యంమహాసురమ్ । ఆగ
తోఽస్మిజయాత్తాత పాదమూలంత్రిలోచన ॥ ౪౩ ॥ బుభుక్షాబాధతే
తీవ్రా బ్రహ్మహత్యాసముద్భవా । స్నాత్వాభోక్ష్యామియత్తీర్థేతత్తీర్థం
స్కన్దమ్ప్రతిశఙ్కరోక్తబ్రహ్మహత్యావిముక్తిహేతూపన్యాసః.
తాతమేవద ॥ ౪౪ ॥ మహేశ్వరః ॥ సకృన్నారాయణేత్యుక్త్వా పుమా

ఙ్కల్పశతత్రయమ్ । గఙ్గాదిసర్వతీర్థేషు స్నాతో భవతి పుత్రక ॥ ౪౫ ॥
శ్రుత్వా పరమమిత్యుక్త్వా భుక్త్వా పిత్రా సహాఽమయా । తతః పప్రచ్ఛ
పితరం శఙ్కరం లోకశఙ్కరమ్ ॥ ౪౬ ॥ ఉక్తో నారాయణో దేవస్త్వ
యా సర్వాఘనాశనః । జనైరారాధితః కేన కర్మణా దృశ్యతే భువి ॥ ౪౭ ॥
స కుత్ర సేవ్యతే దేవః ప్రియం తస్యాపి కిం పితః ॥ నారదః ॥ ఇతి పృష్టః పున
స్తేన పుత్రం ప్రాహాథ శఙ్కరః ॥ ౪౮ ॥ యం యోగినో మునివరా హృది స
న్నివిష్టం జ్యోతిర్మయం ప్రణవరూపమచిన్త్యరూపమ్। ఆదిత్యమణ్డలనివా
సమనన్తమాద్యమారాధయన్తి సతతం తముదీరయామి ॥౪౯॥ శఙ్కరః॥
పురా దక్షాధ్వరే పుత్ర తస్య శీర్షం మయా హృతమ్। తచ్చ హస్తతలే లగ్నం బ్ర
హ్మహత్యా చ సఙ్గతా ॥౫౦॥ స్వర్గే కపాలీ భిక్షార్థీ పర్యటన్నియతేన్ద్రియః।
న మోక్షం బ్రహ్మహత్యాయా అపశ్యం తత్ర పుత్రక ॥ ౫౧ ॥ గౌరాం బ్ర
హ్మసరస్తీరే తప ఉగ్రముపాశ్రితః । స్నాతుమభాగ్యతో బ్రహ్మా మామప
శ్యచ్చతుర్ముఖః ॥ ౫౨ ॥ తం చ దృష్ట్వా ప్రణమ్యాహమతిష్ఠం పురతస్త
దా । స మాం కపాలినం దృష్ట్వా కిమిత్యాహ పితామహః ॥ ౫౩ ॥ తచ్ఛ్రు
త్వా బ్రహ్మణో వాక్యం తతో దేవం వ్యజిజ్ఞపమ్ । కిం బ్రువే తాత శప్తోఽస్మి
దక్షం హత్వా తు తేన హ ॥ ౫౪ ॥ హత్యామోక్షం న పశ్యామి కుత్ర వా కే
న కర్మణా । దృష్టో భవాన్మయా దిష్ట్యా శాపమోక్షం వదస్వ మే ॥ ౫౫ ॥
ఇత్యుక్తశ్చ మయా పుత్ర బ్రహ్మా ప్రాహ చ మాం తదా ॥ బ్రహ్మా ॥ మా విషీ
ద మహాదేవ హత్యామోక్షం వదామి తే ॥ ౫౬ ॥ పురా శఙ్కర గఙ్గాయా
యమునాయాశ్చ సఙ్గమే। ధనుస్త్రిశతవిస్తీర్ణే పుణ్యక్షేత్రే చ మాధవే॥౫౭॥

ప్రయాగక్షేత్రస్య భగవద్వర్ణిత ప్రయాగాభిధాననిరుక్తిః.

మాధవప్రీతయే తత్ర యజ్ఞాస్స్వే మయా కృతాః । ప్రాదురాసీత్తదా వే
ద్యాం మాధవో భక్తవత్సలః ॥ ౫౮ ॥ శఙ్ఖచక్రగదాపాణిశ్శ్రీవత్సాఙ్క
శ్చతుర్భుజః । ప్రాఞ్జలిస్తం ప్రణమ్యాహం ప్రసీదేత్యస్తువం తదా ॥ ౫౯ ॥
ప్రసన్నో మాధవః ప్రాహ బ్రహ్మన్ప్రీతోఽస్మి తేఽధ్వరైః । ప్రకృష్టాశ్చ కృ
తా యజ్ఞాః ప్రీతోఽహం చ త్వయాఽనఘ ॥౬౦॥ యత్తద్బ్రహ్మన్నిదం క్షే
త్రం ప్రయాగాఖ్యం గమిష్యతి । అస్యాం వేద్యామహం నిత్యం సన్నిధానం
కరోమి తే ॥ ౬౧ ॥ ఇతః ప్రభృతి యే పాపాః పురుషా యాః స్త్రియశ్చ వై।

క్షేత్రేశంమాంప్రపశ్యన్తిముక్తాస్సర్వేభవన్తుతే ॥ ౬౨ ॥ ఇతిదత్వావ రందేవోమమాభీష్టంచమాధవః॥ ఆస్తేలక్ష్మ్యామహాదేవప్రయాగేపుణ్య సత్తమే ॥ ౬౩ ॥ త్వంచహత్యాసమాయుక్తోమోక్షంతత్రగమిష్యసి ॥ శఙ్కరః ॥ ఇత్యుక్త్వామాంతతోబ్రహ్మసత్యలోకంజగామహ ॥ ౬౪ ॥

శఙ్కరహస్తాత్కపాలవినిర్ముక్తిప్రకారః.

తతఃప్రీతోవరంలబ్ధ్వాపుణ్యక్షేత్రంగతోఽస్మితత్ । క్షేత్రేప్రవిష్టమా త్రేతుమయాహత్యాపృథక్స్థితా ॥ ౬౫ ॥ పఞ్చక్రోశాద్బహిర్భూతా క్రోశస్త్రివిస్వరంగతా । కపాలశ్చచ్యుతోహస్తాత్ప్రససాదమనోమమ ॥ తతస్స్నాత్వాప్రయాగేఽహం దేవంనత్వాచమాధవమ్ । అయాచంమా ధవంక్షేత్రందేహీదంమేజనార్దన ॥ ౬౬ ॥ ఇత్యుక్తోమాధవోదత్వాక్షే త్రంమేవరదఃప్రభుః । శ్రియాపరమయాయుక్తశ్శఙ్ఖచక్రగదాధరః॥౬౭॥ స్వలోకంచయయాదేవస్తపఃకుర్వితిమాంవదన్ । తత్రాహంచతపఃకృ త్వాబ్రహ్మహత్యాంవ్యపోహ్యచ ॥ ౬౮ ॥ విహరన్నుమయాసార్థంత త్రైవహిషడానన ॥ ౬౯ ॥ లక్ష్మీసహాయంరమణీయవేషమజంమురిం కాలఘనాభిరామమ్ । పీతామ్బరంపాటలపాణిపాదంధ్యాత్వాఽర్చయం స్తత్రవసామిపుత్ర ॥౭౦॥ ... ... *

ఇతిశ్రీవామనపురాణేక్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే ప్రయాగమాహాత్మ్యవర్ణనంనామవింశోధ్యాయః.

స్కన్దప్రతిశఙ్కరకృతతపస్సముచితవేఙ్కటాద్రివర్ణనమ్.

నారదః ॥ స్కన్దశ్శ్రుత్వాపితుర్వాక్యంమఙ్గళంపాపనాశనమ్ । పునఃపప్రచ్ఛసంహృష్టః పితరంతత్త్వదర్శినమ్ ॥ ౧ ॥ మమాపితపసో యోగ్యంక్షేత్రంబ్రూహిశుభాన్వితమ్ । నవిఘ్నాస్తపతోయత్రప్రభవ న్తిమమప్రభో ॥ ౨ ॥ త్వయాఽజ్ఞప్తస్తపస్తప్స్యేభవదుఃఖవినాశన । యోగీన్ద్రవన్ద్యచరణద్వన్ద్వానైకలక్షణ ॥ ౩ ॥ మమశఙ్కరతద్బ్రూ హివైష్ణవంక్షేత్రముత్తమమ్ । ఏవముక్తస్తతశ్శమ్భుఃపుత్రేణప్రాప్తకా రిణా ॥ ౪ ॥ ఉమామాలోక్యసంహృష్టోధ్యాత్వాచైనంబభాణహ । శృణుపుత్రమహాభాగదేవదుఃఖవినాశన ॥ ౫ ॥ వృషోనామమహాశైలో

వృషేణారాధితః పురా । తంగచ్ఛ శిఖినా పుత్ర కురుత్వం తత్ర వై తపః ॥౬॥
నారదః ॥ ఇతి ప్రతిసమాదిష్టః పునరాహ చ షణ్ముఖః । ఉక్తోయ స్తత్ర భవ
తా వృషాభిఖ్యో మహాగిరిః ॥ ౭ ॥ నాయం కులాచలో నూనం కుత్రాస్తే
స మహాగిరిః । కిమర్థం చ వృష స్తత్ర తప స్తేపే మహాతపాః ॥ ౮ ॥ వృషః
కిం వృషభో ధర్మో మనుర్వా నీలలోహిత । ప్రోక్తః కోయం భగవతా బ్రూ
హి మే పుత్రవత్సల ॥ ౯ ॥ ఇతి పృష్ట స్తత స్తేన ప్రాహ తం వృషభధ్వజః ।
నాయం కులాచలః పుత్ర మేరుపుత్రో మహాగిరిః ॥ ౧౦ ॥ అఞ్జనో నామ
నామ్నా చ త్రిషు లోకేషు విశ్రుతః । శైలస్స్వర్ణమయో వత్స రత్నసాను
స్సుశోభనః ॥ ౧౧ ॥ శేషమారుతసంవాదే విధూతో దక్షిణాం దిశమ్ ।
నియుక్తో ఽయం గిరిః పుత్ర పూర్వమేవ తు విష్ణునా ॥ ౧౨ ॥ సర్వతీర్థమ
యః పుణ్యః పావనో ఽఞ్జనభూధరః । సుదుర్లభో మనుష్యాణాం దేవభూ
మౌ వసన్నిహ ॥ ౧౩ ॥ స్థాతవ్యం భవతా శైలదక్షిణస్యాం దిశీతి వై ।
ఏవముక్తో పి హరిణా పితృస్నేహవశేన సః ॥ ౧౪ ॥ పితురాజ్ఞామవేక్ష్యా
యం కఞ్చిత్కాలమవర్తత । శేషమారుతసంవాదే ప్రవృత్తే లోకభీషణే॥
మేరుస్తై వాభ్యనుజ్ఞాతః ప్రయాతో దక్షిణాం దిశమ్ । ఆస్తే పూర్వోదధేః
పశ్చాద్ద్వాత్సాయం పఞ్చ యోజనే ॥ ౧౬ ॥ ఉత్తరే దక్షిణాబ్ధే స్తు షట్త్రిం
శద్యోజనాన్తరే । తీరే పుణ్యతమే పుత్ర రుక్మనద్యా స్తథోత్తరే ॥ ౧౭ ॥
క్రోశద్వయార్ధమాత్రే తు హరిచన్దనమణ్డితే ॥ వనే రమ్యతమే వత్స నానా
పాదపమణ్డితే ॥ ౧౮ ॥ సిద్ధా మునిగణా స్తత్ర తపః కుర్వన్తి నిత్యశః । చ
ణ్డాలయవనాద్యైస్తు వేదబాహ్యైశ్చ నాస్తికైః ॥ ౧౯ ॥ నారోఢుమపి
యశ్శక్యః పావనః పర్వతోత్తమః । శుకాద్యా మునయః కేచిద్భృగ్వాద్యా
శ్చ తపోధనాః ॥ ౨౦ ॥ ప్రహ్లాదప్రముఖాః పుణ్యా అమ్బరీషాదయో నృ
పాః । విష్ణో రేవాపరం దేహం మన్వానా స్తం నగోత్తమమ్ ॥౨౧॥ పద్భ్యా
మాక్రమితుం భీతాః పర్యన్తేష్వేవ వర్తనాః । తన్నిర్గతనదీష్వేవ కుర్వాణా
స్స్నానతర్పణే ॥ ౨౨ ॥ తపః కుర్వన్తి వాఞ్ఛన్తస్సాయుజ్యం జనార్ద
నమ్ । ఏవం విధస్స శైలేన్ద్రో నిత్యమత్యన్తపావనః ॥ ౨౩ ॥ శిఖరం య
స్య దృష్ట్వైవ నద్యః పాపైః ప్రముచ్యతే । తత్రాస్తే కోలరూపీ తు మహావి
ష్ణుస్సనాతనః ॥ ౨౪ ॥ ఉద్ధృతాం ధరణీం దేవీమాలిఙ్గ్యాఙ్కే నిధాయ

చ । ఆరాధితో మునిగణైస్త్రిసన్ధ్యం శ్రద్ధయాన్వితైః ॥ ౨౫ ॥ తదా ప్రభృతి తత్పుణ్యం వారాహం క్షేత్రముచ్యతే । తస్మిన్పుణ్యతమే క్షేత్రే వారాహే వేఙ్కటాచలే ॥ ౨౬ ॥ సన్నిధౌ భూవరాహస్య యే కేచిన్నియతవ్రతాః । శాస్త్రోక్తేన విధానేన వారాహం మన్త్రముత్తమమ్ ॥ ౨౭ జపన్తి విజితాత్మానో మాసమేకం నిరన్తరమ్ । గృహక్షేత్రాదికం తేషాం సద్యస్సిద్ధ్యతి వాఞ్ఛితమ్ ॥ ౨౮ ॥ పృథివీం యే చ వాఞ్ఛన్తి రాజానశ్శాసితుం చిరమ్ । యే తు తత్ర ప్రకుర్వన్తి మహాదానాని శోడశ ॥ ౨౯ ॥ ప్రీణయన్తో మహీం దేవీం దక్షిణాభిస్తదుద్ధృతామ్ । తేషామాదివరాహస్తు భగవాన్భక్తవత్సలః ॥ ౩౦ ॥ ప్రయచ్ఛతి చిరం కాలం మహీం సాగరమేఖలామ్ । బుద్ధజ్ఞానపదోపేతాం హతావగ్రహకణ్టకామ్ ॥ ౩౧ ॥ అనాదృత్య తు యస్తత్ర వరాహవదనం హరిమ్ । ధరణీం చ తదఙ్కస్థాం పృథ్వీం శాసితుమిచ్ఛతి ॥ ౩౨ ॥ తేన దోషేణ తద్రాజ్యం పీడ్యతే౽వగ్రహైస్సదా । దస్యుభిశ్శత్రుభిశ్చైవ మహారోగైస్తథైవ చ ॥ ౩౩ ॥ తస్మాత్తత్ర స్థితం దేవం వరాహం ధరణీయుతమ్ । సర్వదారాధయేద్రాజా భక్తిశ్రద్ధాసమన్వితః ॥ ౩౪ ॥ తస్యాగ్రే దేవదేవస్య సరస్త్రైలోక్యపావనమ్ । స్వామిపుష్కరిణీ నామ సరసాం వరమస్తి వై ॥ ౩౫ ॥ త్రైలోక్యే యాని తీర్థాని పావనాన్యపి దేహినామ్ । పుష్కరిణ్యశ్చ నద్యో యాస్సన్తి బ్రహ్మాణ్డగోచరాః ॥ ౩౬ ॥ తాని సర్వాణి షడ్వక్త్ర స్వాత్మనాం పావనాయ వై । వర్షే వర్షే సమాయాన్తి తత్తీర్థే స్నాతుమాత్మజ ॥ ౩౭ ॥ వైవస్వతే మనౌ పుత్ర లోకం శాసతి చాజ్ఞయా । ధర్మో మనుస్తపస్తేపే సో౽యం వృష ఇతీరితః ॥ ౩౮ ॥ తపశ్చరతి తస్మింస్తు వవృధే ధర్మ ఉత్తమః । తతః ప్రసన్నో భగవాన్మహాకోలో మహీయుతః ॥ ౩౯ ॥ సమక్షమబ్రవీద్ధర్మం శరన్మేఘ ఇవ స్థితః । ధర్మ త్వయా తపస్తప్తం వృషశ్చ వవృధే యతః ॥ ౪౦ ॥ తస్మాదయం గిరివరో వృషాభిఖ్యాం గమిష్యతి । తవాపి లోకపాలత్వం యమాత్పశ్చాద్భవిష్యతి ॥ ౪౧ ॥ ఇత్యుక్త్వాన్తర్దధే దేవో గిరిమూర్ధ్ని షడానన । అథ లబ్ధవరో ధర్మో జగామ చ యథాగతమ్ ॥ ౪౨ ॥ ఇదానీం చ మహాభాగ వాయురాస్తే తపశ్చరన్ । జపన్త్సతారకం మన్త్రం గుణయన్నక్షమాలయా ॥ ౪౩ ॥ పరాత్పరతరం రామమర్చయన్విధిపూర్వకమ్ । శ్రీభూమిసహితం దేవం చతుర్బాహుం కిరీటినమ్ ॥ ౪౪ ॥ శఙ్ఖచక్రధ

నుర్వాణపాణింనీలోత్పలద్యుతిమ్। దేవదేవంజగన్నాథమపరోక్షంనిరీక్షితుమ్॥ ౪౫ ॥సర్వప్రాణాత్మకోవాయుస్తపస్తీవ్రంచరత్యహో ॥ ౪౬ ॥ బ్రహ్మాదిదేవాఅపిదేవదేవంవాఞ్ఛన్తియంసేవితుమాత్తభావాః । తంవైవరేణ్యంసకలాన్తరస్థంద్రష్టుంతపోవర్ధయతేసవాయుః ॥ ౪౭ ॥ నారదః॥ ఇత్యుక్తోగురుణాస్కన్దఃపప్రచ్ఛపితరంపునః ॥ ౪౮ ॥ మమాపివైష్ణవంమన్త్రంవైష్ణవేష్వపిచోత్తమమ్।మన్త్రేషువరదంశమ్భోబ్రూహితత్ప్రాప్తిసాధనమ్ ॥౪౯ ॥ ఇతివిజ్ఞాపితశ్శమ్భుఃపుత్రేణాక్లిష్టకారిణా।విధినాఽశుతతః ప్రాదాన్మన్త్రంతస్మైసతారకమ్ ॥ ౫౦ ॥ లబ్ధ్వామన్త్రంమహా

→ తపఃకరణాయస్కన్దస్య శ్రీవేఙ్కటాచలాగమమ్. ←

దేవాత్స్కన్దఃప్రీతోఽభవత్పితుః । ప్రహ్వఃప్రదక్షిణంకృత్వాపితరంసోఽభ్యవాదయత్ ॥ ౫౧ ॥ ప్రణమ్యమాతరంపశ్చాత్ప్రతస్థేశిఖివాహనః । తంప్రస్థితంతతోదృష్ట్వాదేవాస్త్విన్ద్రపురోగమాః ॥ ౫౨ ॥ అనుజగ్ముర్మహాత్మానం దేవసేనాపతింవిభుమ్। తైర్దేవైరన్వితోఽగచ్ఛచ్ఛిఖినావేగగామినా ॥ ౫౩ ॥ గిరింసపాదలక్షాఖ్యంప్రాపప్రస్రవణాన్వితమ్ । అథ్వశ్రమహారేతస్మిన్నిషణ్ణస్సమరుద్గణః ॥ ౫౪ ॥ అదృష్ట్వాతత్రపితరావి

→ బృహస్పత్యుక్తస్కన్దోత్పత్తిక్రమః. ←

షణ్ణోఽభూత్సురాగ్రణీః । తంవిషణ్ణంతతోదృష్ట్వాగురుఃప్రాహేన్ద్రచోదితః ॥ ౫౫ ॥ మావిషీదమహాబాహో దేవసేనాపతేఽగ్రణీః ॥ కింనస్మరసిచాత్మానంవైష్ణవంధామశాశ్వతమ్ ॥ ౫౬ ॥ నారదః॥ ఇత్యుక్తోగురుణాస్కన్దఃప్రీతఃప్రాహబృహస్పతిమ్ । కోహంబ్రూహిగురోనాహం జానామ్యాత్మానమాత్మనా॥ ౫౭ ॥ ఏవముక్తోగురుశ్చైనంవక్ష్యామీత్యాహకారణమ్ । ఉపప్లుతైస్తారకేణదేవైస్సేనాపతీప్సుభిః ॥ ౫౮ ॥ యాచితఃప్రాహభగవాన్బ్రహ్మకారణవిత్సురాన్॥౫౯॥బ్రహ్మ ॥ సురేన్ద్రదక్షేణవిమానితాథసతీయదాయోగవిసృష్టదేహా।తదాప్రతిజ్ఞాంవ్యాకరోత్త్రినేత్రస్సతీంవినాన్యాంనభజామిచేతి ॥ ౬౦ ॥ తపశ్చచారాతిమహత్సుఘోరందిగమ్బరస్థాణువదూర్ధ్వబాహుః।త్రిలోచనస్తమ్భితవాయుచారోవిచిన్తయన్నాత్మనిచాత్మభావమ్ ॥ ౬౧ ॥ కాలేహితస్మిన్నసురస్తపోఽచరన్మాంప్రీణయన్నుగ్రతపాస్సతారకః । ప్రీతస్తతోఽహం

వరదస్తమబ్రువం వరంవృణీష్వేతిమనోరథేప్సితమ్ ॥౬౦॥ అయాచతా
స్యైనతదావ్యావధ్యతాం వినాచశమ్భో స్తనయేనసోఽసురః । తథాస్త్వి
తిప్రాప్తవరోమయాతతో నాశేఽసురస్యాస్యపరోనవిద్యతే ॥ ౬౧॥ సతీ
చసాపర్వతరాజకన్యకా ప్రవర్ధతేమేనకయోపలాలితా । తయైవసంయో
జ్యచశఙ్కరంవిభుం సురేశ్వరంప్రార్థయతారకాన్తకమ్ ॥౬౨॥ విష్ణోఃక
ళాంశోభవితా భగవాన్న స్సుఖావహః ॥౬౩॥ బృహస్పతిః॥ఏవముక్తోవిరిం
చేన కామమాహూయ దేవరాట్ ।రతీదేవీసమాయుక్తం వసన్తసహితం
తదా ॥ ౬౪ ॥ అచోదయత్కార్యసిద్ధ్యై దేవానామేవశఙ్కరమ్ । వశీక
ర్తుంచపార్వత్యా సంయోక్తుంకృతనిశ్చయః ॥ ౬౫ ॥ జగామకామస్థా
ణుంతం గిరిజాద్యాశ్చసన్నిధౌ । జగ్రాహాస్త్రంత్వభూద్దగ్ధ స్త్రినేత్రేణ
తపోవ్యయాత్ ॥ ౬౬ ॥ కామందగ్ధ్వాశివస్తంచ జహావాశ్రమముత్తమ
మ్ । తపస్వినామయుక్తంహి సన్నిధానంతుయోషితః ॥ ౬౭ ॥ జగామ
కైలాసగిరేరుత్తరేచాశ్రమోత్తమమ్ । తతశ్చోమాతపశ్శక్త్యా వశీకృత
పరాక్రమః ॥ ౬౮ ॥ ఉపయేమేతదాశమ్భు రుమాంకామమజీవయత్ ।
కైలాసశృఙ్గేహిమవత్ప్రదేశే కళాధరఃకామవశంప్రపన్నః । రేమేహిస
మ్యక్ప్రియమనోరథాంస్తా నుమాసమేతశ్శరదాంశతంహిసః ॥ ౬౯ ॥
తతస్తమిన్ద్రప్రముఖాశ్చదేవా యయాచిరేదేహిసుతంభవేశ । పాపేన
తారేణహిపీడితాస్స్మః పాపంచతంహన్తుమలంమహాన్తమ్ ॥ ౭౦ ॥ ఇతి
యాచితోగిరిజాపతిరేతా నమరాన్విజనోభవితేతిబభాణ । కుపితంగిరిశం
మరుతోవిదితాస్సహ సావివిశుఃకకుభోహిదశైతే ॥ ౭౧ ॥ విససర్జతదా
తేజః క్షుభితంగిరిజాపతిః ॥ ౭౨ ॥ తచ్చతేజోమయంభూత మావవారహి
మేదినీమ్ । తేనతేజోమయేనేయం విక్లిన్నాసర్వమేదినీ ॥౭౩॥ ధర్తుంతదక్ష
మాదేవీ తేజఃప్రాహామరుద్గణాన్ । అహోదగ్ధాస్మిమరుతః పాన్తుమాం
భవతేజసః ॥ ౭౪ ॥ తతోదృష్ట్వాతుదేవాస్తే మేదినీంపరితాపితామ్।
ఇత్యూచురగ్నిదేవంస్వే తేజస్తేజసిధారయ ॥ ౭౫ ॥ ఇత్యాదిష్టోజాత
వేదాస్తేజఆవార్యశామ్భవమ్ । రరక్షమేదినీందీనా మాపదోహవ్యవాహ
నః ॥ ౭౬ ॥ తేజస్తతోభారయన్తం శామ్భవంజాతవేదసమ్ । ప్రీతాఽహ

పార్వతీదేవీ త్వమగ్నే పుత్రవాన్భవ ॥ ౭౭ ॥ ధృతం తేజస్త్వయా యస్మాత్తస్మాత్త్వం సర్వజన్తుషు । గర్భే గర్భధరో భూత్వా విహరత్వరమ్మాజ్ఞయా ॥ ౭౮ ॥ ప్రీతాస్మి తే త్వయా హ్యగ్నే స్కన్నం గర్భం ధృతం యతః । భక్త్యా యే త్వాం పూజయన్తి తేషాం పుత్రా భవన్తు వై ॥ ౭౯ ॥ ఇతి తస్మై వరం దత్త్వా శశాప మరుతశ్శివా। ఇతః ప్రభృతి యుష్మాకమప్రజాస్సన్తు పత్న్యః ॥ ౮౦ ॥ ఉమా శశాప పృథ్వీం చ పుత్రప్రీతిం న లప్స్యసే । మత్పుత్రో న ధృతో యస్మాద్బహుభార్యా భవిష్యసి ॥ ౮౧ ॥ తతః ప్రసన్నా సా దేవీ శఙ్కరేణ సమాగతా । తపస్తప్తుం జగామాశు భృగుప్రస్రవణం తదా ॥ ౮౨ ॥ తతో విమనసో దేవాః పునరూచుశ్చతుర్ముఖమ్ । భవదాజ్ఞాకృతాస్మాభిర్వ్యర్థా సా చాభవత్ప్రభో ॥ ౮౩ ॥ శశాప సా తదాఽస్మాన్వై కింకుర్మో బ్రూహి కా గతిః । ధాతా విజ్ఞాపితో దేవై రాహ తాన్ స యథాబ్రవీత్ ॥౮౪॥ తద్వచస్సత్యమేవాస్తు తస్యా వాజ్ఞానృతా భవేత్ । కిన్త్వపత్యే ఽప్యుపాయం వో జాతవేదాః ప్రదాస్యతి ॥ ౮౫ ॥ యూయం గఙ్గాం ప్రార్థయధ్వం సా గర్భం ధారయిష్యతి । ఇతి తస్య వచశ్శ్రుత్వా దేవా జగ్ముర్యథాగతమ్॥౮౬॥ గఙ్గాం సమ్ప్రార్థయామాసుర్దేవాస్సర్వే సమాగతాః । తతస్సా ప్రార్థితా దేవైర్విసృష్టం వహ్నినా విభో ॥ ౮౭ ॥ త్వాం దధే పార్వతీగఙ్గా తేజోరాశిం మహాద్యుతిమ్ । సా చ త్వాం వ్యసృజద్గఙ్గా సన్తప్తా తేజసా తవ ॥ ౮౮ ॥ ఉమాఽశ్మప్రదేశే తజ్జాతరూపమభూద్వనమ్। కుమారం త్వాం తదా దృష్ట్వా జాతం ప్రాప్తా దివౌకసః॥౮౯ ॥ షట్కృ

బృహస్పతికృతస్కన్దస్తుతిః.

త్త్యాః ప్రేషితా దేవై రదధుస్త్వాం షడాననమ్ । ఏవం ప్రభావో బాల్యే త్వం కుమార సురతాపహా ॥ ౯౦ ॥ త్వాం ప్రపద్యే సువర్ణాభ శఙ్కరాత్మజ శఙ్కర । త్వం విష్ణుస్త్వం విధాతా చ త్వం రుద్రః కాలరూపధృత్ ॥౯౧॥ శిఖివాహన షడ్వక్త్ర కుమార స్తారకాన్తకః। సుబ్రహ్మణ్యశ్శిఖీ స్కన్దః కుమారష్షోడశాబ్దకః ॥౯౨॥ శరజన్మా శక్తిహస్తో గాఙ్గేయోఽగ్నిసముద్భవః। ఏకవక్త్రో ద్విబాహుశ్చ కుమారః పురుషోత్తమః ॥౯౩॥ మాతృప్రీత్యా చ షడ్వక్త్రః పార్వతీప్రీతివర్ధనః॥౯౪॥ ఉజ్జ్వలషడ్విధతయా ఽఽస్థివిరాజత్త్రిణ్ముఖశఙ్కరనన్దనవీర। సర్వదిగీశ్వరసైనికనాథ శం దిశ శక్తిధరేశ కుమార ॥౯౫॥

ద్వాదశహస్తవిరాజితహే తే దుఃఖపరామరవైరిహ శేశ । ద్వాదశకోటిర
విద్యుతి తేజశ్శందిశశక్తిధ రేశ కుమార ॥ ౯౫ ॥ యేతవబాలరవిద్యుతిరాజ
త్ఫుల్లసరోరుహకాన్తిపదాబ్జమ్ । నోశిరసాప్రణమన్తికుమార తేతనయం
తునహీహలభన్తే ॥ ౯౬ ॥ స్ఫురన్తంచలన్తంతటిత్కోటికాన్తింమయూ
రాధిరూఢంమనోహారివేషమ్ । పుళిన్దాపతింత్వాంప్రపద్యేకుమారంకుమా
రంచమే దేహిమృత్యుఞ్జయత్వమ్ ॥ ౯౭ ॥ నారదః ॥ ప్రసన్నోబభూ
వాథవాగ్భిస్స్తుతోసౌ గురుంప్రాహభూతేశపుత్రోమహాత్మా ॥ సుబ్రహ్మ
ణ్యః ॥ వరం తేదదామీహపుత్రానభీష్టాన్స్వమృత్యుఞ్జయత్వం చతారుణ్య
మేవమ్ ॥ ౯౮ ॥ స్తోత్రేణానేనయోమర్త్యస్త్వయోక్తేనగురోభువి ॥ ౯౯ ॥
అనన్దయతిమాంనిత్యం త్రిసన్ధ్యంమానవోత్తమః । సపుత్రధనధాన్యాదిస
మ్పదోలభతేధ్రువమ్ ॥ ౧౦౦ ॥ అపమృత్యుజయంచాపి సౌభాగ్యంరాజ
పూజ్యతామ్ ॥ నారదః ॥ ఇతిదత్త్వావరంతస్మై దేవాన్సర్వాన్విసృజ్యచ ॥
జగామశిఖినాతస్మాత్కుమారోవృషభాచలమ్ । తత్రరమ్యేశుచౌదేశేదద
ర్శసరఉత్తమమ్ ॥ ౧౦౨ ॥ స్నానార్థం దేవపూజార్థం పద్మోత్పలసుశోభి

స్కన్దకృతతపఃకరణప్రకారః.

తమ్ । కృతస్నానస్సరస్తీరే కుమారస్సముపావిశత్ ॥ ౧౦౩ ॥ దృష్ట్వా
తపస్తంవాయుంచ తత్సమీపేషడాననః । త్రిసన్ధ్యం దేవదేవేశం నారాయ
ణమనుస్మరన్ ॥ ౧౦౪ ॥ అతిష్ఠత్తపఉగ్రంచ సమాధిధ్యానసంయుతః ।
ధ్యాయన్నారాణందేవం శఙ్ఖచక్రధరంపరమ్ ॥ ౧౦౫ ॥ పాదద్వయాల
ఙ్కృతభూమిభాగో భాసాజ్వలన్కాఞ్చనతుల్యతేజాః । ధ్యాయన్పరం
బ్రహ్మకుమారఆస్త పరాత్పరంయన్మహతోమహత్తత్ ॥ ౧౦౬ ॥...*

ఇతి శ్రీ వామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే సుబ్ర
హ్మణ్యస్య వృషభాద్రిప్రాప్తికథనంనామైక వింశోఽధ్యాయః.

శఙ్కరకథితశ్రీనివాసావిర్భావహేతూపోద్ఘాతః.

ఋషయః ॥ తతఃకిమకరోదమ్బా కుమారేవృషశైలగే । సాపు
త్రవత్సలానూనం భవానీశివసంయుతా ॥ ౧ ॥ నారదః ॥ తపసోఽర్థే
ప్రయాతేతు స్కన్దేకాఞ్చనతేజసి । దేవసేనాసమాయుక్తే ధనుశ్శక్తిధ

కేద్విజాః ॥ ౨॥ భర్తారంభక్తినమ్రాఽథపుత్రవాత్సల్యచోదితా । పప్రచ్ఛ పార్వతీశమ్భుంహరంచన్ద్రార్ధశేఖరమ్ ॥ 3 ॥ కింకరిష్యతిపుత్రో మేతత్ర బాలస్త్రిలోచన । కథంద్రక్ష్యతితం దేవమచిన్త్యంబ్రహ్మణాపియః ॥ ౪ ॥ ఇతిపృష్టస్సతాంప్రాహహసిత్వాసంపరమేశ్వరః। శృణు దేవిపరంగుహ్యం భవిష్యత్తేమయోచ్యతే ॥ ౫ ॥ సర్వేచమునయస్తస్మిన్నాగమిష్యన్తిపర్వతే । ద్రష్టుకామాఃపరంబ్రహ్మతపస్తప్తుమనుత్తమమ్ ॥ ౬॥ దేవామనుష్యాఃపితరోగన్ధర్వాయక్షరాక్షసాః । సిద్ధాస్సాధ్యాశ్చగరుడాఃపన్నగాఋషయస్తథా ॥ ౭ ॥ చరిష్యన్తితపస్తస్మిన్గిరౌగిరివరాత్మజే। ప్రత్యక్షంపరమాత్మానంద్రష్టుకామాస్సనాతనమ్ ॥ ౮ ॥ అర్చయిష్యన్తిమాం కేచిత్కేచిద్బ్రహ్మాణమేవచ । కేచిత్స్కన్దంమహాత్మానంశక్రంకేచిత్తథాపరే ॥ ౯ ॥ యోద్ధుకామాస్తథా కేచిదమరైరమరారయః । ఉగ్రంతపఃకరిష్యన్తిప్రీణయన్తశ్చనాపరమ్ ॥ ౧౦ ॥ ఆవాంతత్రగమిష్యావః కాలేనమహతాప్రియే । ద్రష్టుంతత్పరమంబ్రహ్మతత్త్వంనారాయణం పరమ్ ॥౧౧॥ శ్రీవేఙ్కటాచలేపుణ్యేయత్తుప్రాదుర్భవిష్యతి । తత్ప్రాదుర్భావహేతోర్వైకర్తుంచాపిమహత్తపః ॥ ౧౨ ॥ ఆవాభ్యామపిగ

సుదర్శనస్యశఙ్కరసమీపప్రాప్తిక్రమః.

న్తవ్యంతథాన్యైర్దైవతర్షిభిః । యత్కాలాఖ్యంచతచ్చక్రంకరిష్యతితపో మహత్ ॥ ౧౩ ॥ మదర్థంహిమవత్పుత్రిమద్వియోగైకదుఃఖితమ్ । విష్ణునైవాభ్యనుజ్ఞాతంచక్రతీర్థేవసిష్యతి ॥ ౧౪ ॥ నారదః ॥ శ్రుత్వైవతత్పార్వతీదేవీవాక్యంశఙ్కరమబ్రవీత్ । ఆశ్చర్యముక్తంభవతావిష్ణుచక్రంప్రతీశ్వర ॥ ౧౫ ॥ తత్పవిత్రంకరేవిష్ణోర్వసత్యేవసదాప్రభో । త్వన్నిమిత్తంకిమర్థంతత్తపస్తప్స్యతిశఙ్కర ॥ ౧౬ ॥ త్వయిస్నేహశ్చకస్తస్య బ్రూహ్యేతన్మేమహాద్భుతమ్ ॥ నారదః ॥ ఏతచ్ఛ్రుత్వాఽమ్బికాంప్రాహశఙ్కరోలోకశఙ్కరః ॥ ౧౭ ॥ అనాదినిధనందివ్యమప్రమేయపరాక్రమమ్ । సహస్రారసమాయుక్తంకోటిసూర్యసమప్రభమ్ ॥౧౮ ॥ సుదర్శనాఖ్యంతచ్చక్రం విష్ణోరేవతుపార్వతి । ధర్తుమన్యైర్నశక్యంతత్తంవినాపురుషోత్తమమ్ ॥ ౧౯ ॥ తేనచక్రేణదివ్యేనదగ్ధావారాణసీపురీ । సారాజధానీమేదివ్యాకృత్యాహేతోర్వినాశితా ॥ ౨౦ ॥

కస్మింశ్చిదథకాలేతుమయిప్రీతోజనార్దనః । కిమిచ్ఛసీతిమాంప్రాహవ
రదానసముద్యతః ॥ ౨౧ ॥ ఏవముక్తేమయాతస్మాద్యాచితంవరము
త్తమమ్ । యేనచక్రేణమేదగ్ధాపురీవారాణసీహరే ॥ ౨౨ ॥ తద్వ్య
థామద్వశంయాయాన్మమప్రేష్యంచమాధవ । తథాకురుమయిప్రీతో
నాన్యంవరమహంవృణే ॥ ౨3 ॥ ఏవంవిజ్ఞాపితోదేవఃప్రహస్యమధు
సూదనః । హస్తేనమమహస్తాగ్రంగృహీత్వేదమువాచహ ॥ ౨౪ ॥ క
థంసూర్యంపరిత్యజ్యప్రభాఽన్యస్యభవిష్యతి । ఏవంశ్రీఃకౌస్తుభంచక్రంగ
రుడశ్శార్ఙ్గమేవచ ॥౨౫॥ ఏవమాదీనివస్తూనినిత్యసిద్ధానిశఙ్కర । నైతే
షాంజన్మవిలయౌనాన్యస్తేషాంవ్యపాశ్రయః ॥ ౨౬ ॥ అశక్యమిదమత్య
ర్థంయాచితంప్రమథాధిప । నచాహమనృతంవక్ష్యేతథైవాస్తుయథేప్సి
తమ్ ॥ ౨౭ ॥ ఏతత్సుదర్శనందివ్యంకుతశ్చిత్కారణాన్తరాత్ । బ్రహ్మ
ణానిర్మితంభూత్వాలేశేనావతరిష్యతి ॥ ౨౮ ॥ అవతీర్ణంతుతచ్చక్రంత్వ
త్ప్రేష్యత్వంగమిష్యతి।దివ్యంవర్షసహస్రంతుత్వత్సమీపేవసిష్యతి ॥౨౯॥
త్వయాప్రత్యర్పితంపశ్చాత్స్వంభావముపయాస్యతి । ఏవంవిష్ణుప్రసా
దేనవరదానసమాగతమ్ ॥ 30 ॥ దేవిచక్రంమమైతద్ధిసహస్రరవిసన్ని
భమ్। విష్ణవేచపురాదత్తంమయాపురవిమర్దనే ॥3౧॥ మన్త్రోఽపదేష్టేఽ
కాలాఖ్యందక్షిణార్థంహిపార్వతి । చిరంమయాధృతంచక్రంబ్రహ్మణా
నిర్మితంపురా ॥ 3౨ ॥ రక్షణార్థంచదేవానాంనాశార్థంసురవైరిణామ్ ।
మయావిహీనంతచ్చక్రంమదర్థంచైవతప్స్యతి ॥ 33 ॥ నారదః ॥ శ్రు
త్వైతత్పార్వతీప్రీతా పునఃపప్రచ్ఛశఙ్కరమ్ । చక్రతీర్థమితిప్రోక్తం
త్వయాశఙ్కరకుత్రతత్ ॥ 3౪ ॥ బ్రూహిమేవిస్తరాచ్ఛమ్భోపావనం
తీర్థముత్తమమ్ । ఇతిపృష్టస్తుపార్వత్యాప్రాహైనాంశఙ్కరఃపునః ॥3౫॥
వృషాద్రేర్దక్షిణేపార్శ్వేబహుప్రస్రవణేతటే । సన్త్యాశ్రమాస్సప్తదశచ
క్రాదీనాంమహాత్మనామ్ ॥ 3౬ ॥ తావన్తిచైవతీర్థానితేషుపుణ్యతమా
నివై । తత్రాద్యంచక్రతీర్థంయద్వ్రజతీర్థాదధస్స్థితమ్ ॥3౭॥ కాలచక్ర
తపస్స్థానంకపిలోద్గమజంసరః । తత్రస్నానేననశ్యన్తిసర్వపాపానివైనృ
ణామ్ ॥ 3౮ ॥ తద్ధివిష్ణోఃపురంక్షేత్రంమహాపుణ్యతమంస్మృతమ్। ఇత్యు
క్త్వాపార్వతీప్రాహభర్తారంభక్తిమత్యథ ॥ 3౯ ॥ వజ్రతీర్థమితిప్రోక్తం

కేనేదం హేతునా నర ॥ యదూర్ధ్వం చక్రతీర్థాత్తు విద్యమానముదీరితమ్ ॥ ౪౦ ॥

ఇన్ద్రస్య సహస్రాక్షత్వప్రాప్తిప్రకారః

ఇతి ప్రష్టస్తు పార్వత్యా ప్రాహైనాం శఙ్కరః పునః । పురా శక్రో మహాతేజా గౌతమస్య స్త్రియం ప్రియామ్ ॥ ౪౧ ॥ భామినీం తాం సమాక్రమ్య శప్తోఽభూచ్చ మహర్షిణా । తస్మై కామిచ్ఛతో యోనిం తత్సహస్రం భవత్వితి ॥ ౪౨ ॥ శఙ్కరః ॥ ఇత్యుక్తమాత్రే మునినా సర్వాఙ్గే యోనయోఽభవన్ । దృష్ట్వా సహస్రం యోనీనాం విషణ్ణోఽభూచ్ఛచీపతిః ॥ ౪౩ ॥ కష్టం మయా బత కృతం యుక్తం గన్తుం క్వ వేతి చ । ఇతి సఞ్చిన్త్య సహసా సాజగామ బ్రహ్మణస్సరః ॥ ౪౪ ॥ తత్ర పఙ్కజనాళే స నిలీనోఽభూత్సురేశ్వరః । తతో దేవాస్సగన్ధర్వాస్ససిద్ధాశ్చారణైస్సహ ॥ ౪౫ ॥ ద్రష్టుకామా మహేన్ద్రం తం నాపశ్యన్నమరాలయే । అనిన్ద్రం సురసైన్యం తద్దీనం దృష్ట్వా సురారయః ॥ ౪౬ ॥ ఆక్రమ్య దేవలోకం చ వివిశుశ్చామరావతీమ్ । మరుతస్తే శచీం దేవీం వాక్పతిప్రముఖాయయుః ॥ ౪౭ ॥ ప్రణమ్య తాం మహాభాగాం సర్వే ప్రాఞ్జలయోఽబ్రువన్ । క్వ యాతస్తే పతిర్భద్రే వయం శత్రుభిరర్దితాః ॥ ౪౮ ॥ అదృష్ట్వా రక్షితారం తమస్మాకం వ్యథితా వయమ్ । ఇత్యుక్తా సా శచీ దేవీ జగాద సురసత్తమాన్ ॥ ౪౯ ॥ తే నాహం నిశి శయ్యాయాం భర్త్రా సుప్తా సురోత్తమాః । క్వ యాతస్స తు మాయావీ మయా న జ్ఞాయతే ప్రభుః ॥ ౫౦ ॥ గురుస్సురాణామస్మాకం నూనం జానాతి వాక్పతిః ॥ శఙ్కరః ॥ ఇత్యుక్తాస్తేఽమరాస్సర్వే పులోమసుతయా తదా ॥ ౫౧ ॥ ప్రణమ్య చ గురుం భక్త్యా బ్రహ్మాణమివ శాశ్వతమ్ । అస్మాకం బ్రూహి భగవన్నిన్ద్రః క్వాస్తే మహేశ్వరః ॥ ౫౨ ॥ యాచితస్సోఽథ దేవైస్తైరపశ్యద్యోగవర్త్మనా । విహస్య కిఞ్చిదమరాన్ప్రాహ వాచస్పతిస్తదా ॥ ౫౩ ॥ కృత్వాఽకృత్యమసౌ తస్య ఫలం ప్రాప్య శచీపతిః । ఆస్తే లజ్జాసమావిష్టో మేరౌ పఙ్కజనాళకే ॥ ౫౪ ॥ గచ్ఛామస్తత్సరో దేవా ద్రక్ష్యామస్తం సురేశ్వరమ్ । ఇత్యుక్త్వా తాన్ సురాన్ సర్వాన్ జగామ సహ తైర్గురుః ॥ ౫౫ ॥ తత్సరః ప్రాప్య తానాహ గాయధ్వం సురసత్తమాః । ఇత్యాదిష్టా జగుస్సర్వే గన్ధర్వాప్సరసాంగణాః ॥ ౫౬ ॥ దేవాశ్చ ఋషిభిస్సార్థం తౌర్యత్రికసమన్వితమ్ ॥ ౫౭ ॥ నాథత్రయాణా

మపివిష్టపానాముపప్లుతాన్మనస్సురవైరిభిః ప్రభో । ఆగచ్ఛదేవేన్ద్రజగచ్ఛ
రక్షసరోజలీనోఽసికృతంచకింత్వయా ॥ ౫౭ ॥ శఙ్కరః ॥ శ్రుత్వాగీతం
సురేశోఽథజ్ఞాత్వాతానాగతాన్సురాన్ ॥ ౫౮ ॥ వహన్యోనిశతందేవో
దృశ్యోఽభూద్బలసూదనః । నిర్గత్యాస్మాత్పద్మనాళాత్స్వపదార్పితలో
చనః ॥ ౫౯ ॥ అవాఙ్ముఖోగురోఃపాదౌ జగ్రాహవలసూదనః । ఉ
వాచదీనయావాచా దేవేన్ద్రోఽఙ్గిరసస్సుతమ్ ॥ ౬౦ ॥ ఆదిత్యానాం
హితార్థాయతపోవిఘ్నంహికుర్వతా । మయాఫలమిదంప్రాప్తంగా
తమస్యమహాత్మనః ॥ ౬౧ ॥ ఏతచ్ఛ్రుత్వాథధిషణోవిహస్యగిరిజేఽ
వదత్ । కృతమేతత్త్వయావజ్రిన్కామినాజ్ఞాతమేవమే ॥ ౬౨ ॥ దే
వార్థంకర్మకృత్వైతత్ఫలంప్రాప్తంభృగోరుషా । దేవాయూయంప్రా
ర్థయధ్వ మేతామేఢ్రాభవన్త్వితి ॥ ౬౩ ॥ గురోరేతద్వచశ్శ్రుత్వా
దేవాస్సర్వేవరాననే । తావన్మేఢ్రాభవన్త్వేతా యోనయశ్చేన్ద్రమాశ్రి
తాః ॥౬౪॥ ఇత్థముక్తేషుదేవేషుయోనయోమేఢ్రతాంయయుః । అథదృ
ష్ట్వాసహస్రంతుమేఢ్రాణామప్సరోగణః ॥ ౬౫ ॥ ఉవాచాస్మానలంభో
క్తుంబహ్వీరేకక్షణాదయమ్ । ఇతితాసాంవచశ్శ్రుత్వాప్రీతోఽభూద్బల
సూదనః ॥౬౬॥ తతోవిమానమారుహ్యాదంశనంచోద్వహన్మహత్ । గీత
వాదిత్రనిర్ఘోషైఃపూరయన్నమ్బరందిశః ॥ ౬౭ ॥ వివేశచపురీమిన్ద్రోని
హత్యసురవైరిణః । సుఖమాత్యన్తికంభేజేబహుభిస్సోప్సరోగణైః ॥౬౮॥
విజహారైకవారేణవిషయాసక్తచేతనః । ఏవంసవిహరన్నక్తందివాచగి
రికన్యకే ॥ ౬౯ ॥ నతృప్తిమాయయౌకామీకామభోగైస్సుదుస్త్యజైః ।
నజాతుకామఃకామానాముపభోగేనశామ్యతి ॥ ౭౦ ॥ హవిషాకృష్ణవ
ర్త్మేవభూయఏవాభివర్ధతే । దేవేన్ద్రోవిహరన్నేవమశక్తస్సోఽధుమద్రిజే ॥
మేఢ్రాణాంసహస్రంతు తేషాంమోక్షమచిన్తయత్ । కేనైతత్కర్మ
ణామోక్తుంశక్యంశిశ్నసహస్రకమ్ ॥ ౭౨ ॥ నాశయిష్యామ్యహంత్వే
తత్తపసేతిసునిశ్చితః । ధిషణేనాభ్యనుజ్ఞాతోవిష్వక్సేనసరోయయౌ ॥
విసృజ్యదేవానిన్ద్రాణ్యాహ్యతిష్ఠత్తపసేసహ । విష్వక్సేనసరోఽథస్తాద్వ
ప్రదేశాహత్యభూధరమ్ ॥ ౭౪ ॥ స్నానార్థందేవపూజార్థంపాతాళజ

లమాదదే । శ్రీరాహారోజితక్రోధోజితకామోజితేన్ద్రియః ॥ ౨౫ ।
పాదాఙ్గుష్ఠేనసమ్పీడ్య హ్యతిష్ఠన్మేదినీంశుభే । జపంశ్చనియతందేవీం
గాయత్రీంవేదమాతరమ్ ॥ ౨౬ ॥ పూర్ణంవర్షసహస్రంతుతతఃప్రీతోఽ
భవద్ధరిః । వరాహరూపోభగవాన్ధరణ్యాసహభూధరే ॥ ౨౭ ॥ ప్రా
హచేన్ద్రంసురేశాహం వరదస్తేసమాగతః । వృణీష్వయదభీష్టం తేదదా
మిసురసత్తమ ॥ ౨౮ ॥ ఏవముక్తోఽథదేవేన్ద్రః ప్రణమ్యధరణీధరమ్ ।
ప్రీతస్త్వమసిదేవేశ వరందేహిదయానిధే ॥ ౨౯ ॥ సహస్రమేతచ్ఛి
శ్నానాంవినైకంనశ్యతాంమమ । ఏతమేవవరందేహి మమైతావద్ధికా
ఙ్క్షితమ్ ॥ ౩౦ ॥ తతోవరాహోదేవాయ వరందత్వాయథేప్సితమ్ ।
తత్రైవాన్తర్దధేదేవోవృషభాద్రావరాననే ॥౩౧॥ తతశ్శిశ్నసహస్రం
తేన్యపతన్వజ్రిదేహతః । సద్యస్తేజోమయాభూత్వా బ్రాహ్మణావేదపా
రగాః ॥ ౩౨ ॥ సహస్రమబ్రువన్నిన్ద్రంప్రీత్యాపరమయాయుతాః ।
శృణుదేవవయంవిప్రాఃపౌలోమీసఙ్గమేచ్ఛవః ॥ ౩౩ ॥ తపఃకృత్వాత
తోభూమాతవాఙ్గేదేవసత్తమ । మేఢ్రాస్సహస్రమేవైతే గౌతమస్య
తపోబలాత్ ॥ ౩౪ ॥ స్వర్గస్త్రీయోఽనుభుక్తాశ్చ తథేన్ద్రాణీయథా
సుఖమ్ । వరందదామతేప్రీతావృణీష్వవలసూదన ॥ ౩౫ ॥ ఇతితేషాం
వచశ్శ్రుత్వా ప్రీత్యావజ్ర్యబ్రవీద్ద్విజాన్ । యదిప్రీతాస్థమేవిప్రావ
రాణాంతుసహస్రకమ్ ॥ ౩౬ ॥ భవన్తుచక్షూంషిసదాభవతాంతుప్ర
సాదతః।తథాఽస్త్వితిబ్రువన్తస్తేద్విజాజగ్ముస్తపోధనాః ॥ ౩౭ ॥ సహ
స్రదృక్చదేవోఽథ జాతోఽభూదద్భుతాకృతిః । సహశచ్యావిశాలాక్ష్యా
ప్రవివేశామరావతీమ్ ॥ ౩౩ ॥ దివ్యమఙ్గళవాద్యైశ్చహర్షయన్సర్వ
దేహినః ॥౩౩౪॥ లబ్ధ్వావరందేవవరోవృషాద్రౌతుఙ్గంసమారుహ్యతురఙ్గ
యుక్తమ్ । వజ్రీరథంకాఞ్చనమప్సరోభిస్సఙ్గీయమానశ్చ యయౌస్వ
గేహమ్ ॥ ౩౯౪ ॥ ... ... *

ఇతిశ్రీవామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
స్కన్దకృతతపఃకరణప్రకారాదికథనంనామద్వావింశోఽధ్యాయః

సువర్చలాయాం శ్రీవిష్వక్సేనోత్పత్తిక్రమః.

నారదః ॥ శ్రుత్వాచిత్రాంకథాం దేవీ పునః ప్రీతాఽహశఙ్కరమ్।
విష్వక్సేనశ్చకో వా సా కిమర్థంచతపోఽచరత్ ॥ ౧ ॥ కింలేభేకుత్రచాస్తే
సా బ్రూహిమేతత్త్వదర్శన । శ్రుత్వాథపార్వతీవాక్యం ప్రీతఃప్రాహమ
హేశ్వరః ॥ ౨ ॥ పురాకృతయుగేదేవీ కున్తలానామచాప్సరాః ।
దూర్వాసఆశ్రమంప్రాప్య రమ్యమిన్ద్రేణచోదితా ॥ 3 ॥ సాలాస్యమ
కరోద్బాలా మహర్షేర్భావితాత్మనః । అగ్రతోరుచిరాందృష్ట్వా సోఽశప
త్కోపనోమునిః ॥ ౪ ॥ కిరాతీభవదుర్బుద్ధే కున్తలేనీలకున్తలే । సాశ
ప్తాకున్తలాభీతా ప్రాఞ్జలిఃప్రణతాఽవదత్ ॥ ౫ ॥ స్వాధీనానాస్మిభగ
వన్ క్షమస్వమమదుర్నయమ్ । ప్రాఞ్జలింప్రణతాందృష్ట్వా దూర్వాసా
వాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౬ ॥ నానృతావాక్చమేబాలే శాపమోక్షంవదామి
తే । భీరుపుత్రముఖందృష్ట్వా పునస్స్వర్గంగమిష్యసి ॥ ౭ ॥ ఇత్యుక్తా
సాపునఃప్రాహ పుత్రంవిష్ణుపరాక్రమమ్ । దీర్ఘాయుషంతపోనిష్ఠం సోఽతా
స్మితవవైభవాత్ ॥ ౮ ॥ ఇతినమ్రాంపునస్తాంతు తథాస్త్విత్యబ్రవీన్ము
నిః । వీరబాహోఃకిరాతస్య పత్న్యాంజజ్ఞేసువర్చలా ॥ ౯ ॥ పుత్రీ
హ్యపుత్రిణస్తస్య వవృధేప్రీతివర్ధనీ । వరాసారూపలావణ్యగుణైర్నారీగ
ణేష్వభూత్ ॥ ౧౦ ॥ ధర్మపుత్రాయభద్రాయ తాంపితాప్రదదౌతదా।
పీనోన్నతస్తనీశ్యామా సాబాలాతనుమధ్యమా ॥ ౧౧ ॥ కదాచిత్ఫాల్గు
నేమాసి శుక్లపక్షేశుభేదినే । ఋతుస్నాతానర్మదాయాం స్థితాఋక్షవ
త్తటే ॥ ౧౨ ॥ అపశ్యత్తాంతువరుణ స్సఙ్గమ్యాహ్యావదచ్చతామ్ । ప్రీ
తోఽహంసుభగేసుభ్రు వృణీష్వవరమీప్సితమ్ ॥ ౧3 ॥ సువర్చలా ॥ ప్రీ
తోయదిభవాన్దద్యాద్దేవమేపుత్రముత్తమమ్ । వరుణస్త్వాహకల్యాణి
సుపుత్రాత్వంభవిష్యసి ॥ ౧౪ ॥ శఙ్కరః ॥ ఇతిదత్త్వావరంతస్యై యయౌ
జలపతిస్తతః । తచ్ఛ్రుత్వావచనంతస్య ప్రీతాసాఽభూత్సువర్చలా॥౧౫॥
సాఽసూతపుత్రంతపనీయగాత్రం పూర్ణేన్దువక్త్రంజలజాభనేత్రమ్ । శ
ఙ్ఖాసిబాణాసనకుమ్భరేఖాసముజ్జ్వలారక్తకరాఙ్ఘ్రియుగ్మమ్ ॥ ౧౬ ॥
దేవదున్దుభయోనేదుః పుష్పవృష్టిశ్చఖాచ్చ్యుతా । వవౌవాయుస్సుఖ
స్పర్శస్తజ్జన్మదివసేతదా ॥ ౧౭ ॥ పుష్యర్క్షేకర్కటేజాత స్సువర్చలాసు

తోబలీ । వవృధేవీర్యవాం స్తత్ర శుక్లపక్షఇవోడురాట్ ॥ ౧౭ ॥ పుత్ర
స్యదశమేవర్షే కాలధర్మంయయావసా । తతస్త్యక్తశ్చపిత్రాసౌ కా
శ్యపస్యాశ్రమంయయౌ ॥ ౧౮ ॥ ఆయాన్తంతంమునిర్దృష్ట్వా జ్ఞాత్వా
తంవరుణాత్మజమ్ । రాజపుత్రంమహాత్మానం రూపలావణ్యసంయుతమ్॥
ప్రీతోజగ్రాహతంశిష్యం మన్త్రంపాదాన్మహామునిః । లబ్ధ్వామన్త్రం
మునివరా ద్వేదాన్సాఙ్గానధీత్యచ ॥ ౨౧ ॥ అనుజ్ఞాతోయయౌ తేన తప
సేవృషభాచలమ్ । తపస్తప్త్వాచిరంకాలం తైస్తైశ్చనియమైస్సహ ॥ ౨౨ ॥
సమ్ప్రాప్తేద్వాదశేవర్షే మాసిచాశ్వయుజేశుభే । పూర్వాషాఢేచపుణ్య
ర్క్షేవరంలబ్ధ్వాజనార్దనాత్ ॥ ౨౩ ॥ సారూప్యంశ్రీపతేస్తస్య సైనాపత్య
మవాప్యచ । శఙ్ఖచక్రగదాపాణి ర్విష్ణ్వాజ్ఞాపరిపాలకః ॥ ౨౪ ॥ పఞ్చా
యుధాశ్రమాత్తస్మాద్యయౌస్వాశ్రమతస్తటమ్ । నారాయణాద్రేర్గిరిజే
గన్ధర్వైఃపరివారితః ॥ ౨౫ ॥ చతుర్దశానాంజగతామధీశ్వరైర్మహాబ
లైర్భూతగణైర్మహాస్వనైః । జ్వలచ్ఛిఖైరుజ్జ్వలచిత్రహేతిభిర్వృతో
నైరృత్యామవసద్గిరేస్తటే ॥ ౨౬ ॥ విష్వక్సేనస్యయదిదంజన్మప్రోక్తంమ
యాతవ । ఆశ్రమాణాంప్రసఙ్గేననతత్కర్మనిబన్ధనమ్ ॥ ౨౭ ॥ అవతీర్ణ
స్తుదేవోసౌదేవైరభ్యర్థితఃపురా । విష్ణోరాజ్ఞాంపురస్కృత్యవిష్ణుతుల్యప

చక్రాదిసప్తదశతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

రాక్రమః ॥ ౨౮ ॥ విష్వక్సేనాశ్రమాదూర్ధ్వంసరస్యఃపఞ్చచోజ్జ్వలాః ।
పఞ్చాయుధైర్భగవతోదేవినిత్యముపాశ్రితాః ॥ ౨౯ ॥ తత్తదాకారయు
క్తాస్తాదృశ్యన్తేఽద్యాపిపర్వతే । తాసామూర్ధ్వంజాతవేదాస్తపస్తేపేస
రోవరే ॥ ౩౦ ॥ తత్సరస్తుదురారోహమగాధంపాపనాశనమ్ । ఆగ్నేయ
మితివిఖ్యాతంతీర్థానాముత్తమోత్తమమ్ ॥ ౩౧ ॥ బ్రాహ్మంసరస్తతశ్చో
ర్ధ్వంపావనంపరికీర్తితమ్ । సప్తర్షీణాంతతశ్చోర్ధ్వమాశ్రమాశ్చసరాం
సిచ ॥ ౩౨ ॥ ఏషాంసప్తదశానాంచహ్యేకైకంపాపనాశనమ్ । దర్శనాత్కీ
ర్తనాచ్చాపిస్నానాత్పానాచ్చపార్వతి ॥ ౩౩ ॥ నారదః ॥ శ్రుత్వైతత్పా
ర్వతీప్రాహభర్తారంభక్తవత్సలమ్ । ఆదితస్సరసామేషాంమాహాత్మ్యం
వదశఙ్కర ॥ ౩౪ ॥ సర్వలోకహితార్థాయపావనంపుణ్యవర్ధనమ్ । శ
ఙ్కరఃప్రాహపద్మాక్షి శృణుదూర్వాసనేపురా ॥ ౩౫ ॥ బ్రహ్మణాప్య

చ్ఛతేప్రోక్తంకాపిలంలిఙ్గముత్తమమ్ । ఋషిణాకపిలాఖ్యేనపాతాళేపూ
జితంసదా ॥ ౩౬ ॥ క్షీరాభిషిక్తంసురభేరుద్భిద్యభువముద్గతమ్ । కుపి
తాసురభిస్తస్యమూర్ధ్న్యధాయాన్వశాత్ఖురమ్ ॥ ౩౭ ॥ మావర్ధస్వే
తిలిఙ్గన్తునావర్ధతఖురాఙ్కితమ్ । ఆదౌరజతవర్ణంచ మధ్యేస్వర్ణప్రభంమ
హత్ ॥ ౩౮ ॥ అగ్రేఽరుణాభంసమ్భూతంపఞ్చవక్త్రంత్రియమ్బకమ్ ।
పఞ్చవర్ణంమహాభీమంపాతాళాధిష్ఠితంసదా ॥ ౩౯ ॥ కపిలేనమహర్షి
ణాకృతేపూర్వంప్రపూజితమ్ । కపిలేశ్వరఇత్యేతత్కృతేఖ్యాతంయు
గేపురా ॥ ౪౦ ॥ త్రేతాయామగ్నినాపశ్చాదాగ్నేయమితికీర్తితమ్ ।
అనాద్యన్తంమహాలిఙ్గంద్వాపరేచక్రపూజితమ్ ॥ ౪౧ ॥ కలౌయుగేభవి
ష్యత్తత్కపిలాపూజితంశివమ్ । అగ్రేకాపిలలిఙ్గస్యసరోవరమనుత్తమ
మ్ ॥ ౪౨ ॥ పాతాళాదుద్గతస్యాస్యకపిలస్యమహాత్మనః । మార్గోహిత
ద్బిలంగుహ్యాంకాపిలంపరికీర్తితమ్ ॥ ౪౩ ॥ జలాభిపూరితంతత్తుసరోవ
రమనుత్తమమ్ । దర్శనాదేవతత్తీర్థంసర్వాఘౌఘవినాశనమ్ ॥ ౪౪ ॥
దర్శనాత్స్వర్గదంపుంసాంస్త్రీణామపిచపార్వతి । స్నానపానేకృతేత
స్మిన్జరామరణనాశనమ్ ॥ ౪౫ ॥ సకృత్స్నాతస్యతుఫలంజనస్యశ్రృ
ణుపార్వతి । వాజపేయాశ్వమేధానాంపుష్కలంఫలమశ్నుతే ॥౪౬॥
వాజపేయాత్పునర్జన్మసకృత్స్నాతస్యనచ్యుతిః । తదూర్ధ్వసరసిస్నా
తోవజ్రతీర్థమితిస్మృతే ॥ ౪౭ ॥ దశాధికఫలంలబ్ధ్వాశక్రలోకంసగచ్ఛ
తి। వజ్రతీర్థోర్ధ్వతఃకుణ్డేవిష్వక్సేనసరోవరే ॥ ౪౮ ॥ స్నాతస్తుయస్తస్య
ఫలంశతాధికమితీరితమ్ । ఏవంసప్తదశానాంతుతీర్థానామధికంఫలమ్॥

కాపిలాఖ్యచక్రతీర్థస్నానకాలనిర్ణయాదిః

త్రైలోక్యేసర్వతీర్థాని కార్తికేమాసిపర్వణి । మధ్యాహ్నేకాపిలేతీర్థే
సాన్నిధ్యంయాన్తిపార్వతి ॥ ౫౦ ॥ తిష్ఠన్తిప్రాణిరక్షార్థం మధ్యాహ్నేద
శనాడికాః । తత్రస్నాతాస్తుయేపాపాః పురుషాయోషితోఽమలే॥ ౫౧॥
సర్వపాపవినిర్ముక్తా బ్రహ్మలోకంప్రయాన్తివై । తత్రదానానికుర్వన్తి
యేనరాస్తీర్థసన్నిధౌ ॥౫౨॥ తిలమాత్రహిరణ్యంతు దత్తంమేరుసమంభ
వేత్ । భిక్షామాత్రంతథాన్నస్య దానంకాపిలసన్నిధౌ ॥ ౫౩ ॥ కుర్వ
న్తియేనరాదేవి సోమలోకంవ్రజన్తితే । కన్యాగోభూప్రదాతారో విద్యా

మన్త్రోపదేశకాః ॥ ౫౪ ॥ స్వర్గకైలాసవైకుణ్ఠబ్రహ్మలోకాన్వ్రజన్తి తే। వర్షేవర్షేతుకార్తిక్యాంపౌర్ణమాస్యాంమహాతిథౌ ॥ ౫౫ ॥ ఆయాన్తిసర్వతీర్థానిమధ్యాహ్నేకాపిలంసరః। ఇమంమన్త్రంసముచ్చార్య స్నాతస్తత్ఫలమాప్నుయాత్ ॥ ౫౬ ॥ స్నానస్తుదుర్లభంతత్రతద్విష్ణోః పరమంపదమ్। ఇతితేకథితంసర్వతీర్థమాహాత్మ్యముత్తమమ్ ॥ ౫౭ ॥ అతఃపరంప్రవక్ష్యామిపవనస్యతపోమహత్ ॥ ౫౮ ॥ ... *

ఇతిశ్రీవామనపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేచక్రాదిసప్తదశతీర్థమాహాత్మ్యకథనంనామత్రయోవింశోధ్యాయః.

భగవన్తముద్దిశ్యవాయ్వాదికృతతపఃప్రకారః

శఙ్కరః ॥ వాయోస్తపఃప్రభావంతుశృణుదేవితతఃప్రియే। గ్రీష్మేపఞ్చతపావాయుర్వర్షాసుభువితిష్ఠతి ॥ ౧ ॥ హేమన్తేశిశిరేచాపి శేతేస్వామిసరోజలే। ఏవంవర్షసహస్రాన్తేదేవదేవోజనార్దనః ॥ ౨ ॥ ప్రాదుర్భవిష్యతిహరిర్వాయోఃప్రియచికీర్షయా। తతఃపశ్చాత్తుశఙ్ఖస్య రాజ్ఞఃప్రియచికీర్షయా ॥ 3 ॥ విశ్వవిఖ్యాతసుమహాప్రాదుర్భావంకరిష్యతి। సర్వలోకహితాయైవశఙ్ఖవ్యాజేనవైహరిః ॥ ౪ ॥ శ్రీవేఙ్కటాచలేపుణ్యేప్రాదుర్భావంగమిష్యతి। తస్యహేతోస్తతఃపూర్వంకర్తుం చసుమహత్తపః ॥ ౫ ॥ ఆవాంతత్రగమిష్యావశ్చిరకాలాదనన్తరమ్। గ మిష్యన్తిసురాస్సర్వేసహసర్వైర్మహర్షిభిః ॥ ౬ ॥ తదాకుమారంద్రక్ష్యావోవిష్ణుభక్తిపరాయణమ్। ఇత్యుక్త్వాశఙ్కరేణాథవిరరామతదా సతీ ॥ ౭ ॥ తతఃకాలేనమహతాశఙ్కరోగమనోన్ముఖః। బభాషే పార్వతీదేవీంపుత్రదర్శనలాలసామ్ ॥ ౮ ॥ శఙ్కరః ॥ అయంసకాలస్సమ్ప్రాప్తోయఃపురాతేమయోదితః। శ్రీవేఙ్కటాహ్వయంగన్తుం మహాపుణ్యంనగోత్తమమ్ ॥ ౯ ॥ ఇతిసంస్మారితాదేవీతదాపప్రచ్ఛశఙ్కరమ్ ॥పార్వతీ॥ కిన్నువాయోస్తపఃపూర్ణంప్రాదుర్భూతఃకిమీశ్వరః ॥౧౦॥ కథంప్రత్యక్షతాంయాతోవాయోర్నారాయణోహరిః। కింనుతస్మైవరంప్రాదాత్తత్సర్వంశంసమేవిభో ॥ ౧౧ ॥ ఇతిపృష్టోమహాదేవఃపార్వతీమబ్రవీత్తదా ॥ శఙ్కరః ॥ చచారఖలువైవాయుర్దారుణంసుమహా

ప్రాదుర్భూతంభగవన్తముద్దిశ్యవాయుకృతవిశ్వరూపస్తుతిః.

త్తపః ॥ ౧౨ ॥ తతోవర్షసహస్రాన్తేదేవదేవోజనార్దనః । ప్రాదుర్బభూవభగవాన్పరమాత్మాసనాతనః ॥ ౧౩ ॥ శ్రీభూమిసహితోదేవోగరుడోపరిసంస్థితః । సశేషశ్శఙ్ఖచక్రాభ్యామన్వితశ్శార్ఙ్గబాణధృత్ ॥ ౧౪ ॥ తందృష్ట్వావిస్మితోభూత్వావాయుస్సర్వాత్మగోచరః । ఆసనాదుదతిష్ఠత్సమత్తోన్మత్తఇవభ్రమన్ ॥ ౧౫ ॥ సప్రవృత్తస్సత్వతన్త్రాదుద్భ్రమన్విభ్రమన్నపి। అద్భుతంకిమిదందృష్టంవృషభాద్రౌమయాద్యవై॥ ౧౬॥ ఇత్యన్తాదాద్విసంజ్ఞోఽభూన్మహాన్తంపరమేశ్వరి । ఉదతిష్ఠత్ససంజ్ఞోథదదర్శహరిమఞ్జసా ॥ ౧౭ ॥ యోవేదైశ్చతపోభిశ్చ యోగిభిర్మునిభిస్తథా । ద్రష్టుంశక్యోనదేవస్తు తమపశ్యత్సనాతనమ్ ॥ ౧౮ ॥ ప్రణనామపునశ్చాపిసాష్టాఙ్గంపురుషోత్తమమ్ । వాయుస్తుష్టావగిరిజేభగవన్తంజనార్దనమ్ ॥ ౧౯ ॥ తత్త్వార్థయుక్తయావాచావేదవేద్యంసనాతనమ్। నమస్తేదేవదేవేశపురాణపురుషోత్తమ ॥ ౨౦ ॥ శ్రీధరానన్తగోవిన్దజిష్ణవేవిష్ణవేనమః। ఏకస్త్వంపురుషస్సాక్షాదాదౌమాయాసమన్వితః॥౨౧॥ జగదేకార్ణవీకృత్యశేషేసాగరసమ్ప్లవే । త్వన్నాభిపఙ్కజోద్భూతోబ్రహ్మబ్రహ్మవిదాంవరః ॥ ౨౨ ॥ యేనేదంజగదుత్సృష్టంచరాచరసమన్వితమ్। రజోగుణంసమాశ్రిత్యజగత్సృష్టంత్వయావిభో ॥౨౩॥ సత్త్వంగుణంసమాశ్రిత్యరక్ష్యతేహ్యాఖిలంజగత్ । తమోగుణంసమాశ్రిత్యహ్రియతేచపునస్త్వయా ॥౨౪॥ జాతాస్త్వయిబ్రహ్మరూపేతేప్రజాపతయోనవ। యేభ్యస్సముద్భూతమేతత్సదైవమానుషరాక్షసమ్ ॥౨౫॥ మధుకైటభహన్తాత్వంసంప్రాప్తేబ్రహ్మసఙ్కటే । తతోఽసురంసోమకాఖ్యంహత్వావేదాశ్చతత్కరాత్ ॥ ౨౬ ॥ గృహీత్వాబ్రహ్మణేప్రాదామీనరూపీమహేశ్వర । నిరాధారేజగత్యస్మిన్నిరాలమ్బేచరాచరే ॥ ౨౭॥ ఆధారకూర్మరూపీత్వంపురుషోత్తమతిష్ఠసి । గతాముద్ధృత్యపాతాళంభువంసగిరికాననామ్ ॥ ౨౮ ॥ వోఢాసిపోత్రిరూపేణత్వంమహాత్మాసనాతనః । పునఃకృతయుగాదౌతుహిరణ్యాక్ష్యేఽసురేసతి ॥ ౨౯॥ సైంహీంప్రహ్లాదరక్షార్థంనరార్ధతనుముద్వహన్ । స్తమ్భాత్కరాలాయసాజ్జాతోవిదార్యాథమహాసురమ్ ॥౩౦॥ లక్ష్మీమాలిఙ్గ్యభగవన్రక్షితాత్వంజగత్త్రయమ్।

అథకాలాన్తరేవిష్ణోర్యాగేవైరోచనేర్విభో ॥౩౧॥ త్వమిన్ద్రేచోదితోదే
వవామనోవాగ్మినాంవరః । పదానిత్రీణియాచిత్వాప్రతిగృహ్యామహాబ
లేః ॥ ౩౨ ॥ ఆక్రమ్యభూర్భువర్లోకాన్ దత్వేన్ద్రాయజగత్త్రయమ్।
చన్ద్రమణ్డలమాసాద్యపద్మాసనగతోవిభో ॥ ౩౩ ॥ అమృతాన్నాధిపో
విష్ణోజగత్పాసిచరాచరమ్ । జామదగ్న్యేమహాబాహోరాక్షసాన్రా
జరూపిణః ॥ ౩౪ ॥ హత్వాతద్రక్తకుణ్డేషుకృత్వాపితృజలక్రియామ్ ।
మహీంనిఃక్షత్రియాంకృత్వాయజ్ఞంకృత్వాశ్వమేధికమ్ ॥ ౩౫ ॥ దక్షిణా
ర్థంమహీందత్వాకాశ్యపాయజగత్ప్రభో । గత్వామహోదధింతత్రస
ముద్రేణకృతాలయః ॥౩౬॥ సహ్యాద్రౌరమణీయేత్వంతపశ్చరసిభార్గవః ।
రావణేరాక్షసేదేవసమ్భూతేదేవకణ్టకే ॥ ౩౭ ॥ తతస్త్రేతాయుగేజిష్ణో
రామోదాశరథిస్స్వయమ్ । లక్ష్మణానుచరోభూత్వాభార్యాహర్తారమా
హవే ॥ ౩౮ ॥ సపుత్రపౌత్రంసగణంసామాత్యంసంహరిష్యసి । బలభ
ద్రోథకృష్ణస్త్వంవాసుదేవస్సనాతనః ॥ ౩౯ ॥ కల్యన్తేకల్కిరూపీచభవి
తాసిత్రిలోకధృత్ । ఆదిత్యానాంచవిష్ణుస్త్వం జ్యోతిషాంత్వంప్రభా
కరః ॥ ౪౦ ॥ వసూనాంపావకశ్చత్వం రుద్రాణాంశమ్భురుత్తమః ।
గ్రహాణాఞ్చబుధోసిత్వం దేవానాంవలభిద్భవాన్ ॥ ౪౧ ॥ సిద్ధానాంకపి
లోసిత్వం దేవర్షీణాఞ్చనారదః । యజ్ఞానాంజపయజ్ఞోసి తపశ్చాసితప
స్వినామ్ ॥ ౪౨ ॥ యక్షాణాఞ్చధనేశస్త్వంయమస్సంయమతాంభ
వాన్ । మత్స్యానాంమకరోసిత్వంవరుణోయాదసాంపతిః ॥ ౪౩ ॥
ఆపగానాఞ్చగఙ్గాత్వంసరసాంసాగరోభవాన్ । వాయూనాంప్రాణ
వాయుస్త్వంవిధాతౄణాంచతుర్ముఖః ॥ ౪౪ ॥ వర్ణానాంబ్రాహ్మణశ్చత్వ
మాశ్రమాణాంగృహీభవాన్ । తారకాణాఞ్చచన్ద్రస్త్వమిన్ద్రియా
ణాంమనోభవాన్ ॥ ౪౫ ॥ సింహోసిత్వంమృగాణాఞ్చగజేన్ద్రోసిచ
తుష్పదామ్ । ద్విపదాంబ్రాహ్మణశ్చాసిపక్షిణాంగరుడోభవాన్ ॥౪౬॥
వాసుకిస్త్వంతుసర్పాణాం విషాణాంకాలకూటధృత్ । నాగానాంత్వ
మనన్తోసి మేరుస్త్వంకులభూభృతామ్ ॥ ౪౭ ॥ గిరీణాంహిమవాంశ్చ
త్వం వేదానాంసామరూపధృత్ । ఛన్దసామపిగాయత్రీ మన్త్రాణాంప్ర
ణవోభవాన్ ॥ ౪౮ ॥ పశూనాంసురభిశ్చత్వంహుతభుగ్యజ్ఞభోజినామ్ ।

అచరాణాంగిరిశ్చత్వంవృక్షాణాంపిప్పలోభవాన్ ॥ ౪౯ ॥ సేనానీనాంభ
వాన్స్కన్దఃక్షమాశౌర్యవతామ్భవాన్ । బీజానామఙ్కురశ్చాసిప్రా
ణినాంప్రాణధృగ్భవాన్ ॥౫౦॥ బ్రహ్మర్షీణాంవసిష్ఠస్త్వం చరతాంపవనో
భవాన్ । మహర్షీణాంభృగుశ్చత్వంవ్యాసోవేదవిదామ్భవాన్ ॥ ౫౧ ॥
వాల్మీకిశ్చకవీనాంత్వం జనానాంత్వంజనేశ్వరః । యత్సత్త్వంసర్వలో
కేషుతేజోబలసమన్వితమ్ ॥ ౫౨ ॥ తద్భవానితివిజ్ఞేయమితిబ్రహ్మవిదో
విదుః । సహస్రశిరసేతుభ్యంపురుషాయనమోనమః ॥ ౫౩ ॥ భుజాస
హస్రయుక్తాయతేసహస్రపదేనమః । నానావిధానిదేవత్వదాయుధానిస
హస్రశః ॥ ౫౪ ॥ దీప్యమానానిసర్వాణిద్యోతయన్తిదిశోదశ । వక్త్రాణిత
వతీవ్రాణిదంష్ట్రాప్రతిభయానిచ ॥ ౫౫ ॥ బాలార్కమణ్డలాకారకుణ్డ
లాభ్యాంవిభాన్తివై । త్వత్పాదామ్భోరుహైశ్శ్వేతైస్సహస్రైర్భాతితే
పదమ్ ॥ ౫౬ ॥ బాలార్కద్యుతిసమ్భిన్నరక్తామ్భోజైరివాచితమ్ ।
పృథివీపూరితాపద్భిరాకాశంమూర్ధభిస్తవ ॥ ౫౭ ॥ బాహుభిశ్చది
శోవ్యాప్తామహావిష్ణోనమోస్తుతే । వేదాస్తవైవనిశ్వాసాశ్చన్ద్రసూర్యౌ
తవాక్షిణీ ॥౫౮॥ జ్యోతిష్కణాశ్చతారాణిజగద్రూపనమోస్తుతే । కలా
కాష్ఠాముహూర్తాదిదినరాత్రిశరీరిణే ॥ ౫౯ ॥ చతుర్యుగాయకాలాయ
నమోనన్తాయతేవిభో । కాలధృక్కాలరూపీచకాలాత్మాకాలకారణః ॥
కాలవిద్భిరవేద్యస్త్వంవిశ్వమూర్తేనమోస్తుతే । అనాదీనిచభూతానిమ
హాన్తిమధుసూదన ॥ ౬౧ ॥ తవమూర్తానిరూపాణిభూతభావనతేనమః ।
ప్రాణాత్మాప్రాణధృక్ప్రాణిసాక్షీత్వంసర్వకర్మణామ్ ॥ ౬౨ ॥ నిత్య
స్సర్వగతస్థాణురచలస్తేనమోనమః । శరీరభృచ్ఛరీరీత్వంశరీరాత్మాశరీ
రగః ॥ ౬౩ ॥ శారీరకర్మణాఽస్పృష్టశ్శుద్ధమూర్తేనమోస్తుతే । అణీయ
సామణీయాంస్త్వంమహీయాంశ్చమహీయసామ్ ॥ ౬౪ ॥ బృహతాంచ
బృహచ్చత్వంవిశ్వమూర్తేనమోస్తుతే । ఖస్థస్త్వంఖగుణశ్చాపిఖగుణా
తీతఏవచ ॥ ౬౫ ॥ ఖమూర్తిఃఖగతిశ్చాసిఖగేశారూఢతేనమః । జ్ఞానా
త్మాజ్ఞానదృగ్జ్ఞానీజ్ఞానంజ్ఞానవతాంభవాన్ ॥ ౬౬ ॥ జ్ఞానవిద్భిరవిజ్ఞేయ
స్తుభ్యంజ్ఞేయాత్మనేనమః । వేదాత్మావేదవిద్వేద్యోవైద్యోవేదవిదాంవ
రః ॥ ౬౭ ॥ వేదాన్తవేద్యరూపాయబ్రహ్మరూపాయతేనమః । అక్షరా

యాక్షరాద్యాయహ్యక్షరాకారధారిణే ॥ ౧౮ ॥ క్షరాక్షరవిభక్తోద్వా వతీతాయచ తేనమః । నమోనిరన్తరానన్దమూలకన్దాయజిష్ణవే ॥ ౧౯ ॥ ఉష్ణత్వమగ్నౌశైత్యంచజలేపృథ్వ్యాంచగన్ధితా । స్పర్శిత్వఞ్చభవాన్వాయౌనైర్మల్యంఖేనమోస్తుతే ॥ ౨౦ ॥ ఘనాఃకేశేషునద్యస్తేభగవన్ సర్వసన్ధిషు । కుక్షౌచసిన్ధవస్సన్తనమస్తేజలమూర్తయే ॥ ౨౧ ॥ స్తోత్రే స్తుతాయస్తోత్రాయస్తోత్రకృత్ప్రియకారిణే । స్తోత్రజ్ఞేయాయస్తుత్యాయస్తోత్రరూపాయతేనమః ॥ ౨౨ ॥ అద్భుతాకారరూపాయనమస్తే శార్ఙ్గపాణయే । భక్తప్రియాయశాన్తాయభక్తచిత్తానువర్తినే ॥౨౩॥ భక్తపాపవినాశాయనమస్తేశార్ఙ్గపాణయే । రక్షాకరాయజగతాంరక్షోఘ్నేరాక్షసారయే ॥ ౨౪ ॥ శ్రీవత్సవక్షసేతుభ్యం శార్ఙ్గపాణేనమోనమః । శ్రియాసరోజకరయాసరోజాన్తరవర్ణయా ॥ ౨౫ ॥ దివ్యాభరణవిద్యోతిదేహయాదివ్యవేషయా । పలాశశ్యామయాదేవ్యాధరణ్యోత్పలహస్తయా ॥ ౨౬ ॥సంశ్రితోభయపార్శ్వాయనమస్తేశార్ఙ్గపాణయే । చరాచరాణిభూతానిభీతానిచలితానివై ॥ ౨౭ ॥ లభన్తేనస్థితిం దేవభీమరూపనమోస్తుతే ॥ ౨౮ ॥ యుగాన్తకాలానలకోటితుల్యప్రభాభిరాపూరితలోకజాల । రత్నాఙ్గదాలఙ్కృతబాహుదణ్డనమోనమస్తేస్తుసహస్రబాహో ॥ ౨౯ ॥ నమోస్తుదేవాఅపిలోకపాలాభూతావిశేషేణవిరూపనేత్ర । విమానగాస్తేప్రణమన్తిచైతే ప్రసీదదేవేశజగన్నివాస ॥ ౩౦ ॥ పశ్యామిదేవేశతవైవదేహేచరాచరాణీహగతాగతాని । భూతానిచైతానిచభూతవాసతపఃప్రభావాచ్చభవత్ప్రసాదాత్ ॥ ౩౧ ॥ అనేకరత్నాన్వితభూషణానాంప్రభాభిరాదీపితలోకజాల । తటిద్గుణాలఙ్కృతమేఘకాన్తేప్రసీదదేవేశజగన్నివాస ॥౩౨॥ త్వదీయవక్త్రాణిమహాద్యుతీనికల్పాన్తసూర్యానలసన్నిభాని । దంష్ట్రాకరాళానిమహాస్వనానిబిభేమిపశ్యన్భగవన్ప్రసీద ॥ ౩౩ ॥ బ్రహ్మత్రినేత్రప్రముఖాంశ్చదేవాన్ సయక్షగన్ధర్వమహోరగాంశ్చ । పశ్యామి సర్వాంస్తవదేవదేహేప్రసీదదేవేశజగన్నివాస ॥౩౪॥ దిశోనజానేన లభేచశర్మసీదామ్యహందేవవరప్రసీద । భక్తానుకమ్పిన్పరమార్థరూప

పప్రసీదవిష్ణోభగవన్ప్రసీద ॥ ౮౪ ॥ శఙ్కరః ॥ ప్రసీదేతినమస్కృ
త్యవాయుఃప్రాఞ్జలిరాసవై ॥౮౫॥ ప్రీతోఽథభగవాన్విష్ణుశ్శఙ్ఖచక్రగదా
ధరః । శ్రీభూమిసహితోదేవోవరదోవాయుమబ్రవీత్ ॥ ౮౬ ॥ వరం
వృణీష్వభద్రంతేవాయోయన్మనసేచ్ఛసి ॥వాయుః॥ వరంనయాచేదేవేశ
శ్రీనాథపరమేశ్వర ॥ ౮౭ ॥ త్వత్సాన్నిధ్యంమమైవేదంనిత్యమస్తురమా
వాయుప్రీతిభగవత్కృతానవరతస్వసాన్నిధ్యవరప్రదానమ్.
పతే ॥శఙ్కరః॥ ఏతచ్ఛ్రుత్వాహరిఃప్రాహదేవతానాంచసన్నిధౌ॥౮౮॥
శ్రీభగవాన్ ॥ చతుష్షష్టింత్వయోక్తానాంశ్లోకానాంయఃపఠేన్నరః । భు
క్తింముక్తింసలభతేమత్ప్రసాదాన్నసంశయః ॥ ౮౯ ॥ త్రిసన్ధ్యంయః
పఠేద్భక్త్యాపూజయన్మామనన్యధీః । షణ్మాసాన్మమసాన్నిధ్యంలభతేస
నసంశయః ॥ ౯౦ ॥ తవాస్తుయద్యదిష్టంతద్దేవానామపిదుర్లభమ్ । అ
స్యస్కన్దకుమారస్యపూజనంమమనిత్యశః ॥ ౯౧ ॥ ఆకల్పాన్తంమయా
దత్తంతథాసాన్నిధ్యమత్రవై ॥శఙ్కరః॥ వాయుర్లబ్ధ్వావరాన్విష్ణోర్యయా
వథసురాలయమ్ ॥౯౨॥ ఆస్తేవృషాచలేదేవశ్శ్రీభూమిసహితోఽనఘః।
అప్రత్యక్షోలయోఽదృశ్యోవిహరన్గిరిమూర్ధని ॥ ౯౩ ॥ నానాద్రుమల
తాకీర్ణేసర్వర్తుగణసంయుతే । స్వామివాపీసమీపేతు కోటికన్దర్పరూప
వాన్ ॥ ౯౪ ॥ ఆస్తేలక్ష్మ్యాచధరయారమన్షోడశవార్షికః । దృష్ట్వా
గుహోపితందేవంచైత్రమాసిశుభేతిథౌ ॥ ౯౫ ॥ ఆరాధయంస్త్రిసన్ధ్యం
వైదేవగన్ధర్వకిన్నరైః । నృత్తైరప్సరసాంచైవగీతవాదిత్రనిస్వనైః ॥౯౬॥
రమయంశ్చరమానాథముత్తరేగహ్వరేగిరేః । కుమారధారికానామత
త్రనిర్ఝరిణీశుభా ॥ ౯౭ ॥ మయూరవాహకోదేవ తస్యాస్తీరేవసత్య
హో । బ్రహ్మహత్యాతుయాతస్య దుస్సహాఘోరరూపిణీ ॥ ౯౮ ॥
సావృషాచలశృఙ్గాగ్రేదృష్టమాత్రేబహిస్స్థితా । కామయమానశ్శైషా
ద్రౌనిత్యసేవాంహరేరసా ॥ ౯౯ ॥ పునరాగమనందేవిషణ్ముఖోనాభివా
ఞ్ఛతి । అథకాలేగతేదేవిబహువర్షగణాయుతే ॥౧౦౦॥ గరుత్మాంస్తు
వృషాద్రింతంకాఞ్చనంరత్నమణ్డితమ్ । ఉద్ధృత్యాహంవిష్ణులోకంగ
మిష్యామీత్యచిన్తయత్ ॥ ౧౦౧ ॥ తజ్జ్ఞాత్వాభగవాన్విష్ణుర్గరుడంత్వా
హసుస్మితః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ పక్షిరాజమహాసత్త్వశ్శృణుకారణముత్త

మమ్ ॥ ౧౦౨ ॥ గరుత్మన్నిహసర్వేవై వసామగిరిమూర్ధని । త్వంగిరేర్ద
క్షిణంసానుమాసాద్యవసనిత్యశః ॥ ౧౦౩ ॥ శేషాగచ్ఛవసేహత్వంతా
ర్క్ష్యశ్శైలరూపధృత్ । తావన్నిత్యంమమప్రీత్యైశ్శైలమాశ్రిత్యసర్వ
తః ॥ ౧౦౪ ॥ ఆకల్పాన్తంవసామీహజగత్పాలనకారణాత్ । యుగే
యుగేగిరిరయంనామానివివిధానివై ॥ ౧౦౫ ॥ గమిష్యతివరాణ్యేవవ
రదోఽయంవృషాచలః । కృతేవృషాద్రింవక్ష్యన్తిత్రేతాయాంగరుడాచ
లమ్ ॥ ౧౦౬ ॥ ద్వాపరేశేషశైలంచవేఙ్కటాద్రింకలౌయుగే । వకా
రోఽమృతబీజంతుకటమైశ్వర్యముచ్యతే ॥౧౦౭॥ అమృతైశ్వర్యసఙ్ఘత్వా
ద్వేఙ్కటాద్రిరితిస్మృతః । వివిధామునయశ్చైవ మనుష్యాశ్చయుగేయు
గే ॥ ౧౦౮ ॥ నారాయణాద్రింవక్ష్యన్తి నామభిర్వివిధైరముమ్ । ఇ
త్యాజ్ఞాప్యచతౌదేవౌరమయావిహరన్త్సదా ॥ ౧౦౯ ॥ ఆస్తేసురాసు
రైర్వన్ద్యస్స్వామిపుష్కరిణీతటే । ఆవాంగచ్ఛావతంశైలం గిరిజేగణ
సంయుతౌ ॥ ౧౧౦ ॥ నిత్యంవసావతత్రైవపశ్యన్తౌగుహమవ్యయమ్ ।
దేవసేనాపుళిన్దాభ్యాం విహరన్తంవృషాచలే ॥ ౧౧౧ ॥ నారదః ॥ ఇ

దేవ్యాసహాగతస్యశమ్భోశ్శేషాచలాగ్నేయదిగవస్థానప్రాప్తిః.

త్యుక్త్వావృషభారూఢః పార్వత్యాసహశఙ్కరః । సగణశ్చయయౌ
స్కన్దం ద్రష్టుంతంవృషభాచలమ్ ॥ ౧౧౨ ॥ ఉషిత్వావసతీస్త్రిస్సోమా
గ్రేపర్వతమూర్ధసు । ఆరాధితస్తదాతత్రదేవైస్సోమోవృషధ్వజః॥౧౧౩॥
సజగామాస్థికూటాఖ్యంవృషభాద్రౌసరోవరమ్ । మృతానామస్థికూటా
నిప్రక్షిప్తానిసరోవరే ॥ ౧౧౪ ॥ యేషాంతుపూర్వరూపాస్తేసముద్గచ్ఛన్తి
తజ్జలాత్ । తస్మాత్తదస్థికూటాఖ్యమాగచ్ఛత్సరఉత్తమమ్ ॥ ౧౧౫ ॥
అవరుహ్యాచతత్తీరేవృషభాదుమయాసహ । స్నాత్వాతీర్థేమహాదేవఃపా
ర్వత్యాసహశూలభృత్ ॥ ౧౧౬ ॥ నత్వాశ్రీశంవృషాద్రీశందృష్ట్వాస్క
న్దంతతఃపరమ్ । మయూరవాహనంబాలంసోమస్సోమకలాధరః॥ ౧౧౭ ॥
ఆససాదసరోముఖ్యం శివస్వామిసరస్తతః । స్నాత్వాశ్రీశాభ్యనుజ్ఞా
తఃపూర్వదక్షిణతోగిరేః ॥ ౧౧౮ ॥ కపిలస్యసరస్తీరేకాపిలంలిఙ్గముత్త
మమ్ । అపశ్యద్వృషభారూఢశ్చక్రపూజితమత్రవై ॥ ౧౧౯ ॥ ప్రాదు

చక్రతీర్థేతపస్యన్తం సుదర్శనమ్ప్రతిశఙ్కరవచనమ్.

ర్బభూవసగణస్సుదర్శనపురశ్శివః। దృష్ట్వాసుదర్శనోదేవంనత్వాబద్ధాఞ్జలిస్థ్సితః॥ ౧౨౦ ॥ ప్రీతోథభగవానాహసుదర్శనముమాపతిః । ప్రీతస్తేతపసాచక్రయదభీష్టంవృణీష్వతే॥౧౨౧॥ దదామిదేవైరపితత్ప్రార్థితం దుర్లభంచయత్ ।సుదర్శనోవరంవవ్రేజ్ఞాత్వాప్రీతంచశఙ్కరమ్॥౧౨౨॥ యదిప్రీతోగిరీశత్వమన్తరాత్మనిమేవస । నిత్యంభీమశ్చసౌమ్యశ్చవరదోమృత్యుహాభవ ॥ ౧౨౩ ॥ నారదః ॥ గిరీశఃప్రాహసుప్రీతఃకాలచక్రమనుత్తమమ్ । హేతిరాజమహాబాహోపర్యాప్తంతపసాతవ ॥ ౧౨౪ ॥ విష్ణోర్వరప్రసాదేన స్నేహోమయితవాధికః । ప్రాగేవదర్శితస్సమ్యక్ శార్యంతత్రనకిఞ్చన ॥ ౧౨౫ ॥ దృష్టవానహమద్యత్వాంమాంప్రీణయసికింపునః । తదలంతపసాదేవనావయోర్విద్యతేఽన్తరమ్ ॥ ౧౨౬ ॥ అన్తరాత్మనితేవాసఃప్రార్థితోయస్త్వయానఘ । తదశక్యంమహాచక్రవిష్ణోరన్యస్యకస్యచిత్ ॥ ౧౨౭ ॥ అన్తరాత్మాహిసర్వేషామేకోనారాయణఃప్రభుః । స్నేహాతిశయతస్త్వేవంభవానాహేతిమేమతిః ॥ ౧౨౮ ॥ దక్షిణార్థంతుదత్తస్త్వంచిరమాకాఙ్క్షితోపియత్ । తత్త్రైవాశఙ్కరమానేనహరిణాత్వముదీరితః ॥ ౧౨౯ ॥ ప్రసాదయపునశ్శమ్భుమిత్యాహచాయమహాత్మనా। తదేతద్విదితంసర్వంమయాయోగబలేనవై ॥౧౩౦॥ ఉపాయశ్చాత్రదృష్టోమేత్వయివాసోమమేప్సితః । మమాపిహిమతంతావత్త్వయానిర్వర్త్యతాంసఖే ॥ ౧౩౧ ॥ శుద్ధసత్త్వస్యతద్విష్ణోస్సర్వయజ్ఞమయంవపుః । సాత్త్వికప్రష్టుమహంభీతస్తమోగుణసమాశ్రయః ॥ వస్తవ్యంచమయావిష్ణోర్దివ్యమఙ్గళవిగ్రహే। త్వామేవతదహంనిత్యంవిష్ణోర్నిత్యానపాయినమ్ ॥౧౩౩॥ అనుప్రవిశ్యతద్దేహేవసిష్యామిసుదర్శన । ఏవంసతిమమాభీష్టంప్రార్థితంచతవాద్భుతమ్ ॥ ౧౩౪ ॥ ఉభయంప్రాప్యతేతస్మాత్కురుష్వవచనంమమ। జ్వాలామాలావృతోనిత్యంవహామాంహృదయేస్థితమ్ ॥ ౧౩౫ ॥ సువర్ణాభంశతభుజమష్టావింశత్కరంత

థా । అథవా షోడశభుజ మష్టబాహుం చతుర్భుజమ్ ॥ ౧౩౬ ॥ *జ్వా
లాకేశం త్రిణయనం బ్రహ్మవిష్ణుశివాత్మకమ్ । అర్చయిష్యన్తి మాం లో
కే వసన్తం త్వయి నిత్యశః ॥ ౧౩౭ ॥ ఉపచారైస్తథా సాఙ్గైః పీఠే శైవే
చ వైష్ణవే । పురుషా వా స్త్రియో వాఽపి భవన్తు ఫలభాగినః ॥ ౧౩౮ ॥
ఇతి దత్త్వా వరం తస్మై వరదో వృషభధ్వజః । ఆస్తే తత్రేశ్వరో నిత్య మదృశ్య
స్సగణస్తతః ॥ ౧౩౯ ॥ వరం లబ్ధ్వాథ చక్రోఽపి పఞ్చాయుధసగో యయా ।
ఆసాద్య స్వం సరోఽదృశ్య స్తపశ్చరతి నిత్యశః ॥ ౧౪౦ ॥ శతానన్దః ॥
శ్రుత్వైతన్మునయః ప్రీతా ఆఖ్యానం నారదేరితమ్ । సార్ధం వాల్మీకినా సర్వే
జగ్ముస్తం వృషభాచలమ్ ॥ ౧౪౧ ॥ అహం తైరభ్యనుజ్ఞాతో మిథిలా
మాగతో నృప । ఇతి తే కథితం సర్వ మాఖ్యానం తు యథా శ్రుతమ్ ॥ ౧౪౨ ॥
వ్యాసః ॥ శ్రుత్వా సవిస్తరం వాక్య మద్భుతం రోమహర్షణమ్ । పునః ప్రీ
తోఽభవద్రాజా శతానన్దం పురోధసమ్ ॥ ౧౪౩ ॥ శృణ్వతస్తే కథాం బ్ర
హ్మం స్తృప్తిర్మే నోపజాయతే । భూయః కథయ మే బ్రహ్మన్ వేఙ్కటా
ద్రీశ్వరం ప్రతి ॥ ౧౪౪ ॥ వ్యాసః ॥ శతానన్దః పునః ప్రాహ జనకం మిథిలా
పతిమ్ । వక్ష్యామి విస్తరేణాహం సావధానమనాశ్శృణు ॥ ౧౪౫ ॥ వా
మదేవేన మునినా కథితాం జనకాయ వై । నిమిపుత్రాయ చ పురా కథాం
యజ్ఞాన్తరే నృప ॥ ౧౪౬ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీ వామనపురాణే శ్రీ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే వాయుప్రోక్తిభ
గవత్సాన్నిధ్య వరప్రదానాది కథనం నామ చతుర్వింశోఽధ్యాయః.

---

* జ్వాలాకేశమిత్యాది - త్వయి నిత్యశో వసన్తం జ్వాలాకేశం త్రిణయనం మాం
లోకే కేచన జనా విష్ణుశివాత్మకం బ్రహ్మార్చయిష్యన్తి - విష్ణుశివాత్మకబ్రహ్మత్వేనార్చయి
ష్యన్తి - విష్ణ్వంశశివాంశసమ్మిశ్రపరబ్రహ్మబుద్ధ్యాఽర్చయిష్యన్తీతి యావత్ - అత్ర
విష్ణ్వాత్మకత్వం విష్ణుసమ్బన్ధి సుదర్శనాంశసమ్మిశ్ర చతుర్ముఖనిర్మితకాలాఖ్యచక్రశరీర
వర్తితయా పరమ్పరయా విష్ణుసమ్బన్ధిత్వరూపం - న తు సాక్షాత్తత్సమ్బన్ధిత్వరూపం -
పూర్వమస్మిన్ ప్రకరణే సాక్షాత్తత్సమ్బన్ధానర్హత్వాభిధానాత్ - త్వయి వసన్తమిత్య
త్రైవ శ్లోకే చక్రసంబన్ధిత్వస్య విష్ణ్వాత్మకత్వ బీజతాయాస్స్పష్టతరం ప్రదర్శితత్వాచ్చే
త్యవధేయం - అత్ర బ్రహ్మవిష్ణుశివాత్మకమితి చ నైకం పదం - అత్ర చతుర్ముఖసంబన్ధ
ప్రసక్తేరభావాదుత్తరశ్లోకే - పీఠే శైవే చ వైష్ణవ ఇతి విష్ణుశివసంబన్ధమాత్రజ్ఞాపనాచ్చ

జనకప్రతిశతానన్దోక్తభగవదావిర్భావకథోపోద్ఘాతః.

శతానన్దః ॥ పురాతుజాహ్నవీతీరే జనకం సంశితవ్రతమ్ । అశ్వమేధేమహాయజ్ఞే దీక్షితం మునయోఽభ్యయుః ॥ ౧ ॥ తానభ్యర్చ్యమునీన్సర్వాన్ రాజా స ఋషిసత్తమాన్ । జనకః ప్రీతిసంహృష్టో వాక్యమేతదువాచహ ॥ ౨ ॥ అద్యమేసఫలం జన్మ సుతప్తం చ మహత్తపః । సఙ్గమ్యా యూయమస్మాకం యజ్ఞవాటమిహాగతాః ॥ ౩ ॥ తేనైవమునయస్సర్వే సంహృష్టాః పరమాం ముదమ్ । యయుస్తత్ర నిశామేకా మవసన్మునిసత్తమాః ॥ ౪ ॥ బహుసమ్భాషమాణానా మన్యోన్యం వై మహాత్మనామ్। పర్యస్తా రజనీ చాపి ప్రాతఃకాలో హ్యవర్తత ॥ ౫ ॥ కృత్వా ప్రాతస్తనీం సన్ధ్యాం మునయశ్చ సమాగతాః । యజ్ఞవాటం మహాత్మానో జనకో యత్ర తిష్ఠతి ॥ ౬ ॥ నారాయణకథాశ్చాపి కథయన్తః పరస్పరమ్ । ఆసీనాస్తత్ర తే సర్వే జనకేన మహాత్మనా ॥ ౭ ॥ తస్మిన్కాలే మహాతేజాః పర్యటన్పృథివీమిమామ్ । బ్రహ్మర్షిర్వామదేవస్తు సఙ్గతో మునిసత్తమః ॥ ౮ ॥ అభ్యుత్థితాస్తతస్సర్వే ఋషయో వేదపారగాః । పప్రచ్ఛుస్సఙ్గతాస్సర్వే వామదేవం ద్విజోత్తమమ్ ॥ ౯ ॥ భూరియం వామదేవాద్య పరిక్రాన్తా త్వయా విభో । శ్రోతుమిచ్ఛామహే త్వత్తో నారాయణకథాం శుభామ్ ॥ ౧౦ ॥ క్వవా వసతి దేవేశః శ్రీనివాసో జగత్పతిః । ఉత్కణ్ఠా విద్యతే చాస్య జనకస్య మహాత్మనః ॥ ౧౧ ॥ ఇతి తైః పరిపృష్టస్తు వామదేవస్తదాబ్రవీత్ । నారాయణగిరిర్నామ భూధరేన్ద్రో ద్విజోత్తమాః ॥ ౧౨ ॥ ఇతో దక్షిణతశ్చాపి ద్విశతే యోజనే పునః । తత్ర దేవాస్సగన్ధర్వాస్సిద్ధాశ్చ పరమర్షయః ॥ ౧౩ ॥ వసన్తి నియతాహారా వేఙ్కటాహ్వయభూధరే । అహమప్యాగతస్తత్ర భూధరేన్ద్రే ద్విజోత్తమాః ॥ ౧౪ ॥ అగస్త్యం నారదం చైవ పులస్త్యం పులహం తథా । అఙ్గీరసం క్రతుం చైవ దక్షం జాబాలిమేవ చ ॥ ౧౫ ॥ యోగాభ్యాసరతాంస్తాంస్తు దృష్ట్వాఽహం పునరబ్రువమ్ । కిమత్ర సఙ్గతా యూయమాసీనాః పర్వతే ద్విజాః ॥ ౧౬ ॥ ఇతి పృష్టాస్తు తే సర్వే ప్రత్యూచుర్మే న కిఞ్చన । అగస్త్యః పరమర్షిస్తు మామాహూయ మహాయశాః ॥ ౧౭ ॥ ఉవాచ మునిశార్దూలో నివాసే తత్ర కారణమ్ । భగవన్తముపాసీనో నారదో యోగవిత్తమః ॥ ౧౮ ॥ వసన్గోదావరీతీరే నదదర్శ శ్రియఃపతిమ్ । వై

ఋణ్ణేతుపరేలోకే తేనోద్విగ్నమనామునిః ॥ ౧౯ ॥ బ్రహ్మాణంసముపా
గమ్య పర్యపృచ్ఛత్సనాతనమ్ । నివాసస్సర్వభూతానాం పరమాత్మాస
నాతనః ॥ ౨౦ ॥ క్వప్రయాతఃపరోదేవ స్తన్మేబ్రూహిపితామహ । ఇతి
పృష్టస్తదా తేన బ్రహ్మాలోకపితామహః ॥ ౨౧ ॥ ధ్యాత్వాచిరమువాచే
దం నారదంప్రాఞ్జలింస్థితమ్ । నారాయణగిరిర్నామ భూమౌఖ్యాపిమహా
మునే ॥ ౨౨ ॥ తస్మిన్నిరమయాసార్ధం రమతేపురుషోత్తమః । ప్రీతి
స్సుమహతీజాతా తస్మింస్తుగిరిమూర్ధని ॥ ౨౩ ॥ గచ్ఛనారదసర్వేశంద్ర
ష్టుమిచ్ఛసిచేత్ప్రభుమ్ । ఇతి తేనసమాదిష్టో నారదోమునిసత్తమః ॥ ౨౪ ॥
తత స్తస్మాదపాక్రమ్య సశైలేన్ద్రముపాగమత్ । ఆగచ్ఛన్తంవయంసర్వే
సఙ్గతాఃపథినారదమ్ ॥ ౨౫ ॥ అస్మాభిస్సహసఙ్గత్య పర్వతేన్ద్రముపా
గమత్ । తతశ్చతుర్ముఖశ్చాపి దేవైస్సహసమాగతః ॥ ౨౬ ॥ అస్మాభి
స్సహితఃపూర్వం తస్మిన్పర్వతసత్తమే । చచారభగవాన్బ్రహ్మా పరమా
త్మానమవ్యయమ్ ॥ ౨౭ ॥ అదృష్ట్వానారదంచాస్మా న్నిత్యువాచపితామ
హః । యావత్యస్సరితశ్చాస్మిన్ సరాంసిచమహామునే ॥ ౨౮ ॥ యాశ్చసన్తి
మహాపుణ్యాః పుష్కరిణ్యశ్శుభోదకాః । తటాకాన్యుదపానాని తథాప్రస్ర
వణానిచ ॥ ౨౯ ॥ వాప్యశ్చసర్వదాపుణ్యా హ్రదాశ్చమునిసేవితాః । యాని
సన్త్యేవనూదీని పుణ్యేస్మిన్పర్వతోత్తమే ॥ ౩౦ ॥ తానిసర్వాణివిప్రేన్ద్రసే
వమానస్సమన్తతః । కుర్వన్ప్రదక్షిణంచైవ విచరస్వమహీధరమ్ ॥ ౩౧ ॥
యావతాభగవాన్దేవః కాలేనద్రక్ష్యతేహరిః । తావత్కాలమిహైవత్వం
విచరస్వమహామునే ॥ ౩౨ ॥ ఇత్యుక్త్వాభగవాన్దేవో బ్రహ్మాలోకపితా
మహః । స్వానుగైస్సహదేవైశ్చ తత్రైవాన్తరధీయత ॥ ౩౩ ॥ వామ
దేవః ॥ అగస్త్యోథమహీపాల తైరేవమునిభిస్సహ । ప్రణమ్యతస్మై దేవా
య బ్రహ్మణేఽవ్యక్తజన్మనే ॥ ౩౪ ॥ చిన్తయన్వాసుదేవాఖ్యం పరబ్రహ్మ
స్వరూపిణమ్ । ద్రష్టుకామశ్చతందేవం వృషభాద్రినివాసినమ్ ॥ ౩౫ ॥

అగస్త్యస్య శేషాచలవాయవ్యదిశిమహాభూతవిలోకనం.

అతీత్యపశ్చిమంభాగం పర్వతస్యమహీయసః । ఉదీచీదిశమభ్యాయాత్త
పసాచసమన్వితః ॥ ౩౬ ॥ చిన్తయన్దేవదేవేశం భూపాలహరిమీశ్వరమ్ ।
సంస్మరన్బ్రహ్మణోవాక్యం విచచారతతస్తతః ॥ ౩౭ ॥ ఋషిభిస్సహి

తస్సర్వైస్తపసా భావితాత్మభిః । ఆదిత్యకల్పతేజోభిర్జటామణ్డలధారిభిః ॥ ౩౮ ॥ సంయుక్తో విచరంస్తత్ర భూపతే పర్వతోత్తమే । వాయవ్యాం దిశి చాద్రాక్షీదిదమాశ్చర్యముత్తమమ్ ॥ ౩౯ ॥ శుద్ధస్ఫటికసఙ్కాశా తత్రాసీన్మహతీ శిలా । దర్శనీయతమా స్నిగ్ధా విస్తీర్ణా విమలా శుభా ॥ ౪౦ ॥ తస్యాం శిలాయామాస్తే స్మ సముచ్ఛ్రితతనుః పుమాన్ । దీప్యమానస్స్వవపుషా పర్వతేన్ద్ర ఇవాపరః ॥ ౪౧ ॥ మహాబాహుర్విశాలాక్షో మహాదంష్ట్రో మహాహనుః । రక్తమాల్యామ్బరధరో రక్తగన్ధానులేపనః ॥ ౪౨ ॥ బిభ్రద్రక్తే తథా దివ్యకుణ్డలే రత్నభూషితే । బిభ్రచ్ఛన్ద్రప్రతీకాశం స్నిగ్ధహేమవిభూషితమ్ ॥ ౪౩ ॥ అనేకరత్నసఞ్ఛన్నైర్భూషణైస్సువిభూషితమ్ । శ్యామం నానావిధై రత్నైశ్శోభమానకిరీటకమ్ ॥ ౪౪ ॥ తముపేత్య మహాకాయం మహావీర్యం మహాభుజమ్ । అగస్త్యో విస్మయావిష్టో భూయో భూయోఽన్వవైక్షత ॥ ౪౫ ॥ తతస్తమృషిశార్దూలః ప్రాహ చైవం వచో నృప । ప్రణమ్య తస్మై దేవాయ జ్వలద్భాస్కరతేజసే ॥ ౪౬ ॥

అగస్త్యః ॥ కో భవాన్ సుమహావీర్య కస్య వా ప్రియదర్శన । ఏతన్నస్త్వం తు తత్త్వేన పృచ్ఛతాం బ్రూహి నానృతమ్ ॥ ౪౭ ॥ వామదేవః ॥ ఏవముక్తే తతస్తేన నరేన్ద్ర మునినా తదా । శ్రుత్వా తాం ప్రీతిదాయిన్యా వాచా మధురయా గిరా ॥ ౪౮ ॥ మహారాజ స మునీన్ద్రం తం న కించిత్ప్రత్యభాషత । తూష్ణీవస్థం చ తదాగస్త్యస్సముదైక్షత పునః పునః ॥ ౪౯ ॥ పశ్యతాం చైవ సర్వేషాం మునీన్ద్రాణాం మహాత్మనామ్ । అన్తర్దధే మహాతేజాస్తదద్భుతమివాభవత్ ॥ ౫౦ ॥ తతస్తే మునయస్సర్వే విస్మయోత్ఫుల్లలోచనాః । అహో దృష్టం మహో దృష్టమాశ్చర్యమితి చాబ్రువన్ ॥ ౫౧ ॥ దర్శయిత్వా మహాశ్చర్యం రూపం భాస్కరసన్నిభమ్ । మాయయా మోహయిత్వాఽస్మాన్ సద్యోఽప్యన్తరధీయత ॥ ౫౨ ॥ ఇతి బ్రువన్తస్తే సర్వే మునయోఽద్భుతతేజసః । ప్రణమ్య తస్మై దేవాయ వ్యచరంస్తం మహీధరమ్ ॥ ౫౩ ॥ సంవృతో మునిభిస్సర్వైరగస్త్యో భగవాంస్తదా । తమేవ దేవదేవేశం ద్రష్టుకామోఽనపాయినమ్ ॥ ౫౪ ॥ భాగం పరిత్యజ్య నరేన్ద్ర పశ్చాన్నారాయణాద్రేర్విమలం విశాలమ్ । ద్విజేన్ద్రవర్యస్సహసా మహాత్మా తస్యోత్తరం భాగమథ ప్రపేదే ॥

ఇతి శ్రీవామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే భగవదావిర్భావోపోద్ఘాతాదికథనం నామ పంచవింశోఽధ్యాయః.

శేషాచలోత్తరదిశ్యగస్త్యాదికృతభగవదన్వేషణప్రకారః.

వామదేవః ॥ తతస్తస్మిన్మహాతేజా విచరన్పర్వతోత్తమే । ఉత్తరంభాగమాశ్చర్యం దదర్శాద్భుతదర్శనమ్ ॥ ౧ ॥ లమ్బమానమహాశాఖైర్జమ్బ్వావృక్షైశ్చ పాణ్డరైః । శుద్ధస్ఫటికసఙ్కాశఫలవద్భిస్సుశోభితమ్ ॥ ౨ ॥ సరితః పుణ్యదాస్తత్ర దదర్శ విమలోదకాః । సర్వపాపహరాశ్శుద్ధాశ్శతశశ్శుభదర్శనాః ॥ ౩ ॥ సర్వాసు తాసు పుణ్యాసు సరిత్సు విమలాసు చ । మునీన్ద్రో మునిభిస్సార్ధం కృతశౌచో యథావిధి ॥ ౪ ॥ స్నానం చక్రే ప్రయత్నేన ప్రయతస్సుసమాహితః । చిన్తయన్వాసుదేవాఖ్యం ప్రాదినారాయణం హరిమ్ ॥ ౫ ॥ కృత్వా స్నానక్రియాస్సర్వా అర్చయామాస కేశవమ్ । అర్చయిత్వా జగన్నాథం జగామ సుసమాహితః ॥ ౬ ॥ నరేన్ద్ర మునిభిస్సార్ధం ద్రష్టుకామస్సురేశ్వరమ్ । విచరన్సర్వశస్తత్ర మునీన్ద్రః పర్వతోత్తమే ॥ ౭ ॥ దదర్శ చోత్తరం భాగం శోభితం వివిధైర్ద్రుమైః । మేఘైశ్శైలనిభైశ్చాపి శోభితం శుభదర్శనమ్ ॥ ౮ ॥ మృగసర్పమహావ్యాళద్విజపక్షినిషేవితమ్ । బహుపుష్పలతాభిశ్చ సుసఞ్ఛన్నమహీతలమ్ ॥ ౯ ॥ సుఖవాతానుచరితం శీతోదకతటాకకమ్। భ్రమరైర్గీయమానం చ పిబద్భిః పుష్పజం మధు ॥ ౧౦ ॥ శైలకన్దరనిష్క్రాన్తైః కోకిలైర్మధురస్వనైః। సుస్వరైర్గీయమానం చ గన్ధర్వైస్తు నిషేవితమ్॥ నృత్యద్భిశ్చ మహాపక్షైర్మయూరైరుపశోభితమ్ । అశ్వత్థప్లక్షబిల్వైశ్చ శోభితం బహుశాఖిభిః ॥ ౧౨ ॥ తిలకైః పుష్పితైశ్చాపి కృతమాలైశ్చ పుష్పితైః । కరఞ్జైః కోవిదారైశ్చ పాటలైశ్చాపి పుష్పితైః ॥ ౧౩ ॥ అఙ్కోలైర్ముచుళిన్దైశ్చ శోభితం చిత్రశాఖిభిః । శిరీషశింశుపోద్దాలహిన్తాలపనసైస్తథా ॥ ౧౪ ॥ తిమిశైర్నక్తమాలైశ్చ స్పన్దనైశ్చన్దనైస్తథా। వకుళైః పుష్పితైశ్చాపి రాజద్భిః రక్తచన్దనైః ॥ ౧౫ ॥ ఏవం బహువిధైర్వృక్షైర్నానాశాఖోపశోభితైః । శోభితం శుభగన్ధాఢ్యం నానాధాతుసమన్వితమ్ ॥ ౧౬ ॥ పర్వతస్యోత్తరం భాగం మణిప్రవరసేవితమ్ । దదర్శ నృప తేజీమాన్ మునిభిర్భగవాంస్తదా ॥ ౧౭ ॥ అథ తైర్మునిభిస్సార్ధం విరచన్గిరిమూర్ధని । దదర్శ దివ్యామాశ్చర్యాం పద్మినీం పద్మశోభితామ్ ॥ ౧౮ ॥

ఉత్ఫుల్లైరుత్పలైశ్చాపి ప్రఫుల్లైః కుసుమైస్తథా । శోభితాం శుభగన్ధాఢ్యాం ప్రసన్నసలిలాం శుభామ్ ॥ ౧౯ ॥ ఇన్దుస్ఫటికసఙ్కాశాం రాజహంసనిషేవితామ్ । సింహవ్యాఘ్రమృగైశ్చాపి నినదద్భిర్నిషేవితామ్ ॥ జలార్థిభిశ్చ మాతఙ్గైః శోభితాం శుభదంష్ట్రిభిః । క్రౌఞ్చైః ప్లవఙ్గైర్వారాహైః శోభితాం శుభదర్శనైః ॥ ౨౧ ॥ అధికం శోభమానాం తాం కూజద్భిశ్చ విహఙ్గమైః । సేవితాం దేవగన్ధర్వయక్షవిద్యాధరాదిభిః ॥ ౨౨ ॥ ఏవమత్యద్భుతాం తాం తు సర్వదుఃఖప్రణాశినీమ్ । దృష్ట్వా సవిస్మయావిష్టో మునీన్ద్రః ప్రాహ తాన్ మునీన్ ॥ ౨౩ ॥ అగస్త్యః ॥ అస్యాం స్నాత్వాఽథ గచ్ఛామో దిశం ప్రాచీం మహాగిరేః । లోకేఽస్మిన్ శ్రూయతే చైషా పాపహానిప్రదేతి వై ॥ ౨౪ ॥ సర్వపాపహరా శుద్ధా పద్మినీ లోకవిశ్రుతా । సర్వదుఃఖహరా చాపి సర్వతీర్థఫలప్రదా ॥ ౨౫ ॥ ఏవముక్త్వా తు తైస్సార్ధమృషిభిర్భావితాత్మభిః । నివేశ్య హృది దేవేశం మమజ్జ సహసా జలే ॥ ౨౬ ॥ స్నానం కృత్వాఽథ దేవేశం ప్రణమ్యాత్మనితం ప్రతి । అభ్యర్చ్య చ హృషీకేశం వాసుదేవం సనాతనమ్ ॥ ౨౭ ॥ విచచార యథాపూర్వమృషిభిస్సహి

అగస్త్యాదీనాం సనత్కుమారవిలోకనపూర్వకపూర్వదిగ్గమనమ్.

తో మునిః । తస్యా ఏవోత్తరే తీరే వృక్షమూలం సమాశ్రితాన్ ॥ ౨౮ ॥ సమాహితాన్ సమాసీనాన్ స్వదిష్న్యాసు మహౌజసః । దక్షిణాభిముఖాన్ శ్చాప యోగీన్ద్రాన్ స దదర్శ హ ॥ ౨౯ ॥ సనత్కుమారప్రముఖాన్ భగవన్న్యస్తమానసాన్ । భక్త్యా పరమయా యుక్తాన్ నిమీలితవిలోచనాన్ ॥ తాన్ దృష్ట్వా సహసా హృష్టో యోగీన్ద్రాన్యోగపారగాన్ । తేషాం సమీపమభ్యాగాదగస్త్యోఽథ మహామునిః ॥ ౩౧ ॥ తమాయాన్తం తతో దృష్ట్వా మునీన్ద్రం మునిభిస్సహ । సనత్కుమారప్రముఖా యోగీన్ద్రాస్తమపూజయన్ ॥ ౩౨ ॥ సజగ్మ్యసహితస్సర్వైర్యోగీన్ద్రైర్ముసిపుఙ్గవైః । సంపూజితో యథాన్యాయం తతస్తైర్మిథిలేశ్వర ॥ ౩౩ ॥ అథ తాన్మధురం వాక్యమువాచేదం మహామునిః ॥ అగస్త్యః ॥ కిమత్ర దృష్టమాశ్చర్యం కో వాత్ర వసతే పుమాన్ ॥ ౩౪ ॥ యుష్మాభిశ్చిన్త్యమానః కః కిం వా యూయం సమాగతాః । ఏతదిచ్ఛామ్యహం శ్రోతుమేతన్మే శంసతామలాః ॥ ౩౫ ॥

ఏవంపృష్టాస్తదా తేన మునినా భావితాత్మనా । సనత్కుమారప్రముఖా
యోగీన్ద్రాస్తమథాబ్రువన్ ॥ ౩౬ ॥ సర్వాత్మా భగవాన్విష్ణుర్వసత్య
స్మిన్మహాగిరా । చిన్తనీయస్సఏవైకో మునీన్ద్రపురుషోత్తమః ॥ ౩౭ ॥ తమ
చిన్త్యంవిధాతారం చిన్తయామోఽనపాయినమ్ । నాన్యంవయంజగన్నా
థాచ్చిన్తయామోజనార్దనాత్ ॥ ౩౮ ॥ ద్రక్ష్యసేతంమహాత్మానం త్వం
చాపిపురుషోత్తమమ్ । అచిరేణైవకాలేన బ్రహ్మభూతంసనాతనమ్ ॥ ౩౯ ॥
నారాయణంహరింవిష్ణుం సర్వలోకపరాయణమ్ । దృష్టవన్తోవయంచాపి
సకృత్తమమరార్చితమ్ ॥ ౪౦ ॥ వేఙ్కటాఖ్యగిరావస్మిన్సర్వపుణ్య
ప్రదాయిని । అస్త్యన్యద్దృష్టమాశ్చర్యం ప్రాచ్యాందిశిమహామునే ॥ ౪౧ ॥
పర్వతస్యాస్యదివ్యస్య శృణుతద్వదతాంవర । శక్రశ్చసహితోదేవైస్సా
క్షాద్వజ్రధరస్స్వయమ్ ॥ ౪౨ ॥ ద్రష్టుకామోగిరావస్మిన్వసత్యవ్యక్త
రూపిణమ్ । త్వంచాపిసురలోకేశం ద్రక్ష్యసేతంశచీపతిమ్ ॥ ౪౩ ॥ ఏ
తైస్సార్ధంమునీన్ద్రైస్త్వం ప్రాచీంగచ్ఛశుభాందిశమ్ ॥ వామదేవః ॥ ఇ
త్యుక్త్వాన్తర్హితాస్సర్వే మునీన్ద్రాస్తంమహౌజసః ॥ ౪౪ ॥ సనత్కుమా
రప్రముఖాస్తదద్భుతమివాభవత్ । అన్తర్హితేషుసర్వేషు యోగీన్ద్రేషు
మహాత్మసు ॥ ౪౫ ॥ అగస్త్యోమునిభిస్సార్ధం సర్వైస్తైర్మునిసత్తమః । పరా
జితాయామద్రాక్షీదాశ్చర్యందిశిభూపతే ॥ ౪౬ ॥ తస్యాందిశిమహా
వృక్ష ఇన్ద్రకేతురివోచ్ఛ్రితః । లమ్బమానమహాశాఖః పుష్పభారనిపీడితః ॥
ఆసీదాచ్ఛాదయన్సర్వం భూధరంఛాయయానృప । తన్మూలేతుసమాసీ
నా ఆదిత్యసమతేజసః ॥ ౪౭ ॥ సప్తర్షయోమహాత్మానో భగవన్న్యస్త
మానసాః । తాన్దృష్ట్వాసమునిస్తేషాం సమీపముపచక్రమే ॥ ౪౮ ॥
అగస్త్యోమునిభిస్సార్ధం తపసాభావితాత్మభిః । తమాయాన్తంతతోదృ
ష్ట్వా మునయోయమినాంవరమ్ ॥ ౫౦ ॥ స్నేహాన్వితాయథాన్యాయం
మహాత్మానమపూజయన్ । తతోఽబ్రవీన్మహాతేజా అభివాద్యచతాన్ము
నీన్ ॥ ౫౧ ॥ అర్థవన్మధురంవాక్యం ప్రశ్రయాన్మృదుళాక్షరమ్ ॥ అగ
స్త్యః ॥ కిమర్థమాగతాయూయం దివ్యేస్మిన్పర్వతోత్తమే ॥ ౫౨ ॥ కోవా
ధ్యేయోమహాదేవో యుష్మాకంమునిసత్తమాః । ఏతదాఖ్యాతమేయూ
యం సర్వంసత్యేనపృచ్ఛతః ॥ ౫౩ ॥ పృచ్ఛామిశ్రోతుకామోఽహం కా

తూహలసమన్వితమ్ ॥ వామదేవః ॥ ఏవంపృష్టాస్తదాతేన మునినాము
నిపుఙ్గవాః ॥ ౫౪ ॥ ఇదంప్రోచుర్మహాత్మానం వక్ష్యామశ్శ్రూయతా
మితి ॥ ఋషయః ॥ వయమత్రాగతాబ్రహ్మన్ ద్రష్టుందేవంజనార్దనమ్॥
నారాయణంవిశాలాక్షం జగద్ధాతారమీశ్వరమ్ । సఏవదేవస్సర్వాత్మా
ధ్యేయోనఃపురుషోత్తమః ॥ ౫౬ ॥ నచాన్యోవిద్యతేధ్యేయ స్తస్మాత్తేజ
గతాంపతిమ్ । తమజంసర్వలోకేశం కృష్ణమచ్యుతమీశ్వరమ్ ॥ ౫౭ ॥
పూజ్యంవరేణ్యంవరదం చిన్తయిష్యామహేవయమ్ । త్వంచాపిసర్వలో
కేశం ద్రష్టాసికమలేక్షణమ్ ॥ ౫౮ ॥ సింహాఖ్యేపర్వతేహ్యస్మి న్గచ్ఛప్రా
చీందిశంమునే ॥ వామదేవః ॥ ఏవముక్తోమునిశ్రేష్ఠై ర్నృపశ్రేష్ఠమ
హామునిః ॥ ౫౯ ॥ అభ్యనుజ్ఞాయతాన్సర్వా న్జగామమునిసత్తమః । చిన్త
యన్మనసాదేవం విశ్వకర్తారమీశ్వరమ్ ॥ ౬౦ ॥ చిన్తయన్మనసావాక్యం
పితామహసమీరితమ్ । జగామసహసాదివ్యాం దిశంప్రాచీంగిరేస్త
తః ॥ ౬౧ ॥ నృపేన్ద్రదృష్ట్వాభగవానగస్త్య స్తస్యోత్తరంభాగమదృ
ష్టపూర్వమ్ । తత్రాప్యదృష్ట్వాభగవ స్తమాద్యంద్రష్టుంతదాపూర్వమథ
ప్రపేదే ॥ ౬౨ ॥ ... ...

ఇతి శ్రీ వామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
అగస్త్యాదీనాం సనత్కుమారాది దర్శనపూర్వక భగవదన్వే
షణప్రకారాదివర్ణనంనామ షడ్వింశోధ్యాయః.

శేషాచలపూర్వదిశ్యగస్త్యాదీనామద్భుతవస్తుదర్శనప్రాప్తిః.

వామదేవః ॥ అథపూర్వాంసమాసాద్యదిశంతాంమునిభిస్సహ ।
నారాయణగిరేస్తస్య ద్రుమమణ్డలభూషితామ్ ॥ ౧ ॥ విచచారయథా
పూర్వం సహితస్తైర్మహాత్మభిః । జ్వలద్భాస్కరతేజోభి ర్మునిభిర్భావితా
త్మభిః ॥ ౨ ॥ సోపశ్యద్గిరిశృఙ్గాభాన్వృక్షాన్పుష్పఫలాన్వితాన్ । లమ్బ
మానమహాశాఖాన్ మృదుపల్లవశోభితాన్ ॥ ౩ ॥ సమదాన్వారణాం
శ్చాపి సుదంష్ట్రాన్సమ్యగుచ్ఛ్రితాన్ । నదతశ్చమహాసింహాన్ వరా
హాంశ్చాపిధావతః ॥ ౪ ॥ గుహ్యకిన్నరగన్ధర్వాన్ యక్షౌద్యాంశ్చస
హస్రశః । ఏవమాద్యైస్తథాన్యైశ్చ శోభితంపర్వతోత్తమమ్ ॥ ౫ ॥

పశ్యన్ త్సమన్తాత్సోగస్త్యోవిచచారమహామునిః । విచరన్ సదదర్శాథము
నిప్రవరసేవితమ్ ॥ ౬ ॥ మహాభాగంమహాపుణ్యంమృగయూథపసేవి
తమ్ । నిత్యపుష్పఫలోపేతైర్ద్రుమైర్నానావిధైర్యుతమ్ ॥ ౭ ॥ మత్త
ద్విపానుచరితంమత్తకోకిలనాదితమ్ । మహద్భిరుచ్ఛ్రితైశ్శృఙ్గైశ్శోభ
నీయైశ్చశోభితమ్ ॥ ౮ ॥ భయఙ్కరమహానాగం మహాసానుంశుభావ
హమ్ । ఉచ్ఛ్రితామలకైశ్చాపిఫలవద్భిశ్చశోభితమ్ ॥ ౯ ॥ ఏవంభూ
తంమహాశ్చర్యం మహాభోగంమహాగిరిమ్ । అగస్త్యోభగవాన్పూర్వాం
దిశంద్రుష్ట్వామహాగిరేః ॥ ౧౦ ॥ హృష్టోథవిచచారాశుమునిభిస్తైస్సమా
వృతః। తత్రాద్భుతమథాపశ్యదగస్త్యఃపర్వతోత్తమే ॥౧౧॥ బిలంపాతా
ళసఙ్కాశంపశ్యతాంభయదాయకమ్ । మహాన్తంభైరవందుర్గమదృష్టం
మానుషైర్నృప ॥౧౨॥ నిపతేయుర్హిపశ్యన్తోనరాయస్మిన్విమోహితాః।
తద్బిలంసముపాగమ్యమునీన్ద్రోమునిభిస్సహ ॥ ౧౩ ॥ పునఃపునర్నిరీక్ష్యే
దంవచఃప్రోవాచధర్మవిత్ ॥ అగస్త్యః ॥ దృష్ట్వాచైవంవిధంసర్వేనిపతి
ష్యన్తిమోహితాః ॥ ౧౪ ॥ మానవాద్రష్టుకామాయే సమారూఢామ
హీధరమ్ । తస్మాదేతన్నచైవాస్మిన్భవేదితిమతిర్మమ ॥ ౧౫ ॥ బిలం
తుభైరవంఘోరం మృత్యువక్త్రసమంగిరౌ ॥ వామదేవః ॥ ఇత్యు
క్తోమునినాతేనసద్యశ్చాన్తర్హితంబిలమ్ ॥ ౧౬ ॥ అగస్త్యస్యప్రభావేన
తదద్భుతమివాభవత్ । అన్తర్హితేతతస్తస్మిన్విచచారమహామునిః॥౧౭॥
తస్మిన్నేవమహాపుణ్యేవేఙ్కటాఖ్యేమహాగిరౌ । దదర్శాథచిరంతత్రశత
శాఖసముచ్ఛ్రితమ్ ॥౧౮॥ సాలంమహాద్భుతాకారంమృదుపల్లవశోభి
తమ్ । మహాన్తంమహదాశ్చర్యమదృష్టంభువిమానుషైః ॥ ౧౯ ॥ తద్దృ
ష్ట్వాశీఘ్రమభ్యాయాదగస్త్యోథమహామునిః । తత్సమీపేమహాతేజావిస్మ
యావిష్టచేతనః ॥౨౦॥ తముపేత్యమహాసాలంమునీంద్రోమునిభిస్సహ ।

భగవత్సాక్షాత్కారాయతపఃకుర్వన్తమిన్ద్రమప్యగస్త్యోక్తిః

దదర్శశక్రమాసీనం దేవంసాక్షాచ్ఛచీపతిమ్ ॥ ౨౧ ॥ సాలస్కన్ధప్రతీకాశ
బాహుశాఖంశతక్రతుమ్ । రత్నజాలోపసమ్పన్నముకుటేనవిరాజితమ్ ॥
వైడూర్యమణిరత్నాఢ్యకుణ్డలాభ్యామలఙ్కృతమ్ । వజ్రపాణింవిశా
లాక్షం నారాయణమివాపరమ్ ॥ ౨౩ ॥ సూర్యాగ్నియమవస్వశ్వివ

చేరవరుణై స్తథా । గన్ధర్వకిన్నరేంద్రైశ్చ శుభకుణ్డలధారిభిః ॥ ౨౪ ॥
దివ్యామ్బరధరై రారాత్సర్వైస్సముపసేవితమ్ । తందృష్ట్వానృపతే దేవం
దేవజన్మా మహామునిః ॥ ౨౫ ॥ తత్సమీపం మహాతేజాస్సహసా వ్యగమ
త్తదా । సంవృతం దేవదేవేశం త్రైలోక్యాధిపతిం ద్విజః ॥ ౨౬ ॥ ముని
భిస్సహితస్సర్వై రపూజయదరిన్దమమ్ । దేవాశ్చ సహ శక్రేణ మునీ
న్ద్రానాగతాం స్తదా ॥ ౨౭ ॥ అపూజయన్యథాన్యాయం స్థితైస్సార్థం
మహాత్మనా । తానువాచ సశక్రాంస్తు తతోఽగస్త్యస్సురోత్తమాన్ ॥ ౨౮ ॥
శ్రూయతామితి చాభాష్య ప్రహసన్నివ విస్మితః । కిమర్థమాగతా యూయం
కిం వా చిన్తయథాఽమరాః ॥ ౨౯ ॥ ఆశ్చర్యం చాపి కిం దృష్టమస్మిన్పుణ్యే
నగోత్తమే । ఏతత్సత్యేన మే సర్వమాఖ్యేయం త్రిదశేశ్వరాః ॥ ౩౦ ॥
శ్రోతుమిచ్ఛామ్యహం త్వేతద్యుష్మాభిస్సముదీరితమ్ ॥ వామదేవః ॥ అగ
స్త్యేనైవముక్తాస్తే సర్వ ఏవ తతస్సురాః ॥ ౩౧ ॥ ఏవమూచుర్మునిశ్రేష్ఠం
నృపశ్రేష్ఠాసురార్దనాః । ద్రష్టుకామా వయం దేవం పద్మపత్రనిభేక్షణమ్ ॥
నారాయణం హృషీకేశం శఙ్ఖచక్రగదాధరమ్ । ప్రణతార్తిహరం విష్ణుం
బ్రహ్మభూతం సనాతనమ్ ॥ ౩౩ ॥ సమాగమ్య మునిశ్రేష్ఠ సింహాఖ్యేఽస్మి
న్నగోత్తమే । జయం దేవజిదాదీనాం దైత్యేన్ద్రాణాం మహౌజసామ్ ॥
ప్రార్థయామో వయం బ్రహ్మన్ దేవదేవాజ్జనార్దనాత్ । తం ద్రష్టుమజ
రం దేవం సమాసీనం మహౌజసమ్ ॥ ౩౫ ॥ చిన్తయన్తస్తమేవేశం సృష్టి
స్థిత్యన్తకారణమ్ । ఏవమూచుర్మునిశ్రేష్ఠం నృపశ్రేష్ఠాసురార్దనాః ॥ ౩౬ ॥
స ఏవ భగవాన్దేవో ధ్యేయోఽస్మాభిస్సనాతనః । నాన్యో ధ్యేయః పుమాం
స్తస్మాద్విద్యతే న చ దృశ్యతే ॥ ౩౭ ॥ దృష్టం చాపి మహాశ్చర్యం పర్వతే
స్మిన్మహామునే । శుభే తు దక్షిణే భాగే గిరేరస్య మహీయసః ॥ ౩౮ ॥

ఇన్ద్రోక్త్యాఽగస్త్యస్య శఙ్కరదర్శనాయాగ్నేయదిగ్గమనమ్.

ఆశ్చర్యభూతో భగవాన్ససతీశస్సదాహరః । పినాకపాణిస్సర్వాత్మా స
ర్వశక్తిర్మహేశ్వరః ॥ ౩౯ ॥ సర్వైరేవ సంవృతో భూతైః కింనరోరగరా
క్షసైః । తత్ర గత్వా చ దేవేశం ద్రష్టాసి భువనేశ్వరమ్ ॥ ౪౦ ॥ ఋషిం
దూర్వాససం చాపి నన్దికేశ్వరమేవ చ । యే చాప్యనుచరాస్తత్ర తాం
శ్చాపి ద్రక్ష్యసే మునే ॥ ౪౧ ॥ ఇతో గచ్ఛ స్వతం దేశం యత్రాస్తే భగవాన్హ

రః । ఏభిర్మునివరైస్సార్థంమావిశమ్యితుమర్హసి ॥ ౪౨ ॥ వామదేవః ॥ ఏవముక్తస్సురైస్సర్వైరభ్యనుజ్ఞాయతాన్త్సురాన్ । పూర్వభాగంవిహాయాథ భూధరస్యమహీయసః ॥ ౪౩ ॥ అభ్యగాద్దక్షిణంభాగం తైరేవ మునిభిస్సహ । సపశ్యన్దక్షిణంభాగమగస్త్యోఽథమహామునిః ॥ ౪౪ ॥ ఆగ్నేయ్యాందిశిచాద్రాక్షీదిదమాశ్చర్యముత్తమమ్। శఙ్ఖచక్రగదాశార్ఙ్గశక్తిలాఙ్గలనన్దకాన్ ॥ ౪౫ ॥ స్వైస్స్వైరూపైస్సమాసీనాన్భ్రాజయద్భిర్దిశోదశ । దివ్యాభరణమాలాభిర్భ్రాజితాన్ శుభదర్శనాన్ ॥ ౪౬ ॥ రక్తచన్దనదిగ్ధాఙ్గాన్దివ్యమాల్యోపశోభితాన్ । శుభనూపురకేయూరకటకాదివిభూషితాన్ ॥ ౪౭ ॥ అథతాన్త్సహసాదృష్ట్వా మునీన్ద్రః పురుషర్షభాన్ । తేషాంసమీపమాగమ్యసహర్షోమునిభిస్సహ ॥ ౪౮ ॥ అగస్త్యశ్చతతస్తేభ్యఃప్రణామమకరోత్తదా । ప్రణమ్యప్రాఞ్జలిర్భూత్వా ప్రస్తూయచమహాద్యుతిః ॥ ౪౯ ॥ కృత్వాప్రదక్షిణంచాపి దక్షిణాందిశమభ్యగాత్ । అత్యన్తంవిస్మయావిష్టోమునిభిస్సహితోనృప ॥ ౫౦ ॥ ఆదిదేవంమహాదేవం ద్రష్టుకామోజనార్దనమ్ । ఆశ్చర్యరూపమారుహ్య ప్రేక్షమాణోమహాగిరిమ్ ॥ ౫౧ ॥ పరీత్యతస్యైవనగోత్తమస్య ప్రాచీం దిశందేవగణాభిజుష్టామ్ । అవాప్యతస్యైవగిరేర్మహాత్మాతందక్షిణంభాగమసాప్రపేదే ॥౫౨॥ ... ... *

ఇతి శ్రీవామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే అగస్త్యస్య శేషాచలవాసీన్ద్రాదితపఃకరణప్రకారభగవద్దివ్యాయుధదర్శనాదికథనంనామ సప్తవింశోధ్యాయః.

అగస్త్యకృతశేషాచలదక్షిణభాగస్థశఙ్కరసేవాక్రమః,

వామదేవః ॥ తస్యాథదక్షిణంభాగం భూధరస్యమహీయసః । అవాపపరయాప్రీత్యామునీన్ద్రోమేఘసన్నిభమ్ ॥ ౧ ॥ శుభగుల్మలతాగూఢంనానాపాదపసఙ్కులమ్ । మార్జారైర్వానరైశ్చాపి గోపుచ్ఛైశ్చనిషేవితమ్ ॥ ౨ ॥ ఫలవద్భిర్మహద్భిశ్చపుష్పభారనిపీడితైః । దర్శనీయతమైర్దివ్యైశ్శోభితంశుభశాఖిభిః ॥ ౩ ॥ భిన్నాఞ్జనచయాకారంశిలాభిరుపశోభితమ్ । హంససారసగృధ్రైశ్చశతపత్రైశ్చశోభితమ్ ॥ ౪ ॥

శోభితంరమణీయైశ్చ చక్రవాకైర్మహాస్వనైః । నానాధాతుసమాకీర్ణం
నానాప్రస్రవణాకులమ్ ॥ ౫ ॥ గుహ్యవిద్యాధరాద్యైశ్చసభార్యైశ్శుభద
ర్శనైః । శోభితంశుభగన్ధాఢ్యంశుభమారుతసేవితమ్ ॥ ౬ ॥ గాయద్భిః
కిన్నరైశ్చాపిగన్ధర్వైశ్చనిషేవితమ్ । ప్రసాదయద్భిర్దేవేశంకృష్ణమక్లిష్ట
కారిణమ్ ॥ ౭ ॥ ఏవమత్యద్భుతందివ్యం దక్షిణంభాగమాత్మవాన్ ।
దదర్శమునిశార్దూలఃపర్వతస్యమహీయసః ॥ ౮ ॥ తత్రాపినృపతేఽద్రా
క్షీత్పుష్పితంబహుశాఖినమ్ । అత్యుచ్ఛ్రితంమహాశ్చర్యం దర్శనీయత
మంనృప ॥ ౯ ॥ అతీవశుభగన్ధాఢ్యంమృదుపల్లవశోభితమ్ । వృక్షంమ
హాద్భుతందివ్యంమౌనదృష్టఃపురాతనైః ॥ ౧౦ ॥ తందృష్ట్వాసహసాఽగ
స్త్యోయయాశీఘ్రతరంమునిః । మునీన్ద్రైస్సహితస్సర్వైర్నరేన్ద్రసహావి
స్థితః॥౧౧॥ తత్సమీపంసమాగమ్య కౌతూహలసమన్వితః । ఉదైక్షతమహా
తేజాస్తంవృక్షంబహుశాఖినమ్ ॥౧౨॥ తత్రాసీనంతతోఽపశ్యద్భగవన్త
ముమాపతిమ్ । నేత్రైరక్తైస్సమాయుక్తంత్రిభిస్త్రిభిరివాగ్నిభిః ॥ ౧౩ ॥
ఉదఙ్ముఖంమహాశ్చర్యజటామణ్డలధారిణమ్ । చతుర్భుజంమహాదేవంనీల
కణ్ఠంపినాకినమ్ ॥ ౧౪ ॥ తరుణాదిత్యసఙ్కాశంజ్వలన్తంస్వేనతేజసా ।
స్వేనైవతేజసాదేవంభాసయన్తందిశోదశ ॥ ౧౫ ॥ కపిలాక్షంవిశాలా
క్షంచార్వోష్ఠంచారువక్షసమ్ । సమున్నతతనుంసౌమ్యం సర్వలోకనమ
స్కృతమ్ ॥ ౧౬ ॥ నానామణిగణచ్ఛన్నజ్వలత్కుణ్డలధారిణమ్ । తై
స్తైరనుచరైశ్చాపి నానారూపధరైస్తథా ॥ ౧౭ ॥ అనేకబహుసాహ
స్రైర్బలవద్భిర్నిషేవితమ్ । నన్దికేశ్వరదూర్వాసోబాణాద్యైశ్చనిషేవిత
మ్ ॥౧౮॥ యక్షకిన్నరగన్ధర్వైర్దేవైశ్చాపినిషేవితమ్ । హాహాహూహూ
భ్యాంచతథాగన్ధర్వాభ్యాంనిషేవితమ్ ॥ ౧౯ ॥ తైస్తైరభిష్టుతంచైవమహా
దేవంమహాద్యుతిమ్ । దృష్ట్వాశమ్భుంతదాగస్త్యోననామశిరసాభువి ॥ ౨౦ ॥
ప్రణేముర్మునయశ్చాపిభగవన్తంమహేశ్వరమ్ । బ్రువన్తోదేవదేవేశంప్ర
సీదేతిపునఃపునః ॥ ౨౧ ॥ ప్రస్తూయతంమహాదేవంభగవన్తంమహేశ్వ
రమ్ । ఉవాచచతదాగస్త్యస్సమాసీనంమహాజసమ్ ॥ ౨౨ ॥ నానా
రత్నవిచిత్రైశ్చవలయైశ్చవిభూషితమ్ । జామ్బూనదమయైశ్చాపికే
యూరైస్సమలఙ్కృతమ్ ॥ ౨౩ ॥ వరదంసర్వభూతానాంసర్వదేవన

మస్కృతమ్ । కింనమాం భాషసే దేవత్వత్సమీపమిహాగతమ్ ॥ ౨౪ ॥ కోవాధ్యేయస్త్వయా దేవ కోస్మిన్వానివసత్యహో ॥ వామదేవః ॥

భగవత్సేవాకాంక్షిణమగస్త్యమ్ప్రతిశఙ్కరోక్తిః.

ఏవముక్తో మహాతేజా మహాదేవో మహామునిమ్ ॥ ౨౫ ॥ జలదస్వనగమ్భీరవచసా వాక్యమబ్రవీత్ ॥ శఙ్కరః ॥ పరావరపతిర్దేవో విశ్వయోనిర్జనార్దనః ॥ ౨౬ ॥ మయాచాన్యైశ్చసర్వాత్మా ధ్యేయో నారాయణో హరిః । నాన్యో ధ్యేయః పుమాఁల్లోకే దృశ్యతే నచవిద్యతే ॥ ౨౭ ॥ తమ్పృ తేజగతాం నాథం సర్వవ్యాపినమీశ్వరమ్ । నారాయణగిరావస్మిన్వసత్యేష సనాతనః ॥ ౨౮ ॥ నారాయణో జగద్యోనిర్భగవాన్పురుషోత్తమః । అస్మిన్నద్రౌ స్థితంమనో యస్మాన్మయాసర్వేశ్వరేహరౌ ॥ ౨౯ ॥ తస్మాత్సమాగతం త్వాహం నాభిభాషే నచాన్యథా । త్వంచాపితం విశాలాక్షం జనానామీశ్వరేశ్వరమ్ ॥ ౩౦ ॥ శరణ్యం సర్వభూతానామనాదినిధనం హరిమ్ । జ్వలన్మకుటకేయూరకటకాదివిభూషితమ్ ॥ ౩౧ ॥ మాలయా దివ్యయాచాపి వైజయన్త్యా విరాజితమ్। పతత్రిరాజమారూఢం ద్రక్ష్యసే విశ్వరూపిణమ్ ॥ ౩౨ ॥ బ్రహ్మణాపి మయాచాత్ర ప్రోక్తమేతత్తవానఘ । ద్రష్టాసీతి జగన్నాథం భవత్యేతన్నసంశయః ॥ ౩౩ ॥ అచిరేణైవకాలేన భగవాన్పురుషోత్తమః । కరిష్యతి సవిశ్వాత్మా సాన్నిధ్యం తవ కేశవః ॥ ౩౪ ॥ విచరస్వ యథాపూర్వం పర్వతేస్మిన్మహామునే । మా విషాదం కృథా బ్రహ్మంస్తస్మిన్నద్రౌ స్థితమనా భవ ॥౩౫॥ ఏవముక్తస్తు దేవేనశమ్భునా పరమేష్ఠినా । పునః పునః ప్రణమ్యేశం తస్మాన్నైవాభ్యయాన్మునిః ॥ ౩౬॥ స్నేహాన్వితో మునిశ్రేష్ఠస్తస్మిన్దేవే పినాకిని। పశ్యతాంతు మునీన్ద్రాణామగస్త్యస్యతు పశ్యతః ॥ ౩౭ ॥ సానుగస్సహసా శమ్భుస్తత్రైవాన్తరధీయత । మునయశ్చాపితం దేవం సంస్తూయ పరమేశ్వరమ్॥ ప్రణమ్యచ మునీన్ద్రేణ సహతేఽభ్యగమంస్తదా । ఏవమేతన్మహాశ్చర్యం సంవాదం శమ్భునా సహ ॥ ౩౯ ॥ ఋషిభిర్విస్మితం లోకే హ్యాగస్త్యస్య మహాత్మనః । ఆఖ్యాతం తే మయాచాపి మిథిలేశ మహాద్భుతమ్ ॥ ౪౦ ॥ సర్వపాపప్రశమనం కిమన్యచ్ఛ్రోతుమిచ్ఛసి ॥ జనకః ॥ ఆశ్చర్యమిదమాఖ్యానం కథితం మే మహామునే ॥ ౪౧ ॥ శ్రుతం చాపి మయా సమ్యక్ప్ర

హృష్టేనాన్తరాత్మనా । తతఃపరంమునీన్ద్రోఽసావకరోత్కింమహాద్యుతిః॥ ఏతదాచక్ష్వమేబ్రహ్మన్ శ్రోతుమిచ్ఛాప్రవర్తతే ॥ వామదేవః ॥ అగస్త్యోథమహాతేజాః ప్రణిపత్యమహేశ్వరమ్ ॥ ౪౩ ॥ త్యక్త్వాథదక్షిణం భాగం నైరృతీందిశమాస్థితః ॥ ౪౩౫ ॥ తందక్షిణంభాగమతీత్యరాజన్నారాయణాద్రేస్సహతైర్మునీశ్వరైః । అథోత్తమాందక్షిణపశ్చిమాందిశం ద్రష్టుంపరేశంప్రయయౌప్రతాపవాన్ ॥ ౪౪౫ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీవామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే అగస్త్యకృతశేషాచలదక్షిణభాగవాసిశఙ్కరదర్శనప్రకారాదికథనంనామాష్టావింశోధ్యాయః.

శేషాచలనైరృతిదిశ్యగస్త్యాదీనాంవిష్వక్సేనదర్శనప్రాప్తిః.

వామదేవః ॥ తాందిశంసమనుప్రాప్య నైరృతీంభగవానథ । మన్దరాద్రిప్రతీకాశం శతశాఖంమహోచ్ఛ్రితమ్ ॥ ౧ ॥ వటంమహాన్తమాశ్చర్యం దదర్శసమహామునిః । తస్యమూలేసమాసీనం భగవన్తంసురేశ్వరమ్ ॥ ౨ ॥ శిలాయామద్భుతాయాంతు మహత్యాందీప్తతేజసమ్। విష్వక్సేనంసురాధ్యక్షం భగవన్న్యస్తమానసమ్ ॥ ౩ ॥ సర్వైరనుచరైశ్చాపి మహేన్ద్రసమవిక్రమైః । సంవృతంబలిభిర్దైవైశ్శతక్రతుమివాపరమ్ ॥ ౪ ॥ గ్రసన్తమివచాకాశం భక్షయన్తమివప్రజాః । దైత్యేన్ద్రబలవన్తం తం పరివార్యోపతస్థిరే ॥ ౫ ॥ శతశోదృష్టకర్మాణో రాక్షసాశ్చభయావహాః । గన్ధర్వపతయశ్చాపి యక్షాశ్చాపిసహస్రశః ॥ ౬ ॥ తమాసీనంమహావీర్యం విష్వక్సేనంనరాధిప । ఉపాతిష్ఠన్తతేసర్వే గృహీతవివిధాయుధాః ॥ ౭ ॥ భూతయూథానిచోగ్రాణి వైష్ణవానిసహస్రశః। మేరుమన్దరసఙ్కాశరూపవన్తిమహాన్తిచ ॥ ౮ ॥ క్రుద్ధానియానిభూతాని నిర్దహేయురిమాఃప్రజాః । పిబేయుస్సహసాసర్వా నుదధీంశ్చాపిసర్వశః ॥ ౯ ॥ తానిచావార్యతందేవ ముపాతిష్ఠన్తసర్వశః । ఏవమేతైస్తథాన్యైశ్చ సమేతైస్తత్రభూధరే ॥ ౧౦ ॥ ఉపాస్యమానంతందేవం ప్రాసతోమరపాణిభిః । సుస్వరైర్గాయమానాశ్చ గన్ధర్వాస్తస్యసన్నిధౌ ॥౧౧॥ జగుర్నారాయణందేవం కిన్నరేన్ద్రాస్తుసర్వశః । గాయన్త్యస్సుస్వ—

శ్చాపి నృత్యన్త్యోఽప్సరస స్తథా ॥ ౧౨ ॥ విష్వక్సేనస్య దేవస్య సన్నిధౌ
తస్య ధీమతః । దేవా బ్రహ్మర్షయశ్చాపి సిద్ధాశ్చాపి సహస్రశః ॥ ౧౩ ॥
ఉపతస్థుర్హి తం దేవం నారాయణమివాపరమ్ । తం దృష్ట్వా విస్మయావిష్టో
రోమాఞ్చితతను స్తదా ॥ ౧౪ ॥ అగస్త్యో మునిశార్దూల స్తత్సమీపముపే
యివాన్ । తత్సమీపముపాగమ్య ప్రణామమకరోద్భువి ॥ ౧౫ ॥
వ్యాహరన్ శ్లక్ష్ణయా వాచా ప్రసీదేతి పునః పునః । ప్రణేముర్మునయశ్చాపి త
మాసీనం మహాబలమ్ ॥ ౧౬ ॥ సుఖాసీనం మహేష్వాసం నారాయణమి
వాపరమ్ । శఙ్ఖచక్రగదాపాణి మభయోద్యతపాణికమ్ ॥ ౧౭ ॥ తా
న్బ్రవీన్మహావీర్యో విష్వక్సేనో నరాధిప । అగస్త్యప్రముఖాన్సర్వా న్నృషీన్స

అగస్త్యాదీన్ప్రతి విష్వక్సేనకథితభగవద్దర్శనోపాయః.

రపురఞ్జయ ॥ ౧౮ ॥ విష్వక్సేనః ॥ యుష్మాభిర్భగవాన్దేవో విశ్వరూప
ధరో హరిః । అస్మిన్గిరౌ మహాతేజా ద్రష్టుం శక్యోహి సోఽవ్యయః ॥ ౧౯ ॥
సర్వవేదోదితస్యాస్య దేవస్యానుచరా వయమ్ । దృష్టవన్తోఽజితం పూ
ర్వం సమాసీనం మహాజసమ్ ॥ ౨౦ ॥ నారాయణం సురాధ్యక్షం శఙ్ఖచ
క్రాసిధారిణమ్ । వసత్యస్మిన్స విశ్వాత్మా నారాయణ గిరౌ ద్విజాః ॥ ౨౧ ॥
విచరధ్వం యథాపూర్వ మస్మిన్పర్వతసత్తమే । ఏతస్మిన్పర్వతే దివ్యే ప్ర
సాదాత్తస్య శార్ఙ్గిణః ॥ ౨౨ ॥ అదృష్టరూపమాశ్చర్యం దృష్టవన్తః పురా వ
యమ్ । తపస్తప్యన్తి యే చాస్మిన్ ద్రష్టుకామాస్తమీశ్వరమ్ ॥ ౨౩ ॥ దదా
తి భగవాంస్తేషాం దర్శనం పురుషోత్తమః । యూయమప్యత్ర చాస్మాభి ర్వి
మలే పర్వతోత్తమే ॥ ౨౪ ॥ పరమం తప ఆస్థాయ భక్త్యా పరమయా యు
తాః । చరతాఽశేషభూతానామీశ్వరే న్యస్తమానసాః ॥ ౨౫ ॥ విష్ణౌ బ్ర
హ్మణి గోవిన్దే జగద్ధాతరి కేశవే ॥ వామదేవః ॥ ఏవముక్త్వాథ భగవాన్వి
ష్వక్సేనస్సువీర్యవాన్ ॥ ౨౬ ॥ అన్తర్దధే తదా దేవ స్తత్రైవ నృపతే ప్రభుః । స
ర్వైరనుచరైస్సార్ధం సర్వదేవనమస్కృతః ॥ ౨౭ ॥ పశ్యతామేవ సర్వేషాం
మునీన్ద్రాణాం మహాత్మనామ్ । మునయశ్చాపి తే సర్వే సహసైవ మహాద్యు
తిమ్ ॥ ౨౮ ॥ ప్రణమ్య తం మహాత్మానం విష్వక్సేనం ముదాయుతాః । పునశ్చా

అగస్త్యాదీనాం శేషాచలస్థవిష్వక్సేనానుచరావలోకనమ్.

పి యథాపూర్వం విచేరురవనీపతే ॥ ౨౯ ॥ వేఙ్కటాఖ్యే గిరౌ తస్మిన్ వృ

ఋషణ్డవిభూషితే । గిరిమూర్ధ్ని చరన్తస్తే మునయస్సర్వపర్వతు ॥ ౩౦ ॥ దదృశుస్తత్రరమ్యాణి శిఖరాణిమహాన్తిచ । పుష్పితద్రుమషండైశ్చమణ్డితానిసహస్రశః ॥ ౩౧ ॥ నీలజీమూతవర్ణాని పాణ్డురాభ్రనిభానిచ । దేవదానవగన్ధర్వ యక్షకిమ్పురుషైస్తథా ॥ ౩౨ ॥ గుహ్యావిద్యాధరాద్యైశ్చ సేవితానిమహాత్మభిః॥శిఖరాచ్ఛిఖరంగత్వా చరన్తస్తేమహీపతే॥౩౩॥ దదృశుశ్శిఖరేరమ్యే కస్మింశ్చిన్మనయోఽమలాః । సమాసీనాన్మహావీర్యాన్మహాసాలనిభాం స్తథా ॥ ౩౪ ॥ కామరూపధరాన్ఘోరా న్వాయువేగసమాన్జవే । మేరుమన్దరసఙ్కాశా న్సమవేగాన్సహస్రశః ॥ ౩౫ ॥ కిన్నరాంశ్చాపిగన్ధర్వాన్ యక్షాంశ్చాపిమహాసురాన్ । తాన్దృష్ట్వాస మునీన్ద్రైస్తు మునీన్ద్రానిదమబ్రవీత్ ॥ ౩౬ ॥ విస్మయోత్ఫుల్లనయనో విస్మయోత్ఫుల్లలోచనాన్ ॥ అగస్త్యః ॥ నూనమేతైఃపురాశక్రో బలవీర్యసమన్వితైః ॥ ౩౭ ॥ దేవాసురమహాయుద్ధే దైతేయానజయద్ద్విజాః । ఏతేహిబలినస్సర్వే విచిత్రాద్భుతవాససః ॥ ౩౮ ॥ నానాప్రహరణోపేతా దృశ్యన్తేఽద్భుతరూపిణః । ఏతాన్దృష్ట్వాథగచ్ఛామో ద్రష్టుమేతంమహాగిరిమ్ ॥ ౩౯ ॥ ఆలయంసర్వభూతానా మీశ్వరస్యావ్యయాత్మనః॥ వామదేవః॥ ఇతినిశ్చిత్యమనసా నరేన్ద్రమునిభిర్వృతః ॥౪౦॥ తేషాంసమీపమభ్యాయా ద్గన్ధర్వాణాంతరస్వినామ్ । తమాయాన్తంతతోదృష్ట్వా మునీన్ద్రంమిథిలేశ్వర ॥ ౪౧ ॥ ఉపతస్థుర్హి తేసర్వే బ్రహ్మణంత్రిదశాఇవ । ప్రణేముశ్చమహాత్మానం తత్సమీపముపాగతాః ॥ ౪౨ ॥ తానువాచతతోఽగస్త్యో బ్రహ్మర్షిశ్శ్లక్ష్ణయాగిరా । శ్రూయతామితిచాభాష్య మధురంవదతాంవరః ॥ ౪౩ ॥ అగస్త్యః । యూయంసర్వేమహావీర్యా శ్శృణుధ్వంమధురంవచః ॥ ౪౪ ॥ కస్యయూయంకిమర్థంవా చరన్తఇహపర్వతే।ఆశ్చర్యంవామహాత్మానో ద్రష్టవ్యందృష్టమేవవా॥౪౫ ఏతద్యూయంసమాసేన సర్వమాఖ్యాతతత్త్వతః । పృచ్ఛామిశ్రోతుకామోహం యుష్మాన్సర్వాన్సమాగతాన్ ॥ ౪౬ ॥ ఏవంబ్రువాణంబ్రహ్మ-

అగస్త్యాదీన్ప్రతివిష్వక్సేనపరిజనకృతస్వోదన్తజ్ఞాపనమ్.

ర్షిం ప్రోచుస్తంశ్రూయతామితి ॥ గన్ధర్వాద్యాః ॥ దేవస్యానుచరాస్య వయంబ్రహ్మన్మహాత్మనః ॥ ౪౭ ॥ బలవీర్యాభిజుష్టస్య విష్వక్సేనస

ధీమతః । యస్సర్వలోకనాథస్యమధుకైటభఘాతినః ॥ ౪౮ ॥ హరేరనుచరస్తస్యవయంబ్రహ్మన్నిదేశగాః । ఉపతిష్ఠన్తియంసర్వే విష్వక్సేనంసమాహితాః ॥ ౪౯ ॥ యద్వశేవర్తతేవిప్రా జగదేతచ్చరాచరమ్ । ససురాసురగన్ధర్వం సయక్షోరగరాక్షసమ్ ॥ ౫౦ ॥ మునయోదేవగన్ధర్వాదైత్యాస్సిద్ధాస్తథోరగాః ॥ ప్రణేముర్యంమహావీర్యం నారాయణమివాపరమ్ ॥ ౫౧ ॥ దేవదేవేనచాజ్ఞప్తఋషభంయోఽవధీత్పురా । దైత్యేన్ద్రంసుమహావీర్యంశక్రతుల్యపరాక్రమమ్ ॥ ౫౨ ॥ దైవాసురేమహాయుద్ధేదారుణేరోమహర్షణే । సూదితాయేనదైత్యేన్ద్రాశ్శతశోఽథసహస్రశః ॥ ౫౩ ॥ సదాహియోఽజగద్ధాతుర్నిదేశేపరివర్తతే । అచిన్త్యబలవీర్యాఢ్యావిష్ణుపాదాబ్జసంశ్రయః ॥ ౫౪ ॥ సంక్రుద్ధస్సహసాలోకాన్హన్తుంశక్తస్సవాసవాన్ । సయక్షనాగగన్ధర్వ గుహ్యకిన్నరరాక్షసాన్ ॥ ౫౫ ॥ ఏవంప్రభావోయోదేవోహరేరనుచరోబలీ । విశ్రుతస్సర్వలోకేషు తస్యైవానుచరావయమ్ ॥ ౫౬ ॥ వామదేవః ॥ ఏవముక్తస్తదాతైస్తు గన్ధర్వాద్యైర్నరేశ్వర । ప్రశశంసతదాదేవం విష్వక్సేనంమహామునిః ॥ ౫౭ ॥ ప్రణమ్యచతదాదేవం హరింభక్త్యాచతైస్సహ । తపోబలసమాయుక్తైర్మునిభిర్భావితాత్మభిః ॥ ౫౮ ॥ తాననుజ్ఞాప్యసంహృష్టో గన్ధర్వాద్యాంస్తపస్వినః । విచచారయథాపూర్వం

అగస్త్యాదికృతశేషాచలస్థానేకపుణ్యతీర్థావలోకనక్రమః.

నారాయణదిదృక్షయా ॥ ౫౯ ॥ తస్మిన్గిరివరేరమ్యే వృషభాఖ్యేమహీయసి । గిరిమూర్ధనిరాజేన్ద్ర విచరన్వైతతస్తతః ॥ ౬౦ ॥ దదర్శశతశోవృక్షాన్పుష్పితాన్సర్వతోపమాన్ । శుభోదకవహాశ్శుద్ధా స్సరితశ్చాతిశోభనాః ॥ ౬౧ ॥ గుహాశ్చవివిధాస్తత్ర ద్రుమషణ్డవిభూషితాః । కన్దరాణిచదివ్యాని దరీశ్చప్రియదర్శనాః ॥ ౬౨ ॥ శిఖరాణిచముఖ్యానినీలమేఘనిభానిచ । తటాకాంశ్చతథాదివ్యాన్శోభితాంశ్చశుభైర్జలైః ॥ హంసకారణ్డవాకీర్ణాన్ సారసైశ్చానునాదితాన్ । జీవఞ్జీవైశ్చసారఙ్గైర్వారణైశ్చసదామదైః ॥ ౬౪ ॥ రాజద్భిశ్చక్రవాకైశ్చ శకున్తైరనునాదితాన్ । ఏవమాద్యైస్తథాన్యైశ్చశోభితాన్విమలోదకాన్ ॥ ౬౫ ॥ సరసీశ్చతథాదివ్యా నారాయణమహాగిరౌ । కున్దైర్నీపైస్తథాసాలైర

ద్రుమై స్తిలకై స్తథా ॥ ౬౬ ॥ చమ్పకాశోకపున్నాగకోవిదారాసనాదిభిః । తీరజైర్ద్రుమషణ్డైశ్చ శోభితేషుసరస్సుచ ॥ ౬౭ ॥ ప్రీత్యాస్నాత్వాతథాచక్రుర్దేవపూజాంయథావిధి । సగచ్ఛన్నృషిభిస్సార్ధంస్నాత్వాపర్వతేభూయోదర్శనీయతమాన్మునిః ॥ ౬౮ ॥ దదర్శపర్వతేభూయోదర్శనీయతమాన్మునీన్ । శష్పాఙ్కురకృతాహారాన్ హరిణాన్వనచారిణః ॥ ౬౯ ॥ చరతస్సర్వతోభూపస్థలేషుమృగపోతకాన్ । కుఞ్జరాన్మేఘసఙ్కాశాన్ శుభదన్తవిభూషితాన్ ॥ ౭౦ ॥ శిఖరాచ్ఛిఖరంశీఘ్రం పతతశ్చాపివానరాన్ । ఏవమాద్యై స్తథాన్యైశ్చశోభితేగిరిమూర్ధని ॥౭౧॥ విచచారతథాగస్త్యశ్చిరకాలంనృపేశ్వర।ఋషిభిస్సహితస్సర్వైఃపితామహవచస్స్మరన్ ॥౭౨॥ దిదృక్షుర్దేవదేవేశం భగవన్తంసనాతనమ్ । అన్యానపశ్యత్సోగస్త్యస్తస్మిన్నద్రౌజలాశయాన్ ॥ ౭౩ ॥ సరితశ్చమహాపుణ్యా నైర్మల్యవిమలోదకాః । పుష్కరిణ్యశ్శుభాశ్చాపి సరాంసివిమలానిచ ॥ ౭౪ ॥ సర్వేషుతేషుపుణ్యేషు తీర్థేషుమునిసత్తమః । స్నాత్వాస్నాత్వాజగ

→ అగస్త్యాదీనాంకుమారధారాస్నానప్రాప్తిః. ←

న్నాథ మర్చయామాసభక్తిమాన్ ॥ ౭౫ ॥ ఏకదాతుసధర్మాత్మా విచరన్గిరిమూర్ధని । కౌమారీంమహతీంధారాంపతన్తీందదృశేమునిః ॥౭౬॥ అత్యుచ్ఛ్రగిరిపృష్ఠాత్తు కార్తికేయేనసేవితామ్ । తాందృష్ట్వావిస్మయావిష్ట స్సర్వపాపహరాంశుభామ్ ॥ ౭౭ ॥ దేవర్షిసిద్ధమనుజై స్సేవితాం పుణ్యకాఙ్క్షిభిః । యత్రసానిపతత్యుచ్చాచ్ఛిఖరాద్విమలోదకా ॥ ౭౮ ॥ తటాకేవిమలేదివ్యే పవిత్రేపాపనాశనే । యస్మిన్వసతిరాజేన్ద్ర శమ్భుపుత్రఃప్రతాపవాన్ ॥ ౭౯ ॥ దారుణంతపఆస్థాయ ప్రీతయేమధుఘాతినః । దేవసేనాపతిశ్శ్రీమాన్సుబ్రహ్మణ్యోఽసురార్దనః ॥౮౦॥ త్రికాలమర్చయన్విష్ణుంశ్రీనివాసంజగత్పతిమ్ । తస్మిన్గత్వామునీన్ద్రస్సునరేన్ద్ర మునిభిస్సహ ॥ ౮౧ ॥ ఆచమ్యప్రయతోభూత్వామమజ్జసుసమాహితః । సర్వపాపహరేశుద్ధే తీర్థేతస్మిన్సదాఽమలే ॥ ౮౨ ॥ చిన్తయన్దేవదేవేశం నారాయణమనామయమ్ । స్నాత్వామునివరస్తస్మిన్నాచమ్యచ యథావిధి ॥ ౮౩ ॥ దేవదేవంజగద్యోనిం వాసుదేవమధోక్షజమ్ । అర్చయామాసగోవిన్దం దివ్యైఃపుష్పైస్సుగన్ధిభిః ॥ ౮౪ ॥ ఋషయ

శ్చమహాత్మానసస్నాత్వాతస్మిన్మహోదకే । అర్చయామాసురవ్యగ్రం దేవదేవంజనార్దనమ్ ॥ ౮౫ ॥ సమాధాయమనస్తస్మిన్బ్రహ్మణ్యమితతేజసి । మనోనివేశ్యజగతామీశ్వరేపురుషోత్తమే ॥ ౮౬ ॥ నారాయణేజగద్ధామ్ని సర్వపాపహరేహరౌ । అథతంవరదంవిష్ణుం సర్వలోకనమస్కృతమ్ ॥ ౮౭ ॥ ప్రణేముర్మునిశార్దూలా వేఙ్కటాద్రినివాసినమ్ । ప్రణతార్తిహరందేవం కృష్ణంసర్వేశ్వరంహరిమ్ ॥ ౮౮ ॥ రమన్తం రమయాసార్ధమర్చయిత్వాసురోత్తమమ్ । యథాపూర్వంమునిశ్రేష్ఠశ్చచారగిరిమూర్ధని ॥ ౮౯ ॥ విచరంశ్చతతస్తత్రతీర్థాన్పాపప్రణాశనాన్ । దేవదానవగన్ధర్వైః సిద్ధచారణపన్నగైః ॥ ౯౦ ॥ ఋషిభిర్వాలఖిల్యైశ్చసేవితంపర్వతోత్తమమ్। అగస్త్యమునిభిస్తత్రదదర్శవిమలంగిరిమ్॥ *

ఇతి శ్రీవామనపురాణేక్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
అగస్త్యాదిమహర్షికృతవిష్వక్సేనతత్పారిషదాదిదర్శన
కథనంనామైకోనత్రింశోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటాచలస్థపుణ్యతీర్థవర్ణనమ్.

జనకః ॥ మునినాతేనదృష్టానామగస్త్యేనమహాత్మనా । నామానితేషాంతీర్థానాం పర్వతేన్ద్రనివాసినామ్ ॥ ౧ ॥ మాహాత్మ్యంచాపి సర్వేషాంపాపహానివదస్వమే । యద్వాసంప్రాప్యతేమర్త్యైస్స్నాత్వాతేషుఫలంమునే ॥ ౨ ॥ విస్తరేణైతదాశ్చర్యంవక్తుమర్హస్యశేషతః । శ్రోతుకామోహ్యహంబ్రహ్మన్పృచ్ఛామిత్వాంతపోధన ॥ ౩ ॥ వామదేవః ॥ శ్రూయతాంనృపతేవక్ష్యేయత్పృష్టోహమిహత్వయా । తీర్థానాంనామధేయానిమాహాత్మ్యంచతథాద్భుతమ్ ॥ ౪ ॥ విస్తరాన్నైతదాఖ్యాతుం శక్యంవర్షశతైరపి । సఙ్క్షేపేణమయాత్వే తత్కథ్యమానంనిశామయ ॥ ౫ ॥ వారాహంవామనంసౌమ్యం దివ్యంపఞ్చనదంతథా । శిలాతోయంమహాతీర్థం పాద్మంసౌరంతథాపరమ్ ॥ ౬ ॥ పాపనాశనమైంద్రంచవాయవ్యంవారుణంతథా । బ్రహ్మతీర్థంతథాఽఘఘ్నమాగ్నేయంసర్వకామదమ్ ॥ ౭ ॥ పఞ్చతీర్థంమహాపుణ్యం సర్వలోకేషుపూజితమ్ । గౌరీతీర్థంచవిఖ్యాతమాశ్వినంపారమేశ్వరమ్ ॥ ౮ ॥

చక్రతీర్థంమహాపుణ్యంశఙ్ఖతీర్థమతఃపరమ్ । విజయంవిమలంచాపిశోకనాశనమేవచ ॥ ౯ ॥ మాత్స్యంకౌర్మంతథాదివ్యంగారుడంపాణ్డవంతథా । మాయామయంమహాతీర్థంకాణ్డవంకాహళంతథా ॥ ౧౦ ॥ దాడిమంమధురంచాపిసర్వపాపప్రణాశనమ్ । తీర్థాన్యేతానిపుణ్యానివి

కపిలతీర్థపశ్చిమభాగస్థపఞ్చతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

ద్యన్తేవేఙ్కటాచలే ॥ ౧౧ ॥ జనకః ॥ పఞ్చతీర్థమితిప్రోక్తంయత్త్వయామునిసత్తమ । తన్మేబ్రూహిమహాభాగశ్రోతుమిచ్ఛామితత్త్వతః॥ వామదేవః ॥ కాపిలంనామయత్తీర్థంతస్యపశ్చిమభాగతః । పఞ్చతీర్థమితిఖ్యాతంపావనంపుణ్యవర్ధనమ్ ॥ ౧౩ ॥ విప్రక్షత్రియవిట్ఛూద్రాయేచాన్త్యాఃపాపయోనయః । తేషాంక్రమేణతీర్థానిపఞ్చైతానినరోత్తమ ॥౧౪॥ దేవాస్తత్రతపస్యన్తిపఞ్చజాత్యభిమానినః । వసన్తికాపిలంలిఙ్గంపశ్యన్తఃపరయాముదా ॥ ౧౫ ॥ వరాహరూపిణందేవమఞ్జనాద్రినివాసినమ్। అర్చయన్తస్తువర్తన్తేసదాతద్భావభావితాః ॥౧౬॥ ఉపరిప్రథమంతీర్థంబ్రాహ్మణానాంశుభోదకమ్ । సద్యస్సిద్ధికరంతేషాంస్నానపానజపాదిభిః ॥ ౧౭ ॥ తస్యాధస్తాన్మహాతీర్థంక్షత్రియాణామభీష్టదమ్। అనన్తరంచవైశ్యానాంతీర్థమాశుఫలప్రదమ్ ॥ ౧౮ ॥ తస్యత్వనన్తరంతీర్థంశూద్రాణామఘనాశనమ్ । చతుర్ణామప్యధస్తాత్తుచణ్డాలానాంచపాపినామ్ ॥ ౧౯ ॥ తీర్థంపర్వతమూలేతుసద్యఃపాపనిబర్హణమ్॥ వరాహరూపీభగవాన్విష్ణుర్భక్తానుకమ్పయా ॥ ౨౦ ॥ తేషుపఞ్చసుతీర్థేషుసాన్నిధ్యంకురుతేసదా। వర్ణాశ్రమాణామాచారవైకల్యంనాశయత్యహో ॥ ౨౧ ॥ తేషామన్యతమంతీర్థంసేవమానోనరోనృప। తాంస్తాంశ్చసమవాప్నోతికామాంస్తీర్థప్రభావతః ॥ ౨౨॥ ప్రసాదాత్తస్యదేవస్యప్రాప్నోతిశుభముత్తమమ్ । తీర్థాన్యేతానిసఙ్ఖ్యాయవర్తన్తేపర్వతోత్తమే ॥ ౨౩ ॥ నద్యస్సమస్తాఃపాపఘ్న్యస్తాసాంసఙ్ఖ్యానవిద్యతే । తథాపిశృణువక్ష్యామిషట్షష్టిఃకోటయస్తథా ॥౨౪॥ నారాయణాచలేతస్మిన్నఞ్జనాఖ్యేనగోత్తమే । దేవర్షిసిద్ధగన్ధర్వయక్షరాక్షసపన్నగైః ॥౨౫॥ గుహ్యావిద్యాధరైశ్చాపిహ్యప్సరోభిస్సమన్తతః । కిన్నరైర్గరుడైశ్చాపిదేవైర్దేవాధిపైరపి ॥౨౬॥ ఏవమాద్యైస్తథాన్యైశ్చ

సేవితాఃపుణ్యకాఙ్క్షిభిః। తీర్థానితేషాంమాహాత్మ్యంగదితుంనైవశక్యతే॥ యస్మిన్యస్మిన్గిరేశ్శృఙ్గేవారిసన్దృశ్యతేశుభమ్ । తదద్భుతంమహాపుణ్యంతీర్థేభ్యస్సమ్భవన్నృప ॥౨౮॥ తేషుతేషుచతీర్థేషుస్నాత్వాస్నాత్వాబుధోజనః। అభ్యన్తరవిశుద్ధ్యర్థంవిచరేత్సుసమాహితః ॥౨౯॥ వామదేవః ॥ పునరత్రప్రవక్ష్యామితీర్థానిమునిసత్తమ। యానితానితుసర్వాణి

స్వామిపుష్కరిణ్యాదిసర్వతీర్థమాహాత్మ్యవర్ణనమ్.

శృణుష్వైకమనావిభో ॥ 30 ॥ పర్వతస్యోత్తరేభాగేపుణ్యతీర్థానిమేశృణు।సర్వదోషప్రశమనంగిరిరూపమతఃపరమ్ ॥ 3౧ ॥ శాలివాహంతథాచాన్యద్రోగఘ్నంశాన్తమేవచ। సర్వదుఃఖప్రశమనంకృష్ణనిధ్యానమేవచ ॥ 3౨ ॥ స్వామితీర్థంమహాపుణ్యంసర్వపాపప్రణాశనమ్। యస్యతీరేజగన్నాథోరమతేరమయాసహ ॥ 33 ॥ విశ్రుతంసర్వలోకేషువిశేషేణనృపాత్మజ । పాణ్డరాభ్రఘనప్రఖ్యైరాజహంసైర్నిషేవితమ్ ॥3౪॥ కోకిలైశ్చతథామత్తైశ్చక్రవాకైశ్చశోభనైః । ద్రుమైర్నానావిధైశ్చాపిపుష్పభారనిపీడితైః ॥3౫॥ తోయార్థమాపతద్భిశ్చశైలేన్ద్రసదృశైర్గజైః।ఋష్టైస్సింహైర్వరాహైశ్చవృకైశ్చహరిణైశ్శివైః॥3౬॥ ఏవమాద్యైస్తథాన్యైశ్చలోలితంవిమలోదకమ్। ధనుష్కోటికవిస్తీర్ణంచన్ద్రకాన్తామలోదకమ్ ॥ 3౭ ॥ ముఖ్యాన్యేతానిరాజేన్ద్రతీర్థానికథితానితే। సర్వతీర్థానికథితుంనశక్యంనృపసత్తమ ॥ 3౮ ॥ ఉద్దేశతస్తవోక్తానినారాయణమహీధరే । యామయాభవతఃప్రోక్తాస్వామిపుష్కరిణీశుభా ॥ 3౯ ॥ తస్యాఃప్రభావమతులంససురైరపిమానుషైః।వక్తుంనశక్యతేచాపియస్యాస్తీరేహరిస్స్వయమ్ ॥ ౪0 ॥ రమతేహ్యధికంతస్మిన్నారాయణగిరావపి । యాంగత్వాసర్వపాపఘ్నీందేవర్షిగణసేవితామ్ ॥ ౪౧ ॥ విశ్రుతాంసర్వలోకేషుపూజితాంత్రిదశైరపి। అనేకబహుసాహస్రైఃపాతకైరపిసంవృతః ॥౪౨॥ నరస్తేభ్యస్సమస్తేభ్యఃపాపేభ్యోపిప్రముచ్యతే । సాహినారాయణస్యాద్రేస్సర్వలోకవిమోహినీ ॥ ౪3 ॥ సర్వదోషప్రశమనీమాయైషాపరమేశ్వరీ ।వరిష్ఠాసర్వతీర్థేభ్యస్స్వామిపుష్కరిణీనృప ॥ ౪౪ ॥ యేనరాఃప్రాతరుత్థాయస్వామిపుష్కరిణీతివై।కీర్తయన్తిమహాత్మానస్తేయాన్తిపరమాంగతిమ్ ॥ ౪౫॥

తస్యాంస్నాత్వాచతద్వారిదృష్ట్వాచమహదద్భుతమ్ । సర్వపాపవినిర్ము క్తాస్సర్వశోకవివర్జితాః ॥ ౪౬ ॥ విమానందివ్యమారుహ్యవ్రజన్తిత్రిదశాలయమ్ । యేచాప్యస్యాస్తథావారిపిబన్తిమిథిలాధిప ॥ ౪౭ ॥ అనేకబహుసాహస్రైః పాతకైశ్చాపిసంయుతాః । నరాస్తేభ్యోవిముచ్యన్తేపాపేభ్యఃపాపకృత్తమాః ॥ ౪౮ ॥ ముచ్యన్తేరోగిణోరోగాన్ముచ్యన్తేఽసుఖినోఽసుఖాత్ । ముచ్యన్తేమోహమాపన్నానరామోహాన్నరాధిప ॥ ౪౯ ॥ శోకసాగరమాపన్నాముచ్యన్తేశోకసాగరాత్ । సంసారదుఃఖతాపార్తాఃపురుషాధ్వస్తమానసాః ॥ ౫౦ ॥ యాంసమాశ్రిత్యతద్బ్రహ్మప్రాప్నువన్తిసదాఽమలమ్ । యాపురాదేవదేవేనవిష్ణునాప్రభవిష్ణునా ॥ ౫౧ ॥ బ్రహ్మణాలోకనాథేనప్రభుణావ్యక్తరూపిణా । గఙ్గాద్యైస్సకలైస్తీర్థైస్సర్వపాపప్రణాశనైః ॥ ౫౨ ॥ ప్రోక్తాసమేతిదేవేనమేఘగమ్భీరయాగిరా । శృణ్వతాంసర్వదేవానామృషీణాంచతథానృప ॥ ౫౩ ॥ జనకః ॥ కథంప్రోక్తాపురాబ్రహ్మన్స్వామిపుష్కరిణీశుభా । గఙ్గాద్యైస్సకలైస్తీర్థైస్సమేతిహరిణాపురా ॥ ౫౪ ॥ ఏతద్బ్రహ్మన్మహాభాగయాథార్థ్యేనాద్యశంసమే । ఏతచ్ఛ్రోతుమిహేచ్ఛామిత్వత్తోఽహంమునిపుఙ్గవ ॥ ౫౫ ॥ శతానన్దః ॥ ఏవంపృష్టస్తదాతేనజనకేనమహాత్మనా । మునిఃప్రాహనరేన్ద్రంతంవక్ష్యేహంశ్రూయతామితి ॥ ౫౬ ॥ ... ... *

ఇతిశ్రీవామనపురాణేక్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేస్వామి
పుష్కరిణ్యాదిసర్వతీర్థమాహాత్మ్యవర్ణనంనామత్రింశోధ్యాయః.

శఙ్ఖాఖ్యనృపవృత్తాన్తః.

వామదేవః ॥ శఙ్ఖోనామపురారాజా రాజన్నాసీన్మహాద్యుతిః । హైహయానాంకులేజాతఃకర్మణావిశ్రుతోభువి ॥ ౧ ॥ శ్రుతస్యబలినోరాజ్ఞఃపుత్రఃపరపురఞ్జయః । సోన్వశాసన్మహీంకృత్స్నాంసశైలవనకాననామ్ ॥ ౨ ॥ సోభవద్భగవద్భక్తఃప్రహ్లాదేనసమోభువి । గుణైస్సర్వైస్సమాయుక్తశ్శ్రీమాన్పరమధార్మికః ॥ ౩ ॥ సోఽయజత్సర్వభూతేశమశ్వమేధాదిభిర్మఖైః । నారాయణంజగన్నాథంప్రణతార్తిహరంహరిమ్॥ అదదాద్భక్తిమాన్దేవే దక్షిణాశ్చసహస్రశః । సర్వేషుతేషుయజ్ఞేషుప్రీ

తయేమధుఘాతినః ॥ ౫ ॥ నచాద్రాక్షీత్సతైర్యజ్ఞైర్భగవన్తంసనాతనమ్।
నారాయణంనృపాచిన్త్యంపుణ్డరీకనిభేక్షణమ్ ॥ ౬ ॥ ద్రష్టుంతమజరం
దేవంకృతవానపితాన్మఖాన్ । శ్రద్ధయాపరయాయుక్తోవివిధైర్భూరిదక్షి
ణైః ॥ ౭ ॥ సోభవద్దుఃఖసన్తప్తస్తతోఽపశ్యజ్జనార్దనమ్ । భక్తిభావేనమ

* స్వామిపుష్కరిణ్యాభగవదుక్తగఙ్గాద్యశేషపుణ్యతీర్థసామ్యప్రాప్తిః. *

నసాచేష్ట్వాసర్వమఖైరపి ॥ ౮ ॥ ఏకదాతుమహాత్మానంభూపతేభూప
తింవిభుః । అన్తర్హితోజగాదైవంభగవాన్పురుషోత్తమః ॥ ౯ ॥ తస్య
దుఃఖంసమాలోక్యవాసుదేవోమహీపతే । శృణ్వతాంసర్వభూతానాం
మేఘగమ్భీరయాగిరా ॥ ౧౦ ॥ నారాయణగిరౌమాంత్వం ద్రక్ష్యసే
హేమహీపతే । భక్తిభావేనమనసాతపస్తప్త్వాసుదుస్తరమ్ ॥ ౧౧ ॥
తత్రపుష్కరిణీదివ్యావిపులాపాపహారిణీ । ధనుశ్శతపరీణాహావైదూర్య
విమలోదకా ॥ ౧౨ ॥ త్రైలోక్యవిశ్రుతాపుణ్యాస్వామిపుష్కరిణీతి
వై । గఙ్గాద్యైస్సకలైస్తీర్థైస్సమావిమలోదకా ॥ ౧౩ ॥ తస్యాం
స్నాత్వాభవిష్యన్తి నరాఃపాపవివర్జితాః । తస్యాస్తీరేమహాపుణ్యే పు
ష్కరిణ్యాంనృపాత్మజ ॥ ౧౪ ॥ మహతాతపసాయుక్తస్తిష్ఠత్వంసుస
మాహితః । వత్సరాణాంసహస్రేతు సమతీతేమహామునిః ॥ ౧౫ ॥
ఆయాస్యతిమహాతేజాఅగస్త్యోమునిభిస్సహ । అనేకశతసాహస్రైఃప
రీతస్తంమహీధరమ్ ॥ ౧౬ ॥ ద్రష్టుకామశ్చమాంవిప్రో విచరన్గిరిమూ
ర్ధని । వహన్మయిపరాంభక్తిం సర్వబ్రహ్మవిదాంవరః ॥ ౧౭ ॥ ఆగ
తేథమునౌతస్మిన్నచిరేణైవమాంనృప । ద్రష్టాసిమత్ప్రసాదేన తేనసా
ర్ధంమహాత్మనా ॥ ౧౮ ॥ త్వయానశోకఃకర్తవ్యో దాస్యేతవయథేప్సి
తమ్ । మావిషాదంకృథావీరగచ్ఛత్వంతంమహీధరమ్ ॥ ౧౯ ॥ వామ
దేవః ॥ ఏవంపురాహిభగవాన్గఙ్గాద్యైస్సామ్యమాదిశత్ । దేవదేవో

భగవదుక్త్యాశఙ్ఖనృపకృతస్వామితీర్థతపఃప్రకారః.

జగన్నాథస్స్వామిపుష్కరిణీంప్రతి ॥ ౨౦ ॥ శఙ్ఖోపినృపతిర్ధీమానాగది
తంతస్యశార్ఙ్గిణః । నారాయణస్యదేవస్యవిష్ణోరన్తర్హితస్యసః ॥ ౨౧ ॥
నిశమ్యమధురంవాక్యంనరేన్ద్రోథనరేశ్వర । అభిషిచ్యసుతంవీరంమహే

న్ద్రసమవిక్రమమ్ ॥ ౨౨ ॥ సౌమ్యంపురుషశార్దూలంవజ్రపాణిమివా
పరమ్ । నారాయణాలయందివ్యంనారాయణగిరింతదా ॥ ౨౩ ॥ అభ్య
గాద్ద్రష్టుకామస్సవాసుదేవంనరాధిప । తత్రగత్వామహీపాల స్సతే
పేపరమంతపః ॥ ౨౪ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరేయథోక్తంపరమేష్ఠినా ।
విషయేభ్యస్సమస్తేభ్యస్సమాహృతమనోరథః ॥ ౨౫ ॥ నివేశ్యచమన
స్తస్మిన్పరేబ్రహ్మణికేశవే । తపశ్చరంశ్చవిశ్వేశమర్చయంశ్చయథా
విధి ॥ ౨౬ ॥ వత్సరాణాంసహస్రంతుసోభవన్నియతాత్మవాన్ । ఏవమే
షామహాపుణ్యాస్వామిపుష్కరిణీశుభా ॥ ౨౭ ॥ ఏనాంపురాతనీంపు
ణ్యాంసేవమానోనసీదతి । నరస్సమస్తపాపైస్తుసంయుక్తోపినరేశ్వర ॥
యస్త్వేనాంసేవతేభక్త్యాసగచ్ఛేత్పరమాంగతిమ్ । దేవదేవప్రసాదే
నకృష్ణస్యపరమాత్మనః ॥ ౨౮ ॥ సకామాశ్చాపిసేవన్తేయేనరానియ
తేన్ద్రియాః । స్వామిపుష్కరిణీమేనాంతేనాకమానాప్నువన్తిహి ॥
ఋషయోవాలఖిల్యాశ్చ సిద్ధాశ్చాపిసహస్రశః । అస్యాంస్నాత్వాజగ
న్నాథమర్చయన్తిదినేదినే ॥ ౩౦ ॥ అస్యాస్తీరంసమాగమ్య గన్ధర్వా
శ్చసహస్రశః । ప్రసాదయన్తోదేవేశం సుస్వరంబహుకిన్నరాః ॥ ౩౨ ॥
గాయన్తివివిధైర్దివ్యైఃకర్మభిస్తమహర్నిశమ్ । నృత్యన్త్యప్సరసశ్చాపి
గాయన్తిశుభలోచనాః ॥ ౩౩ ॥ ప్రసాదయన్త్యోదేవేశందివారాత్రమ
తన్ద్రితాః ॥ ౩౪ ॥ ఏషామహాశ్చర్యతమామహీపతేమహీతలేదేవగ
ణైరభిష్టుతా । నారాయణాద్రిప్రవరంసమాశ్రితానారాయణేనాప్యధి
తాప్రియేతిసా ॥ ౩౫ ॥ ... ...

ఇతిశ్రీవామనపురాణేక్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
స్వామిపుష్కరిణీ మాహాత్మ్యకథనంనామైకత్రింశోధ్యాయః.

స్వామితీర్థేభగవన్తముద్దిశ్యాగస్త్యాదికృతతపశ్చర్యాప్రకారః.

వామదేవః ॥ అగస్త్యోథమునీన్ద్రస్తునరేన్ద్రమునిభిస్సహ । ఏతా
నితీర్థానిమునిస్స్వామిపుష్కరిణీంవినా ॥ ౧ ॥ మనఃప్రహ్లాదజననీంద్రు
ష్ట్వాహర్షముపాగమత్ । తేషుతేషుచసర్వేషుతీర్థేషుశుభవారిషు ॥ ౨ ॥
స్నాత్వాస్నాత్వాప్రణమ్యేశమర్చయామాసకేశవమ్ । మునయశ్చాపి

తేసర్వేపరాంప్రీతిముపాగతాః ॥ ౩ ॥ దృష్ట్వాతీర్థానిపుణ్యాని శతశోఽథ
సహస్రశః । తేచాపితేషుతేష్వేవంస్నాత్వాస్నాత్వాద్విజోత్తమాః ॥౪॥
అర్చయామాసురవ్యగ్రా భగవన్తంసనాతనమ్ । అథతైస్సహితైస్సర్వై
రగస్త్యోనియతాత్మవాన్ ॥ ౫ ॥ అర్చయిత్వాజగన్నాథ మభ్యగాత్పు
రుషోత్తమమ్ । ద్రష్టుకామోమహీపాలభూతభవ్యభవత్ప్రభుమ్ ॥ ౬ ॥
ఆదిదేవంవిశాలాక్షంకృష్ణమక్లిష్టకారిణమ్ । మునీన్ద్రైఃపరమాయత్తోవి
చరన్గిరిమూర్ధని ॥ ౭ ॥ కాలేనమహతాచాపినాద్రాక్షీత్పురుషోత్తమమ్ ।
స్రష్టారమీశ్వరందేవం సర్వలోకపరాయణమ్ ॥ ౮ ॥ దుఃఖేనమహతావి
ష్టోమునీన్ద్రోమునిభిస్సహ । నిషసాదతతోభూపకస్మింశ్చిద్గిరిగహ్వరే ॥౯॥
భూధరంసర్వతఃపశ్యన్ కిమేతదితిచిన్తయన్ । యత్పురాబ్రహ్మణాప్రో
క్తంద్రష్టాసీతిసురేశ్వరమ్ ॥ ౧౦ ॥ తచ్చాపిసంస్మరన్వాక్యం నిషసాదసు
దుఃఖితః । ఋషయశ్చాపిదుఃఖార్తాహ్యపశ్యన్తస్సురేశ్వరమ్ ॥ ౧౧ ॥
పరివార్యమునీన్ద్రంతం నిషేదురవనీపతే । రాజంస్తేషాంమునీన్ద్రాణాం
చరతాంతత్రభూధరే ॥ ౧౨ ॥ వేఙ్కటాఖ్యేఽభ్యగాత్పుణ్యేవర్షాణామ
ధికంశతమ్ । తతస్తేషూపవిష్టేషుమునీన్ద్రేషుమహీధరే ॥ ౧౩ ॥ ఆజ

భగవత్సేవార్థంవేఙ్కటాచలప్రతిగురుశుక్రాద్యాగమనమ్.

గ్ముశ్శిఖరేతస్మిన్ద్రుమషణ్డవిభూషితే । బృహస్పతిశ్చభగవాన్శుక్రశ్చా
పితథాత్మవాన్ ॥ ౧౪ ॥ తథాచభగవద్భక్తోరాజోపరిచరోవసుః । సా
న్నిధ్యంకురుతేయస్య సదాకృష్ణోమహీపతే ॥ ౧౫ ॥ యఃపురావిప్రశా
పేన పాతాళతలపాతితః । ఉద్ధృతోహరిణాతస్మాత్సంసారగహనా
దివ ॥ ౧౬ ॥ జనకః ॥ కథంసవిప్రశాపేన పాతాళతలపాతితః । ఉద్ధృ
తోహరిణాకస్మాత్సంసారగహనాదివ ॥ ౧౭ ॥ ఏతన్మునేమహాశ్చర్యంశ్రో
తుమిచ్ఛామ్యశేషతః । నారాయణాశ్రితత్వేనప్రసాదసుముఖోవద॥౧౮॥
శతానన్దః ॥ ఇత్థంనిశమ్యవచనంజనకస్యమునిస్తదా । వామదేవోమహీ
పాల శ్రూయతామితిచాబ్రవీత్ ॥ ౧౯ ॥ ఇదంచోవాచభగవాన్ సర్వ
శాస్త్రవిశారదః।పుణ్యమేతన్మహాశ్చర్యంశ్రుత్వాచైవావధారయ ॥౨౦॥
వాసుదేవాశ్రయంపుణ్యమితిహాసంపురాతనమ్ ॥ వామదేవః ॥ ఋష
యశ్చపురారాజన్ సేన్ద్రాశ్చత్రిదివౌకసః ॥ ౨౧ ॥ తందేశంప్రస్థితా

ఉపరిచరవసువృత్తాన్తః.

స్పూర్వే యత్రోపరిచరోవసుః । ధర్మసంశయమాపన్నాః ప్రష్టుంతంవసు
ధాధిపమ్ ॥ ౨౨ ॥ అత్రాన్తరేసమాయాతస్స్వయంమార్గవశాద్వసుః ।
అభిజగ్ముశ్చతం దేవాఋషయశ్చతదావసుమ్ ॥ ౨3 ॥ తానాగతాంస్త
తోదృష్ట్వా దేవాన్బ్రహ్మర్షిభిస్సహ । పూజయామాసధర్మాత్మా సము
త్థాయవరాసనాత్ ॥ ౨౪ ॥ సంపూజ్యతాన్యథాన్యాయం ప్రణమ్యచ
కృతాఞ్జలిః । సకౌతుకసమావిష్టఃప్రాహచేదంవచోనృప ॥ ౨౫ ॥ కృ
తార్థోస్మిమహాభాగాయద్యూయంమమచాన్తికమ్ । ఆగతాస్త్రిషులో
కేషు పూజితావేదపారగాః ॥ ౨౬ ॥ ఏష్వాసనేషుసర్వేషు విశన్తు
చయథావిధి । ప్రసీదన్తుభవన్తోఽత్ర దేవాబ్రహ్మర్షయోఽమలాః ॥ ౨౭ ॥
ఇత్యుక్త్వాప్రదదౌతేషామాసనానిమహాన్తివై । మణికాఞ్చనచిత్రాణిదీ
ప్యమానాన్యనేకశః॥ ౨౮ ॥ మునీన్ద్రాణాఞ్చసర్వేషాంత్రిదశానాంచధర్మ
విత్ । తేషుతేషూపవిష్టేషు దేవేషుమునిభిస్సహ ॥ ౨౯ ॥ కృతాఞ్జలిర్ముదా
యుక్తఃపప్రచ్ఛాథసచేదిరాట్ । కిమర్థమాగతాయూయంకింకార్యంభవ
తాంమయా ॥ 3౦ ॥ ఏతత్సర్వంసమాసేనత్వాఖ్యాతమునిసత్తమాః । వా

ఉపరిచరవసుమ్ప్రతిమహర్షికృతప్రశ్నః.

మదేవః ॥ ఇత్యుక్తావసునాపృష్టామునీన్ద్రాస్తేసురైస్సహ ॥ 3౧ ॥
ధర్మసంశయమాపన్నాఆచఖ్యుస్తస్యభూపతే । ధర్మసంశయమాపన్నా
వయంసర్వేసమాగతాః ॥ 3౨ ॥ ధర్మతత్త్వంపరిప్రష్టుంఛిన్ధినోధర్మసం
శయమ్ । భోరాజన్కేనయష్టవ్యంసద్భిఃకింపశునాఽథవా ॥ 33 ॥ ఔ
షధైరేవయష్టవ్యం తదేతద్వదతత్త్వతః । ఏతంనస్సంశయంఛిన్ధిప్రమా
ణంనోభవాన్మతః ॥ 3౪ ॥ ఇత్యేవముక్తస్సవసుః కృతాఞ్జలిరభాషత ।
కస్యవైకోమతఃపక్షో బ్రూతసత్యంద్విజోత్తమాః ॥ 3౫ ॥ ఇత్యుక్తాఋ
షయఃప్రోచుఃపక్షౌద్వౌచపృథక్పృథక్ । ధాన్యైర్యష్టవ్యమిత్యేషపక్షోఽ
స్మాకంనరాధిప ॥ 3౬ ॥ పశుపక్షస్తుదేవానాం మతోరాజన్వదస్వనః ।
నిశమ్యవచనంతేషాం నృపేన్ద్రోవసురాత్మవాన్ ॥ 3౭ ॥ ప్రశ్నమేతం
సమాధిత్సుర్మనస్యేవమచిన్తయత్ । మహర్షిభ్యస్తుదేవానాం పూర్వం
పూజ్యాహిదేవతాః ॥ 3౮ ॥ తతోమయాఽద్యసంగ్రాహ్యాః పక్షోఽత్ర

మరుతామితి। దేవానాంతుమతంజ్ఞాత్వావసుస్తత్పక్షసంశ్రయాత్ ॥౩౯॥
ఛాగేనైవతుయష్టవ్యమిత్యాచరమరాస్తుయత్ । ఏవమేవైతదిత్యాహ
నాన్యథేతినరోత్తమ ॥ ౪౦ ॥ తేనోక్తంవచనంశ్రుత్వా వసునారక్త

మహర్షిశాపేనోపరిచరవసోః పాతాళకుహరప్రాప్తిః.

వీక్షణాః । మునీన్ద్రాస్తేతుసంక్రుద్ధాఃప్రోచురేవంవచోనృపమ్ ॥ ౪౧ ॥
యదిత్వయోక్తంపరమో ధర్మోనస్యాత్పరంతప । రసాతలతలఙ్ఘోరంనివి
శేథాహ్యకామతః ॥ ౪౨ ॥ యదిస్యాత్పరమోధర్మస్త్వయోద్దిష్టోనరే
శ్వర । వయమేవాద్యతద్ఘోరంప్రవిశేమరసాతలమ్ ॥ ౪౩ ॥ విధాతా
భగవాన్దేవ స్సర్వాత్మాపరమేశ్వరః । నారాయణస్సభగవాన్ కృష్ణఃక
మలలోచనః ॥ ౪౪ ॥ సఏవదేవదేవేశో వేత్త్యేషమధుసూదనః । నవే
దాన్యఃపుమాన్లోకే వేదైతద్వాపితామహః ॥ ౪౫ ॥ వేదదేవవరస్సా
క్షాచ్ఛఙ్కరోవాపురాన్తకః । యంవిదుస్సర్వభూతానాం సంహర్తేతి
పురావిదః ॥ ౪౬ ॥ ఏవముక్తేతతస్తస్తు నిపపాతసచేదిరాట్ । అనిచ్ఛ
న్నేవభూపాలఘోరదుర్గేరసాతలే ॥ ౪౭ ॥ భావయన్హృదిదేవేశం
త్రాతారంమధుఘాతినమ్ । భక్త్యాపరమయాయుక్తః కృష్ణమక్లిష్టకారి
ణమ్ ॥ ౪౮ ॥ పతమానంతతోవాయు ర్విచరన్నైవతదాబిలే । దధారపర
మయాప్రీత్యాభక్తోయమితిశార్ఙ్గిణః ॥౪౯॥ నహన్నైనశనైర్దేవోవాయు
స్తంచేదిపుఙ్గవమ్ । ప్రవేశయామాసతదాపాతాళందైత్యసేవితమ్ ॥౫౦॥
ప్రవిష్టస్సనరేన్ద్రోథచేదిరాడ్విశ్రుతోభువి । మనస్యచ్యుతమీశేశంకృత్వా
సర్వేశ్వరంహరిమ్ ॥ ౫౧ ॥ వాసుదేవంసురాధ్యక్షం శఙ్ఖచక్రగదాధ
రమ్ । స్థితిసంయమకర్తారం కృష్ణమక్లిష్టకారిణమ్ ॥ ౫౨ ॥ నారాయ
ణంసమస్తానాంలోకానాంప్రభుమీశ్వరమ్ । ద్వాదశాక్షరమేవైకంపరం
మన్త్రంజజాపహ ॥ ౫౩ ॥ సర్వేన్ద్రియాణిసంయమ్య భక్త్యాపరమ
యాయుతః । విషాదంనాగమద్ఘోరంప్రవిష్టోపిరసాతలమ్ ॥ ౫౪ ॥ శోకం

భగవత్ప్రేరితచక్రకృతవసుహననోద్యుక్తాసురవధప్రకారః.

మోహంభయంచాపినాగమత్పృథివీపతిః । ప్రవిష్టమథతంద్రుష్ట్వాచేదిరా
జంజిఘాంసవః ॥ ౫౫ ॥ పూర్వవైరంస్మరన్తస్తు దైతేయాశ్శస్త్రపా
ణయః । ఆజగ్ముస్సఙ్ఘశస్తత్ర శతశోథసహస్రశః ॥ ౫౬ ॥ మహాబలా

మహావీర్యామహాదంష్ట్రామహాకాయాః । తేసమేత్యమహాత్మానంచేదిరాజంమహాభుజమ్ ॥ ౫౭॥ నిజఘ్నుస్సహసాతైస్తైరస్త్రైశ్శస్త్రైస్తరస్వినః। నశేకుస్తంమహాత్మానంహన్తుందైతేయదానవాః॥౫౮॥ బ్రహ్మాద్యైరస్త్రజాలైశ్చశస్త్రైశ్చాపిసుదారుణైః । చక్రంభగవతాజ్ఞప్తంరక్షార్థంతస్యధీమతః॥ ౫౯॥ ఆగతంతత్రపాతాళేదుర్దర్శంతద్దురాసదమ్ । చక్రాగ్నిదైత్యనిర్ముక్తశస్త్రాణ్యస్త్రాణిభూపతే ॥౬౦ ॥ లయంయాతానిసర్వాణిపతఙ్గాఇవపావకే । అథతేపాపకర్మాణో దైతేయాదానవాస్తదా ॥౬౧॥ జగ్ముర్యథాగతంసర్వేస్వాలయాన్నిధిలేశ్వర। వసుశ్చాపిసరాజర్షిశ్చిన్తయన్మధుసూదనమ్ ॥ ౬౨ ॥ ఇష్టాభిర్వాగ్భిరీశేశంతుష్టావపురుషోత్తమమ్। భగవానపివిజ్ఞాయచేదిరాజంరసాతలే ॥ ౬౩ ॥ పతి

వస్వానయనాయపాతాళబిలమ్ప్రతిభగవత్కృతగరుడప్రేషణమ్.

తంవిప్రశాపేనసర్వేశస్సర్వభావనః । పరఃపరాత్మాపురుషఃపరమాత్మాసనాతనః ॥ ౬౪ ॥ అవ్యక్తరూపోవిశ్వాత్మా విష్ణుర్నారాయణస్స్వయమ్ । నాగేన్ద్రశయనేరమ్యేశయానోమధుసూదనః ॥ ౬౫ ॥ భక్తానుకంపీదేవేశఃక్షీరార్ణవనికేతనః । వైనతేయంజగన్నాథస్సస్మారశుభలోచనః ॥ ౬౬ ॥ సంస్మృతోగరుడస్తేనవినతానన్దనస్తతః । శీఘ్రమేవహరేస్తస్యపార్శ్వమభ్యాగమత్తదా ॥ ౬౭ ॥ ఆగతంతంగరుత్మన్తంసమీక్ష్యవసుధాధిప । మేఘగమ్భీరయావాచాప్రోవాచేదంప్రజాపతిః ॥ ౬౮ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ వైనతేయసరాజర్షిర్వసుర్నిత్యంమమప్రియః । విప్రశాపభయాద్ఘోరేపాతాళేపతితఃకిల ॥ ౬౯ ॥ పతితోపిసపాతాళేభక్త్యాపరమయాయుతః। మామేవభజతేనిత్యంమయ్యావేశ్యమనోగతిమ్ ॥ ౭౦ ॥ తమానయస్వభూపాలంగరుత్మన్వచనాన్మమ । తస్మాదుద్ధృత్యపాతాళాత్స్వదేశంప్రాపయాన్వయమ్ ॥ ౭౧ ॥ క్షిప్రంగచ్ఛస్వరాజర్షిర్యద్భక్తోయత్రసంస్థితః । నైవమగ్నాతిభూపాలస్సవసుర్గరుడామలః ॥ ౭౨ ॥ వామదేవః ॥ ఇత్యుక్తోగరుడస్తేనహరిణాపరమేష్ఠినా । తథేత్యుక్త్వాతతశ్శీఘ్రమభ్యగాద్వైరసాతలమ్ ॥ ౭౩ ॥ భూపప్రవిశతస్తస్యపాతాళంతుతరస్వినః । గరుడస్యోగ్రవేగస్యపక్షవాతేనవేగతః ॥ ౭౪ ॥ ఆహతాశ్శతశోనేశుఃపన్నగేన్ద్రారసాతలే । పాతాళ

వాసినశ్చాపి దైతేయాశ్చ తథా తదా ॥ ౭౫ ॥ తద్భయాచ్చ మహావీర్యా
నిపేతుశ్చ తథా తతః । చుక్షుభుస్సాగరాశ్చాపి పర్వతాశ్చ చకంపిరే ॥ ౭౬॥
సమూలాన్యపతన్వృక్షా భగ్నస్కన్ధాస్సుమూర్ఛితాః । పరిత్యజ్య తదా
కాశం ఖేచరాః ప్రయయుర్దివమ్ ॥ ౭౭ ॥ అన్తర్గత్వాథ పాతాళే గరు
త్మాన్వినతాసుతః । దదర్శ తం సమాసీనం చేదిరాజం మహీపతిమ్ ॥ ౭౮ ॥
భగవన్తం జగన్నాథం స్తువన్తం పురుషోత్తమమ్ । గరుత్మన్తం తతో దృష్ట్వా
సహసా వసురుత్థితః ॥ ౭౯ ॥ ధృతాఞ్జలిర్మహాతేజాః పూజయామాస
భక్తిమాన్ । గరుడశ్చాపి భూపాలం సంపూజ్యేదమథాబ్రవీత్ ॥ ౮౦ ॥
స్వయన్నివ మహావీర్యో హర్షయన్నివ తం వసుమ్ । శ్రూయతాం భూపతే
వాక్యం కృష్ణస్యాక్లిష్టకారిణః ॥ ౮౧ ॥ సృష్టిసంయమనే శస్య విష్ణోరమి
తతేజసః । ఆనయస్వ వసుం భక్తం రసాతలతలం గతమ్ ॥ ౮౨ ॥ స్తువం
తం మాం సమావేశ్య మయ్యేవ మతిముత్తమామ్ । ఇత్యుక్తో లోకనాథేన
తవానయనకర్మణి ॥ ౮౩ ॥ ఆగతోఽహం మహీపాల సమారోహ మమోపరి ॥ వామదేవః ॥ వైనతేయేన తేనైవం ప్రోక్తస్స పృథివీపతిః ॥ ౮౪ ॥
ఉవాచ పరయా ప్రీత్యా గరుత్మన్తం వసుర్నృపః । తవ పృష్ఠం సమారోఢుం
నచేచ్ఛామి శుభేక్షణ ॥ ౮౫ ॥ యత్రారోహతి గోవిన్దః కృష్ణశ్శుభవిలో
చనః । నాథశ్చ జగతాం ధాతా యస్మింశ్చక్రగదాధరః ॥ ౮౬ ॥ ఆరోహామి
యాతస్మిన్నాస్థాతుం నైవ చౌచితీ ॥ వామదేవః ॥ ఇత్యుక్తో గరుడస్తేన చేదిరా
జేన ధీమతా ॥ ౮౭ ॥ తవానురూపం వచనముక్తమిత్యబ్రవీత్తతః ॥ ఇత్యుక్త్వా
తం తథాభూతం గరుత్మాన్పన్నగాశనః ॥ ౮౮ ॥ బాహుభ్యాం సంపరిష్వజ్య
పాహిహ్యైనం పునః పునః । ఉత్పపాతాశువేగేన బాహుభ్యాం పరిగృహ్య
తమ్ ॥ ౮౯ ॥ మహాజవో మహావీర్యో మహాదంష్ట్రో మహామనాః । త
త ఉత్పతతస్తస్య గరుడస్య తరస్వినః ॥ ౯౦ ॥ పక్షవాతేన సంత్రస్తాః పా
తాళతలవాసినః । మహోరగా మహావీర్యాః ప్రయయుస్సర్వతో దిశ
మ్ ॥ ౯౧ ॥ దైతేయా దానవాశ్చాపి రాక్షసాశ్చ సహస్రశః । దిశో ద
శ సమాజగ్ముః కృష్ణాగమనశఙ్కయా ॥ ౯౨ ॥ పాతాళం సమతీత్యాథ
వైనతేయః ప్రతాపవాన్ । స్వదేశం ప్రాపయామాస తం వసుం చేదిపుఙ్గ
వమ్ ॥ ౯౩ ॥ హస్తాభ్యాం భువి నిక్షిప్య తం వసుం గరుడస్తదా । అత్రైవ

స్థీయతాంరాజన్నిత్యుక్త్వాప్రయయౌబలీ ॥ ౯౪ ॥ వసుశ్చాపిసరాజర్షి స్స్వరాజ్యంప్రాప్యభూపతిః । బుభుజేసకలాన్కామాన్ శశాసచవసుంధరామ్ ॥ ౯౫ ॥ విష్ణోరేవప్రసాదేనసర్వభూతనివాసినః । జగద్ధాతురనన్తస్యపశ్చాన్ముక్తిమవాప్తవాన్ ॥ ౯౬ ॥ ఏవమేతత్పురావృత్తంకథితంతే నృపోత్తమ । నారాయణాశ్రితంపుణ్యంయఃపఠేద్భక్తిమాన్నరః ॥ ౯౭ ॥ ప్రణమ్యాచ్యుతమీశేశం సయాతిపరమాంగతిమ్ । నారాయణేతిహాసం యశ్శృణోతిశ్రావయిష్యతి ॥ ౯౮ ॥ శ్రద్ధయాభగవద్భక్తింప్రాప్నోతి సనరాధిప । ముచ్యన్తేతేనరాస్సద్యోమ కృతైస్సకలైర్నృప ॥ ౯౯ ॥ ఉద్ధ్రియన్తేచసంసారాత్పాతాళాచ్ఛేదిరాడివ । విభునావాసుదేవేనకృష్ణేనైవవయాళునా ॥ ౧౦౦ ॥ హరిణాలోకనాథేన సర్వకామప్రదాయినా ॥ ౧౦౦౪ ॥ ... ... *

ఇతిశ్రీవామనపురాణేక్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
ఉపరిచరవసూపాఖ్యానకథనంనామద్వాత్రింశోధ్యాయః.

శఙ్ఖాదీనాంభగవద్దివ్యమఙ్గళవిగ్రహసేవాప్రాప్తిః.

వామదేవః ॥ తతస్త్రయఆశ్చర్యంగిరేస్తస్యసమాయయుః । శిఖరంమేరుసఙ్కాశం నానాధాతువిభూషితమ్ ॥ ౧ ॥ శ్రియాపరమయాయుక్తం భాసయన్తస్స్వతేజసా । శిఖరేణచయేనైవ పర్వతస్సవిరాజితః ॥ ౨ ॥ యస్మింశ్చాపిసమాసీనామునయశ్శతశోనృప । అగస్త్యప్రముఖాస్సర్వే భాస్కరోపమతేజసః ॥ 3 ॥ ఆగత్యసహసాభూప దీప్యమానాఇవాగ్నయః । భాసయన్తోదిశస్సర్వా స్తేజోభిర్భాస్కరోపమైః ॥ ౪ ॥ అగస్త్యప్రముఖాన్విప్రాన్సర్వాంస్తాన్దదృశుస్తదా । నిషణ్ణాంస్తస్యశిఖరేవిషణ్ణాన్భృశదుఃఖితాన్ ॥ ౫ ॥ తానాగతాంస్తతోదృష్ట్వా హ్యాదిత్యానపరానివ । సముత్థస్థుర్ద్విజాస్తత్రనిషణ్ణాయేనగోత్తమే ॥ ౬ ॥ పూజయన్తిస్మతాన్సర్వానగస్త్యప్రముఖాంస్తదా । సఙ్గత్యమునిభిస్సర్వైస్త్రయస్తేథమహౌజసః ॥ ౭ ॥ ప్రోచుఃపరమసంహృష్టానాదయన్తోదిశోదశ । శుభావృష్టానిశాస్మాకంశుభాశ్చతిథయోఽమలాః ॥ ౮ ॥ యుష్మాభిస్సఙ్గతాయస్మాద్వయంబ్రహ్మర్షిసత్తమాః । కిమర్థమాగతాయూయం

పర్వతేస్మిన్మహీయసి॥౯॥ విషణ్ణాశ్చకిమర్థంనైకంవాద్రష్టుమిహాగతాః ।
ఏతన్మునివరాయూయమస్మాకంపృచ్ఛతాంద్విజాః ॥౧౦॥సర్వమాఖ్యాతత
త్త్వేనశ్రోతుమిచ్ఛామహేవయమ్। ఏవంమునివరాస్తైస్తుసమ్యక్పృష్టామ
హాత్మభిః॥౧౧॥శ్రూయతామితిచాభాష్యప్రోచుస్తేమిథిలేశ్వర ॥ఋషయః॥
శఙ్ఖచక్రధరందేవంపీతవాససమచ్యుతమ్ ॥౧౨॥ నారాయణగిరావస్మిన్స్వ
స్థంపురుషోత్తమమ్। ఈశితారంసమస్తస్యస్రష్టారంజగతోఽవ్యయం ॥
తంవయంశుభదాతారంద్రష్టుకామాస్సమాగతాః।నచదృష్టోజగన్నాథో
విచరద్భిస్సమన్తతః ॥ ౧౪ ॥ కాలేనమహతాచాపివిషణ్ణాస్తేనతేవయ
మ్ । అదృశ్యమానేగోవిన్దేహరావవ్యక్తజన్మని ॥ ౧౫ ॥ శోకేనమహ
తావిష్టాభృశముద్విగ్నమానసాః । నిషణ్ణాశ్చశుభేహ్యస్మిన్ శిఖరేధాతు
మణ్డితే ॥ ౧౬ ॥ ఏవముక్తేమునీంద్రైస్తుతతస్తైర్జనకామరాః । మునీ
న్ద్రాంస్తాన్సమాభాష్యప్రోచుస్తేశ్రూయతామితి ॥ ౧౭ ॥ వస్వాదయః ॥
శఙ్ఖోనామమహీపాలోహైహయాధిపతిఃప్రభుః । అసీచ్ఛ్రీతస్యతనయ
స్సత్పథేనిష్ఠితశ్శుభే ॥ ౧౮ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరేసచరాజార్చయన్
హరిమ్। తపశ్చరతిరాజేన్ద్రతస్యరాజ్ఞోజనార్దనః ॥ ౧౯ ॥ సాన్నిధ్యం
కురుతేదేవోభగవానితివిశ్రుతమ్ । సోయంసమాగతఃకాలోయస్మిన్కా
లేజనార్దనః ॥ ౨౦ ॥ శఙ్ఖేనద్రక్ష్యతేరాజన్విశ్వరూపధరోహరిః । తాం
తుగచ్ఛామహేపుణ్యాంస్వామిపుష్కరిణీంశుభామ్ ॥ ౨౧ ॥ సర్వకా
మప్రదాంశుద్ధాంసేవితాంత్రిదశైరపి । తత్రగత్వావయంచాపిద్రక్ష్యా
మఃపురుషోత్తమమ్ ॥ ౨౨ ॥ సర్వకామప్రదాతారం సర్వేశంసర్వభా
వనమ్ । తస్మాద్యూయంవయంచాపిగచ్ఛామద్విజసత్తమాః ॥౨౩॥ నా
త్రస్థేయంక్షణమపిత్వర్యతాంత్వర్యతామితి । ఇత్యుక్తేథతదాభూపవస్వా
ద్యైస్తైర్మహాత్మభిః ॥ ౨౪ ॥ సంహృష్టమనసస్సర్వే బభూవుర్ద్విజసత్త
మాః। ప్రోచుశ్చశీఘ్రమేవాస్మాద్గమ్యతాంగమ్యతామితి ॥ ౨౫ ॥ గత
మోహామహాత్మానోగతశోకాగతజ్వరాః । మునయోథయయుస్సర్వేవ
స్వాద్యైస్సహితాన్నృప ॥ ౨౬ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీర్థం మునీనాంగణసే
వితమ్ । గచ్ఛన్తస్తేథసంహృష్టాఃప్రోచురేవంపరస్పరమ్ ॥ ౨౭ ॥ నరే
న్ద్రమునిశార్దూలాంవీక్షమాణామహీధరమ్ । అయంకిలజగద్ధాతుర్వాసు

దేవస్యశార్ఙ్గిణః ॥ ౨౮ ॥ భూధరోబహువృక్షౌఘ్యస్సదాప్రియతమో
భువి । ఏనంసమాశ్రితాఃపుణ్యంమునయశ్చపురాతనాః ॥ ౨౯ ॥ పురా
తనంసురాధ్యక్షందృష్టవన్తఃకిలావ్యయమ్ । భక్తాశ్చాపిజగద్ధాతుస్స్తువ
న్తఃపురుషోత్తమమ్ ॥ ౩౦ ॥ ఏనమారుహ్యశైలేన్ద్రంద్రక్ష్యన్తిపురుషాః
కిల । స్థానేభ్యశ్చసమస్తేభ్యస్తస్యేశస్యమహాత్మనః ॥ ౩౧ ॥ అయంగి
రిర్మహాన్దివ్యస్సర్వస్యప్రియతరఃకిల । నారాయణాద్రిరిత్యేతన్నామైవవద
తిస్వయమ్ ॥ ౩౨ ॥ నారాయణస్యస్థానేషు నైతస్మాద్విద్యతేపరమ్ ।
ఏవంవిధానివాక్యాని బ్రువన్తస్తేద్విజోత్తమాః ॥ ౩౩ ॥ యయుస్తేసర్వ
తస్తత్రశతశోమిథిలేశ్వర । ఏతస్మిన్నన్తరేతత్ర సమాజగ్ముస్సహస్రశః ॥
తద్విజ్ఞాయతతస్సిద్ధాశ్శ్వేతద్వీపనివాసినః । యైఃప్రాప్తందేవసారూప్యం
ప్రసాదాత్తస్యశార్ఙ్గిణః ॥ ౩౫ ॥ నారాయణస్యదేవస్యహరేఃక్షీరో
దశాయినః । సర్వదానుగతాయేవైప్రీణయన్తిజనార్దనమ్ ॥ ౩౬ ॥ క్షీ
రోదశాయినందేవంవిశ్వకర్తారమీశ్వరమ్ । తేసంగతాస్తుతైస్సర్వైర
గస్త్యప్రముఖైర్ద్విజైః ॥ ౩౭ ॥ తపసామహతాయుక్తైర్విచరద్భిర్మహీ
ధరమ్ । అగస్త్యప్రముఖాన్సర్వాన్శ్వేతద్వీపనివాసినః ॥౩౮॥ హర్షేణ
మహతాయుక్తాయథాన్యాయమపూజయన్ । తేచాపిమునయస్సర్వే
ప్రహర్షోత్ఫుల్లలోచనాః ॥ ౩౯ ॥ తానాగతాంస్తతోదృష్ట్వాభాస్కరో
పమతేజసః । అపూజయన్మహాత్మానోయథాన్యాయమరిన్దమమ్ ॥ ౪౦ ॥
సర్వేతేసంగతాస్తత్ర తైస్సర్వైర్మునిపుఙ్గవైః । యయుఃపరమయాప్రీ
త్యాశ్వేతద్వీపనివాసినః ॥ ౪౧ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరం దేవాసురనిషే
వితమ్ । సర్వేమునివరాశ్చాపిసిద్ధాశ్చాపిసహస్రశః ॥ ౪౨ ॥ బృహ
స్పతిశ్చభగవాన్శుక్రశ్చాపితథావసుః । స్వామిపుష్కరిణీతీరమవాపు
రవనీపతే ॥ ౪౩ ॥ సాన్నిధ్యంకురుతేయత్రభగవాన్భూతభావనః । తత్ర
గత్వాఽథతేసర్వేనాపశ్యన్పురుషోత్తమమ్ ॥ ౪౪ ॥ నీలమేఘప్రతీకాశం
పద్మపత్రనిభేక్షణమ్ । తత్రాపశ్యంస్తతోరాజంస్తప్యంతంసుమహత్తపః॥
విష్ణోరారాధనార్థాయ శఙ్ఖంచనియతేన్ద్రియమ్ । తానాగతాంస్తతో
దృష్ట్వాశఙ్ఖోథనృపతేస్సుతః ॥ ౪౬ ॥ రోమాఞ్చితాఙ్గస్సహసా పరాంప్రీ
తిముపాగమత్ । కృతకృత్యంతదాత్మానంమేనేనరవరాత్మజః ॥ ౪౭ ॥

సంస్మరన్పూర్వమేవోక్తం హరిణాహరిమేధసా । అథ తేషుమునీన్ద్రేషు ద్రష్టాసీతివచస్స్మరన్ ॥ ౪౭ ॥ సహసోత్థాయతాన్సర్వాన్ ప్రణనామన్నృప స్తదా । వ్యాకులీకృతసర్వాఙ్గ స్తతస్సమ్భ్రాన్తమానసః ॥ ౪౯ ॥ సిద్ధాంశ్చాపితథాసర్వాన్ శ్వేతద్వీపనివాసినః । వాగీశంచతథాశుక్రం వసుంచాపిమహామతిమ్ ॥ ౫౦ ॥ కృతాఞ్జలిపుటోభూత్వా ప్రణనామ చతాన్నృప । అగస్త్యప్రముఖాశ్చాపిసిద్ధాశ్చాపిసహస్రశః ॥ ౫౧ ॥ బృహస్పతిశ్చభగవాన్ శుక్రశ్చాపిమహామునిః । తథాచభగవద్భక్తో రాజోపరిచరోవసుః ॥ ౫౨ ॥ శ్రుతస్యతనయశ్చాపి శఙ్ఖః పరపురఞ్జయః । ఏతేసర్వేమహాత్మాన స్సమవేతాహ్యకల్మషాః ॥ ౫౩ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరే ద్రష్టుకామాజనార్దనమ్ । అపశ్యన్తస్తు తేసర్వేగోవిన్దంవిభుమచ్యుతమ్ ॥ ౫౪ ॥ అనాదిమధ్యనిధనం సర్వభూతనివాసినమ్ । తపఃపరమమాస్థాయ ప్రయతానియతేన్ద్రియాః ॥ ౫౫ ॥ చిన్తయన్తస్తు దేవేశంతత్రాతిష్ఠంస్తతోనృప । తస్యామేవతదాసర్వే స్నాత్వాపీత్వాముదాన్వితాః ॥ ౫౬ ॥ పుష్కరిణ్యాంశుభాయాంతు విమలాయాందినేదినే । అర్చయన్తోహృషీకేశం దివ్యైఃపుష్పైస్సుగన్ధిభిః ॥ ౫౭ ॥ అకుర్వంస్తే తపోఘోరం ద్రష్టుమవ్యక్తరూపిణమ్ । త్రిరాత్రమేవంభూపాలవ్యతిష్ఠంస్తేదివానిశమ్ ॥ ౫౮ ॥ తతోవిమలఆదిత్యే చతుర్థేహ్ని శుభేదినే । తపస్యన్తేచపుణ్యర్క్షేవిమలేచామ్బరేశుభే ॥ ౫౯ ॥ తదాప్రసన్నస్సర్వాత్మా సాక్షాన్నారాయణస్స్వయమ్ । ఆవిర్బభూవభగవాన్నృప తేపురుషోత్తమః ॥ ౬౦ ॥ భ్రాజయన్ సర్వలోకేశస్సర్వాన్లోకాన్స్వతేజసా ॥ ౬౧ ॥

ఇతిశ్రీవామనపురాణేక్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యెశఙ్ఖాదీనాంభగవత్సేవాప్రాప్తికథనంనామ త్రయస్త్రింశోధ్యాయః.

ఆవిర్భూతభగవద్దివ్యమఙ్గళవిగ్రహవర్ణనమ్.

జనకః ॥ కీదృశంవైహరేస్తస్యరూపమవ్యక్తరూపిణః । కియన్తోవాభుజాస్తస్య కియంతివదనానిచ ॥ ౧ ॥ కియన్తోవాధృతాస్తేన తీక్ష్ణాః ప్రహరణాస్తథా । బ్రూహితద్రూపసంస్థానంవిశ్వమూర్తేర్మహర్షభే ॥ ౨ ॥ దృష్టవన్తోయథాసిద్ధా మునయశ్చపురాతనాః ॥ శతానన్దః ॥ జనకైనైవ

ముక్తస్తువామదేవోమహామునిః ॥ ౩ ॥ శ్రూయతామిత్యథాభాష్యజన
కంతంవచోబ్రవీత్ । వక్ష్యేహంనృపతేసమ్యక్ఛ్రూయతామిదమాద
రాత్ ॥ ౪ ॥ యథాశ్రుతంమయాగస్త్యాన్మునీంద్రాత్పుణ్యజన్మనః ।
వామదేవః ॥ తద్రూపంవాసుదేవస్య హరేరవ్యక్తరూపిణః ॥ ౫ ॥
ఉద్యతాదిత్యసఙ్కాశైర్నయనైశ్శోభితంశుభైః । నానారత్నచిత్రైశ్చి
త్రైః కిరీటైరుపశోభితమ్ ॥ ౬ ॥ ప్రసన్నైర్బహుభిశ్చాపి వదనైరుపశో
భితమ్ । ప్రవాళమణిహేమాద్యైశ్చిత్రితైర్మకరకుణ్డలైః ॥ ౭ ॥ నానా
వర్ణైరనేకైశ్చ రుచిరైస్సమలఙ్కృతమ్ । దివ్యాభరణజాలైశ్చ నానార
త్నవిచిత్రితైః ॥ ౮ ॥ అనేకశతసాహస్రైశ్శోభితంశుభలోచనైః ।
కమ్బుగ్రీవంమహోరస్కం మహాబాహుంమహాద్యుతిమ్ ॥ ౯ ॥ సహ
స్రబాహుకందివ్యంరత్నజాలవిభూషితమ్ । ఆయతాశ్చసుపీనాశ్చసువృ
త్తాశ్చభుజాశ్శుభాః ॥ ౧౦ ॥ నానాప్రహరణోపేతా నానాభూషణభూ
షితాః । సాలస్కన్ధోపమాశ్చాపి భూషితాభూషణోత్తమైః ॥ ౧౧ ॥
శ్యామాఃపృథుతరాదివ్యాస్తరుణాదిత్యతేజసః । తరుణాస్స్నిగ్ధవర్ణాశ్చ
సుఖస్పర్శనఖాఙ్కురాః ॥ ౧౨ ॥ శుభరేఖాస్సురక్తాశ్చ సమామృదుత
రాస్తథా । దృశ్యన్తేశతశస్తత్ర రాజన్కరికరోపమాః ॥ ౧౩ ॥ వైర
ణ్ణమేతద్భూపాల ససాగర మహీధరమ్ । సపాతాళతలంసర్వం సదే
వాసురమానుషమ్ ॥ ౧౪ ॥ ససప్తలోకంసద్వీపం సర్వభూతసమాకు
లమ్ । రక్షితంబహుశోదివ్యైర్నిహతాయైశ్చదానవాః ॥ ౧౫ ॥ యే
దుఃఖహానిదానిత్యంవైష్ణవానాంవిశేషతః । వసన్తియాన్సమాశ్రిత్యదై
త్యేభ్యోనిర్భయాస్సురాః ॥ ౧౬ ॥ తేకరాస్సురనాథస్య దృశ్యమానాశ్చ
కాశిరే । ఉదయాదుద్యతస్తస్య భాస్కరస్యకరాఇవ ॥ ౧౭ ॥ సద్ర
త్నజాలకాకీర్ణహారేణాపిసుశోభితమ్ । మేఘకాలేతటిన్మాలాశోభిత
స్యమహాత్మనః ॥ ౧౮ ॥ మేఘజాలస్యవర్ణేనసదృశంరుచిరంవపుః । చా
రురక్తతలోష్ఠంతచ్చారురక్తతరేక్షణమ్ ॥ ౧౯ ॥ మృదుచారుకపోలై
శ్చకుణ్డలైరుపశోభితమ్ । శోభమానంజ్వలద్భిశ్చలలాటఫలకైరపి ॥ ౨౦ ॥
శోభమానైస్తథాచారుభ్రూచాపైరుపశోభితమ్ । ఐరావతకరాకార
చారుపీనశుభోరుకమ్ ॥ ౨౧ ॥ ద్యుతిమన్మణిరత్నాఢ్యచలన్నూపురశో

భితమ్ । కాఞ్చనేనవిచిత్రేణబ్రహ్మసూత్రేణశోభితమ్ ॥ ౨౨ ॥ సహ
స్రాదిత్యసఙ్కాశమచిన్త్యంమహదద్భుతమ్ । మేరుమన్దరసఙ్కాశంనీల
పర్వతసన్నిభమ్ ॥ ౨౩ ॥ సముచ్ఛ్రితోరసంసౌమ్యంసమాయతవిలో
చనమ్ । దివ్యపీతామ్బరధరందివ్యగన్ధానులేపనమ్ ॥ ౨౪ ॥ దివ్యయా
వైజయన్త్యాచసుస్కన్ధగతయాతథా । చకాశేతద్యథామేఘోవిద్యు
న్మాలావిరాజితః ॥ ౨౫ ॥ జామ్బూనదమయైర్దివ్యైర్నిస్స్వనద్భిరనేక
శః । కిఙ్కిణీజాలసఙ్ఘైశ్చ శోభనైరుచిరప్రభైః ॥ ౨౬ ॥ స్వనద్భి
ర్మణిజాలైశ్చశోభయద్భిర్దిశోదశ । సురక్తైర్బహుసాహస్రైర్జ్వలద్భి
ర్భాస్కరోపమైః ॥ ౨౭ ॥ ఉద్యదిన్దుప్రతీకాశైర్దివ్యైశ్చనఖమణ్డలైః ।
రక్తాన్తైరున్నతైశ్చాపిశోభమానంసదాఽమ్బుజైః ॥ ౨౮ ॥ అఙ్కుశ
ధ్వజచక్రాబ్జశఙ్ఖవజ్రాఙ్కితైస్తథా । సుపాదతలపద్మైశ్చశోభితంవసుధా
ధిప ॥ ౨౯ ॥ ముక్తాదామభిరన్యైశ్చవజ్రసూర్యాంశుసన్నిభైః। ప్రభ
యాద్యోతమానైశ్చశోభమానపదామ్బుజమ్ ॥ ౩౦ ॥ అనేకశతసాహ
స్రైరఙ్గులీయకభూషణైః । నానారత్నచిత్రైశ్చాపిసంశోభికరశాఖిభిః ॥
మూర్ధజైఃకుఞ్చితైశ్చాపినీలైర్మృదుతరైస్తథా।లమ్బమానైర్వినిష్క్రా
న్తైఃకిరీటాచ్ఛుభదర్శనాత్ ॥౩౨॥ ప్రచ్ఛాద్యమానవదనంమేఘైరివనిశా
కరమ్ । రత్నస్యూతేనసూత్రేణ కాఞ్చనేనవిరాజితమ్ ॥ ౩౩ ॥ నా
నామణినిబద్ధేనశోభమానేనశోభితమ్ । శోభితందివ్యమాలాభిర్భూషితం
పృథులోచనమ్ ॥౩౪॥ నానాశ్చర్యసమాయుక్తంనానామణిగణాన్వితమ్ ।
సమన్తాద్దీప్యమానంతద్భూరిణాస్వేనతేజసా ॥ ౩౫ ॥ ఆదిత్యఇవతేజో
భిరుద్యన్నుదయపర్వతాత్ । తేజోభిఃకాఞ్చనాభైశ్చ సమన్తాన్నిర్గతై
స్తథా ॥ ౩౬ ॥ జాజ్వల్యమానంతద్రూపంచకాశేఽద్భుతదర్శనమ్।స్వ
భాసాదుర్నిరీక్షంతన్మునిభిశ్చసురైరపి ॥ ౩౭ ॥ తప్యతేతేజసాతస్మాన్ని
ర్గతేనస్మభూరిణా । ససురాసురగన్ధర్వంజగదేతచ్చరాచరమ్ ॥౩౮॥ జ్వ
లద్భిరఙ్కవస్త్రైశ్చజామ్బూనదమయైస్తథా । అనేకశతసాహస్రైస్సం
యుక్తంహేమభూషణైః ॥ ౩౯ ॥ కరేషుతేషుసంయుక్తాస్తీక్ష్ణాఃప్ర
హారణాస్తథా । జ్వలన్తశ్చస్ఫురన్తశ్చమిథిలేశచకాశిరే ॥ ౪౦ ॥ అర్చిం
షితేభ్యోనిష్పేతుర్దిక్షువిమలీకృతాః । ఉదయాద్రిసమారూఢాత్సూ

ర్యాద్దీప్తాంశవోయథా ॥ ౪౧ ॥ వ్యాలోలాలోకనాథస్యప్రసన్నాశ్శు
భదర్శనాః। ఆయతాఃకృష్ణరక్తాశ్చభ్రూశ్చాపాదృష్టిమార్గణాః ॥ ౪౨ ॥
రక్తపద్మదళప్రఖ్యాఃకాన్తిమంతస్సువర్చసః । శ్రియాపరమయాయుక్తాః
పక్ష్మరాజివిరాజితాః ॥౪౩॥ యేషాంనిపాతైర్దైతేయానేదుర్భీతాస్స
హస్రశః। రక్షాంసిదానవాశ్చాపిజగ్ముర్వైవస్వతక్షయమ్ ॥ ౪౪ ॥ దు
ర్లభంచాపిదేవత్వంప్రాప్నువన్తినరాఅపి। అన్యాంశ్చదుర్లభాన్కామా
ముక్తించాపిసుదుర్లభామ్ ॥౪౫॥ యాన్ద్రష్టుకామాస్తద్భక్తాశ్శోచం
తిహిదివానిశమ్ । తేభూషణతతోదివ్యారాజన్తేరుచిరప్రభాః ॥ ౪౬ ॥
అనేకశతసాహస్రాఃకాలాగ్నిసదృశప్రభాః । నానాప్రహరణాఘోరా
స్సంయుక్తాస్తత్రబాహుషు ॥ ౪౭ ॥ భయదాస్సురశత్రూణాందైత్యే
న్ద్రాణాంమహౌజసామ్ । సర్వగాస్సర్వదేశేషుభక్తానామభయప్ర
దాః ॥ ౪౮ ॥ జాజ్వల్యమానాస్తేజోభీరూక్షైస్సౌమ్యైరపి । అకుర్వ
న్నిష్ప్రభాన్సద్యశ్చన్ద్రసూర్యాస్వరశ్మిభిః ॥౪౯॥ తద్రూపమాశ్చర్యమ
నేకవర్ణంకిరీటమాలాభిరశేషమూర్తేః । వ్యరాజతాదిత్యఇవాంతకాలే
స్వరశ్మిమాలాభిరనేకరశ్మిః ॥ ౫౦ ॥ తద్దీప్తవక్త్రంవిమలంవిశోకంజా
జ్వల్యమానంమహతాస్వతేజసా । అశోభతాద్యంవపురద్భుతేక్షణం
యుగాన్తకాలాగ్నిరివప్రదీప్తమ్ ॥౫౧॥ ... ... *

ఇతిశ్రీవామనపురాణేక్షేత్రకాణ్డేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
భగవద్దివ్యమఙ్గళవిగ్రహవర్ణనంనామచతుస్త్రింశోధ్యాయః.

ఆవిర్భూతంభగవన్తమ్ప్రతిమహర్షికృతప్రణామాదిక్రమః.

వామదేవః ॥ ఏవంవిధంహరిస్తేభ్యోఽదర్శయద్భగవాన్వపుః ।
యన్నదేవానమునయోనాపిసిద్ధానచారణాః ॥ ౧ ॥ నయోగినోన
గన్ధర్వానాపివిద్యాధరాఅపి । నచయక్షానచాప్యన్యేవాలఖిల్యాశ్చతా
పసాః ॥ ౨ ॥ నోరగానాపిదైతేయానాపికింపురుషాస్తథా । దృష్ట
వన్తఃపురారాజన్కృష్ణస్యవపురద్భుతమ్ ॥ ౩ ॥ తతస్తుమునయోది
వ్యంరూపంతద్విశ్వతోముఖమ్ । అనేకరత్నసఞ్ఛన్నకిరీటోజ్జ్వలితాన
నమ్ ॥ ౪ ॥ వ్యాలోలమానైర్బహుభిఃకుణ్డలైస్సమలఙ్కృతమ్ । పిబ

న్తఇవ నేత్రైస్తే సంక్షోభస్తిమితైస్తదా ॥ ౫ ॥ దదృశుస్తుదితాస్సర్వే న
రేన్ద్రానిమిషేక్షణాః । భృశమార్తాస్స దేవేతి సహసా భువి భూపతే ॥
నిపేతురథ తే సర్వే సమ్భ్రాన్తమనసోఽమలాః । అథ దృష్ట్వా జగన్నాథం
వేఙ్కటాద్రినివాసినమ్ ॥ ౭ ॥ సహస్రశస్సమాగమ్య భక్తిభారానవా
మితైః । శిరోభిరవనీపాల ప్రణేముస్సహసా భువి ॥ ౮ ॥ బృహస్పతిరగ
స్త్యశ్చ శుక్రశ్చాపి వసుస్తథా । భగవన్తం తతో దృష్ట్వా గరుడోపరి సంస్థిత
మ్ ॥ ౯ ॥ జామ్బూనదాద్రిశిఖరే నీలమేఘమివోత్థితమ్ । భక్త్యా ప్రణేముస్తం
దేవం వీక్షమాణా ఇతస్తతః ॥ ౧౦ ॥ ఉత్థాయోత్థాయ తే సర్వే భూయో
భూయో నిరీక్ష్య తమ్ । ప్రసీదేతి బ్రువన్తస్తం ప్రణేముర్బహుశో నృప ॥ ౧౧ ॥

* భగవదావిర్భావకాలే దేవాద్యాపూరితశఙ్ఖాదిమఙ్గళవాద్యక్రమః *

ఏతస్మిన్నన్తరే ఖస్థైశ్శతశోఽథ సహస్రశః । పాఞ్చజన్యోపమాశ్శఙ్ఖా దధ్మి
రే హేమభూషణాః ॥ ౧౨ ॥ అవాద్యన్త చ దివ్యాని వాద్యాని బహుశోఽ
మ్బరే । మృదఙ్గాదీని సర్వాణి హేమరత్నచితాని వై ॥ ౧౩ ॥ మహతా
శఙ్ఖనాదేన వాదిత్రాణాం స్వనేన చ । జగదాపూరితం సర్వం క్షుభితా
శ్చాపి దానవాః ॥ ౧౪ ॥ నివసన్తి చ యే తత్ర నారాయణగిరౌ నృప । తే స
ర్వే సహసా హృష్టాస్సముత్తస్థుశ్చ సఙ్ఘశః ॥ ౧౫ ॥ తస్మిన్ శబ్దే శ్రుతే తే స
ర్వే సింహపక్షిమృగాస్తథా । ప్రసన్నతాం యయుస్సర్వే వేఙ్కటాద్రిని

* భగవత్సేవార్థం వేఙ్కటాచలప్రతి బ్రహ్మరుద్రాద్యాగమనమ్ *

వాసినః ॥ ౧౬ ॥ శ్రుత్వా తం శబ్దమతులం బ్రహ్మలోకపితామహః । జ్ఞా
త్వాఽథ వాసుదేవం తం హరిం ప్రత్యక్షతాం గతమ్ ॥ ౧౭ ॥ ఆజగామాథ త
త్పార్శ్వం కృష్ణస్యాక్లిష్టకారిణః । మునీన్ద్రైర్దేవసఙ్ఘైశ్చ గన్ధర్వైశ్చ సమా
వృతః ॥ ౧౮ ॥ భగవాన్ శఙ్కరశ్చాపి త్ర్యమ్బకస్త్రిపురాన్తకః । జ్వలద్భా
స్కరసఙ్కాశజటామణ్డలశోభితః ॥ ౧౯ ॥ తేన శబ్దేన విజ్ఞాయ సాన్నిధ్యం
హరిమేధసః । అభ్యగాదాశు తత్పార్శ్వం ద్రష్టుం తం వసుధాధిప ॥ ౨౦ ॥
దూర్వాససా మునీన్ద్రేణ నన్దినా చ సమం విభుః । శక్రశ్చ త్రిదశశ్రేష్ఠశ్శ్రు
త్వా తం శబ్దమద్భుతమ్ ॥ ౨౧ ॥ హరిం ప్రత్యక్షతాం యాన్తం జ్ఞాత్వా
దేవం జనార్దనమ్ । దేవైః పరివృతః పార్శ్వం యయావవ్యక్తజన్మనః ॥ ౨౨ ॥

తతశ్శంఖధ్వనింశ్రుత్వావిష్వక్సేనఃప్రతాపవాన్ । జ్ఞాత్వాప్రత్యక్షితాం యాంతం నారాయణమనామయమ్ ॥ ౨౩ ॥ సహసోత్థాయభూపాల శీఘ్రమేవాభ్యగాత్తదా। సత్తుభిస్సచివైస్సార్ధం సకాశంశార్ఙ్గధన్వనః ॥ ౨౪ ॥ అనురక్తైర్మహావీర్యైః ప్రయతైస్సుసమాహితైః । సనందనాదయశ్చాపి యోగినస్తేథచక్రిణః ॥ ౨౫ ॥ పార్శ్వమభ్యాయయుశ్శ్రుత్వా తంశబ్దంమిథిలేశ్వర । సప్తర్షయశ్చయేపూర్వం మయోక్తామునిసత్తమాః ॥ ౨౬ ॥ తేపిశ్రుత్వాచతచ్ఛబ్దం హరేఃపార్శ్వంయయుస్తదా । యశ్చాపిమునిభిర్దృష్టో వాయవ్యాందిశిభూభృతః ॥ ౨౭ ॥ శిలాతలేసమాసీనః పురుషోఽద్భుతదర్శనః । సోపిశంఖధ్వనింశ్రుత్వా భగవత్పార్శ్వమాయయౌ ॥ ౨౮ ॥ బ్రహ్మాప్రజాపతిశ్చాపి భగవాఞ్ఛంభురేవచ । విష్వక్సేనశ్చభగవాన్ శక్రశ్చత్రిదశాధిపః ॥ ౨౯ ॥ సప్తర్షయశ్చమునయస్సనకాద్యాశ్చయోగినః । వాయవ్యాందిశియోదృష్టోమునిభిస్సోపిభూపతే ॥ ౩౦ ॥ ఏతేసర్వేసమాగమ్య సకాశంశార్ఙ్గధన్వనః । భక్త్యాపరమయాయుక్తా రాజన్సంహృష్టమానసాః ॥ ౩౧ ॥ దదృశుస్తేసమారూఢం వైనతేయంమహాబలం।హరింహేమాద్రిశిఖరేనీలమేఘమివస్థితమ్ ॥ ౩౨ ॥ శిరోభిస్తేప్రణేముస్తం విశ్వేశంవిశ్వరూపిణమ్। జయదేవజయేశేతి వదంతస్సహసాభువి ॥ ౩౩ ॥ సర్వేదేవగణాశ్చాపి ప్రణేముఃపృథులోచనమ్ । ప్రసీదదేవదేవేతి వదంతస్తేపునఃపునః ॥ ౩౪॥ బ్రహ్మాద్యాదేవతాశ్చాపి మునయశ్చతపోధనాః । సిద్ధాశ్చాపితథాసర్వే శ్వేతద్వీపనివాసినః ॥ ౩౫ ॥ ఏతేసర్వేహరేస్తస్య రూపంపరపురంజయ।ద్రష్టుంనాశక్నువన్నైతే స్తేజసాతస్యతాపితాః ॥౩౬॥ ప్రతపంతమివాదిత్యం సంహారసమయేనరాః । న్యమీలయంతనేత్రాణి బ్రహ్మాద్యాస్తే

బ్రహ్మకృతభగవత్స్తుతిః.

తతోనృప ॥ ౩౭ ॥ తేజసాపీడితాస్తస్య దేవదేవస్యశార్ఙ్గిణః । తుష్టావాథతదాబ్రహ్మా దేవాధిపతిమవ్యయమ్ ॥ ౩౮ ॥ పతత్రిరాజమారూఢం శిరోభిః ప్రణిపత్యతమ్ ॥ బ్రహ్మా ॥ నమామిత్వాంజగన్నాథ సహస్రవదనేక్షణ॥౩౯॥ జ్వలత్కిరీటసాహస్రధారిణంపురుషోత్తమమ్ । రుచిరైర్బహుభిర్దివ్యైర్బాహుభిఃపరిఘోపమైః ॥ ౪౦ ॥ సంయుక్తంత్వాంనమామ్యాద్యం విశ్వే

శంవిశ్వతోముఖమ్। అణీయసామశేషాణా మణీయాంసంసనాతనమ్॥౪౧॥ భూతాదీనాంసమస్తానాం గరిష్ఠంచగరీయసామ్। నారాయణంత్వాంవర దం నమామిపరమేశ్వరమ్॥ ౪౨॥ యోగిభిర్ధ్యమానంత్వాం జనలోక గతంవిభుమ్। పరంపురాణంపురుషం నమామిసురనాయకమ్॥ ౪౩॥ ప్రసీదతుభవాన్విష్ణో రహితఃప్రాకృతైర్గుణైః। శుద్ధఃపుమాన్సమస్తేభ్యో భూతేభ్యస్సర్వసమ్భవః॥ ౪౪॥ సాక్షిభూతస్సమస్తస్య జగతోఽస్యజగ త్పతే। నమామిత్వామహంనిత్యం వ్యాలోలాయతలోచనమ్॥ ౪౫॥ యఃప్రోచ్యతేవిశుద్ధోహి సర్వేశ ఇతికేశవ। తంత్వాంనమామ్యశేషాణా మాత్మానంసర్వదేహినామ్॥ ౪౬॥ సమస్తకారణానాంత్వం కారణం ప్రభురవ్యయః। బ్రహ్మవిద్యోగినాంచాసి ప్రజానాంచప్రజాపతిః॥ ౪౭॥ యన్నజానంతిమునయో నాపిదేవానదానవాః। నాహంనశమ్భుర్విష్ణ్వా ఖ్యం తత్పదంపరమంభవాన్॥ ౪౮॥ ఇన్ద్రాద్యాశ్శతశోయస్య దేవా స్త్రిభువనేశ్వరాః। ద్రష్టుకామానజానంతి రూపమవ్యక్తరూపిణః॥౪౯॥ తదహంవిమలం దేవ శాశ్వతంపదమవ్యయమ్॥ ౪౯౧॥ నస్తోతుమీశో నచదేవవక్తుం గుణాంస్తవేశాచ్యుతలోకనాథ। ప్రసీద దేవాధిపతేసమ స్తానాలోకయాస్మాన్విమలైస్సునేత్రైః॥ ౫౦౧॥ ఇత్యుక్తేబ్రహ్మణాతే

శమ్భుకృతభగవత్స్తుతిః.

నశమ్భురవ్యక్తరూపిణమ్॥ ౫౧॥ అస్తౌషీద్భగవంతంతమచ్యుతంపురు షోత్తమమ్॥ శమ్భుః॥ పరావరేశంపురుషం దుష్టదైత్యేన్ద్రఘాతినమ్॥ జగత్పాలనకర్తారం జగదుత్పత్తికారణమ్। ప్రజాపతీనాంసర్వేషాం స్ర ష్టారమమలేక్షణమ్॥ ౫౩॥ భక్తార్తిహానిదాతారం భక్తానాంప్రియకా మదమ్। త్వాంనమామిహరేదివ్యం పరబ్రహ్మస్వరూపిణమ్॥ ౫౪॥ ప్రధానపుంసోరజయో ర్జగత్కారణభూతయోః। నిత్యయోర్వ్యాపినో శ్చాపి ప్రభుంత్వాంకారణంపరమ్॥ ౫౫॥ తంత్వాంనమామిభూతేశం భూతానామపికారణమ్। సూరయోయచ్చపశ్యంతి పరమంధామశా శ్వతమ్॥ ౫౬॥ తత్త్వమేతత్పరంధామ పరంబ్రహ్మసనాతనమ్। తం త్వాంనమామిగోవిన్దం సహస్రాదిత్యసన్నిభమ్॥ ౫౭॥ మునయస్త్వా మమభ్యర్చ్య బహువర్షశతానివై। త్వత్ప్రసాదాచ్చదేవేశ త్వమ్యేవల

యమాగతాః ॥ ౪౭ ॥ పురందరోపిదేవేశ త్వామేవపురుషోత్తమమ్ । అశ్వమేధశతైరిష్ట్వాదేవేంద్రత్వమవాప్తవాన్ ॥ ౪౮ ॥ బ్రహ్మాశ్వమేధ సాహస్రైస్త్వామిష్ట్వాజగదీశ్వరమ్ । ప్రాపబ్రహ్మపదందివ్యం దుఃఖశో కవివర్జితమ్ ॥ ౬౦ ॥ అహమారాధ్యదేవత్వాం సర్వమేధమహాక్రతౌ । ప్రాప్తవాన్దేవదేవత్వం దుర్లభంసర్వదైవతైః ॥ ౬౧ ॥ త్వమేవేశజగ ద్ధాతా త్వమేవజగతాంగతిః । స్రష్టాత్వమేవజగత స్సంహర్తాచత్వమేవ హి ॥ ౬౨ ॥ తంత్వాంనమామిశోకార్తిమోహహానిప్రదాయినమ్ । ప్ర సీదేశమహామాయ సహస్రవదనేక్షణ ॥ ౬౩ ॥ సర్వలోకపతేనాథ స ర్వలోకపరాయణ ॥ ౬౩౹ ॥ విష్ణోతవైతద్బహుబాహుశాఖం తమాల వర్ణంబహువక్త్రనేత్రమ్ । జ్వలత్కిరీటైర్బహురత్నవద్భి ర్విజ్వాల్యమా నంప్రణమామిరూపమ్ ॥ ౬౪౹ ॥ వాసుదేవః ॥ ఏవంస్తుతేజగన్నాథే

మహర్షికృతభగవత్స్తుతిః.

శమ్భునాపరమేష్ఠినా ॥ ౬౫ ॥ తుష్టువుర్మునయోభూప ప్రణమ్యామ లచేతసః ॥ మునయః ॥ నమఃకృష్ణాయహరయే పరస్మైబ్రహ్మరూపి ణే ॥ ౬౬ ॥ నమోభగవతేతస్మై విష్ణవేపరమాత్మనే । సర్వభూతశర ణ్యాయ సర్వజ్ఞాయనమోనమః ॥ ౬౭ ॥ వాసుదేవాయభక్తానాం సర్వకామప్రదాయినే । నమఃపఙ్కజనేత్రాయ జగద్ధాత్రేఽచ్యుతాయ చ ॥ ౬౮ ॥ హృషీకేశాయసర్వాయ నమఃకమలమాలినే । అనంతనా గపర్యఙ్కే సహస్రఫణశోభితే ॥ ౬౯ ॥ దీప్యమానేఽమలేదివ్యే సహస్రా ర్కసమప్రభే । యోగనిద్రాముపేతాయ తస్మైభగవతేనమః ॥ ౭౦ ॥ య ద్రూపంనచపశ్యన్తి సురాయోనచయోగినః । తంనతాస్స్మజగన్నాథం క్షీరోదార్ణవశాయినమ్ ॥ ౭౧ ॥ త్వామేవార్తాఃప్రపన్నాస్స్మ శరణ్యంవ యమీశ్వరమ్ । అస్మాన్పాహిశరణ్యేశ ప్రణతార్తిహరావ్యయ ॥ ౭౨ ॥ త్వ ద్రూపమేతద్గోవిన్ద సహస్రార్కసమద్యుతే । జాజ్వల్యమానం తేజోభి ర్నే క్షితుంశక్నుమోవయమ్ ॥ ౭౩ ॥ కురుప్రసాదమస్మాకం ప్రసన్నవదనే క్షణ । త్వమేవగతిరస్మాకంసర్వేషామేవకేశవ ॥ ౭౪ ॥ నతాస్స్మదివ్యం పురుషంపురాణం త్వామేవసర్వేశ్వరమీశ్వరాణామ్ । యుగాన్తకాలా

గ్నిసమప్రతాపం ప్రదీప్తవక్త్రేక్షణమప్రమేయమ్ ॥ ౨౫ ॥ వామదేవః ॥

సప్తర్షికృతభగవత్స్తుతిః.

ఇతి తేషాం మునీన్ద్రాణాం వచశ్శ్రుత్వా తతో నృప। సప్తర్షయో మహాత్మానో వాగీశశ్చ మహాద్యుతిః ॥ ౨౬ ॥ వసుశ్చ భగవద్భక్తో మహేన్ద్రశ్చ ప్రతాపవాన్ । తుష్టువుర్దేవదేవేశం శిరోభిః ప్రణిపత్య తమ్ ॥ ౨౭ ॥ సప్తర్షయః॥ నమో నమోస్తు విశ్వాత్మం స్త్వం బ్రహ్మ త్వం పినాకధృత్ । చన్ద్రేన్ద్రార్కాశ్వి మరుత స్త్వమేవ జగతః పతే ॥ ౨౮ ॥ సహస్రాదిత్యసఙ్కాశ చక్రహస్తాయ తే నమః । శఙ్ఖహస్తాయ తే నిత్యం నమో విష్ణో మహాత్మనే ॥ నమః కిరీటినే నిత్యం నమః కౌస్తుభధారిణే । నీలమేఘప్రతీకాశవపుషే బ్రహ్మణే నమః ॥ ౩౦ ॥ అసిరత్నగదాచాపశక్తితోమరపాణయే । ప్రదీప్తాయుధజాలాయ ప్రదీప్తవపుషే నమః ॥ ౩౧ ॥ యజ్ఞేశాయ నమస్తుభ్యం జ్వలత్కుణ్డలధారిణే । నమోస్తు పద్మనాభాయ నమస్తే విశ్వయోనయే ॥ ౩౨ ॥ పరావరాణాం పతయే కరాళవపుషే నమః । కాలనేమిహిరణ్యాక్షహిరణ్యాదివిఘాతినే ॥ ౩౩ ॥ ఉగ్రరూపాయ తే నిత్యం నృసింహాయాప్యనాదయే । నమోస్తు పద్మనాభాయ నమోస్తు వరదాయ చ ॥ ౩౪ ॥ భూయో భూయో నమో నిత్యం వ్యాపినే శార్ఙ్గపాణయే ॥ ౩౪ ॥ నతాస్మ స్తే చైతత్తవ విశ్వరూపం సర్వాయుధోపేతమపాస్తదోషమ్ । విద్మో న చాద్యం పర

సనకాదిపరమయోగికృతభగవత్స్తుతిః.

మంత వాద్యరూపం పరం వేద న చాబ్జయోనిః ॥ ౩౫ ॥ వామదేవః ॥ ఏవముక్తే తత స్తే తు సనకాద్యాశ్చ యోగినః ॥ ౩౬ ॥ ప్రణమ్య తుష్టువుర్దేవం వైనతేయోపరిస్థితమ్ ॥ సనకాద్యాః ॥ జయ యజ్ఞపతే దేవ జయ నాథ జయాక్షర ॥ ౩౭ ॥ జయ శఙ్ఖధరాచిన్త్య జయ చక్రధరావ్యయ । విభో జయ విశాలాక్ష పరమాత్మన్ జయాచ్యుత ॥ ౩౮ ॥ జయ దంష్ట్రాగ్రవిన్యస్తమహీపద్మజయేశ్వర । జయ సర్వద సర్వేశ జయ సర్వహృదిస్థిత ॥ ౩౯ ॥ పద్మనాభ జయాజయ్య జయ పూరుష మానద । మాయయా తవ మోహితా స్యా దేవాశ్చాపి విమోహితాః ॥ ౪౦ ॥ అనేకరత్నసఞ్ఛన్నసువర్ణముకుటాయ తే।నతాస్స్మ స్తేఽచిన్త్యరూపాయ యోగిధ్యేయాయ తే నమః॥ ౪౧ ॥ నతాస్స్మ స్తేఽత్యన్తశుద్ధాయ సర్వజ్ఞాయాదివేధసే । పరబ్రహ్మ స్వరూపాయ

యనతాస్స్మనవరదాయినే ॥ ౯౨ ॥ అవ్యక్తాయాప్రమేయాయశ్రీధరా
యసువర్చసే। శ్రియఃకాన్తాయదాన్తాయభక్తానాంముక్తిదాయినే ॥౯౩॥
శక్రాదిలోకపాలానాం పాలయిత్రేనమోస్తుతే । పీతామ్బరాయతేని
త్యంనతాస్స్మఃపురుషోత్తమ ॥౯౪॥ వ్యాప్తంత్వయానాథనభస్సుదీప్తంవి
శ్వాత్మనాఽశేషనివాసినావిభో । త్వామద్యసర్వేవయమీశితారంనతా
స్స్మపద్మాభవిలోలలోచన ॥ ౯౫ ॥ తన్నాస్తికించిద్రహితంత్వయాహరే
సమస్తలోకేష్వపిజాతుయత్స్యాత్ । వన్దామహేత్వాంవిమలార్కవ
ర్ణంకిరీటహారోజ్జ్వలితంసుభోరుకమ్ ॥ ౯౬ ॥ ఏతత్పరంరూపమపేతజన్మజ
రాదిదోషంవిమలంవిశోకమ్। అదృష్టపూర్వంమనుజామరాద్యైర్నతా

→ ఇన్ద్రాదిదిక్పాలకృతభగవత్స్తుతిః. ←

స్స్మవిద్యుజ్జ్వలితోరుశోభమ్ ॥౯౭॥ వామదేవః॥ ఏవంస్తుతేజగన్నాథేసన
కాదిమహాత్మభిః।శక్రాద్యాలోకపాలాస్తంతుష్టువుర్మధుసూదనమ్॥౯౮॥
వన్దమానాశ్శిరోభిస్తంభూతభావనభావనమ్ । అఞ్జలింమూర్ధ్నిసన్ధాయవి
స్మయోత్ఫుల్లలోచనాః ॥ ౯౯ ॥ ఇన్ద్రాదయః ॥ నమోస్తువిశ్వరూపా
యపీతామ్బరధరాయతే। నమస్తేస్తుజగద్ధాత్రేశార్ఙ్గచాపాసిధారిణే ॥
మధుహన్త్రేనమోనిత్యంనమఃకైటభఘాతినే । కాలాగ్నిసమచక్రేణని
హన్త్రేసురవైరిణామ్ ॥ ౧౦౦ ॥ సర్వకల్యాణభూతాయ వరదాయవ
రార్థినామ్ । నమోనిత్యమదృశ్యాయదృశ్యరూపాయతేనమః ॥ ౧౦౨ ॥
పరస్మైబ్రహ్మణేతుభ్యంనమోయజ్ఞస్వరూపిణే। నమోభవ్యాయతేనిత్యం
శ్రీవత్సాఙ్కితవక్షసే ॥ ౧౦౩ ॥ భయదాయనమోనిత్యం దైత్యేన్ద్రా
ణాంబలీయసామ్। భోగదాయనమోనిత్యమస్మాకంస్వర్గవాసినామ్॥౧౦౪॥
వరేణ్యాయనమోనిత్య మచలాయావ్యయాయచ । శరణ్యాయనమో
నిత్యం నమఃక్షీరోదశాయినే ॥ ౧౦౫ ॥ యోగాత్మనేనమోనిత్యంన
మోదామోదరాయచ। క్షయవృద్ధివిహీనాయనిర్గుణాయనమోనమః॥
యత్తత్పరమనిర్దేశ్యమచిన్త్యమజమక్షరమ్ । అవ్యక్తమజరంనిత్యమవ్య
యంధామశాశ్వతమ్ ॥ ౧౦౬ ॥ అరూపమమలంబ్రహ్మ సర్వేశమ
చలంవిభుమ్ । యద్బ్రహ్మతత్పరంధామభవానేవనచాపరః ॥ ౧౦౭ ॥

తన్న విద్మః పరం రూపం తవ యత్తు పురాతనమ్ । ఏతచ్చాపి న జానీమో యు దేతద్దర్శితం త్వయా ॥ ౧౯ ॥ ప్రసీద విశ్వేశ్వర విశ్వతోముఖ ప్రసీద విశ్వే శయ పాలనేశ । ప్రసీద విశ్వాలయ విశ్వమూర్తే విశ్వస్య యోనే భగవ

శ్వేతద్వీపవాసిసిద్ధకృతభగవత్స్తుతిః.

న్ప్రసీద ॥ ౧౦ ॥ వామదేవః ॥ ఏవం స్తుతేఽథ దేవేశే శక్రాద్యై స్త్రిదశేశ్వరైః । తుష్టువుస్తం ప్రణమ్యేశం శ్వేతద్వీపనివాసినః ॥ ౧౧ ॥ సిద్ధాః ॥ యం విష్ణుమాద్యం పురుషం పురాణం దేవా నమస్యన్తి శుభ్రో రుబాహుమ్ । నతాస్స్మ తం దేవమజం సురేశం విశ్వస్య కర్తారమనాది మూర్తిమ్ ॥ ౧౨ ॥ యేనైవ దంష్ట్రాగ్రసముద్ధృతా ధరా బిభర్తి విశ్వం ససురాసురేన్ద్రమ్ । నతాస్స్మ తస్మై వరదాయ పుంసే సర్వాత్మనేఽ శేషవిభూతిదాయినే ॥ ౧౩ ॥ యేనేదమణ్డం సకలం మహీయసా వ్యా ప్తం త్వయైకేన సురారిఘాతినా । తం త్వాం నతాస్స్మాచ్యుతమీడితారో వయం విభుం లోకవిభూతిహేతుమ్ ॥ ౧౪ ॥ యేనాన్తకాలే జగదేత దాదినా గ్రస్తం త్వయా హ్యాత్మశక్తిరూపిణా । జ్ఞానైకదృశ్యం పరమా ర్థతత్త్వం తం బాలరూపం ప్రణమామ నిత్యమ్ ॥ ౧౫ ॥ యేనాదికాలే విభునా మహీయసా స్వనాభిపద్మాన్తరుపేతమణ్డమ్ । విసృష్టమప్సు స్వ పతాత్మలీలయా తం త్వాం నతాస్స్మామరలోకనాథ ॥ ౧౬ ॥ యేనే దమణ్డం బహుశోఽభిభూతం దురాత్మభిర్దైత్యవరైస్సుఘోరైః । నిహత్య దై త్యాన్ సహసా మహారణే సంరక్షితం తం ప్రణమామ నిత్యమ్ ॥౧౭॥ జాన న్తి యన్నైవ పితామహాద్యాః పరం పదం నైవ వయఞ్చ నాన్యే । త్వం తత్ప దం వృద్ధివినాశహీనం రక్ష స్వచాస్మాన్ భగవన్ప్రసీద ॥౧౮॥

ఇతి శ్రీవామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే బ్రహ్మాదికృతభగవత్స్తోత్రకథనం నామ పఞ్చత్రింశోఽధ్యాయః

బ్రహ్మాద్యావృతభగవత్సమ్ప్రతినాగకన్యకాదికృతగీతిక్రమః.

వామదేవః ॥ ఏవం స్తుత్వాథ తే సర్వే బ్రహ్మాద్యా దేవతాగణాః । అగస్త్యప్రముఖాశ్చాపి మునయోఽమలచేతసః ॥ ౧ ॥ సిద్ధాశ్చాపి తథా

సర్వే శ్వేతద్వీపనివాసినః । వాగీశవసుశుక్రాశ్చదూర్వాసాశ్చమహాముని: ॥ ౨ ॥ సప్తర్షయశ్చరాజేన్ద్రసనకాద్యాశ్చయోగినః । సర్వఏతేమహీపాలయేచాప్యన్యేసమాగతాః ॥ 3 ॥ ద్రష్టుంతమీశ్వరం దేవం తత్ప్రసాదానువర్తినః । భూయోభూయఃప్రణమ్యైశంనారాయణమరిన్దమమ్ ॥౪॥ కృతాఞ్జలిపుటాస్తంతుపరివార్యోపతస్థిరే । తతస్తేషాం సభగవాన్మధ్యేరాజీవలోచనః ॥ ౫ ॥ స్మయన్నివమహాబాహుర్విన తాననద్దనేస్థితః । అతిష్ఠద్దేవదేవేశస్సుతాన్సర్వాన్విలోకయన్ ॥ ౬ ॥ దీప్యమానస్స్వతేజోభిరంశుమానివరశ్మిభిః । ఏతస్మిన్నన్తరేదేవంవా ద్యావాహోరాజ్ఞనాన్నృప ॥ ౭ ॥ అగాయన్కర్మభిర్దివ్యైర్దివ్యభూషణభూషితాః । రావణాదివధంకేచిద్గన్ధర్వపతయోజగుః ॥ ౮ ॥ కంసకేశిజరాసన్ధసాల్వాదీనాంవధంతథా । బాణదుర్యోధనాదీనాంవధంచాపిమహాద్భుతమ్ ॥౯ ॥అగాయన్నపరేతత్రగన్ధర్వపతయోఽమలాః । హిరణ్యకశిపోస్తత్రవధంచాపిజగుఃపరే ॥ ౧౦ ॥ అవతారేషుచాన్యేషుయానియానికృతానివై । కేచిజ్జగుర్జగత్సృష్టింబ్రహ్మాదిస్థావరాన్తికామ్ ॥ గన్ధర్వపతయస్తత్రసుస్వరాహారిసన్నిధౌ । నృత్యన్తోప్సరసస్తత్రదృశ్యన్తశతశోనృప ॥౧౨॥ గాయన్తోదేవదేవేశంనాదయన్తోదిశోద

బ్రహ్మాదీనాంభగవద్విశ్వరూపదర్శనప్రాప్తిః.

శ । అథతేప్రేక్షమాణాస్తంనారాయణమనామయమ్ ॥ ౧౩ ॥ విస్మయావిష్టహృదయాబ్రహ్మాద్యాదేవతాగణాః । అగస్త్యప్రముఖాశ్చాపి మునీన్ద్రాశ్చసహస్రశః ॥ ౧౪ ॥ దదృశుర్దేవదేవస్యదివ్యేరూపేమహాద్భుతే । తస్మిన్మహతిభూపాలపద్మపత్రనిభేక్షణే ॥ ౧౫ ॥ అణ్డమేతదశేషంవైసాద్రిగ్రామనదీవనమ్ । సపర్వతంసపాతాళంసదేవాసురమానుషమ్ ॥ ౧౬ ॥ ససప్తలోకంసద్వీపంసయక్షోరగరాక్షసమ్ । సాసురంసామరపురంజఙ్గమాజఙ్గమాకులమ్ ॥ ౧౭ ॥ సతిర్యక్తరుపాషాణం సకాననమహోరగమ్ । ఏవమాద్యైస్తథాఽన్యైశ్చసంయుక్తంమహదద్భుతమ్ ॥౧౮॥ అదృష్టపూర్వమాశ్చర్యందృష్ట్వాహర్షముపాగమన్। విస్మితాశ్చాభవంస్తేఽథముదితాశ్చాభవన్నృప ॥౧౯॥ వ్యాకులీకృతనేత్రాస్తేవ్యాకులీకృతమానసాః । వ్యాకులీకృతసర్వాఙ్గాఆసన్సర్వే

భయాకులాః ॥౨౦॥ అథ తాన్భగవాన్భూపప్రసన్నైర్విమలైశ్శుభైః॥ పద్మోత్పలదళాభైస్తైర్నేత్రైస్తాన్సమలోకయత్ ॥౨౧॥ అథ తే భూప తే సర్వే బ్రహ్మాద్యాస్తేన శార్ఙ్గిణా । ప్రసన్నైర్నయనైర్దివ్యైరాయతైరవలోకితాః ॥ ౨౨ ॥ ప్రసన్నతాం యయుస్సర్వే త్యక్తమోహాభయాస్థితాః । మునీన్స్తానవలోక్యాథ భగవానిదమబ్రవీత్ ॥ ౨౩ ॥

మహర్షీన్ప్రతి భగవదుక్తిః.

నృప తేనర్వలోకేశో విశ్వరూపధరో హరిః । శృణ్వతాం సర్వదేవానాం బ్రహ్మాదీనాం సనాతనః ॥ ౨౪ ॥ మేఘగమ్భీరయా వాచా శ్రావ్యయా శ్లక్ష్ణరూపయా। జగదాపూరయన్సర్వం సుతరాం ప్రియయా తదా ॥౨౫॥ శ్రీభగవాన్ ॥ యుష్మాభిర్భూరితేజోభిర్మత్తో యత్ప్రార్థ్యతే ద్విజాః । ప్రీయతాం తదశేషేణ నాత్ర కార్యా విచారణా॥౨౬ ॥ మాన్దృష్ట్వా ప్రార్థితాన్కామాన్ప్రాప్నువన్తి నరా భువి । అచిరేణైవ కాలేన ముక్తిం చాపి సుదుర్లభామ్ ॥ ౨౭ ॥ అప్రాప్య ప్రార్థితాన్కామాన్న యాస్యన్తి ద్విజోత్తమాః। మయి దృష్టేఽచిరాత్తస్మాద్బ్రూత ప్రార్థితముత్తమమ్॥౨౮॥ మునయః॥ కృతార్థాస్స్మ వయం దేవ త్వయి దృష్టే సనాతనే। త్వత్ప్రసాదం వినా నాథ న త్వం ద్రష్టుం హి శక్యసే ॥ ౨౯ ॥ త్వాం ద్రష్టుకామా గోవిన్ద విచరన్తో వయం విభో । నారాయణగిరావస్మింస్త్వత్పాదతలవాసితే ॥ త్వాం దృష్ట్వా భృశముద్విగ్నా భగవన్పురుషోత్తమమ్ । సంసారాన్మోక్తుమిచ్ఛన్తో దేవ త్వత్పాదమాశ్రితాః ॥ ౩౧ ॥ ముక్తిం ప్రయచ్ఛ దేవేశ సంసారాద్భీతివర్ధనాత్ ॥ వామదేవః ॥ ఏవముక్తోఽథ గోవిన్దో వరేణ్యః పురుషోత్తమః ॥ ౩౨ ॥ భగవాన్భూతభవ్యేశః ప్రోవాచేదం వచో నృప । యేన యత్ప్రార్థితం మత్తో దత్తం తద్ధి న సంశయః ॥౩౩॥ ముక్తిర్నచైషా భవతాం ప్రసన్నే మయి దుర్లభా । కల్పాన్తే మత్ప్రసాదేన ముక్తిం ప్రాప్స్యథ సత్తమాః ॥ ౩౪ ॥ తావత్కాలం జగత్యస్మిన్ తపసే కృతనిశ్చయాః । శృణ్వన్తశ్శ్రావయన్తశ్చ మత్కథాం మునిసత్తమాః ॥ ౩౫॥

మునీనాశ్వాసయన్తం భగవన్తం ప్రతి బ్రహ్మకృతవిజ్ఞప్తిః.

తిష్ఠధ్వం తప ఆస్థాయ మహత్పరమదారుణమ్ ॥వామదేవః॥ ఏతస్మిన్నన్తరే రాజన్ బ్రహ్మలోకపితామహః ॥ ౩౬ ॥ శిరస్యంజలిమాధాయ ప్ర

ణమ్యజగతాంపతిమ్। ఇదంవిజ్ఞాపయామాస దేవాయామితతేజసే॥౩౭॥ బ్రహ్మ॥ భగవన్సర్వలోకేశ సర్వయజ్ఞమయాచ్యుత । దైత్యైర్నిరాకృతాహ్యేతే దేవాస్సర్వేసవాసవాః ॥ ౩౮ ॥ యజ్ఞభాగాంశ్చదైతేయా భుఞ్జతేనదివౌకసః। తాన్హంతుంసమరేహ్యేతే నశక్తాదేవతాగణాః ॥ ౩౯ ॥ వివృద్ధాస్తాతయాద్యైశ తాన్సర్వానసురోత్తమాన్ ।

భగవత్కృతబ్రహ్మాద్యభీష్టవరప్రదానమ్.

వామదేవః॥ ఇత్యుక్తేబ్రహ్మణారాజన్ప్రహసన్నిదమబ్రవీత్ ॥౪౦॥ శ్రీభగవాన్ ॥ ఏతేచదానవాఘోరాబాధన్తేదేవతాగణాన్ । మహావీర్యామహామాయా మహాకాయామహౌజసః ॥ ౪౧ ॥ రణకర్మణిసంయుక్తా దుర్జయాదుర్నివారణాః । ఏతాంస్త్వమద్యదైత్యేన్ద్రొ హన్యాస్సర్వాన్సబాన్ధవాన్ ॥ ౪౨ ॥ ఏవముక్త్వాహృషీకేశో విష్వక్సేనంప్రతాపినమ్। విలోక్యసర్వభూతాత్మా వసుంనారాయణోఽబ్రవీత్ ॥ ౪౩ ॥ తవదత్తం మహావీర్య చేదిరాజనృపోత్తమ । సంసారబంధనాన్మోక్షు మచిరేణాథగచ్ఛసి ॥ ౪౪ ॥ మద్భక్తస్త్వత్సమోనైవ త్రిషులోకేషువిద్యతే। హిరణ్యకశిపోఃపుత్ర మృతేదైత్యేన్ద్రసత్తమమ్ ॥ ౪౫ ॥ ప్రహ్లాదస్సర్వభూతేభ్యో యఃపురారక్షితోమయా ॥ వామదేవః॥ ఏవముక్త్వామహీపాల చేదిరాజంప్రజాపతిః ॥ ౪౬ ॥ అగస్త్యమవలోక్యాథ బాష్పపర్యాకులేక్షణమ్। భక్త్యాపరమయాయుక్తం జగాదేదంవచోవిభుః ॥౪౭॥ ప్రసన్నోఽహంద్విజశ్రేష్ఠ ప్రియతాంయత్తవేప్సితమ్। మత్తస్సుదుర్లభంచాపితత్తేదాస్యామ్యసంశయమ్ ॥ ౪౮ ॥ వామదేవః॥ ఏవముక్తస్తుదేవేన హర్షాత్కిఞ్చిదిదంవచః । విజ్ఞాపయామాసమునిః పరస్మైహరిమేధసే ॥ ౪౯ ॥

మూర్ధన్యఞ్జలిమాధాయ ప్రోత్ఫుల్లపులకోద్గమః ॥ అగస్త్యః ॥ నారాయణగిరావస్మిన్ చరతోమమకేశవ ॥ ౫౦ ॥ సమతీతంమహాబాహో నక్షాణామధికంశతమ్ । సుచిరంకాలమత్రైవ విచరన్నైవతతస్తతః ॥౫౧॥ నచాపశ్యంవిశాలాక్షం త్వామాద్యమజమక్షరమ్। తతోఽహంభృశముద్విగ్నో విషాదంచాప్యవాప్తవాన్ ॥౫౨॥ దిష్ట్యాదృష్టోజగత్స్వామీ త్వమద్యపురుషోత్తమ । వృణేతత్వత్ప్రసాదేన ప్రాప్తుంయద్వాఞ్ఛితంమయా॥ భూతేభవ్యేతథాకాలేవర్తమానేతథాప్రభో । సర్వేషామేవభూతానాం

దుర్జ్ఞేయా గతిరుత్తమా ॥ ౫౪ ॥ దుర్జ్ఞేయామపి తాం సమ్యగ్జ్ఞాతుమిచ్ఛా
మ్యహం హరే । సహస్రశస్తుయా శ్రుత్వా దుర్జ్ఞేయా చ సురైరపి ॥ ౫౫॥
త్వత్ప్రసాదేన భగవన్నవిదితా మమ । త్వయి భక్తిః పరా చాపి నిశ్చ
లా స్యాన్మమామలా ॥ ౫౬॥ వామదేవః॥ ఇత్యుక్తే మునినా భూప ప్రహసన్ని
వలోకధృత్ । ఉవాచ శ్లక్ష్ణయా వాచా మేఘగమ్భీరయా తదా ॥ ౫౭ ॥
శ్రీభగవాన్॥ అగస్త్య యత్త్వయా ప్రోక్తమేతద్దత్తం మయా తవ । ప్రసన్నే
నాత్ర భవతా పూజితేన మహీధరే ॥ ౫౮ ॥ అగస్త్యః॥ త్వం చ దృశ్యో వసేహే
శ సర్వేషాం ప్రాణినామపి ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అహం దృశ్యో వసామీహ శ్రీభూ
మిసహితోనఘ ॥ ౫౯ ॥ విమానం మమ దివ్యం తు గూఢం ముక్తిప్రదం భ
వేత్ । ఆకాశగమచిన్త్యం చ నానారత్నసమన్వితమ్ ॥ ౬౦ ॥ అన్యేపి
యే మునీన్ద్రాస్మిన్ నారాయణగిరౌ నరాః । సమారుహ్యామలాం చేమాం
స్వామిపుష్కరిణీం శుభామ్ ॥ ౬౧ ॥ దృష్ట్వా స్నాత్వాథ పీత్వా తు
తస్యాః పుణ్యజలం శుభమ్ । అస్యాస్తీరే మహత్యస్మిన్ విమానే మదధిష్ఠి
తే ॥ ౬౨ ॥ మమ ప్రీతికరే పుణ్యే సర్వపాపహరే శుభే । భక్త్యా మామర్చ
యిష్యన్తి మయి సన్న్యస్తమానసాః ॥ ౬౩ ॥ దదామీష్టతమాన్ కామాం
స్తేషామపి సుదుర్లభాన్ । యేన రాః కుర్వతే విప్ర యోజనానాం శతేష్వ
పి ॥ ౬౪ ॥ ప్రణామం దిశముద్దిశ్య భక్త్యా మత్పర్వతోత్తమే । తేన రామ
త్ప్రసాదేన పాపరాశిం వ్యపోహ్య వై ॥ ౬౫ ॥ ప్రాప్నువన్తి పదం పుణ్య
మప్రవిష్టం దురాత్మభిః । యపనాం సేవతే నిత్యం స్వామిపుష్కరిణీం శు
భామ్ ॥ ౬౬ ॥ సోపి భుక్తిమవాప్నోతి ముక్తిం చాపి న సంశయః ॥ ౬౭॥ *
ఇతి శ్రీవామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే భగవ
త్కృతాగస్త్యాద్యభీష్టవరప్రదానకథనం నామ షట్త్రింశోధ్యాయః.

మహర్షీణాం భగవద్దివ్యవిమానదర్శనప్రాప్తిః.

వామదేవః ॥ మునయస్తేథ భూపాల తద్వాక్యసమనన్తరమ్ ।
దదృశుర్విమలం దివ్యం విమానం భాస్కరోపమమ్ ॥ ౧ ॥ స్వామిపుష్క
రిణీతీరే దక్షిణే లోకవిశ్రుతే । నారాయణాశ్రితం దివ్యం నిత్యం చ మహాద
ద్భుతమ్ ॥ ౨ ॥ పాణ్డురాభ్రఘనప్రఖ్యం నానాశృఙ్గైరలఙ్కృతమ్ । అ

నేకరత్నసఞ్ఛన్నం ముక్తాదామవిభూషితమ్ ॥ ౩ ॥ భాసయంస్తేజసా సర్వా దిశో దశ నరాధిప । దీప్యమానం స్వతేజోభి ర్నానారత్నవిభూషితమ్ ॥ ౪ ॥ అత్యుచ్ఛ్రితం సుదుష్ప్రేక్షం పశ్యతాం హర్షవర్ధనమ్ । యన్న దృష్టం మునీన్ద్రైస్తై ర్దేవైరపి సవాసవైః ॥ ౫ ॥ తస్మిన్మహీధరే దివ్యే విచరద్భిరితస్తతః । మునీన్ద్రాస్తే తు తద్దృష్ట్వా విమానం పరమాద్భుతమ్ ॥ ౬ ॥ అదృష్టపూర్వమన్యస్మిన్కాలే నరవరాత్మజ । ఇతస్తతో విచిన్వద్భిస్తస్మిన్నేవ మహీధరే ॥ ౭ ॥ విస్మయం పరమం జగ్ముస్తతో మునిగణాస్తదా । కిమిదం నైవ చాస్మాభి ర్దృష్టమాసీత్పురాతనమ్ ॥ ౮ ॥ పురా విమానమాశ్చర్యం విచరద్భిరితస్తతః । విమానమద్భుతాకారం తం చాపి పురుషోత్తమమ్ ॥ ౯ ॥ దృష్ట్వా తత్ప్రచురాశ్చర్యం తే హర్షోత్ఫుల్లలోచనాః । అహో బత మహాశ్చర్యం నూనమేతన్మహాత్మనా ॥ ౧౦ ॥ అనేనాంతర్హితం యస్మాత్పూర్వం తన్నహ్యదృశ్యత । విమానం పుణ్యమాశ్చర్యం జ్వలద్భాస్కరసన్నిభమ్ ॥ ౧౧ ॥ అస్యైవ శుభే తీరే పుష్కరిణ్యాః స్థిరైస్తైరపి । అస్మాభిస్సహితైస్సర్వై స్సద్భిరత్రైవ చాదరాత్ ॥ ౧౨ ॥ హరిణా ధ్రువమేతత్స్యా దనేనైవ స్వమాయయా । అన్తర్హితం కృతం దివ్యం విమానం సిద్ధసేవితమ్ ॥ ౧౩ ॥ ఏవంవిధాని వాక్యాని మునయస్తే పరస్పరమ్ । ప్రోచుర్దేవాధిదేవస్య సన్నిధౌ తస్య శార్ఙ్గిణః ॥ ౧౪ ॥ ఏతస్మి

శఙ్ఖనృపవరప్రదానపూర్వకభగవత్తిరోధానఘట్టః.

న్నన్తరే దేవ శ్శఙ్ఖం ప్రోవాచ కేశవః । హే హయాధిప తేః పుత్రం శ్రుతస్యాసు మహాత్మనః ॥ ౧౫ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ వరం వరయ భూపాల యత్తే మనసి వర్తతే । తద్దాస్యే తవ తుష్టోహం వరదస్సముపస్థితః ॥ ౧౬ ॥ వామదేవః ॥ ఇదం నిశమ్య వచనం గదితం తస్య శార్ఙ్గిణః । జగద్ధాతురనన్తస్య విశ్వయోనేర్మహాత్మనః ॥ శఙ్ఖః పరమసంహృష్టో రోమాఞ్చితతనుస్తదా । ఇత్థం విజ్ఞాపయామాస బ్రహ్మణేఽవ్యక్తజన్మనే ॥ ౧౭ ॥ ఏతస్మై దేవదేవాయ పరస్మై హరిమేధసే । శఙ్ఖః ॥ త్వల్లోకం ప్రాప్తుమిచ్ఛామి త్వత్ప్రసాదాదధోక్షజ ॥ ౧౮ ॥ త్వత్పదే వస్తుకామోహం తపస్తీవ్రం సమాస్థితః । త్వం మమైతత్ప్రయచ్ఛాశు విష్ణో రాజీవలోచన ॥ ౨౦ ॥ నాన్యదిచ్ఛామి దేవేశ త్వత్తః ప్రాప్తుం సు

శేశ్వర ॥ వామదేవః ॥ ఇత్యుక్తస్తుప్రహస్యైనంశఙ్ఖంప్రాహజనార్దనః ॥ హర్షయన్నివభూతానిస్వయామధురయాగిరా ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ యావత్కల్పంమహాభాగస్వర్లోకేనివసిష్యసి ॥ ౨౨ ॥ సదాసమ్పూజితస్సర్వైర్విన్ద్రలోకనివాసిభిః ॥ వామదేవః ॥ ఇత్యుక్త్వాభగవాన్దేవస్తత్రైవాన్తరధీయత ॥ ౨౩ ॥ పశ్యతామేవసర్వేషాంబ్రహ్మాదీనాంసురేశ్వరః । నారాయణఃపరోనిత్యఃపరమాత్మాప్రజాపతిః ॥ ౨౪ ॥ సర్వస్వభూతో భక్తానాంసర్వలోకపరాయణః । అన్తర్హితేతతస్తస్మిన్జగద్ధాతరి

భగవదన్తర్ధానానన్తరం దేవాద్యనుభూతానుతాపవర్ణనమ్.

కేశవే ॥ ౨౫ ॥ విష్ణౌసమస్తజగతామాధారేపురుషోత్తమే । సర్వస్వభూతేదేవానాంసర్వేశేపరమాత్మని ॥ ౨౬ ॥ తేజోరాశియుతేకృష్ణేరాజీవాయతలోచనే । దేవాబ్రహ్మర్షయశ్చాపిమునీన్ద్రాశ్చతపోధనాః ॥ ౨౭ ॥ సిద్ధాశ్చాపితథాసర్వేమునీన్ద్రావిమలాశయాః । వాగీశవసుముఖ్యాశ్చసనకాద్యాశ్చయోగినః ॥ ౨౮ ॥ సర్వేసప్తర్షయశ్చాపిశ్వేతద్వీపనివాసినః । ఏతేచాన్యేచయేతత్రసమేతాద్రష్టుమీశ్వరమ్ ॥ ౨౯ ॥ సర్వఏతేమహీపాల భూయోభూయ స్సనాతనమ్ । అన్తర్ధానంగతం దేవంప్రణేముర్విస్మితేక్షణాః ॥ ౩౦ ॥ దీనచిత్తాస్తతస్సర్వేపశ్యన్తిస్మదిశోదశ । ఏతేసర్వేమునిశ్రేష్ఠారురుదుస్తేథతత్రవై ॥ ౩౧ ॥ ప్రణమ్యాహరయేతస్మైదేవాయాన్తర్హితాయతే । బ్రహ్మాద్యాస్తేథభూపాల సర్వఏవేదమబ్రువన్ ॥ ౩౨ ॥ అహోభగవతస్తస్యమాహాత్మ్యమమితౌజసః । బ్రహ్మాణ్డకమశేషంతత్తేనవ్యాప్తంస్వతేజసా ॥ ౩౩ ॥ ఆయుధానిజ్వలన్తిస్మచక్రాదీనిధృతానివై । దహన్తీవజగత్సర్వంశోషయన్తీవచోదధీన్ ॥ ౩౪ ॥ ప్రసన్నాస్తేకటాక్షాశ్చదీపయన్తోదిశోదశ । చకాశిరేస్వతేజోభిశ్శతశస్తస్యశార్ఙ్గిణః ॥ ౩౫ ॥ శతశోబాహవశ్చాపిహరేఃకరికరోపమాః । స్పర్ధన్తఇవచాన్యోన్యంరేజిరేరుచిరప్రభాః ॥ ౩౬ ॥ వదనానిజ్వలన్తిస్మపూర్ణేన్దుసదృశానివై । శోభితాన్యమలైర్దివ్యైస్సురత్నైఃకుణ్డలైస్తథా ॥ ౩౭ ॥ ఇన్దుమణ్డలసఙ్కాశనఖమణ్డలశోభితే । పాదపద్మేహరేస్తస్యశోభితేవిమలప్రభే ॥ ౩౮ ॥ అహోహిభూధరేన్ద్రస్యమాహాత్మ్యమమితౌజసః । యస్మిన్నేవంవిధోదేవోనివసత్యచ్యుతోహ

రిః ॥ ౩౯ ॥ నశక్యమస్యమాహాత్మ్యంవక్తుంవర్షశతైరపి । అస్మాభిస్సహి
తైస్సర్వైర్విమలేనాపితేజసా ॥ ౪౦ ॥ వేఙ్కటాద్రిసమంస్థానంబ్రహ్మా
ణ్డేనాస్తికిఞ్చన । వేఙ్కటేశసమోదేవోనభూతోనభవిష్యతి ॥ ౪౧ ॥
నాస్తిపుణ్యతమంతీర్థంస్వామిపుష్కరిణీసమమ్ । సమమస్తీతియోబ్రూ
యాత్తత్సమోనాస్తిపాతకీ ॥ ౪౨ ॥ యాశ్చసప్తమహాపుర్యఃకీర్త్యన్తే
ముక్తిదాయికాః ॥ తావేఙ్కటాద్రిపర్యన్తగ్రామకోట్యంశశక్తయః ॥
వామదేవః ॥ ఏవంవిధానివాక్యానివదన్తస్సుబహూనివై । సర్వేసంహృ
ష్టమనసోబ్రహ్మాద్యాస్తేసురోత్తమాః ॥ ౪౪ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీర్థేస్నా

భగవద్విమానాదిదర్శనపూర్వకబ్రహ్మాదిప్రతిప్రయాణమ్.

త్వాపీత్వాద్విజోత్తమాః । దదృశుస్తంమహాశ్చర్యంవిమానంపునరద్భు
తమ్ ॥ ౪౫ ॥ అప్యదృష్టంపురాసర్వైర్బ్రహ్మాద్యైరపిసత్తమైః ।
ప్రహృష్టాస్తేమహాత్మానోవిమానేహరిమేధసః ॥ ౪౬ ॥ దదృశుర్దేవదే
వేశంవిమలార్కసమప్రభమ్ । చతుర్బాహుమశేషేశందివ్యకుణ్డలధా
రిణమ్ ॥ ౪౭ ॥ తిష్ఠన్తమచ్యుతందేవంనానాభూషణభూషితమ్ । శోభ
మానంకిరీటేననానారత్నచితేనవై ॥ ౪౮ ॥ సుధృతాయుధజాతంతం
వరదంసర్వదేహినామ్ । దివ్యరత్నచితైశ్చిత్రైర్వలయైరుపశోభితమ్ ॥
దివ్యామ్బరధరంసౌమ్యందివ్యరత్నవిభూషితమ్ । ప్రణతార్తిహరంవి
ష్ణుంత్రైలోక్యతిలకంవిభుమ్ ॥ ౫౦ ॥ స్ఫురన్మణిగణచ్ఛన్నచారుహారవి
రాజితమ్ । స్ఫురన్నూపురసంశోభిపాదంపద్మనిభేక్షణమ్ ॥ ౫౧ ॥ సే
వ్యమానంశ్రియాచాపిస్వపార్శ్వగతయాతథా । చారుమత్యాపృథివ్యా
చసేవ్యమానంస్వకాన్తయా ॥ ౫౨ ॥ ఏవంభూతంతదాదృష్ట్వాబ్రహ్మా
ద్యావిస్మితేక్షణాః। ప్రణేముర్ముదితాస్సర్వేశిరోభిర్భువికేశవమ్ ॥ ౫౩ ॥
ప్రస్తూయచజగద్యోనింస్తుతిభిశ్శుభలోచనాః । నిశ్చక్రముస్తదాతస్మాద్వి
మానాద్దీప్తచక్రిణః ॥ ౫౪ ॥ నిష్క్రమ్యసహితానేముశ్శిరోభిర్భువికేశ
వమ్ । కృత్వాప్రదక్షిణంచాపితద్విమానమనుత్తమమ్ ॥౫౫ ॥యథాఽఽ
గతంయయుస్సర్వేప్రశంసంతోమహీధరమ్ । పితామహశ్చభగవాన్
ఖచరైఃపరివారితః ॥ ౫౬ ॥ సంస్తూయమానస్త్రిదశైర్నిజలోకమథా
భ్యగాత్ । పినాకపాణిర్భగవాఞ్ఛఙ్కరస్త్రిపురాంతకః ॥ ౫౭ ॥

జగామవిశ్రుతందివ్యంకైలాసంరజతాచలమ్ । నానారత్నైర్విరాజ న్తంపారిజాతైరలఙ్కృతమ్ ॥ ౫౮ ॥ నానాతపస్విభిర్యుక్తంనానాసిద్ధని షేవితమ్ । ఋషయశ్చతథాసర్వేకైలాసంప్రతినిర్యయుః ॥ ౫౯ ॥

ఇతి శ్రీవామనపురాణేక్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే భగవద్విమానదర్శనపూర్వకబ్రహ్మాదిప్రతిప్రయాణవర్ణ నంనామసప్తత్రింశోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటాచలాత్కైలాసగన్తృశఙ్కరగమనవర్ణనమ్.

జనకః॥ కథంసభగవాఞ్ఛమ్భుశ్శఙ్కరశ్చన్ద్రశేఖరః । ప్రయతః పర్వతాద్దివ్యంకైలాసంస్వాలయంశివః ॥ ౧ ॥ ఏతన్మునివరాశేషంశ్రో తుమిచ్ఛామితత్త్వతః । కథయైతన్మహాశ్చర్యంశృణ్వతాంహర్షవర్ధన మ్ ॥ ౨ ॥ వామదేవః ॥ శ్రూయతామిదమాశ్చర్యంవక్ష్యామినృపతేతవ। యదాహిభగవాన్దేవఃప్రయాతస్స్వాలయంప్రతి ॥ 3 ॥ వృషభంతంమ హావీర్యంమేరుమన్దరసన్నిభమ్ । నానామణిగణైశ్చిత్రైస్స్వనవద్భిరనే కశః ॥ ౪ ॥ అలఙ్కృతంమహావీర్యంమహాకాయంమహాబలమ్ । మే ఘాభంమేఘసన్నాదంద్విషతాంశోకవర్ధనమ్ ॥ ౫ ॥ విశ్రుతంసర్వలో కేషుసర్వరత్నవిభూషితమ్ । ఉదగ్రకకుదందివ్యంవాయువేగసమంజవే॥౬॥ రజ్జుభిశ్చతదాదివ్యైర్జామ్బూనదమయైశ్శుభైః। స్ఫురన్మణిగణాకీర్ణైస్స మన్తాత్పరివేష్టితమ్ ॥ ౭ ॥ ఆకాశగంమహాశృఙ్గంహేమమాలాపరిష్కృత మ్ । జాజ్వల్యమానంవపుషాదర్శనీయతమంశుభమ్ ॥ ౮ ॥ అనేకశతసా హస్రైర్జామ్బూనదమయైస్తథా । కింకిణీజాలసంఘైశ్చసమన్తాత్పరివేష్టి తమ్ ॥ ౯ ॥ ముక్తాదామభిరాలోలైర్భ్రాజమానైస్స్ఫురద్రశ్మిభిః। అలఙ్కృత మహాకర్ణంమహాకాయంమహోక్షకమ్ ॥ ౧౦ ॥ ఆరుహ్యభగవాన్దేవ స్సర్వపాపహరోహరః। బలిభిర్భూతసంఘైశ్చభేతాళైశ్చమహాబలైః॥౧౧॥ అనేకబాహుభిశ్చైవసంవృతఃపరమేశ్వరః । సంస్తూయమానస్సద్భూతైః ఖేచరైరప్యభిష్టుతః ॥ ౧౨ ॥ స్వభాసాభాసయన్దివ్యంజగదేతచ్చరాచరమ్। శృణ్వంశ్చవదతాంతేషాంనారాయణగిరేఃకథాః ॥ ౧3 ॥ శనైర్జగామ భూపాలకైలాసనిలయంశివః । సమస్తాఃపరివార్యైనంభూతసఙ్ఘాస్సహా

స్త్రిశః ॥౧౪ ॥ తస్మిన్దేశకరాజగ్మూర్త్యా నారూపాభయావహాః। కేచిన్నీలా
చలప్రఖ్యాః కేచిద్బిసనిభా స్తథా ॥ ౧౫ ॥ సన్ధ్యామేఘనిభాః కేచి
త్కేచిద్వైసూర్యవర్చసః । కేచిత్కాలాగరునిభాః కేచిదగ్నిశిఖోప
మాః ॥ ౧౬ ॥ కేచిద్దశభుజారాజన్ కేచిదేకభుజా స్తథా । జానుదే
శశిరాః కశ్చిదూరుదేశశిరా స్తథా ॥ ౧౭ ॥ పాణిదేశశిరాః కశ్చి త్తత్రాస
న్మిథిలేశ్వర। తేషాం వర్ణం చ రూపం చ వక్తుం నామ న శక్యతే ॥౧౮ ॥ కేచిద్ద్వీ
పముఖా స్తత్ర కేచిదశ్వముఖా స్తథా । కేచిత్ఖరాభవదనాః కేచిద్వ్యాఘ్ర
ముఖా స్తదా॥ ౧౯ ॥శక్యం దేవైర్న కాలేన మహతా చాపి తాని వై। రూ
పాణి తేషాం భూతానాం వక్తుం నానాకృతీని వై ॥ ౨౦ ॥ ఏవంవిధైర
నేకైస్తు భూతసంఘైస్సమావృతః । త్రిపురాన్తకరో దేవో జగామ రజతా
చలమ్ ॥ ౨౧ ॥ హరస్య తద్రూపమపా స్తదోషం సితాచలాభం శి
తికణ్ఠకాయమ్ । వ్యరాజతాశేషజగత్ప్రభో స్తన్నారాయణస్యేవ వ
పుస్త్రివిక్రమే ॥ ౨౨ ॥ నృపేన్ద్రసంశాన్తమపేతదోషం సమీక్ష్య దేవం
త్రిపురారిమీశమ్ । సర్వాణి భూతాని సమేత్య పార్శ్వం భక్త్యా ప్రణేముః
ప్రణతైశ్శిరోభిః ॥ ౨౩ ॥ అథ తం భీమకర్మాణం భగవన్తముమాపతిమ్ ।
వహన్వృషేన్ద్రః ప్రయయౌ లీలయైవాన్తరిక్షగః ॥ ౨౪ ॥ రరాజ సోత్ప
ద్భుతచారుశృఙ్గస్సుతప్తచామీకరచారుభూషణః । హంసేన్దుకున్దస్ఫటి
కాచలాభోగచ్ఛన్మహామేఘ ఇవాన్తరిక్షే ॥ ౨౫ ॥ తం యాన్తమనుజ
గ్మస్తే దేవా బ్రహ్మర్షయ స్తదా । కృతాఞ్జలిపుటా దేవం స్తువన్తస్త్రిపురా
న్తకమ్ ॥ ౨౬ ॥ జనక ॥ స్తువన్తి స్మ కథం దేవం దేవా బ్రహ్మర్షయ స్తదా।
శూలపాణిం ప్రయాస్యన్తం కైలాసనిలయం ప్రతి ॥ ౨౭ ॥ శతానందః॥
జనకైనైవముక్తస్తు వామదేవో మహాతపాః । వక్ష్యే హమేతద్భూపాల
శ్రూయతామిత్యథాబ్రవీత్ ॥ ౨౮ ॥ దేవాద్యాః ॥ పినాకపాణిం దేవే
శం నతాస్స్మ గిరిజేశ్వరమ్। గరుత్మతీయథా విష్ణుస్తద్రూపమివ సంస్థితమ్॥
త్రిపురస్య నిహన్తారం త్రిణేత్రం శూలధారిణమ్ । విష్ణుభక్తం విరూపా
క్షం విష్ణుప్రియకరం శుభమ్ ॥ ౩౦ ॥ దుష్టదైత్యనిహన్తారం కైలాసనిల
యం హరమ్। శర్వం భవన్తమీశానం శఙ్కరం కామరూపిణమ్ ॥ ౩౧ ॥
ఉగ్రరూపం మహాదేవమప్రధృష్యం దురాసదమ్ । నీలకణ్ఠం విరూపాక్షం

సర్వసంహారమూర్తికమ్ ॥ ౩౨ ॥ కపిలాక్షంవిశాలాక్షంజటామకుటధారిణమ్॥నతాస్మ చర్మవసనంవియంత్వాంవృషభధ్వజమ్ ॥ ౩౩ ॥ త్రాహ్యస్మాత్సర్వలోకేశ త్వామద్యశరణంగతాః । త్వమేవగతిరస్మాకంసర్వేషామేవశఙ్కర ॥ ౩౪ ॥ ఏవంస్తువన్తోదేవేశందేవాబ్రహ్మర్షయస్తదా ॥ అనుజగ్ముర్మహాత్మానంనారాయణమివాపరమ్ ॥ ౩౫ ॥ ఏవంసంస్తూయమానోఽసౌతదాపశుపతిర్నృప । ప్రపేదేతంమహాపుణ్యంకైలాసంపర్వతోత్తమమ్ ॥ ౩౬॥ తత్రాపిస్వాలయందివ్యం సర్వభూతనిషేవితమ్। దేవర్షిసిద్ధమనుజైర్గంధర్వైశ్చాపిసేవితమ్ ॥ ౩౭ ॥ అతీవశుభగన్ధాఢ్యంప్రపేదేత్రిదశేశ్వరః ॥౩౮॥ తేషాంమునీనామథపశ్యతాంతదాగౌరీశ్వరోదేవవరఃప్రతాపవాన్। ।అంతర్దధేసానుచరఃప్రభావతస్తత్రైవరాజంస్తదభూన్మహాద్భుతమ్ ॥౩౯॥ కిమన్యదిచ్ఛసేభూయస్తత్ప్రోతుంమహీపతే।వాసుదేవాశ్రితంపుణ్యంతత్పృచ్ఛకథయేతవ॥

ఇతిశ్రీవామనపురాణేక్షేత్రకాణ్డేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్కటాచలాచ్ఛఙ్కరస్య కైలాసగమనవర్ణనంనామాష్టత్రింశోధ్యాయః.

భగవద్విమానాన్తర్ధానహేతుకథనమ్.

జనకః ॥ అన్తర్హితంకథంతేషాంమునీనామంజనాచలే । ఆసీద్విమానమాశ్చర్యం శ్రోతుమిచ్ఛామ్యశేషతః ॥ ౧ ॥ ఆఖ్యాహిమేమహాశ్చర్యమేతత్పుణ్యమనుత్తమమ్ ॥ వామదేవః ॥ లీలయాదేవదేవేనవిష్ణునాప్రభవిష్ణునా ॥౨॥ తదాసీదద్భుతందివ్యంవిమానంమునిసేవితమ్ । అంతర్హితంకృతంరాజన్ మాయయాదివ్యయాస్వయా ॥ ౩ ॥ సర్వఏతేమునిశ్రేష్ఠాస్సుచిరంగిరిమూర్ధని। చరేయురితిదేవేనహ్యేదావంతర్హితంకృతమ్ ॥ ౪ ॥ స్వేనైవతేషాంసర్వేషాంమునీంద్రాణాంమహాత్మనామ్ । మాయామపాస్యస్వాందివ్యాంవిమానందర్శితంపునః ॥ ౫ ॥ తస్మాన్మునివరాఃపూర్వం నాపశ్యన్దివ్యముత్తమమ్ । విమానంసర్వపాపఘ్నం సర్వలోకేషువిశ్రుతమ్ ॥ ౬ ॥ అప్రాకృతమనాద్యంతం వైకుణ్ఠాదాగతంమహత్ । శ్రీసహాయస్యతద్విష్ణోర్వ్యహారాయతనంసదా ॥ ౭ ॥ దృష్టవ

తశ్చతద్దివ్యం ప్రసాదాజ్జగదీశితుః । హరేర్భగవత స్తస్య తదద్భుతమివాభ
వత్ ॥ ౮ ॥ ఏతచ్చాపిసమాఖ్యాతం యత్పృష్టోహంత్వయానృప । శ్రో
తవ్యంయ త్త్వయాచాన్య త్తత్పృచ్ఛకథయామి తే ॥ ౯ ॥ జనకః ॥ అగ
స్త్యప్రముఖా స్తత్ర కిమకుర్వం స్తతఃపరమ్ । మునయోమునిశార్దూల త

స్వామిపుష్కరిణ్యామగస్త్యాదికృతభగవన్మంత్రోపాసనప్రకారః.

న్మేకథయసువ్రత ॥ ౧౦ ॥ వామదేవః ॥ అగస్త్యాద్యా స్తత స్తస్మిన్ భగవ
త్యచ్యుతేఽమలే । అంతర్హితేజగద్ధామ్ని పరేబ్రహ్మణికేశవే ॥ ౧౧ ॥ కృ
తవన్తోమహాత్మానో య త్తత్రకథయామ్యహమ్ । చిరకాలంవిమానేస్మి
న్పుణ్యేపుణ్యప్రదాయిని ॥ ౧౨ ॥ వసామతత్పరంబ్రహ్మ చి న్తయామోజ
నార్దనమ్ । పుష్కరిణ్యావిశాలాయా స్తస్యాఏవశుభేజలే ॥ ౧౩ ॥ సర్వపా
పహరేశుద్ధే స్నాత్వాస్నాత్వాదినేదినే । సర్వేశంపూజ్యతపసా సమా
సాద్యదివానిశమ్ ॥ ౧౪ ॥ ఏవముక్త్వాతతస్సర్వే మునయోఽమలచేతసః।
ఊషు స్తస్మిన్విమానే తే ద్వాదశాబ్దంనరాధిప ॥ ౧౫ ॥ తప స్తీవ్రంసమా
స్థాయ విష్ణోరారాధనోద్యతాః । స్వామిపుష్కరిణీందివ్యాం సేవమానా
అహర్నిశమ్ ॥ ౧౬ ॥ జేపురష్టాక్షరంమంత్రం ము క్తిబీజమను త్తమమ్ ।
విద్వద్భిఃపఠ్యతేపూర్వై ర్యోమంత్రోము క్తికాఙ్క్షిభిః ॥ ౧౭ ॥ అర్థార్థిభి స్త
థాన్యైశ్చ కామసంసిద్ధయేనృప । జజాపయంపరంమంత్రం పురాబ్రహ్మ
సనాతనమ్ ॥ ౧౮ ॥ కల్పాదౌసర్వదేవేశ స్ససృజుర్వివిధాఃప్రజాః ।
తథాసంహారసమయే సంప్రాప్తేచన్ద్రశేఖరః ॥ ౧౯ ॥ యమభ్యస్యమ
హామంత్రం శ క్తింప్రాప్నోతిదుర్లభామ్ । యత్సమంచాధికంవాన త్రిషు
లోకేషువిద్యతే ॥ ౨౦ ॥ తథాసర్వేషుమంత్రేషు వైదికేషుశుభేషుచ।
యంజ్ఞాత్వాసర్వపాపేభ్యో విముచ్యంతేఽత్రమానవాః॥౨౧॥సర్వాన్కా
మాంశ్చవిన్దన్తి యంజప్త్వామంత్రము త్తమం।తంమంత్రంసర్వపాపఘ్నం
సర్వశోకప్రణాశనమ్ ॥ ౨౨ ॥ జేపు స్తేమునయస్సర్వే ద్వాదశాబ్దమహ

అగస్త్యాదికృతభగవత్సేవాపూర్వకస్వావాసగమనోద్యోగః.

ర్నిశమ్ । సమాప్తేద్వాదశేవర్షే మునయ స్తేతపోధనాః ॥ ౨౩ ॥ అగ
స్త్యప్రముఖాస్సర్వే సమారాధ్యజగత్పతిమ్ । శఙ్ఖచక్రధరందేవం చతు
ర్బాహుంకిరీటినమ్ ॥ ౨౪ ॥ శ్రీభూమిసహితందేవ ముదయాదిత్యసన్ని

భమ్ । సహస్రశోవిమానంత త్కృత్వాచాపిప్రదక్షిణమ్ ॥ ౨౫ ॥ ప్రణ
మ్యచజగన్నాథం సర్వలోకేశ్వరంహరిమ్ । గంతుంప్రచక్రముస్తస్మాద్వే

భగవద్విమానమన్తర్హితందృష్ట్వాఽగస్త్యాదికృతచిన్తాక్రమః.

ఙ్కటాఖ్యాన్నగోత్తమాత్ ॥ ౨౬ ॥ ఏతస్మిన్నంతరేతత్ర విమానంముని
సేవితమ్ । పశ్యతామేవసర్వేషాం మునీంద్రాణాంమహాత్మనామ్ ॥ ౨౭॥
పునశ్చాపిజగద్ధాతు ర్మాయయాదివ్యయాస్వయా । అంతర్హితంకృతం
చాసీత్తదద్భుతమివాభవత్ ॥ ౨౮ ॥ తతస్తుమునయస్సర్వే పరంవిస్మయ
మాగతాః ॥ మునయః ॥ అహోఽతీవమహాశ్చర్యం కృతమేతన్మహాత్మ
నా ॥ ౨౯ ॥ పునశ్చ దేవదేవేన హరిణాద్భుతకారిణా । యదేతన్మహదా
శ్చర్యం విమానంపుణ్యసేవితం ॥ 30 ॥ అంతర్హితంకృతంపూర్వం దర్శి
తంచపునస్తథా । ఇదానీంచపునస్తేన మాయయాఽంతర్హితంకృతమ్॥
అహోబతమహాశ్చర్యమహోబతమహాద్భుతమ్ । దృష్టమేతత్తదధ్య
క్షే సేవితేమాధవేశుభే ॥ 3౨ ॥ ఏవంవిధానివాక్యాని ప్రోచ్యప్రోచ్యపునః
పునః । విస్మయావిష్టహృదయాస్తస్థుస్తత్రైవతేద్విజాః ॥ 33 ॥ *

ఇతి శ్రీవామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమా
హాత్మ్యే భగవద్విమానాన్తర్ధానహేత్వాదిక
థనంనామైకోనచత్వారింశోధ్యాయః.

---

* శేషాద్రివాయవ్యభాగస్థితమహాభూతస్యనారాయణాద్రిత్వవర్ణనమ్. *

జనకః ॥ వాయవ్యాందిశియోదేవో గిరేస్తస్యమహీయసః ।
దృష్టోమునివరైఃపూర్వం కోసౌబ్రహ్మన్వదస్వమే ॥ ౧ ॥ వామదేవః ॥
సరాజన్నగరాజస్తునారాయణగిరిస్స్వయమ్ । ఆసీనోవపురాస్థాయ

వసోర్భగవన్మన్త్రోపాసనపూర్వక స్వామితీర్థస్థితికథనమ్

స్వకందివ్యంమహాద్భుతమ్ ॥ ౨ ॥ జనకః ॥ అంతర్హితేజగన్నాథే వసుః
పరమధార్మికః । తతఃపరంసరాజర్షి రకరోత్కింమహామునే ॥ 3 ॥
వామదేవః ॥ సరాజాంతర్హితేదేవే వేదవేద్యేసనాతనే । కృతవాన్య
న్మహీపాల తదాఖ్యాస్యేనిశామయ ॥ ౪ ॥ తస్మిన్నేవవిమానేసౌ రాజో
పరిచరోవసుః । ఆరాధయన్హృషీకేశం వాసుదేవంసనాతనమ్ ॥ ౫ ॥

ద్వాదశాక్షరమేవైకం పరంమంత్రంజజాపహ। సేవమానశ్చతాందివ్యాం స్వామిపుష్కరిణీంశుభామ్ ॥ ౬ ॥ ఉవాచపరయాభక్త్యా ద్వాదశాబ్దం మహామతిః। నృపేన్ద్రకథయిష్యేన్య చ్ఛాధ్రియతామిత్యథాబ్రవీత్ ॥ ౭ ॥

శ్వేతద్వీపవాసిసిద్ధాదీనాం శ్రీవేఙ్కటాచలాత్స్వావాసగమనమ్.

తేసర్వేసంగతాస్తత్ర నారాయణగిరౌనృప। శఙ్ఖచక్రధరాస్సర్వే శ్వేతద్వీపనివాసినః ॥౮॥ నమోభగవతేవాసు దేవాయేత్యజపంస్తదా। తస్మిన్విమానేన్యవసం శ్చిరకాలమథోనృప ॥౯॥ అర్చయన్తశ్చగోవిన్దం భక్త్యాపరమయాతదా। అనుజ్ఞాతాశ్చ దేవేన శ్వేతద్వీపమథాగమన్ ॥ ౧౦ ॥ ఏతచ్చాపిసమాఖ్యాతం యత్పృష్టోహంత్వయానృప। యదన్యత్తవవక్తవ్యం తత్పృచ్ఛకథయామితే ॥ ౧౧ ॥ జనకః ॥ సనకాద్యామహాత్మానో యేన్యేత్రసమాగతాః। అంతర్హితేజగన్నాథే కిమకుర్వంస్తతఃపరమ్॥ వామదేవః ॥ సప్తర్షయశ్చ దేవాశ్చశుక్రశ్చాపిమహామతిః। బృహస్పతిశ్చభగవాన్ త్సనకాద్యాశ్చయోగినః ॥ ౧౩ ॥ సర్వఏతేమహాభాగా నమస్కృత్యజనార్దనమ్। మహీధరంప్రశంసంత స్స్వాలయాన్ప్రతిపేదిరే ॥ ౧౪ ॥ శఙ్ఖశ్చాపిజగద్ధాతుః ప్రసాదాదేవభూపతే। విమానమద్భుతాకార మప్సరోగణసేవితమ్ ॥ ౧౫ ॥ ఆరుహ్యగీయమానస్తు శక్రలోకమవాప్తవాన్। విష్వక్సేనశ్చభగవాన్ త్సుచివైర్బలిభిర్వృతః॥౧౬॥ సప్తభిర్భూరితేజోభి ర్మహేంద్రసమవిక్రమైః। అసురాణాంవధంచక్రే యథోక్తంపరమేష్ఠినా ॥ ౧౭ ॥ జనకః ॥ అంతర్హితేతత స్తస్మిన్విమానే మునిసేవితే। అగస్త్యోభగవాన్బ్రహ్మన్నకరోత్కింమహామునిః॥౧౮॥

అగస్త్యకృతభావివిమానావిర్భావహేతుకథనమ్.

వామదేవః ॥ అగస్త్యోభగవాన్భూప మునీంద్రానిదమబ్రవీత్। యదేతద్దర్శితందివ్యం విమానంలోకపావనమ్ ॥ ౧౯ ॥ పూర్వంభగవతా తేన విష్ణునాప్రభవిష్ణునా। తదత్రైవమహాశైలే సదాతిష్ఠతిపూజితమ్ ॥ ౨౦ ॥ అంతర్హితంనకేనాపి శక్యతేద్రష్టుమంజసా। యుగేయుగేతుయఃకశ్చిత్తపసాభావయేద్ధరిమ్ ॥ ౨౧ ॥ సతస్యకృపయా దివ్యం విమానంపశ్యతిధ్రువమ్। ఆగామినికలౌచాపి సంప్రాప్తేపుణ్యము

త్తమమ్ ॥ ౨౬ ॥ విమానంసర్వపాపఘ్నంవిష్ణునాధిష్ఠితంసదా । పశ్య తాంసర్వభూతానామాహ్లాదజనకంశుభమ్ ॥ ౨౭ ॥ దేవర్షిదైత్యగంధ ర్వదేవసిద్ధనిషేవితమ్ । మనుజైరేవతద్భక్తైఃకారితంలక్షణాన్వితమ్ ॥ భవిష్యతిమహాశ్చర్యంమునీంద్రానాత్రసంశయః । తత్రైవభగవాన్వి ష్ణుస్థాస్యత్యక్షయకీర్తిభృత్ ॥ ౨౮ ॥ విమానేతుజగన్నాథఃపూర్వాంద్ర ష్టోహరిస్స్వయమ్ । శఙ్ఖచక్రధరశ్శ్రీమాం శ్చతుర్బాహుస్స్వరూప వాన్ ॥ ౨౬ ॥ అస్మిన్జగతివిప్రేన్ద్రావిశ్రుతంచభవిష్యతి । విమానంతద ఘౌఘఘ్నంత్రైలోక్యతిలకోపమమ్ । ౨౭ ॥ వామదేవః ॥ ఏవము క్త్వామునీంద్రాంస్తానగస్త్యోభగవాం స్తదా । గంతుంచక్రేమన స్తస్మా త్పశ్రీపత్యజనార్దనమ్ ॥ ౨౮ ॥ అగస్త్యోథమహాతేజావరాన్ప్రాప్యసు దుర్లభాన్ । మునిభిస్సంవృతోరాజన్మహేంద్రమగమద్గిరిమ్ ॥ ౨౯ ॥ ఏవ మేషాపురావృత్తాకథాతేకథితామయా । విశ్రుతాసర్వలోకేషుకిమన్య జ్జ్ఞాతుమిచ్ఛసి ॥ ౩౦ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీవామనపురాణేక్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమా
హాత్మ్యే భవిష్యద్విమానప్రాదుర్భావవర్ణనం
నామచత్వారింశోధ్యాయః.

దేవజిదాద్యసురకృతలోకోపద్రవకథనమ్.

జనకః ॥ బ్రహ్మన్నియుక్తోదేవేనవిష్వక్సేనస్సువీర్యవాన్ । తేషాం వధంకథంచక్రేదైత్యేన్ద్రాణాంతరస్వినామ్ ॥ ౧ ॥ ఏతన్మేమహదాశ్చర్యం చరితంతస్యధీమతః । విష్వక్సేనస్యదేవస్యతత్త్వేనాఖ్యాతుమర్హసి ॥ ౨ ॥ వామదేవః ॥ ఏతత్తేకథయిష్యామిశృణుష్వశ్రద్ధయాన్వితః । పురావధీద్య థాదైత్యాన్విష్వక్సేనోమహాబలః ॥ ౩ ॥ పురాభవన్మహావీర్యాహిరణ్యా క్షస్యవంశజాః । దేవజిన్మృత్యుజిచ్చాపిశత్రుజిచ్చేతితేత్రయః ॥ ౪ ॥ భ్రాతరస్సుమహాసత్వామహామాయామహౌజసః । బ్రహ్మాణంతేసమా రాధ్యసృష్టారంభువనేశ్వరమ్ ॥ ౫ ॥ సర్వదేవైరవధ్యత్వమవాపుర్మను జేశ్వర । తతస్సకలదైతేయైర్మహామాత్యైర్మహాబలైః ॥ ౬ ॥ అనేకశత సాహస్రైస్సంవృతాస్తేమహీమిమామ్ । విచేరురవనీపాలనాశయంత

ఇమాః ప్రజాః ॥ ౭ ॥ క్షోభితాస్తైస్తుసహసాశోషితావరుణాలయాః ।
తేషాంవీర్యేణమహతాపర్వతాశ్చచకంపిరే ॥ ౮ ॥ యయుర్వినాశంసహ
సాప్రజాస్సర్వాః ప్రజేశ్వర । యజ్ఞభాగభుజోదేవాయజ్ఞభాగంనలేభిరే ॥
తఏవబుభుజుర్దైత్యాయజ్ఞభాగాంస్తుసదుర్మదాః । నయజ్ఞాస్సమవర్తంత
తతపశ్చక్రుర్నతాపసాః ॥ ౧౦ ॥ నతతాపతదాసూర్యోనజజ్వాలచపా
వకః । నిర్జితాశ్చాభవన్దేవాయుద్ధేపరమదారుణే ॥ ౧౧ ॥ దైత్యైర్వి
జితాదేవాశ్శరణంప్రతిపేదిరే । నారాయణాచలేదివ్యేనసంతంపురుషో

దేవజిదాద్యసురవధార్థంసపరికరవిష్వక్సేనగమనమ్.

త్తమమ్॥౧౨॥ఏవంప్రవృత్తేలోకేస్మిన్దైత్యైస్తైర్మదోత్కటైః । విష్వ
క్సేనస్సమాజ్ఞప్తోవిభునాహరిణాబలీ ॥౧౩ ॥ తేషాంవధార్థంసర్వేషాందై
త్యేన్ద్రాణాంబలీయసామ్ ॥ అభ్యగాత్సచివైస్సార్ధంసప్తభిర్బలశాలిభిః ॥
అనేకశతసాహస్రైర్భూతసంఘైస్సమావృతః ॥ మహాబలైర్మహావీర్యైర్భూ
ర్యాభారహరణక్షమైః ॥ ౧౫ ॥ సంవృతస్సమహాతేజాస్సోఽగచ్ఛద్దివమ
లేమ్బరే । వ్యరాజతయథాశక్రస్సంవృతస్త్రిదశేశ్వరైః ॥ ౧౬ ॥ ఆకా
శంతదనాకాశంకృతమాసీదభాస్కరమ్ । ఆయాన్తమథచాకర్ణ్యవిష్వ
క్సేనంచతద్బలమ్ ॥ ౧౭ ॥ తేపిదైత్యామహావీర్యాబలవన్తోయశస్వినః ।
ఆహూయసర్వానసురాన్పాతాళతలవాసినః ॥ ౧౮ ॥ సాగరేషుచశై
లేషునదీషుచవనేషుచ । యేవసన్తిమహావీర్యాదారుణాదానవేశ్వరాః ॥
తాన్సర్వాంస్తేసమాహూయ సమరేష్వనివర్తినః । యుద్ధాభిమానిన
స్తేఽథసహదైతేయదానవైః ॥ ౨౦ ॥ దేవజిత్ప్రముఖాజగ్ముర్యోద్ధుంతే
నమహాత్మనా । విష్వక్సేనేనతేతేనగిరిశేనేవరాక్షసాః ॥ ౨౧ ॥ దేవస్య

విష్వక్సేనాసురసైనికప్రవృత్తయుద్ధక్రమః.

సైనికాశ్చాపిదైత్యేన్ద్రాణాంచసైనికాః । తతోయుద్ధంమహారౌద్రంసమ
వర్తతదారుణమ్॥౨౨॥ సేనయోరుభయోశ్చాపిదేవాసురమివాపరమ్।
నానాప్రహరణైరుగ్రైర్నిజఘ్నుస్తేపరస్పరమ్॥ ౨౩ ॥ విష్వక్సేనానుగా
శ్చాపిదైత్యేన్ద్రాశ్చబలీయసః । తైర్ముక్తైరస్త్రజాలైశ్చశస్త్రౌఘైశ్చాపి
సంయుగే॥ ౨౪॥ దహ్యమానమివాకాశమాసీత్సర్వగ్రహాకులమ్।జాజ్వ

ల్యమానం తద్దృష్ట్వా గగనం గగనేచరాః ॥ ౨౫ ॥ పరిత్యజ్య నృపాః కాశం భయాజ్జగ్ముర్దిశో దశ । తతో దేవజితా ముక్తా మాయా ఘోరా మహౌజసా ॥ తాన్ సర్వాన్మోహయామాస విష్వక్సేనస్య సైనికాన్ । విష్వక్సేనస్య సచివస్తతః క్రుద్ధో మహామతిః ॥ ౨౭ ॥ మేధావీ నామ బలవాన్ సర్వమాయావిశారదః । మాయాబలేన తాం మాయామజయత్సర్వమోహినీమ్ ॥ ౨౮ ॥ తతో ధనుర్మహద్దివ్యమాదాయ విమలప్రభమ్ । అచ్ఛేద్యం సర్వశస్త్రాణాం దత్తమవ్యక్తరూపిణా ॥ ౨౯ ॥ అనేకరత్నసఙ్ఘచ్ఛన్నం జామ్బూనదపరిష్కృతమ్ । ముమోచ నిశితాన్ బాణాన్ దైత్యేన్ద్రాణాం మహౌజసామ్ ॥ 30 ॥ నిహతాస్తేన దైత్యేయాః శతశోఽథ సహస్రశః । ముక్త్వా ప్రియతరాన్ ప్రాణాన్నిపేతుర్ధరణీతలే ॥ 3౧ ॥ నిహతాంస్తాన్ తథా లోక్య మృత్యుజిత్ క్రోధమూర్ఛితః । మోహయామాస సర్వాంస్తాన్మాయయా దేవసైనికాన్ ॥ శత్రుఘ్నో నామ శత్రుఘ్నః క్రోధేన మహతాఽన్వితః । అసిరత్నం సమాదాయ విమలార్కసమప్రభమ్ ॥ 33 ॥ చిచ్ఛేద తస్య దైత్యస్య శిరో జ్వలితకుణ్డలమ్ । తస్యాసీద్భూయ ఏవాశు శిరస్స్రక్కిరీటవత్ ॥ 3౪ ॥ శత్రుజిత్తస్య తత్కర్మ శత్రుఘ్నస్య బలీయసః । సమ్పశ్యన్ ఘోరసఙ్కాశో మాయాముగ్రామథాదధే ॥ 3౫ ॥ విజేతుం దుర్మదస్సర్వాన్ విష్వక్సేనముఖాన్ మృధే । తయా తే నిష్ప్రభా ఆసన్ విష్వక్సేనస్య సైనికాః ॥ 3౬ ॥ తాన్ దృష్ట్వా సహసా క్రుద్ధస్సచివస్తస్య ధీమతః । మాయాముగ్రాం మహాతేజాః కాలాగ్నిర్నామవీర్యవాన్ ॥ 3౭ ॥ ఆసురీం నాశయామాస తదద్భుతమివాభవత్ । ఆదదే మహతీం శక్తిం శత్రుజిద్వధకారణాత్ ॥ 3౮ ॥ ముమోచాథ స తాం దీప్తాం కాలాగ్నిస్తరసా బలీ । శక్త్యా విదారితో దైత్యః పపాతాథ మహీతలే ॥ 3౯ ॥ గతాసురివ నిశ్చేష్టః పునశ్చాపి సముత్థితః । దేవజిన్మృత్యుజిచ్చాపి శత్రుజిచ్చాపృథాత్మవాన్ ॥ ౪౦ ॥ క్రోధేన మహతావిష్టాస్త్రయస్త్రయ ఇవాగ్నయః । ధనూంష్యాకృష్య దివ్యాని దత్తాన్యవ్యక్తజన్మనా ॥ ౪౧ ॥ బ్రహ్మణా దేవదేవేన కల్పాదౌ పరమేష్ఠినా । బ్రహ్మాస్త్రం చ తథా దివ్యం భీమం పాశుపతం తథా ॥ ౪౨ ॥ వాయవ్యం వారుణం చాపి సౌరమాగ్నేయమేవ చ । ఐన్ద్రం చాపి తథా రౌద్రం యామ్యం చాపి సుదుస్తరమ్ ॥ ౪3 ॥ విమోహనకరం ఘోరం గాన్ధర్వం చ సుదుర్జయమ్ । జృమ్భణాస్త్రం తథా

ఘోరంకౌబేరంవారుణంతథా ॥ ౪౪ ॥ ఏవమాదీనిచాన్యానిదివ్యాన్యస్త్రాణిసంయుగే । ముముచుశ్శతశోరాజన్ సేనాయాంతస్యధీమతః ॥౪౫ ॥ బ్రహ్మాస్త్రాద్యై స్తథాదీప్తైరస్త్రైశ్శత్రుభయంకరైః।జ్వాలార్చిష్మత్తదాకాశమపేతగ్రహభాస్కరమ్ ॥ ౪౬ ॥ అపేతచన్ద్రతారౌఘంనిపతచ్ఛుకశారికమ్। దృశ్యతేసకలంతత్రసంహారసమయే

విష్వక్సేనకృతనారాయణాస్త్రప్రయోగపూర్వకాసురవధప్రకారః.

యథా ॥౪౭ ॥ తతో దేవస్సభగవాన్విష్వక్సేనఃప్రతాపవాన్।దృష్ట్వావిస్మయమాపన్నో దైతేయాంస్తానలోకయత్ ॥౪౮ ॥ సాధుసాధ్వితిచాభాష్యజహర్ష చననాదచ। స్వకంధనుర్మహద్దివ్యంతప్తజామ్బూనదప్రభమ్॥ విష్ఫార్యసమహాతేజాశ్శార్ఙ్గంచాపమివాపరమ్ । నారాయణీయంసహసాసన్దధేఽస్త్రంశరాసనే ॥ ౫౦ ॥ తదస్త్రంమృత్యుసఙ్కాశమనివార్యంసురాసురైః । కాలాగ్నిరివజజ్వాలకల్పాన్తేసర్వనాశనః ॥౫౧॥ తతస్సఙ్క్షోభమాయాతంజగదేతచ్చరాచరమ్ । చుక్షుభుస్సాగరాస్సర్వే పర్వతాశ్చచకమ్పిరే ॥౫౨॥ తదస్త్రంతేననిర్ముక్తంజ్వాలామాలిమహాత్మనా । సమీక్ష్యసర్వభూతానిరాజన్నేదుస్సుదారుణమ్ ॥౫౩ ॥ ఆగతాస్తేపియేతత్రయుద్ధదర్శనలాలసాః । తేసర్వేగగనంత్యక్త్వాదుద్రువుస్సర్వతోదిశమ్ ॥౫౪॥ దేవాశ్చాపితదాసర్వేమునయశ్చతపోధనాః । దృష్ట్వాతదస్త్రమత్యుగ్రంప్రోచురేవంపరస్పరమ్ ॥౫౫ ॥ సంహారసమయః ప్రాప్తోవిస్మయఃక్రియతేత్రకిమ్ । నారాయణేనభూతానామాదిభూతేన శార్ఙ్గిణా ॥౫౬॥ సంహారఃక్రియతేనూనంలోకానామద్యవిష్ణునా।విష్వక్సేనేనసర్వాత్మాజగత్సంహారమీశ్వరః ॥ ౫౭ ॥ కరోతినూనంభగవాన్ త్సంహారకుతుకీహరిః।కిమయంక్రియతేతేనవ్యాపారఃపరమేష్ఠినా ॥ ౫౮॥ అకాలేజాతమస్మాకంనిష్ఫలందర్శనంవిభోః । ఏవంవిధాన్యనేకానివాక్యానిత్రిదశాలయాః ॥౫౯॥ వదన్తోభృశముద్విగ్నాజగ్ముస్తేసర్వతోదిశమ్ । అథదేవస్సభగవాన్విష్వక్సేనస్తదానృప ॥౬౦॥ నారాయణీయమస్త్రంతన్ముమోచాదిత్యసన్నిభమ్। ముక్తంతదస్త్రమత్యుగ్రంసర్వసంహారకారణమ్ ॥౬౧ ॥ అదహద్వ్యాపిసేనాంతాంతుదైత్యేన్ద్రాణాందురాత్మనామ్। దేవజిత్ప్రముఖైస్సార్థంవృత్రకల్పైర్మహాబలైః ॥౬౨॥ సతుసేనాప్రజ

జ్వాలదహ్యమానాఽస్త్రపావకైః। శమ్భునాదహ్యమానాని త్రిపురాణియథాపురా ॥౬౩॥ అస్త్రాగ్నిదగ్ధదేహాస్తే సాశ్వాస్సరథకుఞ్జరాః। దేవజిత్ప్రముఖాస్సర్వే సానుగాస్సహబాన్ధవాః ॥౬౪॥ నిపేతుర్ధరణీపృష్ఠే దగ్ధపక్షా ఇవద్విజాః ॥౬౫॥ గతాసవస్తే న్యపతన్ సహస్రశో నరేన్ద్రభూమావదితి జేశ్వరాత్మజాః। ప్రచ్ఛాదయన్తస్సకలామ్మహీమిమాం ప్రదగ్ధకేశామ్బరభూషణోత్తమాః ॥౬౬॥ సాచోగ్రవేగాదితిజేశ్వరాణాం సేనాఽతిభీమాసమరేష్వజేయా ॥ అస్త్రాగ్నిదగ్ధానచభూతసంఘైరదృశ్య

దేవాదికృతవిష్వక్సేనవిజయోపచారస్తుత్యాదిః.

తాకాశగతైర్న దేవైః ॥౬౭॥ తతస్తు దేవాశ్చ నిశాచరాశ్చ గన్ధర్వయక్షోరగపన్నగాశ్చ। మహర్షయశ్చాప్రతిమప్రభావా నిపాతితాంస్తానవలోక్య దైత్యాన్ ॥౬౮॥ అపూజయంస్తే సముపేత్య సర్వే దేవం మహావీర్యముపస్థితం తమ్। ప్రణమ్య దేవాధిపతేరమాత్యం శిరోభిరుత్ఫుల్లవిలోలలోచనైః ॥౬౯॥ తమూచురేనం వచనైర్నరేన్ద్ర సర్వే సురాద్యాః పరమం ప్రహృష్టాః। సమన్తతస్తం పరివార్య దేవం గృహీతచాపం నిహతేన్ద్రశత్రుమ్ ॥౭౦॥ ఇన్ద్రాదయః॥ కృతం త్వయైతద్భగవన్ త్సురాణాం సుదుష్కరం కర్మతవానురూపమ్। అన్యేన నైతే సమరే విహన్తుం శక్యా వినా త్వాం సముదగ్రవీర్యమ్ ॥ ౭౧॥ తైరేవముక్తస్సహ సామహాత్మా సంపూజితస్తాన్ప్రతిపూజ్య సర్వాన్। అన్తర్దధే సానుచరస్సవాహనస్తత్రైవ తేషామథపశ్యతాం తథా ॥౭౨॥ మయాన్నృపేన్ద్రాఖిలమేతదుక్తం తవాద్భుతం దేవజిదాదినాశనమ్। ఏవం విధం నైవపురాప్రవృత్తమ్మృ తే దశగ్రీవవధాత్సుఘోరాత్ ॥౭౩॥ ... ... *

ఇతి శ్రీవామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే విష్వక్సేనకృత దేవజిదాదివధకథనం నామైకచత్వారింశోఽధ్యాయః.

భవిష్యచ్ఛ్రీభగవద్దివ్యవిమానవర్ణనమ్.

వామదేవః॥ ఏవం దైత్యవధం దేవో విష్వక్సేనస్తు వీర్యవాన్। చక్రే పురామహీపాల దేవదేవాజ్ఞయాబలీ ॥౧॥ ఏతన్మయా సమాఖ్యాతం పురావృత్తమనుత్తమమ్। ఇతిహాసం మహాపుణ్యం సర్వలోకేషువిశ్రుతమ్ ॥

వేఙ్కటాఖ్యేగిరౌతస్మిన్నత్యర్థం తేనధీమతా।అగస్త్యేనమునీంద్రాణాం
భవిష్యత్కథితంనృప ॥ ౩ ॥ ఆగామినియుగేచాపి సమ్ప్రాప్తేతుకలౌ
యుగే। అదృశ్యత్వాద్విమానస్య నిత్యస్యామితతేజసః ॥ ౪ ॥ తస్యా
ఏవశుభేతీరే పుష్కరిణ్యామహాద్భుతమ్। అతులంకారితంభక్తైర్విమానం
సూర్యసన్నిభమ్ ॥౫॥ భవిష్యతీతితస్యాపి మాహాత్మ్యంకథయేతవ।తచ్చా
పిమహదాశ్చర్యం విమానంసురపూజితమ్ ॥ ౬ ॥ శోభితం దేవదేవేన భవి
ష్యతినసంశయః। బహువర్షశతైరాజన్నచశక్యంసురైరపి ॥ ౭ ॥ వక్తుం
తస్యవిమానస్య మాహాత్మ్యంవిస్తరేణతు। యత్ర దేవాధిదేవోఽసౌ సాన్ని
ధ్యంకురుతేహరిః ॥ ౮ ॥ స్వభక్తానాంహితార్థాయ త్రైలోక్యానుగ్రహా
యచ। శోభితం దేవదేవేన శ్రీభూమిసహితేనతత్ ॥౯॥ విమానంమనుజై
ర్రాజన్ యైర్దృష్టంపాపనాశనమ్। విష్ణోస్తస్యప్రసాదేన తేనరాధ్వస్తబం
ధనాః ॥ ౧౦ ॥ ప్రాప్నువంతిపరంధామ బ్రహ్మాయత్తత్సనాతనమ్। తత్రాపి
తుయుగేరాజంస్తద్విమానందిదృక్షవః ॥ ౧౧ ॥ దేవాస్సర్వేపిగచ్ఛంతి సి
ద్ధాశ్చసహచారణైః। ఋషయశ్చసగంధర్వా యక్షాశ్చసహపన్నగైః ॥
ఆదిత్యావసవోరుద్రా దిక్పాలామరుతస్తథా। బ్రహ్మాచతుర్ముఖోదేవో భ
గవాఞ్ఛంభురేవచ ॥౧౩॥ ఏవమాద్యాస్తథాన్యేచ భక్త్యాపరమయాయు
తాః। ఉపతిష్ఠంతితం దేవం దేవదేవేశమీశ్వరమ్ ॥ ౧౪ ॥ స్నాత్వాచమను
జాస్తస్మిన్ స్వామిపుష్కరిణీజలే।ప్రణమ్య దేవదేవేశం నారాయణమనా
మయమ్ ॥౧౫॥ తస్మిన్విమానే గోవిందం వసంతంపురుషోత్తమమ్। స్తువం
తిదివ్యైస్స్తోత్రైశ్చ నమంతశ్చాప్యహర్నిశమ్ ॥ ౧౬ ॥ సర్వేపాతకినశ్చా
పితద్దృష్ట్వాపుణ్యముత్తమమ్। విమానంసర్వశోకఘ్నం సర్వరోగప్రణా
శనమ్ ॥ ౧౭ ॥ విముక్తాస్సర్వపాపేభ్యో భవిష్యంతినసంశయః। యత్ర
క్వాపివసన్దేశే విమానాభిముఖంనరః ॥ ౧౮ ॥ వేఙ్కటాద్రింనమస్కృ
త్య సద్యఃపాపైర్విముచ్యతే। సంక్షేపేణమయాప్యేతన్మాహాత్మ్యంకథి
తంతవ ॥ ౧౯ ॥ తస్యపుణ్యస్యభూపాల విమానస్యమహీయసః। అతః
పరంతుస్నేహేన స్వయమేవవదామ్యహమ్ ॥ ౨౦ ॥ త్వయానపృష్టం
రాజేంద్ర గుహ్యాద్గుహ్యతరంమహత్। అత్యద్భుతమిదంభూప శృణుష్వ
గదతోమమ ॥ ౨౧ ॥ నారాయణగిరౌతస్మిన్నాస్తేనారాయణస్స్వయ

న్। గుహాసుచాపిసర్వాసు సర్వేషుశిఖరేషుచ ॥ ౨౨ ॥ కందరేషుచ సర్వేషునిర్ఘరేషుశుభేషుచ।భగవాన్దేవదేవేశ స్సర్వస్మిన్గిరిమూర్ధని॥౨౩॥ నానావిధానిరూపాణి బిభ్రద్విహరతిస్వయమ్। క్వచిచ్చ దేవరూపేణ క్వచిన్మానుషరూపతః॥౨౪॥క్వచిచ్చమృగరూపేణ క్వచిద్వృక్షాదిరూపతః॥ యత్రకుత్రచిదాసీన స్తస్మిన్దివ్యేమహాగిరౌ ॥ ౨౫ ॥ దేవదేవంసమారాధ్య యఉపా స్తేజనార్దనమ్। కరోతితస్యసాన్నిధ్యం భగవానాధిమ్మగిరిః॥ వృషభాచలభూభాగే ఘటికామపియోవసేత్ । సప్తజన్మకృతంపాపం తత్క్షణాదేవనశ్యతి ॥ ౨౭ ॥ యేతత్రకుర్వతేపాప మజ్ఞానాద్వేఙ్కటాచలే। హన్యన్తేసర్వఏవైతే గంధర్వాశ్శస్త్రపాణయః ॥ ౨౮ ॥ ఆజ్ఞయాతస్యదేవస్య విష్వక్సేనస్యధీమతః। తస్మాన్నకుర్యాత్పాపంతు నరస్తస్మిన్మహీధరే॥ ౨౯ ॥ నహితత్రగిరౌకశ్చి ద్వృక్షఃపక్షీమృగోథవా।ప్రాకృతోజాయతేదేవా స్సర్వేతద్రూపిణస్తథా ॥ ౩౦ ॥ తస్యదేవస్యసేవార్థం సాన్నిధ్యంకుర్వతేసదా।ఏవంప్రాహపురాగస్త్యో భగవాన్మునిసత్తమః ॥ ౩౧ ॥ మయాపృష్టస్సమాచఖ్యౌ గంధమాదనపర్వతే। నారాయణగిరేస్తస్య మాహాత్మ్యంపరమాద్భుతమ్ ॥ ౩౨ ॥ విస్తరేణసమాఖ్యాతం మయాపితవభూపతే। అన్యచ్చాపిసమాఖ్యాస్యే త్వయాఽపృష్టంనరాధిప ॥ ౩౩ ॥ తస్మిన్నద్రౌతుయత్పుణ్యం దానానిదదతాంనృప। ఇత్యుక్తోజనకస్తేన పప్రచ్ఛాథమునింపునః ॥ ౩౪ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీవామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే భవిష్యద్విమానవర్ణనంనామ ద్విచత్వారింశోధ్యాయః.

స్వామిపుష్కరిణీతీరకృతాన్నదానాదిప్రశంసా.

జనకః ॥ శ్రుతమేతన్మయాఖ్యానం వామదేవత్వయోదితమ్। సర్వజ్ఞంపరమంబ్రహ్మజానీమోమునిసత్తమ ॥ ౧ ॥ క్షేత్రకాణ్డేత్వయా సర్వాణ్యుక్తానితపతాంవర। క్షేత్రాణియానిపుణ్యాని తీర్థానివిమలానిచ తేషుతేషుచదానాని ప్రశస్తానిత్వయామునే। నారాయణగిరావస్మిన్ కృత్వాదానమనుత్తమమ్ ॥ ౩ ॥ యత్ఫలంప్రాప్నుయాద్దేహీ పాపరాశింః

ఘూంయవై । తద్వదస్వమునిశ్రేష్ఠ శ్రోతుంకౌతూహలంహిమే ॥ ౪ ॥ శతా
నందః ॥ ఇతిపృష్టస్తదా తేనజనకేనమహాత్మనా । యత్పుణ్యందదతాం
తత్రదానానాంచయథాఫలమ్॥౫॥తత్సర్వంమునిశార్దూలో వక్తుంసముప
చక్రమే ॥ వామదేవః॥శృణుష్వావహితోరాజన్యత్పృష్టోహమిహత్వయా॥
నారాయణగిరావస్మిన్ స్వామిపుష్కరిణీతటే । అన్నదానంప్రశస్తంహి
దానానాందానముత్తమమ్ ॥ ౬ ॥ నిత్యమస్మిన్నివసతా మన్నపానాదికం
తు యః । ప్రయచ్ఛేత్సఇహైవాశు సర్వరోగైర్విముచ్యతే ॥ ౭ ॥ భూమేర్గో
శ్చహిరణ్యస్య వస్త్రగంధాదికస్యచ । కన్యాయాశ్చచరేద్దానం తిలానా
మపియోనరః ॥ ౮ ॥ ప్రేత్యాసోనుత్తమాన్లోకాన్ ప్రాప్నుయాత్పుణ్యక
ర్మణామ్ । తేషాంవసతిలోకేషు యావత్కల్పమరిందమ ॥ ౧౦ ॥ తతోభ
క్తింపరాంప్రాప్య విష్ణోర్లోకేమహీయతే । నిష్కామోయోదదాత్యన్నం
స్వామిపుష్కరిణీతటే॥౧౧॥సపుష్కలాంప్రశస్తాంతాం విష్ణుభక్తింప్రయా
స్యతి । తద్భక్తభావమాపన్నః కాలేనాల్పేనభూపతే ॥ ౧౨ ॥ ప్రాప్యయో
గంమునిప్రోక్తం పరమాంగతిమాప్నుయాత్ । స్వామిపుష్కరిణీంప్రా
ప్య స్నాత్వాపీత్వాచతజ్జలమ్ ॥ ౧౩ ॥ విధూయసర్వపాపేభ్యో విష్ణులో
కేమహీయతే । యావచ్ఛక్త్యనుసారంవై సువర్ణంగామథాపివా ॥ ౧౪ ॥
వస్త్రాణివసుధాంవాపి తిలాన్గంధాననుత్తమాన్ । యోదదాతిసదీర్ఘా
యురారోగ్యంచాపివిందతి ॥ ౧౫ ॥ ప్రాప్నుయాత్సర్వకామాంశ్చ భోగా
న్భుక్త్వాచపుష్కలాన్ । ముక్తశ్చసర్వపాపేభ్యః ప్రాప్నుయాత్పర
మాంగతిమ్ ॥ ౧౬ ॥ శృణుచాస్మిన్పురావృత్తమాఖ్యానంపర్వతోత్తమే।

వామదేవప్రతిబ్రహ్మోపదిష్టస్వామిపుష్కరిణీమాహాత్మ్యమ్.

యథామేకథితంపూర్వం బ్రహ్మణాపరమేష్ఠినా ॥ ౧౭ ॥ పూర్వంభూ
మిధరేంద్రేస్మిన్ బ్రహ్మాణంకమలాసనమ్ । ఉపాసీనస్సమాసీనో వర్షాణా
మధికంశతమ్ ॥ ౧౮ ॥ అహంతీవ్రంతపోకార్షం బ్రహ్మాణంప్రతిభూమిప।
కాలేనమహతా తాత భగవాన్కమలాసనః॥ ౧౯॥ ఆవిర్బభూవపురతస్త
పసాతోషితోమయా । స్వయమేవచతుర్వక్త్రో మాంప్రబోధ్యజనాధిప॥
మేఘగమ్భీరయావాచా ప్రసన్నోవాక్యమబ్రవీత్ । పరితుష్టోస్మితేబ్రహ్మ
న్వామదేవద్విజోత్తమ ॥ ౨౧ ॥ యదిచ్ఛసీహతద్దాతుం వరదోహమిహాగ

తః। వరంవరయభద్రం తేయదిచ్ఛసిమహామునే ॥ ౨౨॥ ఇత్యుక్తో బ్రహ్మణా
తేనప్రసన్నేనమహాత్మనా। అహమేవంనృపశ్రేష్ఠవృణేవరమనుత్తమమ్॥
స్వామిపుష్కరిణీయేయమత్రాస్తేపర్వతోత్తమే । తస్యాఏవతుమాహా
త్మ్యంజ్ఞాతుమిచ్ఛామితత్త్వతః ॥ ౨౪॥ మాహాత్మ్యంచఫలంచాపిదర్శనే
స్నానపానయోః। అస్యాస్తీరేచదానానాంయత్ఫలంతద్వదస్వమే ॥ ౨౫॥
బ్రహ్మా॥ అస్యాస్తీరేపురాబ్రహ్మన్ చంద్రఃక్షీరోదసంభవః । సావర్ణంభూ
షణందత్వాలావణ్యంపరమంయయౌ ॥ ౨౬॥ కన్యాందత్వాపురాబ్రహ్మ
న్కామఃకామత్వమాప్తవాన్ । ధనదోపిధనేశత్వంస్వర్ణదానాదవాప్త
వాన్ ॥ ౨౭॥ ఇంద్రఃషోడశదానానిస్వామిపుష్కరిణీతటే । కృత్వావలాదీ
నసురాన్దుర్జయానజయత్పురా ॥ ౨౮॥ అస్మిన్గిరౌపురాకశ్చిదాగత్యబ్రా
హ్మణోత్తమః । జిజ్ఞాసుంకాన్యవిన్మామబ్రహ్మజ్ఞానస్యమానద ॥ ౨౯ ॥
స్వయమాహూయవిప్రేంద్రం బ్రహ్మజ్ఞానమనుత్తమమ్ । దదత్పరమధ
ర్మాత్మావాచస్పతిరభూన్మునే ॥ ౩౦ ॥ ధరణ్యాంనిత్యసాన్నిధ్యం వేఙ్క
టాద్రౌవిశేషతః। తస్మాత్తత్రైవకార్యాణిమహాదానానిపార్థివైః ॥ ౩౧॥
యత్కించిత్సుమునేతస్మిన్స్వామిపుష్కరిణీతటే । దద్యాదనుత్తమాన్
లోకానాప్నుయాత్పుణ్యకర్మణామ్ ॥ ౩౨ ॥ మాసిభాద్రపదేపుణ్యే

బ్రహ్మకారితశ్రీవేఙ్కటాచలాధీశమహోత్సవప్రశంసా.

శుక్లపక్షేతుచైత్రభే । స్వామిపుష్కరిణీతీరేదేవస్యపరమాత్మనః ॥౩౩॥
ఉత్సవఃకారితఃపూర్వం మయైవప్రీతయేహరేః । తత్రతత్రయుగేచాస్య
విష్ణోస్స్వామిసరస్తటే ॥ ౩౪ ॥ ఉత్సవాన్కారయిష్యంతి నరాఃపుణ్య
కృతోఽమలాః । కించిదారాధనేనైవవిష్ణుర్భాద్రపదోత్సవే ॥ ౩౫ ॥
దదాతిసర్వలోకానాం వరానత్యంతదుర్లభాన్ । ఉత్సవేషుచదేవస్య నా
రాయణగిరింప్రతి ॥౩౬॥ గచ్ఛంతియేనరాఃపుణ్యాస్తేషామపిఫలంశృణు॥
యానిత్వాదధతేపదానిచమునేనారాయణాద్రింప్రతి స్తోకంస్తోకమపిద్వి
జాఅపిజనాస్తేషాంఫలంయచ్ఛృణు। యావద్వేఙ్కటశైలమాత్మగృహా
త్తావత్పదానాంక్రమాత్ప్రాయశ్చైవపదేపదేక్రతుఫలం భూయాద్ధ్రు

మహోత్సవసేవార్థమాగతజనారాధకపుణ్యఫలవర్ణనమ్.

విప్రాణినామ్ ॥ ౩౭ ॥ యేసేవార్థముపాగతావృషగిరౌదేవస్యదివ్యో

త్సవేయావచ్ఛక్త్యుపలాళయంతి భగవాంస్తేషామభీష్టప్రదః । యస్తేషా
ముపకారమీషదపి వా కుర్యాన్న లోభాదినా తస్యాకల్పమవస్థితిశ్శ్రుణుము
నే ఘోరే మహారౌరవే ॥ ౩౭ ॥ యస్స్వామిసరసస్తీరే పుష్పోద్యానాని
కారయేత్ । నందనోపవనే తస్య యావత్కల్పమవస్థితిః ॥౩౯॥ కిమనేనబ
హూక్తేన యస్స్వామిసరసస్తటే । యత్కించిత్కురుతే పుణ్యం తస్యాఽం
తో నైవ విద్యతే ॥౪౦॥ వామదేవః॥ ఇత్యుక్త్వా భగవాన్బ్రహ్మా లోకకృ
ల్లోకపూజితః। అన్తర్ద్ధే తదా తస్మాచ్ఛ్రుతమేతన్మయా పురా ॥౪౧॥ శతా
నందః॥ ఇతీరితం తన్మునినా సమస్తం శ్రుత్వా మహారాజా జనకో మహాత్మా ।
ప్రఫుల్లనేత్రః పులకాంచితాంగో నారాయణాద్రిం ప్రయయౌ ప్రహృష్టః ॥
సమాప్య యజ్ఞం జనకో మహాత్మా ధురం ధరిత్ర్యాస్సచివే నియోజ్య। ద్రష్టుం
పరం బ్రహ్మ వృషాద్రిమూర్ధ్ని స్వయం యయౌ మైథిలరాజరాజః ॥౪౩॥

ఇతి శ్రీవామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
శ్రీస్వామిపుష్కరిణీతీరకృతదానఫలవర్ణనంనామ
త్రిచత్వారింశోధ్యాయః.

స్వామిపుష్కరిణీం ప్రతి సార్ధత్రికోటితీర్థాగమనకాలనిర్ణయః.

వ్యాసః॥ శ్రుత్వైతదథ మాహాత్మ్యం స్వామిపుష్కరిణీం ప్రతి। జన
కస్తు శతానందం పప్రచ్ఛేదం ముదాన్వితః ॥ ౧ ॥ జనకః॥ లోకేషు సర్వతీర్థా
ని కథమాయాన్తి తజ్జలే । కిమర్థం వా తదేతన్మే కథయస్వ మహామునే ॥ ౨ ॥
శతానందః॥ పురా భాగీరథీతీరే మార్కణ్డేయో మహామునిః । తపః పరమ
మాస్థాయ స తేపే పరమం తపః ॥ ౩ ॥ ధ్యాయన్విశ్వస్య జగతస్స్రష్టారం
భువనేశ్వరమ్।తతః కాలేన మహతా బ్రహ్మా లోకపితామహః ॥ ౪ ॥ సాన్ని
ధ్యమకరోత్ప్రీత్యా మార్కణ్డేయస్య ధీమతః । వచనం వ్యాజహారేదం
మార్కణ్డేయం పితామహః ॥ ౫ ॥ వరం వరయ దాస్యామి యదిచ్ఛసి
మహామునే ॥ మార్కణ్డేయః॥ వరం దేహి మమ బ్రహ్మన్యాచే శ్రద్ధా
సమన్వితః ॥ ౬ ॥ త్రైలోక్యే యాని పుణ్యాని సంతి తీర్థాని వై ప్రభో ।
తేషు సర్వేషు తీర్థేషు యాత్రాయాం శక్తిరస్త్వితి ॥ ౭ ॥ తస్య తద్వచ

సంశ్రుత్వా భగవాంశ్చతురాననః । ప్రహసన్వ్యాజహారేదం మార్కణ్డే
యం తపస్వినమ్ ॥ ౮ ॥ బ్రహ్మా ॥ లోకే సర్వేషు తీర్థేషు స్నానం వర్షశతైర
పి కర్తుం న శకత్యే బ్రహ్మణా న మయా న చ శమ్భునా ॥ ౯ ॥ అన్యం వక్ష్యామి తే
బ్రహ్మన్నుపాయం మునిసత్తమ । ఇతో దక్షిణదిగ్భాగే మునే ద్విశతయో
జనే ॥ ౧౦ ॥ అస్తి శ్రీవేఙ్కటో నామ ప్రథితః పర్వతోత్తమః । ద్రమిడేషు
మహాపుణ్యస్సవితస్త్రిదశైర్గిరిః ॥ ౧౧ ॥ తస్య శృఙ్గే సుమహతీ పుణ్యా పా
పవినాశినీ । స్వామిపుష్కరిణీ నామ సరసీ సర్వకామదా ॥ ౧౨ ॥ త్రైలో
క్యవర్తినాం బ్రహ్మం స్తీర్థానాం స్వామినీ హి సా । మాసే తు మార్గశీర్షాఖ్యే
ద్వాదశ్యాం పూర్వపక్షకే ॥ ౧౩ ॥ అరుణోదయవేళాయాం త్రిషు లోకే
షు విశ్రుతాః । తిస్రః కోట్యోర్ధకోటీ చ తీర్థానాం సుమహామతే ॥ ౧౪ ॥ సా
న్నిధ్యం తత్ర కుర్వన్తి స్వామిపుష్కరిణీజలే । పాపం స్వేషు వినిర్ముక్తం లో
కైరఘసమన్వితైః ॥ ౧౫ ॥ నిర్హరన్తీహ తీర్థాని తస్య స్తీర్థసమన్వయాత్ ।
మార్కణ్డేయ మహాభాగ భువనత్రయవాసినామ్ ॥ ౧౬ ॥ తీర్థానాం తత్ర గ
త్వా త్వం సేవాఫలమవాప్నుహి । స్వామిపుష్కరిణీత్యేతన్నామధేయం
చ తత్కృతమ్ ॥ ౧౭ ॥ మార్కణ్డేయ సమస్తానాం తీర్థానాం స్వామినీ యతః
అన్యచ్చ తవ వక్ష్యామి రహస్యం ధర్మగోచరమ్ ॥ ౧౮ ॥ యజ్జ్ఞాత్వా మునిశా
ర్దూల జ్ఞాతవ్యం నావశిష్యతే । గఙ్గాదిపుణ్యతీర్థాని యావన్తీహ మహీతలే ॥
యాని వా మేరుశృఙ్గాగ్రే కైలాసే మన్దరోపరి । పాతాళసిన్ధుతీరేషు
తథా ద్వీపాన్తరేష్వపి ॥ ౨౦ ॥ తేషు తేషు చ దానానాం వ్రతానాం జ
పహోమయోః । శ్రుతిస్మృతిపురాణేషు వివిధం శ్రూయతే ఫలమ్ ॥ ౨౧ ॥
తత్సర్వం యుగపత్ప్రాప్తుం య ఇచ్ఛేన్మునిసత్తమ । స మార్గశీర్షద్వాదశ్యాం
శుక్లాయాం నియతాత్మకః ॥ ౨౨ ॥ వేఙ్కటాద్రౌ మహాపుణ్యే స్వామిపుష్క
రిణీతటే । కుర్యాదేకతరం దానం విప్రాయ శ్రుతశాలినే ॥ ౨౩ ॥ విష్ణుభక్తా
య శాన్తాయ దరిద్రాయానసూయవే । తేన సర్వేషు తీర్థేషు తద్దత్తం
నాత్ర సంశయః ॥ ౨౪ ॥ యాని షోడశదానాని మహాన్త్యాహుర్మునీశ్వరాః ।
తేషామేకం తు యః కుర్యాత్స్వామిపుష్కరిణీతటే ॥ ౨౫ ॥ మార్గశీర్షేసి
తే పక్షే ద్వాదశ్యాం విజితేన్ద్రియః । తేన షోడశదానాని తీర్థేషు సకలేష్వ

పి ॥ ౨౬ ॥ మార్కణ్డేయకృతానిస్యుర్యుగపత్తన్మహాద్భుతమ్।ధనుర్మాసే
సితేపక్షేద్వాదశ్యామరుణోదయే ॥ ౨౭ ॥ ఆయాంతిసర్వతీర్థానిస్వామి
పుష్కరిణీజలే । ఇమంమంత్రంసముచ్చార్యస్నాతస్తత్ఫలమాప్నుయా
త్ ॥౨౮॥ఏతద్గుహ్యంపురావిష్ణుఃప్రోవాచభగవాన్మమ ॥ శతానందః॥
ఇత్యుక్త్వాన్తర్దధేబ్రహ్మమార్కణ్డేయస్యపశ్యతః ॥ ౨౯ ॥ మార్కణ్డే
యస్తునృపతేవిస్మయావిష్టమానసః । నారాయణగిరింప్రాయాత్తథై
వప్రీతమానసః ॥ ౩౦ ॥ గత్వాతస్మిన్గిరౌపుణ్యేస్వామిపుష్కరిణీంశుభాం।
దృష్ట్వాస్నాత్వాథతస్యైవవిపులేవిమలేజలే ॥౩౧॥ తస్యాస్తీరేమహీపా
లభగవంతంజనార్దనమ్ । సమభ్యర్చ్యహృషీకేశంప్రసన్నేనాంతరాత్మ
నా ॥౩౨॥ వత్సరాణాంత్రయంరాజన్నువాససమహీధరే । ప్రతివర్షంచ
తీర్థానామాగమంప్రేక్ష్యతత్తిథౌ ॥ ౩౩ ॥ మార్కణ్డేయోమహీపాలప్ర
సాదాచ్ఛార్ఙ్గధన్వనః । అవాపపరమానందమనంతంశాశ్వతంమునిః ॥
వామదేవః॥ యఇదంశ్రావయేన్నిత్యంస్వామితీర్థస్యవైభవమ్। శృణోతి
పరయాభక్త్యాద్వాదశ్యాంమార్గశీర్షకే ॥ ౩౪ ॥ తస్యప్రసన్నోభగవాన్
త్సర్వమిష్టంప్రయచ్ఛతి । ఏకాదశ్యాముపోష్యాస్మిన్పర్వతేవేఙ్కటాహ్వ
యే ॥ ౩౫ ॥ ద్వాదశ్యాంమార్గశీర్షేతుపూర్వపక్షేచయేనరాః । స్నానం
కృత్వాయథాన్యాయంస్వామితీర్థసమాగతాః ॥ ౩౬ ॥ ప్రణమంతిజగ
న్నాథంతత్తీరతలవాసినమ్ । తేనరాస్తత్ప్రసాదేనపాపరాశింవిధూ
యవై॥ ౩౭॥ తత్ప్రయాంతిపరంధామశాశ్వతంబ్రహ్మసంజ్ఞితమ్। శా

* స్వామితీర్థస్నానార్థంశ్రీవేఙ్కటాచలమ్ప్రతిజనకనృపాగమనమ్. *

స్త్రాణాంపరమోవేదోదేవానాంపరమోహరిః॥ ౩౮॥ తీర్థానాంపరమం
తీర్థంస్వామిపుష్కరిణీనృప । తస్మాత్త్వమపిరాజేన్ద్రగత్వానారాయ
ణాచలమ్ ॥ ౪౦ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతోయేస్నాత్వానియతమానసః ।
తత్తీరవాసినందేవంశరణ్యంసర్వదేహినామ్ ॥ ౪౧ ॥ నారాయణంస
మారాధ్యసర్వాన్కామానవాప్స్యసి ॥ శ్రీవేదవ్యాసః ॥ ఏతచ్ఛ్రుత్వా
తుజనకశ్శతానందోదితంతదా ॥౪౨॥ ప్రహర్షమతులంలబ్ధ్వామంత్రిభిస్స
హితోనృపః । గత్వావృషాచలంతీవ్రంస్వామిపుష్కరిణీజలే॥ ౪౩॥ స్నా

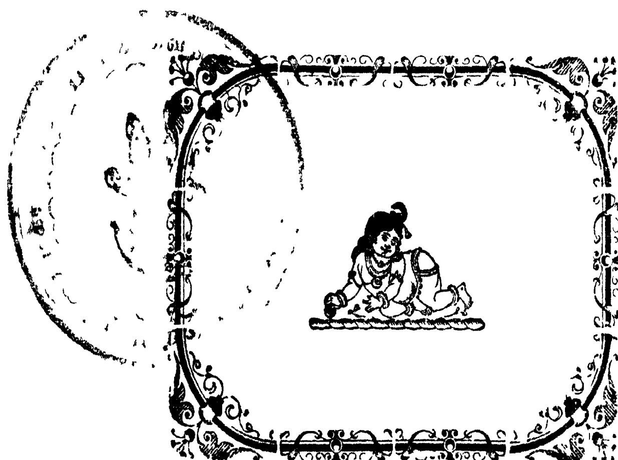
త్వాదృష్ట్వాథ దేవేశం శ్రీభూమిసహితం తతః । తత్రస్థిత్వాచిరం కాలం స ర్వాన్కామానవాప్య చ ॥ ౪౪ ॥ ఆగత్యమిథిలాం రాజా శశాస పృథివీమి మామ్ ॥౪౫॥ ... ... *

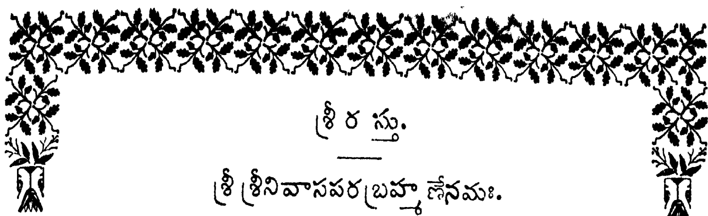
ఇతి శ్రీవామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే స్వామిపుష్కరిణీమ్ప్రతిసార్ధత్రికోటితీర్థాగమనతత్కాలకృ తదానఫలాదివర్ణనం నామ చతుశ్చత్వారింశోఽధ్యాయః.

ఇత్థం శ్రీవామనపురాణే వింశప్రభృతి చతుశ్చత్వారింశ పర్యంతపఞ్చవింశాధ్యాయాత్మక శ్రీవేఙ్కటాచల మాహాత్మ్యపరోభాగస్సమాప్తిమగమత్.

శ్రీవేఙ్కటాద్రినిలయః కమలాకాముకః పుమాన్ ।
అభఙ్గురవిభూతిర్నస్తరఙ్గయతు మఙ్గళమ్॥ ...*

శ్రీవామనపురాణాన్తర్గత శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే సముదితాధ్యాయసఙ్ఖ్యే ౪౫.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రియై శ్రీ పద్మావత్యై నమః.

శ్రీమతే విష్వక్సేనాయ నమః.

అథ శ్రీబ్రహ్మపురాణాన్తర్గత

శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణనిధయేనిధయేర్థినామ్।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయశ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్ ॥
శ్రీవేఙ్కటాచలాధీశంశ్రియాధ్యాసితవక్షసమ్।
శ్రితచేతనమన్దారంశ్రీనివాసమహంభజే॥

దూర్వాససంప్రతిదిలీపకృతప్రశ్నః.

శ్రీసూతః ॥ రాజాదూర్వాససంపృష్ట్వా దిలీపోగృహమాగతమ్। శ్రుత్వాశ్రీరఙ్గమాహాత్మ్యం శ్రీముష్ణస్యచవైభవమ్ ॥ ౧ ॥ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య మథపప్రచ్ఛసాదరమ్ ॥ దిలీపః ॥ నిర్దిశ్య దేవదేవస్య స్వయం వ్యక్తాష్టవైభవమ్ ॥ ౨ ॥ శ్రీరఙ్గవైభవంతత్ర శ్రీముష్ణస్యచవైభవమ్। ఉక్తంత్వయాఽదయాసిన్ధో సామ్ప్రతంవదవైభవమ్ ॥ ౩ ॥ శ్రీవేఙ్కటాద్రిసంజ్ఞస్య క్షేత్రస్యానుత్తమస్యచ। వేఙ్కటేశ్వరదేవోఽసౌ యత్రసన్నిహితోహరిః ॥ ౪ ॥ తస్యాగతింవైభవంచ తీర్థసఙ్ఖ్యాంతథైవచ। యేన

దిలీపమ్ప్రతిదూర్వాసఃకథితశ్రీవేఙ్కటాచలవైభవమ్.

ప్రథాకృతాలోకే తదాచక్ష్వకృపాయది ॥ ౫ ॥ దూర్వాసాః ॥ శృణు రాజన్ప్రవక్ష్యామి వేఙ్కటాచలవైభవమ్। తస్యాఽఽగతింప్రవక్ష్యామి దేవస్యాపిమహాత్మనః ॥ ౬ ॥ మేరోఃపుత్రోమహాశైలో జామ్బూనదనదీతటే। యోజనత్రయవిస్తీర్ణ స్త్రింశద్యోజనమాయతః ॥ ౭ ॥ వేఙ్కటేతి

కృతంనామ పిత్రా తస్య మహాత్మనః । అమృతస్యేన్దిరాయాశ్చ యతో విస్తారకారకః ॥ ౮ ॥ జీవానాంభారతే వర్షే తతోఽయం గుణనామకః । నిర్దోషవిష్ణోరయనం నారాయణమిమం విదుః ॥ ౯ ॥ వృషస్యభరణాత్పోషా ద్వృషభం చాపితం విదుః । ప్రసవాదఞ్జనాదేవ్యా విదురఞ్జనసంజ్ఞకమ్ ॥ ౧౦ ॥ స శేషాగమనశ్చాపి శేషాద్రిం ప్రాహురుత్తమాః ॥ దిలీపః ॥ స శేషాగమనం తస్య కుత ఏతన్మహావిభో ॥ ౧౧ ॥ తదాచక్ష్వ మహా

వాయుశేషయోః క్షీరాబ్ధిప్రవృత్తకలహోపోద్ఘాతాదికథనమ్.

ప్రాజ్ఞ శ్రోతుం కౌతూహలం హి మే ॥ దూర్వాసాః ॥ అనన్తశయనశ్శ్రీమాన్ కదాచిత్క్షీరసాగరే ॥ ౧౨ ॥ లక్ష్మీవిలాసనిర్విష్టో భగవాన్మధుసూదనః । బ్రహ్మానన్దవనే రేమే రమయాఽన్తఃపురే సహ ॥ ౧౩ ॥ సమాదిదేశ చ తదా భగవాన్ రమయా యుతః । శేషమన్తఃపురద్వారే భావికృత్యం చ చిన్తయన్ । ౧౪ ॥ తదాశయానుగశ్శేష స్సర్వలోకధురన్ధరః । తస్థావన్తఃపురద్వారే తస్య చానుమతే తదా ॥ ౧౫ ॥ ఖ్యాపయామాస చాత్మానం బలిష్ఠం సర్వతోఽధికమ్ । ఏతస్మిన్నన్తరే వాయు ర్దుగ్ధాబ్ధిశయనం యయౌ ॥ ౧౬ ॥ తదా వాయుం సమాలోక్య ఫణీన్ద్రో బలదైవతమ్ । న చ తే సమయశ్చాత్ర ప్రాప్తుమన్తఃపురం గృహమ్ ॥ ౧౭ ॥ నాత్యజ్ఞో హి భవాన్వాయో కదా తే భూద్గతిః పురా । ఇతః పరమతీత్యత్రికక్ష్యా అన్తఃపురే గృహే ॥ ౧౮ ॥ ఇతి తద్వచనం శ్రుత్వా వాయుస్తం ప్రత్యువోచత ॥ వాయుః ॥ నాత్యజ్ఞోఽసి త్వమేవాత్ర త్వయోక్తమవిచారతః ॥ ౧౯ ॥ శేషః ॥ బహిరన్తశ్చ యో నిత్య మహం నాథసమీపగః । త్వం భృత్యో హి మీఢుషో విష్ణో ర్నాన్తరఙ్గో న మత్సమః ॥ ౨౦ ॥ తిష్ఠ త్వానన్ధ ర్ద్వారి త్యుహీశో వాయుమబ్రవీత్ । తచ్ఛ్రుత్వా ప్రహసన్వాయు ర్వాయుభక్షమథాబ్రవీత్ ॥ ౨౧ ॥ వాయుః ॥ దాసీదాసజనా యే తు యే చాన్యే పరిచారకాః । తాన్వదన్తి తు మిత్రాణి న తే ర్హాన్త్యాసనం విభోః ॥ ౨౨ ॥ బిడాలోఽన్తస్థితో వాపి బహిష్ఠేభసమో న హి । మాం త్వం జానాసి నాధ్యక్షం ప్రాణినాం ప్రాణమీశ్వరమ్ ॥ ౨౩ ॥ బలే జ్ఞానే విరాగే చ విష్ణుభక్తౌ న మత్సమః । సాక్షాద్విష్ణుప్రసాదస్య పాత్రభూతోఽస్మి సర్వదా ॥ ౨౪ ॥ మర్యాదయాఽవస్థాతవ్యం వక్తుం నార్హసి చాధికమ్ । ఇత్యుక్తస్తేన సంక్రుద్ధః

వాయుశేషకృతపరస్పరబలపరీక్షా.

ప్రత్యువాచవిలేశయః ॥ ౨౫ ॥ శేషః ॥ కింజల్పితేనబహునా పరీక్షా త్రవిధీయతామ్। ఆవాభ్యాంబలశాలిభ్యాందృశ్యతేఽత్రబలాబలమ్॥౨౬॥ ఇత్యుక్తస్తేనఫణినా మాతరిశ్వాబ్రవీత్తతః ॥ వాయుః ॥ ఆవయోస్స్యత్కథంచాత్ర పరీక్షాపౌరుషేగతౌ ॥ ౨౭ ॥ తద్వదస్వమహాబాహో యేనతేనిశ్చయోభవేత్ ।ఏవంప్రత్తేవివాదేతుతత్రాగాద్ధరిరీశ్వరః॥౨౮॥ కిమేతదితితౌపృష్ట్వా శేషేణోక్తోతివిస్తరాత్ । ప్రాహోద్వృత్తంతదా శేషం భావికార్యంసచింతయన్ ॥ ౨౯ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ లోకాంతరాత్మాబలదేవతాయః ప్రాణోమమాపిహ్యధికోమతోఽయమ్ । త్వంలోకభర్తేతిమహాన్మదస్తేతవాపినైకూర్మవరోహివోఢా॥30॥ తచ్ఛ్రుత్వాప్రాహ దేవేశం శేషస్తస్యాశయానుగః ॥ శేషః ॥ భగవన్మమవాయోశ్చ పశ్యాద్యబలపౌరుషే ॥ 3౧ ॥ యోసౌమత్పాలితశ్శైలో భారేణమహతావృతః । మేరుపుత్రోమహాపుణ్యో జామ్బూనదనదీతటే॥3౨॥ యోజనత్రయవిస్తీర్ణస్త్రింశద్యోజనమాయతః । అహమ్మేరుమవష్టభ్యబద్ధ్వాతంకాయరజ్జునా ॥ 33 ॥ స్థాస్యామితంమహాశైలం వాయురుద్ధరతేయది । తదామత్తోధికోవాయుః ప్రభోసత్యంనసంశయః ॥ 3౪ ॥ ఏవముక్తోహృషీకేశ శ్శేషేణాత్యంతగర్విణా । వాయుముద్వీక్షయామాస వాయుర్జ్ఞాత్వేంగితంహరేః ॥ 3౫ ॥ తథాకుర్వితితంశేషం హరిణా ప్రేరితోఽబ్రవీత్ ।తతశ్శేషోయయౌభూమింతత్రాపశ్యద్గిరింశుభమ్॥3౬॥ తప్తహాటకసఙ్కాశం రత్నసానుంమనోహరమ్ । మేరోర్దక్షిణదేశేతు జామ్బూనదనదీతటే ॥ 3౭ ॥ మేరుపుత్రంమహాపుణ్యం వేఙ్కటాచలసంజ్ఞకమ్ । మేరువేఙ్కటశైలేంద్రా నవష్టభ్యమహారుషా ॥ 3౮ ॥ స్వకాయరజ్జునాబద్ధ్వా శేషస్తస్థావ్యలన్రుషా । సన్నద్ధస్సహసర్వాఙ్గైః పశ్చాద్వాయుమువాచహ ॥ 3౯ ॥ యద్యస్తితేబలంఘోరం గిరిముద్ధరసాంప్రతమ్। ఇత్యుక్తోవాయురాయాతస్స్వశ్వాసేనవేఙ్కటమ్ ॥ ౪౦॥ చిక్షేపాంగుష్ఠతశ్శైలం దర్పేణానాదరాత్తదా । అవిచాల్యంయదామేనే శేషసంవేష్టితంగిరిమ్ ॥ ౪౧ ॥ తతఃప్రయేతేబాహుభ్యాం తంతోల

యితుమాదరాత్ । నశశాక యదావాయుర్బాహుభ్యామపిపీడయన్ ॥
తం చాలయితుమీషద్వా భగ్నదర్ప స్తదాఽభవత్ । అకీర్తిశంకీచ తతో వా
యుర్బ్రహ్మాణ్డపూరణః ॥ ౪౩ ॥ ఆత్మీయామఖిలాం శక్తిం కంపనే శోష
ణే తథా । వ్యంజయన్కంపయామాస సర్వాన్స్థావరజఙ్గమాన్ ॥ ౪౪ ॥
అథ బ్రహ్మాదిభిర్దేవై రమునీ తేపి మారుతే । అకృతో పరమే శేషస్సామ్నావి
జ్ఞాపిత స్తుతైః ॥ ౪౫ ॥ లఘుర్భూత్వా క్వచిత్కించిత్ఫణాం సంశ్లథయన్
స్థితః ॥ తత స్తద్వివరం వాయుర్మహావేగో వివేశహ ॥ ౪౬ ॥ తతఃశ్లథే
నోచ్ఛలితస్తూలరాశిరివాంబరే । ప్రచలన్పర్వతశ్చోల్లంఘ్యదూరం లక్షా
ర్ధయోజనమ్ ॥ ౪౭ ॥ ఉత్తరే దక్షిణాంభోధేర్ద్వాత్రింశద్యోజనాంతరే ।
పూర్వాంభోధేః పశ్చిమేతు పుణ్యే స్వర్ణముఖీతటే ॥ ౪౮ ॥ పపాత వేగ
తో వాయో శ్శైల శ్శేష సమన్వితః । సహస్రధా శీర్యమాణో బలేన బలశా
లినః ॥ ౪౯ ॥ తతస్తుష్టావ మరుతం మేరుస్సుతహితేచ్ఛయా । త్రాహి
త్రాహి జగత్ప్రాణ పుత్రభిక్షాం ప్రయచ్ఛమే ॥ ౫౦ ॥ అపరాధో హి శే
షస్య నచ మే పుత్ర హేతుకః । ఇతి తేన స్తుతో వాయుః పాలయామీతి చాబ్ర
వీత్ । ౫౧ ॥ తం గిరిం స్వయమావిశ్య తేన సార్ధం పపాతహ । * వా
యోరావేశనాచ్చైనం ప్రాహురఞ్జనసంజ్ఞకమ్ ॥ ౫౨ ॥ శేషో విశీర్ణదే
హస్తు తేన సార్ధం పపాతహ ॥ ౫౩ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే దిలీపదూర్వాస స్సం
వాదే వాయుశేషపరస్పరబలపరీక్షాదికథనం నామ ప్రథమోధ్యాయః.

వేఙ్కటాద్రౌ శేషకృతతపః ప్రకారకథనమ్.

దిలీపః ॥ కిమర్థం దేవదేవేశో హిత్వా వైకుణ్ఠముత్తమమ్ । సాన్ని
ధ్యమకరోత్తత్ర వేఙ్కటాఖ్యే నగోత్తమే ॥ ౧ ॥ కింతత్ర కారణం బ్రూహి

* వాయోరావేశనాచ్చేత్యాది-అజ్యతేఽధిగమ్యతే - ఆవిష్కృత ఇత్యంజన ఇతి వ్యుత్పత్త్యా వ్యాప్తికర్మవాచీహ్యంజనశబ్దో వాయువ్యాప్తిమూల ఇత్యభిప్రాయః - అంజూ వ్యక్తిమ్రక్షణకాంతిగతిష్వితి గత్యర్థకత్వాద్ధాతోర్గతిర్వ్యాప్తిరూపా ఇతి తదుర్వ్యాప్తి-చకారేణ ప్రాగుక్తాంజనాదేవీప్రసవనిమిత్తకత్వమంజనసంజ్ఞాయాస్సముచ్చీయతే.

శ్రోతుం కౌతూహలం హి మే ॥ దూర్వాసాః ॥ శేషాగతమదః పశ్చాత్తస్మిన్నే వనగోత్తమే ॥ ౨ ॥ వాయవ్యే స్వామిసరసో నాగతీర్థే మనోరమే । నానాసానుసమాకీర్ణే నానాపాదపమణ్డితే ॥ ౩ ॥ ఉత్తరే శిఖరే పుణ్యే సాన్నిధ్యార్థం జగత్పతేః । తపస్తేపే మహాఘోరం దివ్యం వర్షసహస్రకమ్ ॥ ౪ ॥ తపసా తోషితో దేవః ప్రత్యక్షస్సమజాయత । వరం వ

శేషతపస్తుష్టభగవదావిర్భావః.

రయ భద్ర దేతి తేనోక్తశ్శేష ఆహ తమ్ ॥ ౫ ॥ శేషః ॥ యది ప్రసన్నో భగవన్నిదం మే దేహి భో వరమ్ । యథా శేషే మదంగే త్వం వైకుణ్ఠభువనోత్తమే ॥ ౬ ॥ శైలాకారే చ మద్దేహే నిత్యమత్ర వస ప్రభో । ఇతి శే

శేషప్రార్థనయా భగవత్కృత వేఙ్కటాద్రివాసాభ్యుపగమః.

షేణ చోక్తస్స భగవాన్ప్రీత్యువాచ హ ॥ ౭ ॥ పురా విచారితం స్థానం భూమౌ క్రీడాస్పదం శుభమ్ । ఏతస్మిన్నన్తరే ప్రాయాన్నారదో మునిసత్తమః ॥౮॥ దృష్ట్వేమునా మయా చోక్తమ్మృషే కస్మాదిహాగతః । సో౽పి మాం ప్రాహ విప్రేన్ద్రో దృష్ట్వా భూగోళమాగతః ॥ ౯ ॥ ఇత్యుక్తస్తేన చాహోచం మమ రన్తుం భువస్స్థలే । యోగ్యం కిం స్థానమిత్యుక్తస్స చోవాచ మునీశ్వరః ॥ ౧౦ ॥ నారదః ॥ అస్తి కశ్చిద్గిరివరో వేఙ్కటాఖ్యో మనోహరః। త్రింశద్యోజనమాయామీ యోజనత్రయవిస్తృతః ॥౧౧॥ అష్టోత్తరసహస్రేణ తీర్థవర్యైశ్చ శోభితః । జామ్బూనదనదీతీరే మేరుశైలస్య దక్షిణే॥ కిఞ్చిదూనశ్చ వైకుణ్ఠాద్విహారో౽యమ్మనోహరః । విహరస్వ రమానాథ వాసయోగ్యస్తవైవ సః ॥ ౧౩ ॥ తదా తద్వచనం శ్రుత్వా గన్తుమిచ్ఛా బభూవ మే । ఏతస్మిన్నన్తరే వాయోస్తవ సంవాదహేతుకః ॥ ౧౪ ॥ గిరిరత్రాగతః పుణ్యస్త్వయా పి తపసా౽ర్థితః। ఇష్టం మే ప్రార్థితం పూర్వం తథాస్త్వితి వరం దదౌ ॥౧౫॥ తేన విష్ణుస్సమాయాతో హిత్వా వైకుణ్ఠముత్తమ

భగవతస్స్వామితీర్థతీరైకవాసనిమిత్తకథనమ్.

మ్। స్వామిపుష్కరిణీతీరే రమయా సహ మోదతే ॥ ౧౬ ॥ దిలీపః ॥ తస్మిన్నగోత్తమే పుణ్యే నానాపాదపమణ్డితే । ఆదావన్తే చ మధ్యే చ సన్తి తీర్థాన్యనేకశః ॥ ౧౭ ॥ దేశా మనోహరాః పుణ్యాస్సానూని వివిధాని చ । హిత్వా తత్సకలం స్థానం స్వామిపుష్కరిణీతటమ్॥ ౧౮ ॥ ఆశ్రితో రమయా

తత్రమమతత్కారణంవద ॥ దూర్వాసాః ॥ పురాసరస్వతీదేవీతీర్థో త్కృష్టత్వకాఙ్క్షయా ॥ ౧౯ ॥ సరస్వతీనదీనామబ్రహ్మేవ త్రేబభూవహ । తస్యాస్తీరేతప స్తప్తుంపులస్త్యోభగవాన్యయౌ ॥ ౨౦ ॥ పుత్రభావేనతం దేవీనార్చయంతీస్థితాముసిమ్ । తతస్తాంకుపితః ప్రాహయాతే కాఙ్క్షాసరస్వతి ॥ ౨౧ ॥ తవసావిఫలాభూయాన్నదీరూపేణసర్వధా । * గుణసామాన్యభావేపివిష్ణుపాదప్రభానతః ॥ ౨౨ ॥ తవాధికేనయశసాధవిఖ్యతిసరిద్వరా । తీర్థోత్కృష్టాస ఐభూయాద్భువిగఙ్గాఖ్యయాశుభా ॥ ౨౩ ॥ ఇతిశప్తాపునర్దేవీతంశశాపమహామునిమ్ । రాక్షసస్తేభవేద్వంశోవిష్ణోరప్రియకారకః ॥ ౨౪ ॥ పునఃప్రసాదితాతేనవిశాపమపిసాదదౌ । అంతిమోవైష్ణవోభూయాత్కల్పస్థాయీవిభీషణః ॥ ౨౫ ॥ పునశ్చతపసాదేవీతీర్థోత్కృష్టత్వకాఙ్క్షయా । తోషయామాసదేవేశం తస్యైసాన్నిధ్యమావహత్ ॥ ౨౬ ॥ వాఞ్ఛామేవిఫలాబ్రహ్మన్ బ్రహ్మదణ్డేనభూయసా । భూయామావేవయథాతీర్థస్వామిత్వంమేభవేద్ధ్రువమ్ ॥ వరయామివరం దేవదేహిమేపురుషోత్తమ । తయైవంప్రార్థితోదేవోదేవీంతాంప్రత్యువాచహ ॥ ౨౭ ॥ బ్రహ్మదణ్డోనదీరూపేపుష్కరిణ్యాంనవైకృతః । అతశ్శేషగిరింగచ్ఛవాసార్థంయామితంగిరిమ్ ॥ ౨౮ ॥ గిరేర్దక్షిణభాగేతుమూర్ధదేశేసుఖంవస । స్వామిపుష్కరిణీనామ్నావసేయంతవదక్షిణే ॥ ౩౦ ॥ త్రిస్రఃకోట్యోఽర్ధకోటీచ తీర్థానిభువనత్రయే । స్వస్వపాపవిమోక్షార్థంయాచయిష్యంతిమాంశుభే ॥ ౩౧ ॥ తేషాంపాపవిమోక్షార్థం త్వయిస్నానందదామ్యహమ్ । ధనుర్మాసేసితేపక్షేద్వాదశ్యామరుణోదయే ॥ ౩౨ ॥ స్నానార్థమాగతం తీర్థజాలంప్రేక్ష్యత్వమాప్నుయాత్ । తీర్థాధిరాజ్యేత తీర్థజాలంత్వామభిషేక్ష్యతి ॥ ౩౩ ॥ ఇతిదత్త్వావరందేవస్తత్రైవాన్యవసత్ప్రభుః । దేవస్యపాచికాకాచిన్నామ్నావకుళమాలికా ॥ ౩౪ ॥ ప్రసాద్యదేవంపాకేనశ్రియాసంచోదితాద్విభోః । తీర్థభూమ్యాధిపత్యంచలేభేవరమనుత్తమ

* గుణసామాన్యభావేపీతి - గుణానాంసామాన్యభావేపి - ఉభయోస్తుల్యత్వేపి

మ్ ॥ ౩౫ ॥ తత్రై ర్వవాసం దేవస్యయయాం చేసాపునర్హరిమ్ । * వాణీదేవీతీర్థరూపా భూమిరూపాచపాలికా ॥ ౩౬ ॥ భోగవత్యాశ్రజలనిధేఃకృష్ణవేణ్యాచయాసమా । ఇతిసర్వంసమాఖ్యాతం దేవసాన్నిధ్యకారణమ్ ॥ ౩౭ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే భగవతస్స్వామితీర్థతీరైకవాసనిమిత్తకథనంనామ ద్వితీయోధ్యాయః.

వాయోర్భగవద్గత్రప్రధానాఙ్గత్వప్రాప్తిః.

దిలీపః ॥ దేవర్షినరసఙ్ఘేషు శైలస్యాస్యప్రథాకథమ్ । దేవేనకేనదేవేషుమునిష్వపిచకేనవా ॥ ౧ ॥ నృణాంకేననరేణాత్రబ్రూహివిస్తరతఃక్రమాత్ ॥ దూర్వాసాః ॥ పురావాయుర్మహాతేజావిష్ణోరమితతేజసః ॥ ౨ ॥ § ప్రధానాఙ్గత్వమాకాఙ్క్షం స్తపస్తేపేనగోత్తమే । దివ్యవర్షసహస్రాంతే సహస్రభుజకంధరః ॥ ౩ ॥ ఆవిరాసీత్తదాతస్మైనీలాంబుదసమప్రభః । వరంప్రాదాత్ప్రధానాంగంభవేతిపురుషోత్తమః ॥ ౪ ॥ అహమత్రనివత్స్యామి వసత్వంచమయాసహ । తారకాసురవిధ్వంస

---

* వాణీదేవీత్యాది - జలనిధేర్భోగవత్యాశ్చకృష్ణవేణ్యాచయమునయాచయాసమా - సాపాచికాఽవకుళమాలికా - భూమిరూపా - తీర్థభూమ్యాధిపత్యవరలాభేనతీర్థభూమ్యభిమానితయాతీర్థభూమిశరీరిణీ-అత్రవకుళమాలికాయాస్తీర్థభూమిరూపతయాస్వామిపుష్కరిణీరూపేణపరిణతయాసరస్వత్యాసంగతత్వవర్ణనం - యమునానదీతుల్యత్వవర్ణనంచ- సకలతీర్థాధిరాజ్యకామిన్యాఅస్యాస్సరస్వత్యాఃస్వామిపుష్కరిణీతీర్థరూపేణపరిణతా యాయమునానదీసంగతగంగాతోన్యూనతాపరిహారకతయా౽స్యా ఆపియమునానదీసమశీలవకుళసుంలికా సమాగమో౽స్తీతిప్రతిపాదనాయకృతమిత్యవగమ్యతే

§ ప్రధానాంగత్వమిత్యాది—ప్రధానాంగత్వంసర్వప్రాణినాంస్వేతరదేహేంద్రియాదిసకలోపకరణసత్తానిర్వాహకత్వలక్షణప్రాధాన్యవిశిష్టప్రాణాఖ్యాంగరూపత్వం- అమితతేజసోవిష్ణోస్సకాశాదాకాంక్షంస్తపస్తేపఇత్యన్వయః—ఛాందోగ్యవాజసనేయకయోః—ప్రాణవిద్యాయాం—యోహవైజ్యేష్ఠంచశ్రేష్ఠంచవేదజ్యేష్ఠశ్చహవైశ్రేష్ఠశ్చభవతి-ప్రాణోహవావజ్యేష్ఠశ్చశ్రేష్ఠశ్చేత్యాదినోక్తంస్వేతరదేహేంద్రియాదిసకలోపకరణసత్తాకార్యాదినిర్వాహకత్వలక్షణంజ్యైష్ఠ్యశ్రైష్ఠ్యాదిరూపంప్రాణవాయుగతంప్రాధాన్యమేవేహప్రధానాంగత్వమిత్యనేనవివక్షితమిత్యవగమ్యతే.

జాతదోషాపనుత్తయే॥౫॥కుమారధారికాతీర్థేస్కన్దోప్యత్రతపస్యతి।ఇతి వాయుంసమాదిశ్యపశ్చాదంతరధీయత ॥౬॥ మృడాద్యావళగాయస్యాపి బ్రహ్మాచతుర్ముఖః। శ్రీవేఙ్కటాచలేశ్రీశంవాయోరమితతేజసః ॥౭॥ తపఃఫలప్రదానార్థంసమాయాతంవిదంస్తతః। తత్తపోబలసామర్థ్యాత్సదాసాన్నిధ్యమత్రవై ॥౮॥ భవిష్యచ్చాపివిజ్ఞాయతత్రతేపేస్వయంతపః। తథాన్యేబ్రహ్మణాజ్ఞప్తాస్తపస్తేపుస్సుదుష్కరమ్ ॥౯॥ సబ్రహ్మేశానస్సురాస్సర్వేసనకాద్యాశ్చయోగినః। అగస్త్యాద్యాశ్చమునయశ్శఙ్ఖాద్యాశ్చనృపాస్తథా ॥౧౦॥ తథాఽన్యేపిసహస్రాత్తురావిర్భూతంవృషాచలే। అప్రాకృతవిమానేన సార్ధమేవశ్రియఃపతిమ్ ॥౧౧॥ ఇత్థంవాయుముఖాద్దేవాబ్రహ్మేశానముఖాఅపి।భేజిరేచాపరేసిద్ధింబహవస్సిద్ధికాఙ్క్షిణః॥౧౨॥

శ్రీవేఙ్కటాద్రావగస్త్యతపస్తుష్టభగవదావిర్భావః.

యతోఽత్రతస్మాచ్ఛైలోఽయంఖ్యాతోదేవేషువాయునా ॥ దిలీపః ॥ భగవన్నస్యశైలస్యకేనాభూన్మునిషుప్రథా ॥౧౩॥ దూర్వాసాః ॥ దేవంద్రష్టుంతపస్తేపేహ్యగస్త్యోమలయాచలే । తదాగత్యాఽవదద్బ్రహ్మమునేవేఙ్కటమావ్రజ ॥౧౪॥ తత్రతేభవితాసిద్ధిరిత్యుక్త్వాంతర్దధేవిభుః । సోపిశైలంసమాసాద్యతపస్తేపేసుదుశ్చరమ్ ॥౧౫॥ తతోవర్షసహస్రాంతే తమేవాహాశరీరివాక్ । అష్టోత్తరసహస్రాణి సంతితీర్థానిచాత్రవై ॥౧౬॥ స్నాత్వాతీర్థేషుసర్వేషు లోకేఖ్యాపయతానిచ । నాన్యత్తపోద్విజాతీనామృతేశాస్త్రోపదేశతః ॥౧౭॥ కింకాయక్లేశధర్మేణకాసిద్ధిర్భవితాద్విజ। ఉక్తంమాధ్యందినేమంత్రేమాహాత్మ్యంభూధరస్యచ ॥౧౮॥ వదంస్త్వమంతేవాసిభ్యోగిరేఃకురుప్రదక్షిణమ్ । ఏవంతేభవితాతత్రకృతేషష్ఠేప్రదక్షిణే ॥౧౯॥ బ్రహ్మణోదర్శనంమధ్యేరాద్రేదేవాదిదర్శనమ్ । దేవేన్ద్రదర్శనంపూర్వేహ్యగ్నేయేచహవిర్భుజః ॥ దక్షిణేచర్షిసఙ్ఘానాం సరుద్రాణాంభవేద్ధ్రువమ్ । యక్షరక్షఃపిశాచానాంనైరృత్యేదర్శనంభవేత్ ॥౨౧॥ విష్వక్సేనబుభుషేఃపశ్చాద్వాయవ్యేగిరిదర్శనమ్। ఉత్తరేభగవద్యోగిగణదర్శనమేవచ ॥౨౨॥ మాహాత్మ్యజ్ఞానపూర్వంతు స్వామిపుష్కరిణీతటే । ధ్యానయోగంసమాసాద్య తతోఽజ్ఞాస్యసితంవిభుమ్ ॥౨౩॥ ఏతావదుక్త్వావిరరామవాణీ

మాహాత్మ్యయోగంసతతోవిశృణ్వన్ । ప్రదక్షిణంతస్యగిరేశ్చకృత్వా
ధ్యానాద్విభుంవీక్ష్యపరాంగతింయయౌ ॥ ౨౪ ॥ తతోఽగస్త్యేన
మునినాశైలోఽయంప్రథితోఽభవత్ ॥ దిలీపః ॥ మానుషేష్వస్యశైల
* శ్రీవేఙ్కటాచలేశజ్ఞాఖ్యనృపతపస్తుష్టశ్రీశ్రీనివాసావిర్భావకథనమ్. *
స్యకేనజాతాప్రథాభువి ॥ ౨౫ ॥ దూర్వాసాః ॥ పురాశఙ్ఖోమహా
ప్రాజ్ఞస్సూర్యవంశోద్భవోవిభుః । సాక్షాత్కృత్యమహావిష్ణుంయాచే
యువరముత్తమమ్ ॥ ౨౬ ॥ యావచ్చంద్రశ్చసూర్యశ్చయావత్తిష్ఠతిమే
దినీ । తావత్తిష్ఠతుమేసేవాకృతావిష్ణోర్మయావిభోః ॥ ౨౭ ॥ ఇతిసంచిం
త్యమనసారాజ్యేపుత్రంనిధాయవై । గత్వావసిష్ఠంపప్రచ్ఛయత్రవిష్ణుఃప్ర
సీదతి ॥ ౨౮ ॥ తత్క్షేత్రంబ్రూహివిప్రేంద్రయత్రద్రక్ష్యామ్యహంవిభుమ్।
ఇతిపృష్టోమునిఃప్రాహయత్రాగస్త్యాదిదృక్షయా ॥ ౨౯ ॥ తపశ్చరతిధ
ర్మాత్మాతముద్దిశ్యమహామునిః । భగవాన్యత్రసర్వాత్మాసాన్నిధ్యంచకరి
ష్యతి ॥ ౩౦ ॥ త్వంచతంగచ్ఛశేషాద్రింపుణ్యంస్వర్ణముఖీతటే । తత్రబ్రహ్మ
శిలాకాచిత్సరిన్మధ్యేచవర్తతే ॥ ౩౧ ॥ అగస్త్యతపసాపశ్చాద్గయాసా
న్నిధ్యమత్రవై । పాదాఈశానవిష్ణ్వాదిదేవానాంతత్రసంతిహి ॥ ౩౨ ॥
సువర్ణముఖరీతత్రకల్యయాసంగతావిభో । తయోస్తుసంగమేరాజన్యే
కేచననరాభువి ॥ ౩౩ ॥ సంకల్పవిధివత్స్నాత్వాదేవర్షీనభితర్ప్య
చ । మధ్యేబ్రహ్మశిలాయాస్తుపితౄనుద్దిశ్యభక్తితః ॥ ౩౪ ॥ శ్రాద్ధతర్ప
ణపిణ్డాదీన్శ్రద్ధయాసహవైవిభో । సమాచరంతిరాజేన్ద్రతేషాంసప్త
కులావధి ॥ ౩౫ ॥ గయాయాంపిణ్డదానేనయథాతృప్తాభవంతివై । త
థాతృప్యంతిపితరస్సత్యమేవనసంశయః ॥ ౩౬ ॥ తస్మిన్దినేఽన్నందద్యా
చ్ఛతామ్బూలంచన్దనాదికమ్ । గోభూతిలహిరణ్యాదివస్త్రధాన్యానిస
ర్వశః ॥ ౩౭ ॥ తత్రదత్తోయథాశక్తిరేణుర్మేరోస్సమోభవేత్ ॥ త్వం
చాపితత్రరాజేంద్రమహానద్యోస్సమాగమే ॥ ౩౮ ॥ స్నానదానక్రియా
దీని శ్రాద్ధపిణ్డాంస్తిలోదకమ్ । కృత్వాసర్వాణికర్మాణి ధ్యానయోగం
సమాస్థితః ॥ ౩౯ ॥ వాసుదేవేమనఃకృత్వాతపఃకురువృషాచలే ।
తదాకాలాంతరేఽగస్త్య స్సశిష్యస్సంగమిష్యతి ॥ ౪౦ ॥ మునినో
క్తంచమాహాత్మ్యంశృణ్వన్కుర్వన్ప్రదక్షిణమ్ । సాకంతేనసమాధిస్థ

స్సాక్షాత్పశ్యసితంవిభుమ్ ॥ ౪౧ ॥ త్వయాపిసంస్తుతో దేవ స్తవాభీష్టం ప్రయచ్ఛతి ॥ దూర్వాసాః ॥ గురుణాచోదిత స్త్వేవంసగత్వాతంవృషాచలమ్ ॥ ౪౨ ॥ తత్క్రమేణతప స్తప్త్వాముని నా తేనసంగతః । ఆవిర్భూతంహరిందృష్ట్వాయయాచేవరముత్తమమ్ ॥ ౪౩ ॥ యావచ్చన్ద్రశ్చసూర్యశ్చయావత్తిష్ఠతిమేదినీ । తావన్మయాకృతా సేవా శైలేంద్రేతవసం

శ్రీశ్రీనివాసాజ్ఞయాశఙ్ఖనృపకృతభగవద్దివ్యవిమాననిర్మాణమ్.

భవేత్ ॥ ౪౪ ॥ ఇత్యుక్తో భగవాన్ప్రాహశృణుభూపవచోమమ । అర్చావిగ్రహరూపోఽహంసచ్చిదానందవిగ్రహః ॥ ౪౫ ॥ స్వయంవ్యక్తప్రదేశేషుదృశ్యోబ్రహ్మాదియోగినామ్ । తామేవప్రతిమాం కేచిజ్జానంతి నృపపుఙ్గవ ॥ ౪౬ ॥ తథాత్వేనాపివాయోగ్యందర్శనంమేకలౌయుగే । యుగేష్వపిచసర్వేషుదుర్దర్శంయత్తుపాపినామ్ ॥ ౪౭ ॥ తద్రూపస్యాపిధానాయసాదృశ్యధ్యానహేతవే । విమానంచశిలాదారులోష్టేష్టకచితంకురు ॥ ౪౮ ॥ ప్రతిమాంచశిలారూపాం తాంపశ్యంతికుయోగినః । రూపద్వయంప్రపశ్యంతిజ్ఞానినోబ్రహ్మవిత్తమాః ॥ ౪౯ ॥ భానుమాన్భానుసఙ్ఘైస్తురసగ్రాహీయథాభువః । సాక్షాత్పూజాశ్రయోనిత్యమహంబింబాంతరేణచ ॥ ౫౦ ॥ యథాదృష్టంవిమానం తేమద్రూపంపురుషర్షభ । తథాకురుమహాభాగ తేన తేభవితాగతిః ॥ ౫౧ ॥ ఇత్యుక్త్వాంతర్దధేదేవస్సర్వేషామేవపశ్యతామ్ ॥ ౫౧½ ॥ తేనోక్తమార్గేణ విధాయపుణ్యంవిమానవర్యంప్రతిమాంచపుణ్యామ్ । ప్రఖ్యాప్యశఙ్ఖోనరలోకసఙ్ఘైజగామవిష్ణోఃపదమవ్యయంశుభమ్ ॥ ౫౨½ ॥ ... *

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శంఖనృపాది తపస్తుష్టభగవదావిర్భావాదివర్ణనంనామతృతీయోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటాచలస్థముక్తిప్రదస్వామిపుష్కరిణ్యాదిసప్తతీర్థవర్ణనమ్.

దిలీపః ॥ అస్మిన్నగోత్తమేపుణ్యేకతితీర్థానిసంతివై । తేషాంసఙ్ఖ్యాంచమేబ్రూహికతిముఖ్యానితత్రవై ॥ ౧ ॥ తత్రాప్యత్యంతముఖ్యానివదమేమునిసత్తమ । సద్ధర్మరతిదాన్యత్రకతిసఙ్ఖ్యాన్వితానిచ ॥ ౨ ॥ కతిచజ్ఞానదాన్యత్రభక్తివైరాగ్యదానిచ । ముక్తిప్రదానికాన్యత్రతాని

మేవదసువ్రత ॥ ౩ ॥ దూర్వాసాః ॥ షట్షష్టికోటి తీర్థానిపుణ్యాన్య
త్రనగోత్తమే । అష్టోత్తరసహస్రంతు తేషుముఖ్యాని సువ్రత ॥ ౪ ॥
తీర్థానిసమ్మతానీహసద్ధర్మరతిదానివై । అష్టోత్తరసహస్రాచ్చముఖ్యతీ
ర్థానివైతతః ॥ ౫ ॥ సద్విజ్ఞానప్రదాన్యత్ర తీర్థాన్యష్టోత్తరంశత
మ్ । తస్మాచ్చాష్టోత్తరశతాన్ముఖ్యతీర్థానిభూపతే ॥ ౬ ॥ భక్తి
వైరాగ్యదాన్యత్ర షష్టిరష్టోత్తరాంవిదుః । ముక్తిదాన్యత్రసప్తైవము
క్తిదాన్యత్రతేబ్రువే ॥ ౭ ॥ స్వామిపుష్కరిణీచైవవియద్గఙ్గాతతఃపరమ్ ।
పశ్చాత్పాపవినాశంచపాణ్డుతీర్థంతతఃపరమ్ ॥ ౮ ॥ కుమారధారికాతీ
ర్థంతుమ్బాస్తీర్థంతతఃపరమ్ । కృష్ణతీర్థమితిఖ్యాతంసర్వపాపహరంశుభ
మ్ ॥ ౯ ॥ తత్రస్నాంతిచయేమర్త్యాస్తేయాంతిపరమంపదమ్ । వర్షేవ
ర్షేచతీర్థానాంసప్తానాంపర్వతోత్తమే ॥ ౧౦ ॥ తిథినక్షత్రయోగేనస
ర్వతీర్థసమాగమః । తంచకాలంప్రవక్ష్యామిసమాహితమనాభవ ॥ ౧౧ ॥
మకరస్థేరవౌరాజన్పూర్ణమాస్యాంమహాతిథౌ । పుష్యనక్షత్రయుక్తా
యాంస్నానకాలోవిధీయతే ॥ ౧౨ ॥ తద్దినేస్నాతియోమర్త్యఃకృష్ణతీ
ర్థేమహామతిః । సర్వపాపవినిర్ముక్తస్సర్వకామాల్లభేతసః ॥ ౧౩ ॥ కు
మ్భమాసేపౌర్ణమాస్యాంమఖాయోగోయదాభవేత్ । కుమారధారి
కాంయాంతిసర్వతీర్థానివైతదా ॥ ౧౪ ॥ తత్రయస్స్నాతిరాజేంద్రరా
జసూయఫలంలభేత్ । పుత్రోవిజాయతేతస్యతస్మిన్నేవహిజన్మని ॥ ౧౫ ॥
ముక్తిశ్చభవితాతత్రనాత్రకార్యావిచారణా । కుమారధారికాయాంచ
సార్థందక్షిణయావిభో ॥ ౧౬ ॥ అన్నదానంచకర్తవ్యంపితౄనుద్దిశ్యయ
త్నతః । యుక్తేచోత్తరఫల్గున్యాశుక్లపక్షేయపర్వణి ॥ ౧౭ ॥ తుమ్బా
స్తీర్థంమీనసంస్థేరవౌతీర్థానిసర్వశః । అపరాహ్ణేసమాయాంతితత్రస్నా
త్వానజాయతే ॥ ౧౮ ॥ వివాహమౌఞ్జీబంధౌచకారయేద్ద్రవ్యదానతః ।
మేషసంక్రమగేభానౌసంయుతాయాంతుచిత్రయా ॥ ౧౯ ॥ పౌర్ణ
మాస్యాంసమాయాంతివియద్గఙ్గాంతథైవచ । తత్రస్నాత్వానరస్సద్య
శ్శతక్రతుఫలంలభేత్ ॥ ౨౦ ॥ సువర్ణదానంకర్తవ్యంకన్యాదానంవిశే
షతః । వృషభస్థేరవౌరాజన్ద్వాదశ్యాంరవివాసరే ॥ ౨౧ ॥ శుక్లే
వాప్యథవాకృష్ణేభౌమస్యాపిచవాసరే । పాణ్డుతీర్థంసమాయాంతి

గఙ్గాదీనిజగత్త్రయే ॥ ౨౨ ॥ తత్రస్నాత్వాచగాందత్త్వా ముచ్యతేప్రతి బంధకాత్ । కాలస్తుసంగవస్తత్ర ఋషిభిఃపరికీర్తితః ॥ ౨౩ ॥ ఆశ్వినే శుక్లపక్షేతు భానువారేణసప్తమీ । యోత్తరాషాఢయాయుక్తా తస్యాం పాపవినాశనే ॥ ౨౪ ॥ ప్రాప్తాయాముత్తరాభాద్రాం ద్వాదశ్యాం వాసమాగమః । తదాపాపవినాశాఖ్యే స్నాతుర్ముక్తిర్భవిష్యతి ॥ ౨౫ ॥ సాలగ్రామశిలాందత్త్వా స్నాత్వాచవిధిపూర్వకమ్ । ముచ్యతేసర్వ పాపైశ్చ జన్మకోటిశతోద్భవైః ॥ ౨౬ ॥ ధనుర్మాసేసితేపక్షే ద్వాదశ్యామరుణోదయే । ఆయాంతిసర్వతీర్థాని స్వామిపుష్కరిణీజలే ॥ ౨౭ ॥ తత్రస్నాత్వానరస్సద్యో ముక్తిమేతినసంశయః । యేనజన్మసహస్రేషు పుణ్యమేవార్జితంపురా ॥ ౨౮ ॥ తస్యస్నానంతత్రభవే న్నాన్యస్యాసుకృతాత్మనః । తత్రస్నానంసకృద్యస్య జన్మకోటిశతేషుసః ॥ ౨౯ ॥ గఙ్గాదిసర్వతీర్థేషు స్నాతోభవతిమానవః । విభవానుగుణందానం కార్యంతత్రయథావిధి ॥ ౩౦ ॥ సాలగ్రామశిలాంచాన్నం గాంచదద్యాద్విశేషతః । భూమిందద్యాత్ప్రయత్నేన బ్రహ్మలోకజిగీషయా ॥ ౩౧ ॥ పితౄనుద్దిశ్యదాతవ్యంశ్రాద్ధాద్యంతత్త్వజ్ఞేనవై । అరుణోదయమారభ్య తత్రషడ్ఘటికావధి ॥ ౩౨ ॥ సంగమస్సర్వతీర్థానాం తత్రపుణ్యమనంతకమ్ ॥

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే ముక్తిప్రదస్వామి పుష్కరిణ్యాదిసప్తతీర్థమహిమానువర్ణనంనామచతుర్థోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటాచలస్థాష్టషష్టితీర్థమహిమానువర్ణనమ్.

దిలీపః ॥ భక్తివైరాగ్యదానాంచ తీర్థానాంనామవైభవమ్ । శ్రోతుమిచ్ఛామిచాత్రేయ ప్రాప్తానాంచాష్టషష్టితామ్ ॥ ౧ ॥ దూర్వాసాః ॥ భక్తివైరాగ్యదంపుణ్యం సద్యఃపాపవిమోచనమ్ । తీర్థానామష్టషష్టేస్తు తవవక్ష్యామివైభవమ్ ॥ ౨ ॥ తీర్థానాంచాత్రపుణ్యానాం నామసంకీర్తనాన్నృణామ్ । సద్యఏవమహాపాపకోటీనాంచక్షయోభవేత్ ॥ ౩ ॥ కిముస్నానాదిసత్కర్మనిరతానాంమహాత్మనామ్ । తానిక్రమేణవక్ష్యామి సమాహితమనాభవ ॥ ౪ ॥ దేవస్యపూర్వదిగ్భాగే తత్రైవాగ్నేయకోణకే । చక్రతీర్థమితిఖ్యాతం చక్రేణాధిష్ఠితం

పురా ॥ ౫ ॥ తస్యోపరితథాఖ్యాతం వజ్రతీర్థమ్మనోహరమ్ । వైష్వ
క్సేనంతథాతీర్థం శక్రపాపహరంపరమ్ ॥ ౬ ॥ తతఃపాంచాయుధంతీ
ర్థం తన్మధ్యేచహలాయుధమ్ । తతఐశాన్యభాగేతు నారసింహంమ
నోహరమ్ ॥ ౭ ॥ తతఃకాశ్యపతీర్థంచ మాన్మథంతుతతఃపరమ్।
బ్రహ్మతీర్థంచాగ్నితీర్థం గౌతమంతుతతఃపరమ్ ॥ ౮ ॥ దైవ
తీర్థందైవలంచ వైశ్వామిత్రమతఃపరమ్ । భార్గవంతుతథాతీ
ర్థ మాష్టావక్రమతఃపరమ్ ॥ ౯ ॥ దురారోహణతీర్థంతదాగ్నే
య్యామస్తివైదిశి । ఐశాన్యాంభైరవంతీర్థం పిశాచానాంవిమోచ
నమ్ ॥ ౧౦ ॥ మేరుహాతీర్థమితిఖ్యాతముదరవ్యాధినాశనమ్ । క్షే
త్రపాలశిలాపార్శ్వేపశ్చిమేపాణ్డవంతథా ॥ ౧౧ ॥ వాయు
తీర్థంతథాపుణ్యం సేవితంభూరివాయునా । అస్థితీర్థంమహాపుణ్యం
మృతాస్థిక్షేపణాదిహ ॥ ౧౨ ॥ పూర్వదేహసమాయుక్తాః పు
నర్జీవంతిజంతవః । మార్కణ్డేయంతథాతీర్థస్నానాదాయుష్యవర్ధన
మ్ ॥ ౧౩ ॥ తథాజాబాలితీర్థంచ వాలఖిల్యమతఃపరమ్ । తతో
జ్వరహరంతీర్థంసర్వజ్వరనివారణమ్ ॥ ౧౪ ॥ తతోవిషహరంతీ
ర్థమాస్తికేనవినిర్మితమ్।తక్షకేనాపిసందష్టస్స్నానేనైవేహనిర్విషః॥౧౫॥
లక్ష్మీతీర్థంతతఃపశ్చాత్పూర్వస్యాందిశిసంస్థితమ్ । వాయవ్యాందిశి
తీర్థాని చోత్తరస్యాంతథైవచ ॥ ౧౬ ॥ ఋషితీర్థమ్మహాపుణ్యం శ
తానందంసుతీక్ష్ణకమ్ । వైభాణ్డకమ్మహాపుణ్యం బిల్వతీ
ర్థమతఃపరమ్ ॥ ౧౭ ॥ అధస్తాద్విష్ణుతీర్థంచ పుణ్యంమారుతినిర్మిత
మ్ । శర్వతీర్థమితిఖ్యాతం శారభంతుతతఃపరమ్ ॥ ౧౮ ॥ తతో
వాయవ్యదేశేతు బ్రహ్మతీర్థమ్మనోహరమ్ । అశ్వమేధేనయత్రేజే
భగవంతంసనాతనమ్ ॥ ౧౯ ॥ అధస్తాదింద్రతీర్థంతు భారద్వా
జమతఃపరమ్। తతస్స్వర్ణంభరగఙ్గాఖ్యం తతఃప్రాచేతసంతథా॥౨౦॥
తతఃపాపవినాశంచ తీర్థంసారస్వతంతథా । యత్రపాపానిస
ర్వాణి క్షాళితానిచసర్వశః ॥ ౨౧ ॥ తోయేచశ్వేతతాంయాంతి జనా
నాంపాపకారిణామ్ । క్షురధారధారికానామవాయవ్యాందిశివర్త
తే ॥ ౨౨ ॥ అధస్తాద్గజతీర్థంతు ఋశ్యశృఙ్గమతఃపరమ్ । తత

స్తుమ్బురుతీర్థంచ నారదాద్యైశ్చ సేవితమ్ ॥ ౨౩ ॥ తన్మధ్యేష్టాదశతీర్థం సర్వపాపవినాశనమ్ । దశావతారతీర్థంచ హలాయుధమతఃపరమ్ ॥ ౨౪ ॥ తతస్సప్తర్షితీర్థంచగజకోణమతఃపరమ్। వైష్వక్సేనంతథాతీర్థం పశ్చిమేతువిరాజితమ్ ॥ ౨౫ ॥ పశ్చాద్వ్యద్ధసరస్తీర్థం విష్వక్సేనజయావహమ్ । ఇతిముఖ్యానితీర్థాని మహాపాతకసంక్షయే ॥ ౨౬ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే భక్తివైరాగ్యప్రదాష్టషష్టితీర్థనామవైభవకథనంనామపఞ్చమోధ్యాయః.

మన్వాద్యష్టోత్తరశతతీర్థనామాని.

దూర్వాసాః ॥ మన్వింద్రవసుసంజ్ఞాని రుద్రాదిత్యాహ్వయానిచ । నవప్రజేశసంజ్ఞాని హ్యశ్వినంశుక్రసంజ్ఞకమ్ ॥ ౧ ॥ వారుణంజాహ్నవీతీర్థం కాంపేయంకాణ్వమేవచ । ఆగ్నేయంనారదంతీర్థంసోమతీర్థం చభార్గవమ్ ॥ ౨ ॥ ధర్మతీర్థంయక్షతీర్థం పశుతీర్థంగణేశ్వరమ్। భౌమంమాశ్వంపారిభద్రంచ జగజ్జాడ్యహరంపరమ్ ॥ ౩ ॥ విశ్వకల్లోలతీర్థంచ తీర్థంయమవినిర్మితమ్ । బార్హస్పత్యం రామమహర్ష మజామోదంజనేశ్వరమ్ ॥ ౪ ॥ ఇష్టసిద్ధికరంసిద్ధిర్వాటమాదుంబరంతథా । కార్తికేయంకుబ్జతీర్థందశప్రాచేతసంతథా ॥ ౫ ॥ గారుడం శేషతీర్థంచ వాసుకిర్విష్ణువర్ధనమ్ । కర్మకాణ్డంపుణ్యవృద్ధిరృణమోచనమేవచ ॥ ౬ ॥ పార్జన్యం మేఘతీర్థంచ యత్రనిత్యప్రవర్షణమ్ । సాంకర్షణంవాసుదేవంనారాయణమతఃపరమ్ ॥ ౭ ॥ దేవతీర్థం యమాక్షతీర్థం కాలతీర్థంచగోముఖమ్ । ప్రాద్యుమ్నమానిరుద్ధంచపితృతీర్థమతఃపరమ్ ॥ ౮ ॥ ఆగ్నేయం వైశ్వదేవంచ స్వధాస్వాహావినిర్మితే । ఆస్తితీర్థంచాంజనేయంశుద్ధోదకమతఃపరమ్ ॥ ౯ ॥ అష్టభైరవతీర్థంచశతమష్టోత్తరంత్విదమ్ । తీర్థజాతమిదంనౄణాం జ్ఞానప్రదమనుత్తమమ్ ॥ ౧౦ ॥

తీర్థాన్యష్టోత్తరశతంసంతినైరృతకోణకే । దక్షపుత్రసహస్రేణ యత్రత
ప్తమ్మహత్తపః ॥ ౧౧ ॥ నారదస్యోపదేశేనయచ్చతైరేవనిర్మితమ్। అ
స్తితీర్థసహస్రంతత్సద్యస్సిద్ధిప్రదాయకమ్ ॥ ౧౨ ॥ కాశ్యపాశ్రమమార
భ్య వ్యర్థయోజనమధ్యతః । కుమారధారికాతీర్థా త్పశ్చిమేసంస్థితంచ
తత్ ॥ ౧౩ ॥ సాష్టభైరవతీర్థంతత్కర్మసిద్ధిప్రదంనృణామ్ ॥౧౩౪॥ *

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే మన్వా
ద్యష్టోత్తరశతతీర్థనామానువర్ణనంనామషష్ఠోధ్యాయః.

తోండమాన్నామకనృపోత్పత్తిక్రమః.

దిలీపః॥ కేననామ్నాప్రసిద్ధోఽసౌభగవాన్ హరిరీశ్వరః । కింల
క్షణశ్చతత్రాస్తేతన్మేబ్రూహితపోధన ॥ ౧ ॥ దూర్వాసాః ॥ శ్రీనివాసా
ఖ్యయాదేవశ్శఙ్ఖచక్రధరోవిభుః । శాంతభావంసమాపన్నోమృగయో
ద్దామలోచనః ॥ ౨ ॥ కటింస్పృశన్ వామకరా ద్వరముద్రాంచదక్షి
ణాత్ । తిరోహితరమాభూభ్యాందృశ్యతేమృగయుర్యథా ॥ ౩ ॥ నీల
జీమూతసంకాశః పీతకౌశేయశోభితః । పీనవృత్తబృహద్బాహుస్సునా
సశ్చారులోచనః ॥ ౪ ॥ దోషగంధవిదూరశ్చగుణసాంద్రస్సుఖోచితః ।
కోటికందర్పలావణ్యస్స్ఫురన్మకరకుణ్డలః ॥ ౫ ॥ బృహద్వక్షస్థ్సలావాస
మహాలక్ష్మ్యాచశోభితః । తత్తదిష్టతమంకామందదద్భక్తానుకంపయా॥
దర్శయన్భక్తవాత్సల్యంమోదదాహస్తగేశుభే। శఙ్ఖచక్రేనృపేంద్రాయ
చక్రవర్తితియంవిదుః ॥ ౭ ॥ అతఏవారిశఙ్ఖాభ్యాం దృశ్యేతేరహితౌక
రౌ । అర్చారూపశిలారూపవిగ్రహస్యమహాత్మనః ॥౮॥ దిలీపః॥ కోయం
నృపశ్చక్రవర్తీకింపూర్వస్సుచిరాదభూత్ । ఇదానీంవర్తతేవాయంకా
వాభూద్విపదస్యవై ॥౯॥ యదర్థందేవదేవేనశఙ్ఖచక్రేప్రసాదితే । బ్రూ
హివిస్తరతోబ్రహ్మన్ శ్రోతుంకౌతూహలంహిమే ॥౧౦॥ దూర్వాసాః ॥
పురాకశ్చిద్ద్విజవరఆసీద్వైఖానసోనృప । కృష్ణక్షేత్రేచోళదేశేయాహరి
ద్రానదీశుభా ॥ ౧౧ ॥ తత్తీరేఽవర్తతప్రీత్యా హరిర్గోపాలవేషవాన్ ।
తప్తైతపసిచోళేనధృతవర్మాభిధేనచ ॥ ౧౨ ॥ గోపాలకృష్ణరూపస్యదర్శ
నార్థంకలాయుగే । పంచవింశేతుయోభూమౌపురావైవస్వతాంతరే ॥

భావికృష్ణావతారస్యకథాంశ్రుత్వాఽతికౌతుకాత్ । తదానీమేవతద్రూ
పదర్శనాహ్లాదకామతః ॥ ౧౪ ॥ నిత్యత్వాత్స్వీయరూపాణాం తథాప్ర
త్యక్షతాంగతః । వైఖానసోద్విజస్తత్రతపసాతమతోషయత్ ॥ ౧౫ ॥
ముక్త్యర్థంప్రీతిమాన్విష్ణు తస్యస్వప్నేహరిస్స్వయమ్ । త్వయాధ్యేయ
శ్శ్రీనివాసోనాహంధ్యేయోద్విజోత్తమ ॥ ౧౬ ॥ యోయోగ్యోయస్యజీ
వస్య తేనధ్యేయస్సఏవహి । యోగ్యోపాసనయాజీవా ముక్తింయాంతి
నసంశయః ॥ ౧౭ ॥ అభిధాశ్రీనివాసస్యతవయోగ్యాద్విజోత్తమ । వే
ఙ్కటాద్రింతతోగచ్ఛశ్రీనివాసస్స్వయంహరిః ॥ ౧౮ ॥ స్వామిపుష్క-
రిణీతీరేరమయాసహమోదతే । ఇత్యాహభగవాన్కృష్ణఃపునస్స్వప్నాం
తరేఽవదత్ ॥ ౧౯ ॥ పురాకృతయుగేపశ్చాద్భాగేశఙ్ఖేనవైకృతమ్। వి
మానంకల్పప్రళయేనష్టప్రాయమభూద్ద్విజ ॥ ౨౦ ॥ వల్మీకస్యాంతరేవి
ష్ణోఃప్రతిమావర్తతేశుభా । శఙ్ఖేననిర్మితాపుణ్యాసర్వపాపహరాఽమలా॥
జానుమాత్రేనిమగ్నాహితింత్రిణీవృక్షమూలతః । ధనుర్ద్వయాంతరేపు
ణ్యంభూతీర్థంవర్తతేశుభమ్॥౨౧॥పాకార్థం దేవదేవస్యభూమ్యావైనిర్మి
తంపురా । తత్రాస్తేగౌతమీధేనుస్సించంతీపయసావిభుమ్ ॥ ౨౩ ॥ చిం
చావృక్షస్యవాయవ్యే భూతీర్థేవాసమీయుషీ । యుగాంతప్రళయేధేన్వా
పూజితోవర్తతేవిభుః ॥ ౨౪ ॥ దాసనామ్నాచశూద్రేణసహాతంపూజ
యప్రభుమ్ । త్వదాగమనకాలేతుపాణ్డ్యదేశాత్సుధీస్సుభః ॥ ౨౫ ॥ ర
ఙ్గదాసఇతిఖ్యాతశ్శూద్రస్త్వాంసంగమిష్యతి । ఉభాభ్యాంపూజితోదేవ
ఇష్టసిద్ధింప్రయచ్ఛతి ॥ ౨౬ ॥ ఏతావదుక్త్వాస్వప్నేతు గోపీనాథేతినా
మచ । దదౌతస్యప్రియఃవిష్ణుస్సోపిబుద్ధ్వాఽతివిస్మితః ॥ ౨౭ ॥ ప్రీత్యా
జగామశైలేంద్రం వేఙ్కటాఖ్యంస్వసిద్ధయే । గిరిప్రవేశకాలేతు రఙ్గ
దాసస్సమాగమత్ ॥ ౨౮ ॥ పుష్పోద్యానకరశ్శూద్రః పూజకశ్చ
ద్విజోత్తమః । తింత్రిణీవృక్షమూలస్థవల్మీకస్థంహరింపరమ్ ॥ ౨౯ ॥
ఉద్ధృత్యపశ్చిమేభాగే స్థాపయామాసతుశ్చతౌ । అశిల్పికౌశలాభిశ్చ శి
లాభిర్భిత్తిమంజసా ॥ ౩౦ ॥ కృత్వాతదంతరేహర్మ్యం త్వష్టైఃకృత్వాచ
మణ్టపమ్ । తన్మధ్యేదేవదేవస్యపరిచర్యాంచచక్రతుః ॥ ౩౧ ॥ భూస్వా
మిపుష్కరిణ్యోశ్చ మధ్యేక్రీడాస్పదంహరేః । పుష్పోద్యానంచకారాసౌ

శూద్రోభాగవతోత్తమః ॥ ౩౨ ॥ ఉపాహృత్యచపుష్పాణి త్రికాలేపిచ దామకృత్ । పూజాకాలేవిప్రహస్తేప్రత్యహంచసమార్పయత్ ॥౩౩ ॥ పశ్యంతౌతావుభౌపుష్ప్యౌ ప్రత్యహంచదివౌకసామ్ । పూజాభికాంక్షిణాంసంఘంవిస్మయంజగ్మతుఃపరమ్ ॥ ౩౪ ॥ వన్యైఃఫలైశ్చపుష్పైశ్చ కందమూలాదిభిశ్చతౌ । సపర్యాంచక్రతుస్సమ్యగ్భక్త్యాద్రిక్తసుఖాన్వితౌ ॥ ౩౫ ॥ తతఃకాలాంతరేకశ్చిద్గంధర్వోనామకుండలః । దివ్యంవిమానమారుహ్యసస్త్రీకోగిరిగహ్వరే ॥ ౩౬ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరే దేవంద్రుష్ట్వాభిపూజ్యచ । తతఉత్తరదేశేతు మనోరమ్యేవనాంతరే ॥౩౭ ॥ నానావిలాసభావాభీ రేమేరామాభిరంజసా । తంద్రుష్ట్వారంగదాసోపి పంచబాణశరార్దితః ॥ ౩౮ ॥ నిరీక్ష్యకుంజేలీనస్సన్ రేతస్సద్యోవిముక్తవాన్ । పశ్చాద్గతమదోభూత్వా మనసైవాతిశంకితః ॥ ౩౯ ॥ తదోపహృతపుష్పాణి విసృజ్యాధిగతత్రపః । శుద్ధికామోమమజ్జాథ స్వామిపుష్కరిణీజలే ॥ ౪౦ ॥ పునరాహృత్యపుష్పాణి తాన్యాదాయాలయంయయౌ । గోపీనాథోపితంద్రుష్ట్వా ప్రాహస్మాతామ్రలోచనః ॥ ౪౧ ॥ పూజాకాలోగతఃక్వాద్య గతోసిగతసంస్మృతిః । కింతేవిలంబహేతుస్తు క్వావాత్సీఃకథ్యతామితి ॥ ౪౨ ॥ గోపీనాథేనైవముక్తోరంగదాసోపి లజ్జయా । నప్రత్యువాచతంవిప్రంతదాఽవనతకంధరః ॥ ౪౩ ॥ పునఃపునఃకృతేప్రశ్నేతస్మింస్తూష్ణీంస్థితేపిచ । ఆకాశవాణీతంప్రాహశృణుశూద్రేతిసాదరమ్ ॥ ౪౪ ॥ కామేనవ్యాకులంచిత్తం నైవస్వాస్థ్యంగమిష్యతి । అస్వస్థచిత్తోనక్వాపి సిద్ధిమేతినసంశయః ॥ ౪౫ ॥ తస్మాద్విసృజ్యకాయంత్వంవ్రజదేహాంతరంశుభమ్ । తస్మిన్నృపోత్తమోభూత్వా జీర్ణమేతంమమాలయమ్ ॥ ౪౬ ॥ గోపురాద్యైశ్చభైఃపూర్ణంమణ్ణపైరద్భుతైరపి । శోభమానంనవంకుర్యాస్తేనతేభవితాగతిః ॥ ౪౭ ॥ తదానారీసహస్రాణి భోక్ష్యసేత్వంనసంశయః । భుక్త్వాభోగాననేకాంశ్చ మత్పాదాసక్తచేతసః ॥ ౪౮ ॥ తస్మిన్జన్మనితేశత్రుపీడాచైవభవిష్యతి । తదాతవజయార్థాయ చక్రశఙ్ఖౌజయావహౌ ॥ ॥౪౯ ॥ దాస్యామిచాంతేముక్తించ సకులస్యనసంశయః । ఇత్యుక్త్వాఽఽకాశవాణీతు విరరామతతఃపరమ్ ॥ ౫౦ ॥ రఙ్గదాసోనిరాహారః క్రమాత్త్యే

న్తకకళేబరః । నారాయణపురేజజ్ఞే చక్రవర్తీతినామతః ॥ ౫౧ ॥ తో
ణ్డమానితితంప్రాహుః ద్రావిడాద్రవిడేశ్వరమ్ । జన్మప్రభృతిదాసస్స
సదావిష్ణుపరాయణః ॥ ౫౨ ॥ మణ్డలాధిపతిర్భూత్వా దివ్యనారీసహస్ర
భుక్ । ప్రత్యహంచబిలద్వారాద్గత్వావేఙ్కటపర్వతమ్ ॥ ౫౩ ॥ అన్వ

శ్రీవేఙ్కటాద్రౌతోణ్డమాన్నృపకృతగోపురాదినిర్మాణక్రమః.

హంచకరోతిస్మపూజాంతస్యమహాత్మనః । భక్త్యుద్రిక్తమనాభూత్వాద
దౌగ్రామాననేకశః ॥ ౫౪ ॥ ప్రాకారద్వయసంయుక్తంగోపురద్వయ
సంయుతమ్ । గర్భాగారసమాయుక్తమకరోద్దివ్యమాలయమ్ ॥ ౫౫ ॥
తథామహానసాగారంయాగమణ్డపమేవచ । ధాన్యాగారంచగోశాలాం
యద్వ్యదంగంహరేశ్శుభమ్ ॥ ౫౬ ॥ కారయామాసతత్సర్వమష్టావింశేక
లౌయుగే । తథోత్సవవిధింతస్యకారయామాసవైద్విజైః ॥ ౫౭ ॥ భూ
షణానిదదౌతస్య నానారత్నచితానిచ । స్థితేకదాచిత్క్షితిపే శ్రీనివాసస్య

తోణ్డమాన్నృపస్యభగవద్దత్తచక్రాద్యాయుధప్రాప్తిః.

సన్నిధౌ ॥ ౫౮ ॥ శత్రవశ్చబలోద్రిక్తా రురుధుస్తస్యవైపురీమ్ । శ్రు
త్వాబలార్ణవంఘోర మాయాంతంనాతిశంకితః ॥ ౫౯ ॥ యోద్ధుకా
మోజగామాథపునస్తైశ్చపరాజితః । తతఃఖిన్నమనాభూత్వాతమేవశర
ణంయయౌ ॥ ౬౦ ॥ బిలద్వారేణదేవేశంగత్వాపాదౌప్రగృహ్యచ। రు
రోదత్రాహిత్రాహీతితంప్రాహార్తాస్వరూపవాన్ ॥ ౬౧ ॥ మాభైషీఃపు
త్రభద్రంతే చక్రశంఖౌదదామితే । తాభ్యాంగచ్ఛపురీందివ్యాంతౌతేశ
త్రూన్హనిష్యతః ॥ ౬౨ ॥ ఇత్యుక్త్వాతౌదదౌతస్మై తాభ్యాంసహాజగా
మసః । తౌచశత్రూన్నిహత్యాశుకృత్వారాజ్యమకణ్టకమ్ ॥ ౬౩ ॥ ఆ
జగ్మతుఃక్షితిభృతాసాకందేవస్యసన్నిధౌ । రాజాదేవంవవందేథస్తుత్వా
స్తోత్రైరనేకశః ॥ ౬౪ ॥ వరంవరయభద్రేతిదేవోరాజానమబ్రవీత్ ।
రాజా ॥ మమాయుధప్రదానస్య ఖ్యాత్యైదేవోత్తమప్రభో ॥ ౬౫ ॥ అ
ర్చాబిమ్బేశిలాబింబే చక్రశంఖానధారయ । ఇతిసంప్రార్థితోదేవోనద

ధారపునశ్చతౌ ॥ ౨౭ ॥ అదృశ్యౌతిష్ఠతశ్శోభౌ పార్శ్వతశ్శార్ఙ్గధన్వనః । ఇత్యేతత్కథితంసర్వం యత్పృష్టోహంత్వయాఽనఘ ॥ ౨౮ ॥ సకారణం చక్రదానంకిమన్యచ్ఛ్రోతుమిచ్ఛసి॥౨౯॥ ... ... *

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే తోణ్డమాన్నామకనృపోత్పత్తి భగవద్దత్తశఙ్ఖచక్రధారణప్రాప్త్యాదికథనంనామ సప్తమోధ్యాయః.

శ్రీవరాహస్యస్వామితీర్థవాయవ్యభాగస్థితికథనమ్.

దిలీపః ॥ స్థితానిస్వామిసరసితీర్థానిమునిపుఙ్గవ । కతితానిచపుణ్యానినామధేయానికానిచ ॥౧॥ కాదేవతాకింఫలంచవదవిస్తరతోమునే ॥ దూర్వాసాః ॥ తీర్థానాముత్తమంతీర్థంస్వామిపుష్కరిణీశుభా ॥౨॥ స్మర్తవ్యాసర్వతీర్థేషు గఙ్గేవాఘాపహారిణీ । తస్యావాయవ్యభాగేతు వారాహంతీర్థముత్తమమ్॥3॥ యదాహృతంకాశ్యపేనభూతలంబ్రహ్మణాతదా। సంస్తుతోభగవాన్విష్ణుర్భూమ్యుద్ధరణమిచ్ఛతా ॥౪॥ తన్నాసాపుటసంభూతఃకిటిఃపోత్రీమహాబలః । గత్వారసాతలంహత్వాహిరణ్యాక్షంమహాబలమ్॥౫॥ ఉజ్జహారక్షితిందంష్ట్రాకోట్యాచపురుషోత్తమః।తదూపంలోకరక్షార్థంస్థాపితంవేఙ్కటాచలే ॥౬॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరేబ్రహ్మణాపరమేష్ఠినా । జలాధివాసనంతస్యవాయవ్యేఽస్యాంచకారసః ॥ ౭ ॥ మ

బ్రహ్మప్రార్థనయాశ్రీనివాసాభ్యుపగతప్రాథమికవరాహసేవాక్రమః

మఙ్గళార్థప్రతిష్ఠాఽన్తేదేవర్షిపితృభిస్సహ । ఉవాచవచనంచేదంసర్వలోకస్యపశ్యతః ॥ ౮ ॥ వరాహతీర్థనామ్నాచభాగోయంప్రథితోభవేత్ । యోఽత్రాయాతిహరింసోఽత్ర నాస్నాత్వైవాశుచిర్నమేత్ ॥ ౯ ॥ వరాహదర్శనాత్పూర్వం శ్రీనివాసంనమేన్నచ । దర్శనాత్ప్రాగ్వరాహస్య శ్రీనివాసోనతృప్యతి ॥ ౧౦ ॥ ఇతికృత్వావ్యవస్థాంస పరమేష్ఠీపితామహః । దృష్ట్వాథశ్రీనివాసంచస్తుత్వాచవివిధైస్స్తవైః ॥ ౧౧ ॥

పాదౌప్రగృహ్య దేవస్య యయాచేవరముత్తమమ్ । మత్త్వాస్సపితవరాహ
స్యపూర్వంస్యాత్స్వాజనంహరే ॥ ౧౨ ॥ దర్శనంస్నానదానాద్యైరిత్యు
క్తోథశ్రియఃపతిః। తథాస్త్వితివరందత్వాకారయామాసతత్తథా ॥౧౩॥
తస్మాత్పుణ్యతమంతీర్థం వాయవ్యాందిశిసంస్థితమ్ । పునర్యుగాంతసమ

నిషాదకృతవరాహదర్శనప్రకారః.

యేనష్టేదేవాలయేపిచ ॥౧౪॥ నిషాదోభూద్గిరివరేశ్యామాకాఽఽవాపక
శ్శుచిః । ఆహారభూతశ్యామాకతణ్డులంప్రత్యహంనృప ॥ ౧౫ ॥ వైఖా
నసేద్విజవరే దత్వాపాకంవిధాయచ । దాపయిత్వాచనైవేద్యం స్వ
యంభుఙ్క్తేతదేవచ ॥ ౧౬ ॥ కదాచిత్తణ్డులంకృత్వాదత్వాపుత్రవశే
త్వగాత్ । వనాద్వనాంతరంవ్యాధో మధ్వన్వేషణతత్పరః ॥ ౧౭ ॥ త
స్మిన్నేవాంతరేపుత్రః క్షుధయాపరిపీడితః । కృత్వాశ్యామాకపక్వా
న్నం మనసావిష్ణవేఽర్పయన్ ॥ ౧౮ ॥ అభుఙ్క్తాథపితాప్యాగాన్మధు
చ్ఛత్రంప్రగృహ్యచ । శ్రీనివాసస్యనైవేద్యతణ్డులందేహిపుత్రక ॥౧౯॥
పిత్రేత్యుక్తస్సుతఃప్రాహతాతాహంక్షుధయార్దితః । తాన్పక్త్వాభుక్త
వానస్మివిష్ణవేమనసార్పయన్ ॥ ౨౦ ॥ ఇత్యుక్తవతిపుత్రేసతచ్ఛ్రుత్వా
క్రోధమూర్ఛితః । ప్రాయశ్చిత్తంచికీర్షుస్సన్కరవాలమథాదదే ॥౨౧॥
శిరచ్ఛేత్తుంస్వపుత్రస్య తదావల్మీకగఃకిటిః । ప్రగృహ్యతరసాఖడ్గంతన్ని
షాదమువాచహ ॥ ౨౨ ॥ నాపరాధోస్తితేపుత్రేయతోన్నంచార్పితం
మమ । త్వత్తోప్యధికభక్తోయంభక్త్యాతదహమద్మివై ॥౨౩॥ ఇత్యుక్తోవి
హ్వలఃపశ్చాద్దదర్శాద్భుతకర్మతత్ । పునర్విమృశ్యతద్రూపంబహుధానచ
దృష్టవాన్ ॥౨౪॥ తమేవద్రష్టుకామస్సన్నిషాదోన్నవివర్జితః। వనేచచార
ధర్మాత్మాతదాకోలమ్మహాద్భుతమ్ ॥ ౨౫ ॥ శ్యామాకవనమధ్యస్థంశ్యా
మాకాంకురభక్షిణమ్ । కుర్వంతంశ్వేతముద్వీక్ష్యతంహంతుంచాన్వగా
ద్రుషా ॥ ౨౬ ॥ సోపినానావనోద్దేశాంశ్చారయిత్వాపునఃక్రమాత్ ।
ప్రవివేశస్వవల్మీకం స్వామిపుష్కరిణీతటే ॥ ౨౭ ॥ అయమేవవిభుర్వి

ష్ణురితిజ్ఞాత్వాయయౌద్రుతమ్ । వల్మీకంపరయాభక్త్యా జగౌప్రాకృతయాగిరా ॥ ౨౮ ॥ తదావల్మీకగః ప్రాహ హరిరేనమ్మృగాంతకమ్। నాహందృశ్యోఽస్మి తేపుత్ర సచ్చిదానందవిగ్రహః ॥ ౨౯ ॥ కింతువక్ష్యామి తేపుత్ర బ్రహ్మణాస్థాపితంపురా। శిలారూపంచవల్మీకే వర్తతేతత్సముద్ధర ॥ ౩౦ ॥ విమానంకారయిత్వాచ తస్యపుష్కరిణీతటే। బ్రాహ్మణైశ్చవిధానజ్ఞైః పూజాంకారయమేవిభోః ॥ ౩౧ ॥ ఇత్యుక్తమాత్రేణనిషాదవర్యో వల్మీకగంవిష్ణుమథోజ్జహార । వాయవ్యభాగేచవిమానవర్యం విధాపయామాసవిధానవిత్తమైః ॥ ౩౨ ॥ తతోనిషాదంతంప్రాహ కిటి

స్వామితీర్థమధ్యగతధనదాదినవతీర్థవర్ణనమ్.

రూపీహరిస్స్వయమ్ । పూర్వంసేవ్యంవిమానంమే తీర్థంచశ్రీనివాసతః ॥ ౩౩ ॥ తతఃప్రభృతితత్తీర్థం పూర్వసేవ్యంబభూవహ। ఉత్తరేధనదంతీర్థం ధనదేనవినిర్మితమ్॥ ౩౪ ॥ యత్రస్నాత్వాఽఘునిర్ముక్తో ధనసంపదమాప్నుయాత్ । ఐశాన్యాంగాలవంతీర్థం గాలవేనవినిర్మితమ్ ॥ ౩౫॥ యత్రస్నాత్వాచపీత్వాచ భుక్తిముక్తించవిందతి । మార్కండేయంపూర్వభాగే మార్కండేయవినిర్మితమ్ ॥ ౩౬ ॥ తత్రస్నాంతినరాయేతు తేషామాయుఃప్రవర్ధతే । అగ్నినానిర్మితంతీర్థ మాగ్నేయ్యాంపాపమోచనమ్ ॥ ౩౭ ॥ దక్షిణేయమతీర్థంతు నరకోత్తారకారణమ్। వసిష్ఠనిర్మితం తీర్థం రాక్షసేత్వృణమోచనమ్ ॥ ౩౮ ॥ వారుణేవాయుతీర్థంచ సద్యఃకైవల్యదాయకమ్ । మధ్యేసరస్వతీతీర్థం మహాపాతకనాశనమ్ ॥ ౩౯ ॥ యఏషునవతీర్థేషు స్నానమేకదినేనరః । కృత్వాపశ్యేచ్ఛ్రీనివాసం నపునర్జాయతేతుసః ॥ ౪౦ ॥ స్వామిపుష్కరిణీస్నానం శ్రీనివాసస్యదర్శనమ్। సహస్రనామపఠనం నాల్పస్యతపసఃఫలమ్ ॥ ౪౧ ॥ అస్నాతుర్నవతీర్థేషు వరాహంచాప్యపశ్యతః । సర్వంనిష్ఫలతాంయాతి శ్రీనివాసోనతుష్యతి ॥ ౪౨ ॥ ఫలంధర్మాధికంచైవ నయచ్ఛతినృణాంవిభుః । తత్తత్ప్రశంసినీందివ్యాం కథాంశృణుయాద్యది ॥ ౪౩ ॥ తీర్థయాత్రాచవిఫలాభ

స్మన్యేవహుతంయథా । తస్మాత్కురుమహాభాగ కథాయాశ్శ్రవణం సదా ॥ ౭౭ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవరాహావిర్భావస్వామిపుష్కరిణీగతతీర్థమాహాత్మ్యవర్ణనంనామాష్టమోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటాద్రిగతపుణ్యతీర్థస్నానప్రశంసా.

దిలీపః ॥ కోవిధిస్తీర్థయాత్రాయాం కః కాలః కింఫలంభవేత్ । ఏతద్విస్తార్యమేబ్రూహి తృప్తిర్నాద్యాపిజాయతే ॥ ౧ ॥ దూర్వాసాః ॥ భువిజన్మసమాసాద్య సంస్కారైరపిసంస్కృతః । అధీతవిద్యోబాల్యేచ స్నాతకవ్రతనిష్ఠితః ॥ ౨ ॥ తీర్థయాత్రాంప్రకుర్వీత శాస్త్రాణాంప్రత్యయాయచ । నిత్యంనైమిత్తికంకామ్య మితికర్మత్రిధామతమ్ ॥ ౩ ॥ తత్రనైమిత్తికంప్రాహు స్తీర్థయాత్రామ్మహత్తమాః । నావిద్యస్యాధికారోత్రవిద్యావిధిరనుత్తమః ॥ ౪ ॥ నతీర్థయాత్రాంకుర్వీత మనీషీమననేరతః । యాత్రాయాం మననాభావాచ్చిత్తవిక్షేపహేతుతః ॥ ౫ ॥ నరోవిస్మృతవిద్యత్వాద్జ్ఞానహీనోభవేత్స్వయమ్ । నష్టసంజ్ఞోవిమార్గస్థో నిరయంచాధిగచ్ఛతి ॥ ౬ ॥ నిరాగమస్తుతీర్థస్య తథాచాకృతసత్క్రియః । నతత్ఫలమవాప్నోతి శ్రమఏవహికేవలమ్ ॥ ౭ ॥ సత్సంగీసత్కథాంశృణ్వన్ సదాచారసమన్వితః । తీర్థయాత్రాంప్రకుర్వాణో బ్రహ్మనిర్వాణమృచ్ఛతి ॥ ౮ ॥ తీర్థయాత్రాపరోయస్తు విధిజ్ఞోవిధివిత్తమైః । నిర్ధూతాఖిలపాపస్సన్ సయాతిపరమాంగతిమ్ ॥ ౯ ॥ కామ్యంనకుర్వీతనరః కామాత్స్యాజ్జన్మచాశ్నుతే । జాతఃకర్మాణికురుతే కర్మణాచపునర్జనిః ॥ ౧౦ ॥ ఐహికాముష్మికంసర్వం నిష్కామోలభతేఫలమ్ । సర్వేషామేవజంతూనాం విద్యయామననేవిధిః ॥ ౧౧ ॥ అభ్యస్తానాంచవిద్యానాం శ్రవణాన్మననాదపి । పరాపరోక్షశాస్త్రార్థప్రత్యయోలేశతోభవేత్ ॥ ౧౨ ॥ దృష్టప్రత్యయశాస్త్రార్థే పునశ్శ్రద్ధాఽభిజాయతే । శ్రద్ధయాజాయతేభక్తిర్భక్త్యాతుష్యతికేశవః ॥ ౧౩ ॥ తీర్థయా

త్రాంప్రకుర్వీత శాస్త్రాలాపసమన్వితః । శాస్త్రాలాపాచ్చజానాతి మనసావిభుమవ్యయమ్ ॥ ౧౪ ॥ తథా దేవాశ్చఋషయ స్సదాలాపసమన్వితాః । ఉపాసతేసంజానానా భగవంతమధోక్షజమ్ ॥ ౧౫ ॥ వసిష్ఠాద్యాశ్చఋషయో దేవతాఅపిసర్వశః । తీర్థేకృతాధివాసాశ్చ సమాధిస్థాః పరంయయుః ॥ ౧౬ ॥ అనాగమస్తుయోమర్త్యో యశ్చాజ్ఞాతవిధిస్తథా। నస్నానఫలమాప్నోతి కాకమణ్డూకవత్తుసః ॥ ౧౭ ॥ అధీతవిద్యస్సుకృతీ కృతస్నానాదిసత్క్రియః। శుద్ధాంతరోజ్ఞానవాంశ్చ తేనమోక్షంచవిందతి ॥ ౧౮ ॥ సత్కర్మసంతతిర్యాతు జ్ఞానవిజ్ఞానసంయుతా । అపరోక్షదృశాచాపి భక్తిశ్రద్ధావిరక్తిభిః ॥ ౧౯ ॥ పుంసఃకైవల్యదాసాహి క్రమేణాసుకృతాత్మనః । దృష్టశ్రుతానుభావాయే దేవాశ్చఋషయస్తథా॥౨౦॥ విశుద్ధ్యర్థంప్రకుర్వంతి సత్క్షేత్రస్యానువర్తనమ్ । భక్తిశ్రద్ధావిహీనానాం మనుష్యాణాంతుకాకథా ॥ ౨౧ ॥ లబ్ధవిద్యాధికారశ్చ సత్సంగత్యాచసంయుతః । యశ్శృణ్వన్ శ్రావయంశ్చాపిసతాంసంగేనసంయుతః ॥ ౨౨॥ తీర్థవైభవమాకర్ణ్య సమ్యక్తేనైవనిర్వృతః।తీర్థయాత్రాంప్రకుర్వీతభక్తిశ్రద్ధాసమన్వితః ॥ ౨౩ ॥ తేననిర్ధూతపాపస్సన్ సయాతిపరమాంగతిమ్। యత్రయత్రత్వయాకార్యా తీర్థయాత్రాక్షితీశ్వర ॥౨౪॥ తత్రానేనవిధానేన ప్రీణయస్వజనార్దనమ్ । త్వదీయధనధాన్యాదీ న్భక్త్యాకురుసమర్పితాన్ ॥ ౨౫ ॥ వేఙ్కటేశస్యయాత్రాంవై కురునిత్యమతంద్రితః॥౨౫౼॥

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే తీర్థయాత్రాప్రకారవర్ణనంనామ నవమోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటాచలకర్తవ్యమహాదానప్రశంసా.

దిలీపః ॥ కానిదానానిశస్తాని కర్తవ్యానిమహీధరే । ప్రీతయేశ్రీనివాసస్య తానిమేవదసువ్రత ॥ ౧ ॥ దూర్వాసాః ॥ శృణుభూపప్రవక్ష్యామి కర్తవ్యానిమహీధరే । అన్నదానంపితృశ్రాద్ధం ద్వయమేవప్రశస్యతే ॥ ౨ ॥ సువర్ణంయేప్రయచ్ఛంతి ప్రీతయేమధుఘాతినః । తేయాంతిమోక్షమమృతం వాసోదాఆయురేవచ ॥ ౩ ॥ కాఙ్క్షన్తిపితరస్సర్వే

శ్రాద్ధం వేఙ్కటభూధరే । కృతే శ్రాద్ధే ప్రపహృష్యంతి ప్రయాంతి పరమాం
గతిమ్ ॥ ౪ ॥ యః కుర్యాత్కపిలాదానం ప్రీతయే శ్రీపతేర్నృప । రోమ
సఙ్ఖ్యాప్రమాణేన విష్ణులోకే మహీయతే ॥ ౫ ॥ యో దద్యాద్దేవభోగా
య గాం భూమిం భక్తిసంయుతః । స సద్యో ముక్తిమాప్నోతి జ్ఞానాజ్ఞాన
కృతాదఘాత్ ॥ ౬ ॥ దేవభోగాయ యో దద్యాద్గ్రామనడ్వాహమేవ చ ।
స మోక్షభోగమాప్నోతి న పునర్జాయతే భువి ॥ ౭ ॥ కర్పూరం చందనం శ
ఙ్ఖం యాని వై భూషణాని చ । యో విష్ణవే ప్రదద్యాత్స గురుతల్పం వ్యపోహ
తి ॥ ౮ ॥ బహుభిర్భూషణైర్యస్తు పూజాం కుర్యాజ్జగత్పతేః । లిఙ్గభఙ్గ
మవాప్నోతి స్వానుభూతిం చ విందతి ॥ ౯ ॥ సమస్తదేవపూజార్థం యో
వై గ్రామాన్ప్రయచ్ఛతి । స యాతి పరమాం సిద్ధిం నిర్ధూతాఖిలబంధనః ॥
కన్యాకోటిప్రదానాద్యత్స్యాదర్బుదగవాం తథా । ఏకస్మాద్రథనిర్మా
ణాద్విష్ణోస్తత్ఫలమశ్నుతే ॥ ౧౧ ॥ ఛత్రం చ కనకం చైవ వ్యజనం చామ
రం స్రజమ్ । యో దద్యాచ్ఛ్రీపతేర్విష్ణోర్వేఙ్కటాఖ్యే మహీధరే ॥ ౧౨ ॥
ఆబ్రహ్మకల్పపర్యంతం మహీపాలో భవేద్ధ్రువమ్ । పశ్చాన్మోక్షమవా
ప్నోతి పితృపైతామహైర్వృతః ॥ ౧౩ ॥ యో దద్యాద్గజమశ్వం వా భు
వనాధిపతేర్విభోః । స లోకపాలతామేతి నాత్ర కార్యా విచారణా ॥ ౧౪ ॥
యద్యదిష్టతమం వస్తు దీయతే మధుఘాతినః । తేనాక్షయఫలం ప్రాప్య మో
దతే విష్ణుమందిరే ॥ ౧౫ ॥ ఫలం పాత్రానుగుణ్యాత్స్యాత్పాత్రమత్ర హ
రిస్స్వయమ్ । అక్షయ్యమితి కిం బ్రూయాద్యత్కించిదపి మోక్షదమ్ ॥ ౧౬ ॥
తత్ర పుణ్యతమే కాలే శ్రోత్రియే బ్రాహ్మణోత్తమే । యత్కించిద్దీయతే
తత్తు వర్ధతే వటబీజవత్ ॥ ౧౭ ॥ ముక్తికామేన దాతవ్యా కన్యా పృథ్వీస
రస్వతీ । న తాసాం సదృశం దానం త్రిషు లోకేషు విద్యతే ॥ ౧౮ ॥ గీత
వాదిత్రనృత్తాద్యం యః కారయతి మానవః । సద్య ఏవ స ముచ్యేత మహా
పాతకకోటిభిః ॥ ౧౯ ॥ కుర్యాద్ధ్వజపతాకాభిస్సపర్యాం పరమాత్మనః । తే
న ధూతాఖిలాఘస్సన్ స యాతి పరమాం గతిమ్ ॥ ౨౦ ॥ ఘంటాం దదాతి యో
మర్త్యో విష్ణవే పరమాత్మనే । దివ్యజ్ఞానమవాప్నోతి ప్రతిష్ఠాం చాధిగచ్ఛతి ॥

యఃకుర్యాదుత్సవంవిష్ణోస్సధ్వజైర్గరుడాదిభిః । దేవేంద్రపదమాప్నోతి
మోక్షంచైవాధిగచ్ఛతి ॥ ౨౨ ॥ పంచపర్వాణిదేవస్య**యః**కార**యతి**
మానవః । తస్యాపరాధసాహస్రంక్షమతేనాత్రసంశయః ॥ ౨౩ ॥ ఇ
హాపిభుక్త్వాభోగాంశ్చమోక్షంచైవాధిగచ్ఛతి । యఃకారయతినైవే
ద్యంస్వాదుషడ్రససంయుతమ్ ॥ ౨౪ ॥ ఐహికాముష్మికాఙ్లోకేస
ర్వాన్కామానవాప్నుయాత్ । సహస్రనామభిఃపూజాంశ్రీపతేఃకార
యేతయః ॥ ౨౫ ॥ తేనైవసకలాపూజాకృతైవస్యాన్నసంశయః । శా
రికాశుకపూర్వాంశ్చవిహంగాన్మర్కటాన్రురూన్ ॥ ౨౬ ॥ సారఙ్గాన్గవ
యాన్వ్యాఘ్రాన్దత్వాస్వర్గమవాప్నుయాత్ । పుష్పోద్యానానిరమ్యాణివనా
నివివిధానిచ ॥ ౨౭ ॥ క్రీడాస్పదానిహర్మ్యాణి**యః**కరోతిసముచ్యతే ।
యఃకుర్యాద్దీపదానంతునిత్యంవిష్ణోశ్చసన్నిధౌ ॥ ౨౮ ॥ బ్రహ్మహత్యాస
హస్రాణిగురుతల్పార్బుదానిచ ॥ తథాన్యపాపకోటీశ్చనిర్దహేత్సూర్యవ

విష్ణువర్ధాఖ్యద్విజబన్ధువృత్తాన్తః.

ద్ధిమమ్ ॥ ౨౯ ॥ అత్రైవోదాహరంతీమమితిహాసంపురాతనమ్ । శ్రవ
ణాత్సర్వపాపఘ్నంసర్వమంగళదాయకమ్ ॥ ౩౦ ॥ ద్విజబంధుఃపురా
కశ్చిద్విష్ణువర్ధాభిధోనరః । హత్వాసంగురుమత్యుగ్రోదేవస్వామీతియం
విదుః ॥ ౩౧ ॥ దాసవృత్త్యాగృహేతిష్ఠన్తస్యపత్నీసహస్రకమ్ । ని
వృత్త్యార్యపథోమార్గోబుభుజేకామమోహితః ॥ ౩౨ ॥ భూయానాఙ్
లోఽత్యయాత్తస్యప్రత్యహంపాపవర్తనః । తేనదోషేణమహతాశ్వే
తకుష్ఠోఽభ్యజాయత ॥ ౩౩ ॥ అజ్ఞానివ్యగ్రతాంప్రాపూరోగోత్కృత్తో
నిఖణ్డశః । దరిద్రాగురుపత్న్యస్తాఃపాతిత్యాత్యంతదుఃఖితాః ॥ ౩౪ ॥ మ
దాదైశ్వర్యజాద్భుక్తాబలాత్తేనతదాపిచ । తతోలోకాపవాదాచ్చగృ
హస్యాప్యగ్నిదాహనాత్ ॥ ౩౫ ॥ అయంచబంధుభిస్త్యక్తోవనమేవా
విశత్ఖలః । సృగాలభక్ష్యతాంప్రాప్తోసీతోయంయమకింకరైః ॥ ౩౬ ॥
జగామనరకఙ్ఘోరంచణ్డకోలాహలంపరమ్ । యత్రవైనారకందుఃఖంస

శ్రీవేఙ్కటాద్రౌవేదాభిధద్విజకృత దీపారోపప్రశంసా.

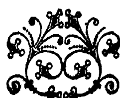
కలంచాపివర్తతే ॥ ౩౭ ॥ తత్పుత్రోవేదనామాచకదాచిద్వేఙ్కటాచ
లే । పితుఃపాపఞ్చసంస్మృత్యదేవదేవస్యసన్నిధౌ ॥ ౩౮ ॥ అహో

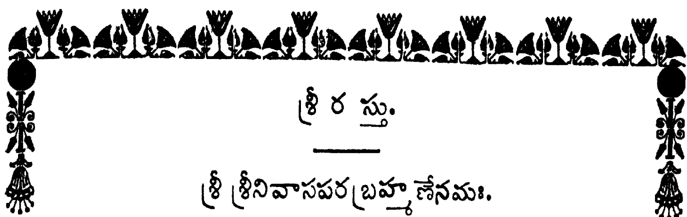
రాత్రిందదావేకదినేదీపంన్నృపోత్తమ । తత్ప్రితా తేనపుణ్యేనవిధ్వస్తాఖిల పాతకః ॥ ౩౯ ॥ ధిక్కృత్యయమదూతాంశ్చవిష్ణులోకముపాయయౌ । తస్మాద్దీపప్రదోమర్త్యోనపునర్దుఃఖమశ్నుతే ॥ ౪౦ ॥ యత్కించిత్కురుతేదానంవేఙ్కటాచలమూర్ధని । తదాకల్పమవిచ్ఛిన్నంవర్ధతేవటబీజవత్ ॥ ౪౧ ॥ తదేతత్సకలంశ్రుత్వావేఙ్కటేశస్యవైభవమ్ । చలతిస్వగృహాద్యస్తుకృతనిశ్చయయాధియా ॥ ౪౨ ॥ పదేపదేసోశ్వమేధఫలంప్రాప్నోత్యసంశయమ్ । వేఙ్కటేశస్యమాహాత్మ్యేశ్లోకంచార్ధంచభక్తితః ॥ ౪౩ ॥ పదంచాప్యక్షరంచాపియఃపఠేచ్ఛృణుయాత్సతు । బ్రహ్మహత్యాసహస్రాణిపాతకాన్యపరాణ్యపి ॥ ౪౪ ॥ ఉపపాతకముఖ్యానినిర్దహేత్తూర్ణ్యవద్ధిమమ్ । వేఙ్కటేశస్యమాహాత్మ్యంయస్యగేహేప్రవర్తతే ॥ ౪౫ ॥ ఆయురారోగ్యమైశ్వర్యంసోంతేవిష్ణుపదంలభేత్ । సూతః॥ ఇతిశ్రుత్వాదిలీపోపివైభవంపరమాద్భుతమ్ ॥ ౪౬ ॥ ఆనందాంబుధిసమ్మగ్నోనవివేదతదాపరమ్ । అశ్రుత్వామహిమానంతుఫలంనప్రాప్యతేనరైః ॥ ౪౭ ॥ శ్రుత్వాచైవఫలంయాంతివిష్ణోస్సాయుజ్యమప్యథ ॥

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
శ్రీవేఙ్కటాచలకృత మహాదానమాహాత్మ్య
వర్ణనంనామదశమోధ్యాయః.

ఇత్థంశ్రీబ్రహ్మపురాణాన్తర్గతః ప్రథమప్రభృతిదశమపర్యన్తదశాధ్యాయాత్మకశ్శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యపరఃప్రథమోభాగస్సమాప్తిమగమత్.

శ్రీబ్రహ్మపురాణశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యప్రథమభాగాన్తర్గతసముదితాధ్యాయసఙ్ఖ్యా ౧౦.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రియై శ్రీపద్మావత్యైనమః.

శ్రీమతే విష్వక్సేనాయనమః.

అథ శ్రీబ్రహ్మోత్తరఖణ్డాన్తర్గత

శ్రీ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య ప్రారమ్భః.

శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణనిధయేనిధయేఽర్థినామ్।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్॥
శ్రీవేఙ్కటాచలాధీశం శ్రియాధ్యాసితవక్షసమ్।
శ్రితచేతనమన్దారం శ్రీనివాసమహంభజే॥

* బ్రహ్మాణమ్ప్రతివసిష్ఠప్రార్థితస్వప్నగోహత్యోత్థపాపనివృత్తిక్రమః. *

ఋషయః॥ సూతవేదార్థతత్త్వజ్ఞ వేదవ్యాసకృపానిధే। బ్రూహినస్సర్వతీర్థేషుతీర్థంసర్వాఘనాశనమ్॥ ౧॥ సూతః॥ కథయామి కథాంసమ్యక్సర్వపాపప్రణోదినీమ్। యస్యాశ్శ్రవణమాత్రేణదృష్టాదృష్టఫలాగమః॥ ౨॥ ప్రాప్నువంతిమహత్పుణ్యమితిసర్వర్షిసమ్మతమ్। కథాయాంకథ్యమానాయాంయేభవంత్యపరాఙ్ముఖాః॥౩॥ తస్మాదేకాగ్రహృదయైఃకార్యాన్తరవినిస్స్పృహైః। భవాదృశైఃపుణ్యకథాశ్రోతవ్యాఽఽంజలికారిభిః॥ ౪॥ పురాకదాచిద్విప్రాణాముత్తమోత్తమతాంగతాః। వసిష్ఠాద్యాబ్రహ్మసదఃకించిత్కార్యేచ్ఛయాఽఽగతాః॥ ౫॥ తత్రదేవైస్తథా సిద్ధైఃపుణ్యశ్లోకైశ్చరాజభిః। సనందసనకాద్యైశ్చయోగాచార్యైశ్చసత్తమైః॥ ౬॥ గఙ్గాద్యాభిర్నదీభిశ్చసర్వతీర్థైస్సువిగ్రహైః। సంసేవ్యమానం సదసిబ్రహ్మాణంచతురాననమ్॥ ౭॥ వేదైరనంతైశ్శాస్త్రైశ్చమూర్తిమద్భి

రుపాసితమ్ । సురజ్యేష్ఠముపాగమ్య వసిష్ఠోమునిసత్తమః ॥ ౮ ॥ ప్రణమ్య
సహజానందో వాక్యమేతదువాచహ । బ్రహ్మన్సమస్తలోకానాం నాయ
కామరశేఖర ॥ ౯ ॥ ఇదంవందనమాయాతి దయయామాంవిలోకయ।
ఇతిప్రణమ్యోత్థితంతం వసిష్ఠమృషిసత్తమమ్ ॥ ౧౦ ॥ దయయావిధిరా
లోక్య నిషీదేత్యబ్రవీత్తదా। తత్రబ్రహ్మసభామధ్యే వర్తమానకథాసుచ॥
నివృత్తాసుతతఃపశ్చా దువాచచపితామహః।కిమర్థమాగతోఽసీతి వసిష్ఠం
వాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౧౨ ॥ తతోవసిష్ఠఃప్రణతో వినయావనతోమునిః । వా
క్యంవిజ్ఞాపయామాస బ్రహ్మణేఽనంతతేజసే ॥ ౧౩ ॥ ప్రసీదభగవన్బ్ర
హ్మన్ పంకజాసనతేనమః ॥ విజ్ఞాప్యంకించిదస్త్యత్ర ద్దయయాఽకర్ణయ
ప్రభో ॥ ౧౪ ॥ యద్వసిష్ఠవసిష్ఠేతి మానంకుర్వంతిమేజనాః । తత్సర్వం
మమదుఃఖాయ జాయతేనాత్రసంశయః ॥ ౧౫ ॥ జానాతిమాంరాజపు
రోహితంభవాన్పురోహితానాంబహుళంహిపాపమ్ । తేరాజనోయ
ద్యదఘంచరంతి పురోహితానాంతదితిప్రవాదః ॥ ౧౬ ॥ ప్రాయశ్చిత్తే
నాప్రవార్యం బహుళంపాపమస్తిమే । తత్పాపశాంతిమిచ్ఛన్వై సదా
వ్యగ్రోభవామ్యహమ్ ॥ ౧౭ ॥ అన్యచ్చకించిదస్తీహ తచ్ఛృణుష్వమహా

సర్వాబద్ధోపాఖ్యానమ్.

మతే । క్వచిద్గ్రామేకశ్చిదస్తి సర్వదామత్పరాయణః ॥ ౧౮ ॥ సనా
స్తికోదుష్ప్రకృతి స్సర్వపాపరతస్సదా । దరిద్రశ్చదురాచార స్సర్వాబ
ద్ధఇతిద్విజః ॥ ౧౯ ॥ యజ్ఞస్థానేషుసర్వేషు సంతిష్ఠత్సుద్విజాతిషు । య
త్కించిద్దక్షిణాపేక్షీ సోప్యాగత్యస్థితఃక్వచిత్ ॥ ౨౦ ॥ తందృష్ట్వాఽవద
దన్యోవై ద్విజోరోషేణపూరితః । సర్వాబద్ధకిమర్థంత్వ మహాగత్యద్వి
జాతిషు ॥ ౨౧ ॥ వసిష్ఠవత్తిష్ఠసిత్వం స్నానాచారవివర్జితః । స
ర్వాబద్ధస్తుతచ్ఛ్రుత్వా గతోన్యత్రాతిదుఃఖితః ॥ ౨౨ ॥ కోపాద్వ
సిష్ఠవదితి మాంప్రత్యుక్తంద్విజన్మనా । సవసిష్ఠోరక్షతుమాం పావనంచ
కరోతుమామ్ ॥ ౨౩ ॥ ఇతినిత్యంవదత్యేవం ధ్యాయతేహృదయేచ
మామ్ । వాగ్వసిష్ఠవసిష్ఠేతి సర్వదాతస్యవర్తతే ॥ ౨౪ ॥ కాయి
కంమానసంపాపం వాచికంనాస్తితద్భువి । యన్నానేనకృతంపాపం
తాదృశాన్యపినమేమతః ॥ ౨౫ ॥ తథాపిమామాశ్రయతే తస్మాత్తస్మిన్

కృపామమ । మామాశ్రితస్యమమచ పాపంరాజపురోధసః ॥ ౨౬ ॥
యథాశుద్ధ్యతితన్మేత్వం వదలోకపితామహ ॥ శ్రీసూతః ॥ బ్రహ్మతదా౽
బ్రవీదేనం వసిష్ఠంమునిసత్తమమ్ ॥ ౨౭ ॥ ప్రాయశ్చిత్తాపనోద్యానిపా
పానీత్యవధారయ । మునిర్బ్రాహ్మణమవ దత్వామిం స్తచ్ఛృణుసాం
ప్రతమ్ ॥ ౨౮ ॥ మమతస్యచపాపాని ఘనానిబహూళానిచ । ప్రాయ
శ్చిత్తైర్నన శ్యంతి తస్మాత్త్వామాగతో౽స్మ్యహమ్ ॥ ౨౯ ॥ నమస్కారో
మిథర్మాత్మం స్త్వామేవశరణంగతః । ఆవయోరల్పయత్నేన నశ్యంతేపా
పరాశయః ॥ ౩౦ ॥ యేనదృష్టంఫలంచస్యా త్తముపాయంవదస్వమే । ఇ
తిపృష్టస్తతో బ్రహ్మా విచార్యహృదయేహరిమ్ ॥ ౩౧ ॥ వేఙ్కటేశంనమ

బ్రహ్మాజ్ఞయాశ్రీవేఙ్కటాచలప్రాప్తివసిష్ఠాద్యాగమనమ్.

స్కృత్య వసిష్ఠమిదమబ్రవీత్ ॥ బ్రహ్మా ॥ కాశ్యాదక్షిణదేశేవై కశ్చి
దస్తిమహీధరః ॥ ౩౨ ॥ వేఙ్కటాద్రిరితిఖ్యాతో విశ్వలోకైకసమ్మతః।
శ్రీవేఙ్కటేతియన్నామ మర్త్యోవాచావదన్నపి ॥ ౩౩ ॥ దేవానాంవం
దనీయత్వం యాతితాదృఙ్మహీధరః । తత్రతీర్థానిసర్వాణి సర్వపాపహ
రాణిచ ॥ ౩౪ ॥ షట్షష్టికోటితీర్థాని విద్యంతేవేఙ్కటాచలే । స్వామితీ
ర్థమితిఖ్యాతం సర్వతీర్థోత్తమోత్తమమ్ ॥ ౩౫ ॥ తత్తీరేదక్షిణేవిష్ణుర్ల
క్ష్మ్యాసహవినోదతే । అగస్త్యశఙ్ఖణాదీనా మభీష్టవరదాయకమ్ ॥ ౩౬॥
వేఙ్కటేశంనమస్కృత్య దృష్టాదృష్టంచవిందతి । తస్యవేఙ్కటశైలస్య
మధ్యేఘోణమితిస్మృతమ్ ॥ ౩౭ ॥ ఏకంతీర్థంపవిత్రంవై తత్రస్నాతశ్శు
చిస్సదా । మీనసంస్థేసవితరి పౌర్ణమాస్యాంమహాతిథౌ ॥ ౩౮ ॥ ఘో
ణస్నానేనసర్వాణి నశ్యంతిదురితానిహి । త్వదాశ్రితస్త్వంచతత్ర గత్వా
వేఙ్కటభూధరే ॥ ౩౯ ॥ మీనమాసేపౌర్ణిమాయాం స్నాతౌపూతౌభ
విష్యథః । ఇత్యుక్తవంతంబ్రహ్మాణం నమస్కృత్యాథహృష్టధీః ॥ ౪౦ ॥
అవరుహ్యబ్రహ్మలోకా దత్యంతంత్వరయాన్వితః । సర్వాబద్ధముపాగమ్య
వసిష్ఠోవాక్యమబ్రవీత్ ॥౪౧॥ రేరేబ్రాహ్మణమాంనిత్య మాశ్రితో౽సిసదావ
దః।త్వత్పాపపరిహారాయ కించిద్వక్ష్యామితచ్ఛృణు ॥ ౪౨ ॥ గచ్ఛామివే
ఙ్కటగిరి యేహిశీఘ్రంమయాసహ।ఇత్యుక్తమాత్రో విప్రో౽సౌ తేనసార్థం

ఘోణతీర్థస్నానేనవసిష్ఠాదీనాంపాపనివృత్తిప్రకారః.

జగామహ ॥ ౪౩ ॥ సబ్రాహ్మణోవసిష్ఠోసౌ వేఙ్కటాచలమేయివాన్ ।శుక స్యవరదంకృష్ణం సువర్ణముఖరీతటే ॥ ౪౪ ॥ దృష్ట్వాప్రణమ్యపశ్చాత్స వే ఙ్కటాచలమూలగః । కపిలాఖ్యేకృతస్నాన స్తీర్థేపాపప్రణాశనే ॥ ౪౫॥ ఆరుహ్యవేఙ్కటంశైలం స్వామిపుష్కరిణీంయయౌ ॥ ౪౬ ॥ తత్రస్నా త్వాభూవరాహంప్రణమ్య హ్యేనశ్శాంతింప్రార్థయిత్వాసవిప్రః । లక్ష్మీనా థందక్షిణేకూలభాగే నత్వానాథంస్తోత్రయామాససమ్యక్ ॥ ౪౭ ॥ జ యధాతృగిరానిదర్శితోజయ లోకావనదక్షరక్షమామ్ । జయశంఖణపూ జితేహమాం ద్విజమేనంచపునీహి కేశవ ॥ ౪౮ ॥ తవవేఙ్కటనాయకా చలేమహతిశ్రీధరఘోణతీర్థకే । అభిషేకవిధిత్సయాఽజతోభగవం స్తత్ర ఫలంప్రయచ్ఛమే ॥ ౪౯ ॥ ఇతిస్తుత్వోత్తరేదేశే పాపనాశనతీర్థకే॥ సర్వాబద్ధేనసహిత స్స్నాత్వాఘోణంజగామహ । ఏకాదశ్యాంతత్రగ త్వా పంచరాత్రమువాసహ ॥ ౫౦ ॥ మీనమాసేపంచదశ్యాం మధ్యా హ్నేస్నాతుమాగతాన్ । ఋషీంన్దేవాంశ్చయక్షాంశ్చ గంధర్వాన్కిన్న రాంస్తథా ॥ ౫౧ ॥ ఆశ్చర్యంపరమంగత్వా వసిష్ఠోవిప్రసంయుతః । స్నా త్వాసంకల్ప్యవిధివ ద్దేవర్షీనభితర్ప్యచ ॥ ౫౨ ॥ సహవిప్రేణోప విశ్య జపంచక్రేవిధానతః । జపాంతేశ్రీహరింధ్యాయ న్సమాధిస్థోఽభవ న్మునిః ॥ ౫౩ ॥ స్నాత్వాతిష్ఠత్సుసర్వేషు తత్రఘోణేపురోమునేః । ఆ

వసిష్ఠప్రార్థితభగవద్వర్ణితఘోణతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

విరాసీద్వేఙ్కటేశశ్శ్రియాసార్థంజగత్పతిః ॥ ౫౪ ॥ గరుడాసనమారూ ఢః పీతామ్బరధరోహరిః । ప్రసన్నవదనాంభోజ స్సర్వప్రాణిదయాపరః॥ కటాక్షయన్కరుణయా సర్వాంస్తీర్థార్థమాగతాన్ । సనందసనకాద్యై శ్చ సేనేశానంతసంయుతః ॥ ౫౬ ॥ సేవ్యమానోవేఙ్కటేశో వసిష్ఠం వాక్యమబ్రవీత్ । వసిష్ఠాహంప్రసన్నోస్మి తవవర్ధస్వవైభవాత్ ॥ ౫౭ ॥ మమతీర్థస్యమాహాత్మ్యంశ్రుత్వాబ్రహ్మముఖాద్భవాన్ । భక్త్యాసమా గతోయస్మాత్తతస్తుష్టోస్మితేమునే ॥ ౫౮ ॥ వరంవరయవిప్రేంద్ర యత్తే మనసివర్తతే । ఇత్యుక్తోవేఙ్కటేశేన మునిఃప్రోవాచకేశవమ్ ॥ ౫౯ ॥ వసిష్ఠః ॥ నమోస్తువేఙ్కటాధీశ విశ్వరక్షామణేహరే । విజ్ఞాపనాంమదీ

యాంత్వంసావధానమనాశ్శృణు ॥౧౦॥ అయంవిప్రోమమసఖాకృతవాన
పిపాతకమ్ । మయ్యనుగ్రహబుద్ధ్యాచతీర్థస్యాస్యప్రభావతః ॥౧౧॥ సర్వం
సోఽద్యాపవిత్రంచకురుపాపవివర్జితమ్ । ఉక్తోవసిష్ఠేనైవంతువేఙ్కటాచల
నాయకః ॥౧౨॥ శ్రీభగవాన్ ॥ వసిష్ఠజాతస్సంతోషోమమాతీవమహామునే ।
మమాశ్రితోయమిత్యేవదయాతస్మింస్త్వయాకృతా ॥౧౩॥ యఆశ్రితేషు
వాత్సల్యం కురుతేసఇహోత్తమః । తస్మిన్మమమహాప్రీతిస్తన్మదీయగు
ణోమహాన్ ॥ ౧౪ ॥ అయంచత్వయివిశ్వాసాద్భక్తింవిహితవానహో ।
మహత్సుభక్తింయఃకుర్యాత్సఏవపురుషోత్తమః ॥౧౫॥ తస్యలక్ష్మ్యసమే
తోహంవసామిసతతంహృది । అయంతుబహుపాపానికృతవాన్లోకగర్హి
తః ॥౧౬॥ ఏకోగుణోపినాస్త్యస్మిన్సర్వాబద్ధఇతీరితః । తథాపిత్వత్సహాయే
నతీర్థమాగత్యభక్తితః ॥ ౧౭ ॥ స్నాతశ్చపూర్ణిమాయోగే పాపంసర్వంల
యంగతమ్ । సర్వేచాస్మిన్గుణాజాతాసహవాసేనతేమునే ॥ ౧౮ ॥ త
స్మాత్ససర్వసిద్ధ్యాఖ్యా మద్యప్రభృతియాస్యతి । అస్యాహంహృదయేతి
ష్ఠన్సత్కర్మాణిప్రవర్తయన్ ॥ ౧౯ ॥ ధనికంధార్మికంచైవకరోమిసు
ఖితంతదా । వసిష్ఠశ్శృణుమద్వాక్యమేతేషాంసన్నిధౌబ్రువే ॥ ౨౦ ॥ షో
రాహిత్యేనసంజాతం తవదోషంహరామ్యహమ్ । పురుషోవాఽథవా
నారీ బ్రాహ్మణఃక్షత్రియోపివా ॥ ౨౧ ॥ పాపాన్ముక్తోవాఞ్ఛితాని ప్రా
ప్నోతిహినసంశయః । మాముద్దిశ్యతపస్తప్త్వాతుమ్బురుర్భగవానిహ ॥౨౨॥
తీర్థస్యాస్యస్యనామ్నైవ ఖ్యాతింప్రార్థితవానభూత్ । అజ్ఞానాద్విహితం
జ్ఞానాన్మనోవాక్కాయకర్మభిః ॥ ౨౩ ॥ యత్పాపంతదశే
షంచాప్యత్రస్నానేనశామ్యతి । నారీవాపురుషోవాపి స్నాత్వాతీర్థేశు
భేదినే ॥ ౨౪ ॥ ఇష్టార్థంస్వంస్వమాప్నోతి నాత్రకార్యావిచారణా ।
దత్తాతుమ్బురుతీర్థాఖ్యా తీర్థస్యాస్యమహామునే ॥ ౨౫ ॥ వర్షేవర్షేమీన
మాసే పూర్ణిమాయాంశుభేదినే । స్నాతితుమ్బురుతీర్థేస్మిన్సధన్యోభు
వనత్రయే ॥ ౨౬ ॥ కన్యాభర్తారమాప్నోతి లోకేసర్వగుణోత్తరమ్ ।
యువతీదీర్ఘమాంగల్యం కులోత్తారంసుతంతథా ॥ ౨౭ ॥ వృద్ధాపా
పవినిర్ముక్తాపుత్రపౌత్రాదిసంయుతా । ధనాన్వితాబంధుమతీ జీవభర్త్రా

చిరంవసేత్ ॥ ౭౮ ॥ వంధ్యాపుత్రంప్రసూతేహ స్నానాదత్రనసంశయః । పురుషోధనమన్విచ్ఛన్ధనీభవతినిత్యదా ॥౭౯॥ పుత్రార్థీలభతే పుత్రంపౌత్రంపౌత్రేపున్నరాప్నుయాత్ ।మానార్థీలోకసమ్మానంవిద్యార్థీబహువిద్యతామ్ ॥ ౮౦ ॥ లౌకికేవైదికేకార్యే పటుర్భవతిసర్వదా ॥ అత్రస్నాతాముక్తపాపాస్సమస్తాధాన్యంద్రవ్యంపుత్రభాగ్యంచలబ్ధ్వా । సౌఖ్యంలబ్ధ్వాబంధుమధ్యే సమస్తమాయుష్మంతోవిష్ణులోకంవ్రజంతి ॥ అత్రతీర్థేఽత్రదివసేస్నాత్వాయేభాగ్యశాలినః ॥ ౮౨ ॥ దానంకుర్వంతివిప్రేభ్య స్తేష్వత్యంతదయామమ । సువర్ణంయేప్రయచ్ఛంతి తేషాం లక్ష్మీస్థిరాభవేత్ ॥ ౮౩ ॥ గోదానంరాజతందానం భూదానంచ ఫలంతిలాన్ ।విద్యాంవస్త్రంచవిప్రేభ్యోదాతాసోతీవమేప్రియః ॥౮౪॥ తామ్బూలంచసుగంధంచ దధితక్రంగుడోదకమ్ । దత్వాబ్రహ్మశివాదీనాం వందనీయాభవంతితే ॥ ౮౫ ॥ యేబ్రాహ్మణాన్భోజయంతి భక్త్యాభాగవతానిహ । తానాలోక్యమహానందో మమలక్ష్మ్యాశ్చజాయతే ॥ ౮౬ ॥ కలాయుగేచప్రఖ్యాతం తీర్థమేతద్భవిష్యతి । స్నానందానంమనుష్యాణాం సర్వాఘౌఘవినాశనమ్ ॥ ౮౭ ॥ అత్ర మార్గేప్రపాంయేవై కుర్వంతిశ్రమహారిణీమ్ । తాన్మదంశాన్ఋషిగణావదంత్యత్రనసంశయః ॥ ౮౮ ॥ సర్వంచానంకోటిగుణం భవత్యత్రనసంశయః । తస్మాత్కుర్వంతుదానాని సర్వేమనుజపుఙ్గవాః ॥ ౮౯ ॥ సర్వదాస్మిన్పుణ్యదినే సన్నిధింవిదధామ్యహమ్ । స్నాతానామత్రసర్వేషాంవాఞ్ఛితానిదదామ్యహమ్ ॥౯౦॥ తీర్థార్థమాగతాన్సర్వానాహూయఘననిస్స్వనః। భగవాన్వేఙ్కటాధీశోవాక్యమర్థవదబ్రవీత్ ॥ ౯౧ ॥ సర్వేషాంవస్సర్వపాపక్షయోభూత్సర్వేషాంవోవాంఛితందత్తమేవ । సర్వేషాంవస్సంతుకాలాంతరేచలోకాశ్శ్రేష్ఠాయోగినామప్యలభ్యాః ॥ కలౌతుభారతేవర్షే మానుషంజన్మదుర్లభమ్। తతోవేఙ్కటయాత్రాతు దుర్లభాసుకృతంవినా ॥ ౯౩ ॥ తతోప్యస్మిన్దినేపుణ్యే తీర్థేతుమ్బురునామకే। స్నానందానంచలబ్ధంచేత్తేకృతార్థానసంశయః ॥ ౯౪ ॥ ఇత్యుక్త్వావేఙ్కటాధీశో హరిర్గరుడవాహనః। రమయాసహితోరేమే వేఙ్కటాఖ్యేమహీధరే ॥౯౫॥ ఏవంతుమ్బురుతీర్థేవైస్నాత్వాదేవర్షిమానవాః॥

వాః । హరింనత్వాతద్వదనసుధాంపీత్వాయాథాగతమ్ ॥ ౯౬ ॥ ప్రశం సంతస్తుత త్తీర్థంయయుస్సంతుష్టమానసాః। వసిష్ఠస్సర్వసిద్ధేనతుష్టస్స్వ

ఘోణస్నానేనసర్వసిద్ధంసర్వాబద్ధమ్వ్రితివసిష్ఠాదిప్రశంసా

వాసమాగమత్ ॥ ౯౭ ॥ కించిత్కాలానంతరంతంవసిష్ఠోవాక్యమబ్ర వీత్ । గచ్ఛవిప్రస్వకంగ్రామంధనవత్స్వగృహంవ్రజ ॥ ౯౮ ॥ వేఙ్కటేశప్రసాదేనధనధాన్యాదికంబహు । స్నానదానజపాదీనివిప్రకర్మా ణిచాచర ॥౯౯॥ మహత్సుపూజాంకుర్వాణోభోజయన్బ్రాహ్మణానపి । వేఙ్కటేశేత్యభివదన్పుత్రపౌత్రైస్సుఖీభవ ॥౧౦౦॥ ఇత్యుక్తస్సవసిష్ఠేన నత్వాతత్పాదపఙ్కజమ్ । స్వగ్రామమగమచ్ఛుద్ధస్సర్వైరభ్యర్చితోఽ భవత్ ॥ ౧౦౧ ॥ సర్వసిద్ధభవాన్ధన్యోవేఙ్కటేశకృపానిధిః । వసిష్ఠస్య ప్రసాదేనత్వత్సమఃపురుషోనహి ॥ ౧౦౨ ॥ ఏవంసంపూజితస్సర్వై ర్బ్రాహ్మణక్షత్రియాదిభిః ॥ ౧౦౩½ ॥ ధనధాన్యయుతస్సపుత్రపౌత్రస్స సదాచారయుతస్సదానధర్మః । అవవేఙ్కటనాయకేతిజల్పన్నవసాబ్రా హ్మణపుఙ్గవోబభూవ ॥ ౧౦౩½ ॥ ఏవంసత్సంగమహిమాత్వేవంవేఙ్క టవైభవః । ఏవంతుమ్బురుతీర్థస్యమహిమాలోకసమ్మతః ॥ ఇమంప్ర సంగంయోవిద్వాన్వేఙ్కటాచలవైభవమ్ ॥ ౧౦౪ ॥ మీనమాసే పూర్ణిమాయాంపరతేజనసంసది । వక్తుశ్చభక్త్యాశ్రోతౄణాంవాం ఛితానిదదాత్యసౌ ॥ ౧౦౬ ॥ యస్తువేఙ్కటమాహాత్మ్యకథాకథన కోవిదః । విష్ణ్వంశంతంప్రశంసంతివ్యాసాద్యామునయస్తథా ॥ ౧౦౭॥ సూతః ॥ వేఙ్కటాచలమహాత్మ్యం శ్రుతంవాపావనంద్విజాః । య స్మిన్శ్రుతేఽన్యమాహాత్మ్యేశ్రవణేచ్ఛానజాయతే ॥ ౧౦౮ ॥ నాస్తితు మ్బురుతీర్థస్యసమంపాపప్రణాశనమ్ । తస్మిన్పౌర్ణిమాస్యాంచేత్సర్వపు ణ్యోత్తమోత్తమమ్ ॥ ౧౦౯ ॥ ... ... *

ఇతిశ్రీబ్రహ్మోత్తరఖణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే తీర్థమాహాత్మ్యేఘోణతీర్థమాహాత్మ్యవర్ణన న్నామ పఞ్చాశోధ్యాయః.

తుమ్బురోర్నారదశాపేన ఘోణతీర్థప్రాప్తిః.

ఋషయః ॥ సూతసర్వార్థవిజ్ఞానవిచక్షణమహామతే । కించి ద్బ్రూహి మోవయం సర్వే తన్నోవక్తుంత్వమర్హసి ॥ ౧ ॥ తుమ్బురుర్నామ భగవాన్ కస్మాద్వేఙ్కటపర్వతే । తపస్తప్త్వా క్వచిత్తీర్థేలబ్ధవాన్ కిం ఫలంవద ॥ ౨ ॥ కస్మాద్వా ఘోణతీర్థస్యసాఖ్యాం ప్రార్థితవానభూత్ । కిముద్దిశ్యతపస్తప్తమస్మాకంవక్తుమర్హసి ॥ ౩ ॥ సూతః ॥ వేఙ్కటేశం నమస్కృత్యకథాంకల్మషనాశినీమ్ । ప్రవదామిముదాయుక్తాశ్శృణుత బ్రహ్మవాదినః ॥ ౪ ॥ కదాచిద్గగనేయాంతౌ వీణావాదనతత్పరౌ । ధ్యాయంతౌ హరిమేకాగ్రౌ మునీతుమ్బురునారదౌ ॥ ౫ ॥ ఆకాశమార్గేదేవర్షిస్తుమ్బురుంవీక్ష్యవిస్మితః । సర్వరత్నమయీంవీణాందధతంవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౬ ॥ తుమ్బురోతవవీణేయంమద్వీణాతో విరాజతే । కేనైవంశోభతే వీణాపూర్వమేవంనశోభతే ॥ ౭ ॥ సత్యంవదేతిపృష్టోసౌ తుమ్బురుర్వాక్యమబ్రవీత్ । ప్రాచీనబర్హిషంభూపంగత్వాహంస్తుతిముక్తవాన్ ॥ ౮ ॥ సంతుష్టస్తేనమేవీణామేవంరాజాత్వకారయత్ । నారదస్తద్వచశ్శ్రుత్వాకోపావిష్టోజగాదహ ॥ ౯ ॥ నారదః॥నరస్తుతిఃకృతాసాధో లోకేసత్సువినిందితా।తస్మాన్మత్సంగయోగ్యత్వంనపశ్యామ్యధమేత్వయి॥ సర్వేషామపిలోకానాంనాయకంకేశవంవినా । నరంనస్తోత్రయామ్యేవ తాదృగస్మిహరిప్రియః ॥ ౧౧ ॥ మయాసహనతేసఖ్యముచితంతన్నరస్తుతేః । అవాక్ఛిరాఃపతత్వంతుఖేచరత్వంనతేభవేత్ ॥ ౧౨ ॥ ఇత్యుక్తమాత్రేమునినానారదేనతథైవసః । అవాక్ఛిరాఃపపాతాశువేఙ్కటాచలమధ్యతః ॥ ౧౩ ॥ ఘోణతీర్థేక్వచిద్భాగేమనుష్యాదివివర్జితే । సింహశార్దూలసహితేభీరూణాంభయదాయిని ॥ ౧౪ ॥ పతన్నపిహరింధ్యాయన్ ప్రణతప్రీతికారకమ్ । నవ్యథామాప్తవాన్ ఘోణమధ్యంకేవలమాప్తవాన్ ॥ ౧౫ ॥ తతోదృష్ట్వాతుతంఘోణందిశస్సమవలోక్యచ । హరిభక్త్యాధీరబుద్ధిరేవంచింతాంచకారహ ॥ ౧౬ ॥ వేఙ్కటాద్రేర్మధ్యదేశోనాన్యోభవితుమర్హతి । తస్మాదేతద్వేఙ్కటేశోమాంరక్షతుసదాహరిః ॥ ౧౭ ॥ గతిర్వేఙ్కటనాథోమేనాన్యాగతిరితిబ్రువన్ । సర్వజ్ఞచ

ఘోణతీర్థేభగవద్ధ్యానపూర్వకతుమ్బురుకృతతపఃప్రకారః.

క్రంలక్ష్మీశం తంధ్యాతుముపచక్రమే ॥ ౧౮ ॥ స్నాత్వాతీర్థేతత్రభక్త్యా ప్రాఙ్ముఖస్తూపవిశ్యచ । ప్రాణాయామశతంకృత్వా తుమ్బురుర్ధ్యానమాస్థితః ॥౧౯॥ పీతామ్బరంపీనభుజాచతుష్కంభుజాంతరాళస్థితలక్ష్మీయుక్తమ్। ప్రసన్నవక్త్రంప్రకటీభవత్కృపా పాథోధినేత్రంపరమంపుమాంసమ్ ॥ ౨౦ ॥ అనంతపక్షీశచమూపముఖ్య భక్తైస్సమేతంపరమర్షిసేవ్యమ్ । దేవాదిదేవందితిజాస్తచక్రం సేవాపరాణాంసులభంనిధానమ్॥ హృదమ్బుజేహృద్యవపుర్ధరంతం సంచింతయన్వేఙ్కటశైలనాథమ్ । సముచ్చరంస్త్ర్యక్షరమర్థయుక్తం నివాతనిష్కంపశిఖస్థితోఽభూత్ ॥౨౨॥

తుమ్బురుతపస్తుష్టభగవదావిర్భావాదిః.

ఏవంతునియమేనైవ సంవత్సరమువాసహ । తతఃఫాల్గునమాసేతుపౌర్ణమాస్యాంమహాతిథౌ ॥ ౨3 ॥ ప్రాదుర్బభూవభగవాం స్తత్రవేఙ్కటనాయకః । పీతామ్బరోదివ్యగంధ స్రగ్భూషాభిరలంకృతః ॥ ౨౪ ॥ రాకాచంద్రోపమముఖో రాజీవాయతలోచనః । లక్ష్మ్యాసర్వజగన్మాత్రా రమణీయభుజాంతరః ॥ ౨౫ ॥ సమస్తవాద్యనినద సంఘుష్టగిరికందరః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ తుమ్బురోతుమ్బురోవత్స మాంపశ్యకిముపేక్షసే॥ ఇతిబ్రువంతంతమృషి ర్గద్గదోన్మీల్యచక్షుషీ । సాష్టాంగంసంప్రణమ్యాథ దేవమేవందదర్శహ ॥ ౨౭ ॥ తస్యపార్శ్వేసేవమానం దదర్శానంతమవ్యయమ్ । గరుడంగిరిసంకాశం విష్వక్సేనంమహాప్రభుమ్ ॥ ౨౮ ॥ అగస్త్యమృషిముఖ్యంచ దేవపాదావలోకినమ్ । అన్యాన్ద్వైపాయనాదీంశ్చ ఋషీనఞ్జలిబంధనాన్ ॥ ౨౯ ॥ సనకాద్యాన్యోగినశ్చ వైఖానసమునీనపి । శుకమానసపుత్రాంశ్చ శుకంచమునిసత్తమమ్ ॥ 3౦ ॥ దేవగంధర్వసిద్ధాంశ్చ విశ్వావసుముఖానపి । యక్షాన్కింపురుషాంశ్చైవ కిన్నరోరగనాయకాన్ ॥ 3౧ ॥ జయదేవజగన్నాథ సావధానమనోజయ । ఇతిమేఘరవోదగ్రా న్వేత్రపాణీంశ్చకాంశ్చన ॥ 3౨ ॥ ఆబ్రహ్మలోకాదాయాతా నప్సరోగణమాగతమ్ । అహూయాయాశేషలోకంత మాహశేషగిరీశ్వరః ॥ 33 ॥ భోభోసర్వేపితీర్థేస్మిన్ స్నానంకురుతమాచిరమ్ । సమస్తపాపహరణే సర్వశ్రేయోవిధాయిని ॥ 3౪ ॥ ఇతివాక్యంసమాకర్ణ్య భక్త్యాసంకల్ప్యవాగ్యతాః । గోవిందేతితత

స్నాత్వా తీరమారురుహుశ్చ తే ॥ ౩౫ ॥ శుద్ధాత్మాస్తుంబురుశ్చా
పి స్నాత్వా తైస్సహిత స్తథా। భగవత్సన్నిధిం ప్రాప్త స్తోత్రం చక్రుః పృథ
క్పృథక్ ॥ ౩౬ ॥ జయ సర్వగుహావాస లోకరక్షామణే హరే । భక్తార్త
పాలనపర ప్రణతార్తిహర ప్రభో ॥ ౩౭ ॥ లక్ష్మీనాథ జయానంత రక్షితా
వేష భూసుర । పునీహి సకలాన్లోకా న్పాలయ త్వం కృపాలయ ॥ ౩౮ ॥
తుమ్బురుః ॥ వందే సదా వేఙ్కటశైలనాథ త్వామేవ మే పాపహరో భవత్వ
మ్ । తీర్థానుభావం చ తవానుభావం శ్రోతుం మమేచ్ఛా పరివర్ధతే హి ॥ ౩౯ ॥

భగవదాజ్ఞయాఽగస్త్యవర్ణితతుమ్బురుతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

సూతః ॥ ఇతి స్తుతో వేఙ్కటేశః కుంభసమ్భవమబ్రవీత్ । ఏతేషామద్య
సర్వేషాం వేఙ్కటాచలవైభవమ్ ॥ ౪౦ ॥ మాహాత్మ్యమపి తీర్థస్య వద కిం
చిన్మహామతే । ఇత్యుక్తో దేవదేవేన తత్రాగస్త్యోబ్రవీదిదమ్ ॥ ౪౧ ॥ పు
ణ్యోయం వేఙ్కటగిరి స్సర్వపుణ్యస్థలేష్వపి। సమ స్తతీర్థాన్యత్రైవ పుణ్యా
ని నివసంతి హి ॥ ౪౨ ॥ భక్తాపరాధాన్ సోఢ్వైవ వేఙ్కటేశో దయా
పరః । రక్షత్యేవ తతస్సోయం సేవ్యశ్శ్రీవేఙ్కటేశ్వరః ॥ ౪౩ ॥ స్నా
తానామత్ర తత్తీర్థే సర్వపాపక్షయో భవేత్ । సర్వశ్రేయాంసి సిద్ధ్యం
తి నాత్ర కార్యా విచారణా ॥ ౪౪ ॥ సువర్ణమన్నం తామ్బూలం సుగం
ధం శీతలం జలమ్ । అత్ర దత్వా నరః పూత స్సర్వాన్కామానవాప్నుయా
త్ ॥ ౪౫ ॥ తుమ్బురుః ॥ భగవన్మమ నామ్నైవ తీర్థమేతత్ప్రసిద్ధ్యతు।
తథా స్త్విత్యుక్తవాన్విష్ణు స్తుంబురుం పునరబ్రవీత్ ॥ ౪౬ ॥ భగవాన్॥
నారదేన సహైవ త్వం పూతో మత్కీర్తనం కురు । యేఽత్ర ఫాల్గునరాకా
యాం స్నానదానాదికుర్వతే ॥ ౪౭ ॥ ఇహలోకే పరత్రాపి తేషామిష్టం
దదామ్యహమ్ । ఇత్యుక్తాస్తుంబురుముఖా స్తుష్టా యాతా యథాగతమ్॥

* ఇతి శ్రీబ్రహ్మోత్తరఖణ్డే తీర్థమాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
ఘోణతీర్థస్య తుమ్బుర్వభిధాన కథనన్నామైక పఞ్చాశోధ్యాయః. *

ఇత్థం బ్రహ్మోత్తరఖండే పఞ్చాశైక పఞ్చాశాధ్యాయాత్మక శ్రీవేఙ్క
టాచలమాహాత్మ్యపరోభాగస్సమాప్తః.

బ్రహ్మోత్తరఖణ్డాన్తర్గత శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య సముదితాధ్యాయసఙ్ఖ్యా - ౨.

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రియై శ్రీపద్మావత్యైనమః.

శ్రీమతే విష్వక్సేనాయనమః.

అథ శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణాన్తర్గత

శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణనిధయేనిధయేఽర్థినామ్।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్॥
శ్రీవేఙ్కటాచలాధీశం శ్రియాధ్యాసితవక్షసమ్।
శ్రితచేతనమన్దారం శ్రీనివాసమహంభజే॥

జనకనృపానుభూతశోకాతిరేకప్రకారః.

శౌనకః ॥ సూతసూతమహాభాగ సర్వశాస్త్రవిశారద । త్వత్తోహంశ్రోతుమిచ్ఛామి మాహాత్మ్యంపుణ్యవర్ధనమ్ ॥ ౧ ॥ కథితంరఙ్గమాహాత్మ్యం త్వయాహస్తిగిరీశితుః । జగన్నాథస్యవైవిష్ణోర్మాహాత్మ్యమతులంమునే ॥ ౨ ॥ ఇదానీంశ్రోతుమిచ్ఛామి మాహాత్మ్యంవేఙ్కటేశితుః ॥ శ్రీసూతః ॥ సాధుపృష్టంత్వయాబ్రహ్మన్ చరితంవేఙ్కటేశితుః ॥ ౩ ॥ యథాశ్రుతంమయాపూర్వం వ్యాసాదమితతేజసః । తత్తథాహంసమాచక్షే సావధానమనాశ్శృణు ॥ ౪ ॥ పురాతుజనకోనామ రాజాపరమధార్మికః । సత్యవాక్సర్వశాస్త్రేషు కోవిదఃకోపవర్జితః ॥ ౫ ॥ వాసుదేవప్రసాదస్య ముఖ్యపాత్రమభూన్నృపః । నిర్మమోనిత్యతృప్తశ్చ నిరహంకృతిరాత్మదృక్ ॥ ౬ ॥ తస్యభ్రాతాఽభవత్పూర్వం కుశకేతురితిస్మృతః । కుశధ్వజస్యతనయా స్త్రియస్త్రైలోక్యసున్దరాః ॥౭॥ దుహితౄణాంత్రయంతస్య కుశకేతోర్మహాత్మనః । జనకస్యాభవత్పుత్రీ

జానకీనామసారమా ॥ ౮ ॥ భ్రాత్రాచకారయామాస రాజ్యంజనక
భూపతిః । సభ్రాతురాజ్ఞయారాజ్యంచకారార్యేషుభక్తిమాన్ ॥ ౯ ॥
కదాచిజ్జనకోరాజామనసీత్థమచింతయత్ । సుఖమేవసదామేస్యాద్దుః
ఖంమాభూత్కదాచన ॥ ౧౦ ॥ దుఃఖంనవీక్షైనేత్రాభ్యాంసుఖంవీక్షై
సదాత్మనః । అసాధుసంమతంవాక్యం శ్రుత్వేత్థముదితంహరిః ॥ ౧౧ ॥
దుఃఖంప్రదర్శయామాసరాజ్యమత్తస్యభూపతేః । కదాచిద్దైవయోగేన
కుశకేతురగాన్మృతిమ్ ॥ ౧౨ ॥ హతేఽనుజేచతద్భార్యా తేనసాకం
మమారచ । రాజ్యంపుత్రాంస్తతస్త్యక్త్వాజగామపతిలోకతామ్ ॥౧౩॥
తౌదంపతీనృపోదృష్ట్వా త్యక్తపుత్రౌసుఖోచితౌ । విలలాపమహారాజో
భ్రాతరంభ్రాతృవత్సలః ॥ ౧౪ ॥ హాభద్రేబాలకాంస్త్యక్త్వావృద్ధ
మ్మాంజానకీంతథా । క్వగచ్ఛసివరారోహేపతిమాలింగ్యమఙ్గళే ॥౧౫॥
అశీతివర్షసాహస్రంసంప్రాప్తంమమభామిని । ఏతావత్కాలపర్యంతం
నదృష్టోదుఃఖసంచయః ॥ ౧౬ ॥ అద్యదృష్టోవరారోహే త్వద్వియోగే
నకేవలమ్ । ఇతిసంచింత్యమనసివారంవారంమహీపతిః ॥ ౧౭ ॥ చకా
రప్రేతకార్యాణిపుత్రాణాంచైవశైశవాత్ । మాతృహీనాంస్తతోబా
లానాలింగ్యాంకేనిధాయచ ॥ ౧౮ ॥ భోఃపుత్రాబాలభావేతుమాతృ
హీనాశ్చకర్శితాః । కథంపశ్యామినేత్రాభ్యాం మాతృహీనాంశ్చబాల
కాన్ ॥ ౧౯ ॥ ఇతిచింతాపరస్సభూత్త్యక్తరాజ్యోఽతిదుఃఖితః । త్య
క్తాన్నస్త్యక్తభోగశ్చత్యక్తనిద్రోఽతికర్శితః ॥ ౨౦ ॥ తస్యదుఃఖోప
శాంత్యర్థంశతానందఃపురోహితః । సంప్రాప్తోదైవయోగేనవామదేవా
నుజోమునిః ॥ ౨౧ ॥ ప్రాప్తంపురోహితందృష్ట్వారాజాపూజామకల్ప
యత్ । సపూజితోమునివరోనివిష్టోమృగచర్మణి ॥ ౨౨ ॥ తతఃకాలో

శతానన్దమ్ప్రతిజనకకృతస్వశోకనివృత్త్యుపాయప్రార్థనా.

చితాంవార్తాం కథయామాసగౌతమిమ్ ॥ జనకః ॥ శతానందమహా
ప్రాజ్ఞకాగతిస్స్యాదితోమమ ॥ ౨౩ ॥ వృద్ధత్వాదాత్మనశ్చైవపుత్రా
ణాంచైవశైశవాత్ ।కన్యకానాంచరత్నత్వాద్గతబంధోర్మహామునే॥౨౪॥
బహవశ్శత్రవస్సంతి రావణేంద్రజిదాదయః । తేభ్యోయుద్ధంకథందాస్యే

హ్యసహాయోతిజీర్ణవాన్ ॥౨౫॥ దివానక్తంసమాయాతిరావణఃకేనహే
తునా।నజానేమునివర్యాహంప్రజ్ఞాచక్షుర్నవిద్యతే॥౨౬॥నిమిత్తమేకంక
థితంద్వితీయంప్రవదామితే । సీతాయాశ్చసురూపాయాస్సురూపఃపురు
షఃకథమ్॥౨౭॥లభ్యతేవదవిప్రేంద్రతృతీయంప్రవదామితే।దీర్ఘాయుషశ్చ
మేపుత్రాఃపుత్ర్యశ్చాపిసభర్తృకాః॥౨౮॥ ఏకదేశాధిపస్సైవ్యవస్నుపా
స్త్రాశ్చభవంతుమే।జామాతరశ్చచత్వారఏకరాజసుతాస్తథా॥౨౯॥ వర్ధి
తంచైవమేరాజ్యంస్వాయమేవపురోహితమ్। కేనోపాయేనవైభూయాత్త

జనకాయశతానన్దోక్తశ్రీవేఙ్కటాచలప్రభావః.

దేతత్కారణంవద ॥ ౩౦ ॥ శతానందః ॥ అస్తికశ్చిద్విశేషోఽస్మిన్భూ
లోకేభూమిపాలక । దుహితుస్తవకల్యాణసుఖదంశత్రునాశనమ్ ॥౩౧॥
వైకుణ్ఠగిరిమాహాత్మ్యం సభవిష్యంసహోత్తరమ్ । కలౌతత్కీర్తనం
పుణ్యం సర్వదుఃఖహరంశివమ్ ॥ ౩౨ ॥ ధనకామస్యధనదంపుత్రకామ
స్యపుత్రదమ్ । రోగార్తస్యచరోగఘ్నంజ్ఞానినాంజ్ఞానసాధనమ్ ॥ ౩౩ ॥
యచ్ఛ్రుత్వాసర్వలోకేశోబ్రహ్మాబ్రహ్మపదంగతః । నీలకణ్ఠస్తుయచ్ఛ్రు
త్వానిర్విషస్సుఖమాప్తవాన్ ॥ ౩౪ ॥ వజ్రీనాకపదంప్రాప్తోయత్కథా
శ్రవణాదరాత్ । పదాన్యాపుర్లోకపాలాయత్కథాశ్రవణేనవై ॥ ౩౫ ॥
కిముక్తేనవిశేషేణతదనంతఫలంశృణు । ఇత్యుక్తోమునినాతేనజనకోవా
క్యమబ్రవీత్ ॥ ౩౬ ॥ జనకః ॥ వదవైకుణ్ఠమాహాత్మ్యం కలౌతచ్చరితం
కథమ్ ॥ శతానందః ॥ కృతేవృషాద్రింవక్ష్యంతిత్రేతాయామంజనాచ
లమ్ ॥ ౩౭ ॥ ద్వాపరేశేషశైలేతికలౌశ్రీవేఙ్కటాచలమ్ । నామాని
యుగభేదేన శైలస్యాస్యభవంతిహి ॥ ౩౮ ॥ జనకః ॥ చతుర్యుగేత్వ
యాప్రోక్తం నామయద్యద్గిరేర్మునే । తస్యతస్యచవైహేతుం విస్తరాద్వ

వృషభాచలనామనిష్పతిః.

దమేగురో ॥ ౩౯ ॥ కృతేవృషాచలఇతికథంనామభవిష్యతి । శతానం
దః ॥ పురాతువృషభోనామరాక్షసోరూక్షకర్మకృత్ ॥ ౪౦ ॥ ఆక్రమ్య
శేషశైలంచ తాపసానత్యబాధత । తేనసంక్లిష్టతపసస్తదర్థంశరణంగ
తాః ॥ ౪౧ ॥ శ్రీనివాసంహృషీకేశంభక్తానామభయంకరమ్ । తుష్టు
వుర్హృష్టమనసస్స్రష్టారంసర్వచేతసామ్ ॥ ౪౨ ॥ ప్రాదుర్బభూవభ

గవాన్మునీనాంపురతో౽హరిః । వ్యజ్ఞాపయన్మునిశ్రేష్ఠాఅసకృత్కృతసం స్తవాః ॥ ४३ ॥ మునయః ॥ భగవన్నరవిందాక్షవృషభోనామరాక్షసః । సంబాధతేసదాకూరస్తపోభంగకరఃఖలః ॥ ४४ ॥ తస్మాద్రక్షక్షరాతీతభయాద్రాక్షసకల్పితాత్ । బాధమిత్యుక్తవాన్కృష్ణోదుష్టమత్యద్రవద్రుషా ॥ ४५ ॥ సరాక్షసోమహావీర్యస్తీర్థేతుంబురుసంజ్ఞికే । స్నాత్వాత్రిషవణంపుణ్యాంసాలగ్రామశిలాంనృప ॥ ४౬ ॥ నారసింహాత్మికాందివ్యాంసకరాళామధోముఖామ్ । నిత్యమారాధయేయాహమితినిశ్చిత్యపూజయన్ ॥ ४౭ ॥ పూజాంతేస్వశిరఃపుష్పం ఖడ్గేనాహత్యభూపతే । సమర్పయామాసతతస్తచ్ఛిరఃపునరాగతమ్ ॥ ४౮ ॥ ఏవంపంచసహస్రాణి వర్షాణివిగతానిచ । తస్మిన్కాలేఽరవిందాక్షః ప్రత్యక్షస్సమజాయత ॥ ४౯ ॥ శిలాంతర్యామీభగవాన్ శ్రీనివాసస్సతాంగతిః । తమాలోక్యహృషీకేశం వృషభోదండవద్భువి ॥ ५० ॥ పపాతరాజశార్దూలసవిసంజ్ఞాముపేయివాన్ । ముహూర్తాంతేసముత్థాయ ప్రత్యభాషతకేశవమ్ ॥ ५౧ ॥ వృషభః ॥ కేశవానంతగోవిందశ్రీనివాసనురోత్తమ । నచమోక్షంనచస్వర్గంపారమేష్ఠ్యపదంహరే ॥ ५౨ ॥ నయాచేజగతాంనాథ యుద్ధభిక్షాంచదేహిమే । దశావతారవిభవేశ్రుతస్తేవిక్రమోహరే ॥ ५३ ॥ అద్యతంసత్యమాధత్స్వవిక్రమంపురుషోత్తమ । దేవస్తద్భారతీంశ్రుత్వా కించిద్ధాస్యముఖో౽హరిః ॥ ५४ ॥ ఉవాచవచనంతంచరాక్షసంయుద్ధదుర్మదమ్ । శ్రుత్వాతదుక్తవాన్కృష్ణస్తథాస్త్విత్యరిమర్దనః ॥ ५५ ॥ తయోర్యుద్ధమభూత్తత్ర వృషభశ్రీనివాసయోః । యత్కృతంశ్రీనివాసేన తత్కృతంవృషభేణచ ॥ ५౬ ॥ తదద్భుతమభూత్తత్ర దేవానాంపశ్యతామపి । తద్యుద్ధకౌశలందృష్ట్వా భగవాన్సర్వపూజయత్ ॥ ५౭ ॥ భోరాక్షసకులోత్పన్న పశ్యమేపౌరుషంబలమ్ । ఇత్యుక్త్వాదర్శయామాసగరుడంవికృతాకృతిమ్ ॥ ५౮ ॥ తత్రస్థంవాసుదేవంచ విశ్వరూపిణమవ్యయమ్ । సహస్రభుజసంయుక్తం సహసా౽యుధభూషితమ్ ॥ ५౯ ॥ తన్మాయాంరాక్షసోదృష్ట్వా స్వయంచగరుడంహరిమ్ । దర్శయన్వ్యంజయామాస స్వమాయాంసురమోహినీమ్ ॥ ౬० ॥ న కంచరస్యచరితమతి క్రాంతుం

క్షమోప్యయమ్ । ప్రశంసన్రాక్షసంవీరంసాధుసాధ్వీత్యభాషత॥ ౬౧ ॥
రేరేరాక్షస వర్యాద్యచక్రేణశత నేమినా । హరిష్యే తేశిరః కాయా
ద్యథామక్వఫలంద్రుమాత్ ॥ ౬౨ ॥ ఇత్యుక్తో దేవరాజేనవృషభోద
ణ్డవద్భువి । ప్రణిపత్యాథవిశ్వేశమస్తువద్రాక్షసేశ్వరః ॥ ౬౩ ॥ వృ
షభః ॥ చక్రపాణేనమస్తుభ్యంచక్రస్యచరిత్రంశ్రుతమ్। యచ్చక్రేణప్రత
ప్తస్తుముక్తిమేతినసంశయః ॥ ౬౪ ॥ యచ్చక్రేణపురారాజాకీర్తిమా
న్కీర్తిమాప్తవాన్।త్వచ్చక్రేణహతోరాజన్గచ్ఛామితవమన్దిరమ్॥౬౫॥
ఏవముక్త్వాహరేఃపాదావస్పృశ్యవృషభాసురః । వరంయయాచేవృషభ
శ్శైలోమదభిధోఽస్త్వితి ॥౬౬॥ సమాలింగ్యభవేదేవమిత్యుక్త్వాహరి
ణాథసః । విసృష్టశ్చక్రసంఛిన్నస్త్యక్తవాన్స్వకళేబరమ్ ॥ ౬౭ ॥ త

త్రేతాయుగేఅఞ్జనాచలనామనిష్పత్తిః.

స్మాద్వృషభశైలోయంకృతేఖ్యాతిముపేయివాన్ ॥ జనకః ॥ కథమంజన
శైలేతి త్రేతాయాంనామమేవద ॥ ౬౮ ॥ శతానందః॥ పురాకేసరిణః
పత్న్యాంజనాకంజలోచనా । అనపత్యత్వదుఃఖేనమతంగమునిమాగ
మత్ ॥ ౬౯ ॥ ఆనమ్యమునిశార్దూలమనపత్యాతికర్శితా। ఉవాచవచ
నంనేత్రనీరసిక్తకళేబరా ॥ ౭౦ ॥ అంజనా ॥ అహోతాపసశార్దూ
లాఽపుత్రాయామమకాగతిః। ఏవముక్తోంజనాదేవ్యామతంగోవాక్యమ
బ్రవీత్ ॥ ౭౧ ॥ మతంగః ॥ పంపాయాఃపూర్వదిగ్భాగేపంచాశద్యో
జనాంతరే।నారసింహాశ్రమం దేవివర్తతేవసుధాతలే ॥ ౭౨ ॥ తస్య
దక్షిణదిగ్భాగేనారాయణగిరేస్తటే । ఉత్తరేస్వామితీర్థస్యవర్తతేక్రోశ
మాత్రకే ॥ ౭౩ ॥ వియద్గంగేతివిఖ్యాతాతత్రగచ్ఛయథాసుఖమ్ ॥ తత్ర
స్నాత్వాథకల్యాణిద్వాదశాబ్దంతపశ్చర ॥ ౭౪ ॥ తేనపుణ్యేన తేపుత్రో
భవిష్యతిగుణాధికః । మతంగేనైవముక్తాసానారాయణగిరింయయౌ ॥
కృత్వాస్వామిసరస్స్నాన మశ్వత్థస్యప్రదక్షిణమ్ । వరాహరూపిణంన
త్వా పీత్వాతత్సలిలంశుభమ్ ॥౭౬॥ ఆకాశగంగామాసాద్య తపఃకర్తుం
ప్రచక్రమే । మునీంశ్చామంత్ర్యభర్తారం వ్రతార్థంభక్త్యవర్జితా ॥ ౭౭ ॥
ఉపవాసరతాబాలాబాహ్యభోగవివర్జితా । కాష్ఠవత్పర్యవస్థాప్యశరీ
రంస్వాత్మన్యశ్నుచి ॥ ౭౮ ॥ పూర్ణేసంవత్సరేజాతేవాయుర్దేవోమహాబలః।

ఫలమాహృత్యభక్షార్థం ప్రత్యహంప్యాదదాన్మరుత్ ॥ ౭౯ ॥ అథైకస్మిన్దినేవాయుఃఫలేవీర్యంప్రపూరయన్ । వీర్యగర్భంఫలంతస్యాఃప్రాక్షిపత్కరసంపుటే ॥ ౮౦ ॥ ఫలంసామన్యమానాహితఙ్ఖు ధార్త్తాతదభక్షయత్ । తతోగర్భస్సముదభూదంజనాయాశ్చభూమిప ॥౮౧॥ మునీనామభవద్ధర్షోవాయుగర్భసముద్భవః । అథసాదశమాసాంతేసుషువేపుత్రముత్తమమ్ ॥౮౨॥ హనూమంతమిమంప్రాహుర్మునయోవీతకల్మషాః।అంజనావ్రతమాస్థాయపుత్రంప్రాపగిరీశ్వరే ॥౮౩॥ తస్మాదంజనశైలోయమ్భలో

ద్వాపరయుగేశేషాచలనామనిష్పత్తిప్రకారః

కేవిఖ్యాతకీర్తిమాన్॥జనకః॥ సంతోషోహ్యాభవన్మహ్యంశ్రుత్వాతన్నామకారణమ్॥ ౮౪ ॥ ద్వాపరేశేషశైలేతికథంఖ్యాతిర్భవిష్యతి॥శతానందః॥ పురావైకుణ్ఠనగరేద్వారిశేషంసమాదిశత్ ॥ ౮౫ ॥ జానన్భగవతోభావంసోఽతిష్ఠద్ద్వాభికర్మణి। చికీర్షితేమారుతేనద్వారిజాగ్రత్కుతూహలీ॥ దేవాదిదేవోభగవాన్ రేమేచరమయాసహ । తస్మిన్కాలే మహారాజమారుతస్తుకదాచన ॥ ౮౬ ॥ అకస్మాత్కారణాత్ప్రాప్తోభగవంతంజనార్దనమ్ । ద్వారేతంరోధయామాస రుక్మదణ్డేనసర్పరాట్ ॥ ౮౭ ॥ కిమర్థంరుధ్యతేమూర్ఖ కార్యస్యమహతీత్వరా । ఇత్యుక్తోవాయునాశేషఉవాచవచనంపునః॥౮౮ ॥ శేషః ॥ అహమాజ్ఞాధరోవిష్ణోర్నాత్వామంతఃపురంగమః।ఇతితస్యవచశ్శ్రుత్వాజగత్ప్రాణోబ్రవీదిదమ్॥ ౮౯ ॥ వాయుః ॥ జయస్తువిజయశ్చైవ శాపితౌమునిభిఃపురా । అహంకారేణతౌజాతౌకుంభకర్ణదశాననౌ ॥ ౯౦ ॥ విస్మృతౌకింత్వయామూర్ఖద్వారపత్వేనియోజితౌ । తద్వాక్యాంతేచరాజేంద్రప్రజజ్వాలవిషోల్బణః ॥ గర్హయన్వచనైస్తీక్ష్ణైర్జగత్ప్రాణమహీశ్వరః ॥ శేషః ॥ కింగరిష్ఠంవచఃప్రోక్తంజీవనేచ్ఛానవిద్యతే ॥ ౯౩ ॥ కాలేనానుగతోలోకోనైవజానాతిమోహితః । త్వంతాదృఙ్నరవద్వాయో వృథామోహాత్ప్రభాషసే ॥ ౯౪ ॥ బలేజ్ఞానేవిరాగేచవిష్ణుభక్తోసమత్సమః । సదామేఽన్తఃపురేవాసఃపుత్రాదప్యధికోహిరే ॥ ౯౫ ॥ లోకానాంచహితార్థాయహితార్థంజగదీశితుః । స్థాపితోఽస్మిద్వారపత్వేలక్ష్మ్యానారాయ

ణేనచ ॥ ౯౬ ॥ వాయుః ॥ బిడాలోఽన్తస్థితోవాపిబహిస్థోఽభస
మోనహి । శయానంరత్నపర్యంకేరాజానమపిసేవతే ॥ ౯౭ ॥ కశ్చి
ద్ధూతోనియుక్తస్తుపర్యంకాధిష్ఠితస్స్వయమ్ । కిమాధిక్యంతస్యశేషపు
త్రేకాన్యూనతావద ॥ ౯౮ ॥ తయోర్వివాదోహ్యభవచ్ఛేషవాయ్వో
ర్మహాత్మనోః । లక్ష్మ్యాఽవబోధితశ్శ్రీమానుత్తస్థాగరుడధ్వజః ॥౯౯॥
కిమర్థంక్రోశసేశేషకఃపుమానాగతఃపరః । ఇత్యుక్తోదేవదేవేనఫణిరా
జోఽభ్యభాషత ॥ ౧౦౦ ॥ శేషః ॥ మలయాచలవాసస్తువాయురత్యం
తగర్వితః । అకాలేఽన్తఃపురంశీఘ్రంప్రవేష్టుంచసముద్యతః ॥ ౧౦౧ ॥
అవాచ్యవచనంప్రోక్తమనేనాత్యంతమానినా । ఇత్యాహూతఃఫణీంద్రే
ణభావజ్ఞేనతదాహరిః ॥ ౧౦౨ ॥ సంజ్ఞాపయన్నిజంభావమింగితైర్ద్వా
రమాయయా । ఏతస్మిన్నేవకాలేతుసాష్టాంగంప్రణిపత్యతమ్ ॥ ౧౦౩ ॥
వాయుస్తుష్టావపురుషంపురాణంవేదగోచరమ్।వాయుమాలోక్యవచనం
వారిజాక్షోఽబ్రవీత్సతమ్ ॥౧౦౪॥ భగవాన్ ॥ కిమర్థంకలహఃపుత్రశేషే
ణాత్యంతమానినా । ఇత్థంహరేర్వాగమృతంపిత్వాకర్ణపుటద్వయాత్ ॥
తూష్ణీంబభూవనృపతేవాయురత్యంతభక్తిమాన్ ॥ శేషః ॥ అహంసమ
ర్థోభగవన్నబలేజ్ఞానేతవప్రియే ॥ ౧౦౫ ॥ మత్సమోనాస్తిభూలోకేనాకే
వాబ్రహ్మసద్మని । సరీసృపవచశ్శ్రుత్వాప్రహసన్ఫణినంహరిః ॥ ౧౦౬ ॥
సాధుసాధ్వితిసంభావ్యచోవాచఫణినాంపతిమ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ నవాఙ్మా
త్రేణపౌరుష్యంక్రియాకేవలముత్తరమ్॥ ౧౦౭॥ బలాబలంపరీక్ష్యంతాం
దేవాశ్చేంద్రపురోగమాః । అత్రైవోత్తరదిగ్భాగేపర్వతంమేరునందన
మ్ ॥ ౧౦౮ ॥ స్వకాయరజ్జునాబద్ధ్వాబలంతేయావదస్తిహి । తావత్తై
వబలేనత్వంసంయుక్తస్సుస్థిరాత్మనా ॥ ౧౧౦ ॥ తిష్ఠభద్రమహాభాగవిష
పూత్కారజృంభితః । హృషీకేశవచశ్శ్రుత్వాహృష్టపుష్టాంగవిగ్రహః ॥
స్వకాయరజ్జునాబధ్నన్నానందాద్రిమహీశ్వరః । స్థిరోబభూవచామం
త్ర్యవాయుంవేగవతాంవరమ్ ॥ ౧౧౨ ॥ తమాలోక్యాగ్నిదయితఃపర్వ
తంతముపాగతః । ఆజ్ఞయావాసుదేవస్యదేవానాంపశ్యతాంసతామ్ ॥
స్వస్మిన్భగవతఃప్రీతిమ్మత్వాఽతిశయితాంమరుత్ ।మదోద్ధతోమహావేగం
చక్రేపర్వతచాలనే ॥ ౧౧౪ ॥ నచకంపేగిరిఃకించిదపిశేషేణవేష్టితః ।

తతో౽పిసుమహావేగంచక్రేవాయుఃప్రకోపనః ॥ ౧౧౫ ॥ సంస్పర్ధమానయోరిత్థంశేషవాయ్వోర్మహాత్మనోః । హాహాకారోజగత్యాసీదధరోత్తరితేతదా ॥ ౧౧౬ ॥ తతోబ్రహ్మాదిభిర్దేవైర్యాచితో౽పియదామరుత్ । ప్రపేదేనశమంకించిత్తదాసౌఫణినాంపతిః ॥ ౧౧౭ ॥ జానన్భగవతశ్చాపిభావందేవాంశ్చతోషయన్ । క్వచిత్ఫణాంతరంకించిచ్ఛ్లథయామాసవైలఘుః ॥ ౧౧౮ ॥ తతఃప్రకుర్వతోవేగంమారుతస్యమహాత్మనః ॥ కనిష్ఠాంగుళిమాత్రేతుప్రదేశేశ్లథబంధనే ॥ ౧౧౯ ॥ మహావేగస్యసంపర్కాత్పర్వతోభోగిసంయుతః । యోజనాన్యతిలఘౌణిదక్షిణాభిముఖోయయౌ ॥౧౨౦ ॥మేరుస్తుష్టావనృపతేబలదేవమ్మహాబలమ్। త్రాయతాంత్రాయతాంస్వామిన్ పుత్రంబాలంభవాన్మమ॥౧౨౧॥ఏవముక్తోమేరుణాయంతత్పుత్రంపర్యపాలయత్ । స్వర్ణముఖ్యామహానద్యాఃప్రతీరేచతథోత్తరే॥౧౨౨॥స్థాపయామాసరాజేంద్రగిరిరాజంసపన్నగమ్ । తతోవాయుంసురగణాబోధయామాసురాదరాత్ ॥౧౨౩॥ అయంశేషాంశజోవాయోశ్శైలశ్శైలేశ్వరాత్మజః । హరేస్సంచోదనేనైవజాతస్స్వావాసహేతవే ॥౧౨౪॥ వ్యాజ్యేనైవత్వయానీతస్తేనస్వర్ణముఖీతటమ్। త్వత్సంవాదచ్ఛలేనైషస్వస్థానోత్థానితో౽హినా ॥౧౨౫॥ మాయయాపిభగవానిత్థంకేవలంత్వాంవ్యమోహయత్ । తదద్యఫణిరాజంత్వమంతరంగంహరేరిమమ్॥ ౧౨౬॥ ప్రసాదయాపరాద్ధో౽సివృథాతస్మిన్మహాత్మని। ఇతిసంబోధితోదేవైర్హితకాంక్షిభిరాదరాత్ ॥౧౨౭॥ శేషంగతమదఃపశ్చాత్తుష్టావమరుతాంపతిః। క్షమస్వమమదౌరాత్మ్యమజ్ఞానేనాగతంవిభో ॥ ౧౨౮ ॥ త్వయీహభగవాన్సౌదాగమిష్యతివైహరిః। మయాపచరితమ్మౌర్ఖ్యాన్మహాభాగేవృథాత్వయి ॥ ౧౨౯ ॥ ఇత్థంప్రసాదయామాసఫణిరాజంతదామరుత్ । నిర్వైరత్వాత్ప్రసాదంసచకారమరుతిస్వయమ్ ॥ ౧౩౦ ॥ ఇత్థంశేషాంశజంశైలంశేషేణపరివేష్టితమ్ । స్వావాసహేతోర్హరిణావాహితంవాయునాబలాత్ ॥ ౧౩౧॥ రాజన్నేషనిమిత్తేనశేషాచలమిమం

కలియుగేశ్రీవేఙ్కటాచలనామనిష్పత్తిప్రకారః.

విదుః ॥ జనకః ॥ కథంవేఙ్కటశైలేతికథంనామమహామునే ॥ ౧౩౨ ॥

శతానందః ॥ పురాపురందరోనామసోమయాజీదృఢవ్రతః। కాళహస్త్యా
ఖ్యనగరేసత్యవాగ్బ్రాహ్మణోఽభవత్ ॥ ౧౩౩ ॥ అపుత్రస్యాపివిప్రస్య
నాభూద్దుఃఖంసుతాప్తయే । దైవేనపూర్వపుణ్యేనవృద్ధస్యాస్యసుతోఽ
భవత్ ॥ ౧౩౪ ॥ చకారనామ్నాససుతమ్మాధవంవిప్రసంసది । పిత్రో
పనీతోబాలస్తువవృధేచంద్రవన్నృప ॥౧౩౫ ॥ వేదవేదాంగతత్త్వజ్ఞస్స
ర్వవిద్యావిశారదః । తతఃకాలాంతరేపుత్రంసదారంతంచకారహ ॥
సచంద్రలేఖయారేమేబహుకాలంచమాధవః । పఞ్చయజ్ఞపరోనిత్యంప
ఞ్చాననసమద్యుతిః ॥ ౧౩౭ ॥ త్రిసప్తవర్షోరేజేసద్వితీయఇవభాస్క
రః । సాకన్యాపాణ్డ్యదేశీయాపాణ్డ్యానాంచతథాప్రియా ॥ ౧౩౮ ॥
పత్యౌసుప్తేస్వయంశిశ్యేపత్యౌభుక్తేస్వభుక్తచ । కదాచిద్విప్రపుత్రస్తు
దివాసంగమతత్పరః ॥ ౧౩౯ ॥ రాజపుత్రీంసమాసాద్యరాజన్కామా
తురోఽబ్రవీత్ । మమేచ్ఛావర్తతేభద్రేసంగమేతవభామిని ॥ ౧౪౦ ॥ ప
తివాక్యముపాకర్ణ్యపతింప్రాహప్రజాపతే ॥చంద్రలేఖా ॥ శరీరమస్థిమాం
సాద్యైఃపూరితంపురుషర్షభ ॥ ౧౪౧ ॥ శరీరేణశరీరస్యసంగమస్సా
ధ్వసంమతః ॥ తత్రాపిదివసక్రీడామయుక్తాంమునయోవిదుః ॥ ౧౪౨ ॥
నికేతనేపితామాతాబాగ్నిహోత్రశ్చదేవరాట్ । ప్రభాకరప్రభాంప
శ్యత్యజకామంద్విజాత్మజ ॥ ౧౪౩ ॥ వధూవచనమాకర్ణ్యమాధవోవా
క్యమబ్రవీత్ ॥ మాధవః ॥ భవభామినిసౌఖ్యమేపూర్వయాద్యమనోర
థమ్ ॥ ౧౪౪ ॥ తవస్యాత్పుత్రసౌభాగ్యంపరత్రపతిలోకతా । భర్తుర్వ
చనమాకర్ణ్యభర్తారంవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౧౪౫ ॥ చంద్రలేఖా ॥ గచ్ఛా
మిజలహేతోస్తుగచ్ఛత్వంపురతోమమ । తదాజగామరాజేంద్రకుశార్థం
సస్వభావతః ॥ ౧౪౬ ॥ సాజగామాథపానీయపాత్రమాదాయభామి
నీ । తామన్వగాన్మాధవోపివటకూటమభిద్రుతః ॥ ౧౪౭ ॥ తత్రాంతరే
విప్రపుత్రోదదర్శాన్యాంస్త్రియంపునః । వనాంతరేవసంతేచవసంతీం
ద్రుమమూలగామ్ ॥ ౧౪౮ ॥ ధవళాంబరసబద్ధాంకటిమేఖలయాన్వి
తామ్।సునాసాంసుభగాంసుభ్రూంనీలాళకవిరాజితామ్ ॥ ౧౪౯ ॥
ముమోహవిప్రస్తాందృష్ట్వాసువర్ణాంసుపయోధరామ్। స్నిగ్ధకంచుకసం
బద్ధాంకోకిలస్వరరంజితామ్ ॥ ౧౫౦ ॥ అంజనాలిప్తనయనామంత్య

జాంనామకుత్తలామ్ । పాదేనవిలిఖంతీంగాం జానుస్థితశిరోరుహామ్॥ దృష్ట్వాభిన్నమనాభూత్వా చింతయన్నపి హ్యనిర్ణయమ్ । సభార్యాంప్రత్యువాచేదం గచ్ఛప్రాణప్రియేగృహమ్ ॥ ౧౫-౨ ॥ ఇచ్ఛామేపూర్ణతాం ప్రాప్తా త్వద్భక్త్యాపరితుష్యతః ॥ చంద్రలేఖా ॥ యుక్తముక్తంత్వయా భద్ర గచ్ఛామిభవనంస్వకమ్ ॥ ౧౫3 ॥ భర్తురాజ్ఞామనుమానీయ చంద్రలేఖాగృహంగతా । యావద్గచ్ఛతిసాభార్యా తావత్తత్రస్థితోఽభవత్॥ గతాయాంస్వప్రియాయాంతు తాంబాలాంపర్యపద్యత । శనైర్జగామ రాజేంద్ర స్మరేణహృతచేతనః ॥ ౧౫౫ ॥ సమీపస్థంమునింప్రేక్ష్య సారాజన్పృథులోచనా । స్వరభేదంప్రకుర్వంతీ వాక్యమూచేథమాధవమ్॥౧౫౬॥ కుంతలా ॥ మాయాహిమునిశార్దూల మత్సమీపంమహామతే । సచతద్వచనంశ్రుత్వా సహసావాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౧౫౭ ॥ మాధవః ॥ కాత్వంకల్యాణి భద్రంతేజననీజనితాచకః । ఆవాసస్తవభద్రంతేకస్మిన్రాష్ట్రేపివరాననే॥ సాచేత్థముక్తామునినా జాతిమాహామనస్వినీ ॥ కుంతలా ॥ కింమాంపృచ్ఛసిపాపిష్ఠాం వ్యభిచారకులోద్భవామ్ ॥ ౧౫౯ ॥ అంత్యజాన్త్వజయోర్జాతాం సురామాంసాశినీంఖలామ్ । మధ్యదేశేనివాసోమే కింత్వంపృచ్ఛసిభూసుర ॥ ౧౬౦ ॥ వేదవేదాంతవేదింస్త్వం నమాంద్రష్టుమిహార్హసి । మాంస్పృష్టుంక్రీడితుంవాపి కథమిచ్ఛసిమూఢధీః ॥ ౧౬౧ ॥ ఏవమాదిప్రజల్పంతీం మాధవస్తామథాబ్రవీత్ ॥ మాధవః ॥ వృథానారాయణాజ్జాతో బ్రహ్మలోకపితామహః ॥ ౧౬౨ ॥ అంధమేనమ్మహారాజ మ్మన్యతేమేమతిస్సదా । వృథాయజ్జనయామాస వనితాంవనహేతవే ॥ ౧౬3 ॥ తథాపిమమబుద్ధిస్తు త్వయ్యేవరమతేసదా । యతస్త్వయ్యేవనిరత మ్మనోమేకృతవానజః ॥ ౧౬౪ ॥ అతోమనోమేసంపూర్య జీవయాద్యశుచిస్మితే ॥ కుంతలా ॥ కులాటనంప్రకుర్వాణాః కులమాశతపూరుషమ్ ॥ ౧౬౫ ॥ దహంతీతివదంతిస్మ కులజావరమానినః॥ మాధవః ॥ లవణోదకజాతాని రత్నానివివిధానిచ ॥ ౧౬౬ ॥ అంగీకుర్వంతిదేవాశ్చ తేజఃప్రాధాన్యకారణాత్ । తస్మాదహంసురూపత్వాత్త్వాయిభోగంకరోమిచ ॥ ౧౬౭ ॥ నరకంవామృతోయాస్యే పితృభిస్సహాసుస్మితే ॥ ౧౬౮ ॥ ఇత్యేవముక్త్వాద్విజబాలకేన రురోద

కన్యాతరుణారుణాభా । దివౌకసోవిప్రవరోవిమోచ్యో దోషాదముష్మాద్దసతీప్రసంగాత్ ॥ ౧౬-౮౫ ॥ దిగ్దేవతాయాశ్చగణాధిపాయే భాన్విందుపూర్వాశ్చనవగ్రహాయే । శృణ్వంతువాక్యం మమతే వృథాయం విప్రోమృతిం యాస్యతి పాపసంగాత్ ॥ ౧౬-౯౫ ॥ విలలాపమహారాజ బ్రాహ్మణార్థంసుమధ్యమా ॥ ౧౭౦ ॥ మాస్పృశాద్యమహీదేవ పాపినీంవ్యభిచారిణీమ్ । కస్పృశేదగ్నిమాత్తస్సర్పంవ్యాఘ్రంగజంద్విజ ॥ ౧౭౧ ॥ పరపత్న్యోహితత్తుల్యాః కిముచండాలకన్యకా । ఉత్తమంపదమాస్థాయ నీచాఇచ్ఛంత్యథోగతిమ్॥ ౧౭౨॥ జ్ఞానినోనతథావిప్రా స్తవబుద్ధిస్తుతాదృశీ। జాతిర్ద్వైనిర్మితేపూర్వం విష్ణునాద్విజసత్తమ ॥ ౧౭౩ ॥ స్త్రీత్వంపుంస్త్వంయథాతద్వచ్చాతుర్వర్ణ్యంచభూసుర । బ్రాహ్మణస్యబ్రహ్మయోన్యాం రంతుమిచ్ఛాప్రశస్యతే ॥ ౧౭౪ ॥ తథాన్యేషాంచవర్ణానాం స్వస్వజాతౌప్రశస్యతే । విపరీతమిమంమన్యే ధర్మత్యాగంద్విజన్మనామ్ ॥ ౧౭౫ ॥ శరీరంతవవిప్రేంద్ర వేదపూతంవిశేషతః।ఋతుకాలేచయన్మాతు స్తవపిత్రాసమాగమే॥౧౭౬॥ రేతస్స్పృష్టంవేదపూతం గర్భాధానమిదంవిదుః । సీమంతంకల్పయామాసు ర్మంత్రై ర్వేదమయైర్ద్విజాః ॥ ౧౭౭ ॥ దశమేమాసిసంప్రాప్తేప్రాసూతజననీతవ । తదాపిత్రాజాతకర్మ కృతంనామచమంత్రవత్ ॥ అన్నప్రాశనచౌలాది బ్రహ్మవాచనపూర్వకమ్ । అగ్నిసాక్షివిధానేన ప్రాప్తదారఃకృతోభవాన్ ॥ ౧౭౮ ॥ అధీతవేదశాస్త్రస్స న్నాహితాగ్నివ్రతేస్థితః । ఏతాదృశస్యదేహస్యమయాసంగఃకథంభవేత్ ॥ ౧౮౦॥ కర్ణౌహరికథాశ్రుత్యా పావితౌనాసికాతవ । హర్యర్పితసుగంధేన పావితాజఠరంతవ ॥ ౧౮౧ ॥ వాసుదేవార్పితాన్నేన పవిత్రంపురుషర్షభ। కృష్ణార్చనప్రసంగేన కరౌపావనతాంగతౌ ॥ ౧౮౨ ॥ హరినామకలాపేన జిహ్వాతేపావనాత్మికా । పుణ్యక్షేత్రానుచారేణ పాదౌతేపావనీకృతౌ॥ ఏతాదృశేనదేహేన కథంసంగంప్రశంససి । మమాపిశృణుమాహాత్మ్యం దేహస్యామితదోషిణః ॥ ౧౮౪ ॥ అవాచ్యవచనైఃక్రూరై ర్జిహ్వామేదహ్యాతేసదా । సురామాంసాశనేనైవ జఠరేగుల్మమాగతమ్॥ ౧౮౫ ॥ వ్యభిచారకథాలాపా త్కర్ణౌమేశిథిలీకృతౌ । పాదౌజారగృహంగత్వా

పాషాణసదృశో మమ ॥ ౧౮౬ ॥ గోవధాన్మత్కరాక్రూరా యమదండ సమప్రభా । ఏతాదృశస్య దేహస్య త్వయాసంగః కథంభవేత్ ॥ ౧౮౭ ॥ ఉత్తమోనీచతాంప్రాప్య కథంస్వర్గంగమిష్యతి । పరస్త్రీసంగదోషేణ బహవోమరణంగతాః ॥ ౧౮౮ ॥ తస్మాదుత్తిష్ఠభద్రంతే తవదాసీభవామిభోః । వనితావచనంశ్రుత్వా వాక్యమూచేద్విజాత్మజః ॥ ౧౮౯ ॥ మాధవః ॥ త్వదీయసంగోబహుకాలపుణ్య ప్రభావజోముక్తికరస్స్వభావహః । దైవేనయోగేనహరేఃప్రసాదాత్పుణ్యైనలబ్ధఃపురుషార్థహేతుః॥ తస్మాద్భజస్వానుగతోస్మిభామిని త్యజాద్యలజ్జాంకురుమేమనోగతమ్ । గచ్ఛన్త్యద్యమమప్రాణాస్త్వద్వియోగేనకేవలమ్ ॥ ౧౯౧ ॥ తస్మాజ్జీవయభద్రంతే మరణాభిముఖంచమామ్ । ఏవముక్తాద్విజేంద్రేణ పృథుశ్రోణీసముత్థితా ॥ ౧౯౨ ॥ పలాయనాయాశుమతిం చక్రేచండాలకన్యకా। ధావమానామనుద్రుత మాధవస్తాముపాస్పృశత్ ॥ ౧౯౩ ॥ రౌరవం జనకస్యాపి జనన్యాఃకులయోర్ధ్రువమ్। స్యాదితిక్రోశమానాంతాం మాధవోమన్మథాహతః ॥ ౧౯౪ ॥ బలాత్కారేణసంగృహ్య బుభుజేభోగముత్తమమ్ । భోగాత్యయేద్విజంబాలా వాక్యమూచేమనస్వినీ ॥౧౯౫॥ కుంతలా ॥ అద్యప్రభృతిభోవిప్ర పతిస్త్వంమమభూసుర । త్యజయజ్ఞోపవీతంత్వమ్ముండయిత్వాశిరస్తథా ॥ ౧౯౬ ॥ అబ్రాహ్మణ్యముపాగమ్య భుంక్ష్వగోమాంసముత్తమమ్ । పిబమద్యోదకంశీఘ్రం చండాలత్వముపాశ్రితః ॥ ౧౯౭ ॥ తద్వాక్యమాకర్ణ్యతదా తయోక్తంసర్వమాచరత్ । చండాలచరితాచారం జగామవిధిచోదితః ॥ ౧౯౮ ॥ విప్రస్తయాసమేతస్తు కృష్ణవేణీనదీతటమ్ । ద్వాదశాబ్దంవసన్విప్రస్తత్సంగపరిమోహితః ॥ ౧౯౯ ॥ అనిత్యత్వాచ్ఛరీరాణాం కాలపాశేనయంత్రితా । జగామమరణంరాజన్ కుంతలానీలకుంతలా ॥ ౨౦౦ ॥ తయావిరహితశ్శ్రీమాన్ మాధవోదుఃఖకాతరః । అచరద్భువనంసర్వమున్మాదేనోద్భ్రమన్నివ ॥ ౨౦౧ ॥ అకస్మాద్దైవయోగేన రాజానశ్చోత్తరాస్తదా । యాత్రార్థంసముపాజగ్ముర్వరాహస్యచపర్వతమ్ ॥ ౨౦౨ ॥ మార్గమధ్యేదదర్శాసౌ మాధవస్తాన్మహీపతీన్ । గచ్ఛన్నేవచతైస్సార్థం తదుచ్ఛిష్టాన్నభోజనః ॥ ౨౦౩ ॥ ప్రాపసర్పగిరింరాజన్ దైవయోగేనకర్మణా।

తేరాజాన స్తత్రగత్వాతీర్థేకపిలసంజ్ఞికే ॥ ౨౦౪ ॥ స్నాత్వాథ క్షిప్రమా
పేతావపనంచక్రురాదరాత్ । మాధవస్స్వయమప్యేత్యవాపయామా
సవై శిరః ॥ ౨౦౫ ॥ పార్వణానిప్రకుర్వంత స్తత్రరాజన్క్షితీశ్వరాః ।
పిండానిచసుసంహృష్టాశ్శ్రద్ధయానిదదు స్తదా ॥౨౦౬॥ మాధవోపిశు
భేతీర్థేస్నాత్వాతద్వచ్చపార్వణమ్ । కుర్వన్పిండాన్మృదాకృత్వాపితృభ్య
శ్శ్రద్ధయాదదౌ ॥౨౦౭॥ దైవాత్తత్కర్మణైవాసౌతదాభూద్గతకల్మషః ।
తస్మాద్యోమానవోభక్త్యాకుర్యాత్తీర్థావగాహనమ్ ॥ ౨౦౮ ॥ పితృశ్రా
ద్ధంపిండదానంముక్తి స్తస్యనసంశయః । మృత్పిండంకృతవాన్విప్రఃపుణ్యే
క్షేత్రేపురాతనే ॥ ౨౦౯ ॥ కింవర్ణయామఃపురుషోత్తమస్యక్షేత్రస్యతీ
ర్థస్యచపుణ్యశక్తిమ్ । మృత్పిండదానాత్పితరశ్చతస్యముక్తింప్రపన్నాముర
వైరిశాసనాత్ ॥ ౨౧౦ ॥ ప్రభాతేవిమలేజాతేరాజానోరాజసత్తమ ।
సమారోహన్గిరిశ్రేష్ఠంసపుత్రాశ్చసబాంధవాః ॥ ౨౧౧ ॥ తేషామను
పదంరాజన్ప్రాపశేషగిరించసః । విశ్రామ్యంతస్సర్వఏవతేతస్థుస్తత్రత
త్రచ ॥ ౨౧౨ ॥ సోపితత్రామహారాజమాధవోగిరిమస్తకే । భూధరస్స
ర్శమాత్రేణతదఘంపర్యకంపత ॥ ౨౧౩ ॥ మాధవస్యాభవత్కష్టంయ
థావై మక్షికాశినః । వమంతమేనంస్వంపాపంసమావృణ్వన్సమంతతః ॥
తదంగజాతఃకోప్యగ్నిరద్రిమాహాత్మ్యత స్తదా । ప్రజజ్వాలదహన్పాపం
సురామాంసాశనోద్భవమ్ ॥ ౨౧౫ ॥ తస్యదుర్గంధధూమేనవాసితాస్స
ర్వదేవతాః । తద్భావంవేదితుందేవాబ్రహ్మరుద్రపురోగమాః ॥౨౧౬॥
విమానానివిచిత్రాణిభాసయంతస్సమాగతాః । ఖమార్గేసంస్థితాస్సర్వే
దృష్ట్వాతచ్చరితంనృప ॥౨౧౭॥ వవృషుఃపుష్పవర్షాణిమాధవస్యోత్తమాం
గకే। దృష్ట్వాపితామహశ్శ్రీమాన్విమానాదవరుహ్యసః॥౨౧౮॥మాధవం
గతపాప్మానమజామీళంయథాహరిః । కృపయోద్ధృతవానేనంకృపాళు
ర్ద్విజపుంగవమ్ ॥ ౨౧౯ ॥ ఇతిసంచింతయం స్తస్యనికటంప్రాపసాదరమ్ ।
జిఘ్రంశ్చతచ్ఛిరశ్శ్రీమాన్బ్రహ్మావాణీమథాబ్రవీత్ ॥ ౨౨౦ ॥ భో
భోమాధవవిప్రేంద్ర గతపాపోసికేవలమ్ । స్వామితీర్థస్యనికటంగత్వా
స్నాత్వాచతజ్జలే ॥ ౨౨౧ ॥ వరాహవదనంనత్వాత్యజదేహంమహీసు
ర । మహీపాలోఽథభూత్వాత్ర కురురాజ్యమకంటకమ్ ॥ ౨౨౨ ॥

పాణ్డవానాంచదౌహిత్రకులేజాతోఽసికీర్తిమాన్ । సుధర్మస్యసుతోభూ
త్వాఽఽకాశనామాథదక్షిణే ॥ ౨౩ ॥ నారాయణపురేవీరతోణ్డదేశా
ధిపోభవ । తవపుత్రీజగన్మాతాజామాతాచజగత్పతిః ॥ ౨౪ ॥ భవి
ష్యతిమహారాజ పశ్చాద్వైకుణ్ఠమాప్నుహి । ఇతితస్యవరందత్వాచతుర
శ్చతురాననః ॥ ౨౫ ॥ తదానామచకారాద్రేర్వేఙ్కటాచలఇత్యపి ।
సర్వపాపానివేంప్రాహుః కటస్తద్దాహఉచ్యతే ॥ ౨౬ ॥ తస్మాద్వే
ఙ్కటశైలోయం లోకేవిఖ్యాతకీర్తిమాన్ । ప్రభాతకాలేరాజేంద్రయః
కీర్తయతిభూధరమ్ ॥ ౨౭ ॥ తస్యపుణ్యఫలంవక్ష్యేశ్రుణురాజన్యథా
స్థితమ్ । ఫలంభవేద్ధ్రువంగంగాసేతుయాత్రాసహస్రజమ్ ॥ ౨౮ ॥
ఇతిహాసమిదంప్రోక్తం గౌతమేనమమోదితమ్ । పుణ్యంపరమకల్యాణం
శ్రవణాద్భద్రదాయకమ్ ॥ ౨౯ ॥ ... ... *

ఇతిశ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
భగవత్క్రీడాద్రేర్యుగభేదేన వృషభాదినామ
భేదవర్ణనంనామ ప్రథమోధ్యాయః.

భగవతశ్శ్రీవైకుణ్ఠాద్వేఙ్కటాచలాగమనం.

జనకః ॥ మరుత్వాబ్రూహిరాజానం భగవానాగమిష్యతి । ఇతి
త్వయోదితంపూర్వం తన్మమాచక్ష్వవిస్తరాత్ ॥ ౧ ॥ కథంనారాయ
ణఃప్రాప్తః కేనవాకారణేనభోః । తత్రాగత్యకృతంకింను తన్మమాచక్ష్వవి
స్తరాత్ ॥ ౨ ॥ కథంవైకుణ్ఠలోకంతుత్యక్తవాన్పురుషోత్తమః । చరితః
తస్యమాహాత్మ్యంతీర్థానాంపర్వతస్యచ ॥ ౩ ॥ వరాహరూపిణోవిష్ణోర్మా
హాత్మ్యంవదవిస్తరాత్ । ఆకాశనామ్నశ్చరితంరాజ్ఞస్తస్యమహాత్మనః ॥
యస్యపుత్రీరమాదేవీజామాతాచజగత్పతిః । దేవానాంచఋషీణాంచదే
వస్త్రీణాంసమాగమమ్ ॥౪॥ శతానందః ॥ పురాతుఋషయస్సర్వేకశ్యపా
ద్యామునీశ్వరాః । సన్ముఖంజాహ్నవీతీరేసంతోషాచ్చక్రిరేద్విజాః ॥౬॥ త
స్మిన్కాలేమునిశ్రేష్ఠోనారదోమునిసత్తమః।ఉవాచవచనంవిప్రాఃకిమర్థ
యంక్రతూత్తమః॥౭॥కోవాభుక్తేయజ్ఞఫలంకోవాధ్యేయస్సురోత్తమః।

కృతయజ్ఞఫలంకస్యచార్ప్యతేమునిసత్తమాః ॥ ౮ ॥ ఇతినారదవాక్యం తుశ్రుత్వాతేమునిపుఙ్గవాః । సంశయార్థంసమాపన్నాఃకథమత్రవిచార్యతామ్ ॥౯॥ సంమిళిత్వాతదాసర్వేభృగుంబ్రహ్మవిదాంవరమ్ । తమూచుర్భక్తినమ్రాంగాఃకృతాంజలిపుటాస్థితాః ॥౧౦॥ గచ్ఛశీఘ్రంమహాబుద్ధే పరీక్షార్థంసురోత్తమాన్ । ఇతితేషాంవచశ్శ్రుత్వాయయౌకంజజమందిరమ్ ॥ ౧౧ ॥ తత్రదృష్ట్వాష్టబాహుంతం సాక్షాద్బ్రహ్మాణమగ్రజమ్ । చతుర్ముఖముదారాంగం సరస్వత్యాసుసేవితమ్ ॥ ౧౨ ॥ చతురాస్యసముద్భూత వేదఘోషవిరాజితమ్ । దిక్పాలకగణైస్సార్థం కిరీటమకుటోజ్జ్వలమ్ ॥ ౧౩ ॥ స్తువంతంజగదీశానం నారాయణమనామయమ్ । ప్రణమన్భక్తిభావేన మదదీప్తివిరాజతమ్ ॥ ౧౪ ॥ పాతయామాసకాయం స్వంపురతఃకంజజన్మనః । పతితంసభృగుందృష్ట్వా నోవాచవచనంవిధిః ॥ తంమత్వాకించిదజ్ఞానా దపూజ్యమ్మునిపుఙ్గవః । అలబ్ధ్వాస్వాత్మనఃకార్యం కైలాసంసఋషిర్యయౌ ॥ ౧౬ ॥ కైలాసగిరిమాసాద్య తత్రాద్రాక్షీత్త్రిలోచనమ్ । కాముకంపార్వతీదేవ్యాక్రీడంతంనిజమందిరే ॥ ౧౭ ॥ తస్మిన్కాలేతమాయాతం నాజానాత్కాముకోహరః । ఆగతంసామునిం దృష్ట్వా పార్వతీలజ్జయాఽవదత్ ॥ ౧౮ ॥ త్యజశీఘ్రంమహాబాహో హ్యాగతోమునిపుఙ్గవః । ఇతితస్యావచశ్శ్రుత్వా క్రోధాత్తామ్రవిలోచనః ॥౧౯॥ తంహంతుమద్రవచ్ఛీఘ్రం మృషిశ్శాపన్నిరాకరోత్ । శశాపసఋషిశ్శంభుం లోకేత్వంనైవపూజ్యసే ॥ ౨౦ ॥ త్వంశేఫఃపూజనేనైవ లోకేఖ్యాతింగమిష్యసి । ఇత్యుక్త్వాసఋషిశ్చాగా ద్వైకుణ్ఠంహరిమందిరమ్ ॥ ౨౧ ॥ ప్రాకారగోపురద్వార నవతోరణభూషితమ్ । చతుర్దిక్షుచతుర్ద్వార పాలకైరుపశోభితమ్ ॥ ౨౨ ॥ తత్రశయ్యాగృహేరమ్యే శేషమంచకశాయినమ్ । లక్ష్మ్యాసమేతందేవేశందదర్శసభృగుస్తదా ॥ తతాడోరసిగోవిందం భృగుఃపాదతలేనతమ్ । తాడ్యమానోహరిస్సాక్షాదుత్థాయవినయాన్వితః ॥ ౨౪ ॥ పపాతభగవాన్భక్త్యా ఋషిపాదసరోరుహే । ఆలిలింగేథభక్త్యైవ చోవాచఋషిపుంగవమ్ ॥ ౨౫ ॥

భృగుప్రతిశ్రీవైకుణ్ఠనాథోక్తవినీతివచనమ్.

శ్రీభగవాన్ ॥ కిమర్థంత్వమృషిశ్రేష్ఠ మచ్ఛరీరంకఠోరకమ్ । అతా

డయోఽజరాయుక్తమభేద్యం దేవమానుషైః ॥ ౨౬ ॥ వజ్రాదష్ట
గుణాంవిద్ధి మచ్ఛరీరేకఠోరతామ్ । కిమర్థంతాడితంవిప్ర కోమలాం
ఘ్రితలేనతత్ ॥ ౨౭ ॥ పాదాత్తేకోమలాదివ్యా మచ్ఛరీరసమాగ
మాత్ । కియద్దుఃఖంసమాపన్నానజానామిద్విజోత్తమ ॥ ౨౮ ॥ ఇత్యు
క్త్వాద్విజపాదౌతౌ ప్రక్షాళ్యోష్ణోదకేనవై । దధారశిరసాభక్త్యా విప్ర
పాదోదకంశుభమ్ ॥ ౨౯ ॥ జగృహేసకుటుంబశ్చ సర్వలోకంవిడంబ

భగవతో భృగుకృతసాత్త్వికదేవతాత్వసమర్థనమ్.

యన్ । విబుధాదర్శనేనైవ పునంతిచజగత్త్రియమ్ ॥ ౩౦ ॥ ఇత్యుక్తో
దేవదేవేనఋషిశ్చాగాద్ధరాతలమ్ । ఋషీణామగ్రజాతీనాంసభాయాం
సఋషిస్తదా ॥ ౩౧ ॥ బోధయామాసతాన్సర్వాన్ హరిస్సర్వోత్త
మస్స్వయమ్ । హరిస్సర్వోత్తమస్సాక్షాద్రమాదేవీతదంతరా ॥ ౩౨ ॥
తదధోవిధివాణ్యౌచతదధశ్శర్వపూర్వకాః । ఏవంతరతమాజ్ఞేయాస్సుర
దైత్యనరేషుచ ॥ ౩౩ ॥ ఇత్యేవంబోధితావిప్రాభృగుణాతత్త్వవేదినా ।

భృగుపాదాహతికుపితాయాలక్ష్మ్యాఃకరవీరపురాగమనమ్.

హరింనిశ్చిత్యసర్వేశం చక్రుస్తస్మైమఖార్పణమ్ ॥ ౩౪ ॥ తతస్తుభగవా
న్దేవఏకాంతేనిజమందిరే । సార్థంచరమయాఽతిష్ఠత్తదోవాచరమాహ
రిమ్ ॥ ౩౫ ॥ శ్రీరమా ॥ గచ్ఛామిదేవదేవేశత్యక్త్వాత్వాంజగదీశ్వరః ।
తాడితోసిజగన్నాథఋషిణాత్వంజగన్మయః ॥ ౩౬ ॥ మదాలింగస్థలేదేవ
పాదేనైవజగత్పతే । కరవీరపురందివ్యం గచ్ఛామిగరుడధ్వజ ॥ ౩౭ ॥
ఇతిప్రేమ్ణాచకలహంకృత్వాతుహరిణాసహ । రమాజగామతత్క్షేత్రంకర
వీరపురాహ్వయమ్ ॥ ౩౮ ॥ యదాగతామహాలక్ష్మీస్తదానారాయణో
హరిః । అష్టావింశతమేప్రాప్తేద్వాపరాంతేకలాయుగే ॥ ౩౯ ॥ య
స్మిన్దేశేయదాప్రేమ కలహోఽస్యాఃప్రశామ్యతి । కర్మణాయేనచయ

లక్ష్మ్యన్వేషణార్థంశ్రీవేఙ్కటాచలమ్ప్రతిభగవదాగమనమ్.

థాతత్తథాచకరోమితత్ ॥ ౪౦ ॥ ఇతిసంకల్ప్యగోవిందోలీలామాను
షవిగ్రహః । మాయాపీపరమానందంత్యక్త్వావైకుణ్ఠముత్తమమ్ ॥ ౪౧ ॥
గఙ్గాయాదక్షిణేదేశేయోజనానాంశతత్రయే । సువర్ణముఖరీనామనదీ
నాంప్రవరానదీ ॥ ౪౨ ॥ శుకస్యవరదాపుణ్యాహ్యగస్త్యమునిపూజితా ।

తస్యాఏవోత్తరేతీరే క్రోశార్ధన్వయమాత్రకే ॥౪౩॥ శ్రీవేఙ్కటాగిరిర్నామ వర్తతేపుణ్యకాననః । సువర్ణగిరిపుత్రస్తుసర్వతీర్థసమన్వితః ॥ ౪౪ ॥ సాక్షాచ్ఛేషావతారోసౌసర్వధాతువిరాజితః । వైకుణ్ఠసదృశోదివ్యో నారాయణసమాశ్రయః ॥౪౫॥ శేషమారుతసంవాదాదాగతఃపుణ్యకాననః । యోజనత్రయవిస్తీర్ణ స్త్రింశద్యోజనమాయతః ॥ ౪౬ ॥ వదనం వేఙ్కటగిరిర్నృసింహాద్రిశ్చమధ్యమః । శ్రీశైలఃపుచ్ఛభాగస్థ స్సర్వక్షేత్రమయోగిరిః ॥ ౪౭ ॥ సర్వవృక్షసమాకీర్ణః సర్వధాతువిభూషితః । కుందమందారపనస ప్లక్షోదుంబరకింశుకైః ॥ ౪౮ ॥ పిచుమందైఃపారిజాతైస్తింత్రిణీజమ్బుమణ్డలైః । సరళైశ్చమహావృక్షైఃకృష్ణాగరుభిరంచితః ॥ తాలహింతాలపున్నాగైర్దేవదారుభిరాశ్రితః । హంసకారణ్డవాకీర్ణో బకకోకశుకైర్యుతః ॥౫౦॥ కపోతైఃక్షీరహంసాద్యైర్మృగషండైశ్చభూషితః । సింహశార్దూలశరభక్రోడమూతజగవానరైః ॥౫౧॥ జమ్బుకైశ్చైవభల్లూకైఃకస్తూరీమృగమాహిషైః । తురగైర్వ్యాళఖడ్గైశ్చ గోమాయుభిరపిశ్రితః ॥౫౨॥ మల్లికామాలతీజాతీనంద్యావర్తైర్విరాజితః । చమ్పకాశోకపున్నాగ కేతకైస్స్వర్ణకేతకైః ॥౫౩॥ ఏవంమనోహరశ్శ్రీమాన్ పర్వతః పుణ్యకాననః । తరవోదైవతగణామృగాశ్చఋషిపుఙ్గవాః ॥౫౪॥ పితరః పక్షిణస్సర్వే పాషాణాయక్షకిన్నరాః ॥ ౫౪ ॥ ఏవంప్రభావోస్యగిరేంద్రజన్మనశ్శ్రీవేఙ్కటాద్రేస్తుహరేస్తథైవచ । జానంతినబ్రహ్మశివేంద్రపూర్వకాఅత్యల్పవీర్యామనుజాస్తుకింపునః ॥ ౫౫॥ ... *

ఇతిశ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే భగవతోశ్శ్రీవైకుణ్ఠాద్వేఙ్కటాచలాగమనవర్ణనంనామ ద్వితీయోధ్యాయః.

శ్రీస్వామిపుష్కరిణీమాహాత్మ్యమ్.

శతానందః ॥ తస్యోపరివరాదివ్యా స్వామిపుష్కరిణీశుభా । మత్స్యకచ్ఛపసంబాధా జలకుక్కుటభూషితా ॥ ౧ ॥ శింశుమారగణాకీర్ణా మణ్డూకస్వరహుంకృతా । తీరజైర్వృక్షసంఘైశ్చ తుంగైరాచుంబితామ్బరా ॥ ౨ ॥ గంగాదిసర్వతీర్థానాంజన్మభూమిర్విరాజతే ।

తస్యాం యేస్నాంతిమనుజా స్తేధన్యాఃపుణ్యవర్ధనాః ॥ 3 ॥ ధనుర్మాసే సితేపక్షే ద్వాదశ్యామరుణోదయే । కాంక్షంతివిబుధశ్రేష్ఠా మజ్జనంత జ్జలేశుభే ॥ ౪ ॥ కాంక్షంతిమనుజాస్స్నాన మితిభోఃకింవదామి తే । యేఽత్రశ్రాద్ధాదికర్మాణి పితౄణాంకుర్వతేద్విజాః ॥ ౫ ॥ తేషాంచ పితరస్తుష్టా నృత్యంతిహరిమందిరే । జన్మనాకిమనేనేహ వ్యర్థేనభవతా మహో ॥ ౬ ॥ స్నానదానేనతత్తీర్థే మనుజాభాగ్యశాలినః । శఙ్ఖో నామనృపఃకశ్చి త్స్నానమాత్రేణరాజ్యగః ॥ ౭ ॥ పురానారాయణో నామబ్రాహ్మణోఽఙ్గిరసస్సుతః । స్వామిపుష్కరిణీతీర్థే మహిమ్నాస్నా నజేనహి ॥ ౮ ॥ వరంలబ్ధ్వాహరిందృష్ట్వా జగామహరిమందిరమ్ । రా మోపితత్రస్నానేనహృతాంసీతామగాత్పురా ॥ ౯ ॥ ఏవంతీర్థవరాత త్ర స్వామిపుష్కరిణీశుభా । తస్యాఃపశ్చిమదిగ్భాగే వరాహవదనోహ రిః ॥ ౧౦ ॥ ధరామాలింగ్యవల్మీకఆస్తేపిప్పలరాజితే । త్రికోటితీర్థజా తానాం జన్మస్థానంసభూధరః ॥ ౧౧ ॥ ఏతంగిరివరంప్రాప్య భగవా న్వేఙ్కటాచలమ్ । వైకుణ్ఠాదధికంమత్వావిచచారతతస్తతః ॥ ౧౨ ॥

శ్రీనివాసస్యస్వామితీర్థపశ్చిమతీరస్థవల్మీకప్రవేశప్రకారః.

నప్రాపకించిదాస్థానం గూహనార్థంరమాపతిః । ఇత్థంవిచార్యమాణేతు స్వామిపుష్కరిణీతటే ॥ ౧౩ ॥ దక్షిణేవిమలందివ్యం వల్మీకందృష్టవా న్ముదా । తింత్రిణీవృక్షమూలస్థం భగవాన్జగదీశ్వరః ॥ ౧౪ ॥ మత్వే దంపరమంస్థానం తత్రలీనోఽభవద్ధరిః । ఏవందేవేస్థితేతత్రవిగతంవత్స రాయుతమ్ ॥ ౧౫ ॥ అతీతేద్వాపరేచైవవత్స్వష్టావింశతమేకలా । అతీ తేవత్సరేకశ్చి చ్చోళరాజోనృపోత్తమః ॥ ౧౬ ॥ అవతారంసమాప న్నో నాగకన్యోదరేతథా । తస్మిన్శాసతిభూఖణ్డం బహుపుణ్యఫల ప్రదమ్ ॥ ౧౭ ॥ బహుక్షీరప్రదాగావః పుత్రావైపితృవత్సలాః । కాలేవవర్షపర్జన్య స్సస్యావైబహుధాన్యదాః ॥ ౧౮ ॥ నార్యఃపతివ్రతా స్సర్వాః పురుషాశ్చసతీవ్రతాః । ఇత్థంశాసతిరాజ్ఞ్యస్మిన్ జనాఆనందత

ఆకాశనృపగృహేబ్రహ్మాదీనాం ధేన్వాదిరూపేణస్థితిః.

త్పరాః ॥ ౧౯ ॥ తస్మిన్కాలేవిధిస్సాక్షా ద్ధేనురూపంసమాశ్రితః । బ్ర హ్మాధేనోఃపాలికాభూద్గోపాలీకమలాలయా ॥ ౨౦ ॥ సాక్షాద్రుద్రో

వత్సరూపీ తాభ్యాం చేయంసమాగతా । పశ్యంతీపతిమార్గంతు చోళ
రాజంసమభ్యగాత్ ॥ ౨౧ ॥ చోళరాజగృహంప్రాప్య సామాత్యేనసవ
త్సకాం।విక్రీయగాంమహాలక్ష్మీర్జగామనిజధామచ ॥ ౨౨ ॥ గృహీత్వా
తామ్మహీపాలో ముదమాపప్రియాన్వితః । బహుక్షీరప్రదాంతాంస పు
త్రార్థమకరోత్తదా ॥ ౨౩ ॥ తతోధేనుసహస్రేణ సాకంశ్రీవేఙ్కటాచ
లే । సాగార్జగామనిత్యంతురమానాథంవిచిన్వతీ ॥ ౨౪ ॥ తత్రతత్రస
మాజిఘ్రఙ్ఘుణభూధరేంద్రేవృషాకపిమ్ । విచినోతిస్మసర్వత్రధేనురూపీవిధి
స్తదా ॥ ౨౫ ॥ తతఃకాలేనమహతా స్వామిపుష్కరిణీతటే । వల్మీక
స్థంహరింజ్ఞాత్వాతుతోషమనసావిధిః ॥ ౨౬ ॥ సమసిఞ్చచ్చవల్మీకంస
మన్తాత్క్షీరధారయా । తదాప్రభృతినిత్యంతురాజధేనుగణైస్సహ ॥ ౨౭ ॥
తత్రగత్వాతిభక్త్యైవ వల్మీకేక్షీరసేచనమ్ । జగన్నాథస్యసంప్రీత్యై ధే
నురూపీపితామహః ॥ ౨౮ ॥ చకారానుదినంగేహే నైవక్షీరందదాత
దా । చిరమేవంగతేకాలేచోళరాజసతీస్వయమ్ ॥ ౨౯ ॥ ధేనుపాలం
సమాహూయవచనంచేదమబ్రవీత్ । గవాంపాలకదుర్బుద్ధేపయోఽ
స్యాఃకింకరోషిరే ॥ ౩౦ ॥ కింత్వంభుంక్షేఽథవావత్సోభుఙ్క్తేతద్వద
మేద్రుతమ్ । ఇతితస్యావచశ్శ్రుత్వా గోపాలోభయవిహ్వలః ॥ ౩౧ ॥

గోక్షీరపాయినంశ్రీనివాసమ్ప్రతిగోపాలకృతతాడనప్రకారః.

ఉవాచవచనంమందంరాజభార్యాంసగద్గదమ్ ॥ గోపాలః ॥ నజానేఽ
హంచతత్కర్మనమయాపీయతేపయః ॥ ౩౨ ॥ స్వయంపిబతివాధేను
ర్వత్సోవేతినవిద్మహే । సత్యంవచనమేతద్ధివిచారంకురుభామిని ॥ ౩౩ ॥
ఇతిగోపవచశ్శ్రుత్వాసాసతీవిహ్వలేక్షణా । తాడయామాసతంగో
పంరజ్జుభిశ్చర్మనిర్మితైః ॥ ౩౪ ॥ తతఃపరదినేప్రాప్తేతాడితోరాజభా
ర్యయా । కంఠాంఘ్రిబద్ధరజ్జుంతాంత్యక్త్వాతత్పృష్ఠతోయయా ॥ ౩౫ ॥
ధేనుఃప్రాప్యాఽథవల్మీకందివ్యంతద్ధరిమందిరమ్ । అభ్యషించత్పయోభిశ్చ
స్వపయోధరసంభవైః ॥ ౩౬ ॥ తాందృష్ట్వాధేనుపఃకోపాత్కుఠారం
హస్తమాత్రకమ్ । ఉద్ధృత్యతరసాతస్యావధోద్యోగంసమాచరత్ ॥
తదావల్మీకగస్స్వామీవాత్సల్యందర్శయన్హరిః । స్వభక్తహననంలోకే
స్వాత్మార్థంసహతేతుయః ॥ ౩౭ ॥ సఏవనరకంభుఙ్క్తే యావదాచన్ద్ర

తారకమ్ । మదర్థేచకుఠారేణహానిష్యతిచగాంఖల్లః ॥ ౩౯ ॥ ఇతిమ
త్వారమాకాంతఃశ్రీనివాసోనిరామయః । తులసీదళమాత్రేణమామేకే
నైవయఃపుమాన్ ॥ ౪౦ ॥ పూజయేద్భక్తిభావేనతంరక్షామీతిమత్పణః॥
ఇయంతుభక్త్యామాంనిత్యంసించతిక్షీరధారయా ॥ ౪౧ ॥ ఇత్థంవిచా
ర్యగోవిన్దస్తత్పహారంనిగృహ్యాచ । స్వయంజగ్రాహతంఘాతంమౌళా
స్వేచజగత్పతిః ॥ ౪౨ ॥ కుఠారేణాతితీక్ష్ణేన తాడితే వేఙ్కటే
శ్వరే । శిరస్స్ఫుటంసమాపన్నే కుఠారేణసహోత్థితా ॥ ౪౩ ॥
సప్తతాళ ప్రమాణేనరక్తస్ఫూర్తిరభూత్తదా । సతంకోలాహలంద్ర్య
ష్ట్వాగోపాలోమరణంయయౌ ॥ ౪౪ ॥ హతేగోపేతదాసాగౌర
వరుహ్యాగిరేస్తటాత్ । రాజానంసమనుప్రాప్యవత్సహీనేవదుఃఖి
తా ॥ ౪౫ ॥ లుణ్ఠనంపరిచక్రేథ రాజాగ్రేరాజమందిరే । తాం

మృతగోపవిలోకనార్థంశ్రీవేఙ్కటాచలప్రతినృపాగమనమ్

దృష్ట్వావిహ్వలాంగాంసలుఠంతీంచారమబ్రవీత్ ॥ ౪౬ ॥ కిమర్థం
లుఠతీయం గౌస్త్యక్త్వాగోసంతతిఃకుతః । గవాసార్థంగచ్ఛచారమేళ
యైనాంగవాంగణే ॥ ౪౭ ॥ ఇతిరాజ్ఞాసమాజ్ఞప్త శ్చారస్తత్పృష్ఠ
తోయయౌ । ఆరుహ్యవేఙ్కటగిరింవల్మీకాగ్రముపాశ్రితః ॥ ౪౮ ॥ ప
తితంధేనుపంద్యుష్ట్వావల్మీకాగ్రాత్సముత్థితామ్ । రక్తవృష్టింఘోరతరాం
సప్తతాళప్రమాణికామ్ ॥ ౪౯ ॥ సంవీక్ష్యనృపచారోథ జగామనృప
మందిరమ్॥౪౯-౨॥చారస్తమూనమ్యనరేంద్రసన్నిదౌగోపాలకృత్యంచగ
ప్రదర్శితమ్ । గోపాలఘాతేనకృతంసరక్తంవల్మీకరంధ్రాంతమువాచదీ
నః ॥ ౫౦ ॥ రక్తవృష్టింతతశ్శ్రుత్వారాజావిస్మితమానసః ॥ ౫౧
ఆరుహ్యనరయానంచశీఘ్రమాగాద్వృషాచలమ్ । వల్మీకస్యాన్తికేస్థి
త్వాసఇదంవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౫౨ ॥ కిమిదంభోమహత్కష్టం కే
పాపేనవైకృతమ్ । ధేనుపాలస్యమరణం వల్మీకంరక్తపూరితమ్ ॥ ౫౩
గవావృత్తాంతకథనంకిమిదంవేఙ్కటాచలే । ఇతిరాజవచోఽశ్రౌషీద

నృపప్రతివల్మీకనిర్గతశ్రీనివాసశాపః

ల్మీకస్థోజగత్పతిః ॥ ౫౪ ॥ ఉద్భిద్యవల్మీకమనంతవీర్యవాననంతశైలే
ంద్రతలంసమాశ్రితః । శ్రీస్వామితీర్థస్యచదక్షిణేతటేవల్మీకగర్భాద్భగ

నువాచ ॥ ౫౫ ॥ సగద్గదోత్కంఠసమాకులానన స్సరక్తబాష్పోదకపూర్ణ లోచనః । చోళంనృపేంద్రంబహుకష్టయాగిరా సశంఖచక్రప్రతిమాం సమాశ్రితః ॥ ౫౬ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ పాపిష్ఠోసిదురాచార రాజ్యగర్వమహోన్నత । అనాథంభక్తిహీనంమాం దరిద్రంవనచారిణమ్ ॥ ౫౭ ॥ పితృమాతృవిహీనంచ భార్యాబంధువివర్జితమ్ । సుభ్రాతృహీనంకుటిలః కుఠారేణాసిధారిణా ॥ ౫౮ ॥ అతాడయన్నృపశ్రేష్ఠ తద్దుఃఖమతులంహ్యభూత్ । ధేనుపాలాయుధాఘాతా జ్జాతందుఃఖమహాద్భుతమ్ ॥ ౫౯ ॥ శిరోభిన్నంధేనుపేన దయాహీనేనదుర్మతే । యజమానోగృహేయస్తు నవిచారపరోభవేత్ ॥ ౬౦ ॥ స్త్రీపుత్రాద్యైఃకృతంకర్మ తస్యానిష్టకరంవిదుః । ఇత్యుక్త్వాభగవాన్దేవ శ్శశాపనృపపుఙ్గవమ్ ॥ ౬౧ ॥ పిశాచోభవదుర్బుద్ధే మద్దుఃఖాధానకర్మణా । ఇత్థంశప్తోనృపశ్రేష్ఠః పతితశ్శాపమూర్ఛితః ॥ ౬౨ ॥ ముహూర్తాంతేసముత్థాయ ప్రోవాచజగదీశ్వరమ్ ॥ ౬౩ ॥ * * * *

ఇతిశ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే స్వామీతీర్థపశ్చిమతీరస్థవాల్మీకాచ్ఛ్రీనివాసావిర్భావకథనంనామ తృతీయోధ్యాయః.

నృపప్రతిశ్రీనివాసకృతశాపహేతూన్యాసః.

రాజా ॥ కిమర్థమశపోదేవమాఽపరాధవివర్జితమ్ । అవిచార్యజగన్నాథకింమయాచరితంతవ ॥ ౧ ॥ నజానేఽహంకించిదపిదుఃఖదంతేరమాపతే । హాకష్టమతులంప్రాప్తంకథమత్రజగత్పతే ॥ ౨ ॥ ఇతితేనసవిజ్ఞప్తశ్శ్రీనివాసోఽతిదుఃఖితః । ఉవాచమందంవచనంరాజానంశాపమూర్ఛితమ్ ॥ 3 ॥ శ్రీనివాసః ॥ పాపిష్ఠోహందురాచారోస్మ్యవిచార్యనృపోత్తమ । అజ్ఞానేనాతిదుఃఖేనవృథాశాపోమయార్పితః ॥ ౪ ॥ తథాపిమాంవిదుర్దేవాభగవంతంసనాతనమ్ । యతోఽతోమద్వచస్సత్యంమద్భక్తామాముపాసతే ॥ ౫ ॥ మచ్ఛాపోహ్యనృతోనస్యాదితివేదవిదోవిదుః । భక్తవాత్సల్యదోషేణదుఃఖితోహంభవామిచ॥ ౬ ॥ యావత్కలియుగంతిష్ఠేత్తావద్దుఃఖీభవాన్నృప । ఉభౌదుఃఖంసమాపన్నౌ

కోసీతిసూకరాస్తత్రచాయయుః । తాన్దృష్ట్వాజగదీశస్తుతత్రలీనోఽభవ
ద్ధరిః ॥ ౧౧ ॥ లీనంతంవేఙ్కటేదృష్ట్వా వరాహవదనోహరిః । వైకుణ్ఠా
దాగతంమత్వావేఙ్కటేశంశ్రియఃపతిమ్ ॥ ౧౨ ॥ ఉవాచవచనందేవం
ధైర్యమాలంబ్యబుద్ధిమాన్ । సోపి శ్వేతవరాహంతం జానన్వల్మీకతస్త
దా ॥ ౧౩ ॥ నిరీక్షమాణస్సోత్కణ్ఠంనిర్గతోప్యుత్తరమభ్యధాత్ । తతోఽ
న్యోన్యవిలోకోత్థ బాష్పసందిగ్ధలోచనౌ ॥ ౧౪ ॥ క్రోడనారాయణౌ
సాక్షాద్రూపద్వంద్వవిరాజితౌ । ఊచతుర్భాషణంచోభౌకృతలోకవిడం
బనౌ ॥ ౧౫ ॥ తయోస్తదద్భుతంకర్మ దృష్ట్వాబ్రహ్మపురోగమాః । వవృ
షుఃపుష్పవర్షాణి క్రోడనారాయణోపరి ॥ ౧౬ ॥ యథాయుగంయథా
దేశంయథాకాలంయథావయః । తథావతారమాకాంక్షరమతేప్రా
కృతోయథా ॥ ౧౭ ॥ ఏవంవదన్తస్సురపుంగవాస్తేవిచిత్రమాయాంజ
గదీశచేష్టామ్ । స్తువంతఊచుస్తమనంతవీర్యమనంతశైలంచరమాపతిం
చ ॥ ౧౮ ॥ ఇత్యన్యోన్యంభాషమాణౌ సాక్షాన్నారాయణావుభౌ । స
కౌతుకంచసంవీక్ష్య స్తుత్వాస్వంస్వంపదంతతః ॥ ౧౯ ॥ గతేదేవగణే

శ్రీవరాహానుజ్ఞయాశ్రీనివాసస్యశేషాచలావకాశప్రాప్తిః.

తత్రవరాహోహరిమబ్రవీత్ ॥ శ్రీవరాహః ॥ త్యక్త్వావైకుణ్ఠలోకంతు
కిమర్థంత్వమిహాగతః ॥ ౨౦ ॥ తద్వదస్వమహాభాగజగదానందకారణ ।
ఇతితేనసమాజ్ఞప్తోన్యగదత్కోలరూపిణా ॥ ౨౧ ॥ శ్రీనివాసః ॥ భృగో
రంఘ్రిప్రపాతాచ్చ రమాకోల్లాపురంగతా । తేనదుఃఖేనసంతప్తస్త్య
క్త్వావైకుణ్ఠముత్తమమ్ ॥ ౨౨ ॥ ఆగతోస్మిధరాకాంతవల్మీకేతవదక్షి
ణే । నివసంతంచమాందేవధేనుపాలోప్యతాడయత్ ॥ ౨౩ ॥ కుఠా
రేణాసిధారేణతత్క్షతమ్మాంప్రబాధతే । ఔషధార్థంవరాహత్వత్కగచ్ఛా
మీహనిరంతరమ్ ॥ ౨౪ ॥ దైవేనదృష్టవానస్మిత్వామద్యేహధరాధరమ్।
అత్రైవనివసామీతిసంకల్పోమమవర్తతే ॥ ౨౫ ॥ స్థలందేహ్యావనీ
కాంతయావత్కలియుగంభవేత్ । ఇతితేనసవిజ్ఞప్తోవరాహవదనోహ
రిః ॥ ౨౬ ॥ ఉవాచవచనందేవస్థలంమూల్యేనగృహ్యతామ్ । ఇతి
వాక్యంతతశ్శ్రుత్వాప్రోవాచమధురంవచః ॥ ౨౭ ॥ ప్రథమందర్శనం
చస్యాన్నైవేద్యంక్షీరసేచనమ్ । ఇదమేవపరంద్రవ్యందదామికరుణా

నిధే ॥ ౨౮ ॥ దాస్యామియత్తేభూకాంత తదంగీకురుమాధవ । వరం
ద్రవ్యమిదంతాత కృపాంకురుకృపానిధే ॥ ౨౯ ॥ ఇత్యుక్తోహరిణాపో
త్రీహరయేస్థానకాంక్షిణే । తదాదదౌస్థలంపాద శతమాత్రంరమాపతేః ॥
పరస్పరంవినోదంతౌ కుర్వాణావేకరూపిణౌ । మోహనార్థమభక్తానాం
భక్తానాంభక్తిసిద్ధయే ॥ ౩౧ ॥ చిక్రీడాతే వేఙ్కటేశ క్రోడరూపౌసురో
త్తమౌ । తదారభ్యధరాకాంతో వకుళాంపాపకారిణీమ్ ॥ ౩౨ ॥ అర్ప
యామాసదేవస్య సేవార్థంవేఙ్కటేశితుః । భోజనార్థంరమేశస్య శ్యా
మాకాన్నంనిరంతరమ్ ॥ ౩౩ ॥ సమధుప్రేషయన్నిత్యం తయావకుళమా
లయా । సాబాలాభక్తినిరతా శ్రీనివాసస్యసన్నిధౌ ॥ ౩౪ ॥ అన్నపా

వకుళమాలికాఖ్యభగవత్పరిచారికాపూర్వజన్మవృత్తాన్తః.

నౌషధాద్యైశ్చ పాదసంవాహనాదిభిః । పూజయామాసగోవిందం శ్రీ
నివాసంనిరామయమ్ ॥ ౩౫ ॥ ఋషయః ॥ శ్రుతంసూతమహాభాగ దే
వాగమనముత్తమమ్ । నశ్రుతంశ్రీవరాహస్య ప్రథమందర్శనేఫలమ్ ॥ ౩౬ ॥
శ్రీనివాసస్యకృష్ణస్య కల్యాణంశుభదంమహత్ । పునశ్శ్రీవేఙ్కటగిరా
వాసశ్శ్రీశార్ఙ్గధారిణః ॥ ౩౭ ॥ వకుళాసేవికాప్రోక్తా కాసాపూర్వం
వదస్వనః ॥ సూతః ॥ పురాయశోదావకుళా కృష్ణస్యజననీహ్యభూ
త్ ॥ ౩౮ ॥ అదృష్ట్వానంతరూపస్య కృష్ణస్యతనయస్యసా । కల్యాణం
సుఖదంస్వస్య తదయాచతతంహరిమ్ ॥ ౩౯ ॥ యశోదా ॥ మనస్సీదతి
మేకృష్ణ తవకల్యాణవీక్షణే । దర్శయస్వరమానాథ యశోదానందవర్ధన ॥
కల్యాణాదిమహాపుణ్యం పావనంచరితంతవ । తయేత్యుక్తోరమానాథస్సో
వదన్మధురంవచః ॥ ౪౧ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ జన్మన్యనంతరే దేవి తావకీనంమనో
రథమ్ । శ్రీశైలేపూరయిష్యామి కించిత్కాలాదనంతరమ్ ॥ ౪౨ ॥ దేవే
నేత్థందత్తవరా సాత్యజత్తేనహేతునా । కళేబరంతుకల్యాణీ యశోదానన్ద
వల్లభా ॥ ౪౩ ॥ తస్యాఃప్రీత్యైవాసుదేవో హ్యష్టావింశేకలౌయుగే । అవి
ర్భూయయశోదాయా స్తోషకైర్గుణకర్మభిః ॥ ౪౪ ॥ క్రీడన్నాస్తేజగద్యో
నిర్విర్ద్దోషోఽపీశ్వరోపిచ । దైత్యానాంవంచనాయైవ సురాణామ్ముక్తిహే
తవే ॥ ౪౫ ॥ స్వభక్తానాంహితార్థాయ విరక్తానాంవిశేషతః । ముక్తి
మాపాదయన్దేవః క్రీడతేప్రాకృతాకృతిః ॥ ౪౬ ॥ ఇత్యేవంకారణాదేవ

యశోదావకుళాఽభవత్ । సాకరిష్యతికల్యాణం హరేర్వేఙ్కటవాసినః॥ కిమలభ్యాహరాతుష్టే జ్ఞానవిజ్ఞానసంపదః । కశ్చిద్దేవంపూజయతి కశ్చిద్దేవేనపూజ్యతే ॥ ౪౮ ॥ హనూమాతాపూజితోఽపి స్వయమఙ్జనమర్చతి । కోవర్ణయేద్ధరేఃక్రీడాం విచిత్రాంజనపావనీమ్ ॥ ౪౯ ॥ నిత్యశుద్ధస్యవై విష్ణోర్యతోఽముష్యాభివందనే।కృతేపుణ్యామృషీనామ ప్యకృతే దోషసంగ్రహః ॥ ౫౦ ॥ తస్మాత్పూజ్యోహరిస్సర్వై ర్ఋషిభిస్తత్త్వకోవిదైః । పితృభిర్భూమిపైర్వాపి ర్మానవైరాక్షసైర్ద్విజైః ॥ ౫౧ ॥ కలౌకలుషచిత్తానాం పాపాచారరతాత్మనామ్ । రక్షణార్థంరమాకాంతో రమతేప్రాకృతేయథా ॥ ౫౨ ॥ దైత్యానాంమోహనార్థాయ సురాణాం మోదనాయచ । క్రీడతేబాలకైర్బాలో జగత్పాలకబాలకః ॥ ౫౩ ॥ జగన్మోహనసౌందర్యలీలామానుషవిగ్రహః।నైతద్రూపంకృతందేవైర్న కృతంవిశ్వకర్మణా ॥ ౫౪ ॥ స్వేచ్ఛయాక్రీడతేతత్ర స్వేచ్ఛారూపవిరాజితః। క్షేత్రస్యమహిమాదివ్య స్తథాతీర్థస్యవైభవమ్ ॥ ౫౫ ॥ తత్రసాక్షాద్రమాకాంతః కింతత్రసుకృతంకృతమ్। బహుజన్మార్జితైఃపుణ్యైర్లభ్యతేక్షేత్రదర్శనమ్ ॥ ౫౬ ॥ తత్రాపివేఙ్కటగిరేర్దర్శనంముక్తిదంపరమ్ । దుర్లభందేవసంఘానాం మనుష్యాణాంతుకాకథా ॥ ౫౭ ॥ ... *

ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
పద్మావతీపరిణయోపోద్ఘాతాది కథనంనామ
పఞ్చమోఽధ్యాయః.

మృగయావిహారోద్యుక్తశ్రీనివాసాలంకారవర్ణనమ్.

శ్రీసూతః ॥ సకదాచిద్రమేశస్తు చింతయామాసవైహయమ్। మనసాచింత్యమానేతు హయఃప్రత్యక్షతాంగతః ॥ ౧ ॥ వాయురశ్వత్వమాపన్నో రజ్జుతత్త్వాభిమానినీ । ఉపాసర్పత్స్వయంలక్ష్మీ స్తతోఽశ్వంతంసపూజయత్ ॥ ౨ ॥ తస్యోపరిసమాతిష్ఠ త్సర్వాభరణభూషితః । శుభ్రవస్త్రంపఞ్చదశ హస్తంబిభ్రత్తథోపరి ॥ ౩ ॥ కాంచీబద్ధ్వారమాకాంతః కాంచీదామవిభూషితః । శుభ్రవర్ణంచోత్తరీయం పంచహస్తంతథాదధత్ ॥ ౪ ॥ ఆదర్శాలోకితేవక్త్రే ధృత్వాశుభ్రాంచ

మృత్తికామ్ । తస్మ్యైకుంకుమేనాపి తిలకంసుమనోహరమ్ ॥ ౫ ॥ పూగీఫలంచతాంబూలంచూర్ణనిక్షేపపాత్రకమ్ । కర్పూరవాసితైఃపూగశాలైర్జాతీఫలైశ్శుభైః ॥ ౬ ॥ లవంగైఃపత్రసమ్మిశ్రైర్గర్భితాంరత్నపేటికామ్ । ఆదర్శమ్మృత్తికాంశుభ్రాం తథాకుంకుమభాజనమ్ ॥ ౭ ॥ స్వర్ణనిర్మితవస్త్రేణ బధ్వాతుకటిమధ్యతః । స్వర్ణయజ్ఞోపవీతాంగఃకర్ణాభరణభూషితః ॥ ౮ ॥ కంకణాంకితదోర్భ్యాంచ సంపూర్ణవరగాత్రకః । భుజకీర్త్యారత్నమయ్యా రాజమానోఽఙ్గుళీయకైః ॥ ౯ ॥ కుంకుమాక్తసుగంధేనలిప్తోరోబాహురంజితః । కబరీకృతకేశేషురక్తవస్త్రంసువేష్ట్యచ ॥౧౦॥ లంబితైఃపుష్పజాలైశ్చస్కంధగైఃపరిభూషితః । సువర్ణరత్నసంబద్ధపాదుకాగూహితాంఘ్రికః ॥ ౧౧ ॥ ధనుర్బాణధరశ్శ్రీమాన్సాక్షాన్మన్మథమన్మథః । ఏవంమనోహరంరూపంధృత్వాశ్రీవేఙ్కటేశ్వరః॥ హయంరత్నసమాకీర్ణైరుపబర్హైర్విభూషితమ్ । సువర్ణతిలకోల్లాసివక్త్రంవాయుమనోజవమ్ ॥ ౧౩ ॥ నీలవర్ణంపాణ్డుపాదం హస్తపఞ్చదశోన్నత

మృగయావిహారసమయేశ్రీనివాసస్యకన్యాదర్శనప్రాప్తిః.

మ్ । ఆరుహ్యదేవమణ్యాది సర్వలక్షణసంయుతమ్ ॥ ౧౪ ॥ అవరుహ్యగిరిశ్రేష్ఠాన్మృగయార్థంజగామసః । మృగాన్బహువిధాకారాన్ సింహశార్దూలజమ్బుకాన్ ॥ ౧౫ ॥ మాతంగాన్శరభాన్ఘోరాన్ తథావైమాహిషానపి । జఘానతాన్వనేదేవ స్సంచరన్నితతస్తతః ॥ ౧౬ ॥ తత్రైకంహస్తినందృష్ట్వా మదోన్మత్తంవనేచరమ్ । తంహంతుమగమత్పృష్ఠ మనుస్పృత్యరమాపతిః ॥ ౧౭ ॥ సజగామవనేదూరం భయాద్భీతోవృషాకపిః । యోజనంసార్ధకంగత్వా తత్రదేవంజనార్దనమ్ ॥ ౧౮ ॥ దణ్డవత్పతితోభూత్వా శుండాముద్ధృత్యగర్జయన్ । యదాగతస్తదాకన్యా దృష్టిమార్గముపాశ్రితా ॥ ౧౯ ॥ ఋషయః ॥ సాకన్యాకస్యసంబద్ధా కిమర్థంవనమాగతా । కస్యేయంతనయాకన్యా తద్వదస్వమహామునే॥౨౦॥ఇతితైశ్చసవిజ్ఞప్తస్సూతఃపరమధార్మికః । ఉవాచవచనంభక్త్యా సంతోషోద్యుక్తమానసః ॥ ౨౧ ॥ శ్రీసూతః ॥ శృణ్వంతుమునయస్సర్వే కన్యాయాజన్మపావనమ్ । పురాతుద్వాపరస్యాంతే పాణ్డవానాంమహాత్మనామ్॥౨౨॥యుద్ధేతుభారతేఽతీతేత్వష్టావింశేకలాయుగే।విక్రమార్కా

దయోభూపా స్స్వర్గలోకంయదాయయుః ॥ ౨౩ ॥ తత్కాలాంతేవత్సరే
షు సాహస్రేషుగతేషువై । చంద్రవంశేనృపః కశ్చిత్సువీరఇతినామకః ॥ ౨౪ ॥
జజ్ఞేసుధర్మ స్తత్పుత్ర స్తత్సుతౌనృపపుఙ్గవౌ । ఆకాశతోణ్డమానాఖ్యౌజాతౌ
లోకయశస్కరౌ ॥ ౨౫ ॥ ధర్మిష్ఠౌదృఢభక్తౌతౌ నారాయణపరాయణౌ ।
జ్యేష్ఠోవియన్నృపస్సాధుః కనిష్ఠస్తోణ్డమాన్నృపః ॥ ౨౬ ॥ తోణ్డదేశాధిపో
భూత్వా శశాసపృథివీమిమామ్ । తస్మిఞ్ఛాసతిభూచక్ర మిహస్వర్గఇవా
భవత్ ॥ ౨౭ ॥ నిరాంతకమభూత్సర్వం జగత్స్థావరజంగమమ్ । గావో

పుత్రాలాభేనవియన్నృపానుభూతచిన్తాప్రకారః.

బహుపయోదాశ్చ నార్యఃపతిపరాయణాః ॥ ౨౮ ॥ కదాచిత్పుత్రకాం
క్షీస హ్యేకాంతేభవనేస్థితః । అపుత్రోనృపతిర్దుఃఖా ద్గురుంచోవాచభక్తి
తః ॥ ౨౯ ॥ ఆకాశరాజః ॥ అనుభూతమిదంరాజ్యం హస్త్యశ్వరథసం
కులమ్ । నానాదానమకార్షంచ తీర్థయాత్రాంవిశేషతః ॥ ౩౦ ॥ నాను
భూతంపుత్రసుఖం పితౄణాంముక్తిదంద్విజ । కిమ్మయాచరితంపాపం క
స్యపుత్రోహతఃపురా ॥ ౩౧ ॥ కేనపాపేనవిప్రేంద్ర నప్రాప్తంపుత్రజ
న్మమే । నేత్రాభ్యాంనైవదృష్టంచ పుత్రస్యముఖపంకజమ్ ॥ ౩౨ ॥ కర్ణా
భ్యాంనశ్రుతశ్శబ్దః పుత్రేణరుదతాకృతః । ద్విజేంద్రపితృబంధూనాం దు
ర్గతిశ్చభవేత్తథా ॥ ౩౩ ॥ అపుత్రస్యగతిర్నాస్తి త్యేవంవేదవిదోవిదుః ।
పుత్రేణరక్తపాత్రేతు నాన్నంభుక్తంమయాసహ ॥ ౩౪ ॥ కృతదోషే
ణనమయా కదాచిల్లాలితస్సుతః । భూషణాన్యాదరాత్కృత్వా నపుత్రో
లంకృతోమయా ॥ ౩౫ ॥ ససంజాతోనమేయస్స్య త్పుత్రఃపితృహితే
రతః । సుతార్థంకపచంకృత్వా త్వమేహీతిసనోదితః ॥ ౩౬ ॥ పుత్ర
హీనంచమాందృష్ట్వా కర్షంతియమకింకరాః । గచ్ఛరాజఞ్జవేనైవయ
మస్యభవనంత్వితి ॥ ౩౭ ॥ పాశకుణ్ఠితసర్వాంగః కిమువక్ష్యామ్యపుత్ర
వాన్ ॥ చిత్రగుప్తేనలిఖిత మపుత్రత్వంమహామతే ॥ ౩౮ ॥ మద్గర్భజా
తపుత్రేణ మార్జితంతుకదాభవేత్ । దురాచారోసిదుర్బుద్ధి రపుత్రేతియ
మేనచ ॥ ౩౯ ॥ భాషితంవచనంశ్రుత్వా కఃపుమాన్సుఖమాప్నుయాత్ ।
నష్టదీపోఽతినైష్ఠుర్యః కష్టోద్ధూతకళేబరః ॥ ౪౦ ॥ వృథాజాతోఽతిపాపా
త్మాఽస్మ్యాత్మనోనరకావహః । తంతుహీనంకులంచాపి విగతాంబుంచ

వావికామ్ ॥ ౪౧ ॥ అంగనాంభర్తృహీనాంచ సంతోనిందంతిసంసది ।
కింకరోమిమహీదేవ క్వగచ్ఛామీహకాగతిః ॥ ౪౨ ॥ కందేవంశరణంగ
త్వాభవాబ్ధింప్రతరామ్యహమ్ । రుదంతంపుత్రమాలోక్య కదాప్రేమ్ణా
తమాహ్వయే ॥ ౪౩ ॥ ఘంటాంచప్రతిమాందత్వాపుత్రస్యఫలకందు
కౌ । గజమారోప్యమాంతాతకుర్వన్గ్రామప్రదక్షిణమ్ ॥ ౪౪ ॥ సభాం
గచ్ఛాథరాజేంద్ర తథాతాళస్వనేనచ । ఇతిపుత్రేణసోత్కంఠం కృతాం
మంజుళభాషిణా ॥ ౪౫ ॥ కదాచిదపినైవాహంశ్రుతవాన్ప్రార్థనామితి ।
అజాతపుత్రశ్శోకేనమూర్ఛామాపమహీపతిః ॥ ౪౬ ॥ పునస్సంజ్ఞా
మవాప్యాథ విలలాపసుదుఃఖితః । కవచంకారయిత్వాతుశిరోభూష
ణమశ్యథ ॥ ౪౭ ॥ కేశభూషణమత్యర్ఘం రత్నవజ్రసమాకులమ్ । కదాచి
దంకమారోప్యనమయాలంకృతస్సుతః ॥ ౪౮ ॥ నోపనీతోపిచప్రీత్యాసు
తోమేపంచవార్షికః । అష్టమేవాథదశమే నకృతోదారసంగ్రహః ॥౪౯॥
బాలస్యజాతకర్మాపి నాకార్షంనాపిచాభిధామ్ । పుత్రార్జితంధనంబ్రహ్మ
న్నోపజీవితమద్యమే ॥ ౫౦ ॥ అభిషిచ్యసుతంరాజ్యే భార్యయాకృతభోజి
నా । నగతంచవనంవిద్వన్ పారంపర్యక్రమాన్మయా ॥౫౧॥ అహోదరిద్ర
స్యమహానుభావమే పుత్రేణహీనస్యకథంగతిర్భవేత్ । వృథాశరీరంఘటకు
డ్యసన్నిభంజాతంసుధర్మస్యకులేసుపావనే ॥౫౨॥ మనుష్యాణామనాథా
నాందుర్లభంపుత్రజన్మచ । బహుపుణ్యవశాత్పుత్రోజాయతేమానవోద
రే ॥ ౫౩ ॥ కన్యకాపినసంభూతా హ్యస్మాకమతిపాప్మనామ్ । సత్పు
త్రాఃక్వనుజాయేరన్ ధర్మసంతానసంజ్ఞికాః ॥ ౫౪ ॥ వరదాచ్యుతరం
గేశజగన్నాథజగద్గురో । సుబ్రహ్మణ్యసురాధీశ రామకృష్ణనమోస్తుతే॥
వేఙ్కటేశరమాకాంతవరాహవదనాచ్యుత । నారాయణరమాధీశకృ
పాంకురుకృపానిధే ॥ ౫౬ ॥ సుపుత్రవంతఃఖలుభాగ్యవంతోహ్యపుత్ర
వంతోభువిదుఃఖవంతః । సంసారసింధోస్తరణేఽస్మ్యశక్తః కామేగతిఃక
ర్మఫలానుభోగినః ॥ ౫౭ ॥ ఏవముక్త్వామహీదేవం విరరామమహీప
తిః । పాపిష్ఠోహందురాచారఃపుత్రేణాహందరిద్రతః ॥ ౫౮ ॥ హాకాన్లో
కాన్గమిష్యామిక్రూరంవానరకంగురో । కఉపాయోమహాప్రాజ్ఞ పుత్ర
లాభేద్విజోత్తమ ॥౫౯॥ ఇతిరాజవచశ్శ్రుత్వాగురుర్వాక్యమువాచహ।

విద్ధిత్వంపితృతుల్యంమాంమనసానిర్మలేనచ ॥ ౯౩ ॥ ఇత్యుక్తా మునినా తేన దత్వాహాస్తంవరాంగనా । ప్రాహభావిశుభంశ్రోతుం నిజ లక్షణలక్షితమ్ ॥ ౯౪ ॥ పద్మావతీ ॥ సత్యంవదమహాప్రాజ్ఞ లక్షణాని విలోక్యమే । తతోదృష్ట్వాపాణితలం ప్రాహస్మాజతనూభవః ॥ ౯౫ ॥ నారదః ॥ పతిర్భవతిధర్మజ్ఞే త్రిలోకేశోరమాపతిః । పాణీపద్మదళోపే తౌ పాదౌతేస్వస్తికాయుతౌ ॥ ౯౬ ॥ ముఖంచంద్రసమాకారం చ త్సుఃకమలకుట్మలమ్ । తిలపుష్పసమాకారా నాసికాతేవిరాజతే ॥౯౭ ॥ కపోలౌముకురాభౌతే భ్రువౌతేధనుషాసమే । దంతాదాడిమబీజాభా ఆస్యంకర్పూరభాజనమ్ ॥ ౯౮ ॥ అధరంరక్తపద్మాభం జిహ్వామృదు తరాశుభా । అరాళాలకసంబద్ధా శ్యామలాభాతివేణికా ॥ ౯౯ ॥ ల లాటంరత్నపీఠాభం శ్రోత్రేశష్కులికాసమే । తనుస్తేమన్మథాగారప్ర తిమాఽప్రతిమప్రభా ॥ ౧౦౦ ॥ కణ్ఠసూర్యాంశుసదృశ తాంబూలరస దర్శకః । స్తనాపీనాఘనాకుజ్జాశుభాతేమగ్నచూచుకౌ ॥ ౧౦౧ ॥ ఉ దరంకదళీపర్ణసదృశంనిమ్ననాభికమ్ । కటిస్తవకరిధ్వంసి కటీసామ్య యుతాశుభా ॥ ౧౦౨ ॥ రంభాస్తంభసమాకారం తవోరుయుగళం రమే । పృష్ఠంతేవేదివద్భాతికింత్వయాసుకృతంకృతమ్ ॥ ౧౦౩ ॥ గమ నంకరిరాజస్య సదృశంతేవరాననే । ఇతిసంభాష్యతాందేవీం దేవర్షిఃప ద్మసంభవామ్ ॥ ౧౦౪ ॥ అంతర్దధేనారదస్తు సర్వాసాంపురతోమునిః । సంస్తుత్యకమలాందేవీంమనసాచింతయన్రమామ్ ॥ ౧౦౫ ॥ మనసావన్ద నంకృత్వాజగామాథఋషిస్తదా ॥ ౧౦౫౪ ॥ ... ... *

ఇతిశ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
మృగయావిహారోద్యుక్త శ్రీనివాసాలఙ్కారాది
వర్ణనంనామషష్ఠోధ్యాయః.

పద్మావత్యాఃపుష్పాపచయసమయేశ్రీనివాసదర్శనమ్.

శ్రీసూతః ॥ కన్యాయాజననంప్రోక్తం కుమారస్యాపివైతతః । త స్యావదామిచారిత్రం వైవాహంపుణ్యవర్ధనమ్ ॥ ౧ ॥ కరీంద్రసంగేనస మాగతోహరిస్తురఙ్గమాస్థాయవరాఙ్గనానామ్ । శ్రీగన్ధశేషారుణకారు

వతూ౯బాలార్కభాసో౽థసమీపమాయయౌ ॥ ౨ ॥ గర్జన్తంగజరాజం తం దృష్ట్వాపద్మావతీముఖాః । వనస్పతిముపాశ్రిత్య తత్రలీనాస్తదా౽భవ౯ ॥ 3 ॥ నిమీల్యనేత్రవర్త్మాని వ్యూహంకృత్వావరాఙ్గనాః । పశ్యన్త్యో౽థతరుచ్ఛన్నాః పునఃపునరవస్థితాః ॥ ౪ ॥ తదన్తరే౽బలాస్సర్వా దదృశుర్హయముత్తమమ్ । బాలార్కసదృశాకారంస్వర్ణాభరణభూషితమ్ ॥౫॥ పురుషేణసమాయుక్తం మన్మథాకారతేజసా । తందృష్ట్వాగజరాజో౽పి హయస్థంపురుషోత్తమమ్ ॥ ౬ ॥ నమస్కృత్యయథాన్యాయం జగామ విపినంనద౯ । దంతృష్ట్వాయోషితస్సర్వా విస్మయాకులమానసాః ॥ ౭ ॥ కరసమ్పుటమాపన్నాశ్చలితాస్తుభయాతురాః । వృక్షమూలంగతాబాలా అన్యోన్యంవాక్యమబ్రువ౯ ॥ ౮ ॥ కో౽యమత్రవరారోహే సఖి కఞ్జాతలోచనే । కో౽సౌకిరాతరూపీచ కింనదృష్టస్త్వయాపురః ॥ ౯ ॥ తురఙ్గోపరిసంస్థాయ యఆగచ్ఛతిహేసఖి । ఏవంవదన్త్యస్తాస్తస్థుస్సాచ పద్మావతీశుభా ॥ ౧౦ ॥ ఉవాచమన్దంవచనం సఖీస్తాస్తుతతో౽ద్విజాః । పృచ్ఛన్తుతస్యవృత్తాన్తం పితృమాతృస్వబాన్ధవా౯ ॥ ౧౧ ॥ దేశంవృత్తంకులంశీలం నామగోత్రాదికంతథా । ఇతిసఖ్యాసమాజ్ఞప్తాస్తాఊచుర్వచనంస్త్రియః ॥ ౧౨ ॥ ఆగతంపురుషందృష్ట్వా కో౽సికో౽సీతిచాబ్రువ౯ ॥ కన్యాః ॥ కిమర్థమాగతో౽సిత్వం కింతేకార్యంవదప్రభో ॥ ౧3 ॥ నసన్తిపురుషాహ్యత్రగచ్ఛగచ్ఛేతిచాబ్రువ౯ । తాసాంతద్వచనంశ్రుత్వా హయస్థో౽వాచమూచివా౯ ॥ ౧౪ ॥ శ్రీభగవా౯ ॥ అస్తికార్యంవరారోహారాజపుత్ర్యాస్సమీపకే ॥స్త్రియః॥ కింకార్యంవదశీఘ్రేణయత్తేమనసివర్తతే ॥ ౧౫ ॥ క్వతేవాసశ్చకింనామ కాతేమాతాచకఃపితా । కో భ్రాతాకాచభగినీకింకులంగోత్రమేవచ ॥ ౧౬ ॥ ఇతితాసాంవచశ్శ్రు

పద్మావతీశ్రీనివాసయోఃపరస్పరసంవాదః.

త్వాన్యగదజ్జగదీశ్వరః ॥ శ్రీనివాసః ॥ కన్యాపేతూ౯ముఖ్యకార్యం తదస్తే ప్రవదామివః ॥ ౧౭ ॥ ఇతితాఃప్రోచ్యచో౽వాచ దేవీంపద్మావతీమథ । సిన్ధుపుత్రకులంప్రాహూ రస్మాకంతుపురావిదః ॥ ౧౮ ॥ జనకో౽వసుదేవస్తు దేవకీజననీమమ । అగ్రజశ్శ్వేతకేశస్తుసుభద్రాభగినీమమ ॥ ౧౯॥ పార్థో౽పిమేసఖాదేవిపాణ్డవామమబాన్ధవాః । వణ్ణాంతుమృతపుత్రా

ణాంకృతనామ్నా మహాత్మనామ్ ॥ ౨౦ ॥ వియోగతప్తౌపితరానన్తమం
శ్రామఇత్యథ। చక్రతుస్సంస్కృతంనామ్నా పితృలింగముపాగతమ్ ॥౨౧
జాతోహమష్టమోఽష్టమ్యాంసుభద్రామదనన్తరమ్ । మాతృవర్ణశ్చమే
దేవికృష్ణపక్షేజనిర్మమ ॥౨౨॥ తస్మాత్కృష్ణేతిమాం దేవిచక్రతుర్నామ
సంస్కృతమ్ । వర్ణతోనామతశ్చాపి కృష్ణంప్రాహుర్మనీషిణః ॥ ౨౩ ॥
వృత్తాన్తోహ్యఖిలోమత్తశ్శ్రుతఃపణ్డితనన్దిని । భవత్యాఉచ్యతాంవా
ర్తా గోత్రనామకులాదికమ్ ॥ ౨౪ ॥ ఇతి తేనసమాజ్ఞప్తా ప్రోవాచనృప
నన్దినీ ॥ పద్మావతీ ॥ ఆకాశరాజతనయాంవిషాబాధిపవిద్ధిమామ్ ॥ ౨౫ ॥
నామ్నాపద్మావతీంకృష్ణ కులంశీతకరస్యచ । అత్రిగోత్రంకిరాతేన్ద్ర శీ
ఘ్రంగచ్ఛేతిచాబ్రవీత్ ॥ ౨౬ ॥ శ్రీనివాసః ॥ కిమర్థంనిష్ఠురంవా
క్యంమన్దంకింనప్రభాషసే । అన్నంకాఙ్క్షన్తివైలోకా యోదదాతినరో
త్తమః ॥ ౨౭ ॥ సపుమాన్పుణ్యమాప్నోతి జలదోపిఫలంలభేత్ । అది
శన్మృదుభాషీచ నతునిష్ఠురభాషణః ॥ ౨౮ ॥ అథాఽహంకామముద్ది
శ్య పాత్రభూతోస్మిసామ్ప్రతమ్ । సుఖమేష్యసిదానేన త్వన్తేస్వర్గంగ
మిష్యసి ॥ ౨౯ ॥ ఆత్మానందిశమహ్యంత్వం కింవృథానిష్ఠురోక్తిభిః ।
సాతస్యవచనంశ్రుత్వాక్రోధాత్తామ్రవిలోచనా ॥ ౩౦ ॥ పద్మావతీ ॥
అవాచ్యంవదసేమూఢ జీవనేచ్ఛానవిద్యతే । ఆకాశరాజస్త్వాం దృష్ట్వా
హనిష్యతినసంశయః ॥ ౩౧ ॥ యావన్నాయాతితావత్త్వం గచ్ఛశీ
ఘ్రంస్వమాలయమ్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ కార్యాన్తేమరణంసౌఖ్యంకార్య
హానౌమృతిఃకుతః ॥ ౩౨ ॥ కథంహన్యాత్సరాజేన్ద్రస్త్వద్ధర్మాభిముఖో
హిమామ్ । త్వంకన్యాహంవరోదేవికోత్రాన్యాయోమహీసుతే ॥౩౩॥
పద్మావతీ ॥ శృణుమూఢనజానాసి బాలభావేనకింవృథా । త్వాందృ
ష్ట్వాఽఽకాశరాజోపి కృత్వాతేగళబన్ధనమ్ ॥ ౩౪ ॥ బధ్నీయాన్నిగళై
ర్మూర్ఖ భవిష్యత్ప్రవదామ్యహమ్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ నిశ్చిత్యమరణందేవిర
త్నకామోస్మ్యహంత్వయా ॥ ౩౫ ॥ జాతస్యమరణంనిత్యంపూర్వకర్మ
ఫలానుగమ్।ఆకాశరాజోధర్మాత్మాకథంహన్యాదనాగసమ్ ॥౩౬॥ పద్మా
వతీ । గౌరవంయన్నిషాదేన్ద్రనృపస్యాస్యహరేర్యథా । వరదస్యాథరఙ్గ
స్య వేఙ్కటాచలవాసినః ॥ ౩౭ ॥ తద్రక్షత్వమ్మహాబాహోసుఖం

గచ్ఛస్వమాలయమ్ । ఇత్యుక్తోపితయాదేవ్యానిషాదేన్ద్రైశ్చతుర్భిః ॥ నిరాకృత్యచతద్వాక్యం హయస్థఃపునరాపతత్ । హాయమగ్రాగతంవీక్ష్యసాబాలావాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౩౯ ॥ పద్మావతీ ॥ త్యక్త్వాచపితరౌబన్ధూన్ భ్రాతృముఖ్యాన్వనేచరః । అనాథో౽ద్రిమయసేవ్యర్థంకిమర్థంశోకభాజనమ్ ॥ ౪౦ ॥ ఇతితస్యావచశ్శ్రుత్వాతామూచేవారిజేక్షణః । శ్రీనివాసః ॥ విధినాలిఖితంయత్తునతదన్యథాభవిష్యతి ॥ ౪౧ ॥ జయోవాపజయోవాస్యాత్త్వయిభోగంకరోమ్యహమ్ । ఇత్యుక్తాసోపతామ్రాక్షీసఖీభిఃపరివారితా ॥ ౪౨ ॥ తర్జయన్తీజగద్యోనింశిలాపాణిస్సమాగమత్ । తాడయామాసగోవిన్దంశిలాభిశ్శీఘ్రగత్వరైః ॥ ౪౩ ॥ తాడ్యమానశ్శిలావర్షైర్న్యపతద్ఘోటరాట్స్వయమ్ । త్యక్త్వానుంసహాయందృష్ట్వాముక్తకేశోమహాద్యుతిః ॥ ౪౪ ॥ పశ్యన్పశ్యన్దిశస్సర్వాఅభ్రమద్విభ్రమన్నివ । హాయోనైసఙ్కటంప్రాప్తోమమాత్రకృతసన్నిధేః ॥ ఇత్యుచ్చరన్రమాకాన్తోజగామోత్తరదిఙ్ముఖః ॥ ౪౫ ॥ ఆరూఢస్సో౽పానగణోగిరేర్విభుర్విడమ్బయన్ లోకమవాపశయ్యామ్ । ప్రాప్యాధిమానన్దయుతో౽పిమాధవోయథాయుగాన్తేవటపత్రశాయీ ॥ ౪౬ ॥ *

ఇతిశ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
పద్మావతీ శ్రీనివాసపరస్పరప్రవృత్తసంవాదాదిక
థనంనామసప్తమో౽ధ్యాయః.

పద్మావతీపరాజితశ్రీనివాసస్ప్రతివకుళమాలికాసాన్త్వవచనం.

శ్రీసూతః ॥ శయనంప్రాపపర్యఙ్కేశ్రీనివాసో౽వృషాకపిః । తదాగతాచసాదేవీసేవార్థంవకుళాశుభా ॥ ౧ ॥ షడ్విధాన్నంసమాదాయసూపాపూపరసాన్వితమ్ । రమాపతేస్తుబహుళభక్తిభావేనసంయుతా ॥ ౨ ॥ శయానంశ్రీనివాసంచవల్మీకస్థానసంస్థితమ్ । శ్వసంతందీర్ఘనిశ్వాసంరుదంతంనేత్రబిందుభిః ॥ ౩ ॥ అభాషమాణంశ్రీకాంతంబభాషేవకుళాశుభా ॥ వకుళా ॥ ఉత్తిష్ఠోత్తిష్ఠగోవిందకింశేషేపురుషోత్తమ ॥ ౪ ॥ నకదాపిదివా౽స్వాప్సీర్నాకార్షీరోదనంహరే । కిమర్థం

దుఃఖమేణాక్షి ఆర్తవద్దృశ్యసే కుతః ॥ ౫ ॥ మనోగతం వా కిం దేవ తద్వదస్వ యథార్థతః । పరమాన్నం కృతం దేవ భోక్తుమాగచ్ఛ మాధవ ॥ ౬ ॥ ఘణితం వచనం శ్రుత్వా నోవాచ వచనం హరిః । హరిం దృష్ట్వా హిరణ్యాంగీ పునర్వాచమువాచ హ ॥ ౭ ॥ వకుళా ॥ కిం దృష్టం విపినే కృష్ణ కిమర్థం దుఃఖముల్బణమ్ । ఆర్తిహీనోఽపి దేవ త్వమార్తవద్దృశ్యసే కుతః ॥ ౮ ॥ మనోగతం వద ఆదేశం గౌరవం మయి మా కృథాః । గౌరవం బలరామే స్యాద్దేవకీవసుదేవయోః ॥ ౯ ॥ దుఃఖం భవతి దృష్ట్వా త్వామభుక్తిం భూతభావన । సర్వలోకార్తిసంహర్తః పుణ్యమూర్తే నమోఽస్తు తే ॥ ౧౦ ॥ కా దృష్టా కన్యకా కృష్ణ గాన్ధర్వీ వాసురోత్తమ । కస్యాస్సంగం సమాపేక్ష్య చిత్తవైకల్యమద్య తే ॥ ౧౧ ॥ కా చ పుణ్యవతీ బాలా బాలం భక్తవశం హరిమ్ । మోహయామాస కామార్తా న జానామి జగద్గురో ॥ ౧౨ ॥ వద గోవింద తే కార్యం క్షణమాత్రాత్కరోమ్యహమ్ । మృగం దృష్ట్వా భయం వాఽత్తం చోరం వా క్రూరరూపిణమ్ ॥ ౧౩ ॥ పిశాచభూతప్రేతాన్వా న జానామి రమాపతే । మన్త్రం వా యన్త్రపూగాన్వా మూలికౌషధాన్యపి ॥ ౧౪ ॥ కారయిత్వా యథాశాస్త్రం తత్సర్వం మోచయామ్యహమ్ । ఇత్యుక్తేఽపి హరౌ తూష్ణీం స్థితే వకుళమాలికా ॥ ౧౫ ॥ ఆనీతం తత్ర నిక్షిప్య తత్సమీపముపాశ్రితా । పాదసంవాహనం కృత్వా సాన్త్వయామాస చాసకృత్ ॥ ౧౬ ॥ సాన్త్వయన్త్యా తయాఽఽయాసస్విన్నం దేహం సమన్తతః । ఆపాదమౌళిపర్యన్తం కరాభ్యాం పరిమృజ్య చ ॥ ౧౭ ॥ బోధితోఽపి రమాకాన్తో నోవాచ వచనం యదా । తదాసా వకుళా ఖేదాదువాచ వచనం హరిమ్ ॥ ౧౮ ॥ పృథక్కృత్వాచ్ఛన్నవస్త్రం హస్తేన పరిమృజ్య చ । దేవదేవ జగన్నాథ పురాణపురుషోత్తమ ॥ ౧౯ ॥ మనోగతం కరిష్యామి నాత్ర కార్యా విచారణా । సత్యం వద మనస్స్థం తే మా లజ్జాం మా భయం కృథాః ॥ ౨౦ ॥ పూరయామ్యవిలంబేన యావన్నేవర్తతే బలమ్ । ఇతి తద్వచనం శ్రుత్వా హరిరుష్ణం సముచ్ఛ్వసన్ ॥ ౨౧ ॥ ఉవాచ చాతిదుఃఖేన మన్దం మన్దం మనోగతమ్ ॥ శ్రీని

వకుళాం ప్రతి శ్రీనివాసోక్తస్వమనోనిర్వేదహేతుకథనమ్.

వాసః ॥ నా మోహయన్మాం గాన్ధర్వీ నర్షిపుత్రీ న రాక్షసీ ॥ ౨౨ ॥ న పిశాచా భూతగణాః ప్రేతా వా మే భయావహాః । మృగాశ్చారణ్యకాశ్చోరా

నక్రూరామేకదాచన ॥ ౨౩ ॥ మన్నామస్మరణాదేతే విద్రవంతిదిశోద
శ। తతస్తేభ్యోభయంనేహ మృత్యుమృత్యోర్మమానఘే ॥ ౨౪ ॥ మయా
దృష్టావరాకన్యా నామ్నాపద్మావతీశుభా । తాందృష్ట్వామేమనోభ్రాం
తం కామమోహవశంగతమ్ ॥ ౨౫ ॥ సురూపాంసుందరీంసుభ్రూం నీ
లాలకవిరాజితామ్ । పూర్ణేందుసదృశీంశ్యామాం నీలమాణిక్యవిగ్రహా
మ్ ॥ ౨౬ ॥ సాక్షాద్రమాసమాంకన్యాం ఘుటయాశువరాననే।
బహుజన్మార్జితేనైవ పుణ్యేనైషాహిలభ్యతే ॥ ౨౭ ॥ మత్పుణ్యాంపక్వ
తాంయాతం దర్శనేనసులోచనే । మానుషందేహమాసాద్య తాంక
న్యాంకఃపుమాంస్త్యజేత్ ॥ ౨౮ ॥ లోకేవినాజడమతిమన్నపాన
వివర్జితమ్ । జీవనేనకిమేతేన కార్యహీనేనమేసఖి ॥ ౨౯ ॥ ఘుట
యాశువరాంగీం తామాకాశనృపనందినీమ్ । తాంవినానహిజీవామి స
త్యమిత్యవధారయ ॥ 30 ॥ తాడితోహంశిలావర్షైర్హతాశ్వోస్మివ
రాననే । మజ్జీవనంవృథామాతర్జాతంవై వేజ్కటాచలే ॥ ౩౧ ॥ య
తోఽభూదవతారోఽత్ర పద్మావత్యర్థమేవమే । పుత్రోమేవైరమాపన్నః
కింకృతంపూర్వజన్మని ॥ ౩౨ ॥ దృష్టిహీనేనవిధినా నిర్మితాకన్యకావరా। అ
నాయాసేనమేసాస్యా దితిమేనిశ్చితామతిః ॥ 33 ॥ కిందృష్టంబ్రహ్మణా
పూర్వం మత్పాపంఘోరదర్శనమ్ । యత్పాపమనుసృత్యైవం ఘుటనం
నాకరోద్విధిః ॥ ౩౪ ॥ మద్భాగస్థోవిధిస్త్వంహి సాహాయ్యంకురుమేఽఙ్గ
నే । నకరోషియదాబాలే తదామేమరణంధ్రువమ్ ॥ ౩౫ ॥ మరణేజీవ
నోపాయంమేకుర్వంతినరోత్తమాః। తేదినంయాంతియానేనపుణ్యమా
ర్గేణకన్యకే ॥ ౩౬ ॥ ఇత్థంధర్మార్థకామాత్వం ధర్మమార్గముపాశ్రయ।కిము
క్తేనవిశేషేణ విదితాశాసిసఙ్గమే ॥ ౩౭ ॥ త్వంమేమాతాపితాదేవి భ్రాతా
మాతులఏవచ । త్వంప్రహ్లాదస్త్వమక్రూర స్త్వంధ్రువస్త్వంగజేశ్వరః॥
త్వముద్ధవోఽతిభక్తోమే త్వంకిరీటీబలిస్తథా । అజామీళోద్రౌపదీచ భక్తో
మేత్వంవిభీషణః ॥ ౩౯ ॥ త్వాందృష్ట్వామేమనోహర్షం గచ్ఛతీహనిరంతర
మ్। మద్దుఃఖవ్యపనోదాయ నిర్మితావిధినాఙ్గనా ॥ ౪౦ ॥ గవాంకోటిసహ
స్రేణ హయానామయుతైస్తథా।సువర్ణతిలదానైశ్చసమంమాంగల్యవర్ధ
నమ్ ॥ ౪౧ ॥ కన్యాందృష్ట్వాతుసంతోషం లభసేనాత్రసంశయః । ఇతితేన

సమాజ్ఞప్తా వకుళా వాక్యమబ్రవీత్ ॥౪౨॥ వకుళా ॥ కుత్రాస్తే జగదాధార
త్వయాయాఽత్రనిరీక్షితా । తన్మార్గంవదగోవింద గచ్ఛామికరుణానిధే॥
కాసాపూర్వంకిమర్థంచ కన్యకాజనితాభువి । తద్వృత్తమఖిలంబ్రూహిస
త్యేనమమ కేశవ ॥ ౪౪ ॥ ఇత్యాజ్ఞప్తోవిరించేశ వినతాంఘ్రిసరోరుహః।

వకుళాంప్రతిశ్రీనివాసవర్ణితపద్మావతీపూర్వజన్మోదన్తః.

ఉవాచమందంవచనం వకుళాంధరణీధరః ॥ ౪౫ ॥ శ్రీనివాసః ॥ శృణుబాలే
పురావృత్తం పద్మావత్యాజనేశ్శుభమ్ । త్రేతాయాంరామరూపేణ త్వవ
తారమహంగతః॥౪౬॥పితృమాతృవచశ్శ్రుత్వా దణ్డకారణ్యమాగతః।ల
క్ష్మణేనసహభ్రాత్రా సీతయావకుళేశుభే ॥ ౪౭ ॥ పురాతురావణోనామ
రాక్షసోలోకకణ్టకః । లోకభర్తుస్సతీంహృత్వా లంకాంగంతుమవర్తత॥
లక్ష్మణోప్యగ్రజంద్రష్టుం సీతయాప్రేషితోబలాత్ ॥ ౪౮½ ॥ తత్కా
లమాలక్ష్యసరాక్షసేన్ద్రో విమానమారోపయితుంహిసీతామ్ । ప్రావర్త
తైషాచతదారురావహా రామహాలక్ష్మణరాఘవేతి ॥ ౪౯½ ॥ తదార్త
రావేణతదావనౌకసో విచుక్రుశుస్తత్రవనాన్తరస్థితాః । తద్వాక్యమాక
ర్ణ్యచహవ్యవాహనః పాతాళలోకాదుదగాద్ధరాతలమ్ ॥ ౫౦½ ॥ సమా
యాంతందురాధర్షమాకర్షంతంచజానకీమ్ ॥ ౫౧ ॥ సంభాష్యరావణం
క్రూరం పాతాళాదుపగమ్యచ । రావణేనచపాపేన సహితస్సీతయాత
యా ॥ ౫౨ ॥ రావణంబోధయామాస నానావాక్యైస్తదా । ఇయం
జనకపుత్రీనవిప్రపత్నీతుఖేచర ॥ ౫౩ ॥ రాఘవస్త్వద్భయాద్రక్షజా
నకీంమమసన్నిధా । సంస్థాప్యవిపినేరామో వ్యచరత్సహలక్ష్మణః ॥ ౫౪ ॥
శిష్యోసిపరమోదార మమకల్యాణరావణ । ప్రియోఽసిమాగమోవిప్రప
త్న్యాంసీతాభ్రమంవృథా ॥ ౫౫ ॥ ఇతిప్రతారయన్రక్షశ్ఛద్మనాజనకా
త్మజామ్ । ఇత్థంస్వలోకమాదాయ తాంసంపూజయితుంద్రుతమ్ ॥ ౫౬ ॥
స్వాహాయాంసన్నివేశ్యాథ నామ్నావేదవతీంశుభామ్ । ప్రాగ్రావణాప
చారేణ ప్రతిశ్రుత్యచతద్వధమ్ ॥ ౫౭ ॥ కృతప్రవేశాంక్రోధేన సమిద్ధే
జాతవేదసి । తతఆరభ్యసమయ మాకాంక్షంతీంస్థితాంసతీమ్ ॥ ౫౮ ॥
సీతాకృతిధరాంకృత్వా మాయయామేషవాహనః । ప్రదర్శయన్నవా
చాథ రావణంప్రీణయన్నివ ॥ ౫౯ ॥ ఇమాంసీతాంసమాదాయ గచ్ఛ

శీఘ్రంనిశాచర । ఇత్యుక్తఃపావకేనాయం తామాదాయాగమద్గృతమ్॥ హరేచాగ్నౌవిశేషేణ భక్తిరైవ్యరావణస్యచ । తస్మాదగ్నివచశ్శ్రుత్వా జానకీమేవతాంతదా ॥ ౬౧ ॥ అజ్ఞానాన్మన్యమానోసౌ రావణో మోహదర్పితః । లంకాంగత్వాఽశోకవనే శింశుపావృక్షమూలతః ॥ ౬౨ ॥ సీతాకృతింతాంసంస్థాప్యవిష్ణ్వావిష్టాంసరాక్షసః । కృతకృత్యంతదాఽఽత్మానం మేనేవై కాలచోదితః ॥ ౬౩ ॥ రామోగత్వాతుతంహత్వా రావణంసగణంఖలమ్ । సీతాంప్రాప్యజగన్నాథోయుద్ధాంతేపర్యచింతయత్ ॥ ౬౪ ॥ తాంతులోకాపవాదేన పావకేనవిశోధితామ్ । జిఘృక్షుణారాఘవేణ సీతాచాగ్నౌప్రవేశితా ॥ ౬౫ ॥ సీతాద్వంద్వంతత్రదృష్ట్వాప్రోవాచనిజభామినీమ్।కాసాదేవీతవసమాతవరూపసమన్వితా॥౬౬॥ నజానేహంవరాంగీంతాం తవబింబనిభాంశుభామ్ । రాఘవేణైవముక్తా సా జానకీవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౬౭ ॥ జానకీ ॥ మద్దుఃఖంహ్యేతయాభుక్తం నిర్నిమిత్తందయాజుషా । యాసావేదవతీదేవ స్వాహాయాస్సన్నిధాస్థితా ॥ ౬౮ ॥ తామంగీకురుగోవింద వివాహవిధిపూర్వకమ్।ఇతిసీతావచశ్శ్రుత్వా రామోవచనమబ్రవీత్ ॥ ౬౯ ॥ శ్రీరామః ॥ ఏకపత్నీవ్రతంమేద్య కృతంజానాసిభామిని । ద్వాపరేఽఙ్గీకరోమీతి బహూనాంవరదో యతః ॥ ౭౦ ॥ తవవాక్యంకరిష్యామి త్వష్టావింశేకలౌయుగే । తావదేషాబ్రహ్మలోకే బ్రహ్మణాపూజితాభవేత్ ॥ ౭౧ ॥ శ్రుత్వైవంరామవాక్యం సాజగామభవనంవిధేః । పద్మావత్యాఃకారణన్తు భణితంతవసువ్రతే ॥ ౭౨ ॥ నమేవాక్యమసత్యంస్యా దితివేదవిదోవిదుః । శ్రుత్వా తజ్జననేహేతుం వకుళానందనిర్భరా ॥ ౭౩ ॥ కౌతూహలసమావిష్టా

శ్రీనివాసానుజ్ఞయానారాయణపురమ్ప్రతివకుళాగమనమ్.

శ్రీనివాసమభాషత ॥ వకుళా ॥ ౭౪ ॥ గచ్ఛామిరాజేంద్రసభాంసభాసదోయత్రాసతేసర్వకలావిశారదాః । ఆకాశరాజస్యపురీంసురోత్తమైస్సంస్తూయమానాంచరమావిగూహితామ్ ॥ ౭౫ ॥ ఇత్యేవముక్తోభగవాఞ్జగద్గురు స్సంప్రేషయిష్యన్వకుళాంస్వకారణాత్ । ఉత్థాయతల్పాత్త్రిమితాంతరంగ స్తస్థౌతదానీంభృశహృష్టచేతాః ॥ ౭౬ ॥ భుక్త్వాఽన్నముత్తమమసౌ వకుళాప్రదత్తమానందపూర్ణ సుమనాస్సుర

బృందవంద్యః। తస్థావలంకృతవపుశ్చవిభూషణౌఘైర్ముక్తాఫలైస్సురుచిరై రథపుష్పసంఘైః ॥ ౭౬ ॥ దివ్యాంతురంగీమారుహ్యానిర్గతాం దేవమాయయా॥ ౭౭॥ మార్గంవిజ్ఞాతుకామాతమాపృచ్ఛ్యవకుళాఽవదత్ ॥వకుళా॥మార్గంవదరమాధీశగచ్ఛామినృపసత్తమమ్॥ ౭౮॥ శ్రీనివాసః॥ అస్మాదేవవరాన్మార్గాదవరుహ్యాగిరేస్తటాత్ । త్వంగచ్ఛాధఃప్రదేశేచకాపిలం లిఙ్గముత్తమమ్ ॥౭౯॥ తత్రాస్తేతీర్థరాజోయఃకపిలేశ్వరసన్నిధౌ । తత్రస్నాత్వాయథాయోగ్యంమదర్థంతీర్థపుఙ్గవే ॥ ౮౦ ॥ కపిలేశ్వరమ్మాసాద్యమాచ్యతాంవరమవ్యయమ్ । శ్రీనివాసేనబాలేనసదాకల్యాణకాంక్షిణా ॥ ౮౧ ॥ ప్రేషితాహంతదర్థంవైకురుమేఖీప్సితంప్రియమ్ । ఏవముక్త్వాశివందేవితతఃపద్మతటంగతా ॥౮౨॥ తత్రదృష్ట్వాకృష్ణరామానత్వాతౌభక్తిభావతః। పద్మతీర్థసముద్భూతైఃకమలైఃకమలాననే॥౮౩॥ పూజాంకురుమదర్థంతౌ భ్రాతృభూతౌహిమేమతౌ । సువర్ణముఖరీంతీర్త్వాతత్రగచ్ఛయథాసుఖమ్ ॥ ౮౪ ॥ ఉచితంకురుకల్యాణికన్యార్థేకమలాననే । ఆజ్ఞప్తాదేవదేవేనత్విత్థంవకుళమాలికా ॥ ౮౫ ॥ జగామశనకైశ్శేషశైలాదుత్తీర్యచాంగనా। యదుక్తంశ్రీనివాసేనతచ్చకారతదాఽబలా ॥ ౮౬ ॥ హయమారుహ్యవకుళాసువర్ణముఖరీంతదా । తీర్త్వాగస్త్యాశ్రమంప్రాప్య సఖీస్తస్యావ్యలోకయత్ ॥ ౮౭ ॥

వకుళాప్ప్రతిపద్మావతీసఖీజ్ఞాపితపద్మావత్యుదన్తః.

శివాలయేశివంద్రష్టుమాగతాదూస్తుతత్రవై । తత్రదృష్ట్వావరాఃకన్యాఃకాయూయమితిచాబ్రవీత్ ॥ ౮౮ ॥ తయాసంభాషితాబాలాఊచురేనాంతదోత్తరమ్ ॥ కన్యాః ॥ వయమాకాశరాజస్యసన్నిధానగతాస్సదా ॥ ౮౯ ॥ ఇతఃపూర్వదినేకంచిత్పురుషంతురగాస్థితమ్ । పద్మావత్యాస్సమీపంచసంప్రాప్తంమన్మథాకృతిమ్ ॥ ౯౦ ॥ దృష్టవత్యోవయంసర్వాఃకిరాతాకృతిశోభనమ్ । దృష్ట్వాపద్మావతీభీత్యాజ్వరతాపవిమూర్ఛితా ॥ ౯౧ ॥ తత్తాపస్యోపశాంత్యర్థంరాజ్ఞాఽఽజ్ఞప్తావయంత్విహ। అగస్త్యేశాభిషేకార్థంవసామోఽద్యసమాగతాః ॥ ౯౨ ॥ ఇదానీంకన్యకారూపాంత్వాంతుపశ్యామహేవయమ్ । ఇతితద్వచనంశ్రుత్వావకుళావాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౯౩ ॥ వకుళా ॥ కోఽసౌకిరాతరూపీచభవతీభి

శ్చసంగతః । వదద్ధ్వంకన్యకాస్సర్వా స్తద్వృత్తమఖిలంమమ ॥ ౯౪ ॥
కన్యాః ॥ పద్మావత్యాచసహితాఃకదాచిద్వయమాగతాః । పుష్పాపచ
యనంకర్తుమారబ్ధాస్తువనాంతరే ॥ ౯౫ ॥ తత్రకశ్చిత్పుమాన్ప్రాప్తో
విచిత్రతురగాన్వితః । అస్మాన్ప్రత్యుదితంతేనప్యావాచ్యవచనంతదా ॥
తచ్ఛ్రుత్వాతనయారాజ్ఞోరుష్టావచనమబ్రవీత్ । తయోఃకలహఆపన్నః
కలహేతాడితోహయః ॥ ౯౬ ॥ నిపపాతతదాశ్వస్తుశిలాభిర్గ్లతచేతనః॥
సఘోటంసంపరిత్యజ్యజగామోత్తరదిజ్ముఖః ॥ ౯౭ ॥ గతేకిరాతేక
మలోద్భవాఽథమూర్ఛాముపాగమ్యపపాతభూమౌ । కన్యాంతతస్తా
ముపవేశ్యయానేవయంస్వకంరాజపురంగతాస్మః ॥ ౯౯ ॥ తామాగ
తాంయానగతాంసుతాంనృపశ్చింతాముపాగమ్యరురోదదీనః । అంకే
నిధాయాత్మసుతాంచపశ్యన్ముఖంముదాహీనమభాషణంచ ॥ ౧౦౦ ॥
కావాఽభవన్మేదుహితుర్దురాసదాబిభీషికావిశ్వవినాశకారిణీ । తస్యావి
నాశంనవిజానతేనరాగురుంవినేతిప్రసమీక్ష్యభూమిపః ॥ ౧౦౧ ॥ తతస్సు
రాణాంగురుమాత్తకంపస్సమానయత్తత్రసుతేనశీఘ్రమ్। తద్వాక్యమా
కర్ణ్యగురుర్ధరాతలంశీఘ్రంప్రపన్నోనృపమందిరంచ ॥ ౧౦౨ ॥ ప్రా
ప్తంగురుంప్రాణమివాగతం తదాప్రాప్యైవపుణ్యం పరిపక్వమాగతమ్ ।
దత్వాసనంరత్నమయం సమర్పయన్సుసాధనైస్సార్ఘ్య సుపుష్పభోజ
నైః ॥ ౧౦౩ ॥ కృతాతిథేయోద్విజమాబభాషేసుతానిమిత్తంగగనాభి
ధోనృపః । తద్వాక్యమాకర్ణ్యగురుస్సతాంపతిస్సంప్రీణయన్వాక్యమువా
చభూపమ్ ॥ ౧౦౪ ॥ బృహస్పతిః ॥ దుహితుస్తవసంకష్టనిమిత్తంశృ
ణుభూమిప । పుష్పార్థంతుగతాబాలాభీతాపురుషదర్శనాత్ ॥ ౧౦౫ ॥
తస్యశాంతింప్రవక్ష్యామిశ్రూయతామవధానతః । కారయస్త్వధునా
విప్రాఅభిషేకంశివస్యచ ॥ ౧౦౬ ॥ ఆగస్త్యేశస్యవైరుద్రైస్త్వ
మేకాదశభిఃప్రభో । ఏవముక్తోథగురుణారాజావిప్రాన్సమాదిశత్ ॥
సంపాద్యసర్వసంభారాన్వయంవిప్రసమన్వితాః । తత్పుత్రీజ్వరతా
పేనశాయితానిజమందిరే ॥ ౧౦౭ ॥ తచ్ఛాంత్యర్థంవయంప్రాప్తాఅభిషే
కార్థమంగనే । ధివసేనసమాజ్ఞప్తాద్విజవర్యాస్సమాగతాః ॥ ౧౦౯ ॥
తేషాంసంగాద్వయంప్రాప్తాఃశైలానపతిమందిరమ్ । గచ్ఛసిత్వంకుత్ర

బాలేకిమర్థంత్వమిహాగతా ॥ ౧౧౦ ॥ వదాదేశమితిస్త్రీభిర్వకుళా

పద్మావతీసఖీః ప్రతివకుళావేదితస్వాగమనవృత్తాన్తః.

చోదితాబ్రవీత్ ॥ వకుళా ॥ శృణ్వంతుకన్యకాస్సర్వామద్వాక్యమ విచారతః ॥ ౧౧౧ ॥ ప్రభావమాత్మానుభవస్యవిష్ణోర్యాయంనజానీథపురాణపుంసః । కృష్ణంముకుందంతనయంవిదంత్యా వృథాశరీరం పునరాగతంమమ ॥ ౧౧౨ ॥ జగద్విధీశానమహేంద్రపూర్వాంస్సృజన్నయంమానుషవద్విభాతి। యుష్మాన్సహాస్మాభిరిహాన్యదైవతాకాసం ప్రార్థయంతీస్స్వశుభంకరోత్యసౌ ॥ ౧౧౩ ॥ హరిరేవబలంయస్మాత్సర్వార్థానామలంభవేత్ । ధ్రువంతతోన్నృణాం మోహాత్కుపథోఽన్యసమాశ్రయః ॥ ౧౧౪ ॥ హరేర్వామమృతంయస్మాత్కుంపదంచతదాశ్రయమ్ । లాలయామితతోమాంవై వకుళామవగచ్ఛత ॥ ౧౧౫ ॥ మామాంలాలయతీత్యేవమ్మాలామప్యవగచ్ఛత। అహంశ్రీవేఙ్కటాధీశదాసీభూతాస్మిసాంప్రతమ్ ॥ ౧౧౬ ॥ ధరణ్యాశ్చసమీపేమేకించిత్కార్యంతువర్తతే । నారాయణపురందివ్యమభేద్యంపరదేశిభిః ॥ ౧౧౭ ॥ భవతీసంగమాత్రేణకరిష్యేన్తఃప్రవేశనమ్ । ఇత్థముక్త్వాస్థితాబాలాక

శ్రీనివాసస్యపుల్కసీరూపేణనారాయణపురగమనమ్.

న్యాభిస్సాచసంగతా ॥ ౧౧౮ ॥ ఏవంగతాయాంతస్యాంతునవిశ్వాసమగాద్ధరిః । ఏకపుత్రోహ్యపుత్రస్స్యాదేకనేత్రోహ్యనేత్రవాన్ ॥ స్త్రీభిస్తుయత్కృతంకర్మనతత్కార్యంఫలప్రదమ్ । ఇతిసంచింత్యగోవిందోలీలామానుషవిగ్రహః ॥ ౧౨౦ ॥ స్వయంశ్రీవేఙ్కటాధీశోవనితారూపమాయయా । చీరవస్త్రంతతోబద్ధ్వాఛిద్రకంచుకరంజితా ॥ బ్రహ్మాణంచశిశుంకృత్వాయష్టింకృత్వామహేశ్వరమ్ । బ్రహ్మాణ్డంజగదాధారంతైత్రిగుణ్యంగుల్మమేవచ ॥ ౧౨౨ ॥ ఆకీర్యకేశపుంఖాని పంచాశద్వర్షసంయుతా । గుంజామణివిభూషాంగాశంఖబద్ధసుహారితా ॥ ౧౨౩ ॥ వేణుగుల్మంస్వశిరసిదధానాధాన్యపూరితమ్ । లంబోదరీలంబకర్ణాలంబితార్ధపయోధరా ॥ ౧౨౪ ॥ అదంతాశుష్కవదనాతదాభూద్ధర్మదేవతా । బ్రహ్మాణంనాభిసంజాతంసప్తమాసవయోయుతమ్ ॥ ౧౨౫ ॥ రుదంతంశుష్కవదనంకృశాంగందీర్ఘబాహుకమ్ ।

శిశుంబద్ధ్వాచీరవస్త్రే నృత్యంతీజగదీశ్వరీ ॥ ౧౨౬ ॥ యష్టింధృత్వాకరేచాగా త్సబాలాధర్మదేవతా । నారాయణపురంప్రాప్తా నారదాబ్జజవన్దితా ॥ ౧౨౭ ॥ పురీంసమాగత్యజగర్జచేత్థం పతీన్సుతాన్బంధుగణాన్దదామి । శ్రుత్వావచస్తద్గదితంపురాంగనాఊచుస్తదాతాంనృ

పుల్కసీరూపధారిభగవతీపద్మావతీజనన్యాశ్చాన్యోన్యసంవాదః.

పవల్లభాంప్రతి ॥ ౧౨౮ ॥ గ్రామికాః ॥ ధర్మదేవీసమాయాతానరనారాయణాశ్రమాత్ । వృద్ధాసావర్తతేహ్యామ్బ మితభాషేవదృశ్యతే ॥ మనోగతంవదామీతి వదతీయంపునఃపునః । తామాహ్వాయమహాభాగే ధర్మదేవీంపతివ్రతామ్ ॥ ౧౩౦ ॥ తామిత్థమావేదితచిత్తవేదితావిద్యాం నిజగ్రామమథవాఙ్గనాగణైః । ఆహ్వాపయత్తత్రసఖీభిరాదరాత్సంప్రాప్తభాగ్యాఽహామితిస్మరంత్యసౌ ॥ ౧౩౧ ॥ అజ్ఞప్తాధరణీదేవ్యా స్సఖీభూతావరాంగనాః । ఊచుస్తాగ్రామగాస్సర్వా స్సబాలాంధర్మదేవతామ్ ॥ ౧౩౨ ॥ గ్రామికాః ॥ యాహిమఙ్గళదేదేవి రాజభార్యామిమామితి । సాశ్రుత్వావచనంతాసాం మందమాహమనస్వినీ ॥ ౧౩౩ ॥

ధర్మదేవీ ॥ అహందరిద్రాకుటిలాసబాలాఽభాగ్యసంయుతా । ఆహ్వానంకింవినోదార్థం హాస్యార్థంహాసితాననాః ॥ ౧౩౪ ॥ మద్వస్త్రం పశ్యతచ్ఛిద్రమ్మదాభరణమణ్డలమ్ । నవధాన్యసమాకీర్ణంగుల్మంగుంజావిభూషితమ్ ॥ ౧౩౫ ॥ అన్నహీనంశిశుమ్మాంచ దృష్ట్వాదేవీహసేద్ధ్రువమ్ । నాగచ్ఛామివిశాలాక్ష్యః కింకార్యంరాజమందిరే ॥ ౧౩౬ ॥

ధర్మదేవీవచశ్శ్రుత్వాజగ్ముస్తాధరణీంప్రతి । యథోక్తంధర్మదేవ్యాతుతదాచఖ్యుశ్చతాన్ప్రతి ॥ ౧౩౭ ॥ తాసాంతద్వచనంశ్రుత్వా ధరణీతాంయయాస్స్వయమ్ । ఉవాచధర్మదేవీంతాం ధరణీరాజసున్దరి ॥ ౧౩౮ ॥

ధరణీ ॥ ఏహిభద్రేమహాభాగే సాక్షాత్త్వంధర్మదేవతా । దైవయోగాదాగతాఽసి మమకల్యాణవర్ధినీ ॥ ౧౩౯ ॥ మనోరథోమనస్సంస్థస్తథ్యమ్మేకథ్యతామితి । భాషితారాజపత్న్యాసాసత్యమాహధరాంప్రతి ॥

ధర్మదేవీ ॥ కఠినంమమవాక్యంతుశృణురాజన్యవల్లభే । మయాతుగదితంవాక్య మసత్యంచేన్మనస్విని ॥ ౧౪౧ ॥ పురాన్నిష్కాస్యమాందేవి జిహ్వాయాశ్ఛేదనంకురు।నరనారాయణస్వామీమద్భర్తారాజసుందరి॥౧౪౨॥

తద్వీర్యజాతపుత్రంతు ప్రజాపతిమిమంవిదుః । తేనాజ్ఞప్తాత్వదర్థేచ సం
ప్రాప్తాతవమందిరం ॥ ౧౪౩ ॥ భూతంభవ్యంభవిష్యంచ జానామిజగదీ
శ్వరీ । ఇత్యుక్త్వాధర్మదేవ్యాసారాజపత్నీపతివ్రతా ॥ ౧౪౪ ॥ సువచోభి
స్సాంత్వయిత్వా ధరణీధర్మదేవతాం । ప్రాపయద్భవనంస్వస్య మందం
మందమ్ముదాన్వితా । ౧౪౫ ॥ తామాదాయగృహంప్రాప్య వరంసిం
హాసనందదౌ । సింహాసనగతాసాచ ధర్మదేవీవచోబ్రవీత్ ॥ ౧౪౬ ॥
ధర్మదేవీ॥ మజ్జనంకురుకల్యాణి వస్త్రాలంకారభూషితా । గురుదేవన
మస్కారం కురుదేవిహరిప్రియం ॥౧౪౭॥ ఏవముక్త్వాఽథకల్యాణీ తథాచ
క్రేయథోదితం।తస్యాశ్చాభిముఖీభూయపశ్చాద్వాక్యమువాచసా।౧౪౮॥
ధరణీ॥ కింకార్యంవదభద్రమ్మేకరోమితవశాసనాత్ ॥పులిందా॥ వాయ
నందేహికల్యాణిదేవానాంప్రీతిసాధకం ॥౧౪౯॥ ఇత్థంపులిందావచనంశ్రు
త్వాసాధరణీతదా । స్వర్ణశూర్పంసమాదాయ ముక్తాతండులపూరి
తం ॥ ౧౫౦ ॥ నిక్షిప్యపురతశ్శీఘ్రంధర్మదేవీంవచోబ్రవీత్ ॥ధరణీ॥
సత్యంవదమహాప్రాజ్ఞే మమదుఃఖంప్రణోదయ ॥ ౧౫౧ ॥ ధరణీవాక్య
మాకర్ణ్య ధర్మదేవీవచోబ్రవీత్ ॥ ధర్మదేవీ ॥ సత్యంవదామిసుశ్రోణి
శిశోరన్నంప్రయచ్ఛమే ॥ ౧౫౨ ॥ అహఃకృతంరాత్రికృతే సుపక్వరస
సంయుతం । శ్రుత్వాతద్వచనంరమ్యంత్వరయానీయభామినీ ॥౧౫౩ ॥
క్షీరాన్నంస్వర్ణపాత్రస్థ మర్భకాయదదౌనృప । తద్దృష్ట్వాస్వర్ణపా
త్రస్థంమానుషాన్నంనభుక్తవాన్ ॥ ౧౫౪ ॥ రురోదచశిశుస్తస్యా ధర్మ
దేవ్యాస్సుభూమిప। రుదంతమాత్మజందృష్ట్వావినింద్యప్రతతాడసా ॥౧౫౫॥
దరిద్రోసిదురాచారకందమూలఫలాశనః । కథంనభోక్ష్యసేమృష్టంక్షీరా
న్నంరాజనిర్మితం ॥ ౧౫౬ ॥ కదాపిరోదనమ్మాతఃకింకరోమీతిభూమిప ।
శిశుంతంభర్త్సయిత్వాథ స్వయంభోక్ష్యేఽన్నముత్తమమ్ ॥ ౧౫౭ ॥
మమోదరగతంచాన్నంపుత్రస్యహితకారణం । ఇత్యుక్త్వాసాధర్మదేవీశి
శోర్దత్తంనృపోత్తమ ॥ ౧౫౮ ॥ క్షీరాన్నంస్వర్ణపాత్రస్థం భుక్త్వా
స్వస్థాతదాబ్రవీత్ । సత్యంవదామిసుశ్రోణి తాంబూలందేహిమేఽఙ్గ
నే ॥ ౧౫౯ ॥ ఇత్యుక్త్వాధరణీదేవీధర్మదేవ్యాపులిందయా । ఏలాలవంగ
కర్పూరనాగవల్లీదళైర్యుతమ్ ॥ ౧౬౦ ॥ తాంబూలమర్పయామాస

పుళిందాహ్యైవతిర్ప్రతా । తతస్సాత్ర్ప్రాఙ్ముఖీభూత్వాపుత్రమంకేనిధాయచ॥ నిక్షిప్యపురతోగుల్మంపాదావాస్తీర్యసంస్థితా । ఏవంరూపంగతంకృష్ణం శ్రీనివాసంసురోత్తమాః । ౧౬౩ ॥ ద్రష్టుకామాస్సమాయాతావైశాఖ రీంప్రాకృతోచితాం । సంపశ్యంత స్తస్యఖస్థాస్సువిమానగణాస్తథా ॥ సల్లాపంచక్రురన్యోన్యంసంభ్రమాత్కౌతుకాన్వితాః । కింతయాసుకృ తంరాజ్ఞ్యాకృతంపూర్వంయయాఽధునా ॥ ౧౬౪ ॥ లక్ష్మీసహాయోభ గవాన్క్రీడతేప్రాకృతోయథా ॥ ౧౬౪½ ॥ ఏవంహరేశ్చిత్రవిచిత్రకర్మ గాయంతికంజోద్భవశంభుశక్రాః । కలౌయుగేపాపకృతాంనరాణాం హ్యుద్ధారణార్థాజగదీశచేష్టాః ॥ ౧౬౫½ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
శ్రీనివాసస్య పుళిందస్త్రీరూపవర్ణనంనా
మాష్టమోఽధ్యాయః.

ధరణ్యైపుళిన్దోక్తపద్మావతీదేహశోషణనివృత్త్యుపాయః.

శతానన్దః ॥ భోజనాన్తేఽస్మరద్దేవీదేవాన్స్వకులపూజితాన్ । ఆదౌనారాయణంధ్యాత్వాపశ్చాల్లక్ష్మీంపితామహం ॥ ౧ ॥ సరస్వతీ ముమాకాన్తముమామిన్ద్రమతఃపరం । శచీమగ్నియమాద్యాంశ్చసదా రాన్దిక్పతీనథ ॥ ౨ ॥ దేవానృషీన్పితౄన్నాగాన్గన్ధర్వాన్నాజసత్త మాన్ । కాశీశంవిశ్వనాథంచబిందుమాధవమేవచ ॥ 3 ॥ విష్ణుపాదం ప్రయాగంచగోదాతీరనివాసినం । నారసింహంజగన్నాథంపాణ్డురంగ మహోబిలం ॥ ౪ ॥ పయ్యప్పద్యక్షంవిరూపాక్షంశ్రీశైలంపుణ్యకాననం । శ్రీవేఙ్కటగిరీశంచకాళహస్తీశ్వరంహరమ్ ॥ ౫ ॥ ఘటికాచలసంస్థా నంవృద్ధాచలనివాసినం । వరదంసర్వలోకేశంశ్రీరంగంశ్వేతరూపిణం ॥ కుమ్భఘోణాలయంకృష్ణంశార్ఙ్గపాణింమహీపతే । సేతుంరామకృ తంరాజన్పద్మనాభంజనార్దనం ॥ ౬ ॥ సుబ్రహ్మణ్యంకుమారాఖ్యంమ ధుసూదనశంకరౌ । చంద్రేశ్వరంచగోకర్ణంతథాహరిహరాన్నృప ॥ ౭ ॥ గంగాంగోదావరీంకృష్ణాంతుంగభద్రాంమలాపహాం । కావేరీంకపిలాం క్షీరాంసువర్ణముఖరీంతథా ॥౮॥ మూకామ్బికాంభైరవంచకాలభైరవ

మేవచ । కామాక్షీంచవిశాలాక్షీంమత్స్యాక్షీమపిసౌఖ్యదాం ॥ ౧౦ ॥ సస్మారలోకభావేన చోవాచమధురంవచః । రమేకోల్హాపురాధ్యక్షే పాహిమాంపరదేశగాం ॥ ౧౧ । ఇతిస్వకీయభావేనస్మరంతీధర్మదేవతా।కృత్వామార్తికరాశీంస్త్రీః మధ్యరాశౌవిచిన్త్యతాం॥౧౨॥పాస్తేదత్వాపరాంయష్టిమేష్వేకమనయాస్పృశ । ఇత్యుక్తయాతయాదేవ్యామధ్యరాశౌవిలోడితే ॥ ౧౩ ॥ భావసామ్యంతతోజ్ఞాత్వాప్రహృష్టావాక్యమబ్రవీత్ ॥ ధర్మదేవీ ॥ వదేయంకారణందేవిదుహితుస్తేఽఙ్గశోషణే ॥ ౧౪ ॥ ఆగతఃపురుషేణాస్యాయేనకేనాప్యుపద్రవః । ఇతఃపూర్వదినేకంచిత్పురుషంతురగాస్థితం ॥ ౧౫ ॥ దృష్ట్వామోహావశం యాతాకామజ్వరసుపీడితా । శృణుమాతస్సువిస్తారంశపేగుల్మంసపుత్రకం ॥ ౧౬ ॥ భర్తారంబదరీవాసంమాతరంపితరంగురుం । పతింశ్రీవేఙ్కటాధీశంకర్తుమిచ్ఛతితేసుతా ॥ ౧౭ ॥ తథాభవిష్యతిశుభంవాగియంనాన్యథాభవేత్ । స్వాత్మానంతుశపేరాజ్ఞిసత్యమిత్యవధారయ ॥ సత్యంవదామిసుశ్రోణితామ్బూలందేహిమేఽఙ్గనే । ఏలాలవంగకర్పూరజాతీపత్రైస్సపూగకైః ॥ ౧౮ ॥ నాగవల్లీదళైర్యుక్తంపునర్దేహివరాననే ॥ ఇత్యుక్తాధరణీదేవీతామ్బూలంపునరప్యదాత్ ॥ ౨౦ ॥ పునరాలోచయన్తీసాపుళిన్దావాక్యమబ్రవీత్ ॥ పుళిన్దా ॥ యోఽసౌతురగమారూఢఃపురుషఃపూర్వమాగతః ॥ ౨౧ ॥ కిరాతరూపధారీససాక్షాన్మన్మథమన్మథః । తందృష్ట్వామోహమాయాతాకామజ్వరసుపీడితా ॥ ౨౨ ॥ దుహితాతేఽభవద్రాజ్ఞితతోఽస్యాఅంగశోషణమ్ । తచ్ఛాంత్యర్థంవరారోహేతస్మైసాసమ్ప్రదీయతాం ॥ ౨౩ ॥

ఇత్యుక్తాధరణీదేవీధర్మదేవీంవచోఽబ్రవీత్ ॥ ధరణీ ॥ క్వాస్తేకిరాతరూపీసదుహితుర్మేఽఙ్గశోషకః ॥ ౨౪ ॥ వదతన్నామకింభద్రేవరందాస్యేతవేప్సితం । ఇతిపృష్టాధర్మదేవీధరణీంవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౨౫ ॥ ధర్మదేవీ ॥ వైకుణ్ఠస్థోహరిస్సాక్షాద్వర్తతేవేఙ్కటాచలే । శ్రీనివాసేతివిఖ్యాతోవిద్యావాన్ధనవాన్బలీ ॥ ౨౬ ॥ తస్యాశ్వంత్వత్సుతాబాలాతాడయామాసచాశ్మభిః । ఆరామద్వారనికటేపతితస్సహయోత్తమః ॥ ౨౭ ॥ అశ్మభిస్తాడితోఽత్యన్తంవిహ్వలఃపృచ్ఛతత్సఖీః ।

గౌరవాద్రాజపుత్ర్యాస్తుతుష్టమతే పురుషస్సతత్ ॥ ౨౮ ॥ ఇతిమేసత్యవచనం దత్వా తాం సుఖమేష్యసి । అదత్వా దుఃఖమాప్నోషి నమే వాణీమృషాభవేత్ ॥ ౨౯ ॥ అదానేదినమాత్రేణ స్వామియేతనసంశయః । ఇతి తస్యా వచశ్శ్రుత్వా ధరణీ పునరబ్రవీత్ ॥ ౩౦ ॥ ధరణీ ॥ కిం మాం వదసి దుర్వాక్యమసత్యం వామలోచనే । ఇతి తస్యావచశ్శ్రుత్వా పునరాహ మనస్వినీ ॥ ౩౧ ॥ ధర్మదేవీ ॥ నాసత్యం వచనం దేవి మయోక్తం పూర్వమేవతత్ । ఇతి భీతా తద్వచనాద్రాజ్ఞీ వాక్యమథాబ్రవీత్ ॥ ౩౨ ॥ ధరణీ ॥ అయాచితా మయా కన్యా కథం దేయా భవిష్యతి । ఇతి చిన్తాపరా రాజ్ఞీ ధర్మదేవీం వచోబ్రవీత్ ॥ ౩౩ ॥ ధర్మదేవీ ॥ అద్యైవఘటికాం తే త్వామాగమిష్యతి కాచన । అబలా బహువృద్ధా చ ధర్మార్థకుశలా భువి ॥ ౩౪ ॥ మద్వాక్యం విశ్వసంతీ త్వం రాజానం పరిచోదయ । తోండమానం చ తే భర్తుర్భ్రాతరం ససుహృద్గణం ॥ ౩౫ ॥ సంబోధ్య సాధుమార్గం త్వం సమాశ్రయ నృపప్రియే । సన్నిధౌ మమ సంకల్పం కురు కన్యానిమిత్తకం ॥ ౩౬ ॥ ధరణీ ॥ యేనకేనాప్యుపాయేన జీవితాస్యాత్సుతా మమ । సుతాం తస్మైవ దాస్యామి గిరిగహ్వరవాసినః ॥ ౩౭ ॥ ధర్మదేవీ ॥ ఏవం చేత్తే సుతా రాజ్ఞి జీవిష్యతి న సంశయః । పతిర్మే వర్తతే యత్ర దేవి తత్ర వ్రజామ్యహం । ౩౮ ॥ ఇత్యుక్త్వా తద్వచస్సత్యం ద్రష్టుకామా ధరాఽబ్రవీత్ ॥ ధరణీ ॥ తదా తే వచనం సత్యం యద్యేవం సంభవిష్యతి ॥ ౩౯ ॥ ఇత్యుక్త్వా సా జగామాశు నిజధామ వరాఙ్గనా । సాపి తాం బాఢమిత్యుక్త్వా నిర్జగామ పురాద్బహిః ॥ కక్షే బద్ధ్వా సుతం రాజన్ స్వర్ణశూర్పం సగుల్మకం । జగామోత్తరమభ్యేత్య పుళిన్దీ మిథిలేశ్వర ॥ ౪౧ ॥ పుళిందాయాం గతాయాం తు ధరణీ వామలోచనా । పుత్ర్యా నికేతనం ప్రాప్య రుదంతీ భృశదుఃఖితా ॥ ౪౨ ॥ ధరణీ ॥ కిం తే మనోగతం పుత్రి యత్త్వమిచ్ఛసి తద్వద । న చ మాతృసమం మిత్రం పుత్రీణామస్తి నన్దిని ॥ ౪౩ ॥ కిన్ను కార్యమకార్యం వా తన్మమాచక్ష్వ భామిని । పూరయామి మనస్థం చ కిమర్థం తవ శోషణం ॥ ౪౪ ॥ అభాగ్యాహం మహాభాగే విషపానం కరోమి చ । ఇత్యుక్త్వా సా పరాధీనా దుఃఖితా రుదితాఽభవత్ ॥ ౪౫ ॥ దుఃఖితాం జననీం దృష్ట్వా మందమాహ మనోగతం ॥

పద్మావతీ ॥ కింవదిష్యామి హేమాత స్సూతికాదుఃఖమాగతం ॥ ౪౬ ॥
అథవాపుత్రలాభంకిం ప్రవదామినిగూఢజం । నాకృత్యంతాదృశంకిఞ్చి
జ్జాతాక్వాపితుమేవరే ॥ ౪౭ ॥ కాంతయాసమ్ప్రీతితామద్య వక్తుంశ
క్ష్యామినస్వయం। తథాపితవవక్ష్యామి మాతృత్వాచ్ఛృణుభామిని॥౪౮॥

పద్మావతీకథితభగవల్లక్షణతద్భక్తలక్షణాని.

త్వయాజ్ఞప్తాగమంమాతః పుణ్యారామంసఖీయుతా । తత్రాయాతః
పుమాన్కశ్చిత్పురాణపురుషోత్తమః ॥ ౪౯ ॥ మాతస్స్మరామితద్వ
క్త్రం పుణ్డరీకనిభేక్షణం। తంవినానహిజీవామి సత్యమిత్యవధారయ॥౫౦॥
చరితంతస్యకృష్ణస్య జానన్తివిబుధేశ్వరాః । పాపాలయాశ్చమనుజా న
జానన్తిహరింపరమ్ ॥ ౫౧ ॥ సత్యంసర్వోత్తమస్సాతయా త్సఏవపురుషో
త్తమః । దక్షిణంపాణిమాశ్రిత్య రాజతేచక్రముత్తమం ॥ ౫౨ ॥ తథా
సవ్యేశఙ్ఖరాజో రాజతేరాజవల్లభే। యత్కంఠేకౌస్తుభంరత్నం శ్రుత్యో
ర్మకరకుణ్డలే ॥ ౫౩ ॥ యస్యచక్రప్రభావేన దగ్ధావారాణసీపురీ । య
స్యశఙ్ఖధ్వనింశ్రుత్వా విద్రవన్త్యసురాదయః ॥ ౫౪ ॥ తద్భక్తలక్షణం
వక్ష్యే శృణుమాతస్సవిస్తరం । వేదశాస్త్రపరాయేచ స్వధర్మాచరణే
రతాః ॥ ౫౫ ॥ వేదోక్తంకర్మకుర్వన్తి తద్భక్తాన్విద్ధివైష్ణవాన్। శంఖ
చక్రాంకితాయేచా పూర్ధ్వపుండ్రధరాశ్చయే ॥ ౫౬ ॥ నాసత్యవచనా
యేతు పితృమాతృమతేస్థితాః । తద్భక్తలక్షణంత్వేత త్తంవినానోనుజీ
వతి ॥ ౫౭ ॥ తనయావచనంశ్రుత్వా సానన్దావాక్యమబ్రవీత్ । స
త్యంవదమహాప్రాజ్ఞే భ్రమోవాజ్వరకారణం ॥౫౮॥ పద్మా ॥ సత్యంవదా
మిమాతర్యో దృష్టపూర్వోమహాప్రభుః । తద్దర్శనధియామేద్య జాయతే
దేహశోషణమ్ ॥ ౫౯ ॥ సాంత్వయిత్వాసుతాంభద్రా భర్తుర్భవనమభ్య
గాత్ । పాకార్థంపరమానన్దా భరితాభాగ్యసంపదా ॥ ౬౦ ॥ పుత్ర్యం
గశోషసంక్షుబ్ధం కృచ్ఛ్రసంతాపసంయుతం। అవదత్స్వపతింప్రాప్య పు
త్రీకాయవిశోషణే॥ ౬౧ ॥ కారణంధర్మదేవ్యుక్తమథతచ్ఛాంతికారణం।

ధరణీప్రీతిపద్మావతీసఖీభిస్సహావకుళాగమనమ్.

సర్వంసంబోధయామాస పుత్ర్యాప్రోద్గతమాదరాత్ ॥ ౬౨ ॥ ఏత
స్మిన్నేవసమయే కన్యాశ్చవకుళాన్వితాః।అభిషిచ్యాశ్వగస్త్యేశం శంకరం

బ్రాహ్మణైస్సహ ॥ ౬౩ ॥ సంభారాంశ్శిరసాధృత్వా బ్రాహ్మణైస్స పురోహితైః । రాజధానీంసమాసాద్య భర్తుర్భవనమభ్యయుః ॥ ౬४ ॥ స మాగతాన్ద్విజాంత్సర్వాం త్సంపూజ్యవిధిపూర్వకమ్ । గంధపుష్పాక్షతాద్యైశ్చ వస్త్రాలంకారభూషణైః । విప్రాశీర్వాదమంత్రైశ్చ మార్జయిత్వాస్వకాంసుతామ్ ॥ ౬౫ ॥ అభుజ్క్తచస్వయంరాజా బ్రాహ్మణానామథాజ్ఞయా । సాభుక్త్వాధమహాభాగా ధరణీబహిరాగతా ॥ ౬౬ ॥ దదర్శతాంమహారాజవకుళాంనవరూపిణీమ్ । ధర్మదేవ్యావచస్స్మృత్వా తత్సమీపముపాగతా ॥ ౬౭ ॥ పప్రచ్ఛతాస్తదాకన్యా ఏతద్వృత్తాంతకోవిదాః ॥ ధరణీ ॥ కైషాకస్మాదుపాయాతా పూజ్యేవప్రతిభాతిమే ॥ ౬౮ ॥ పృచ్ఛ్యతాంకన్యకాఅస్యాః కిమాగమనకారణమ్ । ఏవముక్తాఃకన్యకాస్తు ధరణీమబ్రువంస్తదా ॥ ౬౯ ॥ కన్యకాః ॥ వాసఃపన్నగశైలేఽస్యా స్స్వామీశ్రీవేంక్టేశ్వరః । తదాజ్ఞాకారికాకాచిన్నామ్నా వకుళమాలికా ॥౭౦॥ అనయాధరణీదేవ్యా స్సన్నిధావమకించన । కార్యమస్తీతికథితం తతస్తు సహితాస్తయా ॥ ౭౧ ॥ వయంప్రాప్తామహాభాగే త్వత్సమీపమిహాధునా । పృచ్ఛ్యతాంసైవవృత్తాంతంతదాగమనకారణం ॥ ౭౨ ॥ ఏవముక్తాథకల్యాణీ వకుళాంసమభాషత । తిష్ఠభద్రేవరారోహే రత్నపీఠేసునిర్మలే ॥ ౭౩ ॥ ఇత్యుక్తానందభరితా వకుళాతత్రసంస్థితా । మేనేకృతార్థమాత్మానం సాఫల్యంజన్మనోపిచ ॥ ౭४ ॥ ధరణీ ॥ స్వాగతంతేవరారోహే మమపుణ్యసముచ్చయాత్ । మన్యేకృతార్థమాత్మానం సఫలం సాధుసంగమాత్ ॥ ౭౫ ॥ నిర్దేష్టవ్యంభవత్కార్యం తదద్యావిదధీమహి । కిమర్థమాగమోమాత శ్శీఘ్రంతత్కథ్యతామితి ॥ ౭౬ ॥ బ

⇝ ధరణీప్రతివకుళోక్తస్వాగమనకారణాని. ⇜

భాషేవకుళాభార్యాం రాజ్ఞస్తస్యమహాత్మనః ॥ వకుళా ॥ కన్యాపేక్షాముఖ్యకార్యం పునఃకార్యశతేనకిం ॥ ౭౭ ॥ ముఖ్యకార్యంతతశ్శ్రుత్వా వకుళామబ్రవీదిదం ॥ ధరణీ ॥ సమ్యగుక్తంత్వయాదేవి వరాపేక్షాపివర్తతే ॥ ౭౮ ॥ కోవరఃకశ్చదేశోఽస్య గోత్రంనక్షత్రకంచకిం । కిన్నామాజనకశ్చాస్య మాతాచాపిమహాత్మనః ॥ ౭౯ ॥ కింకులంకోస్యచా

చారో జాతిర్వా తస్య కావద । కులాచారాదికం పృష్ట్వా వకుళా వాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౭౦ ॥ వకుళా ॥ శృణు రాజ్ఞి సవిస్తారం గోత్రం బన్ధుజనం తథా । దేవకీ జననీ తస్య జనకశ్శూరనన్దనః ॥ ౭౧ ॥ నిశాకరకులం తస్య నామ కృష్ణ ఇతి స్మృతం । వసిష్ఠగోత్రే చోత్పత్తిర్నక్షత్రం శ్రవణం తథా ॥ ౭౨ ॥ ఆవాసో వేఙ్కటగిరిర్విద్యావాన్ ధనవాన్ బలీ । బహుళాచారసమ్పన్నో వయసా పఞ్చవింశకః ॥ ౭౩ ॥ పాణిగ్రహణకాలే తు తం దృష్ట్వా సుఖమేష్యసి । కిమత్ర బహునోక్తేన దర్శనాత్తే సుఖం భవేత్ ॥ ౭౪ ॥ తద్వృత్తమఖిలం శ్రుత్వా తా మహానన్దనిర్భరా ॥ ధరణీ ॥ శఙ్కా జాతా వరారోహే మమ తే వచనాత్సఖి ॥ ౭౫ ॥ సభాగ్యశ్చ కులీనశ్చ బుద్ధిమాంశ్చ యువా బలీ । వాగ్మీ చోక్తోఽస్య చైతావ ద్వివాహో న కృతః కుతః ॥ ౭౬ ॥ సా తద్వచనమాకర్ణ్య నపత్యమనుచిన్త్య తం । ధైర్యేణ వచనం ప్రాహ ధరణీం రాజవల్లభాం ॥ ౭౭ ॥ వకుళా ॥ కృతవైవాహికో దేవి బాల్యే భాగీరథీపితా । తత్రాపత్యమనాలోక్య ద్వితీయం కర్తుముత్సుకః ॥ ౭౮ ॥ న దోషమితరం విద్ధి శ్రీనివాసే నిరామయే । తద్వృత్తమఖిలం శ్రుత్వా సమాహూయ స్వకం సుతం ॥ ౭౯ ॥ నృపమాహ్వాపయామాస ధరణీపతిమాత్మనః । ఏకాం తే రాజశార్దూల మిదం వచనమబ్రవీత్ ॥ ౮౦ ॥ ధరణీ ॥

ధరణ్యుక్త్యా వియన్నృపకృతపద్మావత్యాశ్వాసనప్రకారః.

కన్యార్థమాగతా రాజన్ వకుళా వేఙ్కటాచలాత్ । సుతం సమ్ప్రేష్య చాపిత్వం స్వపురోహితమానయ ॥ ౮౧ ॥ వరస్యాపి విచార్యాశు కులవిద్యాబలాదికం । గోత్రబుద్ధ్యాద్యానుకూల్యం బ్రాహ్మణైర్వేదపారగైః ॥ ౮౨ ॥ విచార్య వరవధ్వోశ్చ యోనినాడీసుసంగతిం । సర్వం సమ్యక్సమాలోచ్య కన్యాదానం కురు ప్రభో ॥ ౮౩ ॥ కన్యార్థమాగతా సాధ్వీ దుహితుర్విదితం మనః । తమేవేచ్ఛతి తే పుత్రీ వేఙ్కటాచలవాసినం ॥ ౮౪ ॥ ధర్మదేవీవచస్సత్యం శుభం శీఘ్రం విధీయతాం । ఇతి పత్న్యా వచశ్శ్రుత్వా సోభూదానన్దనిర్భరః ॥ ౮౫ ॥ ఆకాశరాజః ॥ అహో మఙ్గళమస్మాకం సమ్ప్రాప్తం పూర్వపుణ్యతః । అస్మాకం పితరస్సర్వే కృతార్థా ముక్తిభాగినః ॥ ౮౬ ॥ త్వద్వాక్యామృతపానేన రోమహర్షస్తు జాయతే । కదా పశ్యామి కల్యాణం వధూవరసమాగమం ॥ ౮౭ ॥ సభర్తృకాం రాజ

పుత్రీం రాజసింహాసనేస్థితాం । కదాపశ్యామినేత్రాభ్యాం బంధుమండ
లమధ్యగాం ॥ ౯౮ ॥ ఇత్యుక్త్వాభవనంచాగాద్దుహితుర్హితకృ
త్ప్రియః । నృపఃపద్మావతీంప్రాహ సాంత్వయన్వచసాసుతామ్ ॥౯౯॥
నృపః॥ భద్రేదుఃఖంమనస్థంతేత్యజశీఘ్రమతఃపరం । హృదయేతవక
ల్యాణికాఽపేక్షావర్తతేవద ॥ ౧౦౦ ॥ తామద్యాహంకరిష్యామి నాత్ర
కార్యావిచారణా। జనకస్యవచశ్శ్రుత్వాజననీంవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౧౦౧ ॥
పద్మా ॥ మాతస్తేకథితంసర్వం జనకస్యవచోమమ । సమాచక్ష్వాద్య
సంకోచాన్నాహంవక్తుంసముత్సహే ॥ ౧౦౨ ॥ పుత్రీగిరంవిదిత్వాసాభ
ర్తారంవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ధరణీ ॥ సాధయస్వమహాభాగ వివాహంవిధి
పూర్వకమ్ ॥ ౧౦౩ ॥ విలంబోనైవకర్తవ్య శ్శుభార్థంతుశుభానన । రా
జా॥ తస్మైదాస్యామికృష్ణాయశ్రీనివాసాయధీమతే ॥ ౧౦౪ ॥ ఇత్యాశ్వ

వియన్నృపాజ్ఞయాధరాతలమ్ప్రతిబృహస్పత్యాగమనమ్.

స్యసుతాంరాజాపుత్రమింద్రనికేతనం। ప్రేషయామాసరాజేంద్రగుర్వా
నయనకాంక్షయా ॥ ౧౦౫ ॥ విలిఖ్యపత్రికాంరాజా పుత్రీకల్యాణసూచి
కాం । సంప్రేషయామాసతదా స్వపుత్రేణవియన్నృపః ॥ ౧౦౬ ॥ స
గత్వావాయువేగేన చంద్రాంశత్వాత్తుభూమిప । అవందతానందపూ
ర్ణో గురుమింద్రస్యచక్షణాత్ ॥ ౧౦౭ ॥ సపత్రంరాజపుత్రంచ సమాలో
క్యాగతంగురుః । ప్రతిష్ఠాప్యాసనేతంచ తేనానీతాంతదాశుభామ్ ॥౧౦౮॥
పపాఠచమహారాజ పత్రికాంశుభసూచికామ్ । తత్క్షణాదాగమద్రాజన్
రాజానంసపురోహితః ॥ ౧౦౯ ॥ ప్రాప్తంపురోహితంద్రుష్ట్వా కృ
త్వార్చాంవిధిపూర్వకమ్ । కాలోచితంవాచయిత్వా వర్ధమానఉవాచ
సః ॥ ౧౧౦ ॥ రాజా ॥ తవాజ్ఞయాకరిష్యామి వివాహందుహితు
ర్మమ । శ్రీనివాసస్యసంబంధో విదితస్యప్రశస్యతే ॥ ౧౧౧ ॥ క
న్యార్థమాగతాసాధ్వీ విదితేగోత్రనామనీ । తథాపితవవాక్యేనవివాహం
కర్తుముత్సహే ॥ ౧౧౨ ॥ సరాజ్ఞోవచనంశ్రుత్వారాజానంప్రత్యభాష
త ॥ గురుః ॥ సఫలంవృక్షమాశ్రిత్య జీవంతిబహవోభువి ॥ ౧౧౩ ॥ త
థావయంచజీవామస్తవభాగ్యావలంబినః।అహంకదాచిదేవాత్రసమాగ

చ్ఛామిభూతలం ॥౧౧౮॥ నజానామితతస్సమ్యక్శుకఆశ్రితవాన్ సదా । స జానాతిమహారాజస్థితిమేతస్యశార్జ్గిణః ॥ ౧౧౫ ॥ అత్రైవోత్తరదిగ్భాగే పంచక్రోశమితేన్నృప । శుకోస్తివ్యాసతనయ శ్శ్రీనివాసపరాయణః॥ తమాహ్వాయమహారాజశ్శీఘ్రేణపృథివీపతే।సవక్ష్యత్యాత్మనస్సాఖ్యం వృత్తాంతంతస్యచాదితః ॥ ౧౧౭ ॥ ఏవముక్తోథగురుణా భార్గవరంబ్రా

⟶ బృహస్పత్యుక్త్యావియన్నృపకృతశుకాహ్వాపనమ్. ⟵

హ్మణప్రియం । సందిదేశమహారాజ శ్శుకాశ్రమమరిందమః ॥ ౧౧౮ ॥ సగత్వావాయువేగేనరథేనాదిత్యవర్చసా । ధ్యానయోగాదుత్థితంతంద్పష్ట్వాశుకమువాచహ ॥ ౧౧౯ ॥ తొండమాన్ ॥ శృణుతాపసశార్దూల వచనంరాజభాషితం । పద్మావతీవివాహార్థా సంపన్నాగురుపూజితా ॥ శ్రీనివాసాయతాంకన్యాం ప్రదాతుంకాంక్షతేన్నృపః । యుక్తాయుక్తవిచింతాయై గురుమాహూతవానపి ॥ ౧౨౧ ॥ తదర్థమేవచాద్యత్వాం సమాహ్వాయతిభూమిపః । యుక్తాయుక్తేవిచింత్యాథ లిఖితుంశుభపత్రికామ్ ॥౧౨౨॥ అవకాశంచకృత్వాద్యగచ్ఛతాంనగరీంప్రతి । ఏవముక్తో మహీదేవోమహీపాలేనభూమిప ॥౧౨౩॥ ససంభ్రమాత్సముత్థాయవ్యాభ్రమద్విభ్రమన్నివ।భిందన్కమండలుంరాజంశ్ఛిందన్కృష్ణమృగత్వచం॥ విచ్ఛిద్యమణిమాలాశ్చసనన్నత్తమహామునిః । ముహూర్తమిత్థంరాజేంద్ర తద్బుద్ధిరవశంగతా ॥౧౨౪॥ ఉవాచపశ్చాద్రాజానంకార్ష్ణద్వైపాయనిర్మునిః ॥ ౧౨౫ ॥ శ్రీశుకః ॥ సాధూదితంవాక్యముదారవిక్రమత్వయాహరేర్వేఙ్కటశైలవాసినః। కన్యాప్రదానంపురుషార్థసాధనంసమస్తలోకస్యపవిత్రతాకరం ॥౧౨౬॥ ఆకాశరాజధిషణా శ్రీనివాసకృపాబలాత్ ॥ మహాదానపరావిత్థం భూయాస్తాంచదినేదినే । ఇత్యాశిషాప్రశస్యాథ పద్మతీర్థేవగాహ్యాచ ॥౧౨౮॥ కృత్వామాధ్యాహ్నికీంసంధ్యాం త్యక్త్వాజీర్ణోపబర్హణమ్ । సనవానికుశాగ్రాణి నికృత్యమునిసత్తమః ॥౧౨౯॥ కిరీటంబంధయిత్వాతైరుత్తమాంగనిబంధనం। కవచంకల్పయామాసకుశాగ్రైఃకుసుమైస్తదా ॥౧౩౦॥ తులసీమణిమాలాభిఃకంఠకర్ణవిభూషితః । ఆపాదలంబికృష్ణత్వక్కవచైస్సమలంకృతః ॥ ౧౩౧ ॥ అశ్వయానేఽధిరోప్యైనంనినాయసనృపానుజః । తమాయాంతంమునింద్పష్ట్వా చతురంగ

బలాన్వితః ॥ ౧౩౨ ॥ పురోహితంపురస్కృత్య కుశమూలఫలోదకైః ।అభి
యాత స్తదారాజా సంతోషం ప్రాపసాపురీ ॥ ౧౩౩ ॥ యానాదుత్తీర్యరా
జేంద్ర స్సాష్టాంగం ప్రణిపత్యతం । గజమారోప్యనగరీం సపురోహితఆన
యత్ ॥ ౧౩౪ ॥ నికేతనాంతర్భవనేనివేశ్య నిధింమునీనాం ప్రవరంసరాజా।
సంపూజయామాసవిధానవిత్తమో విద్యాగురుంజ్ఞానగురుంచనత్వా॥

పద్మావతీపరిణయోద్యుక్తవియన్నృపప్రతిశుకకృతశ్లాఘాక్రమః.

రాజా ॥ తాపసంపరిపప్రచ్ఛ కన్యార్థంధిషణాగ్రతః । పద్మావతీంప్రదా
స్యామి భవద్వాక్యమనుమోదితః ॥ ౧౩౬ ॥ శ్రీనివాసాయకృష్ణాయ నిశ్చి
తేత్థంమయామతిః । సతద్వచనమాకర్ణ్య రాజానంరాజసత్తమ ॥ ౧౩౭ ॥
శుకోబ్రవీద్గిరంపుత్రీకారణాత్కరుణాన్వితః ॥ శ్రీశుకః ॥ మాకురుష్వమ
హారాజ సందేహందానకర్మణి ॥ ౧౩౮ ॥ ధన్యోసిత్వంమహీపాల కు
లంపావనతాంగతమ్ । పితరస్త్రుదివంప్రాప్తానాత్ర కార్యావిచారణా॥౧౩౯॥
కింత్వయాచరితంపుణ్యం పూర్వజన్మనిభూమిప । భగవానరవిన్దాక్షః
శ్రీనివాసస్సుతాంగతిః ॥ ౧౪౦ ॥ జామాతృత్వంసమాపన్న స్తస్మాన్నా
స్తివాధికః । విళంబోనైవకర్తవ్య శ్శుభంశీఘ్రంవిధీయతామ్॥ ౧౪౧॥
వయంధన్యాఃకృతార్థాస్మ స్తవసంగేనభూమిప । వయంతుతపసారా
ధ్య కన్దమూలఫలాశనాః ॥ ౧౪౨ ॥ సర్వసంగంపరిత్యజ్య నపశ్యామో
త్రతంవిభుమ్। సంగతేస్తవపశ్యామ శ్శ్రీనివాసంశ్రియాయుతమ్॥౧౪౩॥
సంగతిస్తవభద్రానోభవేజ్జన్మనిజన్మని।ఏవంతముక్త్వారాజర్షింతూష్ణీమా
ససతాపసః ॥ ౧౪౪ ॥ శుకవాక్యంతతశ్శ్రుత్వా సరాజానందనిర్భ
రః । వైయ్యాసికేర్వచశ్శ్రుత్వా ప్రశశంసప్రజాపతిః ॥ ౧౪౫ ॥ మ
న్యేకృతార్థమాత్మానం వ్యాసపుత్రనమోస్తుతే । గ్రహాణాంచగతిస్తాత
తయోర్యోగోవిచిన్త్యతామ్ ॥ ౧౪౬ ॥ ఋక్షయోగంగోత్రయోగం ప
శ్యవిప్రబలాబలమ్ । ఇతిరాజ్ఞోవచశ్శ్రుత్వా సురాచార్యస్ససంభ్రమమ్॥

గురుకృతపద్మావతీశ్రీనివాసయోగాద్యానుకూల్యవిచారః.

౧౪౭॥ ఛాయాశాస్త్రవిధానజ్ఞో వకుళాంవాక్యమబ్రవీత్ ॥ బృహస్పతిః॥
గోత్రంశ్రీవేఙ్కటేశస్య తన్మామాచక్ష్వభామిని ॥ ౧౪౮ ॥ నక్షత్రం
చవరారోహే కథ్యతామితిచాబ్రవీత్ । సాతస్యవచనంశ్రుత్వా కించి

తోషాన్వితాబ్రవీత్ ॥ ౧౪౯ ॥ వకుళా ॥ బ్రాహ్మణాస్సత్యసంప
న్నాః కలౌమిథ్యాప్రవాదినః । జానంతోపిమహారాజం నవదంతిహితా
హితమ్ ॥ ౧౫౦ ॥ శ్రీశుకః ॥ అవిశ్వాసశ్చవిప్రేషు క్షత్రియాణాంవ
రాననే । ధర్మోప్యధర్మతామేతి హ్యధర్మోధర్మతాంగతః ॥ ౧౫౧ ॥ త
స్మాత్త్వయామహాభాగే కథనీయంహితాహితమ్ ॥ వకుళా ॥ నక్ష
త్రంశ్రవణంతస్యగోత్రంవాసిష్ఠసంజ్ఞకమ్ ॥ ౧౫౨ ॥ ఊచుఃపురాతనా
మత్స్యకూర్మకృష్ణాదిరూపిణః ॥ రాజా ॥ గోత్రమత్రేర్మహాభాగ నక్షత్రం
మృగశీర్షకమ్ ॥ ౧౫౩ ॥ సీతాసత్యాదిరూపాయాః పద్మావత్యావిదు
ర్బుధాః । ఉభయోర్వచనంశ్రుత్వా గురుర్యోగంవిచింత్యసః ॥ ౧౫౪ ॥
హర్షోద్రిక్తమనాభూత్వా సత్యమాహమహామతిః ॥ గురుః ॥ నాడీకూ
టంవిశేషేణ సూత్రకూటంవిశేషతః ॥ ౧౫౫ ॥ యోనికూటంచానుకూ
లం గ్రహాశ్చశుభదర్శనాః । సర్వంవిచార్యభూపాల స్వార్యభావంసమా
శ్రితః ॥ ౧౫౬ ॥ సమ్మన్త్ర్య బంధుమిత్రాద్యైః కన్యాదానంకురుప్రభో ।
ఏవంగురువచశ్శ్రుత్వా విచార్యాశువిచక్షణః ॥ ౧౫౭ ॥ భక్త్యాపరమ
యారాజా స్వార్యభావంసమాశ్రితః । జ్ఞాతిబాంధవసంబంధి సుహృన్మి
త్రజనైర్వృతః ॥ ౧౫౮ ॥ మంత్రఞ్చకారరాజేంద్ర కన్యాదాననిమిత్తకం ।
తేసర్వేబంధువర్గాశ్చ రాజానంప్రత్యపూజయన్ ॥ ౧౫౯ ॥ సభాంచ
కారయామాస రత్నసింహాసనేస్థితః । వాచయిత్వాథపుణ్యాహం కన్యా
నిశ్చయకారణాత్ ॥ ౧౬౦ ॥ తామ్బూలందక్షిణాంచాదాత్పూజయి
త్వాగణాధిపమ్ । భుజముద్ధృత్యరాజేంద్ర స్సభామధ్యేవచోబ్రవీత్ ॥ ౧౬౧ ॥
రాజా ॥ పద్మావతీంప్రదాస్యామి శ్రీనివాసాయశార్ఙ్గిణే । యూయంబం
ధుగణాశ్చాత్రదయాంకురుతమాంప్రతి ॥ ౧౬౨ ॥ ప్రతిజ్ఞామకరోది
త్థం కన్యార్థేవేఙ్కటేశితుః । సహోవాచమహారాజో గురుంగురుజనప్రి
యః ॥ ౧౬౩ ॥ రాజా ॥ కింకార్యంవదవిప్రేంద్ర సంకల్పానంతరమ్మ
యా । రాజానమబ్రవీద్రాజ న్నంగిరాదేవతాగురుః ॥ ౧౬౪ ॥ బృహ

శ్రీనివాసమ్ప్రతివియన్నృపలిఖితవివాహప్రతికాప్రకారః.

స్పతిః ॥ విలిఖ్యప్రతికాంరాజన్ శ్రీనివాసాయవిష్ణవే । విప్రంప్రేషయ
రాజేంద్ర తస్యాగమనకారణాత్ ॥ ౧౬౫ ॥ స్వగురోర్వాక్యమాక

ర్ణష్య రాజాగురుమభాషత ॥ రాజా ॥ కింలేఖ్యంప్రాకృతైర్దివ్య న్న ప్రాకృతశరీరిణః ॥ ౧౬౬ ॥ తథాపిలేఖనీయంయ త్తద్బ్రూహిగురుస త్తమ । ఆకాశరాజవచనం శ్రుత్వాగీష్పతిరాదరాత్ ॥ ౧౬౭ ॥ లేఖ్యేశం బోధయామాస రాజ్ఞస్తస్యమహాత్మనః । గురూపదిష్టమార్గేణ విలిలేఖస పత్రికామ్ ॥౧౬౮॥ అప్రాకృతాయనిత్యాయ సచ్చిదానందమూర్తయే। స్వతంత్రాయాద్వితీయాయా నంతరూపాయశార్ఙ్గిణే ॥ ౧౬౯ ॥ భక్తప్రియాయభక్త్యైకవేద్యోపాదేయరూపిణే। దేవాదిదేవపూజ్యాయ బ్రహ్మపూజ్యాయవిష్ణవే ॥ ౧౭౦ ॥ శ్రీనివాసాయకృష్ణాయ వేఙ్కటాచలవాసినే । సాఙ్గైస్సర్వైశ్చవేదాద్యై రాగమైస్సపురాణకైః ॥ ౧౭౧ ॥ ఆవేదితానంతగుణకర్మణే శ్రీధరాయతే।ఆశీర్వాదంకరిష్యామి బంధుత్వాత్తేసురోత్తమ ॥ ౧౭౨ ॥ త్వత్పాదపద్మసంప్రీత్యాకామ ఆకాశనామకః । త్వదాశ్రయంసమాకాఙ్క్షన్ లేఖయామ్యద్యమాధవ ॥ ౧౭౩ ॥ స్త్రీపుత్రభ్రాతృభిస్సాకం సర్వైఃకుశలినోవయమ్ । త్వదనుగ్రహమాత్రేణ వసామోఽత్రహరేఃపురే ॥ ౧౭౪ ॥ సర్వేషాంభవతాంక్షేమం పత్రద్వారా నిబోధయ । చైత్రశుక్లత్రయోదశ్యామేతత్పత్రంవిలిఖ్యతే ॥ ౧౭౫ ॥ కన్యాంపద్మావతీంతుభ్యం దాస్యామీతిమతిర్మమ । తామంగీకురుగోవింద వివాహవిధిపూర్వకమ్ ॥ ౧౭౬ ॥ శుకోవేత్తిగురుర్వేత్తి హృదయంమమ సర్వదా । మాకురుష్వాత్రసందేహం కన్యార్థంపురుషోత్తమ ॥ ౧౭౭ ॥ వైశాఖశుక్లదశమీభృగువారేశుభేదినే । బంధుభిస్సహసంప్రాప్య మాముద్ధృత్యానుగైస్సహ ॥ ౧౭౮ ॥ హర్షేణపాణిగ్రహణం కర్తవ్యంమేమనోగతమ్ । అధికంలేఖనీయంతే కిమస్తిపురుషోత్తమ ॥ ౧౭౯ ॥ శుకోవదతియత్సత్యం తత్సర్వంకురుకేశవ ॥ ౧౮౦ ॥ ఇత్యాశిషస్సంతుమహానుభావతే సమస్తకల్యాణగుణాన్వితప్రభో । నిత్యాయసత్యాయసుఖస్వరూపిణే సమస్తలోకప్రభవేమహాత్మనే ॥౧౮౧॥ ఇత్థంలిఖిత్వావరపత్రికాం శుభా మాకాశరాజోజగదీశసన్నిధిమ్ । సంప్రేషయామాసశుకంమహాంతం సపుత్రమిత్రస్సహబాంధవానుగః ॥ ౧౮౨ ॥ క్రోశమాత్రముపాగమ్య శుకంవచనమబ్రవీత్ ॥ ౧౮౩ ॥ రాజా ॥ యేనకేనప్రకారేణ తస్యచి

త్తంవశీకురు । అయుతంస్వర్ణలక్షంవాకోటింవాఽర్బుదమేవవా ॥ ౧౮౩॥ దాస్యామిద్రవ్యనిచయంనాత్రకార్యావిచారణా । ఏవముక్తోమహీదేవో గతశ్శేషాచలంప్రతి ॥ ౧౮౪ ॥ మధ్యంగతేభానుమతౌమహాత్మాసమాగతస్తత్రశుకస్సశిష్యః । హరేర్జనన్యానుగతోవిరాగీతద్దర్శనాహ్లాదగతాధ్వశేషః ॥ ౧౮౫ ॥ అంబామవీక్ష్యచాయాంతీంవేఙ్కటాద్రిశిఖామణిః। మాతాచనాగతాకస్మాదితిచింతాపరోహరిః ॥ ౧౮౬ ॥ ఏతస్మిన్నేవకాలేతుకృష్ణద్వైపాయనాత్మజమ్ । దదర్శసశిరఃపాణింకృతకార్యవినిశ్చయమ్ ॥ ౧౮౭ ॥ శుకంప్రాహాతిభక్త్యైవచాసనాదుత్థితోహరిః ॥ శ్రీనివాసః ॥ కార్యంమదీయంవిప్రేంద్రపక్వంవాఽపక్వమేవవా ॥ ౧౮౮ ॥ శ్రీశుకః ॥ కార్యంతవకృపాసింధోపక్వమేవనసంశయః । శుభంవాక్యమితి శ్రుత్వాదణ్డవత్ప్రణతంభువి ॥ ౧౮౯ ॥ సమాలింగ్యశుకంకృష్ణోభక్త్యాహర్షవశంగతః । అతిచిత్రచరిత్రాత్మాశుకమాహమహీపతే ॥ ౧౯౦ ॥ శ్రీనివాసః ॥ వదంతిలోకాఅన్ృతాన్సహస్రాస్వివాహకామానరజన్మనోయే। తేయాంతిమద్ధామకిమత్రవాచ్యంజగత్కుటుంబస్యవివాహకామే। నరోభిభర్తిస్వసుతంస్వభార్యాంస్వజనంగృహమ్ । బ్రహ్మాణ్డంభవనంవిద్వన్బిభర్మ్యేమేనాభిసంభవః॥ ౧౯౨॥ యాలక్ష్మీర్మమకల్యాణీయేచాన్యేమమచారణాః । చతుర్నవతిలక్షాణిజీవాస్సంతిహ్యసంఖ్యకాః ॥ ౧౯౩ ॥ ఏతేషాంరక్షణేబద్ధదీక్షోహంమునిసత్తమ । మహాకుటుంబయుక్తస్యమమకల్యాణకారణాత్ ॥ ౧౯౪ ॥ యన్మిథ్యాభాషితంస్వామింస్త్వయాద్యమునిసత్తమ । త్వత్కృతస్యోపకారస్యప్రతిదాతుంనవిద్యతే ॥ ౧౯౫॥ తథాపితవదాస్యామిశరీరాలింగనమ్మునే । మచ్ఛరీరాద్గరిష్ఠంతునవిజానామితేశుభమ్ ॥ ౧౯౬ ॥ ఏవముక్త్వాంగసంగంచతస్యాదాత్పురుషోత్తమః । త్వత్పుణ్యస్యావధిర్నాస్తిమత్సంగస్తవపుణ్యజః ॥ ౧౯౭ ॥ యథాత్వయాకృతంకర్మతథాపూర్వంకపీశ్వరః । సీతానిమిత్తంయఃకర్మకృతవాన్మారుతాత్మజః ॥ ౧౯౮ ॥ తస్మైప్రాదాంమహీదేవసంతుష్టస్సహభోజనమ్ । సత్యలోకాధిపత్యంచసీతావార్తావలంబినే ॥ ౧౯౯ ॥ తస్మాద్వరిష్ఠంతేకర్మమునేతాపసపుంగవ । ఏవముక్త్వాసుభద్రాణివాక్యానివివిధానిచ ॥ ౨౦౦ ॥ తతఃప్రోవాచభగవాన్కక్షేకింభాతిభాను

శ్రీనివాససన్నిధౌవియన్నృపప్రేషితశుకోక్తవివాహోదన్తః.

వత్ ॥ శ్రీశుకః ॥ రాజరాజేనలిఖితాపత్రికాపురుషోత్తమ ॥ ౨౦౧ ॥ ప్రోక్తంతేచమహాభాగ పూర్వమేవాస్యకారణం । ఇత్యుక్తస్సరమాకాంతఃపత్రికాంశిరసాదధౌ ॥ ౨౦౨ ॥ శ్రీనివాసః ॥ కుశలీవర్తతేరాజాభార్యాతస్యపతివ్రతా । భ్రాతాతస్యమహాభాగఃపుత్రస్తస్యవిశాంపతేః ॥ ౨౦౩ ॥ శ్రీశుకః ॥ సర్వంతుకుశలంతస్యభగవన్భూతభావన ।

వియన్నృపప్రీతిశ్రీనివాసవిలిఖితశుభపత్రికా.

ఏవముక్తఃపపాఠాథపత్రికాంపురుషోత్తమః ॥ ౨౦౪ ॥ పఠన్హృష్టమనాభూత్వావాచయామాసరమాపతిః ॥ శ్రీనివాసః ॥ పత్రికాలిఖ్యతేవిప్రమయాఽఽకాశనృపాయచ ॥ ౨౦౫ ॥ త్వద్వాచమనుసృత్యైవరాజ్ఞఃప్రీతివిధాయికా॥ ౨౦౫½॥ తతస్సపత్రంపురుషోత్తమిత్రంస్వయంలిలేఖాథమహార్థసంయుతమ్ । అత్యంతసంహృష్టమనఃప్రసూచకంకృష్ణావతారేప్రతిరుక్మిణీమివ॥ ౨౦౬½॥రాజాధిరాజపూజ్యాయసుధర్మతనయాయచ॥ నమోనమోతిభక్త్యైవకృత్వేయంపత్రికాధునా । లిఖ్యతేశ్రీనివాసేనశుభవిజ్ఞప్తిగర్భిణీ ॥ ౨౦౭ ॥ శ్రీమద్రాజాధిరాజేంద్రకిరీటాఘృష్టపాదుక । అస్మద్బంధువరేణ్యాఢ్యగుణపూర్ణసమృద్ధిమన్ ॥ ౨౦౯ । సుధర్మతనయాకాశనామ్నాఽఽశాసుసుకీర్తిమన్।నమోనమోస్తుతేరాజన్ శ్రీనివాసస్యశార్ఙ్గిణః ॥ ౨౧౦ ॥ శ్రీనివాసేనబాలేనవిజ్ఞప్తిఃక్రియతేత్వియం । భవద్భిర్లిఖితందృష్ట్వాసంతోషోహ్యభవన్మమ ॥ ౨౧౧ ॥ వైశాఖశుద్ధదశమీభృగువారేమహోత్సవే । అంగీకరోమిరాజేంద్రకన్యాంతవవిశాంపతే ॥ ౨౧౨ ॥ యథాపురాసాగరోమేకన్యాదానసుకీర్తిమాన్। తథాదత్వాతుమేకన్యాంభవేస్త్వంబహుకీర్తిమాన్॥౨౧౩॥ యథావైసాగరాన్పూర్వాన్కపిలేననిపాతితాన్ । భగీరథోమహారాజోగంగామాదాయవైపురా ॥ ౨౧౪ ॥ ఉద్ధృత్యకీర్తిమాపేదేతథాత్వంరాజసత్తమ । దత్వామేసుభగాంకన్యాంతవపూర్వోత్తరంకులం ॥ ఉద్ధృత్యబహుళాంకీర్తింలభస్వేతరదుర్లభాం । లిఖితవ్యంవిశేషేణకింతేఽస్తినృపసత్తమ ॥ ౨౧౬ ॥ విశేషజ్ఞోఽసిధర్మాత్మావేత్తిసర్వంశుకోమునిః । ఇతివిజ్ఞాపనంజ్ఞేయంమనుప్రణతిపూర్వకం ॥ ౨౧౭ ॥

ఇత్థం లిఖిత్వా వరపత్రికాం శుభాం శేషాద్రినాథో మునినా శుకేన। సంప్రేష యామాస సురేంద్రపూజ్యం పురం నృపేంద్రస్య వియన్నృపస్య ॥ ౨౧౭ ॥ శ్రీనివాసః ॥ అవిదిత్వా కులం గోత్రం నామ సంస్థాన మందిరం । కథం దాస్యతి రాజేంద్రః కన్యాం మమ మహీసుర ॥ ౨౧౯ ॥ శ్రీశుకః॥ న కులం న చ గోత్రం తే న జన్మ మరణే హరే। న జరా న చ వృద్ధిశ్చ న చ స్థానసమాశ్రయః ॥ విడంబనమాత్రం గోవింద కురుషే పురుషోత్తమ । న తేఽవేక్ష్యం కులం గోత్రం విదితస్య జగత్పతేః ॥ ౨౨౧ ॥ మమ వాక్యాద్వియద్రాజః కన్యాం తే సంప్రదాస్యతి । మమ వాక్యాజ్జగన్నాథ దయాం కృత్వా వియన్నృపే ॥

శ్రీనివాసాజ్ఞయా శుకస్య వియన్నృపనగరగమనమ్.

ఇయం చ కన్యా గోవింద స్వీకార్యా కృపయా త్వయా । ఇతి స్తుత్వా శుకస్తీవ్రం విసృష్టో హరిణా పునః ॥ ౨౨౩ ॥ హరిసందర్శనాల్లబ్ధహర్షో రాజపురం యయౌ । గతే తు మునిశార్దూలే భగవాన్ భక్తవత్సలః ॥ ౨౨౪ ॥ మాతరం సందదర్శాథ మార్గశ్రాంతాం వయోగతామ్ । వకుళాం

శ్రీనివాసమ్ప్రతి వకుళాకథితపద్మావతీపరిణయోదన్తః.

ప్రణిపత్యాథ మాధవో వాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౨౨౫ ॥ శ్రీనివాసః ॥ అంబ కాలవిళంబస్తే కిమర్థం కమలాననే । కా తత్ర వార్తా నగరే తన్మమాచక్ష్వ భామిని ॥ ౨౨౬ ॥ వకుళా ॥ సాధితా బహుయత్నేన కన్యా తే పురుషోత్తమ । దైవమేవ పరం మన్యే పౌరుషం నైవ కారణం ॥ ౨౨౮ ॥ నారాయణాశ్రమాత్కృష్ణ ధర్మదేవీ సమాగతా। దైవయోగేన సా భద్రా సంప్రాప్తా రాజమందిరం ॥ ౨౨౭ ॥ ఉవాచ తాం భవద్దానయోగ్యాం కన్యాం నృపాత్మజాం । కన్యా పిత్రా ప్రదాతాऽన్యం సా నైవాకాంక్షతి లౌకికం ॥ తయోర్వాక్యం సమాకర్ణ్య దాతుం తేऽసావమన్యత । ఇమాం దాస్యే మహేపుత్రీం వేంకటాద్రినివాసినే ॥ ౨౨౯ ॥ ఇత్థం సంకల్పమాయాస సభామధ్యే ముదా నృపః। త్వయైవ జాతమేతద్ధి న దైవం భవతః పరం॥ ౨౩౦॥ ఇతి మాతృవచశ్శ్రుత్వా కించిద్ధాస్యముఖో హరిః । మాతరం ప్రతినద్వ్యాథ చింతయన్వాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౨౩౨ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీమద్భవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీ వేంకటాచలమాహాత్మ్యే పద్మావతీ పరిణయనిశ్చయో నామ నవమోఽధ్యాయః.

శ్రీనివాసాజ్ఞయా బ్రహ్మాద్యానయనార్థ శేషగరుడగమనమ్.

జనకః ॥ మాతుర్వచనమాకర్ణ్య కృతవాన్ కింరమాపతిః । తన్మమాచక్ష్వ భగవన్ సవిస్తారం సతాంప్రియ ॥ ౧ ॥ శతానందః ॥ త్వం హరేరసిభక్తేషు ప్రథమోఽతిప్రియస్సదా । తస్మాద్ధరికథాసక్తమనాస్తే తువదామితత్ ॥ ౨ ॥ స్వయమానందపూర్ణోఽపి కర్మభుఙ్నరవద్ధరిః । మాత్రాచోదితమాకర్ణ్య తామూచే మధురం వచః ॥ ౩ ॥ శ్రీనివాసః ॥ మహోత్సవం విధాతుంహి మమబుద్ధిర్న జాయతే । అబంధోర్బంధుయుక్తస్య సంబంధో న ప్రశస్యతే ॥ ౪ ॥ యయోరేవసమం విత్తం యయోరేవసమోఽన్వయః । తయోర్వివాదో మైత్రీచనోత్తమాధమయోరపి ॥ ౫ ॥ వివాహశ్చ వివాదశ్చ సమయోరేవ శోభతే । అహమేకస్సోపి బంధుసమేతో ధరణీపతిః ॥ ౬ ॥ కథం నృపస్యాస్య మయోచితస్స్యాదబంధునా బంధుయుతస్య సంగః । భవేత్సుఖం నేతి వదంతి సంత ఇత్యద్య చింతా ఖలు బాధతే మాం ॥ ౭ ॥ బంధుహీనస్య మే రాజా కథం కన్యాం ప్రదాస్యతి । వాసుదేవవచశ్శ్రుత్వా వకుళా వాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౮ ॥ వకుళా ॥ త్వాదృశః పురుషో లోకే నాసత్యం వదతి క్వచిత్ । సత్యమేవ ప్రశంసంతి మునయో వీతకల్మషాః ॥ ౯ ॥ శుకస్త్వత్కార్యనిష్ఠస్తు దేవానాం గురురఙ్గిరాః । సద్ధర్మిణో మహీశస్య తస్యాశాం మా వృథాకురు ॥ ౧౦ ॥ స్మరబంధూన్ త్సురాంత్సర్వాన్ బ్రహ్మరుద్రపురోగమాన్ । పుత్రాన్ పౌత్రాంస్తథా భృత్యాన్ స్నుషాశ్చ పురుషోత్తమ ॥ ౧౧ ॥ తదాగతిస్తు గోవిందదుర్లభా చకలౌయుగే । సోపి పశ్యతు రాజర్షిస్త్వత్సంబంధిజనాన్ విహ ॥ ౧౨ ॥ మాతుర్వచనమాకర్ణ్య మనసా శేషపక్షిణౌ । సస్మారపృథివీపాల శ్రీనివాసస్సతాంగతిః ॥ ౧౩ ॥ తావాగతౌ శేషవియచ్చరౌ తదా క్షణేన శేషాచలవల్లభాంతికం । దదర్శ భక్త్యా పురతస్థ్సితావిమాని దేశయామాస పురాణపూరుషః ॥ ౧౪ ॥ శ్రీనివాసః ॥ పక్షిరాడ్గచ్ఛ మే పుత్రం సత్యలోకేశ్వరం నృప । గచ్ఛాహిభూషణం శేష మమ పౌత్రముమాపతిం ॥ ౧౫ ॥ ఇత్యుక్త్వా పత్రికాం తాభ్యాం విలిఖ్యాదాచ్ఛుభాత్మికాం । ప్రణిపత్యాథ విశ్వేశం ఖగమార్గేణ జగ్మతుః ॥ ౧౬ ॥ సత్యలోకం తతో గత్వా బ్రహ్మాణం భాస్కరోపమం । దృష్ట్వానత్వాథ భక్త్యైవ పక్షిరాట్ పత్రికామదాత్ ॥

పితామహస్తుతం దృష్ట్వా గరుడం ప్రత్యభాషత ॥ బ్రహ్మా ॥ చిరకాలేన సంప్రాప్తః పక్షిరాట్ కశ్యపాత్మజ ॥ ౧౭ ॥ కుత్రాస్తి శ్రీనివాసస్స వాసుదేవః పితామహ । పితామహవచశ్శ్రుత్వా పక్షిరాడ్వాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౧౯ ॥ గరుడః ॥ వాసుదేవో౽పసత్యం గవైకుంఠగిరిమూర్ధని । తద్వివాహార్థమాయాతం మాం విద్ధి చతురానన ॥ ౨౦ ॥ నారాయణేన లిఖితాం పత్రికామవలోకయ । పపాఠపత్రికామిత్థం చోదితో౽నేనవై విధిః ॥ ౨౧ ॥ చిరంజీవాయ పుత్రాయ బ్రహ్మణే నాభిజన్మనే । శ్రీవేంకటాద్రినాథస్య శ్రీనివాసస్య మంగళాః ॥ ౨౨ ॥ వైదిక్యాశిషస్సర్వాస్సర్వదాసంతు పుష్కలాః । కలావాకాశరాజో మే కన్యాదానం కరిష్యతి ॥ ౨౩ ॥ పత్రికాదర్శనాదేవసపుత్రస్సపరిగ్రహః । సలోకపాలస్సశ్రీకస్సగంధర్వస్సహోరగః ॥ ౨౪ ॥ సమాగత్యాశుకల్యాణం దృష్ట్వా గచ్ఛ యథాసుఖం । పత్రికార్థమితిజ్ఞాత్వా కించిద్ధ్యానముపాగతః ॥ ౨౫ ॥ సంతోషమతులం లేభే

* శ్రీనివాసవివాహదర్శనార్థం శేషాచలమ్ప్రతిబ్రహ్మాద్యాగమనమ్. *

విధిఃకల్యాణకౌతుకీ । ద్వారపాలాంస్సమాహూయ చేదంవచనమబ్రవీత్ ॥ ౨౬ ॥ బ్రహ్మా ॥ భేరీదుందుభయశ్చాద్య వాద్యంతాం సర్వతోముఖం । భవద్భిర్మేఘ్యాపయద్భి గమనం ధరణీతలే ॥ ౨౭ ॥ ఇత్యుక్తాద్వారపాలాస్తే వాద్యాని సమవాదయన్ । బ్రహ్మాణం ప్రణిపత్యాథ నిదేశజ్ఞోవచో౽బ్రవీత్ ॥ ౨౮ ॥ ప్రయాణభేరీనినదస్సుమంగళస్సంశ్రూయతే సర్వజనైః కుతూహలాత్ । కం దేశముద్దిశ్య పితామహాద్యసంతాడ్యతే వాద్యగణో వదాద్య ॥ ౨౯ ॥ చతుర్ముఖః ॥ భారతేస్మిన్ మహావర్షే జంబూద్వీపస్య దక్షిణే । శేషాచలం సముద్దిశ్య నియుంక్ష్వ చతురంగిణీం ॥ ౩౦ ॥ సేనాంపరాంసమేత్యుక్త్వా సేనాపతిమథాబ్రవీత్ । స్కందాహ్వాయ సురాన్సర్వాన్ త్వర్వాన్ దిక్పాలకానితి ॥ ౩౧ ॥ సత్యలోకజనాంత్సర్వాన్ స్వయమాహపితామహః । భవంతో౽రసికాస్సర్వే కల్యాణార్థం కలౌయుగే ॥ ౩౨ ॥ శ్రీనివాసస్య కృష్ణస్య పితుర్మే పురుషోత్తమాః । సమాగచ్ఛంతు సర్వే మే సేనాధీశామయాసహ ॥ ౩౩ ॥ ఇతిబ్రహ్మావచశ్శ్రుత్వా సేనానాథాస్తమబ్రువన్ ॥ సేనాపతయఊచుః ॥ వార్షికం దేహినో బ్రహ్మన్నాగచ్ఛామస్త్వయాసహ । ఏవముక్తో౽థనం

తేషాందత్తవాన్సపితామహః ॥ వాహనానివిచిత్రాణిరథాంశ్చవివి
ధానపి ॥ ౩౫ ॥ భూషణానిచవస్త్రాణిరత్నానివివిధానిచ । పత్నీస్సం
దేశయామాసవివాహార్థంపితామహః ॥ ౩౬ ॥ స్వయమంతర్గత
శ్రీమానాత్మానంసమభూషయత్ । దధారశిరసాశీఘ్రంకిరీటంపశ్చి
మేనతు ॥ ౩౭ ॥ అన్యేనశిరసాధాతారక్తోష్ణీషమధారయత్ । దక్షిణే
నోత్తమాంగేనశిరోవేష్టమబంధయత్ ॥ ౩౮ ॥ నీలముక్తికవైడూర్య
యుతేమకరకుణ్డలే । కర్ణయోర్భూషయామాసకరాకనకకంకణైః ॥
కవచంధారయామాసనవరత్నసమాకులమ్ । కాఞ్చీదామసమాబద్ధం
ముక్తామణివిభూషితమ్ ॥ ౪౦ ॥ కుశకేతుంకుశశ్రేష్ఠైర్ధృతవానన్య
మూర్ధని । సరస్వతీంచసావిత్రీంగాయత్రీంవైతతఃపరమ్ ॥ ౪౧ ॥ పు
త్రాన్పౌత్రాంస్తథాసర్వాన్సవాజిరథకుంజరాన్ । మనఃపుత్రాన్వీర్య
పుత్రాన్సమాహూయపితామహః ॥౪౨॥ అలంకారయుతాన్కృత్వా
గమనాభిముఖోఽభవత్ । స్వసేనాంపురతఃకృత్వానాభిజోనిర్యయౌ
పురాత్ ॥ ౪౩ ॥ హంసంచంద్రప్రతీకాశమారురోహపితామహః । వి
మానానివిచిత్రాణిపద్మఆరురుహుస్తదా ॥ ౪౪ ॥ ఘణ్టాశ్చామరనిర్ఘో
షైస్సహితాన్నృపరేజిరే । శూరావీరాసనాధీరాగజాశ్వరథసంస్థితాః ॥
సముచ్ఛ్రితైర్ధ్వజైర్దీర్ఘపతాకైస్సమలంకృతాః । నానాయుధధరావీ
రాస్తేషాంమధ్యేపితామహః ॥ ౪౬ ॥ రరాజచంద్రమారాజంస్తారాభి
ర్గగనేయథా । శ్వేతచ్ఛత్రంహేమదణ్డంరత్నకుంభయుతంధృతమ్॥ ౪౭॥
యోజనత్రయవిస్తీర్ణందశలక్షజనైర్వృతమ్। నభఃప్రకాశయామాసదే
వదేవస్యవైతదా ॥ ౪౮ ॥ అవాదయన్మహారాజవాద్యానివివిధానిచ ।
భేరీశ్చనవసాహస్రందుందుభీనాంశతత్రయమ్ ॥ ౪౯ ॥ మృదంగపణ
వానకాహళమడ్డునిస్సాణడిండిమాన్ । గోముఖాన్మురజాన్వీణాస్తథా
వైఝుర్ఝరాదికాన్ ॥ ౫౦ ॥ బర్బరైశ్శతశృంగైశ్చదీర్ఘశృంగైశ్చసుస్వ
రైః । సప్తస్వరైస్సుస్వరాగైస్సర్వాణామపిమోహకైః ॥ ౫౧ ॥ పూ
తాహళైశ్చవషట్కారైర్ధ్వనయద్భిశ్చవాణిజాన్ । గంధర్వైర్గాననిపు
ణైస్స్వరభేదవిచక్షణైః ॥ ౫౨ ॥ వీణాదండస్థసూత్రైశ్చవాదయద్భి
స్సుభావకైః । నర్తకైర్నటకైర్నైవహాహాహూహూముఖైర్వృతమ్।

స్తూయమానంతుంబురుణాసూతమాగధవందిభిః । సురాస్సర్వేశ్రీనివా
సమహోత్సవదిదృక్షవః ॥ ౫౪ ॥ అనుజగ్ముర్మహారాజంబ్రహ్మాణం
యాంతమగ్రతః । సత్యలోకేతపోలోకేజనలోకేతతఃపరమ్ ॥ ౫౫ ॥
మహర్లోకేసువర్లోకేస్వర్గలోకేమహీతలే । ఏవంక్రమాన్మహాభాగంబ్ర
హ్మాణందదృశుర్జనాః ॥ ౫౬ ॥ ఋషయస్సత్త్వసంపన్నాస్తదాఽత్య
ద్భుతదర్శనమ్ । వాసుదేవసమాకారంవైశ్వానరసమాననమ్ ॥ ౫౭ ॥
దదృశుస్సర్వలోకేశంసాక్షాద్బ్రహ్మాణమగ్రజమ్ । కేచిన్నారాయణం
తంహిగాంభీర్యాదబ్రువంస్తదా ॥ ౫౮ ॥ కేచిన్నారాయణోనాయం
వదనానాంవిపర్యయాత్ । ఇత్యబ్రువంస్తతస్సర్వేమత్వాతంచతురాన
నమ్ ॥ ౫౯ ॥ హంసస్థంభూమగైర్యుక్తంకవచాడంబరాన్వితమ్ । అ
పృచ్ఛంస్తేమహీదేవాబ్రహ్మణోనుచరాన్జనాన్ ॥ ౬౦ ॥ మహీదేవాః ॥
కంవాదేశంప్రతిజనాఃకుతోవాఽఽగమనంవిధేః ॥ జనాః ॥ గచ్ఛామోఽ
ద్యవివాహార్థంశ్రీనివాసస్యభూతలమ్ ॥ ౬౧ ॥ తేనైవావాహితాస్స
ర్వేసత్యలోకాన్మహీసురాః । తచ్ఛ్రుత్వావచనంతేషామనుజగ్ముర్మ
హర్షయః ॥ ౬౨ ॥ సాగ్నిహోత్రాస్సపుత్రాశ్చసశిష్యాస్సపరిగ్ర
హాః । ఏవంవిభవమాస్థాయబ్రహ్మాఽగాద్వేఙ్కటాచలమ్ ॥ ౬౩ ॥ వా
దిత్రాణాంస్వనేనైవదుందుభీనాంచనిస్స్వనైః । ఆపూరితంజగదిదం

శ్రీనివాసప్రతిచారాదిజ్ఞాపితబ్రహ్మాగమనమ్.

సశైలవనకాననమ్ ॥ ౬౪ ॥ ఏతస్మిన్నేవకాలేతుభగవాన్లోకికైస్స
మః । అదృష్ట్వాఖగరాజంతంమాతరంవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౬౫ ॥ శ్రీ
నివాసః ॥ కిన్నాగతోఽమ్బఖగరాట్పుత్త్రార్థంప్రేషితోమయా ।
మార్గేనిరోధితఃకేనకింవాస్యాత్కారణంవద ॥ ౬౬ ॥ ఏవంవదతి
గోవిందే చారోదృష్టిపథంగతః । చారందృష్ట్వాతిసంతోషం సలేభే
పురుషోత్తమః ॥ ౬౭ ॥ శ్రీనివాసః ॥ క్వచారమమపుత్రస్తుకేనవై
ప్రేషితోభవాన్ ॥ చారః ॥ ఆగమిష్యతిగోవింద గంగాంతరతితే
సుతః ॥ ౬౮ ॥ ఏవంవదతితచ్చారేపునరేకోభ్యభాషత ॥ ద్వితీయః ॥
గోదావరీంతరతితేపుత్రఃపౌరజనైస్సహ ॥ ౬౯ ॥ సదూతవచనం
శ్రుత్వాకించిద్ధాస్యముఖోఽభవత్ । తదాజగామగరుడఃపక్షిరాడ్బ్ర

హ్మాచోదితః ॥ ౭౦ ॥ ప్రణిపత్యశ్రీనివాసంప్రోవాచచవచస్తదా ॥ గరుడః ॥ కృష్ణాంతీర్త్వాతుతేపుత్రశ్శ్రీశైలముపగమ్యచ ॥ ౭౧ ॥ అహోబిలంచాససాదతత్రాజ్ఞప్తోహమాగతః । ఇత్యేవముచ్యమానేతుగరుడేనమహాత్మనా ॥ ౭౨ ॥ తత్క్షణేనైవరాజేంద్రవిష్వక్సేనోభివంద్యచ । వినీతోవాచమూచేఽథశ్రీనివాసంపరాత్పరమ్ ॥ ౭౩ ॥ విష్వక్సేనః ॥ తుంబురోస్తీర్థమాసాద్యహరేతత్రావగాహతే । పుత్రస్తవమహారాజఃపరమాత్మాచతుర్ముఖః ॥ ౭౪ ॥ పుత్రస్తవాగచ్ఛతీహభవద్దర్శనకౌతుకీ ॥ సేనాపతౌవదత్యేవంభగవానుత్థితోముదా ॥ ౭౫ ॥ గరుడస్కంధమారూఢఃప్రయాణాభిముఖోహరిః । ఉత్తరాభిముఖఃప్రాయాత్పుత్రస్నేహేనభూమిప ॥ ౭౬ ॥ విష్వక్సేనోతివేగేనబ్రహ్మాణముపగమ్యచ । ఆనమ్యశిరసాభక్త్యాప్రోవాచవచనంవిధిమ్ ॥ ౭౭ ॥ విష్వక్సేనః ॥

చతుర్ముఖశ్రీనివాసయోఃపరస్పరప్రణయావలోకనసంవాదః.

భగవానరవిందాక్షస్తవదర్శనలాలసః । గరుడస్కంధమారుహ్యాసమాగచ్ఛతితేఽన్తికమ్ ॥ ౭౮ ॥ తచ్ఛ్రుత్వావచనంతస్యవిష్వక్సేనస్యధీమతః । చంద్రబింబనిభాద్ధంసాదవరుహ్యపితామహః ॥ ౭౯ ॥ పాదాభ్యామాగమచ్ఛీఘ్రంయత్రాగచ్ఛతికేశవః । సదదర్శమహారాజజనకంచతురాననః ॥ ౮౦ ॥ దండవత్ప్రణిపత్యాథచాగ్రేబద్ధ్వాకరాస్థితః । సచావరుహ్యగరుడాదాససాదపితామహమ్ ॥ ౮౧ ॥ ఉత్థాప్యాలింగ్యచాప్యేనమువాచమధుసూదనః ॥ శ్రీనివాసః ॥ ఉత్తిష్ఠతాతభద్రంతేపశ్యమామాతురంకృశమ్ ॥ ౮౨ ॥ బహుకాలేనతేబుద్ధిర్మదర్శనలాలసా । తచ్ఛ్రుదైవమరింమన్యేత్వద్బుద్ధిర్మదర్శనే ॥ ౮౩ ॥ కౌతూహలంనోపనీతాకదాచిదపియేనవై । నకశ్చిద్ధ్రియతేక్వాపిత్వాంవినాచతురానన ॥ ౮౪ ॥ వదత్యేవంహృషీకేశేనోవాచచతురాననః । ముహూర్తద్వయమాత్రంతుశ్రీనివాసోపినోచివాన్ ॥ ౮౫ ॥ ఆనందబాష్పసందిగ్ధనయనౌతౌపరస్పరమ్ । స్నేహోత్ఫుల్లవదనౌముఖందదృశతుర్ముదా ॥ ౮౬ ॥ పితుర్ముఖంసుతోఽపశ్యత్సుతవక్త్రంహరిస్తథా। తతస్సంతుష్టమనసౌలేభాతేపరమాంముదమ్ ॥ ౮౭ ॥ తౌక్రీడంతౌశ్రీనివాసబ్రహ్మాణౌదేవసంసది । పితృపుత్రౌతదాదృష్ట్వాసత్యలోకనివా

సినః ॥ ౮౮ ॥ లేభిరేపరమానందం తన్మాయామోహితాస్సురాః।
దేవాః ॥ న తేనసదృశః పుత్రో న తేనజనకో భువి ॥ ౮౯ ॥ ఇత్యేవంప్రశ
శంసుస్తే భక్తిస్నేహవశంగతాః । తతస్సుతంసమాశ్వాస్య పరిమృజ్యా
క్షిజంజలమ్ ॥ ౯౦ ॥ బ్రహ్మాణః పాణిముద్ధృత్య స్వనేత్రజలముత్సృజన్।
వల్మీకస్థానమాశ్రిత్య పుత్రేణసహతస్థివాన్ ॥ ౯౧ ॥ తత్రచశ్రీనివాసస్త
మువాచపురుషోత్తమః॥ శ్రీభగవాన్॥ కచ్చిత్తేకుశలంతాత తస్మిన్మాయామ
మసంప్రతి ॥ ౯౨ ॥ పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రాణాం క్షేమంప్రబ్రూహిమేసుత॥
బ్రహ్మ ॥ సర్వమఙ్గళమస్మాకం త్వత్ప్రసాదేన కేశవ॥ ౯౩ ॥ తాతమేవదతేక్షే

చతుర్ముఖమ్ప్రతి శ్రీనివాసజ్ఞాపితస్వపరిణయోదన్తః.

మంపురాణంపురుషోత్తమ ॥ శ్రీభగవాన్॥ ద్వాపరాంతేకృతంకర్మ శృణు
పుత్రసమాధినా ॥ ౯౪ ॥ వైకుణ్ఠే శేషతల్పస్థం భృగుః పాదతలేనమామ్। త
తాడోరసితేమాతు రాస్పదేకమలాసన ॥ ౯౫ ॥ తదా తేజననీపుత్ర కరవీ
రపురంగతా । తేనదుఃఖేనసంతప్తస్త్యక్త్వావైకుణ్ఠముత్తమమ్॥ ౯౬ ॥
ఇహాగతోవేఙ్కటాద్రిం నాత్రాపశ్యంనికేతనమ్। అత్రవల్మీకగంనిత్యం
చోళభృత్యఃకుఠారతః ॥ ౯౭ ॥ ప్రాహరన్మాంరాజభార్యాతాడితోధే
నుకోపతః । బృహస్పతేఃప్రసాదేన జీవామికరుణానిధేః ॥ ౯౮ ॥ అభి
వాదయకల్యాణీ మ్మాతరంమమనందన । ఇత్యుక్తోవకుళాంబ్రహ్మా వవం
దేహరిమాతరమ్ ॥ ౯౯ ॥ బ్రహ్మ ॥ జననీతవగోవింద కుత్రేయంజనితా
పురా । ఏతదాఖ్యాహిభగవన్ శ్రోతుంకౌతూహలంహిమే ॥ ౧౦౦ ॥ శ్రీ
భగవాన్॥ యశోదావకుళాభూత్వా వర్తతే వేఙ్కటాచలే। రక్షితోహం
తయాభద్ర బహుకాలంపితామహ ॥ ౧౦౧ ॥ అపత్యాలేతుయోర
క్షేత్తంవిద్యాత్పితరంగురుమ్ । కదాచిన్మృగయాసక్తః పద్మతీర్థసమీప
తః ॥ ౧౦౨ ॥ ఆగామహంతత్రపుష్పవనేకన్యాఉపాగమన్ । తాసాం
మధ్యేవిరాజంతీ కన్యాకాచిదుపాగమత్ ॥ ౧౦౩ ॥ యామాకాశప్రభోః
పుత్రీం నామ్నాపద్మావతీంవిదుః। తామవేక్ష్యాతిమోహాన్మే మనస్తామే
వకాంక్షతే ॥ ౧౦౪ ॥ తామేవఘటయాశుత్వం పుత్రోసిపరమోమమ।

శ్రీనివాసపరిణయార్థం శేషాచలమ్ప్రతి రుద్రాద్యాగమనమ్.

వదత్యేవంహృషీకేశే శుశ్రువేదుందుభిస్వనః ॥ ౧౦౫ ॥ భగవాన్ ॥ కస్య

వాద్యమిదంబ్రహ్మన్ కశ్చమాముపగచ్ఛతి । వదత్యేవంపరేధామ్ని నీలక
ణ్ఠోఽన్వపద్యత ॥ ౧౦౬ ॥ పితామహంచపితరం వవందేవసుధాధిప । పా
ర్వత్యాషణ్ముఖేనాపి ప్రమథాధిపసేవకైః ॥ ౧౦౭ ॥ తమాలింగ్యహృషీ
కేశః ప్రాహాశఙ్కరమాగతమ్ । వత్సాత్రాయాహినికటం తిష్ఠభద్రవరా
సనే ॥ ౧౦౮ ॥ ఏవంసంభాషమాణేతు నీలకణ్ఠేన కేశవే । తతస్సమాగమత్స
ద్యః కుబేరోనరవాహనః ॥ ౧౦౯ ॥ యక్షేంద్రఃపుత్రభృత్యైశ్చ భార్యాబం
ధుభిరన్వితః । తమాయాంతముపాలక్ష్య భగవానాహభూమిప ॥ ౧౧౦ ॥
ధనాధిపమహాప్రాజ్ఞ ధనవాన్భవసర్వదా । ఇత్యాశిషానందయతి హృషీ
కేశేధనేశ్వరమ్ ॥ ౧౧౧ ॥ స్వాహాస్వధాభ్యాంసహితఆరూఢోమేషవా
హనమ్ । అగ్నిశ్చాగాత్సపుత్రశ్చ సబంధుర్వేఙ్కటాచలే ॥ ౧౧౨ ॥ స
జాతవేదసందృష్ట్వా జాతాహ్లాదోజగత్పతిః । తమాలింగ్యాతివేగేన తిష్ఠతి
ష్ఠేతిచాబ్రవీత్ ॥ ౧౧౩ ॥ తతఃప్రేతపతిశ్చాపి స్వదూతైశ్చస్వభార్యయా ।
స్వవాహనంసమారుహ్య ప్రాపశేషగిరింస్వయం ॥ ౧౧౪ ॥ చిత్రగుప్తోమ
హాప్రాజ్ఞస్సంప్రాప్తోరాజసత్తమ । తతోజలపతిశ్చాగాన్నక్రమారుహ్యభ
క్తిమాన్ ॥ ౧౧౫ ॥ భార్యయాబహురత్నాఢ్యో నారాయణగిరింప్రతి । ఆరు
హ్యగజరాజంస్వమింద్రస్సాతూచ్ఛచీపతిః ॥ ౧౧౬ ॥ భోగిరాజగిరింరాజన్
సర్వభోగాలయోమహాన్ । పౌలోమ్యాసహపుత్రేణ సంప్రాప్తస్త్రిదశే
శ్వరః ॥ ౧౧౭ ॥ యథార్హంశ్రీనివాసేన సత్కృతోనిషసాదచ ॥ ౧౧౮ ॥ ఏ
ణంసమారుహ్యచభారతీయుతస్సుగంధయుక్తస్సముపాయయాగిరిమ్ ।
భక్తోథవాయుస్తమిమంజనార్దనః క్షేమంచపప్రచ్ఛతదాముదాన్వితః ॥
స్థీయతామితిరాజేంద్ర హరిర్వాయుమభాషత ॥ ౧౧౯ ॥ ఏతస్మిన్నేవకాలే
తుసంప్రాప్తౌచంద్రభాస్కరౌ । మన్మథోప్యాగమద్రూపీ సరతిస్తురగోపరి ॥
మునయశ్చమహారాజ సమాజగ్ముర్మహాగిరిమ్ । కశ్యపోఽత్రిర్భరద్వాజో
వామదేవశ్చగౌతమః ॥ ౧౨౦ ॥ విశ్వామిత్రోవసిష్ఠశ్చ వాల్మీకిర్జమదగ్నజః ।
పులస్త్యశ్చదధీచిశ్చ శునశ్శేపశ్చగాలవః ॥ ౧౨౧ ॥ గార్గ్యఃకృష్ణోమహా
రాజ సపుత్రాస్సపరిగ్రహాః । గన్ధర్వాప్సరసశ్చైవ సర్వేసిద్ధాస్సహోర
గాః ॥ ౧౨౨ ॥ ఏవంమహర్షయోదేవా రాజానశ్చసమాగతాః । వివాహా
ర్థంసమాజగ్ముస్సర్వేసంభ్రమకాతరాః ॥ ౧౨౩ ॥ సమాశ్వాస్యాథగో

విందో యథాయోగ్యంతదానృప। స్థీయతామితిచోవాచ సర్వేషాంపుర

బ్రహ్మాజ్ఞయావిశ్వకర్మకృతపరిణయార్థపురనిర్మాణక్రమః.

తోహరిః ॥ ౧౨౫ ॥ తతోఽభూద్వాసుదేవస్య విశ్వకర్మాఽక్షిగోచరః॥ తమాలోక్యహృషీకేశఇంద్రమాహస్మమన్యుమాన్॥౧౨౬॥శ్రీభగవాన్॥ ఇంద్రాస్యగర్వబాహుళ్యం పశ్యవిశ్వకృతోఽధునా । భ్రాతుర్బాహుబలాదేష నజానాతిహితాహితమ్ ॥ ౧౨౭ ॥ యథాఽన్యాన్పశ్యతిసురాంస్తథామామపిపశ్యతి । సాధుజాతంసురశ్రేష్ఠ త్వయైనమసమంజసమ్॥ అన్యంశాలాకర్మరతం శుద్ధంమద్భక్తిసంయుతమ్ । నియోజయసురశ్రేష్ఠ దేవతాగృహకర్మణి॥౧౨౯॥ఇత్యప్రియంవచశ్శ్రుత్వా విశ్వకర్మానరేశ్వర । ప్రణిపత్యాహగోవిందం వర్ధకీభయవిహ్వలః ॥ ౧౩౦ ॥ వర్ధకీ॥ భగవంస్త్వదభీష్టంయ దజ్ఞానాన్నమయాకృతమ్ । క్షమస్వమమదౌరాత్మ్యం భగవన్కరుణానిధే ॥ ౧౩౧ ॥ దేవాదిదేవదేవేశ స్వల్పస్యమమకారణాత్ । ఇయాన్కోపఃకిమర్థంతే సంజాతోభగవన్హరే ॥ ౧౩౨॥ ఏవంసంప్రార్థితశ్చక్రం శ్రీనివాసఉవాచహ । సభాంకారయదేవేంద్ర దేవార్థంమునికారణాత్ ॥ ౧౩౩ ॥ పంచాశద్యోజనగణ విశాలాంసుమనోహరామ్। సువిచిత్రాంచమహతీం త్రింశద్యోజనమాయతామ్॥౧౩౪॥ ఇత్యేవంశాసితశ్చక్రస్తేనవర్ధకినాతదా।కారయామాసవిపులాం విచిత్రాం మహతీంసభాం ॥ ౧౩౫ ॥ చక్రేశశ్చాజ్ఞయాతత్ర విశ్వకర్మామయాగ్రజః । అనంతరంవాక్యమూచే శతక్రతుమనామయమ్ ॥ ౧౩౬ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ ఆకాశరాజనగరం శీఘ్రంగచ్ఛశచీపతే । రాజానంసాంత్వవచనైః కార్యైకకర్మణిబోధయ ॥ ౧౩౭ ॥ తత్రాప్యనేనకర్తవ్యం సభాగేహాదికారయ । వాసుదేవస్యవాక్యాని శ్రుత్వాతస్యశచీపతిః ॥ ౧౩౮ ॥ జగామరాజనగరం సహితోవిశ్వకర్మణా । విస్తార్యనగరంరాజ్ఞః పరితోబహుయోజనమ్ ॥ ౧౩౯ ॥ సంఛిద్యచమహారాజ వనానిగిరిగహ్వరాన్ । విషమాంచసమాంచక్రే ధరాంతాంధరణీపతేః ॥ ౧౪౦ ॥ గృహాణిచవిచిత్రాణి సభాశ్చపటమంటపాన్ ॥ ౧౪౦½ ॥ కల్యాణవేదీంసదదర్శరత్నైస్సంపూర్ణకక్ష్యైస్సుకృతాంవిచిత్రామ్ । స్తంభైర్యుతాంమౌక్తికరత్ననిర్మితైర్నారాయణస్యైవనృపేణనిర్మితామ్ ॥ ౧౪౧½ ॥ వాసుదేవస్యభవ

నంవాసవోవిశ్వకర్మణా ॥ ౧౮౨ ॥ కారయామాసరాజేంద్రసరత్నస్తం
భగోపురమ్ । ధనధాన్యసమాకీర్ణంరత్నతోరణమండితమ్ ॥ ౧౮౩ ॥ వా
పీకూపశతంవాజిగజానాంభవనంతథా । వాసవేతుగతేరాజన్ వాసుదే

దేవాదికృతపరిణయార్థభగవత్ప్రార్థనాభ్యుపగమః.

వోఽవదత్సురాన్ ॥ ౧౮౪ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ ఆకాశరాజస్యసుతాఽస్తి
యాసురా ఇచ్ఛామికర్తుంకిలతత్కరగ్రహమ్ । అంగీకృతంచేద్భవదీయ
మండలైరంగీకరోమ్యద్యతురాజకన్యకామ్॥ ౧౮౫॥ వాసుదేవవచశ్శ్రు
త్వావాసుదేవాత్మజాదికాః । వాక్యమాహుర్మహారాజవాసుదేవపరా
యణాః ॥ ౧౮౬ ॥ బ్రహ్మాదిదేవాః ॥ వయంతుదాసభావేన తిష్ఠామః
పురుషోత్తమ । త్వత్ప్రసాదాద్వయంసర్వే పశ్యామోత్ర మహో
త్సవమ్ ॥ ౧౮౭ ॥ శంకరః ॥ వినోదవచనంకృష్ణభాషసేప్రాకృతో
యథా । మనసస్తేప్రశస్తంచేత్క్రియతామితిచాబ్రవీత్ ॥ ౧౮౮ ॥
శంకరస్యవచశ్శ్రుత్వా ప్రశశంసహసన్హరిః । తతశ్చతుర్ముఖఃప్రా
హ శేషాచలపతింప్రతి ॥ ౧౮౯ ॥ బ్రహ్మా ॥ సర్వజ్ఞస్త్వందయా
సార సత్యసంకల్పవానసి । అష్టవర్గంతతఃకార్యం వివాహాత్పూర్వమే
వహి ॥ ౧౯౦ ॥ తస్మాదాజ్ఞాందేహిమమపుణ్యాహేపురుషోత్త

వసిష్ఠాదీన్ప్రతిభగవత్కృతవివాహకార్యనియోజనప్రకారః.

మ । సపుత్రవచనంశ్రుత్వా వసిష్ఠంమునిమానయత్ ॥ ౧౯౧ ॥ వసి
ష్ఠంచమహాభాగం పౌరోహిత్యేన్యయోజయత్ । యాజుశ్శాఖైర్మహా
మంత్రైఃకర్తవ్యంస్వస్తివాచనమ్ ॥ ౧౯౨ ॥ సర్వేషామపిదేవానాం
యజమానోభవాతిని। దేవానాంచఋషీణాంచమాననేశంకరంన్యధాత్॥
దేవాహ్వానేకుమారంతు ప్రత్యుత్థానేచమన్మథమ్ । దత్వాతేషాంవీటి
కాంతుకృష్ణవర్త్మానమాహ్వాయత్ ॥ ౧౯౪ ॥ గృహాణత్వంవీటికాంచపా
కార్థంహవ్యవాహన।ఋషీణాంసర్వదేవానాంతవపాకస్తుసంమతః॥౧౯౫॥
తస్మాత్పాకంకురుష్వత్వం స్వధాస్వాహాసమన్వితః । ఇతిశిష్టోయజ్ఞమూ
ర్తిస్తథాస్త్విత్యబ్రవీద్ధరిమ్ ॥ ౧౯౬ ॥ తతస్సప్రాహవరుణం జలార్థంసర్వ
దేహినామ్ । దుష్టానాందండనేరాజన్ శిష్టానాంపరిపాలనే ॥ ౧౯౭ ॥
యమంసంకల్పయామాససుగంధేవాయుమాదిశత్ । ధనదానేబ్రహ్మా

ణార్థే వస్త్రాలంకారదాపనే ॥ ౧౪౮ ॥ కుబేరంయోజయామాస భగ
వాన్నృపసత్తమ । ప్రదీపధారణేరాజన్నిశాకరమయోజయత్ ॥౧౪౯॥
వసూన్సన్దేశయామాస భాండానాంశుద్ధికారణాత్ । గ్రహాంశ్చద్రోణ
పాత్రేషు న్యయోజయదరిందమ ॥ ౧౫౦ ॥ ఏవంసంశాసితాస్సర్వే
పురాణపురుషేణచ । ఆజ్ఞామాదాయతేఽభూవన్ సర్వేస్వస్థాస్స్వక
ర్మసు ॥ ౧౫౧ ॥ తతోవాక్యమువాచేదం బ్రహ్మలోకపితామహః ॥
బ్రహ్మ ॥ మజ్జనంకురుగోవింద మంగళంమధుసూదన ॥ ౧౫౨ ॥
పుణ్యాహపూర్వంకర్మాణి స్వేష్టదేవప్రపూజనమ్ । కులదేవప్రతిష్ఠాం

వివాహార్థంకరవీరపురాద్రమాహ్వాపనమ్.

చ సాంగంకురురమాపతే ॥ ౧౫౩ ॥ సపుత్రవచనంశ్రుత్వా సస్మా
రజగదీశ్వరః । రమాంరాజీవనయనాంకరవీరపురాలయామ్ ॥ ౧౫౪ ॥
మత్వావియోగినీంరాజన్ దుఃఖితస్సురసత్తమః । రురోదలోకరీత్యైవ
భగవాన్లౌకికైస్సమః ॥ ౧౫౫ ॥ నశోభతేసభాదివ్యా తయావిరహి
తాసుత । భవానహంమహాప్రాజ్ఞ దేవాశ్చసపరిగ్రహాః ॥ ౧౫౬ ॥ నశో
భంతేయథాకాశేతారాస్తారాపతింవినా । అపాదపంయథాఽరణ్య మప
క్షాశ్చవిహంగమాః॥౧౫౭॥ అఫలాశ్చయథావృక్షా అధనాస్సుహృదోయ
థా । తథావయంమహాప్రాజ్ఞ రహితారమయాతయా ॥ ౧౫౮ ॥ వా
సుదేవవచశ్శ్రుత్వావాసుదేవమభాషత।శంకరఃపృథివీపాలసముత్తిష్ఠన్
మహాభుజః ॥ శంకరః ॥ కిమర్థంరోదనంతాత కింతేకార్యంవిడంబనమ్ ।
అసంగస్యాప్రమేయస్య చాక్రూరవరదస్యచ ॥ ౧౬౦ ॥ అక్లేశకస్యదేవేశ
కిమర్థంరోదనంవృథా । సచతద్వచనంశ్రుత్వానీలకంఠమభాషత ॥౧౬౧।
శ్రీభగవాన్ ॥ త్వంనజానాసిభోశ్శంభోబాలభావేనపౌత్రక । యదాబ్ర
హ్మావసానేచ నకించిదవశిష్యతే ॥ ౧౬౨ ॥ తదాక్షీరోదకేశంభో నిరా
లంబేనిరాశ్రయే । సామేశయ్యాసఖీభూత్వా క్రీడతేహితకారిణీ ॥ ౧౬౩
ఏతాదృశీంవినాశంభోమమసౌఖ్యంకథంభవేత్ । వదత్యేవంజగన్నాథేః
ధావాక్యమభాషత ॥౧౬౪॥ బ్రహ్మ॥ నోక్తంత్వయేదంగోవిందపూర్వవే
వంజనార్దన । అద్యమాంకమలానాథ రమాహ్వానేనియోజయ ॥ ౧౬౫
శ్రీభగవాన్ ॥ సోపిపుత్రవచశ్శ్రుత్వాద్యుమణింశీఘ్రమాహ్వయత్

భగవదుక్త్యారమానయనాయకరవీరపురమ్ప్రతిసూర్యగమనమ్.

షణ్ముఖేనమహారాజ సోపితత్రసమాగతః ॥ ౧౨౬ ॥ ననామభక్త్యాస్తు
త్వాథ ప్రాంజలిస్సమ్ముఖస్థితః । భాస్కరంభక్తినమ్రాంగం భగవానాహ
హృద్గతమ్ ॥ ౧౨౭ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ సృగాలవాసుదేవస్య నగరంగచ్ఛ
భానుమన్ ।తత్రాస్తేజగతాంమాతా తామానయమమాంతికమ్॥౧౨౮॥
భారతీంవాసుదేవస్య శ్రుత్వాప్రోదివాకరః । వినయేనసమాయుక్త
శ్శిరసాఽనమ్యచావదత్ ॥ ౧౨౯ ॥ భానుః ॥ కథంతాంలోకజననీ మా
నయిష్యేతవాంతికమ్। తన్మమాచక్ష్వగోవింద కథంమాంవిశ్వసేద్రమా॥
శ్రీభగవాన్ ॥ అస్తితస్యాస్త్వయిస్నేహ స్సదాలోకమహోదయే ।
త్వదాగమనసంహృష్టా సమాయాతిమమాంతికమ్ ॥ ౧౩౧ ॥ ఉపాయం
ప్రవదిష్యామి తదాగమనకర్మణి । అశ్రుముంచన్నపమృజంస్తద్వారికురు
సంస్థితిమ్ ॥ ౧౩౨ ॥ త్వాంతుదృష్ట్వాజగన్మాతా సాంత్వయిష్యతిభాను
మన్ । ఏవంవదంతీవాక్యంత్వాం కించిద్దుఃఖసమాకులా ॥ ౧౩౩ ॥ శా
సనం తేహృతంకేన ధరణ్యాంకథ్యతామితి । త్వంసమాచక్ష్వతాందేవీ మి
త్థమత్యంతదుఃఖితః ॥ ౧౩౪ ॥ నశాసనంహృతంమేద్య మాతఃకేనాపి
భూతలే । శయనంతుకృతం తేన తవభర్త్రాద్యభూతలే ॥ ౧౩౫ ॥ యే
నవై శాసనందత్తం మాతర్మేకృపయేదృశమ్। నిశ్చేతనోద్యపతితో భర్త్రాజీ
వతి తేనవా ॥ ౧౩౬ ॥ భర్త్రాతవజగన్నాథ స్త్వశ్శోకోద్యవిభాతిమే । కదా
ద్రక్ష్యామి దేవీంతా మిత్యాస్తే ప్రలపన్నితి ॥ ౧౩౭ ॥ సాత్వద్వచనమాక
ర్ణ్య సమాయాతినసంశయః । ఉపాయంతుతతశ్శ్రుత్వా కించిద్ధాస్యము
ఖాన్వితః ॥ ౧౩౮ ॥ బభాషేభక్తినమ్రాంగో భయభక్తిసమన్వితః । స
ర్వజ్ఞాసర్వలోకేషు విశ్రుతాకమలాలయా ॥ ౧౩౯ ॥ జానాతిహృద్గతం
సర్వం కథంమాంవిశ్వసేద్విభో । అరోగస్యచరోగంహి కథంవక్ష్యామి తే
హరే ॥ ౧౪౦ ॥ సభానోర్వచనంశ్రుత్వా భానుమాహామనోగతమ్ ॥ శ్రీ
భగవాన్ ॥ మన్మాయయామోహితాసా భవిష్యతినసంశయః ॥ ౧౪౧ ॥
ఇత్యుక్తఃప్రణిపత్యాథ వాసుదేవంరథేస్థితః । కరవీరపురంగత్వా యథో

కరవీరపురాచ్ఛేషాచలమ్ప్రతిరమాగమనమ్.

క్తంతత్తథాఽకరోత్ ॥౧౪౨॥ సాతద్వచనమాకర్ణ్య యథాదేశంతదా

రమా । రథమారుహ్యాఖేదేన భానువాక్యాదరేణసా ॥ ౧౯౩ ॥ సంప్రా
ప్తావాయువేగేన రవియుక్తారమాపతిమ్ । తదాగమనవార్తాంచ శ్రుత్వా
తస్మిన్క్షణేహరిః ॥ ౧౯౪ ॥ జగామదర్శనాపేక్షీ హ్యశక్తఇవసమ్ముఖ
మ్ । తాదృశీమాకృతింప్రాప్య తదద్భుతమివాభవత్ ॥ ౧౯౫ ॥ దేవా
నాంపూర్వదేవానాం మునీనామూర్ధ్వరేతసామ్ । భుజేభుజంగభూషస్య
వామంసంస్థాప్యవై భుజమ్ ॥ ౧౯౬ ॥ తథాఽపరంబ్రహ్మకంఠే నిధాయయా
గాద్భుజంస్వభూః । ఏవంభూతంశ్రీనివాసం దదర్శకమలాలయా ॥ ౧౯౭ ॥
రథాదుత్తీర్యవేగేన కించిద్ధాస్యముఖాంబుజా । చాంపకంపుష్పనిచయం
వికీర్యపదపంకజే ॥౧౯౮॥ సమాలింగ్యాతిభక్త్యైవ ముహూర్తద్వయమా
స్థితా । తదాలింగనమాత్రేణ పుష్టాంగోవిష్టరశ్రవాః ॥ ౧౯౯ ॥ కుశలం
పరిపప్రచ్ఛ తస్యాస్సాపిహరేస్తదా । పితరౌసర్వలోకానాం రమానారా
యణావుభౌ ॥ ౨౦౦ ॥ సంప్రాప్తౌస్వస్థతాంరాజన్ సర్వదేవనమస్కృతౌ ॥

రమాయైశ్రీనివాసకథితపద్మావతీపరిణయోదన్తః.

శ్రీరమా ॥ మాం మోహయతిగోవింద తవమాయాదురత్యయా ॥ ౨౦౧ ॥
భానునామయిగోవింద కర్మచిత్రంత్వయాకృతమ్ । త్వన్మాయయా మోహి
తాస్సర్వే బ్రహ్మేశానాదయస్సురాః ॥ ౨౦౨ ॥ వదాదేశంవాసుదేవ
మమాద్యాహ్వానకారణమ్ । సరమావచనంశ్రుత్వా సాధ్వీమాహమహీ
పతే ॥ ౨౦౩ ॥ శ్రీనివాసః ॥ త్వయారామావతారేతు కథితంస్మరభా
మిని । వేదవత్యావివాహస్య సంప్రాప్తఃకాలఏషవై ॥ ౨౦౪ ॥ త్వత్స
న్నిధావోఢుమేనాం కామయేఽహంకలౌయుగే । వదత్యేవంహృషీకేశే
సాఽస్మరత్పూర్వికాంగిరమ్ ॥ ౨౦౫ ॥ శ్రీరమా ॥ తామంగీకురుగో
విందవివాహవిధిపూర్వకమ్। ఇతిమేవచనంకృష్ణసఫలంకురువత్సల॥ ౨౦౬॥
ఇత్యుక్త్వాశ్రీనివాసంసా ననామచముదాన్వితా । హరిస్తులోకజననీ మా
నందయదుదారధీః ॥ ౨౦౭ ॥ సరమాగిరమాకర్ణ్య పరిపూర్ణమనో
రథః । పరమానందసంపూర్ణ ఉరగాద్రావ్యరాజత ॥ ౨౦౮ ॥ సం

తోషసంసూచకసర్వగాత్రఆనన్దబాష్పేణసమృద్ధనేత్రః । బ్రహ్మాదిదే
వైర్నుతసచ్చరిత్ర స్తదాబభౌవేఙ్కటశైలమిత్రః ॥ ౨౯ ॥ ... *
ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే సర్వబంధు
లక్ష్మీసమాగమయోగోనామదశమోఽధ్యాయః.

భగవతఃపద్మాదికారితపరిణయార్హమంగళాభిషేకక్రమః.

జనకః ॥ తతఃకిమకరోత్కృష్ణ శ్శ్రీనివాసస్సుతాంగతిః । తన్మమా
చక్ష్వభగవన్ విస్తరేణమహామునే ॥ ౧ ॥ శతానందః ॥ శ్రీలక్ష్మీసహిత
శ్శ్రీమాన్ శ్రీనివాసఃపితామహమ్ । అబ్రవీత్ప్రీతమనసా ప్రయుంజా
నఃప్రయోజనే ॥ ౨ ॥ శ్రీనివాసః ॥ కర్మాణిపుత్రకార్యాణి కురుశీఘ్రమ
తంద్రితః । సతద్వచనమాకర్ణ్య ససంతోషఃపితామహః ॥ ౩ ॥ కటా
హభాండనిచయ మానేతుంప్రైషయత్సురాన్ । గరుడప్రముఖాన్వీరాన్
నారాయణపరాయణాన్ ॥ ౪ ॥ తేతస్యవచనంశ్రుత్వా క్షణేనగరుడా
దయః । కటాహాదీన్గృహీత్వాథ సమాజగ్ము రనేకధా ॥ ౫ ॥ అపూర
యత్తత స్తేషు సవాయుస్సలిలాధిపః । సుగంధంతోయనిచయం దివ్యతీర్థో
ద్భవంశుభమ్ ॥ ౬ ॥ తతస్సర్వాస్సువాసిన్యో వస్త్రాలంకారమండి
తాః । అరుంధతీంపురస్కృత్య కృతమంగళకౌతుకాః ॥ ౭ ॥ సదీపకల
శాన్రాజ న్పార్వతీప్రముఖా స్త్రియః । చక్రుస్సుమంతాన్మంగళ్యాన్ స
సావిత్రీపురోగమాః ॥ ౮ ॥ గాయంత్యశ్శుభగానాని నిరాతంకకృతంత
థా । కృష్ణావతారవిభవం గాయంత్యశ్చామరాంగనాః ॥ ౯ ॥ సిద్ధాఙ్గ
నాశ్చరాజేంద్ర తస్థుర్వ్యోమానసాఙ్గనాః । ఏవంప్రవృత్తేపుణ్యేస్మిన్ వివా
హేవేఙ్కటేశితుః ॥ ౧౦ ॥ స్నుషాశ్చవాసుదేవస్య జహసుశ్చారులోచ
నాః । శ్వశ్రూంచపురతఃకృత్వా మాతరంవకుళాంహరేః ॥ ౧౧ ॥
ఏవంమహోత్సవ స్తత్రసమభూత్స ప్తమీదినే । చతుర్దిక్షుచసంస్థాప్య
కలశాన్జలపూరితాన్ ॥ ౧౨ ॥ సూత్రేణవేష్టయిత్వాతు తన్మధ్యేరత్న
పీఠికామ్ । సంస్థాప్యసంభ్రమైర్యుక్తా ఇదమాహుస్సురాంగనాః ॥ ౧౩ ॥
ఉత్తిష్ఠపురుషశ్రేష్ఠ తిష్ఠత్వంసూత్రమండలే । సఇత్థముక్తోభగవాన్ యో
షితాంపురతోహరిః ॥ ౧౪ ॥ ప్రోవాచదీనవదనః ప్రస్రవన్నేత్రజంజలమ్ ।

పితామహమహాప్రాజ్ఞవివాహవిభవేమమ ॥ ౧౫ ॥ కఃకరోత్యభిషే
కంతుతైలేనాశీఃక్రమేణవై । యస్యనాస్తిమహారాజమాతావాపిపి
తాతథా ॥ ౧౬ ॥ వివాహేచవిపత్తౌచతస్యధిక్ జన్మజీవనమ్ । భగిన్యో
భ్రాతరశ్చైవమాతులాభాగినేయకాః । ౧౭ ॥ నమేసంతిమహాప్రాజ్ఞ
కఃకరోత్యభిషేచనమ్ । మాతాపితృవిహీనానాంకాగతిర్వైభవిష్యతి ॥
నచమాతృసమంమిత్రంజనకేనసమంసుఖమ్ । నభార్యాసదృశంభాగ్యం
నపుత్రేణసమాగతిః ॥ ౧౯ ॥ నహిభ్రాతృసమోబంధుర్నవిష్ణోర్దేవ
తాపరా । ఇతిసంభాష్యగోవిందోలీలామానుషవిగ్రహః ॥ ౨౦ ॥ రురో
దలోకరీత్యైవపశ్యన్బ్రహ్మాననంహరిః । ఉపధార్యహరేర్వాక్యంసభవః
కంజసంభవః ॥ ౨౧ ॥ సాంత్వయన్వాసుదేవంతుభారతీమాహభూపతే ॥
బ్రహ్మా ॥ కిమర్థంమోహయసినోమాయాపంజరవాసినః ॥ ౨౨ ॥ కోపినా
స్తీతియత్ప్రోక్తంతదసత్యంచతుర్భుజ । పుత్రోऽహంతవకల్యాణపౌత్రస్సా
క్షాత్త్రిలోచనః ॥ ౨౩ ॥ మన్మథోऽన్యఃపుమాన్పుత్రఃపౌత్రపుత్రష్షడాననః ।
జగత్ప్రాణోజ్యేష్ఠపుత్రస్స్నుషాతేభారతీహరే ॥ ౨౪ ॥ సరస్వత్యాదికా
స్సర్వాస్స్త్రియస్త్వత్పాదసేవికాః । త్వంపుమాన్పరమస్సాక్షాజ్జగద్ధాత్రీ
తవాంగనా ॥ ౨౫ ॥ క్రీడామాత్రమిదంమన్యేత్వత్కృతంపురుషోత్తమ ।
ఏవంవిభవమాపన్నస్త్వంనోమోహయసేవృథా ॥ ౨౬ ॥ ఇత్థముక్త్వా
చతుర్వక్త్రోవాసుదేవంరమాసఖమ్ । రమాంసంకేతయామాససారమా
సఖమబ్రవీత్ ॥ ౨౭ ॥ శ్రీరమా ॥ విదితంహృదయందేవతవవేఙ్కటవల్ల
భ । తైలాభ్యంగాదికర్మాణికరిష్యేపురుషోత్తమ ॥ ౨౮ ॥ ఉత్తిష్ఠత్యజ
దుఃఖంతేసమారోహవరాసనమ్ । సరమాగిరమాకర్ణ్యసంతోషాన్నయ
నాజ్జలమ్ ॥ ౨౯ ॥ ముంచన్మునివరాన్రాజన్నందయన్నరసారథిః । కశ్య
పాత్రిభరద్వాజవిశ్వామిత్రపురోగమాన్ ॥ ౩౦ ॥ ప్రణిపత్యవసిష్ఠంసఆహ
విశ్వంవిడంబయన్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ అనుజ్ఞాందేహిమేబ్రహ్మన్మజ్జనార్థం
మహామునే ॥ ౩౧ ॥ తథాస్త్విత్యబ్రవీత్కృష్ణంవసిష్ఠస్సపురోహితః । స
పత్నీకాఃతత్సురాఃసర్వాఃసభార్యానృషిమణ్డలాః ॥ ౩౨ ॥ అనుజ్ఞా
ప్యానుగైస్సార్ధముదతిష్ఠత్సురోత్తమః । వికీర్యకేశమూలానిపూర్వాశాభి
ముఖంతతః ॥ ౩౩ ॥ ఆరోపయద్రత్నపీఠేశ్రీనివాసంసుభూషితః । తా

సాంమధ్యేసింధుపుత్రీరమాకమలలోచనా ॥ ౩౪ ॥ రుక్మపాత్రంసమా
దాయతైలపూరితమాదరాత్ । అభ్యాంజయత్తదాదేవీస్వాశీర్భిరభినం
ద్యతమ్॥ ౩౫ ॥ శ్రీరమా ॥ దీర్ఘాయుర్భవగోవిందబహుపుత్రోధనాధిపః।
చతుర్దశానాంలోకానామేకచ్ఛత్రాధిపోభవ ॥ ౩౬ ॥ ఏవముక్త్వాతదాదే
వీసాఽభ్యనక్తిస్మమాధవమ్। దేవాంగంమర్దయామాసతైలేనాతిసుగంధి
నా ॥ ౩౭ ॥ తదాదదాబ్రహ్మపత్నీచంద్రకాశ్మీరకర్దమమ్ । తేనమార్జా
లతైలేనతథామృగమదేనచ ॥ ౩౮ ॥ హారిద్రాచూర్ణపిష్టేననిర్మృజ్యచ
వృషాకపిమ్ । సుమంగళైర్వాద్యఘోషైస్సహసర్వపరిచ్ఛదైః ॥ ౩౯ ॥
సమంతాత్సర్వవీధీషుకరికుంభైరుపాహృతైః । సమంతాత్పుణ్యతీర్థస్థ
పుణ్యతీర్థాభిపూరితైః ॥ ౪౦ ॥ సరత్నైఃకాంచనైఃకుంభైస్తాపితోదక
మిశ్రితైః । అభిషేకంతతశ్చక్రేకమలాజగదీశితుః ॥ ౪౧ ॥ ఆపాదమౌ
ళిపర్యంతంసాకృత్వోద్వర్తనంహరేః । మేనేకృతార్థమాత్మానంసేవయా
కేశవస్యతు ॥ ౪౨ ॥ చతస్రస్తుసువాసిన్యఃపాణిభిఃకలశాన్నృప । ధృ
త్వామౌక్తికతోయైస్తమభ్యషించన్సురేశ్వరమ్ ॥ ౪౩ ॥ జలైర్నీరాజ
యామాసుఃపుత్రవాన్ధనవాన్భవ । ఇత్యాశిషాఽభినందంత్యశ్శ్రీనివా
సంసురాంగనాః ॥ ౪౪ ॥ గాయంత్యశ్శుభగీతానికౌఙ్కుమైస్సలిలైస్త
తః । ఆరాత్రికాంమాంగళికీంసర్వాశ్చక్రుస్తథాఽఙ్గనాః ॥ ౪౫ ॥
తదాదదాబ్రహ్మపత్నీసావిత్రీవస్త్రముత్తమమ్ । తేనవస్త్రేణసర్వాం
గంమమార్జవిధివద్రమా ॥ ౪౬ ॥ పార్వతీధూపమాదాయదదౌలక్ష్మీక
రాంబుజే । ధూపయిత్వాసుధూపేనవికీర్ణోజ్ఝితబంధనాన్ ॥ ౪౭ ॥
బబంధకమలాదేవీమూర్ధజాన్మధుఘాతినః । ఆదర్శందర్శయామాససావి
త్రీస్వర్ణభూషితమ్ ॥ ౪౮ ॥ రతీశచ్యౌచామరేచవీజయంత్యౌస్థితేతదా।
ఛత్రందధారసాదేవీభారతీభక్తిసంయుతా ॥ ౪౯ ॥ పాదుకేప్రదదౌభ
ద్రాగఙ్గాగఙ్గాపితుస్తదా ॥౪౯½॥ నిధాయపాదౌవరపాదుకాద్వయేయ
యౌప్రపన్నార్తిహరోహరిస్స్వయమ్ । యాభ్యాంపురాపావనతాం
గతామునేశ్శాపేనశైలీత్వముపాగతాఽబలా ॥ ౫౦½ ॥ పాదుకా
భ్యాంచరన్భూమిం వరాసనమగాద్ధరిః ॥ ౫౧ ॥ బ్రహ్మాదయస్సురశ్రే
ష్ఠాఇంద్రాద్యాలోకపాలకాః । కశ్యపాదిమునిశ్రేష్ఠా వసిష్ఠాదితపోధ

నాః ॥ ౫౨ ॥ సనకాద్యాశ్చ యోగీంద్రా భృగ్వాద్యాశ్చ ఋషీశ్వరాః ।
అర్యమాద్యాశ్చ పితరస్తుంబుర్వాద్యాశ్చ గాయకాః ॥ ౫౩ ॥ రంభాద్యా
శ్చైవ నర్తక్యస్సూతమాగధవందినః । ఉపాసతాసనే రమ్యే పశ్యంతః పురు
షోత్తమమ్ ॥ ౫౪ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరే దక్షిణే పక్షివాహనమ్ । అష్ట
మీందుకలాకారే లలాటే దర్పణస్ఫుటే ॥ ౫౫ ॥ ఊర్ధ్వపుండ్రం దధారాథ
శ్రీనివాసస్సతాం గతిః ॥ ౫౬ ॥ తదాహ కమలాం రాజన్ వకుళా లో
కమాతరమ్ । రేఖాం రచయ కల్యాణి లలాటే కుంకుమేన తు ॥ ౫౭ ॥ ఏవ
ముక్తా దేవమాతా రమా కుంకుమమాలిఖత్ ॥ ౫౮ ॥ తదా ముహూర్త
కాలస్తు దర్శితో దైవచింతకైః । భూషణాని *స్వపుత్రస్య పాత్రం తు జగదీశి
తుః ॥ ౫౯ ॥ యాచయిత్వా మహారాజ కుబేరమథ సారమా । ఆదాయ
తం దదర్శాథ భగవానాహ తాం నృప ॥ ౬౦ ॥ భగవాన్ ॥ సంభూషయ వ
రారోహే భూషణైర్మాం వరాననే । ఏవముక్తా హసంతీ సా భూషణైస్సమ
భూషయత్ ॥ ౬౧ ॥ పీతాంబరం దధారాశు కటిసూత్రమనర్ఘకమ్ । స్వ
ర్ణైరాభరణైర్వస్త్రైర్భూషితస్తు తతో హరిః ॥ ౬౨ ॥ కశ్యపాత్రిభరద్వా
జవసిష్ఠాదీన్మహామునీన్ । నమశ్చక్రే విరించేశ వినతో పివిడంబయన్ ॥ ౬౩ ॥
సంధ్యాముపాస్య విధివత్కృత్వా తాత్కాలికక్రియాః । వసిష్ఠమాహూ
యోవాచ సంతోషోద్రిక్తమానసః ॥ ౬౪ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ మునిశ్రేష్ఠ వ
సిష్ఠ త్వముత్తరం కార్యమాచర । వాసుదేవవచశ్శ్రుత్వా వసిష్ఠో వదతాం
వరః ॥ ౬౫ ॥ విరచ్య వేదికాం తత్ర మౌక్తికైశ్చతురశ్రికామ్ । శ్రీనివాసం
ప్రతిష్ఠాప్య సంకల్ప్య విధిపూర్వకమ్ ॥ ౬౬ ॥ చక్రే పుణ్యాహకర్మాథ వర
యిత్వా ద్విజన్మనః । అష్టవర్గం తతశ్చక్రే సృష్టికర్తా పితామహః ॥ ౬౭ ॥ (
తో నియుక్తా విధినా దత్వా తాంబూలదక్షిణాః । విప్రాణాం వేదవిదుషాం
తథా మఙ్గళవాదినామ్ ॥ ౬౮ ॥ దదుర్దేవా ధనం వస్త్రం వాసుదేవ
స్య యే ప్రియాః । తతస్సమాప్య కర్మాణి శాస్త్రోక్తాని యథావిధి ॥ ౬౯

---

* స్వపుత్రస్య జగదీశితుః బ్రహ్మణః పాత్రం తు బేరం పుత్రస్య పుత్రస్యాపి పాత్రం

భగవత్కృతపరిణయాఙ్గకులదేవతాప్రతిష్ఠావిధానం

కులదైవమపృచ్ఛత్తం వసిష్ఠో వసుధాధిప । స తస్య వచనం శ్రుత్వా భగవానాహ వై మునిమ్ ॥ ౨౦ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ వసిష్ఠ మమ కల్యాణీ కులదేవీ శమీ స్మృతా । మమాపి పాండవానాం చ నాత్ర కార్యా విచారణా ॥ ౨౧ ॥ క్వచాస్తి స ద్రుమశ్రేష్ఠ ఇత్యుక్తేఽగస్త్య ఊచివాన్ ॥ అగస్త్యః ॥ అత్రైవోత్తరదిగ్భాగే తీర్థే కౌమారసంజ్ఞకే ॥ ౨౨ ॥ వర్తతే వృక్షరాజస్స తత్ర గత్వా తమానయ । అగస్త్యవచనేనైవం తత్ర గత్వాథ తం ద్రుమమ్ ॥ ౨౩ ॥ కృత్వా ప్రదక్షిణం రాజన్ భగవాన్ లౌకికైస్సమః । నమశ్చక్రే శమీవృక్షం కులదైవం వృషాకపిః ॥ ౨౪ ॥ శ్రీనివాసః ॥ శమి పాపం శమయ మే శమి శత్రువినాశిని । అర్జునస్య ధనుర్ధాత్రి రామస్య ప్రియదర్శని ॥ ౨౫ ॥ మాతర్మే కురు కల్యాణమవిఘ్నేన సురప్రియే । కలహస్సర్వదేవానాం రాజ్ఞస్తస్య చ నో భవేత్ ॥ ౨౬ ॥ ఇతి సంప్రార్థ్య దేవేశః కులదేవీం సురార్చితామ్ । అర్చయిత్వా విధానేన స్కంధమల్పం మహీపతే ॥ ౨౭ ॥ నికృత్య శిరసా ధృత్వా వాదిత్రాణాం స్వనేన చ । పూరయన్నంబరం సర్వం పునస్స్వస్థానమాగతః ॥ ౨౮ ॥ శ్రీనివాసః ॥ సా కుత్ర స్థాప్యతే బ్రహ్మన్ వసిష్ఠ కులదేవికా । వదత్యేవం వాసుదేవే వసిష్ఠం వసుధాధిప ॥ ౨౯ ॥ నారదశ్చాంతికం గత్వా ప్రోవాచ మధుసూదనమ్ ॥ శ్రీనారదః ॥ వారాహశరణే దేవ స్థాప్యతాం కులదేవతా ॥ ౩౦ ॥ యస్మిన్ స్థానే స్వకం ధామ తత్ర తాం కృష్ణ పూజయేత్ । ఏవం విద్వన్మతం పూర్వం నిర్మితం పరమేష్ఠినా ॥ ౩౧ ॥ స నారదవచశ్శ్రుత్వా వసిష్ఠసహితో హరిః । వరాహశరణం గత్వా వచ ఏతత్తమబ్రవీత్ ॥ ౩౨ ॥ శ్రీనివాసః ॥ ప్రసాదాత్తవ గోవింద వివాహం కర్తుముత్సుకః । సహితో ధరయా సార్ధం త్వమాగచ్ఛ నృపాలయమ్ ॥ ౩౩ ॥ గురుస్త్వం సర్వలోకానాం కృతకృత్యం చ మాం కురు । శ్రీనివాసవచశ్శ్రుత్వా భూధరో వాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౩౪ ॥ శ్రీవరాహః ॥ మమ స్థానే మహారాజ వకుళాం విద్ధి మే సఖీమ్ । క్షేత్రం పక్వం మదీయం యత్తస్మాన్మాం త్యక్తుమర్హసి ॥ ౩౫ ॥ వరాహవచనం శ్రుత్వా వాసుదేవోఽభ్యభాషత ॥ శ్రీనివాసః ॥ కులదేవీప్రతిష్ఠాం చ కరిష్యే శరణే తవ ॥ ౩౬ ॥ ఇత్యేవం ప్రార్థయన్తం తం శ్రీనివాసం పరాత్పరమ్ । తథాస్త్విత్యబ్రవీద్రాజన్ కోలరూపీ హరిస్స్వయమ్ ॥ ౩౭ ॥

కలశేస్స్వర్ణఖచితే ముక్తారాశింప్రపూర్యచ । వస్త్రేణవేష్టయిత్వాఽథ
పూజాంకృత్వావిధానతః ॥ ౮౮ ॥ ప్రతిష్ఠాప్యవరాహస్య సన్నిధౌప్రా
కృతోఽయథా । స్వస్థానంపునరాగత్యశ్రీనివాసస్సుతాంగతిః ॥౮౯॥ అథో

కుబేరాచ్ఛ్రీనివాసకృతస్వపరిణయార్థఋణాదానప్రకారః.

జనేనగంతవ్యంనారాయణపురాహ్వయమ్। ఆకాశరాజనగరమితినిశ్చిత్య
చేతసి ॥౯౦॥ బ్రహ్మాణమబ్రవీద్రాజంస్త్వరయాగమనేరతః ॥శ్రీనివాసః॥
విధేఽద్యైవనియుంక్ష్వైతాం సేనాంతేచతురంగిణీమ్ ॥ ౯౧॥ శీఘ్రం
గంతుంచతుర్వక్త్రనారాయణపురంప్రతి । మాభూత్కాలోవృథైవా
త్రదూరోఽధ్వాహ్యస్యవర్తతే ॥ ౯౨ ॥ బలంసర్వంవనేతాత వృద్ధబాలా
బలాన్వితమ్ । శనైర్గచ్ఛతురాజేంద్ర మునిమండలపూర్వకమ్ ॥ ౯౩ ॥
సతస్యవచనంశ్రుత్వా చక్రపాణేశ్చతుర్ముఖః । వచనంవ్యాహరచ్ఛీఘ్రం
పితరంపురుషోత్తమమ్ ॥ ౯౪ ॥ బ్రహ్మా ॥ కృత్వాపుణ్యాహకర్మాణి ప్ర
తిష్ఠాప్యకులేశ్వరీమ్ । నోపవాసేనగోవిందగంతవ్యమితిమేమతిః ॥ ౯౫ ॥
మునయఃక్షుధితాస్సర్వేబాలవృద్ధాదయస్తథా। వదత్యేవంచతుర్వక్త్రే
చక్రపాణిరభాషత ॥ ౯౬ ॥ శ్రీనివాసః ॥ వచనానిమహార్హాణి తవపు
త్రపితామహ । కథంకార్యమకార్యంచనైవజానాసిపుత్రక ॥ ౯౭ ॥ దే
శకాలావనాలోచ్య భాషసేబాలిశోయథా । ద్రవ్యాణామయుతంతాత
గతంమేకాననేగిరౌ ॥౯౮॥ ఏవంవ్యయంసమాపన్నం కథంపశ్యసిచక్షు
షా । జ్ఞాత్వాపిరిక్తతాంవాచా త్వేవముక్తేకథంభవేత్ ॥ ౯౯ ॥ వద
త్యేవంస్వపితరి బ్రహ్మలోకపితామహః । తూష్ణీమాసమహారాజ భగ
వత్పురతస్తదా ॥ ౧౦౦ ॥ నీలకంఠోఽబ్రవీద్వాక్యంపితరంస్వపితుస్తతః ।
నీలకంఠః ॥ శ్రోతవ్యంవచనంతాతమమబాలస్యమాధవ ॥౧౦౧॥ వివా
హకరణేదేవ తథాభవనకర్మణి । ప్రారబ్ధస్యాంతపర్యంతం యోహియ
త్నంసమాచరేత్ ॥ ౧౦౨ ॥ సఏవపుణ్యవాన్లోకే కీర్తిమేతినసంశ
యః । సంపాద్యాస్సర్వసంభారా శ్శుభకార్యేషుపుష్కలాః ॥ ౧౦౩ ॥
బహుళార్థవ్యయేనాపితదభావేత్వృణంచరేత్ । సశంభువచనంశ్రుత్వా
శంబరారిపితాబ్రవీత్ ॥ ౧౦౪ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ సభాయాంకిమిదం
ప్రోక్తంపౌరుషేణవచశ్శివ । కోవాద్యఋణదాతాఽస్తి వివాహాస్య

స్యపుష్కలమ్ ॥ ౧౦౪ ॥ పురుషఃపౌరుషాద్యత్నమాచరేన్నైవభాష యేత్ । ఏవముక్త్వాశివంప్రాహకుబేరంపురుషోత్తమః ॥ ౧౦౬ ॥ శ్రీ భగవాన్ ॥ నిమిత్తంవర్తతేకించిదితఏహిధనాధిప । ఇత్యేవముక్తోధన దఃపితామహాసమన్వితః ॥ ౧౦౭ ॥ సముత్థాసభామధ్యాత్త్వరితంశివ సంయుతః । బ్రహ్మణాసకుబేరేణశఙ్కరేణరమాపతిః ॥ ౧౦౮ ॥ ఏ కాంతేస్వామితీర్థస్యపశ్చిమేఽశ్వత్థసన్నిధౌ । గత్వోవాచధనేశానంశ్రీ నివాసస్సతాంగతిః ॥ ౧౦౯ ॥ శ్రీనివాసః ॥ సాధయస్వమహాభాగక ల్యాణంమేకలౌయుగే । దత్వాధనంయావదిష్టంపుత్రస్యనరవాహన ॥ వాసుదేవవచశ్శ్రుత్వావసుపాలోఽబ్రవీద్ధరిమ్ ॥ కుబేరః ॥ త్వదధీనందేవ సర్వంజగదేతచ్చరాచరమ్ ॥ ౧౧౧ ॥ బహూనాంజీవరాశీనాంమధ్యే కోహంజగత్పతే । నియోజితేనభవతారక్షితంత్వద్ధనంమయా ॥౧౧౨॥ తద్దానాదానయోశ్శక్తిర్మమనాస్తిఖగధ్వజ । గృహీతాత్వంచదాతాచ స్వతంత్రోఽత్రత్వమేవహి ॥ ౧౧౩ ॥ బ్రువత్యేవంధనపతౌశ్రీపతిర్వాక్య మబ్రవీత్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ ఏకస్మిన్బ్రహ్మదివసేత్వవతారాదశస్మృ తాః ॥ ౧౧౪ ॥ మమావతారసమయేనానయామిధనంగృహాత్ । భాగ తంచధనంరాజన్నైవనేష్యామిమద్గృహమ్ ॥ ౧౧౫ ॥ యథాయుగం యథాకాలంయథాదేశంయథానయః । అవతారమహంకుర్వన్కరమేఽ త్రరమయాసహ ॥ ౧౧౬ ॥ నిమిత్తమాత్రమపిమేధనంత్వంధనదాధు నా । యుగానుసారిణేదేహి దేశకాలానుసారతః ॥ ౧౧౭ ॥ సతస్యవ చనంశ్రుత్వాకుబేరోవాక్యమబ్రవీత్ ॥ కుబేరః ॥ యుగానుసారిణస్తే ద్యకథందాస్యామిచక్రభృత్ ॥ ౧౧౮ ॥ యదిదత్తంత్వయాపత్రంతదా దాస్యామితేవసు ॥ అధనస్సధనంలోకేయథాకాంక్షతిమాధవ ॥౧౧౯॥ తథైవనరశార్దూలభగవాఁల్లోకిక్తైస్సమః । ఏవంతద్వచనంశ్రుత్వాహరి ర్బ్రహ్మాణమబ్రవీత్ ॥ ౧౨౦ ॥ శ్రీనివాసః ॥ కథంలేఖ్యంమయాపత్ర మృణాదానేవదాద్యమే ॥ బ్రహ్మ ॥ ఋణగ్రాహీశ్రీనివాసోధనదాయీ ధనేశ్వరః ॥ ౧౨౧ ॥ ఆత్మకార్యనిమిత్తంతుకల్యాణార్థంకలౌయుగే । వైశాఖేశుక్లసప్తమ్యాంవిళంబేచైవవత్సరే ॥౧౨౨॥ నిష్కాణాంరామ ముద్రాణాంలక్షాణిచచతుర్దశ । ద్రవ్యందత్తంధనేశేనవృద్ధిగ్రహణకాం

క్షిణా ॥ ౧౨౩ ॥ సవృద్ధిదిత్సతామూలంస్వీకృతంచక్రపాణినా । వివా
హవర్షమారభ్యసహస్రాంతేధనంపునః ॥ ౧౨౪ ॥ దాతవ్యంయక్షరాజా
య శ్రీనివాసేనశార్ఙ్గిణా।ఏకస్సాక్షీచతుర్వక్త్రో ద్వితీయస్తుత్రిలోచనః ॥
తృతీయోఽశ్వత్థరాజస్తువేత్తిసర్వమిదందృఢమ్ । ఇత్యేతదృణపత్రంతు
శ్రీనివాసోఽలిఖత్స్వయమ్ ॥ ౧౨౫ ॥ ఏవంపత్రార్థమాకర్ణ్య ఋణప
త్రంరమాపతిః । లిఖిత్వాతత్కరేదత్వాధనేశంచాబ్రవీద్ధరిః ॥ ౧౨౬ ॥
ధనందేహిధనేశానపత్రేలిఖితమానకమ్ । ఏవముక్తోవసుపతిర్వాసుదే
వేనభూమిప ॥ ౧౨౭ ॥ దదౌధనంకుబేరస్తుక్ష్ప్తసంఖ్యంవృషాకపేః ।
దృష్ట్వాతద్ధనరాశింతుతత్కరేఽదాద్ధరిర్నృప ॥ ౧౨౮ ॥ కుబేరమబ్రవీ

శ్రీనివాసాజ్ఞయాకుబేరకృతవైవాహికపదార్థసజ్జీకరణప్రకారః

ద్దేవస్సంభారానయనంప్రతి ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ ఆనీయతాంతండులంచ
మితంప్రస్థధనేశ్వర ॥ ౧౩౦ ॥ మాషాదికంచముద్గాదీన్గోధూ
మాంశ్చసమానయ । గుడతైలమధుక్షీరశర్కరాజ్యదధీనిచ ॥ ౧౩౧ ॥
వస్త్రాణియోగ్యమూల్యానిసోత్తరీయాణిచానయ । తిలహింగుమరీ
చాదిజీరసర్షపమేధికాన్ ॥ ౧౩౨ ॥ హరిద్రాక్తానికుర్వీథావస్త్రాణిద్వి
జయోషితామ్ । కంబళాశ్చధనాధీశక్రీయంతామితిచాబ్రవీత్ ॥ ౧౩౩ ॥
దేవానాముత్తరీయంచదేవస్త్రీణాందుకూలకమ్ । పూగీఫలానిదివ్యాని
నాగవల్లీదళానిచ ॥ ౧౩౪ ॥ ఏలాలవంగకర్పూరమృగనాభీరసంతథా ।
మాంగల్యతంతుంకన్యాయాఃపాదాంగుష్ఠాదిముద్రికామ్ ॥౧౩౫॥ హ
స్తాంగుళీయకంమేద్యకుబేరకురుశీఘ్రతః । ఇతిగోవిందవచనంశ్రుత్వాఽ
సౌనిర్గమేక్షణాత్ ॥ ౧౩౬ ॥ కుబేరః ॥ త్వత్ప్రసాదేనగోవిందసర్వం
సజ్జీకృతమ్మయా । పాకార్థంపుణ్డరీకాక్షనియుంక్ష్వాగ్నిమతఃపరమ్ ॥

భగవదాజ్ఞయావహ్నికృతదివ్యాన్నసజ్జీకరణప్రకారః

ఏవముక్తఃకుబేరేణశ్రీనివాసస్సతాంగతిః । షణ్ముఖంప్రేషయామాసవ
హ్నేరాహ్వానకారణాత్ ॥ ౧౩౭ ॥ సగత్వాత్వరితంస్కందశ్శాస
నంజ్ఞాపయన్హరేః । సంప్రాప్తోవాయువేగేనసహితోజాతవేదసా ॥
తతఃప్రోవాచభగవాంస్త్వరితంహవ్యవాహనమ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ శుణా

ద్భుతాన్యన్నశాకాదిపచస్వాహాసమన్వితః ॥ ౧౪౦ ॥ ఇతినారాయణవ
చశ్శ్రుత్వాగ్నిస్తమభాషత ॥ అగ్నిః ॥ పాకార్థంభాజనంకృష్ణనాస్త్యే
కమపిమేహరే ॥ ౧౪౧ ॥ కార్యఃపాకోమహారాజబహూనాంభక్తవత్స
ల।ఇతితస్యవచశ్శ్రుత్వాశార్ఙ్గ్యగ్నింప్రత్యభాషత ॥ ౧౪౨ ॥ భవతాం
భవనేతాత కించిజ్జాతేమహోత్సవే । భాజనానిమహాభాగ వర్ధంతే
వటబీజవత్ ॥ ౧౪౩ ॥ మమకల్యాణసమయేభాణ్డమేకంనదృశ్యతే ।
దైవమేవపరంమన్యేసర్వేషాంసర్వసాధనే ॥ ౧౪౪ ॥ ఉపాయంశ్శృ
ణుసప్తాస్యపాకార్థంభాజనైర్వినా । అన్నంస్వామిసరోమధ్యేసూపం
పాపవినాశనే ॥ ౧౪౫ ॥ వియద్గఙ్గాజలేవహ్నేపరమాన్నంగుడాన్వి
తమ్ ॥ దేవతీర్థేశాకమగ్నేతుంబుతీర్థేతుచిత్రకమ్ ॥ ౧౪౬ ॥ కుమా
రధారికాతీర్థేభక్ష్యాణివివిధానిచ । పాణ్డుతీర్థేచకర్తవ్యస్తింత్రిణీరస
ఉత్తమః ॥ ౧౪౭ ॥ వ్యంజనాన్యన్యతీర్థేషుకందమూలఫలైస్సహ । క్రి
యంతాంలేహ్యపేయానితీర్థేష్వన్యేషుపావక ॥ ౧౪౮ ॥ ఇతిదేవస్య
వాక్యానిప్రశశంసుర్మహర్షయః । తథాచకృతవాన్జాతవేదావేదవిశార
దః ॥ ౧౪౯ ॥ ఏవంవిచిత్రకర్మాణిహరేర్వైకుణ్ఠవాసినః । యుగాను
సారిణస్తస్యతదద్భుతవిడంబనమ్ ॥ ౧౫౦ ॥ అచింత్యందేవతాకార్యమ
వాఙ్మానసగోచరమ్ ॥ అగ్నిః ॥ దధ్యోదనతిలాన్నేచపరమాన్నంమధు
స్రవమ్ ॥ ౧౫౧ ॥ మాషాపూపాగుడాపూపాశ్శాకద్వయమతఃపర
మ్ । సర్వంసుపక్వతాంనీతంత్వత్ప్రసాదేనకేశవ ॥ ౧౫౨ ॥ ఆమంత్ర
యద్విజేంద్రాంశ్చసురానపిమునీనపి । అగ్నివాణీంసమాకర్ణ్యశ్రీనివా

శ్రీశేషాద్రౌకశ్యపాదిభ్యోబ్రహ్మాదికృతోపచారప్రకారః,

సోనిరామయః ॥ ౧౫౩ ॥ సంప్రైషయచ్ఛివసుతంషణ్ముఖంమిథిలేశ్వ
ర । సజగామాతివేగేనజపతోగ్నిపరాయణాన్ ॥ ౧౫౪ ॥ బ్రాహ్మణా
న్వేదవిదుష ఆజుహావజనాధిప । పాకస్యపూర్ణతాంప్రాప్త ఉత్తిష్ఠతసు
రద్విజాః ॥ ౧౫౫ ॥ ఇతితేనసమాహూతాఃకశ్యపాత్రిపురోగమాః ।
దేవాశ్చనికటంతస్యపాకస్థానస్యభేజిరే ॥ ౧౫౬ ॥ విభజ్యతత్రవిధివ
త్పాత్రభూతాన్పృథక్పృథక్ । పఙ్క్తీశ్చకారయిత్వాథతారతమ్యా
నుసారతః ॥ ౧౫౭ ॥ పాత్రాణివ్యస్తృణోచ్ఛంభుఃపాత్రాపాత్ర

విచక్షణః । పాణ్డుతీర్థంసమారభ్యశ్రీశైలావధిభూసురాః ॥ ౧౫౮ ॥ దేవాశ్చనిబిడీభూతాస్తస్మిన్కృష్ణమహోత్సవే । స్థితాదేవద్విజా స్తత్రస్వస్వపాత్రాంతికేపృథక్ ॥ ౧౫౯ ॥ తదాహభగవాన్రాజన్ బ్రహ్మాణంచతురాననమ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అనర్పితంనదాతవ్యందేవా నాంచద్విజన్మనామ్ ॥ ౧౬౦ ॥ బ్రహ్మా ॥ సర్వజ్ఞంసర్వభోక్తా రంసర్వలోకేశ్వరేశ్వరమ్ । త్వామేవవేద్మిగోవిందనత్వత్తుల్యోనచా ధికః ॥ ౧౬౧ ॥ కస్మైనివేదయేయంభోఃప్రశాధికమలాపతే ॥ స

పుత్రవచనంశ్రుత్వాపుత్రమాహాహసన్నివ ॥ ౧౬౨ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అహోబిలనృసింహస్యపూజాంకృత్వానివేదయ । ఇత్యుక్తోవాసుదే వేననృసింహస్యార్పణంనృప ॥ ౧౬౩ ॥ బ్రహ్మాచకారసర్వేషాంమునీ నామపిసమ్మతమ్ । గృహారాధనదేవాంశ్చమంత్రైరర్చ్యతతఃపరమ్ ॥ అక్షతాఘ్యాంబుగంధైశ్చధూపదీపానులేపనైః । విప్రాణామర్చనంచ క్రేబ్రహ్మాచవిధిపూర్వకమ్ ॥ ౧౬౪ ॥ ననామానందసంపూర్ణోహరి స్తాన్లోకైకైస్పమః । పరివేషంతతశ్చక్రురష్టాదిక్పాలకాస్తదా ॥ ౧౬౬ ॥ పాత్రసంస్కారపూర్వంచచక్రుస్తేపరివేషణమ్ । పరివేషంచసంపూ ర్ణమాకర్ణ్యాగ్నిముఖాద్ధరిః ॥ ౧౬౭ ॥ ఏకోవిష్ణుర్మహద్భూతంపృథ గ్భూతాన్యనేకశః । త్రీన్లోకాన్వ్యాప్యభూతాత్మాభుఙ్క్తేవిశ్వభుగ వ్యయః ॥ ౧౬౮ ॥ ఇత్థంకృష్ణార్పణంచక్రేశ్రీనృసింహాయవిష్ణవే । కశ్య పాద్యాంశ్చగోవిందోజుషధ్వమితిచాబ్రవీత్ ॥ ౧౬౯ ॥ భవతాంజ్ఞాన పూర్ణానాంకిమనేనాద్యపూర్ణతా । భవిష్యతిమహాప్రాజ్ఞాదయావంత స్తపోధనాః ॥ ౧౭౦ ॥ దరిద్రంమాంచజానంతస్త్వన్నంమేసజలంల ఘు । బహూకృత్యస్వీకురుతకృపయానితరామితి ॥ ౧౭౧ ॥ ప్రార్థ నాంబ్రాహ్మణానాంతుకృతవాన్స్వకృతోయథా । వాసుదేవవచ శ్శ్రుత్వావాక్యమాహుర్మహీసురాః ॥ ౧౭౨ ॥ ఋషయః ॥ తవా న్నమమృతప్రఖ్యంముక్తిమార్గస్యసాధనమ్ । వయంధన్యాఃకృతార్థాస్స్మ కలౌపాపకులేహరే ॥ ౧౭౩ ॥ అభినంద్యతమిత్థంతేసుసంతుష్టాఅ భుంజత । భోజనానంతరంరాజన్బ్రాహ్మణానాంయథార్హతః ॥ ౧౭౪ ॥

తాంబూలందక్షిణాంచైవ ప్రదదౌభగవాన్హరిః । సవిప్రభోజనస్యాన్తే
స్వయంభోజనమాచరత్ ॥ ౧౭౫ ॥ పుత్రేణపుత్రపుత్రేణభార్యయా
బంధుభిర్యుతః । సాగ్నిస్సలోకపాలశ్చసశేషోగరుడాన్వితః ॥ ౧౭౬ ॥
భోజనాంతేదినాధీశోరాత్రిస్థానముపాగతః । శయనంకృతవాన్కృష్ణః
పర్యంకేరమయాసహ ॥ ౧౭౭ ॥ స్వయంనిద్రావిహీనోఽపిరేమే
ప్రాకృతవద్ధరిః ॥ బ్రహ్మాదయస్సురశ్రేష్ఠాఃకశ్యపాత్రిపురోగమాః॥౧౭౮॥
శయనంచక్రిరేరాజన్కందరేషుగృహేషుచ । వృక్షమూలేషుశైలా

భగవదాజ్ఞయాబ్రహ్మకృతసైన్యసజ్జీకరణప్రకారః.

నాంగహ్వరేషుదరీషుచ ॥ ౧౭౯ ॥ తతఃప్రభాతేవిమలేశ్రీనివాసస్స
తాంగతిః । గరుడంప్రేషయామాసబ్రహ్మాణంప్రతిభూమిప ॥ ౧౮౦ ॥
సగత్వావాయువేగేనబ్రహ్మాణంతల్పసంస్థితమ్ । ప్రత్యువాచమహారా
జపక్షిరాట్పరమంవచః ॥ ౧౮౧ ॥ గరుడః ॥ గచ్ఛతాతాంతికంబ్ర
హ్మన్వస్త్రాలంకారభూషితః । హంసమారుహ్యచంద్రాభంగంతుం
రాజేంద్రపత్తనమ్॥౧౮౨॥వాద్యాంతాంచవిచిత్రాణివాదిత్రాణిమహాంతి
చ।గజమారోప్యమహతీభేరీచాద్యానువాద్యతామ్॥౧౮౩॥ వాహనాని
విచిత్రాణిరథాఆందోళికాఅపి।అలంక్రియంతాంరాజేంద్రపురీంగంతుం
ససంభ్రమమ్ ॥ ౧౮౪ ॥ పక్షిరాడ్వచనంశ్రుత్వాపక్షివాహననందనః ।
నియోజయామాసతదాబలందేవగణస్యచ ॥ ౧౮౫ ॥ గజానాంచహ
యానాంచవృషభాణాంచమండలమ్ । పదాతీనాంచశూరాణాంమం
డలంసమలంకృతమ్ ॥౧౮౬॥ శూరాశ్చకృతవిద్యాశ్చధృతశస్త్రాస్త్ర
పాణయః । పితామహంపురస్కృత్యజగ్ముర్నారాయణాంతికమ్ ॥
తందృష్ట్వాసర్వదేవేశంభగవానాహభూపతే ॥ శ్రీనివాసః ॥ విలంబః
క్రియతేకస్మాద్గమనార్థంపితామహ ॥ ౧౮౮ ॥ నియోజయబలంస
ర్వంరాజధాన్యాంనృపస్యచ । ఇత్థంహరేర్వచశ్శ్రుత్వావానుదేవాత్మ
జోఽబ్రవీత్ ॥ ౧౮౯ ॥ బ్రహ్మ ॥ సజ్జీకృతంబలంసర్వంధృతాయుధమ
రిందమ । ఉత్తిష్ఠపురుషశ్రేష్ఠసమారోహఖగేశ్వరమ్ ॥ ౧౯౦ ॥ స

వియద్రాజపురంప్రతిసపరికరశ్రీనివాసగమనమ్.

ఇత్థముక్తోభగవాన్గరుడస్కంధమాస్థితః । బ్రహ్మాణమగ్రతఃకృత్వా

రుద్రంకృత్వాతుదక్షిణే ॥ ౧౯౧ ॥ వామేవాయుంతతఃకృత్వా కుమారం
పృష్ఠత స్తథా।రమామారోపయామాస రథంకాంచననిర్మితమ్॥౧౯౨॥
మాతరంవకుళాంరాజన్ విమానంసూర్యసన్నిభమ్। సమారోప్యమహా
రాజ భగవాన్భక్తవత్సలః ॥ ౧౯౩ ॥ స్వయంతుగరుడారూఢో జగామ
చనతాంగతిః। శేషోదధారరాజేంద్ర శ్వేతచ్ఛత్రంశశిప్రభమ్ ॥ ౧౯౪ ॥
చామరేచంద్రసంకాశే వీజయామాసమారుతః। వ్యజనేనవిచిత్రేణరత్న
దండేనమాధవమ్ ॥ ౧౯౫ ॥ వీజయామాసరాజేంద్ర విష్వక్సేనఃప్రతా
పవాన్। భేరీదుందుభినిర్ఘోషై ర్వాదిత్రాణాంమహాస్వనైః ॥ ౧౯౬ ॥
నర్తకైర్నటనైశ్చైవ హాహాహూహూయుతోఽఞ్జసా। యయావిభవ
మాపన్న స్సర్వాత్మా సర్వతోముఖః ॥ ౧౯౭ ॥ గమనేవాసు దేవస్య దే
వానామపిభూమిప । ఋషీణాంపూర్వదేవానాం గంధర్వాణాంతపస్వి
నామ్ ॥ ౧౯౮ ॥ సంమర్దస్సంబభూవాత్ర పశూనాంమానుషాత్మనామ్।
వనితానాంచవృద్ధానాం బాలానాంరక్షసామపి ॥ ౧౯౯ ॥ అన్యోన్యం
కలహ స్తత్ర వనితానామభూ త్తదా। ఋషీణామృషికన్యానాం దేవస్త్రీ
ణాంచదైవతైః ॥ ౨౦౦ ॥ తత్రాథనాతుగచ్ఛంతీ మార్గమధ్యేమహీపతే।
కాచిద్భర్తారమాలంబ్య పుత్రమంకేనిధాయచ ॥ ౨౦౧ ॥ భారముద్ధృత్య
శిరసి పద్భ్యామేవస్మగచ్ఛతి। తస్మిన్కాలేమహారాజ రథస్థాస్సురయో
షితః ॥౨౦౨॥ పంథానమనురుంధంత్యోఽతర్జయంశ్చాధనాన్కృశాన్।
తదావియోగమాపన్నాభర్త్రా సాభారపీడితా ॥ ౨౦౩ ॥ కూజంతీనా
థహానాథవనేనత్యక్తుమర్హసి। ఏవముక్త్వావిప్రపత్నీసపుత్రాపతితాభువి॥
రుదితాశ్శిశవ స్తత్ర ప్రహృష్టా స్తత్ర కేచన। కేచిత్పయస్సుకాంక్షంతి కేచి
దన్నంమహీపతే ॥ ౨౦౫ ॥ భుంజంతికేచిత్క్షీరాన్నం కేచిద్దధ్యోదనం
నృప ॥ ౨౦౬ ॥ హసంతికేచిత్ప్రరుదంతికేచి త్ప్రయాంతికేచిత్ప్ర
లపంతికేచిత్ । పతంతమన్యేకరపల్లవేన సముద్ధరంతిస్మహసంతికేచన ॥
సురాంగనాశ్చరాజేంద్ర తథావైఘానసాంగనాః ॥ ౨౦౭ ॥ ఋష్యం
గనాశ్చగంధర్వవనితాశ్చారులోచనాః।అవారోహన్గిరేశ్చైవ శ్రీనివా
సపరాయణాః ॥ ౨౦౮ ॥ శేషాచలంసమారభ్య నారాయణపురావధి।

తిలమాత్రావకాశస్స మార్గమధ్యేనదృశ్యతే॥ ౨౦౯ ॥ మధ్యేకృత్వాథ
ద్మతీర్థం గతాసాస్వాహినీహరేః।ఋగ్యజుస్సామాథర్వాద్యై ర్గీయమానో
జగద్గురుః ॥ ౨౧౦॥ శ్రీపతిఃపద్మతీర్థాఖ్యం మహాతీర్థంమహీపతే। ఆససాద
జగద్యోని స్సచ్చిదానందవిగ్రహః ॥ ౨౧౧ ॥ ససురాసురగంధర్వ సిద్ధసా
ధ్యమరుద్గణః।ప్రాప్తంగరుడమారూఢంకృష్ణద్వైపాయనాత్మజః॥ ౨౧౨॥

భగవత్సమ్ప్రతిశుకమునికృతోపచారక్రమః.

సాష్టాంగన్యసనంరాజన్ ప్రణిపత్యశుకోబ్రవీత్ । తపశ్చసఫలంమన్యే కృ
తమ్మేపురుషోత్తమ ॥ ౨౧౩ ॥ యోభవాన్బ్రహ్మరుద్రాద్యైరగమ్యోవే
దగోచరః । తంభవంతంప్రపశ్యామి నేత్రాభ్యాంపురుషోత్తమ ॥ ౨౧౪ ॥
సపుత్రమిత్రాఖిలలోకపాలం శేషేణలక్ష్మ్యాచయుతంయతోఽహమ్ ।
పశ్యామిభాగ్యోదయశాలిదృగ్భ్యాంత్వత్పాదపూజాసఫలాతతోమే ॥
విజ్ఞాపనంమేశృణుదేవరాజప్రసాదహేతోస్తవవాసుదేవ । కృత్వాకృ
పాంవేఙ్కటశైలనాథ భుక్త్వామదీయంఫలకందమూలమ్॥ ౨౧౬॥ఇత్యు
క్తోమునినాతేన వాసుదేవోఽభ్యభాషత ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ శృణుతాపసశా
ర్దూల వచనంసాధుసమ్మతమ్ ॥ ౨౧౭ ॥ భవాన్కృశోవిరాగీచ బ్రహ్మచా
రీదృఢవ్రతః । వయంసంసారనిరతా బహవశ్చాత్రభూసుర ॥ ౨౧౮ ॥
అద్యైవనగరీంగత్వా రాజ్ఞస్తస్యమహాత్మనః। తత్రైవభోజనంకుర్మ ఇతి
మేవర్తతేమనః ॥ ౨౧౯ ॥ వదత్యేవంహృషీకేశే వ్యాసపుత్రోఽభ్యభాషత।
శ్రీశుకః ॥ నిష్కించనోఽహంగోవింద నిష్కించనజనప్రియ ॥ ౨౨౦ ॥
త్వయిభుక్తేజగద్భుక్తం నాత్రకార్యావిచారణా । వదత్యేవంశుకేకృష్ణం
వకుళావాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౨౨౧॥ వకుళా ॥ శృణుతద్వచనంకృష్ణ త్వద్వివా
హేరమాపతే । యత్నంబహువిధంచక్రే రాజానంసహబోధయన్ ॥
ఇతిమాతుర్వచశ్శ్రుత్వా మాధవశ్శుకమబ్రవీత్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ త్వద్వా
క్యామృతపానేన తృప్తిర్మేఽభూన్మునీశ్వర ॥ ౨౨౩ ॥ కిమన్యేనప్రాకృతేన
ఫలేనాల్పరసేనమే । తథాపితవవాక్యేన కరిష్యేభోజనంమునే ॥ ౨౨౪ ॥
సాంత్వయిత్వామునివరం గరుడాదవరుహ్యసః । కుటీరంసంప్రవిశ్యాథ
సపుత్రస్సపరిగ్రహః ॥ ౨౨౫ ॥ ముంజైఃకృతాసనేరమ్యే సంస్థితఃపర
మేశ్వరః । శుకస్స్నాత్వాపద్మతీర్థే కృత్వాన్నంభక్తిసంయుతః ॥ ౨౨౬ ॥

అమృతాబీజనిచయం ముష్టిభిః ప్రవిహత్య చ। తత్తండులైర్మహారాజకృతవానన్నముత్తమమ్ ॥ ౨౭ ॥ బృహతీఫలసంయుక్తం తింత్రిణీరససంయుతమ్। స్వాంతరస్థస్య యద్భోగ్యం పూజాసాధనమేవ చ ॥ ౨౮ ॥ తేనైవ బాహ్యామూర్తేస్తు పూజనం సాధుసంమతమ్। ఇతి మత్వార్థతత్త్వజ్ఞః కృత్వా పాదావనేజనమ్ ॥ ౨౯ ॥ పద్మపత్రాణి చాస్తీర్య తత్రాన్నం రసముత్తమమ్। వినిక్షిప్య విశేషేణ కృతసాష్టాంగసన్నతిః ॥ ౩౦ ॥ భోజనం కురు గోవింద సదాపూర్ణమనోరథ। ఏవం సంప్రార్థితో దేవ శ్శుకేన పరమర్షిణా ॥ ౩౧ ॥ తద్భక్తిపారవశ్యేన భగవానాత్మభూస్స్వయమ్। ఋషీణాముచితాహారాన్ బుభుజే సర్వభోజనః ॥ ౩౨ ॥ లక్ష్మీస్తస్యాజ్ఞయా మాత్రా సార్ధం వకుళమాలయా। బుభుజే మునినా దత్తం తదన్నమమృతప్రభమ్ ॥ ౩౩ ॥ తస్మిన్భుక్తవతి శ్రీశే ఋషయః కోపపూరితాః। తదా శుకం భీషయన్తస్సముత్తస్థుర్వరాసనాత్ ॥ ౩౪ ॥ శాపానుగ్రహసామర్థ్యసాధనాశ్చ తపోధనాః। తేషాం మతం తు విజ్ఞాయ భగవాన్బహిరాగతః ॥ ౩౫ ॥ ఘూత్కారం కృతవాన్కృష్ణస్సర్వేషాం తృప్తిహేతవే। తన్ముఖాంభోజసంభూతవాయునా తృప్తిహేతునా ॥ ౩౬ ॥ సురధేన్వా యథా తృప్తాస్తదైవ మునిపుఙ్గవాః। శుకం సంతోషయామాసుర్వచనైస్తోత్రమిశ్రితైః ॥ ౩౭ ॥ కృత్వాష్టమ్యాం తత్ర వాసం నవమ్యాం గురువాసరే। ప్రభాతసమయే ప్రాప్తే శ్రీనివాసస్త్వరాన్వితః ॥ ౩౮ ॥ పునర్గరుడమారుహ్య గురువారే జగద్గురుః। చతురంగబలాఢ్యశ్చ బ్రహ్మాణం చ పితా

శ్రీనివాసాభిముఖతయా స్వపురాత్సపరికరవియన్నృపాగమనమ్.

మహమ్ ॥ ౩౯ ॥ నిధాయ పురతో రాజన్ జగామ జగదీశ్వరః। అస్తాద్రిం ప్రస్థితే భానౌ తస్మిన్కాలే మహీపతే ॥ ౪౦ ॥ అష్టవర్గం స్వయం కృత్వా కృతకౌతుకమంగళః। పద్మావతీం స్నాపయిత్వా గంధతైలేన భూమిపః॥ అలంకృత్య వరాం కన్యామలంకారైర్మహీపతిః। గజమారోప్య తరసా పుత్రీం పుత్రీహితే రతః ॥ ౪౨ ॥ ఆకాశరాజో ధర్మాత్మా పుత్రేణ సహ సంయుతః। పురోహితేన శక్రేణ *తోండమానేన నిర్యయౌ ॥ ౪౩ ॥ శ్రీనివాసర

---

* తోండమానేనేతి-తోండం తన్నామకదేశం మానయతి స్వీయత్వేన భావయతీతి తోండమానః - తోండమానితి శబ్దో వ్యుత్పత్త్యర్థ ఏవ క్విబన్తో ద్రష్టవ్యః.

జగద్యోనిం ద్రష్టుకామోరమాపతిమ్ । చతురఙ్గబలైస్సర్వైర్గజాశ్వరథ
సంయుతైః ॥ ౨౪౪ ॥ ధ్వజైశ్చైవపతాకాభి శ్చామరైర్వ్యజనైరపి ।
భేరీదుందుభినిర్ఘోషై ర్వాదిత్రాణాంమహాస్వనైః ॥ ౨౪౫ ॥ నర్తకైర్న
టకైశ్చైవ సూతమాగధవందిభిః । స్తూయమానోమహారాజ సైన్యమ
ధ్యేవ్యరాజత ॥ ౨౪౬ ॥ యథాకాశేచంద్రబిమ్బం నక్షత్రగణమణ్డలే ।

శ్రీనివాసవియన్నృపపద్మావతీనాంపరస్పరావలోకనమ్.

రాజాదదర్శగోవిందం శక్రేణపరిదర్శితమ్ ॥ ౨౪౭ ॥ గరుడస్కంధమా
రూఢం శ్వేతచ్ఛత్రాదిభిర్యుతమ్।సుకుమారంయువానంచ సుందరంసుం
దరాననమ్ ॥ ౨౪౮ ॥ శ్రీనివాసంజగద్యోనిం సచ్చిదానందవిగ్రహమ్।
దృష్ట్వాసంతుష్టమనసా సరథాదవరుహ్యాచ ॥ ౨౪౯ ॥ పద్మావతీంస్వ
పుత్రీంచ నిధాయపురతోనృపః । పురోహితంపురస్కృత్య చేదంవచనమ
బ్రవీత్ ॥ ౨౫౦ ॥ ఆకాశరాజః ॥ ధన్యోఽహంకృతకృత్యోహం స్వర్గమా
ర్గంసమాస్థితః । ఏవంవదంతంతత్కాలే శ్రీనివాసస్సతాంగతిః ॥ ౨౫౧ ॥
దదర్శరాజశార్దూలం నారదేనప్రదర్శితమ్ । నారదః ॥ దీర్ఘశ్మశ్రుందీర్ఘబా
హుం సర్వదాదీర్ఘదర్శనమ్ ॥ ౨౫౨ ॥ శ్వశురంతవగోవింద పశ్యమాధవ
భూమిపమ్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ ధన్యంనారదమజ్జన్మ యదాఽకాశోద్యబాంధవః॥
సంబంధస్తేనసంప్రాప్తః కింమయాచరితంపురా । వదత్యేవంహృషీకేశే
రాజాసత్యపరాక్రమః ॥ ౨౫౩ ॥ ద్వారతోరణమాసాద్య శ్రీనివాసం
దదర్శహ । పూజయామాసగోవిందం వసనాభరణాదిభిః ॥ ౨౫౪ ॥ గం
ధతైలేనరాజేంద్ర జామాతరమపూజయత్ । సాదదర్శవరారోహా పతింప
రమపావనమ్ ॥ ౨౫౫ ॥ పద్మావతీవిశాలాక్షీ లజ్జయాపరిమోహితా ।
తాందదర్శజగద్యోనిః కమలాక్షీంముహీపతే ॥ ౨౫౬ ॥ పద్మావతీశ్రీనివా
సౌ వాహనాదవరుహ్యాచ । అన్యోన్యాలోకనంరాజన్ చక్రాతేసంస్థి
తౌతతః ॥ ౨౫౭ ॥ వాసుదేవస్యయేభక్తా స్తేఽన్యోన్యంపరిరేభిరే ।

శ్రీనివాసస్యపద్మావత్యాసహదుర్గాదర్శనపూర్వకపురప్రవేశః.

నగరద్వారనిలయాం దుర్గాంసంపూజ్యభక్తితః ॥ ౨౫౮ ॥ పద్మావత్యానుగో
మాయాం దేవీంనత్వావిశేషతః । వరంయయాచేగోవిందః కురుభార్యామి

మామితి ॥ ౨౬౦ ॥ పద్మావతీవిశాలాక్షీ సావిత్రీవరముత్తమమ్ । పతిం కురు రమానాథం శ్రీనివాసం జగన్మయమ్ ॥ ౨౬౧ ॥ ఇతి వృత్త్వా చ సా దేవీం నత్త్వైరావతమాశ్రితా । గరుడస్కన్ధమారూఢో భగవాన్భక్తవత్సలః ॥ ౨౬౨ ॥ దీపకైస్తైలసంసిక్తైస్సహస్రాయుతసంఖ్యకైః । లాజాన్పుష్పాణ్యక్షతాంశ్చ వికిరద్భిరితస్తతః ॥ ౨౬౩ ॥ స్తువద్భిర్వన్దిబృన్దైశ్చ ససూతైర్మాగధైరపి । ఆశీర్వాదం ప్రకుర్వద్భిర్వేదఘోషపురస్సరమ్ ॥ ౨౬౪ ॥ బ్రహ్మాదిభిస్సురశ్రేష్ఠైర్ఋభుభిస్సురైశ్శుకపూర్వకైః । శ్రీనివాసం ప్రపశ్యద్భిః పౌరనారీనరైర్వృతః । ౨౬౫ ॥ వీణావేణుమృదంగాంశ్చ పణవానకదున్దుభీః । వాదయద్భిర్జనైశ్చాన్యైర్వారనారీగణైస్తథా ॥ ౨౬౬ ॥ గన్ధర్వైర్గాననిపుణైస్సూతామాత్యైశ్చ సంయుతః । ఆకాశరాజో ధర్మాత్మా శ్రీనివాసపరాయణః ॥ ౨౬౭ ॥ పద్మావత్యా సమేతం తం శ్రీనివాసం ససంభ్రమమ్ । సంచారయన్సమన్తాచ్చ నారాయణపురే శనైః ॥ ౨౬౮ ॥ రమ్భాస్తమ్భైరిక్షుదణ్డైః పూగపోతైరలంకృతమ్ । రసాలపల్లవయుతైః పూర్ణకుమ్భైరలంకృతమ్ ॥ ౨౬౯ ॥ ముక్తాజాలావృతైశ్చాన్యైః పద్మరాగవిరాజితైః । వజ్రవైడూర్యఖచితైరిన్ద్రనీలసమప్రభైః ॥ ౨౭౦ ॥ తథా మరకతప్రఖ్యైస్తోరణైరుపశోభితమ్ । కుంకుమోదకసంపూర్ణకనకకలశభాజనైః ॥ ౨౭౧ ॥ స్త్రీభిర్విరాజయన్తీభిః రాజమానచతుష్పథమ్ । వీథీత్రయం పరిక్రమ్య వాసుదేవాలయం యయౌ ॥ ప్రవేశయామాస వరం సుమన్దిరం శ్రీవేఙ్కటేశం బహురత్నసంమితమ్ । తద్బన్ధుషణ్డం మునివర్యగుప్తం బలం యయౌ జాథనికేతనేషు ॥ ౨౭౩ ॥

శ్రీనివాసాజ్ఞయా తోణ్డమాన్నృపకృతదివ్యాన్నసజ్జీకరణమ్.

రాత్రిస్తు పంచఘటికా సమభూచ్చ తదా తతః । జగామ భవనం రాజన్ స్వకీయం రాజవల్లభః ॥ ౨౭౪ ॥ తదాగతో మహారాజ తోణ్డమానో మహీపతే । తమాహ కరుణం శ్రీమాన్ శ్రీనివాసః క్షుధార్దితః ॥ ౨౭౫ ॥ శ్రీనివాసః ॥ వైవాహికజనాస్సర్వ ఉపవాసపరాయణాః । అహం చ మమ పుత్రశ్చ మమ మాతా సురాదయః ॥ ౨౭౬ ॥ భార్యా పతివ్రతా లక్ష్మీః క్షుధయా పరిమోహితా । తేషామన్నం మహారాజ భక్ష్యాణి వివిధాని చ ॥ కురు రాజంస్త్వరత్వం ఋషీణామూర్ధ్వరేతసామ్ । పాకస్త్వత్ర విశే

షేణ కర్తవ్యోజాతవేదసా ॥ ౩౮ ॥ మమాపిచ ప్రేషణీయం పక్వాన్నం రాజసత్తమ । వాసుదేవవచశ్శ్రుత్వా వసుధేశోఽబ్రవీద్ధరిమ్ ॥ ౩౯ ॥ తోండమానః ॥ ఇదంశరీరంజగదీశరాజ్యం త్వదీయమేతద్ధిముకుందమూర్తే। నరోయథాలోకగతింప్రపన్న స్తథామమాన్నం ప్రతిముహ్యాసిత్వమ్॥ ఏవముక్త్వామహారాజ జగామభవనంస్వకమ్ । క్షణేనకారయామాస పాకంరాజాహావిర్భుజా ॥ ౪౧ ॥ ఋషీణాంవేదవిదుషాం సురాణాం సురయోషితామ్ । రాజాఽన్నమర్పయామాస విప్రాణాంచాన్నకాంక్షిణామ్ ॥ ౪౨ ॥ భోజనంకృతవంతస్తే భక్ష్యాన్నరససంయుతమ్ । వాసుదేవాయరాజేంద్రః ప్రేషయామాససాదరః ॥ ౪౩ ॥ అన్నంబహువిధంభక్ష్యం సమాషంమధుసంయుతమ్ । స్వయంసమేత్యరాజేంద్రోఽకల్పయద్భోజనంహరేః ॥ ౪౪ ॥ బుభుజేపురుషశ్రేష్ఠో లక్ష్మ్యాచ పరమేష్ఠినా । మాత్రాచసహితోరాజన్ సశేషోగరుడాన్వితః ॥ ౪౫ ॥ దత్వావస్త్రాణిదివ్యాని జామాతుశ్శ్రీపతేర్నృప । జగామభవనంరాజా వాసుదేవాజ్ఞయాతదా ॥ ౪౬ ॥ గతేరాజ్ఞిమహారాజ శ్రీనివాసస్త్వరాన్వితః । నిద్రాంచకారవిధివన్నిర్దోషోపిసుఖాసనే ॥ ౪౭ ॥ ఏవంగతాచసారాత్రిః ప్రభాతసమయోఽభవత్ । పూర్వదేవగురోర్వార స్సం

• వివాహనియమాభ్యుపగన్తృభగవదుక్త్యానృపకృతమహార్ఘ్యుపచారః. •

ప్రాప్తోదశమీదినే ॥ ౪౮ ॥ సముత్థితోవాసుదేవః కృతమఙ్గళమజ్జనః। వసిష్ఠమబ్రవీద్రాజన్ భగవాన్వేఙ్కటేశ్వరః ॥ ౪౯ ॥ శ్రీభగవాన్॥ నమయాభోజనంకార్యం లక్ష్మ్యాచపరమేష్ఠినా । మాత్రాపురోహితేనాపి వయంపంచాన్నవర్జితాః ॥ ౫౦ ॥ రాజ్ఞస్తుభవనేరాజా రాజపత్నీపతివ్రతా । కన్యాపురోహితోభ్రాతా తేపిపంచాన్నవర్జితాః ॥ ౫౧ ॥ ఏవముక్త్వావసిష్ఠంతు పురోహితమరిందమ । కుబేరమబ్రవీద్రాజన్ శ్రీనివాసస్సతాంగతిః ॥ ౫౨ ॥ శ్రీనివాసః ॥ గచ్ఛయక్షగణాధ్యక్ష రాజానంవిప్రకారణాత్ । ఇతితద్వచనంశ్రుత్వా యక్షరాడ్రాజసత్తమమ్ ॥ గత్వాఽహభారతీంపుణ్యాం శ్రీనివాసేనభాషితామ్ ॥ కుబేరః ॥ భోజనంత్వృషిముఖ్యానాం కర్తవ్యంపూర్వమేవహి ॥ ౫౪ ॥ ముహూర్తకాలేరాత్రౌతు నాడికాస్స్యుస్త్రయోదశ । తదాఽసాధ్యంమహారాజ రా

త్వా సంబ్రాహ్మణభోజనమ్ ॥ ౨౯౫ ॥ ఇతిసందిశ్యరాజానం కుబేరః పునరాగతః । తథాచకారరాజర్షిర్భోజనంబ్రహ్మవాదినామ్ ॥ ౨౯౬ ॥ దదౌచదక్షిణాంనిష్కంతాంబూలంచద్విజన్మనామ్ । ఏవంభూతేమహీపాలకల్యాణదివసేహరేః ॥ ౨౯౭ ॥ శుక్రవారేదశమ్యాంచ సాయంకా

వివాహార్థంశ్రీనివాసానయనాయతన్మన్దిరమ్ప్రతినృపాగమనమ్.

లేవియన్నృపః । చతురంగబలంసర్వంనిధాయపురతస్సుతమ్ ॥ ౨౯౮ ॥ వసుదానంమహారాజ తోణ్డమానంచసోదరమ్ । పురోహితంపురస్కృత్యసహసంబంధిబాంధవైః ॥ ౨౯౯ ॥ ఐరావతంమహానాగం రత్నకంబళభూషితమ్ । మేఘరాడ్వర్ణసంయుక్తంబద్ధఘంటాకులాన్వితమ్ ॥ ౩౦౦ ॥ రక్తదంతంమహారావం కర్ణబద్ధసుచామరమ్ । పురందరంపురస్కృత్యగజమైరావతంతథా ॥ ౩౦౧ ॥ ఆహ్వానకారణాత్ప్రాప్తశ్శ్రీనివాసాలయంతదా । తస్మిన్మహాగృహేరాజన్నయుతస్తంభశోభితామ్ ॥ ౩౦౨ ॥ సభాంచకారరత్నాఢ్యాం విశ్వకర్మావిభోఃప్రియామ్ । తత్రాసీనామహాభాగా బ్రహ్మాద్యాస్సర్వదేవతాః ॥ ౩౦౩ ॥ విశ్వామిత్రోభరద్వాజో వసిష్ఠోగౌతమస్తథా । భృగురత్రిఃపులస్త్యశ్చవాల్మీకిర్మిథిలేశ్వరః ॥ ౩౦౪ ॥ వైఖానసశ్చదుర్వాసా మార్కణ్డేయోఽథగాలవ । దధీచిశ్చ్యవనోరాజన్సనకశ్చసనందనః ॥ ౩౦౫ ॥ ఏతేశ్రేష్ఠతమాలోకే మునయోవీతకల్మషాః । జటామకుటభూషాంగాజ్వలత్కృష్ణాజినాంబరాః ॥ ౩౦౬ ॥ కశ్యపంతుపురస్కృత్య సమాసీనాస్సభాంతరే । తన్మధ్యేవాసుదేవస్తురత్నకంబళసంస్థితః ॥ ౩౦౭ ॥ కృతాంజలిపుటస్తస్థౌ బ్రహ్మలోకపితామహః । తత్సభాద్వారమాసాద్యరాజాసత్యపరాక్రమః ॥ ౩౦౮ ॥ పురోహితంపురస్కృత్య సంప్రాప్తోహరిసన్నిధిమ్ । సముత్థస్థౌవాసుదేవో దృష్ట్వారాజానమాగతమ్ ॥ ౩౦౯ ॥ పరిరంభణమాసాద్యభగవాన్వాక్యమబ్రవీత్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ భవాఞ్శ్రేష్ఠతమోఽత్యంతంవృద్ధోఽసినృపసత్తమ ॥ ౩౧౦ ॥ కిమర్థమాగతోసిత్వం మద్గృహంరాజసత్తమ । వసుదానంతురాజేంద్రసమాహ్వానేనియోజయ ॥ ౩౧౧ ॥ వదత్యేవంశ్రీనివాసే పురోహితమభాషత ॥ రాజా ॥ విలంబఃక్రియతేకస్మాత్త్వా

వియన్నృపోక్త్యావసిష్ఠప్రేరితధరణీకృతశ్రీనివాసోపచారః.

జాంకురురమాపతేః ॥ ౩౧౨ ॥ సరాజవచనంశ్రుత్వా ధరణీంవాక్యమ
బ్రవీత్ ॥వసిష్ఠః॥ అరుంధతీంపురస్కృత్యకురుపూజాంరమాపతేః॥ ౩౧౩॥
సాసంభ్రమాత్సముత్థాయ బాష్పసందిగ్ధలోచనా । ముఖంవిలోక్యరా
జేంద్రకృష్ణస్యనృపవల్లభా ॥ ౩౧౪ ॥ మత్వాకృతార్థమాత్మాన మానం
దపరిపూరితా । సలజ్జాపూజయామాససచ్చిదానందవిగ్రహమ్ ॥ ౩౧౫ ॥
తాందృష్ట్వాయోషితస్సర్వా విస్మయాకులమానసాః । ప్రాహుఃప్రహృ
ష్టహృదయా ధరణీంరాజవల్లభామ్ ॥ ౩౧౬ ॥ యోషితః ॥ కింత్వయా
చరితంపుణ్యంపూర్వజన్మనిహేధరే । వాసుదేవార్చనవిధౌ నిర్మితాపర
మేష్ఠినా ॥ ౩౧౭ ॥ యాత్వమిత్థంపూజయసి సాక్షాన్నారాయణంస్వ
యమ్ । ఇత్యేవంసంస్తుతాదేవీ ధరణీరాజవల్లభా ॥ ౩౧౮ ॥ తైలక
ర్పూరగంధేన చందనేనసుగంధినా । అర్చయామాసకల్యాణీ శ్రీనివాసం
సురేశ్వరమ్ ॥ ౩౧౯ ॥ వస్త్రైర్నానావిధైరత్నైర్ముక్తానిర్మితభూష

దివ్యాలంకారాలంకృతశ్రీనివాసస్యసపరికరనృపమన్దిరప్రవేశః.

ణైః । తతఃపురోహితాజ్ఞప్తః పురాణపురుషోత్తమమ్ ॥ ౩౨౦ ॥ గజ
మారోపయద్రాజాజామాతరమనామయమ్ । సహితోవాసుదేవస్తుబ్ర
హ్మణాశంభునాతథా ॥ ౩౨౧ ॥ కుబేరేణాహిరాజేన గరుడేనాగ్నినా
తథా । వాయునావరుణేనాపి యమేనమరుతాంగణైః ॥ ౩౨౨ ॥ వసి
ష్ఠాదిమునిశ్రేష్ఠైస్సదారైస్ససుతైస్తథా । జగామరాజభవనంరత్నతోర
ణమణ్డితమ్ ॥ ౩౨౩ ॥ నానాజనసమాకీర్ణం నానాలంకారమణ్డితమ్ ।
మహావాద్యస్వనైర్యుక్తం దీపాయుతవిదీపితమ్ ॥ ౩౨౪ ॥ జామాతృస
హితోరాజాద్వారతోరణసన్నిధౌ । చతురఙ్గబలంముక్త్వాగృహాంతర్గం
తుముద్యతః ॥ ౩౨౫ ॥ తత్రాంతరేశ్రీనివాసంనీరాజయితుమాగతా ।
తోణ్డమాన్నృపతేర్భార్యా కుంకుమోదకభాజనమ్ ॥ ౩౨౬ ॥ సమా
దాయాశుకల్యాణీ వాసుదేవమపూజయత్ । తతఃపశ్చాచ్ఛ్రీనివాసః
ప్రావిశద్రాజమందిరమ్ ॥ ౩౨౭ ॥ ద్వారాణ్యతీత్యాథబహూనిమాధ
వోరాజ్ఞాసమేతోభవనంప్రవిశ్య । రత్నాసనేరాజవినిర్మితేహరీరరాజ
రాజీవసమాననేత్రః ॥ ౩౨౮ ॥ చతుస్తంభాంరత్నవేదీమధిష్ఠాప్యఖగ

ధ్వజమ్ । పరివార్యచతస్థుస్తేమునయోపవీతకల్మషాః ॥ ౩౨౯ ॥ బ్రహ్మ
ణమగ్రతఃకృత్వా సర్వేదేవాయథాసుఖమ్ । స్వర్ణాసనేసమాసీనాః
పశ్యంతోనయనోత్సవమ్ ॥ ౩౩౦ ॥ తతస్సురాజాధర్మాత్మా చక్రేమఙ్గ
ళమజ్జనమ్ । సాపిస్నాత్వామహారాజ తైలేనచసుగంధినా ॥ ౩౩౧ ॥

వియన్నృపకృతవరపాదామ్బుజక్షాళనమ్.

అలంచకారాలంకారై స్స్వాత్మానంరాజవల్లభా । స్వామిపుష్కరిణీ
తోయం హేమకుంభప్రపూరితమ్ ॥ ౩౩౨ ॥ సమానీయబ్రాహ్మణైశ్చ
హరిపాదావనేజనమ్। సంకల్పంవిధివచ్చక్రేకన్యాదానస్యసాదరమ్॥ ౩౩౩॥
తతశ్చకారరాజేంద్రమధుపర్కంపురోహితః। పురోహితోక్తమంత్రేణత
స్యపాదావనేజనమ్ ॥౩౩౪॥ సహస్రశీర్షాపురుషఇతిమంత్రంసముచ్చరన్ ।
ధరణ్యాస్రావితైఃకృత్వాస్వామితీర్థజలైశ్శుభైః॥ ౩౩౫ ॥ హరిపాదోదకం
పుణ్యందధారశిరసానృపః। భార్యాంపుత్రంభ్రాతరంచభవనంకోశమేవచ॥
గజాగారంరథాగారం వస్త్రాగారంచతజ్జలైః । మార్జయామాసరా
జేంద్ర శ్శ్రీనివాసపరాయణః ॥ ౩౩౬ ॥ రాజా ॥ అద్యమేసఫలంజన్మ
జీవితంచసుజీవితమ్। అద్యమేపితరస్తుష్టావాసుదేవపదోదకాత్॥ ౩౩౭॥
ఏవముక్త్వామహారాజః కన్యాంకమలలోచనామ్ । అలంచక్రేవిచిత్రై
స్తు మలంకారైర్మహీపతే ॥ ౩౩౮ ॥ తతస్తుఘంటికాఘోషం కృతవా
న్దైవచింతకః। సుముహూర్తేతదాప్రాప్తేమఙ్గళాష్టకమబ్రవీత్ ॥ ౩౪౦॥

వరాయవియన్నృపదత్తవైవాహికభూషణాదికమ్.

కన్యాప్రదానసమయే దక్షిణాంరాజసత్తమః । కోటిసంఖ్యాన్నిష్కపుం
జాన్ దత్తవాన్వేఙ్కటేశితుః ॥ ౩౪౧ ॥ తందృష్ట్వాధనరాశింతు భగవా
నాహభూమిపమ్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ దాతవ్యంకింత్వయారాజన్ పుత్రస్య
తవభూపతే ॥ ౩౪౨ ॥ వివాహకర్మనిపుణో భవాన్దానపరాయణః । ద
దస్వభూషణాన్యంగ బహురత్నాన్వితానిచ ॥ ౩౪౩ ॥ ఇత్యుక్తోవాసుదే
వేనభూషణానిదదౌనృపః।కిరీటంశతభారంతుకంఠికామపితావతీమ్॥౩౪౪॥
పునరేకాంతదర్ధంచ తదర్ధంచైవకంఠికామ్ । పదకానిదదౌసప్త నర్ఘాణ్యా
తన్నృపోత్తమః ॥ ౩౪౫ ॥ మాలికాముక్తికానాంచ భుజభూషణయుగ్మ
కమ్ । కర్ణభూషాముక్తికాఢ్యా వంసపర్యంతలంబినా ॥ ౩౪౬ ॥ కంక

ణేరత్నమాణిక్యవజ్రవైడూర్యనిర్మితే । ద్వాత్రింశద్భారసంయుక్తే అన
ర్ఘేదత్తవాన్నృప ॥ ౩౪౭ ॥ నాగభూషణయుగ్మంచ బాహుపూరాది
కాంస్తథా । భూషణాన్యంగుళీనాంచదశానాంవీరముద్రికామ్ ॥౩౪౮॥
కటిసూత్రంస్వర్ణమయం వరవజ్రసమన్వితమ్ । ఏకాదశశతీభారం బహు
రత్నసమన్వితమ్ ॥ ౩౪౯ ॥ పాదుకేచతతోరాజా దత్తవాన్మధుఘాతి
నే । దశాభోజనపాత్రంచ షష్టిభారయుతంప్రభోః ॥ ౩౫౦ ॥ లఘుపా
త్రసమోపేతం బృహత్పాత్రమపాంతథా । కంబళానాంచతుష్షష్టిం ద
త్తవాన్రాజసత్తమః ॥ ౩౫౧ ॥ భూషణైర్భూషితాంగస్య కన్యాదానమ

గురువసిష్ఠకథితవధూవరప్రవరాదికమ్.

థాకరోత్ । కన్యాప్రవరమూచేథ గురుస్సాత్రౌద్బృహస్పతిః ॥౩౫౨॥
బృహస్పతిః ॥ అత్రిగోత్రసముద్భూతాం సువీరస్యప్రపౌత్రికామ్ । సుధ
ర్మణస్తుపౌత్రీంచ పుత్రీమాకాశభూపతేః ॥ ౩౫౩ ॥ త్వమంగీకురుగో
విందకన్యాంకమలలోచనామ్ । ఏవముక్తేమహారాజో ముదారత్నాంబ
రందదౌ ॥ ౩౫౪ ॥ వసిష్ఠః ॥ ప్రపౌత్రస్యయయాతేస్తు పౌత్రస్యామిత
తేజసః । శూరసేనస్యరాజేంద్ర వసుదేవస్యభూపతేః ॥ ౩౫౫ ॥ పుత్ర
స్యవేజకటేశస్య గోత్రేవాసిష్ఠసంజ్ఞితే । జాతస్యాత్రికులోత్పన్నాం క
న్యాంకనకభూషితామ్ ॥ ౩౫౬ ॥ గృహ్యాణ్యామోవయంరాజంస్తవపు
త్రీంనృపోత్తమ । కన్యావరప్రవరయో రిత్యుచ్చారితయోరథ ॥ ౩౫౭ ॥
ధరణ్యాసహరాజేంద్రః కన్యాదానపరాయణః । ప్రహృష్టహృదయఃప్రా

శ్రీనివాసస్యవసిష్ఠాదికారితపద్మావతీపాణిగ్రహణోత్సవః.

హశ్రీనివాసంపరాత్పరమ్ ॥ ౩౫౮ ॥ ఆకాశరాజః ॥ కన్యామిమాంప్ర
దాస్యామిగృహాణపురుషోత్తమ । ఇత్యుక్త్వాప్రాక్షిపద్రాజాధరణ్యాస్రా
వితాంతదా ॥ ౩౫౯ ॥ మంత్రపూతాంస్వామితీర్థధారాంనకనకాంక
రే । దక్షిణేశ్రీనివాసస్యదదౌపద్మావతీంతతః ॥ ౩౬౦ ॥ విధానంచతత
శ్చక్రే రాజేంద్రస్సపురోహితః । పూజయిత్వాజగన్నాథం గంధవస్త్రా
నులేపనైః ॥ ౩౬౧ ॥ కంకణంబంధయామాసవాసుదేవకరాంబుజే । ప
ద్మావత్యాఃకరాంభోజేఽబంధయత్కంకణంగురుః ॥౩౬౨॥ తథామాం
గళ్యసూత్రస్యబంధంవైవాహికంతదా । శ్రీనివాసేనదేవేనాకారయత్సపు

రోహితః ॥ ౩౬౩ ॥ సువాసిన్యః ॥ సావిత్రీవచకల్యాణీబహుపుత్రవతీభవ।
సర్వలోకస్యజననీ భవమంగళదాయినీ ॥ ౩౬౪ ॥ ఇత్థంసుమంగలీస్త్రీ
షు గాయంతీషుశుభాశిషః । బ్రాహ్మణానాంకరస్పర్శాద్రాజ్ఞశ్చాపిమ
హాత్మనః ॥ ౩౬౫ ॥ బబంధపూతంమంగళ్యసూత్రంమంత్రాభిమంత్రి
తమ్ । కంఠేపద్మావతీదేవ్యాః శ్రీనివాసోజగత్పతిః ॥ ౩౬౬ ॥ మునిభి
స్సహవిద్వద్భిర్లాజైర్హోమంపురోహితః । వసిష్ఠోఽకారయత్పద్మావత్యా
ఞ్జల్యర్పితైస్తతః ॥ ౩౬౭ ॥ యజుశ్శాఖాక్రమేణైవ జుహావాగ్నౌయథా
విధి । సర్వంవైవాహికవిధిం వసిష్ఠోఽథసమాపయత్ ॥ ౩౬౮ ॥ తతః
పురోహితోరాజ్ఞ స్స్వస్తివాచనపూర్వకమ్ । మునీనామంజలిపుటే నవ
రత్నాక్షతాన్దదౌ ॥ ౩౬౯ ॥ తేవేదమంత్రైర్జగదీశమూర్ధ్ని రత్నాక్ష
తాన్వేదవిదఃప్రచిక్షిపుః । తదాన్నృణాంతత్రమహోత్సవోఽభూదాకా
శరాజస్యపురీనివాసినామ్ ॥ ౩౭౦ ॥ తస్మిన్కాలేమహారాజోదక్షిణాం
బ్రహ్మవాదినామ్ । దాపయామాససంహృష్టో విప్రైస్తాంబూలపూర్వ
కమ్ ॥ ౩౭౧ ॥ గవాంకోటిసహస్రాణి చాశ్వానామయుతంతథా । వ
స్త్రాణాంనిచయంరాజన్ విప్రేభ్యోదత్తవాన్విభుః ॥ ౩౭౨ ॥ ఏవంమ
హోత్సవస్తత్ర సమభూద్దశమీదినే । వధూవరౌప్రతిష్ఠాప్య భోజయా
మాసవైతతః ॥ ౩౭౩ ॥ అన్నంబహువిధంసూప రసభక్ష్యసమన్వితమ్ ।
పరమాన్నంచసఘృతం సక్షీరంశర్కరాయుతమ్ ॥ ౩౭౪ ॥ పురోహితే
నసహితో భోజనంకృతవాన్హరిః । మాత్రాలక్ష్మ్యాచసహితః పుత్రే
ణసహితస్తథా ॥ ౩౭౫ ॥ ఆకాశరాజోధర్మాత్మా భుక్తవాన్కృష్ణస
న్నిధౌ । లక్ష్మ్యాసమేతాధరణీ తథావకుళమాలయా ॥ ౩౭౬ ॥ అభు
ఙ్క్తాన్నంరసైర్యుక్తం పతిపుత్రసమన్వితా । తతఃప్రభాతేరాజేంద్ర
సువాసిన్యస్సురేశితుః ॥ ౩౭౭ ॥ మజ్జనంకారయామాసుర్గంధతైలైస్సుని
ర్మలైః । అన్యోన్యపూజనంతత్ర చాన్యోన్యోద్వర్తనంతథా ॥ ౩౭౮ ॥
హరిపద్మావతీదేవ్యో స్తాస్సహాసమకారయన్ । సరాజావిప్రముఖ్యానాం
మరాణాంబహుభోజనమ్ ॥ ౩౭౯ ॥ స్త్రీణాంచపురుషాణాంచ బహు
మానపురస్సరమ్ । యథేష్టందాపయామాస హృష్టఆకాశభూమిపః ॥
అపూపాన్వివిధాంశ్చక్రే సూపశాకాదికాంస్తథా । ఘృతకుల్యాంక్షీర

కుల్యాం దధికుల్యాంతతఃపరమ్ ॥ ౩౮౧ ॥ తతఉద్ధృత్యనిక్షిప్తం బహిర్భుక్తవతాంనృణామ్ । ఉచ్ఛిష్టపత్రజాలంచపుష్కలాన్నాదిసంయుతమ్ ॥ సారమేయగణైఃకీర్ణం రాక్షసానాంగణైస్తథా । ఏవంకోలాహలంచక్రే దివసాంశ్చతురస్తథా ॥ ౩౮౩ ॥ హాసస్తత్రవినోదేననిత్యమాసీచ్చమజ్జనమ్ । దివసేపంచమేప్రాప్తే కృత్వానాకబలింతథా ॥ ౩౮౪ ॥ కలశాంశ్చతుగోన్యస్య దీపజ్వాలావిరాజితాన్ । వధూవరౌప్రతిష్ఠాప్య రత్నసింహాసనేనృప ॥ ౩౮౫ ॥ పూజయామాసగోవిందం జామాతరమనామయమ్ । ఆకాశరాజోధర్మాత్మా క్షీరపాత్రంకరేదధత్ ॥ ౩౮౬ ॥ మాతరంవాసుదేవస్య నామ్నావకుళమాలికామ్ । పూజయిత్వావిధానేన వస్త్రాఽలంకారభూషణైః ॥ ౩౮౭ ॥ నాభింక్షీరేణసమ్మృజ్య పుత్రీంపద్మావతీంతదా । అర్పయామాసదుఃఖేనబ్రహ్మణ్యోరాజసత్తమః ॥ ౩౮౮ ॥ మహాలక్ష్మ్యానాభిమూలం సఘృతక్షీరసేచనమ్ । కృత్వాఽర్పయామా

శ్రీనివాసేనసహశేషాచలమ్ప్రతిపద్మావతీప్రేషణమ్.

సపుత్రీం రుదన్గద్గదకణ్ఠవాన్ ॥ ౩౮౯ ॥ శ్రీనివాసస్యకృష్ణస్య శేషాచలనివాసినః । రాజభార్యామహాభాగా రుదంతీకురరీవచ ॥ ౩౯౦ ॥ పుత్రీహస్తంప్రదాయాథహస్తేరాజకులాంగనా । క్షీరంసంయోజ్యకృష్ణస్యనాభిమూలేఽతిదుఃఖితా ॥ ౩౯౧ ॥ భృశంరుదంతీమంత్రేణదుగ్ధసందిగ్ధలోచనా ।అర్పయామాసకృచ్ఛ్రేణ పుత్రీంపద్మావతీంతతః ॥ ౩౯౨ ॥ ప్రోవాచచ శ్రీనివాసంరుదంతీరాజవల్లభా ॥ ధరణీ ॥ పాలితాంలాలితాంపుత్రీంనవమాసధృతాంమయా ॥ ౩౯౩ ॥ త్వదధీనాంజగన్నాథ కరిష్యేమమనందినీమ్ । ఇత్యేవమర్పయంత్యాంతు ధరణ్యాంరాజసత్తమః ॥ ౩౯౪ ॥ సతస్యారోదనందృష్ట్వా రాజాదుఃఖపరాయణః । రురోదదీనవదనః పుత్రీమాలింగ్యభూపతిః ॥ ౩౯౫ ॥ రాజా ॥ హాపుత్రిమందభాగ్యోఽహం త్వద్వియోగేనకేవలమ్ । జీవనంమమకల్యాణి నస్థిరంచభవిష్యతి ॥ ౩౯౬ ॥ క్రీడాగృహేరాజపుత్రి తథాభోజనసద్మని । భ్రాతాతవకథంక్రీడాం భోజనంవా కరిష్యతి ॥ ౩౯౭ ॥ ఏవంరుదంతమాలోక్యభ్రాతరందీనచేతసమ్ । తోణ్డమానోనృపశ్రేష్ఠో దుఃఖితోవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౩౯౮ ॥ తోణ్డమానః ॥ వయందరిద్రానిర్భాగ్యాః కృపణాదీనచేతసః । వయంమరణమాప

న్నా నాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౩౯౯ ॥ ఏతాదృశీచకల్యాణీ నైవలబ్ధా
కలౌయుగే । ఇత్థంవయంనిశ్చినుమో వియోగభృశదుఃఖితాః ॥ ౪౦౦॥
ఏవంతాఙ్కరుదతోదృష్ట్వా వసుదానోఽతిదుఃఖితః । భగినీందీనవదనా
మాలింగ్యారుదన్ముహుః ॥ ౪౦౧ ॥ వసుదానః ॥ మాతరంబాలకంత్య
క్త్వా యథాలోకేధనార్జకః । గచ్ఛేత్తథామాంభగిని త్యక్త్వాత్వంక్వను
గచ్ఛసి ॥ ౪౦౨ ॥ ఏవంప్రసంగాత్తత్రాసీ ద్దేవానామపిభూమిప । ఋ
షీణాంకశ్యపాదీనాం దుఃఖమత్యంతదారుణమ్ ॥ ౪౦౩ ॥ రుదంతంతన్నృప
తిందృష్ట్వా శ్రీనివాసస్సతాంగతిః । స్వయంరురోదగోవిందో భగినీంపా
ర్థవల్లభామ్ ॥ ౪౦౪ ॥ స్మృత్వాశ్రీదేవకీపుత్ర స్తదద్భుతమివాభవత్ ।
ఇత్థంకృత్వాలోకరీతి మైరావతముపాస్థితః ॥ ౪౦౫ ॥ పద్మావత్యాత
యాసార్ధం సర్వవాద్యసమన్వితః । గ్రామంప్రదక్షిణీకృత్యారవఃయాస
హితోహరిః ॥ ౪౦౬ ॥ స్వనివేశగృహంభేజే పద్మాసనభవాదికైః । త
తోహరిశ్శ్రీనివాసస్స్వస్థానంగంతుమైహత ॥ ౪౦౭ ॥ గరుడస్కం
ధమారూఢః పత్నీంపద్మావతీమపి । ఆరోపయన్వరారోహామన్యోన్యం
పరిరభ్యచ ॥ ౪౦౮ ॥ గరుడస్కంధమారూఢో గంతుంస్వస్థానముత్సు
కః । హరిరామంత్రణార్థంతు శ్వశ్రూశ్వశురయోస్తదా ॥ ౪౦౯ ॥ పున
ర్గృహంసంప్రవిశ్య గమనేచ్ఛురభూదథ । శ్వశురాపర్యపృచ్ఛచ్చ సాష్టాం
గంప్రణిపత్యవై ॥ ౪౧౦ ॥ ఆశీర్వాదంతతశ్చక్రే స్వజామాతురనామ
యమ్ । ఆకాశరాజశ్శ్వశుర శ్శ్వశ్రూశ్చధరయాసహ ॥ ౪౧౧ ॥ ఆ
కాశరాజః ॥ దీర్ఘాయుర్భవగోవింద సర్వలోకధురంధర । ఇత్యాశిషాఽ
భినంద్యాథ వాసుదేవమభాషత ॥ ౪౧౨ ॥ రాజా ॥ మాసాంతేగచ్ఛ
గోవింద వధ్వాసహవయోగతమ్ । శ్వశురమ్మాంచ తేశ్వశ్రూం మానయ
స్వమహామతే ॥ ౪౧౩ ॥ ఇతితస్యవచశ్శ్రుత్వా వాసుదేవోబ్రవీన్నృ
పమ్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ నృపవాక్యంశ్రృణుమమ కార్యస్యమహతీత్వరా ॥ ౪౧౪॥
తస్మాదాజ్ఞాంచమేదేహి రాజంస్తేస్యాత్కృపామయి । ఇత్యుక్త్వావాసు
దేవస్తు గరుడస్కంధమాస్థితః ॥౪౧౫॥ జగామభగవాన్సాతూత్సర్వదేవస
మన్వితః । ఆకులావ్యాకులాస్సర్వే నగరస్థాజనాస్తదా ॥ ౪౧౬ ॥ ప్రాకా
రగోపురారూఢాః పశ్యంతస్స్వదృశాఽపదన్ ॥ జనాః ॥ ధన్యారాజకులో

పద్మావతీశ్రీనివాసయోర్వియన్నృపప్రేషితపారిబర్హాదిః.

త్వన్నా పద్మా కమలలోచనా ॥ ౮౧౭ ॥ అనుగచ్ఛతి గోవిందం పశ్యంతేతిపర
స్పరమ్ । తదాదదౌ మహారాజః పారిబర్హం శ్రియఃపతేః ॥ ౮౧౮ ॥ తండు
లాన్ శాలిసంభూతాన్ వృషభాణాంరథోపరి । ఆరోప్య ప్రేషయామాస
శతంఖారీర్వియన్నృపః ॥ ౮౧౯ ॥ ముద్గాన్ గోస్వామిసంరూఢాన్ త్రింశ
త్ఖారీర్దదౌహరేః । గుడభారంమహాంతంచ తింత్రిణీభారమేవచ ॥ ౮౨౦॥
పయోఘటసహస్రాణి దధిభాణ్డశతానిచ । సహస్రార్ధంఘృతాపూర్ణచర్మ
పాత్రాణిసర్షపాన్ ॥ ౮౨౧ ॥ మేధికాన్ హింగులవణతిలపాత్రాణిచై
వహి । తథాశర్కరయాపూర్ణాన్ ఘటాంస్తుద్వేశతేతథా ॥ ౮౨౨ ॥ వా
ర్తాకంచూతకదళీఫలజంబీరకాణిచ । కూశ్మాండకందమూలాని మరీచా
మలకానిచ ॥ ౮౨౩ ॥ మధుభాణ్డశతేద్వేచ రంభాకాష్ఠచయాంస్తథా ।
రంభాత్వచశ్చరాజేంద్ర పత్రాణాంనిచయంతథా ॥ ౮౨౪ ॥ అశ్వానా
మయుతందత్వా గజానాంచసహస్రకమ్ । ధేనూనాంపంచసాహస్ర
మావికానాంశతంతథా ॥ ౮౨౫ ॥ దాసీనాంద్వేశతేరాజన్ దాసానాం
త్రిశతంతథా । వస్త్రాణివివిధాన్యాశు పర్యంకంరత్నభూషితమ్ ॥ ౮౨౬॥
ఉపబర్హంరత్నయుతం పారిబర్హేణసంయుతమ్ । ఏవమాదీనివస్తూని గృ
హీత్వానృపసత్తమః ॥ ౮౨౭ ॥ పుత్రేణసహితోరాజా శ్రీనివాసపరా
యణః । ఆకాశరాజోధర్మజ్ఞ శ్శ్రీనివాసస్యసన్నిధిమ్ ॥ ౮౨౮ ॥ ఆగత

వియన్నృపస్య శ్రీనివాసదత్తస్వభక్తినైరన్తర్యరూపవరప్రాప్తిః.

శ్శ్వశురందృష్ట్వా చోత్తస్థౌజగదీశ్వరః ॥ శ్రీనివాసః ॥ దూరాధ్వానంమ
హారాజ కిమర్థంత్వంసమాగమః ॥ ౮౨౯ ॥ దాతవ్యంకింనృపశ్రేష్ఠ తవ
పుత్రస్యమేఽనఘ । కన్యాదత్తాసుతప్రాప్తస్సుకృతంకింకృతంత్వయా ॥
సంతోషశ్చాతులఃప్రాప్తో మమతాతనసంశయః । కింతేమనోగతంరాజం
స్తన్మమాచక్ష్వభూపతే॥౮౩౧॥సందేహంమాకురుష్వాత్ర దానాదానేమ
హీపతే । వాసుదేవవచశ్శ్రుత్వా వాసుదేవమభాషత ॥ ౮౩౨॥ రాజా॥
సర్వమ్మఙ్గళమస్మాకం త్వత్ప్రసాదేనకేశవ । నాన్యద్యాచేజగన్నాథ తవ
పాదసరోరుహే ॥ ౮౩౩ ॥ భక్తిందేహ్యచలాంకృష్ణ సకుటుంబస్యమేఽ
నఘ । తచ్ఛ్రుత్వావచనంతస్య శ్వశురస్యమహాత్మనః ॥ ౮౩౪ ॥ దత్త

వాం_స్తస్యసాయుజ్యమాకాశినృపతే_స్తదా । స్యాలకస్యదదావఙ్స్త్రం స్వాంగస్థంమధుసూదనః ॥ ౪౩౫ ॥ జామాత్రాచసమాజ్ఞప్తః పుత్రీభవనమభ్యగాత్ । పుత్రిగచ్ఛామినగరం విహరస్వహరిప్రియే ॥ ౪౩౬ ॥ శయనేశ్రీనివాసస్య శయనంకురుమంగళే । ఇతిరాజాసాంత్వయిత్వా పుత్రీంకమలలోచనామ్ ॥ ౪౩౭ ॥ శశాసనాస్వపిత్రోక్తా శీఘ్రమస్మాద్ధనమభ్య

భగవత్కృతమన్మాసావధికాగస్త్యాశ్రమవాసప్రతిజ్ఞా.

గాత్ । రుదన్గద్గదకంఠేన జగామనగరంనృపః ॥ ౪౩౮ ॥ పద్మావత్యానుగోదేవో బ్రహ్మరుద్రాదిభిర్వృతః । సువర్ణముఖరీంప్రాప్యతత్రవాసమకల్పయత్ ॥ ౪౩౯ ॥ షణ్మాసావధిపర్యంతం దీక్షితోయంమహామతే । నశైలరాజమారోహామీతినిశ్చిత్యదేవరాట్ ॥ ౪౪౦ ॥ అగస్త్యభవనంగత్వా తత్రవా

స్వావాసమ్ప్రతిభగవత్కృతదేవాదిప్రేషణమ్.

సమకల్పయత్ । దేవాన్సంప్రేషయామాసస్వధామానివృషాకపిః ॥ ౪౪౧ ॥ బ్రహ్మాదీనాంసురాణాంచ మునీనామూర్ధ్వరేతసామ్ । దదావఙ్స్త్రంయథాయోగ్యం భగవాన్భక్తవత్సలః ॥ ౪౪౨ ॥ తేనాజ్ఞప్తాజగద్ధాత్రా జగ్ముర్లోకంస్వకంసురాః । ఋషయశ్చతపోరణ్యం జగ్ముర్నారాయణాజ్ఞయా ॥ లక్ష్మీర్జగామరాజేంద్ర కరవీరపురంతదా ॥ ౪౪౩ ॥ మహోత్సవంతంత్వనుభూయదేవతాబ్రహ్మేశపూర్వాస్సమహర్షిసత్తమాః । జగ్ముస్స్వకంధామమహానుభావా రాజేంద్రపూజ్యంప్రశశంసురాదరాత్ ॥ ౪౪౪ ॥ గతేదేవగణేతత్ర త్వగస్త్యనిలయంగతః ॥ ౪౪౫ ॥ భుంజానోభోగమ

వివాహాధ్యాయఫలశ్రుతిః.

తులం తత్రాస్తభగవాన్హరిః ॥ శతానందః ॥ వివాహాధ్యాయమాహాత్మ్యంయేశృణ్వంతిజనేశ్వర ॥ ౪౪౬ ॥ తేషాంభాగ్యోదయంవక్ష్యే శృణురాజన్సవిస్తరమ్ । కోటికన్యాప్రదానేన యావద్భూమిప్రదానతః ॥ యత్ఫలంలభతేదేహీ తత్ఫలంశ్రవణాదరాత్ । యఉత్సవంకారయతి వైవాహంవేఙ్కటేశితుః ॥ ౪౪౭ ॥ తస్యోత్సవోభవేద్రాజన్ వేఙ్కటేశప్రసాదతః । ఇతితేకథితంరాజన్ వివాహచరితంహరేః ॥ ౪౪౮ ॥ స్వ

ణుయాచ్ఛ్రావయేద్వాపి సర్వాభీష్టమవాప్నుయాత్ । శుభదంశృణ్వతాంచైవ సర్వేషాంమంగళప్రదమ్ ॥ ౪౫౦ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
శ్రీనివాసవివాహప్రశంసనంనామైకాదశోధ్యాయః.

శ్రీనివాసప్ప్రీతివియన్నృపోదంతజ్ఞాపకదూతాగమనమ్.

జనకః ॥ తతఃకిమకరోత్కృష్ణో రాజ్యేఽస్మిన్ పార్థసారథిః । తన్మమాచక్ష్వవిప్రేంద్ర యత్కృతంచక్రపాణినా ॥ ౧ ॥ శతానందః ॥ ఏవంకాలేగతేతస్మిన్ షణ్మాసాశ్చసమత్యయుః । నారాయణపురాద్దూత ఆగతోవేఙ్కటేశ్వరమ్ ॥ ౨ ॥ దూతందృష్ట్వాఽబ్జజాతా సాసువర్ణముఖరీజలే । స్నాతుకామారవిందాక్షీ దూతంవచనమబ్రవీత్ ॥ ౩ ॥ పద్మావతీ ॥ కిమర్థమాగమోదూత కేనత్వంప్రేషితస్త్విహ । రాజ్ఞావారాజపుత్రేణ తోణ్డమానేనవాపునః ॥ ౪ ॥ పప్రచ్ఛకుశలంతంచ రాజ్ఞస్తస్య పితుస్తథా । కుశలీవర్తతేచార జనకోజననీమమ ॥ ౫ ॥ తోణ్డమాన్ రాజశార్దూలః కుశలీవర్తతేబలీ । రాజ్ఞఃప్రకృతయస్సర్వా వర్తంతేక్షేమసంయుతాః ॥ ౬ ॥ ఏవముక్తస్తదాదూతో దుఃఖసందిగ్ధలోచనః । ఉవాచదీనయావాచా రాజపుత్రీంనిదేశతః ॥ ౭ ॥ దూతః ॥ కింవదిష్యామిహేమాతః పితుస్తేకాలఆగతః । మరణాభిముఖోభూత్వా కించిజ్జీవసమన్వితః ॥ ౮ ॥ త్వాంద్రష్టుకామోరాజేంద్ర శ్రీనివాసంసుహృద్వృతమ్ । నయశీఘ్రంపతింభద్రే రాజధానీంపితుస్తుతే ॥ ౯ ॥ సాపిదూతవచశ్శ్రుత్వా పపాతగతచేతనా । అగస్త్యభార్యాతాంబాలా ముత్థాప్యకమలాలయామ్ ॥ ౧౦ ॥ శ్రీనివాసాంతికంనిన్యే రాజపుత్రీంపితృప్రియామ్ । తద్వార్తామవదద్దేవీ శ్రీనివాసాయవిష్ణవే ॥ ౧౧ ॥ తచ్ఛ్రుత్వా వాసుదేవస్తు రురోదనరసత్తమ ॥ శ్రీనివాసః ॥ అహోబతమహత్కష్టం సంప్రాప్తంమమభామిని ॥ ౧౨ ॥ కింకరోమిక్వగచ్ఛామి బ్రూహిత్వంపద్మసంభవే । ఇత్యేవముక్త్వాతాందేవీ మబ్రవీత్కుంభసంభ

వియన్నృపవిలోకనాయాగస్త్యేనసహశ్రీనివాసగమనమ్.

వమ్ ॥ ౧౩ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అగస్త్యమునిశార్దూల గచ్ఛాద్యనగరం

ప్రతి । పద్మావత్యాసహైద్యైవ సార్ధంవకుళమాలయా ॥ ౧౪ ॥ ఇత్యు
క్త్వాప్రయయౌరాజన్ భగవాన్భక్తవత్సలః । అగస్త్యేనాపిసహిత స్త్వ
రయైవమహర్షిణా ॥ ౧౫ ॥ ఆదిత్యేఽస్తంగతేరాజన్నగరద్వారమాగతః ।
పప్రచ్ఛద్వారపాలాంశ్చరాజక్షేమంసురేశ్వరః ॥ ౧౬ ॥ రాజమార్గే
మహారాజ భగవాన్ప్రియయాసహ । అన్తర్నికేతనంప్రాప్య రాజానం

మరణోద్యుక్తంవియన్నృపముద్దిశ్యశ్రీనివాసాదికృతనిర్వేదనమ్.

పృథివీపతే ॥ ౧౭ ॥ శయానందర్శయామాస వినిశ్శ్వాససమన్వితమ్ ।
పపాతాస్యమహారాజ కాయేకమలలోచనః ॥ ౧౮ ॥ ముఖేముఖంవినిక్షి
ప్య లలాటంచలలాటకే । ఉదరేచోదరంబధ్వా నేత్రంనేత్రేసమర్పయత్ ॥
అంగసంగందదాత్తస్య శ్వశురస్యమహాత్మనః ॥ ౧౯ ॥ హాతాతనాథక్వగ
తోఽసిచత్వంసంత్యజ్యదేహంస్వసుతంస్వపుత్రీమ్ । స్వభ్రాతరంసూక్ష్మ
మతింసరాష్ట్రికం రాజ్యంత్వదీయంక్వవిసృజ్యగచ్ఛసి ॥ ౨౦ ॥ మాతాపి
తృవిహీనానామస్మాకంజనకోభవాన్ ॥ ౨౧ ॥ కథంపశ్యామినేత్రాభ్యాం
త్వన్ముఖాంభోజముత్తమమ్ । ఉత్థాపయసుతాంరాజన్ రుదంతీంతనయం
తథా ॥ ౨౨ ॥ వసుదానంశిశుంరాజన్పితృహీనంచమాంనృప । కస్త్రాతా
త్వాంవినారాజన్నస్మాకంతుభవిష్యతి ॥ ౨౩ ॥ అనాథానాథనఃపాహిప్ర
జాఃపాహిప్రజాపతే । ప్రలపన్పునరప్యాహ లోకానిత్థంవిడంబయన్ ॥ ౨౪ ॥
కళేబరంకథందాస్యామ్యగ్నయేలోకమోహనమ్ । ఏతదర్థంస్వపుత్రీంమే
దత్వామృతిమవాప్స్యసి ॥ ౨౫ ॥ శ్రీనివాసనగచ్ఛేతి పూర్వమేవత్వయోదిత
మ్ । ఉక్తంహితంమయాతాత నశ్రుతం తేమహీపతే ॥ ౨౬ ॥ నతృప్తంనేత్ర
యుగళం దృష్ట్వాత్వన్ముఖపంకజమ్ । తోణ్డమాన్మండలాధీశో వసుధాయాం
మహామతే ॥ ౨౭ ॥ కాగతిర్మమరాజేంద్ర కావార్తాక్వభవిష్యతి । విలోక
యమహారాజ మాంచపద్మావతీంతథా ॥ ౨౮ ॥ మునిః ॥ జామాతా
యంసమాయాతః పద్మావత్యాసమన్వితః । బహిర్గచ్ఛపురేవత్వం సమా
నయనకారణాత్ ॥ ౨౯ ॥ భోజనందీయతాంతస్య జామాతుఃపరితోష
కమ్ । గజానశ్వాన్మహారాజ వస్త్రాణీచ్ఛతితేసుతః ॥ ౩౦ ॥ తాన్దద
స్వమహారాజ ప్రీతయేమధుఘాతినః । ఇత్యగస్త్యేనవై రాజ్ఞి బోధితేప్యప్ర
బోధిని ॥ ౩౧ ॥ విలలాపమహారాజ భగవాన్లౌకికైస్స్వకైః ॥ ౩౨ ॥ తదద్భు

తంకర్మ చకార దేవో విడంబయన్సర్వజనంజగత్పతిః । యథానురూపాణాం రణరంగమధ్యే కర్ణేహతేధర్మరాజశ్చకార ॥ ౩౨ ॥ ఏవంరుదతిగోవిందే రాజాఽకాశశ్శ్వసన్నృప ॥ ౩౩ ॥ కించిత్సంజ్ఞాయుతోభూత్వా వాసుదేవమభాషత ॥ రాజా ॥ పుత్రంసభ్రాతరంత్రాహి శ్రీనివాసనిరామయ ॥ ౩౪ ॥ ఇత్యుక్త్వాభూపతీరాజన్కరేకృష్ణస్యతౌవదా । భార్యాంసందేశయామాస స్వలోకగమనాయచ ॥ ౩౫ ॥ ఇత్యాదిశ్యతత్య

మృతాయవియన్నృపాయవసుదానకృతచరమకృత్యక్రమః.

జన్మాన్తిరాణ సత్యలోకంజనాధిపః । దివ్యంవిమానమారూఢో జగామసనృపోత్తమః ॥ ౩౬ ॥ సాపితేనజగామాశు ధరణీరాజసత్తమ । తతశ్చితాంసమారోప్యరాజానంసపరిగ్రహమ్ ॥ ౩౭ ॥ వసిష్ఠోగౌతమోఽత్రిశ్చ భరద్వాజోతివిశ్రుతః । వహంతోరాజశార్దూలం శ్రీనివాసప్రియంనృపమ్ ॥ ౩౮ ॥ జుహువుర్గృహ్యమేధేన మంత్రైశ్చవిధిపూర్వకమ్ । తతః కృతానిసర్వాణి ప్రేతకార్యాణిభూపతేః ॥ ౩౯ ॥ షోడశేదివసేప్రాప్తే మాసికాన్యకరోత్సుతః । నిమంత్రితాశ్చారుపుణ్యా బ్రాహ్మణావేదపారగాః ॥ ౪౦ ॥ కశ్యపోత్రిర్భరద్వాజో విశ్వామిత్రోఽథగౌతమః । వామదేవఃపులస్త్యోథ వాల్మీకిర్వసుధాధిప ॥ ౪౧ ॥ జమదగ్నిర్భృగుశ్శ్రీమాన్ సనందశ్చపరాశరః । యాజ్ఞవల్క్యశ్చజాబాలి శ్శునశ్శేఫోథకాహళః ॥ ౪౨ ॥ ఏతేమహర్షయోరాజన్ రాజార్థేబ్రాహ్మణోత్తమాః । అభుంజతాన్నసారంచ వసుదాననిమంత్రితాః ॥ ౪౩ ॥ సమాప్యసర్వకార్యాణి హరిస్స్వస్థానమాశ్రితః । పద్మావతీంపురస్కృత్య పురాణపురుషోత్తమః ॥ ౪౪ ॥ అగస్త్యాలయమాసాద్య సుఖమాస్తసురేశ్వ

తొండమానవసుదానయోరాజ్యముద్దిశ్యకలహప్రవృత్తిః.

రః । మృతేరాజ్ఞిగతేకృష్ణే కలహఃప్రత్యపద్యత ॥ ౪౫ ॥ తొండమానపతేస్తస్య *విష్వక్సేనస్యభూమిప ॥ తొండమాన ॥ జ్యేష్ఠేమృతేకనిష్ఠస్య రాజ్యమేతద్విదోవిదుః ॥ ౪౬ ॥ పరంపరార్జితంహీతి తొండమానబ్రవీత్సుతమ్ ॥ వసుదానః ॥ పరాక్రమార్జితంరాజ్యం పిత్రామమనృపోత్తమ ॥ ౪౭ ॥ మమైవస్యాదిదంహీతి తొండమానంసుతోఽబ్రవీత్ । ఏవంవివాదమాప

---

* విష్వక్సేనస్యేతి - వసుదానస్యైవవిష్వక్సేన ఇతినామాంతరంబోధ్యం.

న్నా తోణ్డమాన్నృపపుత్రకౌ ॥ ౪౮ ॥ రాజశార్దూలరాజ్యార్థ ముభావ
పిమహాబలౌ । అన్తరఙ్కృతవన్తౌతౌ యుద్ధేయస్యజయోభవేత్ ॥ ౪౯ ॥
తస్యరాజ్యమిదంసర్వ మన్యథాఽధోవ్రజేదితి । కృత్వాసమయమూర
ర్ధా సఙ్గరంజయకాఙ్క్షిణౌ ॥ ౫౦ ॥ నానాదేశకిరాతాంశ్చక్షత్రియా
న్యుద్ధదుర్మదాన్ ।ఆవాహయచ్చరాజేన్ద్ర తోణ్డమాన్యుద్ధదుర్మదః॥౫౧॥
అక్షౌహిణీద్వయం తేనసైన్యంసమ్పాదితంనృప । తావద్రాజకుమారేణ
మిళితంసైన్యమక్షయమ్ ॥ ౫౨ ॥ నారాయణపురప్రాన్తే దక్షిణేరణమే

సాహాయ్యాయ శ్రీనివాసమ్ప్రతితోండమాన్వసుదానాగమనమ్.

దినీమ్ । కృత్వాసాహాయ్యశయారాజం స్తోణ్డమాన్రాజనన్దనౌ ॥ ౫౩ ॥ సం
ప్రాప్తౌవాసుదేవస్యచరణౌశరణంగతౌ ॥ ౫౪ ॥ తావాగతౌరాజకుమా
రరాజౌదృష్ట్వాఽతివేగేనసచాలిలిఙ్గే । సమ్భావ్యదత్వాపిచరత్నపీఠం
ప్రీత్యాఽతిహృష్టోవచనంబభాషే ॥౫౫॥ శ్రీనివాసః ॥ కిమర్థమాగమస్తాత
తన్మమాచక్ష్వభూమిప ॥ ౫౬ ॥ శ్రీనివాసవచశ్శ్రుత్వా స్యాలక స్తమ
భాషత ॥ స్యాలకః ॥ యుద్ధంప్రసక్తంగోవిన్ద కనిష్ఠజనకేనమే ॥ ౫౭ ॥
రాజ్యార్థంమమసాహాయ్యం కురువారిజలోచన । బాలోఽస్మి పితృహీ
నోహ మసహాయోస్మి దేవరాట్ ॥ ౫౮ ॥ స్యాలకస్యవచశ్శ్రుత్వా రాజా
తంవాక్యమబ్రవీత్ ॥రాజా॥ శ్రీనివాసారవిన్దాక్ష కురుకార్యంపురస్థితః॥
శ్రీనివాసః ॥ ఏకోహంకస్యసాహాయ్యంకరిష్యేనృపసత్తమ। తమేవముక్త్వా

పద్మావత్యుక్త్యావసుదానసాహాయ్యకరణాయశ్రీనివాసాగమనమ్.

భగవానన్తర్భవనమభ్యగాత్ ॥౫౯॥పద్మావతీంవిశాలాక్షీం పద్మనాభో
భ్యభాషత ॥శ్రీనివాసః॥ కళ్యాణికార్యమాపన్నం మహత్కష్టతరంమమ॥
తవభ్రాతావరారోహే కనిష్ఠజనకస్తవ।రాజ్యార్థంకలహంకృత్వా మమ
సాహాయ్యకాఙ్క్షిణౌ ॥ ౬౧ ॥ ఛిన్ధిసన్దేహమధునా కస్యసాహాయ్యంవిధీయ
తామ్ । నియోజయస్వమాం దేవి యుక్తమాలోచ్యవిస్తరాత్ ॥ ౬౨॥
పద్మా ॥ ధర్మాధర్మౌమనుష్యాణాం సర్వదాసంస్థితౌహరే । ధర్మమేవప్ర
శంసన్తి సర్వదాబ్రహ్మవాదినః ॥ ౬౩ ॥ ధర్మఏవత్వయాకార్యో ధర్మా
ధారోభవానిహ । బాలకఃపితృహీనశ్చ మాతృహీనోఽధనఃకృశః ॥ ౬౪॥
తస్యాపిరక్షణంపుణ్యం పురాణపురుషోత్తమ । సరాజాబహువిత్తాఢ్యో

రాజ్యకాంక్షీపితుర్మమ ॥౬౫॥ సఏవసర్వధర్మజ్ఞస్తోణ్డమాన్నృపసత్తమః।
సర్వధర్మస్యవైతత్త్వమాలోచయితుమర్హతి ॥ ౬౬ ॥ పద్మావతీవచ
శ్శ్రుత్వాస్యాలకస్సైవసాహ్యకృత్ ।తోణ్డమాన్నృపతేర్దివ్యేశంఖచక్రే
దదౌహరిః ॥ ౬౭ ॥ ఉచ్చైశ్శ్రవస్సమంచాశ్వం సమారుహ్యాఖగధ్వజః।
జగామయుద్ధకుశలస్స్యాలకేనాథసంగతః ॥ ౬౮ ॥ చైత్రశుక్లత్రయో

శ్రీనివాసతోణ్డమానవసుదానయుద్ధప్రకారః.

దశ్యాం యుద్ధంపరమదారుణమ్ । కుర్వాణాంపాండవానాంచ యథాయు
ద్ధంతథాఽభవత్ ॥ ౬౯ ॥ రణస్తంభేమహాఘోరే హతేపశుగణేతతః।
శూరాణాంరణధీరాణాం సమ్మర్దస్తుబభౌతదా ॥ ౭౦ ॥ సింహనాదశ్శంఖ
నాదస్తథాదుందుభినిస్స్వనః। శస్త్రాణామస్త్రముఖ్యానాం గజానాంచ
మహాస్వనః ॥ ౭౧ ॥ హయానాంవృషభాణాంచ రథానాంచపరస్పరమ్।
పద్మగృధ్రవ్యూహకారీ తయోర్మధ్యేజగత్పతిః ॥ ౭౨ ॥ సరాజభగవా
న్సాక్షాద్రణమండలమధ్యగః।విష్వక్సేనస్తోణ్డమానం దశభిస్సాయకైర్నృ
ప ॥ ౭౩ ॥ తాడయామాసరాజేంద్ర మర్ధచంద్రైరజింహగైః । శ్రీని
వాసస్తోణ్డమానరాజపుత్రోఽతిబాలకః ॥ ౭౪ ॥ శరాణాంపంచసాహ
స్త్రైశ్శ్రీనివాసంచవక్షసి । తాడయామాసవేగేన సర్వాన్విస్మాయయన్
జనాన్ ॥ ౭౫ ॥ తోణ్డమానోపిరాజర్షిర్విష్వక్సేనంచమాధవమ్ । వా
సుదేవోరాజపుత్రం బాణైర్దశభిరేవచ ॥ ౭౬ ॥ జఘానతరసాబాలం తద
ద్భుతమివాభవత్ । చతుర్భిశ్చతురోవాహాన్ బాణేనైకేనసారథిమ్ ॥ ౭౭॥
ఛత్రమేకేనరాజేంద్ర రథంపంచేషుభిస్తథా ॥ ౭౮ ॥ రథాదవప్లుత్యమహా
నుభావస్సరాజపుత్రస్త్రిదశంచచక్రమ్ । చిక్షేపకృష్ణేచహయోత్త

రణరంగేమూర్ఛితంశ్రీనివాసందృష్ట్వాపద్మావత్యనుశోచనమ్.

మేచవక్షస్థలేవాసవవజ్రకల్పమ్ ॥౭౯॥ తేనాతివిద్ధోనిపపాతభూమౌచ
క్రేణచక్రాంకితబాహుదండః । శేషాచలేశోరణరంగగామినో మనుష్య
భావేనవిడంబయన్జనాన్ ॥ ౮౦ ॥ మూర్ఛాముపాగమ్యహయోత్తమా
ద్ధరిర్యథామనుష్యోరణరంగమధ్యతః । తథాహ్యసౌదేవగణస్యమధ్యే నవి
స్మయోత్ఫుల్లవిలోచనస్య॥౮౧॥తదాప్రాకారమారూఢారాజపుత్రీహరి
ప్రియా ॥ ౮౨ ॥ అగస్త్యమబ్రవీద్రాజం శ్చక్రపాణేర్నిపాతనమ్॥పద్మావతీ॥

అగస్త్యః పశ్యగోవిందం పతితం రణమండలే ॥౮౨॥ అవస్థాకిమియం ప్రాప్తా రణే కృష్ణేనదృశ్యతామ్ । మూర్ఛాంగతోవా కిమయం మనోమే భ్రమతే మునే॥౮౩॥ కిమత్ర కార్యం యోగీంద్ర తన్మమాచక్ష్వకుంభజ।పద్మావతీవచశ్శ్రుత్వా పద్మనాభం చ సంస్మరన్ ॥౮౪॥ ఉవాచ వచనం శ్లాఘ్యం రాజన్యాలోచితం మునిః ॥ అగస్త్యః ॥ దేశకాలావతిక్రమ్య యః కర్మ కురుతే నరః ॥౮౫॥ న స గచ్ఛేత్తత్కర్మఫలం న సుఖం విందతే నరః । సర్వేస్వకార్యేనిపుణాః పరకార్యే న కశ్చన ॥౮౬॥ న్యాలోకయతి కోవాపి త్వత్పతింపతితం రణే। క్షత్రియాణాం శరీరాణి రణరంగగతాని చ ॥౮౭॥ వికసత్సంగరోత్సాహ కౌతుకాన్యుత్తరోత్తరమ్।జవన్తి కుసుమాయంతే సజీవాని సతాం ప్రియే॥ నిర్జీవాని తు తాన్యేవ వీక్షతే నైవ కశ్చన । ఆజీవమేవ శూరేభ్యః కార్యం గృహ్యేత రాజభిః ॥౮౮॥ తస్మాత్త్వద్వల్లభదశాం న కోప్యత్రానుశోచతి । తస్మాత్త్వమస్య భద్రే చ్ఛర్నివర్తయ పతిం రణాత్ ॥౯౦॥ స్త్రీణాం తు పరమో ధర్మః పతిభక్తిః పతిప్రియే।భద్రం తే భ్రాతురేవ స్యాత్తన్నిష్ఠపితురేవ వా ॥౯౧॥ ఏవమ్మత్వా మహాభాగే కురుత్వం త్వత్పతేర్హితమ్ । మనసో మమ కల్యాణి సంధియత్నః ప్రశస్యతే॥౯౨॥ తావుభౌ రాజ్యకర్తారౌ పితాపుత్రౌ న సంశయః । ఇత్యుక్తా మునినా తేన రాజపుత్రీ సముత్థితా ॥౯౩॥ ప్రాకారాన్మునినా సార్ధం సంగ్రామధరణీం యయౌ । ఆందోళికాం మహారాజ హేమదండవిభూషితామ్ ॥౯౪॥ ఆరుహ్య రాజతనయా శ్రీనివాసపరాయణా । గరుడధ్వజమాలోక్య పతితం పృథివీతలే ॥౯౫॥ రణాగ్రే స్వపతిం కృష్ణం శ్రీనివాసం సురేశ్వరమ్ । స ఖడ్గవర్మసహితం సముత్థాప్య రణాంగణే ॥౯౬॥ సశీతలోదకామోదైర్వ్యజనైస్సమమార్జయత్।

» కుపితం శ్రీనివాసమ్ప్రత్యగస్త్యకృత పద్మావత్యాశయజ్ఞాపనమ్. «

పద్మావత్యబ్రవీచ్చాపి శోచంతీ తం పతివ్రతా ॥౯౭॥ పద్మావతీ ॥ ఉత్తిష్ఠ రణభూమ్యాస్త్వం త్యక్త్వా మూర్ఛాం ఖగధ్వజ ॥౯౮॥ ఇతి విజ్ఞాపితో దేవ్యా పద్మావత్యా తదా నృప।ముహూర్తమాత్రం గోవిందో నరలోకం విడంబయన్ ॥౯౯॥ మూర్ఛాంగత ఇవ స్థిత్వా ప్రబుద్ధ ఇవ చోత్థితః। ఉత్థాయ రణభూమ్యాం స పశ్యన్దశదిశో హరిః ॥౧౦౦॥ దదర్శ స్వప్రియాం రాజన్ స్థితాం పద్మావతీం విభుః।భ్రుకుటీయుతనేత్రస్తు గర్హయన్వాక్యమ

బ్రవీత్ ॥ ౧౦౧ ॥ శ్రీనివాసః ॥ అస్మిన్ రణాజిరేఘోరే వనితానాంప్ర యోజనమ్। కిమ స్తిమునిశార్దూల ద్రుతమేషాద్యాగచ్ఛతు ॥ ౧౦౨ ॥ ఇత్థ ముక్తోభగవతా పద్మావత్యాసహాగతః । అగస్త్యశ్శ్రీనివాసంతం ప్రత్యా భాషతతాపసః ॥ ౧౦౩ ॥ అగస్త్యః ॥ సంధిరత్రప్రకర్తవ్యశ్శ్రీనివాస సతాంగతే । ఉత్తిష్ఠస్వాలకంబాలం సమానయన్నృపోత్తమమ్ ॥ ౧౦౪॥ తోండమానంమహారాజం తత్సుతంతంమహాబలమ్। శ్రీనివాసాభిధానం చ తవరోషాకరంహరే ॥ ౧౦౫ ॥ సమాధానంకర్తుకామా సంప్రాప్తై షారణాంగణే । శోచంతీతవదుఃఖేన భ్రాతుశ్చమరణంప్రతి ॥ ౧౦౬ ॥ అ గస్త్యవచనంశ్రుత్వా కించిత్క్రోధసమన్వితః । భర్త్సయన్పద్మనయ నాం సంగ్రామస్థలమాగతామ్ ॥ ౧౦౭ ॥ అయుక్తంయోషితాంధీమన్ సంగ్రామాగమనంమునే । అథాహంతోండమానస్యశిరఃకాయాద్ధరా మ్యహమ్ ॥ ౧౦౮ ॥ తత్సుతంతంమహాభాగం శ్రీనివాసంమహాబలమ్। హత్వారాజ్యంప్రదాస్యామివిష్వక్సేనాయధీమతే ॥ ౧౦౯ ॥ వాసుదేవ వచశ్శ్రుత్వా సాష్టాంగంప్రణిపత్యసా। కృతాంజలిపుటాభూత్వా దేవం

* పద్మావతీప్రార్థనయా శ్రీనివాసకృతతోండమాన్వసుదానసంధిక్రమః. *

వాక్యమభాషత ॥ ౧౧౦ ॥ శ్రీపద్మావతీ ॥ స్వామిన్నాధారవిందాక్ష శ్రీ నివాసకృపానిధే । దయాంకురుదయాసింధోభక్తానామభయంకురు॥ కిమనేనజగన్నాథ లోకనాశనకారిణా । ఉభౌరాజ్యస్యకర్తారౌ భవతాం రాజసత్తమౌ ॥ ౧౧౨ ॥ విభజ్యరాజ్యంసర్వంచ కోశందేహిరమాప తే । స్వస్త్యస్తుసర్వలోకేభ్యః పిత్రేచాపికనీయసే ॥ ౧౧౩ ॥ ప్రసాదా త్తవగోవింద నివర్తస్వరణాంగణాత్ । ఇతిప్రియావచశ్శ్రుత్వా శ్రీనివా సఉవాచతామ్ ॥ ౧౧౪ ॥ శ్రీనివాసః ॥ క్షత్రధర్మంనజానాసి త్వంగ చ్ఛాద్యరణాంగణాత్ ।అథాహంతోండమానస్యసపుత్రస్యరణేశిరః॥౧౧౫॥ పాతయిష్యేమహాసంఖ్యే పశ్యతాంసర్వదేహినామ్ । స్యాలకార్థంప్రి యేచాపి నాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౧౧౬ ॥ ఇత్యుక్తాసాకంపమానా మునిమాహకృపానిధిమ్ ॥ పద్మావతీ ॥ నివర్తయరణాత్త్వంవా వేఙ్క టేశంమునీశ్వర ॥ ౧౧౭ ॥ ఇతివిజ్ఞాపితోదేవ్యా లోపాముద్రాపతిస్త దా । మునిఃప్రోవాచరాజేంద్ర శ్రీనివాసంరణప్రియమ్ ॥ ౧౧౮ । సాం

త్వయి త్వా శ్రీనివాస విష్వక్సేనం మహీపతిమ్ । విభక్తం కురు గోవింద రాజ్యం కోశం తయోరితి ॥ ౧౯ ॥ అగస్త్యవచనం శ్రుత్వా తోణ్డమానం నృపాత్మజమ్ । సమాహూయాహ వచనం సంధికారో జనార్దనః ॥ ౨౦॥ కిం తే మనోగతం రాజన్ నిత్యుక్తో వాక్యమబ్రవీత్ ॥ తోణ్డమానః ॥ త్వమేవ గతిరస్మాకం త్వమేవ పరమ తే మనః ॥ ౨౧ ॥ తచ్ఛ్రుత్వా తం సమాహూయ స్యాలకం వాక్యమబ్రవీత్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ భగినీ తవ కల్యాణీ సంధిం స్యాలక వాంఛతి ॥ ౨౨ ॥ హృద్గతం తవ యద్బ్రూహి సత్యం త త్పృథివీపతే । వాసుదేవవచశ్శ్రుత్వా విష్వక్సేనోభ్యభాషత ॥ ౨౩॥ రాజపుత్రః ॥ శాసనే తవ గోవింద స్థితోహం సర్వదా హరే । యథైవేచ్ఛా తవ హరే తథైవ కురు కేశవ ॥ ౨౪ ॥ ఇతి విజ్ఞాపితస్తాభ్యాముభాభ్యాం వేఙ్కటేశ్వరః । సంధిం చకార రాజేంద్ర శ్రీనివాసస్తయోస్తదా॥ తదా రాజ్యం విభజ్యాథ హస్త్యశ్వరథసంయుతమ్ । ధనం కోశం తథా గ్రామాన్ దుర్గాణి నగరాణి చ ॥ ౨౫ ॥ వివిచ్య సర్వ రాజ్యం చ వస్త్రమాస్తీర్య దేవరాట్ । యయాచే షోడశం భాగం రాజానం రాజనందనమ్॥ భవద్భిస్తు రణం కృత్వా వృథా మరణమిచ్ఛతః। దాతవ్యో రాజ్యభాగస్తు మమ వా దుహితుస్తు వా ॥ ౨౬ ॥ ఇత్యేవం శ్రీనివాసేన పృష్టౌ రాజనృపాత్మజౌ । దదతుస్తౌ మహారాజ గ్రామాన్ద్వాత్రింశతం హరేః ॥ ౨౯ ॥ తోణ్డమానం ప్రతిష్ఠాప్య తోణ్డరాజ్యే తదా హరిః। విష్వక్సేనం ప్రతిష్ఠాప్య నారాయణపురే నృప ॥ ౩౦ ॥ తద్గృహే భోజనం కృత్వా స్యాలకస్య గృహే తథా । స్వయం భుక్త్వా భోజయిత్వా పద్మావత్యనుగో యయౌ ॥ ౩౧॥ అగస్త్యనిలయం రాజన్ శ్రీనివాసస్సతాం గతిః । ముముదే రమయా సార్ధం భగవాఞ్ఛుభదర్శనః ॥ ౩౨ ॥ య ఇదం పుణ్యమాఖ్యానం శృణుయాచ్ఛ్రావయేచ్చ యః। శ్రీనివాసప్రసాదాత్స సర్వమంగళవాన్భవేత్ ॥౩౩॥

ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే తోణ్డమానవసుదానయుద్ధప్రశంసనం నామ ద్వాదశోధ్యాయః.

తోణ్డమానకృతదివ్యస్వరూపజ్ఞానపూర్వకశ్రీనివాసస్తుతిః.

జనకః ॥ తతః కిమకరోత్కృష్ణ శ్శతానంద నృపశ్చ వా । తన్మమాచక్ష్వ యోగీంద్ర రాజ్ఞ స్సచ్చరితమ్మహత్ ॥ ౧ ॥ శతానందః ॥ కదాచి

వ్యేఙ్కటేశస్యదర్శనార్థంనరాధిపః । ఏకఏవాధిగమ్యాథననామచరణౌ
హరేః ॥ ౨ ॥ తందృష్ట్వారాజశార్దూలమాలింగ్యాహవచోహరిః ॥ శ్రీని
వాసః ॥ కిమాగమనకార్యంతేతన్మమాచక్ష్వభూపతే ॥ 3 ॥ సదేవవ
చనంశ్రుత్వావాసుదేవమభాషత ॥ రాజా ॥ దర్శనార్త్తవగోవిందనాధి
కంవర్తతేహరే ॥ ౪ ॥ త్వాంవదంతిసురాధ్యక్షంవేదవేద్యంపురాతనమ్ ।
మునయోమనుజశ్రేష్ఠాస్తచ్ఛ్రుత్వాహమిహాగతః ॥ ౫ ॥ స్వామిన్న
చ్యుతగోవిందపురాణపురుషోత్తమ । అప్రాకృతశరీరోసిలీలామానుషవి
గ్రహః ॥ ౬ ॥ త్వామేవసృష్టికరణేపాలనేహరణేహరే । కారణంప్రకృతే
ర్యోనింవదంతిచమనీషిణః ॥ ౭ ॥ జగదేకార్ణవంకృత్వాభవానేకత్వమా
ప్యచ । జీవకోటిధనందేవజఠరేపరిపూరయన్ ॥ ౮ ॥ క్రీడతేరమయాసార్థం
రమణీయాంగవిభ్రమః । సహస్రశీర్షాపురుషస్సహస్రాక్షస్సహస్రపా
త్ ॥ ౯ ॥ త్వన్ముఖాద్విప్రనిచయాబాహుభ్యాంక్షత్రమండలమ్ । ఊరు
భ్యామభవన్వైశ్యాఃపద్భ్యాంశూద్రాఃప్రకీర్తితాః ॥ ౧౦ ॥ ప్రభుస్త్వం
సర్వలోకానాందేవానామపియోగినామ్ । అంతస్సృష్టికరస్త్వంహి
బహిస్సృష్టికరోభవాన్ ॥ ౧౧ ॥ నమశ్శ్రీవేఙ్కటేశాయనమోబ్ర
హ్మోదరాయచ । నమోనాథాయకాంతాయరమాయాఃపుణ్యమూ
ర్తయే ॥ ౧౨ ॥ నమశ్శాంతాయకృష్ణాయనమస్తేఽద్భుతకర్మణే । అప్రా
కృతశరీరాయశ్రీనివాసాయతేనమః ॥ ౧౩ ॥ అనంతమూర్తయేనిత్యమ
నంతశిరసేనమః । అనంతబాహవేశ్రీమన్ననంతాయనమోనమః ॥ ౧౪ ॥
సరీసృపగిరీశాయపరబ్రహ్మన్నమోనమః । ఇతిస్తుత్వాశ్రీనివాసంకమనీ
యకళేబరమ్ ॥ ౧౫ ॥ విరరామమహారాజరాజేంద్రోరణకోవిదః । స్తో
త్రేణానేనసుప్రీతస్తూష్ణీమానకృతేనచ ॥ ౧౬ ॥ సంతుష్టఃప్రాహగోవింద
శ్శ్రీమంతంరాజసత్తమమ్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ రాజన్నలమలంస్తోత్రంకృ
తంపరమపావనమ్ ॥ ౧౭ ॥ అనేనస్తవరాజేనమామర్చంతిచయేజనాః ।
తేషాంతుమమసాలోక్యంభవిష్యతినసంశయః ॥ ౧౮ ॥ ఆకాశరాజోధ
ర్మాత్మాప్రాపముక్తిపదంనృప । తేనరాజ్ఞాప్రసిద్ధోహంభూలోకేభూమి
పాలక ॥ ౧౯ ॥ కృత్వావివాహవిభవందృష్ట్వామామాగతంగృహమ్ ।
సంతోషమతులంలేభేరాజాపరమధార్మికః ॥ ౨౦ ॥ దైవమేవపరంమ

స్యేమమభాగ్యఫలోదయమ్ । కృతంకర్మసుఖందుఃఖమనుభోక్తవ్యమంజసా ॥ ౨౧ ॥ కాగతిఃపురతోరాజన్వినారాజ్ఞామహాత్మనా । శ్రీధరస్యవచశ్శ్రుత్వాతోణ్డమానాహమాధవమ్ ॥౨౨॥ తోణ్డమానః । ప్రారబ్ధకర్మణఃపుంసఃకథంసౌఖ్యంభవేద్ధరే । కిమర్థంరోదిషిభృశంహాతంబంధుంస్మరన్హరే ॥ ౨౩ ॥ మాశోకంకురుగోవిందరాజానంస్వర్గగంప్రతి । పశ్యమాంపుణ్డరీకాక్షవిష్వక్సేనంచబాలకమ్ ॥ ౨౪ ॥ సాంత్వితస్తేనరాజ్ఞేత్థంశ్రీనివాసస్సతాంగతిః । ప్రాహవాణీంజగన్నాథస్తోణ్డమా

తోణ్డమానస్ప్రతిదివ్యాలయకరణాయశ్రీనివాసచోదనా.

నంప్రజాపతిమ్ ॥ ౨౫ ॥ శ్రీనివాసః ॥ కుటుంబస్థాపితస్తేనరాజ్ఞాభ్రాత్రాగరీయసా ॥ నాస్తిమేభవనంతాతవాసార్థందుహితుస్తవ ॥ ౨౬ ॥ వియన్నృపస్యజామాతావర్తతేపరమందిరే।ఏషాఽకీర్తిర్మానంతదుఃఖదాదుఃఖనాశన ॥ ౨౭ ॥ పారతంత్ర్యంమహత్కష్టంమనుష్యాణాంతుకాకథా । తస్మాన్మేభవనంకార్యంత్వయారాజకులోద్భవ ॥ ౨౮ ॥ త్వాంవినారాజశార్దూలకీర్తింస్థాపయితుంస్థిరామ్ । కస్సమర్థోధరాపృష్ఠేనాకేనాగాలయేపివా ॥ ౨౯ ॥ వదత్యేవంవాసుదేవేతథాస్త్విత్యవదన్నృపః । సుముహూర్తేసులగ్నేచసునక్షత్రేశుభేతిథౌ ॥ ౩౦ ॥ భోగిరాజగిరింరాజన్నారురోహఖగధ్వజః । సహితఃకమలాదేవ్యారాజ్ఞాయుక్తస్సదేవరాట్ ॥ ౩౧ ॥ నివేశందర్శయామాసవరాహానుమతేనచ । స్వామిపుష్కరిణీతీరేదక్షిణేపక్షివాహన. ॥ ౩౨ ॥ అత్రైవకార్యంరాజేంద్రచైత్యంపూర్వముఖంశుభమ్ । గోపురద్వయసంయుక్తంప్రాకారత్రయమవ్యయమ్ ॥ ౩౩ ॥ సప్తద్వారసమోపేతందేహలీతోరణాన్వితమ్ । ధ్వజస్తంభసమోపేతంసర్వలక్షణసంయుతమ్ ॥ ౩౪ ॥ ఆస్థానమణ్డపందివ్యమద్భుతంయాగమణ్డపమ్ । గోశాలాంధాన్యభవనంతతోమాలాకరంగృహమ్ ॥౩౫॥ వస్త్రగేహంతైలశాలాంఘృతార్థంభవనంపృథక్ । భక్ష్యశాలాంవిశాలాంచభూషణానాంగృహంతథా ॥ ౩౬ ॥ కర్పూరగంధమార్జాలతైలకస్తూరికాగృహమ్ । కల్పయాశుచరాజేంద్రగజాశ్వభవనంపృథక్ ॥ ౩౭ ॥ తామ్రపత్రైస్సుసంబద్ధంస్వర్ణాలంకారమణ్డితమ్ । శ్రీతీర్థమన్నశాలాగ్రేభూతీర్థంభా

మిపాలక ॥ ౩౮ ॥ త్వయావినిర్మితంపూర్వంతోండమానమహీపతే ॥ తదద్యకురుశోభాఢ్యంశిలాబంధనపూర్వకమ్ ॥ ౩౯ ॥ ఇత్యుక్తోవాసుదే

భగవత్కథితతోండమాన్నృపపూర్వోదన్తః.

వేనరాజావచనమబ్రవీత్ ॥ తోండమానః ॥ కథంపూర్వంమయాకూపః కృతస్తేకేనజన్మనా ॥ ౪౦ ॥ కోహంపూర్వంచకాజాతిస్తన్మమాచక్ష్వ విస్తరాత్ । రాజ్ఞేత్యుక్తోఽబ్రవీద్రాజన్ శ్రీనివాసస్సతాంగతిః ॥ ౪౧ ॥ శ్రీనివాసః ॥ పురావైఖానసోనామఋషిరత్యంతనిష్ఠధీః । భావికృష్ణావతారస్యకథాంశ్రుత్వాపురాతనీమ్ ॥ ౪౨ ॥ కాలానాంకర్మణాంచైవశరీరాణాంచనస్థితిః । జనానామితినిశ్చిత్యతపస్తప్తుంప్రచక్రమే ॥ ౪౩ ॥ ద్రావిడేచోళదేశేతుప్రకృష్టేకుశవిస్తృతే । కృష్ణరూపంప్రపశ్యామినిరాహారోజితేంద్రియః॥౪౪॥ తపసాదుష్కరేణేతిసుదృఢంకృతనిశ్చయః । తపసాతప్యమానస్యతస్యవైభక్తవత్సలః ॥ ౪౫ ॥ ప్రాదుర్బభూవభగవాన్ పురాగోపాలవేషభాక్ । ప్రాదుర్భూతంహరిందృష్ట్వాతుష్టావసమునిస్తదా ॥ ౪౬ ॥ శ్రీవైఖానసః ॥ పూజాంకరోమిపురుషోత్తమపుణ్యమూర్తేగోపాలవేషకరు.. కరదేవదేవ । ఇత్థంసమీరితఉవాచమునీశ్వరంతంతస్యోచితంవచనమేషమహానుభావ ॥ ౪౭ ॥ శ్రీకృష్ణః ॥ త్వయాధ్యేయశ్శ్రీనివాసోనాహంధ్యేయోమునీశ్వర । గచ్ఛశేషగిరింతత్రవల్మీకేవర్తతేశుభా ॥ ౪౮ ॥ ప్రతిమాశ్రీనివాసస్యతత్పూజాంకురుసంతతమ్ । సంగమిష్యతితేమార్గేసూద్రశ్శ్రీరంగదాసకః ॥ ౪౯ ॥ పూజకస్యభవేచ్ఛూద్రస్సేవకస్తేమహామునే । ఏవముక్తోథహరిణాసంప్రాప్తోవేంకటాచలమ్ ॥ ౫౦ ॥ సంగమస్తుబభూవాస్యమునేశ్శూద్రేణవర్త్మని । తతస్తుతేనసహితోగత్వాశ్రీవేంకటాచలమ్ ॥ ౫౧ ॥ వల్మీకస్థంహరిందృష్ట్వాపూజయామాసవైమునిః । పుష్పాణ్యాహారయామాసరంగదాసోమహాయశాః ॥ ౫౨ ॥ అకస్మాద్దైవయోగేనగంధర్వఃకుండలాహ్వయః॥ స్నానార్థమాగమచ్ఛీఘ్రం స్వాభిస్స్త్రీభిర్జలాశయమ్ ॥ ౫౩ ॥ వసంతే విజనేతత్రస్వామిపుష్కరిణీజలే । జలక్రీడాపరాస్తత్రదృష్ట్వాతారంగదాసకః ॥ ౫౪ ॥ మదోద్రిక్తమనాభూత్వారేతోఽత్యాక్షీద్ధరాతలే । పున

స్నాత్వాశుచిర్భూత్వా పశ్చాత్తాపేననిందితః ॥ ౫౫ ॥ బద్ధంమాలా
కులంసర్వంపరిత్యజ్యపునస్తదా । పునరాహృత్యపుష్పాణిశీఘ్రమాదాయ
పాదజః ॥ ౫౬ ॥ దేవాగారంసమాసాద్యస్థితవానగ్రతోహరేః । రం
గదాసంమునిర్దృష్ట్వాఽగర్హయద్వచసాముహుః ॥ ౫౭ ॥ పూజాకా
లోహ్యతిక్రాంతశ్చక్రపాణేర్మహాత్మనః । కిమర్థంకృతవాన్కాలవిళంబం
శూద్రనందన ॥ ౫౮ ॥ నిందిత్వామునిశార్దూలేశూద్రంపూజావిలోప
నమ్।ఏవంవదతివిప్రేంద్రేస్థితేతూష్ణీంచపాదజే ॥౫౯॥ శంఖచక్రధరశ్శూ
ద్రమువాచపరయాగిరా ॥శ్రీనివాసః॥ మాభైషీఃపుత్రభద్రం తేరంగదా
సమహామతే ॥ ౬౦ ॥ మాయయామోహితంవిశ్వంససురాసురమాను
షమ్ । తత్రాపితవబుద్ధిస్తుపశ్చాత్తాపేనయోజితా ॥౬౧॥ తస్మాత్త్వమ
శుభశ్శూద్రసంత్యజాత్రకళేబరమ్ । స్వామిపుష్కరిణీతీరేసర్వపాపని
వారణే ॥౬౨॥ మరణాత్పుణ్యదేశేఽస్మిఞ్శుద్ధోజన్మాంతరేపునః । సుధ
ర్మతనయోభూత్వాతోణ్డదేశాధిపోభవ ॥౬౩॥తోణ్డమానితివిఖ్యాతోలో
కేకీర్తింగమిష్యసి । శతస్త్రీవల్లభోభూత్వామమభక్తశ్చకేవలమ్ ॥౬౪॥
తతస్త్వంసార్వభౌమస్సన్రాజ్యభోగముపైష్యసి । కన్యాదానప్రంసగ
శ్చభవిష్యతినసంశయః ॥ ౬౫ ॥ తస్మాద్దేహంత్యజాత్రైవనిరాహారోఽ
తినిర్మలః । సుధర్మరాజతనయోరాజాఽకాశానుజోభవేః ॥౬౬॥ ఇత్యు
క్తోవాసుదేవేనతనుంతత్రైవసోఽత్యజత్ । సత్వమద్యాకాశరాజాఽను
జోభూద్ధార్మికోనృపః ॥ ౬౭ ॥ తదాత్వయాకృతస్త్వేషకూపఆరామకా
రణాత్ । ఇతితేకథితంపూర్వంజన్మకర్మసముద్భవమ్ ॥ ౬౮ ॥ గోవిం

తోణ్డమాన్నృపప్రార్థనయాభగవత్కృతనవీనమన్దిరప్రవేశః.

దవచనంశ్రుత్వాతోణ్డమాన్రాజసత్తమః । కూపంసంశోధయామాసస్వ
కృతంపూర్వజన్మని॥ ౬౯॥ విమానంకారయామాసరత్నచిత్రంమహో
న్నతమ్ । చతుర్మూర్తిసమోపేతంవైనతేయవిభూషితమ్ ॥ ౭౦ ॥ క
లశేనసమోపేతంసావర్ణేనాద్భుతేనవై । ఆగతానాంజనానాంచసమా
రోహావరోహయోః ॥ ౭౧ ॥ మార్గంయోజనవిస్తీర్ణం ససోపానంచకా
రహ । మధ్యేమధ్యేమంటపానిప్రపాకూపాంశ్చకారచ ॥ ౭౨ ॥ శ్రీని
వాసంసమాగమ్యతోణ్డమానబ్రవీత్తతః ॥ రాజా ॥ త్వయానియమితం

దేవ సర్వంసంపూర్ణతాంగతమ్ ॥ ౨౩ ॥ ఆగచ్ఛాద్యజగన్నాథ చైత్యం తవజనార్దన । ఇతిరాజవచశ్శ్రుత్వా భగవానాహభూపతిమ్ ॥ ౨౪ ॥ అవశ్యమనుగచ్ఛామితవభక్త్యాప్రతోషితః॥ఇత్యుక్త్వాప్రస్థితందేవందేవైశ్చేన్ద్రపురోగమైః ॥ ౨౫ ॥ వైఖానసఋషిశ్రేష్ఠైర్బ్రాహ్మణైర్బ్రహ్మవిత్తమైః । ఋక్సామగాయకైశ్చైవ మన్త్రైశ్చవిధిపూర్వకమ్ ॥ ౨౬ ॥ వాదిత్రైర్వాద్యమానైశ్చ ఘోషయద్భిర్దిశోదశ । దేవైర్బ్రహ్మపురోగైశ్చ స్తువద్భిస్స్తుతిభిర్హరిమ్ ॥ ౨౭ ॥ ప్రవేశయామాసవరంసుమందిరం శ్రీశ్రీనివాసంపురుషంపురాణమ్ । పద్మావతీంచాపిముదామహీపతి స్సమస్తలోకైర్మునిభిర్మహోత్సవైః ॥ ౨౮ ॥ పుష్పాణ్యవర్షంశ్చసురాసురాద్యాస్సయక్షగంధర్వనరోరగాశ్చ । దేవస్యమూర్ధ్న్యాశువిమానవర్త్యే తంపూజయంతస్త్వృషయశ్చహర్షాత్ ॥ ౨౯ ॥ తతఆనందనిలయే తోణ్డమాన్నృపనిర్మితే । విమానాగ్ర్యే శ్రీనివాసో రరాజభగవాన్హరిః ॥ ఆనందజనకత్వాత్త మానందనిలయంవిదుః । వరపద్మాసనేసుస్థాం విధాయకమలాలయామ్ ॥ ౩౧ ॥ పద్మావతీంవిశాలాక్షీం భగవానాత్మవక్షసి । అరిశంఖవిహీనోసౌ కటిన్యస్తకరోత్తమః ॥ ౩౨ ॥ దర్శయన్పాణినైకేన దక్షిణేనవృషాకపిః । పదపద్మంసురారాధ్యం గతించపరమాంనృణామ్ ॥ ౩౩ ॥ కటిన్యస్తకరేణాపి నిజపాదాబ్జగామినామ్ । నృణాం భవపయోరాశిం కటిదఘ్నంప్రదర్శయన్ ॥ ౩౪ ॥ విరాజతేవేఙ్కటేశస్సంప్రత్యపిరమాపతిః । ఇతి తేకథితంరాజన్మాహాత్మ్యంవేఙ్కటేశితుః॥ పవిత్రంపరమంపుణ్యంమఙ్గళానాఞ్చమఙ్గళమ్ ॥ ౩౫ ॥ ... *

ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
భగవత్కృతతోణ్డమాన్నృపనిర్మితనవీనమన్దిరప్రవే
శాదికథనంనామ త్రయోదశోధ్యాయః.

బ్రహ్మకారితదీపారోపణభగవదుత్సవప్రశంసా.

శతానందః ॥ సర్వాభ్యుదయకామోఽథ భూతానాంహితకామ్యయా । తదావై భగవాన్బ్రహ్మా దీపద్వయమకల్పయత్ ॥ ౧ ॥ ప్రా

ర్థయామాసగోవిందం వరమేకమనామయమ్ । యావత్కలియుగంతి
ష్ఠే త్తావద్దీపోభివర్ధతామ్ ॥ ౨ ॥ యదావిమానపతనం యదాదీపవినా
శనమ్ । తదావతారసంపూర్ణ ఇతిమేనిశ్చితోఽవధిః ॥ 3 ॥ ఇతితస్మైవ
రందత్వా బ్రహ్మాణమవదద్ధరిః ॥ శ్రీనివాసః ॥ శ్రూయతాంవచనంతా
త భుజముద్ధృత్యచోచ్యతే ॥ ౪ ॥ ఉత్సవంకురుమేపుణ్యం బ్రహ్మన్లోక
పితామహ । ధ్వజారోహణమారభ్యరథాంతంచసవాహనం ॥ ౫ ॥
నైవేద్యంబహుచిత్రంచ బ్రాహ్మణైర్వేదపారగైః । కర్తవ్యంమమకల్యా
ణం త్రికాలేభయభక్తితః ॥ ౬ ॥ తదేతద్వచనంశ్రుత్వా పితుస్సచపితా
మహః । తోణ్డమానంసమాహూయ వచనంవ్యాహరత్తదా ॥ ౭ ॥
బ్రహ్మ ॥ వాహనానివిచిత్రాణి కురుశీఘ్రంరమాపతేః । రథోదారుమ
యస్తాత బహుచిత్రవిచిత్రితః ॥ ౮ ॥ అతంద్రేణమహీపాల కర్తవ్యోవిశ్వ
కర్మణా । ఛత్రాణిచామరేపుణ్యే వ్యజనంరాజసత్తమ ॥ ౯ ॥ ఇత్యుక్త్వా
విశ్వకర్మాణ మాహూయన్నృపతేర్వశమ్ । విధాతావిదధేపోపి యథారా
జానుశాసనమ్ ॥ ౧౦ ॥ వాహనానిరథచ్ఛత్ర చామరవ్యజనానిచ । కృత

మహోత్సవార్థంవేఙ్కటాద్రిమ్ప్రతినానాదేశీయనృపాగమనమ్.

వాక్షణమాత్రేణ ప్రీతయేమధుఘాతినః ॥ ౧౧ ॥ ఉవాచవచనందేవో
రాజానంసపితామహమ్ । సర్వదేశజనాకీర్ణ ముత్సవంచోత్తమంవిదుః ॥
ఆనయస్వనృపాన్సర్వా న్నానాదేశగతానితి । శాసితోవాసుదేవేన
భృత్యాన్సంప్రేషయన్నృపః ॥ ౧3 ॥ అంగవంగకళింగాద్యాః పౌ
గండాఃకాశికాస్తతః। కాంభోజాః కేరళద్వీపావిరాటకురుజాంగలాః॥౧౪॥
బర్బరాఃపాణ్డ్యదేశీయా శ్చైద్యామాత్స్యాస్ససైంధవాః । ఆగతాస్తేమ
హీపాలా స్సకుటుంబాస్సవాహనాః ॥ ౧౫ ॥ కేచిద్యానగతాఃకేచి
ద్గజస్థాఃకేచిదశ్వగాః । కేచిచ్ఛిబికారూఢాః కేచిత్పద్భ్యాంసమాయ
యుః ॥ ౧౬ ॥ ఛత్రైస్సచామరైర్దివ్యై ర్మయూరశుకపింఛకైః । ఆ
రాధనంప్రకుర్వాణా విప్రాణాంచైవభోజనైః ॥ ౧౭ ॥ బ్రహ్మక్షత్రియవి
ట్ఛూద్రా యేచాన్యేనవజాతిజాః । చండాలయవనాంత్యక్త్వా సర్వేప
వనమాగతాః ॥ ౧౮ ॥ సమాగమేమార్గమధ్యే సంకీర్ణజనమణ్డలే ।

అశ్నంతః కేచిదాయాంతి కేచిదన్నవివర్జితాః ॥ ౧౯ ॥ కేచిత్త్రీరప్రపానా
శ్చ కేచిద్ధారణపారగాః । సర్వేఽభవన్హరేర్భక్తాః శ్రీనివాసస్య భూమిప ॥
ధనాని వస్త్రాణి చ భూషణాని కాయాన్సుజీవాని సుఖాని సర్వే । శ్రీవేఙ్క-
టేశస్య పదార్పితాని చక్రుర్జనా భాగవతాః కలౌ యుగే ॥ ౨౧ ॥ తత్రా
హూయ మునీన్సర్వాన్మహీపాలాన్యథాక్రమమ్ । కన్యామాసంగతే
భానౌ ద్వితీయాయాం జగత్పతేః ॥ ౨౨ ॥ ధ్వజారోహణమాధాయ సాం
కురార్పణమేవ చ । వైఖానసమునిశ్రేష్ఠైః పూజా మంత్రైః ప్రకల్పితా ॥

నరయానం రత్నమయం నిధాయ పురతో హరేః । వాసుదేవం బభాషేఽథ
బ్రహ్మలోకపితామహః ॥ ౨౪ ॥ నరయానం సమారుహ్య కురు చైత్యప్రద
క్షిణమ్ । ఏవముక్తః ప్రత్యువాచ శ్రీనివాసః పితామహమ్ ॥ ౨౫ ॥ శ్రీనివా

* భగవదాజ్ఞయా బ్రహ్మకృతభగవన్మూర్తిచతుష్టయనిర్మాణప్రకారః. *

సః ॥ భో పుత్ర బాలభావేఽసి శాసితో వేదనిర్ణయః । స చాద్య విస్మృతస్తా
త పరీక్షా దీయతాం మమ ॥ ౨౬ ॥ స తద్వచనమాకర్ణ్య కించిచ్చింతాసమా
కులః । పరీక్షాం చ దదౌ విష్ణోర్వేదానాం వేదవిత్తమః ॥ ౨౭ ॥ స్ఖాలిత్య
మభవత్కించిత్పరీక్షాయాం విధేస్తదా । తతోఽవబోధితస్సమ్యగ్వే
ధా వేదానుశాసనమ్ ॥ ౨౮ ॥ నిర్మమే క్షణమాత్రేణ శ్రీనివాసాత్మకా
శ్శుభాః । మూర్తీశ్చతస్రో మంత్రైస్తు చతుర్వేదసముద్భవైః ॥ ౨౯ ॥
పృథఙ్నామాని తాసాం వై చకార సుమహామతిః । ఉత్సవశ్రీనివాసాఖ్యా
త్వాద్యాఽన్యా చోగ్రనామికా ॥ ౩౦ ॥ సర్వాధిపసమాఖ్యాన్యా లేఖ
కాఖ్యా తదాపరా । మూలమూర్తిరభూత్తాసాం మూర్తీనాం చతురాత్మ
నామ్ ॥ ౩౧ ॥ స్వయం శ్రీవేఙ్కటాధీశస్సర్వాత్మా జగదీశ్వరః । దే
వానాం కల్పయామాస తత్తన్మూర్త్యభిమానినామ్ ॥ ౩౨ ॥ అసంకీర్ణాని
కార్యాణి తాని తాని విధిస్తతః । పఞ్చానామపి దేవానాం తత్తన్మూర్త్య
భిమానినామ్ ॥ ౩౩ ॥ చతుర్ముఖేషు చతురో మనస్యేకం విధిస్తదా ।
అనుసందధదాతేనే సర్వం కర్మ మహోత్సవే ॥ ౩౪ ॥ ఉత్సవశ్రీనివా
సస్తు యాత్రాకర్మణి దీక్షితః । తేన నిర్వర్తయామాస యాత్రాకర్మోత్సవం
విధిః ॥ ౩౫ ॥ నైవేద్యం బహుధా చిత్రం చక్రే బ్రహ్మోత్సవే శుభే ।
గుడౌదనం తిలాన్నం చ పరమాన్నం పయశ్శ్రితమ్ ॥ ౩౬ ॥ ముద్గాన్నం

మాషకాన్నంచ దధ్యోదనమతఃపరమ్ । షడ్విధాన్నంచసాపూపం సపా
యసనశర్కరమ్ ॥ ౩౭ ॥ గుడాపూపాం స్తిలాపూపా న్మాషాపూపా
న్మనోహరాన్ । మోదకాంశ్చశతచ్ఛిద్ర ప్రముఖాన్నాకరయన్విధిః ॥౩౮॥

బ్రహ్మకారితశ్రీనివాసమహోత్సవవైభవప్రకారవర్ణనమ్.

అర్పయామాసదేవాయ శ్రీనివాసాయవిష్ణవే । ఉత్సవశ్రీనివాసస్య వీధి
యాత్రాంమహోత్సవే ॥ ౩౯ ॥ కారయామాసవై వేధా ధ్వజారో
హణపూర్వకమ్ । సాయంకాలేచపూర్వేద్యు ర్ధ్వజారోహణవాసరా
త్ ॥ ౪౦ ॥ అనంతగరుడాద్యాశ్చ బ్రహ్మాద్యాశ్చతథామరాః । సర్వే
చాన్యేమహర్ష్యాద్యా విష్వక్సేనపురస్సరాః ॥ ౪౧ ॥ వల్మీకాదిభవాం
మృత్స్నాం పవిత్రాంనగరాద్బహిః । ఖానితాంవిధివన్మంత్రై ర్బ్రహ్మాస్తిమ
స్తకరోపితామ్ ॥ ౪౨ ॥ సర్వమఙ్గళవాద్యైశ్చ సహసర్వపరిచ్ఛదైః ।
ససంభ్రమంసమానీయ ప్రాదక్షిణ్యేనవీథిషు ॥ ౪౩ ॥ అంకురార్పణ
మాతేను స్సహర్షపులకాంకురాః । తతోఽపరేద్యురుషసి ధ్వజారోహమ
హోత్సవమ్ ॥ ౪౪ ॥ ఆరభ్యావభృథాంతంచపుష్పయాగాంతమేవ
చ । ఉత్సవంశ్రీనివాసస్యచకారవిధివద్విధిః ॥ ౪౫ ॥ తస్మిన్మహో
త్సవేవిష్ణో ర్ధ్వజారోహణవాసరే । ప్రథమేప్రథమంయానం మనుష్యా
న్దోళికాఽభవత్ ॥ ౪౬ ॥ ద్వితీయంచతథారాత్రా వభవచ్ఛేషవాహన
మ్ । శేషేశయనశీలస్య శేషాచలనివాసినః ॥ ౪౭ ॥ సదా శేషప్రియ
స్యాస్య శ్రీనివాసస్య శార్ఙ్గిణః । ద్వితీయదివసేచాద్యం భూయోఽభూచ్ఛే
షవాహనం ॥ ౪౮ ॥ ద్వితీయంచతథారాత్రా వభవద్ధంసవాహనమ్ ।
తృతీయదివసేచాద్య మభవత్సింహవాహనమ్ ॥ ౪౯ ॥ ద్వితీయంచత
థాయానం రాత్రౌమౌక్తికమండపమ్।చతుర్థదివసేయానమాదిమంకల్ప
భూరుహః ॥ ౫౦ ॥ ద్వితీయమభవద్రాత్రౌ సర్వభూపాలవాహనమ్।
పంచమేదివసేచాద్యం యానమాందోళికాఽభవత్ ॥ ౫౧ ॥ హారేర
మృతసందాయి మోహినీవేషధారిణః । ద్వితీయంరజనౌయానం వేదవే
ద్యస్యవైహరేః ॥ ౫౨ ॥ బభూవచస్వయంసాక్షా చ్ఛందోమూర్తిఃఖ
గేశ్వరః । ఆద్యంయానంషష్ఠదినే హనూమానభవద్ధరేః ॥ ౫౩ ॥ ద్వితీ
యమ్మంగళగిరి స్సాయంయానమభూద్ధరేః । మహిషీసంయుతస్యాస్య

వసంతోత్సవరాగిణః ॥ ౫౪ ॥ తృతీయంరజనాయానమాసీదైరావతో గజః । సప్తమేభూద్దినేయానమాద్యంభాస్కరమణ్డలమ్ ॥ ౫౫ ॥ ద్వితీయమ్మంగళగిరిస్సాయమాసీద్రమాపతేః । రమణీయతమోద్యానవిహారోత్సవరాగిణః ॥ ౫౬ ॥ కుసుమాపచయవ్యగ్రమహిషీజనశాలినః । తృతీయంరజనాయానమభవచ్చంద్రమండలమ్ ॥ ౫౭ ॥ అష్టమేదివసేచాద్యమభవద్వాహనంహరేః । నానావిధైరలంకారైర్మండితస్సుమహారథః ॥ ౫౮ ॥ ద్వితీయంరజనాయానమభూదుచ్చైశ్శ్రవాహయః । నవమేదివసేచాద్యంయానమాందోళికాఽభవత్ ॥ ౫౯ ॥ ద్వితీయంమంగళగిరిర్యానమాసీద్రమాపతేః । హారిద్రైఃపింగళైశ్చూర్ణైరభిషిక్తస్య మంగళైః ॥ ౬౦ ॥ సముద్యుక్తస్యావభృథస్నానమాంగళికోత్సవే । సళత్థమ్మంగళైశ్చూర్ణైర్హారిద్రైరభిషేచితః ॥ ౬౧ ॥ సుందరమ్మంగళగిరింసమారుహ్యాసతాంగతిః । చైత్యంప్రదక్షిణీకృత్యసహసైర్వ్రహ్మజనైః ॥ ౬౨ ॥ జపద్భిర్వైదికాన్మంత్రాన్సహితశ్చద్విజోత్తమైః । చకారావభృథస్నానంభగవానాదిపూరుషః ॥ ౬౩ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీర్థేసర్వలోకైకపావనే । అవతారదినేతస్మిన్నక్షత్రేశ్రవణేప్రగే ॥ తృతీయమ్మజ్గళగిరిర్యానంరాత్రావభూత్తతః । ధ్వజావరోహణాభిఖ్యఉత్సవోఽభూత్తదాహరేః ॥ ౬౫ ॥ తతోఽపరేద్యురభవత్పుష్పయాగమహోత్సవః । దేశాంతరాదాగతానాంసపర్యాసీత్తతోనృణామ్ ॥ దేవాజగ్ముస్స్వకంధామరాజానోరాజసత్తమ । జగ్ముస్స్వనగరందివ్యందృష్ట్వాదేవమహోత్సవమ్ ॥ ౬౭ ॥ బ్రహ్మాజగామస్వంలోకం నత్వావేఙ్కటవల్లభమ్ । సమాప్యచోత్సవంసర్వంసరాజాతోణ్డమాన్నృపః ॥ ౬౮ ॥ వాసుదేవంనమస్కృత్యచాజ్ఞామాదాయమౌళినా । స్వపురంప్రాప్యధర్మాత్మాకృత్వార్చాంవేఙ్కటేశితుః ॥ ౬౯ ॥ సంస్థాప్యపూజయామాసస్వపురేనిజమందిరే । రాజ్యంచకారధర్మాత్మాసత్యేనపృథివీపతిః ॥ ౭౦ ॥ గోబ్రాహ్మణహితార్థాయచాతిథీనాంహితాయచ । సద్ధర్మనిరతశ్శాంతోజితమన్యుర్జితేంద్రియః ॥ ౭౧ ॥ నిత్యమారాధయన్కృష్ణంబిలమార్గేణచాగతః । ఇత్థంకుర్వతిరాజేంద్రేరాజరాజ

గంగాస్నానగంతృకూర్మాఖ్యద్విజవృత్తాంతః.

కులోద్భవే ॥ ౭౨ ॥ కార్తికేమాసిసంప్రాప్తేదైవయోగేనభూపతే ॥
సమాయయౌద్విజశ్రేష్ఠఃకూర్మోవాసిష్ఠగోత్రజః ॥౭౩॥ పితురస్థిసమాగృ
హ్యగంగాస్నానసముత్సుకః । అకస్మాద్రాజనగరంవిప్రక్షత్రియసంకుల
మ్ ॥౭౪॥ సమంతతస్సమాకర్ణ్యతోణ్డమాన్కీర్తిసంభ్రమమ్ । రాఘవా
ఖ్యసుతేనైవమహాలక్ష్మ్యాఖ్యభార్యయా ॥ ౭౫ ॥ పురాద్బహిర్వినిక్షిప్యభా
ర్యాంపుత్రంచసద్విజః।సమాసదద్రాజగృహంరాజదర్శనలాలసః ॥ ౭౬ ॥
సింహాసనగతంకాంతంవిద్వన్మండలమండితమ్ । తమాశీర్భిర్విశేషేణసం
స్తుత్యపృథివీపతిమ్ ॥ ౭౭ ॥ రాజానమబ్రవీద్విప్రఃకూర్మోవేదాంతపార
గః ॥ కూర్మః ॥ శ్రుతాబహుముఖాత్కీర్తిస్తవభూపవిశాంపతే ॥ ౭౮॥
తచ్ఛ్రుత్వాద్యసమీపంతేసంప్రాప్తోఽహంనృపోత్తమ । ఇతివిప్రవచ
శ్శ్రుత్వాపూజయామాససద్విజమ్ ॥ ౭౯ ॥ తోణ్డమానః ॥ కిమా
గమనకార్యంతేతన్మమాచక్ష్వభోద్విజ । ఇత్థముక్తోబ్రవీద్రాజన్కూర్మో
వేగవిదాంవరః ॥ ౮౦ ॥ కూర్మః ॥ మత్పితాప్రేతతాంప్రాప్తఃకాలే
నపృథివీపతే । తస్యాస్థినిచయంనీత్వాగంగామజ్జనహేతవే ॥ ౮౧ ॥ కా
శీంగచ్ఛామిరాజేంద్రమనసాకృతనిశ్చయః । దైవాచ్చగర్భిణీజాతామ
మభార్యాపతివ్రతా ॥ ౮౨ ॥ పఞ్చవర్షశ్చమేపుత్రోనశక్తోగంతుమాత్మ
నా । తస్మాత్త్వయామహారాజరక్షణీయౌచతావుభౌ ॥ ౮౩ ॥ అశక్తో
హంతయాగంతుంగర్భిణ్యాతుద్విజప్రియ । స్త్రీణాంపత్యుర్గృహేవాసో
నియతశ్చేదితోఽన్యథా ॥౮౪॥ పిత్రోస్సమీపేవాసస్తుతదభావేస్వసుర్గృ
హే । అథవామాతులగృహేత్వథవారాజమందిరే ॥౮౫॥ షడేతేపితర
స్స్త్రీణామితిజానామితత్స్థితిమ్।తస్మాత్త్వంరక్షరాజేంద్రసుతంభార్యాం
చగర్భిణీమ్ ॥౮౬॥ ఇత్యేవముక్తోవిప్రేణకూర్మసంజ్ఞేనతోణ్డమాన్ । బా
ఢమిత్యుక్తవాన్రాజాతస్యదత్వాధనంబహు ॥ ౮౭ ॥ తత్రసంస్థాప్యతౌవి
ప్రోబాష్పసందిగ్ధలోచనః । అబ్రవీత్ససుతాంపత్నీంబాష్పపర్యాకులేక్ష
ణామ్ ॥ ౮౮ ॥ గచ్ఛామ్యహంవరారోహేగంగాంభాగీరథీంప్రియే ।
మారుదస్త్వంవరారోహేపశ్యపుత్రంభయాతురమ్ ॥ ౮౯ ॥ ఇత్యేవ
ముక్త్వాసావిప్రపత్నీభర్తారమబ్రవీత్ । నిజనాథస్యవదనంపశ్యంతీదుఃఖ

భాగినీ ॥ ౯౦ ॥ శీఘ్రమాగచ్ఛభోస్వామిన్ కృత్వాగంగావగాహనమ్ ।
పుత్రోపితేమహాప్రాజ్ఞస్త్వామేవమనుమన్యతే ॥ ౯౧ ॥ ఇత్థంవదంతీం
స్వాంభార్యాంపశ్యన్నాలింగ్యచాత్మజమ్ । జగామవిప్రోరాజేంద్రపశ్య
న్త్యైవపృష్ఠతఃపునః ॥ ౯౨ ॥ సాజగామగృహంరాజ్ఞఃపశ్యంతీపతిమాత్మ
నః । పరిమృజ్యాక్షిజంతోయంసాంత్వయిత్వాసుతంతథా ॥ ౯౩ ॥ రా
జపత్నీంసమాసాద్యపుత్రేణసహసంస్థితా । గతేవిప్రేసరాజర్షిస్తస్యభా
ర్యాంచసుందరీమ్ ॥ ౯౪ ॥ దృష్ట్వాచింతాకులోభూత్వామనసీత్థమచిం
తయత్ । త్రివిధాఃపురుషాఃప్రోక్తాస్త్రియస్తేషాంపృథగ్విధాః ॥ ౯౫ ॥ త
స్మాన్మయాతియత్నేనస్థాపనీయాద్విజప్రియా । ఇతిసంచింత్యధర్మాత్మా
తోణ్డమాన్రాజసత్తమః ॥ ౯౬ ॥ ఏకాంతేభవనంకృత్వాస్థాపయామా
సతత్రతామ్ । అన్నంవస్త్రాసపర్యాప్తంసకృతోసుపస్కరందదౌ ॥ ౯౭ ॥
తండులాద్యైశ్చకాష్ఠాంతైస్సర్వోపకరణైస్సమమ్ । తద్గృహంశృంఖలై
ర్బద్ధ్వాసరాజాతోణ్డమాన్నృపః ॥ ౯౮ ॥ దూతాన్విధాయవైదూరేచా
ర్ధక్రోశాయతేనిజే । గృహేవక్ష్యచితోఽసేనిగూఢంతాంతదాన్వధాత్ ।
ధూర్తానాంతుయథాసేయంనగచ్ఛేద్గోచరందృశామ్ । తతోరాజ్యేన
మాసక్తోరాజాకార్యవశంగతః ॥ ౧౦౦ ॥ రాజ్యభారేణరాజేంద్రవ్య
స్మరద్బ్రాహ్మణప్రియామ్ । ద్వివత్సరాంతేవిప్రేంద్రఃకృత్వాగంగావ
గాహనమ్ ॥ ౧౦౧ ॥ గయాంగత్వాగయాశ్రాద్ధంకృత్వానిజపితుస్త
థా । గంగాయామ్వివధంచోఢ్వాస్కంధదేశేద్విజోత్తమః ॥ ౧౦౨ ॥
తోణ్డమానపురంప్రాప్యప్రవివేశనృపాలయమ్ ॥ రాజానమబ్రవీద్రాజ
న్నాశీర్భిరభినంద్యచ ॥ ౧౦౩ ॥ దీర్ఘాయుర్భవరాజేంద్రపుత్రవాన్ జ్ఞానవా
న్భవ । త్వత్ప్రసాదేనరాజేంద్రకృతంగంగావగాహనమ్ ॥ ౧౦౪ ॥ గం
గావగాహనంరాజన్కురుతత్ఫలితైశ్శుభైః । ఏవముక్తస్సరాజర్షిర్విస్మృ
తాంబ్రాహ్మణీంస్మరన్ ॥ ౧౦౫ ॥ స్తబ్ధోబభూవచాకస్మాద్దండాహతఇ
వోరగః । పద్మవ్యూహేవ్రధితైర్ద్రోణకర్ణపురోగమైః ॥ ౧౦౬ ॥
నిరుద్ధానాంసైంధవేనబాలమర్జుననందనం । నిహతంపశ్యతాంరాజన్
పాండవానాంమహాత్మనాం ॥ ౧౦౭ ॥ వాసుదేవముఖాచ్ఛ్రుత్వాచా
ర్జునస్యమనోయథా । రామబాణేనవిద్ధస్యరావణస్యమనోయథా ॥

తథైవతోండమానస్యహృదయంపర్యకంపత । ధైర్యేణమనసస్స్వాస్థ్యం
ప్రాప్తవాన్సప్రజాపతిః ॥ ౧౦౯ ॥ తదాహభారతీంవిప్రఃకించిద్దుఃఖస
మన్వితః । రాజానంరాజశార్దూలంపప్రచ్ఛకుశలంతదా ॥ ౧౧౦ ॥ భా
ర్యామేగర్భిణీపూర్వంప్రసూతాకింసుతంసుతామ్ । నశ్రూయతేతయో
ర్వార్తామమచిత్తప్రతోషిణీ ॥ ౧౧౧ ॥ పుత్రోమేనిర్గుణోరాజన్సర్వ
దాక్రీడనేరతః।తటాకేపుష్కరిణ్యాంవాకూపేవావిపులాంభసి ॥ ౧౧౨॥
తస్మాన్మేమనసోదుఃఖంసదాభావివిశాంపతే । భార్యామేరాజశార్దూల
మమదర్శనకారణాత్ ॥ ౧౧౩ ॥ నచాగతావరారోహాకుతోమేభ్రమ
తేమనః । సుతంభార్యాంచింతయామిదివానక్తంచగర్భిణీమ్ ॥ ౧౧౪ ॥
తస్యాలాపమితిశ్రుత్వారాజాధైర్యేణభారతీమ్ । వ్యాహర్తుంతోణ్డమానో
పియథాధీరోహ్యావర్తత ॥ ౧౧౫ ॥ తోణ్డమానః ॥ భోభూసురకులో
త్పన్నమాఖైషీఃపుత్రకారణాత్ । క్షేమప్రసూతాతేభార్యాపుత్ర్యాపు
త్రేణతిష్ఠతి ॥ ౧౧౬ ॥ బహవోయోషితోవిప్రమయాదృష్టాఇతఃపురా ।
నసుతోనచతేభార్యామమదృష్టిపథంగతా ॥ ౧౧౭ ॥ అథతద్వృత్తమ
ఖిలంశ్రూయతాంభూసురోత్తమ । పూర్వదేవగురోర్వారస్సంప్రాప్త
స్తుగతేదినే ॥ ౧౧౮ ॥ తద్దినేవేఙ్కటేశస్యప్రసక్తమభిషేచనమ్ । త
ద్దర్శనార్థంమేకన్యాస్సర్వాజగ్ముర్మహీసుర ॥ ౧౧౯ ॥ తాభిస్సమేతా
తేభార్యాపుత్రీపుత్రసమన్వితా । జగామవేఙ్కటంశైలందేవదర్శనకా
రణాత్ ॥ ౧౨౦ ॥ అద్యశ్వోవాపరశ్వోవాసాగమిష్యతితేఽన్తికమ్ । ఇ
తితంసాంత్వయిత్వాసగూఢంపుత్రమభాషత ॥ ౧౨౧ ॥ గచ్ఛాద్యపు
త్రభవనంవిప్రపత్న్యాస్తుశోభనమ్ । ఛింధిశృంఖలమవ్యగ్రఃప్రవిశ్యాంత
ర్గృహంపునః ॥ ౧౨౨ ॥ తాందృష్ట్వాపుత్రసహితాంశీఘ్రమానయభూ
సురీమ్ । సచగత్వాతివేగేనకృతవాన్జనకేరితమ్ ॥ ౧౨౩ ॥ దదర్శతత్రా
స్థిమాత్రంరుదన్గద్గదకంఠవాన్ । ధ్రువంనోవంశనాశంతుచ్ఛిన్నమూలంభ
విష్యతి ॥ ౧౨౪ ॥ ఇతిసంచింతయన్నేత్యపితరంవాక్యమబ్రవీత్ । భో
తాతరాజవంశస్యనాశకాలస్సమాగతః ॥ ౧౨౫ ॥ యతస్సాబ్రాహ్మణీ
పూర్ణగర్భాసహసుతామృతా । అస్థిభూతానిజేగేహేతదన్నాద్యవిచా
రణాత్ ॥ ౧౨౬ ॥ ఇత్యుక్తోవిప్రవర్యాయపాకార్థంతణ్డులాదికమ్ ।

తోణ్డమాన్ప్రార్థనయాభగవత్కృతకూర్మద్విజపుత్రాద్యుజ్జీవనక్రమః॥ దదాధై ర్యేణరాజేంద్రస్సజగామజలాంతికమ్ ॥ ౧౨౭ ॥ తస్మిన్గతేవిప్రముఖ్యేరాజా శేషాచలంయయౌ । పుత్రేణసహితోరాజాశరణార్థంరమాపతేః ॥ ౧౨౮ ॥ పాదద్వయంప్రపన్నస్తురుదన్నాసీన్మహీపతిః । రుదంతంచనృపందృష్ట్వాశ్రీనివాస స్తదాబ్రవీత్ ॥ ౧౨౯ ॥ శ్రీభగవాన్॥ అకాలేచకిమర్థంత్వ మాగమోనృపసత్తమ । రాజరాజకిమర్థంతేరోదనంజాయతేఽధునా ॥ ౧౩౦ ॥ ధీరత్వంచధనుష్మత్త్వం ప్రసృతంభూతలేతవ । అద్యకింకారణంతాతరోదనేవదతన్మమ ॥ ౧౩౧ ॥ ఇత్యుక్తశ్శ్రీనివాసేన నాబ్రవీత్సచకించన । విదిత్వాహృదయంతస్య జగాదవచనంతతః ॥ ౧౩౨ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ విదితంహృదయంరాజన్నాతురస్యతవాధునా । త్వయాకృతమిదంపాపంమయైవాచరితంనృప ॥ ౧౩౩ ॥ నివర్తస్వచపాపాత్మన్ కింకరోమినృపాత్మజ । అకార్యంకర్మభూపాల త్వయాకృతమరిందమ ॥ ౧౩౪ ॥ అహంపాపోదురాచారో నిత్యదుఃఖసమన్వితః । హాఽకాలేకాలమేష్యామిక్రూరంవానరకంనృప ॥౧౩౫॥ ఆదాతవ్యంహిదౌర్భాగ్యంస్వభక్తస్యదురాత్మనః । దరిద్రత్వంతథాభక్తస్సైవంధర్మవిదోవిదుః ॥ ౧౩౬ ॥ మయితేభక్తిభావేచలోపోనైవత్వయాకృతః । కింకరోమిక్వగచ్ఛామి క్రూరంపాపంత్వయాకృతమ్ ॥ ౧౩౭ ॥ తథాపితవసౌహార్దా త్కరిష్యేజీవితాన్మృతాన్ । కలౌవేఙ్కటనాథే నన్నృపస్యాస్యవిమోక్షణమ్ ॥ ౧౩౮ ॥ కృతంమహాపాతకిన ఇతికీర్తిర్భవిష్యతి । పుత్రంప్రేషయభూపాల శాపభీరుమరిందమ ॥ ౧౩౯ ॥ తేషాంమృతానామానేతుం సర్వాణ్యస్థీనిసంప్రతి । ఇతిశ్రీవేఙ్కటపతేర్వాక్యంశ్రుత్వాసచాతురః ॥ ౧౪౦ ॥ ప్రేషయామాసపుత్రంతాన్యస్థీన్యానేతుమాత్మనః । సజగామాతివేగేనమృతానాంభవనంనృప ॥ ౧౪౧ ॥ బద్ధ్వాతదస్థినిచయం వస్త్రేణాచ్ఛాద్యభూపతే । నరయానేవినిక్షిప్య చాచ్ఛాద్యన్నృపనందనః ॥ ౧౪౨ ॥ తదా శేషగిరింప్రాప్య పితరంవాక్యమబ్రవీత్ । తదస్థిమండలంతాత సంప్రాప్తంవిద్ధిభూపతే ॥ ౧౪౩ ॥ శ్రీనివాసాయశాంతాయ తదానీతంవదాధునా । సపుత్రవచనంశ్రుత్వా శ్రీనివాసమభాషత ॥ ౧౪౪ ॥ రాజా ॥ సమానీతఃపుత్రకేణమృతా

స్థినిచయోహరే । యథా తేజీవితంకృష్ణప్రాప్నువంతితథాకురు ॥౧౪౫॥ ఏవముక్తశ్శ్రీనివాసస్తదస్థినిచయంనృప । కరాభ్యాంప్రతిగృహ్యాథ స్వోత్తరీయేబబంధహ ॥ ౧౪౬ ॥ స్వామిపుష్కరిణీయత్రతస్యపూర్వదిశిస్థితమ్ । పాండుతీర్థంసమాసాద్యతస్యతీరముపాగతః ॥ ౧౪౭ ॥ తత్రకించిద్దేవఖాతమాసాద్యమధుసూదనః । తోణ్డమానంచతత్పుత్రం త్యక్త్వాతీర్థముపాగతః ॥ ౧౪౮ ॥ ఆకంఠజలమధ్యేచనిమమజ్జజనార్దనః । అస్థీనితత్రనిక్షిప్యశిలాయాంతీర్థసన్నిధౌ ॥ ౧౪౯ ॥ ప్రక్షాళ్యవిష్ణుఃపస్పర్శస్వాఞ్జలిక్షిప్తవారిణా।జీవనంసన్నిపతితంతదస్థినిచయేతదా ॥ ౧౫౦ ॥ ఇతి తేజీవితావిష్ణోః పాణిస్పర్శప్రభావతః । వవృషుఃపుష్పవర్షాణితత్తీర్థే వాసవాదయః ॥ ౧౫౧ ॥ విస్మేరచిత్తాస్సర్వేపిదృష్టతత్తీర్థవైభవాః । యదాతీర్థప్రభావేనజీవితామృతకాశ్చతే ॥౧౫౨॥ తదాసర్వేసురారాజన్బ్రహ్మరుద్రేన్ద్రపూర్వకాః । అస్థితీర్థమితిఖ్యాతం తస్యనామదదుర్ముదా ॥ ౧౫౩ ॥ యేషామత్రాస్థినిపతేన్నరకేవసతామపి । తేసర్వేస్వర్గమృచ్ఛంతుసద్యఇత్యపితేఽవదన్ ॥ ౧౫౪ ॥ ఉజ్జీవయన్సోఽథమృతాంసపుత్రాంతాంకూర్మభార్యాంనిజగర్భవాసితామ్ । దదౌనృపాయాతివిమూఢచేతసేదత్వాథతంపార్థివమాబభాషే ॥ ౧౫౫ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ కృతోపకారస్యకృతాహ్యుపక్రియాశతాధికాతేనృపతేమయాధునా। తవాగ్రజస్యాప్తతయాకృతామయాహ్యుపక్రియేయంధరణీపతేతవ ॥౧౫౬॥ ఇతఃపరంమౌనమహంప్రపద్యేనాత్యంతమేకాంతిజనాత్పరేణ । కేనాపికుర్వేసహవాగ్విలాసంసాక్షాత్కలావన్యముఖాద్ధిభాషే ॥ ౧౫౮ ॥ గచ్ఛత్వదీయంపురమద్యరాజన్తస్మైద్విజాయాఖిలలోకసాక్షిణీమ్ । భార్యాంసపుత్రామతిభక్తియుక్తాంప్రదాయరాజ్యం త్వమకంటకంకురు ॥

❈ తోణ్డమానాజ్ఞయాస్వావాసమ్ప్రతిసకుటుమ్బకూర్మద్విజగమనమ్. ❈

ఇత్యుక్తోవాసుదేవేనతత్పత్నీసహితోనృపః । గత్వాచనగరంపుత్రసహితఃకూర్మమబ్రవీత్ ॥ ౧౫౯ ॥ భూదేవతవభార్యేయంసుపుత్రీపుత్రసంయుతా । సంప్రాప్తాదైవయోగేనతాంగృహ్ణీష్వద్విజోత్తమ ॥ ౧౬౦ ॥ ఇత్యుక్త్వాససుతాంపత్నీంసవిప్రాయన్యవేదయత్ । వృత్తాంతమఖిలంజ్ఞాత్వాపత్న్యారాజముఖాద్ద్విజః ॥ ౧౬౧ ॥ రాజ్ఞస్సమక్షంపప్రచ్ఛ

పత్నీంశిశుసుతాన్వితామ్ । క్వగతాసిమహాభద్రేయథావత్కథ్యతామి
తి ॥ ౧౬౨ ॥ మహాలక్ష్మీః ॥ కింవదిష్యామి హేస్వామిన్ దేవమాయాం
దురత్యయామ్ । తస్యాదరేమయాదృష్టోవిచిత్రోలోకవిస్తరః ॥ ౧౬౩ ॥
లోకాలోకోమయాదృష్టో దృష్టాబ్రహ్మముఖాస్సురాః । సాత్త్వికా
రాజసాశ్చైవతమఃప్రకృతయస్తథా ॥ ౧౬౪ ॥ రాఘవః ॥ తాతాద్భు
తంమయాదృష్టంత్రినేత్రాణాంగణస్తథా ॥ శిశుః ॥ సాగరాస్సప్తమే
తాతదృష్టిమార్గముపాగతాః ॥ ౧౬౫ ॥ గుహాగిర్యటవీవృక్షా దేవదాన
వరాక్షసాః । ఇత్యుక్తోలజ్జితోఽవాదీ త్పత్నీసుతశిశూన్ద్విజః ॥ ౧౬౬ ॥
ధిక్త్వజన్మతపో ఘోరంధిగ్వేదాధ్యయనంతథా ॥౧౬౬౫॥ నారాయణస్యా
ఖిలలోకధామ్నాం నివాసభూతస్యచరాచరాణామ్ । దృష్టంభవద్భిర్జ
ఠరేవిచిత్రంభూగోళముఖ్యాఖిలలోకజాలమ్ ॥ ౧౬౭ ॥ త్రినేత్రముఖ్యై
స్సహచీర్ణపూర్ణపుణ్యైరపీదంమనుజైర్నలభ్యమ్ ॥ ౧౬౮ ॥ ఇత్యేవం
సంస్తువన్స్వీయాన్ పత్నీసుతశిశూన్ ద్విజః । రాజానంచాపిసంస్తుత్య
దేశంగంతుంప్రచక్రమే ॥ రాజా ॥ అహోభాగ్య మహోభాగ్యం
త్వత్పత్నీసుతయోశ్శిశోః ॥ ౧౬౯ ॥ యద్దృష్టంశ్రీనివాసస్యజఠరేసర్వ
మద్భుతమ్ । ఇత్యుక్తోనృపవర్యేణ సహభార్యస్సుతాన్వితః ॥ ౧౭౦ ॥ జ
గామవిప్రముఖ్యోసౌ రజ్గక్షేత్రంస్వమాశ్రమమ్ । శ్రీనివాసప్రసాదేన
తోణ్డమాన్భక్తిసంభ్రమాత్ ॥ ౧౭౧ ॥ సవిప్రస్సహితఃపుత్రభార్యా
భ్యాంభవనంయయౌ । విసృజ్యవిప్రంభూపాలస్సకుటుంబంసపుత్రకమ్ ॥
దధ్యౌచిత్రంహరేఃకర్మనిగ్రహంతస్యచాత్మని ॥౧౭౨౫॥ వ్యచింతయద్వే
ఙ్కటనాథవైభవంతీర్థానుభావంద్విజదేవభక్తః ।కరోమికింవేఙ్కటనాథ
తుష్టయేదాస్యామికింతస్యహరేఃప్రసత్తయే ॥౧౭౩౫॥ ఇతిచింతాపరోభూ

ఆఙ్గీరసోక్త్యాశ్రీనివాసమర్చయంతం తోణ్డమానమ్ప్రతిభగవదుక్తిః.

త్వావిప్రాన్వేదవిదోఽబ్రవీత్ ॥ ౧౭౪ ॥ తోణ్డమానః ॥ భూదేవాదే
వతుష్ట్యర్థేక ఉపాయోభ్యానామయః । కథంతుష్యతిగోవిందో వదమే
గురుసత్తమాః ॥ ౧౭౫ ॥ రాజ్ఞస్తువచనంశ్రుత్వానృపమాంగిరసోగురుః ।
అబ్రవీచ్ఛ్రీనివాసస్య నిగ్రహాద్భీతమాతురమ్ ॥ ౧౭౬ ॥ గురుః ॥ తద
నుగ్రహసిద్ధ్యర్థం తత్పూజాంకురుభోనృప । సహస్రనామభిర్దివ్యైస్సౌ

హస్రైస్తులసీదళైః ॥ ౧౭౭ ॥ తత్ప్రీతిహేతుస్తులసీ తస్మాత్త్వంపూజయాచ్యుతమ్ । తేనాపరోక్షమాయాతితవవేఙ్కటవల్లభః ॥ ౧౭౮ ॥ తతస్తద్వచనంశ్రుత్వాతచ్చకారతథానృపః । తులసీదళసాహస్రంస్వర్ణరత్నవినిర్మితమ్ ॥ ౧౭౯ ॥ వేఙ్కటేశాత్మకైర్నామసహస్రైస్తత్పదేఽర్పయన్ । క్రమేణమాసత్రితయం పూజాంతస్యచకారసః ॥ ౧౮౦ ॥ ఏవంపూజాంకృతవతి భూపాలేభూరివిక్రమే । త్యక్తవాన్నచవైముఖ్యం నారాయణగిరీశ్వరః ॥ ౧౮౧ ॥ తదాసరాజాదుఃఖేన సర్వజ్ఞంవాక్యమబ్రవీత్ ॥ తోణ్డమానః ॥ భక్తానామపరాధంనగణయంతిగుణాధికాః ॥ క్షమస్వమమదౌరాత్మ్యంభక్తస్యపురుషోత్తమ । వరదానేవాసుదేవ భవాన్ శ్రేష్ఠతమోమతః ॥ ౧౮౩ ॥ దయాంకురుదయాసింధోభక్తోపరి భయాపహ । ఇత్యుక్తస్తోణ్డమానేనభగవాన్వేఙ్కటేశ్వరః ॥ ౧౮౪ ॥ తదాహభారతీంరాజన్నాకాశపథమాశ్రితః । భక్తాశ్చబహవస్సంతి నాస్తితత్సదృశోభువి ॥ ౧౮౫ ॥ కర్మకృత్వాసుఘోరంతుబ్రహ్మస్త్రీపుత్రఘాతుకమ్ । ప్రపిత్ససికథంపారందుఃఖాద్రాజకుమారక ॥ ౧౮౬ ॥ తవాగ్రజోపకారేణ జీవితంతుమయాకృతమ్ । ఏవమాకాశగాంవాణీం శ్రుతవాన్రాజసత్తమః ॥ ౧౮౭ ॥ తదాహదేవదేవేశంరాజా మోహవశంగతః ॥ రాజా ॥ కృతోపకారాఃపురుషా నవదంతికృతంహరే ॥ ౧౮౮ ॥ కోవదేద్ధికృతాంసేవాం మూఢోపిగుణవర్జితః । మాం వినానహితేభక్తస్త్రిషులోకేషువిద్యతే ॥ ౧౮౯ ॥ కోవాపురాణపురుష త్వయ్యేకాంతరతస్సదా । భక్తానామగ్రణీశ్చాహం దయాళూనాంత్వమగ్రణీః ॥ ౧౯౦ ॥ ఏవంగర్వోక్తిమాకర్ణ్యతూష్ణీమాసీద్రమాపతిః।తతోభూయోఽతిభక్త్యాఽయంపూజయామాసమాధవమ్ ॥౧౯౧॥

కుర్వగ్రామస్థభీమాఖ్యకులాలోదన్తః.

సౌవర్ణరత్నఖచిత తులసీకుసుమవ్రజైః । తతఃకదాచిద్రాత్రౌత్తోణ్డమాన్నృపసత్తమః ॥ ౧౯౨ ॥ సౌవర్ణరత్నఖచిత తులసీకుసుమోపరి । సంస్థితాంమృణ్మయీంశ్యామాం తులసీకుసుమావళిమ్ ॥ ౧౯౩ ॥ తతఃకదాచిన్నృపతిర్నిరస్తాంచసుదూరతః । సౌవర్ణరత్నఖచితతులసీకుసుమావళిమ్ ॥ ౧౯౪ ॥ దదర్శమృణ్మయీంచైవ సులగ్నాంహరిపాదయోః । శ్యా

మాంసురుచిరామార్ద్రాంతులసీకుసుమావళిమ్ ॥ ౧౯౫ ॥ దృష్ట్వైవశ్రీపతేస్స్వస్మిన్నిగ్రహంచింతయన్నృపః । ముక్తకంఠంరుదన్నూచేతోండమాన్భృశదుఃఖితః ॥ ౧౯౬ ॥ భగవన్నాద్యరపాపంమా మనాథంకిముపేక్షసే । కేనభక్తాగ్రగణ్యేన స్వీకరోషిసమర్పితామ్ ॥ ౧౯౭ ॥ మృణ్మయీమేవసంప్రీత్యా తులసీకుసుమావళిమ్ । ఇత్యేవముక్తోభగవాంస్తోండమానేనవైహరిః ॥ ౧౯౮ ॥ రాజానంరమణీయాంగం ప్రత్యభాషతభూ

తోండమానమ్ప్రతిభగవద్జ్ఞాపితభీమాఖ్యకులాలోదన్తః

పతే ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ భక్తాశ్చబహవస్సంతి త్రిగుణాస్త్రివిధాత్మకాః ॥ తేషాంమధ్యేదరిద్రోస్తి కులాలోభీమనామకః । అత్రైవోత్తరదిగ్భాగే రాజన్యోజనదూరతః ॥ ౨౦౦ ॥ సకులాలోతిభక్త్యైవభిత్తికాబిలమధ్యతః । దారుభూతంచమాంహూర్ద్రః ప్రత్యహంపూజయత్యసౌ ॥ ౨౦౧ ॥ స్వస్థశ్శాంతస్స్వకృత్యంచ ప్రసమాప్యహరిప్రియః । స్నాత్వావిధివదాత్మజ్ఞో మృణ్మయైస్తులసీసుమైః ॥ ౨౦౨ ॥ తద్భక్త్యాపరితుష్టేన తదంగీక్రియతేమయా । తత్రగత్వాప్రతిదినంతందృష్ట్వాతత్ప్రియాంతథా ॥ ౨౦౩ ॥ రాజన్బహువిధాస్సంతి మద్భక్తాశ్చవిరాగిణః । యదుక్తంతుత్వయాపూర్వ మేకోహంభక్తిమానితి ॥ ౨౦౪ ॥ తద్వచస్త్వదహంకారమహోచ్ఛ్రాయవిజృంభితమ్ ॥ ౨౦౪ ॥ తదుక్తమాకర్ణ్యవినమ్రమస్తకస్సంత్యజ్య

భీమాఖ్యకులాలనగరమ్ప్రతితోండమానగమనమ్.

చైత్యంతదనుప్రజాపతిః । పద్భ్యాంజగామోజ్ఝితరాజగౌరవస్తదాస్యమార్గంప్రణమన్ముహుర్ముహుః ॥ ౨౦౫ ॥ తంచక్రవర్తినందృష్ట్వాపద్భ్యాంధావంతమాతురం ॥ ౨౦౬ ॥ పృచ్ఛంతంతస్యభవనంపరితోఘటకారిణః । ప్రాహుస్తంభగవద్భక్తం కులాలంమార్గవర్తినః ॥ ౨౦౭ ॥ వసత్యత్రైవరాజన్సకులాలోభీమనామకః । భక్తిర్యస్యహరౌకృష్ణ సేవాంనిత్యంకరోతియః ॥ ౨౦౮ ॥ ఏవముక్తస్సలోకైశ్చ పథికైఃపృథివీపతిః । జగామతస్యభవనం తోండమాన్రాజసత్తమః ॥ ౨౦౯ ॥ తద్గృహాద్బహిరాస్థాయ స్తుతవాంస్తద్గృహాన్నృపః । ద్వారతోరణమాసాద్యపపాతగతవిభ్రమః ॥ ౨౧౦ ॥ తతఃకులాలోభ్రమితోజనైర్విజ్ఞాపితస్తదా । దదర్శ

రాజశార్దూలం పతితం ప్రాంగణే తదా ॥ ౨౧౧ ॥ కిమిదం భో మహత్కష్టం రాజా స పతితః కుతః । మమాపరాధో నాస్త్యత్ర తథాపి మమ దండనే ॥ శక్తోఽసౌ రాజశార్దూల స్సజ్జోఽహం తస్య కర్మణి । నైవేద్యార్థం హరే స్తస్య ఘటానాం శతకం మమ ॥ ౨౧౩ ॥ కథితం తేన భూపేన తథాద్య ప్రదదామి తాన్ । ఏవం శూద్రే చోక్తవతి రాజా సంజ్ఞాముపేయివాన్ ॥ ౨౧౪ ॥ కోఽస్మాభిర్మోహ హరే ర్భక్తః కులాలః కృష్ణతోషణః । తత్పాదయుగళం వందే సతతం సాధుసమ్మతం ॥ ౨౧౫ ॥ ఏవం వదతి రాజర్షౌ భగవాన్ భక్తవ

స్వపురస్తాత్ప్రాదుర్భూతం భగవన్తం ప్రతి కులాలస్తుతిః.

త్సలః । ఆవిర్బభూవ పురతః కులాలస్య మహాత్మనః ॥ ౨౧౬ ॥ ఆవిర్భూతం హరిం దృష్ట్వా కులాలో భక్తిసంయుతః । తుష్టావ హర్షపుష్టాంగ శ్శ్రీనివాసం నిరామయం ॥ ౨౧౭ ॥ త్వద్ధామ వైకుంఠపురం మహాత్మం స్త్వద్వల్లభా సాగరనందనా చ । త్వన్నాభిజాతోఽపి పితామహోఽపి కిం త్వాం స్మరామీశ కులాలజన్మా ॥ ౨౧౮ ॥ త్వత్పాదసంభవా దేవీ సాక్షా ద్భాగీరథీ శుభా । తవ పుత్రీం వదతి తాం చతుర్వేదమయో విధిః ॥ ౨౧౯ ॥ తవాసనం సదా దేవా వదంతి ఫణినం విభో । సహస్రవదనం శేషం సుపర్ణం వాహనం విదుః ॥ ౨౨౦ ॥ నక్షత్రమాలా తవ దంతపంక్తి ర్విద్యుత్ప్రకాశ స్తవ దేహకాంతిః । మహీధరా మేరుహిమాద్రిముఖ్యా స్త్వదస్థిభూతాః పురుషోత్తమాద్యాః ॥ ౨౨౧ ॥ తవాక్షిణీ భానువిధూ చ విష్ణో విరాట్పదం త్వాం శరణం ప్రపద్యే ॥ ౨౨౧౫ ॥ ఏవం స్తువతి శూద్రే తం ప్రసన్నా కమలాలయా । జగద్ధాత్రీ జగాదైవం పురుషం పరమేశ్వరం ॥ ౨౨౫ ॥ శ్వాయం కులాలః పురుషోత్తమాస్య కథం బభూవ త్వయి భక్తిరీదృక్ । కా జాతిర స్యాస్త్వ చ సద్గుణా స్తే కిమద్భుతం భోః కరుణాంబురాశే ॥ ౨౨౩౫ ॥ ఇత్యుక్త స్స జగద్ధాత్ర్యా గరుడం ప్రత్యభాషత ॥ ౨౨౪ ॥ భగవాన్ ॥ తమానయాతి వేగేన మత్సమీపం కులాలజం । ఇత్యుక్తో గరుడో వేగా దానినాయ చ శూద్రజమ్ ॥ ౨౨౫ ॥ ఇతఏహీతి సంభాష్య సమీపం పరమాత్మనః । స నత్వా శిరసా దేవం ప్రత్యభాషత మాధవం ॥ ౨౨౬ ॥ కులాలః ॥ కిమర్థమాగమో దేవ గృహం మే శూద్రజన్మనః । న చాహం విదురో దేవ న చాహం బళిః ప్రభో ॥ ౨౨౭ ॥ న చాహం గజరాజేంద్రో న చోద్ధవ విభీషణౌ । కిం దేయ

మస్తిమద్గేహే త్వదర్థంపురుషోత్తమ ॥౨౭॥ వదత్యేవంకులాలేతు తస్యపత్నీతమాలినీ । ప్రాసాదయతగోవిందంద్రౌపదీవజనార్దనం ॥ తమాలినీ ॥ అనాథనాథగోవింద బుద్ధిస్త్వయ్యేవవర్తతే । నజానే మంత్రమార్గంతు నజానేకర్మనిర్ణయం ॥ ౨౩౦ ॥ అశౌచకులజాతానాం కుతోవేదఃకుతస్తపః । భక్త్యామేపరితుష్టస్సన్ మద్భృత్యశ్చవిశేషతః ॥౨౩౧॥ మయాపాచితమన్నంచ యావనాళకులోద్భవం । యథేష్టంభుజ్క్ష్వమద్దత్తం సహామోదరసాదరం ॥ ౨౩౨ ॥ ఇత్థముక్తో జగ

భగవత్కృతభీమాఖ్యభక్తోపచారాభ్యుపగమః.

ద్యోనిస్తయాభక్త్యాతమాలయా । కమలాముఖమాలోక్య జహాసజగదీశ్వరః ॥ ౨౩౩ ॥ సుప్రసన్నోథభగవాం స్తామువాచతమాలినీం॥ అవశ్యమన్నంభోక్ష్యేతే భక్త్యాదత్తంతమాలిని ॥ ౨౩౪ ॥ ఇత్యేవముక్త్వాభగవాన్ భక్తవాత్సల్యవారిధిః ॥౨౩౪౻॥ రమాసమేతోరమణీయవిగ్రహఃకులాలవర్యేణకులాలజాయయా । అభుక్తదత్తంచతదన్నముత్తమంభుక్త్వాతయోశ్చప్రదదౌపదంస్వకం ॥౨౩౫॥ ఏతత్కౌతుకమాలోక్యబ్రహ్మేశానపురోగమాః ॥౨౩౬॥ తుష్టువుర్హృష్టమనసస్సృష్టారంసర్వదేహినాం । దేవదుందుభయోనేదుఃఖాత్పేతుఃపుష్పవృష్టయః ॥ ఏతస్మిన్నేవసమయే విమానంప్రాప్తముత్తమం । విమానంప్రాప్తమాలోక్య శ్రీనివాసస్సుతాంగతిః ॥ ౨౩౭ ॥ స్వకిరీటందదౌతస్య శంఖచక్రేచకౌస్తుభం । పీతాంబరమలంకారం కులాలస్యమహాత్మనః ॥౨౩౮ ॥

భగవదనుగ్రహేణకులాలదమ్పత్యోస్సారూప్యప్రాప్తిః.

రమాయాభూషణంతావత్తమాలాయాశ్చసందదౌ । దివ్యంవిమానమారూఢౌ విష్ణునాదత్తవైభవౌ ॥ ౨౪౦ ॥ కులాలదంపతీభక్తౌ పశ్యతస్తస్యభూపతేః । జగ్మతుర్విష్ణుభవనం సాయుజ్యపదవీంగతౌ ॥ ౨౪౧ ॥ కులాలపదవీందృష్ట్వా తోండమాన్నృపసత్తమః । వ్రీడితఃపుండరీకాక్షం

తోండమానస్యభగవద్దత్తసారూప్యప్రాప్తిప్రకారః.

శ్రీనివాసమభాషత ॥ ౨౪౨ ॥ మద్రాష్ట్రగతశూద్రస్య సర్వదాపాపకారిణః । సద్గతిస్తుత్వయాదత్తా కాగతిర్మమబాంధవ ॥ ౨౪౩ ॥ శ్రీనివాసః ॥ ఏతద్దేహంపరిత్యజ్య చాన్యందేహముపాశ్రయ । తత్రారాధ్య

హృషీకేశంగచ్ఛసారూప్యముత్తమం ॥ ౨౪౪ ॥ శతానందః ॥ ఇత్యు
క్తోనృపతిస్సద్యస్స్నాత్వాస్వామిసరోజలే । కళేబరంపరిత్యజ్య పునర్దే
హాంతరంగతః ॥ ౨౪౫ ॥ తత్రారాధ్యహృషీకేశం శ్రీనివాసంనిరామ
యం । సారూప్యంగతవాన్రాజా స్వామినాపూర్వకల్పితం ॥ ౨౪౬ ॥
ఏవంహారిస్తుతచరిత్రమద్భుతంకుర్వన్జగన్మాతృసమన్వితోగిరౌ । ఆస్తేజ
గత్యాంచసురౌఘపూజితోదదద్యథేష్టంచమనోరథాన్త్సతాం ॥ ౨౪౭॥
ఇత్యేవంకథితంరాజన్ మాహాత్మ్యంవేంకటేశితుః । యశ్శృణోతీదమా
ఖ్యానంమనోరథఫలప్రదం ॥ ౨౪౮ ॥ ఇహలోకేసుఖంభుక్త్వాసోఽథ
యాతిహరేఃపదం ॥౨౪౯॥ ... ... *

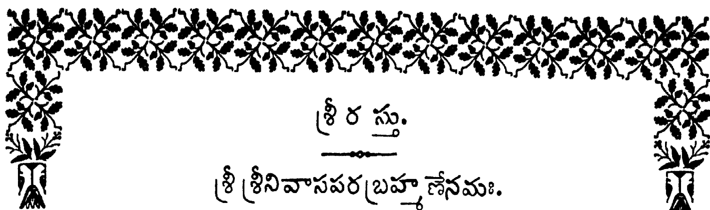
* ఇతి శ్రీ భవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీ వేంకటాచలమాహాత్మ్యే
కులాలభక్తిప్రశంసనంనామ చతుర్దశోఽధ్యాయః. *

ఇత్థం శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణాన్తర్గతఃప్రథమప్రభృతి చతుర్దశపర్య
న్తచతుర్దశాధ్యాయాత్మకశ్శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య
పరోయంభాగస్సమాప్తిమగమత్.

శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణనిధయేనిధయేర్థినాం ।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్ ॥

శ్రీవేఙ్కటాద్రినిలయఃకమలాకాముకఃపుమాన్।
అభఙ్గురవిభూతిర్నస్తరఙ్గయతుమఙ్గళమ్॥

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రియై శ్రీపద్మావత్యై నమః.

అథ శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణాన్తర్గత

శ్రీ వేఙ్కటేశరహస్యాధ్యాయప్రారమ్భః.

హ రి ః ఓ మ్.

శ్రీసూతః ॥ శృణుధ్వంమునయస్సర్వే శౌనకాద్యాస్తపోధనాః। తద్విష్ణోర్వేఙ్కటేశస్య రహస్యానుభవంపరమ్ ॥ ౧ ॥ బ్రహ్మణ్డేయాని తీర్థానిస్వయంవ్యక్తానియానిచ। చిరంతనానిక్షేత్రాణి పుణ్యారణ్యానిపర్వతాః ॥ ౨ ॥ పూర్వంశ్రుతానిసర్వాణి పురాణానిద్విజోత్తమాః । సామాన్యానిచముఖ్యాని రహస్యంముఖ్యముత్తమమ్ ॥ 3 ॥ అష్టాదశపురాణానాం సారంచాంతేమయాశ్రుతమ్ । వ్యాసప్రసాదాత్కారుణ్యాత్పరిప్రశ్నేనసేవయా ॥ ४ ॥ వైకుణ్ఠపదసాయుజ్యం పరమానందదంపరమ్। భవిష్యత్పురాణంసారాంశ స్సర్వవేదాంతసంగ్రహః ॥ ౫ ॥ తత్రాపిచోత్తరేఖణ్డే సాక్షాత్సంసారమోచకః । ఉమామహేశసంవాదే రహస్యానుభవోద్విజాః ॥ ౬ ॥ ఆనందనిలయస్యైవ క్షేత్రమాహాత్మ్యముత్తమమ్ । మంత్రాణాంమంత్రరత్నేద్వే ద్వివిధంధ్యానముత్తమమ్ ॥ ౭ ॥ శృణుధ్వంపరమానంద పదావాప్త్యైచదుర్లభమ్ । దేవానామపిసిద్ధానాం మహతాంయోగినాంనృణామ్ ॥ ౮ ॥ అచికిత్స్యగ్రహగ్రస్తవికలాంగవిరూపిణామ్। రోగిణామచికిత్స్యానాం దుష్కర్మపరిపాకినామ్ ॥ ౯ ॥ ఆపద్భిరనివార్యాభి రావృతానాంచదుఃఖినామ్ । మహాపాతకసంభూత కుష్ఠరోగకురూపిణామ్ ॥ ౧౦ ॥ కాణాంధబధిరాణాంచ మూకానాంపంగుకుబ్జయోః। ప్రాయశ్చిత్తవిహీనానాం పాపినాందుఃఖజీవినామ్ ॥ ౧౧ ॥

శ్చాపినిర్గతికానాంచ సర్వదాక్రూరకర్మణామ్ । భవేత్ప్రీతివిధిస్సద్యః ప్రత్యక్షోవేఙ్కటాచలాత్ ॥ ౧౨ ॥ భక్తానాంభవతప్తానాం గతిశ్చాన్యత్రనాస్త్యహో । సపరస్సర్వలోకానాం సర్వవ్యాధీన్కృపాంబుధిః ॥ ౧౩ ॥ నికృన్తన్నస్తిచక్రేణ యత్రతస్మాద్ధివేఙ్కటాత్ । తస్మాత్స ఏవగంతవ్యో భోగమోక్షరతైర్జనైః ॥ ౧౪ ॥ విశేషతఃక్రూరకలౌనరాణాం పాపాకరాణాంపరిపీడితానామ్ । భూగోళమధ్యేద్రవిడేచపుణ్యే శ్రీవేఙ్కటాద్రిర్గతిరేవనాన్యా ॥ ౧౫ ॥ కలౌయుగేమనుష్యాణాం సంకీర్ణానాంచరక్షితా । శ్రీవేఙ్కటేశాన్నాన్యోఽస్తి సర్వానిష్టనివారణాత్॥ యందృష్ట్వానాపరంస్థానం యందృష్ట్వానాపరోగిరిః । యందృష్ట్వానాపరంతీర్థం యందృష్ట్వానాపరంతపః ॥౧౬॥ యందృష్ట్వానాపరోదేవో యం దృష్ట్వానాపరోమనుః । యందృష్ట్వానాపరాభక్తి ర్యందృష్ట్వానాపరాగతిః ॥ ౧౭ ॥ యందృష్ట్వానాపరంజ్ఞానం యందృష్ట్వానాపరంపదం । యం దృష్ట్వానాపరోలాభో యందృష్ట్వానాపరఃప్రియః ॥ ౧౮ ॥ యందృష్ట్వా నాపరంధామ సాన్ద్రానందసాంద్రకమ్ । యందృష్ట్వానాపరంధ్యానం, సమాధిరపినాపరః ॥ ౨౦ ॥ యందృష్ట్వానాపరాముక్తిస్సర్వేంద్రియమనోహరా । యందృష్ట్వానాపరోనిత్యో యస్యకాలభయంనహి ॥ ౨౧ ॥ యందృష్ట్వానాపరోవిష్ణు ర్భక్త్యాసర్వజగన్మయః । యందృష్ట్వాత్రివిధం కృత్యం కృతవాన్నాత్రసంశయః ॥ ౨౨ ॥ యందృష్ట్వానాపరోదాతా రమేశాన్నాస్తికామదః । యందృష్ట్వానాపరంబ్రహ్మ సచ్చిదానందవిగ్రహాత్ ॥ ౨౩ ॥ యందృష్ట్వానాపరోయోగ స్సాష్టాంగస్సర్వసిద్ధిదాత్। యందృష్ట్వానాపరఃపూర్ణ స్సర్వగోవేఙ్కటేశ్వరాత్ ॥ ౨౪ ॥ నవేదాంతాత్పరంశాస్త్రం నదేవోవేఙ్కటేశ్వరాత్ । నవైకుణ్ఠాత్పరంధామ నగిరిర్వేఙ్కటాత్పరః ॥ ౨౫ ॥ సత్యంసత్యంపునస్సత్యం నదేవోవేఙ్కటేశ్వరాత్ । బ్రహ్మాణ్డేనాస్తియత్కించిన్నభూతంనభవిష్యతి ॥ ౨౬ ॥ వేఙ్కటేశసమోదేవో నేతివేదాంతనిర్ణయః । తద్రహస్యసుసంవాదం స్వచిత్తస్థముమేశయోః ॥ ౨౭ ॥ శృణుధ్వమవధానేన సిద్ధాంతంమునిపుంగవాః ॥ శ్రీసూతః ॥ కైలాసేఽనంతశిఖరే పర్వతేనిర్మలోజ్జ్వలే ॥౨౮॥ జ్ఞాననిర్మలచిత్తాఢ్యయోగిమణ్డలసేవితమ్ । సుఖాసీనంమహాదేవం

రత్నసింహాసనోత్తమే ॥ ౨౯ ॥ ప్రణిపత్యకృపాసింధుం పార్వతీ పర్యపృచ్ఛత ॥ పార్వతీ ॥ దేవదేవవిరూపాక్ష త్రైలోక్యతిమిరాపహ ॥ ౩౦ ॥ తవాంతఃకరణానందరహస్యానుభవంపరమ్ । ముక్తిక్షేత్రేషుసిద్ధానాం ముక్తానాంకర్మబంధనాత్ ॥ ౩౧ ॥ తేషామానంద సాంద్రాబ్ధేరవాప్తిర్యత్రశంకర । తద్ధామగోప్యంత్వద్ధ్యాన వైభవానంద మీశ్వర ॥ ౩౨ ॥ పూర్ణానందకృపాదృష్టి రస్తిచేత్తవమేవద ॥ ఈశ్వరః ॥ సాధుపృష్టంత్వయాదేవి భక్తానాంహితకామ్యయా ॥ ౩౩ ॥ ప్రియాత్ప్రియతరంమేఽస్తి తద్రహస్యంవదామి తే । బ్రహ్మాణ్డమణ్డలేపుణ్యే ద్రవిడేవేఙ్కటాచలే ॥ ౩౪ ॥ రహస్యంసర్వలోకానాం పావనంపరమాద్భుతమ్ । స్వామిపుష్కరిణీతీర్థం భక్తిజ్ఞానసుఖప్రదమ్ ॥ ౩౫ ॥ దర్శనాత్సర్వజంతూనా మాశ్చర్యంభువిరాజతే । ఆజన్మసంచితంపాపం దర్శనాదేవనశ్యతి ॥ ౩౬ ॥ తత్క్షణాజ్జ్ఞానసంపన్నా ముక్తాస్సంసారబంధనాత్ । పరానందపదేస్థిత్వా మోదంతేవేఙ్కటాచలే ॥ ౩౭ ॥ స్నానపానస్పర్శనైస్తు కిమువక్తవ్యమీశ్వరి । స్వామిపుష్కరిణీతీర్థమహిమాకేనవర్ణ్యతే ॥ ౩౮ ॥ మయాపవక్తుంవిరించాద్యై ర్నశక్యోలోకదుర్లభః । కింపునస్సిద్ధయోగీంద్రై స్సురాసురమానవైః ॥ ౩౯ ॥ సార్ధత్రికోటితీర్థానాం పాతకఘ్నీసుపావనీ । వేఙ్కటేశ్వరసద్ధామ్న స్సమంతాద్యోజనత్రయమ్ ॥ ౪౦ ॥ ముక్తిభూమిశ్చిదానంద ఘనసందోహమణ్డలమ్ । తత్రస్థితానాంజంతూనాం భాగ్యంభాగ్యమహోనృణామ్ ॥ ౪౧॥ యద్దర్శనంసదాహ్లాది సచ్చిదానందసంభృతమ్ । అహోచిత్రమహోచిత్ర మస్మిన్వైకుణ్ఠమణ్డలే ॥ ౪౨ ॥ నిద్రాసమాధిసంపత్తి ర్నివాసఃకేవలంతపః । కృతకృత్యమభూజ్జన్మ శేషాచలనివాసినామ్ ॥ ౪౩ ॥ ప్రార్థయామోవయంనిత్యం తన్నివాసంనృణాంకిము । తథాపిభక్తిసంయుక్తం కర్మాచారవ్రతాదికమ్ ॥ ౪౪ ॥ మనఃప్రసాదనంశక్త్యా స్వామిప్రీతికరం చరేత్ । అన్నదానంమహాపూజోత్సవవైభవముత్తమమ్ ॥ ౪౫ ॥ స్వామిప్రసాదికైంకర్యమానంత్యాయోపకల్పతే । యత్కించిత్స్వర్ణదానాన్న పితృశ్రాద్ధాదికర్మచ ॥ ౪౬ ॥ అత్రస్థానేకృతంసర్వ మనంతఫలమిష్యతే । జ్ఞానినోఽజ్ఞానినోవాపి సమానంభక్తిపూర్వకమ్ ॥ ౪౭ ॥ కా

లక్షేపార్థముత్సాహే కర్మణాబంధనంనహి । చిరంతనేషుక్షేత్రేషు
ముక్తిత్రయముదాహృతమ్ ॥ ౪౮ ॥ సాయుజ్యముక్తిరానంద ప్రా
ప్తిశ్శ్రీశైలమస్తకే । ముక్తిక్షేత్రేషుముక్తానాం స్వానందానుభవా
గమః ॥ ౪౯ ॥ తద్విష్ణోర్వేఙ్కటేశస్య పరానందపదేస్థితిః । ఏతద్విచి
త్రమత్రైవ వేఙ్కటేశ్వరమణ్డలే ॥ ౫౦ ॥ వస్తుస్వభావవైచిత్ర్యాత్పర
మానందకారణమ్ । ముక్తానాంయోగినాంమధ్యే కశ్చిత్పరమయోగిరా
ట్ ॥ ౫౧ ॥ ఏతత్పరంరహస్యంతు లోకేజానాతినాపరః । సర్వవేదాం
తసిద్ధాంత సారస్యానుభవంప్రియే ॥ ౫౨ ॥ బ్రహ్మానందపదప్రాప్తి కార
ణత్వాన్మమప్రియమ్ । నైతద్రహస్యమాఖ్యానం వక్తవ్యంయస్యకస్యచి
త్ ॥ ౫౩ ॥ భక్తియుక్తాయశాంతాయ వక్తవ్యంవేఙ్కటేశ్వరే । సచ్చి
దానందసమ్మూర్తేః కల్యాణగుణవారిధేః ॥ ౫౪ ॥ వేఙ్కటేశహరేర్ధ్యాన
వైభవంశృణుపార్వతి । అనంతకల్పసంజాతపాపరాశివినాశనమ్ ॥౫౫॥
వాఙ్మనశ్శ్రవణానంద మకరందఫలప్రదమ్ । ధ్యానశ్రవణమాత్రేణ బ్ర
హ్మానందపదప్రదమ్ ॥ ౫౬ ॥ నశక్యతేమయావక్తుం తద్ధామధ్యానజంఫ
లమ్ । తద్ధామస్వామినశ్చిత్ర మవాఙ్మనసగోచరమ్ ॥ ౫౭ ॥ కిముగీ
ర్వాణసిద్ధేంద్రైర్బ్రహ్మాద్యైర్మునిమణ్డలైః॥అతఏవరహస్యోఽయం ధ్యా
నానుభవఉత్తమః ॥ ౫౮ ॥ క్షేత్రేచాదివరాహస్యసాక్షాజ్జ్ఞానమయే
శుభే । స్వామిపుష్కరిణీతీరే నిర్మలాత్మభిరీడితే ॥ ౫౯ ॥ సార్ధత్రికోటిసం
ఖ్యాతైః పుణ్యతీర్థైస్సమావృతే । పుణ్యవృక్షలసత్పుష్పశ్రీగంధతరువా
సితే॥౬౦॥ పారిజాతవనోద్యాన రత్నమణ్డపమణ్డితే । నానాద్రుమలతారా
మపుష్పవాటీభిరావృతే॥ ౬౧ । నిర్ఝరీదేవతాపక్షిమృగాణాంధ్వనిపూ
రితే । సమస్తదేవతాసిద్ధయోగిమండలసేవితే ॥ ౬౨ ॥ రమ్యేమనో
హరానందే భక్తిసారమహోత్సవే । వైకుంఠేవిరజానద్యాస్తటేబా
ధావివర్జితే ॥ ౬౩ ॥ నవరత్నమయోద్భూతసహస్రస్తంభమణ్డపే ।
జాంబూనదమయాక్లృప్తరత్నప్రాకారభాస్వరే ॥ ౬౪ ॥ రత్నప్రభాల
సద్ధేమవైచిత్ర్యవివిధోజ్జ్వలే । చతుర్దిక్షుచతుర్ధామ చతుర్ముక్తిఫలప్రద
మ్ ॥ ౬౫ ॥ అనంతార్కతటిచ్చంద్రమండలోపరిమండలమ్ । దుర్నిరీ

క్షుందురాధర్షం దుస్సహం దేవతాదృశామ్ ॥ ౬౬ ॥ అచింత్యం తేజసా
వ్యాప్తమప్రమేయమగోచరమ్ । ఛాదితం మాయయావిష్ణో ర్జ్వలితం స
ర్వతోముఖమ్ ॥ ౬౭ ॥ మధ్యేతురీయబ్రహ్మాఖ్యం స్వప్రకాశం*తదేవ
సత్ । స్వశక్తిగుణవైచిత్ర్యాద్విసృజద్విశ్వమవ్యయమ్ ॥ ౬౮ ॥ ఉపా
దానం నిమిత్తం చ కారణం జగతస్స్వతః । ఊర్ణనాభే స్తంతునేవ విహరత్త
స్యమాయయా ॥ ౬౯ ॥ మూలప్రకృతిసంగాత్త త్కార్యత్వేనాపిసం
గతమ్ । తత్తద్ద్వారాబహిర్వ్యక్తం తేజస్తస్యత్రిధాకృతమ్ ॥ ౭౦ ॥
తత్తత్కార్యానుగుణ్యేనభాతిస్థూలమ్మహత్కృశమ్ । విషయగ్రహణేపూ
ర్వం దృశ్యతేహితదేవసత్ ॥ ౭౧ ॥ విదుషామహాముల్లేఖపరామర్శావ
భాసకమ్ । తదుపాదిభిరచ్ఛిన్నం మహత్స్థూలంతథాకృశమ్ ॥ ౭౨ ॥
స్థూలసూక్ష్మచ్ఛిద్రఘటాద్యథోద్గచ్ఛతిదీపభాః । తథైవబ్రహ్మణస్తేజో
భాతిభిన్నముపాధిభిః ॥ ౭౩ ॥ ఉపాధిత్రయమేతత్తుఛిత్వాభక్తిమతాం
నృణామ్ । ఏకమేవాద్వితీయం తత్త్రిశూన్యం భాతిజృంభితమ్ ॥ ౭౪ ॥
మేఘచ్ఛిద్రాణిసంచ్ఛిద్య భానుతేజఇవోత్థితమ్ । నానాత్వకల్పనాయు
క్తం విశ్వప్రకృతివర్జితమ్ ॥ ౭౫ ॥ నేతినేతీతిచశ్రుత్యాబోధితం యత్పరం
పదమ్ । పరిచ్ఛేత్తుమశక్యత్వా త్స్వప్రకాశం తదేవసత్ ॥ ౭౬ ॥ స
త్యం జ్ఞానమనాద్యంతమానందమమృతోత్థితమ్ । నిత్యశుద్ధప్రబుద్ధాత్మ
స్వరూపం వాగగోచరమ్ ॥ ౭౭ ॥ సర్వతోవ్యాప్తమాత్మానం నిర్మలం
నిష్కళం శివమ్ । శూన్యాశూన్యపదం హిత్వా ప్రజ్ఞానంబ్రహ్మజృంభి
తమ్ ॥ ౭౮ ॥ భావాభావవినిర్ముక్తం ద్వైతాద్వైతవివర్జితమ్ । సచ్చి
దానందసాంద్రాబ్ధిపరిపూర్ణమనామయమ్ ॥ ౭౯ ॥ సత్యచిద్ఘనసూ
క్ష్మాగ్ర్యమఖండమకుతోభయమ్ । కైవల్యపదసాయుజ్యపరానందప
దప్రదమ్ ॥ ౮౦ ॥ నిర్గుణం చేంద్రియాతీతం నిరాకారం నిరంజనమ్ । స్వ
భక్తదర్శనార్థాయ లోకానాం రక్షణాయ చ ॥ ౮౧ ॥ కృపయాసర్వదే
వానాం సిద్ధానాం యోగినాం హితమ్ । కాలప్రవాహగంభీర మాయావ
ర్తభవాంబుధేః ॥ ౮౨ ॥ తారణార్థం వరం దాతుం భక్తి జ్ఞానపురస్స
రమ్ । భజతాం వాంఛతాం సంపదాయురారోగ్యవర్ధనమ్ ॥ ౮౩ ॥ అణి

---

* పరంపదం—ఇతి పాఠాంతరమ్.

మాద్యష్టసిద్ధించ యోగసిద్ధించసందిశత్ । అష్టాంగయుక్తాంసద్విద్యాసిద్ధించవిజయాన్వితామ్ ॥ ౮౪ ॥ మంత్రయంత్రమహాతంత్ర దేవతాసిద్ధికారణమ్ । స్వాంశావతారమూర్తీనాం సర్వశక్తిఫలప్రదమ్ ॥ ౮౫ ॥ త్రిలకాలయోగ్యంరతార్థం స్వప్రసిద్ధ్యర్థకారణమ్ । స్వీకుర్వత్సుగుణంబ్రహ్మమూర్తిమత్తదనామయమ్ ॥ ౮౬ ॥ వైకుంఠేనసహాగతంపరమిదం శ్రీవేంకటాద్రిస్థలంపూర్వం జ్ఞానవరాహమూర్తిహరిణా భూమ్యాసహాధిష్ఠితమ్ । లక్ష్మ్యాలింగితరూపమద్యసగుణంకల్యాణమాస్తేదధత్ శుద్ధంబ్రహ్మత దేవవిశ్వజననక్షేమవ్యయానాంప్రభు ॥ ౮౭ ॥ అనంతకల్యాణగుణందధతంసగుణంవపుః । అనంతశక్తింసర్వజ్ఞంసర్వకర్తారమీశ్వరమ్ ॥ ౮౮ ॥ సర్వాధ్యక్షంమహావిష్ణుం సర్వలోకైకనాయకమ్ । కారుణ్యానందబాహుళ్యాత్సర్వైశ్వర్యమయంవిభుమ్ ॥ ౮౯ ॥ అనంతమూర్తిమానంద మంచిత్యైశ్వర్యసంయుతమ్ । కోటిబాలార్కసంకాశం తటిత్కోటిసమప్రభమ్ ॥ ౯౦ ॥ చంద్రకోటిప్రభంరత్నజాంబూనదపరిష్కృతమ్ । విమానదేవతామూర్తితేజోమండలసంయుతమ్ ॥ ౯౧ ॥ దివ్యంవిమానమారూఢంస్థితంపరమశోభనమ్ । సర్వోత్తమంమహాప్రఖ్యం సర్వాలంకారభూషితమ్ ॥ ౯౨ ॥ నీలజీమూతసంకాశం పీతాంబరతటిద్వృతమ్ । రత్నతోరణవిద్యోత మానద్వారప్రభాన్వితమ్ ॥ ౯౩ ॥ పంచాయుధవరైర్దివ్యైర్మూర్తిమద్భిరుపాసితమ్ । చండప్రచండప్రముఖైర్ద్వారపాలైరభిష్టుతమ్ ॥౯౪॥ సునందనందప్రముఖైః పారిషద్యైస్సమన్వితమ్ । రవికోటీసుప్రకాశం చంద్రకోటిసుశీతళమ్ ॥ ౯౫ ॥ అనర్ఘరత్నఖచితదివ్యాభరణభూషితమ్। అచ్యుతానంతగోవిందప్రముఖానంతవిగ్రహమ్ ॥ ౯౬ ॥ పూర్ణబ్రహ్మతనుప్రఖ్యకృష్ణరామావతారకమ్ । ఆద్యంతరహితంసత్య జ్ఞానవిజ్ఞానవిగ్రహమ్ ॥౯౭॥ నిఖిలోపనిషత్సారఘనసంవేద్యవిగ్రహమ్ । శ్రీభూమిసహితంశ్యామసుందరంవేఙ్కటేశ్వరమ్ ॥ ౯౮ ॥ అనేకకోటికందర్పలావణ్యమథనోత్థితమ్। జగన్మోహనగోపాలలీలావైచిత్ర్యకారణమ్ ॥౯౯॥ నానాగమరసాభిజ్ఞవైఖానససమర్చితమ్ । బ్రహ్మాగస్త్యభరద్వాజ సనకవ్యాసనందనైః ॥ ౧౦౦ ॥ వామదేవశతానందభృగ్వాద్యైశ్చప్రపూజితమ్ । జన

కాద్యైర్నృపశ్రేష్ఠైరర్చితంపురుషోత్తమమ్ ॥ ౧౦౧ ॥ మయాప్యంగిర
సాదేవి లోకపాలైస్సమర్చితమ్ । బహువర్షసహస్రాణి స్వామిపుష్కరి
ణీతటే ॥ ౧౦౨ ॥ మత్కుమారతపోధ్యానసమాధికుసుమార్చితమ్। కు
మారంపరమానందపరంనిత్యాభిషేచితమ్ ॥ ౧౦౩ ॥ మమాంతఃకరణా
నంద స్వానుభూతిరసాలయమ్ । శంఖచక్రాభయోద్యుక్తనితంబస్థచతు
ర్భుజమ్ ॥ ౧౦౪ ॥ దర్శనీయతమంలోకే ప్రసన్నవదనాంబుజమ్ । ఆక
ర్ణాంతవిశాలాక్షీకటాక్షాబ్ధితరంగిణమ్ ॥ ౧౦౫ ॥ మందస్మితంసునా
సాగ్రంసుభ్రువంఫాలశోభితమ్। జాంబూనదేందుకస్తూరీకుంకుమాద్యూ
ర్ధ్వపుండ్రకమ్ ॥ ౧౦౬ ॥ పాదనూపురమారభ్యకిరీటాంతైస్సమర్చితమ్।
వజ్రాంకుశధ్వజాబ్జాదిరేఖపాదలలామయోః ॥ ౧౦౭ ॥ నఖమండల
చంద్రాణాం జ్యోత్స్నయాజితమాయయోః । కమలా*కరకాఠిన్యభా
విభ్రమదిమశాలినోః ॥ ౧౦౮ ॥ భజతాంపరమానందమకరందవదాన్య
యోః । లసన్మాణిక్యమంజీర విద్యుత్పుంజప్రభాఝరైః ॥ ౧౦౯ ॥ మణి
కింకిణికాజాలఘోషైర్వేదాంతరూపిభిః । పాదారవిందసౌందర్య యో
గ్యానర్ఘసుభూషణైః ॥ ౧౧౦ ॥ చారుజానూరులావణ్యప్రభారంజితభూ
షణైః । నితంబవిలసత్పీతకౌశేయాంబరమేఖలైః ॥ ౧౧౧ ॥ అనర్ఘర
త్నఖచితైర్జాంబూనదపరిష్కృతైః । విచిత్రతేజసాంపుంజైఃకాంచీవై
డూర్యమండలైః ॥ ౧౧౨ ॥ నాభీపుటలసత్పీతపద్మకోశశ్రియోజ్జ్వలైః ।
ఊర్ధ్వరోమావళీభాభిర్జితేంద్రమణికాంతిభిః ॥ ౧౧౩ ॥ ముక్తాదామల
సద్వక్షస్స్థలపద్మాతటిత్కరైః । జ్యోతిర్మయైర్బ్రహ్మసూత్రైస్తపనీ
యమయోజ్జ్వలైః ॥ ౧౧౪ ॥ కంబుగ్రీవాలసత్కంఠమాలారత్నప్ర
భాంకురైః । పదకేషులసన్నానామణిదీపావళీవరైః ॥౧౧౫॥ సురత్నాం
గదకేయూరకంకణైరంగుళీయకైః। ఇంద్రనీలమణిశ్యామరమణీయాహి
భూషణైః ॥౧౧౬॥ శంఖచక్రాభయానామభూషితైశ్చభుజోత్తమైః। సు
చారుచుబుకోల్లాసిపల్లవాధరపాటలైః ॥౧౧౭॥ వజ్రపఙ్క్తిలసద్దంతకాం
తిచంద్రాతపస్మితైః । పూర్ణచంద్రముఖాంభోజరమ్యనాసాసమోన్నతైః॥

* కుచకాఠిన్యకుంకుమాంకితరేఖయోః.

సువర్ణమకరప్రఖ్యకుణ్డలాభ్యాంకపోలయోః। జితబాలార్కబింబాభ్యాం సౌందర్యాకరసీమయోః ॥ ౧౧౯ ॥ దయాంబుధిసుధాస్నానకమలాక్షిద్వయోత్సవైః । మణిచాపలతాచారు భ్రూవిల్లసత్ఫాలపట్టకైః ॥౧౨౦॥ ఆనీలచికురాంతస్థముక్తారాజివిరాజితైః । రమణీయసుకర్ణాక్షి నిటలాలకకుంతలైః ॥ ౧౨౧ ॥ రాజత్కిరీటసౌందర్య జితకందర్పకోటిభిః । త్రితేజోఽధికసంకాశై ర్నానారత్నైర్మహార్హితైః ॥ ౧౨౨ ॥ తప్తహాటకసంలగ్నై ర్నానావైచిత్ర్యరశ్మిభిః । అలంకృతంకిరీటేన స్కందదత్తేన తేనచ ॥ ౧౨౩ ॥ రాజమానందయాంభోధిం సుధాధారాభివర్షిణమ్ । సర్వాంగభూషణైస్సర్వజగన్మోహనవిగ్రహమ్ ॥ ౧౨౪ ॥ రూపలావణ్యసర్వాంగ భూషణాద్యైరతిప్రియమ్ ॥ ౧౨౫ ॥ ఆపాదకేశవిలసన్మణిమన్మహార్హనైపథ్యజాలమణికాంతితటిత్కులానామ్ । జాంబూనదప్రఖచితామలరమ్యభాసాం సోపానపాళిభిరతీవభృశాభిరామమ్ ॥ తారాగణేందురవిమండల మండితోద్యత్సౌదామినీత్రిపథగాగ్రహరాశియుక్తమ్ । తార్క్ష్యోదయాద్రికనకాచలశృంగనిష్ఠం కాలాభ్రబృందమివకాంతికులాభిరామమ్ ॥ ౧౨౬ ॥ శ్రీవేఙ్కటేశమతిసుందరమోహనాంగం శ్రీభూమికాంతమరవిందదళాయతాక్షమ్ । ప్రాణప్రియంప్రవిలసత్కరుణాంబురాశింబ్రహ్మేశవంద్యమమృతం వరదంభజామి ॥౧౨౭॥ సతతంహృదయాంభోజమధ్యేశ్రీవేఙ్కటేశ్వరమ్ ॥౧౨౮॥ ప్రణవార్థస్వరూపంతం త్రిమండలసుసంస్థితమ్ । చంద్రసూర్యాగ్నిబింబానాం ప్రకాశకరమచ్యుతమ్ ॥ ౧౨౯ ॥ ధ్యానస్వరూపం దేవేశం సర్వదానందదంమమ। పాదారవిందమారభ్యకిరీటాంతంసుభూషితమ్ ॥౧౩౦॥ చందనాగరుకర్పూర కస్తూరీమృగరోచనైః । కుంకుమైర్ఘనసారభ్య సువాసితదిగంతరైః ॥ ౧౩౧ ॥ మిశ్రితైర్దివ్యగంధైశ్చ సులిప్తాంగంమనోహరైః । నానావర్ణలసత్పుష్ప దివ్యసౌరభ్యమాలయా ॥ ౧౩౨ ॥ హిమాంబుసిక్తయాదివ్య వైజయంత్యావిరాజితమ్ । కుమారస్వామినానిత్యంభక్త్యానిర్మలచేతసా ॥ ౧౩౩ ॥ దివ్యోత్సవైర్దివ్యరస ప్రవాహామృతపాయసైః । దధిక్షీరఘృతైర్దివ్యసూపాన్నమధుశర్కరైః ॥ ౧౩౪ ॥ దివ్యసౌరభనైవేద్యైః షడ్రసామృతపాయసైః । దివ్యోపచారైః కల్యాణ

వైభవైష్షోడశాభిధైః ॥ ౧౩౫ ॥ దివ్యసౌరభ్యతాంబూలైరు కర్పూరచూర్ణ విమిశ్రితైః । కర్పూరవీటికాభిశ్చ దివ్యభోగైస్సుపూజితమ్ ॥ ౧౩౬ ॥ సర్వాంగభూషణాఢ్యలసత్కమలయాసహ । ధూపదీపమహాదీపరాజనీరాజనోత్తమైః ॥ ౧౩౭ ॥ సుందరైశ్చామరైశ్ఛత్రైర్వ్యజనైర్దర్పణోత్తమైః । గీతవాదిత్రనృత్యైశ్చ మృదంగపటహానకైః ॥ ౧౩౮ ॥ వీణావేణుసుతాళాద్యైర్గోముఖస్వరమండలైః । తూర్యభేరీసుశంఖంద్రదివ్యఘోషైర్దివౌకసామ్ ॥ ౧౩౯ ॥ సిద్ధకిన్నరగంధర్వాప్సరఃకింపురుషవ్రజైః । సతుంబురుహాహాహూహూనారదాదిసురర్షిభిః ॥౧౪౦॥ గరుడోరగయక్షాణాం విద్యాధరవినోదినామ్ । సంగీతమధురాలాపైస్సుకుందస్తోత్రైస్సుతోషితమ్ ॥౧౪౧॥ శుద్ధసత్త్వమయాకారమపిస్వామిసరస్తటే। రమంతంరమయాసార్థమానందకరమానసమ్ ॥౧౪౨॥ వసంతమమలానందమాత్మారామమ్ముదాన్వితమ్ । సమస్తదేవతావంద్యంసార్వభౌమశిఖామణిమ్ ॥౧౪౩॥ కర్తారంసృష్టికాలేచభర్తారంపాలనేజగత్ । హర్తారంప్రళయేకాలేవేఙ్కటేశ్వరమవ్యయమ్ ॥౧౪౪॥ సర్వదేవనియంతారం సర్వదేవేశ్వరేశ్వరమ్ । చరాచరాత్మకంవిశ్వం రక్షితారంకృపానిధిమ్ ॥౧౪౫॥ కిరీటాంగదసంరాజద్దీర్ఘబాహుమరిందమమ్ । సర్వాంగలక్షణానందందర్శయంతంపదాంబుజమ్ ॥౧౪౬॥ సత్యంవిశుద్ధవిజ్ఞానంఘనప్రజ్ఞాప్రదంహరిమ్ । కారుణ్యవిగ్రహందేవం సర్వజీవదయాపరమ్ ॥౧౪౭॥ ఉపాస్మహేవయంనిత్యం హృదయేఽష్టదళాంబుజే । అష్టాక్షరపదానందంరమేశంకర్ణికోపరి ॥ ౧౪౮ ॥ ఏవంధ్యేయంపురస్కృత్య పశ్చాద్ధ్యానమిదంవదేత్ ॥ ౧౪౯ ॥ యన్నామశ్రుతిసారసాంద్రజలధిస్థానేలసత్కౌస్తుభంస్వాజ్ఞానాంధతమిస్రదుఃఖహరణంమత్పుత్రసంజీవనమ్ । విశ్వాభీష్టవరప్రదానఫలదంభోగీంద్రసద్భూషణం సర్వైశ్వర్యనిదానమాత్మవరదంశ్రీవేఙ్కటేశంభజే ॥ ౧౪౯ ॥ సంతోషోమమవేఙ్కటేశనికటేశ్రీస్వర్ణముఖ్యాస్తటే స్వామిసోభవతీతిదివ్యసరితస్స్వర్గాపవర్గప్రదే । శైలాసేవిధికుంభసంభవనుతే శ్రీకాళహస్తిస్థలేకైవల్యేవసతామనంతమహిమాయోగీశ్వరైర్దుర్లభః ॥౧౫౦॥ తారంనతింసముద్ధృత్యశ్రీపూర్వంమంత్రముచ్చరేత్ ॥౧౫౧॥ నవాక్షరమిదం దేవిసర్వగోప్యంహృదిస్థి

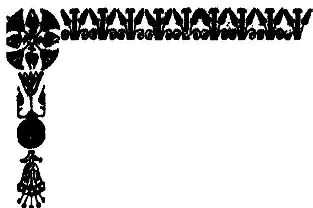
తమ్ । త్వయిస్నేహాత్సమాఖ్యాతంపరానందపదప్రదమ్ ॥ ౧౫౨ ॥ నమ
శ్శ్రీవేఙ్కటేశాయశుద్ధజ్ఞానస్వరూపిణే । వాసుదేవాయశాంతాయ శ్రీ
నివాసాయమఙ్గళమ్ ॥౧౫౩॥ మంత్రధ్యానమిదంధ్యాత్వాపశ్చాన్మంత్రమి
దంవదేత్ । నమశ్శ్రీవేఙ్కటేశాయనమోంతంవాసముచ్చరేత్ ॥౧౫౪॥
అష్టాక్షరమిదంఖ్యాతం భుక్తిముక్తిఫలప్రదమ్ । రహస్యంసర్వమంత్రా
ణాం గోపనీయంప్రయత్నతః ॥౧౫౫॥ స్వామిపుష్కరిణీస్నానం వేఙ్క
టేశ్వరదర్శనమ్ । మహాప్రసాదస్వీకారస్త్రయంత్రైలోక్యదుర్లభమ్ ॥
సర్వత్రకీర్తయేత్ప్రాజ్ఞ స్స్వామిపుష్కరిణీంపరామ్ । సువర్ణముఖరీం
దివ్యాం వేఙ్కటేశ్వరమవ్యయమ్ ॥ ౧౫౭ ॥ అజ్ఞానాంధతమస్సూర్యం
పాపినాంతునరోచతే । ఏతత్సూక్ష్మతరంపుణ్యంయోగినామపిదుర్లభమ్॥
స్వామిపుష్కరిణీంగంగాం సువర్ణముఖరీంపరామ్ । వేఙ్కటేశంహరిం
సేతుం సర్వతీర్థేషుసంస్మరేత్ ॥ ౧౫౯ ॥ మహాపాతకసంఘేభ్యో ము
క్తఃప్రజ్ఞానవాన్భవేత్ । ఏతత్స్థలమ్మహాపుణ్యం పాపినాంతునరోచ
తే ॥ ౧౬౦ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీర్థందివ్యౌషధరసాయనమ్। వైద్యశ్శ్రీ
వేఙ్కటేశోఽయం మృత్యురోగనికృంతనః ॥ ౧౬౧ ॥ యావద్వేఙ్కట
నాయకస్యశిఖరప్రాప్తిర్నృణాంయోగినాం తావజ్జన్మజరాదిదుఃఖనిల
యస్సంసారకోలాహలః । బ్రహ్మాండాంత పరిభ్రమత్కృతమహాపు
ణ్యౌఘచంద్రోదయే సత్సంగామృతసేవనాద్ధరిమయేప్రీతిర్భవేద్వేఙ్క
టే ॥ ౧౬౨ ॥ యావన్నాస్తిసమస్తలోకరమణశ్శ్రీవేఙ్కటేశాభిధ
స్స్వానందానుభవస్థిరోఽమలధియాంయోగీశ్వరాణాన్నృణామ్ । నా
నాయోనిషుగర్భవాసమసుఖంవిణ్మూత్రశోకావృతం సంప్రాప్యాశు వి
నాశదుఃఖనరకాంస్తావద్భవాబ్ధౌస్థితిః ॥ ౧౬౩ ॥ ఆఖ్యానందేవతాగో
ప్యం బ్రహ్మగోప్యంసమాసతః । ఇదమేవమమానందం ధ్యానంహృద
యగోచరమ్ ॥ ౧౬౪ ॥ అన్యత్ర శ్రీవేఙ్కటేశస్య సీమాయాంయాత్రికే
జనే । వాఙ్మనఃకాయగర్వేణయేకుర్వంతినరాధమాః ॥౧౬౫॥ ఉపద్రవం
చఘాతంచ ద్రవ్యంచాపహరంతి తే । రౌరవాదిషుసర్వేషునరకేషుచదా
రుణమ్ ॥ ౧౬౬ ॥ బ్రహ్మకల్పసహస్రాంతంపచ్యంతేనాత్రసంశయః । భ
క్త్యాశ్రీవేఙ్కటేశస్య సీమారక్షాంకరోతియః ॥ ౧౬౭ ॥ సఏవరాజ్యకర్తా

స్యాద్దేహాంతే ముక్తిమాప్నుయాత్ । పరమానందదం ధ్యానం ధ్యాత్వాఽ
న్నం భుజ్యతే మయా ॥౧౬౮॥ త్వయా సహ నహి ధ్యానసమం బ్రహ్మాండగో
ళకే। కిము శ్రీవేఙ్కటేశస్య సమః కాలత్రయేఽపి వా ॥౧౬౯॥ ఏతం రహస్యమ
ధ్యాయం శ్రీవేఙ్కటపతేః ప్రియమ్ । జపిత్వా భుజ్యతే యేన ప్రత్యహం పర
మాత్మనః ॥ ౧౭౦ ॥ నృత్యంతి పితరస్సర్వే సంతుష్టాస్తస్య వంశజాః । దే
వాశ్చ ఋషయస్తృప్తాః ప్రయాంతి పరమం పదమ్ ॥ ౧౭౧ ॥ ఋషయః ॥
ఆశ్చర్యమతులం శ్రుత్వా పరమానందనిర్వృతాః । ఆనందాశ్రుపరిక్లిన్నా
రోమాంచితవపుర్ధరాః ॥ ౧౭౨ ॥ విస్మితాశ్శౌనకాద్యాస్తు భక్త్యాఽఽ
నందం పునర్గతాః । పునర్ధ్యానం సమాసాద్య పునర్గద్గదయా గిరా ॥ ౧౭౩ ॥
ఊచుశ్శనైర్మహాత్మానం సూతం పౌరాణికోత్తమమ్। వ్యాసశిష్యం మహా
భాగం శాస్త్రసిద్ధాంతకోవిదమ్ ॥ ౧౭౪ ॥ అద్య శ్రుతం శ్రుతం ముఖ్య మ
ద్యానందం గతా వయమ్ । అద్యైవ జన్మ సఫలం సాహాత్మ్యం సారమోచ
కమ్ ॥ ౧౭౫ ॥ త్వత్ప్రసాదాద్గమిష్యామో వయం శేషాచలం ప్రతి ॥ శ్రీ
సూతః ॥ అష్టాదశపురాణేతిహాసానాముపధర్మిణామ్ ॥ ౧౭౬ ॥ పురా
ణానాం స్మృతీనాం చ సర్వేషాం శ్రుతిసారిణామ్ । అఖిలోపనిషత్సార వే
దాంతానాం మునీశ్వరాః ॥ ౧౭౭ ॥ శ్రవణైశ్చ కృతైర్యోగైర్భక్తిజ్ఞానవి
రాగదైః । యజ్ఞదానతపఃకర్మవ్రతమంత్రజపార్చనైః ॥ ౧౭౮ ॥ అజ
న్మనైమిశారణ్యకృతపుణ్యైరనేకశః। భవతామాగతం హస్తే సాహాత్మ్యం
సారమోచకమ్ ॥ ౧౭౯ ॥ వైకుంఠస్థానశేషాద్రిప్రాప్తిరూపం మహాఫ
లమ్ । అహం గోప్యమిదం వేద్మి శుకో వేత్తి న చాపరః ॥ ౧౮౦ ॥ మద్గురోః
కృపయాఽధీతముక్తం చ భవతాం ద్విజాః । గచ్ఛధ్వం మునయస్సర్వే స
స్త్రీవృద్ధాస్సబాలకాః ॥ ౧౮౧ ॥ సమాప్య సత్రం సకలం విలంబో మా
స్తు శీఘ్రతః । తత్ర గత్వోపవాసేన స్నాత్వా స్వామిసరోవరే ॥ ౧౮౨ ॥
నత్వాఽఽద్యం భూమివారాహం జ్ఞానక్షేత్రనివాసినమ్ । దివ్యం విమాన
మాశ్చర్యం నత్వా శ్రీవేఙ్కటేశ్వరమ్ ॥ ౧౮౩ ॥ ప్రదక్షిణనమస్కారై
స్స్తుత్వా స్తోత్రైః ప్రణమ్య చ। నైవేద్యదానధర్మైశ్చ పూజాం కృత్వా చ
భక్తితః ॥ ౧౮౪ ॥ మౌనవ్రతమథ త్యక్త్వా క్షమాపూర్వం వరప్రదమ్ ।
సంప్రార్థ్య నివసామోఽత్ర భూయాత్తేనుగ్రహో మహాన్ ॥ ౧౮౫ ॥
ఇత్యేవం కాయవాక్చిత్తైర్నివాసం సత్యమీరితమ్ । కురుధ్వం త్వరయా భ

క్త్వా యయాయంవైకుంఠవేఙ్కటే ॥ ౧౮౬ ॥ పరమానందసాంద్రాబ్ధౌ
క్రీడధ్వంమునిపుంగవాః । సమస్తదేవతాసిద్ధసన్నిధానాత్మవేఙ్కటే ॥
స్వామినాక్షేత్రపాలేన సుప్రసన్నేనరక్షితే । నివాసమపినిర్విఘ్నం కు
రుధ్వమవిశంకయా ॥ ౧౮౮ ॥ తయోరనుగ్రహేణైవ వైకుంఠక్షేత్ర
పాలయోః । భద్రంవోవసతాంనిత్యం శాశ్వతంభవతిద్విజాః ॥ ౧౮౯ ॥
అస్మిన్ క్షేత్రేకృతానాంచ సాహసంపాపకర్మణామ్ । క్షేత్రపాలస్య
శూలాగ్రే యాతనాచక్రవద్భవేత్ ॥ ౧౯౦ ॥ యుగాంతఃక్షణమాత్రే
ణ తేషాంకాలస్తుగచ్ఛతి । పాపాంతేముక్తిరస్త్యేవ వేఙ్కటాద్రౌనసం
శయః ॥ ౧౯౧ ॥ సత్యంసత్యంపునస్సత్యంమద్గురోర్వచనంద్విజాః । భవ
తాంపుణ్యశీలానాం నైమిశారణ్యవాసినామ్ ॥ ౧౯౨ ॥ కృపయాఽను
గ్రహంలబ్ధ్వా కాశీంగత్వాప్రణమ్యచ । మద్గురోఃపాదమూలంచ వ్యా
సస్యామితతేజసః ॥ ౧౯౩ ॥ అనుజ్ఞయాగమిష్యామి వేఙ్కటాద్రా
ద్విజోత్తమాః । సూతవాక్యంతదాశ్రుత్వా శౌనకాద్యాఋషీశ్వరాః ॥
సమాప్యసత్రమాగత్య వేఙ్కటాద్రింనివాస్యచ । సూతవాక్యప్రమాణే
నతత్రానందపదామ్బుధిమ్ ॥ ౧౯౪ ॥ దేహాంతంప్రాప్యమోదంతే ససూ
తాశ్శౌనకాదయః । ఇమంపవిత్రమధ్యాయంసాక్షాత్సంసారమోచకమ్ ॥
సర్వవేదాంతసిద్ధాంతం యశ్శ్రావయతినిత్యశః । వేఙ్కటేశ్వరభక్తే
భ్యో బ్రాహ్మణేభ్యశ్చయోగినామ్ ॥ ౧౯౭ ॥ యశ్శృణోతిసదాభక్త్యార
హస్యానుభవోత్తమమ్ । యస్థాపయతిలోకేస్మిన్ సిద్ధాంతమిమముద్ధృ
తమ్ ॥ ౧౯౮ ॥ విద్యార్థీలభతేవిద్యాంధనార్థీలభతేధనమ్ । పుత్రార్థీలభతే
పుత్రాన్ కన్యార్థీలభతేవధూమ్ ॥ ౧౯౯ ॥ వశ్యార్థీవశ్యమాప్నోతిజయార్థీ
జయమాప్నుయాత్ । మోక్షార్థీమోక్షమాప్నోతిజ్ఞానార్థీజ్ఞానమాప్ను
యాత్ ॥ ౨౦౦ ॥ యాంయాంకామయతేసిద్ధింతాంతామాప్నోతిసద్విజః ।
వేఙ్కటేశేపరాంప్రీతిం లభతేసోఽతిభక్తిమాన్ ॥ ౨౦౧ ॥ *

ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే - ఉమామహే
శ్వరసంవాదే సకలోపనిషత్సారసకలవేదాంతసిద్ధాంత శ్రీ
వేఙ్కటేశ్వరరహస్యానుభవోనామాశీతితమోఽధ్యాయః.

ఇతి శ్రీవేంకటేశరహస్యాధ్యాయస్సమాప్తః.

...ణేనమః.

... ద్మా వ త్యై న మః.

శ్రీమతేవిష్వక్సేనాయనమః.

అథ శ్రీస్కన్దపురాణాన్తర్గ

శ్రీ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యమ్

శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణనిధయే... ...మ్।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయశ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్ ॥

హ రిః ఓ మ్.

కాశ్యపాఖ్యవిప్రస్యస్వామితీర్థస్నానేనపాపవినిర్ముక్తిః.

శ్రీసూతః ॥ అథాఽతస్సమ్ప్రవక్ష్యామిస్వామిపుష్కరిణీంశుభామ్ । లక్షీకృత్యకథామేకాంపవిత్రాంద్విజసత్తమాః ॥౧॥ కాశ్యపాఖ్యోద్విజఃపూర్వమస్మిన్తీర్థవరేశుభే । స్నాత్వాఽతిమహతఃపాపాద్విముక్తోనరకప్రదాత్ ॥ ౨ ॥ ఋషయః ॥ మునేకాశ్యపనామాసావకరోత్కిం మహాపాతకమ్ । స్నాత్వాతీర్థవరేహ్యత్రయస్మాన్ముక్తోఽభవత్క్షణాత్ ॥ 3 ॥ ఏతన్నశ్శ్రద్దధానానాంబ్రూహిసూతకృపాబలాత్ । త్వద్వచోఽమృతతృప్తానాంనపిపాసావివిద్యతే ॥ ౪ ॥ శ్రీసూతః ॥ శ్రీస్వామిపుష్కరిణ్యాశ్చమాహాత్మ్యప్రతిపాదకమ్ । ఇతిహాసంప్రవక్ష్యామి పఠతాంపాపనా

పరీక్షిద్వృత్తాన్తః

శనమ్॥ ౫॥ అభిమన్యుసుతోరాజా పరీక్షిన్నామనామతః । అధ్యాస్తహస్తినపురంపాలయన్ధర్మతోమహీమ్ ॥ ౬ ॥ సరాజాజాతువిపినే చచారమృగయారతః । షష్టివర్షవయాభూపః క్షుత్తృష్ణాపరిపీడితః ॥ ౭ ॥ నష్టమేకంసవిపినే మార్గయన్మృగమాదరాత్ । ధ్యానారూఢం మునిన్ద్ర

హాభూపాలక గానేనవిపినే మృగోవిద్ధోఽ
ఘనే। దృష్టస్సకింత్వ కాతరః॥ ౯ ॥ సమా
రానిత్వాన్నకిఞ్చిదపిసోఽ రటన్యాఽస్సాస్క
హామునేః ॥ ౧౦ ॥ నిధాయమృ...ంతు కుపలస్వపురంయ
నే స్తస్యసుతఃకశ్చి చ్ఛృఙ్గీనామబభూవవై ॥ ౧౧॥ సఖాతస్య
భూచ్ఛృఙ్గిణోద్విజసత్తమాః । సఖాయంశృఙ్గిణంప్రాహ
తతః ॥ ౧౨॥ పితాతవమృతంసర్పంస్కన్ధేన్యవహాతేఽధు
నా స్తవసఖే మాకృథాస్త్వమిదంవృథా ॥ ౧౩ ॥ సోఽవద
త్క్రపిత శ్శాపంనృపాయవై । మత్తాతేశవసర్పంయోన్యస్త
వాన్మథచేత ౪ ॥ ససప్తరాత్రాన్నియతాంసన్దష్టస్తక్షకాఽ
హినా । శశాపైవం తస్సాభద్రేయంపరీక్షితమ్ ॥ ౧౫ ॥ శమీకా
ఖ్యఃపితాతస్య శప్తంశ్రుత్వాసుతేనతమ్ । నృపంప్రోవాచతనయం శృ
ఙ్గిణంమునిపుఙ్గవః ॥ ౧౬॥ రక్షకంసర్వలోకానాం నృపంకింశప్తవానసి ।
అరాజకేవయంలోకే స్థాస్యామఃకథమఞ్జసా ॥ ౧౭ ॥ క్రోధేనపాతకం
భూయాద్దయయాప్రాప్యతేసుఖమ్ । యస్సముత్పాదితంకోపం క్షమ
యైవనిరస్యతి ॥ ౧౮ ॥ ఇహలోకేపరత్రాఽసా వత్యన్తంసుఖమశ్నుతే ।
క్షమాయుక్తాహిపురుషా లభన్తేశ్రేయఉత్తమమ్ ॥ ౧౯ ॥ తతశ్శమీక
స్స్వంశిష్యం ప్రాహగౌరముఖాభిధమ్ । భోగౌరముఖగత్వాత్వం వద
భూపంపరీక్షితమ్॥ ౨౦॥ ఇమంశాపంమత్సుతోక్తంతక్షకాధిపదంశనమ్।
పునరాయాహిశీఘ్రంత్వం మత్సమీపంమహామతే ॥ ౨౧॥ ఏవముక్తశ్శ
మీకేన యయౌగౌరముఖోనృపమ్ । సమేత్యచాబ్రవీద్భూపం సాభద్రే
యంపరీక్షితమ్॥ ౨౨॥ దృష్ట్వాసర్పంపితుస్స్కన్ధే త్వయావినిహితంమృ
తమ్ । శమీకస్యసుతశ్శృఙ్గీశశాపత్వాంరుషాఽన్వితః ॥ ౨౩ ॥ ఏతద్దినా
త్సప్తమేఽహ్నితక్షకేనమహాఽహినా । దష్టోవిషాగ్నినాదగ్ధోభూయా
దాశ్వభిమన్యుజః ॥ ౨౪ ॥ ఏవంశశాపత్వాంరాజన్ శృఙ్గీతస్యమునేస్సు
తః । ఏతద్వక్తుంపితాతస్యప్రాహిణోన్మాంత్వదన్తికమ్॥ ౨౫ ॥ ఇతీరయి
త్వాతంభూప మానుగౌరముఖోయయౌ । గతేగౌరముఖేపశ్చాద్రాజా
శోకపరాయణః ॥ ౨౬॥ అథనిఖమధోత్తుఙ్గమేకస్తమ్భంసువిస్తృ

తమ్।మధ్యేగఙ్గంవ్యతనుతమణ్డపంనృపపుఙ్గవః ॥౨౭॥ మహాగరుడమన్త్రై
శ్చౌషధైశ్చికిత్సకైః । తక్షకస్యవిషంహన్తుంయత్నంకుర్వన్సమాహి
తః॥ ౨౮ ॥ అనేకదేవబ్రహ్మర్షిరాజర్షిప్రవరాన్వితః । ఆస్తేతస్మిన్నృప
స్తద్గేమణ్టపేవిష్ణుభక్తిమాన్ ॥౨౯॥ తస్మిన్నవసరేవిప్రఃకాశ్యపోమాన్త్రి
కోత్తమః । రాజానంరక్షితుంప్రాయాత్తక్షకస్యమహావిషాత్ ॥ ౩౦ ॥
సప్తమేఽహనివిప్రేన్ద్రో దరిద్రోధనకాముకః ॥ అత్రాన్తరేతక్షకోపివిప్ర
రూపీసమాయయా ॥ ౩౧ ॥ మధ్యేమార్గంవిలోక్యాఽథకాశ్యపంప్రత్య
భాషత । బ్రాహ్మణత్వంకుత్రయాసి వదమేఽద్యమహామునే॥ ౩౨॥ ఇతి
పృష్టస్తదాఽవాదీత్కాశ్యపస్తక్షకంద్విజః । పరీక్షితంమహారాజంతక్ష
కోఽద్యవిషాగ్నినా ॥ ౩౩ ॥ ధక్ష్యతేతంశమయితుం తత్సమీపముపైమ్య
హమ్ । ఇత్యుక్తస్సచతంవిప్రంతక్షకఃపునరబ్రవీత్ ॥౩౪॥ తక్షకోఽహం
ద్విజశ్రేష్ఠ మయాదష్టశ్చికిత్సితుమ్ । నశక్యోఽబ్దశతేనాపిమహామన్త్రా
యుతైరపి॥ ౩౫॥ చికిత్సితుంచేన్మద్దష్టంశక్తిరస్తితవాధునా । అనేకయో
జనోచ్ఛ్రాయందశామ్యుజ్జీవయస్వాయమ్॥౩౬॥ తతోభవాన్సమర్థోహి
త్యేవంమేభాతిహేద్విజ । ఇతీరయిత్వాతంవృక్షమదశత్తక్షకస్తదా ॥౩౭॥
అభవద్భస్మసాత్సోపి వృక్షోఽత్యన్తసముచ్ఛ్రితః । పూర్వమేవనరఃక
శ్చిత్తంవృక్షమధిరూఢవాన్ ॥ ౩౮ ॥ తక్షకస్యవిషోల్కాభిస్సోపిదగ్ధోఽ
భవత్తదా । తంనరంనవిజజ్ఞాతేతౌచకాశ్యపతక్షకౌ ॥ ౩౯ ॥ కాశ్యపః
ప్రతిజజ్ఞేఽథతక్షకస్యాపిశృణ్వతః । మన్మన్త్రశక్తింపశ్యత్వంసర్వోవిప్రా
దయోఽధునా॥ ౪౦ ॥ ఇతీరయిత్వాతంవృక్షం భస్మీభూతంవిషాగ్నినా ।
అజీవయన్మన్త్రశక్త్యాకాశ్యపోమాన్త్రికోత్తమః ॥ ౪౧ ॥ సనరస్తేనవృ
క్షేణసాకముజ్జీవితోఽభవత్ । అథాఽబ్రవీత్తక్షకస్తంకాశ్యపంమన్త్ర
కోవిదమ్॥ ౪౨॥ యథానమునివాఙ్మిథ్యా భవేదేవంకురుద్విజ । యత్తే
రాజాధనందద్యాత్తతోఽపిద్విగుణంధనమ్॥౪౩॥ దదామ్యహంనివర్తస్వ
శీఘ్రమేవద్విజోత్తమ। ఇత్యుక్త్వాఽనర్ఘరత్నానితస్మైదత్వాసతక్షకః॥౪౪॥
న్యవర్తయత్కాశ్యపంతం బ్రాహ్మణంమన్త్రకోవిదమ్ । అల్పాయు
ష్యంనృపంమత్వా జ్ఞానదృష్ట్యాసకాశ్యపః ॥ ౪౫ ॥ స్వాశ్రమంప్రయయా
తూష్ణీంలబ్ధరత్నశ్చతక్షకాత్ । సోఽబ్రవీత్తక్షకస్సర్పాన్సర్వానాహూ

యతత్ర గే ॥౪౬॥ యూయాయంతంనృపతింప్రాప్యమునీనాం వేషధారిణః॥ఉప
హారఫలాన్యాశు ప్రయచ్ఛతపరీక్షితే ॥ ౪౭ ॥ తథేత్యుక్త్వాసర్వసర్వాద
ద్భూరాజ్ఞేఫలాన్యమీ । తక్షకోఽపితథాతత్రకస్మింశ్చిద్బదరీఫలే ॥౪౮॥ క్రి
మివేషధరోభూత్వావ్యతిష్ఠద్దంశితుంనృపమ్। అథరాజాప్రదత్తానిసర్వైర్వ
ర్బ్రాహ్మణరూపకైః ॥ ౪౯ ॥ పరీక్షిన్మన్త్రివృద్ధేభ్యో దత్త్వాసర్వఫలా
న్యపి । కౌతూహలేనజగ్రాహ స్థూలమేకంక రేఫలమ్॥ ౫౦॥ తస్మిన్నవస
రేసూర్యోఽ ప్యస్తాచలమగాహత । మిథ్యాఋషివచోమాభూదితితత్ర
త్యమానవాః ॥ ౫౧ ॥ అన్యోన్యమవదన్సర్వే బ్రాహ్మణాశ్చనృపాస్త
దా । ఏవంవదత్సుసర్వేషుఫలేతస్మిన్నదృశ్యత॥ ౫౨॥ సాధురక్తక్రిమిస్స
ర్వైర్వైరాజ్ఞాచాపిపరీక్షితా। అయంకింమాందశేదద్యక్రిమిరిత్యుక్తవాన్నృ
పః॥ ౫౩॥ నిదధేతత్ఫలంకణ్ఠే సక్రిమింద్విజసత్తమాః । తక్షకోఽస్మిన్స్థి
తఃకణ్ఠేక్రిమిరూపీఫలేతదా ॥౫౪॥ నిర్గత్యతత్ఫలాదాశు నృపదేహమవేష్ట
యత్ । తక్షకావేష్టితేభూపే పార్శ్వస్థాద్రుద్రువుర్భయాత్ ॥ ౫౫ ॥ అ
నన్తరంనృపోవిప్రాస్తక్షకస్యవిషాగ్నినా । దగ్ధోఽభూద్భస్మసాదాశుస
ప్రాసాదోబలీయసా ॥ ౫౬ ॥ కృత్వోర్ధ్వదైహికంతస్య నృపస్యసపురో
హితాః । మన్త్రిణస్తత్సుతంరాజ్ఞేజనమేజయనామకమ్ ॥ ౫౭ ॥ రాజా
నమభ్యషిఞ్చన్వై జగద్రక్షణవాఞ్ఛయా । తక్షకాద్రక్షితుంభూపమా
యాతఃకాశ్యపాభిధః ॥ ౫౮ ॥ యోబ్రాహ్మణోమునిశ్రేష్ఠసస్సర్వైర్నిన్ది
తోజనైః । బభ్రామసకలాన్దేశాన్శిష్టైస్సర్వైశ్చదూషితః ॥ ౫౯ ॥ అవ
స్థానంనలేభేఽసౌగ్రామేవాప్యాఽఽశ్రమేఽపివా । యాన్యాన్దేశానసౌయా
తస్తత్రతత్రమహాజనైః ॥ ౬౦ ॥ తత్తద్దేశాన్నిరస్తస్సన్శాకల్యంశరణం
యయౌ । ప్రణమ్యశాకల్యమునింకాశ్యపోనిన్దితోజనైః॥ ౬౧॥ ఇదంవిజ్ఞా
పయామాసశాకల్యాయమహాత్మనే ॥ కాశ్యపః॥ భగవన్సర్వధర్మజ్ఞశాక
ల్యహరివల్లభ॥ ౬౨॥ మునయోబ్రాహ్మణాశ్చాన్యేమాంనిన్దన్తిసుహృజ్జ
నాః । నాస్యాహంకారణంజానేకింమాంనిన్దన్తిమానవాః ॥ ౬౩॥ బ్రహ్మ
హత్యాసురాపానం గురుస్త్రీగమనంతథా । స్తేయంసంసర్గదోషోవామ
యానాచరితంక్వచిత్ ॥ ౬౪ ॥ అన్యాన్యపిచపాపాని నకృతానిమయా
మునే। తథాపినిన్దన్తిజనావృథామాంబాన్ధవాదయః ॥ ౬౫ ॥ జానాసిచే

త్త్వంశాకల్య మయాదోషంకృతంవద । ఉక్తోఽథకాశ్యపేనైవ శాకల్యాఖ్యోమహామునిః ॥ ౬౬ ॥ క్షణంధ్యాత్వాబభాషేతం కాశ్యపన్ద్విజస

శాకల్యోక్తధర్మాః.

త్తమాః ॥ శాకల్యః ॥ పరీక్షితంమహారాజం తక్షకాద్రక్షితుంభవాన్ ॥ ౬౭॥ ఆయాసీదర్ధమార్గేతు తక్షకేననివారితః । చికిత్సితుంసమర్థోపివిష రోగాదిపీడితమ్ ॥ ౬౮ ॥ యోనరక్షతిలోకేఽస్మిం స్తమాహుర్బ్రహ్మ ఘాతుకమ్ । క్రోధాత్కామాద్భయాల్లోభాన్మాత్సర్యాన్మోహతోఽపి వా ॥౬౯॥ యోనరక్షతివిప్రేన్ద్ర విషరోగాతురంనరమ్ । బ్రహ్మహాచసురాపీవా స్తేయీచగురుతల్పగః ॥ ౭౦ ॥ సంసర్గదోషదుష్టశ్చ నాపితస్యవి నిష్కృతిః । కన్యావిక్రయిణశ్చాపి హయవిక్రయిణస్తథా ॥ ౭౧ ॥ కృతఘ్నస్యాపిశాస్త్రేషు ప్రాయశ్చిత్తంనవిద్యతే । విషరోగాతురంయస్తుస మర్థోఽపినరక్షతి ॥౭౨॥ నతస్యనిష్కృతిఃప్రోక్తా ప్రాయశ్చిత్తాయుతైర పి । నతేనసహపఙ్క్తౌచభుఞ్జీతసుకృతీజనః ॥౭౩॥ నతేనసహభాషేతనప శ్యేత్తంనరంక్వచిత్ । తత్సమ్భాషణమాత్రేణ మహాపాతకభాగ్భవే త్ ॥ ౭౪ ॥ పరీక్షిత్సమహారాజఃపుణ్యశ్లోకశ్చధార్మికః । విష్ణుభక్తోమహా యోగీచాతుర్వర్ణ్యస్యరక్షితా ॥ ౭౫ ॥ వ్యాసపుత్రాద్ధరికథాం శ్రుతవా న్భక్తిపూర్వకమ్ । అరక్షిత్వానృపంతంతు వచసాతక్షకస్యయత్ ॥౭౬॥ నివృత్తస్తేనవిప్రేన్ద్ర ర్భాన్తవైరపిదూష్యసే । సపరీక్షిన్మహారాజో య ద్యపిక్షణజీవితః ॥ ౭౭ ॥ తథాపియావన్మరణం బుధైఃకార్యంచికిత్సితమ్ । యావత్కణ్ఠగతాఃప్రాణా ముమూర్షోర్మానుషస్యహి ॥ ౭౮ ॥ తావచ్చి కిత్సాకర్తవ్యా కాలస్యకుటిలాగతిః । ఇతిప్రాహుఃపురాశ్లోకం భిషగ్వై ద్యాబ్ధిపారగాః ॥ ౭౯ ॥ తతశ్చికిత్సాశక్తోపి యస్మాదకృతభేషజః । అర్ధ మార్గనివృత్తశ్చ తేనత్వంగర్హితోహ్యసి ॥ ౮౦ ॥ శాకల్యేనైవముదితః కాశ్యపఃప్రత్యభాషత ॥ కాశ్యపః ॥ మమైతద్దోషశాన్త్యర్థముపాయంవ దసువ్రత ॥౮౧॥ యేనమాంప్రతిగృహ్ణీయుర్బాన్ధవాస్సుహృజ్జనాః । కృ పాంమయికురుష్వత్వం శాకల్యహరివల్లభ ॥ ౮౨ ॥ కాశ్యపేనైవముక్త స్తుశాకల్యోపిమునీశ్వరః । క్షణంధ్యాత్వాజగాదైవంకాశ్యపంకృపయా తదా ॥ ౮౩ ॥ శాకల్యః ॥ అస్యపాపస్యశాన్త్యర్థ ముపాయంప్రవదామి

తే । తతః కర్తవ్యంత్వయాశీఘ్రంవిలమ్బంమాకృథాద్విజ ॥ ౮౪ ॥ సువర్ణ
ముఖరీతీరే లక్ష్మీపతినివాసభూః । వేఙ్కటాద్రిరితిఖ్యాత స్సర్వలోకేషు
పూజితః ॥ ౮౫ ॥ తస్మిన్నేవగిరౌపుణ్యే సురాసురనమస్కృతే । బ్రహ్మహ
త్యాసురాపాన స్వర్ణస్తేయాదినాశకే ॥ ౮౬ ॥ స్వామిపుష్కరిణీచేతి స
ర్వపాపప్రణోదినీ । ఉత్తరే శ్రీనివాసస్యవర్తతేమఙ్గళప్రదా ॥ ౮౭ ॥ తం
గత్వావేఙ్కటంశైలం స్వామిపుష్కరిణీంశుభామ్ । స్నాత్వాసఙ్కల్ప
పూర్వంతువరాహస్వామినంహరిమ్ ॥ ౮౮ ॥ సేవిత్వాపశ్చిమేతీరేనిర్గత్య
హరిమన్దిరమ్ । గత్వాతత్రవిధానేన స్వర్ణాచలనివాసినమ్ ॥ ౮౯ ॥ శ్రీని
వాసంపరన్దేవంభక్తానామభయప్రదం । శఙ్ఖచక్రధరందేవం వనమాలా
విభూషితమ్ ॥ ౯౦ ॥ దృష్ట్వానిర్ధూతపాపోఽసిసంశయంమాకృథాద్విజ ।
శాకల్యేనైవముక్తస్తు కాశ్యపోమునిపుఙ్గవః ॥ ౯౧ ॥ గత్వావేఙ్కట
శైలేన్ద్రంసురాసురనమస్కృతమ్ । పుష్కరిణ్యాం శుభాయాంతు
స్నాతోనియమపూర్వకమ్ ॥ ౯౨ ॥ స్వస్థోఽభూత్కాశ్యపోవిప్రో భి
షగ్వైద్యాబ్ధిపారగః । సర్వేబన్ధుజనావిప్రాః కాశ్యపంబ్రాహ్మణోత్త
మమ్ ॥ ౯౩ ॥ పూజయిత్వావిధానేన పూజ్యోసినచసంశయః । ఏవం
వఃకథితంవిప్రా వేఙ్కటాచలవైభవమ్ ॥ ౯౪ ॥ యశ్శృణోతినరోభ
క్త్యా విష్ణులోకేమహీయతే ॥ ౯౫ ॥

ఇతి శ్రీస్కన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్కటాచలస్థస్వా
మిపుష్కరిణీస్నానాత్కాశ్యపదోషనివృత్తిర్నామప్రథమోధ్యాయః ॥

స్వామిపుష్కరిణీస్నానాత్తామిస్రాదినరకనిస్తారకథనమ్.

ఋషయః ॥ సూతసర్వార్థతత్త్వజ్ఞ వేదవేదాఙ్గపారగ । శ్రీస్వా
మిపుష్కరిణ్యాశ్చవైభవంవదనఃప్రభో ॥ ౧ ॥ యస్యాస్స్మరణమాత్రేణ
ముక్తస్స్యాన్మానవోభువి ॥ శ్రీసూతః ॥ స్వామితీర్థంప్రశంసన్తిస్నాన్తివా
కథయన్తివా ॥ ౨ ॥ అష్టావింశతిభేదాంస్తేనరకాన్నోపభుఞ్జతే । తామి
స్రమన్ధతామిస్రంమహారౌరవరౌరవౌ ॥ ౩ ॥ కుమ్భీపాకంకాలసూత్ర మ
సిపత్రవనంతథా । క్రిమిభక్షోఽన్ధకూపశ్చసదంశశ్శాల్మలీతథా ॥ ౪ ॥ లాలా

భక్షోహ్యావీచిశ్చ సారమేయాదనంతథా । తథైవవజ్రకణకః క్షారకర్దమ
పాతనమ్ ॥౫॥ రక్షోగణాశనంచాపిశూలప్రోతవిరోదనమ్ । తిరోధానా
భిధంవిప్రాస్తథాసూచీముఖాభిధమ్ ॥౬॥ పూయశోణితభక్షశ్చవిషాగ్ని
పరిపీడనమ్ । అష్టావింశతిసఙ్ఖ్యాక మేతన్నరకసఙ్ఖ్యయమ్ ॥ ౭ ॥ నయాతి
మనుజోవిప్రా స్స్వామితీర్థనిమజ్జనాత్ । విత్తాపత్యకళత్రాణాం యోఽ
న్యేషామపహారకః ॥ ౮ ॥ సకాలపాశబద్ధోఽయం యమదూతైర్భయాన
కైః । తామిస్రేనరకేఘోరే పాత్యతేబహువత్సరమ్ ॥ ౯ ॥ స్నాతిచే
త్స్వామితీర్థేసతస్మిన్నాసానిపాత్యతే । మాతరంపితరంవిప్రా యోద్వే
ష్టిపురుషాధమః ॥ ౧౦ ॥ సకాలసూత్రనరకే విస్తృతాఽయుతయోజనే ।
అధస్తాదగ్నిసన్తప్తఉపర్యర్కమరీచిభిః ॥ ౧౧ ॥ ఖలేతామ్రమయేవిప్రాః
పాత్యతేక్షుధయాఽర్దితః । స్నాతిచేత్పుష్కరిణ్యాంవైతస్మిన్నాసా
నిపాత్యతే ॥ ౧౨ ॥ యోవేదమార్గముల్లఙ్ఘ్యవర్తతేకుపథేనరః । సోఽసి
పత్రవనేఘోరే పాత్యతేయమకిఙ్కరైః ॥ ౧౩ ॥ స్నాతిచేత్స్వామితీర్థే
తుతస్మిన్నాసానిపాత్యతే । యోఽశ్నాతిపఙ్క్తిభేదేనపక్వంసూపాది
కంనరః ॥౧౪॥ అకృత్వాపఞ్చయజ్ఞాన్వాభుఙ్క్తే మోహేనసద్విజాః । పా
త్యతేఽయంయమభటైర్నరకేక్రిమిభోజనే ॥ ౧౫ ॥ భక్ష్యమాణః క్రిమిశ
తైర్భక్షయన్క్రిమిసఙ్ఖ్యయాన్ । స్వయంచక్రిమిభూతస్సంస్తిష్ఠేద్యావ
దఘుక్షయమ్ ॥ ౧౬ ॥ స్నాతిచేత్స్వామితీర్థేవై తస్మిన్నాసానిపాత్యతే ।
యోహరేద్విప్రవిత్తాని స్నేహేనబలతోఽపివా ॥ ౧౭ ॥ అన్యేషామపివి
త్తానిరాజాతత్పురుషోఽపివా । అయస్మయాగ్నికుణ్డేషు సదంశైస్సోతిపీ
డితః ॥ ౧౮ ॥ సదంశేనరకేఘోరే పాత్యతేయమపూరుషైః । స్నాతిచే
త్స్వామితీర్థేతుతస్మిన్నాసానిపాత్యతే ॥౧౯॥ అగమ్యాంయోఽభిగచ్ఛే
త్స్త్రియంవైపురుషాధమః । అగమ్యంపురుషంయోషిదభిగచ్ఛేతవాద్వి
జాః ॥౨౦॥ తావయస్మయనారీంచ పురుషంచాప్యయస్మయమ్ । తప్తా
వాలిఙ్గ్యతిష్ఠన్తౌ యావచ్చన్ద్రదివాకరమ్ ॥౨౧॥ సూచ్యాఖ్యేనరకేఘో
రే పాత్యతేయమకిఙ్కరైః । స్నాతిచేత్స్వామితీర్థేచ తస్మిన్నాసానిపా
త్యతే ॥ ౨౨ ॥ బాధతేసర్వజన్తూన్యో నానోపాయైరుపద్రవైః । శాల్మ
లీనరకేఘోరే పాత్యతేబహుకణ్టకే ॥ ౨౩ ॥ స్నాతిచేత్స్వామితీర్థేతుత

స్మిన్స్నానీ నపాత్యతే । రాజా వా రాజభృత్యో వా యః పాషణ్డమనుద్రుతః ॥ ౨౪ ॥ భేదకో ధర్మసేతూనాం వైతరణ్యాం నిపాత్యతే । స్నాతిచేత్స్వామితీర్థే తు తస్మిన్స్నానీ నపాత్యతే ॥ ౨౫॥ వృషలీసఙ్గదుష్టో వా శౌచాద్యాచారవర్జితః । త్యక్తలజ్జస్త్యక్తవేదః పశుచర్యారతస్సదా ॥ ౨౬ ॥ సపూయవిష్ఠామూత్రాసృక్శ్లేష్మపిత్తాదిపూరితే । అతిభీభత్సనరకే పాత్యతే యమకిఙ్కరైః ॥ ౨౭ ॥ స్నాతిచేత్స్వామితీర్థే తు తస్మిన్స్నానీ నపాత్యతే । యశ్శ్వభిర్మృగయుర్వన్యాన్బాణైర్వా బాధతే మృగాన్ ॥ ౨౮ ॥ స విధ్యమానో బాణౌఘైః పరత్ర యమకిఙ్కరైః । ప్రాణరోధాఖ్యనరకే పాత్యతే యమకిఙ్కరైః ॥ ౨౯ ॥ స్నాతిచేత్స్వామితీర్థే తు తస్మిన్స్నానీ పాత్యతే । డామ్భికో యః పశూన్యజ్ఞే విధ్యనుష్ఠానవర్జితః ॥ ౩౦ ॥ హన్త్యసౌ పరలోకేషు వైశసే నరకే ద్విజాః । కృన్త్యమానో యమభటైః పాత్యతే యమకిఙ్కరైః ॥ ౩౧ ॥ స్నాతిచేత్పుష్కరిణ్యాం వై తస్మిన్స్నానీ నపాత్యతే । ఆత్మభార్యాం సవర్ణాం యో రేతః పాయయతే యది ॥ ౩౨॥ పరత్ర రేతఃపాయీ స న రేతఃకుణ్డే నిపాత్యతే । స్నాతిచేత్పుష్కరిణ్యాం వై తస్మిన్స్నానీ నపాత్యతే ॥౩౩॥ యో దస్యుమార్గమాశ్రిత్య గరదో గ్రామదాహకః । వణిగ్ద్రవ్యాపహారీ చ స పరత్ర ద్విజోత్తమాః ॥ ౩౪ ॥ వజ్రదంష్ట్రాభిధే ఘోరే నరకే పాత్యతే చిరమ్ । స్నాతిచేత్స్వామితీర్థే తు తస్మిన్స్నానీ నపాత్యతే ॥ ౩౫॥ విద్యన్తే యాని చాన్యాని నరకాణి పరత్ర వై । తాని నాప్నోతి మనుజస్స్వామితీర్థనిమజ్జనాత్ ॥౩౬॥ పుష్కరిణ్యాం సకృత్స్నానాదశ్వమేధఫలం లభేత్ । ఆత్మవిద్యా భవేత్సాక్షాన్ముక్తిశ్చాపి చతుర్విధా ॥ ౩౭ ॥ న పాపే రమతే బుద్ధిర్న భవేద్దుఃఖమేవ వా । తులాపురుషదానేన యత్ఫలం లభ్యతే నరైః ॥౩౮॥ తత్ఫలం లభ్యతే పుమ్భిస్స్వామితీర్థనిమజ్జనాత్ । గోసహస్రప్రదానేన యత్పుణ్యం హి భవేన్నృణామ్ ॥ ౩౯॥ తత్పుణ్యం లభతే మర్త్యస్స్వామితీర్థనిమజ్జనాత్ । ధర్మార్థకామమోక్షాణాం యం యమిచ్ఛతి పూరుషః ॥ ౪౦ ॥ తం తం సద్యస్సమాప్నోతి స్వామితీర్థనిమజ్జనాత్ । మహాపాతకయుక్తో వా యుక్తో వా సర్వపాతకైః ॥ ౪౧ ॥ సద్యః పూతో భవేద్విప్రా స్వామితీర్థనిమజ్జనాత్ । ప్రజ్ఞాలక్ష్మీర్యశస్సమృద్ధిర్జ్ఞానం ధర్మో విరక్తతా ॥౪౨॥ మనశ్శుద్ధిర్భవేన్నౄణాం స్వామితీర్థని

ష్ఠవణాత్ । బ్రహ్మహత్యాఽయుతంచాపి సురాపానాయుతంతథా ॥౪౩॥ అయుతంగురుదారాణాం గమనంపాపకారిణామ్ । స్తేయాయుతంసువర్ణానాం తత్సంసర్గాశ్చకోటిశః ॥ ౪౪ ॥ శీఘ్రంవిలయమాయాన్తి స్వామితీర్థనిమజ్జనాత్ । బ్రహ్మహత్యాసమానాని సురాపానసమానిచ ॥ ౪౫॥ గురుస్త్రీగమనేనాపి యానితుల్యానిచాస్తికాః । సువర్ణస్తేయతుల్యాని తత్సంసర్గసమానిచ ॥ ౪౬ ॥ తానిసర్వాణినశ్యన్తి స్వామితీర్థనిమజ్జనాత్।

స్వామితీర్థమహిమాఽశ్రద్ధాభూణాంమహానరకప్రాప్తికథనమ్.

ఉక్తేష్వేతేషుసన్దేహో నకర్తవ్యఃకదాచన ॥ ౪౭ ॥ జిహ్వాగ్రేపరశుంతప్తం ప్రక్షిపన్తిచకిఙ్కరాః । అర్థవాదమిదంసర్వం బ్రువన్నైవనరకంవ్రజేత్ ॥ సూకరస్సహివిజ్ఞేయ స్సర్వకర్మబహిష్కృతః । అహోమౌర్ఖ్యమహోమౌర్ఖ్య మహోమౌర్ఖ్యంద్విజోత్తమాః ॥ ౪౯ ॥ స్వామితీర్థాభిధేతీర్థే సర్వపాతకనాశనే। అద్వైతజ్ఞానదేపుంసాం భుక్తిముక్తిప్రదాయిని॥౫౦॥ ఇష్టకామ్యప్రదేనిత్యం తద్వైవాజ్ఞాననాశనే । స్థితేఽపితద్విహాయాయం రమతేఽన్యత్రవైజనః ॥ ౫౧ ॥ అహోమోహస్యమాహాత్మ్యం మయావక్తుంనశక్యతే । స్నాతస్యస్వామితీర్థేతు నాన్తకాద్భయమస్తివై ॥౫౨॥ స్వామితీర్థంచపశ్యన్తి తత్రస్నాన్తిచయేనరాః । స్తువన్తిచప్రశంసన్తి స్పృశన్తిచనమన్తిచ ॥ ౫౩ ॥ నపిబన్తిహితేస్తన్యం మాతౄణాంద్విజపుఙ్గవాః । ఏవంవఃకథితంవిప్రా స్వామితీర్థస్యవైభవమ్ ॥ ౫౪ ॥ భుక్తిముక్తిప్రదంనౄణాం సర్వపాపనిబర్హణమ్ ॥ ౫౫ ॥　　. . .　　*

ఇతి శ్రీస్కన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీస్వామిపుష్కరిణీ
తీర్థ మహిమాఽనువర్ణనం నామద్వితీయోధ్యాయః.

ధర్మగుప్తచరిత్రవర్ణనమ్.

శ్రీసూతః ॥ భూయోఽపిసమ్ప్రవక్ష్యామి స్వామితీర్థస్యవైభవమ్। యుష్మాకమాదరేణాహం నైమిశారణ్యవాసినః ॥ ౧ ॥ నన్దోనామమహారాజ స్సోమవంశసముద్భవః । ధర్మేణపాలయామాస సాగరాన్తాంధరామిమామ్॥ ౨ ॥ తస్యపుత్రస్సమభవద్ధర్మగుప్తఇతిశ్రుతః। రాజ్యరక్షాధురంనన్దో నిజపుత్రేనిధాయసః ॥ ౩ ॥ జితేన్ద్రియోజితాహారః ప్రవివేశ

యథావనమ్ । తాతేతపోవనంయాతే ధర్మగుప్తాభిధోనృపః ॥ ౪ ॥ మేది
నీంపాలయామాస ధర్మజ్ఞోనీతితత్పరః । ఈజేబహువిధైర్యజ్ఞై ర్దేవాని
న్ద్రపురోగమాన్ ॥౫॥ బ్రాహ్మణానాందదావిత్తం క్షేత్రాణిచబహూనిసః।
సర్వేస్వధర్మనిరతా స్తస్మిన్రాజనిశాసతి॥౬॥కదాచిన్నాభవన్పీడా స్తస్మిం
శ్చోరాదిసమ్భవాః । కదాచిద్ధర్మగుప్తోఽయ మారూఢతురగోత్తమః ॥ ౭॥
వనంవివేశవిప్రేన్ద్రా మృగయారసకౌతుకీ । తమాలతాలహిన్తాల
కురవాకులదిఙ్ముఖే ॥ ౮ ॥ విచచారవనేతస్మిన్ సింహవ్యాఘ్రభయాన
కే । మత్తాళికులసన్నాద సమ్మూర్ఛితదిగన్తరే ॥ ౯ ॥ పద్మకల్హారకుముద
నీలోత్పలవనాకులే । తటాకేరససమ్పూర్ణే తపస్విజనమణ్డితే ॥ ౧౦ ॥ త
స్మిన్వనేసఞ్చరతో ధర్మగుప్తస్యభూపతేః । అభూద్విభావరీవిప్రా స్తమ
సాఽవృతదిఙ్ముఖా ॥ ౧౧ ॥ రాజాపిపశ్చిమాంసన్ధ్యా ముపాస్యనియమా
న్వితః । జజాపచవనేతత్ర గాయత్రీం వేదమాతరమ్ ॥ ౧౨ ॥ సింహవ్యా
ఘ్రాదిభీత్యాఽస్మి న్వృక్షమేకంసమాశ్రితే । రాజపుత్రేతదభ్యాశే ఋక్ష
స్సింహభయార్దితః ॥ ౧౩ ॥ అన్వధావతఋక్షంత మేకస్సింహోవనేచ
రః । అనుద్రుతస్సుసింహేన ఋక్షోవృక్షముపారుహత్ ॥ ౧౪ ॥ ఆరుహ్య
ఋక్షోవృక్షంతం దదర్శజగతీపతిమ్ । వృక్షస్థితంమహాత్మానం మహాబల
పరాక్రమమ్ ॥ ౧౫ ॥ ఉవాచభూపతిందృష్ట్వా ఋక్షోఽయంవనగోచరః।
మాభీతింకురురాజేన్ద్ర వత్స్యావోరజనీమిహ ॥ ౧౬ ॥ మహాసత్త్వోమ
హాకాయో మహాదంష్ట్రస్సమాకులః । వృక్షమూలంసమాయాత స్సిం
హోఽయమతిభీషణః ॥ ౧౭ ॥ రాత్ర్యర్ధంభజనిద్రాంత్వం రక్ష్యమాణో
మయోద్యతః। తతఃప్రసుప్తంమాంరక్షశర్వర్యర్ధంమహామతే॥ ౧౮ ॥ ఇతి
తద్వాక్యమాకర్ణ్య సుప్తేనన్దసుతేహరిః । ప్రోవాచఋక్షంసుప్తోఽయం
నృపోమేత్యజ్యతామితి ॥ ౧౯ ॥ తంసింహమబ్రవీదృక్షో ధర్మజ్ఞోద్విజసత్త
మాః । భవాన్ధర్మంనజానీతే మృగరాజవనేచర ॥ ౨౦ ॥ విశ్వాసఘాతినాం
లోకే మహాకష్టాభవన్త్యహో । నహిమిత్రద్రుహాంపాపం నశ్యేద్యజ్ఞా
యుతైరపి ॥ ౨౧ ॥ బ్రహ్మహత్యాదిపాపానాం కథంచిన్నిష్కృతిర్భవేత్ ।
విశ్వాసఘాతినాంపాపం ననశ్యేజ్జన్మకోటిభిః ॥ ౨౨ ॥ నాహంమేరుంమ
హాభారం మన్యేపశ్చాస్యభూతలే । మహాభారమిమంమన్యే లోకేవిశ్వా

సఘాతుకమ్ ॥ ౨౩ ॥ ఏవముక్తోఽథఋషిణా సింహస్తూష్ణీంబభూవహ । ధర్మ
గుప్తే ప్రబుద్ధే తు ఋషిస్సుష్వాపభూరుహే ॥ ౨౪ ॥ తతస్సింహోఽబ్రవీ
ద్భూప మేనమృషింత్యజస్వమే । ఏవముక్తోఽథసింహేన రాజాసుప్తమశ
ఙ్కితః ॥ ౨౫ ॥ స్వాఙ్కాన్న్యస్తశిరస్కంతమృషింతత్యాజభూతలే । పాత్య
మానస్తతో రాజ్ఞా సమాలమ్బితపాదపః ॥ ౨౬ ॥ ఋషిః పుణ్యవశాద్వృక్షా
న్నపపాతమహీతలే । సబుద్ధ్వా నృపమభ్యేత్య కోపాద్వాక్యమభాషత ॥ ౨౭ ॥
కామరూపధరో రాజన్నహంభృగుకులోద్భవః । ధ్యానకాష్ఠాభిధో
నామ్నా ఋషిరూపమధారయమ్ ॥ ౨౮ ॥ కస్మాదనాగసంసుప్తమత్యాక్షీ
న్మాంభవాన్నృప । మచ్ఛాపాదతిశీఘ్రంత్వమున్మత్తశ్చరభూతలే ॥ ౨౯ ॥
ఇతిశప్త్వామునిర్భూపం తతస్సింహమభాషత । నసింహస్త్వంమహాయ
క్షః కుబేరసచివః పురా ॥ ౩౦ ॥ హిమవద్గిరిమాసాద్య కదాచిత్త్వంవధూస
ఖః । అజ్ఞానాద్గౌతమాభ్యాశే విహారమతనోర్ముదా ॥ ౩౧ ॥ గౌతమోప్యు
టజాద్దైవాత్సమిదాహరణాయవై । నిర్గతస్త్వాంవివసనం దృష్ట్వాశాపము
దాహరత్ ॥ ౩౨ ॥ యస్మాన్మమాశ్రమేఽద్యత్వం వివస్త్రస్థితవానసి ।
అతస్సింహత్వమద్యైవ భవితాతేనసంశయః ॥ ౩౩ ॥ ఇతిగౌతమశాపేన
సింహత్వమగమః పురా । కుబేరసచివో యక్షో భద్రనామాభవాన్పురా ॥
కుబేరోధర్మశీలోహి తద్భృత్యాశ్చతథైవహి । అతః కిమర్థంత్వం
హంసిమామృషింవనగోచరమ్ ॥ ౩౫ ॥ ఏతత్సర్వమహంధ్యానాజ్జానామి
హిమృగాధిప । ఇత్యుక్త్వా ధ్యానకాష్ఠేన త్యక్త్వాసింహత్వమాశుసః ॥ ౩౬ ॥
యక్షరూపంగతో దివ్యం కుబేరసచివాత్మకమ్ । ధ్యానకాష్ఠమసావాహ
ప్రాఞ్జలిః ప్రణతో మునిమ్ ॥ ౩౭ ॥ అద్యజ్ఞాతంమయాసర్వం పూర్వవృత్త
మ్మహామునే । గౌతమశ్శాపకాలేమే శాపాన్తమపిచోక్తవాన్ ॥ ౩౮ ॥
ధ్యానకాష్ఠేనసంవాద ఋషిరూపేణతేయదా । తదానిర్ధూయసింహత్వం
యక్షరూపమవాప్స్యసి ॥ ౩౯ ॥ ఇతిమామబ్రవీద్బ్రహ్మన్ గౌతమోమునిపు
ఙ్గవః । అద్యసింహత్వనాశాన్మే జానామిత్వాంమహామునే ॥ ౪౦ ॥ ధ్యా
నకాష్ఠాభిధంశుద్ధం కామరూపధరంసదా । ఇత్యుక్త్వాతంప్రణమ్యాథ
ధ్యానకాష్ఠంసయక్షరాట్ ॥ ౪౧ ॥ విమానవరమారుహ్య ప్రయయావ
ళకాపురీమ్ । ఉన్మత్తరూపంతందృష్ట్వా మన్త్రిణస్తున్నృపోత్తమమ్ ॥ ౪౨ ॥

పితుస్సకాశమానిన్యూ రేవాతీరేన్నృపోత్తమమ్ । తస్మై నివేదయామాసు
ర్మతిభ్రంశం సుతస్య తే ॥ ౪౩ ॥ జ్ఞాత్వా తు పుత్రవృత్తాన్తం పితా వై నన్దన

జైమినివాక్యాత్స్వామితీర్థస్నాతస్య ధర్మగుప్తస్యోన్మాదనివృత్తిః.

స్తదా । పుత్రమాదాయ సహసా జైమినేరన్తికం యయౌ ॥ ౪౪ ॥ తస్మై
నివేదయామాస పుత్రవృత్తాన్తమాదితః । భగవన్జైమినే పుత్రో మమాద్యో
న్మత్తతాఙ్గతః ॥ ౪౫ ॥ అస్యోన్మాదవినాశాయ బ్రూహ్యుపాయం మహా
మునే । ఇతి పృష్టశ్చిరం దధ్యౌ జైమినిర్మునిపుఙ్గవః ॥ ౪౬ ॥ ధ్యాత్వా తు సుచి
రం కాలం నృపం నన్దనమబ్రవీత్ । ధ్యానకాష్ఠస్య శాపేన హ్యున్మత్తస్తే సు
తోఽభవత్ ॥ ౪౭ ॥ తస్య శాపస్య మోక్షార్థముపాయం ప్రబ్రవీమి తే । సు
వర్ణముఖరీతీరే వేఙ్కటే నామ పర్వతే ॥ ౪౮ ॥ సర్వపాపహరే పుణ్యే నా
నాధాతువిచిత్రితే । స్వామిపుష్కరిణీ చేతి తీర్థమస్తి మహత్తరమ్ ॥ ౪౯ ॥
పవిత్రాణాం పవిత్రం హి మఙ్గళానాం చ మఙ్గళమ్ । శ్రుతిసిద్ధం మహాపుణ్యం
బ్రహ్మహత్యాదిశోధకమ్ ॥ ౫౦ ॥ నీత్వా తత్ర సుతం తేఽద్య స్నాపయస్వ
మహామతే । ఉన్మాదస్తత్క్షణాదేవ తస్య నశ్యేన్న సంశయః ॥ ౫౧ ॥ ఇత్యు
క్తస్తం ప్రణమ్యాసౌ జైమినిం మునిపుఙ్గవమ్ । నన్దః పుత్రం సమాదాయ స్వా
మిపుష్కరిణీం యయౌ ॥ ౫౨ ॥ తత్ర చ స్నాపయామాస పుత్రం నియమ
పూర్వకమ్ । స్నానమాత్రాత్తతస్సద్యో నష్టోన్మాదోఽభవత్సుతః ॥ ౫౩ ॥
స్వయం సస్నౌ స నన్దోఽపి స్వామిపుష్కరిణీజలే । ఉషిత్వా దినమేకన్తు స
హపుత్రః పితా తదా ॥ ౫౪ ॥ సేవిత్వా వేఙ్కటేశం చ శ్రీనివాసం కృపాని
ధిమ్ । పుత్రమాపృచ్ఛ్య నన్దస్తం ప్రయయౌ తపసే వనమ్ ॥ ౫౫ ॥ గతే పిత
రి పుత్రోఽపి ధర్మగుప్తో నృపో ద్విజాః । ప్రదదౌ వేఙ్కటేశస్య బహూని విత్తాని
భక్తితః ॥ ౫౬ ॥ బ్రాహ్మణేభ్యో ధనం ధాన్యం క్షేత్రాణి చ దదౌ తదా । ప్ర
యయౌ మన్త్రిభిస్సార్థం స్వాం పురీం తదనన్తరమ్ ॥ ౫౭ ॥ ధర్మేణ పాల
యామాస రాజ్యం నిహతకణ్టకమ్ । పితృపైతామహం విప్రా ధర్మగుప్తోఽ
తిధార్మికః ॥ ౫౮ ॥ ఉన్మాదైరప్యపస్మారైర్గ్రహైర్దుష్టైశ్చ యే నరాః । గ్ర
స్తా భవన్తి విప్రేన్ద్రాస్తేపి చాత్ర నిమజ్జనాత్ ॥ ౫౯ ॥ పుష్కరిణ్యాం విము
క్తాస్స్యుస్సత్యం సత్యం వదామ్యహమ్ । స్వామిపుష్కరిణీం త్యక్త్వా తీర్థ

మన్యద్వ్రజేత్తు యః ॥ ౬౦ ॥ స్నిగ్ధం సగోపయత్యక్త్వా స్నుహిత్కీరంప్ర యాచతే । స్వామితీర్థం స్వామితీర్థం స్వామితీర్థమితి ద్విజాః ॥ ౬౧ ॥ త్రిః పఠన్తో నరా యే తం యత్ర క్వాపి జలాశయే । స్నాన్తి సర్వే నరాస్తే వై యాస్యన్తి బ్రహ్మణః పదమ్ ॥ ౯౨ ॥ ఏవం వః కథితా విప్రా ధర్మగుప్తకథా శుభా । యస్యాః శ్రవణమాత్రేణ బ్రహ్మహత్యా వినశ్యతి ॥ ౬౩ ॥

ఇతి శ్రీస్కన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే స్వామి పుష్కరిణీమహిమానువర్ణనం నామ తృతీయోధ్యాయః.

సుమత్యాఖ్యద్విజవృత్తాన్తః.

శ్రీసూతః ॥ భో భో తపోధనాస్సర్వే నైమిశారణ్యవాసినః । స్వామితీర్థస్య మాహాత్మ్యం భూయోఽపి ప్రవదామ్యహమ్ ॥ ౧ ॥ పురా కిరాతీ సంసర్గాత్సుమతిర్బ్రాహ్మణస్సురామ్ । పీతవాన్పుష్కరిణ్యాం సన్స్నాత్వా పాపాద్విమోచితః ॥ ౨ ॥ ఋషయః ॥ సుమతిః కస్య పుత్రోఽసౌ కథం స చ సురాం పపౌ । కథం కిరాత్యాసక్తోఽభూత్సూత పౌరాణికోత్తమ ॥ ౩ ॥ సర్వేషాం విస్తరాదేతద్వద త్వం కృపయాఽధునా ॥ శ్రీసూతః ॥ మహారాష్ట్రాభిధే దేశే బ్రాహ్మణః కశ్చిదాస్తికః ॥ ౪ ॥ యజ్ఞదేవ ఇతి ఖ్యాతో వేదవేదాఙ్గపారగః । దయాళురాతిథేయశ్చ శివనారాయణార్చకః ॥ ౫ ॥ సుమతిర్నామ పుత్రోఽభూద్యజ్ఞదేవస్య తస్య వై । పితరం స పరిత్యజ్య భార్యామపి పతివ్రతామ్ ॥ ౬ ॥ ప్రయయా వుత్కళే దేశే విటగోష్ఠీపరాయణః । కాచిత్కిరాతీ తద్దేశే వసన్తీ యువమోహినీ ॥ ౭ ॥ యూనాం సమస్తద్రవ్యాణి ప్రలోభ్య జగృహే చిరమ్ । తస్యా గృహం స ప్రయయౌ సుమతిర్బ్రాహ్మణాధమః ॥ ౮ ॥ సుమతిం సా చ జగ్రాహ కిరాతీ నిర్ధనం ద్వి

సుమత్యాఖ్యద్విజస్య కిరాతీసఙ్గాన్మహాపాతకప్రాప్తిః

జమ్ । తయా యుక్తోఽథ సుమతిస్తత్సంయోగైకతత్పరః ॥ ౯ ॥ ఇతస్తతశ్చోరయిత్వా బహుద్రవ్యాణి సన్తతమ్ । దత్త్వా తయా చిరం రేమే తద్గృహే బుభుజే చ సః ॥ ౧౦ ॥ ఏకేన చషకేణాసౌ తయా సహ సురాం పపౌ । ఏవం స బహుకాలం వై రమమాణస్తయా సహ ॥ ౧౧ ॥ పితరౌ నిజపత్నీం చ వ్యస్మరద్విషయాతురః । స కదాచిత్కిరాతైస్తు చౌర్యం కర్తుం యయౌ వన

హ ॥౧౨॥ విప్రస్యకస్యచిద్గేహే సోపికైరాతవేషభృత్ । యయాచోర
యితుం ద్రవ్యం సాహసీ ఖడ్గహస్తవాన్ ॥ ౧౩ ॥ తద్గృహస్వామినం విప్రం
హత్వా ఖడ్గేన సాహసాత్ । సమాదాయ బహుద్రవ్యం కిరాతీభవనం య
యౌ ॥౧౪॥ తం యాన్తమనుయాతి స్మ బ్రహ్మహత్యా భయఙ్కరీ । నీలవ
స్త్రధరా భీమా భృశం రక్తశిరోరుహా ॥౧౫॥ గర్జన్తీ సాట్టహాసం సా కమ్ప
యన్తీ చ రోదసీ । అనుద్రుతస్తయా సోఽయం బభ్రామ జగతీతలే ॥ ౧౬ ॥
ఏవం భ్రమన్ భువం సర్వాం కదాచిత్సుమతిస్స్వయమ్ । స్వగ్రామం ప్ర
యయౌ భీత్యా విప్రబన్ధుర్దురాత్మవాన్ ॥ ౧౭ ॥ అనుద్రుతస్తయా భీతః ప్ర
యయౌ స్వగృహం ప్రతి । బ్రహ్మహత్యాప్యనుద్రుత్య తేన సాకం గృహం
యయౌ ॥౧౮॥ పితరం రక్ష రక్షేతి సుమతిశ్శరణం యయౌ । మాభైషీరి
తి తం ప్రోచ్య పితా రక్షితుముద్యతః ॥ ౧౯ ॥ తదానీం బ్రహ్మహత్యేయం త
త్రాతం ప్రత్యభాషత ॥ బ్రహ్మహత్యా ॥ మైనం త్వం ప్రతిగృహ్ణీష్వ యజ్ఞ
దేవ ద్విజోత్తమ ॥ ౨౦ ॥ అసౌ సురాపీ స్తేయీ చ బ్రహ్మహా చాతిపాతకీ ।
మాతృద్రోహీ పితృద్రోహీ భార్యాత్యాగీ చ పాతకీ ॥ ౨౧ ॥ కిరాతీసఙ్గదు
ష్టశ్చ హ్యేనం ముఞ్చ దురాత్మకమ్ । గృహ్ణాసి చేదిమం విప్ర మహాపాతకినం
సుతమ్ ॥౨౨॥ త్వద్భార్యామస్య భార్యాం చ త్వాం చ పుత్రమిమం ద్విజ ।
భక్షయిష్యామి వంశం చ తస్మాన్ముఞ్చ సుతం త్విమమ్ ॥ ౨౩ ॥ ఇమం త్యజసి
చేత్పుత్రం యుష్మాన్ముఞ్చామి సామ్ప్రతమ్ । నైకస్యార్థే కులం హన్తుమ
ర్హసి త్వం మహామతే ॥ ౨౪ ॥ ఇత్యుక్తస్స తయా తత్ర యజ్ఞదేవోఽబ్ర
వీచ్చ తామ్ ॥ యజ్ఞదేవః ॥ బాధతే మాం సుతస్నేహః కథమేనం పరిత్య
జే ॥౨౫॥ బ్రహ్మహత్యా తదాకర్ణ్య ద్విజోక్తం తమభాషత ॥ బ్రహ్మహత్యా ॥
అయం హి పతితో భూత్వా వర్ణాశ్రమబహిష్కృతః ॥ ౨౬ ॥ పుత్రేఽస్మి
న్మా కురు స్నేహం నిన్దితం తస్య దర్శనమ్ । ఇత్యుక్త్వా బ్రహ్మహత్యా సా యజ్ఞ
దేవస్య పశ్యతః ॥ ౨౭ ॥ తలేన ప్రజహారాస్య పుత్రం సుమతినామకమ్ । రు
రోద తాత తాతేతి పితరం ప్రబ్రువన్ముహుః ॥౨౮॥ రురుదుర్జనకో మాతా

సుమతిప్రతి దూర్వాసఃకథితబ్రహ్మహత్యాముక్త్యుపాయః.

భార్యాపి సుమతేస్తదా । ఏతస్మిన్నన్తరే తత్ర దూర్వాసాశ్శఙ్కరాంశ
కః ॥౨౯॥ దిష్ట్యా సమాయయౌ యోగీ ధార్మికో మునిసత్తమః । యజ్ఞదే

వోఽథతంప్ట్వా మునింరుద్రావతారకమ్ ॥౩౦॥ స్తుత్వాప్రణమ్యశరణంయయౌచేపుత్రకారణాత్ । దూర్వాసస్త్వంమహాయోగిన్సాక్షాచ్ఛఙ్కరాంశకః ॥౩౧॥ త్వద్దర్శనమపుణ్యానాంభవితానకదాచన । బ్రహ్మహాచసురాపీచస్తేయీచాభూత్సుతోమమ ॥౩౨॥ ఏనంప్రహర్తుమాయాతాబ్రహ్మహత్యాపివర్తతే । భూయాద్యథామేపుత్రోఽయంమహాపాతకమోచితః ॥౩౩॥ ఘోరాచబ్రహ్మహత్యేయం యథాశీఘ్రంలయంవ్రజేత్ । తముపాయంవదస్వాద్య మమపుత్రేదయాంకురు ॥౩౪॥ అయమేవహిపుత్రోమే నాన్యోస్తితనయోమునే । అస్మిన్మృతేతువంశోమే సముచ్ఛిద్యేతమూలతః ॥౩౫॥ తతఃపితృభ్యఃపిణ్డానాందాతాపినభవేద్ధ్రువమ్ । తతఃకృపాంకురుష్వత్వ మస్మాసుభగవన్మునే ॥౩౬॥ ఇత్యుక్తస్సతదోవాచ దూర్వాసాశ్శఙ్కరాంశకః । ధ్యాత్వాతుసుచిరంకాలంయజ్ఞదేవంద్విజోత్తమమ్ ॥౩౭॥ దూర్వాసాః ॥ యజ్ఞదేవకృతంపాపమతిక్రూరంసుతేనతే । నాస్యపాపస్యశాన్తిస్స్యాత్ప్రాయశ్చిత్తాయుతైరపి ॥౩౮॥ తథాపితేసుతస్యాహం తస్యపాపస్యశాన్తయే । ప్రాయశ్చిత్తంవదిష్యామి శృణునాన్యమనాద్విజ ॥౩౯॥ వేఙ్కటాద్రౌమహాపుణ్యేసర్వపాతకనాశనే । స్వామిపుష్కరిణీచేతి వర్తతేమఙ్గళప్రదా ॥౪౦॥

సుమతేస్స్వామిపుష్కరిణీస్నానాద్బ్రహ్మహత్యావిముక్తిః.

స్నాతిచేత్తవపుత్రోఽయం పాతకాన్మోక్ష్యతేక్షణాత్ । ఏవంశ్రుత్వా మునేర్వాక్యం యజ్ఞదేవోమహామతిః ॥౪౧॥ పుత్రమాదాయసుమతిం స్వామిపుష్కరిణీంగతః । స్నాపయామాససుమతిం హత్యయాపీడితంసుతమ్ ॥౪౨॥ ఆకాశవాణీతంవిప్రమువాచమధురస్వరా । యజ్ఞదేవమహాభాగ స్నానేనానేనసువ్రత ॥౪౩॥ పూతోఽభవత్తవసుతస్సంశయంమాకృథాద్విజ । ఏవంప్రభావంతత్తీర్థం పాపవృక్షకుఠారకమ్ ॥౪౪॥ ఏవంవఃకథితంవిప్రా ఇతిహాసంపురాతనమ్ । శ్రుణ్వతాంపఠతాంచాపివాజపేయఫలంభవేత్ ॥౪౫॥

ఇతి శ్రీస్కన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే స్వామిపుష్కరిణీ
మహిమానువర్ణనంనామచతుర్థోధ్యాయః.

రామకృష్ణతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

శ్రీసూతః ॥ వేఙ్కటాఖ్యే మహాపుణ్యే సర్వపాతకనాశనే । కృష్ణతీర్థస్య మాహాత్మ్యం శృణుధ్వం సుసమాహితాః ॥ ౧ ॥ యత్ర మజ్జనమాత్రేణ కృతఘ్నోఽపి విముచ్యతే । పితౄన్మాతౄర్గురూంశ్చాపి యేఽవమన్యన్తి మోహితాః ॥ ౨ ॥ యే చాప్యన్యే దురాత్మానః కృతఘ్నా నిరపత్రపాః । తే సర్వే కృష్ణతీర్థేఽస్మిన్ శుద్ధ్యన్తి స్నానమాత్రతః ॥ ౩ ॥ కృష్ణనామా మునిః పూర్వం వేఙ్కటాహ్వయభూధరే । అవర్తత తపః కుర్వన్ విష్ణుం ధ్యాయన్ సమాహితః ॥ ౪ ॥ స తత్ర కల్పయామాస స్నానార్థం తీర్థముత్తమమ్ । తత్ర స్నాత్వా సకృన్మర్త్యః కృతఘ్నోఽపి విముచ్యతే ॥ ౫ ॥ అత్రేతిహాసం వక్ష్యామి పురాణం పాపనాశనమ్ । యస్య శ్రవణమాత్రేణ నరో ముక్తిమవాప్నుయాత్ ॥ ౬ ॥ పురా బభూవ విప్రేన్ద్రో రామకృష్ణో మహామునిః । సత్యవాక్ శీలవాన్ వాగ్మీ సర్వభూతదయాన్వితః ॥ ౭ ॥ శత్రుమిత్రసమో దాన్తస్తపస్వీ విజితేన్ద్రియః । పరే బ్రహ్మణి నిష్ణాతస్తత్త్వబ్రహ్మైకసంశ్రయః ॥ ౮ ॥

ఏవం ప్రభావస్స మునిస్తపస్తేపే సుదారుణమ్ । స వై నిశ్చలసర్వాఙ్గస్తిష్ఠన్సర్వత్ర భూతలే ॥ ౯ ॥ పరమాణ్వన్తరం వాపి న స్వస్థానాచ్చచాల సః । స్థిత్వా తత్ర తపస్యన్తమనేకశతవత్సరాన్ ॥ ౧౦ ॥ తం చాక్రమత వల్మీకం ఛాదితాఙ్గం చకార వై । వల్మీకాక్రాన్తదేహోఽపి రామకృష్ణో మహామునిః ॥ ౧౧ ॥ అకరోత్తప ఏవాసౌ వల్మీకం న త్వబుధ్యత । తస్మింశ్చ తప్యతి తపో వాసవో మునిపుఙ్గవే ॥ ౧౨ ॥ విసృజ్య మేఘజాలాని వర్షయామాస వేగవాన్ । ఏవం దినాని సప్తాయం వవర్ష చ నిరన్తరమ్ ॥ ౧౩ ॥ ధారావర్షేణ మహతా వృష్యమాణోఽపి వై మునిః । తద్వర్షం ప్రతిజగ్రాహ నిమీలితవిలోచనః ॥ ౧౪ ॥ మహతా స్తనితేనాశు తదా బధిరయఞ్ఛ్రుతీ । వల్మీకస్యోపరిష్టాద్వై నిపపాత మహాశనిః ॥ ౧౫ ॥ తస్మిన్వర్షతి పర్జన్యే శీతవాతాదిదుస్సహే । వల్మీకశిఖ

రామకృష్ణాఖ్యమహర్షితపఃప్రసన్నభగవదావిర్భావః.

రం ధ్వస్తం బభూవాశనితాడితమ్ ॥ ౧౬ ॥ తదా ప్రాదురభూద్దేవ శ్శఙ్ఖచక్రగదాధరః । వినతానన్దనారూఢో వనమాలావిభూషితః ॥ ౧౭ ॥ రామకృష్ణస్య తపసా తోషితో వాక్యమబ్రవీత్ । తపోనిధే రామకృష్ణ వేదశాస్త్రార్థపారగ ॥ ౧౮ ॥ మదావిర్భావదివసే యస్స్నాతి మనుజోత్తమః । త

స్వపుణ్యఫలంవక్తుం శేషేణాపినశక్యతే ॥ ౧౯ ॥ మకరస్థేరవౌవిప్రపౌర్ణ మాస్యాంమహాతిథౌ । పుష్యనక్షత్రయుక్తాయాం స్నానకాలోవిధీయతే ॥ ౨౦ ॥ తద్దినేస్నాతియోమర్త్యఃకృష్ణతీర్థేమహామతిః । సర్వపాపవినిర్ముక్తస్సర్వాన్కామాన్లభేతసః ॥ ౨౧ ॥ మఘావిర్భావదివసేకృష్ణతీర్థజలేశుభే । స్నాతుంతత్రసమాయాన్తి స్వపాపపరిశుద్ధయే ॥ ౨౨ ॥ దేవామనుష్యాస్సర్వేచ దిక్పాలాశ్చమహారాజసః । ఏతేసర్వేమహాత్మానఃకోటిసూర్యసమప్రభాః ॥ ౨౩ ॥ తేసర్వేకృష్ణతీర్థేస్మిన్స్నానాత్పూతాభవన్తిహి । త్వన్నామ్నేదంమహాతీర్థంలోకేప్రఖ్యాతిమేష్యతి ॥ ౨౪ ॥ ఇత్యుక్త్వా శ్రీనివాసశ్చతత్రైవాన్తరధీయత । ఏవంప్రభావంతత్తీర్థంమహాపాపవిశోధనమ్ ॥ ౨౫ ॥ బుద్ధిశుద్ధిప్రదంపుంసాంసర్వైశ్వర్యప్రదాయకమ్ । ఏవంవఃకథితంవిప్రాఃకృష్ణతీర్థస్యవైభవమ్ ॥ ౨౬ ॥ శృణ్వతాంపఠతాఞ్చైవ విష్ణులోకప్రదాయకమ్ ॥ ౨౭ ॥ ... ... *

ఇతిస్కాన్దపురాణేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేరామకృష్ణతీర్థమహిమానువర్ణనంనామ పఞ్చమోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటాద్రౌజలదానప్రశంసా.

శ్రీసూతః ॥ వేఙ్కటాఖ్యేమహాపుణ్యే తృషార్తానాంవిశేషతః । జలదానమకుర్వాణస్తిర్యగ్యోనిమవాప్నుయాత్ ॥ ౧ ॥ తస్మాద్వేఙ్కటశైలేన్ద్రేయథాశక్త్యనుసారతః । జలదానంహికర్తవ్యం సర్వేషాంజీవనంమహత్ ॥ ౨ ॥ అత్రైవోదాహరన్తీమమితిహాసంపురాతనమ్ । విప్రస్యగృహగోధాయాస్సంవాదంపరమాద్భుతమ్ ॥ ౩ ॥ పురాచేక్ష్వాకువం

హేమాఙ్గస్యజలదానాకరణేనగృహగోధికాత్వప్రాప్తిః.

శ్యేఽభూద్ధేమాఙ్గ ఇతిభూమిపః । బ్రహ్మణ్యోబ్రహ్మభూయిష్ఠోజితామిత్రోజితేన్ద్రియః ॥ ౪ ॥ యావన్తోభూమికణికాయావన్తస్తోయబిన్దవః । యావన్త్యుడూనిగగనేతావతీర్గాదదాత్యసౌ ॥౫॥ యేనేష్టయజ్ఞదర్భైశ్చభూమిర్బర్హిష్మతీశ్రుతా ॥గోభూతిలహిరణ్యాద్యైస్తోషితాబహవోద్విజాః॥౬॥ తేనాదత్తానిదానానినవిద్యన్తఇతిశ్రుతమ్ । తేనాదత్తంజలఞ్చైకంసుఖలభ్యధియాద్విజాః ॥ ౭ ॥ బోధితోబ్రహ్మపుత్రేణ వసిష్ఠేనమహాత్మనా ।

అమూల్యంసర్వతోలభ్యంతద్ధాతుఃకింఫలమ్భవేత్ ॥౮॥ ఇతిదుర్ధీర్హేతు
వాదైర్నజలందత్తవాన్విభుః । అలభ్యదానేపుణ్యంస్యాదితివాదీసయుక్తి
కమ్ ॥౯॥ సఆనర్చద్విజాన్వ్యఙ్గాన్దరిద్రాన్వృత్తికర్శితాన్ ॥ నానర్చచ్ఛ్రో
త్రియాన్విప్రాన్బ్రహ్మజ్ఞాన్బ్రహ్మవాదినః ॥౧౦॥ ప్రఖ్యాతాన్పూజయిష్య
న్తిసర్వలోకాస్పృహాగ్రహస్తైః । అనాథానామవిద్యానాంవ్యఙ్గానాఞ్చకుటు
మ్బినామ్ ॥ ౧౧ ॥ దరిద్రాణాంగతిఃకావా తస్మాత్తేమద్దయాస్పదాః ।
ఇతిదుష్టేషుపాత్రేషు దత్తవాన్కిమపిస్వకమ్ ॥ ౧౨ ॥ తేనదోషే
ణమహతాచాతకత్వంత్రిజన్మసు । ఏకజన్మనిగృధ్రత్వంశ్వానత్వంసప్తజ
న్మసు ॥౧౩॥ ప్రాప్యపశ్చాద్గృహేజాతోభూపోఽయంగృహగోధికా । శ్రు
తకీర్తేస్తుభూపస్యమిథిలాధిపతేర్ద్విజాః ॥ ౧౪ ॥ గృహద్వారప్రతోళ్యాం
స్మనర్తతేకీటకాశనః । అష్టాశీతిషువర్షేషుస్థితంతేనదురాత్మనా ॥ ౧౫ ॥

శ్రుతదేవపాదోదకసేవనేన హేమాఙ్గస్యజాతిస్మరణమ్.

విదేహాధిపతేర్గేహంకదాచిదృషిసత్తమః । శ్రుతదేవఇతిఖ్యాతశ్శాన్తోమ
ధ్యాహ్నఆగమత్ ॥ ౧౬ ॥ తందృష్ట్వాసహసోత్థాయజాతహర్షోనరాధి
పః । మధుపర్కైస్సుసంపూజ్యతస్యపాదావనేజనీః ॥ ౧౭ ॥ అపోమూ
ర్ధ్నాఽవహత్తత్ప్రాన్తదోత్థితైశ్చబిన్దుభిః । దైవోపదిష్టకాలేనప్రోక్షితా
గృహగోధికా ॥౧౮॥ సద్యోజాతిస్మృతిరభూత్స్మృతకర్మాఽతిదుఃఖితా ।
త్రాహిత్రాహీతిచుక్రోశబ్రాహ్మణంగృహమాగతమ్ ॥౧౯॥ తిర్యగ్జన్తోర
వంశ్రుత్వాబ్రాహ్మణోవిస్మితోఽభవత్ । కుతఃక్రోశసిత్వంగోధేవశేయం
కేనకర్మణా ॥ ౨౦ ॥ ఉపదేవోఽథదేవోవాత్వాంనృపోఽథద్విజోత్తమః ।
కస్త్వంబ్రూహిమహాభాగత్వామద్యాహంసముద్ధరే ॥ ౨౧ ॥ ఇత్యుక్త
స్సనృపఃప్రాహశ్రుతదేవంమహాప్రభుః । అహమిక్ష్వాకుకులజశ్శస్త్రవిద్యా
విశారదః ॥౨౨॥ యావన్తోభూమికణికాయావన్తస్తోయబిన్దవః । యా
వన్త్యుడూనిగగనేతావతీర్గాదదామ్యహమ్ ॥ ౨౩ ॥ సర్వైర్యజ్ఞైర్మయా
చేష్టంపూర్తాన్యాచరితానిమే । దానాన్యపిచదత్తానిధర్మజాతంస్వనుష్ఠిత
మ్ ॥ ౨౪ ॥ తథాపిదుర్మతిర్జాతానమేచోర్ధ్వగతిర్విభో । త్రివారఞ్చాతక
త్వంమేగృధ్రత్వఞ్చైకజన్మని ॥౨౫॥ సప్తజన్మసుశ్వానత్వంప్రాప్తంపూ
ర్వంమయాద్విజ । ధరతాఽనేనభూపేనచాపఃపాదావనేజనీః ॥ ౨౬ ॥ బ్ర

వోదూరముత్క్షిప్తాస్తైస్సిక్తోఽహంకథఞ్చన । తదాజన్మస్మృతిరభూత్తేనమే
హతపాప్మనః ॥ ౨౭ ॥ గోధాజన్మానిభవ్యానిహ్యష్టావింశతిమేద్విజాః ।
దృశ్యన్తేదైవదిష్టానిబిభ్యతేజన్మభిర్భృశమ్ ॥ ౨౮ ॥ నకారణంప్రపశ్యా
మితన్మేవిస్తరతోవద । ఇత్యుక్తస్సద్విజఃప్రాహజ్ఞాతంవిజ్ఞానచక్షుషా ॥

శ్రుతదేవదత్తపుణ్యేనహేమాఙ్గస్యగోధికాత్వవిముక్తిః.

శృణుభూపప్రవక్ష్యామితవదుర్గతికారణమ్।నజలంతుత్వయాదత్తంవేఙ్క
టాహ్వయభూధరే ॥ ౩౦ ॥ తజ్జలంసులభంమత్వానమూల్యమితినిశ్చితః ।
నాధ్వగానాంద్విజాతీనాంఘర్మకాలేప్యజానతా ॥ ౩౧ ॥ తథాపాత్రం
సముత్సృజ్యహ్యపాత్రేప్రతిపాదితమ్ । జ్వలన్తమగ్నిముత్సృజ్యనహిభస్మ
నిహూయతే ॥ ౩౨ ॥ తుళసీంతుసముత్సృజ్య బృహతీపూజ్యతేనుకిమ్।
అనాథవ్యఙ్గపఙ్గుత్వం నప్రయోజకతామియాత్ ॥౩౩॥ పఙ్గ్వాద్యాయేప్య
నాథాహిదయాపాత్రంహికేవలమ్ । తపోనిష్ఠాజ్ఞాననిష్ఠాశ్శ్రుతిశాస్త్రప
రాయణాః ॥౩౪॥ విష్ణురూపాస్సదాపూజ్యానేతరేతుకదాచన । తత్రాపి
జ్ఞానినోఽత్యర్థం ప్రియావిష్ణోస్సదైవహి ॥ ౩౫ ॥ జ్ఞానినామపిభూపాలవి
ష్ణురేవసదాప్రియః । తస్మాజ్జ్ఞానీసదాపూజ్యఃపూజ్యాత్పూజ్యతరస్స్మృతః ॥
౩౬ ॥ నజలన్తుత్వయాదత్తం సాధవోవానసేవితాః । తేనతేదుర్గతిశ్చే
యంప్రాప్తాచేక్ష్వాకునన్దన ॥ ౩౭ ॥ వేఙ్కటాద్రౌకృతంపుణ్యంతుభ్యం
దాస్యామిశాన్తయే । భూతమ్భవ్యంభవత్తేనకర్మజాతంవిజేష్యసి ॥౩౮॥
ఇత్యుక్త్వాఽపఉపస్పృశ్యదదౌపుణ్యమనుత్తమమ్।యద్దత్తంబ్రాహ్మణేవా
పిస్నానఞ్చైకదినేకృతమ్ ॥౩౯॥ తేనధ్వస్తాఖిలాగాస్తుత్యక్త్వాచగృహగో
ధికా । రూపంకర్మోచితజ్ఘోరంసద్యోఽదృశ్యతపూరుషః ॥ ౪౦ ॥ దివ్యం
విమానమారూఢోదివ్యస్రగ్వస్త్రభూషణః । పశ్యతామేవసాధూనాంమై
థిలస్యగృహాన్తరే ॥ ౪౧ ॥ బద్ధాఞ్జలిపుటోభూత్వాపరిక్రమ్యప్రణమ్యచ।
అనుజ్ఞాతోయయౌరాజాస్తూయమానోఽమరైర్దివమ్ ॥ ౪౨ ॥ తత్రభు
క్త్వామహాభోగాన్వర్షాయుతమతన్ద్రితః । సఏవచేక్ష్వాకుకులేకకుత్స్థోఽ
భూన్మహారథః ॥ ౪౩ ॥ సప్తద్వీపప్రతిపాలోబ్రహ్మణ్యస్సాధుసమ్మతః । దే
వేన్ద్రస్యసఖావిష్ణోరంశఏవమహాప్రభుః ॥ ౪౪ ॥ బోధితస్తువసిష్ఠేనసర్వా
న్ధర్మాన్మనోహరాన్ । అనుష్ఠాయాఖిలాన్రాజా తేనధ్వస్తాశుభాదికః ॥౪౫॥

దివ్యంజ్ఞానంసమాసాద్యవిష్ణోస్సాయుజ్యమాప్తవాన్। తస్మాద్వేఙ్కటశైలేన్ద్రః పుణ్యః పాపవినాశనః ॥ ౪౬ ॥ తస్మింశ్చజలదానన్తువిష్ణులోకప్రదాయకమ్ । ఏవంవఃకథితంవిప్రా జలదానస్యవైభవమ్ ॥ ౪౭ ॥ వేఙ్కటాద్రౌమహాపుణ్యేసర్వపాతకనాశనే ॥ ౪౮ ॥ ... ... *

ఇతిస్కన్దపురాణేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేజలదాన
వైభవకథనంనామషష్ఠోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటాచలక్షేత్రాదివర్ణనమ్.

శ్రీసూతః ॥ వేఙ్కటాద్రేస్తుమాహాత్మ్యంభూయోపిప్రవదామ్యహమ్। యుష్మాకంసావధానేనశృణుధ్వంసుసమాహితాః ॥ ౧ ॥ పృథివ్యాంయానితీర్థానిబ్రహ్మాణ్డాన్తర్గతానిచ । తానిసర్వాణిసన్త్యత్రవేఙ్కటాహ్వయభూధరే ॥ ౨॥ తస్మిన్నగోత్తమేపుణ్యేవసన్తంపురుషోత్తమమ్। శఙ్ఖచక్రధరందేవంపీతామ్బరధరంశుభమ్ ॥ ౩॥ కౌస్తుభాలఙ్కృతోరస్కంభక్తానామభయప్రదమ్ । దేవదేవంవిశాలాక్షంవేదవేద్యంసనాతనమ్ ॥౪॥ అఙ్గకోసలకర్ణాటకాశీఘూర్జరదేశగాః । చోళకేరళపాణ్డ్యాదిసర్వదేశసముద్భవాః ॥౫॥ సకుటుమ్బాశ్చసేవార్థమాయాన్తిప్రతివత్సరమ్। దేవాశ్చఋషయస్సిద్ధాయోగినస్సనకాదయః॥ ౬॥ యేభాద్రపదమాసేతువేఙ్కటేశమహోత్సవే । సేవాంకుర్వన్తితేసర్వేనిష్పాపాఉత్తమోత్తమాః ॥ ౭ ॥ తత్రశ్రీవేఙ్కటేశస్య బ్రహ్మాలోకపితామహః । చకారకన్యామాసేతుధ్వజారోహమహోత్సవమ్ ॥ ౮ ॥ ప్రతివర్షంచతత్సేవానిమిత్తంసర్వమానవాః । సర్వదేవాశ్చగన్ధర్వాస్సిద్ధాస్సాధ్యామహౌజసః ॥ ౯ ॥ బ్రహ్మాణ్డస్వేధగవతస్సమాయాన్తిద్విజోత్తమాః। విద్యానాంవేదవిద్యేవమన్త్రాణాంప్రణవోయథా ॥ ౧౦ ॥ ప్రాణవత్ప్రియవస్తూనాంధేనూనాంకామధేనువత్ । తథావేఙ్కటశైలేన్ద్రః క్షేత్రాణాముత్తమోత్తమః॥౧౧॥ శేషవత్సర్వనాగానాంపక్షిణాంగరుడోయథా। దేవానాంతుయథావిష్ణుర్వర్ణానాంబ్రాహ్మణోయథా ॥ ౧౨॥ తథావేఙ్కటశైలేన్ద్రః క్షేత్రాణాముత్తమోత్తమః। భూరుహాణాంసురతరుర్బాన్ధవసుహృదాంయథా॥౧౩॥ తీర్థానాంతుయథాగఙ్గాతైజసానాంరవిర్యథా।తథావేఙ్కటశైలేన్ద్రఃక్షే

త్రాణాముత్తమోత్తమః ॥ ౧౪ ॥ ఆయుధానాంయథావజ్రంలోహానాం కాఞ్చనంయథా। వైష్ణవానాంయథారుద్రో రత్నానాంకౌస్తుభోయథా॥ ౧౫ ॥ తథావేఙ్కటశైలేన్ద్రః క్షేత్రాణాముత్తమోత్తమః । నానేనసదృశోలోకేవిష్ణుప్రీతివివర్ధనః ॥ ౧౬ ॥ నమాధవసమోమాసోనకృతేనసమంయుగమ్ । నచవేదసమంశాస్త్రంనతీర్థంగఙ్గయాసమమ్॥ ౧౭॥ నజలేనసమందానంనసుఖంభార్యయాసమమ్ । నకృషేస్తుసమంవిత్తంనలాభోజీవితాత్పరః ॥ ౧౮ ॥ నతపోఽనశనాదన్యన్నదానాత్పరమంసుఖమ్।నధర్మస్తుదయాతుల్యోనజ్యోతిశ్చక్షుషాసమమ్॥౧౯॥ నతృప్తిరశనాత్తుల్యానవాణిజ్యంకృషేస్సమమ్ । నధర్మేణసమంమిత్రంనసత్యేనసమంయశః ॥౨౦॥ యథాతథాభగవతస్స్థానేనసదృశంనహి ॥ ౨౦౹ ॥ యత్కీర్తనంసకలపాపహరంమునీన్ద్రైర్యద్వన్దనంసకలసౌఖ్యదమేవలోకే। యాత్రాపియంప్రతిసురైరపిపూజనీయాతాదృఙ్మహాన్భవతివేఙ్కటశైలముఖ్యః ॥ ౨౧౹ ॥తస్యానుభావంప్రవదామిభూయస్సమస్తతీర్థానివసన్తియత్ర। ఏవంసమస్తేషుచముఖ్యతీర్థంశ్రీస్వామినామాఽస్తిసరోవరంతత్ ॥౨౨౹॥మాహాత్మ్యమేతస్యమయోచ్యతేకథంయత్పశ్చిమేరోధసిభూవరాహః। ఆలిఙ్గ్యకాన్తామతిసౌమ్యమూర్తిర్విరాజతేవిశ్వజనోపకారీ॥ ౨౩౹॥ శ్రీస్వామిపుష్కరిణ్యాశ్చదక్షిణేవేఙ్కటేశ్వరః।౨౪॥ఆలిఙ్గితవపుర్లక్ష్మ్యావరదోవర్తతేచిరమ్।ఏవంవఃకథితంవిప్రాః క్షేత్రమాహాత్మ్యముత్తమమ్॥ ౨౫॥ యశ్శృణోతిసదాభక్త్యావిష్ణులోకేమహీయతే ॥ ౨౫౹ ॥ ... ...

ఇతిస్కన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే క్షేత్రమహిమానువర్ణనంనామసప్తమోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటేశ్వరవైభవవర్ణనమ్.

శ్రీసూతః॥అథేదానీంప్రవక్ష్యామి వేఙ్కటేశ్వరవైభవమ్।యచ్ఛ్రుత్వాసర్వపాపేభ్యోముచ్యతేనాత్రసంశయః ॥ ౧ ॥ శ్రీవేఙ్కటేశ్వరందేవంయఃపశ్యతినరస్సకృత్ । సనరోముక్తిమాప్నోతివిష్ణుసాయుజ్యమాప్నుయాత్ ॥ ౨ ॥ దశవర్షైస్తుయత్పుణ్యంక్రియతేతుకృతేయుగే।త్రేతాయామేకవర్షేణతత్పుణ్యంసాధ్యతేనృభిః ॥ ౩ ॥ ద్వాపరేవత్సమాసేనతద్దినేన

కలౌయుగే। తత్ఫలంకోటిగుణితంనిమిషేనిమిషేనృణామ్॥౪॥ నిస్సన్దేహంభవేదేవశ్రీనివాసవిలోకినామ్। శ్రీవేఙ్కటేశ్వరేదేవేతీర్థానిసకలాన్యపి॥౫॥ విద్యన్తేసర్వదేవాశ్చమునయఃపితరస్తథా। ఏకకాలంద్వికాలంవాత్రికాలంసర్వదైవవా॥౬॥ యేస్మరన్తిమహాదేవంశ్రీనివాసంవిముక్తిదమ్। కీర్తయన్త్యథవావిప్రాస్తేముక్తాఃపాపపఞ్జరాత్॥౭॥ నారాయణంపరందేవంవేఙ్కటేశంప్రయాన్తివై। పూజితంశఙ్కరాజేనసచ్చిదానన్దవిగ్రహమ్॥౮॥ తస్యస్మరణమాత్రేణయమపీడాపినోభవేత్। శ్రీనివాసంమహాదేవంయేఽర్చయన్తిసకృన్నరాః॥౯॥ కిందానైఃకింవ్రతైస్తేషాంకింతపోభిఃకిమధ్వరైః। వేఙ్కటేశంపరన్దేవంయోనచిన్తయతిక్షణమ్॥౧౦॥ అజ్ఞానీసచపాపీస్యాత్సమూకోబధిరస్తథా। సజడోఽన్ధశ్చవిజ్ఞేయశ్చిరంతస్యసదాభవేత్॥౧౧॥ శ్రీనివాసేమహాదేవేసకృద్దృష్టేమునీశ్వరాః। గఙ్కాశ్యాగయయమునాచైవప్రయాగేనాపికింఫలమ్॥౧౨॥ దుర్లభంప్రాప్యమానుష్యంమానవాఇహభూతలే। వేఙ్కటేశంపరన్దైవంయేపశ్యన్త్యర్చయన్తివా॥౧౩॥ జన్మతేషాంహిసఫలంతేకృతార్థాశ్చనేతరే। వేఙ్కటేశేపరేదేవేదృష్టేవాపూజితేపివా॥౧౪॥ శమ్భునాబ్రహ్మణాకింవాశక్రేణాప్యఖిలామరైః। వేఙ్కటేశేమహాదేవేభక్తియుక్తాశ్చయేనరాః॥౧౫॥ తేషాంప్రణామస్మరణపూజాయుక్తాస్తుయేనరాః। నతేపశ్యన్తిదుఃఖానినచయాన్తియమాలయమ్॥౧౬॥ బ్రహ్మహత్యాసహస్రాణిసురాపానాయుతానిచ। దృష్టేనారాయణేదేవేవిలయంయాన్తికృత్స్నశః॥౧౭॥ యేవాఞ్ఛన్తిసదాభోగంరాజ్యఞ్చత్రిదశాలయే। వేఙ్కటాద్రినివాసంతేప్రణమన్తుసకృన్ముదా॥౧౮॥ యానికానిచపాపానిజన్మకోటికృతానిచ। తానిసర్వాణినశ్యన్తివేఙ్కటేశ్వరదర్శనాత్॥౧౯॥ సమ్ప్రాప్తేకౌతుకాల్లోభాద్భయాద్వాపిచసంస్మరన్। వేఙ్కటేశంమహాదేవంనేహాముత్రచదుఃఖభాక్॥౨౦॥ వేఙ్కటాచలదేవేశంకీర్తయన్నర్చయన్నపి। అవశ్యంవిష్ణుసారూప్యంలభతేనాత్రసంశయః॥౨౧॥ యథైధాంసిసమిద్ధోఽగ్నిర్భస్మసాత్కురుతేక్షణాత్। తథాపాపానిసర్వాణివేఙ్కటేశ్వరదర్శనమ్॥౨౨॥ వేఙ్కటేశ్వరదేవస్యభక్తిరష్టవిధాస్మృతా। తద్భక్తజనవాత్సల్యంతత్పూజాపరితోషణమ్॥౨౩॥ స్వయంతత్పూజనమ్భక్త్యాతదర్థేదేహచేష్టితమ్। తన్మాహాత్మ్యకథా

వాంశ్చ శ్రవణేష్వాదరస్తథా ॥ ౨౪ ॥ స్వరనేత్రశరీరేషు వికారస్ఫురణస్తథా ।
శ్రీనివాసస్య దేవస్య స్మరణం సతతం తథా ॥ ౨౫ ॥ వేఙ్కటాద్రినివాసం త
మాశ్రిత్యైవోపజీవనమ్ । ఏవమష్టవిధా భక్తిర్యస్మిన్మ్లేచ్ఛేపి వర్తతే ॥ ౨౬ ॥
స ఏవ ముక్తిమాప్నోతి శౌనకాద్యా మహాజనాః । భక్త్యా త్వనన్యయా ముక్తి
ర్బ్రహ్మజ్ఞానేన నిశ్చితా ॥ ౨౭ ॥ వేదాన్తశాస్త్రశ్రవణాద్యతీనామూర్ధ్వరేత
సామ్ । సా చ ముక్తిర్వినా జ్ఞానం వేదాన్తశ్రవణోద్భవమ్ ॥ ౨౮ ॥ య
త్యాశ్రమం వినా విప్రా విరక్తిఞ్చ వినా తథా । సర్వేషాఞ్చైవ వర్ణానామ
ఖిలాశ్రమిణామపి ॥ ౨౯ ॥ వేఙ్కటేశ్వరదేవస్య దర్శనాదేవ కేవలమ్ । అ
పునర్భవదా ముక్తిర్భవిష్యత్యవిలమ్బితమ్ ॥ ౩౦ ॥ క్రిమికీటాశ్చ దేవాశ్చ మున
యశ్చ తపోధనాః । తుల్యా వేఙ్కటశైలేన్ద్రే శ్రీనివాసప్రసాదతః ॥ ౩౧ ॥ పాపం
కృతం మయాఽనేకమితి మా క్రియతాం భయమ్ । మా గర్వః క్రియతాం
పుణ్యం మయాఽకారీతి వా జనైః ॥ ౩౨ ॥ వేఙ్కటేశే మహాదేవే శ్రీనివాసే వి
లోకితే । న న్యూనానాధికాశ్చ స్యుః కిన్తు సర్వే మహాజనాః ॥ ౩౩ ॥ వేఙ్క
టాఖ్యే మహాపుణ్యే సర్వపాతకనాశనే । శ్రీనివాసం పరం దేవం యః పశ్యతి స
భక్తికమ్ ॥ ౩౪ ॥ న తేన తుల్యతామేతి చతుర్వేద్యపి భూతలే । వేఙ్కటే
శ్వరదేవేశం యః పూజయతి భక్తితః ॥ ౩౫ ॥ స కోటికులసంయుక్తః ప్ర
యాతి హరిమన్దిరమ్ । శ్రీనివాసార్చనసమం నాధికం పుణ్యమస్తి వై ॥ ౩౬ ॥
వేఙ్కటాద్రినివాసం తం ద్వేష్టి యో మోహమాస్థితః । బ్రహ్మహత్యాయుత
స్తేన కృతం నరకకారణమ్ ॥ ౩౭ ॥ తత్సమ్భాషణమాత్రేణ మానవో నరకం
వ్రజేత్ । శ్రీనివాసపరా వేదాః శ్రీనివాసపరా మఖాః ॥ ౩౮ ॥ శ్రీనివాసప
రాస్సర్వే తస్మాదన్యన్న విద్యతే । అతస్సర్వం పరిత్యజ్య శ్రీనివాసం సమాశ్రయే
త్ ॥ ౩౯ ॥ సర్వయజ్ఞతపోదానతీర్థస్నానేషు యత్ఫలమ్ । తత్ఫలం కోటి
గుణితం శ్రీనివాసస్య సేవయా ॥ ౪౦ ॥ వేఙ్కటాద్రినివాసం తం చిన్తయన్ఘ
టికాద్వయమ్ । కులైకవింశముద్ధృత్య విష్ణులోకే మహీయతే ॥ ౪౧ ॥ స్వామి
పుష్కరిణీతీర్థస్నానం దేవస్య దర్శనమ్ । యది లభ్యేత వై పుంసాం కిం గఙ్గా
జలసేవయా ॥ ౪౨ ॥ వేఙ్కటేశం పరం దైవం యః కదాపి న పశ్యతి । స సఙ్కర
స్తు విజ్ఞేయో న పితుర్బీజసమ్భవః ॥ ౪౩ ॥ తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన వేఙ్క
టేశో దయానిధిః । ద్రష్టవ్యోఽతిప్రయత్నేన పరలోకేచ్ఛయా ద్విజాః ॥ ౪౪ ॥

ఏవం వః కథితం విప్రా వేఙ్కటేశస్య వైభవమ్ । యస్త్వేతచ్ఛృణుయాన్ని
త్యం పఠతే చ సభక్తికమ్॥ ౪౫ ॥ స వై వేఙ్కటనాథస్య సేవాఫలమవాప్ను
యాత్ ॥ ౪౬ ॥ ... ... *

ఇతి స్కన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే వేఙ్కటే
శ్వరవైభవానువర్ణనం నామాష్టమోఽధ్యాయః.

బ్రహ్మాదీనాం నైరన్తర్యేణ శ్రీవేఙ్కటాచలస్థితికథనమ్.

శ్రీసూతః ॥ అథాతస్సంప్రవక్ష్యామి వేఙ్కటాచలవైభవమ్। యు
ష్మాకం సావధానేన శృణుధ్వం సుసమాహితాః ॥ ౧ ॥ లక్షకోటిసహస్రాణి
సరాంసి సరితస్తథా । సముద్రాశ్చ మహాపుణ్యా వనాన్యప్యాశ్రమాణి చ ॥
౨॥ పుణ్యాని క్షేత్రజాతాని వేదారణ్యాదికాని చ। మునయశ్చ వసిష్ఠాద్యా
స్సిద్ధచారణకిన్నరాః ॥ ౩ ॥ లక్ష్మ్యా సహ ధరణ్యా చ భగవాన్మధుసూదనః।
సావిత్ర్యా చ సరస్వత్యా సహైవ చతురాననః ॥ ౪ ॥ పార్వత్యా సహ దేవే
శస్త్ర్యమ్బకస్త్రిపురాన్తకః । హేరమ్బషణ్ముఖాద్యాశ్చ దేవాస్సేన్ద్రపు
రోగమాః॥ ౫॥ ఆదిత్యాదిగ్రహాశ్చైవ తథాఽష్టౌ వసవో ద్విజాః। పితరో
లోకపాలాశ్చ తథాఽన్యే దేవతాగణాః ॥ ౬ ॥ మహాపాతకసఙ్ఘానాం నాశ
నే లోకపావనే। దివానిశం వసన్త్యత్ర వేఙ్కటాచలమూర్ధని॥౭॥ తస్య దర్శ
నమాత్రేణ బుద్ధిసౌఖ్యం నృణాం భవేత్ । తన్మూర్ధని కృతావాసాస్సిద్ధచార
ణయోషితః॥౮॥ పూజయన్తి సదా కాలం వేఙ్కటేశం కృపానిధిమ్ । కోట
యో బ్రహ్మహత్యానామగమ్యాగమకోటయః ॥ ౯ ॥ అఙ్గలగ్నా వినశ్యన్తి

శ్రీవేఙ్కటాచలారోహణసమయానుసన్ధానక్రమః.

వేఙ్కటాచలమారుతైః । వేఙ్కటాద్రిం గిరిం తం తు ప్రార్థయేత్పుణ్యవర్ధన
మ్ ॥ ౧౦ ॥ స్వర్ణాచల మహాపుణ్య సర్వదేవనిషేవిత । బ్రహ్మాదయోఽపి
యం దేవాస్సేవన్తే శ్రద్ధయా సహ ॥ ౧౧ ॥ తం భవన్తమహం పద్భ్యామా
క్రమేయం నగోత్తమ । క్షమస్వ తదఘం మేఽద్య దయయా పాపచేతసః ॥
౧౨॥ త్వన్మూర్ధని కృతావాసం మాధవం దర్శయస్వ మే। ప్రార్థయిత్వా న
రస్త్వేవం వేఙ్కటాద్రిం నగోత్తమమ్ ॥ ౧౩ ॥ తతో మృదుపదం గచ్ఛేత్పా
వనం వేఙ్కటాచలమ్ । వేఙ్కటాద్రౌ మహాపుణ్యే సర్వపాతకనాశనే ॥

స్వామిపుష్కరిణీతీర్థే స్నాత్వానియమపూర్వకమ్ । పిణ్డదానం తతఃకుర్యా దపిసర్షపమాత్రకమ్ ॥ ౧౫ ॥ శమీదళసమానాన్వా దద్యా త్పిణ్డాన్పితౄన్ప్రతి । స్వర్గస్థామోక్షమాయాన్తి స్వర్గంనరకవాసినః॥౧౬॥

పాపవినాశాఖ్యతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

తత స్తస్యోపరిమహత్సర్వలోకేషువిశ్రుతమ్ । సర్వతీర్థోత్తమంపుణ్యం నామ్నా పాపవినాశనమ్ ॥ ౧౭ ॥ అస్తిపుణ్యతమేవిప్రాః పవిత్రే వేఙ్కటాచలే । యస్యసంస్మరణాదేవ గర్భవాసోనవిద్యతే॥౧౮॥తత్ప్రాప్యతునరస్స్నాయా త్స్వామితీర్థస్యచోత్తరే । తత్రస్నానాన్నరాయాన్తి వైకుణ్ఠంనాత్రసంశయః ॥ ౧౯ ॥ ఋషయః ॥ సూతపాపవినాశాఖ్య తీర్థస్య బ్రూహివైభవమ్।వ్యాసేనబోధిత స్త్వంహి వేత్సిసర్వంమహామునే॥౨౦॥ శ్రీసూతః ॥ బ్రహ్మాశ్రమపదేవృత్తాం పార్శ్వేహిమవతశ్శుభే । వక్ష్యామిబ్రాహ్మణశ్రేష్ఠా యుష్మాకంతుకథాంశుభామ్॥౨౧॥తదాశ్రమపదంపుణ్యం బ్రహ్మాశ్రమపదంశుభమ్ । నానావృక్షసమాకీర్ణం పార్శ్వేహిమవతశ్శుభే॥ ౨౨ ॥ బహుగుల్మలతాకీర్ణం మృగద్వీపనిషేవితమ్। సిద్ధచారణసఙ్ఘుష్టం రమ్యంపుష్పితకాననమ్ ॥ ౨౩ ॥ యతిభిర్బహుభిఃకీర్ణం తాపసై రుపశోభితమ్।బ్రాహ్మణైశ్చమహాభాగై స్సూర్యజ్వలనసన్నిభైః॥ నియమవ్రతసమ్పన్నై స్సమాకీర్ణంతపస్విభిః । దీక్షితైర్యాగశీలైశ్చ యతాహారైఃకృతాత్మభిః॥౨౪॥వేదాధ్యయనసమ్పన్నై ర్వైదికైఃపరివేష్టితమ్ । వర్ణిభిశ్చగృహస్థైశ్చ వానప్రస్థైశ్చభిక్షుభిః ॥ ౨౫ ॥ స్వాశ్రమాచారనిరతై స్స్వవర్ణోక్తవిధాయిభిః । వాలఖిల్యైశ్చఋషిభి స్సమన్తాత్పరివేష్టితమ్ ॥ ౨౬ ॥ తత్రాశ్రమేపురాకశ్చి చ్ఛూద్రోదృఢమతిర్ద్విజాః। సాహసీబ్రాహ్మణాభ్యాశ మాజగామముదాన్వితః ॥ ౨౭ ॥ ఆగతోహ్యాశ్రమపదం పూజితంచతపస్విభిః । నామ్నాదృఢమతిశ్శూద్ర స్సాస్త్రాజ్ఞంప్రణనామవై ॥ ౨౮ ॥ తాన్సదృష్ట్వామునిగణా న్దేవకల్పాన్మహౌజసః । కుర్వతోవివిధాన్యజ్ఞా న్సమ్ప్రాప్యాప్యతశూద్రకః ॥ ౩౦ ॥ అథాస్య బుద్ధిరభవ త్తపఃక ర్తుమనుత్తమమ్।తతోఽబ్రవీత్కులపతింమునిమాగత్య తాపసమ్ ॥ ౩౧ ॥ దృఢమతిః ॥ తపోధననమస్తేఽస్తు రక్షమాంకరుణా

దృఢమత్యాఖ్యశూద్రవృత్తాన్తః.

నిధే। తవప్రసాదాదిచ్ఛామి యాగంకర్తుంప్రసీదమే ॥ ౩౨ ॥ ఏవము

→ దృఢమతిమ్ప్రతికులపత్యాఖ్యమున్యుపదిష్టశూద్రధర్మాః. ←

క్తస్తుశూద్రేణతమాహబ్రాహ్మణస్తదా ॥ కులపతిః ॥ యాగేదీక్షయితుం శక్యోనశూద్రోహీనజన్మభాక్ ॥ ౩౩ ॥ శ్రూయతేయదితేబుద్ధిశ్శుశ్రూషానిరతోభవ। ఉపదేశోనకర్తవ్యోజాతిహీనస్యకర్హిచిత్. ॥ ౩౪ ॥ ఉపదేశేమహాన్దోష ఉపాధ్యాయస్యవిద్యతే। నాధ్యాపయేద్బుధశ్శూద్రం తథానైవచయాజయేత్ ॥ ౩౫ ॥ నపాఠయేత్తథాశూద్రం శాస్త్రం వ్యాకరణాదికమ్। కావ్యంవానాటకంవాపి తథాఽలఙ్కారమేవవా ॥ ౩౬ ॥ పురాణమితిహాసంచ శూద్రంనైవతుపాఠయేత్। యదిచోపదిశేద్విప్రశ్శూద్రస్యైతానికర్హిచిత్ ॥ ౩౭ ॥ త్యజేయుర్బ్రాహ్మణావిప్రం తంగ్రామాద్బ్రహ్మసఙ్కులాత్। శూద్రాయచోపదేష్టారం ద్విజంచణ్డాలవత్త్యజేత్ ॥ ౩౮ ॥ శూద్రంచాక్షరసంయుక్తం దూరతఃపరివర్జయేత్। అతశ్శుశ్రూషభద్రంతే బ్రాహ్మణాన్శ్రద్ధయాసహ ॥ ౩౯ ॥ శూద్రస్యద్విజశుశ్రూషా మన్వాదిభిరుదీరితా। నహినైసర్గికంకర్మ పరిత్యక్తుంత్వమర్హసి ॥ ౪౦ ॥ ఏవముక్తస్సమునినాసశూద్రోఽచిన్తయత్తదా। కిఙ్కర్తవ్యంమయాత్వద్య వ్రతేశ్రద్ధాహిమేపరా ॥ ౪౧ ॥ యథాస్యాన్మమసుజ్ఞానం యతిష్యేహంతథాద్యవై। ఇతినిశ్చిత్యమనసా శూద్రోదృఢమతిస్తదా ॥ ౪౨ ॥ గత్వాశ్రమపదాద్దూరం కృతవానుటజంశుభమ్। తత్రవైదేవతాగారంపుణ్యాన్యాయతనానిచ ॥ ౪౩ ॥ పుష్పారామాదికంచాపి తటాకఖననాదికమ్। శ్రద్ధయాకారయామాస తపస్సిద్ధ్యర్థమాత్మనః ॥ ౪౪ ॥ అభిషేకాంశ్చ నియమానుపవాసాదికానపి। బలింకృత్వాచహుత్వాచ దైవతాన్యభ్యపూజయత్ ॥ ౪౫ ॥ సఙ్కల్పనియమోపేతః ఫలాహారోజితేన్ద్రియః। నిత్యంకన్దైశ్చమూలైశ్చ పుష్పైరపితథాఫలైః ॥ ౪౬ ॥ అతిథీన్పూజయామాస యథావత్సముపాగతాన్। ఏవంహిసుమహాన్కాలో వ్యతిచక్రా

→ దృఢమతయేసుమత్యాఖ్యవిప్రప్రకాశితకర్మానుష్ఠానక్రమః. ←

మతస్యవై ॥ ౪౭ ॥ అథాశ్రమమగాత్తస్య సుమతిర్నామనామతః। ద్విజోగర్గకులోద్భూతస్సత్యవాదీజితేన్ద్రియః ॥ ౪౮ ॥ స్వాగతైర్మునిమారాధ్యతోషయిత్వాఫలాదికైః। కథయన్వైకథాఃపుణ్యాఃకుశలంపర్యపృచ్ఛ

త ॥ ౪౯ ॥ ఇత్థంసమ్ప్రీతిపాద్యాద్యై రుపచారై స్తుపూజితః । ఆశీర్భిరభిన న్ద్యైనం ప్రతిగృహ్యాచసత్క్రియామ్॥౫౦॥తమాపృచ్ఛ్యప్రహృష్టాత్మా స్స్వాశ్రమంపునరాయయౌ । ఏవందినేదినేవిప్రశ్శూద్రేఽస్మిన్సపత్తిపాతవాన్॥ ఆగచ్ఛదాశ్రమంతస్య ద్రష్టుంతంశూద్రయోనిజమ్ । బహుకాలం ద్విజస్యాభూ త్సంసర్గశ్శూద్రయోనినా ॥ ౫౨ ॥ స్నేహస్యవశమాప న్న శ్శూద్రో క్తంనాతిచక్రమే । అథాగతంద్విజంశూద్రః ప్రాహస్నేహ వశీకృతమ్ ॥ ౫౩ ॥ హవ్యకవ్యవిధానంమే బ్రూహిత్వంతుగురుర్మతః । ఏ వము క్తస్సశూద్రేణ సర్వమేతదుపాదిశత్ ॥ ౫౪ ॥ కారయామాసశూ ద్రస్య పితృకార్యాదికంతదా । పితృకార్యేకృతేతేన విసృష్టస్సద్విజో త్త

* శూద్రస్యవైదికకర్మోపదేశేనసుమత్యనుభూతదుర్గతిప్రకారః. *

మః ॥ ౫౫ ॥ అథదీర్ఘేణకాలేన పోషితశ్శూద్రయోనినా । త్యక్తోవిప్రగణై స్సోయం పఞ్చత్వమగమద్ద్విజః ॥ ౫౬ ॥ వైవస్వతభటైర్నీ త్వా పాతితో నరకేష్వపి । కల్పకోటిసహస్రాణి కల్పకోటిశతానిచ ॥ ౫౭ ॥ భుక్త్వా క్రమేణనరకాం స్తద న్తేస్థావరోఽభవత్ । గర్దభస్తుతతోజజ్ఞే విడ్వరాహ స్తతఃపరమ్ ॥ ౫౮ ॥ జజ్ఞేథసారమేయోసౌ పశ్చాద్వ్యాయసతాంగతః । అ థచణ్డాలతాంప్రాప్య శూద్రయోనిమగా త్తతః॥౫౯॥గతవాన్వైశ్యతాం పశ్చాత్క్షత్రియ స్తదన న్తరమ్। ప్రబలైర్బాధ్యమానోసౌ బ్రాహ్మణోవై తదాఽభవత్ ॥ ౬౦ ॥ ఉపనీతస్సపిత్రాతు వర్షేగర్భాష్టమేద్విజః । వర్త మానఃపితుర్గేహే స్వాచారాభ్యాసతత్పరః ॥ ౬౧ ॥ గచ్ఛన్కదాచిద్గ హానే గృహీతోబ్రహ్మరక్షసా । రుదన్ప్రిమస్ఖలన్మూఢః ప్రలపన్ప్రిహస న్నసౌ ॥౬౨॥ శశ్వద్ధాహేతిచవదన్ వైదికంకర్మసోఽత్యజత్ । దృష్ట్వాసు తంతథాభూతం పితాదుఃఖేనపీడితః ॥ ౬౩ ॥ సుతమాదాయచస్నేహా దగ స్త్యంశరణంయయౌ । సువర్ణముఖరీతీరే తపస్య న్తంశివాగ్రతః ॥ ౬౪॥ భక్త్యామునింప్రణమ్యాసౌ పితాతస్యసుతస్యవై।తస్మైనివేదయామాసస్వ

* అగస్త్యోక్త్యాదుర్గత్యపనోదనార్థంసుమతేర్వేఙ్కటాద్రిగమనమ్. *

పుత్రస్యవిచేష్టితమ్ ॥ ౬౫ ॥ అబ్రవీచ్చతదావిప్రః కుమ్భజంమునిపుఙ్గవ మ్। ఏవమేతనయోబ్రహ్మ న్గృహీతోబ్రహ్మరక్షసా ॥ ౬౬ ॥ సుఖంనలభ తేబ్రహ్మ న్రక్షతంకరుణాదృశా । నాస్తిమేతనయోప్యన్యః పిత్ర్యాణామ్పు

ణముక్తయే ॥ ౧౭ ॥ తస్యపీడావినాశార్థ ముపాయంబ్రూహికుమ్భజ। త్వత్సమస్త్రిషులోకేషు తపస్వీలోనవిద్యతే ॥ ౧౮ ॥ త్వాంవినాఽస్య పరిత్రాతా నమేపుత్రస్యవిద్యతే। పుత్రేదయాంకురుగురో దయాశీలాహి సాధవః ॥ ౧౯ ॥ శ్రీసూతః ॥ ఏవముక్తస్తదా తేన కుమ్భజోధ్యానమాస్థితః। ధ్యాత్వాతుసుచిరంకాల మబ్రవీద్బ్రాహ్మణంతతః ॥ ౨౦ ॥ అగస్త్యః॥ పూర్వజన్మని తేపుత్రో బ్రాహ్మణోఽయంమహామతే। సుమతిర్నామవిప్రోఽయం మతింశూద్రాయవైదదౌ ॥ ౨౧ ॥ కర్మాణి వైదికాన్యేష సర్వాణ్యుపదిదేశవై । అతోఽయంనరకాన్భుక్త్వా కల్పకోటిసహస్రకమ్ ॥ ౨౨ ॥ జాతోభువితదన్తేషు స్థావరాదిషుయోనిషు। ఇదానీంబ్రాహ్మణోజాతః కర్మశేషేణతేసుతః ॥ ౨౩ ॥ యమేనప్రేషితేనాత్ర గృహీతోబ్రహ్మరక్షసా। క్రూరేణపాతకేనాద్య పూర్వజన్మకృతేనవై ॥ ౨౪ ॥ ఉపాయంతేప్రవక్ష్యామి బ్రహ్మరక్షోవినాశనే। శృణుష్వశ్రద్ధయాయుక్తస్సమాధాయచమానసమ్ ॥ ౨౫ ॥ సువర్ణముఖరీతీరే ఋషిసఙ్ఘనిషేవితే। వర్తతేదైవతైస్సేవ్యః పావనోవేఙ్కటాచలః ॥ ౨౬ ॥ తస్యోపరిమహాతీర్థం నామ్నాపాపవినాశనమ్। అస్తిపుణ్యంప్రసిద్ధంచ మహాపాతకనాశనమ్ ॥ ౨౭ ॥ భూతప్రేతపిశాచానాం వేతాళబ్రహ్మరక్షసామ్। మహాతాంచైవరోగాణాం తీర్థంతన్నాశకంస్మృతమ్ ॥ ౨౮ ॥ సుతమాదాయ గచ్ఛత్వం తత్తీర్థగిరిమధ్యగమ్। ప్రయతస్స్నాపయసుతం తీర్థేపాపవినాశనే ॥ ౨౯ ॥ స్నానేనత్రిదినంతత్ర బ్రహ్మరక్షోవినశ్యతి। నైవోపాయాన్తరంతస్య వినాశేవిద్యతేభువి ॥ ౩౦ ॥ తస్మాచ్ఛీఘ్రంప్రయాహిత్వం వేఙ్కటాహ్వాయపర్వతమ్ । తత్రపాపవినాశాఖ్య తీర్థేస్నాపయతేసుతమ్ ॥ ౩౧ ॥ మావిలమ్బంకురుష్వాత్ర త్వరయాయాహివైద్విజ। ఇత్యుక్తస్సద్విజోఽగస్త్యం ప్రణమ్యభువిదణ్డవత్ ॥ ౩౨ ॥ అనుజ్ఞాతశ్చతేనాసౌ ప్రయయౌవేఙ్కటాచలమ్। సుతేనసాకంవిప్రోఽసౌ గత్వాపాపవి-

సుమతేః పాపనాశనస్నానేనదుర్గత్యపనోదనప్రకారః.

నాశనమ్ ॥ ౩౩ ॥ సఙ్కల్పపూర్వంసంస్నాప్య దినత్రయమసౌసుతమ్। స్వస్నాస్వయంచవిప్రేన్ద్రః పితాపాపవినాశనే ॥ ౩౪ ॥ సమాగతఃపపౌతోయం కృత్వాచాప్యాహ్నికక్రమమ్। అథతస్యసుత స్తత్ర విముక్తోబ్రహ్మ

రక్షసా ॥ ౮౫ ॥ సమజాయతనీరోగ స్స్వస్థస్సున్దరరూపధృత్ । సర్వస
మృత్సమృద్ధోఽసౌ భుక్త్వాభోగాననేకశః ॥ ౮౬ ॥ దేహాన్తేప్రయయౌ
ముక్తిం స్నానాత్పాపవినాశనే । పితాపితస్తస్మా నేనదేహాన్తేముక్తి
* వైదికకర్మానుష్ఠాతుర్గృధ్రమతేర్దుర్గతిప్రాప్త్యపనోదనప్రకారః. *
మాప్తవాన్ ॥ ౮౭ ॥ తేనోపదిష్టోఽయంశూద్రస్సు భుక్త్వానరకాన్క్రి
మాత్ । అనేకాసుజనిత్వాచ కుత్సితాస్వపియోనిషు ॥ ౮౮ ॥ గృధ్ర
జన్మాఽభవత్పశ్చా ద్వేఙ్కటాహ్వయపర్వతే । సకదాచిజ్జలంపాతుం తీ
ర్థేనాపవినాశనే ॥౮౯॥ సమాగతఃపపాతోయం సిషిచేచాత్మన స్తనుమ్।
తద్దైవదివ్యదేహస్సన్సర్వాభరణభూషితః ॥ ౯౦ ॥ దివ్యంవిమానమారు
హ్య ప్రయయావమరాలయమ్ ॥శ్రీసూతః॥ ఏవంప్రభావమేతద్ధి తీర్థం
పాపవినాశనమ్ ॥ ౯౧ ॥ పాపానాంనాశనాద్విప్రాః పాపనాశాభిధం
హితత్ ॥ ౯౨ ॥ ఇత్థంరహస్యంకథితంమునీన్ద్రా స్తద్వైభవంపా
పవినాశనస్య । యత్రాభిషేకాత్సహసావిముక్తో ద్విజశ్చశూద్రశ్చవిని
ర్వృతౌ ॥ ౯౩ ॥ ... ... *

ఇతిస్కన్దపురాణేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే పాపవినాశనతీర్థ
మహిమానువర్ణనంనామనవమోధ్యాయః.

పాపవినాశనతీర్థమాహాత్మ్యవర్ణనమ్.

శ్రీసూతః॥ పునశ్చాహంప్రవక్ష్యామిపాపనాశనవైభవమ్ । భగ
వద్భక్తిభావేన శృణుధ్వంసుసమాహితాః ॥ ౧ ॥ ఇతిహాసంప్రవక్ష్యామి
సర్వపాపవినాశనమ్ । యచ్ఛ్రుత్వాసర్వపాపేభ్యో ముచ్యతేనాత్రసం

భద్రమత్యాఖ్యదరిద్రద్విజవృత్తాన్తః

శయః ॥ ౨ ॥ ఆసీత్పురాద్విజవరో వేదవేదాన్తపారగః । దరిద్రోవృత్తి
హీనశ్చ నామ్నా భద్రమతిర్ద్విజాః ॥ 3 ॥ శ్రుతానిసర్వశాస్త్రాణి తేనవి
ప్రేణధీమతా । శ్రుతానిచపురాణానిధర్మశాస్త్రాణిసర్వశః ॥ ౪ ॥ అథ
తం తస్యషట్పత్న్యఃకృతాసిన్ధూర్యశోవతీ। కామినీమాలినీచైవశోభాచై
వప్రకీర్తితాః ॥౫॥ తాసుపత్నీషుతస్యాసీత్పుత్రాణాంచశతద్వయమ్। తేన
ప్వైతస్యపుత్రాద్యాః క్షుధయాపరిపీడితాః ॥౬॥ అకిఞ్చనోభద్రమతిఃక్షు

భార్తానాత్మజాన్ప్రియాన్ । పశ్యన్ప్రియాంశ్చ భార్యాంశ్చ విలలాపాతురే
న్ద్రియః ॥ ౭ ॥ ధిగ్జన్మ భాగ్యరహితం ధిగ్జన్మ ధనవర్జితమ్ । ధిగ్జన్మ కీర్తిరహి
తం ధిగ్జన్మాతిథ్యవర్జితమ్ ॥ ౮ ॥ ధిగ్జన్మాచారరహితం జన్మ ధిగ్జ్ఞానవర్జితమ్ ।
ధిగ్జన్మ యత్నరహితం ధిగ్జన్మ సుఖవర్జితమ్ ॥ ౯ ॥ ధిగ్జన్మ బన్ధురహితం ధిగ్జ
న్మ ఖ్యాతివర్జితమ్ । నరస్య బహ్వాపత్యస్య ధిగ్జన్మైశ్వర్యవర్జితమ్ ॥ ౧౦ ॥ అ
హో గుణాస్సౌమ్యతా చ విద్వత్తా జన్మ సత్కులే । దారిద్ర్యామ్బుధిమ
గ్నస్య సర్వమేతన్న శోభతే ॥ ౧౧ ॥ విప్రాః పుత్రాశ్చ పౌత్రాశ్చ బాన్ధ
వా భ్రాతరస్తథా । శిష్యాశ్చ సర్వే మనుజాః త్యజన్త్యైశ్వర్యవర్జితమ్ ॥౧౨॥
ఇతి నిశ్చిత్య మతిమాన్స్థిరో భద్రమతిర్ద్విజః । చణ్డాలో వా ద్విజో వాపి భాగ్య
వానేవ పూజ్యతే ॥ ౧౩ ॥ దరిద్రః పురుషో లోకే శవవల్లోకనిన్దితః ।
అహో సమ్పత్సమాయుక్తో నిష్ఠురో వాప్యనిష్ఠురః ॥ ౧౪ ॥ గుణహీ
నోఽపి గుణవాన్మూర్ఖో వాపి స పణ్డితః । నిష్ఠురో వా గుణీ వాపి ధర్మహీనోఽ
థవా నరః ॥ ౧౫ ॥ ఐశ్వర్యగుణయుక్తశ్చేత్పూజ్య ఏవ న సంశయః । అ
హో దరిద్రతా దుఃఖం తత్రాప్యాశాతిదుఃఖదా ॥ ౧౬ ॥ ఆశాభిభూతాః
పురుషా దుఃఖమశ్నువతే క్షణాత్ ॥౧౭॥ ఆశాయా దాసా యే దాసాస్తే
సర్వలోకస్య ॥ ఆశా దాసీ యేషాం తేషాం దాసాయతే లోకః ॥ ౧౭ ॥
సర్వశాస్త్రార్థవేత్తాపి దరిద్రో భాతి మూర్ఖవత్ ॥ ౧౮ ॥ ఆకిఞ్చన్యమహా
గ్రాహగ్రస్తానాం నాస్తి మోచకః । అహో దుఃఖమహో దుఃఖ మ
హో దుఃఖం దరిద్రతా ॥ ౧౯ ॥ తత్రాపి పుత్రదారాణాం బాహుళ్య
మతిదుఃఖదమ్। ఏవముక్త్వా భద్రమతిస్సర్వశాస్త్రార్థపారగః ॥౨౦॥ అ
త్యైశ్వర్యప్రదం ధర్మం మనసా చిన్తయంస్తదా । తూష్ణీం స్థితో భద్రమ
తిర్మహాక్లేశసమన్వితః ॥ ౨౧ ॥ తదానీం తాసుభార్యాసుకామినీ పతిదేవ

భద్రమతిమ్ప్రతి కామినీకృత వేఙ్కటాద్రిగమనప్రోత్సాహనమ్

తా। భార్యా సాధుగుణైర్యుక్తా తం పతిం ప్రత్యభాషత ॥౨౨॥ కామినీ॥ భ
గవన్సర్వధర్మజ్ఞ సర్వశాస్త్రార్థపారగ । మమ నాథ మహాభాగ వాక్యం శృ
ణు మహామతే ॥ ౨౩ ॥ సువర్ణముఖరీతీరే ఋషిసఙ్ఘనిషేవితే । వర్తతే
దైవతైస్సేవ్యః పావనో వేఙ్కటాచలః ॥ ౨౪ ॥ తస్మిన్వేఙ్కటశైలేన్ద్రే
సురాసురనమస్కృతే । వర్తతే పావనం తీర్థం పాపానాం దాహకం శుభమ్॥

తత్రగత్వామహాభాగ పాపనాశేమహామతే । కురుస్నానంప్రయత్నే
న భార్యాపుత్రసమన్వితః ॥ ౨౬ ॥ తస్యతీర్థస్యమాహాత్మ్యం నారదే
నశ్రుతంమయా । బాలభావేమమపితురన్తికేచోక్తవాన్మునిః ॥ ౨౭ ॥
వేఙ్కటాద్రౌమహాపుణ్యే సర్వపాతకనాశనే । సర్వదుఃఖప్రశమనే స
ర్వసమ్పత్ప్రదాయకే ॥ ౨౮ ॥ పాపనాశేమహాతీర్థే స్నాత్వాసఙ్కల్ప
పూర్వకమ్ । అత్యైశ్వర్యప్రదంధర్మం మనసాచిన్తయంస్తదా ॥ ౨౯ ॥
భూమిదానంవినిశ్చిత్య సర్వదానోత్తమోత్తమమ్ । ప్రాపకంపరలోక
స్యసర్వకామఫలప్రదమ్ ॥ ౩౦ ॥ దానానాముత్తమందానం భూదానం
పరికీర్తితమ్ । తద్దత్వాసమవాప్నోతి యద్యదిష్టతమంనరః ॥ ౩౧ ॥ ఇత్యే
వంనారదేనోక్తం శ్రుత్వామేజనకోద్విజః । సమ్ప్రహృష్టమనాభూత్వా
శేషాద్రింప్రాప్తవాంస్తదా ॥ ౩౨ ॥ తత్రగత్వామహాభాగ స్సర్వసమ్ప
త్ప్రదాయకమ్।భూదానంవిప్రవర్యాయశ్రోత్రియాయప్రదత్తవాన్॥౩౩॥
తతోమేజనకోవిద్వా న్సర్వభాగ్యసమన్వితః । ఇహలోకేసుఖంప్రాప్య చా
న్తేవిష్ణుపదంయయౌ ॥ ౩౪ ॥ త్వంచగత్వామహాభాగ వేఙ్కటాద్రింన
గోత్తమమ్ । కురుదానంప్రయత్నేనభూదానంసర్వకామదమ్ ॥ ౩౫ ॥

కామినీకథితభూదానప్రశంసా.

భూమిదానస్యమాహాత్మ్యం శృణుష్వసుసమాహితః । నకోపిగదితుంశ
క్తోలోకేఽస్మిన్భగవన్ప్రభో ॥ ౩౬ ॥ భూమిదానాత్పరందానం నభూతం
నభవిష్యతి । పరంనిర్వాణమాప్నోతి భూమిదోనాత్రసంశయః ॥ ౩౭ ॥
స్వల్పామపిమహీందత్వా శ్రోత్రియాయాహితాగ్నయే । బ్రహ్మలోకమ
వాప్నోతిపునరావృత్తివర్జితమ్ ॥ ౩౮ ॥ భూమిదస్సర్వదఃప్రోక్తోభూమిదో
మోక్షభాగ్భవేత్ । భూమిదానంవృషాద్రౌచసర్వపాపప్రణాశనమ్ ॥౩౯॥
మహాపాతకయుక్తోవా యుక్తోవాసర్వపాతకైః । దశహస్తాంమహీంద
త్వా సర్వపాపైఃప్రముచ్యతే ॥ ౪౦ ॥ సత్పాత్రేభూమిదాతాయ స్సర్వ
దానఫలంలభేత్ । భూమిదస్యసమోనాన్యస్త్రిషులోకేషువిద్యతే ॥౪౧॥
ద్విజస్యవృత్తిహీనస్య యఃప్రదద్యాన్మహీంశుభామ్ । తస్యపుణ్యఫలం
వక్తుం శేషోనార్హఃకదాచన ॥ ౪౨ ॥ విప్రస్యవృత్తిహీనస్యసదాచారస్య
కస్యచిత్ । యోల్పామపిమహీందద్యాత్సవిష్ణుర్నాత్రసంశయః ॥ ౪౩ ॥

ఇక్షుగోధూమకేదార పూగవృక్షాదిసంయుతా । పృథ్వీప్రదీయతే
యేన సవిష్ణుర్నాత్రసంశయః ॥ ౪౪ ॥ వృత్తిహీనస్యవిప్రస్య దరిద్రస్యకు
టుమ్బినః । స్వల్పామపిమహీందత్వా విష్ణుసాయుజ్యమశ్నుతే ॥ ౪౫ ॥
సత్కృస్యదేవపూజాసు విప్రస్యాటవికామహీ । దత్త్వాభవతిగఙ్గాయాంత్రి
రాత్రస్నానజంఫలమ్ ॥ ౪౬ ॥ విప్రస్యవృత్తిహీనస్యసదాచారరతస్యచ।
ద్రోణికాంపృథివీందత్వా యత్ఫలంలభతేశృణు ॥ ౪౭ ॥ గఙ్గాతీరే౽
శ్వమేధానాంశతానివిధివన్నరః । కృత్వాయత్ఫలమాప్నోతి తదాప్నోతి
మహత్ఫలమ్ ॥ ౪౮ ॥ దదాతిఖారికాంభూమిందరిద్రాయద్విజాతయే ।
తస్యపుణ్యంప్రవక్ష్యామి మన్నాథభగవన్ప్రభో ॥ ౪౯ ॥ అశ్వమేధసహ
స్రాణి వాజపేయశతానిచ । విధాయజాహ్నవీతీరే యత్ఫలంతల్లభేత
సః ॥౫౦॥ భూమిదానంమహాదాన మతిదానంప్రకీర్తితమ్ । సర్వపాపప్ర
శమన మపవర్గఫలప్రదమ్ ॥౫౧॥ యచ్ఛ్రుత్వాశ్రద్ధయాయుక్తో భూమి
దానఫలంలభేత్ ।భార్యాయావచనంశ్రుత్వాత్వితిహాససమన్వితమ్॥౫౨॥
సన్తుష్టోమనసిధ్యాత్వా శేషాచలనివాసినమ్ । గన్తుంప్రచక్రమేబుద్ధిం

భద్రమతయేభూప్రదానాత్సుఘోషస్యసద్గతిప్రాప్తిః.

క్రీడాచలమనుత్తమమ్ ॥ ౫౩ ॥ తతో౽భద్రమతిస్స్వామ్యస్సర్వధర్మపరా
యణః । సుశాలింనామనగరీంకళత్రసహితో౽యయౌ ॥ ౫౪ ॥ సుఘో
షంనామవిప్రేన్ద్రం సర్వైశ్వర్యసమన్వితమ్ । గత్వాయాచితవాన్భూ
మిం పఞ్చహస్తాయతాంద్విజః ॥ ౫౫ ॥ సుఘోషోధర్మనిరతస్తంనిరీ
క్ష్యకుటుమ్బినమ్। మనసాప్రీతిమాపన్నస్సమభ్యర్చ్యేనమబ్రవీత్ ॥౫౬॥
కృతార్థో౽హంభద్రమతేసఫలంమమజన్మచ । మత్కులంచానఘంజాత
మనుగ్రాహ్యో౽స్మితేయతః ॥ ౫౭ ॥ ఇత్యుక్త్వాతంసమభ్యర్చ్య సుఘో
షోధర్మతత్పరః।పఞ్చహస్తప్రమాణాంతాందదౌతస్మైమహామతిః ॥౫౮॥
పృథివీవైష్ణవీపుణ్యాపృథివీవిష్ణుపాలితా।పృథివ్యాస్తుప్రదానేనప్రీయతాం
మేజనార్దనః ॥ ౫౯ ॥ మన్త్రేణానేనవిప్రేన్ద్రాస్సుఘోషస్తంద్విజేశ్వ
రమ్। విష్ణుబుద్ధ్యాసమభ్యర్చ్యతావతీంపృథివీందదౌ ॥౬౦॥ సో౽పిభద్రమ
తిర్విప్రా ధీమాంస్తాంయాచితాంభువమ్ । దత్తవాన్హరిభక్తాయ శ్రోత్రి
యాయకుటుమ్బినే ॥ ౬౧ ॥ సుఘోషోభూమిదానేనకోటివంశసమన్వి

✤ భద్రమతేః పాపనాశనతీర్థే భూప్రదానార్థం వేఙ్కటాద్రిగమనమ్. ✤

తః। ప్రాపే దేవి విష్ణుభవనం యత్ర గత్వా న శోచతి॥ ౬౨॥ విప్రో భద్రమతిశ్చాపి పుత్రదారసమన్వితః। గతో వేఙ్కటశైలేన్ద్రం సురాసురనమస్కృతమ్॥ ౬౩॥ గన్ధర్వయక్షసిద్ధాదిసేవితం మేరుపుత్రకమ్। వైకుణ్ఠాదాగతం దివ్యం క్రీడాచలమనుత్తమమ్॥ ౬౪॥ తత్ర స్వామిసరస్తోయే నిర్మలే పావనే శుభే। దారపుత్రాదిసంయుక్త స్స్నాత్వా సఙ్కల్పపూర్వకమ్॥ ౬౫॥ తత్పశ్చిమతటే శ్వేతసూకరం వసుధాధరమ్। నత్వా తత్ర విధానేన శ్రీనివాసాలయం గతః॥ ౬౬॥ తత్ర బ్రహ్మాదిదేవైశ్చ సేవితం వేఙ్కటేశ్వరమ్। దృష్టవాన్సహపుత్రాద్యైర్విష్ణుభక్తో మహామతిః॥ ౬౭॥ భక్త్యా ప్రణమ్య తం దేవం శ్రీనివాసం కృపానిధిమ్। పుత్రదారాదిసంయుక్తః పాపనాశనమాయయౌ॥ ౬౮॥ తత్ర స్నాత్వా విధానేన కృతకర్మాదిసత్క్రియః। కస్మైచిద్విష్ణుభక్తాయ శ్రోత్రియాయ మహామతిః॥ ౬౯॥ విష్ణుబుద్ధ్యా స ప్రద

✽ భూదానప్రభావేన ప్రాదుర్భూతం భగవన్తం ప్రతి భద్రమతిస్తుతిః. ✽

దౌ భూదానం మోక్షదం శుభమ్। తదా ప్రాదురభూద్దేవశ్శఙ్ఖచక్రగదాధరః॥ ౭౦॥ వినతానన్దనారూఢో వనమాలావిభూషితః। పాపనాశస్య తీరే తు భూదానస్య ప్రభావతః॥ ౭౧॥ తదా భద్రమతిస్స్వామి స్తోతుం సముపచక్రమే॥ ౭౧½॥ నమో నమస్తేఽఖిలకారణాయ నమో నమస్తేఽఖిలపాలకాయ॥ నమో నమస్తేఽమరనాయకాయ నమో నమో దైత్యవిమర్దనాయ॥ ౭౨½॥ నమో నమో భక్తజనప్రియాయ నమో నమః పాపవిదారణాయ॥ నమో నమో దుర్జననాశకాయ నమోఽస్తు తస్మై జగదీశ్వరాయ॥ ౭౩½॥ నమో నమః కారణవామనాయ నారాయణాయామితవిక్రమాయ॥ శ్రీశార్ఙ్గచక్రాసిగదాధరాయ నమోఽస్తు తస్మై పురుషోత్తమాయ॥ ౭౪॥ నమః పయోరాశినివాసకాయ నమోఽస్తు లక్ష్మీపతయేఽవ్యయాయ॥ నమోఽస్తు సూర్యాద్యమితప్రభాయ నమో నమః పుణ్యగతాగతాయ॥ ౭౫½॥ నమో నమోఽర్కేన్దువిలోచనాయ నమోఽస్తు తే యజ్ఞఫలప్రదాయ॥ నమోఽస్తు యజ్ఞాఙ్గవిరాజితాయ నమోఽస్తు తే సజ్జనవల్లభాయ॥ ౭౬½॥ నమో నమః కారణకారణాయ నమోఽస్తు శబ్దాదివివర్జితాయ॥ నమోఽ

స్తుతేఽభీష్టసుఖప్రదాయన మోనమోభక్తమనోరమాయ॥ ౭౭॥ నమో నమస్తేఽఖిలకారణాయ నమోస్తుతేమన్దరధారకాయ ॥ నమోస్తుతే యజ్ఞవరాహనామ్నే నమోహిరణ్యాక్ష్యవిదారకాయ ॥ ౭౮ ॥ నమోస్తుతేవామనరూపభాజేనమోస్తుతేక్షత్రకులాన్తకాయ ॥ నమోస్తుతేరావణమర్దనాయనమోస్తుతేనన్దసుతాగ్రజాయ ॥ ౭౯ ॥ నమస్తేకమలాకాన్తనమస్తేసుఖదాయినే ॥ ౮౦॥ శ్రితార్తినాశినేతుభ్యంభూయోభూయో నమోనమః । విప్రేణసంస్తుతో దేవోభగవాన్భక్తవత్సలః ॥ ౮౧ ॥ వాత్సల్యేనాబ్రవీద్వాక్యం శ్రీనివాసోదయానిధిః । తాతతుష్టోస్మి భద్రన్తే స్తోత్రేణమహతాద్విజ ॥ ౮౨ ॥ సర్వభోగసమాయుక్తః పుత్రపౌత్రాదిభిర్యుతః । ఇహలోకేసుఖంప్రాప్య దేహాన్తేముక్తిమాప్నుహి ॥౮౩॥ ఇత్యుక్త్వాభగవాన్విష్ణుస్తత్రైవాన్తరధీయత। ఏవంవఃకథితంవిప్రాఃపాపనాశనవైభవమ్॥౮౪॥తత్తీరేభూప్రదానస్యమాహాత్మ్యంచాపివర్ణితమ్॥ ౮౫॥

ఇతిస్కన్దపురాణేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేపాపవినాశనతీర్థ భూదానఫలానువర్ణనం నామదశమోధ్యాయః.

రామానుజాఖ్యద్విజవృత్తాన్తః.

శ్రీసూతః ॥ భోభోతపోధనాస్సర్వే నైమిశారణ్యవాసినః । ఆకాశగఙ్గాతీర్థస్యమాహాత్మ్యంప్రవదామ్యహమ్ ॥ ౧ ॥ ఆకాశగఙ్గానికటేసర్వశాస్త్రార్థపారగః । రామానుజఇతిఖ్యాతో విష్ణుభక్తోజితేన్ద్రియః ॥ ౨ ॥ తపశ్చచారధర్మాత్మావైఖానసమతేస్థితః । గ్రీష్మేపఞ్చాగ్నిమధ్యస్థోవిష్ణుధ్యానపరాయణః ॥ ౩ ॥ జపన్నష్టాక్షరంమన్త్రంధ్యాయన్నారాదిజనార్దనమ్ । వర్షాస్వాకాశగోనిత్యంహేమన్తేషుజలేశయః ॥ ౪ ॥ సర్వభూతహితోదాన్తస్సర్వద్వన్ద్వవివర్జితః । వర్షాణికతిచిత్సోయం జీర్ణపర్ణాశనోఽభవత్ ॥ ౫ ॥ కఞ్చిత్కాలంజలాహారో వాయుభక్షఃకియ

ఆకాశగఙ్గాతీరేరామానుజతపస్తుష్టభగవదావిర్భావః.

త్సమాః । అథతత్తపసాతుష్టో భగవాన్భక్తవత్సలః ॥ ౬ ॥ ప్రత్యక్షతామగాత్తస్యశఙ్ఖచక్రగదాధరః । వికచామ్బుజపత్రాక్షస్సూర్యకోటిసమప్రభః ॥ ౭ ॥ వినతానన్దనారూఢశ్ఛత్రచామరశోభితః । హారకేయూరమకుటకటకాదివిభూషితః ॥ ౮ ॥ విష్వక్సేనసనన్దాది కిఙ్కరైఃపరివారి

తః । వీణావేణుమృదఙ్గాదివాద్యకైర్నారదాదిభిః ॥ ౯ ॥ ఉపగీయమానవిభవఃపీతామ్బరవిరాజితః । లక్ష్మీవిరాజితోరస్కో నీలమేఘనిభచ్ఛవిః ॥ ౧౦ ॥ సనకాదిమహాయోగిసేవితఃపార్శ్వయోర్ద్వయోః । మన్దస్మితేనసకలంమోహయన్భువనత్రయమ్ ॥ ౧౧ ॥ స్వభాసాభాసయన్ సర్వా దిశోదశవిరాజయన్ । సుభక్తసులభోదేవో వేఙ్కటేశోదయానిధిః ॥ ౧౨ ॥ పురస్సన్నిదధేశస్యరామానుజమహామునేః । ఆవిర్భూతంతదాదృష్ట్వాశ్రీనివాసంకృపానిధిమ్ ॥ ౧౩ ॥ పీతామ్బరధరందేవంతుష్టింప్రాపమహామునిః । భక్త్యాపరమయాయుక్త స్తుష్టావజగదీశ్వరమ్ ॥

రామానుజాఖ్యవిప్రకృతభగవత్స్తుతిః.

౧౪ ॥ రామానుజః ॥ నమోదేవాదిదేవాయ శఙ్ఖచక్రగదాభృతే । నమోనిత్యాయశుద్ధాయ వేఙ్కటేశాయతేనమః ॥ ౧౫ ॥ నమోభక్తార్తిహన్త్రేతే హవ్యకవ్యస్వరూపిణే । నమస్త్రిమూర్తయేతుభ్యం సృష్టిస్థిత్యన్తకారిణే ॥ ౧౬ ॥ నమఃపరేశాయనమోతిభూమ్నేనమోస్తులక్ష్మీపతయేవిధాత్రే । నమోస్తుసూర్యేన్దువిలోచనాయనమోవిరిఞ్చాద్యభివన్దితాయ ॥ ౧౭ ॥ యోనామజాత్యాదివికల్పహీనస్సమస్తదోషైరపివర్జితోయః । సమస్తసంసారభయాపహారిణే తస్మైనమోదైత్యవినాశకాయ ॥ ౧౮ ॥ వేదాన్తవేద్యాయరమేశ్వరాయవృషాద్రివాసాయవిధాతృపిత్రే । నమోనమస్సర్వజనార్తిహారిణే నారాయణాయామితవిక్రమాయ ॥ ౧౯ ॥ నమస్తుభ్యంభగవతేవాసుదేవాయశార్ఙ్గిణే । భూయోభూయోనమస్తుభ్యం వేఙ్కటాద్రినివాసినే ॥ ౨౦ ॥ ఇతిస్తుత్వా వేఙ్కటేశంశ్రీనివాసంజగద్గురుమ్। రామానుజోమునిస్తూష్ణీమాస్తవిప్రవరోత్తమః ॥ ౨౧ ॥ శ్రుత్వాస్తుతింశ్రుతిసుఖాంహరిస్తస్యమహాత్మనః। అవాపపరమంతోషం వేఙ్కటాచలనాయకః॥ ౨౨॥ అథాలిఙ్గ్యమునింశౌరిశ్చతుర్భిర్బాహుభిస్తదా । బభాషేప్రీతిసంయుక్తో వరంవైప్రియతామితి ॥ ౨౩ ॥ తుష్టోస్మితపసాతేఽద్యస్తోత్రేణాపిమహామునే । నమసా

రామానుజాఖ్యవిప్రకృతభగవత్ప్రార్థనా.

రేణచప్రీతోవరదోహంతవాగతః ॥ ౨౪ ॥ రామానుజః ॥ నారాయణరమానాథశ్రీనివాసజగన్మయ । జనార్దనజగద్ధామన్ గోవిన్దనరకాన్తక ॥

త్వద్దర్శనాత్కృతార్థోస్మి వేఙ్కటాద్రిశిరోమణే । త్వాంనమస్యన్తి
ధర్మిష్ఠాయత స్త్వంధర్మపాలకః ॥ ౨౬ ॥ యంనవేత్తిభవోబ్రహ్మా యంన
వేత్తిత్రయీతథా। త్వాంవేద్మిపరమాత్మానంకిమస్మాదధికంవరమ్॥౨౭॥
యోగినోయంనపశ్యన్తియంనపశ్యన్తికర్మఠాః। పశ్యామిపరమాత్మానం
కిమస్మాదధికంవరమ్॥ ౨౮॥ ఏతేనచకృతార్థోస్మి వేఙ్కటేశజగత్పతే।య
న్నామస్మృతిమాత్రేణమహాపాతకినోపిచ ॥ ౨౯ ॥ ముక్తింప్రయాన్తి
మనుజాస్తంపశ్యామిజనార్దనమ్ । త్వత్పాదపద్మయుగళేనిశ్చలాభక్తిర

భగవద్వర్ణితాకాశగఙ్గాతీర్థస్నానకాలనిర్ణయః.

స్తుమే ॥౩౦॥ భగవాన్॥ మయిభక్తిర్దృఢాతేస్తురామానుజమహామతే।
శృణుచాప్యపరంవాక్యముచ్యతేతేమయాద్విజ ॥ ౩౧ ॥ మేషసఙ్క్రమ
ణేభానోశ్చిత్రానక్షత్రసంయుతే । పౌర్ణమాస్యాంచగఙ్గాయాం స్నానం
కుర్వన్తియేజనాః ॥ ౩౨ ॥ తేయాన్తిపరమంధామ పునరావృత్తివర్జిత
మ్ । వియద్గఙ్గాసమీపేత్వం వసరామానుజద్విజ ॥ ౩౩ ॥ ఏతత్ప్రారబ్ధదే
హాన్తే మత్స్వరూపమవాప్స్యసి । బహునాకిమహోక్తేన వియద్గఙ్గాజలే
శుభే॥ ౩౪ ॥ స్నాన్తియేవైజనాస్సర్వేతేవై భాగవతోత్తమాః । భవన్తి
మునిశార్దూలనాత్రకార్యావిచారణా॥ ౩౫ ॥ రామానుజః ॥ కింలక్షణా
భాగవతాజ్ఞాయన్తేకేనకర్మణా । ఏతదిచ్ఛామ్యహంశ్రోతుం కౌతూహ

భగవద్వర్ణితభాగవతలక్షణాని.

లపరోయతః ॥ ౩౬ ॥ శ్రీవేఙ్కటేశః ॥ లక్షణంభాగవతానాం శృణు
ష్వమునిసత్తమ । వక్తుంతేషాంప్రభావంతు శక్యతేనాబ్దకోటిభిః ॥ ౩౭ ॥
యేహితాస్సర్వజన్తూనాం గతాసూయావిమత్సరాః । జ్ఞానినోనిస్పృ
హాశ్శాన్తాస్తేవై భాగవతోత్తమాః ॥ ౩౮ ॥ కర్మణామనసావాచాపర
పీడాంనకుర్వతే । అపరిగ్రహశీలాశ్చ తేవై భాగవతోత్తమాః ॥ ౩౯ ॥ స
త్కథాశ్రవణేయేషాం వర్తతేసాత్త్వికామతిః । మత్పాదాబ్జసుభక్తాయే
తేవై భాగవతోత్తమాః ॥౪౦ ॥ మాతాపిత్రోశ్చశుశ్రూషాంకుర్వతేయే
నరోత్తమాః । యేతుదేవార్చనరతాః యేతుతత్సాధకానరాః॥ ౪౧॥ పూ
జాందృష్ట్వానుమోదన్తే తేవై భాగవతోత్తమాః । వర్ణినాంచయతీనాం
చపరిచర్యాపరాశ్చయే ॥ ౪౨ ॥ పరనిన్దామకుర్వాణా స్తేవై భాగవతో

త్తమాః । సర్వేషాంహితవాక్యాని యేవదన్తినరోత్తమాః ॥ ४3 ॥ యే గుణగ్రాహిణోలోకే తేవై భాగవతోత్తమాః। ఆత్మవత్సర్వభూతాని యేపశ్యన్తినరోత్తమాః ॥ ४४ ॥ తుల్యాశ్శత్రుషుమిత్రేషు తేవై భాగవతాస్మృతాః।ధర్మశాస్త్రప్రవక్తారస్సత్యవాక్యరతాశ్చయే ॥४౫॥ తేషాం శుశ్రూషవోయేచ తేవై భాగవతోత్తమాః। వ్యాకుర్వన్తిపురాణానితాని శృణ్వన్తియేతథా ॥ ४౬ ॥ తద్వక్తరిచభక్తాయే తేవై భాగవతోత్తమాః। యేగోబ్రాహ్మణశుశ్రూషాంకుర్వన్తిసతతంనరాః ॥ ४౭ ॥ తీర్థయాత్రాపరాయేచ తేవై భాగవతోత్తమాః। అన్యేషాముదయందృష్ట్వాయేఽభినన్దన్తిమానవాః ॥ ४౮ ॥ హరినామపరాయేచ తేవై భాగవతోత్తమాః।ఆరామరోపణరతాస్తటాకపరిరక్షకాః ॥ ४౯ ॥ కాసారకూపకర్తారస్తేవై భాగవతోత్తమాః। యేవైతటాకకర్తారోదేవసద్మానికుర్వతే॥౫౦॥ గాయత్రీనిరతాయేచ తేవై భాగవతోత్తమాః। యేభినన్దన్తినామానిహరేశ్శ్రుత్వాఽతిహర్షితాః ॥ ౫౧ ॥ రోమాఞ్చితశరీరాశ్చ తేవై భాగవతోత్తమాః। తుళసీకాననందృష్ట్వాయేనమస్కుర్వతేనరాః ॥ ౫౨ ॥ తత్కాష్ఠాఙ్కితకర్ణాయే తేవై భాగవతోత్తమాః। తుళసీగన్ధమాఘ్రాయసన్తోషంకుర్వతేతుయే ॥ ౫3 ॥ తన్మూలమృద్ధరాయేచ తేవై భాగవతోత్తమాః। స్వాశ్రమాచారనిరతాస్తథైవాతిథిపూజకాః ॥ ౫४ ॥ యేచవేదార్థవక్తారస్తేవై భాగవతోత్తమాః। విదితానిచశాస్త్రాణిపరార్థంప్రవదన్తియే ॥ ౫౫ ॥ సర్వత్రగుణభాజోయే తేవై భాగవతోత్తమాః। పానీయదాననిరతా హ్యన్నదానరతాశ్చయే ॥ ౫౬ ॥ ఏకాదశీవ్రతపరాస్తేవై భాగవతోత్తమాః। గోదాననిరతాయేచకన్యాదానరతాశ్చయే॥ ౫౭ ॥ మదర్థంకర్మకర్తారస్తేవై భాగవతోత్తమాః। మన్మానసాశ్చమద్భక్తామద్భక్తజనలోలుపాః ॥ ౫౮ ॥ మన్నామస్మరణాసక్తాస్తేవై భాగవతోత్తమాః। బహునాత్రకిముక్తేనసక్షేపాత్తేబ్రవీమ్యహమ్ ॥ ౫౯ ॥ సద్గుణాయత్రవర్తన్తేతేవై భాగవతోత్తమాః । ఏతేభాగవతావిప్రాః కేచిదత్రప్రకీర్తితాః ॥ ౬౦ ॥ మయాపిగదితుంశక్యానాబ్దకోటిరతైరపి । రామానుజమహాభాగమద్భక్తానాంచలక్షణమ్ ॥ ౬౧ ॥ మయిభక్తేత్వయిప్రీత్యావ్యాఖ్యాతంకిలమహామతే ॥ శ్రీసూతః॥ ఏవంవఃకథితంవిప్రా

శ్శౌనకాద్యామహౌజసః ॥ ౬౨ ॥ వృషాద్రౌచవియద్గఙ్గాతీర్థమాహా
త్మ్యముత్తమమ్ ॥ ౬౨౪ ॥ ... ... *

ఇతి స్కన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే ఆకాశగఙ్గామా
హాత్మ్యరామానుజవ్రతచర్యాకథనంనామైకాదశోఽధ్యాయః.

దానార్హసత్పాత్రనిర్ణయః.

ఋషయః॥ భగవన్సూతసర్వజ్ఞ వేదవేదాన్తకోవిద। దానానికస్యదే
యానిదానకాలశ్చకీదృశః ॥ ౧ ॥ కేనచప్రతిగృహ్ణీయాత్సర్వంనోవక్తుమ
ర్హసి॥ శ్రీసూతః॥ మహాపుణ్యప్రదేక్షేత్రే వేఙ్కటాఖ్యేద్విజోత్తమాః॥ ౨ ॥
సర్వేషామేవవర్ణానాం బ్రాహ్మణఃపరమోగురుః । తస్యదానానిదేయా
నిసతారయతిపణ్డితః ॥ ౩ ॥ బ్రాహ్మణఃప్రతిగృహ్ణీయాత్సర్వత్రావర్ణవర్జి
తః। షణ్డస్యపుత్రహీనస్యడమ్భాచారరతస్యచ ॥ ౪ ॥ వేదవిద్వేషిణశ్చైవ
ద్విజవిద్వేషిణస్తథా । స్వకర్మత్యాగినశ్చాపిదత్తంభవతినిష్ఫలమ్ ॥ ౫॥
పరదారరతస్యాపిపరద్రవ్యరతస్యచ । గాయకస్యాపివిప్రస్యదత్తంభవ
తినిష్ఫలమ్ ॥ ౬ ॥ అసూయావిష్టమనసఃకృతఘ్నస్యచమాయినః । జ్ఞాన
శూన్యస్యవిప్రస్య దత్తంభవతినిష్ఫలమ్ ॥ ౭ ॥ నిత్యంయాచ్ఞాపరస్యాపి
హింసకస్యాబలస్యచ । నామవిక్రయిణశ్చైవవేదవిక్రయిణస్తథా ॥ ౮ ॥
స్మృతివిక్రయిణశ్చైవధర్మవిక్రయిణస్తథా। పరోపతాపశీలస్యదత్తంభవ
తినిష్ఫలమ్॥ ౯॥ యేకేచిత్పాపనిరతానిన్దితాస్సుకృతైస్తథా । నతేభ్యః
ప్రతిగృహ్ణీయాన్నదేయంవాపికిఞ్చన ॥ ౧౦ ॥ సత్కర్మనిరతాయైవశ్రో
త్రియాయాహితాగ్నయే । వృత్తిహీనాయవై దేయందరిద్రాయకుటు
మ్బినే ॥ ౧౧ ॥ దేవపూజాసుసక్తాయపురాణపఠనాయచ । దేయంప్ర
యత్నతోవిప్రాదరిద్రస్యవిశేషతః ॥ ౧౨ ॥ బహునాకిమిహోక్తేనశృ
ణుధ్వంద్విజసత్తమాః । సర్వేషాంబ్రాహ్మణానాంచప్రదాతుంశక్యతే
సదా ॥ ౧౩ ॥ వన్ధ్యాభర్త్రేప్రదత్తంచేద్రాసభోజాయతేనరః । నాస్తి
కంభిన్నమర్యాదంపుత్రహీనంజడంఖలమ్ ॥ ౧౪ ॥ స్తేయినంకితవంచై
వ కదాచిన్నాభివాదయేత్ । పాషణ్డంపతితంవ్రాత్యం వేదవిక్రయి
ణంతథా ॥ ౧౫ ॥ కృతఘ్నంపాపనిరతంకదాచిన్నాభివాదయేత్ ।

తథాస్నానంప్రకుర్వన్తంసమిత్పుష్పకరంతథా ॥ ౧౬ ॥ ఉదపాత్రధరం చైవభుఞ్జన్తంనాభివాదయేత్ । వివాదశీలినంచణ్డంవమన్తంజనమధ్యగమ్ ॥ ౧౭ ॥ భిక్షాన్నధారిణంచైవశయానంనాభివాదయేత్ । వన్ధ్యాం చపుష్పిణీంజారాంసూతికాంగర్భపాతినీమ్ ॥ ౧౮ ॥ కృతఘ్నంచతథా చణ్డీంకదాచిన్నాభివాదయేత్ । సభాయాంయజ్ఞశాలాయాందేవతాయతనేష్వపి॥ ౧౯॥ ప్రత్యేకంతునమస్కారోహన్తిపుణ్యంపురాతనమ్ । శ్రాద్ధవ్రతేనియుక్తంచదేవతాభ్యర్చకంతథా॥ ౨౦ ॥ యజ్ఞంచతర్పణం చైవకుర్వన్తంనాభివాదయేత్ । కుర్వతేవందనంయస్తునకుర్యాత్ప్రతివన్దనమ్ ॥ ౨౧ ॥ నాభివాద్యస్సవిజ్ఞేయోయథాశూద్రస్తథైవచ । తస్మాత్సర్వేషుకాలేషుబుద్ధిమాన్బ్రాహ్మణోత్తమః॥ ౨౨॥ వన్ధ్యాపతింద్విజంక్రూ

ఆకాశగఙ్గామాహాత్మ్యమ్.

రంకదాచిన్నాభివాదయేత్ ॥ శ్రీసూతః ॥ అత్రేతిహాసంవక్ష్యామిపుణ్యశీలస్యధీమతః ॥ ౨౩ ॥ సనత్కుమారమునయేనారదేనప్రభాషితమ్।తద్వక్ష్యామిమునిశ్రేష్ఠాశ్శృణుధ్వంసుసమాహితాః॥ ౨౪॥ పురాగోదావరీతీరేసర్వధర్మపరాయణః । పుణ్యశీలోద్విజవరస్సత్యవాదీజితేన్ద్రియః ॥ ౨౫ ॥ దయావాన్సర్వభూతేషుదేవాగ్నిద్విజపూజకః । కర్మణాజన్మశుద్ధశ్చమాతాపితృహితేరతః॥ ౨౬॥ గురుభక్తిస్సదాక్షిణ్యోబ్రహ్మణ్యస్సాధుసమ్మతః । ఏతాదృశగుణైర్యుక్తఃపుణ్యశీలస్యధీమతః ॥ ౨౭ ॥ గృహం

పుణ్యశీలస్యవన్ధ్యాపతినిమన్త్రణేనగర్దభముఖత్వప్రాప్తిః.

సంప్రాప్తవాన్విప్రోవేదవేదాఙ్గపారగః । ప్రార్థితః పుణ్యశీలేనపితృశ్రాద్ధేఽతివేగతః ॥ ౨౮ ॥ తంవిప్రంశ్రోత్రియంశాన్తంపితృశ్రాద్ధేనియోజ్యవై । శ్రాద్ధంచకారధర్మాత్మాప్రత్యాబ్దికమనుత్తమమ్॥ ౨౯॥ తతఃకాలాన్తరేతస్యపుణ్యశీలస్యచాననే । వైరూప్యంప్రాప్తమత్యుగ్రంరాసభస్యముఖస్యవా ॥ ౩౦ ॥ తతఃఖిన్నమానాభూత్వాపుణ్యశీలోఽతిధార్మికః । నిశ్వస్యబహుధాఖిన్నఃప్రపేదేఽగస్త్యమోగినః॥ ౩౧॥ సువర్ణముఖరీతీరేఋషిసఙ్ఘనిషేవితే । ఆశ్రమంపరమందివ్యంసర్వకామఫలప్రదమ్ ॥ ౩౨ ॥ తత్రాశ్రమేమహర్షిభిస్సేవ్యమానమహర్నిశమ్ । దృష్ట్వాఽగస్త్యంమహాత్మానంసర్వలోకహితైషిణమ్ ॥ ౩౩ ॥ ప్రణామమక

గోత్రస్సైగార్దభాస్యేఽతిదుఃఖితః । పుణ్యశీలః । తపోనిధేనమస్తుభ్యమగ
స్త్యమునిసేవిత । ౩౪ । కుత్సితాస్యంమహాపాపంరక్షరక్షదయానిధే।
కేనదోషేణమేచాత్రముఖస్యాసీద్విరూపతా ॥ ౩౫ । మయిప్రీత్యామ

వన్ధ్యాపతేశ్శ్రాద్ధనిమన్త్రణానర్హత్వప్రశంసా.

హాభాగవదస్వమునిసత్తమ॥ అగస్త్యః । విప్రవర్యమహాభాగపుణ్యశీలమ
హామతే ॥ ౩౬ ॥ ఆననస్యవిరూపంవైశృణునాన్యమనాద్విజ । కఞ్చిద్వి
ప్రంగుణనిధింవేదవేదాఙ్గపారగమ్ ॥ ౩౭ ॥ శ్రోత్రియంపుత్రరహితం
శ్రాద్ధేత్వంవినియుక్తవాన్ । తేనదోషేణమహతాముఖేతవవిరూపతా॥
౩౮ ॥ యేలోకేహవ్యకవ్యాదౌవన్ధ్యాయాస్స్వామినంద్విజమ్। నియోజ
యన్తితేయాన్తిముఖేగార్దభరూపతామ్ । ౩౯ ॥ శుభకర్మణివావిప్రపై
తృకేవాపికర్మణి।వన్ధ్యాపతింమహాపాపంకదాచిన్ననిమన్త్రయేత్ ॥ ౪౦॥
వన్ధ్యాపతింమహాక్రూరంవృషలీపతిమేవవా । శ్రేయస్కామీతువిప్రేన్ద్ర
శ్రాద్ధేతుననిమన్త్రయేత్ ॥ ౪౧ ॥ వేదశాస్త్రాదియుక్తోపికులీనఃకర్మఠోపి
వా। వన్ధ్యాభర్తాద్విజశ్రేష్ఠశ్రాద్ధేత్యాజ్యఃకథఞ్చన॥ ౪౨॥ జ్యోతిష్టోమాది
యజ్ఞేషువ్రతేషుచతపస్సుచ । సమర్థోపిద్విజశ్రేష్ఠశ్రాద్ధేవన్ధ్యాపతింత్యజే
త్ ॥ ౪౩॥ అలబ్ధేతుద్విజేపాత్రేతన్తుమాత్రోపజీవినమ్ । పుత్రవన్తంసదా
చారంశ్రాద్ధార్థంతునిమన్త్రయేత్ ॥ ౪౪ ॥ తదభావేద్విజశ్రేష్ఠపుత్రం
వాఽనుజమేవవా । ఆత్మానంవానియుఞ్జీతశ్రాద్ధేవన్ధ్యాపతింత్యజేత్ ॥౪౫॥
పుణ్యశీలమహాభాగచోద్ధృత్యభుజముచ్యతే । సర్వదాపుత్రహీనంతుశ్రా
ద్ధార్థంననియోజయేత్ ॥ ౪౬॥ వన్ధ్యాపతింద్విజంయస్తుశ్రాద్ధకర్తానియో
క్ష్యతి।తచ్ఛ్రాద్ధమాసురంజ్ఞేయంకర్తాచనరకంవ్రజేత్ ॥౪౭॥ బహునాత్రకి

ఆకాశగఙ్గాస్నానేనపుణ్యశీలస్యముఖవికృతినివృత్తిః.

ముక్తేనతద్దోషవినివృత్తయే। ఉపాయంతేప్రవక్ష్యామిస్వర్ణముఖ్యాస్తటే
శుభే॥ ౪౮॥ వర్తతేదేవసఙ్ఘైశ్చసేవితోవేఙ్కటాచలః। మేరుపుత్రోమహా
పుణ్యస్సర్వకామఫలప్రదః॥ ౪౯॥ తస్మిన్వేఙ్కటశైలేన్ద్రేసురాసురనమ
స్కృతే । వియద్గఙ్గేతినామ్నావైతీర్థమస్తిమహత్తరమ్ ॥ ౫౧ ॥ సర్వ
పాపప్రశమనమాయురారోగ్యవర్ధనమ్ । త్వంగత్వావేఙ్కటంశైలంస్వా
మిపుష్కరిణీజలే ॥ ౫౧ ॥ స్నాత్వాసఙ్కల్పపూర్వంతుగఙ్గాతీర్థమనన్త

రమ్ । గత్వాతత్రవిధానేన స్నానంకురుమహామతే ॥౫౨॥ స్నానమా
త్రాత్తతస్సద్యో ముఖస్యాస్యమహామతే । వైరూప్యంతత్క్షణాదేవ నశ్య
త్యేవనసంశయః ॥౫౩॥ ఏవముక్తఃపుణ్యశీలోవ్యాగస్త్యేనమహాత్మనా ।
తంప్రణమ్యమహాత్మానంవేఙ్కటాద్రింతతోయయా ॥౫౪॥ తత్రగత్వా
మహాభాగ స్స్వామిపుష్కరిణీజలే । స్నాత్వానియమపూర్వంతు వియద్గ
ఙ్గాసమీపగః ॥౫౫॥ తత్రస్నానేనధర్మాత్మా కామవక్త్రోపమంముఖమ్ ।
ప్రాప్తవాన్పుణ్యశీలస్తు అహోతీర్థస్యవైభవమ్ ॥ ౫౬ ॥ శ్రీసూతః ॥
ఏవంవఃకథితంవిప్రా నారదేనప్రభాషితమ్ । సనత్కుమారమునయే శౌ
నకాద్యామహౌజసః ॥ ౫౭ ॥

ఇతిస్కన్దపురాణేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే-ఆకాశగఙ్గామా
హాత్మ్యవర్ణనంనామ ద్వాదశోధ్యాయః.

చక్రతీర్థమాహాత్మ్యమ్

శ్రీసూతః॥ అథాహంసంప్రవక్ష్యామిద్విజేన్ద్రాస్సత్యవాదినః । చ
క్రతీర్థస్యమాహాత్మ్యంసర్వపాపప్రణాశనమ్॥౧॥ యేశృణ్వన్తిమహాపుణ్యం
చక్రతీర్థస్యవైభవమ్ । తేయాన్తివిష్ణుభవనంపునరావృత్తివర్జితమ్ ॥౨॥
అన్నదానేచవిముఖా జలదానేతథైవచ । గోదానవిముఖాయేచ శుద్ధా
స్తేఽత్రనిమజ్జనాత్ ॥౩॥ తస్మాత్పుణ్యతమంతీర్థంచక్రతీర్థమనుత్తమమ్ ।

పద్మనాభాఖ్యద్విజకృతతపఃప్రకారః.

శ్రీసూతః॥ పురాశ్రీవత్సగోత్రీయః పద్మనాభోజితేన్ద్రియః ॥౪॥ చక్ర
పుష్కరిణీతీరే సోతప్యతమహత్తపః । దయాయుక్తోనిరాహార స్సత్యవా
గ్ద్విజితేన్ద్రియః ॥౫॥ ఆత్మవత్సర్వభూతాని పశ్యన్విషయనిస్పృహః । స
ర్వభూతహితోదాన్త స్సర్వద్వన్ద్వవివర్జితః ॥౬॥ వర్షాణికతిచిత్సోయం
జీర్ణపర్ణాశనోఽభవత్ । కఞ్చిత్కాలంజలాహారో వాయుభక్షఃకియ
త్సమాః ॥౭॥ ఏవంద్వాదశవర్షాణి పద్మనాభోమహామునిః । అతప్య

చక్రతీర్థేపద్మనాభాఖ్యద్విజకృతతపస్తుష్టభగవదావిర్భావః.

తతపోఘోరందేవైరపిసుదుష్కరమ్ ॥౮॥ అథతత్తపసాతుష్టోభగవా
న్కమలాపతిః । ప్రత్యక్షతామగాత్తస్యశఙ్ఖచక్రగదాధరః ॥౯॥ వికచా

మ్బుజపత్రాక్ష స్సూర్యకోటిసమప్రభః । ఉన్మీల్యచక్షుషీతత్రదృష్టవాన్వే
ఙ్కటేశ్వరమ్ ॥ ౧౦ ॥ శఙ్ఖచక్రధరంశాన్తం శ్రీనివాసంకృపానిధిమ్ ।

పద్మనాభాఖ్యద్విజకృతశ్రీనివాసస్తుతిః.

దృష్ట్వాదేవంమహాత్మానం స్తోతుంసముపచక్రమే ॥ ౧౧ ॥ నమోదేవా
దిదేవాయ వేఙ్కటేశాయశార్ఙ్గిణే । నారాయణాద్రివాసాయ శ్రీనివా
సాయతేనమః ॥ ౧౨ ॥ నమఃకల్మషనాశాయవాసుదేవాయవిష్ణవే । శే
షాచలనివాసాయశ్రీనివాసాయతేనమః ॥౧౩॥ నమస్త్రైలోక్యనాథాయ
విశ్వరూపాయసాక్షిణే । శివబ్రహ్మాదివన్ద్యాయశ్రీనివాసాయతేనమః॥౧౪॥
నమఃకమలనేత్రాయ క్షీరాబ్ధిశయనాయతే । దుష్టరాక్షససంహర్త్రే
శ్రీనివాసాయతేనమః ॥ ౧౫ ॥ భక్తప్రియాయదేవాయ దేవానాం
పతయేనమః । ప్రణతార్తివినాశాయ శ్రీనివాసాయతేనమః ॥ ౬౧ ॥
యోగినాంపతయేనిత్యం వేదవేద్యాయవిష్ణవే । భక్తానాంపాపసంహ
ర్త్రే శ్రీనివాసాయతేనమః ॥ ౧౭ ॥ ఏవంస్తుతోమహాభాగ శ్శ్రీనివాసో
జగన్మయః । పద్మనాభాఖ్యఋషిణా చక్రతీర్థనివాసినా ॥ ౧౮ ॥ సన్తో

పద్మనాభస్యచక్రతీర్థే నిరన్తరవాసాయభగవన్నియమనం.

షంపరమంప్రాప్యవేఙ్కటేశోదయానిధిః । పద్మనాభంద్విజవరంశాన్తం
ధర్మపరాయణమ్ ॥ ౧౯ ॥ సుధాధారోపమంవాక్యమబ్రవీత్పురుషోత్త
మః ॥ శ్రీనివాసః ॥ ద్విజవర్యమహాభాగమత్పాదకమలార్చక ॥ ౨౦ ॥ చ
క్రతీర్థస్యతీరేత్వమాకల్పంపూజయన్వస । ఇత్యుక్త్వాభగవాన్విష్ణుస్తత్రై
వాన్తరధీయత ॥ ౨౧ ॥ అన్తర్ధానంగతేదేవే శ్రీనివాసేజగద్గురౌ । చ
క్రతీర్థస్యతీరేతు వాసంచక్రేమహామతిః ॥ ౨౨ ॥ తతఃకాలాన్తరేకశ్చి
ద్రాక్షసోభీమదర్శనః । మునింతంపద్మనాభాఖ్యం నారాయణపరాయ
ణమ్ ॥ ౨౩ ॥ ఆయయౌభక్షితుంక్రూరఃక్షుధయాపరిపీడితః । బ్రాహ్మ
ణంతరసాసోయం రాక్షసోజగృహేతదా ॥ ౨౪ ॥ గృహీతస్తరసాతే
నవిప్రోవేదాఙ్గపారగః । ప్రచుక్రోశదయామ్భోధి మాపన్నానాంపరా
యణమ్ ॥ ౨౫ ॥ నారాయణంచక్రపాణింరక్షరక్షేతివైముహుః । వే
ఙ్కటేశదయాసిన్ధో శరణాగతపాలక ॥ ౨౬ ॥ త్రాహిమాంపురుషవ్యా
ఘ్రరక్షోవశముపాగతమ్ । లక్ష్మీకాన్తహరేవిష్ణోవైకుణ్ఠగరుడధ్వజ ॥ ౨౭॥

మాంరక్షరాక్షసాక్రాన్తం గ్రాహాక్రాన్తంగజంయథా । దామోదర జగన్నాథ హిరణ్యాసురమర్దన ॥ ౨౮ ॥ ప్రహ్లాదమివమాంరక్ష రాక్ష
* పద్మనాభహానసోద్యుక్తాసురవధాయభగవత్కృతచక్రప్రేషణమ్ *
సేనాతిపీడితమ్ । ఇత్యేవంస్తువతస్తస్యపద్మనాభస్యహేద్విజాః ॥ ౨౯ ॥ స్వభక్తస్యభయంజ్ఞాత్వాచక్రపాణిర్దయానిధిః । స్వచక్రంప్రేషయామాస భక్తరక్షణకారణాత్ ॥ ౩౦ ॥ ప్రేరితంవిష్ణుచక్రంత ద్విష్ణునాప్రభవిష్ణునా । ఆజగామాథవేగేన చక్రపుష్కరిణీతటమ్ ॥ ౩౧ ॥ అనన్తాదిత్యసఙ్కాశ మనన్తాగ్నిసమప్రభమ్ । మహాజ్వాలంమహానాదం మహాసురవిమర్దినమ్ ॥ ౩౨ ॥ దృష్ట్వాసుదర్శనంవిష్ణో రాక్షసోఽథప్రదుద్రువే ।

భగవత్ప్రేషితచక్రకృతాసురవధః

ద్రవమాణస్యతస్యాశు రాక్షసస్యసుదర్శనమ్ ॥ ౩౩ ॥ శిరశ్చకర్తసహసా జ్వాలామాలాదురాసదమ్ । తతోవిప్రవరోదృష్ట్వా రాక్షసంపతితంభువి ॥౩౪॥ ముదాపరమయాయుక్తస్తుష్టావచసుదర్శనమ్ ॥పద్మనాభః॥ విష్ణుచక్రనమస్తేస్తు విశ్వరక్షణదీక్షిత ॥ ౩౫ ॥ నారాయణకరామ్భోజభూషణాయనమోస్తుతే।యుద్ధేష్వసురసంహారకుశలాయమహారవ॥౩౬॥ సుదర్శననమస్తుభ్యం భక్తానామార్తినాశన । రక్షమాంభయసంవిగ్నం సర్వస్మాదపికల్మషాత్ ॥ ౩౭ ॥ స్వామిన్త్సుదర్శనవిభో చక్రతీర్థేసదాభవాన్ । సన్నిధేహిహితాయత్వంజగతోముక్తికాఙ్క్షిణః ॥౩౮॥ బ్రాహ్మణేనైవముక్తంతద్విష్ణుచక్రంమునీశ్వరాః । తంప్రాహపద్మనాభాఖ్యంప్రీణయన్నివసాహృదాత్ ॥ ౩౯ ॥ సుదర్శనః ॥ పద్మనాభమహాపు

ద్విజప్రార్థనయాచక్రకృతవరదానాదిః

ణ్యంచక్రతీర్థమనుత్తమమ్ । అస్మిన్వసామిసతతం లోకానాంహితకామ్యయా ॥ ౪౦ ॥ త్వత్పీడాంపరిచిన్త్యాహం రాక్షసేనదురాత్మనా । ప్రేరితోవిష్ణునావిప్ర త్వరయాసముపాగతః ॥ ౪౧ ॥ త్వత్పీడకోపినిహతో మయాఽయంరాక్షసాధమః । మోచితస్త్వంభయాదస్మాత్త్వంహిభక్తోహరేస్సదా ॥ ౪౨ ॥ చక్రతీర్థేమహాపుణ్యే సర్వపాపహరేద్విజ । సతతం లోకరక్షార్థం సన్నిధానంకరోమితే ॥ ౪౩ ॥ అస్మిన్మత్సన్నిధానాత్తేతథాన్యేషామపిద్విజ । ఇతఃపరంనపీడాస్యాద్భూతరాక్షససమ్భవా ॥౪౪॥

అస్మిన్మత్సన్నిధానాత్స్యాచ్చక్రతీర్థమితిప్రథా । స్నానం యేత్ర ప్రకుర్వ న్తి చక్రతీర్థే విముక్తిదే ॥ ౪౫ ॥ తేషాం పుత్రాశ్చ పౌత్రాశ్చ వంశజాస్స ర్వ ఏవ హి । విధూతపాపా యాస్యన్తి తద్విష్ణోః పరమం పదమ్ ॥౪౬॥ ఇత్యు క్త్వా విష్ణుచక్రం తత్పద్మనాభస్య పశ్యతః । అన్యేషామపి విప్రాణాం పశ్య తాం సహసా ద్విజాః ॥ ౪౭ ॥ చక్రపుష్కరిణీం తాం తు ప్రావిశత్పాప నాశినీమ్ ॥ శ్రీసూతః ॥ చక్రతీర్థస్య మాహాత్మ్యం విప్రేన్ద్రాః పాపనాశ నమ్ ॥౪౮॥ యుష్మాకం కథితం సర్వం శౌనకాద్యా మహౌజసః । చక్రతీర్థ సమం తీర్థం న భూతం న భవిష్యతి ॥ ౪౯ ॥ అత్ర స్నాత్వా నరా విప్రా మో క్షభాజో న సంశయః । కీర్తయేదిమమధ్యాయం శృణుయాద్వా సమాహి తః ॥ ౫౦ ॥ చక్రతీర్థాభిషేకస్య ప్రాప్నోతి ఫలముత్తమమ్ ॥౫౧॥

ఇతి స్కన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే చక్రతీర్థమహి
మానువర్ణనం నామ త్రయోదశోధ్యాయః.

సున్దరాఖ్యగన్ధర్వస్య రాక్షసత్వప్రాప్తినివృత్తిహేతూపోద్ఘాతః.

ఋషయః ॥ భగవన్రాక్షసః కోऽసౌ సూత పౌరాణికోత్తమ । వి ష్ణుభక్తం మహాత్మానం యో బ్రాహ్మణమబాధత ॥౧॥ శ్రీసూతః ॥ వక్ష్యా మి రాక్షసం క్రూరం తం విప్రాశ్శృణుతాదరాత్ । యథా చ రాక్షసో జా తో మునీనాం శాపవైభవాత్ ॥౨॥ పురాణవైకుణ్ఠసదృశే శ్రీరఙ్గే విష్ణుమన్ది రే । వసిష్ఠాత్రిముఖాస్సర్వే విష్ణుభక్తా మహౌజసః ॥ 3 ॥ శ్రీరఙ్గనాథం దే వేశం భక్తానామభయప్రదమ్ । ఉపాసాఞ్చక్రిరే ముక్త్యై శ్రీరఙ్గపురవాసి నః ॥౪॥ కదాచిత్తత్ర గన్ధర్వో వీరబాహుసుతో బలీ । సున్దరో నామ విప్రే న్ద్రా విటగోష్ఠీపరాయణః ॥ ౫ ॥ లలనాశతసంయుక్తో వివస్త్రస్సలిలాశ యే । చిక్రీడ స వివస్త్రాభిస్సాకం యువతిభిర్ముదా ॥ ౬ ॥ కవేరజాయా స్తీర్థే తు వసిష్ఠో మునిభిస్సహ । మాధ్యన్దినం కర్తుమనా యయౌ శ్రీరఙ్గమన్ది రాత్ ॥౭॥ తాన్మునీనవలోక్యాథ రామాస్త్రాభయకాతరాః । వాసాంస్యా చ్ఛాదయామాసు స్సున్దరో న తు సాహసీ ॥ ౮ ॥ తతో వసిష్ఠః కుపితశ్శా పైనంగతత్రపమ్ ॥ వసిష్ఠః ॥ యస్మాత్త్సున్దరగన్ధర్వ దృష్ట్వాऽస్మాల్లజ్జయాత్వ

యా ॥ ౯ ॥ వాసోనాచ్ఛాదితం శీఘ్రం యాహి రాక్షసతాం తతః । ఏవము
క్తే వసిష్ఠేన రామాః ప్రాఞ్జలయ స్తదా ॥౧౦॥ ప్రణిపత్య వసిష్ఠం తం భక్తిన
మ్రేణ చేతసా । మునిమణ్డలమధ్యే తు వసిష్ఠమిదమబ్రువన్ ॥ ౧౧ ॥ రా
మాః॥ భగవన్సర్వధర్మజ్ఞ చతురాననన‌న్దన। దయాసిన్ధోఽవలోక్యాస్మా న్న
కోపం కర్తుమర్హసి ॥ ౧౨ ॥ పతిరేవ హినారీణాం భూషణం పరముచ్యతే।
పతిహీనా తు యా నారీ శతపుత్రాపి సా మునే ॥ ౧౩ ॥ విధవేత్యుచ్యతే లో
కే తాసాం జన్మ నిరర్థకమ్ । తత్ప్రసాదం కురు మునే పత్యావస్మాకమాదరా
త్ ॥ ౧౪ ॥ ఏకోపరాధః క్షన్తవ్యో మునిభి స్తత్త్వదర్శిభిః । క్షమాం కురు ద
యాసిన్ధో యుష్మచ్ఛిష్యేత్ర సున్దరే ॥ ౧౫ ॥ శ్రీసూతః ॥ వసిష్ఠః ప్రా
ర్థిత స్త్వేవం సున్దరస్యాఙ్గనాజనైః । ప్రోవాచ వచనం భూయః ప్రసన్న స్స

సున్దరాఖ్యస్య వసిష్ఠోక్త రాక్షసత్వనివృత్త్యుపాయః.

ద్విజోత్తమః ॥ ౧౬ ॥ వసిష్ఠః ॥ న మే స్యాద్వచనం మిథ్యా కదాచిదపి ను
ధ్రువః । ఉపాయం వః ప్రవక్ష్యామి శృణుధ్వం శ్రద్ధయా సహ ॥ ౧౭ ॥
షోడశాబ్దావధిశ్శాపో భర్తుర్వో భవితా ధ్రువమ్।షోడశాబ్దావధ్యాచైవ సు
న్దరో రాక్షసాకృతిః ॥ ౧౮ ॥ యదృచ్ఛయా వేఙ్కటాద్రిం సర్వపాపహ
రం శుభమ్ । గత్వాఽస్యాచక్రతీర్థం త ద్గమిష్యతి సురాఙ్గనాః ॥ ౧౯ ॥ ఆ స్తే త
త్ర మహాయోగీ పద్మనాభో మునీశ్వరః । భక్షార్థం తం మునిం సోయం రాక్ష
సోభిగమిష్యతి ॥ ౨౦ ॥ తతో బ్రాహ్మణరక్షార్థం ప్రేరితం చక్రముత్తమమ్।
విష్ణునాఽస్య శిరః కాయా ద్ధరిష్యతి న సంశయః ॥ ౨౧ ॥ తతస్స్వం రూప
మాసాద్య శాపాన్ముక్తస్సుసున్దరః । పతిర్వస్త్రిదివం భూయో గన్తానా త్ర
త్ర సంశయః ॥ ౨౨ ॥ తత స్త్రిదివమాసాద్య సున్దరోఽయం పతిర్హి వః । రమ
యిష్యతి సున్దర్యో యుష్మాన్సున్దరవేషభృత్ ॥ ౨౩ ॥ శ్రీసూతః ॥ ఇత్యుక్త్వా
తు వసిష్ఠస్తా స్సున్దరస్య వరాఙ్గనాః । స్వాశ్రమం ప్రయయౌ తూర్ణం శ్రీరఙ్గే
శ్వరభక్తిమాన్ ॥ ౨౪ ॥ అథ రామా స్తమాలిఙ్గ్య సున్దరం పతిమాత్మనః । రు
రుదుశ్శోకసన్తప్తా దుఃఖసాగరమధ్యగాః ॥ ౨౫ ॥ పశ్యమానానుతాస్వే
వం సున్దరో రాక్షసోఽభవత్ । మహాదంష్ట్రో మహాకాయో రక్తశ్మశ్రుశి
రోరుహః ॥ ౨౬ ॥ తం దృష్ట్వా భయసంవిగ్నా జగ్ముః రామాస్త్రివిష్టపమ్।
తతో రాక్షసవేషోఽయం సున్దరో భైరవాకృతిః ॥ ౨౭ ॥ భక్షయన్ప్రాణి

నస్సర్వా న్దేశా ద్దేశం వనాద్వనమ్ । భ్రమన్నిలవేగో ఽయం వేఙ్కటా ద్రింనగో త్తమమ్॥ ౨౮॥ ప్రవిశ్యాపాపమహాపాపీ చక్రతీర్థంతతో యయౌ। ఏవం షోడశవర్షాణి భ్రమతో ఽస్యయయు స్తదా ॥ ౨౯ ॥ తతస్తు షోడశాబ్దాన్తే రాక్షసో ఽయంమునీశ్వరాః । భక్షితుం పద్మనాభం తం చక్రతీర్థ నివాసినమ్ ॥ ౩౦ ॥ ఉపాద్రవద్వాయువేగ స్సచాస్తౌషీజ్జనార్దనమ్। యోగినాచస్తుతో విష్ణు స్తదాచక్రమచోదయత్ ॥ ౩౧ ॥ రక్షితుం పద్మ నాభం తం రాక్షసేన ప్రపీడితమ్ । అథాగత్య హరేశ్చక్రం రాక్షసస్యశి

సున్దరాఖ్యస్య రాక్షసత్వవిముక్తిపూర్వకస్వస్వరూపప్రాప్తిః.

రో ఽహరత్ ॥ ౩౨ ॥ తతో యం రాక్షసం దేహం త్యక్త్వా దివ్యకళేబరః। విమానవరమారుహ్య సున్దరః పుష్పవర్షితః ॥ ౩౩ ॥ ప్రాఞ్జలిః ప్రణతో భూత్వా వవన్దే తత్సుదర్శనమ్। తుష్టావ శ్రుతిరమ్యాభి ర్వాగ్భిరగ్ర్యాభిరా దరాత్ ॥ ౩౪ ॥ సున్దరః ॥ సుదర్శననమ స్తేస్తు విష్ణుహస్తైకభూషణ । నమ స్తే ఽసురసంహర్త్రే సహస్రాదిత్యతేజసే ॥ ౩౫ ॥ కృపావేశేన భవత స్త్యక్త్వాహం రాక్షసీం తనుమ్ । స్వం రూపమభజం విష్ణో శ్చక్రాయుధనమోస్తుతే ॥ ౩౬ ॥ అనుజానీహి మాం గన్తుం త్రిదివం విష్ణువల్లభ । భార్యామే పరిశోచన్తి విరహాతురచేతసః ॥ ౩౭ ॥ త్వన్మనస్కో భవిష్యామి యావజ్జీవం యథాహ్యహమ్ । తథారూపం కురుష్వత్వం త్వయిచక్రనమోస్తుతే ॥ ౩౮ ॥ ఏవం స్తుతం విష్ణుచక్రం సున్దరేణసభక్తికమ్ । అనుజగ్రాహ సహసా తథాస్త్వితి మునీశ్వరాః ॥ ౩౯ ॥ చక్రాయుధాభ్యనుజ్ఞాత స్సున్దరో బ్రాహ్మణోత్తమమ్ । ప్రణమ్య తేనానుజ్ఞాతో గన్ధర్వ స్త్రిదివం యయౌ ॥ ౪౦ ॥ సున్దరేతు గతే స్వర్గం పద్మనాభో మునీశ్వరః । తచ్చక్రం ప్రార్థయామాస విష్ణ్వాయుధనమోస్తుతే ॥ ౪౧ ॥ చక్రాయుధనమామి త్వాం మహాసురవిమర్దన । సన్నిధానం కురుష్వత్వం చక్రతీర్థే ఽమలే శుభే ॥ ౪౨ ॥ త్వత్సన్నిధానాత్సర్వేషాం స్నాతానాం పాపినామిహ । పాపనాశం కురుష్వత్వం మోక్షం చకురుశాశ్వతమ్ ॥ ౪౩ ॥ చక్రతీర్థమితిఖ్యాతిం లోకే ఽస్య పరికల్పయ । త్వత్సన్నిధానాదత్రత్య మునీనాం భయనాశనమ్ ॥ ౪౪ ॥ ఇతఃపరం భవత్వార్య చక్రాయుధనమోస్తుతే । భూతప్రేతపిశాచేభ్యో భయం మాభవతు ప్రభో ॥ ౪౫ ॥ ఇతిసంప్రార్థితం చక్రం పద్మనాభేనయో

గినా । తథైవాస్త్వితిసమ్యాఖ్యాతస్మిం స్తీర్థే తిరోహితమ్ ॥ ౪౬ ॥ శ్రీసూతః ॥ ఏవంవః కథితో విప్రా రాక్షసస్యోద్భవో మయా । మాహాత్మ్యంచ చక్రతీర్థస్య కథితంచమలాపహమ్ ॥ ౪౭ ॥ యచ్ఛ్రుత్వాసర్వపాపేభ్యో ముచ్యతే మానవో భువి ॥ ౪౮ ॥ ... ... *

ఇతి స్కాన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే చక్రతీర్థ మహిమానువర్ణనంనామ చతుర్దశోధ్యాయః.

జాబాలితీర్థమాహాత్మ్యకథనమ్.

శ్రీసూతః ॥ భో భో తపోధనాస్సర్వే నైమిశారణ్యవాసినః । వేఙ్కటాద్రౌ మహాపుణ్యే సర్వపాతకనాశనే ॥ ౧ ॥ తతో జాబాలితీర్థస్య మాహాత్మ్యంవర్ణయామ్యహమ్ । దురాచారాభిధో యత్ర స్నాత్వాముక్తోఽభవద్ద్విజాః ॥ ౨ ॥ మునయః ॥ దురాచారాభిధః కోసౌ సూతతత్త్వార్థకోవిద । కిఞ్చ పాపంకృతం తేన దురాచారేణవై మునే ॥ ౩ ॥ కథంవాపాతకాన్ముక్తస్తీర్థేస్మిన్స్నానవైభవాత్ । ఏతచ్ఛుశ్రూషమాణానాం విస్తరాద్వదనో

కావేరీతీరవాసిదురాచారాఖ్యద్విజోదన్తః.

మునే ॥ ౪ ॥ శ్రీసూతః ॥ మునయశ్శ్రూయతాంతస్య దురాచారస్యపాతకమ్ । జాబాలితీర్థస్నానేన యథాముక్తశ్చపాతకాత్ ॥ ౫ ॥ దురాచారాభిధో విప్రః కావేరీతీరమాశ్రితః । కశ్చిదాస్తద్విజః పాపీ క్రూరకర్మరతస్సదా ॥ ౬ ॥ బ్రహ్మఘ్నైశ్చసురాపైశ్చ స్తేయిభిర్గురుతల్పగైః । సదాసంసర్గదుష్టోసౌ తైస్సాకంన్యవసద్ద్విజాః ॥ ౭ ॥ మహాపాతకసంసర్గదోషేణాస్యద్విజస్యవై । బ్రాహ్మణ్యంసకలంనష్టం నిశ్శేషేణద్విజోత్తమాః ॥ ౮ ॥ మహాపాతకిభిస్సార్ధం దినమేకంతుయోద్విజః । నివసేత్సాదరంతస్య తత్క్షణాదైవ ద్విజన్మనః ॥ ౯ ॥ బ్రాహ్మణ్యస్యతుచైకాంశో నశ్యత్యేవనసంశయః । ద్విదినంసేవనాత్స్పర్శా ద్దర్శనాచ్ఛయనాత్తథా ॥ ౧౦ ॥ భోజనాత్సహపఙ్క్త్యాచ మహాపాతకిభిర్ద్విజాః । ద్వితీయభాగో నశ్యేత బ్రాహ్మణ్యస్యనసంశయః ॥ ౧౧ ॥ త్రిదినాచ్చతృతీయాంశో నశ్యత్యేవనసంశయః । చతుర్దినాచ్చతుర్థాంశో విలయంయాతిహిధ్రువమ్ ॥ ౧౨ ॥ అతఃపరంతుతైస్సాకం శయనాసనభోజనైః । తత్తుల్యపాతకీభూయాన్మహా

పాతకిసఙ్గవాన్ ॥ ౧౩ ॥ తేనబ్రాహ్మణ్యహీనోఽయం దురాచారాభి ధోద్విజః । గ్రస్తోఽభవద్భీషణేన వ్యాళేనేవబలీయసా ॥ ౧౪ ॥ అ పాపరవశస్తేన వేతాళేనాతిపీడితః । దేశాద్దేశంభ్రమన్విప్రో వనాచ్చ వవనాన్తరమ్ ॥ ౧౫ ॥ పూర్వపుణ్యవిపాకేన దైవయోగేనసద్విజః । వే ఙ్కటాద్రింమహాపుణ్యం సర్వపాతకనాశనమ్ ॥ ౧౬ ॥ అనుద్రుతఃపిశా

జాబాలితీర్థస్నానాద్దురాచారవేతాళయోర్మహాపాతకనివృత్తిః.

చేన వేతాళేనద్విజోఽయయా । న్యమజ్జయత్సవేతాళో మహాపాతకనా శనే ॥ ౧౭ ॥ జాబాలితీర్థేవిప్రేన్ద్రో మహాపాతకసఙ్గినమ్ । తదతిక్షత్త్ర ణాదేవ వేతాళేనవిమోచితః ॥ ౧౮ ॥ ఉత్థితోసౌద్విజోవిప్రా స్తస్మాత్తీ ర్థాత్తుపావనాత్ । స్వస్థోవ్యచిన్తయత్కోఽయం స్వర్ణముఖ్యాస్సమీపతః॥ ౧౯ ॥ కథంమయాగతమహో కావేరీతీరవాసినా । ఇతిచిన్తాఽకు లస్సోఽయం జాబాలితీర్థవాసినమ్ ॥ ౨౦ ॥ జాబాలినంమహాత్మానం యో గీన్ద్రవరముత్తమమ్ । సమాగమ్యప్రణమ్యాసౌ దురాచారోభ్యభాషత॥ ౨౧॥నజానేభగవన్విప్ర పర్వతోఽయంవదాధునా।కావేరీతీరనిలయోదు రాచారోభిధోహ్యహమ్ ॥ ౨౨ ॥ కృపయాబ్రూహిమేబ్రహ్మన్మయా త్రకథమాగతమ్। ఇతిపృష్టోమునిస్తేన దురాచారేణసువ్రతః ॥౨౩॥ ధ్యా

జాబాలివర్ణితపార్వణశ్రాద్ధాకరణదోషప్రశంసా.

త్వాముహూర్తమవద ద్దురాచారంకృపానిధిః ॥ జాబాలిః ॥ మహాపా తకిసంసర్గాద్దురాచారస్యతేపురా ॥ ౨౪ ॥ బ్రాహ్మణ్యంనష్టమభవద్వేతా ళస్త్వాంతతోఽగ్రహీత్ । తేనావిష్టస్త్వమాయాతో వివశోత్రవిమూఢ ధీః ॥ ౨౫ ॥ న్యమజ్జయత్త్వాంవేతాళ స్తీర్థేస్మిన్నతిపావనే । అత్రమజ్జ నమాత్రేణ విముక్తఃపాతకాద్భవాన్ ॥ ౨౬ ॥ జాబాలితీర్థేయేస్నానం పుణ్యేకుర్వన్తిమానవాః। తేషాంనశ్యన్తివై సత్యంకృచ్ఛ్రపాతకసఞ్చయాః॥ ౨౭ ॥ మత్కర్మసాధనేపుణ్యే తీర్థేస్మిన్స్నానమాత్రతః । మహాపాతకి సంసర్గదోషస్తేవిలయంగతః ॥ ౨౮ ॥ త్వామగ్రహీద్యోవేతాళః పురా యంబ్రాహ్మణోఽభవత్ । మృతేఽహనిపితృశ్రాద్ధం నాకరోత్పార్వణే నవై ॥ ౨౯ ॥ తేనస్వపితృభిశ్శప్తో వేతాళత్వమగాదయమ్ । సోపిజా బాలితీర్థస్య జలేస్నానప్రభావతః ॥ ౩౦ ॥ వేతాళత్వంవిహాయైవ విష్ణు

లోకమవాప్తవాన్ । నకుర్యాద్యోనరశ్శ్రాద్ధం మాతాపిత్రోర్మృతేఽహని ॥ ౩౧ ॥ వేతాళత్వమవాప్యాశు పశ్చాన్నరకమశ్నుతే ॥ శ్రీసూతః ॥ దురాచారోమహాపాపీ తీర్థేస్మిన్స్నానమాత్రతః ॥ ౩౨ ॥ ప్రాప్తవాన్విష్ణులోకంవై పునరావృత్తివర్జితమ్ । ఏవంవఃకథితంపుణ్యం దురాచారవిమోక్షణమ్ ॥ ౩౩ ॥ తస్మాత్పుణ్యతమంతీర్థం సర్వపాపహరంశుభమ్। యత్రహిస్నానమాత్రేణ దురాచారోవిమోచితః ॥ ౩౪ ॥ యాని నిష్కృతిహీనాని పాపాన్యపివినాశయేత్ । శూద్రేణపూజితంలిఙ్గం విష్ణుంవాయోనమేద్ద్విజః ॥ ౩౫ ॥ ప్రాయశ్చిత్తంనతస్యోక్తం స్మృతిభిఃపరమర్షిభిః । నశ్యేత్తస్యాపితత్పాపం తీర్థేజాబాలిసంజ్ఞకే ॥ ౩౬ ॥ విప్రనిన్దాకృతాంచైవ ప్రాయశ్చిత్తంనవిద్యతే । విశ్వాసఘాతుకానాంచ కృతఘ్నానాంననిష్కృతిః ॥ ౩౭ ॥ భ్రాతృభార్యారతానాంచ ప్రాయశ్చిత్తంనవిద్యతే। తేషాంజాబాలితీర్థేవై స్నానాచ్ఛుద్ధిర్భవిష్యతి॥౩౮॥ ఏవం వఃకథితంవిప్రా జాబాలేస్తీర్థవైభవమ్ । యచ్ఛ్రుత్వాసర్వపాపేభ్యో ముచ్యతేమానవోభువి ॥ ౩౯ ॥ ... ... *

ఇతి స్కాన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే జాబాలితీర్థ మహిమానువర్ణనంనామ పఞ్చదశోధ్యాయః.

తుమ్బురుఘోణతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

శ్రీసూతః ॥ అత్రాహంసమ్ప్రవక్ష్యామి శౌనకాద్యామహౌజసః । ఘోణతీర్థస్యమాహాత్మ్యం సర్వపాతకనాశనమ్ ॥ ౧ ॥ తత్రస్నానంజనానాంతు జన్మాన్తరతపఃఫలమ్।ఉత్తరాఫల్గునీయుక్త శుక్లపక్షీయపర్వణి ॥ ౨ ॥ తుమ్బాస్తీర్థంమీనసంస్థే రవౌతీర్థానిసర్వశః । అపరాహ్ణే సమాయాన్తి గఙ్గాదీనిజగత్త్రయే ॥ ౩ ॥ ఋషయః ॥ భగవన్సూతసర్వజ్ఞ సర్వశాస్త్రార్థపారగ।గఙ్గాద్యాస్సరితస్సర్వా ఘోణతీర్థేఽతిపావనే॥౪॥ కిమర్థంస్నాన్తివైతత్ర మీనసంస్థేప్రభాకరే ॥ శ్రీసూతః ॥ పాపినోమనుజాస్సర్వే హ్యస్మాసుస్నాన్తియత్నతః ॥ ౫ ॥ విసృజ్యపాపజాలాని కృతార్థాయాన్తివైజనాః।అస్మాకంపాపజాలంత త్కథంనశ్యతిసర్వతః॥౬॥ఏవమాలోచ్యతీర్థానిగఙ్గాదీనిప్రయత్నతః।సంస్మృత్యబ్రహ్మపుత్రస్యనారద

స్యమహాత్మనః ॥ ౭ ॥ వాక్యంమనోహరందివ్యం సర్వపాపనిషూదనమ్ । గ
త్వాశ్రీవేఙ్కటంశైలం బ్రహ్మహత్యాదిశోధకమ్ ॥ ౮ ॥ తత్రస్నాత్వాతీ
ర్థవర్యే స్వామిపుష్కరిణీజలే । అనన్తరంతతోవిప్రా ఘోణతీర్థేఽతిపావ
నే ॥ ౯ ॥ ఉత్తరాఫల్గునీయుక్తశుక్లపక్షీయపర్వణి । స్నాన్తితీర్థానిసర్వా
ణి మీనసంస్థేప్రభాకరే ॥ ౧౦ ॥ తస్యతీర్థస్యమాహాత్మ్యం కోవేత్తిభువన

ఘోణతీర్థస్నానాకర్తౄణాంమహాదోషవర్ణనమ్.

త్రయే । తస్మాత్పుణ్యతమంతీర్థం ఘోణతీర్థంద్విజోత్తమాః ॥ ౧౧ ॥ ఆరా
మోచ్ఛేదకంక్రూరం కన్యాతురగవిక్రయమ్ । ఘోణస్నానపరిత్యక్తంత
మాహుర్బ్రహ్మఘాతుకమ్ ॥ ౧౨ ॥ దేవద్రవ్యాపహర్తారం తథాదత్తాప
హారకమ్ । ఘోణస్నానపరిత్యక్తం తమాహుర్బ్రహ్మఘాతుకమ్ ॥ ౧౩ ॥
తటాకసేతుభేత్తారం పరస్త్రీసంగలోలుపమ్ । ఘోణస్నానపరిత్యక్తం
తమాహుస్తేయినంబుధాః ॥ ౧౪ ॥ దదామీతిద్విజాయోక్త్వా పశ్చా
ద్యోనాస్తికోఽధమః । ఘోణస్నానపరిత్యక్తం సురాపంతంవిదుర్బుధాః ॥
౧౫ ॥ గురువిప్రజనద్వేష్య మాత్మస్తుతిపరాయణమ్ । ఘోణస్నానపరిత్య
క్తం తమాహుస్తేయినంబుధాః ॥ ౧౬ ॥ అసంస్కృతాన్నభోక్తారం పి
తృశేషాన్నభోజినమ్ । ఘోణస్నానపరిత్యక్తం తమాహుస్తేయినంబు
ధాః ॥ ౧౭ ॥ పితృశేషాన్నదాతారం మాతాపితృవిరోధినమ్ । ఘోణస్నా
నపరిత్యక్తంతమాహుస్తేయినంబుధాః ॥౧౮॥ పరస్త్రీసంగనిరతం భ్రా
తృభార్యారతిప్రియమ్ । ఘోణస్నానపరిత్యక్తం తమాహుర్గురుతల్పగ
మ్ ॥ ౧౯ ॥ చణ్డాలభాషిణంవిప్రం సదైవాదర్శపాణికమ్ । ఘోణస్నాన
పరిత్యక్తం తత్సంసర్గంతుపఞ్చమమ్ ॥ ౨౦ ॥ రజస్వలాశ్వచణ్డాల ధ్వనిం
శ్రుత్వాఽన్నభోజినమ్ । ఘోణస్నానపరిత్యక్తం తత్సంసర్గంతుపఞ్చమ
మ్ ॥ ౨౧ ॥ పురాణోద్వాహమాఙ్గల్యాది ధర్మాణాంవిఘ్నకారకమ్ । ఘో
ణస్నానపరిత్యక్తం తమాహుఃపశుఘాతుకమ్॥౨౨॥శరణాగతహన్తారం
సర్వతీర్థపరాఙ్ముఖమ్ । ఘోణస్నానపరిత్యక్తం తమాహుర్భ్రూణహం
బుధాః ॥ ౨౩ ॥ పితృయజ్ఞపరిత్యాగం త్యక్తభార్యంకులాధమమ్ । ఘో
ణస్నానపరిత్యక్తం తమాహుర్గోవిఘాతుకమ్ ॥ ౨౪ ॥ మహాపాపసమా
నాని క్షుద్రపాపానియానిచ । ఘోణస్నానపరిత్యక్తి మాశ్రయన్తిద్విజో

ఘోణస్నానస్యసర్వపాపనోదనత్వవర్ణనమ్.

త్తమాః ॥ ౨౫ ॥ మహాపాపరతంవిప్రా శ్శ్వపచంవాకులాధమమ్। క్రూరంకులాన్తకంకష్ట మదత్తంకర్మవర్జితమ్ ॥ ౨౬ ॥ పశుఘ్నంచపరద్రోహమాశ్రితంపిశునంతథా । అసత్యభాషిణందమ్భం పరపాకరతంతథా ॥ ౨౭ ॥ మిత్రద్రోహంకృతఘ్నంచ భ్రూణహంచాతిపాతకమ్ । పరదారరతంపాపం పరాణామర్థసూచకమ్ ॥ ౨౮ ॥ అనృతంకృషికర్మాణం స్వామిద్రోహంచవఞ్చకమ్ । సలోభంపితృహన్తారం సర్వదేవపరాఙ్ముఖమ్ ॥ ౨౯ ॥ ఆత్మప్రశంసాంకుర్వాణం ధర్మవిఘ్నకరంశఠమ్ । అపాత్రవ్యయకర్తారం సానుకూల్యవిభేదకమ్ ॥ ౩౦ ॥ సుపల్లవఫలోపేతవృక్షవిచ్ఛేదకారకమ్ । విశ్వాసఘాతుకంచైవ వీరహత్యాపరాయణమ్॥ ౩౧ ॥ అనగ్నికమపుత్రంచ విషకర్మప్రయోగినమ్ । గురుద్వేషకరంపాపం దమ్పత్యోర్విరసావహమ్ ॥ ౩౨ ॥ గ్రామాధిపత్యంకుర్వాణం తథాదేవాలయస్యచ । భృతకాధ్యాపకంవిప్రం క్రూరకర్మపరాయణమ్ ॥ ౩౩ ॥ ప్రకటీకృతపాపిష్ఠం గుహ్యాఘౌఘపరాయణమ్ । అజ్ఞానాదఘకర్తారం జ్ఞానదుష్కర్మకారకమ్ ॥ ౩౪ ॥ ఏతాన్సర్వాంశ్చవిప్రేన్ద్రా ఘోణతీర్థంమనోహరమ్ । పునాతిస్నానపానాద్యై రహోతీర్థస్యవైభవమ్ ॥ ౩౫ ॥

తుమ్బుర్వాఖ్యగన్ధర్వచరిత్రమ్.

శ్రీసూతః ॥ అత్రేతిహాసంవక్ష్యామి పురాణంపాపనాశనమ్ । సర్వపాపప్రశమన మపవర్గఫలప్రదమ్ ॥ ౩౬ ॥ పురాగార్గ్యోమహాతేజా స్సర్వవిద్యావిశారదః । సర్వజ్ఞోనీతిమాన్విప్రః ప్రాహచేత్థంజితేన్ద్రియః ॥ ౩౭ ॥ దేవలంచమహాత్మానం నమస్కృత్యప్రసన్నధీః । కథయస్వమహాభాగ మయికారుణికోభవ ॥ ౩౮ ॥ ఘోణతీర్థస్యమాహాత్మ్యం సర్వపాపహరంశుభమ్ ॥ దేవలః ॥ తుమ్బురుర్నామగన్ధర్వో భార్యాంశప్త్వాపతివ్రతామ్ ॥ ౩౯ ॥ అత్రస్నాత్వాసమభ్యర్చ్య వేఙ్కటేశందయానిధిమ్ । ప్రాప్తవాన్విష్ణులోకంవై పునరావృత్తివర్జితమ్ ॥ ౪౦ ॥ గార్గ్యః ॥ కిమర్థం దేవలఋషే భార్యాంరూపవతీంస్త్రియమ్ । తుమ్బురుర్నామగన్ధర్వస్సర్వవిద్యావిశారదః ॥ ౪౧ ॥ శప్తవాన్కేనదోషేణ భార్యాంసర్వగుణాన్వితామ్ । తద్వదస్వమహాభాగ శ్రోతుంకౌతూహలంహిమే ॥ ౪౨ ॥

స్వభార్యాయైతుమ్బురూపదిష్టమాఘస్నానవిధిప్రకారః.

దేవలః ॥ తుమ్బురుర్నామగన్ధర్వోభార్యాంప్రీత్యాహ్యువాచహ । మాఘ
త్రయేమయాసాకం స్నానంకురుమలాపహమ్ ॥౪౩॥ మాఘమాస్యుదితే
సూర్యే సర్వకల్మషనాశనే । తీరేస్మిన్విష్ణుపూజార్థం గోమయాలేపనంకు
రు ॥ ౪౪ ॥ రఙ్గవల్ల్యాదిభిశ్శుభ్ర పద్మస్వస్తికధాతుభిః । శ్రీరూపాంకు
రుమేవిష్ణోర్మాసేస్మిన్మఙ్గళప్రదే ॥౪౫॥ మాఘేస్మిన్మాధవస్యాస్య కురుత్వం
దీపవర్తికామ్ । సధూపంపావకంభక్త్యా సమర్పయహరేఃపురా ॥ ౪౬॥
కురుపాకంశుచిర్భూత్వా మాధవాయమహాత్మనే । ప్రదక్షిణనమస్కా
రైర్భక్త్యామాఘేమయాసహ ॥ ౪౭ ॥ కురుష్వదేవదేవస్య సపర్యాంవిష్ణ
వేఽన్వహమ్ । పురాణశ్రవణంవిష్ణోః కురునిత్యమతన్ద్రితా ॥ ౪౮ ॥ నిత్యం
స్నాత్వాప్రయత్నేన పిబపాదోదకంహరేః । కృష్ణవిష్ణోముకున్దేతి నారా
యణజనార్దన ॥ ౪౯ ॥ అచ్యుతానన్తవిశ్వాత్మన్నితికీర్తయసన్తతమ్ ।
క్రోధమాత్సర్యలోభాదీం స్త్యక్త్వాత్వంవ్రతమాచర ॥ ౫౦ ॥ తేనతేజా

భార్యాప్రీతితుమ్బురుదత్తశాపతద్విముక్తిప్రకారః.

యతేముక్తిర్విష్ణులోకశ్చశాశ్వతః । ఇత్థంసాభర్తృగదితం శ్రుత్వాగన్ధ
ర్వవల్లభా ॥ ౫౧ ॥ భర్తారమబ్రవీత్కోపాదసహ్యందుర్గతిప్రదమ్ । మా
ఘేచోద్భూతశీతేతు ప్రాతర్నద్యోదితేరవౌ ॥౫౨॥ కథంనిమజ్జయేదస్మిన్మా
ఘేశీతార్తిదేఽనఘ । యత్త్వయోక్తానికర్మాణి నశక్యానిమయాసకృత్ ॥
౫౩ ॥ నకరోమిపతేస్నానం ప్రాతఃకాలేత్వయాసహ । మృతేశీతార్తిపాతే
న నచమేరక్షకోభవాన్ ॥ ౫౪ ॥ ఇత్యేవముదింశ్రుత్వా పతిర్గన్ధర్వవల్ల
భః । సశాన్తోపిశశాపాథ భార్యాఞ్చాప్రియవాదినీమ్ ॥ ౫౫ ॥ పుత్రంచ
ధర్మవిముఖం భార్యాంచాప్రియభాషిణీమ్ । అబ్రహ్మణ్యంచరాజానం
సద్యశ్శాపేనదణ్డయేత్ ॥ ౫౬ ॥ విచారితార్థోగన్ధర్వశ్శశాపేత్థంసతీం
తదా । వేఙ్కటాద్రౌమహాపుణ్యే సర్వపాతకనాశనే ॥ ౫౭ ॥ ఘోణ
తీర్థసమీపేచ పిప్పలద్రుమకోటరే । తత్రామ్బురహితేమాఘే మణ్డూకా
భవకేవలమ్ ॥ ౫౮ ॥ ఇత్యేవంభర్తృవాక్యంతచ్ఛ్రుత్వాగన్ధర్వవల్ల
భా । పతిత్వాపాదయోస్తస్య తుమ్బురుంప్రార్థయత్సతీ ॥ ౫౯ ॥ విశా
పమవదత్పశ్చాద్భర్తావైతుమ్బురుస్తదా । అగస్త్యోవైమహాభాగ స్తపస్వీ

విజితేన్ద్రియః ॥ ౬౦ ॥ ఘోణతీర్థవరే స్నాత్వా పౌర్ణమాస్యాంమహా
తిథౌ । శిష్యేభ్యోవై యదాతస్మిన్నశ్వత్థద్రుమసన్నిధౌ ॥ ౬౧ ॥ ఘోణ
తీర్థస్యమాహాత్మ్యంవక్తివై బ్రాహ్మణోత్తమః । తదాపిప్పలవృక్షస్యకోట
రేత్వంసమాహితా ॥ ౬౨ ॥ శ్రుత్వావై ఘోణతీర్థస్య మాహాత్మ్యంమో
క్షదాయకమ్ । విధూయసర్వపాపాని మయాసాకంరమిష్యసి ॥ ౬౩ ॥
ఇత్యుక్త్వావిరరామాథ ధర్మపత్నీపతివ్రతా । భర్తృశాపాన్మహాఘో
రాన్మణ్డూకతనుమాశ్రితా ॥ ౬౪ ॥ శేషాద్రిశిఖరేతస్మిన్ ఘోణతీర్థస్య
దక్షిణే । శనైశ్శనైర్గతానారీపిప్పలద్రుమమకోటరమ్ ॥ ౬౫ ॥ అబ్దాయు
తంగతంతస్యా అశ్వత్థద్రుమకోటరే । తతఃకాలాన్తరేఽగస్త్యో వేఙ్క
టాద్రింమనోహరమ్ ॥ ౬౬ ॥ గత్వాశ్రీస్వామితీర్థేచ స్నాత్వానియ
మపూర్వకమ్ । వరాహస్వామినందేవం నత్వాతీర్థస్యదక్షిణే ॥ ౬౭ ॥
వేఙ్కటేశాలయంగత్వా శ్రీనివాసంకృపానిధిమ్ । వేదవేద్యంవిశాలా
క్షం దేవదేవంసనాతనమ్ ॥ ౬౮ ॥ నత్వాఽగస్త్యోమహాభాగో ఘోణ
తీర్థంతతోయయౌ।తత్రస్నాత్వాతీర్థవర్యే స్వశిష్యైర్యోగినాంవరః ॥ ౬౯ ॥
పిప్పలద్రుమఛాయాయాం శిష్యేభ్యోభక్తిపూర్వకమ్ । ఘోణతీర్థస్య
మాహాత్మ్యం బ్రహ్మహత్యావినాశకమ్ ॥ ౭౦ ॥ సర్వమఙ్గళదంపుణ్యం
సర్వసమ్పత్ప్రదాయకమ్ । ఉక్తవాన్యోగినాంశ్రేష్ఠో హ్యగస్త్యోభగ

* ఘోణతీర్థే-అగస్త్యదర్శనేనతుమ్బురుపత్న్యావర్షాభూత్వనివృత్తిః *

వానృషిః ॥ ౭౧ ॥ తదాశ్రుత్వాతువర్షాభూః పాదయోస్తస్యయోగి
నః । పతిత్వాజ్ఞానదీపేనవిదిత్వావైభవంమునేః ॥ ౭౨ ॥ పూర్వరూ
పంసమాసాద్య నారీరూపంమనోహరమ్ । అగస్త్యయోగినాంశ్రేష్ఠ
రక్షరక్షదయానిధే ॥ ౭౩ ॥ మాంరక్షదయయాబ్రహ్మన్పతివాక్యవిరోధి
నీమ్ । ఇత్యుక్త్వాతంవిశాలాక్షీ విరరామతతఃపరమ్ ॥ ౭౪ ॥ అగస్త్యః ॥
కాత్వంసుశ్రోణిభద్రంతేభేకజన్మప్రదాయకమ్ । పాపంపూర్వభవేచాసీ
త్తద్వదస్వచమాచిరమ్ ॥ ౭౫ ॥ నారీ ॥ తుమ్బురుర్నామగన్ధర్వస్సర్వ
విద్యావిశారదః । తస్యభార్యాస్మ్యహంవిప్రహ్యాగస్త్యమునిసేవితః ॥ ౭౬ ॥
భర్తామేసర్వధర్మజ్ఞోతుమ్బురుర్మునిసత్తమః । సర్వధర్మాన్మనోజ్ఞాత్వంతు
రునిత్యంమయాసహ ॥ ౭౭ ॥ పతివాక్యంతదాశ్రుత్వా పరలోకోపకార

కమ్ । అసహ్యం వాక్యమత్యుగ్రం దుర్గతిప్రదమేవహి ॥౭౮॥ మయాచో

అగస్త్యకథితపతివ్రతాధర్మాః

క్తం హి దుర్బుద్ధ్యా హే తాత మునిసత్తమ ॥ అగస్త్యః ॥ కుశాగ్రబుద్ధిస్తే భర్తా శశాప త్వాం రుషాన్వితః ॥౭౯॥ ఏవం శాపో హి కర్తవ్యః పతివాక్యవిరోధినీమ్ । పతివాక్యమనాదృత్య స్వేచ్ఛయా వర్తతే తు యా ॥౮౦॥ సా నారీ నిరయే ఘోరే పతత్యాచన్ద్రతారకమ్ । న స్వాతన్త్ర్యం తు నారీణాం నోల్లఙ్ఘ్యం పతిభాషణమ్ ॥౮౧॥ పాతివ్రత్యేన పుణ్యేన పతిశుశ్రూషణేన చ । స్త్రియో విష్ణుపదం యాన్తి న చాన్యైరపి సువ్రతైః ॥౮౨॥ పతిరాత్మా పతిర్విష్ణుః పతిర్బ్రహ్మా పతిశ్శివః । పతిర్గురుః పతిస్తీర్థమితి స్త్రీణాం విదుర్బుధాః ॥౮౩॥ పతివాక్యమపాకృత్య యా నారీ సుకృతైః పరైః । సద్దైవ యుజ్యతే సాపి నైవ శుద్ధా భవేత్సకృత్ ॥౮౪॥ పతిహీనా తు యా నారీ గురుభిర్ధర్మవిత్తమైః । సా కృతాజ్ఞావిదధ్యాత్తు వ్రతం ధర్మఫలప్రదమ్ ॥౮౫॥ పతినా ప్రేరితా సైవ పతిబుద్ధిపరాయణా । పతిపాదాబ్జతీర్థేన యా స్నాతా సా హరిప్రియా ॥౮౬॥ సా స్నాతా సర్వతీర్థేషు గఙ్గాదిషు న సంశయః । తస్మాత్త్వత్కృతదోషస్తు త్వామాయాతీతి తత్ఫలమ్ ॥౮౭॥ భుఙ్క్ష్వ స్త్రీత్వం శృణ్వన్త్యా ఘోణతీర్థస్య వైభవమ్ । ముక్తిరాసీచ్ఛుభాఙ్గం తన్నారీరూపం పునర్యథా ॥౮౮॥ తస్మాద్ఘోణస్య తీర్థస్య తుమ్బుతీర్థమితీహ వై । లోకే ప్రసిద్ధిరభవ దహో తీర్థస్య వై

ఘోణతీర్థస్నాతౄణాం నానావిధఫలప్రాప్తికథనమ్.

భవమ్ ॥౮౯॥ శ్రీసూతః ॥ ఘోణతీర్థే మహాపుణ్యే సర్వపాపవినాశనే । స్నాన్తి యే పౌర్ణమాస్యాం వై శౌనకాద్యా మహాజనః ॥౯౦॥ తేషాం క్రతుఫలం పుణ్యాతీర్థాయుతఫలం భవేత్ । కపిలాగోసహస్రం తు యో దదాతి దినే దినే ॥౯౧॥ తత్ఫలం సమవాప్నోతి స్నాత్తుమ్బురుతీర్థకే । రత్నకోటిసహస్రాణి యో దదాతి దినే దినే ॥౯౨॥ మత్తేభానాం సహస్రాణి తథైవాశ్వాయుతాన్యపి । తత్ఫలం సమవాప్నోతి ఘోణతీర్థావగాహనాత్ ॥౯౩॥ కన్యాకోటిప్రదానేన యత్ఫలం ఋషిభిస్స్మృతమ్ । తత్ఫలం సమవాప్నోతి ఘోణతీర్థాచ్చ పావనాత్ ॥౯౪॥ హేమామ్బరసహస్రం యః కురుక్షేత్రే ప్రయచ్ఛతి । తత్ఫలం స సమాప్నోతి ఘోణతీర్థస్య వైభవాత్ ॥౯౫॥ గుర్వర్థే బ్రాహ్మణార్థే వా స్వామ్యర్థే యస్త్యజేత్తనుమ్ ।

తత్ఫలంసమవాప్నోతి ఘోణతీర్థస్యవైభవాత్ ॥౯౬॥ అపన్నార్తిహరాణాంచ తీర్థసేవాపరాత్మనామ్ । సత్యవ్రతానాంయత్పుణ్యం ఘోణతీర్థాచ్చతద్భవేత్ ॥౯౭॥ యత్ఫలంశ్రాద్ధకర్తౄణాంపితౄణామిన్దుసఙ్క్షయే। తత్ఫలంసమవాప్నోతిఘోణతీర్థాద్ధిపావనాత్ ॥ ౯౮ ॥ గఙ్గాయాంనర్మదాయాంచ సరయూచన్ద్రభాగయోః । సర్వేషుపుణ్యతీర్థేషు యస్నానంకురుతేనరః ॥ ౯౯ ॥ తత్ఫలంసమవాప్నోతిఘోణతీర్థాద్ధిపావనాత్ । తస్మాత్పుణ్యతమంతీర్థం ఘోణతీర్థంవిదుర్బుధాః ॥౧౦౦॥ యఇదంశ్రృణుతేఽధ్యాయం సర్వపాపనిబర్హణమ్ । వాజపేయఫలంతస్య విష్ణులోకశ్చశాశ్వతః ॥౧౦౧॥ ... ... *

ఇతిస్కన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే తుమ్బురుతీరమాహాత్మ్యవర్ణనం నామషోడశోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటాచలస్య సర్వపుణ్యతీర్థాధారత్వవర్ణనమ్.

ఋషయః॥ వేఙ్కటాద్రౌమహాపుణ్యే సర్వపాతకనాశనే । సన్తి నైకతితీర్థాని సూతపౌరాణికోత్తమ ॥౧॥ తేషాంసఙ్ఖ్యాంచమేబ్రూహి కతిముఖ్యానితత్రవై । తత్రాప్యత్యన్తముఖ్యానివదమేమునిసత్తమ ॥౨॥ సద్ధర్మరతిదాన్యత్రకతిముఖ్యానితానిచ। కానిచజ్ఞానదాన్యత్రభక్తివైరాగ్యదానిచ ॥ ౩ ॥ ముక్తిప్రదానికాన్యత్రతానిమేవదసువ్రత। శ్రీసూతః॥ షట్షష్టికోటితీర్థాని పుణ్యాన్యత్రనగోత్తమే ॥ ౪ ॥ అష్టోత్తరసహస్రాణి తేషుముఖ్యానిసువ్రత।సద్ధర్మరతిదాన్యత్ర సన్తిచాష్టోత్తరంశతమ్ ॥౫॥ సహస్రేభ్యశ్చముఖ్యాని పృథక్తేభ్యశ్చతానిచ । భక్తివైరాగ్యదాన్యత్ర

స్వామిపుష్కరిణ్యాదిషట్తీర్థస్నానకాలనిర్ణయః

షష్టిరష్టోత్తరేశతే ॥౬॥ ముక్తిదాన్యత్రషట్చైవవేఙ్కటాచలమూర్ధని। స్వామిపుష్కరిణీచైవ వియద్గఙ్గాతతఃపరమ్ ॥ ౭ ॥ పశ్చాత్పాపవినాశంచ పాణ్డుతీర్థమతఃపరమ్।కుమారధారికాతీర్థంతుమ్బురుస్తీర్థమతఃపరమ్ ॥౮॥ కుమ్భమాసేపౌర్ణమాస్యాం మఘాయోగోయదాభవేత్ । కుమారధారికాంయాన్తి సర్వతీర్థానిహేద్విజాః ॥ ౯ ॥ తత్రయస్నాతివిప్రేన్ద్రా రాజసూయఫలంలభేత్ । ముక్తిశ్చభవితాతత్రనాత్రకార్యావిచారణా॥

అన్నదానవిధిస్తత్ర సార్ధందక్షిణయాద్విజాః । ఉత్తరాఫల్గునీయుక్త శుక్లపక్షీయపర్వణి ॥ ౧౧ ॥ తుమ్బాస్తీర్థంమీనసంస్థే రవౌతీర్థానిసర్వశః। అపరాహ్ణేసమాయాన్తి తత్రస్నాతోనజాయతే । ౧౨ ॥ వివాహం మాఙ్గళ్యబన్ధంచ కారయేద్ద్రవ్యదానతః । మేషసఙ్క్రమణేభానౌ చిత్రా నక్షత్రసంయుతే ॥ ౧౩ ॥ పౌర్ణమాస్యాంసమాయాన్తి వియద్గఙ్గాంతథైవ చ । తత్రస్నాత్వానరస్సద్యశ్శతక్రతుఫలంలభేత్ ॥౧౪॥ సువర్ణంతత్రదా తవ్యం కన్యాదానంవిశేషతః । వృషభస్థేరవౌవిప్రా ద్వాదశ్యాంహరివాసరే ॥ ౧౫ ॥ శుక్లేవాప్యథకృష్ణేవా భౌమేనాపిసమన్వితే । పాణ్డుతీర్థం సమాయాన్తిగఙ్గాదీనిజగత్త్రయే ॥ ౧౬ ॥ తత్రస్నాత్వాచగాందత్వా ముచ్యతేప్రతిబన్ధకాత్ । ఆశ్వయుక్శుక్లపక్షేచసప్తమ్యాంభానువాసరే॥ ఉత్తరాషాఢయుక్తాయాం తథాపాపవినాశనమ్ ॥ ౧౭ ॥ ఉత్తరాభాద్ర యుక్తాయాం ద్వాదశ్యాంవాసమాగమః ॥ ౧౮ ॥ సాలగ్రామశిలాందత్వాస్నాత్వాచవిధిపూర్వకమ్ । ముచ్యతేసర్వపాపైశ్చ జన్మకోటిశతోద్భవైః ॥౧౯॥ ధనుర్మాసేసితేపక్షేద్వాదశ్యామరుణోదయే । ఆయాన్తిసర్వతీర్థానిస్వామిపుష్కరిణీజలే ॥౨౦॥ తత్రస్నాత్వానరస్సద్యోముక్తిమేతి నసంశయః। యస్యజన్మసహస్రేషుపుణ్యమేవార్జితంపురా ॥౨౧॥ తస్యస్నానంభవేద్విప్రానాన్యస్యత్వకృతాత్మనః । విభవానుగుణందానంకార్యంతత్రయథావిధి ॥౨౨॥ సాలగ్రామశిలాదానంగాందద్యాచ్చవిశేషతః। యే

పురాణశ్రవణస్యవిశేషతఃప్రాశస్త్యవర్ణనమ్

శృణ్వన్తికథాంవిష్ణోస్సదాభువనపావనీమ్ ॥ ౨౩ ॥ తేవైమనుష్యలోకేస్మిన్విష్ణుభక్తాభవన్తిహి । యద్యశక్తస్సదాశ్రోతుం కథాంభువనపావనీమ్ ॥౨౪॥ ముహూర్తంవాతదర్ధంవాక్షణంవావిష్ణుసత్కథామ్ । యశ్శృణోతినరోభక్త్యా దుర్గతిర్నాస్తితస్యహి ॥ ౨౫ ॥ యత్ఫలంసర్వయజ్ఞేషు సర్వదానేషుయత్ఫలమ్ । సకృత్పురాణశ్రవణాత్తత్ఫలంవిన్దతేనరః ॥౨౬॥ కలౌయుగేవిశేషేణపురాణశ్రవణాదృతే।నాస్తిధర్మఃపరఃపుంసాం నాస్తిముక్తిప్రదంపరమ్ ॥ ౨౭ ॥ పురాణశ్రవణంవిష్ణోర్నామసఙ్కీర్తనంపరమ్ । ఉభేఏవమనుష్యాణాంపుణ్యద్రుమమహాఫలే ॥౨౮॥ పిబన్నేవామృతంయత్నాదేకస్స్యాదజరామరః । విష్ణోఃకథామృతంకుర్యా

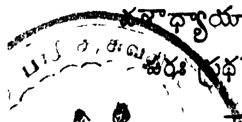
పురాణవక్తుస్సర్వపూజనీయత్వవర్ణనమ్.

తత్కులమేవాజరామరమ్ ॥ ౨౯ ॥ బాలోఽయువాథవృద్ధోవా దరిద్రోఽదుర్బలోఽపివా । పురాణజ్ఞస్సదావన్ద్యస్సపూజ్యస్సుకృతాత్మభిః ॥ ౩౦ ॥ నీచబుద్ధింనకుర్వీత పురాణజ్ఞేకదాచన । యస్యవక్త్రోద్గతావాణీ కామధేనుశ్శరీరిణామ్ ॥ ౩౧ ॥ భవకోటిసహస్రేషు భూత్వాభూత్వాఽవసీదతామ్ । యోదదాత్యపునర్వృత్తిం కోఽన్యస్తస్మాత్పరోగురుః ॥ ౩౨ ॥ వ్యాసాసనసమారూఢో యదాపౌరాణికోద్విజః । అసమాప్తేఃప్రసఙ్గస్య నమస్కుర్యాన్నకస్యచిత్ ॥ ౩౩ ॥ నదుర్జనసమాకీర్ణేనశూద్రశ్వాపదావృతే । దేశేనద్యూతసదనే వదేత్పుణ్యకథాంసుధీః ॥ ౩౪ ॥ సుగ్రామేసుజనాకీర్ణే సుక్షేత్రే దేవతాలయే । పుణ్యేవాఽథనదీతీరే వదేత్పుణ్యకథాంసుధీః ॥ ౩౫ ॥ శ్రద్ధాభక్తిసమాయుక్తా నాన్యకార్యేషులాలసాః । వాగ్యతాశ్శుచయోవ్యగ్రా శ్శ్రోతారఃపుణ్యభాగినః ॥ ౩౬ ॥ అభక్త్యాయేకథాంపుణ్యాం శృణ్వన్తిమనుజాధమాః । తేషాంపుణ్యఫలంనాస్తిదుఃఖంజన్మనిజన్మని ॥ ౩౭ ॥ పురాణంయేచసంపూజ్య తామ్బూలాద్యైరుపాయనైః । శృణ్వన్తిచకథాంభక్త్యా నదరిద్రానపాపినః ॥ ౩౮ ॥ కథాయాంకథ్యమానాయాం యేగచ్ఛన్త్యన్యతోనరాః । భోగాన్తరేప్రణశ్యన్తి తేషాందారాశ్చసమ్పదః ॥ ౩౯ ॥ సోష్ణీషమస్తకాయేచకథాంశృణ్వన్తిపావనీమ్ । తేబలాకాఃప్రజాయన్తే పాపినోమనుజాధమాః ॥ ౪౦ ॥ తామ్బూలంభక్షయన్తోయేకథాంశృణ్వన్తిపావనీమ్ । శ్వవిష్ఠాంభక్షయన్త్యేతే నరకేచపతన్తిహి ॥ ౪౧ ॥ యేచతుఙ్గాసనారూఢాః కథాంశృణ్వన్తిదామ్భికాః । అక్షయాన్నరకాన్భుక్త్వా తేభవన్త్యేవవాయసాః ॥ ౪౨ ॥ యేచవీరాసనారూఢా యేచసింహాసనస్థితాః । శృణ్వన్తిసత్కథాం తేవై భవన్త్యర్జునపాదపాః ॥ ౪౩ ॥ అసమ్ప్రణమ్యశృణ్వన్తో విషవృక్షాభవన్తిహి । తథాశయానాశ్శృణ్వన్తో భవన్త్యజగరాహితే ॥ ౪౪ ॥ యశ్శృణోతికథాంవక్తుస్సమానాసనసంస్థితః । గురుతల్పసమంపాపం సంప్రాప్యనరకంవ్రజేత్ ॥ ౪౫ ॥ యేనిన్దన్తిపురాణజ్ఞం సత్కథాంపాపహారిణీమ్ । తేవైజన్మశతంమర్త్యా శ్శునకాశ్చభవన్తిహి ॥ ౪౬ ॥ కథాయాంకీర్త్యమానాయాం యేవదన్తిదురుత్తరమ్ । తేగర్దభాఃప్రజాయన్తేకృక

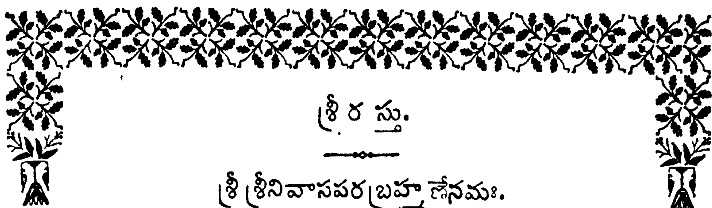
లాసా స్తతఃపరమ్ ॥ ౪౭ ॥ కదాచిదపి యే పుణ్యాం నశృణ్వన్తి కథాం న
రాః । తే భుక్త్వా నరకాన్ఘోరాన్ భవన్తి వనసూకరాః ॥ ౪౮ ॥ కథాయాం
కీర్త్యమానాయాం విఘ్నం కుర్వన్తి యే నరాః । కోట్యబ్దం నరకాన్భుక్త్వా
భవన్తి గ్రామసూకరాః ॥ ౪౯ ॥ యే కథామనుమోదన్తే కీర్త్యమానాం
నరోత్తమాః । అశృణ్వన్తోఽపి తే యాన్తి శాశ్వతం పరమం పదమ్ ॥ ౫౦॥
యే శ్రావయన్తి మనుజాః పుణ్యాం పౌరాణికీం కథామ్ । కల్పకోటిశతం
సాగ్రం తిష్ఠన్తి బ్రహ్మణః పదే ॥ ౫౧ ॥ ఆసనార్థం ప్రయచ్ఛన్తి పురాణజ్ఞస్య
యే నరాః । కమ్బళాజినవాసాంసి తథా మఞ్చకమేవ వా ॥ ౫౨ ॥ స్వర్గ
లోకం సమాసాద్య భుక్త్వా భోగాన్యథేప్సితాన్ । స్థిత్వా బ్రహ్మాదిలోకే
షు పదం యాన్తి నిరామయమ్ ॥ ౫౩ ॥ పురాణస్య ప్రయచ్ఛన్తి యే చ సూ
త్రం నవం వరమ్ । భోగినో జ్ఞానసంపన్నాస్తే భవన్తి భవే భవే ॥ ౫౪ ॥ యే
మహాపాతకైర్యుక్తా ఉపపాతకినశ్చ యే । పురాణశ్రవణాదేవ తే యా
న్తి పరమం పదమ్ ॥ ౫౫ ॥ వేఙ్కటాద్రేస్తు మాహాత్మ్యం శ్రుత్వా తే ఋష
యస్తతః । వ్యాసప్రసాదసంపన్నం సూతం పౌరాణికోత్తమమ్ ॥ ౫౬॥
పూజయిత్వా యథాన్యాయం ప్రహర్షమతులం గతాః ॥ ౫౬½ ॥ ... *

ఇతి శ్రీస్కన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే సర్వతీర్థ
మహిమోపసంహారపూర్వక పురాణశ్రవణప్రక్రియా
ద్యనువర్ణనం నామ సప్తదశోఽధ్యాయః.

ఇత్థం స్కన్దపురాణే ప్రథమప్రభృతిసప్తదశపర్యన్త సప్త
దశాధ్యాయాత్మక శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య
పూర్వః ప్రథమో భాగస్సమాప్తిమగమత్.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

అథస్కాన్దపురాణాన్తర్గత కటాహతీర్థమాహాత్మ్యప్రతిపాదక
శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య పరద్వితీయభాగప్రారమ్భః.

కటాహతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

ఋషయః॥ సూతసర్వార్థతత్త్వజ్ఞ వేదవేదాంతపారగ। శ్రీవేఙ్కటాచలేతీర్థంకటాహాఖ్యంసుపావనం ॥ ౧ ॥ శ్రూయతేతస్యమాహాత్మ్యం ఘుష్యతేచజగత్త్రయే। అస్మాకమేతద్బ్రాహిత్వం కృపయావ్యాసశాసిత ॥ ౨ ॥ పురావైనారదశ్శ్రీమాన్బ్రహ్మపుత్రోమహానృషిః। దిష్ట్యా వైనైమిశారణ్యంసంప్రాప్తోద్విజసత్తమః ॥ ౩ ॥ తదానీంబ్రహ్మపుత్రంతమర్ఘ్యపాద్యాదిభిశ్శుభైః । పూజయిత్వాయథాన్యాయం పవిత్రేచకుశాసనే ॥ ౪ ॥ సన్నివేశ్యమహాభక్త్యా వినయానతకన్ధరాః । ప్రణమ్య ప్రార్థయామాసు రిమేసర్వేమహర్షయః ॥ ౫ ॥ త్వాంవినానారదశ్రీమన్నస్మాకంభువనత్రయే। ధర్మోపదేశకఃకశ్చిన్నాస్తినాస్తిమహర్షిషు॥ ౬॥ వేఙ్కటాద్రౌమహాపుణ్యే సర్వదేవనిషేవితే। వైకుంఠాదాగతేదివ్యే సిద్ధగంధర్వసేవితే ॥ ౭ ॥ కటాహతీర్థమాహాత్మ్యం వర్ణయాద్యవనోకసాం ॥ శ్రీనారదః ॥ శృణుధ్వమృషయస్సర్వే శౌనకాద్యామహౌజసః॥ ౮ ॥ కటాహతీర్థమాహాత్మ్యంకోవేత్తిభువనత్రయే। మహాదేవోవిజానాతితస్యతీర్థస్యవైభవం॥ ౯ ॥ యానికానిచపుణ్యానిబ్రహ్మాండాంతర్గతాని వై । తానిగంగాదితీర్థానిస్వపాపపరిశుద్ధయే ॥ ౧౦ ॥ కటాహతీర్థసేవాం చకుర్వంతిద్విజసత్తమాః । బ్రాహ్మణాఃక్షత్రియావైశ్యాశ్శూద్రాశ్చేతరజాతయః ॥ ౧౧ ॥ స్పృశంతితజ్జలమితినపిబేద్యోవిమూఢధీః। సహిచండాలతాంప్రాప్య కుంభీపాకేపతిష్యతి ॥ ౧౨ ॥ బ్రహ్మచారీగృహస్థోవా వానప్రస్థోయతీశ్వరః । సేవయాతస్యతీర్థస్య ప్రాప్నోతిపరమంపదం ॥ ౧౩ ॥ శ్రుతిస్మృతిపురాణేషు తస్యతీర్థప్రశంసనం । బహుధావర్ణ్యతేపంచ మహాపాతకనాశనం ॥ ౧౪ ॥ అత్యద్భుతతరంవిప్రా స్సర్వలోకైకపా

వనం। బ్రహ్మహత్యాఽయుతంచాపి సురాపానాయుతంతథా ॥౧౫॥ అ
యుతంగురుదారాణాం గమనంపాపకారణం । స్తేయాయుతంసువర్ణా
నాం తత్సంసర్గాశ్చకోటిశః ॥ ౧౬ ॥ శీఘ్రంవిలయమాయాంతి తస్యతీర్థ
స్యసేవయా । యానినిష్కృతిహీనాని పాపానివివిధానిచ ॥ ౧౭ ॥ తాని
సర్వాణినశ్యంతి తీర్థస్యాస్యనిషేవణాత్ । ఇదంతీర్థంమహాపుణ్యం భగవ
త్పాదనిస్సృతం ॥ ౧౮ ॥ కుష్ఠాదిరోగయుక్తోయః ప్రత్యహంచపిబేదిదం।

కటాహతీర్థమహిమాశ్రద్ధాళూనాంమహానరకప్రాప్తికథనమ్.

సోపిరోగవిహీనస్సన్విష్ణులోకంచగచ్ఛతి ॥ ౧౯ ॥ భగవాఞ్ఛంకరోదే
వో రహస్యానుభవేపురా । పార్వత్యైకథయామాస తస్యతీర్థస్యవైభ
వం ॥ ౨౦ ॥ ఉక్తేప్యేతేషుసందేహో నకర్తవ్యఃకదాచన । అర్థవాదోఽ
యమితిచనవక్తవ్యంకదాచన ॥ ౨౧ ॥ యేఽర్థవాదమిమంబ్రూయుస్తే
షాంవైనాస్తికాత్మనాం । జిహ్వాగ్రేపరశుంతప్తం ప్రక్షిపంతిచకింకరాః॥
౨౨ ॥ తస్మాత్కటాహతీర్థంతు సేవనీయంప్రయత్నతః । సర్వదుఃఖప్రశ
మనమపవర్గఫలప్రదం ॥ ౨౩ ॥ యత్రపీత్వానరోభక్త్యా సర్వాన్కామా
నవాప్నుయాత్ । ఏవముక్త్వామహాభాగః కాశీంత్రైలోక్యపావనీమ్॥
౨౪ ॥ సంప్రాప్తోనారదశ్శ్రీమాన్ సూతపౌరాణికోత్తమ । సంక్షేపతశ్చ
భగవాన్నైమిశేప్యుక్తవాన్ఖలు ॥ ౨౫॥ ఇదానీంశ్రోతుమిచ్ఛామః క
టాహస్యచవైభవం।సువిస్తరేణచాస్మాకం వదసూతదయారసాత్ ॥ ౨౬॥

కటాహతీర్థపానక్రమః.

శ్రీసూతః ॥ భోభోతపోధనాస్సర్వే నైమిశారణ్యవాసినః । కటాహతీర్థమా
హాత్మ్యం శృణుధ్వంద్విజసత్తమాః ॥ ౨౭ ॥ కటాహతీర్థంభోవిప్రాస్సర్వ
లోకేషువిశ్రుతం । సర్వసంపత్కరంశుద్ధం సర్వపాపప్రణాశనం ॥ ౨౮॥
దుస్స్వప్ననాశనంపుణ్యంతన్మహాపాతకనాశనం । మహావిఘ్నప్రశమనంమ
హాశాంతికరంనృణాం ॥ ౨౯ ॥ స్మృతిమాత్రేణయత్పుంసాం సర్వపాపని
షూదనం । మంత్రేణాష్టాక్షరేణైవ పిబేత్తీర్థంమనోహరం॥ ౩౦ ॥ అథ
వా కేశవాద్యైశ్చ నామభిర్వాపిబేజ్జలం । యద్వానామత్రయేణాపి పిబే
త్తీర్థంశుభప్రదం ॥ ౩౧॥ అహోస్విద్వేఙ్కటేశస్య మంత్రేణాష్టాక్షరేణ
వై ।పిబేత్కటాహతీర్థంతద్భుక్తిముక్తిప్రదాయకం॥౩౨॥ వినామంత్రేణ

యోఽవిప్రస్సోఽపి చేత్తీర్థమ త్తమం। పాపం మే నాశయత్ క్షిప్రం జన్మాంత రకృతం మహత్ ॥ ౩౩ ॥ ఇత్యుక్త్వా స పిబేన్నిత్యం మోక్షమార్గైకసాధ నం। స్వామిపుష్కరిణీస్నానం వరాహశ్రీశదర్శనం ॥ ౩౪ ॥ కటాహ తీర్థం పానంచ త్రయం త్రైలోక్యదుర్లభం। బహునాకిమిహోక్తేన బ్రహ్మ

కేశవాఖ్యద్విజవృత్తాన్తః.

హత్యాదినాశకం ॥ ౩౫ ॥ పురాకశ్చిద్ద్విజో మోహాత్కేశవాఖ్యోబహు శ్రుతః। హత్వాఖడ్గేనదుర్బుద్ధ్యా బ్రహ్మహత్యామవాప్తవాన్ ॥ ౩౬ ॥ సోఽపితస్మిన్మహాతీర్థే పీత్వాజలమనుత్తమం। కేశవాఖ్యోమహాపాపీ విము క్తోబ్రహ్మహత్యయా ॥ ౩౭ ॥ ఋషయః ॥ కస్యపుత్రః కేశవాఖ్యః కథంప్రా ప్తోభయంకరీం। బ్రహ్మహత్యామతిక్రూరామస్మాకంవక్తుమర్హసి ॥౩౮॥ శ్రీసూతః॥ తుంగభద్రాతటేరమ్యే గంధర్వైరుపసేవితే। అగ్రహారోమ హానాసీద్వేదాఢ్యఇతినామతః ॥ ౩౯ ॥ తస్మిన్వేదపురేరమ్యే బ్రాహ్మణా వేదపారగాః। శబ్దశాస్త్రపరాస్సర్వే జ్యోతిశ్శాస్త్రప్రవర్తకాః ॥ ౪౦ ॥

గణికాలమ్పటస్య కేశవద్విజస్య బ్రహ్మహత్యాప్రాప్తిక్రమః.

మీమాంసతర్కశాస్త్రజ్ఞా స్సర్వే వేదాంతవాదినః। ధర్మశాస్త్రేషు నిర తాఅన్నదానపరాస్సదా ॥౪౧॥ పుత్రవంతశ్చ తేసర్వే హ్యగ్రహారేమహా జనాః। వేదాఢ్యేహ్యగ్రహారేవై పద్మనాభ ఇతిశ్రుతః ॥౪౨॥ తస్యపుత్రః కేశవాఖ్య స్సర్వకర్మబహిష్కృతః। మాతరంపితరంత్యక్త్వా భార్యామ పిపతివ్రతాం ॥ ౪౩ ॥ సర్వదాగణికాసక్తో వేశ్యాగారంవివేశహ। దినద్వయేచతాంవేశ్యా మనుభూయద్విజస్తతః ॥ ౪౪ ॥ నిష్కద్వయం ప్రదాతవ్యంహస్తేదత్వాయథాసుఖం। వేశ్యయాచతయాత్యక్తస్తత్సం యోగైకతత్పరః ॥ ౪౫ ॥ ఇతస్తతశ్చోరయిత్వా బహుద్రవ్యాణిసన్త తం। దత్వాతయాచిరంరేమే తద్గృహేబుభుజేచసః ॥ ౪౬ ॥ ఏకేన చమకేణాపాతయాసహాసురాంపపౌ। సకదాచిత్కరాత్రైస్తుద్రవ్యంహ ర్తుంయయౌద్విజః ॥ ౪౭ ॥ విప్రస్యకస్యచిద్గేహే సోఽపికైరాతవేషధృత్। కేశవోవిప్రబంధుర్వై సాహసీఖడ్గహస్తవాన్ ॥ ౪౮ ॥ తద్గృహస్వామి నంవిప్రం హత్వాఖడ్గేనసాహసాత్ ॥ ౪౯ ॥ సమాదాయబహుద్రవ్యం వేశ్యాగారంవివేశహ। తంయాంతమనుయాతిస్మబ్రహ్మహత్యాభయం

కరీ ॥ ౫౦ ॥ నీలవస్త్రధరాభీమా భృశరక్తశిరోరుహా । గర్జంతీసాట్టహా
సంసాకంపయంతీచరోదసీ ॥ ౫౧ ॥ అనుద్రుతస్తయావిప్రో బభ్రామజ
గతీతలే ॥ ఏవంభ్రమన్ధరాంసర్వాం విప్రబంధుర్దురాత్మవాన్ ॥౫౨॥
స్వగ్రామంప్రయయౌభీత్యాశౌనకాద్యామహాజనః । అనుద్రుతస్తయా
భీతః ప్రయయౌస్వనికేతనం ॥ ౫౩ ॥ బ్రహ్మహత్యాప్యనుద్రుత్య తేన
సాకంగృహంయయౌ । జనకంరక్షరక్షేతి కేశవశ్శరణంయయౌ ॥ ౫౪ ॥
మాభైషీరితిసంప్రోచ్యపితారక్షితుముద్యతః । క్రూరైనంబ్రహ్మహత్యాసా

స్వసుతరక్షణోద్యుక్తంపద్మనాభమ్ప్రతిబ్రహ్మహత్యోక్తిః

జనకంప్రత్యభాషత ॥ ౫౫ ॥ బ్రహ్మహత్యా ॥ మైనంత్వంప్రతిగృహ్ణీష్వప
ద్మనాభద్విజోత్తమ।అయంసురాపీస్తేయీచబ్రహ్మహాచాతిపాతకీ ॥౫౬॥
మాతృద్రోహీపితృద్రోహీ భార్యాత్యాగీచదుష్టధీః । గణికాసక్తచిత్త
శ్చ హ్యేనంముంచదురాత్మకం ॥౫౭॥ గృహ్ణాసిచేత్సుతంవిప్రమహాపాతకి
నంవృథా। త్వద్భార్యామస్యభార్యాంచత్వాంచపుత్రమిమంద్విజ॥ ౫౮॥
భక్షయిష్యామివంశంచ తస్మాన్ముంచదురాత్మకం । ఇమంత్యజసిచేత్పు
త్రం యుష్మాన్ముంచామిసాంప్రతం ॥౫౯॥ నైకస్యార్థేకులంహంతుమర్హ
సిత్వంమహామతే। ఇత్యుక్తస్సతయాతత్రపద్మనాభోఽబ్రవీచ్చతాం ॥౬౦॥
పద్మనాభః ॥ బాధతేమాంసుతస్నేహః కథంపుత్రంపరిత్యజే । బ్రహ్మ
హత్యాతదాకర్ణ్యపద్మనాభంతమబ్రవీత్ ॥౬౧॥ బ్రహ్మహత్యా॥ పుత్రో
యంపతితోభూత్తే వర్ణాశ్రమబహిష్కృతః । పుత్రేస్మిన్మాకురుస్నేహం
నిందితంతస్యదర్శనం ॥ ౬౨ ॥ ఇత్యుక్త్వాబ్రహ్మహత్యాసా పద్మనాభస్య
పశ్యతః॥ హస్తేనప్రజహారాస్యసుతంకేశవనామకం ॥ ౬౩ ॥ రురోదతా
తతాతేతిజనకం ప్రబ్రువన్ముహుః । రురుదుర్జనకోమాతా భార్యాతస్య

పద్మనాభమ్ప్రతిభరద్వాజకథితకేశవహత్యావిముక్త్యుపాయః

దురాత్మనః ॥ ౬౪ ॥ తస్మిన్కాలేమహాభాగో భరద్వాజోమహామునిః ।
దిష్ట్యాసమాయయౌయోగీ శౌనకాద్యామహాజనః ॥ ౬౫ ॥ పద్మనా
భోథతందృష్ట్వా భరద్వాజంమహామునిం । స్తుత్వాప్రణమ్యశరణంయ
యౌచేపుత్రకారణాత్ ॥ ౬౬ ॥ భరద్వాజమహాభాగ సాక్షాద్విష్ణుస్త్వం
శకోభవాన్ । త్వద్దర్శనమపుణ్యానాం భవితానకదాచన ॥ ౬౭ ॥ బ్ర

హ్మహాచసురాపీచ స్తేయీచాభూత్సుతోమమ । పుత్రంప్రహర్తుమా
యాతాబ్రహ్మహత్యాభయంకరీ ॥ ౧౮ ॥ భూయాద్యథామేపుత్రోయం
మహాపాతకమోచితః॥ ఘోరేయంబ్రహ్మహత్యాచయథాశీఘ్రంలయం
వ్రజేత్ ॥ ౧౯ ॥ తముపాయంవదస్వాద్య మమపుత్రేదయాంకురు । ఏ
కఏవహిపుత్రోమే నాన్యోస్తితనయోమునే ॥ ౨౦ ॥ సుతేమృతేతు
వంశోమే సముచ్ఛిద్యేతమూలతః । తతఃపితృభ్యఃపిండానాం దాతా
పినభవేద్ధ్రువం ॥ ౨౧ ॥ తతఃకృపాంకురుష్వత్వమస్మాసుభగవన్మునే । ఇ
త్యుక్తస్సభరద్వాజ స్సాక్షాన్నారాయణాంశకః ॥ ౨౨ ॥ ధ్యాత్వాతు
సుచిరంకాలం పద్మనాభంవచోబ్రవీత్ ॥ భరద్వాజః॥ పద్మనాభకృతం
పాపమతిక్రూరంసుతేనతే ॥ ౨౩ ॥ నాస్యపాపస్యశాంతిస్స్యాత్ప్రాయ
శ్చిత్తాయుతైరపి । తథాపితేసుతస్యాహమస్యపాపస్యశాంతయే ॥ ౨౪ ॥
ప్రాయశ్చిత్తంవదిష్యామి పద్మనాభశృణుద్విజ । గంగాయాదక్షిణే
భాగే ద్విశతీయోజనేద్విజ ॥ ౨౫ ॥ పూర్వాంభోధేఃపశ్చిమేతు పంచ
భిర్యోజనైర్మితే। సువర్ణముఖరీతీరేచోత్తరేక్రోశమాత్రకే ॥౨౬॥
వేంకటాద్రిరితిఖ్యాతస్సర్వలోకనమస్కృతః॥ మేరుపుత్రోమహాపుణ్యస్స
ర్వదేవాభివందితః ॥ ౨౭ ॥ వైకుంఠలోకాదానీతో విష్ణోఃక్రీడాచలోమ
హాన్ । గరుత్మతావేగవతాస్వర్ణముఖ్యాస్తటేశుభే ॥ ౨౮ ॥ వర్తతేదే
వసంఘైశ్చ ఋషిసంఘైశ్చపూజితః । తస్మిన్వేంకటశైలేంద్రే సాక్షాన్నా
రాయణస్స్వయం ॥ ౨౯ ॥ లక్ష్మీదేవ్యాచభూదేవ్యానీళాదేవ్యాసమావృ
తః। వర్తతేవేంకటేశస్సాక్షాన్మోక్షప్రదాయకః ॥౩౦॥ తస్యవేంకటనా
థస్యహ్యాలయస్యతథోత్తరే । కటాహతీర్థంవిప్రేంద్ర వర్తతేమంగళప్ర
దం॥౩౧॥ బ్రహ్మహత్యాదిపాపఘ్నంవాంఛితార్థప్రదాయకం।సుతేనసా
కంవిప్రేంద్రపిబతీర్థంమనోహరమ్ ॥ ౩౨ ॥ భరద్వాజస్యవాక్యంతచ్ఛ్రు
త్వావైవేదసమ్మితం।శిరసాతంప్రణమ్యాథయయౌవేఙ్కటపర్వతం॥౩౩॥

భరద్వాజోక్త్యాకటాహతీర్థపానేన కేశవస్యబ్రహ్మహత్యావిముక్తిః

తంగత్వావేఙ్కటంశైలం స్వామిపుష్కరిణీజలే । సుతేనసాకంవిప్రేం
ద్ర స్సస్నానియమపూర్వకం ॥ ౩౪ ॥ వరాహస్వామినంనత్వా శ్రీని
వాసాలయంగతః । ప్రదక్షిణంతతఃకృత్వావిమానంసంప్రణమ్యచ ॥౩౫॥

పద్మనాభోఽథపుత్రేణ కేశవేనదురాత్మనా । కటాహతీర్థంతద్బ్ర
హ్మహత్యాదినాశకం ॥ ౨౬ ॥ తదాసీంబ్రహ్మహత్యాసా శీఘ్రమేవ
లయంగతా । అనన్తరంతతోగత్వా వేఙ్కటేశంకృపానిధిం ॥ ౨౭ ॥
పుత్రేణసహవిప్రేన్ద్రః పద్మనాభోదదర్శసః । తదాప్రాదురభూద్దేవో
వేఙ్కటేశోదయానిధిః ॥ ౨౮ ॥ కటాహతీర్థపానేనతోషితోవాక్యమబ్ర
(బ్రహ్మహత్యావిముక్తసుతసహితపద్మనాభమ్ప్రతిభగవదుక్తిః)
వీత్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ పద్మనాభమహాబుద్ధే వేదవేదాన్తపారగ ॥ ౨౯ ॥
భరద్వాజస్యవాక్యేన ప్రాప్యవేఙ్కటపర్వతం । కటాహతీర్థంత్వంపీత్వా
కృతార్థోఽసినసంశయః ॥ ౩౦ ॥ తవపుత్రః కేశవాఖ్యో విముక్తోబ్రహ్మహ
త్యయా । తస్మాత్కటాహతీర్థంతుసేవనీయంప్రయత్నతః ॥ ౩౧ ॥ తస్మింస్తీ
ర్థేమహాభాగ పీత్వాజలమనుత్తమం । పాపినోఽపికృతార్థాస్స్యు స్సత్యంస
త్యంనసంశయః ॥ ౩౨ ॥ మామకంలోకమాగత్యసుఖీభవమహామతే । ఇ
త్యుక్త్వావేఙ్కటేశోఽసా వన్తర్ధానంగతస్తతః ॥ ౩౩ ॥ శ్రీసూతః ॥ తస్మా
త్తపోధనాస్సర్వే శౌనకాద్యామహౌజసః । కటాహతీర్థమాహాత్మ్యమి
తిహాసమన్వితం ॥ ౩౪ ॥ యథాశ్రుతంమయాసమ్యక్తథోక్తంభవతాం
ద్విజాః ॥ ౩౫ ॥ ... ... *

ఇతిస్కాన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే సూతశౌనకసంవాదే.
కటాహతీర్థప్రశంసానామసప్తత్రింశోఽధ్యాయః.

ఇత్థంస్కాన్దపురాణే ప్రథమప్రభృతిసప్తదశపర్యన్త సప్తదశాధ్యా
యాత్మకసప్తత్రింశాధ్యాయాత్మకా శ్రీవేఙ్కటాచలమా
హాత్మ్యపరాభాగా సమాప్తిమగమతామ్.

శ్రీవేఙ్కటాద్రినిలయః కమలాకాముకః పుమాన్ ।
అభఙ్గురవిభూతిర్నస్తరఙ్గయతుమఙ్గళమ్॥

స్కాన్దపురాణాన్తర్గత శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య
పరసముదితాధ్యాయసఙ్ఖ్యా. ౧౨.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రియై శ్రీపద్మావత్యై నమః.

శ్రీమతే విష్వక్సేనాయ నమః.

అథ స్కాన్దపురాణాన్తర్గత

సువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

శ్రియః కాన్తాయ కల్యాణ నిధయే నిధయేఽర్థినామ్।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మఙ్గళమ్॥

అర్జునతీర్థయాత్రాక్రమః.

పావనే నైమిశారణ్యే శౌనకాద్యా మహర్షయః । చక్రిరే లోకరక్షార్థం సత్రం ద్వాదశవార్షికం ॥ ౧ ॥ తానభ్యగచ్ఛత్కథకో వ్యాసశిష్యో మహామతిః । మునిరుగ్రశ్రవా నామ రోమహర్షణసంభవః ॥ ౨ ॥ స సమ్యగభ్యర్చితస్తేషాం సూతః పౌరాణికోత్తమః । కథయామాస తద్దివ్యం పురాణం స్కాన్దనామకం ॥ 3 ॥ సృష్టిసంహారవంశానాం వంశానుచరితస్య చ । కథా మన్వంతరాణాం చ విస్తరం సన్యవేదయత్ ॥ ౪ ॥ తథా తీర్థప్రభావాంస్తు శ్రుత్వా తే మునిపుంగవాః । ఊచిరే వచనం సూతం కథాశ్రవణకాంక్షయా ॥ ౫ ॥ ఋషయః ॥ తీర్థానామిహ సర్వేషాం ప్రభావః కథితస్త్వయా । నదీనాం పర్వతానాం చ క్షేత్రాణాం సరసామపి ॥ ౬ ॥ నిదేశాత్పద్మగర్భస్య సువర్ణముఖరీ నదీ । నీతా భువమగస్త్యేన వ్యాఖ్యాతా భవతాఽనఘ ॥ ౭ ॥ తదుత్పత్తిప్రభావం చ తీర్థౌఘాంస్తత్సమాశ్రయాన్ । శ్రోతుం సంప్రీతిరుత్పన్నా తన్నో వక్తుం త్వమర్హసి ॥ ౮ ॥ ప్రణమ్య శమ్భుం నందీశం షడాస్యం వ్యాసమేవ చ । మునిభిః ప్రార్థితః సూతస్తదా వక్తుం ప్రచక్రమే ॥ ౯ ॥ శ్రీసూతః ॥ సాధు పృష్టం మహాభాగా భవద్భిర్మంగళావహం । ఆఖ్యానమేతదామ్నాయ శ్రవణోద్భూతసిద్ధిదం ॥ ౧౦ ॥ శృణు

శాపహితాదివ్యాం కథాంకల్మషనాశినీం । భరద్వాజేనకథితాం పార్థా
యకథయామివః ॥ ౧౧ ॥ అవాప్యద్రుపదాత్పుత్రీం యాజ్ఞసేనీంపృథా
సుతాః । ధృతరాష్ట్రనిదేశేన జగ్ముః కరిపురం శుభం ॥ ౧౨ ॥ భీష్మేణచాం
బికేయేన తత్రసమ్మానితాస్తదా । దుర్యోధనాదిభిస్సార్ధం న్యవసన్పంచ
వత్సరాన్ ॥ ౧౩ ॥ తతోఽనుశిష్టో భీష్మాద్యైర్ధృతరాష్ట్రో మహాయశాః ।
సర్వేషాంకులవృద్ధానాం వాసుదేవస్యచాగ్రతః ॥ ౧౪ ॥ ప్రదదౌపాం
డుపుత్రేభ్యస్తత్సేవాహృష్టమానసః । సార్ధరాజ్యంపురవరం ఖాండవప్ర
స్థసంజ్ఞికం ॥ ౧౫ ॥ ఆమంత్ర్య పాండుతనయా ధృతరాష్ట్రాదికాన్కు
రూన్ । జగ్ముస్తత్ఖాండవప్రస్థం పురంకృష్ణసమన్వితాః ॥ ౧౬ ॥ ఇన్ద్రప్ర
స్థాహ్వయేతత్ర రచితేవిశ్వకర్మణా । వసన్పురేఽశిషత్పృథ్వీం సానుజో
ధర్మనందనః ॥ ౧౭ ॥ గతేకృష్ణేనిజపురం నారదస్యానుశాసనాత్ । ప్రతి

అర్జునతీర్థయాత్రోపోద్ఘాతః.

జ్ఞాంచక్రిరేపార్థా ధర్మజ్ఞాద్రౌపదీంప్రతి ॥ ౧౮ ॥ యథాక్రమేణసాకృ
ష్ణావర్షమేకైకమాదరాత్ । ఏకైకస్యగృహేతిష్ఠేత్ ప్రతినిర్ణయపూర్వ
కం ॥ ౧౯ ॥ యఃపశ్యేత్తాంపరగృహే స్థితాంపాంచాలనందినీం । తేనైక
హాయనమితం విధేయంతీర్థసేవనం ॥ ౨౦ ॥ ఏవంకృతప్రతిజ్ఞాస్తే పాండు
భూపాలనందనాః । వ్యాపారైర్లోకసామాన్యైర్నిన్యుఃకాలమతంద్రితాః ॥
౨౧ ॥ అథజానపదోవిప్రో రాజగేహాంగణేస్థితః । చుక్రోశబహుధాధే
నుహృతామేతస్కరైరితి ॥ ౨౨ ॥ సమాశ్వాస్యచతంవిప్రం ప్రవివేశధ
నంజయః । ఆయుధానిసమానేతుం త్వరయాశస్త్రమందిరం ॥ ౨౩ ॥ త
త్రాపశ్యత్సమాసీనౌ పాంచాలీధర్మనందనౌ । జానన్నపిప్రతిజ్ఞాంసధనుర్జ
గ్రాహసేషుధి ॥ ౨౪ ॥ సగత్వాతస్కరానాజౌ నిహత్యనృపనందనః । నివ
ర్త్యధేనుంతాంతస్మై దదౌవిప్రాయసాదరం ॥ ౨౫ ॥ అథవిజ్ఞాపయా
మాస ఫల్గునోధర్మనందనం । తీర్థయాత్రామయాకార్యా సమయోల్లం
ఘనాదితి ॥ ౨౬ ॥ అనుజస్యవచశ్శ్రుత్వా సర్వధర్మవిదాంవరః । ఉవాచవచ
నంధీరస్సాదరంధర్మనందనః ॥ ౨౭ ॥ యుధిష్ఠిరః ॥ గవార్థంబ్రాహ్మణార్థంచ
యద్వదేదనృతంవచః । యదాచరేదసత్కర్మ తత్సత్యంతత్సమంజసమ్ ॥
బ్రాహ్మణార్థంగవార్థంచత్వయాకర్మేదృశంకృతం । తదసద్భావమాపన్న

తి కథంకథయసువ్రత ॥ ౨౯ ॥ ప్రజాపాలననిత్యస్య చోరోపేక్షణశిక్ష
స్తైః । నూనంఫలంభవేద్రాజ్ఞో బ్రహ్మహత్యాశ్వమేధజం ॥ ౩౦ ॥ అసా
ధ్యాన్వైరిణోజ్ఞాత్వా వ్యవసీశోనభద్రభాక్ । స్వదేశోపప్లవకరా స్తస్క
రాయద్యశిక్షితాః ॥ ౩౧ ॥ అస్మాకంభూభుజాంలోకజాలస్యచహితం
హియత్ । త్వయేదృశంకృతంకర్మ నాస్తిదోషోహ్యతస్తవ ॥ ౩౨ ॥ శ్రీ
సూతః ॥ ధర్మపుత్రస్యవచనమాకర్ణ్యరచితాఞ్జలిః । పునర్విజ్ఞాపయామా
స ధర్మనిత్యోధనంజయః ॥ ౩౩ ॥ అర్జునః ॥ మైవంభూపాలవాదీస్త్వం
స్యాత్ప్రతిజ్ఞావిలఙ్ఘనం । జానతాధర్మసర్వస్వ ముల్లసద్ధర్మమూర్తినా॥
౩౪ ॥ కృత్వాకృత్యవిదాదక్షేణాత్మనాప్రాక్సమీరితా । నోల్లంఘనీయా
సతతం ప్రతిజ్ఞాపురుషేణహి ॥ ౩౫ ॥ అశక్తానాంగతిస్సేయం యద్బంధు
గురువాక్యతః । ధర్మంత్యజంతిసమయం త్యక్త్వాప్రాక్స్వసమీరితం ॥ ౩౬॥
కృపయాతీర్థగమనా దార్యోయదినివర్తయేత్ । హతప్రతిజ్ఞంమాంలో
కాః జల్పతఃకోనివారయేత్ ॥ ౩౭ ॥ మమాపితీర్థయాత్రాయాం కౌతు
కోత్తరళంమనః । కర్తవ్యంచస్మృతంరాజన్నారదాదిష్టశాసనం॥౩౮॥
తత్ప్రసీదమహారాజ మత్తీర్థగమనోద్యమే । సమ్మాననీయఃప్రభుభిస్సమ
యోహ్యనుజీవినాం ॥ ౩౯ ॥ తథేతిభ్రాతృభిస్సార్ధం కృతానుమతిరర్జునః।
అగ్రజంతోషయామాస ప్రణామప్రశ్రయాదిభిః ॥ ౪౦ ॥ యథార్హంభీ
మసేనాదీన్ భ్రాతౄనామంత్ర్యపాండవః । కృతస్వస్త్యయనోభవ్యై
ర్నిర్యయౌధరణీసురైః ॥ ౪౧ ॥ పౌరాణికాజ్యోతిషికా భిషజోధరణీసు
రాః । అనుజగ్ముర్భృత్యగణా శ్శిల్పినస్సూతమాగధాః ॥౪౨॥ యుధిష్ఠిరా
జ్ఞయాతస్య భోగత్యాగక్షమంధనం । గృహీత్వానుయయుస్స్నిగ్ధా

అర్జునస్యగఙ్గాదితీర్థావగాహనపూర్వకసువర్ణముఖర్యాగమనమ్.

స్సభ్యాఃకోశాధికారిణః ॥ ౪౩ ॥ సరాజపుత్రఃప్రథమం ప్రాప్యభాగీరథీం
నదీం । గంగాద్వారంప్రయాగంచ సిషేవేకాశికామపి ॥ ౪౪ ॥ పశ్యం
స్తీర్థానిజాహ్నవ్యాస్తత్తీరోపాంతవర్త్మనా । ఆససాదసముత్తుంగకల్లో
లందక్షిణోదధిం ॥౪౫॥ మహానదీంమహాపుణ్యాంప్రసిద్ధంపురుషోత్తమం।
సింహాచలంచసంవీక్ష్య ప్రాప్తవాన్కృతకృత్యతాం ॥ ౪౬ ॥ తతోదదర్శ
కౌంతేయః పుణ్యాంగోదావరీనదీం । సమస్తదురితవ్రాతశాతనోత్తీ

ర్ణగారవాం ॥ ౪౭ ॥ కృతాభిషేక స్తత్తోయై ర్విధివత్పాండునందనః । ప్రమోదంవివిధైర్దానై రకరోద్భూసువర్ణకైః ॥ ౪౮ ॥ నదీంముఖరీఖ్యాంచ దృష్ట్వామోదంయయౌశుభాం । తతస్సమానసాదాసా కృష్ణవేణీంసరిద్వరాం ॥ ౪౯ ॥ శివస్యనియతావాసం చతుర్ద్వారసమన్వితం। నానాతీర్థగణాకీర్ణం శ్రీపర్వతమపైక్షత ॥ ౫౦ ॥ నదీంపినాకినీంతీర్త్వా గత్వాదేవర్షిసేవితం । నారాయణప్రియావాస మపశ్యద్వేంకటాచలం॥ ౫౧ ॥ శృంగేఽస్యభూభృతస్తుంగే స్థితంలోకైకనాయకం । అపూజయద్ధరింభక్త్యా ప్రసిద్ధంశుభసిద్ధయే ॥ ౫౨ ॥ అవరుహ్యావేంకటమహాద్రిశృంగత స్సదదర్శసిద్ధమునిసంఘసేవితాం । కలశోద్భవేనమునినాసమాహృతాం తటినీంసువర్ణముఖరీసమాహ్వయాం ॥ ౫౩ ॥ ....*

ఇతి స్కాన్దపురాణే తీర్థఖండే సువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యే అర్జున తీర్థయాత్రాగమనంనామ ప్రథమోధ్యాయః.

సువర్ణముఖరీవర్ణనమ్.

తథాసర్వాణితీర్థాని సమాలోక్యాగతస్యచ । ముదంప్రగుణయాంచక్రే సాపార్థస్యమహాపగా ॥ ౧ ॥ యస్యాస్తటనికుంజేషు మోదంతేవనితాసఖాః । సిద్ధాస్సంసేవితావాతై శ్శీకరాసారశీతలైః ॥ ౨ ॥ యాసముద్యతహస్తేవ గంగామాకాశవాహినీం । ఆలింగితుంసముత్తుంగైః కల్లోలైరభ్రసంగిభిః ॥ ౩ ॥ ధూమైరాహుతిసంభూతై స్తరుశాఖోపలంబిభిః । వల్కలైశ్చవిరాజంతే యత్తటాశ్రమభూమయః ॥ ౪ ॥ మునీంద్రైస్సురవర్యైశ్చ స్థాపితానిసమంతతః।యత్తటద్వితయేభాంతి దివ్యలింగానిశూలినః ॥ ౫ ॥ యదీయసైకతావాస విశ్రాంతామానసంసరః । నస్మరంతినిజావాసం మరాళావిహగోత్తమాః ॥ ౬ ॥ శమితావగ్రహాతంకైః కుల్యాముఖవినిర్గతైః । పుష్టాతితోయైస్సస్యాని లోకరక్షమాణియా॥ ౭ ॥ చక్రవాకకుచాచంచ ద్వీచీవలివిభూషితా । ఆవర్తనాభిర్విలసత్సైకతశ్రోణిమణ్డలా ॥ ౮ ॥ ప్రఫుల్లపద్మవదనాచలన్మీనయుగేక్షణా । విలసత్ఫేనవసనా హంసయానమనోహరా ॥ ౯ ॥ జలపక్షిరవాలాపా నయనానందకారిణీ । అపూర్వకామినీరూపా యావిభాత్యంబుధిప్రియా॥౧౦॥

రోధస్యంతరవాహిన్యా నద్యాః ప్రాచ్యాం ధనంజయః । దదర్శ శైలముత్తుం
గం కాళహస్తిసమాహ్వయం ॥ ౧౧ ॥ ఉదగ్రశిఖరాభోగోల్లిఖితాకాశ
మండలం । సప్తపాతాళమూలాధోరూఢమూలోపలాఞ్ఛితం ॥ ౧౨ ॥

అర్జునస్య స్వర్ణముఖరీతీరస్థకాళహస్తీశ్వరాదిసేవాప్రాప్తిః

స్నాత్వా తస్యాం మహానద్యాం తస్మిన్ శైలే సురార్చితం । అపశ్యదర్జునో
దేవం కాళహస్తీశనామకం ॥ ౧౩ ॥ సంపూజ్య చ మహాదేవం నగేంద్రత
నయాసఖం । మనసా భక్తియుక్తేన కృతార్థత్వముపేయివాన్ ॥ ౧౪ ॥
తతో మహాగిరౌ తస్మిన్నద్భుతైకనికేతనే । చచారాభూతపూర్వాణాం వి
శేషాణాం దిదృక్షయా ॥ ౧౫ ॥ సిద్ధానాలోకయామాస వసతో గిరిసా
నుషు । గాయతో దేవదేవస్య చరిత్రాణ్యబలాసఖాన్ ॥ ౧౬ ॥ అప్సరో
లలనాజుష్టాన్ పుష్పాసవమదాకులాన్ । నికుంజేషు సమాసీనాన్ గంధ
ర్వాన్ సైకతాదరాత్ ॥ ౧౭ ॥ వివిక్తేషు ప్రదేశేషు శివధ్యానపరాయణాన్ ।
అపశ్యద్యోగినో దివ్యానాదరానందశాలినః ॥ ౧౮ ॥ ప్రశాంతాన్యాశ్రమ
పదాన్యపైక్షత సమంతతః । బలినీవారవిలసద్ద్వారభూమీనిపాణ్డవః ॥
౧౯ ॥ నిరాహారాన్ వాయుభుజః పర్ణాదానాతపాశనాన్ । శాంతానా
లోకయామాస మునీన్నియమితేంద్రియాన్ ॥ ౨౦ ॥ ముదం వితేనిరేత
స్య నేత్రయోః కమలాకరాః । ఫుల్లసౌగంధికామోదసంవాసితదిగంతరాః ॥
౨౧ ॥ మృగయాసంభృతధియా చరతోఽధిజ్యకార్ముకాన్ । దదర్శాన్వేషి

అర్జునస్య సువర్ణముఖరీతీరస్థభరద్వాజాశ్రమగమనమ్.

తమృగాన్ కిరాతాన్ వనితాసఖాన్ ॥ ౨౨ ॥ తతో దక్షిణదిగ్భాగే చరన్న
ద్రేర్మనోహరే । పుణ్యమాశ్రమమద్రాక్షీద్భరద్వాజస్య కౌరవః ॥ ౨౩ ॥
కదళీనారికేళామ్రకోలచంపకచందనైః । తక్కోలాశోకహింతాళ తాళ
కేతకీదాడిమైః ॥ ౨౪ ॥ జంబూకదంబకతకఖదిరార్జునపాటలైః ।
నాగపున్నాగసరళదేవదారుకరంజకైః ॥ ౨౫ ॥ లవంగలుంగలవలీ
ప్రియంగుతిలకైరపి । విభీతశ్రీఫలాశ్వత్థమధూకప్లక్షకేసరైః ॥ ౨౬ ॥
పూగజంబీరనారంగనిమ్బామలకకౌశికైః । అన్యైశ్చ ఫలపుష్పాఢ్యైః శో
భితం ధరణీరుహైః ॥ ౨౭ ॥ వాసంతీకుందజాత్యాది లతాభిః పరివేష్టితం ।
అపూర్వసారభాకృష్టభ్రమరాభిస్సమంతతః ॥ ౨౮ ॥ చక్రవాకబకక్రౌం

చ హంసకారండవాద్యైః । సౌగంధికోత్పలాంభోజ కైరవౌఘవిరాజితైః॥ ౨౯ ॥ సరోభిరమృతస్యంది మధురస్ఫారవారిభిః । సమాపాదితలక్ష్మీకరకౌతుకైకనికేతనం ॥ ౩౦ ॥ సింహదంతావళవ్యాఘ్ర తరక్షురురంకుభిః । మృగైరన్యైస్సమాకీర్ణమన్యోన్యహితకారిభిః ॥ ౩౧ ॥ జితచైత్రరథోద్యానమధరీకృతనందనం । అతివాఙ్మనసోదారంపరమానందకారణం ॥ ౩౨ ॥ శివాగమానాందివ్యానా మర్థజాతమనుత్తమం । ప్రకాశయన్తి శాఖానాంయత్రమంజుగిరశ్శుకాః ॥ ౩౩ ॥ యస్మిన్మహుతాశనోదారధూమశ్యామలితంనభః । అకాలజలదభ్రాంతిమాతనోతిశిఖండినాం॥ ౩౪॥ యస్మిన్విహారశ్రాంతానాంసింహానాంస్వేచ్ఛయాగతాః। నిర్వాపయంతిగాత్రాణి కరిణఃకరశీకరైః ॥ ౩౫ ॥ తదాశ్రమపదంపశ్యన్విస్మయాక్రాంతమానసః । ప్రభావంపాండుతనయఃప్రశశంసతపస్వినాం॥ ౩౬ ॥ నివార్యతత్రతత్రైవ సకలాననుజీవినః । మిత్రైర్ద్విప్రవరైస్సా

అర్జునకృతభరద్వాజసేవాక్రమః.

ర్ధంప్రవివేశతమాశ్రమమ్॥ ౩౭॥ అగ్రేదదర్శకౌంతేయస్స్ఫురత్పావకతేజసం । భరద్వాజంమునివరైరనేకైఃపరివారితం ॥ ౩౮ ॥ భస్మానులిప్తసర్వాంగం మృగచర్మోత్తరీయకం । నవవారిదసంవీతం కైలాసమివభాస్వరం ॥ ౩౯ ॥ జటాభిర్లంబమానాభి ర్భాస్వంతంస్వర్ణకాంతిభిః । స్థిరవిద్యుల్లతాకీర్ణమివశారదనీరదం ॥ ౪౦ ॥ శ్రుతిస్మృతిపురాణార్థైరేకీభూయసమాగతైః। అంగీకృతమివాకారందివ్యజ్ఞానసుభాస్పదం॥ ౪౧॥ ధృతిక్షాంతిదయాతుష్టిశాంతిభిర్నిత్యసేవితం । ప్రియాభిరివరక్తాభి రఖండబ్రహ్మవర్చసం ॥ ౪౨ ॥ ఉపగమ్యశనైఃపార్థస్తత్పాదాంబుజయోఃపురః। చక్రేప్రణామంసాష్టాంగంసమాలింగితభూతలం ॥ ౪౩ ॥ తమాగతం

అర్జునప్రతిభరద్వాజకృతాతిథ్యప్రకారః.

పృథాపుత్రముత్థాప్యమునిపుంగవః । ఆశీర్భిరేధయాంచక్రేప్రహర్షోత్ఫుల్లమానసః ॥ ౪౪ ॥ సంపూజ్యచయథాన్యాయ్యం తమర్ఘ్యాద్యైఃప్రియాతిథిం । వినిర్దిష్టాసనాసీనం తమపృచ్ఛదనామయం ॥ ౪౫ ॥ సమ్మాననమవాప్యాస్మాన్మునేఃపాండవమధ్యమః । ప్రియైర్వాక్యైర్మునిపతేరకరోన్మనసోముదం ॥ ౪౬ ॥ సస్మారాథభరద్వాజ స్స్వర్ధేనుంకామదోహినీం ।

సవితేనేఽతిమహతీం భక్ష్యభోజ్యాదికల్పనామ్ ॥ ౪౭ ॥ భుక్త్వాపా ర్థస్సానుచర స్తముపాస్యతపోనిధిం । దినశేషంకథాలాపకౌతుకేనాత్య వాహయత్ ॥౪౮॥ తతస్సాయంతనీంసంధ్యాముపాస్యహుతపావకః । విప్రైరమాత్యైస్సహితో యయౌతస్యకుటీగృహాన్ ॥౪౯॥ తత్రాసీనో మునిపతే రాశీర్భిరభినందితః । ఆనంద్యమానోముము దేతన్నదీశీతళాని లైః ॥ ౫౦ ॥ సంప్రాపితా కేనభువంప్రభూతా కస్మాన్మహీధ్రాదధికప్రభా వా । ఇతిప్రభావంపరిపృచ్ఛ్యనద్యాశ్శ్రోతుం మునీంద్రాన్మతిరస్యజజ్ఞే ॥

ఇతిస్కాందపురాణేసువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యేసువర్ణ
ముఖరీమాహాత్మ్యభరద్వాజాశ్రమవర్ణనం
నామ ద్వితీయోధ్యాయః.

సువర్ణముఖరీప్రభావశుశ్రూషయా భరద్వాజమ్ప్రత్యర్జునప్రశ్నః.

శ్రీసూతః॥ కృతసాయంతనవిధింహుతాశనసమద్యుతిం । సుఖా సీనంమునిపతింప్రణమ్యభరతర్షభః ॥ ౧ ॥ తదీయశీతళామోదసుధాపూ రానుమోదితః । గంభీరంప్రశ్రయోపేతమిదంవచనమబ్రవీత్ ॥ ౨॥ అర్జు నః ॥ మునిపుంగవలోకేస్మిన్ ధన్యఏకోహమేవహి । పుత్రావిశేషంభవ తా యదేవంసమ్యగాదృతః ॥ 3 ॥ భవదాదరసంజాత కౌతుకంమమ మానసం । భవద్వాక్యామృతందివ్యంపాతుంత్వరయతీవమాం॥ ౪॥ కస్మా చ్ఛైలాదియంజాతా కేనానీతామహానదీ । కింపుణ్యంస్నానదానాద్యైః కృతైస్తత్రోపలభ్యతే ॥ ౫ ॥ అస్యాఃప్రభావంప్రభవం ప్రబ్రూహ్యస్యమమన స్మనే । వక్తుమర్హసికార్యోహి భక్తానుగ్రహఏవతే॥ ౬॥ అర్జునస్యవచ శ్శ్రుత్వాభరద్వాజోద్విజోత్తమః । తదాననంసమాలోక్య వాక్యంవా క్యవిదబ్రవీత్ ॥ 7 ॥ భరద్వాజః ॥ త్వమర్జునమహాబాహో కౌరవాన్వ యపావన । విశేషాన్మమమాన్యోసి ధర్మపుత్రానుజోయతః ॥ ౮ ॥ అనే కేభూమిపాదృష్టా నతేత్వమివఫల్గున । శీలార్జవదయాదార్య ధైర్యగాంభీ ర్యశాలినః ॥౯॥ కులంవిద్యాధనంచైవ బలినాంమదకారణం । భవాదృ శానాంభవ్యానాం తానిప్రశ్రయకారణం ॥ ౧౦ ॥ ప్రాజ్యేషురాజ్యభో గేషువిద్యమానేషుకౌరవ । ఋతేభవన్తంకోవాన్యో నోపైతివిక్రుతేర్వ

శం ॥ ౧౧ ॥ పరవానస్మి కౌంతేయ గుణైర్లోకోత్తరైస్తవ । కిమస్తి కథనీయం తే కౌతుకోపేతమానసః ॥ ౧౨ ॥ శృణు రాజన్కథాం దివ్యాం మయా మునిముఖాచ్ఛ్రుతాం । యాం శ్రుత్వా పాతకాతంకాన్ముచ్యంతే సర్వ

భరద్వాజకథితశఙ్కరవివాహప్రక్రియా.

జంతవః ॥ ౧౩ ॥ పూర్వం దాక్షాయణీ దేవీ జనకేనావమానితా । త్యక్త్వా తనుం తాం నీహారగిరేరభవదాత్మజా ॥ ౧౪ ॥ సప్తర్షిభిరుపాగమ్య ప్రార్థితో ధరణీధరః । మృత్యుంజయాయ స్వాం పుత్రీం వివాహే దాతుముద్యతః ॥ ౧౫ ॥ వృషభాంకో జగత్స్వామీ వివోఢుం సర్వమంగళాం । ప్రాప్తో హిమవదావాసమోషధీప్రస్థనామకం ॥ ౧౬ ॥ తచ్ఛాసనాత్సమాజగ్ముస్స్థావరాణి చరాణి చ । భూతాని భూతనాథస్య కల్యాణమభినందితుం ॥ ౧౭ ॥ తద్భూరిభారసంభగ్నా భూమిరుత్తరసంశ్రయా । నిమ్నతామాయయౌ తావద్యావత్పాతాళమాస్థితా ॥ ౧౮ ॥ నిర్భారలాఘవాదస్మాద్భ్రశం దక్షిణగామినీ । ఊర్ధ్వం ప్రపేదే తద్దృష్ట్వా సర్వేషామభవద్భయం ॥ ౧౯ ॥ జ్ఞాత్వా తాం వికృతిం భూమేర్దృష్ట్వాఽగస్త్యం మహేశ్వరః । ఇత ఏహి మహాప్రాజ్ఞేత్యుక్త్వా వచనమబ్రవీత్ ॥ ౨౦ ॥ ఆగతేషు సమస్తేషు భూతేష్వత్ర వసుంధరా । తద్భారేణ సమాక్రాంతా ప్రాప్తా వికృతిమాగతా ॥ ౨౧ ॥ తద్భువస్సామ్యకరణే త్వమర్హసి మహామతే । ఋతే త్వామత్ర హి త్వత్తః పరేష్వైతత్కథం భవేత్ ॥ ౨౨ ॥ మత్తేజస్సంభవో హి త్వం లోకసంరక్షణోద్యతః । తస్మాన్మద్వచనాద్వత్స భువమేతాం సమీకురు ॥ ౨౩ ॥ మత్పాణిగ్రహణాలోక కౌతుకాయత్తబుద్ధిషు । ఆగతేషు సమస్తేషు స్థాతవ్యం భవతాపి చ ॥ ౨౪ ॥ త్వం హి తిష్ఠసి చేదత్ర న కశ్చిద్వికృతిం భువః । అపనేతుం హి శక్నోతి తద్గంతవ్యం త్వయానఘ ॥ ౨౫ ॥ ఇమాం గిరిసుతాపాణిగ్రహకల్యాణభాసురాం । మూర్తిం ప్రదర్శయిష్యామి యత్ర తిష్ఠసి తత్ర తే ॥ ౨౬ ॥ ఇత్యుక్త్వా తం

*** భూసామ్యకరణాయాగస్త్యస్య హిమాద్రేర్దక్షిణదిగాగమనమ్. ***

పరిష్వజ్య విససర్జ మహేశ్వరః । తథేతి తం ప్రణమ్యాసౌ యయౌ యామ్యాం దిశం మునిః ॥ ౨౭ ॥ వింధ్యాద్రిం సమతిక్రమ్య దక్షిణామాగతే దిశం । అగస్త్యే మునిశార్దూలే మహీసామ్యముపాయయౌ ॥ ౨౮ ॥ భువోపనీయ వికృతిం స్థితం కలశజం మునిం । తుష్టువుర్హర్షతరళాస్సురగంధర్వకిన్నరాః ॥

సదదర్శతతోగత్వా కంచిచ్ఛైలంసమున్నతం । వితతైర్ధరణింపా
దైర్ధృత్వాసంస్థితమగ్రతః ॥ ౩౦ ॥ మహౌషధీనాంరత్నానా మశే
షాణాంస్వయంభువా । అఖండతేజోదీప్తానాం వినిర్మితమివాకరం॥౩౧॥
సమున్నతైర్యశ్శిఖరై ర్నిపతద్వ్యోమభూతలే । ఉదారధారాసంపన్నై
ర్ధాతీవనిరంతరం ॥౩౨॥ శనైరారుహ్యతంశైలమగస్త్యోమునిపుంగవః।
నివాసాయమతించక్రే రమ్యేతచ్ఛిఖరస్థలే ॥ ౩౩ ॥ తస్యామృతో
పమేయస్య పద్మోత్పలకులశ్రియః । నానాద్రుమపరీతస్య కాసారస్యోత్త
రేతటే ॥ ౩౪ ॥ మనోహరేమహీభాగే విధాయాశ్రమమాతతం । ఆరా
ధ్యపితృదేవర్షీన్ విధివద్వాస్తుదేవతాం ॥ ౩౫ ॥ ఉవాససుచిరంతత్ర ముని
సంఘసమన్వితః । దేవతాసిద్ధగంధర్వాప్సరోజుష్టమహీధరే ॥ ౩౬ ॥ త
పస్సమావేశితచిత్తవృత్తౌ తపోవనేతిష్ఠతికుంభజాతే । ప్రశస్తసౌభాగ్యస
మన్వితోద్రిరగస్త్యశైలాహ్వయమాససాద ॥ ౩౭ ॥ ....*

ఇతి స్కాన్దపురాణే తీర్థఖండే సువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యే అర్జున
భరద్వాజసంవాదే శఙ్కరవివాహాగస్త్య దక్షిణదిగ్గమన
కథనంనామ తృతీయోఽధ్యాయః.

నద్యుత్పాదనాయాగస్త్యమ్ప్రత్యదృశ్యోక్తిః.

భరద్వాజః ॥ సకదాచిన్మునివరః కృతపౌర్వాహ్ణికక్రియః । వివేశ
దేవతాగారం సమారాధయితుంశివం ॥౧॥ అదృశ్యరూపావాగ్దేవీ తత్రా
శ్రావిమహాత్మనా । తేనాద్భుతోపపన్నేన వ్యక్తవర్ణసముజ్జ్వలా ॥ ౨ ॥
ఆకాశవాణ్యువాచైన మగస్త్యంజపతాంవరం । నదీహీనోహ్యయందేశః
ప్రసిద్ధోపినశోభతే ॥ ౩ ॥ జ్ఞానవిజ్ఞానవిముఖ స్సాకారఇవభూసురః।
దీక్షేవదక్షిణాహీనా జ్యోత్స్నాహీనేవశర్వరీ ॥ ౪ ॥ నవిభాతినదీహీనా పృ
థివీభూసురోత్తమ।ప్రవర్తయనదీంకాఞ్చిల్లోకానాంహితకామ్యయా॥
ప్రగాఢదురితోద్భూత భీతిమోచనశాలినీమ్ । హితమేతత్సురౌఘానా
మేతన్మునివరార్థితం॥౬॥భద్రమేతన్మనుష్యాణామేతదాచరసువ్రత। దేవా
నామృషివర్యాణాం భూజనానాంహితావహామ్ ॥ ౭ ॥ పాపపఙ్కప్రశమ
నీంప్రవర్తయమహానదీమ్ ॥ శ్రీభరద్వాజః ॥ తదాకర్ణ్యవచోవిప్రః క్షణం

చిన్తాపరాయణః ॥ ౮ ॥ సమాప్య దేవతాపూజాం మహాత్మా వ్యాసుపావిశ
త్ । ఆనాయయామాస తదా తదాశ్రమగతాన్మునీన్ ॥ ౯ ॥ తేషాం కథయ
చ్చాసౌ దివ్యవాణీరితం వచః । తదద్భుతముత శ్రుత్వా మునయో హృష్టమా

సువర్ణముఖర్యుత్పాదనాయాగస్త్యస్య ఋషిమహర్షి ప్రార్థనా.

నసాః ॥ ౧౦ ॥ అభివన్ద్య మునిశ్రేష్ఠం మైత్రావరుణిమబ్రువన్ । మున
యః ॥ ఆశ్చర్యాణాం మహాశ్చర్యం మఙ్గళానాం చ మఙ్గళమ్ ॥ ౧౧ ॥ తవైవ
శోభతే దివ్యం త్వచ్చరిత్రం కృపానిధే । తవ హుఙ్కారమాత్రేణ భ్రష్టో దే
వాధిరాజ్యతః ॥ ౧౨ ॥ నహుషః కీటతాం ప్రాప తతశ్చిత్రం న విద్యతే । సమా
వృతధరాచక్రః కల్లోలాతాడితామ్బరః ॥ ౧౩ ॥ కిన్న్వతో విద్యతే చిత్రం య
దబ్ధిశ్చుళకీకృతః । సూర్యమార్గనిరోధార్థం ప్రవృత్తో విన్ధ్యభూధరః ॥ ౧౪ ॥
త్వయా ప్రశాన్తిం గమితః కిన్న్వతో విద్యతే పరమ్ । తవాద్భుతాని కర్మాణి
కస్తోతుం ప్రభవేద్భువి ॥ ౧౫ ॥ మన్మహాభాగ్యయోగాత్త్వం ప్రాప్తోసి హాశ
రీరిణామ్ । వయం కృతార్థాస్సంజాతాస్త్రైలోక్యే యన్మహామునే ॥ ౧౬ ॥
నివసామోత్ర భవతా సనాథాహ్యాశ్రమస్థలే । వర్ణ్యోహి యామ్యతో దూ
రే విషయోయం ద్విజోత్తమ ॥ ౧౭ ॥ సమస్తవస్తుపూర్ణోపి నదీహీనో న రా
జతే । కిమలబ్ధనదీస్నానే నామునా హతజన్మనా ॥ ౧౮ ॥ అనదీకే జనపదే
వాసాదజననం వరమ్ । పరిపాకస్తు భాగ్యానామస్మాకం సముపస్థితః ॥
౧౯ ॥ యదాదిష్టోసి విబుధైః ప్రవర్తయ మహానదీమ్ । ప్రవర్తితాయాం
దేశేస్మిన్మహానద్యాం తవానఘ ॥ ౨౦ ॥ కదా ను ఖలు యాస్యామః కృతస్నా
నాః కృతార్థతామ్ । కిం వితర్కేణ బహునా ప్రయత్నః క్రియతాం ధ్రువ
మ్ ॥ ౨౧ ॥ సమానేతుం జగద్వంద్యాం శరణ్యాం సరిదుత్తమామ్ । శ్రీభ
రద్వాజః ॥ స తేషాం వచనం హృద్యం మానయిత్వా మహాద్విజః ॥ ౨౨ ॥
సమానేష్యామి సరితమితి చక్రే వినిశ్చయమ్ । మునీశ్వరైరనుజ్ఞాతస్తానభ్య

సువర్ణముఖర్యావిర్భావాయాగస్త్యకృతతపః ప్రకారః.

ర్చ్య సురానపి ॥ ౨౩ ॥ విశేషపూజాం విధివద్విధాయ పురవిద్విషః । అంగీకృ
త్య వ్రతం గాఢం బహుళక్లేశదుస్సహమ్ ॥ ౨౪ ॥ అనన్యసులభం యత్నాత్స
చకార మహత్తపః । ఘోరేషు ఘర్మదివసేష్వన్తరస్థో హవిర్భుజామ్ ॥ ౨౫ ॥
చతుర్ణాం సవితృన్యస్తదృష్టిర్నోపయయౌ క్లమమ్ । వార్షికేషు దినేషూ

గ్రవాయుసంపాతదుస్సహైః ॥ ౨౬ ॥ ఆసారైస్తాడ్యమానోఽపి నోద్వేగమగమద్ధృఢి । హేమంతసమయేఽతిష్ఠత్ కణ్ఠదఘ్నేషు వారిషు ॥ ౨౭ ॥ జపధ్యానపరో భూత్వా నకించిద్వికృతిం యయౌ । తతస్సమీహితార్థస్య విలంబమవలోక్య సః ॥ ౨౮ ॥ పునర్గాఢతరాం నిష్ఠాం ప్రపేదే లోకభీషణీమ్ । నిగృహ్యమానసీం వృత్తిం నిరాహారో జితేన్ద్రియః ॥ ౨౯ ॥ అవిజ్ఞాతబహిర్వృత్తిస్తస్థౌ పాషాణవత్తదా । ఏవం తపస్యతస్తస్య సర్వాంగేషు హుతాశనః ॥ ౩౦ ॥ అభ్రంలిహోజ్వలజ్జ్యోతిర్నిశ్చక్రామ భయంకరః । తతోద్భూతశిఖాజాలైరావృతాస్సర్వతో దిశః ॥ ౩౧ ॥ సముదగ్రభయోద్విగ్నా జనౌఘాః పరిచుక్రుశుః । తదా తథావిధం ఘోరం జగత్సంక్షోభమాగతమ్ ॥ ౩౨ ॥ దేవా విజ్ఞాపయామాసుర్నమస్కృత్యాఽబ్జజన్మనే । తానాశ్వా

అగస్త్యాశ్రమప్రతిచతుర్ముఖాగమనమ్.

స్యతతో బ్రహ్మా సిద్ధగంధర్వసేవితః ॥ ౩౩ ॥ ప్రాదురాసీత్కుంభభువః పురోభాగే తపస్యతః । తమాగతం సమాలోక్య బ్రహ్మాణం పరమం ద్విజః ॥ ౩౪ ॥ ప్రణమ్య వివిధైస్స్తోత్రైః స్తోషయామాస తన్మనాః । తతస్తం వినయానమ్రమగస్త్యం వీక్ష్య పద్మభూః ॥ ౩౫ ॥ ప్రసాదసుముఖో భూత్వా పూతాంగిరముపాదదే ॥ బ్రహ్మా ॥ పరితుష్టోఽస్మి తపసా దుశ్చరేణ తవానఘ ॥ ౩౬ ॥ వృణీష్వ యద్యదిష్టం తే తత్తద్దాస్యామి సువ్రత ॥ అగస్త్యః ॥ తవ ప్రసాదాత్సకలముపపన్నం మమ ప్రభో ॥ ౩౭ ॥ సంప్రయచ్ఛసి చేత్కామం యాచే నిశ్శంకయా ధియా । నదీహీనమిమం దేశం దృష్ట్వా ఖిద్యతి మే మనః ॥ ౩౮ ॥ అర్థావబోధరహితం శ్రుతిపాఠమివాధికమ్ । ఉర్వీం పావయితుం దక్షాం రక్షితుం చ మహానదీమ్ । ప్రసాదం కురు దేవేశ మమేష్టమిదమేవ హి ॥ ౩౯ ॥ శ్రీభర

అగస్త్యప్రార్థనయా గఙ్గాంప్రతిచతుర్ముఖచోదనా.

ద్వాజః ॥ అగస్త్యస్య వచశ్శ్రుత్వా భూయో దేవమితి బ్రువన్ । సస్మార మనసా బ్రహ్మా సురవర్త్మాశ్రయాం నదీమ్ ॥ ౪౦ ॥ అథోపేత్య వియద్గఙ్గా పురస్తాత్పరమేష్ఠినః । అతిష్ఠన్ముకుటన్యస్తప్రశస్తాఞ్జలిభాసురా ॥ ౪౧ ॥ స్వశాసనాత్సమాయాతాం వినయానతమస్తకామ్ । తాం సర్వజగతాం ధాత్రీమిదం వచనమబ్రవీత్ ॥ ౪౨ ॥ బ్రహ్మా ॥ గఙ్గే మయానుశాస్యాసి కార్యే లోకోపకారకే । తవాపి లోకరక్షాయాం మమేవ నియతా స్థితిః ॥ ౪౩ ॥ దేశే నదీ

విహీనేత్ర ప్రవర్తయితుమాపగామ్ । హితార్థం సర్వలోకానాం కుంభజ
న్మా సమీహతే ॥ ౪౪ ॥ తస్మాత్త్వమవతీర్యోర్వీం స్వాంశేనైకేన భూజనాః।
పునీహి గచ్ఛ వసుధా మేతద్దర్శితవర్త్మనా ॥ ౪౫ ॥ భూలోకే సంప్రవృత్తే తు
ప్రవాహే సిద్ధికాఙ్క్షిణః । సేవిష్యం తే సురవరా మునివర్యాశ్చ సంతతమ్॥
౪౬ ॥ నదీషూత్తమతాం యాహి త్రాహి త్వత్సంశ్రయా జనాః । కురు ప్రి
యమగస్త్యస్య గచ్ఛ భద్రే యథాసుఖమ్ ॥ ౪౭ ॥ శ్రీభరద్వాజః ॥ ఇత్యు
క్త్వాఽన్తర్దధే బ్రహ్మా తయా నద్యా చ తేన చ । ప్రణామపూజనస్తోత్రైర్విశే

→ అగస్త్యసమీపే స్వాంశేన గఙ్గాకృతనద్యుత్పత్త్యభ్యుపగమః. ←

షైరభినన్దితః ॥ ౪౮ ॥ అథ గఙ్గా మునిపతేః పురస్తాత్స్వాంశసంభవామ్।
దివ్యతేజోమయీం మూర్తిం దర్శయిత్వా వచోऽబ్రవీత్ ॥ ౪౯ ॥ గఙ్గా ॥ మ
దీయాంశోऽయమవనీం సంప్రాప్య మునివల్లభ । పూరయిష్యతి తేऽభీష్టం న
దీరూపం సమాశ్రితః ॥ ౫౦ ॥ భరద్వాజః ॥ ఇత్యుక్త్వా సిద్ధవాహిన్యాం గతా
యాం తత్ప్రియుక్తయా । గన్తవ్యం వర్త్మనా కేనేత్యుక్తో మునిరువాచ తా
మ్ ॥ ౫౧ ॥ అగస్త్యః ॥ గచ్ఛన్పురస్తాత్కల్యాణి త్వదీయగమనోచితమ్।
అహం ప్రదర్శయిష్యామి మార్గం త్వం మామనువ్రజ ॥ ౫౨ ॥ ఇత్యుక్తా ము
నినా తేన సంప్రహృష్టా తవానఘ । యదిష్టం తత్కరిష్యే హ మితి ప్రోవా
చ సా శుభా ॥ ౫౩ ॥ అథ మునిరవతార్య తాం నరేన్ద్రా ధృతతటినీతనుమభ్ర
సఙ్గిశృఙ్గాత్ । ముదితతరమనా యయౌ పురస్తాత్తదభిమతాం పదవీం
ప్రదర్శయన్సః ॥ ౫౪ ॥ .... *

ఇతి స్కాన్దపురాణే తీర్థఖణ్డే శ్రీసువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యే సువర్ణ
ముఖర్యావిర్భావకథనం నామ చతుర్థోऽధ్యాయః.

→ సువర్ణముఖరీ ప్రతి శక్రాదిస్తుతిః. ←

భరద్వాజః ॥ తదా దివ్యవిమానస్థాః శక్రముఖ్యా దివౌకసః । అ
గస్త్యమనుయాన్తీం తా మనుజగ్ముర్మహాపగామ్ ॥ ౧ ॥ నవావతారాం తాం
దివ్యాం సర్వే చ మునిపుఙ్గవాః । కృతాఞ్జలిపుటాః స్తోత్రైరనుయాతాస్సి
షేవిరే ॥ ౨ ॥ సిద్ధచారణగన్ధర్వాస్సంభూతాశ్చ సహస్రశః । తాం నదీం
తం మునీన్ద్రం చ ప్రశశంసుశ్శుభైస్స్తవైః ॥ ౩ ॥ సుధోపమానమమలంది

ష్ట్యాలబ్ధమిదంజలమ్ । ఇత్యౌత్సుక్యరసాయత్తా ననందుర్ధరణీజనాః ॥ ౪ ॥
తదానిదేశాద్దేవస్య పద్మయోనేస్సమీరణః । శృణ్వతాంసర్వదేవానా

వాయుకథితసువర్ణముఖరీనామనిష్పత్తిః.

మిదంవచనమబ్రవీత్ ॥ ౫ ॥ వాయుః ॥ సువర్ణమివలోకానాం భాగ
ధేయాదియంనదీ । నీతాభువమగస్త్యేనముఖరీకృతదిఙ్ముఖా ॥౬॥ తస్మా
ద్యాస్యతివిఖ్యాతిం సర్వలోకాభినందితామ్ । సువర్ణముఖరీనామ్నా ధా
మ్నా కైవల్యసంపదః ॥ ౭ ॥ ఏషాసువర్ణముఖరీ సరిత్సుసకలాస్వపి ।

అగస్త్యకృతస్వానీతసువర్ణముఖరీమహిమానువర్ణనమ్.

విశిష్టాసేవనీయాచ బ్రహ్మణోవచనంత్విదం ॥ ౮ ॥ భరద్వాజః ॥ శ్రుత్వే
త్థంపవనేనోక్తం వచనంకుంభసంభవః । తుతోషవిస్మయాక్రాంత స్స్వాం
తః పులకితాంగకః ॥౯॥ ఏవమేషాదివ్యనదీస్నానపానాదికల్పనైః । సౌఖ్యావ
హామనుష్యాణాం ప్రతిష్ఠామగమద్భువి॥౧౦॥ ఆజ్ఞయాపద్మగర్భస్యతటిన్యౌ
కాశవాహినీ। సువర్ణముఖరీనామ్నా పునాత్యాత్మైకసంశ్రయాన్ ॥౧౧॥ బ
హూన్గిరీంద్రాన్వనమండలంచదేశాననేకాన్సరిదుత్తమేయం । క్రమా
దతిక్రమ్యనిషేవ్యమాణా మహానదీభిర్గిరిసంభవాభిః ॥ ౧౨ ॥ రోగాహ
తానామధికాతురాణామనామయైకప్రతిపాదకాని । అంతర్బహిస్సంభృ
తభూరితాపనివారణానిప్రియకారణాని ॥౧౩॥ విహారలోలద్విరదప్రకాం
డశుండామహాఘాతరయోత్థితేన । పుష్పోపహారంపృషతోత్కరేణవా
ర్ద్దదాతీవదివాకరస్య ॥ ౧౪ ॥ సౌగంధికాంభోరుహకైరవాణాం సౌర
భ్యసంవాసితదిఙ్ముఖానాం । ద్విరేఫభాగ్యైకనికేతనానామాధారభూ
తాన్యతినిర్మలాని ॥ ౧౫ ॥ లీలావగాహోత్సుకనాకనారీసీమంతసిం
ధూరరజోరుణాని । తత్కేశపాశచ్యుతపారిజాతప్రసూనగంధైరధివా
సితాని ॥ ౧౬ ॥ సాబిభ్రతీసంభృతమంగళాని స్వాదూన్యపంకాన్యతి
నిర్మలాని । సుధోపమానానిసురేంద్రసూనో పయాంసిపాపప్రవిఘాతు
కాని ॥ ౧౭ ॥ అగస్త్యశైలాత్సమవాప్తజన్మా నీతాభువంకుంభసముద్భ
వేన। ప్రశస్తతీర్థాఘవిరాజమానాసమాయయాదక్షిణవారిరాశిం ॥౧౮॥
శీకరాక్షతవిన్యాసైః రత్నదీపార్పణైరపి । ప్రత్యుద్యయుస్తామంభోధే
ర్వీచయోభిముఖాగతాః ॥ ౧౯ ॥ తరంగహస్తైరాలింగ్య సంభావ్యై

నాంసమాగతాం। చకారసరితాంనాథః ప్రియమాఘోషభాషణైః ॥ ౨౦॥ ప్రాప్తాయామనుకూలాయాం తదాతస్యామపాంనిధేః । ప్రహృష్టే నతరంగేణ జీవనంవవృధేతరాం ॥ ౨౧ ॥ ఇత్థంసంసృజ్యసరిత మగస్త్యస్తాముదన్వతా । స్తుత్వాయయౌసమామంత్ర్యకృతకృత్యోయదృచ్ఛయా ॥ ౨౨॥ అర్జునః॥ త్వయైవకథితో బ్రహ్మన్ మహానద్యాస్సముద్భవః । అస్యాః ప్రభావంభగవన్నిదానీంశ్రోతుముత్సహే ॥ ౨౩॥ భర

భరద్వాజవర్ణితసువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యమ్.

ద్వాజః॥ అంహోనిబర్హణంసర్వ శ్రేయసామేకకారణం । శృణుమాహాత్మ్యమస్యాస్తే కథయిష్యామిపాండవ ॥ ౨౪ ॥ పాశ్చాత్యజన్మసంప్రాప్త్యజ్ఞానినాంకర్మణఃక్షయే । సువర్ణముఖరీస్నానంసిద్ధ్యేద్బ్రహ్మత్వకారణం ॥ ౨౫॥ ఏతాంసువర్ణముఖరీంయోజనానాంశతైరపి । స్మృత్వామనుష్యఃపాపేభ్యో ముచ్యతేనాత్రసంశయః ॥ ౨౬ ॥ నిక్షిప్తమస్థిజంతూనాం సువర్ణముఖరీజలే । సోపానతాంసమాయాతి బ్రహ్మలోకాధిరోహణే ॥ ౨౭ ॥ స్మరన్తస్స్వర్ణముఖరీంయత్రకుత్రాపిమానవాః । తోయాన్తరేషుస్నాత్వాపి లభంతేఫలముత్తమం ॥౨౮॥ తావదేవాభిభూయంతేనరాఃపాతకకోటిభిః । సువర్ణముఖరీస్నానం యావత్తల్లభ్యతేశుభం ॥౨౯॥ దివ్యాంతరిక్షభౌమానితీర్థానినిజశుద్ధయే। స్మరంత్యహరహః ప్రాత స్సువర్ణముఖరీంనదీం ॥ ౩౦ ॥ అగస్త్యాచలసంభూతా దక్షిణోదధిగామినీ । పాపానిస్వర్ణముఖరీ స్మరణాదేవనాశయేత్ ॥ ౩౧ ॥ సువర్ణముఖరీస్నానలోలుపేనాంతరాత్మనా । వాఞ్ఛన్తిమర్త్యతామేవ దేవాశ్శక్రపురోగమాః ॥౩౨॥ సువర్ణముఖరీతోయ పుష్టసస్యాన్నభోజనః। నలిప్యంతేమహాపాపైర్దుర్భోజనశతోద్భవైః ॥ ౩౩ ॥ అపినిష్కామితం పీతం సువర్ణముఖరీజలం । నాశయేదద్రితుల్యాని హ్యాశుపాపానిదేహినాం ॥ ౩౪ ॥ ప్రాప్యాపిమానుషంజన్మ సువర్ణముఖరీజలే। యేవాస్నానంనకుర్వంతి తేషాంజన్మనిరర్థకం ॥౩౫॥ సువర్ణముఖరీస్నానంయదేకంవిధినాకృతం । జాహ్నవీస్నానకోటీనాం సమంభవతిసర్వ్యాను ॥ ౩౬ ॥ గోవిందఇవదేవేషు నక్షత్రేష్వివచంద్రమాః । నరేష్వివమహీపాలో భూరుహేష్వివకల్పకః ॥ ౩౭ ॥ మహాభూతేష్వివవియ న్మాయేవాఖిలశక్తి

షు । గాయత్రీవచమంత్రేషు వజ్రందేవాయుధేష్వివ ॥ ౩౮ ॥ తత్త్వే
ష్వివాత్మనస్తత్త్వం రుద్రాధ్యాయోయజుష్ష్వివ । అనంతఇవనాగేషు
హిమాచలఇవాద్రిషు ॥ ౩౯ ॥ పోత్రిక్షేత్రమివక్షేత్రేష్వింద్రియేష్వి
వమానసం । నదీష్వపిచసర్వాసు సువర్ణముఖరీవరా ॥ ౪౦ ॥ నిత్యంస్మ
రేన్నమస్కుర్యాత్ కీర్తయేన్మనసార్చయేత్ । శుద్ధిక్షేమశివాపేక్షీసువ
ర్ణముఖరీంశుభాం ॥ ౪౧ ॥ అగస్త్యాచలసంభూతాం దక్షిణోదధిగామి
నీం । సమస్తపాపహంత్రీంత్వాంసువర్ణముఖరీంశ్రయే ॥ ౪౨ ॥ మహాపా
తకవిప్లుష్టం గాత్రంమమతవోదకైః । క్షాళయామిజగద్ధాత్రి శ్రేయసా
యోజయస్వమాం ॥ ౪౩ ॥ ఇతిసూక్తద్వయంసమ్య గుచ్చార్యనియతో
నరః । సువర్ణముఖరీతోయేస్నాత్వా శుద్ధఃప్రమోదతే ॥ ౪౪ ॥ బ్రహ్మ
ణానిర్మితాపూర్వమగస్త్యేనసమాహృతా । స్వయంమందాకినీమూర్తా
సువర్ణముఖరీవరా ॥ ౪౫ ॥ ఏవంప్రభావాదివ్యేయం కీర్తనీయాశుభా
ర్థిభిః । మనసాభక్తియుక్తేన స్నాతవ్యాశుభకాంక్షిభిః ॥ ౪౬ ॥ సోమ
సూర్యోపరాగేషుస్నానదానాదికంకృతం । స్యాదమేయఫలంపార్థ సువ
ర్ణముఖరీతటే ॥ ౪౭ ॥ సంక్రాంతావయనేపుణ్యేవ్యతీపాతేథవావరే । సు
వర్ణముఖరీస్నానంకులకోటింసముద్ధరేత్ ॥ ౪౮ ॥ జన్మర్క్షేజన్మదివసేసు
వర్ణముఖరీజలే। స్నాత్వావిధివదాప్నోతిక్షేమారోగ్యసుఖశ్రియః ॥౪౯॥
దుస్స్వప్నవిఘ్నజంభూతగ్రహదుస్స్థానజంతథా । సువర్ణముఖరీతోయే
స్నాత్వాతరతికిల్బిషం ॥ ౫౦ ॥ సువర్ణముఖరీతీరేగోపాదప్రమితాంభు
వం।దత్వాసర్వమహీదానాద్యత్ఫలంతదవాప్నుయాత్ ॥౫౧॥ ధేనుంసవ
స్త్రాలంకారాంసువర్ణముఖరీతటే । దత్వావిప్రాయవిధివద్యాతిబ్రహ్మస
నాతనం ॥౫౨॥ పుణ్యకాలేషుదానానివిధేయాన్యఖిలాన్యపి।ఇహాముత్రఫ
లప్రాప్త్యై సువర్ణముఖరీతటే ॥ ౫౩ ॥ జపోహోమస్తపోదానం పితృకర్మ
సురార్చనం । కృతంభవేచ్ఛతగుణంసువర్ణముఖరీతటే ॥౫౪॥ అన్యత్తేకథ
యిష్యామివిధేయంవ్రతముత్తమం। సువర్ణముఖరీతీరేప్రతివర్షంసుఖార్థి
భిః ॥ ౫౫ ॥ మేఘకాలేరవికరైస్తిరోధానముపాగతః । యదోదేతిముని
శ్శ్రీమాన్మిత్రావరుణనందనః ॥౫౬॥ తస్మిన్దినేయేనియతాస్స్నాన
మస్యాంప్రకుర్వతే । తైరాకల్పంసురావాసేస్థీయతేకురునందన ॥ ౫౭ ॥

తదాగస్త్యస్యయద్రూపంసువర్ణేనవినిర్మితం। విధినాదదతేపార్థతేయాంతిబ్రహ్మశాశ్వతమ్ ॥౫౮॥ అర్జునః॥ విధినాకేనకర్తవ్యంవ్రతమేతన్మహామునే। తన్మమాచక్ష్వసకలంజిజ్ఞాసోస్తుమహామనః ॥౫౯॥ భరద్వాజః॥

అగస్త్యప్రతిమాదానవిధిః

అగస్త్యస్యోదయదినం జ్ఞాత్వానియతమానసః। స్వశక్త్యాకారయేద్రూపంతస్యహేమ్నామహామునేః ॥౬౦॥ సువర్ణభాస్వరచ్ఛాయంజటాబంధమనోహరం। దధానంకరపద్మాభ్యా మక్షమాలాంకమండలుం ॥౬౧॥ వసానంమృదులంవల్కలంమ్మృగచర్మోత్తరీయకం।సౌమ్యంభస్మాంకరుచిరం రుద్రాక్షకృతభూషణం ॥౬౨॥ ఏవంవిధాయతద్రూపం స్నాత్వానియతమానసః। ఆచార్యంగంధపుష్పాద్యైరలంకృత్యయథావిధి ॥౬౩॥ శాలేయతండులానాం తా మాఢకస్యోపరిస్థితాం। వస్త్రద్వయసమాయుక్తాంప్రతిమాంప్రతిపూజయేత్ ॥౬౪॥ వింధ్యసంస్తంభనోవార్ధిచుళకీకృతిపేశలః। బ్రహ్మాదిసర్వదేవానాం తేజసానుప్రకాశితః ॥౬౫॥ అగస్త్యఃకుంభసంభూతో దేవాసురనమస్కృతః। ప్రీతిమాప్నోతుమహతీందానేనానేనమేప్రభుః ॥౬౬॥ ఇమంమంత్రంసముచ్చార్య ధారాపూర్వంసదక్షిణం। దత్వావిముక్తఃపాపేభ్యో యాతిబ్రహ్మసనాతనం ॥౬౭॥ జన్మాంతరకృతైర్యానమిహజన్మకృతైరపి। మహాపాపోపపాపౌఘైర్ముచ్యతేనాత్రసంశయః ॥౬౮॥ బ్రహ్మాద్యాస్సకలాదేవా స్సనకాద్యామహర్షయః। చరాచరాణిభూతాని ప్రీతింయాంతినసంశయః ॥౬౯॥ కృత్వావ్రతమిదంపుణ్యమగస్త్యస్యచసన్మునేః ॥ ప్రీత్యర్థంభోజయేద్విప్రాన్ యథాశక్తిసదక్షిణం ॥౭౦॥ తస్మిన్కర్మణిచాశక్తోయథాశక్తిమహీసురాన్। స్వర్ణధాన్యాదిదానేన తోషయేద్భక్తిసంయుతః ॥౭౧॥ తిథింనవితథీకుర్యాత్తాంయత్నేనసచమారేత్।యత్కించిదపిచావశ్యంకర్మనిర్మలపూరుషః ॥౭౨॥ మహామునేరగస్త్యస్యపరిపక్వంతపఃఫలం।నదీసువర్ణముఖరీకీర్తనీయాసురాసురైః ॥౭౩॥ ఏవంతేకథితస్సమ్యగ్మహానద్యాస్సముద్భవః। ప్రభావశ్చతదాచక్ష్వయద్భూయశ్శ్రోతుమిచ్ఛసి॥౭౪॥ *

ఇతిస్కాందపురాణేతీర్థఖండేసువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యేసువర్ణముఖరీప్రభావప్రశంసా నామపంచమోఽధ్యాయః.

అగస్త్యతీర్థాగస్త్యేశ్వరప్రభావః.

అర్జునఉవాచ ॥ శ్రోత్రాంజలిభ్యాంపీత్వాపి భవద్వాక్యామృతంముహుః । మనోనోపైతిమేతృప్తిం భూయశ్శ్రవణకాంక్షయా ॥౧॥ క్రియాసమభిహారోమే త్వద్వాక్యాకర్ణనైషిణః । మనఃఖేదాయమాభూత్తేకరుణాభరితాత్మనః ॥ ౨ ॥ ఇదానీంశ్రోతుమిచ్ఛామి నద్యామస్యాంమహామునే । కుత్రకుత్రసమర్థాని తీర్థాన్యఘనిబర్హణే ॥ 3 ॥ కాఃకాఃపుణ్యతరంగిణ్య స్సంగతాఅనయామునే। కుత్రస్నానేనకృత్తాఘానోపయాంతియమాద్భయం ॥ ౪ ॥ హరాచ్యుతాదిదేవానాం పుణ్యాన్యాయతనానిచ । యానియానిచపుణ్యాని తిష్ఠంత్యస్యాస్తటద్వయే ॥౫॥ తేషుక్షేత్రేషుమనుజైర్యత్ఫలంసమవాప్యతే । విహితైర్విధివత్స్నానదానాదిశుభకర్మభిః ॥ ౬ ॥ సోపాఖ్యానమిదంసర్వం వేదితుంవేదవిత్తమ । సంజాతామహతీప్రీతి ర్విస్తార్యాచక్ష్వమేక్రమాత్ ॥ ౭ ॥ భరద్వాజః ॥ యత్పృష్టంభవతాపార్థ క్రమాద్విస్తార్యకథ్యతే। ఆరభ్యాగస్త్యతీర్థేంద్రాదస్యాస్తీర్థౌఘవైభవం ॥ ౮ ॥ అఖండజ్ఞానరూపేణ సర్వలోకహితైషిణా । సురాసురాణాంసంభావ్యేనాగస్త్యేనమహాత్మనా ॥ ౯ ॥ వసుధామవతీర్ణాయాం ప్రథమంతద్ధరాధరాత్ । స్నాత్వాయత్రమహానద్యాం సంప్రాప్నోతికృతార్థతాం ॥౧౦॥ అగస్త్యతీర్థమిత్యుక్తం పావనం తజ్జగత్త్రయే । తత్రస్నానేనశుద్ధిస్స్యాన్మహాపాతకినామపి ॥౧౧॥ అనేకజన్మాచరిత మహాపాతకసంహతిం । నిరస్యదివిమోదంతే తత్రస్నానరతాజనాః ॥౧౨॥ యేతత్రతీర్థేయతినః కృతస్నానాయతేంద్రియాః । గోభూతిలహిరణ్యాది మహాదానానికుర్వతే ॥ ౧౩ ॥ తేప్రాప్నువంతిసంపూర్ణం గంగాద్వారేసమాహితైః । విహితానాంశతగుణం దానానాంఫలమర్జున ॥ ౧౪ ॥ అత్రాస్తిభగవానీశః ఖ్యాతోగస్త్యేశసంజ్ఞయా । స్థాపితోగస్త్యమునినా లోకానందవిధాయినా ॥ ౧౫ ॥ స్నాత్వాతస్యాం మహానద్యాం తల్లిగంపూజయంతియే।దశానామశ్వమేధానాం ఫలంసం

సువర్ణముఖరీస్నానకాలనిర్ణయః.

ప్రాప్నువంతితే ॥ ౧౬ ॥ ధనూరాశింపరిత్యజ్య యదామకరమంశుమాన్। విశేత్తదయనంపుణ్య ముత్తరంపరికీర్తితం ॥ ౧౭ ॥ తస్మిన్దినేయేనియ

తా నద్యాంస్నాత్వాసమాహితాః । పశ్యంతిపార్వతీనాథ మగస్త్యేశంసు
రార్చితం ॥ ౧౮ ॥ అగ్నిష్టోమసహస్రస్య వాజపేయశతస్యచ । ఫలంసం
ప్రాప్యమోదంతే దివిదేవగణార్చితాః ॥ ౧౯ ॥ మృగసంక్రమవేళాయాం
పురుషైర్మంగళార్థిభిః । అవశ్యమేవకర్తవ్య మగస్త్యేశస్యదర్శనం॥ ౨౦॥

దేవర్షిపితృతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

ఐశాన్యాంతస్యతీర్థస్య దేశేక్రోశమితేర్జున । అస్తితీర్థత్రయంఖ్యాతం దే
వర్షిపితృనామభిః ॥ ౨౧॥ దేవర్షిపితరస్తత్ర మునినాతేనపూజితాః । ప్ర
దదుర్హృష్టమనసః సర్వాన్కామమభివాఞ్ఛితాన్ ॥ ౨౨ ॥ తదా దేవర్షిపి
తృభిరిదంతీర్థత్రయంక్రమాత్ । అస్మన్నామభిరీడ్యంస్యాదిత్యుక్తంతస్య
సన్నిధౌ ॥ ౨౩ ॥ తస్మింస్తీర్థత్రయేయేతు స్నాత్వావిహితతర్పణాః । ఋ
ణత్రయవినిర్ముక్తాస్తేయాంతిదివమక్షయాం ॥ ౨౪ ॥ తతఃప్రాగుత్తరస్యో

వేణీసువర్ణముఖరీసఙ్గమవర్ణనమ్.

న్యా యోజనద్వయసీమని । ప్రాప్తాసువర్ణముఖరీం వేణీనామమహానదీ॥
౨౫ ॥ సముద్రగ్రరయాఘాత నిపాతితతటద్రుమా । కుల్యానిర్గతవాఃపూ
ర సమాప్లావితకాననా ॥ ౨౬ ॥ ఉత్తుంగపులినోత్సంగ ఖేలత్కోకకులా
కులా । అంబుజామోదలోలాళి మాలాలీలారవాఞ్చితా॥ ౨౭ ॥ అతి
క్రమ్యసముత్తుంగా ననేకాన్ధరణీధరాన్ । ప్రభూతతోయరుచిరా
సువర్ణముఖరీంగతా ॥ ౨౮ ॥ నదీద్వయవ్యతికరేకృతస్నానాయథావిధి।
దశానామశ్వమేధానా మఖండంప్రాప్నుయుఃఫలం ॥ ౨౯ ॥ సంగతా వేణ
యాపుణ్యా సువర్ణముఖరీనదీ । గిరిదుర్గమమార్గేణ యయావుత్తరవాహి
నీ ॥౩౦॥ మధ్యగేనమహీధ్రాణాం మార్గేణవిషమేణసా । గత్వావిరేజేతటి
నీ యోజనానాంచతుష్టయం ॥ ౩౧ ॥ పూర్వతస్తస్యదేశస్య విషయేసా
ర్ధయోజనే । ఉదకూలేమహానద్యాః ప్రాగ్వాహిన్యామనోహరే॥౩౨॥
అగస్త్యేశ్వరనామాస్తేఖ్యాతంలింగంపురద్విషః।స్మరణందేవమర్త్యానాం
సమస్తాఘనివారణం ॥ ౩౩ ॥ తత్రస్నాత్వామహానద్యాం యేనరానియ
తేంద్రియాః । పశ్యంతిపార్వతీనాథ మగస్త్యేనప్రతిష్ఠితం ॥ ౩౪ ॥ అనే
కైఃపూర్వజననై రార్జితంపాపసంచయం । తేనిరస్యసురావాసే మోదం
తేకాలమక్షయం ॥ ౩౫ ॥ తతస్సోదఙ్ముఖీభూత్వా సువర్ణముఖరీయ

యా । యోజనార్ధమితం దేశం తీర్థసఙ్ఘసమన్వితా ॥ ౩౬ ॥ తస్మిన్దేశే

సువర్ణముఖర్యావ్యాఘ్రపదాహ్వాయనదీసఙ్గమః.

తుహింతాలతాళసాలమనోరమే । గతాసువర్ణముఖరీం నదీవ్యాఘ్రపదా హ్వాయా ॥ ౩౭ ॥ దుర్వారభూరిదురితవినివారణపేశలా । నీరంధ్రతీర వానీరవనమండలమండితా ॥ ౩౮ ॥ సిద్ధగంధర్వలలనాలీలాగాహనశా లినీ । తపస్వికన్యానిక్షిప్త బలిపుష్పవిరాజితా ॥ ౩౯ ॥ హంసకారండవక్రౌంచ కులకోలాహలాకులా । ప్రాక్ప్రవాహసమాగత్య శైలాంతరగతాఽ ధ్వనా ॥ ౪౦ ॥ సంగమేసరితో స్తత్ర కృతస్నానానరోత్తమాః । సమగ్ర మశ్వమేధానాం దశానాంప్రాప్నుయుఃఫలం ॥ ౪౧ ॥ తత్రవ్యాఘ్రపదా

శఙ్ఖతీర్థవర్ణనమ్.

ఖ్యాయా స్తటేలోకమలాపహే । అనఘంసర్వపాపఘ్నం శంఖతీర్థంవి రాజతే ॥ ౪౨ ॥ బ్రహ్మర్షినియతావాసం సురగంధర్వసేవితం । దర్శన స్నానపానాద్యై రమితానందదాయకం ॥ ౪౩ ॥ తత్రాస్తేభగవానీశ శ్శంఖేశోనామఫల్గున । శంఖనామ్నా మునీంద్రేణ లింగరూపంప్రతిష్ఠితం ॥ ౪౪ ॥ యేతత్రతీర్థేసుస్నాతాః పశ్యంతివృషవాహనం । దశాశ్వమేధజంపు ణ్యం లబ్ధ్వాయాంతిసురాలయం ॥ ౪౫ ॥ యుక్తాతయావ్యాఘ్రపదాభి ధానయాగత్వాతతో యోజనసమ్మితాంభువం । యయౌమునీంద్రైర్వృ షభాచలాంతికం సంసేవ్యమానాశుభనిర్మలోదకా ॥ ౪౬ ॥ ... *

ఇతి స్కాందపురాణే తీర్థఖండే సువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యే
సువర్ణముఖర్యాగమనవర్ణనంనామ షష్ఠోఽధ్యాయః.

సువర్ణముఖర్యాఃకల్యానదీసఙ్గమః.

భరద్వాజః ॥ సువర్ణముఖరీంతత్ర సంగతామఙ్గళప్రదా । కల్యానా మనదీపుణ్యా కాళిన్దీజాహ్నవీమివ ॥ ౧ ॥ వృషభాచలసమ్భూతా తీర్థరా జివిరాజితా । నదీనాముత్తమాకల్యా కలుషౌఘవినాశినీ ॥ ౨ ॥ నానాత రులతాវ్రాత విభూషితతటద్వయా । మునిసఙ్ఘసుఖావాసా పుణ్యాశ్రమ సముత్కటా ॥ ౩ ॥ ద్విజదత్తార్ఘ్యవిలసత్కుశాక్షతలసత్తటా । అప్సరః కుచకస్తూరీ పఙ్కక్షాళనపఙ్కిలా ॥ ౪ ॥ దన్తావళకటచ్యోత న్మదామ్బుసు

రభీకృతా । విప్రభూపాలవితత మఖయూపశతావృతా ॥ ౫ ॥ అనావిల జలాపూర తోషితాశేషమానవా । ఏకైవాలంపరాశర్తుం మహానద్యోస్తుపాతకమ్ ॥ ౬ ॥ తయోస్సఙ్గతయోస్స్తోతుం మహిమానంక ఈశతే। యత్రబ్రహ్మశిలానామ సరిన్మధ్యేచవర్తతే ॥ ౭ ॥ అగస్త్యతపసాపశ్చాద్గయాసాన్నిధ్యమేతిచ। నదీద్వయజలేతత్ర స్నాతాఃపుణ్యైకరూద్వహా॥౮॥ మఖానాంపౌణ్డరీకాణాం శతస్యఫలమాప్నుయుః।బ్రహ్మహత్యాదిపాపాని సమాయాన్తిపరిక్షయమ్ ॥ ౯ ॥ తత్రాభిషేకపూతానాం నదీద్వితయసఙ్గమే । సఙ్గతాభవనాశిన్యా కృష్ణవేణీవపావనీ ॥ ౧౦ ॥ రాజతేస్వర్ణ

సువర్ణముఖరీతీరస్థితశ్రీవేఙ్కటాచలవర్ణనమ్.

ముఖరీ కల్యయాసఙ్గతాతదా । అథోదీచ్యాంమహానద్యా యోజనార్ధేవిరాజతే ॥ ౧౧ ॥ యోజనోత్సేధసహితో విఖ్యాతోవేఙ్కటాచలః । సర్వేషామేవతీర్థానా మాశ్రయోఽయంనగోత్తమః ॥ ౧౨ ॥ అఞ్జనానన్తవృషభ నీలకేసరిపోత్రిణః । ఏతాన్యుపపదాన్యద్రే స్స్యుర్నారాయణవేఙ్కటౌ ॥ ౧౩ ॥ వరాహవపుషాపూర్వం స్వీకృతత్వాన్మధుద్విషా । వరాహక్షేత్రమిత్యార్యైః కీర్తితోఽయంమహీధరః ॥ ౧౪ ॥ సువర్ణముఖరీతీరే విఖ్యాతేవేఙ్కటాచలే।నివసత్యచ్యుతోనిత్య మబ్ధిసుతయాన్వితః॥౧౫॥ తస్మిన్గిరౌశ్రియాసార్ధం వసన్తం వేఙ్కటాధిపమ్। సేవన్తేసిద్ధగన్ధర్వ మునిమానవదానవాః ॥౧౬॥ తస్మిన్విన్యస్తచిత్తానాం భక్తానాంపురుషోత్తమే। వాఞ్ఛితాన్యాశుసిద్ధ్యన్తి నశ్యంతివిపదోర్జున ॥ ౧౭ ॥ యేస్మరన్తిజగన్నాథం వేఙ్కటాద్రినివాసినమ్। నిరస్తదోషాస్తేయాన్తి శాశ్వతంపదమవ్యయమ్ ॥ ౧౮ ॥ అర్జునః ॥ వేఙ్కటాద్రౌమహాపుణ్యే సురాసురనమస్కృతః । కథంప్రాదురభూద్దేవో భగవాన్కమలాపతిః ॥ ౧౯ ॥ కస్యవాకృతిన స్తత్ర ప్రసన్నోనిజమద్భుతమ్ । రూపంప్రకాశయామ్బక్రే భుక్తిముక్తిఫలప్రదమ్ ॥ ౨౦ ॥ విష్ణోర్దేవాదిదేవస్య మహిమానంమహామునే। శ్రోతుమిచ్ఛామితత్త్వేన తన్మేకథయవిస్తరాత్ ॥ ౨౧ ॥ భరద్వాజః ॥ శృణు

శ్రీవేఙ్కటాచలవాసిభగవద్వైభవవర్ణనమ్.

వేఙ్కటనాథస్య మహిమానంసమాహితః।విస్తరేణసమాఖ్యాతుం బ్రహ్మణాపినశక్యతే ॥ ౨౨ ॥ ధన్యోసిదేవదేవస్య మాహాత్మ్యంమధువిద్విషః॥

యద్భక్తియుక్తాఽభూత్తాతశ్రోతుంమతిరరిన్దమ ॥౩౨॥ కృతపుణ్యోస్మ్య
హంపార్థ సర్వభూతపతేర్హరేః । పవిత్రాణిచరిత్రాణి స్తోష్యన్తేయన్మ
యాధునా ॥౨౪॥ పురాభాగీరథీతీరే జనకాయమహాత్మనే । క్రతుదీక్షా
ప్రసక్తాయవిశుద్ధజ్ఞానశాలినే ॥ ౨౫ ॥ వామదేవేనకథితాం కథాంపా
పప్రణాశినీమ్ । కథయిష్యామి తేపార్థవిష్ణుకీర్తనపావనీమ్ ॥ ౨౬ ॥ సర్వే
షామేవభూతానా మాద్యోనారాయణఃప్రభుః । జగన్మయోజగత్క
ర్తా చిత్స్వరూపోనిరఞ్జనః ॥ ౨౭ ॥ సహస్రశీర్షోభగవా న్సహస్రాక్షస్స
హస్రపాత్ । యస్యభాసాజగదిదంవిభాతిసచరాచరమ్ ॥౨౮॥ తస్మాత్ప
రతరంతేజ స్తస్మాత్పరతరంతపః।తస్మాత్పరతరంజ్ఞానంయోగ స్తస్మాత్పరో
నచ ॥ ౨౯ ॥ విద్యాతస్మాదపిపరా నాస్తిపార్థనరర్షభ । సర్వేష్వపిచభూ
తేషు సదాసన్నిహితఃప్రభుః ॥ ౩౦ ॥ సర్వాణ్యపిచభూతాని తస్మిన్నేవా
సతేసుఖమ్ । సఏవయజ్ఞోయజ్వాచ సాధనంస్రుక్స్రువాదికం ॥ ౩౧ ॥
ఫలంఫలప్రదాతాచ తత్సంప్రాప్యాగతిస్తథా । వహ్నౌప్రణీతేపశునా
ప్రోక్షితేనప్రజుహ్వతి ॥ ౩౨ ॥ యేతముద్దిశ్యతేయాన్తిగతింతత్ప్రతిపా
దితామ్ । కర్మబన్ధంపశుంకృత్వాజ్ఞానాగ్నౌసంప్రవర్తితే ॥ ౩౩ ॥ యేజు
హ్వతేతముద్దిశ్య తేతత్సాయుజ్యభాగినః । హరిస్సదాశివోబ్రహ్మామహే
న్ద్రఃపరమస్స్వరాట్ ॥ ౩౪ ॥ సర్వేశ్వరస్యతస్యైతే పర్యాయాఃపరికీ
ర్తితాః । సమాహితోనుసన్ధత్తే యఇదంపరమాత్మనః ॥ ౩౫ ॥ నారా
యణస్యమాహాత్మ్యం సనయాతిపునర్భవమ్ । చిదానన్దమయస్సాక్షీ ని
ర్గుణోనిరుపాధికః ॥ ౩౬ ॥ నిత్యోపిభజతేతాంతా మవస్థాంసయదృచ్ఛ
యా । పవిత్రాణాంపవిత్రంయో వ్యాగతీనాంపరాగతిః ॥ ౩౭ ॥ దైవ
తందేవతానాంచ శ్రేయసాంశ్రేయఉత్తమమ్ । బోధ్యానాంబోధ్య
ఏకోసౌ ధ్యేయానాంధ్యేయఉత్తమః ॥ ౩౮ ॥ వినయానాంసమధికోవి
నయోనయసంయుతః । తేజసాంజనకం తేజఃప్రకృష్టంతపసాంతపః ॥౩౯॥
ఆధారస్సర్వభూతానా మనాద్యంతోజనార్దనః । తస్యేదంభావవిజ్ఞానే
మూఢాబ్రహ్మదయోపిచ ॥ ౪౦ ॥ అజోగృహ్ణాతిజననంసర్వాత్మాహం
తివిద్విషః । స్వతంత్రోపిస్వభక్తానాం పరతంత్రఃప్రవర్తతే ॥ ౪౧ ॥
ససాక్షీకర్మణాందేవస్సర్వజ్ఞోగరుడధ్వజః । తస్యస్వరూపంమునయో

మృగయన్తేసమాహితాః ॥ ౪౨ ॥ సంకర్షణోవాసుదేవః ప్రద్యుమ్న
శ్చతథాపునః । అనిరుద్ధఇతిఖ్యాతంతన్మూర్తీనాంచతుష్టయమ్ ॥ ౪౩ ॥
కీర్తితఃప్రణవఃపశ్చా ద్ధృదయంతస్యభాస్వరమ్ । భగవాన్వాసుదేవశ్చ
మంత్రోఽయంతత్ప్రకాశకః ॥ ౪౪ ॥ మన్త్రరాజమిమంనిత్యంప్రజపేద్యస్స
మాహితః । సవిష్ణోఃకరుణాయోగాత్సిద్ధీనాంభాజనంభవేత్ ॥ ౪౫ ॥ ఆప

భగవత్కృతభూతసృష్ట్యాదివర్ణనమ్.

న్నివారకస్సమ్ప్రత్యాప్రషకోభుక్తిముక్తిదః । యథాససర్జభూతానికల్పా
దావేషమాధవః ॥ ౪౬ ॥ తత్సర్వంకథయిష్యామి సమాహితమనాశ్శృ
ణు । తస్యచిన్తయతస్సర్గం తేజోరూపాన్తరంహరేః ॥ ౪౭ ॥ విరిఞ్చఇతి
విఖ్యాతం రాజసంగుణమాశ్రితమ్ । తస్యదేవస్యవదనా చ్ఛక్రోదేవస్సపా
వకః ॥ ౪౮ ॥ జజ్ఞేయశ్చత్రిలోకేశః పాకకర్మణియఃప్రభుః । మనస
శ్చాభవచ్చన్ద్రః కరుణానిత్యశీతలాత్ ॥ ౪౯ ॥ అపాంసర్వౌషధీనాంచవి
ప్రాణాంరక్షకస్సదా । నేత్రాభ్యాముదభూత్సూర్య స్తస్యవిశ్వప్రకాశ
కః ॥ ౫౦ ॥ శీతోష్ణవర్షకృత్కాలకారణంతేజసాంనిధిః । ప్రాణేభ్యో
స్యజగత్ప్రాణ స్సమీరస్సమజాయత ॥ ౫౧ ॥ ధర్త్రాగ్రహర్క్ష స్వర్గగావి
మానానాంమహాబలః । నాభిదేశాత్సముత్పన్న మన్తరిక్షంమహాత్మనః ॥
౫౨ ॥ తస్యాసీచ్ఛిరసోవ్యోమ భూతసమ్భవకారణమ్ । పాదామ్బుజా
భ్యాముదభూ ద్భూమిర్భూతగణాశ్రయా ॥ ౫౩ ॥ వినిస్సృతాదిశస్సర్వా
శ్శ్రోత్రాభ్యాంపరమాత్మనః । భూర్భువాద్యాస్తథాలోకాస్మరణాత్త
స్యజజ్ఞిరే ॥ ౫౪ ॥ రసాతలాదిలోకాశ్చ యక్షరక్షోగణాశ్రయాః । ము
ఖబాహూరుపాదేభ్యో జనయామాససక్రమాత్ ॥ ౫౫ ॥ బ్రాహ్మణా
క్షత్రియాన్వైశ్యాన్ శూద్రాదీంశ్చకురూద్వహ । ఛన్దాంసియజ్ఞాస్తు
రగాగావోమేషావికాదయః ॥ ౫౬ ॥ అతర్క్యప్రభవా స్తస్మాదుత్పత్తిం
ప్రతిపేదిరే । సంకల్పాద్దేవదేవస్య తస్యస్థావరజఙ్గమమ్ ॥ ౫౭ ॥ భూత
జాతమభూత్కాలో భూతోభావీభవంస్తథా । పిబత్యమ్బుసముద్రాణాం
బడబానలరూపధృత్ ॥ ౫౮ ॥ కల్పాన్తకాలేతత్సర్వంవిసృజత్యాత్మనిస్థి
తమ్ । సఞ్చారయతిభూతానాం వృత్తింసూర్యేన్దురూపధృత్ ॥ ౫౯ ॥
తమోనిరసనాచ్చాపికాలధర్మప్రవర్తనాత్ ।జగన్తికల్పవిరమేవిన్యస్యస్వో

దరాన్తరే ॥ ౬౦ ॥ లీలాబాలాకృతిశ్శేతేవటపత్రేమహామ్బుధౌ । అథ
చోదగ్రభోగీన్ద్రభోగతల్పేసుఖోచితే ॥ ౬౧ ॥ యోగనిద్రామవాప్నోతి
సద్వితీయోబ్జవాసయా । నాభికాసారసంభూతా జ్జనయామాసపఙ్క
జాత్ ॥౬౨॥ సర్వేషాంజగతాంనాథోవిధాతారంచతుర్ముఖమ్ । లీలా
హ్యేషాముకున్దస్యస్వేచ్ఛాయోగప్రవర్తినః ॥ ౬౩ ॥ విజ్ఞాయతేనకేనా
పి యాథార్థ్యేనసఈశ్వరః । యదాధర్మస్యహానిస్స్యాదధర్మోవర్ధతేయ
దా ॥ ౬౪ ॥ యదావామహతీంపీడాం భజన్తేదేవతాగణాః । యదా
వలేపదుర్వారా యాన్తివృద్ధింసురద్రుహః ॥ ౬౫ ॥ భూమేర్యాభిజనా
నాంచ యదోదేతిమహద్భయమ్ । యదావానిజభక్తానాం సాధూనా
మనివారితా ॥ ౬౬ ॥ దురన్తాతంకజననీవిపత్సముపపద్యతే । తదాతద
నురూపాణి రూపాణ్యాస్థాయకౌతుకాత్ ॥ ౬౭ ॥ అధర్మమవధూయాయా
సు కురుతేజగతోహితం ॥ ౬౭౪ ॥ సృజతివిధిసమాఖ్యోరాజసేనాత్మనా
సావహతిహరిసమాఖ్యస్సత్త్వనిష్ఠఃప్రపంచమ్ । హరతిహరసమాఖ్యస్తా
మసీమేత్యవృత్తింమధుమథనమహిమ్నామస్తివేత్తానకోపి॥౬౮౪॥యజ్ఞా
ఙ్గైఃకృతసకలాఙ్గసన్నిబద్ధంవారాహంవపురధిగమ్యలోకనాథః। శైలేస్మిన్న
భజదసౌయథానివాసంతద్వక్ష్యేశ్శృణువిబుధాధినాథసూనో ॥ ౬౯౪ ॥

ఇతిస్కాన్దేపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్కటా
చలమాహాత్మ్యదికథనం నామసప్తమోధ్యాయః.

వరాహభగవత్కృతధరణ్యుద్ధరణక్రమః.

భరద్వాజః॥ పురానిశాత్యయేధాతుఃప్రబుద్ధోమధుసూదనః। పు
నఃప్రవృత్తింభూతానామన్విమేషధియాభృశమ్ ॥ ౧ ॥ వినావసుమతీ
మన్యేభూతౌఘధరణక్షమాః । నభవన్తీతిహృదయేతర్కస్తస్యాజనిధ్రు
వః ॥ ౨ ॥ అపశ్యత్ప్రణిధానేనమహీంపాతాళగోచరామ్ । అతిమాత్ర
భయోద్విగ్నాం పరీతాంమహతాఽమ్బునా ॥ ౩ ॥ ప్రతిపేదేతదారూ
పంభూసముద్ధరణోచితమ్ । ఉపాకర్మోష్ఠమనలజిహ్వాంప్రణవఘోష
ణమ్ ॥ ౪ ॥ చతురామ్నాయచరణం ప్రాయశ్చిత్తఖురాఞ్చితమ్ । ప్రా

గ్వంశకాయంవిలసద్దర్భరోమావళీయుతమ్ ॥౫॥ ప్రవర్గ్యావర్తసమ్పన్నం
దక్షిణాగ్న్యుదరాన్వితమ్ । స్రుక్తుణ్డమఖిలైస్సత్త్రైస్సంవిభక్తాఙ్గసంధి
కమ్ ॥౬॥ దివ్యసూక్తసటాజాలంపరబ్రహ్మశిరస్తథా । హవ్యకవ్యరఝో
పేతంవిశుద్ధపశుజానుకమ్ ॥ ౭ ॥ ఉక్తాత్యుక్తాదికచ్ఛన్దోమార్గమంత్రబ
లాన్వితమ్ । సర్వయజ్ఞమయందివ్యంవారాహంరూపమాస్థితః ॥౮॥ అ
న్వేష్టుంధరణీమబ్ధేర్వివేశసలిలాన్తరమ్ । దంష్ట్రాబాలశశాంకోత్థలస
త్కాన్తిచయైర్మహాతాత్ ॥ ౯ ॥ కల్పాన్తసమయస్ఫీతం తమ్మిసమపసార
యన్ । అభిభూతామ్బుభృద్ఘోషైర్ఘుర్ఘురైర్బ్రహ్మాణ్డకన్దరాః ॥౧౦॥ నినా
దముఖరాన్కుర్వన్నాఢ్యైర్ఘురుఘురుస్వనైః । ఖురప్రఖురవిన్యాసైర్జర్జరీకృ
తవిగ్రహామ్ ॥౧౧॥ ఇతస్తతోవిలుఠయన్నగాణామధీశ్వరమ్ । తీవ్రై
ర్నిశ్వాసపవనైరాపాతాళంసరిత్పతేః ॥ ౧౨ ॥ ప్రాపయన్నతలస్పర్శమ
న్తరందర్శనీయతామ్ । అతిదీర్ఘేణపోత్రేణమగ్నోన్మగ్నేనవారిధేః ॥ ౧౩॥
సఙ్క్షోభితానిపాథాంసి కుర్వన్నన్తర్యయౌతదా । సప్తపాతాళమూలా
ధస్థితాంతోయేభయాకులామ్ ॥ ౧౪ ॥ వేపమానాంసమాలోక్య
ధరణీంహృష్టమానసః । తామారోప్యస్వదంష్ట్రాగ్ర మున్మమజ్జసరిత్ప
తేః ॥౧౫॥ సంస్తూయమానోమునిభిర్జనలోకనివాసిభిః । తస్మిన్నుద్వహతి
ప్రేమ్ణాదేవేవసుమతీంక్షణమ్ ॥౧౬॥ ప్రతిసీరాబభూవామ్భో వారిధేర్మ
ఙ్గళోచితా । తదుద్ధరణవేళాయాంవరాహవపుషోర్జున ॥ ౧౭ ॥ గమ్భీర
ఘోషైరమ్భోధిః ప్రాపమఙ్గళతూర్యతామ్ । ఉద్వృత్తవీచివిక్షిప్తశీక
రాసారసంగతః ॥ ౧౮ ॥ భేజేముక్తాఫలచయో మఙ్గళాక్షతవిభ్రమమ్।
ఉదూఢాతేనదేవేన సాబభౌసలిలాప్లుతా ॥ ౧౯ ॥ గాఢరాగసముత్ప
న్నస్వేదక్లిన్నతనూరివ । ఇత్థముద్ధృత్యభగవాన్మహీంపాతాళమూల
తః ॥౨౦॥ సుదృఢంస్థాపయామాస మధ్యేమ్బునిధిపాథసామ్ । తేనోద్ధృ
తాయాంమేదిన్యాం పూర్ణంతద్వ్యానభోంతరే ॥ ౨౧ ॥ జలంతత్కృ
తమర్యాదా వ్యవచ్ఛిన్నమభూత్తదా । సంస్థాప్యపృథివీమిత్థంతదుర్వ్యా
ధారసిద్ధయే ॥౨౨॥ దిగ్గజానహిరాజంచకమఠంచన్యవేశయత్ । తేషా
మపిచసర్వేషా మాధారత్వేనసాదరమ్ ॥ ౨౩ ॥ అవ్యక్తరూపాంస్వాం
శక్తిం యుయోజచదయానిధిః । తతోధరాంసముద్ధృత్యస్థితంకిటితనుం

హారిమ్ ॥ ౨౪ ॥ తుష్టువుస్సనకాద్యాస్తం జనలోకనివాసినః । తదావరాహవపుష మారాధ్యపురుషోత్తమమ్॥ ౨౫॥ తదాజ్ఞయాజగద్బ్రహ్మా యథాపూర్వమకల్పయత్ ॥ అర్జునః ॥ కల్పాన్తసలిలేమగ్నా కథంతిష్ఠతిభూరియమ్ ॥ ౨౬ ॥ సప్తపాతాళలోకాధః కిమాధారామహామునే । కల్పకాలఃకియానేష స్యాత్తద్వృత్తిశ్చకీదృశీ ॥ ౨౭ ॥ ఏతద్విస్తార్యసక

కల్పవృత్తాన్తకథనపూర్వకశ్వేతవరాహావతారకథనమ్.

లం మమబ్రహ్మన్మ్నవద ॥ భరద్వాజః ॥ వినాడికానాంషష్ట్యాస్యా న్నాడికైకాదినంభవేత్ ॥ ౨౮ ॥ తత్షష్ట్యాదివసాస్త్రింశ న్మాసఃపక్షద్వయాత్మకః॥ మాసాద్వావృతురిత్యుక్త స్తైష్షడ్భిర్వత్సరోభవేత్ ॥ ౨౯ ॥ అయనద్వితయాకార శ్శీతవర్షోష్ణసంశ్రయః । దేవాసురాణామన్యోన్య మహోరాత్రంవిపర్యయాత్ ॥ ౩౦ ॥ ఉత్తరందక్షిణంభానో రయనే తేయథాక్రమమ్ । మానుషాబ్దైఃఖఖవ్యో మఖాక్షిసావకసాగరైః ॥ ౩౧ ॥ మహాయుగంభవేత్పార్థ కృతాద్యాకారసంయుతమ్। సప్తత్యాసైకయాకాలో యుగానామన్తరంమనోః ॥ ౩౨ ॥ అస్మిఞ్ఛ్వేతవరాహాఖ్యే కల్పేజాతాన్మనూఞ్ఛృణు । స్వాయమ్భువస్స్వత్ప్రథమ స్తతస్స్వారోచిషోమనుః॥ ౩౩ ॥ ఔత్తమస్తామసాఖ్యశ్చ రైవతశ్చాక్షుషాహ్వయః । ఏతేగతాః ప్రాజ్ఞ నవ షట్చేన్ద్రసురతాపసాః ॥ ౩౪ ॥ వైవస్వతోవర్తతేద్య సప్తమోమనురర్జున । ఆదిత్యవసురుద్రాద్యా స్తత్కాలేదేవతాగణాః॥౩౫॥ ఇష్ట్వాశ్వమేధశతకం తేజస్వీప్రాపశక్రతామ్ । విశ్వామిత్రోఽహమత్రిశ్చజమదగ్నిశ్చకాశ్యపః ॥ ౩౬ ॥ వసిష్ఠోగౌతమశ్చైవ తేవైసప్తర్షయోర్జున । ఇక్ష్వాకుప్రముఖాస్సూరా మనుపుత్రామహాబలాః ॥ ౩౭ ॥ అవనీంపాలయామాసు ర్నిత్యంధర్మపరాయణాః । సూర్యదక్షబ్రహ్మధర్మరుద్రాణాంపఞ్చసూనవః ॥ ౩౮ ॥ సావర్ణిరాచ్యభౌత్యాద్యా భవిష్యన్మనుసప్తకమ్ । చతుర్దశవిధాతుస్తే భవన్తిమనవోఽహని ॥ ౩౯ ॥ తత్కల్పసంజ్ఞంతస్యాన్తేనిశాస్యాత్తత్సమంశృణు । దినావసానసమయే బ్రహ్మణఃపాణ్డునన్దన ॥ ౪౦ ॥ జాయతేఽవగ్రహోఘోరః పృథివ్యాంశతవార్షికః। తస్మిన్నవగ్రహేపృథ్వ్యాం నీరసాయాంధనఞ్జయ ॥ ౪౧ ॥ చతుర్విధాని భూతాని సమాయాన్తిపరిక్షయమ్।తదాతప్తసిరాకారై రుపేతోఘర్మ

దీధితిః ॥ ౪౨ ॥ మయూఖైరగ్నిసదృశై ర్వమద్భిః పావకచ్ఛటాః । వినష్ట
గ్రామనగరశైలవృక్షాదికాననా ॥ ౪౩ ॥ కూర్మపృష్ఠోపమోర్వీ స్యాత్ తప్త
యఃపిణ్డసన్నిభా । తతో విధాతుర్గాత్రేభ్య స్సముత్పన్నా మహాఘనాః ॥
౪౪ ॥ ఆచ్ఛాదయన్తో గగనం గర్జితధ్వానబన్ధురాః । సితపీతారుణశ్యా
మాశ్చిత్రవర్ణాశ్చ భీషణాః ॥ ౪౫ ॥ శైలేభకాయవృక్షాది నానారూపసమ
న్వితాః । తే శతాబ్దమితం కాలం మహావృష్టిం వితన్వతే ॥ ౪౬ ॥ తేనామ్భసా
శమం యాతి సూర్యోద్భూతో మహానలః । భూయశ్చ నవవర్షాణి వ
ర్షన్త్యుగ్రం మహాఘనాః ॥ ౪౭ ॥ తదమ్బుసానముద్వేలా విశృతిం యా
న్తి వార్ధయః ॥ కల్పాన్తామ్బుదనిర్ముక్తం లోకాన్వ్యాప్నోతి తజ్జలమ్ ॥ ౪౮ ॥
భూర్భువస్స్వర్మహర్లోకా నావృణోతి తమో మహత్ । తదా నిమగ్నా స
లిలే మహీ పాతాళమూలగా ॥ ౪౯ ॥ అనష్టా కథమప్యాస్తే బ్రహ్మశక్త్యవ
లమ్బితా । అథ నిశ్వాససమ్భూతో మారుతో బ్రహ్మణోఽఞ్జసా ॥ ౫౦ ॥
ఉత్సారయతి తాన్సర్వాన్ కల్పాన్తోత్థాన్మహాఘనాన్ । ఏవం ప్ర
వృద్ధః పవన శ్శతసంవత్సరాత్మకమ్ ॥ ౫౧ ॥ కాలం నిరన్తరం వాతి
దుర్నివారరయోత్థితః । తముగ్రమనిలం పీత్వా హరేర్నాభిసరోరు
హే ॥ ౫౨ ॥ యోగనిద్రామవాప్నోతి తస్మిన్నాథసిపద్మభూః । యోగ
నిద్రానుషక్తస్య యాతి తస్య జగద్విభోః ॥ ౫౩ ॥ తావతీ శర్వరీ పార్థ ది
నం యావత్ప్రమాణకమ్ । నిశాయాం సమతీతాయా ముత్థితో వేగవాన్పు
నః ॥ ౫౪ ॥ సృజత్యఖిలజన్తూన్వై పూర్వవచ్ఛాసనాద్ధరేః । కల్పే కల్పే
సముచితై రూపైః పాతి జగద్ధరిః ॥ ౫౫ ॥ అస్మిన్కల్పే శ్వేతవర్ణాం ప్రా
ప్తవాన్వృక్షపోత్రితాం । వరాహవపుషా దేవో విహరన్నవనీతలే ॥ ౫౬ ॥
స్వపూర్వనియతావాసం ప్రపేదే వేఙ్కటాచలమ్ । స్వామిపుష్కరిణీతీ
రే చరంశ్చిరమధోక్షజః ॥ ౫౭ ॥ భక్త్యా పరమయా యుక్త మపశ్యజ్జలజా
సనమ్ । సంపూజ్య ప్రార్థయామాస బ్రహ్మా తం భూతభావనమ్ ॥ ౫౮ ॥
పురాతనీం నిజాం స్వామి న్సృజ దివ్యాం తనూమితి । గృహీత్వానునయం తస్య
త్యక్త్వా తాం సూకరాకృతిమ్ ॥ ౫౯ ॥ అనన్యభజనీయాం స్వాం ప్రాపవి
శ్వాత్మకాం తనుమ్ । తథాస్థితం గిరౌ తత్ర కృత్వాప్యుత్సాహమూర్జితమ్ ॥
౬౦ ॥ ద్రష్టుం న శేకుస్సర్వేపి కాలేన బహునాపి చ । అర్జునః । దర్శనస్మర

ణాదీనాం హరిరిత్థమగోచరః ॥ ౨౧ ॥ కథంప్రత్యక్షతాంప్రాప మానుషాణాం మహామునే। భాగ్యభూతోఽథ జగతాం యః కోవాఽరాధ్యతంవిభుమ్॥ ౨౨ ॥ ఏవంప్రకాశయామాస కథామేతాంనివేదయ॥ ౨౩ ॥ హరికథాశ్రవణందురితాపహం కథయ తాంసకలాగమవిద్భవాన్ । సుకృతినాంననుసంప్రతిధుర్యతా మునివరేణ్యమమాద్యసమాగతా ॥ ౨౪ ॥ ... *

ఇతి స్కాన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే వరాహావతార కీర్తనంనామాష్టమోధ్యాయః.

శఙ్ఖాభిధాననృపవృత్తాన్తః.

భరద్వాజః ॥ శృణుపార్థప్రవక్ష్యామి కథామాశ్చర్యకారిణీమ్। యథాసౌభగవానస్మిన్ శైలేప్రాప్తఃప్రకాశతామ్ ॥ ౧ ॥ శ్రుతాభిధానోనృపతిరస్తిహైహయవంశజః। యఃప్రజాస్స్వాఇవచిరం శశాసధరణీంప్రజాః ॥ ౨ ॥ తస్యపుత్రోగుణనిధిశ్శఙ్ఖోనామమహీపతిః । పాలయామాసవసుధాం సర్వశాస్త్రవిశారదః ॥ ౩ ॥ తస్యవిష్ణౌజగన్నాథే పుణ్డరీకాయతేక్షణే । బభూవనిశ్చలాభక్తిః పరిత్యక్తాన్యసంశ్రయా ॥ ౪ ॥ దేవదేవంజగన్నాథ మనన్తంపురుషోత్తమమ్। ప్రగాఢనిశ్చయోనిత్యం ధ్యాయన్నద్భుతవైభవమ్ ॥ ౫ ॥ చక్రేవ్రతానిపుణ్యాని దానానివివిధానిచ। వేదవేద్యస్యనియతం ప్రీత్యర్థంమధువిద్విషః ॥ ౬ ॥ తముద్దిశ్యైవవిదధేవాజిమేధాదికాన్క్రతూన్ । యథోక్తదక్షిణాయోగాత్ప్రీణితాశేషభూసురః ॥ ౭ ॥ ఇష్టాపూర్తాత్మకంచక్రే కర్మజాతమతన్ద్రితః । విన్యస్తహృదయోనిత్యం కేశవేభక్తవత్సలే ॥ ౮ ॥ స్మరత్యజస్రంగోవిన్దం జపత్యచ్యుతమవ్యయమ్। పూజయత్యబ్జనయనం సంకీర్తయతిశార్ఙ్గిణమ్ ॥ ౯ ॥ శృణోతిసతతంరాజా సంసారార్ణవతారిణీః। పౌరాణికైస్సమాఖ్యాతాః పవిత్రావైష్ణవీఃకథాః ॥ ౧౦ ॥ బ్రాహ్మణానర్చతిస్మాయం హరిప్రీత్యర్థమేవచ। ఇత్థంసర్వాత్మనాయుక్తోప్యక్రాంతంపృథివీపతిః ॥ ౧౧ ॥ నాపశ్యచ్ఛాశ్వతైశ్వర్యం స్వతన్త్రంపురుషోత్తమమ్ । అప్రాప్యదర్శనంవిష్ణోస్సర్వయజ్ఞమయాత్మనః ॥ ౧౨ ॥ సశోకాక్రాన్తహృదయః పరాంచిన్తాము

చిన్తాకులం శఙ్ఖనృపమ్ప్రత్యదృశ్యరూపభగవదుక్తిః.

పాగమత్ ॥ శంఖః ॥ పరస్సహస్రైర్జననైరతీతైర్ధర్మసఞ్చితం బహు ॥ ౧౩॥
కృతం మయా యదప్రాప్తం హృషీకేశస్య దర్శనమ్ । ఉపార్జితానాం తప
సామనేకైః పూర్వజన్మభిః ॥ ౧౪ ॥ అఖణ్డం హి ఫలం విష్ణోర్దర్శనం మధుఘా
తినః । కథం న్వయాయాద్భగవాన్ విషయం మమ నేత్రయోః ॥ ౧౫ ॥ కదా
వా లభ్యతే శ్రేయస్తద్వాక్యాకర్ణనాత్మకమ్ । హా ధిఙ్మాం విహితాగస్కం
క్రియాసాఫల్యవర్జితమ్ ॥ ౧౬ ॥ నారాయణకృపాదూరం సంసారక్లేశగోచ
రమ్ ॥ భరద్వాజః ॥ ఇతి చిన్తాకులే తస్మిన్ రాజ్ఞి జీవితనిస్పృహే ॥ ౧౭ ॥
అదృశ్యమూర్తిస్సర్వేషాం శృణ్వతామాహ కేశవః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ మా శో
కస్య వశం యాయాః శృణు వక్ష్యామి తే హితమ్ ॥ ౧౮ ॥ మదేకశరణం
సాధుం త్వాం త్యక్ష్యామి కథం నృప । అయం వేఙ్కటనామాద్రిస్త్రిషు లో
కేషు విశ్రుతః ॥ ౧౯ ॥ వైకుణ్ఠాదపి మే రాజన్నావాసోఽతిప్రియావహః ।
తం గత్వా భూధరవరం తవ భక్త్యా తపస్యతః ॥ ౨౦ ॥ గతే సహస్రే వర్షాణాం
యాస్యామ్యాలోకనీయతామ్ । భవానివోద్యతో గన్తుం మమ దర్శనమఞ్జ
సా ॥ ౨౧ ॥ క్వ వా సందృశ్యతే విష్ణురేవమాహ చతుర్ముఖమ్ । వృషభాద్రౌ
హరిర్ద్రష్టుం లభ్యతే నియతాత్మభిః ॥ ౨౨ ॥ గచ్ఛ తత్రేతి మునయే కథయా
మాస పద్మభూః । అమ్భోజసమ్భవేనేత్థమాదిష్టః కుమ్భసమ్భవః ॥ ౨౩ ॥
అఞ్జనాద్రౌ మదావాసే తపస్తప్తుం సమేష్యతి । తస్మిన్మహీధరే పుణ్యే కృ
తవాసో భవానపి ॥ ౨౪ ॥ ఆరాధ్య మాం తపోనిష్ఠో మమ దర్శనమాప్స్యసి । భ

భగవదుక్త్యా శఙ్ఖనృపస్య శ్రీవేఙ్కటాచలాగమనమ్.

రద్వాజః ॥ ఇత్యాజ్ఞప్తో భగవతా శఙ్ఖో దానవవైరిణా ॥ ౨౫ ॥ జగామ ప్రీతిమ
తులాం ధన్యోఽస్మీతి స్వచేతసి । విన్యస్య తనయం వజ్రం ప్రజాపాలనకర్మణి ॥
౨౬ ॥ గోవిన్దదర్శనాపేక్షీ నారాయణగిరిం యయౌ । అన్యశృఙ్గే సముత్తు
ఙ్గే స్వామిపుష్కరిణీం శుభామ్ ॥ ౨౭ ॥ దివ్యైః పయోభిరాపూర్ణామప
శ్యదమృతోపమైః । అనేకసిద్ధగన్ధర్వదేవర్షిగణసేవితామ్ ॥ ౨౮ ॥ భవ
తాపప్రశమనీం సర్వతీర్థసమాశ్రయామ్ । జలకాకబకక్రౌఞ్చహంసకా
రణ్డవాకులామ్ ॥ ౨౯ ॥ కుముదోత్పలరాజీవసౌగన్ధికమనోహరామ్ । తాం
దృష్ట్వా పద్మినీం దివ్యాం తత్తీరే విహితోటజః ॥ ౩౦ ॥ తోషితస్స్నానపా

నాద్రైర్నిర్వికల్పమనోగతిః। సర్వకర్మాణివిన్యస్యజగదీశేజనార్దనే॥ ౩౧॥

భగవద్దర్శనార్థమగస్త్యస్యశ్రీవేఙ్కటాచలాగమనమ్.

జపధ్యానపరోనిత్యంతపస్తేపేసుదారుణమ్। తస్మిన్నేవమునిఃకాలేశాసనాత్పరమేష్ఠినః॥ ౩౨॥ అగస్త్యస్యాసనాదాద్యం శైలంమునిశతావృతః।ప్రతీచీందిశమారభ్యకృతయత్నఃప్రదక్షిణే॥ ౩౩॥ పశ్యంస్తీర్థానిపుణ్యానిబభ్రామసుచిరంగిరౌ। తత్రతత్రదదర్శాసౌ హరిదర్శనలాలసాన్॥ ౩౪॥ విరించిగుహశక్రేశవిష్వక్సేనాదికాన్క్రమాత్। సనకాద్యాంశ్చయోగీన్ద్రాన్నారదప్రముఖానృషీన్॥ ౩౫॥ సిద్ధగన్ధర్వదైతేయయక్షరాక్షసపన్నగాన్। తైస్తైస్సమ్మాన్యమానోసౌప్రశ్రయప్రియభాషణైః॥ ౩౬॥ పశ్యన్నాశ్చర్యభూతాని సర్వాణివిచచారహ। స్నాత్వాతీర్థేషుసర్వేషు స్కన్దధారాదికేషుచ॥ ౩౭॥ తత్రతత్రార్చయామాస గోవిన్దంజగతాంపతిమ్। ఏవంభ్రాన్త్వాగతేష్వానాం సహస్రేమునిసత్తమః॥ ౩౮॥ అపశ్యన్పుణ్డరీకాక్షంచిన్తాశోకపరోభవత్। తస్మిన్కా-

అగస్త్యమ్ప్రతిగురువస్వాద్యుక్తిః.

లేసమాజగ్ముర్ధిషణోశనసౌపునః॥ ౩౯॥ రాజోపరిచరోనామ వసుశ్చతమృషీశ్వరమ్। అస్మాకంసఫలంజాతంజీవితంమునిసత్తమ॥ ౪౦॥ దృష్టోభవాన్యదస్మాభిర్నారాయణఇవాపరః। బ్రహ్మణాలోకనాథేన యదాదిష్టావయంమునే॥ ౪౧॥ అచ్యుతాలోకనపరా స్తదిదంకథ్యతేతవ। అస్తిదక్షిణదిగ్భాగే వేఙ్కటోనామభూధరః॥ ౪౨॥ శ్వేతద్వీపాదపిహరేరావాసోయమభీప్సితః। తస్మిన్గిరావగస్త్యస్యశిష్యస్యచమహీపతేః॥ ౪౩॥ దర్శయిష్యతిగోవిన్దోనిజరూపంజగద్గురుః। తదానీంసర్వదేవానామృషీణాంయక్షరక్షసామ్॥ ౪౪॥ అస్మాకందేవదేవస్యదర్శనంసమ్భవిష్యతి। అచిరేణైవతద్భావితతస్సత్యక్తకల్మషాః॥ ౪౫॥ అన్వేష్టుంగచ్ఛతాగస్త్యంతస్మిన్నారాయణాచలే। ఇత్యాజ్ఞప్తావయంధాత్రాసమాగమ్యాత్రభాగ్యతః॥ ౪౬॥ దృష్టవన్తోమహాభాగభవన్తంభూరితేజసమ్। భవతాసహితాగత్వా స్వామిపుష్కరిణీతటే॥ ౪౭॥ తమప్యాలోకయిష్యామకృష్ణంభాగవతోత్తమమ్॥ భరద్వాజః॥ గీష్పతిప్రముఖైరిత్థ

అగస్త్యాదికృతశ్రీవేఙ్కటాచలస్థరమ్యవస్తుదర్శనమ్.

మాదిష్టఃకుమ్భసమ్భవః ॥ ౪౮ ॥ శోకజాలంపరిత్యజ్య యయావైౖస్సహి తోద్రుతమ్। సదదర్శమహావృక్షాన్ఫలపుష్పభరానతాన్ ॥౪౯॥ ప్రరూఢశాఖానికరఛాయాచ్ఛాదితదిక్తటాన్ । సింహదన్తావళవ్యాఘ్రవరాహమహిషాదికాన్ ॥ ౫౦ ॥ మృగానాలోకయామాసపన్థానంచాన్తరాన్తరా। తైస్తదానీందదృశిరే సానవోప్యమ్బుభృద్భృతః ॥ ౫౧ ॥ సువర్ణరౌప్యతామ్రాది శోభితాస్తత్రతత్రతు । ఉచ్చలచ్ఛీకరాసారనిర్వాపితదివౌకసః ॥ ౫౨ ॥ వేగోద్ధృతశిలాదృష్టాశ్శతశోగిరినిర్ఝరాః । తేషామాపాదయామాస ప్రమోదంమన్దమారుతః ॥ ౫౩ ॥ కమలామోదసంవాహీవిచరన్గిరిసానుషు । శుకానాంకోకిలానాఞ్చ తదాశుశ్రువిరేగిరః ॥ ౫౪ ॥ తత్రతత్రసమాసీనాన్వితీర్ణానుద్భవత్సుతే । సిద్ధానపశ్యన్కృష్ణస్యగాయతోగుణవైభవమ్ ॥ ౫౫ ॥ అగస్త్యప్రముఖాస్సర్వే పరిక్రమ్య మునీశ్వరాః । స్వామిపుష్కరిణీందివ్యాందదృశుర్విమలోదకామ్ ॥ ౫౬ ॥ తత్తీరేవిహితావాసమపశ్యఞ్ఛఙ్ఖభూపతిమ్। వాఙ్మనఃకాయజంకర్మసన్నివేశ్యస్థితంహరౌ ॥ ౫౭ ॥ సతానాలోక్యసహసా మునీన్సంశితవ్రతాన్।యథోక్తమకరోత్పూజాం ప్రణామస్తుతిపూర్వికామ్ ॥ ౫౮ ॥ ఆసీనాస్తత్రతేసర్వే సంభావ్యాన్యోన్యముత్సుకాః । గోవిన్దకీర్తనపరాః కృతార్థత్వంప్రపేదిరే ॥ ౫౯ ॥ ... ... *

ఇతిస్కాన్దపురాణేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేభగవత్సన్దర్శనేప్సయాశ్రీవేఙ్కటాచలప్రాప్తిశఙ్ఖాగస్త్యాదిసమాగమకథనంనామ నవమోధ్యాయః.

అగస్త్యశఙ్ఖాదితపస్తుష్టభగవదావిర్భావఘట్టః.

భరద్వాజః ॥ తేషాంహరౌజగన్నాథే సమావేశితచేతసామ్ । దినత్రయంగతంతత్ర పూజాస్తోత్రపరాత్మనామ్ ॥ ౧ ॥ తృతీయేదివసేప్రాప్తే తేసర్వేనిద్రితానిశి । అన్తేచతుర్థయామస్యదదృశుస్స్వప్నముత్తమమ్ ॥ ౨ ॥ శఙ్ఖచక్రగదాపాణిం ప్రసన్నంపురుషోత్తమమ్ । వరదానాయసంప్రాప్తమపశ్యన్పద్మలోచనమ్ ॥ ౩ ॥ ఉత్థాయముదితాత్మానో గృహా

స్నిగ్గత్యాపావనే । స్వామిపుష్కరిణీతోయే సస్నుర్విధివదాదరాత్ ॥
౪ ॥ విధాయవిధివత్కర్మ సర్వేదినముఖోచితమ్ । గృహాన్ప్రత్యాయయు
ర్దేవమారాధయితుమచ్యుతమ్॥౫॥ సద్యశ్శ్రేయస్కరంమార్గే నిమిత్తం
పక్షిసూచితమ్ । దృష్ట్వాప్రసాదం దేవస్య కరస్థంమేనిరేతదా ॥ ౬ ॥ త
తస్త్రిలోకకర్తారం పూజయిత్వాజనార్దనమ్ । తుష్టువుర్వివిధై స్తోత్రైః
పవిత్రైర్వేదవర్ణితైః ॥ ౭ ॥ స్తోత్రావసానేకౌన్తేయమునీన్ద్రైఃకుమ్భసమ్భ
వః । జజాపశఙ్ఖసహితోమన్త్రమష్టాక్షరంహరేః ॥ ౮ ॥ ఇత్థం తేషాంజగ
త్స్వామి న్యచ్యుతేర్పితచేతసామ్ । అగ్రభాగేప్రాదురభూదేకం తేజోమ
హాద్భుతమ్ ॥ ౯ ॥ అనేకకోటిసఙ్ఖ్యానా మాదిత్యేన్దుహవిర్భుజామ్ । ఏకీ
భూయామ్బరతలే జ్యోతిర్జాలమివస్థితమ్ ॥ ౧౦ ॥ తత్తేజోవీక్ష్య తేసర్వే
నితాన్తాశ్చర్యగోచరాః । దధ్యుర్నారాయణందివ్యం పరమానన్దవిగ్రహ
మ్ ॥ ౧౧ ॥ వాఙ్మనసపథాతీతంవిశ్రుతైశ్వర్యభాసురమ్। సహస్రనేత్రం
సాహస్రబాహుపాదైస్సమన్వితమ్॥౧౨॥ తప్తకార్తస్వరనిభస్ఫురత్కా
న్తిమనోహరమ్ । దంష్ట్రాకరాళందుర్దర్శంవమన్తందహనచ్ఛటాః॥ ౧౩॥
కౌస్తుభేనవిరాజన్తందధానమురసిశ్రియమ్। అవిచిన్త్యమనాద్యంతమత్య
న్తభయదాయకమ్ ॥ ౧౪ ॥ ప్రకాశయన్తంబ్రహ్మాణ్డంసర్వమాత్మనిసర్వ
గమ్ । అగస్త్యశఙ్ఖప్రముఖాస్తేసర్వేహృష్టచేతసః ॥ ౧౫ ॥ తమాలోక్యజ
గన్నాథం భూయోభూయోవవన్దిరే । భ్రమన్తిలోకరక్షార్థ మాయుధా
నితదాహరేః ॥ ౧౬ ॥ నిజతేజోబలోపేతాన్యాజగ్ముస్తంనిషేవితుమ్। చ
క్రమర్కప్రభందివ్యాగదాఖడ్గశ్చనన్దకః ॥ ౧౭ ॥ పుణ్డరీకంచోగ్రరవఃపా
ఞ్చజన్యశ్శశిప్రభః।తదాబ్రహ్మాణ్డమఖిలంపూరయామాసనిర్భరః॥౧౮॥పా
ఞ్చజన్యస్యనినద స్సర్వాసురభయఙ్కరః । పాఞ్చజన్యధ్వనింశ్రుత్వా ని
తాన్తాశ్చర్యభీషణమ్ ॥ ౧౯ ॥ ఆయయుర్దేవతాస్సర్వా స్స్వంస్వంవా
హనమాస్థితాః । బ్రహ్మరుద్రశ్శతమఖస్సనకాద్యాశ్చయోగినః ॥ ౨౦ ॥
వసిష్ఠముఖ్యామునయోగన్ధర్వోరగకిన్నరాః । విష్వక్సేనోగరుత్మాంశ్చవి
ష్ణుభృత్యాజయాదయః॥ ౨౧॥ సరూపాశ్చైవయేనిత్యాశ్శ్వేతద్వీపనివా
సినః । సుమనోద్రుమసమ్భూతాసుమనోవృష్టిరద్భుతా ॥ ౨౨ ॥ పపాత
మేదురామోదమోదితాశేషమానసా । ననృతుర్దివ్యసుదృశోజగుఃకిన్నర

పుఙ్గవాః ॥ ౨3 ॥ తుష్టువుర్హర్షతరళాస్సురగన్ధర్వచారణాః । దృష్ట్వాతే పుణ్డరీకాక్షం ప్రసన్నంభక్తవత్సలమ్ ॥ ౨౪ ॥ ప్రణమ్యతోషయామాసు స్సాష్టాఙ్గంవివిధైస్తవైః ॥ బ్రహ్మాదయః ॥ జయవిష్ణోకృపాసిన్ధో జయతామరసేక్షణ ॥ ౨౫ ॥ జయలోకైకవరదజయభక్తార్తిభఞ్జన । అనన్తమక్షరంశాన్తమవాఙ్మనసగోచరమ్ ॥ ౨౬ ॥ కోవాభవన్తంజానాతిచిదానన్దమయాత్మకమ్ । అణోరణుతరంస్థూలాత్స్థూలంసర్వాన్తరస్థితమ్ ॥ ౨౭ ॥ త్వామామనన్తిపురుషం ప్రకృతేఃపరమచ్యుతమ్ । వేదాన్తసారరూపంత్వాంసర్వాన్తర్బాహ్యవర్తినమ్ ॥ ౨౮ ॥ కోహివర్ణయితుంశక్తో మాయాయత్తేషుదేహిషు । భవదీయమిదంరూపందృష్ట్వాతిభయదాయకమ్ ॥ ౨౯ ॥ భయోద్విగ్నావయంసర్వేశాన్తంరూపంభజస్వహ ॥ భరద్వాజః ॥ ఇతిస్తుతోవిరిఞ్చాద్యైః ప్రసన్నోగరుడధ్వజః ॥ 3౦ ॥ మేఘ

బ్రహ్మాదిప్రార్థనయాభగవద్గృహీతసౌమ్యరూపప్రకారః.

ఘోషప్రతిమయావాచాసాదరమబ్రవీత్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ భయావహామిమాంమూర్తిముత్సృజ్యాహంప్రియావహామ్ ॥ 3౧ ॥ శాన్తంరూపం భజిష్యామిమాంపశ్యతనిరాకులాః । ఇత్యుక్త్వాంతర్హితోభూత్వా తస్మిన్నేవక్షణాన్తరే ॥ 3౨ ॥ విమానేరత్నఖచితే బభూవసుఖదర్శనః । చన్ద్రబిమ్బాననశ్శాన్తోనీలోత్పలదళద్యుతిః ॥ 33 ॥ సువర్ణవర్ణవసనో రత్నభూషణభూషితః । శఙ్ఖచక్రగదాపద్మలసత్కరచతుష్టయః ॥ 3౪ ॥ తమాలోక్యరమాకాన్తంభూయోభూయోవవన్దిరే । సతోషయిత్వాబ్రహ్మాదీనభీష్టప్రతిపాదనైః ॥ 3౫ ॥ అవోచద్వినయానమ్రమగస్త్యంమునిపుఙ్గవమ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ త్వంమునీన్ద్రవ్రతైర్ఘోరైశ్శీర్ణగాత్రోంప్రతిసంప్రతి ॥ 3౬ ॥ పరిక్లిష్టోసిదాస్యామివరాంస్తేభీప్సితాన్వద ॥ భరద్వాజః ॥ నిశమ్యవాక్యంశ్రీభర్తుః ప్రణమ్యచపునఃపునః ॥ 3౭ ॥ సరోమాఞ్చితసర్వాఙ్గఃకు

అగస్త్యప్రార్థనయాస్వర్ణనద్యాభగవద్దత్తసర్వాధికత్వప్రాప్తిః.

మ్భజన్మావచోబ్రవీత్ ॥ అగస్త్యః ॥ యద్ధుతంయత్తపస్తప్తంయదధీతం శ్రుతంమయా ॥ 3౮ ॥ తత్సర్వంసఫలంజాతమాదృతోస్మియతస్త్వయా । ఏషోహమేవధర్మాత్మా త్రిషులోకేష్వపిప్రభో ॥ 3౯ ॥ త్వాంవిచిన్వంత

మధునా మామన్విష్యాగతోసియత్ । త్వత్ప్రసాదాత్పురైవాహం ప్రాప్తాఖిలమనోరథః ॥ ౪౦ ॥ నపశ్యామివిచిన్త్యాపి ప్రాప్యసంప్రతిమాధవ। తథాపిచాపలాదేత త్తవవిజ్ఞాప్యతేప్రభో ॥ ౪౧ ॥ త్వత్పాదామ్బుజయోర్భక్తి మేవంకురునిరన్తరామ్ । అవధారయచైతత్త్వం సురప్రార్థనయామయా ॥౪౨॥ నదీసువర్ణముఖరీ స్నాతాఘౌఘవినాశినీ । సాఽభవచ్ఛైలకటకే సమానన్నా సమాగతా ॥ ౪౩ ॥ తాంకృతార్థయలోకేశ త్వదనుగ్రహవృత్తిభిః।సువర్ణముఖరీతోయే స్నాత్వాయేవేఙ్కటేస్థితమ్॥౪౪॥ పశ్యన్తిభక్తిముక్త్యోస్తు భూయాసుర్భాజనానితే । అల్పాయుషోనరామూఢా జ్ఞానయోగపరిచ్యుతాః ॥౪౫॥ నశక్నువన్తిత్వాంద్రష్టుం వ్రతాధ్యయనకర్మభిః । సదాస్మిన్నాస్థితశ్శైలే సర్వేషాంచజగద్గురో ॥ ౪౬ ॥ ప్రసాదసుముఖోదేవ కాఙ్క్షితార్థప్రదోభవ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ యత్ప్రార్థితంత్వయావిప్రతత్తథైవభవిష్యతి ॥ ౪౭ ॥ నూనమప్రతిమాలోకే మయి భక్తిఃకృతాత్వయా । జాహ్నవీవనదీసేయం సువర్ణముఖరీమునే॥౪౮॥ స్యాదాశాస్యాసురాణాంచ వాఞ్ఛితశ్రీవిధాయినీ । స్వామిపుష్కరిణీచేయం నదీమార్త్యాసమన్వితా॥౪౯॥సంక్రమిష్యతితాందివ్యాం నదీంతీర్థౌఘసంశ్రయా । వైకుణ్ఠనామ్నిశైలేస్మి న్నద్యప్రభృతిసర్వదా ॥ ౫౦ ॥ కృతవాసోభవిష్యామి మునేప్రార్థనయాతవ । సువర్ణముఖరీస్నాన క్షాళితాఘౌఘకర్దమాః॥౫౧॥అస్మిన్వైకుణ్ఠశైలేమాం యేపశ్యన్తిసమాహితాః। భువిపుత్రాదిసమ్పన్నా స్సర్వైశ్వర్యసమన్వితాః ॥ ౫౨ ॥ మృతాశ్చ్రవిష్టపేభోగా నాకల్పమనుభూయచ । పునరావృత్తిరహితం కేవలానన్దభాసురమ్ ॥ ౫౩ ॥ మత్పదంసమవాప్స్యన్తి నాత్రకార్యావిచారణా । మాంద్రష్టుమాగతాన్సర్వాన్ ప్రతీక్ష్యాభీప్సితైస్సుఖైః ॥ ౫౪ ॥ యోజయిష్యామిసతతంత్వద్వచోగౌరవాన్మునే । పుత్రార్థినాంబహూన్పుత్రాన్ధనానిచధనార్థినామ్ ॥ ౫౫ ॥ తథైవారోగ్యకామానాం రోగశాన్తింగరీయసీమ్ । తీవ్రాపత్పరిభూతానాం తథైవాపన్నివారణమ్ ॥ ౫౬ ॥ దాస్యామ్యభీప్సితాన్భోగా న్దుర్లభానపిసర్వదా । యేయాన్కామానపేక్ష్యేహ

ప్రేషు స్తేమాంసమాగతాః ॥ ౫౭ ॥ అవాప్నువన్తి తేసర్వే తాంస్తాన్కామాన్నసంశయః । స్థితా వాయత్రకుత్రాపి మాంస్మరన్తినరోత్తమాః॥

శఙ్ఖనృపవరప్రదానపూర్వకభగవదన్తర్ధానమ్.

౫౮ ॥ తేసర్వేవాఞ్ఛితాంసిద్ధిం లభన్తేమత్ప్రసాదతః ॥ భరద్వాజః॥ ఇత్యుక్త్వాతంమునిం దేవశ్శఙ్ఖమాలోక్యభూపతిమ్ ॥ ౫౯ ॥ శృణ్వతాం బ్రహ్మముఖ్యానామిదంవచనమబ్రవీత్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ ప్రీతోస్మిశఙ్ఖభక్త్యాతే వృణీష్వాభీప్సితంవరమ్ ॥ ౬౦ ॥ దదామివరదోహంతే క్రిష్టస్యతపస్యతః ॥ శంఖః ॥ నయాచేన్యన్మహాబాహో త్వత్పాదామ్బుజసేవనాత్ ॥ ౬౧ ॥ యాంప్రాప్నువన్తిత్వద్భక్తాస్తాంయాచేగతిముత్తమాం ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ యత్ప్రార్థితంత్వయాశఙ్ఖతత్తథైవభవిష్యతి॥ ౬౨॥మత్సేవాయోగభవ్యానామలభ్యంకిమువిద్యతే।ఆకల్పమిన్ద్రలోకస్థోహ్యప్సరోగణసంయుతః ॥ ౬౩ ॥ భుక్త్వాబహువిధాన్భోగాంస్తతో మల్లోక్యమేష్యసి। ఏవందదౌవరానిష్టానిచ్ఛంఖాయపృథివీభృతే॥౬౪॥నారాయణోజగద్యోనిర్భజతాంకల్పభూరుహః॥ తతోబ్రహ్మాదికాన్ సర్వాన్విసృజ్యకమలేక్షణః ॥ ౬౫ ॥ సంస్తూయమానస్తైర్భక్త్యా తత్రైవాన్త

భరద్వాజకథితశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యనిగమనమ్.

ర్దధేప్రభుః ॥ భరద్వాజః ॥ వేఙ్కటాద్రేఃప్రభావోయమాఖ్యాతోభవతేర్జున ॥ ౬౬ ॥ నరాఃపాపైఃప్రముచ్యంతే శ్రుత్వేమాంపావనీంకథామ్। వారాహంరూపముత్సృజ్య బ్రహ్మణాభ్యర్థితోహరిః॥౬౭॥ముమోదాత్రాద్భుతాకారో మాయయామోహయఞ్జగత్ । పశ్చాదగస్త్యశిష్యాభ్యాం ప్రార్థితస్సుఖదర్శనమ్ ॥౬౮॥ దదౌనితాన్తసుభగం శాన్తంభోగాత్మకం వపుః । నారాయణంవేఙ్కటాద్రిం స్వామిపుష్కరిణీంతథా ॥ ౬౯ ॥ ఇమామాఖ్యాంచసంస్మృత్య ముచ్యంతేపాతకైర్జనాః। వేఙ్కటాద్రిసమంస్థానం బ్రహ్మాణ్డేనాస్తికిఞ్చన ॥ ౭౦ ॥ వేఙ్కటేశసమోదేవో నభూతోనభవిష్యతి । వేఙ్కటాద్రిసమంస్థానం నభూతంనభవిష్యతి ॥ ౭౧ ॥ స్వామిసరస్సమంతీర్థం నకుత్రాపిచవిద్యతే । ప్రాతరుత్థాయయేనిత్యం వేఙ్క

టేశం స్మరన్తిచే ॥ ౭౨॥ తేషాం కరస్థామోక్షశ్రీ ర్నాత్ర కార్యావిచారణా। స్వామిపుష్కరిణీతీర్థే స్నాత్వాసర్వాత్మకం హరిమ్ ॥ ౭౩ ॥ యేవాపశ్య న్తినియతా వరాహాచలవాసినమ్। తే౽శ్వమేధసహస్రస్య వాజపేయశత స్యచ ॥ ౭౪ ॥ ప్రాప్నువన్తిఫలంపూర్ణం నాత్రకార్యావిచారణా। వేఙ్క టాచలమాహాత్మ్యం యేశృణ్వన్తినరోత్తమాః ॥౭౫॥ తేషాంభుక్తిశ్చము క్తిశ్చ ఇహలోకేపరత్రచ। వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యం సఙ్క్షేపాత్కథితంతవ॥ ౭౬ ॥ అతఃపరంమహానద్యాః ప్రభావఃకథ్యతే౽ర్జున ॥ ౭౭ ॥ ...... *

ఇతిస్కాన్దపురాణే తీర్థఖణ్డే సువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్క టాచలప్రశంసాయాం గమస్త్యశంఖాదితపస్తుష్ట శ్రీవేఙ్క టేశావిర్భావాదికథనంనామ దశమోధ్యాయః.

ఇత్థం స్కాన్దపురాణే తీర్థఖణ్డాంతర్గతప్రథమప్రభృతిషష్ఠపర్యన్త షడధ్యాయాత్మకసువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యపరస్సప్త మప్రభృతిదశపర్యన్తదశాధ్యాయాత్మక శ్రీ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యపరశ్చప్రథమో భాగస్సమాప్తిమగమత్.

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

అథ స్కాన్దపురాణాన్తర్గత శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే పరద్వితీయభాగప్రారమ్భః.

పుత్రార్థమఞ్జనాకృతతపఃప్రకారః.

శ్రీసూతః ॥ పుత్రహీనాంజనాపూర్వం దుఃఖితాతపసిస్థితా । తాం దృష్ట్వామునిశార్దూలో మతంగోవిష్ణుతత్పరః ॥ ౧ ॥ అంజనాఖ్యాముపాచేద మనల్పతపసిస్థితాం ॥ మతంగః ॥ సముత్తిష్ఠాఞ్జనేదేవి కిమర్థంతపసిస్థితా ॥ ౨ ॥ వదదేవిమహాభాగే కార్యంతవవరాననే ॥ అంజనా ॥ మతంగమునిశార్దూల వచనం మేశ్రృణుష్వహ ॥ 3 ॥ పితామే కేసరీనామ రాక్షసశ్శివతత్పరః । శైవంఘోరంతపశ్చక్రే పుత్రార్థంతుసుదుష్కరం ॥౪॥ పార్వతీసహితశ్శంభు ర్వృషభోపరిసంస్థితః । ప్రాదురాసీత్తదాశంభు ర్దదౌతస్మైవరంశుభం ॥ ౫ ॥ రుద్రః॥శ్రృణురాజన్ప్రవక్ష్యామి విధినానిర్మితం తవ । అస్మిఞ్జన్మన్యపుత్రత్వం తథాప్యన్యద్దదామితే ॥ ౬ ॥ విశ్రుతాసర్వలోకేషు పుత్రీతవభవిష్యతి । తస్యాఃపుత్రోమహాబుద్ధి స్తవప్రీతింకరిష్యతి॥౭॥ ఇతితస్మైవరందత్వా తత్రైవాంతర్దధేహరః॥మాంలబ్ధ్వామత్పితావిప్రకృతకృత్యోబభూవహ ॥ ౮ ॥ తతఃకాలాంతరేవిప్ర కేసర్యాఖ్యోమహాకపిః। యయాచేమాందదస్వేతి పితరంమేతతఃపితా ॥ ౯ ॥ తస్మైమాందత్తవాంశ్చైవ పారిబర్హ్యందదౌచసః । గవాంలక్షసహస్రాణి గజలక్షంమహాత్మనః ॥ ౧౦ ॥ వాజినామర్బుదంచైవ రథానామర్బుదంతథా । వస్త్రరత్నాన్యనేకాని దాసదాసీసహస్రకం ॥ ౧౧ ॥ అంతఃపురచరానారీ నృత్తగీతవిశారదాః । దదావాసస్సహస్రంచ మయాసాకంమహామతే ॥ ౧౨॥ పత్యామేరమమాణాయా భూయాన్కాలోగతోమునే । అపుత్రాదుఃఖితావిప్ర వ్రతానివివిధానిచ ॥ ౧3 ॥ కృతానిచమయాతత్ర కిష్కింధాయాంమహాపురి । మాఘేమాసిచవిప్రేంద్ర వైశాఖేకార్తికేతథా॥౧౪॥

స్నానదానవ్రతాదీనిచాతుర్మాస్యవ్రతంతథా । నమస్కారంతథావిప్రప్ర
దక్షిణమనుత్తమం ॥ ౧౫॥ సాలగ్రామంతథాన్నంచదీపదానంతథైవచ।
గోదానంతిలదానంచవస్త్రదానంమహామునే ॥ ౧౬ ॥ భూదానంవారి
దానంచగంధపుష్పాదికంమునే । యానియానిచముఖ్యానివైష్ణవానివ్ర
తానిచ ॥౧౭॥ మయాకృతానిసర్వాణిసత్పుత్రఫలకాంక్షయా । శ్రవణాది
షుయత్ప్రోక్తంవ్రతంవిప్రైర్మహాత్మభిః॥ ౧౮ ॥ మయాకృతంచవిప్రేం
ద్రచతుష్టయర్థంమధువిద్విషః । యానియానిచముఖ్యానిఫలానివివిధానిచ॥
౧౯ ॥ మయాదత్తానిసర్వాణిసత్పుత్రఫలకాంక్షయా । మయాకృతాన్య
సంఖ్యానివ్రతానివివిధానిచ ॥ ౨౦॥ పుత్రంతథాప్యలబ్ధ్వాహందుఃఖితా
తపసిస్థితా। భవిష్యతికథంవిప్రపుత్రస్త్రైలోక్యవిశ్రుతః॥ ౨౧॥ యయా
చేహంమునిశ్రేష్ఠప్రణతాచతవాగ్రతః । వదస్వమునిశార్దూలదీనాహం
తపసిస్థితా ॥ ౨౨ ॥ శ్రీసూతః ॥ ఏవంవదంతీంతాంప్రాహమతంగోము
నిసత్తమః। శృణుమద్వచనందేవిపుత్రపౌత్రప్రదాయకం॥ ౨౩॥ ఇతోద
క్షిణదిగ్భాగేదశయోజనదూరతః। ఘనాచలఇతిఖ్యాతోనృసింహస్యనివా
సభూః॥ ౨౪॥ తస్యోపరిమహాభాగేబ్రహ్మతీర్థమనోహరం । తస్యాపిపూ
ర్వదిగ్భాగేదశయోజనమాత్రతః ॥ ౨౫ ॥ సువర్ణముఖరీనామనదీనాంప్ర
వరానదీ । తస్యాఏవోత్తరేభాగేవృషభాచలనామతః ॥ ౨౬ ॥ తస్యా
గ్రేసరసీనామ్నాస్వామిపుష్కరిణీశుభా । గత్వాదృష్ట్వాశుభంతోయం
మనశ్శుద్ధింగమిష్యసి ॥ ౨౭ ॥ తత్రస్నాత్వావిధానేనవరాహంతంప్రణ
మ్యచ । వేంకటేశంనమస్కృత్యతతోగచ్ఛవరాననే ॥ ౨౮ ॥ ఉత్తరే
స్వామితీర్థస్యసింహశార్దూలసంయుతే । చూతపున్నాగపనసైర్వకుళామ
లకైశ్శుభైః॥ ౨౯॥ చందనాగరునింబైశ్చతాళహింతాలకింశుకైః । కపి
త్థాశ్వత్థబిల్వైశ్చఇంగుదైశ్చవరాననే ॥ ౩౦ ॥ ఏతాదృశైర్మహాపు
ణ్యైర్వృక్షైశ్చవివిధైశ్శుభైః। వియద్గంగేతివిఖ్యాతంతీర్థమేకంవిరాజ
తే ॥ ౩౧ ॥ తస్మింస్తీర్థేఽంజనేదేవిసంకల్పవిధిపూర్వకం । స్నాత్వా
పీత్వాశుభంతీర్థంతీర్థస్యాభిముఖీస్థితా ॥ ౩౨ ॥ వాయుముద్దిశ్యహే
దేవితపఃకురువరాననే । దేవైశ్చరాక్షసైర్విప్రైర్మనుజైర్మునిసత్తమైః॥
౩౩ ॥ మృగైఃపక్షిభిరస్త్రైశ్చశస్త్రైశ్చవివిధైశ్శుభైః। అవధ్యోభవితాపు

త్రస్తపసాతేనసంశయః ॥ ౩౪ ॥ శ్రీసూతః॥ ఇతిప్రోక్తాంజనాదేవీతంప్రణ
మ్యపునఃపునః । భర్త్రాసాకంయయౌవాశువేంకటాచలసంజ్ఞకం ॥౩౫॥
కాపిలంతీర్థమాసాద్యస్నాత్వానిర్మలమానసా । వేంకటాద్రింసమారు
హ్యస్వామిపుష్కరిణీంయయౌ॥ ౩౬॥ స్నాత్వావరాహమానమ్యవేఙ్క
టేశకృతానతిః । మతంగస్యఋషేర్వాక్యంస్మరంతీచముహుర్ముహుః॥
౩౭ ॥ వియద్గంగాంయయౌవాశుచాఞ్జనామంజుభాషిణీ। స్నాత్వాపీత్వా
శుభంతోయంతీరేతస్యతదున్ముఖీ ॥ ౩౮॥ ప్రాణవాయుంసముద్దిశ్యతపశ్చ
క్రేయతవ్రతా। ఫలాహారంజలాహారంనిరాహారంతతఃపరం॥ ౩౯ ॥ సహ
స్రాబ్దంతపశ్చక్రేన్యస్తనాసాగ్రదృష్టికా । వయస్యావిపులానామశుశ్రూ
షామకరోచ్ఛుభా ॥ ౪౦ ॥ వర్షాణాంచసహస్రాంతేవాయుర్దేవోమహా
మతిః । ప్రాదురాసీత్తదాతస్యైభాషమాణోమహామతిః ॥ ౪౧ ॥ మే
షసంక్రమణంభానౌసంప్రాప్తేమునిసత్తమాః।పూర్ణిమాఖ్యేతిథౌపుష్యేచి
త్తానక్షత్రసంయుతే॥ ౪౨॥ తవేప్సితమహందాస్యేవరంవరయసువ్రతే ।
ఇతితద్వచనంశ్రుత్వా తతఃప్రాహాంజనాసతీ ॥ ౪౩ ॥ పుత్రందేహిమ
హాభాగ వాయోదేవమహామతే।తస్యాస్తద్వచనంశ్రుత్వామాతరిశ్వాబ్ర
వీత్తతః ॥ ౪౪ ॥ పుత్రస్తేహంభవిష్యామి ఖ్యాతిందాస్యేశుభాననే ।
ఇతితస్యైవరందత్వాతత్రైవాస్తమహాబలః ॥౪౫॥ తదాబ్రహ్మాదయో
దేవాఇంద్రాద్యాలోకపాలకాః । వసిష్ఠాద్యామహాత్మానస్సనకాద్యా
శ్చయోగినః ॥ ౪౬ ॥ వ్యాసాదయశ్చవిప్రేంద్రాలక్ష్మ్యాసాకంజగత్ప
తిః । మునిపత్న్యోదేవపత్న్యఋషిపత్న్యస్తథైవచ॥ ౪౭॥ స్వంస్వంవా
హనమారుహ్యదారభృత్యసుతాదిభిః । ఆగతాస్తేమహాత్మానోద్రష్టుం
తాంతపసిస్థితాం ॥ ౪౮॥ ఆశ్చర్యమాశ్చర్యమితిబ్రువాణాబ్రహ్మాదయో
దేవగణాశ్చసర్వే । ఆలోకయంతోదివిదూరతస్తేస్థితాస్సదాబ్రహ్మమ
హేశముఖ్యాః॥ ౪౯॥ ... ... *

ఇతిస్కాన్దపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే- అఞ్జనాతపః
కరణప్రకారాదివర్ణనంనామ ప్రథమోఽధ్యాయః.

వ్యాసప్రోక్తాకాశగఙ్గాస్నానకాలనిర్ణయః.

శ్రీసూతః ॥ అంజనాపివరంలబ్ధ్వా భర్త్రాసాకంముమోదహ ।
బ్రహ్మాదీనాగతాః దృష్ట్వా విస్మయావిష్టమానసా ॥ ౧ ॥ పత్యాసాకం
తతస్సర్వస్థాచాజ్ఞా నామంజుభాషిణీ । బ్రహ్మాదిభిరనుజ్ఞాతో వ్యాసో వేదవి
దాంవరః ॥ ౨ ॥ అంజనాంతాముమవాచేదంమేఘగంభీరయాగిరా । వ్యా
సః ॥ అంజనేశ్శృణుమద్వాక్యంసర్వలోకోపకారకం ॥ ౩ ॥ మతంగస్య
ఋషేర్వాక్యంశ్రుత్వానిర్మలచేతసా । యస్మాత్తువేంకటంగత్వాతపఃకృ
త్వాసుదుష్కరం॥ ౪॥ ప్రసూయతేత్వయాపుత్ర శ్శూరస్త్రైలోక్యవిక్ర
మః॥ఇదంతీర్థోత్తరంతస్మాత్ప్రత్యక్షదివసేతవ ॥ ౫ ॥ గంగాదీనిచతీర్థాని
సమాయాంతిజగత్త్రయే।వేఙ్కటాద్రేస్సమంతీర్థం బ్రహ్మాండేనాస్తికిం
చన ॥ ౬ ॥ తత్రాప్యత్యంతముఖ్యావై స్వామిపుష్కరిణీశుభా । తతోధి
కమిదంతీర్థంప్రత్యక్షదివసేతవ ॥ ౭ ॥ స్నానార్థంయేసమాయాంతిచి
త్తాఋక్షసమన్వితే । మేషంపూషణిసంప్రాప్తేపూర్ణిమాఖ్యేశుభేదినే ॥
౮॥శృణుతేషాంఫలందేవివక్ష్యామితవసువ్రతే। గంగాదిసర్వతీర్థేషుద్వా
దశాబ్దంవరాననే ॥ ౯ ॥ యత్ఫలంవిద్యతేదేవి తత్ఫలంభవతిధ్రువం ।
దానానికుర్వతాంపుంసాంతేషాంశ్శృణుఫలోన్నతిం ॥ ౧౦ ॥ స్థానేతూ
క్తంఫలందేవివిద్ధితేషాంవరాననే ॥ అంజనా ॥ కార్యాణియానిదానాని
వేఙ్కటాద్రౌనగోత్తమే ॥ ౧౧ ॥ తానిసర్వాణివిప్రేంద్రవదవేదవిదాం

వ్యాసప్రోక్తశ్రీవేఙ్కటాచలకరణీయదానప్రశంసా.

వర ॥ వ్యాసః । అన్నదానంవస్త్రదానంద్వయమేతత్ప్రశస్యతే ॥ ౨౧ ॥
పితుశ్శ్రాద్ధంవిశేషేణవేఙ్కటాద్రౌనగోత్తమే । సువర్ణంయేప్రయచ్ఛం
తిప్రీతయేమధుఘాతినః ॥ ౧౩ ॥ స్వర్గలోకంసమాసాద్యమోదంతేముని
సత్తమాః । సాలగ్రామశిలాదానంయఃకరోతినగోత్తమే ॥ ౧౪ ॥ అంగ
భంగమవాప్నోతి స్వానుభూతించవిందతి । యోదదాతిద్విజేంద్రాయ
గోదానంచకుటుంబినే ॥ ౧౫ ॥ రోమసంఖ్యాప్రమాణేనవిష్ణులోకేవిరా
జతే।భూమిందదాతియోదేవిబ్రాహ్మణాయకుటుంబినే॥ ౧౬॥ తస్యపుణ్య
ఫలంవక్తుంకశ్శక్తోదివివాభువి।కన్యాందదాతియోదేవి శ్రోత్రియాయద్వి
జాతయే ॥ ౧౭ ॥ విష్ణులోకంసమాసాద్యమోదతేపితృభిస్సహ । ప్రపాం

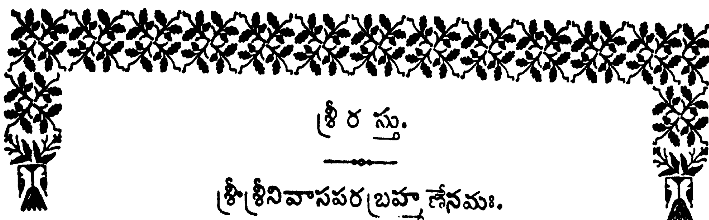
కుర్వంతి యే దేవి శీతళోదకసంయుతాం ॥ ౧౮ ॥ తేషాం పుణ్యఫలం వక్తుం శేషేణాపి న శక్యతే। తిలం దదాతి విప్రాయ శ్రోత్రియాయ కుటుంబినే ॥ ౧౯ ॥ సర్వపాపవినిర్ముక్తో విష్ణులోకం స గచ్ఛతి । ధాన్యదానం ప్రశంసంతి విప్రా వేదవిదాం వరాః ॥ ౨౦ ॥ బహుపుత్రా భవిష్యంతి ధాన్యదానం ప్రకుర్వతాం । గంధ చంపక పుష్పాదీన్ ఛత్రవ్యజనచామరాన్ ॥ ౨౧॥ తాంబూలం ఘనసారాదీన్ యో దదాతి ద్విజాతయే । భుక్త్వా భోగం చిరం కాలం స్వర్గలోకం తతో వ్రజేత్ ॥ ౨౨ ॥ దివ్యవర్షసహస్రం చ భుక్త్వా భోగాననేకశః। సార్వభౌమస్తతో భూత్వా తత్ర భుక్త్వా చిరం మహీం ॥ ౨౩ ॥ తతో విప్రత్వమాసాద్య వేదవేదాంగపారగః । తతో ముక్తిం సమాయాతి ప్రసాదాచ్చక్రపాణినః ॥ ౨౪ ॥ ఇత్యేతత్కథితం దేవి వేంకటాచలవైభవం । య ఏతచ్ఛృణుయాన్నిత్యం యశ్చాపి పరికీర్తయేత్ ॥ ౨౫॥ సర్వపాపవినిర్ముక్తో విష్ణులోకం స గచ్ఛతి । ఇత్యేతత్కథితం పూర్వం వ్యాసేన వై మహాత్మనా ॥ ౨౬ ॥ శృణు యాం ద్వాపరే ద్వాపి కృతకృత్యో భవిష్యతి । తస్యైవ వంశజాస్సర్వే ముక్తిం యాంతి న సంశయః ॥ ౨౭ ॥.........*

ఇతి స్కాందపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే ఆకాశగఙ్గాస్నానకాలనిర్ణయాదికథనం నామ ద్వితీయోధ్యాయః.

ఇత్థం స్కాన్దపురాణే ప్రథమప్రభృతి దశమపర్యన్తదశాధ్యాయాత్మకసువర్ణముఖరీ శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యపర ప్రథమభాగ ప్రథమద్వితీయాధ్యాయాత్మక శ్రీవేఙ్కటాచల మాహాత్మ్యపరద్వితీయభాగాః సమాప్తిమగమతామ్.

శ్రీవేఙ్కటాద్రినిలయః కమలాకాముకః పుమాన్।
అభఙ్గురవిభూతిర్నస్తరఙ్గయతు మఙ్గళమ్॥ ...**

స్కాన్దపురాణాన్తర్గతసముదితాధ్యాయసఙ్ఖ్యా. ॥౧౨॥

శ్రీరస్తు.

శ్రీశ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రియై శ్రీపద్మావత్యై నమః.

శ్రీమతేవిష్వక్సేనాయనమః.

అథ ఆదిత్యపురాణాన్తర్గత

శ్రీ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణ నిధయేనిధయేఽర్థినామ్॥
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్...॥

శౌనకాదీన్ప్రతిసూతప్రోక్తశ్రీశ్రీనివాసవైభవమ్.

శ్రీశౌనకాదయఊచుః॥ శ్రీవేఙ్కటేశమాహాత్మ్యం శ్రీనివాసప్రసాదతః। శ్రీప్రదంసర్వదాసూతదయయాప్రోక్తవానసి ॥ ౧ ॥ ఇతఃపరం శ్రీనివాసశ్శ్రీపతిస్సర్వశోహినః। కథంప్రీతోభవేత్సద్యోహ్యభీష్టానిప్రవర్షయన్ ॥ ౨ ॥ తద్వదస్వకృపాపూర్ణవేఙ్కటేశకథామృతం । భగవన్సర్వతత్త్వజ్ఞ దయాపాత్రంవయంతవ ॥ ౩ ॥ శ్రీసూతః ॥ శృణుధ్వంమునయోదివ్యంసావధానతయాత్విదమ్। యథాపృష్టంతథైవాహం వక్ష్యామివచనంశుభమ్ ॥ ౪ ॥ వేంకటాద్రిసమంస్థానంబ్రహ్మాండేనాస్తికించన । వేంకటేశసమోదేవోనభూతోనభవిష్యతి ॥ ౫ ॥ అద్భుతంచాస్యచరితంవర్ణితుంకేనశక్యతే । తథాపితారకంసర్వపాపఘ్నంపుణ్యవర్ధనమ్ ॥ ౬ ॥ సువిచిత్రమపూర్వార్థం దేవష్యాదిభిరాదృతం । లోకోత్తరంమహాశ్చర్యంవక్ష్యేఽహంసర్వసిద్ధిదమ్॥ ౭॥ శేషాచలేయన్మాహాత్మ్యమన్యక్షేత్రేనతత్క్వచిత్ । తద్గతశ్రీనివాసస్యమహిమానాన్యగశ్శుభః ॥ ౮ ॥ వేదేషుచపురాణేషువేంకటేశకథామృతమ్। వర్ణితంచేతిహాసేషుభారతాద్యాగమేషుచ ॥ ౯ ॥ మనోహరంతుసంశ్రావ్యమిహాముత్రేష్టదాయకమ్ । జ్ఞానప్రదంవిశేషేణమహైశ్వర్యస్యకారణమ్॥ ౧౦ ॥

వైరాగ్యభక్తిసత్త్వాదిప్రదేంద్రియవశప్రదే। వేంకటాద్రౌశుచిక్షేత్రేఽ
శుచిర్దోషోనవిద్యతే ॥ ౧౧ ॥ తస్మాద్వేంకటనాథస్య నైవేద్యంగ్రాహ్య
ముత్తమమ్ । తేనక్షేమఃప్రజానాంహివిపరీతేవిపర్యయః ॥ ౧౨ ॥ కర్తా
విసృష్టిస్థితిసంయమాదేర్ధర్తారజస్సత్త్వతమాంస్యనర్హాః । అనా
ద్యనంతోవచసాఽనిరుక్తస్సదాశ్రయోదేవవరోవరేణ్యః ॥ ౧౩ ॥ నిత్యం
బ్రహ్మశివశ్శేషగరుడేంద్రాదయోవరాః । పూజయంతిమహాభక్త్యావేం
కటేశంశ్రియాసహ ॥ ౧౪ ॥ చరాచరగురుర్దేవస్సర్వసాక్షీమహేశ్వ
రః। జప్యస్తోత్యోర్చనీయశ్చస్మర్యోధ్యేయోఽఖిలైరపి ॥ ౧౫ ॥ తన్నా
స్తద్గతప్రాణోభక్త్యాతన్నామసంస్మరేత్ । గోదానాన్యశ్వమేధాద్యాః
కన్యాదానాన్యసంఖ్యయా ॥ ౧౬ ॥ అసంఖ్యమేరుస్వర్ణదానాన్యన్యా
న్యనేకశః। తన్నామస్మృత్యతుల్యానిమాహాత్మ్యంకిముతాద్భుతమ్॥ ౧౭॥
ఇతిశేషేణకథితంకపిలాయమహాత్మనే। కపిలాఖ్యమహాయోగిసకాశా
త్తుమయాశ్రుతమ్ ॥ ౧౮॥ తదుక్తంభవతామద్యసద్యఃప్రీతికరంహరేః।
అతోవోమంగళార్థంచశృణుధ్వంయన్మయోచ్యతే ॥ ౧౯ ॥ శ్రీవేంక
టేశయాత్రార్థంగచ్ఛధ్వంసుదృఢవ్రతాః। విష్ణుసందర్శనంకృత్వా
భక్తిమంతోజితేంద్రియాః ॥ ౨౦ ॥ స్తోత్రంకురుధ్వంబహుధాభగవద్గు
ణవర్ణనైః । స్వగుణోత్కర్షవిజ్ఞానాద్యథాప్రీతిర్నజేహరేః ॥ ౨౧॥
నతాదృశీప్రీతిరస్తిహ్యజ్ఞానాదన్యథామతౌ । భక్త్యాస్తోత్రేణసంతుష్టస్స
ర్వేష్టానిప్రవర్షతి ॥ ౨౨ ॥ భక్తిస్తోత్రవిహీనేషు దయావాన్నభవేత్త
థా । అత్రవఃకథయామీష్టమితిహాసంపురాతనమ్ ॥ ౨౩ ॥ యస్యస్మర
ణమాత్రేణభక్తిర్విష్ణుపదాంబుజే । వాయుశిష్యోదేవశర్మావిష్ణుభక్తో
జితేంద్రియః ॥ ౨౪ ॥ తపస్వీబహునిష్ఠావాన్సర్వదావిష్ణుచింతనే।మమ
తాహంకారవర్జీవిషయేషువిరాగవాన్ ॥ ౨౫ ॥ షట్ఛత్రువిజయీ
శాంతష్షట్తరంగసుభంగకృత్ । కుటుంబేనమనఃకారీ దారిద్ర్యేణపీడి
తోపిచ ॥ ౨౬ ॥ భార్యయాప్రార్థితోనిత్యందారిద్ర్యాపగమేచ్ఛయా।
భోనాథహేపతేస్వామిన్ ప్రసీదకరుణాకర ॥ ౨౭ ॥ క్షుధయాదుఃఖి
తాబాలాస్తవపుత్రాశ్చకేవలం । నశక్తాహామరణ్యేషు కదంమూలా
జనాదిషు ॥ ౨౮ ॥ రక్షకోమమనాన్యోస్తి శిశూనాంపాలనేపిచ।

కృపాంకురుష్వశిశుషుమద్విజ్ఞాపనమాశృణు॥ ౨౯ ॥ కులస్వామీష్టదేవో
నోజగద్రక్షణదీక్షితః।శరణాగతసంత్రాణశ్శ్రీనివాసస్సతాంగతిః ॥ ౩౦ ॥
పాలకోహిబహూనాంచభక్తానాంభక్తవత్సలః । తల్లక్ష్మీపతిపాదాబ్జం
గత్వాతత్ప్రార్థనాంకురు॥ ౩౧॥ తేనప్రీతోభవేత్సద్యస్తతోస్యజీవనం
భవేత్। ప్రసీదత్వందయాసింధోదయాంకురుదయాంకురు ॥ ౩౨ ॥ ఇతి
దైన్యేనమహతాప్రార్థితోహర్నిశంతయా । నస్వీచకారతద్వాక్యంత
పోవిఘ్నభయాత్తదా ॥ ౩౩ ॥ దిష్ట్యాచాదృష్టపాకేనతద్గురుర్వాయురా
గమత్ । పతివ్రతాయాంశిశుషుప్రసన్నఃకరుణానిధిః ॥ ౩౪ ॥ తపోవనా
నేసంప్రాప్తంస్వగురుంజగతాంగురుం । దృష్ట్వాముదాదేవశర్మాసహ
సోత్థాయచాదరాత్ ॥ ౩౫॥ సాష్టాంగంతంప్రణమ్యాథబద్ధాంజలిపుటోభ
వత్॥ తతోవాయుఃప్రాహశిష్యంమధురంవచనంహితమ్ ॥ ౩౬ ॥ శ్రీమ
ద్వేంకటనాథస్యయాత్రాంగచ్ఛమాచిరం। తేనేహాముత్రతేఽభీష్టసి
ద్ధిర్భవతినాన్యథా ॥ ౩౭॥ లక్ష్మీపతేర్దయాసింధోర్బ్రహ్మాదివరదాయి
నః।యాత్రాయాంమాస్తుసందేహశ్శీఘ్రంగచ్ఛసుభక్తిమాన్॥ ౩౮॥ ఇతి
దేవేనానిలేనగురుణాస్వస్యచోదితః । ముహుర్ముహుర్బోధితోథవిష్ణు
యాత్రామహాదరః॥ ౩౯ ॥ గురూక్తమర్థంజగ్రాహగురువాక్యేసదార
తః। గురూపదేశోబలవాన్గురోరాజ్ఞాంనలంఘయేత్ ॥ ౪౦ ॥ ఇత్యర్థ
మనుసంధాయప్రతస్థేశేషపర్వతం । తత్రశ్రీవేంకటేశస్యసందర్శనమ
హాదరః ॥ ౪౧ ॥ ఆనందజ్ఞానదంవిష్ణుమానందమయనామకం । ఆనందే
నదదర్శాయమానందనిలయాలయే ॥ ౪౨ ॥ విహరంతంశ్రీధరాఖ్యం
నానాలీలావిలాసినం । భక్తదర్శనమాత్రేణప్రసాదాన్మందహాసినమ్ ॥

శ్రీశ్రీనివాసముద్దిశ్య దేవశర్మాఖ్యవిప్రకృతస్తుతిః.

౪౩ ॥ శ్రీవేంకటేశంతంనత్వాభక్త్యాచక్రేఽథసంస్తుతిం ॥ దేవశర్మా ॥ ద
యానిధేదయానిధేదయానిధేదయానిధే॥౪౪॥ నమోనమోనమోనమో
నమోనమోనమోనమః॥ శ్రీపద్మనాభపద్మేశపద్మజేశేంద్రవందిత॥ ౪౫ ॥
పద్మమాలిన్పద్మనేత్రపద్మాభయదరారిభృత్ । పద్మపాణేపద్మపాదసర్వ

హృత్పద్మసంస్థిత॥౪౬॥త్వత్పాదపద్మయుగళం ప్రణమామ్యతిసుందరం।త్వ
త్పాదపద్మమాహాత్మ్యమప్యనంతత్రివిక్రమం ॥ ౪౭ ॥ యత్కనిష్ఠాంగు
ళినఖమణ్యగ్రగుణసంయుతాః । అనంతాస్తత్సువిశేషాంశ్చపశ్యంతిశ్రీ
ర్నిరంతరం ॥ ౪౮ ॥ స్తోతుకామాఃఫణాదీశా హర్షాదాశ్చర్యసాగరే।
గహనేగాహమానా భూదనంతశ్రుత్యగోచరే ॥ ౪౯ ॥ త్వయోపది
ష్టోయఃపుత్రవాత్సల్యాచ్చతురాననః । త్వద్గుణానాంచగణనాదానంద
మతులంభజన్ ॥ ౫౦ ॥ నాద్యాపివిరరామాసాగణనాద్దేవరాడపి । స
హస్రవదనశ్శేషోఽశేషవేదార్థకోవిదః ॥ ౫౧ ॥ నాహంజానేఇతిబ్రూ
తేయన్నఖాగ్ర్యాగ్రవైభవం । అనంతవేదాభాషంతేహ్యన్యోన్యంప్రవి
చార్యచ ॥ ౫౨ ॥ ఏకైకస్మిన్నధికారేనియుక్తావైకైకశోబ్రహ్మపూర్వా
శ్చవిష్ణోః । సర్వేదేవాస్స్వధికారేనియుక్తా స్సుత్యాదిలోకేషుయథా
క్రమేణ॥౫౩॥ భుంజంతఇష్టానిమహాదరేణభజంతిశేషాచలగంరమేశమ్।
వయంత్వనంతాహరిణానియుక్తా వేదాస్స్తోతుంస్వస్యగుణానుభావమ్ ॥
౫౪॥గుణాస్త్వనంతాఃపరమాత్మనోయత్పదోనఖాగ్రస్థగుణైకదేశమ్।స్తు
తౌమిళిత్వావయమత్రశక్తావేదాస్త్వనంతాజనితాస్తదర్థమ్॥ ౫౫॥ ఏవం
సునిశ్చిత్యగుణైకదేశ మాహాత్మ్యమేతేత్వవిజానంతఏవ । ఉపక్రాంతా
స్స్తోతుమథోగుణైకదేశోప్యనంతాత్మతయాభివృద్ధః ॥ ౫౬ ॥ తంవీక్ష్య
తేన్యోన్యమథోచురేకంగుణంవదామోవిసృజామశేషాన్ । ఆరేభిరే
పూర్వవదేవతేపిగుణా అనంతాఅభవచ్చసోపి ॥ ౫౭ ॥ గుణైస్సుపూ
ర్ణాశ్శుభదైరనంతైః ప్రత్యేకశఃకిరణానివపూష్ణః । విదిక్షుదిక్షూర్ధ్వ
మధశ్చవేదాదృష్ట్వాగుణాన్వ్యాప్రుతానిత్యవోచన్ ॥ ౫౮ ॥ ద్రష్టుంశ్రో
తుంకీర్తితుంవాపిబోద్ధుమశక్యంనఃకిముతస్తోతుమేతాన్ । అస్మానతీతా
న్స్వయమల్పసారాఃకింవర్ణయామోఽలమలంప్రశంసయా ॥ ౫౯ ॥ ఇ
త్యుక్తవంతస్స్వమనోనుసారాద్గుణానేతాన్వర్ణయామాసురంజః । త
థాపితేపాదనఖాగ్రగేషుగుణేష్వనంతేషువిభాజితస్య ॥ ౬౦ ॥ గుణైకదేశ
స్యగుణైకదేశకఃప్రవర్ణితోంశాబహవోనవర్ణితాః । ఏవంరమాఽజా
హిపవేదముఖ్యాశ్శక్తానాసన్దర్శనేత్వద్గుణానాం ॥ ౬౧ ॥ యత్సమస్త

గుణాన్విష్ణో వర్ణనేశ క్తివర్జితాః। అనంతవేదా స్తద్భూమర్ణ గుణా స్తే
త్వమిత్యాద్భుతాః ॥ ౬౨ ॥ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ

ఇతి శ్రీమదాదిత్యపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే దేవశర్మ
కృత శ్రీనివాసపాదనఖాగ్రాది మహిమవర్ణనంనామ
ప్రథమోధ్యాయః.

శ్రీశ్రీనివాసమఙ్గళవిగ్రహసౌన్దర్యాదివర్ణనమ్.

దేవశర్మా ॥ ఇతోప్యథత్వత్పాదాబ్జ గతసౌందర్యమద్భుతం।
స్వామిం స్త్వయాప్రేరితశ్చే ద్యథామత్యనువాదయే ॥ ౧ ॥ వక్షస్థాపిర
మాదేవీ తవపాదాంబుజేస్థితం। సౌందర్యమద్భుతం దృష్ట్వా సుందరీమో
హితాఽభవత్ ॥ ౨ ॥ విస్మితాద్రష్టుకామాఽథ స్వస్యనేత్రద్వయేనవై।
అశక్యందర్శనమ్మత్వాత్రిరూపాచాభవ త్తదా ॥ ౩ ॥ దక్షిణేశ్రీరూపిణీ
చవామేభూరూపిణీస్థితా । నీళారూపాచతత్రై వత్రిరూపానేత్రషట్క
తః ॥ ౪ ॥ పశ్యంత్యనన్యమనసా సౌందర్యాఖ్యరసాయనమ్ । పిబంత్యప్య
స్వహంనాపి నివృత్తాతృష్ణయాధునా ॥ ౫ ॥ శ్రీసుందరశ్రీనివాస నాభిస్థ
శ్చతురాననః । తవపాదాంబుజేరమ్యసౌందర్యేలగ్నమానసః ॥ ౬ ॥
అష్టనేత్ర్యై ర్దివారాత్రం పశ్యన్ సౌందర్యమద్భుతమ్ । నాలంనేత్రా
ష్టకమితి బహురూపీతదాభవత్ ॥ ౭ ॥ కంఠేచకౌస్తుభంనాథా వై
కుంఠాదిత్రిధామసు । సత్యలోకేచమేర్వాదా సర్వత్రచతురాననః॥
౮ ॥ తతఃపాదాబ్జసౌందర్యరసంచామృతధిక్కరం । ప్రీత్యాపాతుమ
హోరాత్రమాసాద్యసుఖభోగినః ॥ ౯ ॥ తృష్ణాశాంతాధునానాపి
పాదసౌందర్యమీదృశం । శయ్యాసనాతపత్రాది రూపీత్వత్పాదసేవకః॥
౧౦॥ శేషోబహుసహస్రాక్షః సదా స్తత్షోవ్యచింతయత్ । అస్మత్స్వామ్యం
ఘ్రిసౌందర్యం విచిత్రసుమనోహరం ॥ ౧౧ ॥ అదృష్టశ్రుతపూర్వంచ
మహాగాధంవిలక్షణం । సులక్షణంచసందృశ్యం జగన్మోహనమోహకం॥
౧౨ ॥ బహూనిమమనేత్రాణి సమీపేనర్వదాహరేః । వాసశ్చేశప్రసా
దేన త్వేవంభాగ్యమభూన్మమ ॥ ౧౩ ॥ ఇతిసంభ్రమమనంయుక్తస్స

ర్వదాఽతిప్రియో హరేః । నేత్రైర్బహుసహస్రైశ్చ లక్ష్మీపతిపదాం
బుజే ॥ ౧౪ ॥ అసమంచిత్రసౌందర్యం దృష్ట్వాదృష్ట్వాపునఃపునః ॥
మహానందాంబుధౌమగ్న ఏవంమేనేఫణీతదా ॥ ౧౫ ॥ వసామ్యహంస
దైవాత్ర పాదమూలేచమత్పతేః । వైకుంఠంవానగచ్ఛామిత్యక్త్వావిష్ణు
పదాంబుజం ॥ ౧౬ ॥ యస్త్వానందోభవేన్నిత్యం పాదసౌందర్యదర్శ
నాత్ । వైకుంఠ ఈదృశానందః కైవల్యేపినవిద్యతే ॥ ౧౭ ॥ పాతా
ళమాత్రంగంతవ్యం పాదమూలంయతోహరేః । నష్టాస్యామిక్షణమపి
యత్సౌందర్యామృతంవినా ॥ ౧౮ ॥ ఇతినిశ్చిత్యనాగేంద్రః పాదసౌంద
ర్యమోహితః । యత్రయత్రేందిరేశస్య పాదమూలంప్రవర్తతే ॥ ౧౯ ॥
తత్రతత్రసదాపాద సౌందర్యామృతపాయ్యభూత్ । అథాచింతయదే
వంహి శంకరోలోకశంకరః ॥ ౨౦ ॥ శేషస్యకిమహోభాగ్యం శేషా
గేశప్రసాదజం । బహునేత్రాణితత్పాద సౌందర్యామృతసేవనం ॥ ౨౧ ॥
ఏతద్ద్వయందుర్లభంమే త్రినేత్రత్వాదహోబత । భావిజన్మని శే
షత్వప్రాప్త్యర్థంవామహత్తపః ॥ ౨౨ ॥ కరోమీత్యతివైరాగ్యాచ్ఛం
భుఃకైలాసగోభవత్ । శ్రీవేఙ్కటేశేందిరేశజిష్ణుస్తవముఖాంబుజాత్ ॥
౨౩ ॥ జాతస్సహస్రనయనో హ్యేవంతవపదాంబుజే । అదృశ్యాశ్చర్య
సౌందర్యం సంపశ్యన్నప్యహర్నిశం ॥ ౨౪ ॥ ఇత్యచింతయదత్యంతం పా
దసౌందర్యమోహితః । అమృతస్యపురాపానే మేనాభూదీదృశంసుఖం ॥
౨౫ ॥ సౌందర్యమతిసామీప్యదోషాత్సమ్యఙ్నదృశ్యతే । ఇతోప్యతిశ
యానందః కించిద్వ్యవహితేభవేత్ ॥ ౨౬ ॥ అతస్స్వర్గస్థోఽనిమేషో
యావన్నేత్రైరహర్నిశం । వీక్షేయావదలంబుద్ధి తతోమర్త్యానమావ్ర
జే ॥ ౨౭ ॥ ఇతిస్వర్గగతస్యాపి యావన్నేత్రైశ్శ్రియఃపతే । త్వత్తేజఃపుం
జపాదాబ్జసౌందర్యామృతపాయినః ॥ ౨౮ ॥ తృష్ణాశాంతాధునానాపి
తస్మాత్స్వర్గేస్థిరస్థితిః । శ్రీశతేపాదసౌందర్యం లేఖానామ్మహతామపి ॥
౨౯ ॥ యద్యేవందుర్లభమభూదితరేషాంతుకాకథా । విష్ణోతేపాదరే
ఖానాం మాహాత్మ్యంలోకపావనం ॥ ౩౦ ॥ విజ్ఞాపనంకరిష్యామి త్వత్పురా
ధంక్షమస్వమే । పాదమాహాత్మ్యశ్రోతౄణాం భక్తానాంభక్తవత్సల ॥
౩౧ ॥ మహాఽజ్ఞానతమోభిత్త్వా కృత్వాజ్ఞానప్రకాశనం । త్వన్మార్గదర్శ

నాథాయ చక్రరేఖాం పదేఽధరః ॥ ౩౨ ॥ పాదమాహాత్మ్యమంత్రా
ణాం సాంగవేదచతుష్టయం । ఇతిహాసపురాణాని మంత్రోపనిషదాత్మి
కాః ॥ ౩౩ ॥ సర్వవిద్యాదదాసీతి దరరేఖాం పదేఽధరః । పాదమాహా
త్మ్యధ్యాతౄణా ముపద్రవకరాః ఖలాః ॥ ౩౪ ॥ దైత్యరక్షఃపిశాచా
దీః కూశ్మాండబ్రహ్మరాక్షసాః । సంచూర్ణయామీతిహరే గదారే
ఖాం పదేఽధరః ॥ ౩౫ ॥ పాదమాహాత్మ్యవక్తౄణా ముత్తమేమందిరే స
దా । పద్మయా భార్యయా సాకం పద్మజేన సుతేనచ ॥ ౩౬ ॥ కుటుంబీప
ద్మనాభోహం వసామీత్యేవ సూచయన్ । పద్మరేఖాం పాదపద్మే పద్మేశ
త్వం ధరన్నసి ॥ ౩౭ ॥ విరజా మానససరో ధనుష్కోటిర్మహాగహః । గం
గాదిసర్వతీర్థాని త్వత్పాదాబ్జేవసంతిహి ॥ ౩౮ ॥ సహస్రపత్రపూర్వా
ణి జాయంతే తేషు నిత్యతః । ఇతిసూచయితుం పాదే పద్మరేఖాం ధరన్నసి॥
౩౯ ॥ పద్మాహ్యాత్పద్మసంస్థాపి పాదపద్మస్య మూలగా । పశ్యంతీ నేత్రప
ద్మాభ్యాం తత్సౌందర్యమలౌకికం ॥ ౪౦ ॥ ధ్యాయంతీచ స్వహృత్పద్మే త
న్మాహాత్మ్యం శ్రుతీరితం । భజంతీ కరపద్మాభ్యా మంకేఽర్చనకరీ సదా॥
౪౧ ॥ ఇతిసూచయితుం పాదే పద్మరేఖాం ధరన్నసి । పాదపంకజమాహా
త్మ్యం లిఖిత్వైవ స్వహస్తతః ॥ ౪౨ ॥ దాతౄణాం వైష్ణవాగ్ర్యేభ్యో మ
హాఘౌఘవిభేదనం । కరోమీతి జ్ఞాపనాయ వజ్రరేఖాం పదేఽధరః ॥ ౪౩ ॥
మాహాత్మ్యస్యార్చకానాంతు గజాన్కామాదిసంజ్ఞితాన్ । అదమ్యాన్
దమయామీతి హ్యంకుశాఖ్యాం పదేఽధరః ॥ ౪౪ ॥ శ్రుత్వా పదరేణ సంతు
ష్టాన్ భక్తాన్ ధ్వజవదుచ్ఛ్రితాన్ । కరోమీతి జ్ఞాపనాయ ధ్వజరేఖాం పదే
ఽధరః ॥ ౪౫ ॥ అబగ్న్యనిలఖాహంకృన్మహత్తత్వగుణత్రయైః । క్రమాద్ద
శగుణైరండ మావృతం పరమాద్భుతం ॥ ౪౬ ॥ యన్నఖాగ్రాద్వినిర్భిన్నం త
త్పాదం కోనువర్ణయేత్ । శేషో మహత్తపస్తప్త్వా త్వామారాధ్య జగత్పతిం ॥
౪౭ ॥ త్వత్ప్రసాదాన్మహద్భాగ్యం యతఆపసుదుర్లభం । శయ్యాసనం పాదు
కేతదాతపత్రమభూత్తవ ॥ ౪౮ ॥ తత్సుఖం తు రమా దృష్ట్వా మేనే శైషికభా
జనం । అహమేవానుభోక్ష్యామి మత్పతేరంగసంగజం ॥ ౪౯ ॥ ఆతపత్రేణ
యత్ప్రాప్తం పాదుకాభ్యాం చ యత్సుఖం । సర్వభాగ్యం మమైవస్యాదితివ
క్షస్థితాపిసా ॥ ౫౦ ॥ వైకుంఠాదిషులోకేషు చతుర్దశసువై తథా।

బ్రహ్మాండాంతర్బహిశ్చాపి సర్వప్రాకృతమలేష్వపి ॥ ४౧ ॥ మద్ధృత్వ
ద్మేయదాయత్ర వర్తతేతత్రతత్రహి । క్రీడావనమభూన్మందవాయుగం
ధాదిరంజితమ్ ॥ ४౨ ॥ మల్లికాకేతకీజాతీ చంపకైఃకుసుమాన్వితైః । ఖ
ర్జూరపనసద్రాక్షా కదళీనారికేళకైః ॥ ४౩ ॥ బదరీమాతులుంగైశ్చ
కపిత్థైశ్చూతదాడిమైః । జంబూజంబీరక్రముకప్రముఖైఃఫలనాయకైః॥
४౪ ॥ పారిజాతైఃకల్పవృక్షైర్నిత్యంతుఫలసాంద్రకైః । శ్రీచన్దనేక్షు
మందారైస్సంకులంమధుకాదిభిః ॥ ४५ ॥ తస్మిన్సరస్స్వచ్ఛనీరంస్వర్ణ
సోపానమండితం । నవరత్నాభకమలైస్సువర్ణాభకుశేశయైః ॥ ४౬॥
పీతవర్ణైరుత్పలైశ్చ రక్తనీలోత్పలాన్వితం । మత్స్యకచ్ఛపహంసా
ఢ్యం మత్తషట్పదనాదితం ॥४౭॥ తత్రరత్నమయంక్రీడా మండపంచాభవ
ద్రమా । దివ్యంరత్నమయం తేజః పుంజపీఠమభూన్ముదా ॥ ४౮ ॥ తత్రత్వా
మర్చయంత్యంబా షోడశాద్యుపచారకైః । పాయసాన్నవ్యంజనాదిపం
చభక్ష్యామృతానిచ ॥ ४౯ ॥ నూతనానిపవిత్రాణి నానారుచిఫలానిచ।
ఆర్ద్రికాదీనిమూలాని స్వాదూనిస్వర్ణపాత్రకే ॥ ౬౦ ॥ నిత్యతృప్తా
యార్పయంతీ పూర్ణకామాయచాదరాత్ । నిరంకసర్వసారాయ స
ర్వసారాత్మికాస్వయం ॥ ౬౧ ॥ అథాత్మానంకల్పయంతీ డోలామంచంమ
నోహరం । సువర్ణశృంఖలాలంబం సువిశాలంసులక్షణం॥౬౨॥ప్రవాళ
పాదసంయుక్తం సువజ్రఫలకైర్యుతం । ఓతంప్రోతంస్వర్ణపట్టైర్మాణి
క్యస్తబకైర్వృతం ॥ ౬౩ ॥ జాంబూనదవితానాఢ్యం ముక్తాస్తబకరంజి
తం । భూరూపాభూత్స్వయంశయ్యా శ్రీరూపాసోపబర్హణం ॥ ౬౪ ॥
నీళాభూత్పాదసేవార్థం తాంబూలంభోగసాధనం । సువర్ణదండ
వ్యజనం విద్యుదాభసుచామరే ॥ ౬५ ॥ వైడూర్యస్తబకచ్ఛత్రం పాదుకే
రత్నపీఠకే । సర్వరాజోపచారాఖ్యా రాజచిహ్నానియానిచ ॥ ౬౬ ॥ స
ర్వాణ్యభూద్రమాదేవీ దేవాయానంతతేజసే । భోగ్యవస్తుస్వరూపే
ణ తవసేవాభిలాషిణీ ॥ ౬౭ ॥ మహానందామ్బుధౌమగ్నా రమతేసారమా
త్వయా । రమసేరమయైవత్వం వైకుంఠాదిషుధామసు ॥ ౬౮ ॥ ప్రత్యే
కావరణైస్స్వస్వమూర్తిభిర్బ్రహ్మపూర్వకైః । త్రిదశైర్దశదిక్పాలై
స్సేవితఃపరమాసనే ॥౬౯॥ శ్రీనివాసరమానాథత్వన్నాభ్యబ్జేచతుర్ముఖమ్।

గిరీశమంతఃకరణే హ్యంగేష్వింద్రాదిదేవతాః ॥ ౨౦ ॥ ఋష్యాదీం శ్చయథావత్త్వం సర్వజీవాంశ్చతుర్విధాన్ । సృష్ట్వా తేష్వంతరావిశ్య బహిస్థ్సిత్వాపిపాలకః ॥ ౨౧ ॥ అత్యంతభిన్నాస్తేసర్వే పృథగ్జీవాజడాత్మకాః । పారతంత్ర్యాదిదోషోజ్ఝస్స్వాతంత్ర్యాదిగుణోర్జితః ॥ ౨౨ ॥ నిరపేక్షోనిత్యతృప్తః పూర్ణకామస్త్వమార్ద్రహృత్ । సత్యకృత్సత్య సంకల్పోమా బ్రహ్మేశేంద్రవందితః ॥ ౨౩ ॥ సర్వేషాంప్రేరకస్త్వంహి ముక్తాముక్తనియామకః । అఘట్యఘటనేశక్తో హ్యగణ్యగుణమండితః ॥ ౨౪ ॥ అచింత్యాశ్చర్యచర్యస్త్వంబ్రహ్మాండాన్తర్బహిస్థ్సితః । అణోరణీయాన్మహతో మహీయాన్సర్వగస్సమః ॥ ౨౫ ॥ సర్వాధారస్సర్వసాక్షీ సర్వాపేక్ష్యోఽతిసుందరః । సర్వోత్తమశ్చసర్వజ్ఞ స్సర్వస్వామీచసర్వదః ॥ ౨౬ ॥ సర్వశక్తోఽజ్ఞేయచర్యో వ్యక్తోఽవ్యక్తస్సనాతనః । శేషోఽశేషశ్చనిర్లిప్తో బ్రహ్మణ్యాశ్శాశ్వతశ్శుభః ॥ ౨౭ ॥ చతుర్వర్ణైస్సదాహీనః చతుర్ధర్మప్రదర్శకః । చతుఃపుమర్థదాతాచ చతుర్మోక్షప్రదశ్శ్రితః ॥ ౨౮ ॥ అధోక్షజోఽప్రాకృతస్త్వమనంతమహిమాతవ। మూలరూపీహ్యనంతస్త్వమవతారాస్తథాశ్రుతాః॥ ౨౯॥ నామధేయాన్యనంతాని జ్ఞానానందాదయోగుణాః । అనంతవేదవేద్యస్త్వరవేద్యోఽనంతసౌఖ్యదః ॥ ౩౦ ॥ అహోభాగ్య మహోభాగ్యం రమేశ త్వత్పదాంబుజే। నివిష్టమనసాం సౌఖ్యమిహాముత్రాభివర్ధతే ॥ ౩౧ ॥ తవప్రసాదలేశస్యలేశలేశాతిలేశతః । లవమాత్రంమయెస్సులబ్ధంతైరలబ్ధం నకించన ॥ ౩౨ ॥ చరిత్రాణ్యతిచిత్రాణిమహాంతిచబహూన్యపి । తవ నానావతారేషుదర్శయస్యనువర్తనాం ॥ ౩౩ ॥ కీటోపిత్వద్దయాలేశాత్సామ్రాజ్యమనుభుక్తవాన్। త్వత్పాదపద్మసంపర్కలేశలేశాతిలేశతః ॥ ౩౪ ॥ దృషద్దివ్యాంగనాభూద్ధి చేతనానాంతుకింబ్రువే । అతఏవార్జునే సూతోబలేశ్చద్వారపోహ్యభూః ॥ ౩౫ ॥ ఇంద్రేత్వందయయాత్యంతంబలింయాచితవానసి । గజేంద్రరక్షణేదూతాన్ద్వారపాన్వాప్యనాదిశన్ ॥ ౩౬ ॥ అన్యథావస్స్వయంశీఘ్రం క్షుద్రనక్రాన్ముముక్షయా । వైకుంఠం వాపరిత్యజ్యైనభక్తాం స్త్వత్క్షముత్సహే॥ ౩౭॥ మేఽతిప్రియాహిమద్భక్తా

ఇతిసఙ్కల్పవానసి। కామధేనుఃకల్పవృక్ష శ్చిన్తామణిరితిత్రయమ్॥ ౮౮॥ వేఙ్కటేశత్వమేవాసి శేషాగేసర్వదానతః । దదాతికామానన్యాదీక్ మణిర్ధేనుశ్చపాదపః ॥ ౮౯ ॥ నచాపవర్గంస్వర్గంవా తేషాం శక్తిశ్చతాదృశీ । యదిత్వంసుప్రసన్నోసి సర్వార్థాన్సంప్రదాస్యసి ॥ ౯౦॥ జాత్యన్ధానాంచచక్షూంషి దాసిత్వన్మూర్తిదర్శనమ్। బధిరాణాం చశ్రోత్రాణి త్వత్కథాశ్రవణంతథా ॥ ౯౧ ॥ ఏడమూకంచవాచాలం కరోష్యధ్యయనాన్వితమ్। మన్దబుద్ధింప్రాజ్ఞతమం సాఙ్ఖ్యయోగసమా ధిగమ్ ॥ ౯౨ ॥ అకరంచకరాదత్వా కరోషితవపూజకమ్। అపదంచ పదాదత్వాత్వత్తీర్థక్షేత్రగామినం ॥ ౯౩ ॥ యద్యద్దుఃఖంభవేద్భక్తేత త్తత్సద్యోహరిష్యసి । కుబ్జత్వంకుష్ఠితాంనానారోగానప్యాభిచారికాన్॥ ౯౪ ॥ హత్వాదాస్యంగదార్ఢ్యంచ సౌన్దర్యంచదయోదధే। శ్రీనివాసబ హూక్త్యాకిం భక్తసర్వార్తినాశనే ॥ ౯౫ ॥ సర్వార్థపూరణేచాపి త్వ త్సమోఽన్యోనకుత్రచిత్। ప్రసన్నోనీలమేఘస్త్వంశ్రీభూవిద్యుత్సమన్వితః॥ ౯౬॥ హృద్వ్యోమగస్త్రితాపఘ్నోభక్తసర్వేష్టవర్షణః। అభీష్టాష్ట మవారాశౌనిమగ్నోన్నజ్జనంనిజమ్ ॥ ౯౭ ॥ ఆనన్దాష్టమసుద్వీపేసంస్థాప యసిచాదరాత్ । సర్వసౌఖ్యందదాస్యత్ర స్వర్ముక్త్యానందవృద్ధిదః॥ ౯౮ ॥

శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ

ఇతిశ్రీమదాదిత్యపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
భగవద్గుణకథానువర్ణనంనామ
ద్వితీయోధ్యాయః.

దేవశర్మకృతశ్రీశ్రీనివాసస్తుతిః.

దేవశర్మా॥ అనన్తవేదసంవేద్య లక్ష్మీనాథానన్తకారణ। జ్ఞానానన్దైశ్వర్యపూర్ణనమస్తేకరుణాకర ॥ ౧ ॥ నక్షత్రాణిచగణ్యన్తే పాంసవశ్చక్షణాదయః। త్వద్వీర్యాణినగణ్యన్తేబ్రహ్మణారమయాపివా ॥ ౨ ॥ తథాప్యహంభక్తదాసదాసదాసోయథామతి । స్తౌమి త్వాం వేఙ్కటాధీశ త్వద్భక్తః ప్రేరితస్త్వయా ॥ 3 ॥ శ్రీవేఙ్కటేశమత్స్వామిన్ జ్ఞానానన్దదయానిధే। భక్తవత్సలభోవిశ్వకుటుమ్బిన్నధునావమామ్ ॥ ౪ ॥ సత్యేశంసత్యసఙ్కల్పం సత్యంసత్యవ్రతంహరిమ్ । సత్యచర్యంసత్యయోనిం సత్యశీర్షమహంభజే ॥ ౫ ॥ శ్రవణాత్సర్వపాపఘ్నం మననాత్పుణ్యవర్ధనమ్। స్వధ్యానాత్సిద్ధిదంవిష్ణుం ప్రేక్షణాన్మోక్షదంభజే॥ ౬ ॥ శ్రీవేఙ్కటేశంలక్ష్మీశ మనిష్టఘ్నమభీష్టదమ్। చతుర్ముఖాఖ్యతనయం శ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్ ॥ ౭ ॥ యదపాంగలవేనైవ బ్రహ్మాద్యాస్స్వపదంయయుః । మహారాజాధిరాజంత్వాం శ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్ ॥ ౮ ॥ అనంతవేదసంవేద్యంనిర్దోషంగుణసాగరమ్ । అతీన్ద్రియంనిత్యముక్తం శ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్ ॥ ౯ ॥ స్మరణాత్సర్వదోషఘ్నంశ్రవణాదిష్టవర్షిణమ్ । దర్శనాన్ముక్తిదంవీరం శ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్ ॥ ౧౦ ॥ అశేషశయనం శేషశయనంశేషశాయినమ్ । శేషాద్రీశమశేషఞ్చ శ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్ ॥ ౧౧ ॥ భక్తానుగ్రాహకంవిష్ణుం సుశాన్తంగరుడధ్వజమ్ । ప్రసన్నవక్త్రనయనంశ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్॥ ౧౨ ॥ భక్తభక్తిసుపాశేనబద్ధసత్పాదపఙ్కజమ్ । సనకాదిధ్యానగమ్యం శ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్ ॥ ౧౩ ॥ గఙ్గాదితీర్థజనకపాదపద్మసుతారకమ్ । శఙ్ఖచక్రాభయకరం శ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్ ॥ ౧౪ ॥ సువర్ణముఖితీరస్థంసువర్ణేడ్యంసువర్ణదమ్। సువర్ణాభంసువర్ణాఙ్గం శ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్ ॥ ౧౫ ॥ శ్రీవత్సవక్షసంశ్రీశం శ్రీలోలంశ్రీకరగ్రహమ్। శ్రీమన్తంశ్రీనిధింశ్రీడ్యంశ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్ ॥ ౧౬ ॥ వైకుణ్ఠవాసంవైకుణ్ఠత్యాగంవైకుణ్ఠసోదరమ్ । వైకుణ్ఠదంవికుణ్ఠాజం శ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్ ॥ ౧౭ ॥ వేదోద్ధారంమత్స్యరూపంస్వచ్ఛాకారంయదృచ్ఛయా। సత్యవ్రతోద్ధరంసత్యం శ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్ ॥ ౧౮ ॥ మహాగాధజలాధారం కచ్ఛపంమన్దరోద్ధరమ్। సున్దరాఙ్గంచగోవిన్దం శ్రీనివాసం

భజేఽనిశమ్ ॥ ౧౯ ॥ వరం శ్వేతవరాహాఖ్యం సంహృత్యధరణీహరమ్ । స్వదంష్ట్రాభ్యాంధరోద్ధారం శ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్ ॥ ౨౦ ॥ ప్రహ్లాదాహ్లాదకం లక్ష్మీనృసింహం భక్తవత్సలమ్ । దైత్యమత్తేభదమనం శ్రీనివాసం భజేఽనిశమ్ ॥ ౨౧ ॥ వామనం వామనం పూర్ణకామం భామనమాణవమ్ । మాయినం బలిసమ్మోహం శ్రీనివాసం భజేఽనిశమ్ ॥ ౨౨ ॥ ఇన్ద్వాననం కున్దదన్తం కురాజఘ్నం కుఠారిణమ్ । సుకుమారం భృగుఋషేశ్శ్రీనివాసం భజేఽనిశమ్ ॥ ౨౩ ॥ శ్రీరామం దశదిగ్వ్యాప్తం దశేన్ద్రియనియామకమ్ । దశాస్యఘ్నం దాశరథిం శ్రీనివాసం భజేఽనిశమ్ ॥ ౨౪ ॥ గోవర్ధనోద్ధరం బాలం వాసుదేవం యదూత్తమమ్ । దేవకీతనయం కృష్ణం శ్రీనివాసం భజేఽనిశమ్ ॥ ౨౫ ॥ నందనందనమానన్దమిన్ద్రనీలం నిరఞ్జనమ్ । శ్రీయశోదాయశోదఞ్చ శ్రీనివాసం భజేఽనిశమ్ ॥ ౨౬ ॥ గోబృన్దావనగం బృన్దావనగం గోకులాధిపమ్ । ఉరుగాయం జగన్మోహం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥ ౨౭ ॥ పారిజాతహరం పాపహరం గోపీమనోహరమ్ । గోపీవస్త్రహరం గోపం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥ ౨౮ ॥ కంసాన్తకం శంసనీయం సంశాన్తిం సంసృతిచ్ఛిదమ్ । సంశయచ్ఛేదిసంవిద్ధం శ్రీనివాసం భజేఽనిశమ్ ॥ ౨౯ ॥ కృష్ణాపతిం కృష్ణగురుం కృష్ణామిత్రమభీష్టదమ్ । కృష్ణాత్మకం కృష్ణసఖం శ్రీనివాసం భజేఽనిశమ్ ॥ ౩౦ ॥ కృష్ణాహిమర్దనం కృష్ణం కృష్ణోపవనలీలకమ్ । కృష్ణాతాతం మహోత్కృష్టం శ్రీనివాసం భజేఽనిశమ్ ॥ ౩౧ ॥ బుద్ధం సుబోధం దుర్బోధం బోధాత్మానం బుధప్రియమ్ । విబుధేశం బుద్ధైర్బోధ్యం శ్రీనివాసం భజేఽనిశమ్ ॥ ౩౨ ॥ కల్కినం తురగారూఢం కలికల్మషనాశనమ్ । కల్యాణదం కలిఘ్నం చ శ్రీనివాసం భజేఽనిశమ్ ॥ ౩౩ ॥ హరిం హంసం కృష్ణం నరహరిమనన్తం మధురిపుం హృషీకేశం యజ్ఞం కపిలమృషభం వాజివదనమ్ । నరం వ్యాసం నారాయణమనఘమాత్మానమమృతం భజే దత్తాత్రేయం పురుషమథ ధన్వంతరిమపి ॥ ౩౪ ॥ అనన్తరూపస్వమనన్తచర్యమనన్తవేదైరనువర్ణనీయమ్ । అనన్తనామానమనన్తదేవమనన్తకల్యాణగుణాభిరామమ్ ॥ ౩౫ ॥ అనన్తశక్త్యంశమనన్తవిక్రమం హ్యనన్తదేహేచ శయానమీశ్వరమ్ । అనన్తసౌభాగ్యమనన్తనేత్రమనన్తపాదాదిమనన్తసౌఖ్యమ్ ॥ ౩౬ ॥ అసురాచలౌఘహరచక్రధరం దురితాచలౌఘహ

రవజ్రధరమ్ । కరుణాచలౌఘభరచిత్తవరం కనకాచలౌఘధరపద్మకరమ్ ॥ ౩౭ ॥ భువనేషు వేఙ్కటేశ్వర బహుపురుషార్థప్రదాననిపుణస్త్వం । నోచేద్వ్యక్తతయా త్వం బహున్నతాద్రిస్థలే కుతో వససి ॥ ౩౮ ॥ గుణౌఘైరపారం స్ఫురద్రత్నహారం స్మరద్దోషహారం స్వభక్తేష్టపూరమ్ । భజే వేఙ్కటేశం ఫణీశాద్రివాసం సదా మన్దహాసం శ్రియా సద్విలాసమ్ ॥ ౩౯ ॥ వేఙ్కటేశ చరణౌ తవ వన్దే సర్వతీర్థశరణౌ శరణే మే । మా విధాతృశివవీశఫణీశేన్ద్రార్కసోమహుతభుఙ్ముఖవన్ద్యౌ ॥ ౪౦ ॥ శ్రీనివాసచరణౌ తవ వన్దే లోకపావనసుకుఙ్కుమవర్ణౌ । శ్రీప్రదౌ కిలసురర్షినృపాణాం శ్రీఋగాదినిగమాగమవేద్యౌ ॥ ౪౧ ॥ భజే భజకసౌఖ్యకృన్నిజకటాక్షసమ్ప్రేక్షణమ్ పరాత్పరతరం దరం దధతమబ్జచక్రే గదామ్ । చతుర్భుజమధోక్షజం కమలజేశపూర్వార్చితం వరోద్ధతఖలాన్ బహూన్ ఝడితి సంహరన్తం రిపూన్ ॥ ౪౨ ॥ అజ్ఞానసాగరసముత్తరణే ప్రశస్తం సుజ్ఞానసేతురచనే నిపుణం బుధేడ్యమ్ । లక్ష్మీపతిం సురవరార్చితవేఙ్కటేశం దారిద్ర్యపూర్వదురితౌఘనిశాచరఘ్నమ్ ॥ ౪౩ ॥ లక్ష్మీనాథం కమలనయనం హారకేయూరభూషం సర్వవ్యాప్తం బహుగుణభరం దోషదూరం దయాబ్ధిమ్ । స్వానాం తాపత్రయహరమజం నిర్విశేషం విశేషం లోకాతీతం పురుషమతులం భావయామీష్టదేవమ్ ॥ ౪౪ ॥ శ్రీమద్వేఙ్కటనాథపాదజనితా గఙ్గా జగత్పావనీ యస్యాపాఙ్గనిరీక్షణం విధిభవేన్ద్రార్కాదిసర్వేష్టదమ్ । యన్నామస్మరణం మహాఘహరణం స్వర్గ్యం చ మోక్షప్రదం యత్పాదామ్బుజయుగ్మసేవనరతో బ్రహ్మాదిభిః పూజ్యతే ॥ ౪౫ ॥ దృష్ట్వాద్యత్యన్తదూరం నిగమనిచయవేద్యాత్మమాహాత్మ్యపూర్ణమ్ సర్వేషామాదిమిత్రం తం రవిశశినయనం పూర్ణకారుణ్యదేహమ్ । నిర్వాణం నిష్ప్రపఞ్చం నిరవధికసమామ్నాయసఙ్ఘైరసఙ్ఘైర్గీర్వాణాద్యైరజస్రం సంస్తుతినతినియమైకాన్తభక్తైశ్చ పూజ్యమ్ ॥ ౪౬ ॥ కిఙ్కరశఙ్కరబహుకరుణా తవ బహుచరితం సమస్తభువనేషు । జ్ఞాపయసి భక్తిమద్భ్యః ఫణిపతిశుకపైలనారదప్రముఖైః ॥ ౪౭ ॥ వేఙ్కటేశమనుసృత్య య ఆస్తే తస్య భూరిసుభగం దశదిక్షు । ఐహికం త్రిదివసౌఖ్యమతుల్యం మోక్షమాశు లభతే గుణసామ్యమ్ ॥ ౪౮ ॥

శ్రీనిధింత్వాహజహాతిమదాన్ధో యోఽస్యదుఃఖమసమందరశదితః। ఐహికం భవతిరౌరవకుమ్భీపాచపావకతమిస్రమముత్ర ॥ ౪౯ ॥ విపత్సు౦శు భదోద్ధారంభక్తానాంవశవర్తినమ్ । లోకపూజ్యంరమానాథంభజేహం ప్రతిజన్మసు ॥ ౫౦ ॥ భక్తౌఘానుగ్రహార్థాయత్యక్త్వావైకుణ్ఠముత్తమమ్। ధరణ్యామవతీర్ణోసివరదేణ్యోవరదోఽర్చితః ॥ ౫౧ ॥ అప్యల్పమాత్రంపరవస్తులోకేనైవాపహార్యంకిలసత్యసన్ధ । జనైరనేకైర్బహుజన్మయత్నై రాయాససాధ్యంబహుపాపసంచయమ్ ॥ ౫౨ ॥ హరస్యశేషంస్మృతిమాత్రత స్త్వంవాణీమనోదృష్టిపథాన్యగోచరః । విలక్షణస్థావరజఙ్గమాత్మకంవీక్ష్యేబహూపాయవిశారదంత్వామ్ ॥ ౫౩ ॥ తవరూపాణ్యనన్తానిచరితాన్యనితధైవచ। స్మరతాంభక్తిపూర్వంతుమహావిభవదానిచ॥౫౪॥ ఇహాముత్రాఽతుల్యసౌఖ్య ప్రదానిమహతామపి । అల్పానాంకిముపక్తవ్యంస్వరూపోద్ధారకాణిచ ॥ ౫౫ ॥ ప్రపద్యేపుణ్డరీకాక్షమీశంభక్తానుకమ్పినమ్ । లోకోత్తరంలోకనాథంపరాత్పరతరంవిభుమ్ ॥ ౫౬ ॥ పుణ్యాత్త్వద్దయయాలబ్ధంవిశేషాదకుతోభయమ్। భగవన్తంవిశ్వవన్ద్యంభూతభవ్యభవత్ప్రభుమ్ ॥ ౫౭ ॥ యతోభూతానిజాయన్తేయేనసర్వమిదంతతమ్। యేనజాతానిజీవన్తియంప్రాప్నువన్తిమహాలయే॥ ౫౮॥ దీపవిద్యుత్తారకాగ్నిచన్ద్రసూర్యాదిదీప్తిమూర్తిః । యోయోగైర్యోగయోగైశ్చాదృశ్యోదృశ్యోఽక్షితస్మృతః॥ ౫౯ ॥ ... ... *

ఇతిశ్రీమదాదిత్యపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
భగవద్గుణనామమహిమానువర్ణనంనామ
తృతీయోధ్యాయః.

భగవతశ్శ్రీవైశ్వరూప్యాదివర్ణనమ్.

దేవశర్మా ॥ శ్రీవేఙ్కటేశమత్స్వామిన్ ప్రణతార్తిప్రణాశన । జ్ఞానానన్దదయాపూర్ణ మద్విజ్ఞాపనమాశృణు ॥ ౧ ॥ యన్ముఖంబ్రహ్మజనకం యద్బాహూకృతక్షత్రకారణే । యదూరుభ్యాంవైశ్యకులం పాదాభ్యాంసేవకోఽభవత్ ॥ ౨ ॥ శిరసాద్యౌరభూద్యస్య సహస్రాంశుశ్చ నేత్రజః। ముఖాత్పురన్దరోగ్నిశ్చదిగ్దేవాశ్శ్రోత్రతోఽభవన్ ॥ ౩॥ శీతాంశుర్మనసోజాతః ప్రాణాద్వాయురజాయత । అన్తరిక్షంనాభితోఽభూత్పద్భ్యాంభూమిరజాయత ॥ ౪ ॥ యత్కోమలాఙ్గైరభవన్భువనానిచతుర్దశ । కోమలేనాభికమలే బ్రహ్మాణ్డంబ్రహ్మణాశ్రితమ్ ॥ ౫ ॥ శ్రియఃపతే కోపిజయేన్నమాయాంయయాజనోముహ్యతివేదనాఽర్థమ్ । తంనిర్జితాత్మానమనంతమాయినంమాయాఽపహంత్వాంశరణంప్రపద్యే॥ ౬ ॥ నమోఽతర్క్యాయతర్క్యాయసగుణాయగుణాయచ । నమోనన్తాయాన్తకాయవేద్యావేద్యస్వరూపిణే ॥ ౭ ॥ సిద్ధిప్రదస్త్వంకిలదేవవర్యత్వత్ప్రేరితోహంతవపాదమాప్తః । త్వత్పాదభక్తోబహిరన్తరాత్మనఃకిమస్తివిజ్ఞాప్యమశేషసాక్షిణః ॥ ౮ ॥ సుఖంన్నృపాలాస్సురదేవముఖ్యాబ్రహ్మాదయస్తేపదపద్మసంశ్రితాః । త్వత్కిఙ్కరాస్తేపిపృథగ్విభావితాఃకురుష్వశంభోమునిదేవమిత్ర॥ ౯ ॥ ఉత్పత్త్యధ్వన్యశరణఉరుక్లేశదుర్గాంతకోగ్రవ్యాళోత్కృష్టేవిషయమృగతృష్ణాత్మగేహోరుభారః । ద్వన్ద్వశ్వభ్రేఖిలమృగభయేశోకదావేఽజ్ఞసార్థ ప్రాప్తఃపాదౌశరణదకదాయామితేఽకామవశ్యః ॥ ౧౦ ॥ భవాబ్ధితారంకటివర్తిహస్తంస్వర్ణామ్బరంరత్నకిరీటకుణ్డలమ్। ప్రలమ్బిసూత్రోత్తమమాల్యభూషితంనమామ్యహంవేఙ్కటశైలనాయకమ్ ॥ ౧౧ ॥ జామ్బూనదైరాభరణైఃప్రదీప్తంవక్షస్థలేదక్షకుచోర్ధ్వభాగే। శ్రీవత్సలక్ష్మ్యాఞ్చితదివ్యరూపంశ్రీవేఙ్కటాధీశమహంప్రపద్యే ॥ ౧౨ ॥ సంస్థితంసువిమానాంతర్విరించాద్యైశ్చసేవితమ్ । చామరవ్యజనచ్ఛత్రైశ్శరదిన్దుముఖంభజే ॥ ౧౩ ॥ భక్తానుకమ్పీగరుడధ్వజస్తత్స్కన్ధంత్వమారుహ్యకిరీటకుణ్డలీ । పీతామ్బరశ్చారుసుమన్దహాసశ్శ్రీకౌస్తుభశ్చక్రవరాభయాఙ్కితః ॥ ౧౪ ॥ సజయోవిజయశ్చై

వద్దృశ్యోఽదృశ్యశ్శ్రుతోఽశ్రుతః । సభాషణోఽభాషణశ్చ వాచ్యోఽవా
చ్యో వృషోఽవృషః ॥ ౧౫ ॥ త్వత్పాదపద్మయుగళం శ్రేయ ఆసక్తమాన
సాః । విసృజ్యోభయతస్సఙ్గం బ్రహ్మాద్యాస్సముపాసతే ॥ ౧౬ ॥ మాహా
త్మ్యం కేనసన్దృశ్యం రమాయారమణమస్య తే। యత్కిఞ్చిద్ద్రష్టుమిచ్ఛామి
మాయినోఽమాయినశ్శుభమ్ ॥ ౧౭ ॥ సర్వప్రాణిహృదావాసం వాసుదే
వం జగద్ధితమ్।శరణ్యాగ్ర్యం దేవదేవం ప్రధానపురుషం భజే॥౧౮॥నమోఽ
వ్యక్తాయ సూక్ష్మాయ పరాత్పరతరాయచ । జగత్కారణకర్త్రే చ సాక్షి
ణేఽవ్యయమూర్తయే ॥ ౧౯ ॥ నమస్తే వాసుదేవాయ నమస్సఙ్కర్ష
ణాయచ। ప్రద్యుమ్నాయానిరుద్ధాయ యోగిహృత్పద్మవాసినే ॥౨౦॥ ప
ఞ్చభూతవిసృష్టాయ పఞ్చమాత్రాత్మకాయచ। జ్ఞానకర్మేన్ద్రియేశాయ
హృషీకేశాయ తేనమః ॥ ౨౧ ॥ విష్ణవే వైష్ణవేశాయ జిష్ణవే జయదాయి
నే । ఇష్టప్రదాయ చేష్టాయ కృష్ణాయోత్కృష్టకర్మణే ॥ ౨౨ ॥ క్షరాక్ష
రోత్తమాయాథ స్వక్షరేశాక్షరాయచ । కుక్షిస్థపక్షిసఙ్ఘాయ క్షయా
క్షయకరాయ తే ॥ ౨౩ ॥ నమోభవాయభావాయ ధీరాయపరమేష్ఠినే।
వీరాయవీరవపుష ఋషయేపరమాత్మనే ॥ ౨౪ ॥ నమోనారాయణాభి
ఖ్యాఽసాధారణధరాయచ । నమస్సమర్వాణాయర్వాయధరణీధరరూపిణే॥
౨౫॥అర్చ్యైరర్చ్యాయాచ్యుతాయాపివన్ద్యైర్వన్ద్యపదాయచ । హిరణ్యగ
ర్భగర్భాయనమశ్శివశివాయచ ॥ ౨౬ ॥ కందాయశిపివిష్టాయసచ్చిదానన్ద
రూపిణే। కర్మజ్ఞాననిరూపాయశ్రుతిస్మృత్యాలయాయ తే ॥ ౨౭ ॥ య
మాయనియమాయాథదానవ్రతకరాయచ । తపస్వినేచతప్యాయతా
పత్రయహరాయచ ॥౨౮॥ యజ్ఞాయవిశ్వాయసుమఙ్గళాయ సుతీర్థపా
దాయసుతారకాయ । ప్రసన్నలోకానుగుణాయశమ్భవేశుద్ధాయశశ్వ
ద్గుణవర్షణేనమః ॥ ౨౯ ॥ కర్మిణేఽకర్మలిప్తాయజ్ఞానాయజ్ఞానదాయినే।
నిత్యముక్తాయహరయేనిత్యముక్తిప్రదాయినే ॥ ౩౦ ॥ శుద్ధంవపుఃపరమ
యోగమతుల్యసౌఖ్యంభూమింద్యులోకముతతత్త్వమతింసుభక్తిమ్।వై
రాగ్యమన్యసుగుణాన్భజతాందదానం శ్రీశందయోదధిమహంశరణంప్ర
పద్యే ॥ ౩౧ ॥ సులభందుర్లభంవన్దే భగవన్తంసనాతనమ్ । సదస
త్క్షేత్రగంవిష్ణుం మూర్తామూర్తంశుభాశుభమ్ ॥ ౩౨ ॥ గోవిన్దంగో

గణాతీతం కల్మషఘ్నమకల్మషమ్ । ప్రతికల్పేఽనల్పకల్పతరుం సర్వార్థకల్పకమ్ ॥ ౩౩ ॥ దుష్టభావః ప్రమత్తోవానామాద్యుచ్చారకోపియః । బ్రహ్మహత్యాదిపాపానిదహత్యేవచనాన్యథా ॥ ౩౪ ॥ అజ్ఞానాదథవాడన్యాభత్స్వయ్యశ్లోకస్యనామ తే। యోవదేత్తానినశ్యన్తితూలరాశిర్యథాఽనలాత్ ॥ ౩౫ ॥ క్షుధితోదుఃఖితశ్శాంతస్త్వన్నామయదిసంస్మరేత్ । తస్యదుఃఖానిసర్వాణినశ్యన్తిక్షణమాత్రతః ॥ ౩౬ ॥ సర్వాణ్యశుభజాతానిదురితాన్యపియానిచ । తానిసర్వాణిలభతే మత్తస్త్వాంవ్యస్మరేద్యది ॥ ౩౭ ॥ నతీర్థయాత్రానచదానయజ్ఞావ్రతంతపోనార్చనమన్యదైవతమ్ । యచ్ఛ్రీనివాసస్యచనామకీర్తనంతదేవసర్వార్థసువృష్టికారణమ్॥ ౩౮॥ యాత్రాయజ్ఞావ్రతాధర్మదానాన్యన్యాన్యసఙ్ఖ్యయా । తవనామస్మృతేర్భక్త్యా కళాంనార్హన్తిషోడశీమ్ ॥ ౩౯ ॥ అహోభాగ్యమహోభాగ్యంవిష్ణునామానువర్తినామ్ । తేషాందూరోయామ్యలోకస్స్వర్గోమోక్షశ్చయత్పదమ్ ॥ ౪౦ ॥ మాహాత్మ్యంవిష్ణునామ్నోహివర్ణితుంకేనశక్యతే । అజామిళోమృత్యుపాశాత్ ముక్తోవైకుణ్ఠగోయతః ॥ ౪౧ ॥ అయమేవమహాధర్మోనరాణాంతారకస్స్మృతః । విష్ణౌసదాభక్తియోగస్తన్నామగ్రహణాదిభిః ॥ ౪౨ ॥ నైకోఽజామిళఏవపాపజలధింసన్తీర్ణవాన్నామతః ప్రహ్లాదోపిగజేన్ద్రపూర్వబహవో దుఃఖామ్బుధేస్తారితాః । యన్నామస్మరణామృతామ్బుధిని మగ్నోద్యాపిగౌరీపతిర్విద్యానేనిరతాః ప్రజాపతిముఖాః ప్రాప్తామహావైభవమ్ ॥ ౪౩ ॥ యన్నామవైసర్వజగద్దురంతదుష్కర్మభారాంశ్చబహూన్భినత్తి। ససర్వశక్తిస్సహివిశ్వరూపః ప్రసీదమామనిరుక్తాత్మశక్తే॥౪౪॥ అనుగ్రహార్థంభజతాంపదాబ్జమనామరూపస్త్వగుణోప్యజన్మా । నామానిరూపాణిగుణాన్క్రియాశ్చజన్మానిగృహ్ణాసినమః ప్రసీద॥ ౪౫ ॥ జన్మాదిభిర్జనేమోహానుగ్రహావధికారతః । కరోషిసామ్రాతంభూయోఽనుగ్రహస్తుభవేన్మయి॥ ౪౬॥ త్వదపాఙ్గలవోభూయాదిహామతేప్యద్వర్షణః । అన్యథానాస్తిసన్దేహఇతిచిత్తేసునిశ్చితమ్ ॥ ౪౭ ॥ ఓంనమోవేఙ్కటేశాయపురుషాయమహాత్మనే । మహానుభావాయమహామాయినేఽమేయకర్మణే ॥ ౪౮ ॥ స్థలేషుదుర్గేషుజలేషుఖేషుగర్భేష్వరణ్యేషుచకైతవేషు । నామ్నైవభావ్యం

ఖలుసర్వలక్షణంమాయావినోవిశ్వకుటుమ్బినస్తే ॥ ౪౯ ॥ మహావిపత్సు
త్వన్నామస్మరణేతద్వినాశనమ్ । బహుసమ్పత్సుత్వన్నామ విస్మృతౌత
ద్వినాశనమ్ ॥ ౫౦ ॥ తస్మాత్త్వన్నామసక్తోహం సర్వదాత్వదనుగ్రహా
త్ । త్వత్ప్రేరితస్త్వదీయత్వాన్మత్పుణ్యంత్వద్దయాబలమ్ ॥ ౫౧ ॥ నకదా
చిద్భయమ్మేస్తిదివ్యనామరతోయతః । తథాపితేకృపాలేశలేశలేశోస్తు
మయ్యహో ॥ ౫౨ ॥ శ్రీశచిత్రంచరిత్రంతే నజానేబహుదుష్కృతీ ।
సర్వజ్ఞంసర్వదాకింత్వాంవదామికృపయాఽవమామ్ ॥ ౫౩ ॥ నామ్నా
మహాఘౌఘహాని ర్మనఃకాయాతతశ్శుచీ । తద్దృష్ట్వాప్రీయసేవిష్ణోతత
స్సత్కర్మసద్గ్రహః ॥ ౫౪ ॥ కర్మణాజ్ఞానసిద్ధిశ్చ తేనప్రీతిస్తవాద్భుతా ।
అపరోక్షమగర్భశ్చ ముక్తిరానన్దవర్ధనమ్ ॥ ౫౫ ॥ గోదానకన్యాదా
నాని పృథివీరేణుసఙ్ఖ్యయా । దుర్భిక్షేజాహ్నవీతీరే ప్రత్యహంకోటి
భోజనమ్ ॥ ౫౬ ॥ త్వన్నామస్మరణాత్తుల్యం నామమాహాత్మ్యమీదృ
శమ్ । తస్మాన్నామస్మృతిస్సిద్ధాసులభాపురుషార్థదా ॥ ౫౭ ॥ లో
కోత్తరస్త్వయంమార్గఃప్రజానామకుతోభయః । యత్రభక్తివశాస్సర్వే
నామస్మృతిపరాయణాః ॥ ౫౮ ॥ యేనైకదావిష్ణుపదాబ్జయుగ్మేసమర్పి
తంచిత్తమనన్యబుద్ధ్యా । యమోపితద్దూతగణాస్సపాశాః పశ్యంత్యఘౌ
ఘాశ్రయమప్యహోనతమ్ ॥ ౫౯ ॥ ... ... *

ఇతిశ్రీమదాదిత్యపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే భగవద్గుణ
నామమహిమానువర్ణనంనామ చతుర్థోధ్యాయః.

దేవశర్మాణమ్ప్రతిస్తుతిప్రసన్నశ్రీనివాస కృతవరప్రదానాదిః.

దేవశర్మా॥ సర్వలోకజననీకమలాయా దేశకాలవితతారమణీతే ।
సాతిమృద్వతసికాకుసుమాభోత్సఙ్గగాచత వహృత్కమలస్థా ॥ ౧ ॥ బ్ర
హ్మశఙ్కరపదార్పణదక్షా సర్వలోకశుభదాద్రవచిత్తా । యత్కటా
క్షలవమాత్రపదస్థాఃప్రార్థయన్త్యజశివేన్ద్రముఖాహి ॥ ౨ ॥ భారతీప్రము
ఖసున్దరయోషిజ్జాలజైత్రబహుసున్దరరూపామ్ । ఆలిలిఙ్గిథసియాంక
రపద్మైర్మన్దహాసవదనాంసరసస్త్వమ్ ॥ ౩ ॥ నిత్యముక్తాదోషదూరాత్వ
దూనాఽధికసద్గుణా । త్వత్పాదపూజనేనిత్యంబద్ధకఙ్కణభూషితా ॥

౪ ॥ అభీష్టదానే భక్తానాం కల్పవృక్షాయితా రమా । చిన్తామణిః కామ
ధేనుః కరుణాసాగరాయితా ॥ ౫ ॥ లక్ష్మీః పురస్తాత్పశ్చాచ్చ దక్షిణోత్త
రతశ్శ్రియా । ఊర్ధ్వాధరాదిభాగస్థా జగత్సృజతి పాతి హి ॥ ౬ ॥ గుణైస్త
తా ప్రసవితృ వరణీయగుణోర్జితా । ప్రకాశమతిమూర్తిశ్చ ధ్యేయా బుద్ధి
ప్రచోదికా ॥ ౭॥ దురన్నాద్దుర్గ్రహాత్పఞ్చపాతకాదుపపాతకాత్ । స్వ
గాయకత్రాణదత్వా గాయత్రీత్యుదితా రమా ॥ ౮ ॥ సవితుర్ద్యోతకత్వా
చ్ఛుభక్షేత్రప్రసవేరతా । చరాచరప్రసవితా సావిత్రీ కమలా స్మృతా ॥
౯ ॥ వాగీశత్వాద్వచోదానాత్కీర్తితా చ సరస్వతీ । శాన్తిరత్వాదిదా
నాచ్చ భారతీత్యాదినామికా ॥ ౧౦॥ గుణపూర్ణత్వయోగేన బ్రహ్మ బ్రహ్మ
వశే స్థితా । బ్రహ్మణ్డాన్తర్బహిర్వ్యాప్తా స్థూలా సూక్ష్మా చ మధ్యమా ॥౧౧॥
కర్మణాం గుణరూపాణాం సర్వేషాం చ నియామికా । యద్దయాపాఙ్గలే
శేన త్రైవిహికీస్సర్వసంపదః ॥ ౧౨ ॥ స్వర్వీరక్తీశసద్భక్తిజ్ఞప్తిముక్తీర్వ్ర
జన్తి హి । లోకాతీతా లోకపూజ్యా తవాత్యన్తప్రియా మతా ॥ ౧౩ ॥
సర్వశక్తా సర్వసుఖా సర్వలక్షణసంయుతా । అనేకగుణసంపూర్ణా పూర్ణ
కామా చ సర్వదా ॥ ౧౪॥ అప్రమేయా ప్రమేయాపి సమస్తపురుషార్థదా ।
సుమహైశ్వర్యసౌభాగ్యాత్తథాపి త్వాఽనువర్తినీ ॥ ౧౫ ॥ స్మరతి ధ్యాయతి
స్తౌతి నమత్యర్చతి పశ్యతి । తపతి త్వాం జపతి చ సేవతే త్వాం ప్రతీక్షతే ॥ ౧౬॥
నిత్యానపాయినీ నమ్రా సంప్రార్థయతి సర్వదా । కిము తాన్యేఽల్పజీవా
శ్చ మాదృశా వృత్తివర్జితాః ॥ ౧౭ ॥ దరిద్రా బన్ధురహితా అనాథా జీవ
నార్థినః । తేషాం త్వత్ప్రార్థనాకాఙ్క్షా నాశ్చర్యం భువనత్రయే ॥ ౧౮ ॥
శ్రీవేఙ్కటేశమత్స్వామిన్ జ్ఞానానన్దదయానిధే । శరణాగతసంత్రాణకా
రణాభీష్టవర్షణ ॥ ౧౯॥ శ్రీశ తే రూపకర్మాణి బ్రహ్మరుద్రాహిపాదిభిః । అగ
ణ్యాని హ్యవేద్యాని హ్యచిన్త్యాన్యద్భుతాని చ ॥౨౦॥ ఏవం పూర్ణత్వన్మహి
మ్ని నాహం శక్తోస్మి వర్ణనే । కశ్చాహం కా చ మే శక్తిః కిమితి స్తౌమి మన్దధీః ॥
౨౧॥ అలసోహమహంకారీ చాజ్ఞో మూర్ఖశ్శఠః ఖలః । జ్ఞానభక్త్యాదిహీనశ్చ
కామక్రోధాదిపూరితః ॥ ౨౨ ॥ మనోజయవిహీనశ్చ సదా విషయలం
పటః ॥ పాంసూనాం వృష్టిబిన్దూనాం మద్దోషాణాం మితిర్న హి ॥ ౨౩ ॥
గుణాస్త్వయి యథా పూర్ణా దోషాః పూర్ణాస్తథా మయి । అలసత్వాద

హంకారాదజ్ఞానాల్లోభతోమయా॥ ౨౪॥ డంభాత్ప్రమాదాద్దాక్షిణ్యా
త్స్వభావాత్సంగతఃకృతాన్ । అసంఖ్యానపరాధాన్మేఽగణయిత్వాక్షమ
స్వమామ్ ॥ ౨౫ ॥ పితామాతాగురుర్భ్రాతాసఖాబంధుస్త్వమేవమే।
విద్యాసత్కర్మవిత్తంచపురః పృష్ఠేచపార్శ్వయోః ॥ ౨౬ ॥ మూర్ధ్ని
హృత్కమలేమేస్త్వర్బహిర్జన్మనిజన్మని । కులస్వామీష్టదేవోనోవృతఃపి
తృపితామహైః ॥ ౨౭ ॥ సర్వంత్వమేవలక్ష్మీశనజానేత్వాంవినాపరమ్ ।
దుస్స్మృతింహరదూరాన్మేవిస్మృతింతేవిలోపయ॥ ౨౮ ॥త్వత్స్మృతింసం
ప్రదేహ్యత్రాత్వత్సమోనాస్తిమేప్రియః । త్వన్నామాస్త్వద్గతప్రాణస్త్వ
త్పదాంబుజసంశ్రితః॥ ౨౯ ॥ తవభక్తోస్మిదాసోస్మి శిష్యఃపుత్రోస్మికే
వలమ్ । భృత్యస్త్వమేవవిశ్వస్యస్మరామిత్వామహర్నిశమ్ ॥ ౩౦ ॥ శ్రీహ
రిర్మమహృత్పద్మకర్ణికాస్థోతిసున్దరః । పద్మాసనసమాసీనఇన్ద్రనీలసమద్యు
తిః ॥ ౩౧ ॥ కఞ్జకోమలపాదాఢ్యఃకుఙ్కుమాధికవర్ణవాన్ । వజ్రాంకుశ
ధ్వజాబ్జాంకపాదాబ్జనఖరత్నవాన్ ॥ ౩౨ ॥ క్వణన్నూపురసన్నాదవ
లయాఢ్యపదాంబుజః । అతసీపుష్పసఙ్కాశతేజఃపుంజోరురఞ్జితః ॥ ౩౩॥
నితమ్బపీతవసనస్స్వర్ణకాంచ్యంచితోఽచ్యుతః । విరిఞ్చ్యాధారసౌవర్ణ
గమ్భీరాబ్జాభనాభికః॥ ౩౪ ॥ బ్రహ్మణ్డగూహకమృదుశ్లక్ష్ణరేఖాత్రయో
దరః।ధర్మస్తనోఽధర్మపృష్ఠశ్లక్ష్ణసూక్ష్మతనూరుహః ॥ ౩౫॥ శ్రీవత్సాం
కఃకౌస్తుభాఢ్యోవైజయన్తీహృదంబుజః । ఉన్నతాంసాజానులంబబా
హ్వాభీతివరప్రదః ॥ ౩౬ ॥ కుంకుమాభకరతలేశఙ్ఖచక్రసులక్షణః। కింకిణీ
కంకణలసద్వలయాఙ్గదభూషితః ॥ ౩౭ ॥ కమ్బుగ్రీవస్సుబిమ్బోష్ఠఃకున్ద
కుట్మలదంతవాన్। ఆదర్శవద్దృశ్యసూక్ష్మగణ్డయుగ్మసుమణ్డితః॥౩౮॥ సు
నాసోఽనిమిషస్సుభ్రూఃకరుణాపూర్ణలోచనః । శరత్పూర్ణేన్దువదనోన
తనీలసుకున్తలః ॥౩౯॥ అతుల్యతిలకోపేతోరత్నకుణ్డలమణ్డితః । స్ఫుర
ద్రత్నకిరీటశ్చ సర్వలక్షణసంయుతః ॥ ౪౦ ॥ జగద్విలక్షణశ్శ్రీమాన్మ
ద్బింబోనిత్యచిత్సుఖః। సూర్యకోటిప్రతీకాశశ్చంద్రకోటిసుశీతలః ॥ ౪౧ ॥
అనంతవేదైర్బ్రహ్మాద్యై రవేద్యోఽప్రాకృతోహరిః । శ్రీధరాభ్యాంస
మాశ్లిష్టోబ్రహ్మరుద్రేన్ద్రసేవితః ॥౪౨॥ పూర్ణానందజ్ఞానదయామూర్తిః

పరమమఙ్గళః । మఙ్గళాంగో మఙ్గళాంకో భక్తమఙ్గళదాయకః ॥ ౪౩ ॥ కరుణామృతపూర్ణాభ్యాం మాం నేత్రాభ్యాం సమీక్షతే । కాచింతామ ఇహాముత్ర సర్వారిష్టం హరత్యసౌ ॥ ౪౪ ॥ తత్పదామ్బుజవిశ్వాసేన సర్వాభీష్టం దదాతిహి । ఇతిస్మరన్నహోరాత్రం తం త్వాహం శరణం గతః॥ ౪౫ ॥ భోస్స్వామిన్పూర్ణకామస్త్వం సంపూర్ణైశ్వర్యవానపి । స్వప్రయోజనహీనోపి మాయయా బహురూపవాన్ ॥ ౪౬ ॥ లోకోపకరణాయైవ త్వితరాసాధ్యకృత్యవాన్ । బహ్వాద్రీనుద్ధరన్సేతు మనాయాసాదకల్పయః ॥ ౪౭ ॥ క్షణేనోత్పాదితం చాపి స్థూలబ్రహ్మాణ్డమద్భుతమ్ । వహసిత్వముపాయేన బహుసూక్ష్మమృదూదరే ॥ ౪౮ ॥ ఏవం మహాభారవహస్యవిశ్వ కుటుమ్బినః కరుణాపూర్ణసిన్ధోః । మమత్వదీయస్యసుసూక్ష్మలేశ లవాల్పకస్యోద్ధరణం కియత్తే ॥ ౪౯ ॥ శ్రీవేఙ్కటేశమత్స్వామిన్ జ్ఞానానందదయానిధే । దుఃఖసాగరమగ్నం మాం స్వీయం నోద్ధరసే కుతః ॥ ౫౦ ॥ శ్రీనివాసకృపాపూర్ణ భక్తపోషణదీక్షిత । సంసారారణ్యపతితం దయయా నేక్షసే కుతః ॥ ౫౧ ॥ భక్తబంధో దయాసిన్ధో త్వత్పాదాబ్జేన మామ్యహమ్ । సూక్తాసూక్తమిదం సర్వమపరాధం క్షమస్వమే ॥ ౫౨ ॥ వరం వరం చ వరయే భక్తిం త్వత్పాదయోస్స్మృతిమ్ । సదానామార్థవిజ్ఞానం దేహీహాముత్ర సౌఖ్యదమ్ ॥ ౫౩ ॥ శ్రీస్వామితీర్థదుగ్ధాబ్ధౌ శ్వేతద్వీపే సుమణ్డపే । శ్రీభూభ్యాం విహరన్విష్ణో ముక్తిం భక్తాయ దేహి మే ॥ ౫౪ ॥ శ్రీసూతః ॥ ఇతిస్తుత్వా వేఙ్కటేశం రమేశం తూష్ణీభూతో దేవశర్మా సుభక్తః । భక్తేభ్యోభీష్టార్థవర్షప్రబుద్ధం సాష్టాంగం తం ప్రాణమత్స్వేష్టదేవమ్ ॥ ౫౫ ॥ అథ స్తోత్రేణ సంతుష్టశ్శ్రీనివాసస్సతాఙ్గతిః । మేఘగమ్భీరయా వాచా వరదానమథాబ్రవీత్ ॥ ౫౬ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ ప్రీతోహం తే ద్విజశ్రేష్ఠ మదుపాసనకర్మణా । యన్మహైశ్వర్యసంసిద్ధికారణం స్తోత్రముత్తమమ్ ॥ ౫౭ ॥ కృతవానసితస్మాత్త్వం భైక్షీర్మాత్రపరత్రచ । మద్భక్తవాయుశిష్యస్య గురుపాదావలమ్బినః ॥ ౫౮ ॥ విపన్నాశస్సమ్పదాప్తిర్భార్యయా తేమదనుగ్రహాత్ । మమభక్తస్య తే గేహే స్వర్ణవృష్టిర్దినేదినే ॥ ౫౯ ॥ అయుతాయుశ్చ తేద

న్తం పుత్రపౌత్రాన్స్తథాయుషః । శతపూరుషపర్యంతం భుక్త్వాభోగా
ననేకశః ॥ ౭౦ ॥ తతో మత్పదమాప్నోషీత్యుక్త్వాఽదృశ్యోబభూవహ।
శ్రీసూతః ॥ భోశౌనకాద్యామునయో నిస్సంగాశ్చతపస్వినః ॥ ౭౧ ॥
భక్తవశ్యో వేఙ్కటేశః ప్రసన్నో భవతి ధ్రువమ్ ॥ ౭౨ ॥ యూయంగ
త్వా వేఙ్కటేశం రమేశం నత్వాస్తుత్వా వేదవేద్యం సుభక్త్యా। భక్తేభ్యోఽ
భీష్టార్థవర్షప్రబుద్ధం సంప్రీణీధ్వం తేనవోఽభీష్టసిద్ధిః ॥ ౭౩ ॥ శ్రీవేఙ్కటే
శస్యకథామృతంత్విదం మాహాత్మ్యసారంసుతపస్విమృగ్యం । శ్రీవే
ఙ్కటేశస్యమహాప్రియప్రియం లోకోత్తరం దేవఋషిప్రియంచ ॥ ౭౪ ॥
సమస్తపాపౌఘవినాశకారణం సమస్తపుణ్యౌఘసమృద్ధికారణమ్ । శ్రీ
వేఙ్కటేశస్యపదారవిందం సద్భక్తివృద్ధావసమానకారణమ్ ॥ ౭౫ ॥
వక్తుశ్శ్రోతుః పాఠకస్య పారాయణపరస్యచ । పరాత్పరో వేఙ్కటేశః ప్ర
సన్నోభవతితత్క్షణాత్ ॥ ౭౬ ॥ స్తోత్రేణానేనసంతుష్టో వేఙ్కటేశోరమా
పతిః । యాన్యాన్కామాన్కామయంతే తాంస్తాన్ముక్తిందదాతిచ ॥ ౭౭ ॥

ఇతి శ్రీమదాదిత్యపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
శ్రీవేఙ్కటేశస్యసకలాభీష్టప్రదాన మహిమాను
వర్ణనంనామపఞ్చమోఽధ్యాయః.

ఇత్థమాదిత్యపురాణే ప్రథమప్రభృతిపఞ్చమపర్యన్తపఞ్చాధ్యా
యాత్మకశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యపరోభాగ
సమాప్తిమగమత్.

ఆదిత్యపురాణ శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య సముదితాధ్యాయసఙ్ఖ్యా - ౫

శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యం
సమ్పూర్ణమ్.

శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణనిధయేనిధయేఽర్థినామ్।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్॥

శ్రీవేఙ్కటాద్రినిలయఃకమలాకాముకఃపుమాన్।
అభఙ్గురవిభూతిర్నస్తరఙ్గయతుమఙ్గళమ్॥

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రియై శ్రీపద్మావత్యైనమః.

శ్రీమతే విష్వక్సేనాయనమః.

అథ శ్రీవారాహపురాణాన్తర్గత

శ్రీవేఙ్కటేశాష్టోత్తరశతనామప్రారమ్భః.

శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణనిధయేనిధయేఽర్థినామ్।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్॥
శ్రీవేఙ్కటాచలాధీశం శ్రియాధ్యాసితవక్షసమ్।
శ్రితచేతనమన్దారం శ్రీనివాసమహంభజే॥

శ్రీవేఙ్కటేశాష్టోత్తరశతనామాని.

మునయః ॥ సూతసర్వార్థతత్త్వజ్ఞ సర్వవేదాన్తపారగ । యేన చారాధితస్సద్యశ్శ్రీమద్వేఙ్కటనాయకః ॥ ౧ ॥ భవత్యభీష్టసర్వార్థప్రద స్తద్బ్రూహినోమునే। ఇతిపృష్టస్తదాసూతో ధ్యాత్వాస్వాత్మనితత్క్షణాత్ ॥ ౨ ॥ ఉవాచమునిశార్దూలాన్ శ్రూయతామితివైమునిః ॥ శ్రీసూతః॥ అస్తికిఞ్చిన్మహద్గోప్యం భగవత్ప్రీతికారకమ్ ॥ 3 ॥ పురాశేషేణకథితం కపిలాయమహాత్మనే।నామ్నామష్టశతంపుణ్యం పవిత్రంపాపనాశనమ్॥౪॥ ఆదాయహేమపద్మాని స్వర్ణదీసమ్భవానిచ । బ్రహ్మాతుపూర్వమభ్యర్చ్య శ్రీమద్వేఙ్కటనాయకమ్ ॥ ౫ ॥ అష్టోత్తరశతైర్దివ్యైర్నామభిర్మునిపూజితైః । స్వాభీష్టంలబ్ధవాన్ బ్రహ్మా సర్వలోకపితామహః ॥ ౬ ॥ భవద్భిరపి

పద్మైశ్చ సమర్చ్యస్తైశ్చనామభిః । తేషాం శేషనగాధీశమానసోల్లాసకా
రిణామ్ ॥ ౭ ॥ నామ్నామష్టశతంవక్ష్యే వేఙ్కటాద్రినివాసినః । ఆయు
రారోగ్యదంపుంసాం ధనధాన్యసుఖప్రదమ్ ॥ ౮ ॥ జ్ఞానప్రదంవిశేషేణ
మహదైశ్వర్యకారకమ్ । అర్చయేన్నామభిర్దివ్యై ర్వేఙ్కటేశపదాఙ్కి
తైః ॥ ౯ ॥ నామ్నామష్టశతస్యాస్య ఋషిర్బ్రహ్మప్రకీర్తితః । ఛన్దోఽను
ష్టుప్తథాదేవో వేఙ్కటేశఉదాహృతః ॥ ౧౦ ॥ నీలగోక్షీరసమ్భూ
తో బీజమిత్యుచ్యతేబుధైః । శ్రీనివాస స్తథాశక్తిర్హృదయంవేఙ్కటాధి
పః ॥౧౧॥ వినియోగ స్తథాఽభీష్టసిద్ధ్యర్థేచనిగద్యతే।*ఓంనమోవేఙ్కటే
శాయ శేషాద్రినిలయాయచ ॥ ౧౨ ॥ వృషదృగ్గోచరాయాథ విష్ణవేసత
తంనమః । సదఞ్జనగిరీశాయ వృషాద్రిపతయేనమః ॥ ౧౩ ॥ మేరుపుత్ర
గిరీశాయ సరస్స్వామితటీజుషే । కుమారాకల్పసేవ్యాయ వజ్రిదృగ్విష
యాయచ ॥ ౧౪ ॥ సువర్చలాసుతన్యస్త సైనాపత్యభరాయచ । రా
మాయపద్మనాభాయ సదావాయుస్తుతాయచ ॥ ౧౫ ॥ త్యక్తవైకుణ్ఠలో
కాయ గిరికుఞ్జవిహారిణే। హరిచన్దనగోత్రేన్ద్రస్వామినేసతతంనమః॥౧౬॥
శఙ్ఖరాజన్యనేత్రాబ్జ విషయాయనమోనమః।వసూపరిచరత్రాత్రే కృష్ణా
యసతతంనమః ॥ ౧౭ ॥ అబ్ధికన్యాపరిష్వక్తవక్షసేవేఙ్కటాయచ ।
సనకాదిమహాయోగి పూజితాయనమోనమః ॥ ౧౮ ॥ దేవజిత్ప్ర
ముఖానన్త దైత్యసఙ్ఘప్రణాశినే। శ్వేతద్వీపవసన్ముక్త పూజితాఙ్ఘ్రియు
గాయచ ॥ ౧౯ ॥ శేషపర్వతరూపత్వ ప్రకాశనపరాయచ । సాను
స్థాపితతార్క్ష్యాయ తార్క్ష్యాచలనివాసినే ॥ ౨౦ ॥ మాయాగూఢవిమా
నాయ గరుడస్కన్ధవాసినే। అనన్తశిరసేనిత్య మనన్తాక్షాయతేనమః॥౨౧॥
అనన్తచరణాయాథ శ్రీశైలనిలయాయచ। దామోదరాయతేనిత్యంనీల
మేఘనిభాయచ॥౨౨॥బ్రహ్మాదిదేవదుర్దర్శ విశ్వరూపాయతేనమః।వైకు
ణ్ఠాగతసద్ధేమ విమానాన్తర్గతాయచ ॥ ౨౩ ॥ అగస్త్యాభ్యర్థితాశేషజన
దృగ్గోచరాయచ । వాసుదేవాయహరయే తీర్థపఞ్చకవాసినే ॥ ౨౪ ॥

వామదేవప్రియాయాథ జనకేష్టప్రదాయచ । మార్కణ్డేయమహాతీర్థ
జాతపుణ్యప్రదాయచ ॥ ౨౫ ॥ *వాక్పతిబ్రహ్మదాత్రేచ చన్ద్రలావణ్యదా
యినే । నారాయణనగేశాయ బ్రహ్మక్లప్తోత్సవాయచ ॥ ౨౬ ॥ శఙ్ఖ
చక్రవరానమ్ర లసత్కరతలాయచ । ద్రవన్మృగమదాసక్త విగ్రహాయన
మోనమః ॥ ౨౭ ॥ కేశవాయనమోనిత్యం నిత్యయౌవనమూర్తయే । అ
ర్థితార్థప్రదాత్రేచ విశ్వతీర్థాఘహారిణే ॥ ౨౮ ॥ తీర్థస్వామిసరస్స్నాత
జనాభీష్టప్రదాయినే । కుమారధారికావాస స్కన్దాభీష్టప్రదాయచ ॥ ౨౯ ॥
జానుదఘ్నసముద్భూత పోత్రిణేకూర్మమూర్తయే । కిన్నరద్వన్ద్వశాపా
న్తప్రదాత్రేవిభవేనమః ॥ ౩౦ ॥ వైఖానసమునిశ్రేష్ఠపూజితాయన
మోనమః । సింహాచలనివాసాయ శ్రీమన్నారాయణాయచ ॥ ౩౧ ॥ సద్భ
క్తనీలకణ్ఠార్చ్య నృసింహాయనమోనమః । కుముదాక్షగణశ్రేష్ఠ సైనాపత్య
ప్రదాయచ ॥ ౩౨ ॥ దుర్మేధఃప్రాణహర్త్రేచ శ్రీధరాయనమోనమః ।
క్షత్రియాన్తకరామాయ మత్స్యరూపాయతేనమః ॥ ౩౩ ॥ పాణ్డవా
రిప్రహర్త్రేచ శ్రీకరాయనమోనమః । ఉపత్యకాప్రదేశస్థ శఙ్కరధ్యాత
మూర్తయే ॥ ౩౪ ॥ రుక్మాబ్జసరసీకూలలక్ష్మీకృతతపస్వినే । లసల్లక్ష్మీక
రామ్భోజదత్తకల్హారకస్రజే ॥ ౩౫ ॥ సాలగ్రామనివాసాయ శుకదృ
గ్గోచరాయచ । నారాయణార్థితాశేష జనదృగ్విషయాయచ ॥ ౩౬ ॥
మృగయారసికాయాథ వృషభాసురహారిణే । అఞ్జనాగోత్రపతయేవృషభా
చలవాసినే ॥ ౩౭ ॥ అఞ్జనాసుతదాత్రేచ §మాధవీయాఘహారిణే ।
ప్రియఙ్గుప్రియభక్షాయ శ్వేతకోలవరాయచ ॥ ౩౮ ॥ నీలధేనుపయోధా
రాసేకదేహోద్భవాయచ । శఙ్కరప్రియమిత్రాయచోళపుత్రప్రియా
యచ ॥ ౩౯ ॥ సుధర్మిణీసుచైతన్య ప్రదాత్రేమధుఘాతినే । కృష్ణాఖ్య
విప్రవేదాన్త దేశికత్వప్రదాయచ ॥ ౪౦ ॥ వరాహాచలనాథాయ బలభద్రా
యతేనమః । త్రివిక్రమాయమహతే హృషీకేశాయతేనమః ॥ ౪౧ ॥

---

* వాక్పతిబ్రహ్మధీదాత్రే.   § మధుమాసవిహారిణే.

అచ్యుతాయనమోనిత్యం నీలాద్రినిలయాయచ। నమఃక్షీరాబ్ధినాథాయ వైకుణ్ఠాచలవాసినే॥౮౨॥ముకున్దాయనమోనిత్య మనన్తాయనమోనమః। విరిఞ్చాభ్యర్థితానీతసౌమ్యరూపాయతేనమః ॥ ౮౩ ॥ సువర్ణముఖరీస్నాతమనుజాభీష్టదాయినే। హలాయుధజగత్తీర్థసమస్తఫలదాయినే॥ గోవిన్దాయనమోనిత్యం శ్రీనివాసాయతేనమః। అష్టోత్తరశతంనామ్నాం చతుర్థ్యానమసాన్వితమ్ ॥ ౮౪ ॥ యఃపఠేచ్ఛృణుయాన్నిత్యం శ్రద్ధాభక్తిసమన్వితః । తస్యశ్రీవేఙ్కటేశస్తు ప్రసన్నోభవతిధ్రువమ్ ॥ ౮౫ ॥ అర్చనాయాంవిశేషేణ గ్రాహ్యమష్టోత్తరంశతమ్। వేఙ్కటేశాభిధేయైర్యో వేఙ్కటాద్రినివాసినమ్ ॥ ౮౬ ॥ అర్చయేన్నామభిస్తస్య ఫలంముక్తిర్నసంశయః। గోపనీయమిదంస్తోత్రం సర్వేషాంనప్రకాశయేత్ ॥౮౭॥ శ్రద్ధాభక్తియుజామేవ దాపయేన్నామసఙ్గ్రహమ్। ఇతిశేషేణకథితం కపిలాయమహాత్మనే ॥ ౮౮ ॥ కపిలాఖ్యమహాయోగి సకాశాత్తుమయాశ్రుతమ్। తదుక్తంభవతామద్య సద్యఃప్రీతికరంహరేః ॥ ౯౦ ॥ ... *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్కటేశాష్టోత్తరశతనామకథనంనామైకషష్టితమోధ్యాయః.

శ్రీరస్తు.

అథ శ్రీవేఙ్కటేశాష్టోత్తరశతనామావళి ప్రారమ్భః.

* ఓం వేఙ్కటేశాయనమః ౧

శేషాద్రినిలయాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయ నమః ౨

వృషద్దృగ్గోచరాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయ నమః ౩

విష్ణవే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౪

సదఞ్జనగిరీశాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౫

వృషాద్రిపతయే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః

మేరుపుత్రగిరీశాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయ నమః ౭

సరస్స్వామితటీజుషే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౮

కుమారకల్పసేవ్యాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౯

వజ్రిదృగ్విషయాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౧౦

* ఓం సువర్చలాసుతన్యస్తసైనాపత్యభరాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౧

రామాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౧౨

పద్మనాభాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః

సదావాయుస్తుతాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౧౪

త్యక్తవైకుణ్ఠలోకాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౧౫

గిరికుఞ్జవిహారిణే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః

హరిచన్దనగోత్రేన్ద్రస్వామినే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౧౭

శఙ్ఖరాజన్యనేత్రాబ్జవిషయాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౧౮

వసూపరిచరత్రాత్రే శ్రీవేఙ్కటేశాయ నమః ౧౯

కృష్ణాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౨౦

* ఓం అబ్ధికన్యాపరిష్వక్తవక్షసే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౨౧

వేఙ్కటాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః

సనకాదిమహాయోగిపూజితాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౨౩

దేవజిత్ప్రముఖానన్తదైత్యసఙ్ఘప్రణాశినే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౨౪

శ్వేతద్వీపవసన్ముక్తపూజితాఙ్ఘ్రియుగాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః౨౫

శేషపర్వతరూపత్వప్రకాశనపరాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః... ౨౬

సానుస్థాపితతార్క్ష్యాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౨౭

తార్క్ష్యాచలనివాసినే శ్రీవేఙ్కటేశాయ నమః ౨౮

మాయాగూఢవిమానాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౨౯

గరుడస్కన్ధవాసినే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౩౦

* ఓం అనన్తశిరసే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౩౧

అనన్తాక్షాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః

అనన్తచరణాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౩౩

శ్రీశైలనిలయాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౩౪

దామోదరాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః

నీలమేఘనిభాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౩౬

బ్రహ్మాదిదేవదుర్దర్శవిశ్వరూపాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౩౭

వైకుణ్ఠాగతసద్ధేమవిమానాన్తర్గతాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౩౮

అగస్త్యాభ్యర్థితాశేషజనదృగ్గోచరాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౩౯

వాసుదేవాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః

* ఓం హరయే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః

తీర్థపఞ్చకవాసినే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౪౨

వామదేవప్రియాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౪౩

జనకేష్టప్రదాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౪౪

మార్కణ్డేయమహాతీర్థజాతపుణ్యప్రదాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౪౫

† వాక్పతిబ్రహ్మదాత్రే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౪౬

చన్ద్రలావణ్యదాయినే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౪౭

నారాయణనగేశాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౪౮

బ్రహ్మక్లృప్తోత్సవాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౪౯

శఙ్ఖచక్రవరానమ్రలసత్కరతలాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౫౦

* ఓం ద్రవన్మృగమదాసక్తవిగ్రహాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౫౧

కేశవాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౫౨

నిత్యయౌవనమూర్తయే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౫౩

అర్థితార్థప్రదాత్రే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౫౪

విశ్వతీర్థాఘహారిణే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౫౫

---

† వాక్పతిబ్రహ్మధీదాత్రే.

తీర్థస్వామిసరస్స్నాత జనాభీష్టప్రదాయినే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౫౬
కుమారధారికావాసస్కన్దాభీష్టప్రదాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౫౭
జానుదఘ్నసముద్భూతపోత్రిణే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౫౮
కూర్మమూర్తయే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౫౯
కిన్నరద్వన్ద్వశాపాన్తప్రదాత్రే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౬౦
* ఓం విభవే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః()
వైఖానసమునిశ్రేష్ఠపూజితాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౬౨
సింహాచలనివాసాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౬౩
శ్రీమన్నారాయణాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౬౪
సద్భక్తనీలకణ్ఠార్చ్యనృసింహాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౬౫
కుముదాక్షగణశ్రేష్ఠసైనాపత్యప్రదాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౬౬
దుర్మేధఃప్రాణహర్త్రే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౬౭
శ్రీధరాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౬౮
క్షత్రియాన్తకరామాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౬౯
మత్స్యరూపాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః
*ఓం పాణ్డవారిప్రహర్త్రే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౭౧
శ్రీకరాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౭౨
ఉపత్యకాప్రదేశస్థశఙ్కరధ్యాత మూర్తయే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౭౩
రుక్మాబ్జసరసీకూల లక్ష్మీకృతతపస్వినే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౭౪
లసల్లక్ష్మీకరామ్భోజదత్తకల్హారకస్రజే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౭౫
సాలగ్రామనివాసాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౭౬
శుకదృగ్గోచరాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౭౭
నారాయణార్థితాశేషజనదృగ్విషయాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౭౮
మృగయారసికాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౭౯
వృషభాసురహారిణే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౮౦
*ఓం అఞ్జనాగోత్రపతయే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౮౧
వృషభాచలవాసినే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౮౨
అఞ్జనాసుతదాత్రే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౮౩

† మాధవీయాఘహారిణే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౮౪

ప్రియఙ్గుప్రియభక్షాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౮౫

శ్వేతకోలవరాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౮౬

నీలధేనుపయోధారాసేకదేహోద్భవాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౮౭

శఙ్కరప్రియమిత్రాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౮౮

చోళపుత్రప్రియాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౮౯

సుధర్మిణీసుచైతన్యప్రదాత్రే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౯౦

* ఓం మధుఘాతినే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౯౧

కృష్ణాఖ్యవిప్రవేదాన్తదేశికత్వప్రదాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౯౨

వరాహాచలనాథాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౯౩

బలభద్రాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః

త్రివిక్రమాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః

మహాత్మే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౯౬

హృషీకేశాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః

అచ్యుతాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ()

నీలాద్రినిలయాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౯౯

క్షీరాబ్ధినాథాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౧౦౦

* ఓం వైకుణ్ఠాచలవాసినే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౧౦౧

ముకున్దాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ()

అనన్తాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ()

విరిఞ్చాభ్యర్థితానీత సౌమ్యరూపాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౧౦౪

సువర్ణముఖరీస్నాతమనుజాభీష్టదాయినే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౧౦౫

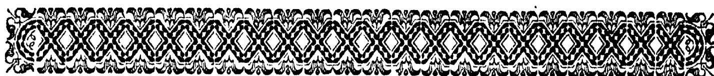
హలాయుధజగత్తీర్థ సమస్తఫలదాయినే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౧౦౬

గోవిన్దాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ()

శ్రీనివాసాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః

† మధుమాసవిహారిణే.

శ్రీవేఙ్కటేశాష్టోత్తరశతనామావళిస్సమ్పూర్ణా.

శ్రీ ర స్తు.

అథ శ్రీవారాహపురాణద్వితీయభాగాన్తర్గత శ్రీ ల క్ష్మీ స్తు తి ప్రా ర మ్భః.

దేవాదికృతశ్రీలక్ష్మీస్తుతిః.

శ్రీశుకః॥ పురాదూర్వాససశ్శాపాదవతీర్ణాసురాలయాత్। పద్మా పద్మాక్షదయితా విష్ణునాసహితానృప ॥ ౧ ॥ సరఃకాఞ్చనపద్మాఢ్య మిదంప్రాప్యమహేశ్వరీ। తపశ్చకారవర్షాణాం దివ్యానామయుతంరమా॥ తతోదేవావిచిన్వన్తశ్శ్రియంవిష్ణుసమన్వితామ్। పురన్దరేణసంయుక్తా రాజన్నస్మింత్సరోవరే ॥ ౩ ॥ స్థితాంసువర్ణకమలే పుణ్డరీకాక్షసంయుతామ్। దృష్ట్వాప్రీతిసమాయుక్తాఃప్రణమ్యామ్బుజధారిణీమ్ ॥ ౪ ॥ కృతాఞ్జలిపుటాస్సన్దా్రి స్తుష్టువుర్లోకమాతరమ్ ॥దేవాః॥ నమశ్శ్రియైలోకధాత్ర్యై బ్రహ్మమాత్రేనమోనమః ॥ ౫ ॥ నమస్తేపద్మనేత్రాయైపద్మముఖ్యైనమోనమః। ప్రసన్నముఖపద్మాయైపద్మకాన్త్యైనమోనమః ॥౬॥ నమోబిల్వవనస్థాయై విష్ణుపత్న్యైనమోనమః। విచిత్రక్షౌమధారిణ్యై పృథుశ్రోణ్యైనమోనమః ॥ ౭ ॥ పక్వబిల్వఫలాపీన తుఙ్గస్తన్యైనమోనమః। సురక్తపద్మపత్రాభకరపాదతలేశుభే ॥ ౮ ॥ సురత్నాఙ్గదకేయూరకాఞ్చీనూపురశోభితే। యక్షకర్దమసంలిప్తసర్వాఙ్గేకటకోజ్జ్వలే ॥౯॥ మాఙ్గళ్యాభరణైశ్చిత్రైర్ముక్తాహారైర్విభూషితే। తాటఙ్కైరవతంసైశ్చశోభమానముఖామ్బుజే ॥ ౧౦ ॥ పద్మహస్తేనమస్తుభ్యం ప్రసీదహరివల్లభే। ఋగ్యజుస్సామరూపాయైవిద్యాయైతేనమోనమః ॥ ౧౧ ॥ ప్రసీదాస్మాన్కృపాదృష్టిపాతైరాలోకయాబ్ధిజే। దృష్టాత్వయామేత్రేబ్రహ్మరుద్రేన్ద్రత్వంసమాప్నుయుః ॥ ౧౨ ॥ శ్రీశుకః ॥ ఇతిస్తుతాతదాదేవైర్విష్ణువక్షస్స్థలాలయా। విష్ణునాసహసన్దృశ్యారమాప్రీతాఽవదత్సురాన్ ॥ ౧౩ ॥ శ్రీః ॥ సురారికృత్సహసాహత్వాస్వపదానిగమిష్యథ। యేస్థానహీనాస్స్వస్థానాద్భ్రంశితాయేనరాభువి ॥ ౧౪ ॥ తేమామనేనస్తోత్రేణస్తుత్వాస్థానమవాప్నుయుః। అఖణ్డైర్బిల్వపత్రైస్మామర్చయన్తినరాభువి ॥౧౫॥ స్తోత్రేణానేనయేదేవానరాయుష్మత్కృతేనవై।

ధర్మార్థకామమోక్షాణా మాకరా స్తేభవ న్తిహి ॥ ౧౬ ॥ ఇదంపద్మసరో దేవాయేకేచననరాభువి । ప్రాప్యస్నానంకరిష్య న్తిమాంస్తుత్వావిష్ణువల్లభామ్ ॥ ౧౭ ॥ తేపిశ్రియందీర్ఘమాయుర్విద్యాంపుత్రాన్సువర్చసః । లబ్ధ్వాభోగాంశ్చభుక్త్వాఽన్తే నరామోక్షమవాప్నుయుః ॥ ౧౮ ॥ ఇతిదత్వావరందేవీ దేవేనసహవిష్ణునా । ఆరుహ్యగరుడేశానంవైకుణ్ఠస్థానమాయయౌ ॥౧౯॥ ... ... *

ఇతిశ్రీవారాహపురాణే భూగోళోపాఖ్యానే ధరణీవరాహసంవాదే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే దేవాదికృతశ్రీలక్ష్మీస్తుతికథనంనామనవమోఽధ్యాయః.

అథ శ్రీలక్ష్మీనామావళిప్రారమ్భః.

*ఓంశ్రియైనమః. ...	౧	ఓం సురత్నాఙ్గదకేయూరకాఞ్చీనూపురశోభితాయైనమః.	౧౪
ఓంలోకధాత్ర్యైనమః.	౨	ఓం యక్షకర్దమసంలిప్త సర్వాఙ్గాయైనమః. ...	౧౫
ఓంబ్రహ్మమాత్రేనమః.	౩	ఓంకటకోజ్జ్వలాయైనమః.	౧౬
ఓంపద్మనేత్రాయైనమః.	౪	ఓంమాఙ్గళ్యాభరణైశ్చిత్రైర్ముక్తాహారైర్విభూషితాయైనమః.	*
ఓంపద్మముఖ్యైనమః.	౫	ఓం తాటఙ్కైరవతంసైశ్చ శోభమానముఖామ్బుజాయైనమః. ...	౧౮
ఓంప్రసన్నముఖపద్మాయైనమః.	౬	ఓంపద్మహస్తాయైనమః.	౧౯
ఓంపద్మకాన్త్యైనమః. ...	౭	ఓంహరివల్లభాయైనమః.	౨౦
ఓంబిల్వవనస్థాయైనమః.	౮	ఓం ఋగ్యజుస్సామరూపాయై నమః. ...	౨౧
ఓంవిష్ణుపత్న్యైనమః.	౯	ఓంవిద్యాయైనమః.	౨౨
ఓంవిచిత్రక్షౌమధారిణ్యైనమః.	*		
ఓంపృథుశ్రోణ్యైనమః.	౧౧		
ఓంపక్వబిల్వఫలాపీనతుఙ్గస్తన్యై నమః. ...	౧౨		
ఓం సురక్తపద్మపత్రాభకరపాదతలాయైనమః. ...	౧౩		

ఇతిశ్రీలక్ష్మీనామావళిస్సమాప్తా.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీమతే శ్రీపద్మావత్యైనమః.

అథ శ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణాన్తర్గత

శ్రీ వేఙ్కటేశసహస్రనామప్రారమ్భః.

శ్రీవేఙ్కటేశసహస్రనామాని.

వసిష్ఠః ॥ భగవన్ కేన విధినా నామభిర్వేంకటేశ్వరం । పూజయామాస తం దేవం బ్రహ్మా తు కమలైశ్శుభైః ॥ ౧ ॥ పృచ్ఛామి తాని నామాని గుణయోగపరాణి కిం। ముఖ్యవృత్తీని కిం బ్రూహి లక్షకాణ్యథ వా హరేః ॥ నారదఉవాచ ॥ ౨ ॥ నామాన్యనంతాని హరే ర్గుణయోగాని కానిచిత్ ।ముఖ్యవృత్తీని చాన్యాని లక్షకాణ్యపరాణి చ ॥3॥ పరమార్థైః సర్వశబ్దైరేకో జ్ఞేయః పరః పుమాన్ । ఆదిమధ్యాంతరహితస్త్వవ్యక్తోఽనంతరూపభృత్ ॥ ౪ ॥ చంద్రార్కవహ్నివాయ్వాద్యా గ్రహర్క్షాణి నభో దిశః । అన్వయవ్యతిరేకాభ్యాం సంతి నో సంతి యన్మతేః ॥ ౫ ॥ తస్య దేవస్య నామ్నాం హి పారం గంతుం హి కః క్షమః । తథాపి చాభిధానాని వేంకటేశస్య కానిచిత్ ॥ ౬ ॥ బ్రహ్మగీతాని పుణ్యాని తాని వక్ష్యామి సువ్రత । యదుచ్చారణమాత్రేణ విముక్తాఘః పరం వ్రజేత్ ॥ ౭ ॥ వేంకటేశస్య నామ్నాం హి సహస్రస్య ఋషిర్విధిః । ఛందోఽనుష్టుప్తథా దేవః శ్రీవత్సాంకో రమాపతిః ॥ ౮ ॥ బీజభూతస్తథోంకారో హ్రీంక్లీంశక్తిశ్చ కీలకం । ఓన్నమో వేంకటేశాయేత్యాదిర్మంత్రోఽత్ర కథ్యతే ॥ ౯ ॥ బ్రహ్మాండగర్భః కవచమస్త్రం చక్రగదాధరః। వినియోగోఽభీష్టసిద్ధౌ హృదయం సామగాయనః ॥ భాస్వచ్చంద్రమసౌ యదీయనయనే భార్యా యదీయా రమా యస్మాద్విశ్వసృడప్యభూద్యమికులం యద్ధ్యానయుక్తం సదా । నాథో యో జగతాం నగేంద్రదుహితుర్నాథోఽపి యద్భక్తిమాంస్తాతో యో మదనస్య యో దురితహా తం వేంకటేశం భజే ॥ ఊర్ధ్వే హస్తౌ యదీయౌ సురరిపుదళనే బిభ్రతౌ శంఖచక్రే సేవ్యావంఘ్రీ స్వకీయావభిదధదధరో దక్షిణో యస్య పాణిః । తావన్మాత్రం భవాబ్ధిం గమయతి భజతామూరుగో

వామపాణిః శ్రీవత్సాంకశ్చలక్ష్మీర్యదురసిలసత స్తంభజే వేంకటేశం ॥
ఇతిధ్యాయన్ వేంకటేశం శ్రీవత్సాంకం రమాపతిం । వేంకటేశోవిరూ
పాక్షఇత్యారభ్యజపేత్క్రమాత్ ॥౧౦॥ ... ... *

వేఙ్కటేశోవిరూపాక్షో విశ్వేశోవిశ్వభావనః । విశ్వసృడ్విశ్వ
సంహర్తావిశ్వప్రాణోవిరాడ్వపుః ॥౧౧॥ శేషాద్రినిలయోఽశేషభక్తదుః
ఖప్రణాశనః। * శేషస్తుత్యశ్శేషశాయీవిశేషజ్ఞోవిభుస్స్వభూః॥౧౨॥విష్ణు
ర్జిష్ణుశ్చవర్ధిష్ణురుత్సహిష్ణుస్సహిష్ణుకః । * భ్రాజిష్ణుశ్చగ్రసిష్ణుశ్చ వర్తిష్ణుశ్చ
భరిష్ణుకః ॥ ౧౩ ॥ కాలయన్తాకాలగోప్తాకాలఃకాలాన్తకోఽఖిలః । కాల
గమ్యః* కాలకణ్ఠవన్ద్యఃకాలకలేశ్వరః ॥౧౪॥ శమ్భుస్స్వయమ్భూరమ్భో
జనాభిస్తమ్భితవారిధిః । అమ్భోధినన్దినీజాని శ్శోణామ్భోజపదప్రభః॥
కమ్బుగ్రీవశ్శమ్బరారిరూపః * శమ్బరజేక్షణః । బిమ్బాధరోబిమ్బరూపీ
ప్రతిబిమ్బక్రియాతిగః ॥౧౬॥ గుణవాన్గుణగమ్యశ్చగుణాతీతోగుణప్రియః॥
దుర్గుణధ్వంసకృత్సర్వసుగుణో * గుణభాసకః ॥ ౧౭ ॥ పరేశఃపరమా
త్మాచ పరంజ్యోతిఃపరాగతిః । పరంపదంవియద్వాసాః పారమ్పర్యశుభ
ప్రదః ॥ ౧౮ ॥ బ్రహ్మాణ్డగర్భోబ్రహ్మణ్యో * బ్రహ్మసృడ్బ్రహ్మబోధి
తః । బ్రహ్మస్తుత్యోబ్రహ్మవాదీ బ్రహ్మచర్యపరాయణః ॥ ౧౯ ॥ సత్య
వ్రతార్థసన్తుష్ట స్సత్యరూపీఝషాఙ్గవాన్ । సోమకప్రాణహారీచానీతా
మ్నాయోఽబ్ధిసఞ్చరః ॥ ౨౦ ॥ దేవాసురవరస్తుత్యః పతన్మన్దరధార
కః । ధన్వన్తరిఃకచ్ఛపాఙ్గః పయోనిధివిమన్థకః ॥ ౨౧ ॥ అమరామృ
తసన్ధాతా ధృతసమ్మోహినీవపుః । హరమోహకమాయావీ రక్షస్స
న్దోహభఞ్జనః ॥ ౨౨ ॥ * హిరణ్యాక్షవిదారీచయజ్ఞోయజ్ఞవిభావనః।
యజ్ఞీయోర్వీసముద్ధర్తా లీలాక్రోడఃప్రతాపవాన్ ॥ ౨౩ ॥ దణ్డకాసు
రవిధ్వంసీ వక్రదంష్ట్రఃక్షమాధరః । గన్ధర్వశాపహరణః * పుణ్యగన్ధోవి
చక్షణః ॥ ౨౪ ॥ కరాళవక్త్రస్సోమార్క నేత్రష్షడ్గుణవైభవః । శ్వే
తఘోణీఘూర్ణితభ్రూః ఘుర్ఘురధ్వనివిభ్రమః ॥ ౨౫॥ ద్రాఘీయాన్నీల
కేశీచ *౧౦౦* జాగ్రదమ్బుజలోచనః । ఘృణావాన్ఘృణిసమ్మోహో
మహాకాలాగ్నిదీధితిః ॥ ౨౬ ॥ జ్వాలాకరాళవదనో మహోల్కాకులవీ
క్షణః । సటానిర్భిణ్ణమేఘౌఘో దంష్ట్రారుగ్వ్యాప్తదిక్తటః ॥ ౨౭ ॥

ఉచ్ఛ్వాసాకృష్టభూతేశో నిశ్శ్వాసత్యక్తవిశ్వసృట్ । *అన్తర్భ్రమజ్జగ
ద్గర్భోఽనన్తో బ్రహ్మకపాలహృత్ ॥ ౨౮ ॥ ఉగ్రో వీరమహావిష్ణు ర్జ్వలన
స్సర్వతోముఖః । నృసింహో భీషణో *భద్రో మృత్యుమృత్యుస్సనాతనః॥
సభాస్తమ్భోద్భవో భీమ శ్శిరోమాలీ మహేశ్వరః । ద్వాదశాదిత్యచూడా
లః కల్పధూమసటాచ్ఛవిః ॥ ౩౦ ॥ హిరణ్యకోరస్స్థలభి న్నఖః *సింహము
ఖోఽనఘః । ప్రహ్లాదవరదో ధీమాన్ భక్తసఙ్ఘప్రతిష్ఠితః ॥ ౩౧ ॥ బ్ర
హ్మరుద్రాదిసంసేవ్య స్సిద్ధసాధ్యప్రపూజితః । లక్ష్మీనృసింహో దేవే
శో జ్వాలాజిహ్వాన్త్రమాలికః ॥ ౩౨ ॥ *ఖడ్గీ ఖేటీ మహేష్వాసీ కపాలీ
ముసలీ హలీ । పాశీ శూలీ మహాబాహు ర్జ్వరఘ్నో *రోగలుణ్టకః ॥ ౩౩ ॥
మౌఞ్జీయుక్ఛాత్రకో దణ్డీ కృష్ణాజినధరో వటుః । అధీతవేదో వేదాన్తో
ద్ధారకో బ్రహ్మనైష్ఠికః ॥ ౩౪ ॥ అహీనశయనప్రీతః *ఆదితేయోఽనఘో హ
రిః । సంవిత్ప్రియస్సామవేద్యో బలివేశ్మప్రతిష్ఠితః ॥ ౩౫ ॥ బలిక్షాళిత
పాదాబ్జో విన్ధ్యావళివిమానితః । త్రిపాదభూమిస్వీకర్తా విశ్వరూపప్రద
ర్శకః ॥ ౩౬ ॥ *ధృతత్రివిక్రమస్సాఙ్ఘ్రి నఖభిన్నాణ్డఖర్పరః । పజ్జా
తవాహినీధారా పవిత్రితజగత్త్రయః ॥ ౩౭ ॥ విధిసమ్మానితః పుణ్యో దై
త్యయోద్ధా జయోర్జితః। సురరాజ్యప్రదశ్శుక్రమదహృత్సుగతీశ్వరః॥ ౩౮ ॥
*జామదగ్న్యః కుఠారీ చ కార్తవీర్యవిదారణః। రేణుకాయాశ్శిరోహారీ దు
ష్టక్షత్రియమర్దనః ॥ ౩౯ ॥ వర్చస్వీ దానశీలశ్చ ధనుష్మాన్ బ్రహ్మవిత్తమః।
అత్యుదగ్రః *సమగ్రశ్చ న్యగ్రోధో దుష్టనిగ్రహః ॥ ౪౦ ॥ రవివంశసము
ద్భూతో రాఘవో భరతాగ్రజః । కౌసల్యాతనయో రామో విశ్వామిత్ర
ప్రియఙ్కరః ॥ ౪౧ ॥ తాటకారిః *౨౦౦* సుబాహుఘ్నో బలాతిబలమన్త్ర
వాన్ । అహల్యాశాపవిచ్ఛేదీ ప్రవిష్టజనకాలయః ॥ ౪౨ ॥ స్వయంవరసభా
సంస్థ ఈశచాపప్రభఞ్జనః । జానకీపరిణేతా చ జనకాధీశసంస్తుతః ॥ ౪౩ ॥
జమదగ్నితనూజాత యోద్ధాఽయోధ్యాధిపాగ్రణీః । *పితృవాక్యప్రతీ
పాల స్త్యక్తరాజ్యస్సలక్ష్మణః ॥ ౪౪ ॥ ససీతశ్చిత్రకూటస్థో భరతాహి
తరాజ్యకః । కాకదర్పప్రహర్తా చ దణ్డకారణ్యవాసకః ॥ ౪౫ ॥ పఞ్చవ
ట్యాం విహారీ చ స్వధర్మపరిపోషకః । *విరాధహాఽగస్త్యముఖ్య మునిస
మ్మానితః పుమాన్ ॥ ౪౬ ॥ ఇన్ద్రచాపధరః ఖడ్గధర శ్చాక్షయసాయకః।

ఖరాన్తకో దూషణారి స్త్రిశిరస్కరిపుర్వృషః ॥ ౪౭ ॥ *తతశ్శూర్పణ
ఖానాసా చ్ఛేత్తావల్కలధారకః । జటావాన్పర్ణశాలాస్థో మారీచబల
మర్దకః ॥ ౪౮ ॥ పక్షిరాట్కృతసంవాదో రవితేజామహాబలః । శబర్యా
నీతఫలభుగ్హనూమత్పరితోషితః ॥౪౯॥ *సుగ్రీవాభయదో దైత్య కాయ
క్షేపణభాసురః । సప్తసాలసముచ్ఛేత్తా వాలిహృత్కపిసంవృతః ॥ ౫౦॥
వాయుసూనుకృతాసేవ స్త్యక్తపమ్పః కుశాసనః । ఉదన్వత్తీరగశ్శూరో
*విభీషణవరప్రదః ॥ ౫౧ ॥ సేతుకృద్దైత్యహా ప్రాప్తలఙ్కో౽లఙ్కారవాం
స్త్వయం । అతికాయశిరశ్ఛేత్తా కుమ్భకర్ణవిభేదనః ॥౫౨॥ దశకణ్ఠశిరోధ్వం
సీ జామ్బవత్ప్రముఖావృతః । జానకీశః *సురాధ్యక్షః సాకేతేశః పురాతనః ॥
పుణ్యశ్లోకో వేదవేద్య స్స్వామితీర్థనివాసకః । లక్ష్మీసరః కేళిలోలో లక్ష్మీ
శో లోకరక్షకః ॥ ౫౩ ॥ దేవకీగర్భసమ్భూతో *యశోదేక్షణలాలితః । వ
సుదేవకృతస్తోత్రో నన్దగోపమనోహరః ॥ ౫౪ ॥ చతుర్భుజః కోమలాఙ్గో
గదావాన్నీలకున్తలః । పూతనాప్రాణసంహర్తా తృణావర్తవినాశనః ॥౫౫॥
గర్గారోపితనామాఙ్కో * వాసుదేవో హ్యధోక్షజః । గోపికాస్తన్యపా
యీ చ బలభద్రానుజో౽చ్యుతః ॥ ౫౬ ॥ వైయాఘ్రనఖభూషశ్చ వత్సజిద్వ
త్సవర్ధనః । క్షీరసారాశనరతో దధిభాణ్డప్రమర్దనః ॥ ౫౭ ॥ *నవనీతాప
హర్తా చ నీలనీరదభాసురః । ఆభీరదృష్టదౌర్జన్యో నీలపద్మనిభాననః ॥౫౮॥
మాతృదర్శితవిశ్వాస్య ఉలూఖలనిబన్ధనః । నళకూబరశాపాన్తో గోధూళి
చ్ఛురితాఙ్గకః ॥౬౦॥ గోసఙ్ఖ్యరక్షకశ్శ్రీశో *౩౦౦*బృన్దారణ్యనివాసకః । వ
త్సాన్తకో బకద్వేషీ దైత్యామ్బుదమహానిలః ॥౬౧॥ మహాజగరచణ్డాగ్నిశ్శ
కటప్రాణకణ్టకః ॥ ఇన్ద్రసేవ్యః పుణ్యగాత్రః ఖరజిచ్చణ్డదీధితిః ॥౬౨॥ *తాళప
క్వఫలాశీ చ కాళీయఫణిదర్పహా । నాగపత్నీస్తుతిప్రీతః ప్రలమ్బాసురఖణ్డనః ॥
దావాగ్నిజలసంహారీ ఫలాహారీ గదాగ్రజః । గోపాఙ్గనాచేలచోరః పాథో
లీలావిశారదః ॥ ౬౪ ॥ వంశగానప్రవీణశ్చ *గోపీహస్తామ్బుజార్చితః । ము
నిపత్న్యాహృతాహారో మునిశ్రేష్ఠో మునిప్రియః ॥ ౬౫ ॥ గోవర్ధనాద్రి
సన్ధర్తా సఙ్క్రన్దనతమోపహః । సదుద్యానవిలాసీ చ రాసక్రీడాపరా
యణః ॥ ౬౬ ॥ వరుణాభ్యర్చితో గోపీప్రార్థితః *పురుషోత్తమః । అక్రూ
రస్తుతిసంప్రీతః కుబ్జాయౌవనదాయకః ॥ ౬౭ ॥ ముష్టికోరఃప్రహారీ చ

చాణూరోదరదారణః। మల్లయుద్ధాగ్రగణ్యశ్చ పితృబన్ధనమోచకః ॥౧౮॥ మత్తమాతఙ్గపఞ్చాస్యః కంసగ్రీవానికృన్తనః । ఉగ్రసేనప్రతిష్ఠాతా *రత్నసింహాసనస్థితః ॥ ౧౯ ॥ కాలనేమిఖలద్వేషీ ముచుకున్దవరప్రదః। సాల్వసేవితదుర్ధర్షరాజస్మయనివారణః ॥ ౨౦ ॥ రుక్మిగర్వాపహారీచ రుక్మిణీనయనోత్సవః । ప్రద్యుమ్నజనకఃకామీ ప్రద్యుమ్నో ద్వారకాధిపః॥ *మణ్యాహర్తామహామాయో జాంబవత్కృతసంగరః।జాంబూనదాంబరధరో గమ్యో జాంబవతీవిభుః ॥ ౨౨ ॥ కాళిందీప్రథితారామకేళిర్గుంజావతంసకః । మందారసుమనోభాస్వాన్ శచీశాభీష్టదాయకః ॥ ౨౩ ॥ *సత్రాజిన్మానసోల్లాసీ సత్యాజానిశ్శుభావహః । శతధన్వహరస్సిద్ధః పాండవప్రియకోత్సవః ॥ ౨౪ ॥ భద్రప్రియస్సుభద్రాయాః భ్రాతా నాగ్నజితీవిభుః । కిరీటకుండలధరః *కల్పపల్లవలాలితః ॥ ౨౫ ॥ భైష్మీప్రణయభాషావాన్ మిత్రవిందాధిపోఽభయః । స్వమూర్తికేళిసంప్రీతో లక్ష్మణోదారమానసః ॥ ౨౬ ॥ ప్రాగ్జ్యోతిషాధిపధ్వంసీ తత్సైన్యాన్తకరోఽమృతః।భూమిస్తుతో*భూరిభోగో భూషణాంబరసంయుతః॥౨౭॥ బహురామాకృతాహ్లాదో గంధమాల్యానులేపనః । నారదాదృష్టచరితో దేవేశోవిశ్వరాడ్గురుః ॥ ౨౮ ॥ బాణబాహువిదారశ్చ తాపజ్వరవినాశకః । *ఉషోద్ధర్షయితాఽవ్యక్తశ్శివవాక్తుష్టమానసః ॥ ౨౯ ॥ మహేశజ్వరసంస్తుత్యశ్శీతజ్వరభయాంతకః।నృగరాజోద్ధారకశ్చ పౌండ్రకాదివధోద్యతః ॥ ౩౦ ॥ వివిధారిచ్ఛలోద్విగ్నబ్రాహ్మణేషుదయాపరః । జరాసన్ధబలద్వేషీ కేశిదైత్యభయఙ్కరః*౪౦౦* ॥ ౩౧ ॥ చక్రీచైద్యాన్తకస్సభ్యో రాజబంధవిమోచకః । రాజసూయహవిర్భోక్తా స్నిగ్ధాఙ్గశ్శుభలక్షణః ॥ ౩౨ ॥ ధానాభక్షణసంప్రీతః కుచేలాభీష్టదాయకః।సత్త్వాదిగుణగంభీరో *ద్రౌపదీమానరక్షకః ॥ ౩౩ ॥ భీష్మధ్యేయో భక్తవశ్యో భీమపూజ్యోదయానిధిః। దంతవక్రశిరశ్ఛేత్తా కృష్ణఃకృష్ణాసఖస్స్వరాట్ ॥౩౪॥ వైజయంతీప్రమోదీచ *బర్హిబర్హవిభూషణః।పార్థకౌరవసంధాన కారీదుశ్శాసనాంతకః ॥ ౩౫ ॥ బుద్ధోవిశుద్ధస్సర్వజ్ఞః క్రతుహింసావినిందకః।త్రిపురస్త్రీమానభంగస్సర్వశాస్త్రవిశారదః॥ నిర్వికారో*నిర్మమశ్చ నిరాభాసోనిరామయః । జగన్మోహకధర్మీ చ దిగ్వ

స్త్రోఽదిక్పతీశ్వరః ॥ ౮౭ ॥ కల్కీ మ్లేచ్ఛప్రహర్తా చ దుష్టనిగ్రహకారకః । ధర్మప్రతిష్ఠాకారీ చ *చాతుర్వర్ణ్యవిభాగకృత్ ॥ ౮౮ ॥ యుగాంతకో యుగాక్రాంతో యుగకృద్యుగభాసకః । కామారిః కామకారీ చ నిష్కామః కామితార్థదః ॥ ౮౯ ॥ భర్గో వరేణ్యం సవితుః *శార్ఙ్గీ వైకుంఠమందిరః । హయగ్రీవః కైటభారిర్గ్రాహఘ్నో గజరక్షకః ॥ ౯౦ ॥ సర్వసంశయవిచ్ఛేత్తా సర్వభక్తసముత్సుకః । కపర్దీ కామహారీ చ *కలా కాష్ఠా స్మృతిర్ధృతిః ॥ ౯౧ ॥ అనాదిరప్రమేయౌజాః ప్రధానస్సన్నిరూపకః । నిర్లేపో నిస్స్పృహో*ఽసఙ్గో నిర్భయో నీతిపారగః ॥ ౯౨ ॥ నిష్ప్రేష్యో నిష్క్రియశ్శాంతో నిష్ప్రపంచో నిధిర్నయః । కర్మ్యః *కర్మీ వికర్మీ చ కర్మేప్సుః కర్మభావనః ॥ ౯౩ ॥ కర్మాంగః కర్మవిన్యాసో మహాకర్మీ మహావ్రతీ । కర్మభుక్కర్మఫలదః *కర్మేశః కర్మనిగ్రహః ॥ ౯౪ ॥ నరో నారాయణో దాంతః కపిలః కామదశ్శుచిః । తప్తా జప్తా *౫౦౦* ఽక్షమాలావాన్గన్తా నేతా లయో గతిః ॥ ౯౫ ॥ శిష్టో ద్రష్టా రిపుద్వేష్టా రోష్టా వేష్టా *మహానటః । రోద్ధా బోద్ధా మహాయోద్ధా శ్రద్ధావాన్సత్యధీశ్శుభః ॥ ౯౬ ॥ మంత్రీ మంత్రో మంత్రగమ్యో *మంత్రకృత్పరమంత్రహృత్ । మంత్రభృన్మంత్రఫలదో మంత్రేశో మంత్రవిగ్రహః ॥ ౯౭ ॥ మంత్రాంగో మంత్రవిన్యాసో మహామంత్రో మహాక్రమః । *స్థిరధీః స్థిరవిజ్ఞానః స్థిరప్రజ్ఞః స్థిరాసనః ॥ ౯౮ ॥ స్థిరయోగః స్థిరాధారః స్థిరమార్గః స్థిరాగమః । నిశ్శ్రేయసో నిరీహో*ఽగ్నిర్నిరవద్యో నిరంజనః ॥ ౯౯ ॥ నిర్వైరో నిరహంకారో నిర్దంభో నిరసూయకః । అనంతోఽనంతబాహూరురనంతాంఘ్రి*రనంతదృక్ ॥ అనంతవక్త్రోఽనంతాంగోఽనంతరూపో హ్యనంతకృత్ । ఊర్ధ్వరేతా ఊర్ధ్వలింగో హ్యూర్ధ్వమూర్ధోర్ధ్వశాఖకః ॥ ౧౦౧ ॥ ఊర్ధ్వః *ఊర్ధ్వాధ్వరక్షీ చ హ్యూర్ధ్వజ్వాలో నిరాకులః । బీజం బీజప్రదో నిత్యో నిదానం నిష్కృతిః కృతీ ॥ ౧౦౨ ॥ మహా*నణీయాన్గరిమా సుషమా చిత్రమాలికః । నభస్స్పృఙ్నభసో జ్యోతిర్నభస్వాన్నిర్నభా నభః ॥ ౧౦౩ ॥ అభు*ర్విభుః ప్రభుశ్శంభుర్మహీయాన్భూర్భువాకృతిః । మహానందో మహాశూరో మహోరాశిర్మహోత్సవః ॥ ౧౦౪ ॥ మహాక్రోధో *మహాజ్వాలో మహాశాంతో మహాగుణః । సత్యవ్రతస్సత్యపర స్సత్యసంధస్సతాం

గతిః ॥౧౦౫॥ సత్యేశస్సత్యసంకల్ప స్సత్యచారిత్రలక్షణః ॥౬౦౦॥ *అంతశ్చ
రోహ్యంతరాత్మా పరమాత్మా చిదాత్మకః ॥ ౧౦౬ ॥ రోచనో రోచమాన
శ్చ సాక్షీ శౌరిర్జనార్దనః । ముకుందో *నందనిష్పంద స్స్వర్ణబిందుః పు
రందరః ॥ ౧౦౭ ॥ అరిందమస్సుమందశ్చ కుందమందారహాసవాన్ । స్యం
దనారూఢచండాంగో హ్యానందీనందనందనః ॥ ౧౦౮ ॥ అనసూయానంద
నో *ఽత్రి నేత్రానందస్సునందవాన్ । శంఖవాన్ పంకజకరః కుంకుమాం
కో జయాంకుశః ॥౧౦౯॥ అంభోజమకరందాఢ్యో నిష్పంకో ఽగరుపంకిలః ।
ఇంద్ర *చంద్రరథశ్చంద్రో ఽతిచంద్రశ్చంద్రభాసకః ॥ ౧౧౦ ॥ ఉపేంద్ర ఇం
ద్రరాజశ్చ వాగింద్రశ్చంద్రలోచనః । ప్రత్యక్పరాక్ *పరంధామ పరమార్థః
పరాత్పరః ॥ ౧౧౧ ॥ అపారవాక్పారగామీ పారావారః పరావరః । స
హస్వానర్థదాతా చ సహనః *సాహసీ జయీ ॥ ౧౧౨ ॥ తేజస్వీ వాయువిశి
ఖీ తపస్వీ తాపసోత్తమః । ఐశ్వర్యోద్భూతికృద్భూతి రైశ్వర్యాంగకలా
పవాన్ ॥ ౧౧౩ ॥ అంభోధిశాయీ *భగవాన్ సర్వజ్ఞస్సామపారగః ।
మహాయోగీ మహాధీరో మహాభోగీ మహాప్రభుః ॥ ౧౧౪ ॥ మహావీరో
మహాతుష్టి ర్మహాపుష్టిః *మహాగుణః । మహాదేవో మహాబాహు ర్మహా
ధర్మో మహేశ్వరః ॥ ౧౧౫ ॥ సమీపగో దూరగామీ స్వర్గమార్గ నిరర్గళః ।
నగో నగధరో *నాగో నాగేశో నాగపాలకః ॥ ౧౧౬ ॥ హిరణ్మయస్స్వర్ణరే
తా హిరణ్యార్చి ర్హిరణ్యదః । గుణగణ్య శ్శరణ్యశ్చ పుణ్యకీర్తిః *పురాణ
గః ॥౧౧౭॥ జన్యభృజ్జన్యసన్నద్ధో దివ్యపంచాయుధో వశీ । దౌర్జన్యభంగః
పర్జన్య స్సౌజన్యనిలయో ఽలయః ॥౧౧౮॥ జలంధరాంతకో *౭౦౦* భస్మ
దైత్యనాశీ మహామనాః । శ్రేష్ఠశ్శ్రవిష్ఠో ద్రాఘిష్ఠో గరిష్ఠో గరుడధ్వజః ॥
జ్యేష్ఠో ద్రఢిష్ఠో వర్షిష్ఠో *ద్రాఘీయాన్ ప్రణవః ఫణీ । సంప్రదాయకరస్స్వ
మీ సురేశో మాధవో మధుః ॥౧౨౦॥ నిర్నిమేషో విధిః *వేధా బలవాన్ జీవ
నం బలీ । స్మర్తా శ్రోతా వికర్తా చ ధ్యాతా నేతా సమో *ఽసమః ॥
హోతా పోతా మహావక్తా రంతా మంతా ఖిలాంతకః । దాతా గ్రాహ
యితా మాతా *నియంతానంతవైభవః ॥౧౨౨॥ గోప్తా గోపయితా హంతా
ధర్మజాగరితా ధవః । కర్తా క్షేత్రకరః క్షేత్ర ప్రదః *క్షేత్రజ్ఞ ఆత్మవిత్ ॥
క్షేత్రీ క్షేత్రహరః క్షేత్ర ప్రియః క్షేమకరో మరుత్ । భక్తిప్రదో ముక్తిదా

యీ శక్తిదో*యుక్తిదాయకః॥౧౨౪॥ శక్తియుఙ్మౌక్తికస్రగ్వీ సూక్తిరా
మ్నాయసూక్తిగః । ధనంజయో ధనాధ్యక్షో ధనికో ధనదాధిపః॥౧౨౫॥
మహాధనో*మహామానీ దుర్యోధనవిమానితః । రత్నాకరో రత్నరోచీ
రత్నగర్భాశ్రయశ్శుచిః ॥౧౨౬॥ రత్నసానునిధిర్మౌళి రత్నాభా రత్నకం
కణః । అంతర్లక్ష్యో*ఽన్తరభ్యాసీ చాంతర్ధ్యేయో జితాసనః ॥ ౧౨౭॥
అంతరంగో దయావాంశ్చ హ్యంతర్మాయో మహార్ణవః । సరసస్సిద్ధరసి
కస్సిద్ధిః*సాధ్యస్సదాగతిః ॥ ౧౨౮ ॥ఆయుఃప్రదో మహాయుష్మా నర్చి
ష్మానోషధీపతిః । అష్టశ్రీరష్టభాగోష్ట కకుబ్వ్యాప్తయశో వ్రతీ * ౧౨౯॥
* అష్టాపదస్సువర్ణాభో హ్యష్టమూర్తి స్త్రిమూర్తిమాన్ । అస్వప్న
స్స్వప్నగస్స్వప్నస్సుస్వప్నఫలదాయకః ॥ ౧౩౦ ॥ దుస్స్వప్నధ్వంసకో
ధ్వస్తదుర్నిమిత్తః*శివంకరః । సువర్ణవర్ణస్సంభావ్యో వర్ణితో వర్ణస
మ్ముఖః ॥ ౧౩౧ ॥ సువర్ణముఖరీతీరశివధ్యాతపదాంబుజః । దాక్షాయ
ణీవచస్తుష్టో దూర్వాసోదృష్టిగోచరః ॥ ౧౩౨ ॥ అంబరీషవ్రతప్రీ
తో మహాకృత్తివిభంజనః । * మహాభిచారకధ్వంసీ కాలసర్పభయాంత
కః ॥ ౧౩౩ ॥ సుదర్శనః కాలమేఘశ్యామశ్శ్రీమంత్రభావితః । హేమాం
బుజసరస్స్నాయీ శ్రీమనోభావితాకృతిః ॥ ౧౩౪ ॥ శ్రీప్రదత్తాంబుజ
స్రగ్వీ శ్రీకేళిశ్శ్రీనిధిః * భవః । శ్రీప్రదో వామనో లక్ష్మీనాయకశ్చ చతు
ర్భుజః ॥ ౧౩౫ ॥ సంతృప్తస్తర్పితస్తీర్థస్నాతృసౌఖ్యప్రదర్శకః ।
అగస్త్యస్తుతిసంహృష్టో దర్శితావ్యక్తభావనః ॥ ౧౩౬ ॥ *కపిలార్చిః క
పిలవాన్ సుస్నాతాఘవిపాటనః । వృషాకపిః కపిస్వామిమనోంతస్థిత
విగ్రహః ॥ ౧౩౭ ॥ వహ్నిప్రియోర్థసంభావ్యో జనలోకవిధాయకః ।
వహ్నిప్రభో వహ్నితేజాః *శుభాభీష్టప్రదో యమీ ॥ ౧౩౮ ॥ వారుణక్షే
త్రనిలయో వరుణో వారణార్చితః । వాయుస్థానకృతావాసో వాయుగో
వాయుసంభృతః॥౧౩౯॥యమాంతకోఽభిజననో *యమలోకనివారణః।
యమినామగ్రగణ్యశ్చ సంయమీయమభావితః ॥ ౧౪౦ ॥ ఇంద్రోద్యానస
మీపస్థ ఇంద్రదృగ్విషయః ప్రభుః । యక్షరాట్సరసీవాసో హ్యక్షయ్యనిధికో
శకృత్ ॥ ౧౪౧ ॥ స్వామితీర్థకృతావాసః *స్వామిధ్యేయో హ్యధోక్షజః ।
వరాహాద్యష్టతీర్థాభిసేవితాంఘ్రిసరోరుహః ॥ ౧౪౨ ॥ పాండుతీర్థా

భిషిక్తాంగో యుధిష్ఠిరవరప్రదః । భీమా న్తఃకరణారూఢ శ్శ్వేతవాహనసఖ్యవాన్ ॥ ౧౪౩ ॥ నకులాభయదో మాద్రీసహదేవాభివందితః॥ కృష్ణాశపథసంధాతా *కుంతీస్తుతిరతో దమీ ॥ ౧౪౪ ॥ నారదాదిమునిస్తుత్యో నిత్యకర్మపరాయణః । దర్శితావ్యక్తరూపశ్చ వీణానాదప్రమోదితః ॥ ౧౪౫ ॥ షట్కోటితీర్థచర్యావాన్ దేవతీర్థకృతాశ్రమః । బిల్వామలజలస్నాయీ సరస్వత్యంబుసేవితః ॥ ౧౪౬ ॥ *తుంబురూదకసంస్పర్శ జనచిత్తతమోపహః।మత్స్యవామనకూర్మాదితీర్థరాజఃపురాణభృత్ ॥ ౧౪౭ ॥ చక్రధ్యేయపదాంభోజ శ్శఙ్ఖపూజితపాదుకః । రామతీర్థవిహారీ చ బలభద్రప్రతిష్ఠితః॥౧౪౮॥జామదగ్న్యసర స్తీర్థ జలసేచనతర్పితః । పాపాపహారికీలాల సుస్నాతాఘవినాశనః ॥ ౧౪౯ ॥ నభోగంగాభిషిక్తశ్చ*౯౦౦*నాగతీర్థాభిషేకవాన్।కుమారధారాతీర్థస్థో వటువేషస్సుమేఖలః ॥౧౫౦॥ వృద్ధస్యసుకుమారత్వ ప్రదస్సౌందర్యవాన్సుఖీ।ప్రియంవదో మహాకుక్షి రిక్ష్వాకుకులనందనః ॥ ౧౫౧ ॥ *నీలగోక్షీరధారాభూర్వరాహాచలనాయకః । భరద్వాజప్రతిష్ఠావాన్ బృహస్పతివిభావితః॥౧౫౨॥ అంజనాకృతపూజావా నాఞ్జనేయకరార్చితః । అంజనాద్రినివాసశ్చ ముంజకేశః పురందరః ॥౧౫౩॥ కిన్నరద్వయసంబంధి బంధమోక్షప్రదాయకః॥ *వైఖానసమఖారంభో వృషజ్ఞేయో వృషాచలః ॥ ౧౫౪ ॥ వృషకాయప్రభేత్తా చ క్రీడనాచారసంభ్రమః । సౌవర్చలేయవిన్యస్త రాజ్యో నారాయణప్రియః ॥ ౧౫౫ ॥ దుర్మేధోభంజకః ప్రాజ్ఞో బ్రహ్మోత్సవమహోత్సుకః । *భద్రాసురశిర శ్ఛేత్తా భద్రక్షేత్రీ సుభద్రవాన్ ॥ ౧౫౬॥ మృగయాఽక్షీణసన్నాహ శ్శంకరాజన్యతుష్టిదః । స్థాణుస్థో వైనతేయాంగభావితో హ్యాశరీరవాన్ ॥ ౧౫౭ ॥ భోగీంద్రభోగసంస్థానో బ్రహ్మాదిగణసేవితః । *సహస్రార్కచ్ఛటాభాస్వద్విమానాంతస్స్థితో గుణీ॥ విష్వక్సేనకృత స్తోత్ర స్సనందనపరీవృతః । జాహ్నవ్యాదినదీసేవ్య స్సురేశాద్యభివందితః ॥ ౧౫౯ ॥ సురాంగనానృత్యపరో గంధర్వోద్గాయనప్రియః॥ రాకేందుసంకాశనఖః కోమలాంఘ్రిసరోరుహః ॥ ౧౬౦ ॥ *కచ్ఛపప్రపదః కుంద గుల్ఫకస్స్వచ్ఛకూర్పరః । మేదురస్వర్ణవస్త్రాఢ్యకటిదేశస్థమేఖలః ॥ ౧౬౧ ॥ ప్రోల్లసచ్ఛురికాభాస్వత్కటిదేశశ్శుభంకరః । అనంత

పద్మజస్థాననాభిర్మౌక్తికమాలికః ॥ ౧౬౨ ॥ మందారచాంపేయమాలీర త్నాభరణసంభృతః । * లంబయజ్ఞోపవీతీచ చంద్రశ్రీఖండలేపవాన్ ॥ వరదోఽభయదశ్చక్రీశంఖీకౌస్తుభదీప్తిమాన్ । శ్రీవత్సాంకితవక్షస్కోఽల క్ష్మీసంశ్రితహృత్తటః ॥ ౧౬౪ ॥ నీలోత్పలనిభాకారః * శోణాంభోజస మాననః । కోటిమన్మథలావణ్యశ్చంద్రికాస్మితపూరితః ॥ ౧౬౫ ॥ సు ధాస్వచ్ఛోర్ధ్వపుండ్రశ్చ కస్తూరీతిలకాంచితః । పుండరీకేక్షణస్స్వచ్ఛో మౌళిశోభావిరాజితః ॥ ౧౬౬ ॥ పద్మస్థఃపద్మనాభశ్చ * సోమమండల గోబుధః । వహ్నిమండలగస్సూర్య స్సూర్యమండలసంస్థితః ॥ ౧౬౭ ॥ శ్రీపతిర్భూమిజానిశ్చ విమలాద్యభిసంవృతః । జగత్కుటుంబజనితారక్ష కః * కామితప్రదః ॥౧౬౮॥ అవస్థాత్రయయంతాచ విశ్వతేజస్స్వరూప వాన్ । జ్ఞప్తిర్జ్ఞేయోజ్ఞానగమ్యోజ్ఞానాతీతస్సురాతిగః ॥ ౧౬౯ ॥ బ్ర హ్మాండాంతర్బహిర్వ్యాప్తో వేంకటాద్రిగదాధరః॥ *౧౦౦౦* *

శ్రీవేఙ్కటాద్రిగదాధరోన్నమ ఇతి.

ఏవంశ్రీవేఙ్కటేశస్య కీర్తితంపరమాద్భుతం ॥ ౧౭౦ ॥ నామ్నాంసహ స్రంసంశ్రావ్యంపవిత్రంపుణ్యవర్ధనమ్ । శ్రవణాత్సర్వదోషఘ్నంరోగ ఘ్నంమృత్యునాశనం॥౧౭౧॥ దారిద్ర్యభేదనంధర్మ్యంసర్వైశ్వర్యఫలప్ర దం। కాలాహివిషవిచ్ఛేదిజ్వరాపస్మారభంజనం ॥౧౭౨॥ శత్రుక్షయకరం రాజగ్రహపీడానివారణం । బ్రహ్మరాక్షసకూశ్మాండభేతాళభయభఞ్జ నం ॥ ౧౭౩ ॥ విద్యాభిలాషీవిద్యావాన్ధనార్థీధనవాన్భవేత్ । అనం తకల్పజీవీస్యాదాయుష్కామోమహాయశాః ॥ ౧౭౪ ॥ పుత్రార్థీసుగు ణాన్పుత్రాన్లభేతాయుష్మతస్తతః। సంగ్రామేశత్రువిజయీ సభాయాం ప్రతివాదిజిత్ ॥౧౭౫॥ దివ్యైర్నామభిరేభిస్తు తులసీపూజనాత్సకృత్ । వైకుంఠవాసీభగవత్సదృశోవిష్ణుసన్నిధౌ ॥ ౧౭౬ ॥ కల్హారపూజనా న్మాసాద్వితీయఇవయక్షరాట్ । నీలోత్పలార్చనాత్సర్వ రాజపూజ్యస్స దాభవేత్ ॥ ౧౭౭ ॥ హృత్సంస్థితైర్నామభిస్తు భూయాద్భృగ్వివమనో హారీ । వాఞ్ఛితార్థంతదాదత్వావైకుంఠంచప్రయచ్ఛతి ॥ ౧౭౮ ॥ త్రిసంధ్యంయోజపేన్నిత్యం సంపూజ్యవిధినావిభుం । త్రివారంపఞ్చవా రంవాప్రత్యహంక్రమశోయమీ ॥౧౭౯॥ మాసాదలక్ష్మీనాశస్స్యాద్ద్విమా

సాత్మ్యైన్న రేంద్రతా । త్రిమాసాన్మహదైశ్వర్యం తతస్సంభాషణంభవేత్ । మాసంపఠన్మ్యైనకర్మ పూర్తించసమవాప్నుయాత్ ॥౧౮౦॥ మార్గభ్రష్టశ్చసన్మార్గం గతస్వాస్స్వంస్వకీయకం । చాంచల్యాచిత్తోఽచాంచల్యం మనస్స్వాస్థ్యంచగచ్ఛతి ॥ ౧౮౧ ॥ ఆయురారోగ్యమైశ్వర్యం జ్ఞానం మోక్షంచవిదంతి । సర్వాన్కామానవాప్నోతి శాశ్వతంచపదంతథా ॥ ౧౮౨ ॥ సత్యంసత్యంపునస్సత్యం సత్యంసత్యంనసంశయః॥

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మాండపురాణే వసిష్ఠనారదసంవాదే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీ వేఙ్కటేశ శ్రీ సహస్రనామ స్తోత్రాధ్యాయస్సమాప్తః.

శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణనిధయేనిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్ ॥
శ్రీవేఙ్కటాచలాధీశం శ్రియాధ్యాసితవక్షసమ్ ।
శ్రితచేతనమన్దారం శ్రీ ని వా స మ హం భ జే॥

శ్రీవేఙ్కటేశసహస్రనామావళిప్రారమ్భః.

* ఓం శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౧
విరూపాక్షాయనమః ... ...
విశ్వేశాయనమః ... ...
విశ్వభావనాయనమః ... ...
విశ్వసృజేనమః ... ౫
విశ్వసంహర్త్రేనమః ... ...
విశ్వప్రాణాయనమః ... ...
విరాడ్వపుషేనమః ... ...
శేషాద్రినిలయాయనమః ...
అశేషభక్తదుఃఖ ప్రణాశనాయనమః.
* ఓం శేషస్తుత్యాయనమః ...
శేషశాయినేనమః ... ...
విశేషజ్ఞాయనమః ... ...
విభవేనమః ... ...
స్వభువేనమః ... ౧౫
విష్ణవేనమః ... ...
జిష్ణవేనమః ... ...
వర్ధిష్ణవేనమః ... ...
ఉత్సహిష్ణవేనమః ... ...
సహిష్ణుకాయనమః ... ౨౦
* ఓం భ్రాజిష్ణవేనమః ... ...
గ్రసిష్ణవేనమః ... ...
వర్తిష్ణవేనమః ... ...
భరిష్ణుకాయనమః ... ...
కాలయన్త్రేనమః ... ౨౫
కాలగోప్త్రేనమః ... ...
కాలాయనమః ... ...
కాలాన్తకాయనమః ... ...
అఖిలాయనమః ... ...
కాలగమ్యాయనమః ... ౩౦
* ఓం కాలకణ్ఠవన్ద్యాయనమః ...
కాలకలేశ్వరాయనమః... ...
శమ్భవేనమః... ... ...
స్వయమ్భువేనమః ... ...
అమ్భోజనాభయేనమః... ౩౫
స్తమ్భితవారిధయేనమః ... ...
అమ్భోధినన్దినీజానయేనమః ...
శోణామ్భోజపదప్రభాయనమః ...
కమ్బుగ్రీవాయనమః ... ...
శమ్బరారిరూపాయనమః ౪౦
* ఓం శమ్బరజేక్షణాయనమః ...
బిమ్బాధరాయనమః ... ...
బిమ్బరూపిణేనమః ... ...
ప్రతిబిమ్బక్రియాతిగాయనమః ...
గుణవతేనమః ... ౪౫
గుణగమ్యాయనమః ... ...
గుణాతీతాయనమః ... ...
గుణప్రియాయనమః ... ...
దుర్గుణధ్వంసకృతేనమః... ...
సర్వసుగుణాయనమః ... ౫౦
* ఓం గుణభాసకాయనమః ...
పరేశాయనమః ... ...
పరమాత్మనేనమః ... ...
పరస్మైజ్యోతిషేనమః ... ...

పరాయైగతయేనమః ... ౫౫
పరస్మైపదాయనమః ... ...
వియద్వ్యాసనేనమః ... ...
పారమ్పర్యశుభప్రదాయనమః ...
బ్రహ్మాండగర్భాయనమః ...
బ్రహ్మణ్యాయనమః ... ౬౦
* ఓం బ్రహ్మసృజేనమః ... ...
బ్రహ్మబోధితాయనమః ... ...
బ్రహ్మస్తుత్యాయనమః ... ...
బ్రహ్మవాదినేనమః ... ...
బ్రహ్మచర్యపరాయణాయనమః ౬౫
సత్యవ్రతార్థసన్తుష్టాయనమః ...
సత్యరూపిణేనమః ... ...
ఝషాఙ్గవతేనమః ... ...
సోమకప్రాణహారిణేనమః ...
ఆనీతామ్నాయాయనమః ౭౦
* ఓం అబ్ధిసఞ్చరాయనమః ...
దేవాసురవరస్తుత్యాయనమః ...
పతన్మన్దరధారకాయనమః ...
ధన్వన్తరయేనమః ... ...
కచ్ఛపాఙ్గాయనమః ... ౭౫
పయోనిధివిమన్థకాయనమః ...
అమరామృతసన్ధాత్రేనమః ...
ధృతసమ్మోహినీవపుషేనమః ...
హరమోహకమాయావినేనమః ...
రక్షస్సన్దోహభఞ్జనాయనమః ౮౦
* ఓం హిరణ్యాక్షవిదారిణేనమః ...

యజ్ఞాయనమః ... ...
యజ్ఞవిభావనాయనమః ...
యజ్ఞీయోర్వీసముద్ధర్త్రేనమః ...
లీలాక్రోడాయనమః ... ౮౫
ప్రతాపవతేనమః ... ...
దణ్డకాసురవిధ్వంసినేనమః ...
వక్రదంష్ట్రాయనమః ... ...
క్షమాధరాయనమః ... ...
గన్ధర్వశాపహరణాయనమః ౯౦
* ఓం పుణ్యగన్ధాయనమః ...
విచక్షణాయనమః ... ...
కరాళవక్త్రాయనమః ... ...
సోమార్కనేత్రాయనమః ...
షడ్గుణవైభవాయనమః... ౯౫
శ్వేతఘోణినేనమః ... ...
ఘూర్ణితభ్రువేనమః ... ...
ఘుర్ఘురధ్వనివిభ్రమాయనమః ...
ద్రాఘీయసేనమః ... ...
నీలకేశినేనమః ... ౧౦౦
* ఓం జాగ్రదమ్బుజలోచనాయనః...
ఘృణావతేనమః ... ...
ఘృణిసమ్మోహాయనమః ...
మహాకాలాగ్నిదీధితయేనమః ...
జ్వాలాకరాళవదనాయనమః ౧౦౫
మహోల్కాకులవీక్షణాయనమః ...
సటానిర్భిణ్ణమేఘౌఘాయనమః ...

దంష్ట్రారుగ్వ్యాప్తదిక్తటాయనమః ... ...

ఉచ్ఛ్వాసాకృష్టభూతేశాయనమః ...

నిశ్వాసత్యక్తవిశ్వసృజేనమః ౧౧౦

*అన్తర్భ్రమజ్జగద్గర్భాయనమః ...

అనన్తాయనమః ... ...

బ్రహ్మకపాలహృతేనమః ... ...

ఉగ్రాయనమః ... ...

వీరాయనమః ... ౧౧౫

మహావిష్ణవేనమః ... ...

జ్వలనాయనమః ... ...

సర్వతోముఖాయనమః ... ...

నృసింహాయనమః ... ...

భీషణాయనమః ... ౧౨౦

* ఓం భద్రాయనమః ... ...

మృత్యుమృత్యవేనమః ... ...

సనాతనాయనమః ... ...

సభాస్తమ్భోద్భవాయనమః ...

భీమాయనమః ... ౧౨౫

శిరోమాలినేనమః ... ...

మహేశ్వరాయనమః ... ...

ద్వాదశాదిత్యచూడాలాయనమః ...

కల్పధూమసటాచ్ఛవయేనమః ...

హిరణ్యకోరస్థలభిన్ననఖాయనమః ౦

* ఓం సింహముఖాయనమః ...

అనఘాయనమః ... ...

ప్రహ్లాదవరదాయనమః ... ...

ధీమతేనమః ... ...

భక్తసఙ్ఘప్రతిష్ఠితాయనమః ౧౩౫

బ్రహ్మరుద్రాదిసంసేవ్యాయనమః ...

సిద్ధసాధ్యప్రపూజితాయనమః ...

లక్ష్మీనృసింహాయనమః ... ...

దేవేశాయనమః ... ...

జ్వాలాజిహ్వాన్త్రమాలికాయనమః ౦

* ఓం ఖడ్గినేనమః ... ...

ఖేటినేనమః ... ...

మహేష్వాసినేనమః ... ...

కపాలినేనమః ... ...

ముసలినేనమః ... ౧౪౫

హలినేనమః ... ...

పాశినేనమః ... ...

శూలినేనమః ... ...

మహాబాహవేనమః ... ...

జ్వరఘ్నాయనమః ... ౧౫౦

* ఓం రోగలుణ్టాకాయనమః ...

మౌఞ్జీయుజేనమః ... ...

ఛాత్రకాయనమః ... ...

దణ్డినేనమః ... ...

కష్ణాజినధరాయనమః ... ౧౫౫

వటవేనమః ... ...

అధీతవేదాయనమః ... ...

వేదాస్త్రోద్ధారకాయ నమః ... ...
బ్రహ్మనైష్ఠికాయ నమః ... ...
అహీనశయనప్రీతాయ నమః ౧౬౦
* ఓం ఆదితేయాయ నమః ...
అనఘాయ నమః ... ...
హరయే నమః ... ...
సంవిత్ప్రియాయ నమః ...
సామవేద్యాయ నమః ... ౧౬౫
బలివేశ్మప్రతిష్ఠితాయ నమః ...
బలిక్షాళితపాదాబ్జాయ నమః ...
విన్ధ్యావళివిమానితాయ నమః ...
త్రిపాదభూమిస్వీకర్త్రే నమః ...
విశ్వరూపప్రదర్శకాయ నమః ౧౭౦
* ఓం ధృతత్రివిక్రమాయ నమః ...
స్వాఙ్ఘ్రినఖభిన్నాణ్డఖర్పరాయ నమః
పజ్జాతవాహినీధారాపవిత్రితజగత్త్ర
యాయ నమః. ... ...
విధిసమ్మానితాయ నమః ... ...
పుణ్యాయ నమః ... ౧౭౫
దైత్యయోద్ధ్రే నమః ... ...
జయోర్జితాయ నమః ... ...
సురరాజ్యప్రదాయ నమః ...
శుక్రమదహృతే నమః ... ...
సుగతీశ్వరాయ నమః ... ౧౮౦
* ఓం జామదగ్న్యాయ నమః ...
కుఠారిణే నమః. ... ...

కార్తవీర్యవిదారణాయ నమః ...
రేణుకాయాశ్శిరోహారిణే నమః ...
దుష్టక్షత్రియమర్దనాయ నమః ౧౮౫
వర్చస్వినే నమః ... ...
దానశీలాయ నమః ... ...
ధనుష్మతే నమః ... ...
బ్రహ్మవిత్తమాయ నమః ... ...
అత్యుదగ్రాయ నమః ... ౧౯౦
* ఓం సమగ్రాయ నమః ...
న్యగ్రోధాయ నమః ... ...
దుష్టనిగ్రహాయ నమః ... ...
రవివంశసముద్భూతాయ నమః ...
రాఘవాయ నమః ... ౧౯౫
భరతాగ్రజాయ నమః ... ...
కౌసల్యాతనయాయ నమః ...
రామాయ నమః ... ...
విశ్వామిత్రప్రియఙ్కరాయ నమః ...
తాటకారయే నమః ... ౨౦౦
* ఓం సుబాహుఘ్నాయ నమః ...
బలాతిబలమన్త్రవతే నమః ...
అహల్యాశాపవిచ్ఛేదినే నమః ...
ప్రవిష్టజనకాలయాయ నమః ...
స్వయంవరసభాసంస్థాయ నమః ౨౦౫
ఈశచాపప్రభఞ్జనాయ నమః ...
జానకీపరిణేత్రే నమః ... ...
జనకాధీశసంస్తుతాయ నమః ...

జమదగ్నితనూజాతయోద్ధ్రే నమః
అయోధ్యాధిపాగ్రణ్యై నమః ౨౧౦
* ఓం పితృవాక్యప్రతీపాలాయ నమః
త్యక్తరాజ్యాయ నమః ... ...
సలక్ష్మణాయ నమః ... ...
ససీతాయ నమః ... ...
చిత్రకూటస్థాయ నమః ... ౨౧౫
భరతాహితరాజ్యకాయ నమః ...
కాకదర్పప్రహర్త్రే నమః ...
దణ్డకారణ్యవాసకాయ నమః ...
పఞ్చవటీవిహారిణే నమః ... ...
స్వధర్మపరిపోషకాయ నమః ౨౨౦
* ఓం విరాధఘ్నే నమః ...
అగస్త్యముఖ్యమునిసమ్మానితాయ నమః
పుంసే నమః ... ...
ఇన్ద్రచాపధరాయ నమః ...
ఖడ్గధరాయ నమః ... ౨౨౫
అక్షయసాయకాయ నమః ...
ఖరాన్తకాయ నమః ... ...
దూషణారయే నమః ... ...
త్రిశిరస్కరిపవే నమః ... ...
వృషాయ నమః ... ౨౩౦
* ఓం శూర్పణఖానాసాచ్ఛేత్త్రే నమః
వల్కలధారకాయ నమః ...
జటావతే నమః ... ...
పర్ణశాలాస్థాయ నమః ... ...

మారీచబలమర్దకాయ నమః ౨౩౫
పక్షిరాట్కృతసంవాదాయ నమః ...
రవితేజసే నమః ... ...
మహాబలాయ నమః ... ...
శబర్యానీతఫలభుజే నమః ...
హనూమత్పరితోషితాయ నమః ౨౪౦
* ఓం సుగ్రీవాభయదాయ నమః ...
దైత్యకాయక్షేపణభాసురాయ నమః
సప్తసాలసముచ్ఛేత్త్రే నమః ...
వాలిహృతే నమః ... ...
కపిసంవృతాయ నమః ... ౨౪౫
వాయుసూనుకృతాసేవాయ నమః ...
త్యక్తపమ్పాయ నమః ... ...
కుశాసనాయ నమః ... ...
ఉదన్వత్తీరగాయ నమః ...
శూరాయ నమః ... ౨౫౦
* ఓం విభీషణవరప్రదాయ నమః ...
సేతుకృతే నమః ... ...
దైత్యఘ్నే నమః ... ...
ప్రాప్తలఙ్కాయ నమః ...
అలఙ్కారవతే నమః ... ౨౫౫
అతికాయశిరశ్ఛేత్త్రే నమః ...
కుమ్భకర్ణవిభేదనాయ నమః ...
దశకణ్ఠశిరోధ్వంసినే నమః ...
జామ్బవత్ప్రముఖావృతాయ నమః...
జానకీశాయ నమః ... ౨౬౦

* ఓం సురాధ్యక్షాయనమః ... ...
సాకేతేశాయనమః ... ...
పురాతనాయనమః ... ...
పుణ్యశ్లోకాయనమః ... ...
వేదవేద్యాయనమః ... ౨౬౫
స్వామితీర్థనివాసకాయనమః ...
లక్ష్మీసరఃకేళిలోలాయనమః ...
లక్ష్మీశాయనమః ... ...
లోకరక్షకాయనమః ... ...
దేవకీగర్భసమ్భూతాయనమః ౨౭౦
* ఓం యశోదేక్షణలాలితాయనమః
వసుదేవకృతస్తోత్రాయనమః ...
నన్దగోపమనోహరాయనమః ...
చతుర్భుజాయనమః ... ...
కోమలాఙ్గాయనమః ... ౨౭౫
గదావతేనమః ... ...
నీలకున్తలాయనమః ... ...
పూతనాప్రాణసంహర్త్రేనమః ...
తృణావర్తవినాశనాయనః ...
గర్గారోపితనామాఙ్కాయనమః ౨౮౦
* ఓం వాసుదేవాయనమః ...
అధోక్షజాయనమః ... ...
గోపికాస్తన్యపాయినేనమః ...
బలభద్రానుజాయనమః ...
అచ్యుతాయనమః ... ౨౮౫
వైయాఘ్రనఖభూషాయనమః ...

వత్సజితేనమః ... ...
వత్సవర్ధనాయనమః ... ...
క్షీరసారాశనరతాయనమః ...
దధిభాణ్డప్రమర్దనాయనమః ౨౯౦
* ఓం నవనీతాపహర్త్రేనమః ...
నీలనీరదభాసురాయనమః ...
ఆభీరదృష్టదౌర్జన్యాయనమః ...
నీలపద్మనిభాననాయనమః ...
మాతృదర్శితవిశ్వాస్యాయనమః ౨౯౫
ఉలూఖలనిబద్ధనాయనమః ...
నళకూబరశాపాన్తాయనమః ...
గోధూళిచ్ఛురితాఙ్గకాయనమః ...
గోసఙ్ఘరక్షకాయనమః ...
శ్రీశాయనమః ... 300
* ఓం బృన్దారణ్యనివాసకాయనమః
వత్సాన్తకాయనమః ... ...
బకద్వేషిణేనమః ... ...
దైత్యామ్బుదమహానిలాయనమః ...
మహాజగరచణ్డాగ్నయేనమః 30౫
శకటప్రాణకణ్టకాయనమః ...
ఇన్ద్రసేవ్యాయనమః ... ...
పుణ్యగాత్రాయనమః ... ...
ఖరజితేనమః ... ...
చణ్డదీధితయేనమః ... 3౧౦
* ఓం తాళపక్వఫలాశినేనమః ...
కాళీయఫణిదర్పఘ్నేనమః ...

నాగపత్నీస్తుతిప్రీతాయనమః ...
ప్రలమ్బాసురఖణ్డనాయనమః ...
దావాగ్నిబలసంహారిణేనమః ౩౧౫
ఫలాహారిణేనమః ... ...
గదాగ్రజాయనమః ... ...
గోపాఙ్గనాచేలచోరాయనమః ...
పాథోలీలావిశారదానమః ...
వంశగానప్రవీణాయనమః ౩౨౦
* ఓం గోపీహస్తామ్బుజార్చితాయనమః
మునిపత్న్యాహృతాహారాయనమః ...
మునిశ్రేష్ఠాయనమః ... ...
మునిప్రియాయనమః ... ...
గోవర్ధనాద్రిసంధర్త్రేనమః ౩౨౫
సఙ్క్రన్దనతమోపహాయనమః ...
సదుద్యానవిలాసినేనమః ...
రాసక్రీడాపరాయణాయనమః ...
వరుణాభ్యర్చితాయనమః ...
గోపీప్రార్థితాయనమః ౩౩౦
* ఓం పురుషోత్తమాయనమః ...
అక్రూరస్తుతిసమ్ప్రీతాయనమః
కుబ్జాయావనదాయకాయనమః ...
ముష్టికోరఃప్రహారిణేనమః ...
చాణూరోదరదారణాయనమః ౩౩౫
మల్లయుద్ధాగ్రగణ్యాయనమః ...
పితృబన్ధనమోచకాయనమః ...
మత్తమాతఙ్గపఞ్చాస్యాయనమః * ...
కంసగ్రీవానికృన్తనాయనమః ...
ఉగ్రసేనప్రతిష్ఠాత్రేనమః ...
* ఓం రత్నసింహాసనస్థితాయనమః ...
కాలనేమిఖలద్వేషిణేనమః ...
ముచుకున్దవరప్రదాయనమః ...
సాల్వసేవితదుర్ధర్షరాజస్మయనివారణాయనమః ... ...
రుక్మిగర్వాపహారిణేనమః ... ౩౪౫
రుక్మిణీనయనోత్సవాయనమః ...
ప్రద్యుమ్నజనకాయనమః ...
కామినేనమః ... ...
ప్రద్యుమ్నాయనమః ... ...
ద్వారకాధిపాయనమః ... ౩౫౦
* ఓం మణ్యాహర్త్రేనమః ...
మహామాయాయనమః ... ...
జామ్బవత్కృతసఙ్గరాయనమః ...
జామ్బూనదాంబరధరాయనమః ...
గమ్యాయనమః ... ౩౫౫
జామ్బవతీవిభవేనమః ... ...
కాళిన్దీప్రథితారామకేళయేనమః ...
గుఞ్జావతంసకాయనమః ...
మన్దారసుమనోభాస్వతేనమః ...
శచీశాభీష్టదాయకాయనమః ౩౬౦
* ఓం సత్రాజిన్మానసోల్లాసినేనమః ...
సత్యాజానయేనమః ... ...
శుభావహాయనమః ... ...

శతధన్వహరాయనమః ...

సిద్ధాయనమః ౩౬౫

పాణ్డవప్రియకోత్సవాయనమః ...

భద్రప్రియాయనమః ... ...

సుభద్రాయాభ్రాత్రేనమః ...

నాగ్నజితీవిభవేనమః ... ...

కిరీటకుణ్డలధరాయనమః ౩౭౦

*ఓం కల్పపల్లవలాలితాయనమః ...

భైష్మీప్రణయభాషావతేనమః ...

మిత్రవిన్దాధిపాయనమః... ...

అభయాయనమః ... ...

స్వమూర్తికేళిసమ్ప్రీతాయనమః ()

లక్ష్మణోదారమానసాయనమః ...

ప్రాగ్జ్యోతిషాధిపధ్వంసినేనమః ...

తత్సైన్యాన్తకరాయనమః ...

అమృతాయనమః ... ...

భూమిస్తుతాయనమః ౩౮౦

* ఓం భూరిభోగాయనమః ...

భూషణామ్బరసంయుతాయనమః ...

బహురామాకృతాహ్లాదాయనమః ...

గన్ధమాల్యానులేపనాయనమః ...

నారదాదృష్టచరితాయనమః ౩౮౫

దేవేశాయనమః ... ...

విశ్వరాజేనమః ... ...

గురవేనమః ... ...

బాణబాహువిదారాయనమః ...

తాపజ్వరవినాశకాయనమః ౩౯౦

* ఓం ఉషోద్ధర్షయిత్రేనమః ...

అవ్యక్తాయనమః ... ...

శివవాక్తుష్టమానసాయనమః ...

మహేశజ్వరసంస్తుత్యాయనమః ...

శీతజ్వరభయాన్తకాయనమః ౩౯౫

నృగరాజోద్ధారకాయనమః ...

పౌణ్డ్రకాదివధోద్యతాయనమః ...

వివిధారిచ్ఛలోద్విగ్నబ్రాహ్మణేషుదయాపరాయనమః ... ...

జరాసన్ధబలద్వేషిణేనమః ...

కేశిదైత్యభయఙ్కరాయనమః ౪౦౦

* ఓంచక్రిణేనమః ... ...

చైద్యాన్తకాయనమః ... ...

సభ్యాయనమః ... ...

రాజబన్ధవిమోచకాయనమః ...

రాజసూయహవిర్భోక్త్రేనమః ౪౦౫

స్నిగ్ధాంగాయనమః ... ...

శుభలక్షణాయనమః ... ...

ధానాభక్షణసమ్ప్రీతాయనమః ...

కుచేలాభీష్టదాయకాయనమః ...

సత్త్వాదిగుణగమ్భీరాయనమః ౪౧౦

* ఓంద్రౌపదీమానరక్షకాయనమః...

భీష్మధ్యేయాయనమః ... ...

భక్తవశ్యాయనమః ... ...

భీమపూజ్యాయనమః ... ...

దయానిధయే నమః ... ౪౧౫
దత్తవక్త్రిశిరశ్ఛేత్త్రే నమః ... ...
కృష్ణాయ నమః ... ...
కృష్ణాసఖాయ నమః ... ...
స్వరాజే నమః ... ...
వైజయన్తీప్రమోదినే నమః ౪౨౦
* ఓం బర్హిబర్హవిభూషణాయ నమః ...
పార్థకౌరవసన్ధానకారిణే నమః ...
దుశ్శాసనాన్తకాయ నమః ...
బుద్ధాయ నమః ... ...
విశుద్ధాయ నమః ... ౪౨౫
సర్వజ్ఞాయ నమః ... ...
క్రతుహింసావినిన్దకాయ నమః ...
త్రిపురస్త్రీమానభఙ్గాయ నమః ...
సర్వశాస్త్రవిశారదాయ నమః ...
నిర్వికారాయ నమః ౪౩౦
* ఓం నిర్మమాయ నమః ... ...
నిరాభాసాయ నమః ... ...
నిరామయాయ నమః ... ...
జగన్మోహకధర్మిణే నమః ...
దిగ్వస్త్రాయ నమః ... ౪౩౫
దిక్పతీశ్వరాయ నమః ... ...
కల్కినే నమః ... ...
మ్లేచ్ఛప్రహర్త్రే నమః ... ...
దుష్టనిగ్రహకారకాయ నమః ...
ధర్మప్రతిష్ఠాకారిణే నమః ౪౪౦

* ఓం చాతుర్వర్ణ్యవిభాగకృతే నమః ...
యుగాన్తకాయ నమః ... ...
యుగాక్రాన్తాయ నమః... ...
యుగకృతే నమః ... ...
యుగభాసకాయ నమః ... ౪౪౫
కామారయే నమః ... ...
కామకారిణే నమః ... ...
నిష్కామాయ నమః ... ...
కామితార్థదాయ నమః... ...
సవితుర్వరేణ్యాయభర్గసే నమః ౪౫౦
* ఓం శార్ఙ్గిణే నమః ... ...
వైకుణ్ఠమన్దిరాయ నమః... ...
హయగ్రీవాయ నమః ... ...
కైటభారయే నమః ... ...
గ్రాహఘ్నాయ నమః ... ౪౫౫
గజరక్షకాయ నమః ... ...
సర్వసంశయవిచ్ఛేత్త్రే నమః ...
సర్వభక్తసముత్సుకాయ నమః ...
కపర్దినే నమః ... ...
కామహారిణే నమః ౪౬౦
* ఓం కళాయై నమః ... ...
కాష్ఠాయై నమః ... ...
స్మృతయే నమః ... ...
ధృతయే నమః ... ...
అనాదయే నమః ... ౪౬౫
అప్రమేయౌజసే నమః ... ...
ప్రధానాయ నమః ... ...

సన్నిరూపకాయనమః ... ...
నిర్లేపాయనమః ... ...
నిస్పృహాయనమః ... ౪౭౦
* ఓం అసంగాయనమః ...
నిర్భయాయనమః ... ...
నీతిపారగాయనమః ... ...
నిష్ప్రేష్యాయనమః ... ...
నిష్క్రియాయనమః ... ౪౭౫
శాన్తాయనమః ... ...
నిష్ప్రపంచాయనమః ... ...
నిధయేనమః... ... ...
నయాయనమః ... ...
కర్మిణేనమః... ... ౪౮౦
* ఓం అకర్మిణేనమః ... ...
వికర్మిణేనమః ... ...
కర్మేప్సవేనమః ... ...
కర్మభావనాయనమః ... ...
కర్మాఙ్గాయనమః ... ౪౮౫
కర్మవిన్యాసాయనమః ... ...
మహాకర్మిణేనమః ... ...
మహావ్రతినేనమః ... ...
కర్మభుజేనమః ... ...
కర్మఫలదాయనమః ... ౪౯౦
* ఓం కర్మేశాయనమః ... ...
కర్మనిగ్రహాయనమః ... ...
నరాయనమః ... ...
నారాయణాయనమః ... ...
దాన్తాయనమః ... ౪౯౫

కపిలాయనమః ... ...
కామదాయనమః ... ...
శుచయేనమః... ... ...
తప్త్రేనమః... ... ...
జప్త్రేనమః... ... ౫౦౦
* ఓం అక్షమాలావతేనమః ...
గన్త్రేనమః ... ...
నేత్రేనమః ... ...
లయాయనమః ... ...
గతయేనమః... ... ౫౦౫
శిష్టాయనమః ... ...
ద్రష్ట్రేనమః... ... ...
రిపుద్వేష్ట్రేనమః ... ...
రోష్ట్రేనమః... ... ...
వేష్ట్రేనమః ౫౧౦
* ఓం మహానటాయనమః ...
రోద్ధ్రేనమః ... ...
బోద్ధ్రేనమః ... ...
మహాయోద్ధ్రేనమః ... ...
శ్రద్ధావతేనమః ... ౫౧౫
సత్యధియేనమః ... ...
శుభాయనమః ... ...
మన్త్రిణేనమః ... ...
మన్త్రాయనమః ... ...
మన్త్రగమ్యాయనమః ... ౫౨౦
* ఓం మన్త్రకృతేనమః... ...
పరమన్త్రహృతేనమః ... ...
మన్త్రభృతేనమః ... ...

మన్త్రిఫలదాయనమః ... ...
మన్త్రేశాయనమః ... ౫౨౫
మన్త్రవిగ్రహాయనమః ... ...
మన్త్రాంగాయనమః ... ...
మన్త్రవిన్యాసాయనమః ...
మహామన్త్రాయనమః ... ...
మహాక్రమాయనమః ... ౫౩౦
* ఓం స్థిరధియేనమః ... ...
స్థిరవిజ్ఞానాయనమః ... ...
స్థిరప్రజ్ఞానాయనమః ... ...
స్థిరాసనాయనమః ... ...
స్థిరయోగాయనమః ... ౫౩౫
స్థిరాధారాయనమః ... ...
స్థిరమార్గాయనమః ... ...
స్థిరాగమాయనమః ... ...
నిశ్శ్రేయసాయనమః ... ...
నిరీహాయనమః ... ౫౪౦
* ఓం అగ్నయేనమః ... ...
నిరవద్యాయనమః ... ...
నిరఞ్జనాయనమః ... ...
నిర్వైరాయనమః ... ...
నిరహంకారాయనమః ... ౫౪౫
నిర్దంభాయనమః ... ...
నిరసూయకాయనమః ...
అనన్తాయనమః ... ...
అనన్తబాహూరవేనమః ...
అనన్తాంఘ్రయేనమః ... ౫౫౦
* ఓం అనన్తదృశేనమః... ...

అనన్తవక్త్రాయనమః ... ...
అనన్తాఙ్గాయనమః ... ...
అనన్తరూపాయనమః ... ...
అనన్తకృతేనమః ... ౫౫౫
ఊర్ధ్వరేతసేనమః ... ...
ఊర్ధ్వలింగాయనమః ... ...
ఊర్ధ్వమూర్ధ్నేనమః ... ...
ఊర్ధ్వశాఖకాయనమః... ...
ఊర్ధ్వాయనమః ... ౫౬౦
* ఓం ఊర్ధ్వాధ్వరక్షిణేనమః ...
ఊర్ధ్వజ్వాలాయనమః ... ...
నిరాకులాయనమః ... ...
బీజాయనమః ... ...
బీజప్రదాయనమః ... ౫౬౫
నిత్యాయనమః ... ...
నిదానాయనమః ... ...
నిష్కృతయేనమః ... ...
కృతినేనమః... ... ...
మహతేనమః ... ౫౭౦
* ఓం అణీయసేనమః ... ...
గరిమ్ణేనమః ... ...
సుషమాయైనమః .. ...
చిత్రమాలికాయనమః ... ...
నభస్స్పృశేనమః ... ౫౭౫
నభసోజ్యోతిషేనమః ... ...
నభస్వతేనమః ... ...
నిర్నభసేనమః ... ...
నభసేనమః... ... ...

అభవేనమః... ... ౫౮౦
* ఓం విభవేనమః ... ...
ప్రభవేనమః... ... ...
శంభవేనమః ... ...
మహీయసేనమః ... ...
భూర్భువాకృతయేనమః ... ౫౮౫
మహానన్దాయనమః ... ...
మహాశూరాయనమః ... ...
మహోరాశయేనమః ... ...
మహోత్సవాయనమః ...
మహాక్రోధాయనమః ... ౫౯౦
* ఓం మహాజ్వాలాయనమః ...
మహాశాన్తాయనమః ... ...
మహాగుణాయనమః ... ...
సత్యవ్రతాయనమః ... ...
సత్యపరాయనమః ... ౫౯౫
సత్యసన్ధాయనమః ... ...
సతాంగతయేనమః ... ...
సత్యేశాయనమః ... ...
సత్యసఙ్కల్పాయనమః ...
సత్యచారిత్రలక్షణాయనమః ౬౦౦
* ఓం అన్తశ్చరాయనమః ...
అన్తరాత్మనేనమః ... ...
పరమాత్మనేనమః ... ...
చిదాత్మకాయనమః ... ...
రోచనాయనమః ... ౬౦౫
రోచమానాయనమః ... ...
సాక్షిణేనమః... ... ...

శౌరయేనమః ... ...
జనార్దనాయనమః ... ...
ముకున్దాయనమః ... ౬౧౦
* ఓం నన్దనిష్పందాయనమః ...
స్వర్ణబిన్దవేనమః ... ...
పురన్దరాయనమః ... ...
అరిన్దమాయనమః ... ...
సుమన్దాయనమః ... ౬౧౫
కున్దమన్దారహాసవతేనమః ...
స్యందనారూఢచండాంగాయనమః...
ఆనన్దినేనమః ... ...
నన్దనన్దనాయనమః ... ...
అనసూయానన్దనాయనమః ౬౨౦
* ఓం అత్రినేత్రానన్దనాయనమః ...
సునన్దవతేనమః ... ...
శంఖవతేనమః ... ...
పంకజకరాయనమః ... ...
కుంకుమాంకాయనమః ... ౬౨౫
జయాఙ్కుశాయనమః ...
అమ్భోజమకరన్దాఢ్యాయనమః ...
నిష్పంకాయనమః ... ...
అగరుపంకిలాయనమః ... ...
ఇన్ద్రాయనమః ... ౬౩౦
* ఓం చన్ద్రరథాయనమః ...
చన్ద్రాయనమః ... ...
అతిచన్ద్రాయనమః ... ...
చన్ద్రభాసకాయనమః ... ...
ఉపేన్ద్రాయనమః ... ౬౩౫

ఇన్ద్రరాజాయనమః ... ...
వాగిన్ద్రాయనమః ... ...
చన్ద్రలోచనాయనమః ... ...
ప్రతీచేనమః... ... ...
పరాచేనమః... ... ౬౪౦

* ఓం పరస్మైధామ్నేనమః ...
పరమార్థాయనమః ... ...
పరాత్పరాయనమః ... ...
అపారవాచేనమః ... ...
పారగామినేనమః ... ౬౪౫

పారావారాయనమః ... ...
పరావరాయనమః ... ...
సహస్వతేనమః ... ...
అర్థదాత్రేనమః ... ...
సహనాయనమః ... ౬౫౦

* ఓం సాహసినేనమః ... ...
జయినేనమః ... ...
తేజస్వినేనమః ... ...
వాయువిశిఖినేనమః ... ...
తపస్వినేనమః ... ౬౫౫

తాపసోత్తమాయనమః ... ...
ఐశ్వర్యోద్భూతికృతేనమః ...
భూతయేనమః ... ...
ఐశ్వర్యాఙ్గకలాపవతేనమః ...
అమ్భోధిశాయినేనమః ... ౬౬౦

* ఓం భగవతేనమః ... ...
సర్వజ్ఞాయనమః ... ...

సామపారగాయనమః ... ...
మహాయోగినేనమః ... ...
మహాధీరాయనమః ... ౬౬౫

మహాభోగినేనమః ... ...
మహాప్రభవేనమః ... ...
మహావీరాయనమః ... ...
మహాతుష్టయేనమః ... ...
మహాపుష్టయేనమః ... ౬౭౦

* ఓం మహాగుణాయనమః ...
మహాదేవాయనమః ... ...
మహాబాహవేనమః ... ...
మహాధర్మాయనమః ... ...
మహేశ్వరాయనమః ... ౬౭౫

సమీపగాయనమః ... ...
దూరగామినేనమః ... ...
స్వర్గమార్గనిరర్గళాయనమః ...
నగాయనమః ... ...
నగధరాయనమః ... ౬౮౦

* ఓం నాగాయనమః ... ...
నాగేశాయనమః ... ...
నాగపాలకాయనమః ... ...
హిరణ్మయాయనమః ... ...
స్వర్ణరేతసేనమః ... ౬౮౫

హిరణ్యార్చిషేనమః ... ...
హిరణ్యదాయనమః ... ...
గుణగణ్యాయనమః ... ...
శరణ్యాయనమః ... ...

పుణ్యకీర్తయేనమః ... ౧౯౦
* ఓం పురాణగాయనమః ...
జన్యభృతేనమః ... ...
జన్యసన్నద్ధాయనమః ... ...
దివ్యపఞ్చాయుధాయనమః ..
వశినేనమః ౧౯౫
దౌర్జన్యభంగాయనమః ... ...
పర్జన్యాయనమః ... ...
సౌజన్యనిలయాయనమః ...
అలయాయనమః ... ...
జలంధరాన్తకాయనమః ౨౦౦
* ఓం భస్మదైత్యనాశినేనమః ...
మహామనసేనమః ... ...
శ్రేష్ఠాయనమః ... ...
శ్రవిష్ఠాయనమః ... ...
ద్రాఘిష్ఠాయనమః ... ౨౦౫
* ఓం గరిష్ఠాయనమః ... ...
గరుడధ్వజాయనమః ... ...
జ్యేష్ఠాయనమః ... ...
ద్రఢిష్ఠాయనమః ... ...
వర్షిష్ఠాయనమః ... ౨౧౦
* ఓం ద్రాఘీయసేనమః ...
ప్రణవాయనమః ... ...
ఫణినేనమః ... ...
సమ్ప్రదాయకరాయనమః ...
స్వామినేనమః ... ౨౧౫
సురేశాయనమః ... ...
మాధవాయనమః ... ...

మధవేనమః ... ...
నిర్నిమేషాయనమః ... ...
విధయేనమః ౨౨౦
* ఓం వేధసేనమః ... ...
బలవతేనమః ... ...
జీవనాయనమః ... ...
బలినేనమః ... ...
స్మర్త్రేనమః ౨౨౫
శ్రోత్రేనమః ... .
వికర్త్రేనమః ... ...
ధ్యాత్రేనమః ... ...
నేత్రేనమః ... ...
సమాయనమః ... ౨౩౦
* ఓం అసమాయనమః ... ...
హోత్రేనమః ... ...
పోత్రేనమః ... ...
మహావక్త్రేనమః ... ...
రన్త్రేనమః ౨౩౫
మన్త్రేనమః ... ...
ఖలాన్తకాయనమః ... ...
దాత్రేనమః ... ...
గ్రాహయిత్రేనమః ... ...
మాత్రేనమః ౨౪౦
* ఓం నియన్త్రేనమః ... ...
అనన్తవైభవాయనమః ...
గోప్త్రేనమః ... ...
గోపయిత్రేనమః ... ...
హన్త్రేనమః ౨౪౫

ధర్మజాగరిత్రేనమః ... ...
ధవాయనమః... ... ...
కర్త్రేనమః ... ...
క్షేత్రకరాయనమః ... ...
క్షేత్రప్రదాయనమః ... ౭౫౦
* ఓం క్షేత్రజ్ఞాయనమః ...
ఆత్మవిదేనమః ... ...
క్షేత్రిణేనమః ... ...
క్షేత్రహరాయనమః ... ...
క్షేత్రప్రియాయనమః ... ౭౫౫
క్షేమకరాయనమః ... ...
మరుతేనమః... ... ...
భక్తిప్రదాయనమః ... ...
ముక్తిదాయినేనమః ... ...
శక్తిదాయనమః ... ౭౬౦
* ఓం యుక్తిదాయకాయనమః ...
శక్తియుజేనమః ... ...
మౌక్తికస్రగ్విణేనమః ... ...
సూక్తయేనమః ... ...
ఆమ్నాయసూక్తిగాయనమః ౭౬౫
ధనంజయాయనమః ... ...
ధనాధ్యక్షాయనమః ... ...
ధనికాయనమః ... ...
ధనదాధిపాయనమః ... ...
మహాధనాయనమః ... ౭౭౦
* ఓం మహామానినేనమః ...
దుర్యోధనవిమానితాయనమః ...
రత్నాకరాయనమః ... ...

రత్నరోచిషేనమః ... ...
రత్నగర్భాశ్రయాయనమః ౭౭౫
శుచయేనమః ... ...
రత్నసానునిధయేనమః ... ...
మౌళిరత్నాభాసేనమః ... ...
రత్నకంకణాయనమః ... ...
అన్తర్లక్ష్యాయనమః ... ౭౮౦
* ఓం అన్తరభ్యాసినేనమః ...
అన్తర్ధ్యేయాయనమః ... ...
జితాసనాయనమః ... ...
అన్తరఙ్గాయనమః ... ...
దయావతేనమః ... ౭౮౫
అన్తర్మాయాయనమః ... ...
మహార్ణవాయనమః ... ...
సరసాయనమః ... ...
సిద్ధరసికాయనమః ... ...
సిద్ధయేనమః ౭౯౦
* ఓం సాధ్యాయనమః ...
సదాగతయేనమః ... ...
ఆయుఃప్రదాయనమః ... ...
మహాయుష్మతేనమః ... ...
అర్చిష్మతేనమః ... ౭౯౫
ఓషధీపతయేనమః ... ...
అష్టశ్రియైనమః ... ...
అష్టభాగాయనమః ... ...
అష్టకవ్యాప్తయశసేనమః ...
వ్రతినేనమః... ... ౮౦౦
* ఓం అష్టాపదాయనమః ...

సువర్ణాభాయనమః ... ...
అష్టమూర్తయేనమః ... ...
త్రిమూర్తిమతేనమః ... ...
అస్వప్నాయనమః ... ౮౦౫

స్వప్నగాయనమః ... ...
స్వప్నాయనమః ... ...
సుస్వప్నఫలదాయకాయనమః ...
దుస్స్వప్నధ్వంసకాయనమః ...
ధ్వస్తదుర్నిమిత్తాయనమః ౮౧౦

* ఓం శివంకరాయనమః ...
సువర్ణవర్ణాయనమః ... ...
సమ్భావ్యాయనమః ... ...
వర్ణితాయనమః ... ...
వర్ణసమ్ముఖాయనమః ... ౮౧౫

సువర్ణముఖరీతీరశివధ్యాతపదామ్బుజాయనమః ... ...
దాక్షాయణీవచస్తుష్టాయనమః ...
దూర్వాసోదృష్టిగోచరాయనమః ...
అమ్బరీషవ్రతప్రీతాయనమః ...
మహాకృత్తివిభఞ్జనాయనమః ౮౨౦

* ఓం మహాభిచారకధ్వంసినేనమః ...
కాలసర్పభయాన్తకాయనమః ...
సుదర్శనాయనమః ... ...
కాలమేఘశ్యామలాయనమః ...
శ్రీమన్త్రభావితాయనమః ౮౨౫

హేమామ్బుజసరస్స్నాయినేనమః ...
శ్రీమనోభావితాకృతయేనమః ...

శ్రీప్రదత్తామ్బుజస్రగ్విణేనమః ...
శ్రీకేళయేనమః ... ...
శ్రీనిధయేనమః ... ౮౩౦

* ఓం భవాయనమః ... ...
శ్రీప్రదాయనమః ... ...
వామనాయనమః ... ...
లక్ష్మీనాయకాయనమః ...
చతుర్భుజాయనమః ... ౮౩౫

సన్తృప్తాయనమః ... ...
తర్పితాయనమః ... ...
తీర్థస్నాతృసౌఖ్యప్రదర్శకాయనమః
అగస్త్యస్తుతిసంహృష్టాయనమః ...
దర్శితావ్యక్తభావనాయనమః ౮౪౦

* ఓం కపిలార్చిషేనమః ... ...
కపిలవర్తేనమః ... ...
సుస్నాతాఘవిపాటనాయనమః ...
వృషాకపయేనమః ... ...
కపిస్వామిమనోన్తస్థితవిగ్రహాయనమః
వహ్నిప్రియాయనమః ... ...
అర్థసంభావ్యాయనమః ... ...
జనలోకవిధాయకాయనమః ...
వహ్నిప్రభాయనమః ... ...
వహ్నితేజసేనమః ... ౮౫౦

* ఓం శుభాభీష్టప్రదాయనమః ...
యమినేనమః ... ...
వారుణక్షేత్రనిలయాయనమః ...
వరుణాయనమః ... ...

వారణార్చితాయనమః ... ౮౫౫
వాయుస్థానకృతావాసాయనమః ...
వాయుగాయనమః ... ...
వాయుసమ్భృతాయనమః ...
యమాన్తకాయనమః ... ...
అభిజననాయనమః ... ౮౬౦
* ఓం యమలోకనివారణాయనమః
యమినామగ్రగణ్యాయనమః ...
సంయమినేనమః ... ...
యమభావితాయనమః ... ...
ఇన్ద్రోద్యానసమీపస్థాయనమః ౮౬౫
ఇన్ద్రదృగ్విషయాయనమః ...
ప్రభవేనమః... ... ...
యక్షరాట్సరసీవాసాయనమః ...
అక్షయ్యనిధికోశకృతేనమః ...
స్వామితీర్థకృతావాసాయనమః ౮౭౦
* ఓం స్వామిధ్యేయాయనమః ...
అధోక్షజాయనమః ... ...
వరాహాద్యష్టతీర్థాభిసేవితాంఘ్రిసరోరుహాయనమః ... ...
పాణ్డుతీర్థాభిషిక్తాంగాయనమః ...
యుధిష్ఠిరవరప్రదాయనమః ౮౭౫
భీమాన్తఃకరణారూఢాయనమః ...
శ్వేతవాహనసఖ్యవతేనమః ...
నకులాభయదాయనమః ...
మాద్రీసహదేవాభివందితాయనమః ...
కృష్ణాశపథసన్ధాత్రేనమః... ౮౮౦
* ఓం కున్తీస్తుతిరతాయనమః ...
దమినేనమః ... ...
నారదాదిమునిస్తుత్యాయనమః ...
నిత్యకర్మపరాయణాయనమః ...
దర్శితావ్యక్తరూపాయనమః ౮౮౫
వీణానాదప్రమోదితాయనమః ...
షట్కోటితీర్థచర్యావతేనమః ...
దేవతీర్థకృతాశ్రమాయనమః ...
బిల్వామలజలస్నాయినేనమః ...
సరస్వత్యమ్బుసేవితాయనమః ౮౯౦
* ఓం తుమ్బురూదకసంస్పర్శజనచిత్తతమోపహాయనమః ... ...
మత్స్యవామనకూర్మాదితీర్థరాజాయనమః ... ...
పురాణభృతేనమః ... ...
చక్రధ్యేయపదామ్బుజాయనమః ...
శఙ్ఖపూజితపాదుకాయనమః ౮౯౫
రామతీర్థవిహారిణేనమః ... ...
బలభద్రప్రతిష్ఠితాయనమః ...
జామదగ్న్యసరస్తీర్థజలసేచనతర్పితాయనమః ... ...
పాపాపహారికీలాలసుస్నాతాఘవినాశనాయనమః ... ...
నభోగంగాభిషిక్తాయనమః ౯౦౦
* ఓం నాగతీర్థాభిషేకవతేనమః ...
కుమారధారాతీర్థస్థాయనమః ...
వటువేషాయనమః ... ...

సుమేఖలాయనమః
వృద్ధస్యకుమారత్వప్రదాయనమః ౯౦౫
సౌన్దర్యవతేనమః
సుఖినేనమః
ప్రియంవదాయనమః
మహాకుక్షయేనమః
ఇక్ష్వాకుకులనన్దనాయనమః ౯౧౦
* ఓం నీలగోక్షీరధారాభువేనమః
వరాహాచలనాయకాయనమః
భరద్వాజప్రతిష్ఠావతేనమః
బృహస్పతివిభావితాయనమః
అఞ్జనాకృతపూజావతేనమః ౯౧౫
ఆఞ్జనేయకరార్చితాయనమః
అఞ్జనాద్రినివాసాయనమః
ముఞ్జకేశాయనమః
పురన్దరాయనమః
కిన్నరద్వన్ద్వసంబంధిబంధమోక్షప్రదాయకాయమనః ౯౨౦
* ఓం వైఖానసమఖారమ్భాయనమః
వృషజ్ఞేయాయనమః
వృషాచలాయనమః
వృషకాయప్రభేత్త్రేనమః
క్రీడనాచారసమ్భ్రమాయనమః ౯౨౫
సౌవర్చలేయవిన్యస్తరాజ్యాయనమః
నారాయణప్రియాయనమః
దుర్మేధోభంజకాయనమః
ప్రాజ్ఞాయనమః
బ్రహ్మోత్సవమహోత్సుకాయనమః*
* ఓం భద్రాసురశిరశ్ఛేత్త్రేనమః
భద్రక్షేత్రిణేనమః
సుభద్రవతేనమః
మృగయాఽక్షీణసన్నాహాయనమః
శఙ్ఖరాజన్యతుష్టిదాయనమః ౯౩౫
స్థాణుస్థాయనమః
వైనతేయాఙ్గభావితాయనమః
అశరీరవతేనమః
భోగీంద్రభోగసంస్థానాయనమః
బ్రహ్మాదిగణసేవితాయనమః ౯౪౦
* ఓం సహస్రార్కచ్ఛటాభాస్వద్విమానాన్తస్థితాయనమః
గుణినేనమః
విష్వక్సేనకృతస్తోత్రాయనమః
సనన్దనపరివృతాయనమః
జాహ్నవ్యాదినదీసేవ్యాయనమః ౯౪౫
సురేశాద్యభివన్దితాయనమః
సురాఙ్గనానృత్యపరాయనమః
గన్ధర్వోద్గాయనప్రియాయనమః
రాకేన్దుసఙ్కాశనఖాయనమః
కోమలాంఘ్రిసరోరుహాయనమః ౯౫౦
* ఓం కచ్ఛపప్రపదాయనమః
కున్దగుల్ఫకాయనమః
స్వచ్ఛకూర్పరాయనమః
మేదురస్వర్ణవస్త్రాఢ్యకటిదేశస్థమేఖలాయనమః

ప్రోల్లసచ్ఛురికాభాస్వత్కటిదేశాయ నమః ౯౫౫
శుభంకరాయనమః
అనన్తపద్మజస్థాననాభయేనమః
మౌక్తికమాలికాయనమః
మన్దారచామ్పేయమాలినేనమః
రత్నాభరణసమ్భృతాయనమః ౯౬౦
* ఓం లమ్బయజ్ఞోపవీతినేనమః
చన్ద్రశ్రీఖణ్డలేపవతేనమః
వరదాయనమః
అభయదాయనమః
చక్రిణేనమః ౯౬౫
శఙ్ఖినేనమః
కౌస్తుభదీప్తిమతేనమః
శ్రీవత్సాఙ్కితవక్షస్కాయనమః
లక్ష్మీసంశ్రితహృత్తటాయనమః
నీలోత్పలనిభాకారాయనమః ౯౭౦
* ఓం శోణామ్భోజసమాననాయనమః
కోటిమన్మథలావణ్యాయనమః
చన్ద్రికాస్మితపూరితాయనమః
సుధాస్వచ్ఛోర్ధ్వపుణ్డ్రాయనమః
కస్తూరీతిలకాఞ్చితాయనమః ౯౭౫
పుణ్డరీకేక్షణాయనమః
స్వచ్ఛాయనమః
మౌళిశోభావిరాజితాయనమః
పద్మస్థాయనమః
పద్మనాభాయనమః ౯౮౦
* ఓం సోమమణ్డలగాయనమః
బుధాయనమః
వహ్నిమండలగాయనమః
సూర్యాయనమః
సూర్యమణ్డలసంస్థితాయనమః ౯౮౫
శ్రీపతయేనమః
భూమిజానయేనమః
విమలాద్యభిసంవృతాయనమః
జగత్కుటుంబజనిత్రేనమః
రక్షకాయనమః ౯౯౦
* ఓం కామితప్రదాయనమః
అవస్థాత్రయయన్త్రేనమః
విశ్వతేజస్స్వరూపవతేనమః
జ్ఞప్తయేనమః
జ్ఞేయాయనమః ౯౯౫
జ్ఞానగమ్యాయనమః
జ్ఞానాతీతాయనమః
సురాతిగాయనమః
బ్రహ్మాణ్డాన్తర్బహిర్వ్యాప్తాయనమః
వేఙ్కటాద్రిగదాధరాయనమః ౧౦౦౦

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణాన్తర్గత శ్రీవేఙ్కటేశ
సహస్రనామావళి స్సమాప్తా.

ఓంతత్సత్.